
חברת דורשי האוניברסיטה
העברית בירושלם
ורשה
מספרי
הד"ר שמואל אברהם פוזננסקי ז"ל
(תרכ"ח-תרפ"ב)
ספריתו של הד"ר ש"א פוזננסקי ז"ל
קמה לקנין של האוניברסיטה
בשנת תרפ"ה
מספר 1116
1925

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם תרגום אונקלוס ועם תרגום רבינו סעדיא גאון זללה"ה בלשון ערבי מועתק מספרי תימן המדוייקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא תחזינה מישרים. ונלוה אליו ס' חלק הדקדוק על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר יחייא בן כה"ר יוסף צאלח זללה"ה שהיה ראב"ד ור"מ ומ"צ בעי"ת צנעא ואגפיה. ועם דקדוק התרגום הועתק מכתיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא תחזינה בהקדמתו. ועם ההפטרות מקרא. עם תרגום יונתן בן עזיאל זללה"ה.

חלק ראשון

ספר בראשית

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השתדלות המגיהים הר"ר שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו.
ומשנהו הר"ר אברהם ן' כה"ר חיים נדאף הי"ו.

נדפס
פעה"ק ירושלם תובב"א
בשנת בונה ירושלם ה' לפ"ק
בדפוס ה"ר שמואל הלוי צוקערמאן ושותפו הי"ו

הסכמת הרב הגאון הגדול, מעוז ומגדול, ראשון לציון, עט"ר מוהר"ר
יעקב שאול אלישר שליט"א

אנא נפשאי ראשון לציון הח"מ לפעלא טבא אמינא איישר למע"כ המשתדלים החכמים השלמים, מבחר עצמים, יראים ושלמים, כמה"ר שלום יוסף עראקי הכהן יצ"ו וכמה"ר אברהם חיים אלנדאף יצ"ו שהתאמצו בכוחם ובאונם להוציא לאור תעלומה בהדפסת ספר התורה הזה בביאור **רבינו סעדיא גאון** ז"ל בשפה ערבית על ס' בראשית באותיות מרובעות גדולות ומהודרות למען ירוץ קורא בו, וממנו תועלת יקר נמצא לאחינו התימנים העי"א במקומותם למושבותם, היודעים ומבינים שפת ערבי שימצאו בזה נחת לחנך ללמד ילדי צא"ק מבני עדתינו המבירים היטב השפה הנז' ויוכלו להתקדם בלמוד מקראי קדש על בוריין מבלי לבלות זמן רב מאביב ימי עלומיהם המסוגלים להתקדמותם. ובכן אבקש מכל אשר יגיע להם תועלת ממעשה ידי המשתדלים הי"ו הנז' כי יריקו להם נדבתם. ויביאו את הברכה אל ביתם. למען יצעדו הלאה במלאכת הק' הזאת אשר החלו, ויחזקו ידיהם הרפות למען יבואו עד גמרה של המלאכה להביא על מכבש הדפוס גם ארבעת החומשים הנשארים. ולא ירבצו חלילה תחת משא החובות שלוו בעד המצוה הזאת ובזה יתנו ג"כ כבוד להגאון הנז' ז"ל לבל יהיה באורו ככלי שבור ח"ו על כי לא יצא לאור ע"כ התורה ואצ"ל שלא ישיגו את גבולם שום בר ישראל להדפיס הבאור הזה בין בארץ ובין בחו"ל בלי רשיון המשתדלים הנז' עד תום חמש עשרה שנה מיום הנז' הלאה, ושארית ישראל לא יעשו עולה. ויה"ר חפץ ה' יצליח ביד המשתדלים הי"ו הנז', וזכות התורה הק' והרס"ג ז"ל יגן על העושים והמעשים בעתירת החותם בברכה ראש הרבנים באה"ק ת"ו החו' פעה"ק ירוש' ת"ו ביום ט' לחו' זיו ש' **התרנ"ה** ליצירה ברב עז ושלום:

הצעיר **יעקב שאול אלישר** ס"ט

בא סי' **יש"א ברכה** הי"ו

(מקום החותם)

זכרה אלק'י לטובה למעלת אחינו היקרים הרמים ארבעים אדנ'י כס'ף המשתדלים להוציא לאור יקרו'ת הספר היקר הזה אשר מעולם לא שזפתו עין רוא'ה. הזלים זהב מכים ויתנו לכסף מוצא אגב דוחקייה'ו. דחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במציה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה והדל לא ימעיט לתת פזרונו לגשת אל הקודש. זאת תורת הקדשים. וזאת תורת העול'ה על כל העובר על הפקודי'ם על ש"ר האל"ף ספרים האלה.

280 סי' יוסף בן שלום דאר וסי' דוד חי ח' משה חנוך הלוי הי"י
40 סי' שלמה אברהם ג'יא'ת.
40 סי' שלום אברהם עמר.
40 סי' יחיא דוד עראקי הכהן.
20 סי' שלמה ב"ר יוסף עראקי הכהן ואחיו חיים.
20 סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.
20 סי' שלום יחייא כסאר.
20 סי' יחייא שלום סרי הלוי.
20 סי' אברהם שלום הכהן.
20 סי' שלום דוד גמאל.
20 סי' שלום יוסף טובי וסעיד יחייא משה.
20 סי' יוסף דוד גמאל ושלום יוסף הכהן.
20 סי' שלום יחיא נדאף.
20 סי' יעיש יחייא קצ'אעי ושלמה שלום מחפו'ץ.
20 סי' שלמה יוסף חאזי.
20 סי' מאיר ב"ר חיים נדאף וחביריו.

20 ח"ר יורא אהרן חטר הכהן.
20 ח"ר שלום שלמה חמדי הלוי.
20 ח"ר יוסף ב"ר סעדיא צפירה ושמואל חיים ד'הבאני.
20 סי' שלמה משה גמאל.
20 סי' שלום מחבוב ומאיר שלמה מזרחי.
20 סי' אהרן שלום מסעוד וחביריו.
20 סי' אברהם שלמה לוי וחביריו.
20 סי' משה יחייא קנבור וחביריו.
20 סי' ישועה משה גמאל וחביריו.
20 סי' יחייא ב"ר סעדיא שריאן ושכר כהן.
20 סי' יחייא שלמה עראקי הכהן וחביריו.
20 סי' אהרן יוסף דאר.
20 סי' שלום יחייא כ'ריף וחביריו.
20 סי' שמואל אהרן וחביריו.
20 סי' משה יחייא קהא וחביריו.
20 סי' יוסף שלום שרפי וחביריו.

יה"ר חפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הבעה"ח ברוב עוז ושלום. פעיה"ק **ירושלם** ת"ו ביום שנכפל בו כי טוב ל"ה למטמ'נים שנת המישרים **ארחותם** לפ"ק הרנ"ה.

נאם **שלום** ב"ר **יוסף עראקי הכהן** הי"ו ס"ט. נאם **אברהם** ב"ר **חיים נדאף** ס"ט.

בסימנא בראשית א טבא

הג"ה למנחה ובה

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: בקדמין ברא יי׳. ית שמיא וית ארעא: אול מא כלק אלה. אלסמאואת ואלארץ: והארץ היתה תהו ובהו וחשך על־פני תהום ורוח אלהים מרחפת על־פני המים: וארעא. הות צדיא וריקניא. וחשוכא על אפי תהומא. ורוחא מן קדם יי׳. מנשבא על אפי מיא: ואלארץ כאנת גאמרה מסתבחרה. וצלאם עלא וגה אלגמר. וריח אלה. תהב עלא וגה אלמא: ויאמר אלהים יהי־אור ויהי־אור: ואמר יי׳ יהי נהורא. והוה נהורא: פשא אלה אן יכון נור. פכאן נור: וירא אלהים את־האור כי־טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך: וחזא יי׳. ית נהורא ארי טב. ואפריש יי׳. בין נהורא ובין חשוכא: פלמא עלם אלה אן אלנור גייד. פצל בין אלנור ואלצלאם: ויקרא אלהים* לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי־ערב ויהי־בקר יום אחד: וקרא יי׳ לנהורא יממא. ולחשוכא קרא ליליא. והוה רמש והוה צפר יום חד: וסמא אלה אוקאת אלנור נהארא. ואוקאת אלצלאם לילא. למא מצא מן אלליל ואלנהאר יום ואחד: פ

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: ואמר יי׳. יהי רקיעא במציעות מיא. ויהי מפריש. בין מיא למיא: פשא אלה. אן יכון גלד פי וסט אלמא. ויכון פאצלא בין אלמאין: ויעש אלהים את־הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי־כן: ועבד יי׳ ית רקיעא. ואפריש. בין מיא דמלרע לרקיעא. ובין מיא. דמעל לרקיעא. והוה כן: פצנע אלה אלגלד. ופצל בין אלמא אלדי מן דונה. ובין אלמא אלדי מן פוקה. פכאן כדאך: ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי־ערב ויהי־בקר יום שני: וקרא יי׳. לרקיעא שמיא. והוה רמש והוה צפר יום תנין: וסמא אלה. אלגלד סמאא. למא מצא מן אלליל ואלנהאר יום תאני: פ

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל־מקום אחד ותראה היבשה ויהי־כן: ואמר יי׳. יתכנשון מיא. מתחות שמיא לאתר חד. ותתחזי יבשתא. והוה כן: פשא אלה. אן יגתמע אלמא. מן תחת אלסמא אלי׳ מוצע ואחד. ויצהר אליבאס. פכאן כדאך: ויקרא אלהים ב לַיבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי־טוב: וקרא יי׳ ליבשתא ארעא. ולבית כנישת מיא קרא ימי. וחזא יי׳ ארי טב: פסמא אלה אליבאס ארצא. ומלאם אלמא בחארא. למא עלם אלה אן דאך גייד: ויאמר אלהים ג תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו־בו על־הארץ ויהי־כן: ואמר יי׳. תדאית ארעא דתאה. עסבא דבר זרעיה מזדרע. אילן פירין. עביד פירין לזניה. דבר זרעיה ביה על ארעא. והוה כן: פשא אלה. אן תכלא אלארץ כלאא. ועשבא דו חב. ושגרא דו תמר. מכרג תמר לאצנאפה. מה גרסה מנה עלא אלארץ. פכאן כדאך: ד) ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה־פרי אשר זרעו־בו למינהו וירא אלהים כי־טוב: ואפיקת ארעא. דתאה. עסבא דבר

זרעה

* ב׳ רבתי

ספר חלק הדקדוקא) פסיק בין תיבת אלקים לאור בכל התיגאן. ב) אין פסיק בין תיבת אלקים לתיבת ליבשה ברוב התיגאן. ג) תדשא התיו בגעיא והדלת בשוא נח (מהר"י בשירי ז"ל). ד) תיבת ותוצא אזלא הארץ אתי דשא תלשה ימנית ברוב התיגאן. (כתר תורה)

זרעיה מזדרע לזנוהי. ואילן עביד פירין. דבר זרעיה ביה לזנוהי. וחזא יי' ארי טב: פאכרגת אארץ כלאא. עשבא דו חב לאצנאפה. ושגר מכרג תמר. מא זרעה מנה לאצנאפה. למא עלם אלה אן דאלך גייד: ויהי־ערב ויהי־בקר יום שלישי: והוה רמש והוה צפר יום תליתי: ולמא מצא מן אליל ואנהאר יום תאלת:

פ

ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים: ואמר יי'. יהון נהורין ברקיעא דשמיא. לאפרשא. בין יממא ובין ליליא. ויהון לאתין ולזמנין. ולממני בהון יומין ושנין: פשא אלה. אן תכון אנוארא פי גלד אסמא. תפרז בין אלנהאר ואליל. ויכונאן איאתא ואוקאתא. ואיאמא וסנינא: והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על־הארץ ויהי־כן: ויהון לנהורין ברקיעא דשמיא. לאנהרא על ארעא. והוה כן: ותכון אנואר פי גלד אסמא. לתצי עלא אארץ. פכאן כדאך: ויעש אלהים את־שני המארת הגדלים את־המאור הגדל לממשלת היום ואת־המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים: ועבד יי'. ית תרין נהוריא רברביא. ית נהורא רבא למשלט ביממא. וית נהורא זעירא למשלט בליליא. וית כוכביא: פצנע אלה. אניירין אעצימין. אלנור אלאכבר לאאצאה פי אלנהאר. ואנור אלאצגר לאאצאה פי אליל. ואלכואכב: ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על־הארץ: ויהב יתהון. יי' ברקיעא דשמיא. לאנהרא על־ארעא: וגעלהא אלה פי גלד אסמא. לתצי עלא אארץ: ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי־טוב: ולמשלט ביממא ובליליא. ולאפרשא. בין נהורא ובין חשוכא. וחזא יי' ארי טב: ולאאצאה פי אנהאר ואליל. ולתפרז בין אנור ואצלאם. למא עלם אלה אן דאלך גייד: ויהי־ערב ויהי־בקר יום רביעי: והוה רמש והוה צפר יום רביעי: ולמא מצא מן אליל ואנהאר יום ראבע: פ

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על־הארץ על־פני רקיע השמים: ואמר יי'. ירחשון מיא. רחיש נפשא חיתא. ועופא יפרח על־ארעא. על אפי רקיע שמיא: פשא אלה אן יסעי מן אמא. סאע דו נפס חייה. וטאיר יטיר עלי' אארץ. קבאלת גלד אסמא: ויברא אלהים את־התנינם הגדלים ואת כל־נפש החיה | הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל־עוף כנף למינהו וירא אלהים כי־טוב: וברא יי'. ית תניניא רברביא. וית כל נפשא חיתא דרחשא. דארחישו מיא לזניהון. וית כל עופא דפרח לזנוהי. וחזא יי' ארי טב: פכלק אלה. אלתנאנין אלעצאם. וסאיר אלנפוס אלחייה אלדאבה. אתי סעת מן אלמא לאצנאפהא. וכל טאיר דו גנאח לאצנאפה. למא עלם אלה אן דאלך גייד: ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את־המים בימים והעוף ירב בארץ: ובריך יתהון. יי' למימר. פושו וסגו. ומלו ית מיא בימיא. ועופא יסגי בארעא: ובארך אלה פיהם. וקאל חאבמא. אתמרו ואכתרו. ועמו אלמא אלדי פי אלבחאר. ואלטאיר יכתר פי אלארץ: ויהי־ערב ויהי־בקר יום חמישי: והוה רמש והוה צפר יום חמישי: ולמא מצא מן אלליל ואלנהאר יום כאמס: פ

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו־ארץ למינה ויהי־כן: ואמר יי'. תפיק ארעא. נפשא חיתא לזנה. בעיר ורחיש. וחית ארעא לזנה. והוה כן: פשא אלה. אן תכרג אלארץ. נפוס חייה לאצנאפהא. בהאימא

וּדִבִיבַא. ווחש אלארץ׳ לאצנאפהא.
פכאן כד׳אך: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת
הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת
כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים
כִּי־טוֹב: וַעֲבַד יְיָ׳ יָת חַיַּת אַרְעָא לִזְנַהּ.
וְיָת בְּעִירָא לִזְנַהּ. וְיָת. כָּל רִחְשָׁא דְאַרְעָא
לִזְנוֹהִי. וַחֲזָא יְיָ׳ אֲרֵי טָב: וצנע אללה
וחש אלארץ׳ לאצנאפה. ואלבהאים
לאצנאפהא. וסאיר דביב אלארץ׳
לאצנאפה. למא עלם אללה אן ד׳אלך
ג׳יד: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ
עַל־הָאָרֶץ: וַאֲמַר יְיָ׳. נַעֲבֵיד אֲנָשָׁא.
בְּצַלְמַנָא כִּדְמוּתַנָא. וְיִשְׁלְטוּן בְּנוּנֵי יַמָּא
וּבְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא. וּבִבְעִירָא וּבְכָל אַרְעָא.
וּבְכָל רִחְשָׁא דְרָחֵישׁ עַל אַרְעָא: קאל
אללה. נצנע אנסאנא. בצורתנא כשבהנא׳
מסלטא יסתולון עלא סמך אלבחר
וטאיר אלסמא. ואלבהאים וגמיע אלארץ׳.
וסאיר אלדביב אלדאב׳ עלי׳ אלארץ׳:
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ ה בְּצֶלֶם
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:
וּבְרָא יְיָ׳ יָת אָדָם בְּצַלְמֵיהּ. בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
בְּרָא יָתֵיהּ. דְּכַר וְנוּקְבָא בְּרָא יָתְהוֹן:
פכ׳לק אללה אדם בצורתה
מסלטא כ׳לקה. ד׳כר ואנת׳א כ׳לקהם:
וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים
פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ
בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה ו
הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ: וּבָרֵיךְ יָתְהוֹן יְיָ׳. וַאֲמַר
לְהוֹן יְיָ׳. פּוּשׁוּ וּסְגוּ. וּמְלוֹ יָת אַרְעָא וּתְקוּפוּ
עֲלַהּ. וּשְׁלוּטוּ. בְּנוּנֵי יַמָּא וּבְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא.
וּבְכָל חַיְתָא דְרָחֲשָׁא עַל אַרְעָא: ובארך
אללה פיהמא. וקאל להמא. את׳מרו
ואכת׳רו. ועמרו אלארץ׳ ואמלכוהא.
ואסתולו. עלא סמך אלבחר וטאיר
אלסמא. וסאיר אלחיואן אלדאב׳ עלי׳
אלארץ׳: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם

אֶת־כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־
הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ
זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה: וַאֲמַר יְיָ׳.
הָא יְהַבִית לְכוֹן. יָת כָּל עִסְבָּא דְּבַר
זַרְעֵיהּ מִזְדְּרַע. דְּעַל אַפֵּי כָל אַרְעָא. וְיָת
כָּל אִילָנָא. דְּבֵיהּ פֵּירֵי אִילָנָא דְּבַר זַרְעֵיהּ
מִזְדְּרַע. לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכַל: וקאל אללה.
הודא קד אעטיתכם. כל עשב ד׳ו חב.
אלד׳י עלי׳ וגה אלארץ׳. וכל שג׳ר פיה
ת׳מר חב. יכון לכם מאכלא: וּלְכָל־חַיַּת
הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל ׀ רוֹמֵשׂ
עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־
יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן: וּלְכָל חַיַּת
אַרְעָא. וּלְכָל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא. וּלְכָל דְּרָחֵישׁ
עַל אַרְעָא. דְּבֵיהּ נַפְשָׁא חַיְתָא. יָת כָּל
יָרוֹק עִסְבָּא לְמֵיכַל. וַהֲוָה כֵן: ולגמיע
וחש אלארץ׳. וטאיר אלסמא. וסאיר מא
ידב עלא אלארץ׳. אלד׳י פיה נפס חייה.
גמיע עשב אלכ׳צ׳ר מאכלא. פכאן כד׳אך:
וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־
טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי:
וַחֲזָא יְיָ׳ יָת כָּל דַּעֲבַד. וְהָא תַּקִּין לַחְדָּא.
וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צְפַר יוֹם שְׁתִיתָי: למא
עלם אללה אן גמיע מא צנעה ג׳יד גדא.
ולמא מצ׳א מן אלליל ואלנהאר יום
סאדס: פ
וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם:
וְאִשְׁתַּכְלָלוּ. שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל
חֵילֵיהוֹן: כמלת. אלסמאואת ואלארץ׳
וג׳יושהם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וְשֵׁיצֵי יְיָ׳
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. עֲבִידְתֵיהּ דַּעֲבַד. וְנָח
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. מִכָּל עֲבִידְתֵיהּ דַּעֲבַד:
ואכמל אללה פי אליום אלסאבע. כ׳לקה
אלד׳י צנע. ועטל פיה אן יכ׳לק שיא.
מן מא כ׳לקה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם
הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ובריך

חלק הדקדוק ה) בצלם אלהים. תרגומו בצלם אלהים לא כמ"ש בכ"ר גדול בצלמא דיי׳. וגם בכל הדפוסים תרגומו בצלם אלהים ועיקר
לסוד נכנס: ו) הטפחא בתיבת הרמשת בכל התיגאן:

וּבָרִיךְ יי׳ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ.
אֲרֵי בֵיהּ נָח מִכָּל עֲבִידְתֵיהּ. דִּבְרָא יי׳
לְמַעְבַּד: ובארך אללה פי אליום אלסאבע.
וקדסה. אד עטל פיה אן יכלק שיא. מן
מתל כלקה אלדי צנעה: פ ב
אלה תולדות השמים והארץ בהבראם
ביום עשות יהוה אלהים ארץ
ושמים: אִלֵּין תּוֹלְדָת שְׁמַיָּא. וְאַרְעָא
כַּד אִתְבְּרִיאוּ. בְּיוֹמָא. דַּעֲבַד. יי׳ אֱלֹהִים
אַרְעָא וּשְׁמַיָּא: הדא נואשי אלסמאואת.
ואלארץ אד כלקו. פי וקת צנע אללה
אלארץ ואלסמאואת: וכל שיח השדה טרם
יהיה בארץ וכל־עשב השדה טרם יצמח
כי לא המטיר יהוה אלהים על־הארץ
ואדם אין לעבד את־האדמה: וְכָל אִילָנֵי
חַקְלָא. עַד לָא הֲווֹ בְּאַרְעָא. וְכָל עִסְבָּא
דְּחַקְלָא עַד לָא צְמַח. אֲרֵי לָא אַחֵית.
יי׳ אֱלֹהִים מִטְרָא עַל אַרְעָא. וֶאֱנָשׁ לֵית.
לְמִפְלַח יָת אַרְמְתָא: וגמיע שגר
אלצחרא. קבל אן יכון פי אלארץ. וגמיע
עשבהא קבל אן ינבת. אד לם ימטר
אללה עליהא. ולא אנסאן כאן יפלחהא:
ואד יעלה מן־הארץ והשקה את־כל־פני
האדמה: וַעֲנָנָא הֲוָה סָלֵיק מִן אַרְעָא.
וּמַשְׁקֵי יָת כָּל אַפֵּי אַרְמְתָא: ובכאר כאן
יצעד מנהא. פיסקי גמיע וגההא: ח וייצר
יהוה אלהים את־האדם עפר מן־האדמה
ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש
חיה: וּבְרָא יי׳ אֱלֹהִים יָת אָדָם. עַפְרָא
מִן אַרְעָא. וּנְפַח בְּאַפּוֹהִי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי.
וַהֲוָת בְּאָדָם לְרוּחַ מְמַלְּלָא: פכלק אללה
אדם. תראב מן אלארץ. ונפך פי
אנפה נסמה׳ אלחיוה. פצאר אדם נפסא
נאטקא: ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם
וישם שם את־האדם אשר יצר: וּנְצַב.
יי׳ אֱלֹהִים. גִּנְּתָא בְּעֵדֶן מִלְּקַדְמִין

* ה׳ זעירא

וְאַשְׁרֵי תַמָּן. יָת אָדָם דִּבְרָא: פגרס אללה.
גנאנא פי עדן שרקיא. וציר תם. אדם
אלדי כלקה: ויצמח יהוה אלהים מן־
האדמה כל־עץ נחמד למראה וטוב
למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת
טוב ורע: וְאַצְמַח. יי׳ אֱלֹהִים מִן אַרְעָא.
כָּל אִילָן. דִּמְרַגַּג לְמֶחֱזֵי וְטָב לְמֵיכַל.
וְאִילָן חַיַּיָּא בִּמְצִיעוּת גִּנְּתָא. וְאִילָן. דְּאָכְלֵי
פֵירוֹהִי חָכְמִין בֵּין טָב לְבִישׁ: ואנבת אללה
פי אלארץ. כל שגרה. חסן מנצרהא מנא
וטייב מאכלהא. ושגרה׳ אלחיוה פי וסט
אלגנאן. ושגרה׳ מערפה׳ אלכיר ואלשר:
ונהר יצא מעדן להשקות את־הגן ומשם
יפרד והיה לארבעה ראשים: וְנַהֲרָא
הֲוָה סָלֵיק מֵעֵדֶן. לְאַשְׁקָאָה יָת גִּנְּתָא.
וּמִתַּמָּן מִתְפָּרַשׁ. וַהֲוֵי לְאַרְבְּעָה רֵישֵׁי
נַהְרִין: וכאן נהר יכרג מן עדן. ליסקי
אלגנאן. ומן תם יתפרק. פיציר ארבעה׳
רוס: שם האחד פישון הוא הסבב את
כל־ארץ החוילה אשר־שם הזהב: שׁוּם
חַד פִּישׁוֹן. הוּא דְּמַקִּיף. יָת כָּל אֲרַע
חֲוִילָה. דְּתַמָּן דַּהֲבָא: אסם אחדהמא
אלניל. והוא אלמחיט בגמיע בלד זוילה.
אלדי תם אלדהב: וזהב הארץ ההוא
טוב שם הבדלח ואבן השהם: וְדַהֲבָא.
דְּאַרְעָא הַהִיא טָב. תַּמָּן בְּדוֹלְחָא וְאַבְנֵי
בּוּרְלָא: ודהב דאלך אלבלד גייד. תם
אללולו וחגארה׳ אלבלור: ושם־הנהר
השני גיחון הוא הסובב את כל־ארץ
כוש: וְשׁוּם נַהֲרָא תִּנְיָנָא גִּיחוֹן. הוּא
דְּמַקִּיף. יָת כָּל אֲרַע כּוּשׁ: ואסם אלנהר
אלתאני גיחון. הו אלמחיט. בגמיע בלד
אלחבשה: ושם הנהר השלישי חדקל
הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי
הוא פרת: וְשׁוּם נַהֲרָא תְּלִיתָאָה דִּגְלַת.
הוּא דִּמְהַלֵּךְ לְמַדִּנְחָא דְּאַתּוּר. וְנַהֲרָא
רביעאה

חלק הדקדוק ז) כי לא המטיר וכו׳ תרגום ארי לא אחית יי׳ אלהים מטרא על ארעא. הקדים זכרון השם למטרא שלא הסמיך השם לארץ: ח) וייצר מלעיל (מהרי״ב), ט) תרגום אונקלוס לרוח ממללא כי עיקר עבורת האדם לשי״ת בדיבור עסק התורה כמ״ש ודברת בם וכח הדיבור באדם מצד הנשמה. עוד צ״ל כי ידוע כי כח ביד החכמים לברוא אדם בס׳ יצירה וכמ״ש רבא ברא גוברא אמנם לעולם אין בו כח הדיבור וכמ״ש מהאר״י מזרחי בפ׳ בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור יעו״ש. לזה תרגם לרוח ממללא ולאפוקי בריאת האדם שאין בו כח הדיבור ודו״ק:

רביעאה הוא פרת: ואסם אלנהר
אלתאלת אלדגלה. והו אלסאיר פי שרקי
אלמוצל. ואלנהר אלראבע הו אלפראת:
*ויקח יהוה אלהים את־האדם וינחהו בגן־
עדן לעבדה ולשמרה: ודבר. יי׳ אלהים
ית אדם. ואשרייה בגנתא דעדן.
למפלחה ולמטרה: תם אכד אלה אדם.
ווצעה פי גנאן עדן. ליכדמה ויחפצה:
ויצו יהוה אלהים על־האדם לאמר מכל
עץ־הגן אכל תאכל: ופקיד יי׳ אלהים.
על אדם למימר. מכל אילן גינתא מיכל
תיכול: ואמרה אלה קאילא. מן גמיע
שגר אלגנאן גאיז אן תאכל: ומעץ הדעת
טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך
ממנו מות תמות: ומאילן. דאכלי פירוהי
חכמין בין טב לביש. לא תיכול מניה.
ארי. ביומא. דתיכול מניה ממת תמות:
ומן שגרה׳ מערפה׳ אלכיר ואלשר לא
תאכל. פאן פי יום תאכל מנה תסתחק
אן תמות: ויאמר יהוה אלהים לא־טוב
היות האדם לבדו אעשה־לו עזר כנגדו:
ואמר יי׳ אלהים. לא תקין. דיהי אדם
בלחודוהי. אעביד ליה סמך כקבליה:
תם קאל אלה. לא כיר. פי בקא אדם
וחדה. אצנע לה עונא חדאה: ויצר יהוה
אלהים מן־האדמה כל־חית השדה ואת
כל־עוף השמים ויבא אל־האדם לראות
מה־יקרא לו וכל אשר יקרא־לו האדם
נפש חיה הוא שמו: וברא יי׳ אלהים מן
ארעא. כל חית ברא וית כל עופא
דשמיא. ואיתי לות אדם. למחזי מא
יקרי ליה. וכל דהוה קרי ליה אדם. נפשא
חיתא הוא שמיה: פחשר אלה מן אלארץ.
גמיע וחש אלצחרא וטאיר אלסמא. ואתא
בהא אלא אדם. ליוריה מה יסמיה. פכל
מא סמאה אדם. מן נפס חייה הו אסמה
אלי׳ אלאן: ויקרא האדם שמות לכל־
הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה
ולאדם לא־מצא עזר כנגדו: וקרא אדם
שמהן. לכל בעירא ולעופא דשמיא.
ולכל חית ברא. ולאדם. לא אשכח סמך
כקבליה: פלמא סמא אדם אסמא.
לגמיע אלבהאים וטאיר אלסמא. ווחש ג*
אלצחרי׳. ולם יגד לנפסה עונא חדאה:
ויפל יהוה אלהים | תרדמה על־האדם
ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר
תחתנה: ורמא יי׳ אלהים שינתא. על
אדם ודמוך. ונסיב. חדא מעלעוהי. ומלי
בשרא תחותה: פאוקע אלה סבאתא
עלי׳ אדם. ללא יחס פנאם. פאכד.
ואחדא מן אצלאעה. וסד מכאנהא
בלחם: ויבן יהוה אלהים | את־הצלע
אשר־לקח מן־האדם לאשה ויבאה אל־
האדם: ובנא יי׳ אלהים ית עלעא. דנסיב
מן אדם לאתתא. ואיתיה לות אדם:
פבנא מנהא אמראה. ואתא בהא אלי׳
אדם: ויאמר האדם זאת הפעם עצם
מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה
כי מאיש [י] לקחה־זאת: ואמר אדם. הדא
זמנא. גרמא מגרמי. ובסרא מבסרי.
לדא יתקרי אתתא. ארי מבעלה נסיבא
דא: פקאל אדם. הדה אלמרה. שאהדת
עצמא מן עצאמי. ולחמא מן לחמי.
פינבגי אן תסמא אמראה. לאנהא מן
אמר אכדת: על־כן יעזב־איש את־אביו
ואת־אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד:
על כן ישבוק גבר. בית משכבי אבוהי
ואמיה. וידבוק באתתיה. ויהון לבסרא
חד: לדאלך יתרך אלרגל. אבאה ואמה.
וילאזם זוגתה. פיכונא גסמא ואחדא:
ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא
יתבששו: והוו תרויהון ערטלאין. אדם
ואתתיה. ולא מתכלמין: פכאנא גמיעא
עריאנין. אדם וזוגתה. ולם יחתשמאן
דאלך: והנחש היה ערום מכל חית
השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר
אל־האשה אף כי־אמר אלהים לא תאכלו
מכל עץ הגן: וחויא הוה חכים. מכל

חלק הדקדוק י) לקחה הלמ"ד במא"יך והקו"ף רפה ובקמץ חטף (מהרי"ב):

חית ברא. דעבד יי׳ אלהים. ואמר לאתתא.
בקושטא ארי אמר יי׳. לא תיכלון. מכל
אילן גנתא : ואת׳עבאן כאן חכימא. מן
גמיע חיואן אלצחרא. אלדי כלקהמא
טלה. פקאל לאמראה . איקינא קאל
טלה. לא תאכלו. מן גמיע שגר אלגנאן : ד*
ותאמר האשה אל־הנחש מפרי עץ־הגן
נאכל : ואמרת אתתא לחויא. מפירי
אילן גנתא ניכול : פקאלת לה. מן תמר
שגר אלגנאן נאכל : ומפרי העץ אשר
בתוך־הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו
ולא תגעו בו פן־תמתון : ומפירי אילנא
דבמציעות גנתא. אמר יי׳. לא תיכלון
מניה. ולא תקרבון ביה. דלמא תמותון :
לכן מן תמר אלשגרה. אלדי פי וסט
אלגנאן. קאל טלה. לא תאכלו מנהא.
ולא תדנו בהא. כלא תמותון : ויאמר
הנחש אל־האשה לא־מות תמתון : ואמר
חויא לאתתא. לא ממת תמותון : פקאל
להא. לא מות תמותון : כי ידע אלהים
כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם
והייתם כאלהים ידעי טוב ורע : ארי גלי
קדם יי׳. ארי. ביומא דתיכלון מניה.
ויתפתחן עיניכון. ותהון כרברבין. חכמין
בין טב לביש : לאן טלה עאלם. אן פי
יום תאכלון מנה. תנפץ עיונכם. ותכונו
כמלאיכה. עארפין באלכיר ואלשר
בזיאדה : ותרא האשה כי טוב העץ
למאכל וכי תאוה־הוא לעינים ונחמד
העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן
גם־לאישה עמה ויאכל : וחזת אתתא.
ארי טב אילנא למיכל וארי אסו הוא
לעינין. ומרגג אילנא לאסתכלא ביה.
ונסיבת מאביה ואכלת. ויהבת אף
לבעלה. עמה ואכל : פלמא ראת
אלאמראה. אן אלשגרה טייבה׳ אלמאכל
שהייה׳ אלמנצר. מנאא לטעקל. אכדת
מן תמרהא ואכלת. ואעטת בעלהא
איצא מעהא ואכל : ותפקחנה עיני שניהם
וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה

ויעשו להם חגרת : ואתפתחא עיני
תרויהון. וידעו. ארי ערטלאין אנון.
וחטיטו להון טרפי תינין. ועבדו להון
זרזין : פאנפצת עיונהמא. פעלמא
אנהמא עריאנין. פכייטא מן ורק אלתין.
וצנעא להמא מיאזרא : *וישמעו את־קול
יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום
ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים
בתוך עץ הגן : ושמעו. ית קל מימרא דיי׳
אלהים. מהליך בגנתא למנח יומא. ואטמר
אדם ואתתיה. מן קדם יי׳ אלהים. בגו
אילן גנתא : פסמעא צות אלה. מארפי
אלגנאן כרפק בחרכה׳ אלנהאר :
פאכתבא אדם וזוגתה חיאא. מן בין ידי
טלה. פי מא בין שגר אלגנאן : ויקרא
יהוה אלהים אל־האדם ויאמר לו איכה :
וקרא. יי אלהים לאדם. ואמר ליה אן
את : פנאדא טלה באדם. וקאל לה
מקראאין אנת : ויאמר את־קלך שמעתי
בגן ואירא כי־ערם אנכי ואחבא : ואמר.
ית קל מימרך שמעית בגנתא. ודחילית.
ארי ערטלאי אנא ואטמרית : קאל. אני
סמעת צותך פי אלגנאן. פאתקית. אד
אנא עריאן פאכתבית : ויאמר מי הגיד
לך כי עירם אתה המן־העץ אשר צויתיך
לבלתי אכל־ממנו אכלת : ואמר. מן חוי
לך. ארי ערטלאי את. המן אילנא.
דפקידתך. בדיל דלא למיכל מניה
אכלתא : קאל מן אכברך אנך עריאן. אמן
אלשגרה. אלדי אמרתך. אן לא תאכל
מנהא אכלת : ויאמר האדם האשה אשר
נתתה עמדי הוא נתנה־לי מן־העץ ואכל :
ואמר אדם. אתתא דיהבת עמי. היא.
יהבת לי מן אילנא ואכלית : קאל אדם.
אלאמראה אלדי געלת מעי. הי אעטתני
מן אלשגרה פאכלת : ויאמר יהוה אלהים
לאשה מה־זאת עשית ותאמר האשה
הנחש השיאני ואכל : ואמר יי׳ אלהים.
לאתתא מא דא עבדת. ואמרת אתתא.
חויא אטעיני ואכלית : פקאל טלה

לאלאמראה

לאמראה מא דא צנעת. קאלת.
אלתעבאן אטגאני פאכלת: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהִים ׀ אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר
אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי
חַיֶּיךָ: וַאֲמַר יי׳ אֱלֹהִים לְחִוְיָא אֲרֵי עֲבַדְתְּ
דָא. לִיט אַתְּ מִכָּל בְּעִירָא. וּמִכֹּל חֵיוַת
בָּרָא. עַל מְעָךְ תֵּיזֵיל. וְעַפְרָא תֵּיכוֹל כָּל
יוֹמֵי חַיָּיךְ: פקאל אללה לאלתעבאן אד
צנעת הדא בעלם. פאנת מלעון מן גמיע
אלבהאים. וגמיע וחש אלצחרא. ועלא
צדרך תסלך. ותראב תאכל טול איאם
חיאתך: וְאֵיבָה ׀ אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה
וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ
וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב: וּדְבָבוּ אֲשַׁוֵּי. בֵּינָךְ
וּבֵין אִתְּתָא. וּבֵין בְּנָךְ וּבֵין בְּנַהָא. הוּא
יְהֵי דְּכִיר מָה דַּעֲבַדְתְּ לֵיהּ מִלְּקַדְמִין. וְאַתְּ
תְּהֵי נָטַר לֵיהּ לְסוֹפָא: ועדאוה אגעלהא.
בינך ובין אלאמראה. ובין נסלך ונסלהא.
הו ישדכך אלראס. ואנת תלדגה
אלעקב: ס אֶל־
הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ
בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל־אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ
וְהוּא יִמְשָׁל־בָּךְ: לְאִתְּתָא אֲמַר. אַסְגָּאָה
אַסְגֵּי צַעֲרַכִי וְעִדּוּיָיכִי. בִּצְעַר תְּלִידִין
בְּנִין. וּלְוָת בַּעְלִיךְ תְּהֵי תֵּיאוּבְתִּיךְ. וְהוּא
יִשְׁלוֹט בִּיךְ: וקאל לאלאמראה. לאכתרן
משקתך וחמלך. במשקה תלדין בנין.
ואלי בעלך יכון קיאדך. והוא יתסלט
עליך: ס וּלְאָדָם
אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן־
הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ
אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה
כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּלְאָדָם אֲמַר. אֲרֵי קַבֵּילְתָּא
לְמֵימַר אִתְּתָךְ. וַאֲכַלְתְּ מִן אִילָנָא.
דְּפַקֵּידְתָּךְ לְמֵימַר. לָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ. לִיטָא
אַרְעָא בְּדִילָךְ. בְּעָמַל תֵּיכְלִינַהּ. כֹּל יוֹמֵי
חַיָּיךְ: וקאל לאדם. אד קבלת קול זוגתך.
ואכלת מן אלשגרה. אלדי אמרתך

קאילא. לא תאכל מנהא. פמלעונה
אלארץ בסבבך. במשקה תאכלהא. טול
איאם חיאתך: וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ
וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: וְכוּבִין וְאַטְדִּין
תַּצְמַח לָךְ. וְתֵיכוֹל יָת עִסְבָּא דְּחַקְלָא:
ושוכא ודראדרא תנבת לך. ותאכל
עשב אלצחרא: י בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם
עַד יא שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ
יב כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב: בְּזֵיעֲתָא
דְּאַפָּךְ תֵּיכוֹל לַחְמָא. עַד דְּתִתוּב
לְאַרְעָא. דְּמִנַּהּ אִתְבְּרֵיתָא. אֲרֵי עַפְרָא
אַתְּ. וּלְעַפְרָא תְּתוּב: בערק וגהך תאכל
אלטעאם. אלי אן תרגע אלי אלארץ.
אלדי אכדת מנהא. לאנך תראב. ואלי
אלתראב תרגע: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם
אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הָיְתָה אֵם כָּל־חָי:
וּקְרָא אָדָם. שׁוּם אִתְּתֵיהּ חַוָּה. אֲרֵי. הִיא
הֲוַת אִמְּהוֹן דְּכָל בְּנֵי אֲנָשָׁא: פסמא אדם.
אסם זוגתה חוה. לאנהא כאנת אם כל
חי נאטק: וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: וַעֲבַד יי׳
אֱלֹהִים. לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ. לְבוּשִׁין דִּיקָר
עַל מְשַׁךְ בִּסְרְהוֹן וְאַלְבֵּישִׁינוּן: וצנע אללה.
לאדם וזוגתה. תיאב בדן ואלבסהמא:
פ
וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם יג הָיָה ה*
כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה ׀ פֶּן־
יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וָחַי
לְעֹלָם: וַאֲמַר יי׳ אֱלֹהִים. הָא אָדָם הֲוָה יְחִידַאי
בְּעָלְמָא מִנֵּיהּ. לְמִדַּע טָב וּבִישׁ. וּכְעַן
דִּלְמָא יוֹשֵׁיט יְדֵיהּ. וְיִסַּב אַף מֵאִילָן חַיַּיָּא.
וְיֵיכוֹל וְיֵיחֵי לְעָלַם: תם קאל אללה. הודא
אדם קד צאר כואחד מנא. פי מערפה
אלכיר ואלשר. ואן כלא ימד ידה.
ויאכד מן שגרה אלחיוה. ויאכל ויחיא
אלי אלדהר: וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגַּן־
עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם:
וְשַׁלְּחֵיהּ. יי׳ אֱלֹהִים מִגִּנְּתָא דְעֵדֶן. לְמִפְלַח
בְּאַרְעָא. דְּאִתְבְּרֵי מִתַּמָּן: פטרדה אללה

מן

הלק הדקדוק י) בזעת, מלרע ככל ההינאן: יא) עד שובך, תרגומו עד דהיתהב, פי׳ ע״י אחרים כי בעל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת, משא״כ לגי׳ הדפוס דתתוב: יב) כי עפר אתה, אתה מלעיל (מהרי״ב): יג) היה כאחד ממנו בא כולו כפתח בלא סמיכות כי אין על המים סמיכות:

מִן גְּנַאן עדן. ליפלח אלארץ׳. אלדי אכ׳ד מנהא׃ וַיְגָרֶשׁ אֶת־הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים׃ וְתָרֵיךְ יָת אָדָם. וְאַשְׁרִי מִלְּקַדְמִין לְגִנְּתָא דְעֵדֶן יָת כְּרוּבַיָּא. וְיָת שְׁנַן חַרְבָּא דְמִתְהַפְּכָא. לְמִטַּר. יָת אוֹרַח אִילַן חַיַּיָּא׃ ולמא טרד אדם. אסכן שרקייא מן גנאן עדן מלאיכא. ולמע סיף מתקלב. ליחפט׳. טריק שג׳רה׳ אלחיוה׃ ס

ד וְהָאָדָם* יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה׃ וְאָדָם. יְדַע יָת חַוָּה אִתְּתֵיהּ. וְעַדִּיאַת וִילֵידַת יָת קַיִן. וַאֲמַרַת. קְנֵיתִי גּוּבְרָא מִן קֳיי׳׃ ואן אדם ואקע חוה זוג׳תה. פחמלת וולדת קין. קאלת. קד רזקת רג׳לא מן ענד אללה׃ וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה׃ וְאוֹסֵיפַת לְמֵילַד. יָת אֲחוּהִי יָת הָבֶל. וַהֲוָה הֶבֶל רָעֵי עָנָא. וְקַיִן. הֲוָה פָּלַח בְּאַרְעָא׃ פעאודת וולדת אכ׳יה הבל. פכאן הבל ראעי גנם. וקין. כאן יפלח אלארץ׳׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים [יד] וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה׃ וַהֲוָה מִסּוֹף יוֹמִין. וְאַיְתִי קַיִן. מֵאִבָּא דְאַרְעָא. קוּרְבָּנָא קֳדָם יי׳׃ פלמא כאן בעד איאם. אתא קין מן ת׳מר אלארץ׳. הדייה ללה׃ וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן* וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ׃ וְהֶבֶל אַיְתִי אַף הוּא. מִבַּכִּירֵי עָנֵיהּ וּמִשַּׁמִּינֵיהוֹן. וַהֲוָה רַעֲוָא קֳדָם יי׳. בְּהֶבֶל וּבְקוּרְבָּנֵיהּ׃ והבל אתא הו איצ׳א. מן בכור ג׳נמה ומן סמאנהא. פקבל אללה. הבל והדייתה׃ וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו׃ וּבְקַיִן וּבְקוּרְבָּנֵיהּ לָא הֲוָת רַעֲוָא. וּתְקֵיף לְקַיִן לַחֲדָא. וְאִתְכְּבִישׁוּ אַפּוֹהִי׃ וקין והדייתה לם יקבלהא. פאשתד עלא קין ג׳דא. ווקע עלא וג׳הה חייאא׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קָיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃ וַאֲמַר יי׳ לְקָיִן. לְמָא תְּקֵיף לָךְ. וּלְמָא אִתְכְּבִישׁוּ אַפָּךְ׃ פקאל אללה לקין. לם אשתד עליך. ולם וקע וג׳הך׃ הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בּוֹ׃ הֲלָא אִם תּוֹטֵיב עוֹבָדָךְ יִשְׁתְּבֵיק לָךְ. וְאִם לָא תוֹטֵיב עוֹבָדָךְ. לְיוֹם דִּינָא חֶטְאָךְ נְטִיר. עֲתִיד לְאִתְפְּרָעָא מִנָּךְ אִם לָא תְתוּב. וְאִם תְּתוּב יִשְׁתְּבֵיק לָךְ׃ אלא אן ג׳דת קבלת. ואן לם תג׳וד. פאין מא אתג׳הת כ׳טאך ראבץ׳. ואליך קיאדה. ואנת אלמסלט עליה באלאכ׳תיאר׃ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃ וַאֲמַר קַיִן לְהֶבֶל אֲחוּהִי. וַהֲוָה בְּמֶהֱוֵיהוֹן בְּחַקְלָא. וְקָם קַיִן. בְּהֶבֶל אֲחוּהִי וְקַטְלֵיהּ׃ ת׳ם קאל קין להבל אכ׳יה. פלמא כאנא פיאלצחרא. קאם קין. עלי הבל אכ׳יה וקתלה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃ וַאֲמַר יי׳ לְקַיִן. אָן הֶבֶל אֲחוּךְ. וַאֲמַר לָא יְדַעְנָא. הֲנָטַר אֲחִי אֲנָא׃ וקאל אללה לה מקררא. אין הבל אכ׳יך. קאל לם אעלם. אחאפט׳ אכ׳י אנא׃ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃ וַאֲמַר מָא עֲבַדְתָּא. קָל דַּם זַרְעָן דַּעֲתִידִין לְמִפַּק מִן אֲחוּךְ. קָבְלָן קֳדָמַי מִן אַרְעָא׃ קאל מא ד׳א צנעת. צות דם אכ׳יך. צארך׳ אליי מן אלארץ׳׃ וְעַתָּה אָרוּר אָתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃ וּכְעַן לִיט אַתְּ. מִן אַרְעָא דִּפְתַחַת יָת פּוּמַהּ. וְקַבִּילַת. יָת דְּמָא דַאֲחוּךְ מִן יְדָךְ׃ ואלאן אנת מלעון. מן אלארץ׳ אלדי פתחת פאהא. וקבלת דם אכ׳יך מן ידך׃ כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת־כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃ אֲרֵי תִפְלַח בְּאַרְעָא. לָא תוֹסֵיף לְמִתַּן חֵילַהּ לָךְ. מְטַלְטַל וְגָלֵי תְּהֵי

בארעא

חלק הדקדוק יד) ויבא קין, האזלא בבית, והיא מלרע ועיין מ"ש בגליון הכ"ר גדול על תיבת ויבא לו יין ויישת אע"ג דלההיא לא קי"ל כוותיה, בהא קי"ל כוותיה כיון שבכל התיגאן כן הוא וע"פ המסרה: *) ומחלבהן הבי"ת רפי בכל התיגאן

בארעא: באן תפלחהא. לא תעאוד אן תעטיך קואהא. נאיעא ונאידא תכון פי אלארץ׃ ויאמר קין אל־יהוה גדול עוני מנשא׃ ואמר קין קדם יי׳. סגי חובי מלמשבק׃ פקאל קין בין ידי אללה. ד'נבי עט'ם מן אן יג'פר׃ הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל־מצאי יהרגני׃ הא תריכתא יתי יומא דין. מעל אפי ארעא. ומן קדמך לית אפשר לאטמרא. ואיהי. מטלטל וגלי בארעא. ויהי כל דישכחנני יקטלינני׃ פאן טרדתני אליום ען וגה אלארץ. הל מן בין ידיך אנסתר. ואן כנת נאיעא ונאידא פי אלארץ. כאן כל מן וגדני קתלני׃ ויאמר לו יהוה לכן כל־הרג קין שבעתים יקם וישם יהוה לקין אות לבלתי הכות־אתו כל־מצאו׃ ואמר ליה יי׳. בכין כל קטולא קין. לשבעה דרין יתפרע מניה. ושוי יי׳ לקין אתא. בדיל דלא למקטל יתיה כל דישכחניה׃ פקאל לה. לד'אלך כל מן קתל קין. יקאד בהכת'ירא. פגעל אללה לקין איה. ללא יקתלה כל מן וגדה׃ ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ־נוד קדמת־עדן׃ ונפק קין מן קדם יי׳. ויתיב בארע גלי ומטלטל דהות חשיבא עלוהי מלקדמין כגנתא דעדן׃ פכ'רג קין מן בין ידי אללה. ואקאם פי בלד נוד שרקי עדן׃ וידע קין את־אשתו ותהר ותלד את־חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ וידע קין ית אתתיה. ועדיאת וילידת ית חנוך. והוה בני קרתא. וקרא שמה דקרתא. כשום בריה חנוך׃ פואקע קין זוגתה. פחמלת וולדת חנוך. פבנא קריה. וסמאהא באסם ולדה חנוך׃ ויולד לחנוך את־עירד ועירד ילד את־מחויאל ומחייאל ילד את־מתושאל ומתושאל ילד את־למך׃ ואתיליד לחנוך ית עירד. ועירד. אוליד ית מחויאל.

ומחייאל. אוליד ית מתושאל. ומתושאל אוליד ית למך׃ ת'ם ולד לחנוך עירד. ועירד אולד מחויאל. ומחייאל אולד מתושאל. ומתושאל אולד למך׃ ויקח־לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ ונסיב ליה למך תרתין נשין. שום חדא עדה. ושום תנייתא צלה׃ ואתכ'ד' לה למך זוגתאן. אסם אחדהמא עדה. ואלאכ'רי צלה׃ ותלד עדה את־יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה׃ וילידת עדה ית יבל. הוא הוה. רבהון דיתבי משכנין ומרי בעיר׃ פולדת עדה יבל. הו כאן. אוול מן סכן אלאכ'ביה ומלך אלמאשיה׃ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל־תפש כנור ועוגב׃ ושום אחוהי יובל. הוא הוה. רבהון דכל דמנגן על פום נבלא ידעי זמר כנורא ואבובא׃ ואסם אכ'יה יובל. הו כאן אוול מן חמל אלטנבור ואלקיתאר׃ וצלה גם־הוא ילדה את־תובל קין לטש כל־חרש נחשת וברזל ואחות תובל־קין נעמה׃ וצלה אף היא. ילידת ית תובל קין. הוא הוה. רבהון. דכל דידעי עבידת נחשא וברזלא. ואחתיה דתובל קין נעמה׃ וצלה הי איצ'א. ולדת תובל קין. והו כאן אוול צ'יקל גמיע צנעה' אלנחאס ואלחדיד. וכאנת אכ'תה נעמה׃ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחברתי׃ ואמר למך לנשוהי. עדה וצלה שמעא קלי. נשי למך. אציתא למימרי. לא גוברא קטילית דבדיליה אנא סביל חובין לממת. ואף לא עולימא חבילית דבדיליה ישתיצי זרעי׃ פקאל למך לנסאיה ואתקא. יא עדה וצלה אסמעא צותי. ויא נסא למך. אנצתא מקאלתי. אתרא קתלת רג'לא בשג'תי. או צבי בג'ראחתי׃ כי שבעתים יקם־קין ולמך שבעים ושבעה׃ ארי לשבעה

דרין

חלק הדקדוק טו) לכן כל הורג קין תרגומו כל קטוליא קין, רמז כי הרצחנים משורש קין באו כמ"ש האר"י ז"ל, טז) וישב בארץ נוד, תרגומו דהות עבידא עלוהי מלקדמין כגנתא דעדן כגנתא בכ"ף לא בבי"ת: יז) האזנה, השו"א תחת האל"ף נח, (מהרי"ב):

דָּרִין אִתְלִיאוּ לְקָיִן. הֲלָא לְלֶמֶךְ בְּרֵיהּ
שַׁבְעִין וְשִׁבְעָה: פאן כאן כתיר יקאד
בקין. פבלמך אכתר ואכתר: וַיֵּדַע
אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי יח שָׁת־לִי אֱלֹהִים זֶרַע
אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הֲרָגוֹ קָיִן: וִידַע אָדָם
עוֹד יָת אִתְּתֵיהּ. וִילֵידַת בַּר. וּקְרָת יָת
שְׁמֵיהּ שֵׁת. אֲרֵי אֲמַרַת. יְהַב לִי יְיָ׳ בַּר
אָחֳרָן. חֲלַף הֶבֶל. דְּקַטְלֵיהּ קָיִן: ואן אדם
ואקע איצא זוגתה. פולדת אבנא.
ואסמתה שת. קאלת. קד רזקני אלה
אבנא אכ֗רא. בדל הבל. אד֗ קתלה
קין: וּלְשֵׁת גַּם־הוּא יֻלַּד־בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־
שְׁמוֹ אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה:
וּלְשֵׁת אַף הוּא אִתְיְלִיד בַּר. וּקְרָא יָת
שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ. בְּכֵין בְּיוֹמוֹהִי חָלוּ בְּנֵי
אֱנָשָׁא. מִלְּצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַּיְיָ׳: וולד לשת
איצא אבנא. ואסמאה אנוש. חיניד֗
תבדלת אלדעוה באסם אלה: ס
זֶה סֵפֶר* תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרֹא
אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ:
דֵּין סֵפַר. תּוּלְדָת אָדָם. בְּיוֹמָא. דִּבְרָא
יְיָ׳ אָדָם. בִּדְמוּת אֱלֹהִים עֲבַד יָתֵיהּ:
הד֗א כתאב שרח תואליד אדם. כמא
אנה פי יום כ֗לקה אלה. בשבהה מסלטא
צנעה: זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָם אָדָם בְּיוֹם הִבָּרְאָם:
דְּכַר וְנוּקְבָא בְּרָאנוּן. וּבָרֵיךְ יָתְהוֹן. וּקְרָא
יָת שׁוּמְהוֹן אָדָם. בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ:
ד֗כר ואנת֗י כ֗לקהמא. ובארך פיהמא.
וסמאהמא אדם. פי יום כ֗לקהמא: וַיְחִי
אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ
כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת: וַחֲיָא אָדָם.
מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בִּדְמוּתֵיהּ
דְּדָמֵי לֵיהּ. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת: ולמא
עאש אדם. מאיה ותלאת֗ין סנה. אולד
אבנא. בשבהה כצורתה. וסמאה שת:
וַיִּהְיוּ יְמֵי אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת
שְׁמֹנֶה מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַהֲווֹ
יוֹמֵי אָדָם. בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת שֵׁת. תַּמְנֵי
מְאָה שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן: פעאש
בעד ד֗אלך. ת֗מאן מאיה׳ סנה. אולד
פיהא בנין ובנאת: וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אָדָם
אֲשֶׁר־חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וַיָּמֹת: וַהֲווֹ. כָּל יוֹמֵי אָדָם דַּחֲיָא. תְּשַׁע
מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין. וּמִית: פצאר גמיע
עמרה. תסע מאיה ות֗לאת֗ין סנה.
ומאת: ס וַיְחִי־שֵׁת חָמֵשׁ
שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אֱנוֹשׁ: וַחֲיָא
שֵׁת. מְאָה וַחֲמֵישׁ שְׁנִין. וְאוֹלֵיד יָת אֱנוֹשׁ:
ולמא עאש שת. מאיה וכ֗מס סנין. אולד
אנוש: וַיְחִי־שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־אֱנוֹשׁ
שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת: וַחֲיָא שֵׁת. בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת
אֱנוֹשׁ. תַּמְנֵי מְאָה וּשְׁבַע שְׁנִין. וְאוֹלֵיד
בְּנִין וּבְנָן: פעאש בעד ד֗אלך. ת֗מאן
מאיה וסבע סנין. אולד פיהא בנין ובנאת:
וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי שֵׁת.
תְּשַׁע מְאָה וְתַרְתָּא עֲסַרֵי שְׁנִין. וּמִית:
פצאר גמיע עמרה. תסע מאיה ואת֗ני׳
עשר סנה. ומאת: ס וַיְחִי אֱנוֹשׁ
תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־קֵינָן: וַחֲיָא אֱנוֹשׁ
תִּשְׁעִין שְׁנִין. וְאוֹלֵיד יָת קֵינָן: ולמא עאש
אנוש תסעין סנה. אולד קינן: וַיְחִי אֱנוֹשׁ
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־קֵינָן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת:
וַחֲיָא אֱנוֹשׁ. בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת קֵינָן. תַּמְנֵי
מְאָה וַחֲמֵישׁ עֲסַרֵי שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בְּנִין
וּבְנָן: ועאש בעד ד֗אלך. ת֗מאן מאיה
וכ֗מסה׳ עשר סנה. אולד פיהא בנין
ובנאת: וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ שָׁנִים
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי
אֱנוֹשׁ. תְּשַׁע מְאָה וַחֲמֵישׁ שְׁנִין. וּמִית:
פצאר גמיע עמרה. תסע מאיה וכ֗מס
סנין. ומאת: ס וַיְחִי קֵינָן
שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מַהֲלַלְאֵל: וַחֲיָא
קֵינָן שַׁבְעִין שְׁנִין. וְאוֹלֵיד יָת מַהֲלַלְאֵל:

ולמא

* ס׳ רבתי

חלק הדקדוק ח) בקצה תיגאן תיבת שת בטק״ף וא״כ הקמ״ץ חטף ומקצתם במארכה ולפ״ז הקמ״ץ רחב וזוהי ד׳ רי״ל ז״ל:

ולמא עאש קינן סבעין סנה אולד מהללאל: ויחי קינן אחרי הולידו את־מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: וחיא קינן. בתר דאוליד ית מהללאל. תמני מאה וארבעין שנין. ואוליד בנין ובנן: ועאש בעד דאלך. תמאן מאיה וארבעין סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: ויהיו כל־ימי קינן עשר שנים ותשע מאות שנה וימת: והוו כל יומי קינן. תשע מאה ועסר שנין. ומית: פצאר גמיע עמרה. תסע מאיה ועשר סנין. ומאת: ס

ויחי מהללאל חמש שנים וששים שנה ויולד את־ירד: וחיא מהללאל. שתין וחמיש שנין. ואוליד ית ירד: ולמא עאש מהללאל. כמסה וסתין סנה. אולד ירד: ויחי מהללאל אחרי הולידו את־ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: וחיא מהללאל. בתר דאוליד ית ירד. תמני מאה ותלתין שנין. ואוליד בנין ובנן: ועאש בעד דאלך. תמאן מאיה ותלאתין סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: ויהיו כל־ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת: והוו כל יומי מהללאל. תמני מאה ותשעין וחמיש שנין. ומית: פצאר גמיע עמרה. תמאן מאיה וכמסה ותסעין סנה. פמאת: ס

ויחי־ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את־חנוך: וחיא ירד. מאה ושתין ותרתין שנין. ואוליד ית חנוך: פלמא עאש ירד. מאיה ואתנין וסתין סנה. אולד חנוך: ויחי־ירד אחרי הולידו את־חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: וחיא ירד. בתר דאוליד ית חנוך. תמני מאה שנין. ואוליד בנין ובנן: ועאש בעד דאלך. תמאן מאיה' סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: ויהיו כל־ימי־ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת: והוו כל יומי ירד. תשע מאה ושתין ותרתין שנין. ומית: פצאר גמיע עמרה. תסע מאיה ואתנין וסתין סנה. ומאת: ס

ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את־מתושלח: וחיא חנוך. שתין וחמיש שנין. ואוליד ית מתושלח: פלמא עאש חנוך. כמסה וסתין סנה. אולד מתושלח: ויתהלך חנוך את־האלהים אחרי הולידו את־מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות: והליך חנוך בדחלתא דיי'. בתר דאוליד ית מתושלח. תלת מאה שנין. ואוליד בנין ובנן: וסלך חנוך פי טאעת אלה. בעד מא אולד מתושלח. תלאת מאיה' סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: ויהי כל־ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה: והוו כל יומי חנוך. תלת מאה ושתין וחמיש שנין: פצאר גמיע עמרה. תלאת מאיה וכמסה וסתין סנה: ויתהלך חנוך את־האלהים ואיננו יט כי־לקח אתו אלהים: והליך חנוך בדחלתא דיי'. וליתוהי. ארי אמית יתיה יי': ולמא סלך חנוך פי טאעה' אלה. תופא וקבצה אלה: ס

ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את־למך: וחיא מתושלח. מאה ותמנן ושבע שנין. ואוליד ית למך: פלמא עאש מתושלח. מאיה וסבעה ותמאניין סנה. אולד למך: ויחי מתושלח אחרי הולידו את־למך שתים ושמונים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: וחיא מתושלח. בתר דאוליד ית למך. שבע מאה ותמנן ותרתין שנין. ואוליד בנין ובנן: ועאש בעד דאלך. סבע מאיה ואתנין ותמאניין סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: ויהיו כל־ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה וימת: והוו כל יומי מתושלח. תשע מאה ושתין ותשע שנין. ומית: פצאר גמיע עמרה. תסע מאיה ותסעה

וסתין

חלק הדקדוק יט) כי לקח אותו וכו' יש מתרגמין ארי לא אמית יתיה יי', וכן מיישב רבי' בחיי ז"ל, ובנוסחאות שלנו ארי אמית יתיה יי' ועיין בתוס' יבמות ד' ע"ז ולדעתי דאין לשנות גירסתנו כי היא מסכמת לגרסת הדפוסים שכל דבר הנעדר ונעלם קרי ליה מיתה דכיוצא בזה מצינו הרבה ודו"ק.

וסתין סנה. ומאת: ס וַֽיְחִי־
לֶ֕מֶךְ שְׁתַּ֧יִם וּשְׁמֹנִ֛ים שָׁנָ֖ה וּמְאַ֣ת שָׁנָ֑ה
וַיּ֖וֹלֶד בֵּֽן׃ וַחֲיָא לֶמֶךְ. מְאָה וּתְמָנַן וְתַרְתֵּין
שְׁנִין. וְאוֹלִיד בַּר: ולמא עאש למך. מאיה
ואתנין ותמאניין סנה. אולד אבנא:
וַיִּקְרָ֧א אֶת־שְׁמ֛וֹ נֹ֖חַ לֵאמֹ֑ר זֶ֞ה יְנַחֲמֵ֤נוּ
מִֽמַּעֲשֵׂ֙נוּ֙ וּמֵעִצְּב֣וֹן יָדֵ֔ינוּ מִן־הָ֣אֲדָמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר
כ אֵֽרְרָ֖הּ יְהוָֽה׃ וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ. נֹחַ
לְמֵימַר. דֵּין. יְנַחֲמִנַּנָא מֵעוּבָדַנָא וּמִלֵּיאוּת
יְדַנָא. מִן אַרְעָא. דִּלַטַהּ יי׳: וסמאה נח
קאילא. הדא. יעזינא מן אעמאלנא
ומשקה׳ אידינא. מן אלארץ׳. אלדי
לענהא אללה: וַֽיְחִי־לֶ֗מֶךְ אַֽחֲרֵי֙ הוֹלִיד֣וֹ
אֶת־נֹ֔חַ חָמֵ֤שׁ וְתִשְׁעִים֙ שָׁנָ֔ה וַחֲמֵ֥שׁ מֵאֹ֖ת
שָׁנָ֑ה וַיּ֥וֹלֶד בָּנִ֖ים וּבָנֽוֹת׃ וַחֲיָא לֶמֶךְ. בָּתַר
דְּאוֹלֵיד יָת נֹחַ. חֲמֵישׁ מְאָה וְתִשְׁעִין
וַחֲמֵישׁ שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן: ועאש
בעד דאלך. כמס מאיה וכמסה ותסעין
סנה. אולד פיהא בנין ובנאת: וַֽיְהִי֙ כָּל־
יְמֵי־לֶ֔מֶךְ שֶׁ֤בַע וְשִׁבְעִים֙ שָׁנָ֔ה וּשְׁבַ֥ע מֵא֖וֹת
שָׁנָ֑ה וַיָּמֹֽת׃ וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ. שְׁבַע
מְאָה וְשַׁבְעִין וּשְׁבַע שְׁנִין. וּמִית: פצאר
גמיע עמרה. סבע מאיה וסבעה וסבעין
סנה. ומאת: ס וַֽיְהִי־נֹ֕חַ
בֶּן־חֲמֵ֥שׁ מֵא֖וֹת שָׁנָ֑ה וַיּ֣וֹלֶד נֹ֔חַ אֶת־שֵׁ֖ם
אֶת־חָ֥ם וְאֶת־יָֽפֶת׃ וַהֲוָה נֹחַ. בַּר חֲמֵישׁ
מְאָה שְׁנִין. וְאוֹלֵיד נֹחַ. יָת שֵׁם יָת חָם
וְיָת יָפֶת: ולמא כאן נח. אבן כמס מאיה׳
סנה. אולד שם חם ויפת: וַֽיְהִי֙ כִּֽי־הֵחֵ֣ל
הָֽאָדָ֔ם לָרֹ֖ב עַל־פְּנֵ֣י הָאֲדָמָ֑ה וּבָנ֖וֹת יֻלְּד֥וּ
לָהֶֽם׃ וַהֲוָה כַּד שְׁרִיאוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא. לְמִסְגֵּי
עַל אַפֵּי אַרְעָא. וּבְנָתָא אִתְיְלִידוּ לְהוֹן:
ולמא אבתדא אלנאס. אן יכתרו עלי׳
וגה אלארץ׳. וולד להם בנאת: וַיִּרְא֤וּ
בְנֵי־הָֽאֱלֹהִים֙ אֶת־בְּנ֣וֹת הָֽאָדָ֔ם כִּ֥י טֹבֹ֖ת
הֵ֑נָּה וַיִּקְח֤וּ לָהֶם֙ נָשִׁ֔ים מִכֹּ֖ל אֲשֶׁ֥ר בָּחָֽרוּ׃
וַחֲזוֹ בְּנֵי רַבְרְבַיָּא יָת בְּנָת אֱנָשָׁא. אֲרֵי
שַׁפִּירָן אִנִּין. וּנְסִיבוּ לְהוֹן נְשִׁין. מִכֹּל
דְּאִתְרְעִיאוּ: וראו בני אלאשראף בנאת

אלעאמה. אנהן חסאן. ואתכדו להם
נסאא. מן גמיע מא אכתארו: וַיֹּ֣אמֶר
יְהוָ֗ה לֹֽא־יָד֨וֹן רוּחִ֤י בָֽאָדָם֙ לְעֹלָ֔ם בְּשַׁגַּ֖ם
ה֣וּא בָשָׂ֑ר וְהָי֣וּ יָמָ֔יו מֵאָ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים שָׁנָֽה׃
וַאֲמַר יי׳. לָא יִתְקַיַּם דָּרָא בִּישָׁא הָדֵין
לְעָלַם. בְּדִיל דְּאִנּוּן בִּסְרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן
מְקוּלְקְלִין. אַרְכָּא יְהִיב לְהוֹן. מְאָה
וְעַסְרִין שְׁנִין אִם יְתוּבוּן: פקאל אללה. לא
ינגמר רוחי פי הולאי אלנאס אלי׳ אלדהר.
אד הם בשריון. ותכון מדתהם. מאיה
ועשרין סנה: הַנְּפִלִ֞ים הָי֣וּ בָאָרֶץ֮ בַּיָּמִ֣ים
הָהֵם֒ וְגַ֣ם אַֽחֲרֵי־כֵ֗ן אֲשֶׁ֨ר כא יָבֹ֜אוּ בְּנֵ֤י
הָֽאֱלֹהִים֙ אֶל־בְּנ֣וֹת הָֽאָדָ֔ם וְיָלְד֖וּ לָהֶ֑ם הֵ֧מָּה
הַגִּבֹּרִ֛ים אֲשֶׁ֥ר מֵעוֹלָ֖ם אַנְשֵׁ֥י הַשֵּֽׁם׃ גִּיבָּרַיָּא.
הֲווֹ בְּאַרְעָא בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן. וְאַף בָּתַר כֵּן.
דְּעָאלִין בְּנֵי רַבְרְבַיָּא לְוָת בְּנָת אֱנָשָׁא.
וִילִידָן לְהוֹן. אִנּוּן גִּיבָּרַיָּא. דְּמֵעָלְמָא
אֱנָשִׁין דִּשְׁמָא: וכאן אלגבאברה פי
אלארץ׳ פי דאלך אלזמאן. ובעד דאלך
איצא. כאן ידכל בני אלאשראף. אלי׳
בנאת אלעאמה חראמא. פולדאן להם.
הם אלגבאברה. אלדי מן אלדהר דו
אלאסמא: פ
וַיַּ֣רְא יְהוָ֔ה כִּ֥י רַבָּ֛ה רָעַ֥ת הָאָדָ֖ם בָּאָ֑רֶץ
וְכָל־יֵ֙צֶר֙ מַחְשְׁבֹ֣ת לִבּ֔וֹ רַ֥ק רַ֖ע כָּל־הַיּֽוֹם׃
וַחֲזָא יי׳. אֲרֵי סְגִיאַת. בִּישַׁת אֱנָשָׁא
בְּאַרְעָא. וְכָל יִצְרָא מַחְשְׁבַת לִבֵּיהּ. לְחוֹד
בִּישׁ כָּל יוֹמָא: ולמא ראי׳ אללה. אן
כתר שר אלנאס פי אלארץ׳. וגמיע
כאטר אפכאר קלובהם. שר מחץ׳ טול
אלזמאן: וַיִּנָּ֣חֶם יְהוָ֔ה כִּֽי־עָשָׂ֥ה אֶת־
הָֽאָדָ֖ם בָּאָ֑רֶץ וַיִּתְעַצֵּ֖ב אֶל־לִבּֽוֹ׃ וְתָב יי׳
בְּמֵימְרֵיהּ. אֲרֵי עֲבַד יָת אֱנָשָׁא בְּאַרְעָא.
וַאֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ לְמִתְבַּר תּוּקְפְהוֹן
כִּרְעוּתֵיהּ: פתואעדהם אללה. כמא
צנעהם פי אלארץ׳. ואוצל אלמשקה אלי׳
קלובהם: וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה אֶמְחֶ֨ה אֶת־הָאָדָ֤ם
אֲשֶׁר־בָּרָ֙אתִי֙ מֵעַל֙ פְּנֵ֣י הָֽאֲדָמָ֔ה מֵֽאָדָם֙
עַד־בְּהֵמָ֔ה עַד־רֶ֖מֶשׂ וְעַד־ע֣וֹף הַשָּׁמָ֑יִם
כי

חלק הדקדוק כ) אררה ל׳ ומפיק ה״א (מהרי״ב): כא) אשר יבאו, ת׳ יבאו באת״י לא באול״א כן הוא בכל ההיגאן וגם בדפוסים:

כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם׃ וַאֲמַר יְיָ׳. אֶמְחֵי יָת אֱנָשָׁא דִּבְרֵיתִי מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא. מֵאֱנָשָׁא עַד בְּעִירָא. עַד רִחְשָׁא וְעַד עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא. אֲרֵי תָבִית בְּמֵימְרִי אֲרֵי עֲבַדְתִּינוּן׃ פקאל אללה. אמחו אלנאס אלדי כלקתהם ען וגה אלארץ. מן אנסאן אלי׳ בהימה. אלי׳ דביב ואלי׳ טאיר אלסמא. אד תואעדתהם במא כלקתהם׃ וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְנֹחַ. אַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָם יְיָ׳׃ ונח וגד חט׳א ענד אללה׃ קמו פים׳ סי׳ אמציה.

ומפטיר בישעיה מ"ב הן עבדי׃ דדן למנחת שבת וכה

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ׃ אִלֵּין תּוֹלְדָת נֹחַ. נֹחַ. גְּבַר זַכַּאי. שְׁלִים הֲוָה בְּדָרוֹהִי. בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ׳ הַלֵּיךְ נֹחַ׃ הדא שרח תיאליד נח. וכאן נח. רגלא צאלחא צחיחא פי אגיאלה. פי טאעה׳ אללה סלך נח׃ וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת׃ וְאוֹלֵיד נֹחַ תְּלָתָא בְּנִין. יָת שֵׁם יָת חָם וְיָת יָפֶת׃ ואולד נח תלאתה בנין. שם וחם ויפת׃ וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס׃ וְאִתְחַבַּלַת אַרְעָא מִן קֳדָם יְיָ׳. וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא חֲטוֹפִין׃ ואנפסדת אלארץ מן בין ידי אללה. ואמתלת צ׳למא׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכּוֹ עַל־הָאָרֶץ׃ וַחֲזָא יְיָ׳. יָת אַרְעָא וְהָא אִתְחַבַּלַת. אֲרֵי חַבִּילוּ כָּל בִּסְרָא. אֱנָשׁ אוֹרְחֵיהּ עַל אַרְעָא׃ וראהא אללה אד קד אנפסדת. באן אפסד כל בשרי. טריקה עליהא׃

ס

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ וַאֲמַר יְיָ׳ לְנֹחַ. קִצָּא דְּכָל בִּסְרָא עָאל לְקֳדָמַי. אֲרֵי אִתְמְלִיאַת אַרְעָא. חֲטוֹפִין מִן קֳדָם עוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא. וְהָאֲנָא מְחַבֵּילְהוֹן עִם אַרְעָא׃ פקאל אללה לנח. קד דנא אגל כל בשרי בין ידי׳. אד אמתלת אלארץ מן קבלהם צ׳למא. והאנא מהלכהם מנהא׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ עֲבֵיד לָךְ תֵּיבְתָא דְּאָעִין דְּקַדְרוֹס. מְדוֹרִין תַּעֲבֵיד יָת תֵּיבְתָא. וְתִחְפֵי יָתַהּ. מִגָּיו וּמִבָּרָא בְּכוּפְרָא׃ אצנע לך תאבותא מן כ׳שב אלשמשאר. ואצנעהא טבקאת. וקפרהא. מן דאכ׳ל ומן כ׳ארג באלקפר׃ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ וְדֵין. דְּתַעֲבֵיד יָתַהּ. תְּלָת מְאָה אַמִּין. אוּרְכָּא דְּתֵיבְתָא. חַמְשִׁין אַמִּין פּוּתְיַהּ. וּתְלָתִין אַמִּין רוּמַהּ׃ והדא מקדאר מא תצנעהא. תלאת מאיה׳ דראע טולהא. וכ׳מסין ערצ׳הא. ותלאתין סמכהא׃ צֹהַר ׀ תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִיִּם וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ׃ נְהוֹר תַּעֲבֵיד לְתֵיבְתָא. וּלְאַמְּתָא תְּשַׁכְלְלִינַהּ מִלְּעֵילָא. וְתַרְעָא דְּתֵיבְתָא בִּסְטְרַהּ תְּשַׁוֵּי. מְדוֹרִין אַרְעָאִין. תִּנְיָנִין וּתְלִיתָאִין תַּעְבְּדִינַהּ׃ ואצנע להא צ׳יא. ואלי׳ דראע תכמלהא מן אלעלו. וצייר להא באבא פי גאנבהא. אספלא. ותואניא ותואלתא תצנעהא׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מַיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יִגְוָע׃ וַאֲנָא הָאֲנָא מֵיתֵי יָת טוֹפָנָא מַיָּא עַל אַרְעָא. לְחַבָּלָא כָּל בִּסְרָא. דְּבֵיהּ רוּחָא דְּחַיֵּי. מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא. כֹּל דִּבְאַרְעָא יְמוּת׃ והאנא אתי בטופאן אלמא עלי׳ אלארץ. לאהלך כל בשרי. אלדי פיה רוח אלחיוה׳. מן תחת אלסמא. וכל מא פי אלארץ יתופא׃ א וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל־הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃ וַאֲקֵים יָת קְיָמִי עִמָּךְ. וְתֵיעוֹל

לתיבהא

חלק הדקדוק א) והקמתי את בריתי, כל אוריתא חסר בר מן חד מלא יו"ד והקימתי כתיב דאם בחקתי, וה׳ כתיב כן בנביאים וכתובים, והלת מלא דמלא׃

לְתֵיבְתָא. אַתְּ. וּבְנָךְ. וְאִתְּתָךְ וּנְשֵׁי בְנָךְ
עִמָּךְ: ואתׄבת עהדי מעך. ותדכׄל אלי׳
אלתאבות. אנת ובניך. וזוגתך ונסא
בניך מעך: וּמִכָּל־הָחַי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם
מִכֹּל תָּבִיא אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתָּךְ זָכָר
וּנְקֵבָה יִהְיוּ: וּמִכָּל דְּחַי. מִכָּל בִּסְרָא.
תְּרֵין מִכּוֹלָא. תַּעֵיל לְתֵיבְתָא לְקַיָּמָא
עִמָּךְ. דְּכַר וְנוּקְבָא יְהוֹן: ומן כל חי. מן
גמיע אלבשר. אזואגא מן אלכל. תדכׄל
אלי׳ אלתאבות ליחיון מעך. דׄכר ואנתׄי׳
יכונו: מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ
מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל
יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת: מֵעוֹפָא לִזְנוֹהִי. וּמִן
בְּעִירָא לִזְנַהּ. מִכֹּל. רִחְשָׁא דְּאַרְעָא
לִזְנוֹהִי. תְּרֵין מִכּוֹלָא. יֵיעֲלוּן לְוָתָךְ לְקַיָּמָא:
מן אלטאיר לאצנאפה. ומן אלבהאים
לאצנאפהא. ומן סאיר דביב אלארץׄ
לאצנאפה. אזואגא מן אלכל. ידכׄלון
מעך ליחיון: וְאַתָּה קַח־לְךָ מִכָּל־מַאֲכָל
אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם
לְאָכְלָה: וְאַתְּ סַב לָךְ. מִכָּל מֵיכַל
דְּמִתְאֲכִיל. וְתִכְנוֹשׁ לְוָתָךְ. וִיהֵי לָךְ.
וּלְהוֹן לְמֵיכָל: ואנת פכׄד לך. מן כל טעאם
יוכל. וצׄמה אליך. ויכון לך. ולהם מאכלא:
וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֵּן
עָשָׂה: וַעֲבַד נֹחַ. כְּכֹל. דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ. יי׳
כֵּן עֲבַד: וצנע נח. גמיע מא אמרה
אלה. כׄדאך צנע: וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא־
אַתָּה וְכָל־בֵּיתְךָ אֶל־הַתֵּבָה כִּי־אֹתְךָ
רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה: וַאֲמַר יי׳
לְנֹחַ. עוֹל אַתְּ וְכָל אֱנָשׁ בֵּיתָךְ לְתֵיבְתָא.
אֲרֵי יָתָךְ חֲזֵיתִי. זַכַּאי קֳדָמַי בְּדָרָא הָדֵין:
וקאל אלה לנח. אדכׄל אנת וגמיע אלך
אלי׳ אלתאבות. פאני ראיתך. צאלחא
בין ידיי פי הדׄא אלגיל: מִכֹּל | הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא
שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: מִכֹּל בְּעִירָא דַּכְיָא.
תִּסַּב לָךְ. שִׁבְעָה שִׁבְעָה דְּכַר וְנוּקְבָא.

וּמִן בְּעִירָא. דְּלֵיתוֹהִי דְּכֵי. תְּרֵין דְּכַר
וְנוּקְבָא: מן גמיע אלבהאים אלטאהרה.
תאכׄד. סבעה סבעה דׄכורא ואנאתׄא.
ומן אלבהאים. אלתי ליסת בטאהרה.
זוגין דׄכורא ואנאתׄא: גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם
שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל־
פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: אַף מֵעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא.
שִׁבְעָה שִׁבְעָה דְּכַר וְנוּקְבָא. לְקַיָּמָא
זַרְעָא עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא: ואיצׄא מן טאיר
אלסמא. סבעה סבעה דׄכורא ואנאתׄא.
ליחיון עלי׳ וגה אלארץׄ: כִּי לְיָמִים עוֹד
שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים
יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי אֶת־כָּל־
הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
אֲרֵי לִזְמַן יוֹמִין עוֹד שִׁבְעָה. אֲנָא מַחֵית
מִטְרָא עַל אַרְעָא. אַרְבְּעִין יְמָמִין. וְאַרְבְּעִין
לֵילְוָן. וְאֶמְחֵי. יָת כָּל יְקוּמָא דַּעֲבַדִית.
מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא: פאן אלי׳ סבעה׳ איאם.
אנא ממטר עלי׳ אלארץׄ. ארבעין יומא.
וארבעין לילא. ואמחו גמיע אלנאס
אלדׄי צנעתהם. ען וגה אלארץׄ: וַיַּעַשׂ
נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה: וַעֲבַד נֹחַ. כְּכֹל
דְּפַקְּדֵיהּ יי׳: וצנע נח. בגמיע מא אמרה
אלה: וְנֹחַ בֶּן־שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל
הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ: וְנֹחַ. בַּר שֵׁית מְאָה
שְׁנִין. וְטוֹפָנָא הֲוָה. מַיָּא עַל אַרְעָא:
וכאן נח. אבן סת מאיה׳ סנה. חין כאן
מא אלטופאן עלי׳ אלארץׄ: ב וַיָּבֹא נֹחַ
וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה
מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל: וְעָאל נֹחַ. וּבְנוֹהִי
וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי. עִמֵּיהּ לְתֵיבְתָא.
מִן קֳדָם מֵי טוֹפָנָא: פדכׄל נח. וזוגתה
ונסא בניה. מעה אלי׳ אלתאבות. מן
קבל מא אלטופאן: מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
וּמִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה וּמִן־הָעוֹף
ג וְכֹל אֲשֶׁר־רֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה: מִן בְּעִירָא
דַּכְיָא. וּמִן בְּעִירָא. דְּלֵיתוֹהִי דְּכֵי. וּמִן
עוֹפָא. וְכֹל דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא: מן
אלבהאים אלטאהרה. ומן אלבהאים.

אלדׄי

חלק הדקדוק ב) ויבא נח, השופר ביו"ד והיא מלעיל: ג) וכל אשר, הטפחא בתיבת וכל בכל התיגאן:

אלדי ליסת בטאהרה. ומן אלטאיר. וסאיר אלדאב עלי אלארץ׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃ תְּרֵין תְּרֵין. עָאלוּ עִם נֹחַ. לְתֵיבְתָא דְּכַר וְנוּקְבָא. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ יָת נֹחַ׃ אזואג אזואג. דכל אלי נח. אלי אלתאבות דכור ואנאת. כמא אמרה אלה׃ וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל־הָאָרֶץ׃ וַהֲוָה לִזְמַן שִׁבְעָה יוֹמִין. וּמֵי טוֹפָנָא. הֲווֹ עַל אַרְעָא׃ ולמא כאן בעד סבעה׳ איאם. כאן מא אלטופאן עלי אלארץ׃ בִּשְׁנַת שֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי־נֹחַ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל־מַעְיְנֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃ בִּשְׁנַת שֵׁית מְאָה שְׁנִין לְחַיֵּי נֹחַ. בְּיַרְחָא תִּנְיָנָא. בְּשִׁבְעַת עֲסַר יוֹמָא לְיַרְחָא. בְּיוֹמָא הָדֵין. אִתְבְּזַעוּ כָּל מַבּוּעֵי תְּהוֹם רַבָּה. וְכַוֵּי דִּשְׁמַיָּא אִתְפְּתַחָא׃ פי סנת סת מאיה מן עמר נח. פי שהר אלתאני. פי יום סבעה׳ עשר מנה. פי דאלך אליום. תשקקת עיון אלגמר ארעצאם. ורואזן אלסמא אנפתחת׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃ וַהֲוָה מִטְרָא נָחִית עַל אַרְעָא. אַרְבְּעִין יְמָמִין. וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן׃ ואקאם אלמטר עלא אלארץ. ארבעין יומא. וארבעין לילא׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁם־וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי־נֹחַ וְאֵשֶׁת נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי־בָנָיו אִתָּם אֶל־הַתֵּבָה׃ בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין עָאל נֹחַ. וְשֵׁם וְחָם וָיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ. וְאִתַּת נֹחַ. וּתְלָת נְשֵׁי בְנוֹהִי. עִמְּהוֹן לְתֵיבְתָא׃ פי דאת דאלך אליום דכל נח. ושם וחם ויפת בניה. וזוגתה ותלאתה׳ נסוה׳ בניה. מעהם אלי אלתאבות׃ הֵמָּה וְכָל־הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל־הָעוֹף לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל־כָּנָף׃ אִנּוּן וְכָל חַיְתָא לִזְנַהּ. וְכָל בְּעִירָא לִזְנַהּ. וְכָל רִחְשָׁא. דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא לִזְנוֹהִי. וְכָל

עוֹפָא לִזְנוֹהִי. כֹּל צִפַּר כָּל דְּפָרַח׃ הם וגמיע אלוחש לאצנאפהא. וגמיע אלבהאים לאצנאפהא. וסאיר אלדביב. אלדאב עלי אלארץ לאצנאפה. וגמיע אלטאיר לאצנאפה. כל טאיר דו גנאח׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃ וְעָאלוּ עִם נֹחַ לְתֵיבְתָא. תְּרֵין תְּרֵין מִכָּל בִּסְרָא. דְּבֵיהּ רוּחָא דְחַיֵּי׃ ודכלו אלי נח אלי אלתאבות. אזואג אזואג מן כל בשרי. אלדי פיה רוח אלחיוה׃ וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל־בָּשָׂר בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃ וְעָאלַיָּא. דְּכַר וְנוּקְבָא מִכָּל בִּסְרָא עָאלוּ. כְּמָא דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ יי׳. וְאַגֵּין יי׳ בְּמֵימְרֵיהּ עֲלוֹהִי׃ ואלדאכלין. דכור ואנאת מן כל בשרי דכלו. כמא אמרה אלה. וחגב אלה דונה׃ וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם מֵעַל הָאָרֶץ׃ וַהֲוָה טוֹפָנָא. אַרְבְּעִין יוֹמִין עַל אַרְעָא. וּסְגִיאוּ מַיָּא. וּנְטַלוּ יָת תֵּיבְתָא. וְאִתְרָמַת מֵעַל אַרְעָא׃ ולמא אקאם אלטופאן. ארבעין יום עלי אלארץ. כתר אלמא. פחמל אלתאבות. וארתפעת ען וגה אלארץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וּתְקִיפוּ מַיָּא. וּסְגִיאוּ לַחֲדָא עַל אַרְעָא. וּמְהַלְּכָא תֵּיבְתָא עַל אַפֵּי מַיָּא׃ ולמא עצם אלמא. וכתר גדא עלי אלארץ. סארת אלתאבות עלי וגה אלמא׃ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הֶהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃ וּמַיָּא. תְּקִיפוּ. לַחֲדָא לַחֲדָא עַל אַרְעָא. וְאִתְחֲפִיאוּ. כָּל טוּרַיָּא רָמַיָּא דִּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא׃ ועצם אלמא. גדא עלי אלארץ. וגטא. גמיע אלגבאל אלשאמכה. אלדי תחת גמיע אלסמא׃ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הֶהָרִים׃ חֲמֵישׁ עַסְרֵי אַמִּין מִלְּעֵילָא. תְּקִיפוּ מַיָּא. וְאִתְחֲפִיאוּ טוּרַיָּא׃ ולמא עצם אלמא. כמסה׳ עשר דראע עלי

אלארץ֗ . ותגֹטת אלגבאל : וַיִּגְוַ֞ע כָּל־
בָּשָׂ֣ר ׀ הָרֹמֵ֣שׂ עַל־הָאָ֔רֶץ בָּע֤וֹף וּבַבְּהֵמָה֙
וּבַ֣חַיָּ֔ה וּבְכָל־הַשֶּׁ֖רֶץ הַשֹּׁרֵ֣ץ עַל־הָאָ֑רֶץ
וְכֹ֖ל הָאָדָֽם : וּמִית . כָּל בִּסְרָא דְּרָחֵישׁ עַל
אַרְעָא . בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא וּבְחַיְתָא . וּבְכָל
רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא . וְכֹל אֱנָשָׁא :
תופא כל בשרי דאב עלי׳ אלארץ֗ . מן
טאיר אלי׳ בהימה אלי׳ וחש . וסאיר
אלדביב אלדאבּ עלי׳ אלארץ֗ . וכל
אלנאס : כֹּ֡ל אֲשֶׁר֩ נִשְׁמַת־ר֨וּחַ חַיִּ֜ים בְּאַפָּ֗יו
מִכֹּ֛ל אֲשֶׁ֥ר בֶּחָרָבָ֖ה מֵֽתוּ : כֹּל . דְּנִשְׁמַת
רוּחַ חַיִּין בְּאַפּוֹהִי . מִכֹּל דִּבְיַבֶּשְׁתָּא מִיתוּ :
כל מן נסמה׳ רוח אלחיוה פי אנפה . כל
מא פי אלגפאף מאתו : ד וַיִּ֜מַח אֶת־כָּל־
הַיְק֣וּם ׀ אֲשֶׁ֣ר ׀ ה עַל־פְּנֵ֣י הָֽאֲדָמָ֗ה מֵאָדָ֤ם
עַד־בְּהֵמָה֙ עַד־רֶ֙מֶשׂ֙ וְעַד־ע֣וֹף הַשָּׁמַ֔יִם
ו וַיִּמָּח֖וּ מִן־הָאָ֑רֶץ וַיִּשָּׁ֧אֶר אַךְ־נֹ֛חַ וַאֲשֶׁ֥ר
אִתּ֖וֹ בַּתֵּבָֽה : וּמְחָא . יָת כָּל יְקוּמָא דְּעַל
אַפֵּי אַרְעָא . מֵאֱנָשָׁא עַד בְּעִירָא עַד
רִחְשָׁא וְעַד עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא . וְאִתְמְחִיאוּ מִן
אַרְעָא . וְאִשְׁתְּאַר בְּרַם נֹחַ . וּדְעִמֵּיהּ
בְּתֵיבְתָא : ומחא אלמא . כל אלנאס אלדי
עלי׳ וגה אלארץ֗ . מן אנסאן אלי׳ בהימה
אלי׳ דביב ואלי׳ טאיר אלסמא . ואמתחו
מן אלארץ֗ . ותבקא נח פקט . ומן מעה
פי אלתאבות : וַיִּגְבְּר֥וּ הַמַּ֖יִם עַל־הָאָ֑רֶץ
חֲמִשִּׁ֥ים וּמְאַ֖ת יֽוֹם : וּתְקִיפוּ מַיָּא עַל
אַרְעָא . מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין : ולמא עטֹם
אלמא עלי׳ אלארץ֗ . מאיה וכמסין יומא :
וַיִּזְכֹּ֤ר אֱלֹהִים֙ אֶת־נֹ֔חַ וְאֵ֤ת כָּל־הַֽחַיָּה֙ וְאֶת־
כָּל־הַבְּהֵמָ֔ה אֲשֶׁ֥ר אִתּ֖וֹ בַּתֵּבָ֑ה וַיַּעֲבֵ֨ר
אֱלֹהִ֥ים ר֙וּחַ֙ עַל־הָאָ֔רֶץ וַיָּשֹׁ֖כּוּ הַמָּֽיִם : וּדְכִיר
יי׳ יָת נֹחַ . וְיָת כָּל חַיְתָא וְיָת כָּל בְּעִירָא .
דְּעִמֵּיהּ בְּתֵיבְתָא . וְאַעְבַּר יי׳ רוּחָא עַל
אַרְעָא . וְנָחוּ מַיָּא : דֹֿכר אלה נח . וגמיע
אלוחש ואלבהאים . אלדי מעה פי אלתאבות .
פאמר אלה ריח עלי׳ אלארץ֗ . סכּן בהא
אלמא : וַיִּסָּכְרוּ֙ מַעְיְנֹ֣ת תְּה֔וֹם וַאֲרֻבֹּ֖ת
הַשָּׁמָ֑יִם וַיִּכָּלֵ֥א הַגֶּ֖שֶׁם מִן־הַשָּׁמָֽיִם :

וְאִסְתְּכַרוּ מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא . וְכַוֵּי דִּשְׁמַיָּא .
וְאִתְכְּלִי מִטְרָא מִן שְׁמַיָּא : ואנסדת עיון
אלגמר . ורואזן אלסמא . ואנחבס אלמטר
מן אלסמא : וַיָּשֻׁ֤בוּ הַמַּ֙יִם֙ מֵעַ֣ל הָאָ֔רֶץ
הָל֖וֹךְ וָשׁ֑וֹב וַיַּחְסְר֣וּ הַמַּ֔יִם מִקְצֵ֕ה חֲמִשִּׁ֖ים
וּמְאַ֥ת יֽוֹם : וְתָבוּ מַיָּא . מֵעַל אַרְעָא אָזְלִין
וְתָיְבִין . וַחֲסַרוּ מַיָּא . מִסּוֹף . מְאָה וְחַמְשִׁין
יוֹמִין : ותראגע אלמא עלי׳ אלארץ֗ . כל
מא מר רגע . ונקץ אלמא . בעד מאיה
וכמסין יומא : וַתָּ֤נַח הַתֵּבָה֙ בַּחֹ֣דֶשׁ הַשְּׁבִיעִ֔י
בְּשִׁבְעָֽה־עָשָׂ֥ר י֖וֹם לַחֹ֑דֶשׁ עַ֖ל הָרֵ֥י אֲרָרָֽט :
וְנַחַת תֵּיבְתָא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה . בְּשִׁבְעַת
עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא . עַל טוּרֵי קַרְדוּ :
פאסתקרת אלתאבות פי אלשהר אלסאבע .
פי יום סבעה׳ עשר מנה . עלי׳ גבאל
קרדא : וְהַמַּ֗יִם הָיוּ֙ הָל֣וֹךְ וְחָס֔וֹר עַ֖ד הַחֹ֣דֶשׁ
הָעֲשִׂירִ֑י בָּעֲשִׂירִי֙ בְּאֶחָ֣ד לַחֹ֔דֶשׁ נִרְא֖וּ
רָאשֵׁ֥י הֶהָרִֽים : וּמַיָּא . הֲווֹ אָזְלִין וְחָסְרִין .
עַד יַרְחָא עֲסִירָאָה . בַּעֲסִירָאָה בְּחַד
לְיַרְחָא . אִתַּחְזִיאוּ רֵישֵׁי טוּרַיָּא : וכאן
אלמא . כל מא מר נקץ . אלי׳ אלשהר
אלעאשר . פי יום ואחד מנה . טֹהרת
רוס אלגבאל : וַיְהִ֕י מִקֵּ֖ץ אַרְבָּעִ֣ים י֑וֹם
וַיִּפְתַּ֣ח נֹ֔חַ אֶת־חַלּ֥וֹן הַתֵּבָ֖ה אֲשֶׁ֥ר עָשָֽׂה :
וַהֲוָה . מִסּוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין . וּפְתַח נֹחַ .
יָת כַּוַּת תֵּיבְתָא דַּעֲבַד : ולמא כאן בעד
ארבעין יום . פתח נח . כוות אלתאבות
אלדי צנע : וַיְשַׁלַּ֖ח אֶת־הָעֹרֵ֑ב וַיֵּצֵ֤א יָצוֹא֙
וָשׁ֔וֹב עַד־יְבֹ֥שֶׁת הַמַּ֖יִם מֵעַ֥ל הָאָֽרֶץ : וְשַׁלַּח
יָת עוֹרְבָא . וּנְפַק מִיפַּק וְתָאֵיב . עַד
דִּיבִישׁוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא : ואטלק אלגראב .
ואקאם יכרג וירגע . אלי׳ אן יבס אלמא
ען וגה אלארץ֗ : וַיְשַׁלַּ֥ח אֶת־הַיּוֹנָ֖ה מֵאִתּ֑וֹ
לִרְאוֹת֙ הֲקַ֣לּוּ הַמַּ֔יִם מֵעַ֖ל פְּנֵ֥י הָאֲדָמָֽה :
וְשַׁלַּח יָת יוֹנָה מִלְּוָתֵיהּ . לְמִחְזֵי אִם קַלּוּ
מַיָּא . מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא : תֹם אטלק
אלחמאמה מן ענדה . לינטֹר הל כף
אלמא . ען וגה אלארץ֗ : וְלֹא־מָצְאָה֩ הַיּוֹנָ֨ה
מָנ֜וֹחַ לְכַף־רַגְלָ֗הּ וַתָּ֤שָׁב אֵלָיו֙ אֶל־הַתֵּבָ֔ה

כי

חלק הדקדוק ד) וימח המם רפה וכ"כ א"ת, ובקצת דפוסים המם דגש והוא טעות גדול רח"ל עיי' א"ת ו"ל ה) אין פסיק בין היבת אשר לתיבת על בבל התיגאן ו) וימחו מלרע :

כִּי מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה׃ וְלָא
אַשְׁכַּחַת יוֹנָה מְנָח לְפַרְסַת רַגְלַהּ. וְתָבַת
לְוָתֵיהּ לְתֵיבְתָא. אֲרֵי מַיָּא עַל אַפֵּי כָל
אַרְעָא. וְאוֹשֵׁיט יְדֵיהּ וְנַסְבַהּ. וְאַעֵיל יָתַהּ.
לְוָתֵיהּ לְתֵיבְתָא׃ פלם תגד אלחמאמה
מסתקר לרגלהא. פרגעת אליה אלי׳
אלתאבות. אד כאן אלמא עלי׳ וגה
אלארץ׳. פמד ידה ואכדהא. וארכלהא
אליה אלי׳ אלתאבות׃ וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת
יָמִים אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־
הַתֵּבָה׃ וְאוֹרִיךְ עוֹד. שִׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרָנִין.
וְאוֹסֵיף. שַׁלַּח יָת יוֹנָה מִן תֵּיבְתָא׃ פצבר
סבעה׳ איאם אכר. ועאוד אטלקהא מן
אלתאבות׃ וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב
וְהִנֵּה עֲלֵה־זַיִת טָרָף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־
קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל־הָאָרֶץ׃ וַאֲתַת לְוָתֵיהּ
יוֹנָה לְעִידָן רַמְשָׁא. וְהָא טְרַף זֵיתָא תְּבִיר
מַחַת בְּפוּמַהּ. וִידַע נֹחַ. אֲרֵי קַלּוּ מַיָּא
מֵעַל אַרְעָא׃ פגאת אליה וקת עשא.
ואדא בורקה׳ זיתון מקטועה פי פאהא.
פעלם נח. אן אלמא קד כף ען וגה
אלארץ׳׃ וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים
וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו
עוֹד׃ וְאוֹרִיךְ עוֹד. שִׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרָנִין.
וְשַׁלַּח יָת יוֹנָה. וְלָא אוֹסֵיפַת לְמֵתַב לְוָתֵיהּ
עוֹד׃ פצבר איצא סבעה׳ איאם אכר.
תם אטלקהא. פלם תעאוד אלרגוע אליה
איצא׃ וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה
בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל
הָאָרֶץ וַיָּסַר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה ח הַתֵּבָה וַיַּרְא
וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַהֲוָה. בְּשִׁית
מְאָה וַחֲדָא שְׁנִין. בְּקַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא.
נְגוּבוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא. וְאַעְדִּי נֹחַ יָת
חוּפָאָה דְּתֵיבְתָא. וַחֲזָא. וְהָא נְגוּבוּ אַפֵּי
אַרְעָא׃ ולמא כאן פי סנת ואחד וסת
מאיה. פי אליום אלאול מן אלשהר
אלאול. אנצב אלמא ען וגה אלארץ׳.
פנזע נח גטא אלתאבות. פנצר. פאדא

קד גף וגה אלארץ׳׃ וּבַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃ וּבְיַרְחָא
תִּנְיָנָא. בְּעַסְרִין וְשִׁבְעָא. יוֹמִין לְיַרְחָא.
יְבֵישַׁת אַרְעָא׃ ופי אלשהר אלתאני. פי
יום סבעה ועשרין מנה. גפת אלארץ׳׃
ס וַיְדַבֵּר* אֱלֹהִים ב
אֶל־נֹחַ לֵאמֹר׃ וּמַלֵּיל יי׳ עִם נֹחַ לְמֵימַר׃
פכלם אלה נח קאילא׃ צֵא מִן־הַתֵּבָה
אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי־בָנֶיךָ אִתָּךְ׃
פּוּק מִן תֵּיבְתָא. אַתְּ. וְאִתְּתָךְ. וּבְנָךְ וּנְשֵׁי
בְנָךְ עִמָּךְ׃ אכרג מן אלתאבות. אנת. וזוגתך.
ובניך ונסא בניך מעך׃ כָּל־הַחַיָּה אֲשֶׁר־
אִתְּךָ מִכָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־
הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּךְ
וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ עַל־הָאָרֶץ׃ כָּל
חַיְתָא דְּעִמָּךְ מִכָּל בִּסְרָא. בְּעוֹפָא
וּבִבְעִירָא. וּבְכָל רִחְשָׁא. דְּרָחֵישׁ עַל
אַרְעָא אַפֵּיק עִמָּךְ. וְיִתְיַלְּדוּן בְּאַרְעָא.
וְיִפְשׁוּן וְיִסְגּוֹן עַל אַרְעָא׃ וגמיע אלוחש
אלדין מעך מן כל בשרי. מן אלטאיר
ואלבהאים. ונמיע אלדביב. אלדאב עלי׳
אלארץ׳ אכרגהם מעך. יתולדון פי
אלארץ׳. ויתמרו ויכתרו עליהא׃ וַיֵּצֵא
נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי־בָנָיו אִתּוֹ׃ וּנְפַק
נֹחַ. וּבְנוֹהִי. וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃
פכרג נח. ובניה. וזוגתה ונסא בניה
מעה׃ כָּל־הַחַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ וְכָל־הָעוֹף
כֹּל רוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ
מִן־הַתֵּבָה׃ כָּל חַיְתָא. כָּל רִחְשָׁא וְכָל עוֹפָא.
כֹּל דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא. לְזַרְעֲיָתְהוֹן. נְפַקוּ
מִן תֵּיבְתָא׃ וגמיע אלוחש ואלדביב ואלטאיר.
וסאיר אלדאב עלי׳ אלארץ׳. לאגנאסהם.
כרגו מן אלתאבות׃ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקַּח מִכֹּל ׀ הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף
הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃ וּבְנָא נֹחַ.
מַדְבְּחָא קֳדָם יי׳. וּנְסֵיב. מִכֹּל בְּעִירָא
דַּכְיָא. וּמִכֹּל עוֹפָא דְּכֵי. וְאַסֵּיק. עֲלָוָן עַל
מַדְבְּחָא׃ פבנא נח מדבחא ללה. ואכד
מן בעץ׳ אלבהאים אלטאהרה. ומן בעץ׳

* היצא קרי   אלטאיר

חלק הדקדוק ז) נח בפשטא אחת זהיא טלרע וכ״ה בירושלמים: ח) מִכְסֵה כל דסמיך בשתי נקודות וכל מוכרת בשלש (מהריב״ש):

אלטאיר אלטאהר . וקרב צואעדא עלי'
אלמדבח : וַיָּרַח יְהוָה אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד
אֶת־הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר לֵב
הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו וְלֹא־אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת
אֶת־כָּל־חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי : וְקַבִּיל יי'
בְּרַעֲוָא יָת קוּרְבָּנֵיהּ. וַאֲמַר יי' בְּמֵימְרֵיהּ .
לָא אוֹסֵיף . לְמִלְט עוֹד יָת אַרְעָא בְּדִיל
חוֹבֵי אֱנָשָׁא . אֲרֵי . יִצְרָא לִבָּא דַאֲנָשָׁא .
בִּישׁ מִזְעוּרֵיהּ . וְלָא אוֹסֵיף עוֹד . לְמִמְחֵי
יָת כָּל דְּחַי כְּמָא דַעֲבָדִית : פקבל אלה
אלקרבאן מרצי . וקאל אלה מן דאתה .
לא אעיד לען אלארץ איצא בסבב
אלאנסאן . עלי' אן כאטר קלב אלאנסאן .
רדי מן צגרה. ולא אעיד איצא זיאדה' קתל
כל חי כמא צנעת : עֹד כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ
זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם
וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ : עוֹד כָּל יוֹמֵי אַרְעָא .
זְרוּעָא . וְחַצְדָא . וְקוֹרָא וְחוּמָא . וְקֵיטָא
וְסִתְוָא . וְיֵימָם וְלֵילֵי לָא יִבְטְלוּן : ואבדא
טול עמר אלארץ . אלזרע ואלחצאד .
ואלקר ואלחמא . ואלקיץ ואלכריף . ואלנהאר
ואלליל לא יעטלון : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־
נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ
אֶת־הָאָרֶץ : וּבָרֵיךְ יי'. יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי .
וַאֲמַר לְהוֹן . פּוּשׁוּ וּסְגוֹ וּמְלוֹ יָת אַרְעָא :
ובארך אלה . פי נח ופי בניה . וקאל להם .
אתמרו ואכתרו ועמו אלארץ : וּמוֹרַאֲכֶם
ג* וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל־
עוֹף הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה
וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ : וְדַחַלַתְכוֹן
וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵי . עַל כָּל חֵיוַת אַרְעָא . וְעַל
כָּל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא . בְּכֹל דְּתַרְחֵישׁ אַרְעָא .
וּבְכָל נוּנֵי יַמָּא בִּידְכוֹן מְסִירִין : וכופכם
ודערכם יכונאן . עלי' גמיע וחש אלארץ .
וטאיר אלסמא . וכל מא ידב עלי' אלארץ .
וסמך אלבחר פי אידיכם מסלמון : כָּל־
רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה
כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כֹּל : כָּל

רַחְשָׁא דְּהוּא חַי . לְכוֹן יְהֵי לְמֵיכַל . כְּיָרוֹק
עִסְבָּא . יְהָבִית לְכוֹן יָת כּוֹלָא : וכל דביב
טאהר חי . לכם יכון מאכלא . ככצר
אלעשב . אעטיתכם אלכל : אַךְ בָּשָׂר
בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ : בְּרַם בִּסְרָא .
בְּנַפְשֵׁיהּ דְּמֵיהּ לָא תֵיכְלוּן : ואמא אלחם .
פלא תאכלוה בדמה . לאנה נפסה : וְאַךְ
אֶת־דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־
חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו
אֶדְרֹשׁ אֶת־נֶפֶשׁ הָאָדָם : וּבְרַם יָת דִּמְכוֹן
לְנַפְשָׁתְכוֹן אֶתְבַּע . מִיַּד כָּל חַיְתָא
אַתְבְּעִנֵּיהּ . וּמִיַּד אֱנָשָׁא . מִיַּד גְּבַר דְּיֵישׁוֹד
יָת דְּמָא דַאֲחוּהִי . אֶתְבַּע יָת נַפְשָׁא
דַאֲנָשָׁא : ואמא דמאכם מן אנפסכם
פאטלבהא באנהי . ומן יד סאיר אלחיואן
פאטלבהא באלמנע . ומן יד סאיר אלנאס
אטלבהא באלאמר פאי אנסאן קתל
אכיה. טאלבתה בנפסה : שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם
בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה
אֶת־הָאָדָם : דְּיֵישׁוֹד דְּמָא דַאֲנָשָׁא .
בְּסָהֲדִין מֵימַר דַּיָּנַיָּא דְּמֵיהּ יִתְאֲשַׁד .
אֲרֵי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים . עֲבַד יָת אֱנָשָׁא : אן
יכון סאפך דם אנסאן. באנסאן אכר דמה
יספך . לאן בצורתה. מסלטא צנעה :
וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ־בָהּ :
וְאַתּוּן פּוּשׁוּ וּסְגוֹ . אִתְיַלְדוּ בְּאַרְעָא וּסְגוֹ
בַהּ : ואנתם אתמרו ואכתרו . ואסעו פי
אלארץ ואכתרו פיהא : ס
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו
אִתּוֹ לֵאמֹר : וַאֲמַר יי' לְנֹחַ. וְלִבְנוֹהִי עִמֵּיהּ
לְמֵימַר : תם קאל אלה לנח. ולבניה מעה
קאילא : וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת־בְּרִיתִי
אִתְּכֶם וְאֶת־זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם : וַאֲנָא .
הָאֲנָא מְקִים . יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן . וְעִם בְּנֵיכוֹן
בָּתְרֵיכוֹן : ואנא מתבת עהדי מעכם .
ומע נסלכם מן בעדכם : וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ
הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכָל־
חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל
חַיַּת הָאָרֶץ : וְעִם כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן .
בְּעוֹפָא בִּבְעִירָא . וּבְכָל חַיַּת אַרְעָא עִמְּכוֹן .

חלק הדקדוק ט) תיבת לכם בטפחא בכ"י התיגאן :

מִכֹּל נָפְקֵי תֵיבְתָא. לְכֹל חַיַּת אַרְעָא:
ומע גמיע נפוס אלחיואן אלדׄי מעכֹם.
מן טאיר אלי' בהימה. וגמיע וחש אלארץׄ
אלדׄי מעכֹם. מן גמיע אלכׄארגין מן
אלתאבות. לגמיע חיואן אׄלארץׄ: וַהֲקִמֹתִי
אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יִכָּרֵת כָּל־בָּשָׂר עוֹד
מִמֵּי הַמַּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת
הָאָרֶץ: וַאֲקֵים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן. וְלָא
יִשְׁתֵּיצֵי כָל בִּסְרָא. עוֹד מִמֵּי טוֹפָנָא. וְלָא
יְהֵי עוֹד. טוֹפָנָא לְחַבָּלָא אַרְעָא: ואתבת
עהדי מעכֹם. ולא ינקטע כל בשרי. איצׄא
מן מא אׄטופאן. ולא יכון אבדא. טופאן
ליהלך אלארץׄ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת־
הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין
כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם:
וַאֲמַר יְיָ. דָא אָת קְיָם דַּאֲנָא יָהֵיב. בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן. וּבֵין. כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא
דְּעִמְּכוֹן. לְדָרֵי עָלְמָא: וקאל אׄלה. הדׄה
עלאמה' אלעהד אלדׄי אנא גאעלה. ביני
ובינכֹם. ובין כל נפס חייה אלדׄי מעכֹם.
לאגיאל אלדהר: אֶת־קַשְׁתִּי נָתַתִּי בֶּעָנָן
וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: יָת
קַשְׁתִּי. יְהַבִית בַּעֲנָנָא. וּתְהֵי לְאָת קְיָם.
בֵּין מֵימְרִי וּבֵין אַרְעָא: קוסי קד תׄבתתהא
באלגׄמאם. ותציר עלאמה' עהד. ביני
ובין אהל אלארץׄ: וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל־
הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן: וִיהֵי.
בְּעַנָּנוּתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא. וְתִתַּחְזֵי קַשְׁתָּא
בַּעֲנָנָא: ויכון אדׄא גׄיימת גׄמאמא עלי'
אלארץׄ. צׄהרת אלקוס פי אׄגׄמאם:
וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה
עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר:
וְדָכִירְנָא יָת קְיָמִי. דְּבֵין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן.
וּבֵין. כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל בִּסְרָא. וְלָא
יְהֵי עוֹד מַיָּא לְטוֹפָנָא. לְחַבָּלָא כָּל בִּסְרָא:
ודׄכרת עהדי. אלדׄי ביני ובינכֹם. ובין
כל נפס חייה לכל בשרי. ולא יציר אׄמא
איצׄא טופאנא. ליהלך כל בשרי: וְהָיְתָה
הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם
בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר
אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וּתְהֵי קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא.
וְאַחְזֵינַהּ. לְדוּכְרַן קְיָם עָלַם. בֵּין מֵימְרָא
דַּיְיָ. וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא. בְּכָל בִּסְרָא
דְּעַל אַרְעָא: פתציר אלקוס פי אׄגׄמאם.
אצׄהארא. דׄכר לאמאן אלדהר מן אׄלה.
לכל נפס חיה. מן כל בשרי אלדׄי עלי'
וגה אלארץׄ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת
אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־
בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ. דָּא
אָת קְיָם דַּאֲקֵימִית. בֵּין מֵימְרִי. וּבֵין כָּל
בִּסְרָא דְּעַל אַרְעָא: פקאל אׄלה לנח:
הדׄה עלאמה' אלדהר אלדׄי תׄבתתהא.
ביני. ובין כל בשרי אלדׄי עלי' אלארץׄ:

פ

וַיִּהְיוּ* בְנֵי־נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן־הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם ד*
וָיָפֶת וְחָם הוּא אֲבִי כְנָעַן: וַהֲווֹ בְּנֵי נֹחַ.
דִּנְפַקוּ מִן תֵּיבְתָא. שֵׁם וְחָם וָיֶפֶת. וְחָם.
הוּא אֲבוּהִי דִּכְנָעַן: וכאן בני נח. אׄלכׄארגין
מן אלתאבות. שם וחם ויפת. וחם. הו
יכנא אבא כנעאן: שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי־נֹחַ
וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָל־הָאָרֶץ: תְּלָתָא אִלֵּין
בְּנֵי נֹחַ. וּמֵאִלֵּין אִתְבַּדַּרוּ בְּכָל אַרְעָא:
הולאי אלתׄלאתׄה בני נח. ומנהם תפרק
אלנאס פי אׄארץׄ: וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה
וַיִּטַּע כָּרֶם: וְשָׁרִי נֹחַ גְּבַר פָּלַח בְּאַרְעָא.
וּנְצַב כַּרְמָא: ואול אבתדא נח בפלאחה'
אלארץׄ. וגׄרס כרמא: וַיֵּשְׁתְּ מִן־הַיַּיִן
וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלֹה: וּשְׁתִי מִן
חַמְרָא וּרְוִי. וְאִתְגַּלִּי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ: פשרב
מן אׄלכׄמר וסכר. ותכשף פי כׄבאיה: וַיַּרְא
חָם אֲבִי כְנַעַן אֵת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי־
אֶחָיו בַּחוּץ: וַחֲזָא. חָם אֲבוּהִי דִּכְנַעַן. יָת
עֶרְיְתָא דַּאֲבוּהִי. וְחַוִּי לִתְרֵין אֲחוֹהִי
בְּשׁוּקָא: פראי' חם אבא כנעאן. סוה'
אביה. פאכׄבר אכׄויה והמא פי אלסוק:
וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת־הַשִּׂמְלָה וַיָּשִׂימוּ עַל־
שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֲחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֵת
עֶרְוַת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת
אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ: וּנְסֵיב שֵׁם וָיֶפֶת יָת

כְּסוּתָא . וְשַׁוִּיאוּ עַל כְּתַף תַּרְוֵיהוֹן . וַאֲזַלוּ מַהְדְּרִין . וְכַסִּיאוּ . יָת עֶרְיְתָא דַּאֲבוּהוֹן . וְאַפֵּיהוֹן מַהְדְּרִין . וְעֶרְיְתָא דַּאֲבוּהוֹן לָא חֲזוֹ : פאכד שם ויפת תובא . וגעלא עלי' מנכביהמא . ומציא מסתדברין . וגטיא סוה' אביהמא . ווגוההמא מסתדברה . וסוה' אביהמא לם יריא : וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן : וְאִתְּעַר נֹחַ מֵחַמְרֵיהּ . וִידַע . יָת דַּעֲבַד לֵיהּ בְּרֵיהּ זְעֵירָא : פלמא פאק נח מן סכרה . עלם מא צנע בה אבנה אלאצגר : וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו : וַאֲמַר לִיט כְּנָעַן . עֶבֶד פָּלַח יְהֵי לַאֲחוֹהִי : קאל מלעון אבא כנעאן . עבדא מסתעבדא יכון לאכותה : וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ : וַאֲמַר בְּרִיךְ יי' אֱלָהֵיהּ דְּשֵׁם . וִיהֵי כְּנַעַן עַבְדָּא לְהוֹן : קא' תבארך אלה אאה שם . ויכון אבא כנעאן עבדא לה : יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ : יַפְתֵּי יי' לְיֶפֶת . וְיַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּמַשְׁכְּנֵי שֵׁם . וִיהֵי כְנַעַן עַבְדָּא לְהוֹן : יחסן אלה ליפת . ויסכן פי אכביה' שם . ויכון אבא כנעאן עבדא לה : וַיְחִי־נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה : וַחֲיָא נֹחַ בָּתַר טוֹפָנָא . תְּלָת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין : ועאש נח בעד אלטופאן . תלאת מאיה וכמסין סנה : יא וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי־נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת : וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי נֹחַ . תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין . וּמִית : פצאר גמיע עמרה . תסע מאיה וכמסין סנה . תם מאת : פ

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי־נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל : וְאִלֵּין תּוֹלְדָת בְּנֵי נֹחַ . שֵׁם חָם וָיֶפֶת . וְאִתְיְלִידוּ לְהוֹן . בְּנִין בָּתַר טוֹפָנָא : והדא שרח תיאליד בני נח . שם חם ויפת . וולד להם . בנין בעד אלטופאן : בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס : בְּנֵי יֶפֶת . גּוֹמֶר וּמָגוֹג . וּמָדַי וְיָוָן וְתוּבָל . וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס : בני יפת . אלתרך ומאגוג . ומאהאת ואליואניה ואלצין . וכראסאן ופארס : וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתֹגַרְמָה : וּבְנֵי גוֹמֶר . אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה : ובני גומר . אלסקאלבה ופרנגה ואלברגאן : וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים : וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ . כִּתִּים וְדוֹדָנִים : ובני יון אמציצה וטרסוס . וקברס ואדנה : מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם : מֵאִלֵּין . אִתְפָּרַשׁוּ . נְגָוָות עַמְמַיָּא בְּאַרְעָתְהוֹן . גְּבַר לְלִישָּׁנֵיהּ . לְזַרְעֲיָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן : מן הולאי תפרקת . גזאיר אלאמם פי בלדאנהם . כל פריק ללגתה . לעשאירהם ואממהם : וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן : וּבְנֵי חָם . כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן : ובני חם . אחבשה ומצר ותפת יכנעאן : וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן : וּבְנֵי כוּשׁ . סְבָא וַחֲוִילָה . וְסַבְתָּא וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא . וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן : ובני כוש . סבא וזוילה . וזגאוה ואקאקו וארמס . ובני רעמה אלהנד ואלסנד : וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ :

וכוש

חלק הדקדוק י) אלקי שם, ג' בטעם מלעיל (מהריב"ש) : יא) ויהיו כל ימי נח, כתב מהריב"ש מסתברא דהוא ויהי ראינון הלת, סי' חל"נ, ופליג ביה ולא ידעינן אידין קושטא אי האי אי האי, עכ"ל, ותימה עליו איך נסתפק היכן האמת, והנה מחברת ר' סעדיא גאון ז"ל לפניו, ושירו וזמירו, כי ממנו תוצאות חיים פני"ו ירצ"ו דלים, במנין במספר, ואם מהר"ם לונזאנו הכריע בהיפך לא סיימו קמיה האיי מסרתא דרס"ג ז"ל דדבריו דברי קבלה, מה גם דעיניך לנוכח יביטו כמה רבוותא שמביא הר"ם דכולם פה א' יעידון יגידון דהאי דנח ויהיו בוי"ו, וכבר ראיתי פסק ארוך על זה שנכתב ממהר"ר שלום צבטאני נע"ג בכתיבת תלמידו מהר"ר צאלח ז"ל בחתימת כמה זקנים ת"ח, ועיקר יסודם שבנו עליו הכרעתם הוא המנין שמנתה המוסרה ווי"ן שבכל התורה ושם העידו שעמדו למנין ווי"ן שבתורה ואשכחו וי"ו בכלל הנמנין והכו על קדקד מי שבבר רצה להגיה ולמחוק אות הוי"ו, ומסיימי שם ומסורת סייג לתורה, וס"ת שנמצא חסר ו"יו זה הרי הוא פסול כחומש בעלמא, והכרעתם תכריע שהם דברי קבלה ומינה לא הזוז, וצופה עתידות גגלה לפניו שעתידין לאתפלוגי בהאי תיבותא ונתן בלב יועצים וחכמי חרשים לספור איתיות התורה להיות האמת נהדר"ת, (א"ה עיין בס' ר' יעקב ספיר בס' חדרי תימן שלו שהכריע שהיא ויהיו כמ"ש הר' לעיל ע"פ ספר הרמב"ם ז"ל) :

וכוש אוליד ית נמרוד. הוא שרי. למהוי
גיבר בארעא: וכוש אולד נמרוד. הו
אבתדא. אן יכון גבארא פי אלארץ:
הוא־היה גבר־ציד לפני יהוה על־כן
יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה: הוא
הוה גיבר תקיף קדם יי׳. על כן יתאמר.
כנמרוד. גיבר תקיף קדם יי׳: הו כאן
גבארא מכופא בין ידי אלה. ולדאלך
יקאל. כנמרוד. גבארא מכופא בין ידי
אלה: ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך
ואכד וכלנה בארץ שנער: והות ריש
מלכותיה בבל. וארך ואכד וכלנה
בארעא דבבל: וכאן אוול ממלכתה
באבל. ואלכרס ואלכרך ואלכפה. פי
בלד אשינור: מן־הארץ ההוא יצא אשור
ויבן את־נינוה ואת־רחבת עיר ואת־כלח:
מן ארעא ההיא נפק אתוראה. ובנא ית
נינוה. וית רחובות קרתא וית כלח: מן
דאלך אלבלד כרג אשור. ובנא נינוה.
ורחבה׳ אלקריה ואלאבלה: יבואת־רסן בין
נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה: וית
רסן. בין נינוה ובין כלח. היא קרתא
רבתא: ואלמראין. בין נינוה ובין אאבלה.
היא אלקריה אלכבירה: ומצרים ילד
את־לודים ואת־ענמים ואת־להבים ואת־
נפתחים: ומצרים. אוליד. ית לודאי
וית ענמאי. וית להבאי וית נפתוחאי:
ומצר אולד. אתניסיין ואאסכנדראניין.
ואלבהנסיין ואלפרמיין: יגואת־פתרסים
ואת־כסלחים אשר יצאו משם פלשתים
ואת־כפתרים: וית פתרוסאי וית
כסלוחאי. דנפקו מתמן. פלשתאי וית
קפוטקאי: ואלבימיין וארצעידיין. אלדי
כרג מן תם. אלפלסטיניין וארמיאטיין:
ס *) וכנען ילד את־צידן
בכרו ואת־חת: וכנען. אוליד. ית צידון
בוכריה וית חת: וכנעאן. אולד צידון
בכרה וחת: ואת־היבוסי ואת־האמרי
ואת הגרגשי: וית יבוסאי וית אמוראי.
וית גרגשאי: ואליבוסיין ואלאמוריין
ואלגרגשיין: ואת־החוי ואת־ידהערקי
ואת־הסיני: וית חואי וית ערקאי וית
אנתוסאי: ואחויין ועערקיין וטרבלוסיין:
ואת־הארודי ואת־הצמרי ואת־החמתי
ואחר נפצו משפחות הכנעני: וית ארודאי
וית צמראי וית חמתאי. ובתר כן אתבדרו.
זרעיית כנענאי: ואלארוודיין ואחמציין
ואחמאויין. ובעד דאך תפרקת. עשאיר
אלכנעאניין: ויהי גבול הכנעני מצידן
באכה גררה עד־עזה באכה סדמה
ועמרה ואדמה וצבים* עד־לשע: והוה
תחום כנענאה מצידון. מטי לגרר עד
עזה. מטי לסדום ועמורה. ואדמה וצבוים
עד לשע: וכאן תכם אכנעאניין מן צידא.
אי׳ אן תגי אי׳ אכלוץ ואי׳ גזה. אי׳ אן תגי
אי׳ סדום ועמרה. ואדמה וצבוים אי׳ לשע:
אלה בני־חם למשפחתם ללשנתם
בארצתם בגויהם: אלין בני חם.
לזרעיתהון ללישנהון. בארעתהון
בעממיהון: הולאי בני חם. לעשאירהם
ולגתהם. פי בלדאנהם לאממהם: ס
ולשם ילד גם־הוא אבי כל־בני־
עבר אחי יפת הגדול: ולשם איתיליד אף
הוא. אבוהון דכל בני עבר. אחוהי דיפת
רבא: וולד לשם הו איצא.. אבו גמיע
בני עבר. אכי יפת אאכבר: בני שם עילם
ואשור וארפכשד ולוד וארם: בני שם.
עילם ואשור. וארפכשד ולוד וארם: בני
שם כוזסתאן ואלמוצל. וארפכשד ולוד
וארמאן: ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש:
ובני ארם. עוץ וחול וגתר ומש: ובני
ארם. אלגוטה ואלחולה ואלגראמקה
ואלמישא: וארפכשד ילד את־שלח
ה* ושלח ילד את־עבר: וארפכשד אוליד ית
שלח. ושלח אוליד ית עבר: וארפכשד
אולד שלח. ושלח אולד עבר: ולעבר
ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו
נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן: ולעבר
אתילידו

חלק הדקדוק יב) ואת רסן הויו געי: יג) ואת פתרוסים הויו געי: *) יש נוהגים להפסיק לקרות ה׳ אלה תולדות שם: יד) ואת הערקי ההא בפתח: * וצבוים קרי:

אִתְיְלִידוּ תְּרֵין בְּנִין . שׁוּם חַד פֶּלֶג . אֲרֵי
בְּיוֹמוֹהִי אִתְפְּלִיגַת אַרְעָא . וְשׁוּם אֲחוּהִי
יָקְטָן : וולד לעבר אבנאן . אסם אחדהמא
קאסם . לאן פי איאמה אנקסמת אלארץ .
ואסם אכיה קחטאן : וְיָקְטָן יָלַד אֶת־
אַלְמוֹדָד וְאֶת־שָׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־
יָרַח : וְיָקְטָן אוֹלֵיד . יָת אַלְמוֹדָד וְיָת שָׁלֶף .
וְיָת חֲצַרְמָוֶת וְיָת יָרַח : וקחטאן אולד .
אלמודד ואלסלף . וחצרמות וירח : וְאֶת־
הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה : וְיָת הֲדוֹרָם
וְיָת אוּזָל וְיָת דִּקְלָה : והדורם ואוזל ודקלה :
י״ג (ודמאר וצנעא וצעדה) : וְאֶת־עוֹבָל
וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא : וְיָת עוֹבָל וְיָת
אֲבִימָאֵל וְיָת שְׁבָא : ועובל ואבימאל
וסבא : וְאֶת־אוֹפִר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב
כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן : וְיָת אוֹפִיר וְיָת חֲוִילָה
וְיָת יוֹבָב . כָּל אִלֵּין בְּנֵי יָקְטָן : ואופיר
וחוילה ויובב . כל הולאי בני קחטאן :
וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה סְפָרָה הַר
הַקֶּדֶם : וַהֲוָה מוֹתְבְהוֹן מִמֵּישָׁא . מָטֵי
לִסְפָר טוּר מַדִנְחָא : וכאן מסכנהם מן
מכה . אלי אן תגי אלי מדינה אלגבל
אלשרקי : אֵלֶּה בְנֵי־שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם : אִלֵּין בְּנֵי שֵׁם .
לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְלִישָּׁנְהוֹן . בְּאַרְעָתְהוֹן
לְעַמְמֵיהוֹן : הולאי בני שם . לעשאירהם
ולגאתהם . פי בלדאנהם ואממהם : אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה
ט נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל : אִלֵּין
זַרְעֲיָית בְּנֵי נֹחַ . לְתוֹלְדָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן .
וּמֵאִלֵּין . אִתְפָּרַשׁוּ עַמְמַיָּא . בְּאַרְעָא בָּתַר
טוֹפָנָא : הולאי עשאיר בני נח . לתיאידהם
באממהם . ומנהם תפרקת אלאמם . פי
אלארץ בעד אלטופאן : פ

יא* וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֲחָדִים : וַהֲוָה כָּל אַרְעָא לִישָּׁן חַד .

וּמַמְלַל חַד : וכאן גמיע אלארץ לגה ואחדה .
וכלאם ואחד : וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ
בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : וַהֲוָה
בְּמִיטַלְהוֹן מִקַּדְמֵיתָא . וְאַשְׁכַּחוּ בִקְעֲתָא .
בְּאַרְעָא דְבָבֶל וִיתִיבוּ תַמָּן : ולמא רחלו
מן אלמשרק . וגדו בקעה . פי בלד אלשינור
ואקאמו תם : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הָבָה
נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם
הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר :
וַאֲמַרוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ . הַבוּ נִרְמֵי לִבְנִין .
ט״ו וְנִשְׂרוֹפִינוּן בְּנוּרָא . וַהֲוָת לְהוֹן לִבֵינְתָא
לְאַבְנָא . וְחֵימָרָא . הֲוָה לְהוֹן לְשִׁיעַ : פקאל
בעצה לבעץ . תעאלו נלבן לבנא . וננצ׳גה
טבכא . וכאן להם אללבן חגארא . ואלקפר .
כאן להם מלאטא : וַיֹּאמְרוּ הָבָה ׀ נִבְנֶה־
לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ
שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ : וַאֲמַרוּ .
הַבוּ נִבְנֵי לַנָא קַרְתָּא . וּמִגְדְּלָא וְרֵישֵׁיהּ
מָטֵי עַד צֵית שְׁמַיָּא . וְנַעֲבֵיד לַנָא שׁוּם .
דִּלְמָא נִתְבַּדַּר עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא : קאלו
תעאלו נבני לנא קריה . וחצן וראסה יראני
אלסמא . ונצנע לנא אסמא . כלא נתבדד
ען וגה אלארץ : וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאֹת אֶת־
הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם :
וְאִתְגְּלִי יי׳ . לְאִתְפְּרָעָא עַל עוֹבָד קַרְתָּא
וּמִגְדְּלָא . דִּבְנוֹ בְּנֵי אֲנָשָׁא : פאורד אלה
אמרא מוגלא . לינצר אלקריה ואלחצן .
אלדי אבד פי בנאהמא בני אדם : וַיֹּאמֶר
יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה
הַחִלָּם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל
אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת : וַאֲמַר יי׳ . הָא עַמָּא
חַד וְלִישָּׁן חַד לְכוּלְּהוֹן . וְדֵין דִּשְׁרִיאוּ
לְמַעְבַּד . וּכְעַן לָא יִתְמְנַע מִנְּהוֹן . כֹּל
דְּחַשִׁיבוּ לְמַעְבַּד : פקאל אלה . הודא
הם כשעב ואחד ולגאה ואחדה לגמיעהם .
והאדא מא אבתדו אן יפעלון . ואלאן לא
יפותהם

חלק הדקדוק טו) ומאלה באתי : טו) ונשרפה לשרפה, בדפוסים מתרגם וניקידנון, תרגמו כן כפי מה שבא בתרגום כל לשון שריפה לשון יקידת אש, מה גם כי בכל מקום שנזכר שם שריפה במקרא מתורגם יקידא, וגירסתינו ונשרופינון, ונראה שתרגומו כן בעבור שבכל מקום שנז׳ שריפה והתרגום שלו יקודא היינו כליון הדבר ההוא הנשרף עד שייעשה אפר משא״כ כאן שאינו כשאר שריפת עץ רק הוא דרך בישול לחזקן ולחסמן כדרך קדירות שמכניסין לכבשן לשרפן שבודאי אין זה שריפה כשאר שריפות, ואין להקשות לומר דאין זה לשון תרגום, דגם בגירסת נוקידנון איכא לאקשויי דלשון מקרא הוא ותיקד עד שאול התחתית והרבה כן ותרגום שלו נכון שתרגם אחר הבנת העניין וגם רבי׳ סעדיא גאון פי׳ בו בלשון ערב וננצ׳גה טבכ׳א :

יפותהם . גמיע מא המו בה אן יצנעוה :
הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא
יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ : הַבוּ נִתְגְּלֵי .
וּנְבַלְבֵּל תַּמָּן לִישָׁנְהוֹן . דְּלָא יִשְׁמְעוּן . אֱנָשׁ
לִישַׁן חַבְרֵיהּ : לכנא אורד אמרא. אשתת
בה לגאתהם . חתא לא יסמע כל פריק
לגה צאחבה : וַיָּפֶץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם
עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר :
וּבַדַּר יי׳ יָתְהוֹן . מִתַּמָּן עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא .
וְאִתְמְנַעוּ מִלְּמִבְנֵי קַרְתָּא : פבדדהם אללה
מן תם עלא וגה אלארץ . ואנתהו ען בנא
אלקריה : עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם
בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הֱפִיצָם
יְהוָה עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ : עַל כֵּן . קְרָא
שְׁמַהּ בָּבֶל . אֲרֵי תַמָּן . בַּלְבֵּיל יי׳ לִישַׁן כָּל
אַרְעָא . וּמִתַּמָּן בַּדַּרִינוּן יי׳ . עַל אַפֵּי
כָל אַרְעָא : לדאלך סמת באבל . לאן תם
שתת אללה לגאת אהל אלארץ . ומן תם
בדדהם אללה . עלא גמיע וגההא : פ
אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן־מְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
אֶת־אַרְפַּכְשָׁד ״ שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל :
אִלֵּין תּוּלְדָת שֵׁם . שֵׁם בַּר מְאָה שְׁנִין .
וְאוֹלֵיד יָת אַרְפַּכְשָׁד . תַּרְתֵּין שְׁנִין בָּתַר
טוֹפָנָא : הדי שרח תיאליד שם . למא
כאן שם אבן מאיה סנה. אולד ארפכשד.
לסנתין בעד אלטופאן : וַיְחִי־שֵׁם אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־אַרְפַּכְשָׁד חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת : וַחֲיָא שֵׁם . בָּתַר
דְּאוֹלֵיד יָת אַרְפַּכְשַׁד. חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין .
וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן : ועאש בעד דאך כמס
מאיה סנה. אולד פיהא בנין ובנאת :
ס וְאַרְפַּכְשַׁד חַי חָמֵשׁ
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שָׁלַח: וְאַרְפַּכְשַׁד
חֲיָא . תְּלָתִין וַחֲמֵישׁ שְׁנִין. וְאוֹלֵיד יָת
שָׁלַח : ולמא עאש ארפכשד. כמסה
ותלאתין סנה. אולד שלח: וַיְחִי אַרְפַּכְשַׁד
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֶׁלַח שָׁלֹשׁ שָׁנִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת :
וַחֲיָא אַרְפַּכְשַׁד. בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת שֶׁלַח.

אַרְבַּע מְאָה וּתְלָת שְׁנִין . וְאוֹלֵיד בְּנִין
וּבְנָן : ועאש בעד דאלך . ארבע מאיה
ותלאת סנין . אולד פיהא בנין ובנאת :
ס וְשֶׁלַח חַי שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־עֵבֶר : וְשֶׁלַח חֲיָא תְּלָתִין
שְׁנִין . וְאוֹלֵיד יָת עֵבֶר : ולמא עאש שלח
תלאתין סנה . אולד עבר : וַיְחִי־שֶׁלַח
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־עֵבֶר שָׁלֹשׁ שָׁנִים
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת :
וַחֲיָא שֶׁלַח . בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת עֵבֶר . אַרְבַּע
מְאָה וּתְלָת שְׁנִין . וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן :
ועאש שלח בעד דאלך . ארבע מאיה
ותלאת סנין . אולד פיהא בנין ובנאת :
ס וַיְחִי־עֵבֶר אַרְבַּע
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־פָּלֶג : וַחֲיָא עֵבֶר .
תְּלָתִין וְאַרְבַּע שְׁנִין . וְאוֹלֵיד יָת פָּלֶג :
ולמא עאש עבר ארבעה ותלאתין סנה .
אולד פלג : וַיְחִי־עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת : וַחֲיָא עֵבֶר . בָּתַר ז*
דְּאוֹלֵיד יָת פָּלֶג . אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין
שְׁנִין . וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן : ועאש בעד דאך .
ארבע מאיה ותלאתין סנה. אולד פיהא
בנין ובנאת : ס וַיְחִי־פֶלֶג
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־רְעוּ : וַחֲיָא פֶּלֶג
תְּלָתִין שְׁנִין . וְאוֹלֵיד יָת רְעוּ : ולמא עאש
פלג תלאתין סנה . אולד רעו : וַיְחִי־פֶלֶג
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים
וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת : וַחֲיָא
פֶּלֶג . בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת רְעוּ . מָאתַן וּתְשַׁע
שְׁנִין . וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן : ועאש בעד דאך
מאיתין ותסע סנין . אולד פיהא בנין
ובנאת : ס וַיְחִי רְעוּ שְׁתַּיִם
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־שְׂרוּג : וַחֲיָא רְעוּ .
תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין . וְאוֹלֵיד יָת שְׂרוּג :
ולמא עאש רעו . אתנין ותלאתין סנה .
אולד שרוג : וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת : וַחֲיָא רְעוּ . בָּתַר דְּאוֹלֵיד יָת שְׂרוּג .
אתנין

חלק הדקדוק יז) שניהם כקמץ בכל התיגאן ובקצת דפוסים :

מָאתַן וּשְׁבַע שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן:
ועאש בעד דאלך. מאיתין וסבע סנין.
אולד פיהא בנין ובנאת: ס וַיְחִי
שְׂרוּג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר: וַחֲיָא
שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין. וְאוֹלֵיד יָת נָחוֹר: ולמא
עאש שרוג תלאתין סנה. אולד נחור:
וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־נָחוֹר מָאתַיִם
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא שְׂרוּג. בָּתַר
דְּאוֹלֵיד יָת נָחוֹר מָאתַן שְׁנִין. וְאוֹלֵיד בְּנִין
וּבְנָן: ועאש בעד דאלך מאיתין סנה.
אולד פיהא בנין ובנאת: ס וַיְחִי
נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח:
וַחֲיָא נָחוֹר. עֶשְׂרִין וּתְשַׁע שְׁנִין. וְאוֹלֵיד
יָת תָּרַח: ולמא עאש נחור תסעה ועשרין
סנה. אולד תרח: וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
אֶת־תֶּרַח תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַחֲיָא נָחוֹר. בָּתַר
דְּאוֹלֵיד יָת תֶּרַח. מְאָה וּתְשַׁע עֶשְׂרֵי שְׁנִין.
וְאוֹלֵיד בְּנִין וּבְנָן: ועאש בעד דאלך.
מאיה ותסעה' עשר סנה. אולד פיהא
בנין ובנאת: ס וַיְחִי־תֶרַח
שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר
וְאֶת־הָרָן: וַחֲיָא תֶרַח שִׁבְעִין שְׁנִין.
וְאוֹלֵיד יָת אַבְרָם. יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן:
ועאש תרח סבעין סנה. אולד אברם.
ונחור והרן: וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תֶּרַח תֶּרַח
הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן
הוֹלִיד אֶת־לוֹט: וְאִלֵּין תּוּלְדָת תָּרַח.
תֶּרַח אוֹלֵיד יָת אַבְרָם. יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן.
וְהָרָן אוֹלֵיד יָת לוֹט: והדא שרח תואליד
תרח. תרח אולד אברם. ונחור והרן.
והרן אולד לוט: וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח
אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים: וּמִית
הָרָן. עַל אַפֵּי תֶּרַח אֲבוּהִי. בַּאֲרַע
יַלָּדוּתֵיהּ בְּאוּר דְּכַשְׂדָּאֵי: ומאת הרן.
בחצרה' תרח אביה. פי בלד מולדה פי
אתון אלכסדאניין: וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר
לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אֵשֶׁת־אַבְרָם יח שָׂרָי וְשֵׁם
אֵשֶׁת־נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי־מִלְכָּה
וַאֲבִי יִסְכָּה: וּנְסֵיב אַבְרָם וְנָחוֹר. לְהוֹן
נְשִׁין. שׁוּם אִתַּת אַבְרָם שָׂרָי. וְשׁוּם אִתַּת
נָחוֹר מִלְכָּה. בַּת הָרָן אֲבוּהָא דְמִלְכָּה
וַאֲבוּהָא דְיִסְכָּה: ואתכד אברם ונחור.
להם נסאא. אסם זוגה' אברם שרי. ואסם
זוגה' נחור מלכה. אבנת הרן אבו מלכה
ואבו יסכה: וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ
וָלָד: וַהֲוָת שָׂרַי עַקְרָא. לֵית לַהּ וְלַד:
וכאנת שרי עאקר. ליס להא ולד: וַיִּקַּח
תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן
בֶּן־בְּנוֹ וְאֵת שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ
וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה
כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וּדְבַר תֶּרַח
יָת אַבְרָם בְּרֵיהּ. וְיָת לוֹט בַּר הָרָן בַּר
בְּרֵיהּ. וְיָת שָׂרַי כַּלְּתֵיהּ. אִתַּת אַבְרָם
בְּרֵיהּ. וּנְפַקוּ עִמְּהוֹן מֵאוּר דְּכַשְׂדָּאֵי.
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִכְנַעַן. וַאֲתוֹ עַד חָרָן
וִיתִיבוּ תַּמָּן: ואכד תרח אברם אבנה.
ולוט אבן הרן אבן אבנה. ושרי כנתה.
זוגה' אברם אבנה. וכרגו מעהם מן אתון
אלכסדאניין. לימצו אלא בלד כנעאן.
פגאו אלא חרן פאקאמו תם: וַיִּהְיוּ יְמֵי־
תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח
יט בְּחָרָן: וַהֲווֹ יוֹמֵי תֶרַח. מָאתַן וְחַמֵשׁ
שְׁנִין. וּמִית תֶּרַח בְּחָרָן: וכאן עמר תרח.
מאיתין וכמס סנין. ומאת תרח פי חרן:

קנ"ג פיס' סי' בצלאל, ומפטיר בישעיה נ"ר רני עקרה עד כי פארך דה"ד למנחת וב"ה:

פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַרְאֶךָּ: וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם. אִיזֵיל לָךְ.
מֵאַרְעָךְ וּמִיַּלָּדוּתָךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ. לְאַרְעָא
דְּאַחֲזִינָּךְ: אד קאל ﭏלה לאברם. אמץ
מן ארצך ומולדך ובית אביך. ﭏא ﭏבלד
ﭏדי אוריך: וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ
וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה: וְאַעְבְּדִינָּךְ
לְעַם סַגִּי. וַאֲבָרְכִינָּךְ. וַאֲרַבֵּי שְׁמָךְ.
וּתְהֵי מְבָרַךְ: ואצנע מנך אמה כתירה.
ואבארך פיך. ואעטם אסמך. ותכון

מבארך

חלק הדקדוק יח) שם אשת אברם שרי ל' זקף קטן: יט) וימת תרח בחרן, כ' רש"י נון דבחרן הפוכה ע"כ ובכל התיגאן אין הנון הפוכה גם בירושלמים, ומצאתי שכ' בה"ט הל' ס"ת סי' רע"ה סק"ג וז"ל, ובלקט הקמח דף צ"ו קורא תיגר ומקלל הסופרים שעושין אותיות הפוכין כגון ך' דדרך עץ החיים ן' דוימת תרח בחרן ל' דלנכרי תשיך ע"ש:

מבארך: ואברכה מברכיך ומקללך אאר
ונברכו בך כל משפחת האדמה: ואברך
מברכך. ומלטטך אלוט. ויתברכון
בדילך. כל זרעית ארעא: ואבארך
מבארכך. ואלען שאתמך. ויתבארך
בך. גמיע עשאיר אלארץ׃ וילך אברם
כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט
ואברם בן־חמש שנים ושבעים שנה
בצאתו מחרן: ואזל אברם. כמא דמליל
עמיה יי׳. ואזל עמיה לוט. ואברם. בר
שבעין וחמיש שנין. במפקיה מחרן:
פמצא אברם. כמא קאל לה אלה. ומצא
מעה לוט. ואברם. אבן כמסה וסבעין
סנה. פי כרוגה מן חרן: ויקח אברם את־
שרי אשתו ואת־לוט בן־אחיו ואת־כל־
רכושם אשר רכשו ואת־הנפש אשר־
עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו
ארצה כנען: ודבר אברם ית שרי אתתיה
וית לוט בר אחוהי. וית כל קנינהון דקנו.
וית נפשתא דשעבידו לאוריתא בחרן.
ונפקו. למיזל לארעא דכנען. ואתו
לארעא דכנען: פאכד אברם שרי זוגתה
ולוט אבן אכיה. וגמיע סרחהם אלדי
מלכוה. ואלנפוס אלדי אכתסבוהא פי
חרן. וכרגו. לימצו אלא בלד כנעאן. וגאו
אליה: ויעבר אברם בארץ עד מקום
שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ:
ועבר אברם בארעא. עד אתר שכם.
עד מישר מורה. וכנענאה בכן בארעא:
פטאף אברם אלבלד. אלי מוצע נאבלוס.
ואלי מרג מורה. ואלכנעאניין חינאד פיה:
וירא יהוה אל־אברם ויאמר לזרעך אתן
את־הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה
הנראה אליו: ואתגלי יי׳ לאברם. ואמר.
לבנך. אתין ית ארעא הדא. ובנא תמן
מדבחא. קדם יי׳ דאתגלי ליה: פתגלא
לה אלה. וקאל. לנסלך. אעטי הדא
אלבלד. ובנא תם מדבח. ללה אלמתגלי
לה: ויעתק משם ההרה [א] מקדם לבית־
אל ויט אהלה בית־אל מים והעי מקדם
ויבן־שם [ב] מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה:
ואסתלק מתמן לטורא. ממדנח. לבית
אל ופרסיה למשכניה. בית אל ממערבא
ועי ממדנחא. ובנא תמן מדבחא קדם
יי׳. וצלי בשמא דיי׳: ואנתקל מן תם אלי
אלגבל. שרקי בית אל ומד תם כבאיה.
בית אל מן אלמגרב ועי מן אלמשרק.
ובנא תם מדבחא לאלה. ודעא באסמה:
ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה: ונטל
אברם. אזיל ונטיל לדרומא: ורחל אברם.
כל מא מר רחל אלי אלקבלה: פ
ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה
לגור שם כי־כבד הרעב בארץ: והוה
כפנא בארעא. ונחת אברם למצרים
לאתותבא תמן. ארי תקיף כפנא בארעא:
וכאן גוע פי אלבלד. ואנחדר אברם אלי
מצר ליסכן תם. אד אשתד אלגוע פי
אלבלד: ויהי כאשר הקריב לבוא
מצרימה ויאמר אל־שרי אשתו הנה־נא
ידעתי כי אשה יפת־מראה את: והוה.
כד קריב למיעל למצרים. ואמר לשרי
אתתיה. הא כען ידענא. ארי. אתתא
שפירת חיזו את: פלמא קרב מן אדכול
מצר. קאל לשרי זוגתה. אנא אעלם.
אנך אמראה חסינה אלמנצר: והיה כי־
יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת
והרגו אתי ואתך יחיו: ויהי. כד יחזון
יתיך מצראי. ויימרון אתתיה דא. ויקטלון
יתי ויתיך יקיימון: אכאף אן ראוך
אלמצריון. קאלו הדה זוגתה. קתלוני
ואסתבקוך: אמרי־נא אחתי את למען
ייטב־לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך:
אימרי כען דאחת את. בדיל דייטב לי
בדיליך. ותתקים נפשי בפתגמיבי: קולי
עני אנת אכתי. לקבל אן יחסן אלי בסבבך.
ותחיא נפסי בגרירתך: ויהי כבוא אברם ב*
מצרימה ויראו המצרים את־האשה כי־
יפה הוא מאד: והוה. כד עאל אברם
למצרים

חלק הדקדוק א) מקדם בקצת ספ"י בתביר: ב) ויבן שם מזבח בפשטא א׳ כי לא יבואו בס"ם שני פשטין בתיבה אלא אם
יש אחריה תיבה א׳ או ב׳ קודם הזקף והיא מלרע. וכ"כ מהרמ"ל ז"ל;

למצרים . וחזו מצראי ית אתתא . ארי שפירא היא לחדא : פלמא דכל אברם מצרא. אד ראו אלמצריון אלאמראה . אנהא חסינת אלמנצר גדא : ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל־פרעה ותקח האשה בית פרעה : וחזו יתה רברבי פרעה . ושבחו יתה לפרעה . ואדברת אתתא לבית פרעה : וראוהא רייסא פרעון . ומדחוהא ענדה . ואבדת אלי' מנזלה : ולאברם היטיב בעבורה ויהי־לו צאן־ובקר וחמרים ועבדים ושפחת ואתנת וגמלים : ולאברם אוטיב בדילה . והוו ליה עאן ותורין וחמרין . ועבדין ואמהן . ואתנן וגמלין : ואחסן לאברם בסבבהא . וצאר לה גנם ובקר וחמיר . ועביד ואמא . וגמאל ואתאן : וינגע יהוה את־פרעה נגעים גדלים ואת־ביתו על־דבר שרי אשת אברם : ואיתי יי' על פרעה. מכתשין רברבין ועל אנש ביתיה. על עיסק שרי אתת אברם : פתואעד אלה בפרעון . בבלאיא עצימה הו ואל ביתה. בסבב שרי זוגה' אברם : ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה־זאת עשית לי למה לא־הגדת לי כי אשתך הוא : וקרא פרעה לאברם . ואמר . מא דא עבדת לי . למא לא חוית לי . ארי אתתך היא : פדעא פרעון באברם . וקאל . מא דא צנעת בי . ולים לם תכברני . אד הי זוגתך : למה אמרת אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך : למא אמרת אחת היא . ודברית יתה לי לאתו . וכען . הא אתתך דבר ואיזיל : לם קלת אנהא אכתי . חתא אכדתהא לי זוגה . ואלאן . הודא זוגתך כדהא ואמץ : ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת־אשתו ואת־כל־אשר־לו : ופקיד עלוהי . פרעה גוברין . ואלויאו יתיה . וית אתתיה וית כל דליה : פוכל פרעון עליה קומא . ודרכו בה . ובזוגתה וכל מאלה : ויעל

אברם ממצרים הוא ואשתו וכל־אשר־לו ולוט עמו הנגבה : וסליק אברם ממצרים . הוא ואתתיה וכל דליה . ולוט עמיה לדרומא : פצעד אברם מן מצר . הו וזוגתה וכל מאלה . מעה אלי' אלקבלה : ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב : ואברם תקיף לחדא . בבעירא . בכספא ובדהבא : ואברם עצים גדא . באלמאשיה. באלפצה ואלדהב : וילך למסעיו מנגב ועד־בית־אל עד־המקום אשר־היה ד שם אהלה בתחלה בין בית־אל ובין העי : ואזל למטלנוהי . מדרומא ועד בית אל . עד אתרא . דפרסיה תמן למשכניה בקדמיתא . בין בית אל ובין עי : פמצא פי מראחלה . מן אלקבלה אלי' בית אל. אלי' אלמוצע . אלדי כאן תם כבאיה באלאבתדא. בין בית אל ובין עי : אל־מקום המזבח אשר־עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה : לאתר מדבחא . דעבד תמן בקדמיתא . וצלי תמן . אברם בשמא דיי' : אלי' מוצע אלמדבח . אלדי צנעה תם אוולא . פדעא תם . אברם באסם אלה : ה וגם־ללוט ההלך את־אברם ו היה צאן־ובקר ואהלים : ואף ללוט . דאזיל עם אברם . הוו עאן ותורין ומשכנין : ואיצא ללוט . אלסאיר מע אברם. כאן גנם ובקר ואכביה: ולא־נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי־היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו : ולא סוברת יתהון . ארעא למיתב כחדא. ארי הוה קנינהון סגי . ולא יכילו למתב כחדא : ולם יחתמלהמא אלבלד אן יקימו פיה גמיעא. אד כאן סרחהם כתיר . ולם יטיקו אן יקימו פיה גמיעא : ויהי־ריב בין רעי מקנה־אברם ובין רעי מקנה־לוט והכנעני והפרזי אז ישב בארץ : והות מצותא . בין רען בעיריה דאברם . ובין רען בעיריה דלוט . וכנענאה ופרזאה . בכן יתיב בארעא : וכאנת כצומה . בין

חלק הדקדוק ג) ויהללו השוא שבלמד נח כי אין געיא בה"א בכל סת"י : ד) היה שם אהלה תי' היה מלעיל : ה) וגם ללוט, הגימל בדרבן : ו) היה צאן תי' היה מלרע :

רעאת

רֹעֵאת מאשיה׳ אברם . ובין רֹעאת
מאשייה׳ לוט . ואלכנעאניין ואלפרזיין .
חיניד מקימין פי אלבלד : וַיֹּאמֶר אַבְרָם
אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ
וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אַחִים
אֲנָחְנוּ : וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט . לָא כְעַן תְּהֵי
מַצּוּתָא בֵּינָא וּבֵינָךְ . וּבֵין רָעֲוָתִי וּבֵין
רָעֲוָתָךְ . אֲרֵי גּוּבְרִין אַחִין אֲנַחְנָא : קאל
אברם ללוט . לא תכון כצומה ביני ובינך .
ובין רֹעאתי ורֹעאתך . לאנא קום דו
קֹראבה : הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד
נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין
וְאַשְׂמְאִילָה : הֲלָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ .
אִתְפָּרַשׁ כְּעַן מִלְּוָתִי . אִם אַתְּ לְצִפּוּנָא אֲנָא
לְדָרוֹמָא . וְאִם אַתְּ לְדָרוֹמָא וְאַצְפְּנָךְ :
אלא אן גמיע אלארץ בין ידיך . אנפרד
עני . אמא יסרה פאתיאמן . ואמא ימנה
פאתיאסר : וַיִּשָּׂא־לוֹט אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא
אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה ח
לִפְנֵי ׀ שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה
כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר : וּזְקַף
לוֹט יָת עֵינוֹהִי . וַחֲזָא יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא .
אֲרֵי כּוּלַּהּ בֵּית שַׁקְיָא . קֳדָם חַבָּלוּת יְיָ .
יָת סְדוֹם וְיָת עֲמֹרָה . כְּגִנְּתָא דַיְיָ כְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם . מָטֵי צֹעַר : פרפע לוט עינאה .
וראי׳ גמיע מרג אלארדן . אן כלה סקי .
קבל אן יהלך ﭏלה סדום ועמורה . כגנאן
ﭏלה כארץ מצר . אלי׳ אן תגי ﭏי׳ זגר :
וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע
לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו : וּבְחַר
לֵיהּ לוֹט . יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא . וּנְטַל
לוֹט בְּקַדְמֵיתָא . וְאִתְפָּרָשׁוּ . גְּבַר מִלְּוָת
אֲחוּהִי : פאכתאר לה לוט . גמיע מרג
אלארדן . ורחל מן אלמשרק . ואנפרד כל
אמר ען אכיה : אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן
וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם :

אַבְרָם יְתֵיב בְּאַרְעָא דִכְנָעַן . וְלוֹט . יְתֵיב
בְּקִרְוֵי מֵישְׁרָא . וּפְרַס עַד סְדוֹם : אברם
אקאם פי בלד כנעאן . ולוט . אקאם פי
קרא אלמרג . וכיים אלא סדום : וְאַנְשֵׁי
סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד : וְאֱנָשֵׁי
דִסְדוֹם . בִּישִׁין בְּמָמוֹנְהוֹן וְחַיָּבִין בִּגְוִיָּתְהוֹן ,
קֳדָם יְיָ לַחֲדָא : ואהל סדום . אשראר
מכטיין . ללה גדא : וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם
אַחֲרֵי הִפָּרֶד־לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ
וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה
וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה : וַיְיָ אֲמַר לְאַבְרָם .
בָּתַר דְּאִתְפָּרַשׁ לוֹט מֵעִמֵּיהּ . זְקוֹף כְּעַן
עֵינָךְ וַחֲזִי . מִן אַתְרָא דְּאַתְּ תַּמָּן . לְצִפּוּנָא
וּלְדָרוֹמָא וּלְמַדִּנְחָא וּלְמַעְרְבָא : פקאל
ﭏלה לאברם . בעד מא פארקה לוט .
ארפע עינאך ואנצר . מן אלמוצע אלדי
אנת תם . שמאלא וגנובא ושרקא וגרבא :
כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְךָ
אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם : אֲרֵי יָת כָּל
אַרְעָא . דְּאַתְּ חָזֵי לָךְ אֶתְּנִנַּהּ . וְלִבְנָךְ עַד
עָלְמָא : פאן גמיע אלבלד . ﭏדי תראהא
לך אעטיהא . ולנסלך אלי׳ אלדהר :
וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר ׀
אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־
זַרְעֲךָ יִמָּנֶה : וַאֲשַׁוֵּי יָת בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּעַפְרָא
דְאַרְעָא . כְּמָא דְּלֵית אֶפְשָׁר לִגְבַר . לְמִמְנֵי
יָת עַפְרָא דְאַרְעָא . אַף בְּנָךְ לָא יִתְמְנוֹן :
ואציר נסלך כתראב אלארץ . חתי׳ אן
אמכן אנסאן . אן יחצי תראב אלארץ .
פנסלך איצא יחצא : קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה : קוּם הַלֵּיךְ
בְּאַרְעָא . לְאוֹרְכַּהּ וּלְפוּתְיַהּ . אֲרֵי לָךְ
אֶתְּנִנַּהּ : קום אמש פי אלארץ . טולהא
וערצ׳הא . פאני לך אעטיהא : וַיֶּאֱהַל
אַבְרָם ט וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר
בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה : וּפְרַס

אברם

חלק הדקדוק ז) ואשמאילה, תרגום שלנו ואצפנך, פי׳ בע״ל כרחך שבל כיונת אברהם לילך לדרום שהוא הימין, וכ״כ ר׳ בחיי והר׳ של״ה שכן הוא בנוסחאות מדוקדקות וכ״כ בס׳ עיר גבורים : ח) לפני שחת ה׳, תרגום שלנו קדם חבלות ה׳, תרגם כן שלא לייחס הפורענות אליו ית׳ עצמו שהוא הוא הפועל כי אם הרעה שעושה אדם היא הפעולת כמאמר הנביא תיסרך רעתך, וכן כתוב כי גמול ידיו יעשה לו, לא אמר יעשה לו בפתח, וכן נמי מתרגם גם הדפוס לקמן פרשת וירא, ויהי בשחת בחבלות ואין להוש לגידוף דהא כתיב אחריו יה קרוי ומה שהזכיר השם להגיד כי גזירתי ית׳ היא : ט) ויבא וישב בכל התיגאן ויבא בתביר לא בדרגא, וכ״כ הרמ״ל ז״ל וכ״ב בירושלמיים :

אַבְרָם. וַאֲתָא וִיתֵיב. בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא
דִּבְחֶבְרוֹן. וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ׳:
פכ̇ים אברם. וגא ואקאם. פי מרג ממרא
אלד̇י פי חברא. ובנא ת̇ם מד̇בחא ללה:

פ

ג* וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
אֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ
גּוֹיִם: וַהֲוָה. בְּיוֹמֵי אַמְרָפֶל מַלְכָּא דְּבָבֶל.
אַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְּאֶלָּסָר. כְּדָרְלָעֹמֶר מַלְכָּא
דְעֵילָם. וְתִדְעָל מַלְכָּא דְעַמְמֵי: ולמ̇א
כאן פי א̈יאם אמרפל מלך אלשינור.
אריוך מלך אלסר. כדרלעמר מלך
כ̇וזסתאן. ותדעל מלך אלאמ̇ם: עָשׂוּ
מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת־בִּרְשַׁע
מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב ׀ מֶלֶךְ אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר
מֶלֶךְ צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא־צֹעַר: עֲבַדוּ
קְרָבָא. עִם בֶּרַע מַלְכָּא דִסְדוֹם. וְעִם
בִּרְשַׁע מַלְכָּא דַעֲמוֹרָה. שִׁנְאָב מַלְכָּא
דְאַדְמָה. וְשֶׁמְאֵבֶר מַלְכָּא דִצְבוֹיִם. וּמַלְכָּא
דְבֶלַע הִיא צוֹעַר: אנהם חארבו. ברע
מלך סדום. וברשע מלך עמורה. שנאב
מלך אדמה. ושמאבר מלך צבוים. ומלך
בלע הי זגר: כָּל אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק
הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח: כָּל אִלֵּין אִתְכַּנַּשׁוּ.
לְמֵישַׁר חַקְלַיָּא. הוּא אֲתַר יַמָּא דְמִלְחָא:
כ̇ל הולאי̈ אצטחבו. אלי עמק אלסדין.
(אי̈ נקיע אלגמ̇יז) הי אלבחירה אלמ̇יתה:
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר
י וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ: תַּרְתָּא עַסְרֵי
שְׁנִין. פְּלַחוּ יָת כְּדָרְלָעֹמֶר. וּתְלָת עַסְרֵי
שְׁנִין מְרַדוּ: אתני׳ עשר סנה. אטאעו
כדרלעמר. ופי אלת̇לאת̇ה׳ עשר עצוה:
וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כְדָרְלָעֹמֶר
וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־רְפָאִים
בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם וְאֵת
הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם: וּבְאַרְבַּע עַסְרֵי

שְׁנִין אֲתָא כְדָרְלָעֹמֶר. וּמַלְכַיָּא דְעִמֵּיהּ.
וּמְחוֹ יָת גִּבָּרַיָּא דִּבְעַשְׁתְּרַת קַרְנַיִם. וְיָת
תַּקִּיפַיָּא דִּבְהָמְתָא. וְיָת אֵימְתָנֵי. דִּבְשָׁוֵה
קִרְיָתַיִם: ופי סנה׳ ארבעה׳ עשר אקבל
כדרלעמר. ואלמלוך אלד̇י מעה. פקתלו
אלשגעא אלד̇י פי עשתרות קרנים.
ואלדהקיין אלד̇י פי הם. ואלהוביין אלד̇י
פי שוה קריתים: וְאֶת־הַחֹרִי יא בְּהַרְרָם
שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר עַל־הַמִּדְבָּר:
וְיָת חוֹרָאֵי דִּבְטוּרָא דְשֵׂעִיר. עַד מֵישַׁר
פָּארָן. דִּסְמִיךְ עַל מַדְבְּרָא: ואלחוריין אלד̇י
פי גבל אלשראה. אלי מרג פארן. אלד̇י
פי טרף אלברייה: וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין
מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה
הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת־הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן
תָּמָר: וְתָבוּ. וַאֲתוֹ. לְמֵישַׁר פִּלּוּג דִּינָא
הִיא רְקַם. וּמְחוֹ. יָת כָּל חֲקַל עֲמָלְקָאָה.
וְאַף יָת אֱמוֹרָאָה. דְּיָתֵיב בְּעֵין גֶּדִי: פרגעו
וגאו. אלא עין אלחכם היא רקים. פקתלו.
כל מן כאן פי צ̇יאע אלעמאלקה. ואיצ̇א
אלאמוריין. אלמקימין פי תפאף אלנכ̇ל:
וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה
וּמֶלֶךְ *צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא צֹעַר וַיַּעַרְכוּ
אִתָּם מִלְחָמָה בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים: וּנְפַק מַלְכָּא
דִסְדוֹם וּמַלְכָּא דַעֲמוֹרָה. וּמַלְכָּא דְאַדְמָה
וּמַלְכָּא דִצְבוֹיִם. וּמַלְכָּא דְבֶלַע הִיא
צוֹעַר. וְסַדַּרוּ עִמְּהוֹן קְרָבָא. בְּמֵישַׁר
חַקְלַיָּא: פכ̇רג מלך סדום ומלך עמורה.
ומלך אדמה ומלך צבוים. ומלך בלע היא
זגר. וצאפפוהם לחרב. פי עמק אלסדים:
אֵת כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ
גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה: יָת
כְּדָרְלָעֹמֶר מַלְכָּא דְעֵילָם. וְתִדְעָל מַלְכָּא
דְעַמְמֵי. וְאַמְרָפֶל מַלְכָּא דְבָבֶל. וְאַרְיוֹךְ
מַלְכָּא דְאֶלָּסָר. אַרְבְּעָא מַלְכִין לָקֳבֵיל

חלק הדקדוק י) ושלש עשרה שנה, ז"ל הרד"ק בחלק הדקדוק דפוס קטן ד׳ ר"ב סוף ע"א וז"ל וכן יבא עם המקף בחילם כשהמלה איננה זעירא ולא מלעיל ע"כ הכא נמי דתיבת ושלש לרע, לכן באה בחולם: יא) בהררם שעיר, השו"א שבריש נח כי אין מאריך בכל התיגאן, וראב"ע כתב שהריש דגש על משקל בדברם, ומביאו ר"א הבחור בס׳ ההרכבה ד׳ ח׳ ע"א ע"ש, וכ׳ עליו וז"ל ואומר אני כי לפי זה היתה הה"א ראויה להינקד בקמץ להשלום הרגש שאין הרי"ש מקבלת אותו, ויותר נכון להיות שם ורוצה לומר בהר שלהם והנפרד ממנו הרר בשש נקודות והאמר מן הרר בהררם כמו מן ארץ בארצם ויש ספרים הרי"ש הראשונה בחטף פתח עכ"ל, וזו ראיה גמורה שאין עליה תשובה דלספרים שלנו שאין הרי"ש בשוא פתח וגם אין מאריך בה"א, א"כ השוא נח, ודו"ק:

* צבויים קרי

חמשא: מע כדרלעמר מלך כוסתאן.
ותדעל מלך אלאמם. ואמרפל מלך
אלשינור. ואריוך מלך אלסר. ארבעה
מלוך לאלכמסה: ועמק השדים בארת
בארת חמר וינסו מלך סדם ועמרה ויפלו
שמה והנשארים הרה נסו: ומישר חקליא.
בירן בירן מסקן חימרא. וערקו. מלכא
דסדום ועמורה ונפלו תמן. ודאשתארו
לטורא ערקו: ועמק אלסדין. פיה אבאר
תכרג חמרא. פהרב מלך סדום ועמורה
ווקעו תם. ואלבאקיון הרבו אלי אלגבל:
ויקחו את כל רכש סדם ועמרה ואת
כל אכלם וילכו: ושבו. ית כל קנינא
דסדום ועמורה. וית כל מיכלהון ואזלו:
ואכדו גמיע סרח סדום ועמורה. וגמיע
טעאמהם ומצו: ויקחו את לוט ואת
רכשו בן אחי אברם וילכו יב והוא ישב
בסדם: ושבו ית לוט וית קנינה. בר
אחוהי דאברם ואזלו. והוא יתיב בסדום:
ואכדו לוט וסרחה. אבן אכי אברם ומצו.
והו מקים פי סדום: ויבא הפליט ויגד
לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא
האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי
ברית אברם: ואתא משיזבא. וחוי
לאברם עבראה. והוא שרי במישרי
ממרא אמוראה. אחוהי דאשכול ואחוהי
דענר. ואינון אנש קימיה דאברם: תם
גא אלפלית. ואכבר אברם אלעבראני.
והו מקים פי מרג ממרא אלאמורי. אכי
אשכול ואכי ענר. והם דוי עהד אברם:
וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את
חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש
מאות וירדף עד דן: ושמע אברם. ארי
אשתבי אחוהי. וזריז ית עולימוהי ילידי
ביתיה. תלת מאה ותמני עסר. ורדף עד
דן: פלמא סמע אברם. אן קד סבי
קריבה. גרד נצאחה אמולודין פי ביתה.
תלאת מאיה ותמאניה' עשר. וכלבהם
אלי באניאס: יג ויחלק עליהם לילה הוא

ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר
משמאל לדמשק: ואתפליג עליהון
ליליא. הוא ועבדוהי ומחנון. ורדפינון עד
חובה. דמצפונא לדמשק: פתפרק עליהם
לילא. הו ועבידה וקתלוהם. וכלבהם אלי
חובה. אלדי מן יסאר דמשק: וישב את
כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב
וגם את הנשים ואת העם: ואתיב. ית כל
קנינא. ואף ית לוט אחוהי וקניניה אתיב.
ואף ית נשיא וית עמא: פרד גמיע
אסרה. ואיצא לוט קריבה וסרחה רדהמא.
ואלנסא איצא וסאיר אלקום: ויצא מלך
סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את
כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל
עמק שוה הוא עמק המלך: ונפק מלכא
דסדום לקדמותיה. בתר דתב. מלממחי
ית כדרלעמר. וית מלכיא דעמיה.
למישר מפנא. הוא בית ריסא דמלכא:
פכרג מלך סדום תלקאה. בעד רגועה
מן חרב כדרלעמר. ואלמלוך אלדי מעה.
אלי עמק שוה. הו מלעב אלמלך: ומלכי
צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן
לאל עליון: ומלכי צדק מלכא דירושלם.
אפיק לחים וחמר. והוא משמיש קדם
אל עלאה: ומלכי צדק מלך דאר אסלאם.
אכרג טעאמא ושראבא. והו אמאם
לאלטאיק אלעאלי: ויברכהו ויאמר ברוך
אברם לאל עליון קנה שמים וארץ:
ובריכיה ואמר. בריך אברם לאל עלאה.
דקניניה שמיא וארעא: פבארך עליה
וקאל. יכון אברם מבארכא לאלטאיק
אלעאלי. מאלך אלסמאואת ואלארץ:
וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך
ויתן לו מעשר מכל: ובריך אל עלאה.
דמסר סנאך בידך. ויהב ליה חד מן עסרא
מכולא: ותבארך אלטאיק אלעאלי. אלדי
אסלם אעדאך פי ידך. פאעטאה אלעשר
מן כל שי: ויאמר מלך סדם אל אברם
תן לי הנפש והרכש קח לך: ואמר
מלכא

חלק הדקדוק יב) והוא ישב בסדום, בקצת התיגאן הטפחא בתיבת והוא: יג) ויחלק עליהם לילה, ברוב התיגאן יש פסיק בין תיבת עליהם לתיבת לילה, וכ"ה בדפוסים:

מַלְכָּא דִסְדוֹם לְאַבְרָם. הַב לִי נַפְשָׁתָא. וְקִנְיָנָא סַב לָךְ: פקאל מלך סדום לאברם. אעטני אלנפוס. ואלסרח כ֗ד֗ה֗ לך: וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: וַאֲמַר אַבְרָם לְמַלְכָּא דִסְדוֹם. אֲרֵימִית יְדִי בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ אֵל עִלָּאָה. דִּקְנָיֵהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא: פקאל לה אברם. רפעת ידי חאלפא בא֗לה. מאלך אסמאואת ואלארץ: אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם: אִם מִחוּטָא וְעַד עַרְקַת מְסָנָא. וְאִם אֶסַּב מִכָּל דִּלָךְ. וְלָא תֵימַר. אֲנָא עַתַּרִית יָת אַבְרָם: מן כ֗יט אלי שסע נעל. ואן אכ֗ד֗ת מן גמיע מאלך. ולא תקול אנא אגנית אברם: בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם: בַּר מִדַּאֲכַלוּ עוּלֵימַיָּא. וְחוּלָק גּוּבְרַיָּא. דַּאֲזַלוּ עִמִּי. עָנֵר אֶשְׁכּוֹל וּמַמְרֵא. אִינּוּן יְקַבְּלוּן חוּלָקְהוֹן: ג֗יר מא אכלוה ארצ֗ביאן. ונציב אלקום אלד֗י מצ֗ו מעי. ענר אשכול וממרא. הם יאכ֗ד֗ו נציבהם: ס

ד * אַחַר ׀ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד: בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין. הֲוָה פִתְגָמָא דַּייָ עִם אַבְרָם. בִּנְבוּאָה לְמֵימַר. לָא תִדְחַל אַבְרָם. מֵימְרִי תְּקוֹף לָךְ. אַגְרָךְ סַגִּי לַחֲדָא: בעד הד֗א אלאמור. כאן קול א֗לה לאברם. בוחי קאילא. לא תכ֗אף אברם. אנא תרסך. אגרך עצ֗ים גדא: וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר: וַאֲמַר אַבְרָם. יְיָ אֱלֹהִים מָא תִתֵּין לִי. וַאֲנָא אָזֵיל בְּלָא וְלַד. וּבַר פַּרְנָסָא הָדֵין דִּבְבֵיתִי. הוּא דַּמַּשְׂקָאָה אֱלִיעֶזֶר: קאל אללהם יא רבּ מא תעטיני. ואנא מאץ֗ עקימא. וד֗ו קיאם מנזלי. הו אליעזר אלדמשקי: וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי: וַאֲמַר אַבְרָם. הָא לִי. לָא יְהַבְתְּ וְלַד. וְהָא בַּר בֵּיתִי יָרֵית יָתִי: פקאל אברם. אד֗ לם תרזקני ולדא. פאן אלאבן אלד֗י פי מנזלי ירתני: וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ: וְהָא פִתְגָמָא דַּייָ עִמֵּיהּ לְמֵימַר. לָא יֵירְתִינָּךְ דֵּין. אֱלָהֵין בַּר דְּתוֹלֵיד. הוּא יֵירְתִינָּךְ: פאד֗א בקול א֗לה אליה קאילא. לא יארתך הד֗א. אלא אלד֗י יכ֗רג מן צ֗לבך הו יארתך: וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה יד) וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ: וְאַפֵּיק יָתֵיהּ לְבָרָא. וַאֲמַר אִסְתַּכֵּי כְעַן לִשְׁמַיָּא. וּמְנֵי כּוֹכְבַיָּא. אִם תִּכּוּל לְמִמְנֵי יָתְהוֹן. וַאֲמַר לֵיהּ. כְּדֵין יְהוֹן בְּנָךְ: ת֗ם אכ֗רג֗ה אלי ברא. וקאל אלתפת אלי אלסמא. ואלתמס אחצא אלכואכב. הל תטיק אן תחציהמא. ת֗ם קאל לה. כד֗א יכון נסלך: וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה: וְהֵימִין בְּמֵימְרָא דַּייָ. וְחַשְׁבַהּ לֵיהּ לִזְכוּ: פאמן בא֗לה. וכתבהא לה חסנה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַאֲמַר לֵיהּ. אֲנָא יְיָ. דְּאַפֵּיקְתָּךְ מֵאוּר דְּכַסְדָּאֵי. לְמִתַּן לָךְ. יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירְתַהּ: פקאל לה. אנא א֗לה. אלד֗י אכ֗רגתך מן אתון אלכסדאניין. לאעטיך הד֗א אלבלד לתחוזה: וַיֹּאמַר אֲדֹנָי יְהוִה בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה: וַאֲמַר. יְיָ אֱלֹהִים. בְּמָא אֵדַע אֲרֵי אֵירְתִנַּהּ: קאל. אללהם יא רבּ. במא ד֗א אעלם אני אחוזהא: וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל: וַאֲמַר לֵיהּ. קָרֵיב קֳדָמַי עֶגְלִין תְּלָתָא. וְעִזִּין תְּלָתָא וְדִכְרִין תְּלָתָא. וְשַׁפְנִינָא וּבַר יוֹנָה: ת֗ם קאל לה. קר֗ב

לי

יד) וספור הכוכבים הפא רפ"ה מטעם שורק שבוי"ו. חלק הדקדוק

לי עֶגלא מתלתא. ועַנזא מתלתא וכבשא
מתלתא. ושפנינא ופרךׄ חמאם: וַיִּקַּח־
לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ וַיִּתֵּן
אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ וְאֶת־הַצִּפֹּר לֹא
בָתָר: וְקָרִיב קֳדָמוֹהִי יָת כָּל אִלֵּין. וּפַלֵּיג
יָתְהוֹן בְּשָׁוֵי. וִיהַב פַּלְגַיָּא פַּלַּג לָקֳבֵיל
חַבְרֵיהּ. וְיָת עוֹפָא לָא פַלֵּיג: פקדם לה
גמיע דׄאלך. וסטרהא פי אוסאטהא.
וגעל כֹל סטר תלקא צאחבה. ואלטאיר
לם יסטרה: וַיֵּרֶד הָעַיִט עַל־הַפְּגָרִים וַיַּשֵּׁב
אֹתָם אַבְרָם: וּנְחַת עוֹפָא עַל פַּלְגַיָּא.
וְאַפְרַח יָתְהוֹן אַבְרָם: תׄם וצׄע אלטאיר
עלי' אלאגסאד. פטׄרכהא אברם
פתחׄרכת: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה
נָפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה
נֹפֶלֶת עָלָיו: וַהֲוָת שִׁמְשָׁא לְמֵיעַל. וְשִׁינְתָא
נְפַלַת עַל אַבְרָם. וְהָא אֵימְתָא. קְבַל סַגִּי
נָפְלַת עֲלוֹהִי: ולמא כאן ענד מגיב
אלשמס. וקע סבאת עלי' אברם. פאדׄא
בהיבה. צׄלמה עׄצימה קד וקעת עליה:
וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר | יִהְיֶה
זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם
אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַאֲמַר לְאַבְרָם. מִידַּע
תִּדַּע. אֲרֵי דַיָּרִין יְהוֹן בְּנָךְ. בַּאֲרַע לָא
דִילְהוֹן. וְיִפְלְחוּן בְּהוֹן וִיעַנּוּן יָתְהוֹן. אַרְבַּע
מְאָה שְׁנִין: וקאל לאברם. אעלם עלמא.
אן נסלך סיכון גריבא. פי בלד ליס להם.
פיסתכׄדמונהם ויעדׄבונהם. ארבע מאיה'
סנה: וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי
וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל: וְאַף יָת עַמָּא.
דְּיִפְלְחוּן בְּהוֹן דָּאִין אֲנָא. וּבָתַר כֵּין יִפְּקוּן
בְּקִנְיָנָא סַגִּי: ואלקום אלדׄי יסתכׄדמונהם
איצׄא סאחכׄם עליהם. ובעד דׄאלך
יכׄרגון בסרח עׄצים: וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־
אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה:
וְאַתְּ. תִּתְכְּנֵישׁ לְוָת אֲבָהָתָךְ בִּשְׁלָם.
תִּתְקְבַר בְּסֵיבוּ טָבָא: ואנת תציר אלי'
אבאיך בסלאם. ותדפן בשיבה צאלחה:
וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עֲוֹן

הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה: וְדָרָא רְבִיעָאָה יְתוּבוּן
הָלְכָא. אֲרֵי לָא שְׁלִים. חוֹבָא דֶאֱמוֹרָאָה
עַד כְּעַן: ואלגיל אלראבע ירגע אלי'
ההנא. אדׄ לם יכמׄל. דׄנב אלאמוריין אלי'
אלאן: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה טו וַעֲלָטָה הָיָה
וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר
טו בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה: וַהֲוָת שִׁמְשָׁא עָלַת.
וְקַבְלָא הֲוָה. וְהָא תַנּוּר דִּתְנַן וּבְעוֹר
דְּאִישָׁא. עֲדָא. בֵּין פַּלְגַיָּא הָאִלֵּין: פלמא
גׄאבת אלשמס. וכאנת אלדׄהמה. פאדׄא
בשביה דׄכׄאן תנור ופליל נאר. גאז בין
תלך אלסטור: בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־
אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־
הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר
הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת: בְּיוֹמָא הַהוּא. גְּזַר יי'.
עִם אַבְרָם קְיָם לְמֵימַר. לִבְנָךְ. יְהָבִית יָת
אַרְעָא הָדָא. מִנַּהֲרָא דְמִצְרַיִם. עַד נַהֲרָא
רַבָּא נַהֲרָא פְרָת: פי דׄאלך אליום. עהד
אללה מע אברם עהדא קאילא. לנסלך
אעטי הדׄא אלבלד. מן נהר מצר. אלי'
אלנהר אלכביר נהר אלפראת: אֶת־הַקֵּינִי
וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֵת הַקַּדְמֹנִי: יָת שַׁלְמָאֵי וְיָת
קְנִזָּאֵי. וְיָת קַדְמוֹנָאֵי: אלקיניין ואלקנזיין
ואלקדמוניין: וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי
וְאֶת־הָרְפָאִים: וְיָת חִתָּאֵי וְיָת פְּרִזָּאֵי וְיָת
גִּבָּרַיָּא: ואלחתיין ואלפרזיין ואלשגעא:
וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי
וְאֶת־הַיְבוּסִי: וְיָת אֱמוֹרָאֵי וְיָת כְּנַעֲנָאֵי.
וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי וְיָת יְבוּסָאֵי: ואלאמוריין
ואלכנעאניין. ואלגרגשיין ואליבוסיין: ס
וְשָׂרַי* אֵשֶׁת אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ ה
וְלָהּ שִׁפְחָה מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר: וְשָׂרַי
אִתַּת אַבְרָם. לָא יְלֵידַת לֵיהּ. וְלַהּ אַמְתָא
מִצְרֵיתָא וּשְׁמַהּ הָגָר: ושרי זוגה' אברם.
לם תלד לה. ולהא אמה מצרייה אסמהא
הגר: וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא
עֲצָרַנִי יְהוָה מִלֶּדֶת בֹּא־נָא אֶל־שִׁפְחָתִי
אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל
שָׂרָי: וַאֲמַרַת שָׂרַי לְאַבְרָם. הָא כְעַן.

מנעני

חלק הדקדוק. טו) ועלטה ל' מלרע (מהריב"ש). טו) בין הגזרים הטפחא בתיבת הגזרים וכן עיקר. וכ"ה בהללי דלא כרפוסים:

מַנְעַנִי יי׳ מִלְמֵילַד . עוֹל כְּעַן לְוָת אַמְתִי .
מָאִם אִתְבְּנֵי מִנַהּ . וְקַבֵּיל אַבְרָם לְמֵימַר
שָׂרָי : פקאלת שרי לאברם . הודא קד
מנעני אֿלה מן אֿולאד . אדכֿל אלי׳ אמתי .
לעל יבֿנא ביתי מנהא . פקבל אברם
כלאם שרי : יז וַתִּקַּח שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם אֶת־
הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים
לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ
לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה : וּדְבָרַת שָׂרַי
אִתַּת אַבְרָם . יָת הָגָר מִצְרֵיתָא אַמְתַהּ .
מִסּוֹף עֲסַר שְׁנִין . לְמִתַּב אַבְרָם בְּאַרְעָא
דִכְנָעַן . וִיהַבַת יָתַהּ . לְאַבְרָם בַּעְלַהּ לֵיהּ
לְאִתּוּ : פאכֿדת שרי זוגה׳ אברם . הגר
אלמצרייה אמתהא . בעד עשר סנין . מן
מקאם אברם פי בלד כנעאן . פאעטתהא .
לאברם זוגהא לתכון לה זוגה : וַיָּבֹא אֶל־
הָגָר וַתַּהַר וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ
בְּעֵינֶיהָ : וְעָאל לְוָת הָגָר וְעַדִּיאַת . וַחֲזָת
אֲרֵי עַדִּיאַת . וְקַלַּת רִבּוֹנְתַהּ בְּעֵינַהָא :
פדכֿל אלי׳ הגר וחמלת . פלמא ראת אנהא
קד חמלת . האנת סיידתהא ענדהא :
וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי
נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה
וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ* :
וַאֲמַרַת שָׂרַי לְאַבְרָם דִּין לִי עֲלָךְ . אֲנָא
יְהַבִית אַמְתִי לָךְ . וַחֲזָת אֲרֵי עַדִּיאַת .
וְקַלִּית בְּעֵינַהָא . יְדִין יי׳ בֵּינָא וּבֵינָךְ :
פקאלת שרי לאברם צֿלמי עליך . אנא
אעטיתך אמתי . פלמא ראת אנהא קד
חמלת . הנת ענדהא . יחכם אֿלה ביני
ובינך : וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי הִנֵּה
שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי־לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ
וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ : וַאֲמַר אַבְרָם
לְשָׂרַי . הָא אַמְתִיךְ בִּידִיךְ . עֲבִידִי לַהּ
דְּתָקִין בְּעֵינַכִי . וְעַנִּיתַהּ שָׂרַי . וַעֲרַקַת מִן
קֳדָמַהָא : קאל להא אברם . הודא אמתך
פי ידך . אצנעי בהא מא חסן ענדך .
פעֿדבתהא שרי . חתי׳ הרבת מן בין
ידיהא : וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם
בַּמִּדְבָּר עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר : וְאַשְׁכְּחַהּ
מַלְאֲכָא דַיי׳ . עַל עֵינָא דְמַיָא בְּמַדְבְּרָא .
עַל עֵינָא בְּאוֹרְחָא דַחֲגְרָא : פוגדהא מלך
אֿלה . עלי׳ עין מא פי אלברייה . עלי׳ אֿעין
אלתי פי טריק חגר : וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת
שָׂרַי אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי וַתֹּאמֶר
מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת : וַאֲמַר .
הָגָר . אַמְתַהּ דְשָׂרַי . מְנָן אַתְּ אַתְיָא וּלְאָן
אַתְּ אָזְלָא . וַאֲמַרַת . מִן קֳדָם שָׂרַי רִבּוֹנְתִי .
אֲנָא עָרְקָא : פקאל . יא הגר אמה׳ שרי .
מן אין גית ואלי׳ אין תמצֿין . קאלת . מן
ידי שרי סיידתי . אנא הארבה : וַיֹּאמֶר
לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ וְהִתְעַנִּי
תַּחַת יָדֶיהָ : וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיי׳ . תּוּבִי
לְוָת רִבּוֹנְתִיךְ . וְאִשְׁתַּעְבִּידִי תְּחוֹת יְדַהָא :
וקאל להא מלך אֿלה . ארגעי אלי׳ סיידתך .
ואסתכֿדמי תחת ידהא : וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ
יְהוָה הַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא יִסָּפֵר
מֵרֹב : וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיי׳ . אַסְגָּאָה
אַסְגֵּי יָת בְּנַכִי . וְלָא יִתְמְנוֹן מִסְּגֵי : תם קאל
להא . לאכתרן נסלך . חתי׳ לא יחצא מן
כתרה : וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנָּךְ הָרָה
וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע
יְהוָה אֶל־עָנְיֵךְ : וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַיי׳ .
הָא אַתְּ מְעַדְּיָא וּתְלִידִין בַּר . וְתִקְרַן שְׁמֵיהּ
יִשְׁמָעֵאל . אֲרֵי קַבֵּיל יי׳ צְלוֹתִיךְ : וקאל
להא . האנת חאמל וסתלדין אבנא .
ותסמיה אסמאעיל . אד סמע אֿלה לצֿעפך :
וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל וְיַד כֹּל בּוֹ
וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן : וְהוּא יְהֵי מָרוֹד
בַּאֲנָשָׁא . הוּא יְהֵי צְרִיךְ לְכוֹלָא . וְאַף
אֲנָשָׁא יְהוֹן צְרִיכִין לֵיהּ . וְעַל אַפֵּי כָל
אֲחוֹהִי יִשְׁרֵי : והו יכון וחשייא מן אלנאס .
ידה פי אלכל . ויד אלכל פיה . ובחצֿרה׳
גמיע אכֿותה יסכן : וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה
הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי אָמְרָה הֲגַם
הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי : וְצַלִּיאַת בִּשְׁמָא
דַיי׳ דְּאִתְמַלַּל עִמַּהּ . אֲמַרַת אַתְּ הוּא
אֱלָהָא חָזֵי כוֹלָא . אֲרֵי אֲמַרַת . אַף אֲנָא

שריתי

*) נקוד על י׳ בתרא

חלק הדקדוק יז) ותקח שרי אשת אברם . בתיגאן אין פסיק בין תי׳ שרי לתי׳ אשת וכן העיד מהר״ם לונזאנו שכ״ה בס״ם :

שָׁרִיתִי חֶזְוָא בָּתַר דְּאִתְגְּלִי לִי: פסמת
אסם אלה אלמתגלי להא. אנת אלטאיק
אלנאצר. לאנהא קאלת. אני ראית
ההנא רחמתך בעד רואי אלשקא: עַל־
כֵּן קָרָא לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי רֹאִי הִנֵּה בֵין־
קָדֵשׁ וּבֵין בָּרֶד: עַל כֵּן קְרָא לְבֵירָא.
בֵּירָא דְּמַלְאַךְ קַיָּמָא אִתַּחְזִי עֲלַהּ. הָא
הִיא בֵּין רְקַם וּבֵין חַגְרָא: לדאלך סמית
אלביר. ביר אלחי אלנאצר. הודא הי
בין רקים ובין חגר: וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם
בֵּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֶׁם־בְּנוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה הָגָר
יִשְׁמָעֵאל: וִילֵידַת הָגָר. לְאַבְרָם בַּר.
וּקְרָא אַבְרָם שׁוּם בְּרֵיהּ. דִּילֵידַת הָגָר
יִשְׁמָעֵאל: פולדת הגר. לאברם אבנא.
פסמא אברם אבנה. אלדי ולדת לה הגר
אסמאעיל: וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ
שָׁנִים בְּלֶדֶת־הָגָר אֶת־יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם:
וְאַבְרָם. בַּר תְּמָנַן וְשִׁית שְׁנִין. כַּד יְלֵידַת
הָגָר יָת יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם: וכאן אברם.
אבן סתה ותמאנין סנה. חין ולדת
הגר אסמאעיל לאברם: ס

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה
וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה
תָמִים: וַהֲוָה אַבְרָם. בַּר תִּשְׁעִין וּתְשַׁע
שְׁנִין. וְאִתְגְּלִי יי׳ לְאַבְרָם. וַאֲמַר לֵיהּ
אֲנָא אֵל שַׁדַּי. פְּלַח קֳדָמַי וֶהְוֵי שְׁלִים:
פלמא צאר אברם אבן תסעה ותסעין
סנה. תגלא לה אלה. וקאל לה אנא
אלטאיק אלכאפי. אסלך פי טאעתי וכון
צחיחא: וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה
אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד: וְאֶתֵּין קְיָמִי בֵּין מֵימְרִי
וּבֵינָךְ. וְאַסְגֵּי יָתָךְ לַחֲדָא לַחֲדָא: ואגעל
עהדי ביני ובינך. ואכתרך גדא גדא:
וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים
לֵאמֹר: וּנְפַל אַבְרָם עַל אַפּוֹהִי. וּמַלֵּיל
עִמֵּיהּ. יי׳ לְמֵימַר: פוקע אברם עלי
וגהה. וכאטבה אלה קאילא: אֲנִי הִנֵּה
בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם: אֲנָא.
הָא גְזַר קְיָמִי עִמָּךְ. וּתְהֵי. לְאַב סְגֵי

עַמְמִין: האנא גאעל עהדי מעך. ותכון
אבא גמהור אלאמם: וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד
אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי
אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ: וְלָא יִתְקְרֵי עוֹד.
יָת שְׁמָךְ אַבְרָם. וִיהֵי שְׁמָךְ אַבְרָהָם. אֲרֵי.
לְאַב סְגֵי עַמְמִין יְהַבְתָּךְ: ולא יסמא
אסמך אברא אברם. ויכון אסמך אבראהם.
לאני געלתך. אבא גמהור אלאמם:
וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם
וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ: וְאַפֵּישׁ יָתָךְ לַחֲדָא
לַחֲדָא. וְאֶתְּנִנָּךְ לִכְנִשָׁן. וּמַלְכִין דְּשַׁלְטִין
בְּעַמְמַיָּא מִנָּךְ יִפְקוּן: ואנמיך גדא גדא.
ואגעל מנך אממא. ומלוך מנך יכרגון:
וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ
לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ: וַאֲקִים יָת קְיָמִי
בֵּין מֵימְרִי וּבֵינָךְ. וּבֵין בְּנָךְ בָּתְרָךְ.
לְדָרֵיהוֹן לִקְיָם עָלַם. לְמֶהֱוֵי לָךְ לֶאֱלָהּ.
וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ: ואתבת עהדי ביני ובינך.
ובין נסלך מן בעדך. לאגיאלהם עהד
אלדהר. לאכון לך אלאהא. ולנסלך בעדך:
וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ ו*
מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם
וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים: וְאֶתֵּין לָךְ. וְלִבְנָךְ
בָּתְרָךְ. יָת אֲרַע תּוֹתָבוּתָךְ. יָת כָּל אַרְעָא
דִּכְנַעַן. לְאַחְסָנַת עָלַם. וְאֶהֱוֵי לְהוֹן לֶאֱלָהּ:
ואעטי לך. ולנסלך בעדך בלד סכנאך.
גמיע בלד כנעאן חוז אלדהר. ואכון
להם אלאהא: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם
וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם: וַאֲמַר יי׳ לְאַבְרָהָם. וְאַתְּ
יָת קְיָמִי תִּטַּר. אַתְּ. וּבְנָךְ בָּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן:
תם קאל אלה לה. ואנת אחפט עהדי. אנת
ונסלך בעדך לאגיאלהם: זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ
הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר: דֵּין קְיָמִי דְּתִטְּרוּן. בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן. וּבֵין בְּנָךְ בָּתְרָךְ. מִגְזַר
לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא: הדי עהדי אלדי תחפטוה.
ביני ובינכם. ובין נסלך בעדך. אן יכתתן
מנכם כל דכר: וּנְמַלְתֶּם אֵת בְּשַׂר

ערלתכם

עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃
וְתִגְזְרוּן. יָת בְּסַר עׇרְלַתְכוֹן. וִיהֵי לְאָת
קְיָם. בֵּין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן׃ פאדי׳ תכתנון
אלקלפה מן אבדאנכם. תכון עלאמה׳
עהד ביני ובינכם׃ וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל
לָכֶם כׇּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת וּמִקְנַת־
כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃
וּבַר תְּמָנְיָא יוֹמִין. יִגְזַר לְכוֹן. כׇּל דִּכוּרָא
לְדָרֵיכוֹן. יְלִיד בֵּיתָא. וּזְבִין כַּסְפָּא מִכֹּל
בַּר עַמְמִין. דְּלָא מִבְּנָךְ הוּא׃ ואבן
תמאניה׳ איאם. יכתתן כל רגל מנכם
לאגיאלכם. אלמולוד פי מנאזלכם.
ואלמשתרא בתמן מן כל גריב. אלדי
ליס הו מן נסלך׃ הִמּוֹל ׀ יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ
וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם
לִבְרִית עוֹלָם׃ מִגְזַר יִגְזַר. יְלִיד בֵּיתָךְ
וּזְבִין כַּסְפָּךְ. וּתְהֵי קְיָמִי. בִּבְסַרְכוֹן לִקְיָם
עָלַם׃ ואד כתאנה יכתן. אלמולוד פי
ביתך ואלמשתרא לך בתמן. ויכון עהדי.
פי אבדאנכם עהד אלדהר׃ וְעָרֵל ׀ זָכָר
אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר עׇרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת־בְּרִיתִי הֵפַר׃
וְעָרֵל דִּכוּרָא. דְּלָא יִגְזַר יָת בְּסַר
דְּעוּרְלְתֵיהּ. וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא
מֵעַמֵּיהּ. יָת קְיָמִי אַשְׁנִי׃ ואי רגל אקלף.
לא יכתן אלקלפה מן בדנה. ינקטע
דאלך אלרגל מן קומה. למא פסך עהדי׃
ז* ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־
שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃ וַאֲמַר יי׳
לְאַבְרָהָם. שָׂרַי אִתְּתָךְ. לָא תִקְרֵי יָת
שְׁמַהּ שָׂרָי. אֲרֵי שָׂרָה שְׁמַהּ׃ תם קאל
אלה לאבראהם. שרי זוגתך. לאתסמיהא
שרי. בל אסמהא שרה׃ וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ
וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה
לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ וַאֲבָרֵיךְ
יָתַהּ. וְאַף אֶתֵּין מִנַּהּ. לָךְ בַּר. וַאֲבָרְכִנַּהּ
וּתְהֵי לְכִנְשִׁין. מַלְכִין דְּשַׁלְטִין בְּעַמְמַיָּא
מִנַּהּ יְהוֹן׃ פאני אבארך פיהא. וארזקך
מנהא אבנא. ואבארך פיה ויכון מנה

אמה. ומלוך ארשעוב מנה יכונו׃ וַיִּפֹּל
אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְּבֶן
מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים
שָׁנָה תֵּלֵד׃ וּנְפַל אַבְרָהָם. עַל אַפּוֹהִי
וַחֲדִי. וַאֲמַר בְּלִבֵּיהּ. הֲלְבַר מְאָה שְׁנִין
יְהֵי וְלַד. וְאִם שָׂרָה. הֲבַת תִּשְׁעִין שְׁנִין
תְּלִיד׃ פוקע אבראהם. עלי׳ וגהה וצחך
וקאל פי נפסה. הל אבן מאיה׳ סנה יולד.
או שרה. אבנה׳ תסעין סנה תלד׃ וַיֹּאמֶר
אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה
לְפָנֶיךָ׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם קֳדָם יי׳. לְוַי
יִשְׁמָעֵאל יִתְקַיַּים קֳדָמָךְ׃ פקאל אבראהם
בין ידי אלה. יא לית אסמאעיל יחיא
מעה בין ידיך׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה
אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ
יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית
עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וַאֲמַר יי׳. בְּקוּשְׁטָא
שָׂרָה אִתְּתָךְ. תְּלִיד לָךְ בַּר. וְתִקְרֵי יָת
שְׁמֵיהּ יִצְחָק. וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמֵּיהּ. לִקְיָם
עָלַם לִבְנוֹהִי בָּתְרוֹהִי׃ פקאל אלה. לכן
שרה זוגתך. סתלד לך אבנא. ותסמיה
יצחאק. ואתבת עהדי מעה. עהד אלדהר
ולנסלה בעדה׃ וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ
הִנֵּה ׀ בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי
אֹתוֹ בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם
יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃ וְעַל יִשְׁמָעֵאל
קַבֵּילִית צְלוֹתָךְ. הָא בָּרֵיכִית יָתֵיהּ.
וְאַפֵּישִׁית יָתֵיהּ. וְאַסְגֵּיתִי יָתֵיהּ לַחְדָא
לַחְדָא. תְּרֵי עֲסַר רַבְרְבִין יוֹלֵיד. וְאֶתְּנִנֵּיהּ
לְעַם סַגִּי׃ ופי אסמאעיל קד שפעתך.
האנא מבארך פיה. ואנמיה ואכתרה
גדא גדא. אתני עשר שריפא יולד.
ואגעל מנה אמה כבירה׃ וְאֶת־בְּרִיתִי
אָקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה
לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת׃ וְיָת קְיָמִי
אֲקִים עִם יִצְחָק. דִּתְלִיד לָךְ שָׂרָה לְזִמְנָא
הָדֵין. בְּשַׁתָּא אוּחֲרַנְתָּא׃ ועהדי אתבתה
מע יצחאק. אלדי תלדה לך שרה פי
מתל הדא אלוקת. מן אלסנה אלקאבלה׃
וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל

אברהם : ושיצי למללא עמיה . ואסתלק
יקרא דיי' . מעלוהי דאברהם : פלמא
פרג מן מכאטבתה . ארתפע נור אלה
ען אבראהם : ויקח אברהם את־ישמעאל
בנו ואת כל־ילידי ביתו ואת כל־מקנת
כספו כל־זכר באנשי בית אברהם וימל
את־בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר
דבר אתו אלהים : ודבר אברהם ית
ישמעאל בריה . וית כל ילידי ביתיה וית
כל זביני כספיה . כל דכורא . באנשי בית
אברהם . וגזר ית בסרא דעורלתהון .
בכרן יומא הדין . כמא דמליל עמיה יי' :
פאכד אבראהם אסמאעיל אבנה . וגמיע
אלמולודין פי מנזלה ואלמשתראיין בתמן .
כל רגל מן אהל בית אבראהם . פכתן
אלקלפה מן אבדאנהם . פי דאת דאלך
אליום . כמא אמרה אלה : ואברהם בן־
תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו :
ואברהם . בר תשעין ותשע שנין . כד
גזר בסרא דעורלתיה : וכאן אבראהם .
אבן תסעה ותסעין סנה . חין כתן אקלפה
מן בדנה : וישמעאל בנו בן־שלש עשרה
שנה בהמלו את בשר ערלתו : וישמעאל
בריה . בר תלת עסרי שנין . כד גזר . ית
בסרא דעורלתיה : ואסמאעיל אבנה .
אבן תלאתה' עשר סנה . חין כתן אקלפה
מן בדנה : בעצם היום הזה נמול אברהם
וישמעאל בנו : בכרן יומא הדין . אתגזר
אברהם . וישמעאל בריה : פי דאת דאלך
אליום . אכתתן אבראהם . ואסמאעיל
אבנה : וכל־אנשי ביתו יליד בית ומקנת־
כסף מאת בן־נכר יח נמלו אתו : וכל אנשי
ביתיה ילידי ביתא . וזביני כספא מן בני
עממין . אתגזרו עמיה : וכל רגל פי מנזלה
אלמולוד פי ביתה . ואלמשתרא בתמן
מן כל גריב . אכתתנו מעה : פ

קכ"ו פ"ס סי' מכנרב"י וספסיר בישעיה סי' ס' ואל מי הרטיוני
דד"ו למנחה וב"ה
פ ס פ

וירא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב
פתח־האהל כחם היום : ואתגלי ליה יי' .
במישרי ממרא . והוא . יתיב בתרע
משכנא כמיחם יומא : פתגלא לה אלה .
פי מרג ממרא . והו גאלס עלי' באב אלכבא
ענד חמא אלנהאר : וישא עיניו וירא והנה
שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ
לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה :
וזקף עינוהי וחזא . והא תלתא גוברין .
קימין עלוהי . וחזא . ורהט לקדמותהון
מתרע משכנא . וסגיד על ארעא : פרפע
עינאה ונצר . פאדי בתלאתה' נפר .
וקוף אמאמה . פלמא ראהם . חאצר
תלקאהם מן באב אלכבא . וסגד עלי'
אלארץ : א ויאמר אדני אם־נא מצאתי
חן בעיניך אל־נא תעבר מעל עבדך :
ואמר . יי' . אם כען אשכחית רחמין
קדמך . לא כען תעבר מעל עבדך :
פקאל יא ולי אלה . אן וגדת חטאא ענדך .
פלא תגוז ען עבדך : יקח־נא מעט־מים
ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ : יסבון
כען זעיר מיא . ואסחו רגליכון . ואסתמיכו
תחות אילנא : יקדם לכם קלילא מן
אלמא . ואגסלו ארגלכם . ואסתנדו תחת
אלשגרה : ואקחה פת־לחם וסעדו לבכם
אחר תעברו כי־על־כן עברתם על־
עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת :
ואסב פתא דלחמא . וסעודו לבכון בתר
כין תעברון . ארי על כן עברתון על
עבדכון . ואמרו . כן תעביד כמא
דמלילתא : ואקדם כסרה מן אלטעאם .
ואסנדו קלובכם בעד דאלך תמצון .
פאנכם עלי' דאלך מררתם בעבדכם .
קאלו אצנע כמא קלת : וימהר אברהם
האהלה אל־שרה ויאמר מהרי שלש
סאים קמח סלת לושי ועשי עגות : ואוחי
אברהם . למשכנא לות שרה . ואמר .
אוחא . תלת סאון קמחא סולתא . לושי

ועבידי

חלק הדקדוק י"ח) נמלו אתו , הס"ם דגושה בעבור נון הנפעל (הריב"ש) : א) ויאמר, כתב רבינו יונה כי כל ויאמר ויאכל פתח באתנח וסוף פיסוק לזה הטעם לפי שהם מועתקים בצרי ואעפ"י שהצווי אכול אמור ומנהג הלשון להיות הצווי והאיתן שווים עיין הרד"ק , (מהריב"ש) וזו ראיה כי כל ויאמר ויען דאיוב בפתח מלרע, דכלל הוא דכל ויאמר בסגול מלעיל ובפתח מלרע, ודו"ק :

ועבידי גריצן: פאסרע אבראהם. אלי' אלכבא ט' שרה. וקט' אסרעי בתלאתה' אצואע מן דקיק ט'סמ'ר. אעגניה ואצנעיה מלילא: ואל־הבקר רץ אברהם ויקח בן־בקר רך וטוב ויתן אל־הנער וימהר לעשות אתו: ולבית תורי רהט אברהם. ונסיב בר תורי. רכיך וטב ויהב לעולימא. ואוחי למעבד יתיה: ואלי' דמן אלבקר חאצ'ר אבראהם. פאכ'ד' עגלא. רכ'צא טייבא ודפעה אלי' אלג'לאם. ואסתעגלה' פי אצלאחה': ויקח חמאה וחלב ובן־הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא־עמד עליהם תחת העץ ויאכלו: ונסיב שמן וחלב. ובר תורי דעבד. ויהב קדמיהון. והוא משמיש עלויהון. תחות אילנא ואכלו: תם אכ'ד' סמנא ולבנא. ואלעג'ל אלד'י אצלחה'. וגעל ד'אלך בין אידיהם. והו' ואקף אמאמהם. תחת אלשג'רה פאכלו: ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל: ואמרו ליה. אן שרה אתתך. ואמר הא במשכנא: קאלו לה. אין שרה זוג'תך. פקט' הו'א הי פי ט'כבא: ויאמר ב שוב אשוב אליך כעת חיה והנה־בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו: ואמר. מתב אתוב לותך כעדן דאתון קיימין. והא ברא לשרה אתתך. ושרה שמעת. בתרע משכנא והוא אחורוהי: קאל. סארגע אליך פי מת'ל הד'א אלוקת מן קאבל. ויכון אבנא לשרה זוג'תך. ושרה תסמע. ענד באב אלכבא והו' וראה: ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים: ואברהם ושרה סיבו. עאלו ביומין. פסק מלמהוי לשרה. אורח כנשיא: ואבראהם ושרה קד שאכ'א. וטענא פי אלסן. ואנתהא אן יכון לשרה. סביל כאלנסא: ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה־לי עדנה ואדני

זקן: וחייכת שרה במעהא למימר. בתר דסיבית תהי לי עולימו. ורבוני סיב: פצ'חכת שרה פי נפסהא קאילא. בעד אן בלית יכון לי זיי. וסיידי שיך': ויאמר יהוה אל־אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני ג זקנתי: ואמר יי' לאברהם. למא דנן חייכת שרה למימר. הבקושטא. אוליד ואנא סיבית: פקאל אללה לאבראהם. לם צ'חכת שרה קאילא. איקינא. אלד וקד שכ'ת: היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן: היתכסא מן קדם יי' פתגמא. לזמן. אתוב לותך. כעדן דאתון קיימין ולשרה בר: איכ'פא ען אללה אמר. לאוקת. סארגע אליך. פי מת'ל הד'א אלוקת מן קאבל ולשרה אבן: ד ותכחש שרה | לאמר לא צחקתי כי | יראה ויאמר | לא כי צחקת: וכדיבת שרה למימר. לא חייכית ארי דחילת. ואמר לא ברם חייכת: פאנג'חדת שרה קאילא. לם אצ'חך אד' כ'אפת. קאל לא בל קד צ'חכת: ויקמו משם האנשים וישקפו על־פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם: וקמו מתמן גובריא. ואסתכיאו על אפי סדום. ואברהם. אזיל עמהון לאלוואיהון: ת'ם קאם אקום מן ת'ם. ואשרפו קבאה' סדום. ואבראהם. סאיר מעהם לישייעהם: ויהוה אמר ה המכסה אני מאברהם אשר ו אני עשה: ויי' אמר. המכסי אנא מאברהם. דאנא עביד: פקאל אללה. אמכ'פי אנא מן אבראהם. מא אנא צאנעה: ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו־בו כל גויי הארץ: ואברהם. מהוה יהוי. לעם סגי ותקיף. ויתברכון בדיליה. כל עממי ארעא: ואבראהם. סתכון מנה. אמה כבירה עצימה. ויתבארך בה. גמיע אמם אלארץ: כי ידעתיו למען אשר יצוה את־בניו ואת־

ביתו

חלק הדקדוק ב) שוב אשוב אליך, תרין, עד שוב הרודפים ודין, (מהריב"ש) ז ג) ואני זקנתי הקוף בפתח וכ"כ במחברת עם פתחין באתנח: ד) ותכחש שרה | לאמר, ברוב התיגאן שבדקתי לא יש פסיק בין שרה ובין לאמר, ובפסוקתא שבמוסרה רבהא בפסיק וכן לקמן בין ויאמר ובין לא כי צחקת ובמקצת מהקדמונים ומחשוביהם ראיתי פסיק: ה) המכסה אני, כ' א"ת המ"ם בשוא פתח ע"כ, וזה מפני שהמאריך בה"א: ו) אני בספחא בכל התיגאן: *) נקוד על איו

בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־
אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו: אֲרֵי גְּלֵי
קֳדָמַי. בְּדִיל דִּיפַקֵּיד. יָת בְּנוֹהִי וְיָת אֱנָשׁ
בֵּיתֵיהּ בָּתְרוֹהִי. וְיִטְּרוּן אוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָם
יי׳. לְמֶעְבַּד צְדַקְתָּא וְדִינָא. בְּדִיל. דְּיַיתֵי
יי׳ עַל אַבְרָהָם. יָת דְּמַלֵּיל עֲלוֹהִי: ואנא
עאלם. באנה סיאמר בניה ואלה מן
בעדה. ליחפצו טריק אללה. ויעמלו
באלעדל ואלחכם. לקבל אן יאפי אללה
לאבראהם. במא ועדה: וַיֹּאמֶר יְהוָה
זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי
כָבְדָה מְאֹד: וַאֲמַר יי׳. קְבִילַת. סְדוֹם
וַעֲמוֹרָה אֲרֵי סְגִיאַת. וְחוֹבַתְהוֹן. אֲרֵי
תְּקֵיפַת לַחֲדָא: פקאל אללה. צראך סדום
ועמורה קד כתר. וכטייתהם קד עצמת
גדא: אֵרְדָה־נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה
אֵלַי עָשׂוּ | כָּלָה וְאִם־לֹא אֵדָעָה: אֶתְגְּלֵי
כְּעַן וַאֲחֲזֵי. הַכְּקְבִילַתְהוֹן. דְּעָלַּת לִקֳדָמַי.
עֲבַדוּ אַעֲבֵיד עִמְּהוֹן גְּמִירָא אִם לָא תָּיְבִין.
וְאִם תָּיְבִין לָא אֶתְפְּרַע: אורד אמרא
מוגלא ואנצר. אכצראכהם אלואצל אליי.
צנע גמלתהם אם לא: וַיִּפְנוּ מִשָּׁם
הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד
לִפְנֵי יְהוָה: וְאִתְפְּנִיאוּ מִתַּמָּן גּוּבְרַיָּא.
וַאֲזַלוּ לִסְדוֹם. וְאַבְרָהָם. עַד כְּעַן מְשַׁמֵּישׁ
בִּצְלוֹ קֳדָם יי׳: תם ולו אלקום מן תם.
ומצו אלי׳ סדום. ואבראהם. עאדה ואקף
בין ידי אללה: וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף
תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע: וּקְרֵיב אַבְרָהָם
וַאֲמַר. הֲבִרְגַז תְּשֵׁיצֵי. זַכָּאָה עִם חַיָּבָא:
פתקדם אבראהם וקאל. איקינא תסיף.
אלצאלח מע אלטאלח: אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים
צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר הַאַף תִּסְפֶּה וְלֹא־תִשָּׂא
לַמָּקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר
בְּקִרְבָּהּ: מָאִם אִית. חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגוֹ
קַרְתָּא. הֲבִרְגַז תְּשֵׁיצֵי וְלָא תִשְׁבּוֹק
לְאַתְרָא. בְּדִיל. חַמְשִׁין זַכָּאִין דִּבְגַוַּהּ: לעל
יוגד כמסין צאלחא פי אלבלד. איקינא
תסיפהם. ולא תצפח ענהם. לקבל
אלכמסין אלצאלח אלדי פי מא בינהם:
חָלִלָה לְּךָ מֵעֲשֹׂת | כַּדָּבָר הַזֶּה לְהָמִית
צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה
לָּךְ הֲשֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:
קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ. מִלְּמֶעְבַּד כְּפִתְגָּמָא
הָדֵין. לְשֵׁיצָאָה זַכָּאָה עִם חַיָּבָא. וִיהֵי
זַכָּאָה כְּחַיָּבָא. קוּשְׁטָא אִנּוּן דִּינָךְ. הֲדַיַּין
כָּל אַרְעָא. בְּרַם יַעֲבֵיד דִּינָא: אנת
מעאד. מן אן תצנע מתל הדא אלאמר.
אן תהלך אלצאלח מע אלטאלח. ויכון
אלצאלח כאלטאלח. אנת מעאד. אחאכם
גמיע אלעאלם. לא יעמל באלחכם: וַיֹּאמֶר
יְהוָה אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם
בְּתוֹךְ הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם
בַּעֲבוּרָם: וַאֲמַר יי׳. אִם אַשְׁכַּח בִּסְדוֹם.
חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגוֹ קַרְתָּא. וְאֶשְׁבּוֹק לְכָל
אַתְרָא בְּדִילְהוֹן: פקאל אללה. אן וגדת פי
סדום. כמסין צאלחא פי מא בינהם.
צפחת לגמיע אהל אלמוצע בסבבהם:
וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר ז הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי
לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר: וַאֲתֵיב
אַבְרָהָם וַאֲמַר. הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא
קֳדָם יי׳. וַאֲנָא עֲפַר וּקְטַם: פאגאבה
אבראהם וקא. הודי׳ קד אמענת באלכלאם
בין ידי אללה. ואנא תראב או רמאד:
אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה
הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר
לֹא אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה: מָאִם. יַחְסְרוּן. חַמְשִׁין זַכָּאִין
חַמְשָׁא. הַתְחַבֵּיל בְּחַמְשָׁא יָת כָּל קַרְתָּא.
וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל. אִם אַשְׁכַּח תַּמָּן. אַרְבְּעִין
וְחַמְשָׁא: לעל ינקצון אלכמסין אלצאלח
כמסה. אתהלך בסבב אלכמסה גמיע
אלקריה. קאל לא אהלכהם. אן וגדת
תם. ארבעין וכמסה: וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר
אֵלָיו וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים
וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים:
וְאוֹסֵיף עוֹד. לְמַלָּלָא קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר. מָאִם.
ישתכחון

חלק הדקדוק ז) תרגום הנה נא הואלתי תרויהון, הא כען אסגיתי ולא שריתי, כי לא היה תהלה דיבור שיצדק עליו לומר שריתי:

יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן אַרְבְּעִין. וַאֲמַר לָא אַעֲבֵיד
גְּמִירָא. בְּדִיל אַרְבְּעִין: פעאוד איצׄא
כלמה וקאל. לעל יוגד תׄם ארבעין. קאל
לא אצנע דׄאלך. בסבב אלארבעין:
וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי
יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה
אִם־אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים: וַאֲמַר. לָא כְעַן.
יִתְקַף רוּגְזָא דַייָ' וַאֲמַלֵּיל. מָאִם. יִשְׁתַּכְחוּן
תַּמָּן תְּלָתִין. וַאֲמַר לָא אַעֲבֵיד גְּמִירָא.
אִם אַשְׁכַּח תַּמָּן תְּלָתִין: קאל. לא יצעב
בין ידי אלה חתׄא אתכלם. לעל יוגד תׄם
תׄלאתׄין. קאל לא אצנע דׄאלך. אן וגדת
תׄם תׄלאתׄין: וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי
לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים
וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים:
וַאֲמַר. הָא כְעַן אַסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם יְיָ'.
מָאִם. יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עַסְרִין. וַאֲמַר לָא
אֲחַבֵּיל. בְּדִיל עַסְרִין: קאל. הוׄדא קד
אמענת באלכלאם בין ידי אלה. לעל
יוגד תׄם עשרין. קאל לא אהלכהם. בסבב
אלעשרין: וַיֹּאמֶר אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי
וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם
עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר
הָעֲשָׂרָה: וַאֲמַר. לָא כְעַן. יִתְקַף רוּגְזָא
דַייָ' וַאֲמַלֵּיל בְּרַם זִמְנָא הָדָא. מָאִם.
יִשְׁתַּכְחוּן תַּמָּן עַסְרָא. וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּיל.
בְּדִיל עַסְרָא: פקאל. לא יצעב בין ידי אלה
חתׄי אתכלם הדׄה אלמרה פקט. לעל
יוגד תׄם עשרה. קאל לא אהלכהם. בסבב
אלעשרה: וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר
אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ:
וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דַייָ'. כַּד שֵׁיצֵי. לְמַלָּלָא
עִם אַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם תָּב לְאַתְרֵיהּ: תׄם
ארתפע נור אלה. חין פרג מן מכׄאטבתה.
ב ואבראהם רגע אלי מוצעה: וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי
הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־
סְדֹם וַיַּרְא־לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם וַיִּשְׁתַּחוּ
אַפַּיִם אָרְצָה: וַעֲאלוּ. תְּרֵין מַלְאֲכַיָּא לִסְדוֹם

בְּרַמְשָׁא. וְלוֹט יָתֵיב בִּתְרַעָא דִסְדוֹם.
וַחֲזָא לוֹט וְקָם לְקַדָּמוּתְהוֹן. וּסְגֵיד עַל
אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא: תׄם דׄכׄלא אלמלכאן
אלי סדום וקת עשא. ולוט גאלס עלי
באבהא. פלמא ראהם קאם תלקאהם.
וסגד עלי וגהה עלי אלארץ: וַיֹּאמֶר הִנֶּה
נָּא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ
וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם
לְדַרְכְּכֶם ח וַיֹּאמְרוּ לֹּא כִּי בָרְחוֹב נָלִין:
וַאֲמַר בְּבָעוּ כְעַן רִבּוֹנַי. זוּרוּ כְעַן. לְבֵית
עַבְדְּכוֹן וּבִיתוּ וְאַסְחוּ רַגְלֵיכוֹן. וְתַקְדְּמוּן
וּתְהָכוּן לְאוֹרַחְכוֹן. וַאֲמַרוּ לָא. אֱלָהֵין
בִּרְחֵיבָא נְבִית: קאל יא סיידאי. מילא
אלי בית עבדכמא וביתא ואגסלא
ארגלכמא. ותדלגא ותמציא לטריקכמא.
קאלא לא. אלא נבית פי אלרחבה:
וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ
וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ:
וְאַתְקֵיף בְּהוֹן לַחֲדָא. וְזָרוּ לְוָתֵיהּ. וְעָאלוּ
לְבֵיתֵיהּ. וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְּיָא. וּפַטִּיר אֲפָא
לְהוֹן וַאֲכַלוּ: חתׄי אלח עליהם גדא. פמאלא
אליה. ודכׄלא אלא מנזלה. וצנע להם
מגלסא. וכׄבז פטירא פאכלו: ט טֶרֶם
יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ עַל־
הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־הָעָם מִקָּצֶה:
עַד לָא שְׁכִיבוּ. וְאֲנָשֵׁי קַרְתָּא. אֲנָשֵׁי
סְדוֹם אַקִּיפוּ עַל בֵּיתָא. מֵעוּלֵימָא וְעַד
סָבָא. כָּל עַמָּא מִסּוֹפֵיהּ: קבל אן ינצׄגעו.
פאדׄא באהל אלקריה. אהל סדום קד
אחאטו באלבית. מן שב אלי שיך. גמיע
אלקום אלדׄי פי נאחיתה: וַיִּקְרְאוּ אֶל־
לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ
אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנֵדְעָה אֹתָם:
וּקְרוֹ לְלוֹט וַאֲמַרוּ לֵיהּ. אָן גּוּבְרַיָּא. דַאֲתוֹ
לְוָתָךְ בְּלֵילְיָא. אַפֵּיקִנּוּן לְוָתָנָא וְנִדַּע יָתְהוֹן:
פדעו בלוט וקאלו לה. אין אלרגׄאל. אלדׄי
גאו אליך אלליל. אכׄרגהם אלינא.
חתׄי נואקעהם: וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה

והדלת

חלק הדקדוק ח) ויאמרו לא, אעפ"י שאין זה דחיק ואתי מרחיק בשורק וצרי, כאן צריך להיות (הלמ"ד) דגש ע"פ המסרה שמנו ג' דגשין, (עי' במ"ר ובהקדמת ן' ארוניהו ז"ל): ט) טרם ישכבו, הנעימה בטי"ת דטרם ובכ"ף דישכבו כי הזרקא והסגלא לא ישעימו כי אם כפי טעם שורש התיבה, וכשתאמר שכב הנה הטעם בכ"ף ועיין במחברת התאג:

והדלת סגר אחריו: ונפק לותהון. לוט
לתרעא. ודשא אחד בתרוהי: פכרג
אליהם. לוט אלי׳ ﭏבאב. וגלק ﭏמצראע
וראה: ויאמר אל־נא אחי תרעו: ואמר.
בבעו כען אחי לא תבאשון: קאל יא
אכותי לא תסו אליהם: הנה־נא לי שתי
בנות אשר לא־ידעו איש אוציאה־נא
אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם
רק לאנשים האל אל־תעשו דבר כי־על־
כן באו בצל קרתי: הא כען לי תרתין
בנן. דלא ידעונין גבר. אפיק כען יתהון
לותכון. ועבידו להון. כדתקין בעיניכון.
לחוד. לגובריא האלין לא תעבדון מדעם.
ארי על כן עאלו בטלל שריתי: הודא לי
אבנתאן. מא לם יערפאן רגל. אכרגהמא
אליכם. ואצנעו בהן מא חסן ענדכם.
עדא בהולאי אלקום לא תצנעו שיא.
למא דכלו תחת צלאל סקפי:
ויאמרו | גש־הלאה ויאמרו האחד בא־
לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם
ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו לשבר
הדלת: ואמרו קרב להלאה. ואמרו חד
אתא לאתותבא והא דאין דינא. כען.
נבאיש לך מדילהון. ואתקיפו בגוברא
בלוט לחדא. וקריבו למתבר דשא: קאלו
תקדם אלי׳ ההנא. תם קאלו אואחד גא
ליסכן מענא צאר יחכם עלינא. אלאן.
נסי אליך אכתר מנהם. פאלחו עלא
לוט גדא. ותקדמו ליכסרו אלמצראע:
וישלחו האנשים את־ידם ויביאו את־
לוט אליהם הביתה ואת־הדלת סגרו:
ואושיטו גובריא ית ידיהון. ואעילו ית
לוט. לותהון לביתא. וית דשא אחדו:
פמד אלקום אידיהם. ואדכלו לוט. אליהם
אלא אלבית. ואגלקו אלמצראע: ואת־
האנשים אשר־פתח הבית הכו בסנורים
מקטן ועד־גדול וילאו למצא הפתח: וית
גובריא דבתרע ביתא. מחו בשברריא.
מזעירא ועד רבא. ולאיאו לאשכחא
תרעא: ואלקום אלדין בבאב אלבית.
צרבוהם באלאעשא. מן צגיר אלא כביר.
פעגזו ען וגוד אלבאב: ויאמרו האנשים
אל־לוט עד מי־לך פה חתן ובניך ובנתיך
וכל אשר־לך בעיר הוצא מן־המקום:
ואמרו גבריא ללוט. עוד מא לך הכא.
חתנא ובנך ובנתך. וכל דלך בקרתא.
אפיק מן אתרא: פקאלו אלקום ללוט.
מן לך ההנא. מן צהר ובניך ובנאתך.
וגמיע מאלך פי אלקריה. אכרגא מן הדי׳
אלמוצע: כי־משחתים אנחנו את־המקום
הזה כי־גדלה צעקתם את־פני יהוה
וישלחנו יהוה לשחתה: ארי מחבלין
אנחנא. ית אתרא הדין. ארי סגיאת
קבילתהון קדם יי׳. ושלחנא יי׳ לחבלותה:
לאנא מהלכין הדא אלמוצע. למא עצם
צראכהם בין ידי ﭏלה. פבעת בנא
לנהלכהם: ויצא לוט וידבר י אל־חתניו |
לקחי בנתיו ויאמר יא קומו צאו מן־המקום
הזה כי־משחית יהוה את־העיר ויהי
כמצחק בעיני חתניו: ונפק לוט. ומליל
עם חתנוהי נסבי בנתיה. ואמר קומו פוקו
מן אתרא הדין. ארי מחביל יי׳ ית קרתא.
והוה כמחייך בעיני חתנוהי: פכרג לוט.
וכלם אצהארה אלמתזוגין בנאתה. וקאל
קומא אכרגא מן הדא אלמוצע. לאן ﭏלה
מהלכה. פכאן ענדהם כﭏאעב: וכמו
השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר
קום קח את־אשתך ואת־שתי בנתיך
הנמצאת פן־תספה בעון העיר: ובמסק
צפרא הוה. ודחיקו מלאכיא בלוט למימר.
קום דבר ית אתתך. וית תרתין בנתך
דאשתכחא מהימנן עמך. דלמא תלקי
בחובי קרתא: פלמא כאן ענד טלוע
אלפגר. אלחו ﭏמלאיכה עלי׳ לוט קאילין.
קום כד זוגתך. ואבנתיך ﭏמוגודתאן. כלא
תנסאף בדנב אהל אלבלד: ויתמהמה |
ויחזיקו האנשים בידו וביד־אשתו וביד
שתי בנתיו בחמלת יהוה עליו ויצאהו

וינחהו

חלק הדקדוק י) וידבר אל חתניו, וידבר בשופר ואין כאן פסיק: יא) קימו צאו, הצד"י דגש עפ"י המוסרה :

ויניחהו מחוץ לעיר: ואתעכב ואתקיפו
גבריא בידיה ובידא אתתיה. ובידא תרתין
בנתיה. כדחס יי' עלוהי. ואפקוהי
ואשריוהי מברא לקרתא: פתלבת
ומסך אלקום בידה ובידזוגתה ובידאבנתיה
בשפקה' אלה עליה. ואכרגוה ווצעוה
ג* בארג אקריה: ויהי כהוציאם אתם החוצה
ויאמר המלט על־נפשך אל־תביט אחריך
ואל־תעמד בכל־הככר ההרה המלט פן־
תספה: והוה כד אפיק יתהון לברא.
ואמר חוס על נפשך. לא תסתכי לאחורך.
ולא תקים בכל מישרא. לטורא אשתיזב
דלמא תלקי: פלמא אכרגהם אלי' ברא.
קאלולה אנג בנפסך. לא תלתפת אלי'
וראך. ולא תקף פי שי מן אלמרג. ותכלץ
אלי' אלגבל כלא תנסאף: ויאמר לוט
אלהם אל־נא אדני: ואמר לוט להון.
בבעו יי': קט לוט להמא. לא יא רסול אלה:
הנה־נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל
חסדך אשר עשית עמדי להחיות את־
נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן־
תדבקני הרעה ומתי: הא כען. אשכח
עבדך רחמין קדמך. ואסגיתא טיבותך.
דעבדת עמי. לקימא ית נפשי. ואנא.
לית אנא יכיל לאשתיזבא לטורא. דלמא
תערעינני בשתא ואמות: הודא קד וגד
עבדך חצאא ענדך. וכתרת פצלך. אלדי
צנעתה מעי. לתחיי נפסי. ואנא לא אטיק
אלתכלץ אלי' אלגבל. כלא תלחקני
אלבליה פאהלך: הנה־נא העיר הזאת
קרבה לנוס שמה והוא מצער יב אמלטה נא
שמה יג הלא מצער הוא ותחי נפשי: הא
כען. קרתא הדא קריבא. למערק לתמן
והיא זעירא. אשתיזב כען לתמן. הלא
זעירא. היא ותתקיים נפשי: הודא הדה
אלקריה קריבה. אן אהרב אליהא והי
צגירה. ועלי' אנהא צגירה פתחיא נפסי:
ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר
הזה לבלתי יד הפכי את־העיר אשר
דברת: ואמר ליה. הא נסיבית אפך
אף לפתגמא הדין. בדיל דלא למהפך
ית קרתא דבעיתא עלה: קאל הודא קד
שפעתך פי הדא אלאמר איצא. ללא אקלב
אלקריה אלדי סאלת ענהא: מהר המלט
שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד־באך
שמה על־כן קרא שם־העיר צוער: אוחי
אשתיזב לתמן. ארי לא אכול למעבד
פתגמא. עד מיתך לתמן. על כן. קרא
שמה דקרתא צוער: אסרע תכלץ אלי
תם. פאני לא אטיק אן אצנע שיא. אלי
אן תדכלהא. לדאלך סמית אלקריה זגר
השמש יצא על־הארץ ולוט בא צערה
שמשא נפק על ארעא. ולוט עאל לצער
אלשמס כרגת עלי' אלארץ. ולוט דכל
אלי' זגר: ויהוה המטיר על־סדם ועל־
עמרה גפרית ואש מאת יהוה מן־
השמים: ויי'. אמטר על סדם. ועל עמרה
גופריתא ואישתא. מן קדם יי' מן שמיא:
ואלה אמטר עלי' סדום ועמרה כבריתא
ונארא. מן ענדה מן אלסמא: ויהפך את־
הערים האל ואת כל־הככר ואת כל־
ישבי הערים וצמח האדמה: והפך ית
קרויא האלין. וית כל מישרא. וית כל
יתבי קרויא. וצמחה דארעא: פקלב
תלך אלקרא. וסאיר אלמרג. וגמיע
סכאנהא. חתא נבאתהא: ותבט
אשתו מאחריו ותהי נציב מלח:
ואסתכיאת אתתיה מבתרוהי. והות קמא
דמלחא: פאתפתת זוגתה מן וראה וצארת
נצבה' מלח: וישכם אברהם בבקר אל־
המקום אשר־עמד שם את־פני יהוה:
ואקדים אברהם בצפרא. לאתרא. דשמיש
תמן בצלו קדם יי': פאדלג אבראהם
באלגדאה. אלי' אלמוצע. אלדי וקף תם פיה
בין ידי אלה: וישקף על־פני סדם ועמרה
ועל כל־פני ארץ הככר וירא והנה עלה

קיטר

חלק הדקדוק יב) אמלטה נא ל' מלרע, וחד מלעיל אמלטה נא ואראה את אחי, (מהריב"ש) נא, הנון דגש בסת"י, וכ"כ א"ת משום ס"ם ואין בזה טעם וקבלתם תכריע: יג) הלא מצער, כתוב בתיגאן בפתח: יד) הפכי, הכף דגש מפני הקמץ שהוא חטף שרינו כרין תנועה קטנה, ולא דמי להיבת מירדי בור, ורדפי טוב, ששם הקמץ רחב מפני המאריך, משא"כ כאן, ודכוותה וה' יגיה חשכי

קִיטֹר הָאָרֶץ כְּקִיטֹר הַכִּבְשָׁן ׃ וְאִסְתְּכִי .
עַל אַפֵּי סְדֹם וַעֲמֹרָה . וְעַל כָּל אַפֵּי אֲרַע
מֵישְׁרָא . וַחֲזָא . וְהָא סְלֵיק תְּנָנָא דְאַרְעָא .
כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא ׃ פאשרף . עלי׳ וגה סדם
ועמרה . וסאיר אלארץ ואלמרג . פנצׂר .
פארי׳ קד צעד דכׂאנהא . כקיתאר אׄאתון ׃
וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים אֶת־עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ
הַהֲפֵכָה בַּהֲפֹךְ אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר־יָשַׁב
בָּהֵן לוֹט ׃ וַהֲוָה . בְּחַבָּלוּת יְיָ׳ יָת קִרְוֵי
מֵישְׁרָא . וּדְכִיר יְיָ׳ יָת אַבְרָהָם . וְשַׁלַּח יָת
לוֹט מִגּוֹ הֲפֵיכְתָא . כַּד הֲפַךְ יָת קִרְוַיָּא .
דַּהֲוָה יָתֵיב בְּהוֹן לוֹט ׃ ולמא אהלך אׄלה
קרי׳ אׄמרג . דׄכר אׄלה אבראהם . פאטלק
לוט מן וסט אלמקלב . בעד מא קלב
אלקרא . אלדי כאן לוט יסכנהא ׃ וַיַּעַל
לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בָּהָר וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו עִמּוֹ
כִּי יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בַּמְּעָרָה הוּא
וּשְׁתֵּי בְנֹתָיו ׃ וּסְלֵיק לוֹט מִצּוֹעַר וִיתֵיב
בְּטוּרָא . וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ עִמֵּיהּ . אֲרֵי דְחֵיל
לְמֵתַב בְּצוֹעַר . וִיתֵיב בִּמְעַרְתָּא הוּא
וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ ׃ פצער לוט מן זגׄר ואקאם
פי אלגׄבל . ואבנתאה מעה . אד כׄאף אן
יקים פי זגׄר . פאקאם פי אלמגׄארה . הו
ואבנתאה ׃ וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְּעִירָה
אָבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בָּאָרֶץ לָבוֹא עָלֵינוּ
כְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ ׃ וַאֲמַרַת רַבְּתָא לִזְעֵירְתָּא
אֲבוּנָא סִיב . וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא לְמֵיעַל
עֲלַנָא . כְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא ׃ וקאלת אׄלכברא .
לאלצגׄרי׳ אבינא שיךׄ . וליס רגׄל פי אׄלבלד
ידכׄל עלינא . כסביל אלנאס ׃ לְכָה נַשְׁקֶה
אֶת־אָבִינוּ יַיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וּנְחַיֶּה מֵאָבִינוּ
זָרַע ׃ אִיתָא נַשְׁקֵי יָת אֲבוּנָא . חַמְרָא
וְנִשְׁכּוּב עִמֵּיהּ . וּנְקַיֵּים מֵאֲבוּנָא בְּנִין ׃ תׄעאלי
נסקי אבינא . כׄמרא ונצׄאגעה . ונסתבקי
מנה נסלא ׃ וַתַּשְׁקֶיןָ אֶת־אֲבִיהֶן יַיִן בַּלַּיְלָה
הוּא וַתָּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אָבִיהָ
וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ ׃ וְאַשְׁקִיאָה
יָת אֲבוּהוֹן . חַמְרָא בְּלֵילְיָא הוּא . וַעֲאלַת
רַבְּתָא וּשְׁכֵיבַת עִם אֲבוּהָא . וְלָא יְדַע
בְּמִשְׁכְּבַהּ וּבְמִקְימַהּ ׃ פסקתא אביהׄמא
כׄמרא פי תלך אׄלילה . פגׄאת אלכׄברא
וצׄאגעתה . ולם יעלם בנׄיאמהא וקיאמהא ׃
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־
הַצְּעִירָה הֵן־שָׁכַבְתִּי אֶמֶשׁ אֶת־אָבִי נַשְׁקֶנּוּ
יַיִן גַּם־הַלַּיְלָה וּבֹאִי שִׁכְבִי עִמּוֹ וּנְחַיֶּה
מֵאָבִינוּ זָרַע ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי .
וַאֲמַרַת רַבְּתָא לִזְעֵירְתָּא . הָא שְׁכֵיבִית
רַמְשִׁי עִם אַבָּא . נַשְׁקֵינֵיהּ חַמְרָא אַף
בְּלֵילְיָא . וְעוּלִי שְׁכוּבִי עִמֵּיהּ . וּנְקַיֵּים מֵאֲבוּנָא
בְּנִין ׃ פלמא כאן מן גׄד . קאלת אלכׄברי׳
לאלצגׄרי׳ . הודׄא קד צׄאגעת אמס אבי .
נסקיה כׄמרא אללילה איצׄא . ותעאלי
צׄאגעיה . ונסתבקי מנה נסלא ׃ וַתַּשְׁקֶיןָ
גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת־אֲבִיהֶן יָיִן וַתָּקָם
הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָהּ
וּבְקֻמָהּ ׃ וְאַשְׁקִיאָה . אַף בְּלֵילְיָא הַהוּא .
יָת אֲבוּהוֹן חַמְרָא . וְקָמַת זְעֵירְתָּא וּשְׁכֵיבַת
עִמֵּיהּ . וְלָא יְדַע בְּמִשְׁכְּבַהּ וּבְמִקְימַהּ ׃
פסקתא פי תלך אללילה איצׄא אביהמא
כׄמרא . וקאמת אלצגׄרי וצׄאגעתה . ולם
יעלם בנׄיאמהא וקיאמהא ׃ וַתַּהֲרֶיןָ שְׁתֵּי
בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן ׃ וְעַדִּיאָה . תַּרְתֵּין בְּנָת
לוֹט מֵאֲבוּהוֹן ׃ פחמלתא . אבנתא לוט
מן אביהׄמא ׃ וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֵּן וַתִּקְרָא
שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־הַיּוֹם ׃
וִילֵידַת רַבְּתָא בַּר . וּקְרַת שְׁמֵיהּ מוֹאָב .
הוּא אֲבוּהוֹן דְּמוֹאֲבָאֵי עַד יוֹמָא דֵין ׃
פולדת אלכׄברא אבנא . ואסמתה מואב .
הו אבי אלמואביין אלי אליום ׃ וְהַצְּעִירָה
גַם־הִוא יָלְדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן־עַמִּי הוּא
אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם ׃ וּזְעֵירְתָּא אַף
הִיא יְלֵידַת בַּר . וּקְרַת שְׁמֵיהּ בַּר עַמִּי .
הוּא אֲבוּהוֹן דִּבְנֵי עַמּוֹן עַד יוֹמָא דֵין ׃
ואלצגׄרי׳ הי איצׄא ולדת אבנא . ואסמתה
אבן עמי . הו אבי בני עמון אלי׳ אליום ׃
ס וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם
אַרְצָה הַנֶּגֶב וַיֵּשֶׁב בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיָּגָר ד*
בִּגְרָר ׃ וּנְטַל מִתַּמָּן אַבְרָהָם לַאֲרַע דָּרוֹמָא .
וִיתֵיב בֵּין רְקַם וּבֵין חַגְרָא . וְאִתּוֹתַב בִּגְרָר ׃

*) נקיד על ואו שני ובקומה

תם רחל מן תם אבראהם אלי בלד אלקבלה. פאקאם בין רקים ובין אלג'פר. וסכן פי אלכלוץ: ויאמר אברהם אל־שרה אשתו אחתי הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את־שרה: ואמר אברהם. על שרה אתתיה אחת היא. ושלח אבימלך מלכא דגרר. ודבר ית שרה: ולמא קאל אבראהם. ען שרה זוגתה הי אכתי. בעת אבימלך מלך אלכלוץ פאכדהא: ויבא אלהים אל־אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הנך מת על־האשה אשר־לקחת והוא בעלת בעל: ואתא מימר מן קדם יי'. לות אבימלך בחלמא דליליא. ואמר ליה. הא את מאית על עיסק אתתא דדברתא. והיא אתת גבר: פגא מלך אללה. אלי אבימלך פי חלם אלליל. קאל לה. אנך מאית בסבב אלאמראה אלדי אתכדתהא. והי דאת בעל: ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם־צדיק תהרג: ואבימלך. לא קריב לותה. ואמר. יי'. העם אף זכאי תקטול: ואבימלך. לם ידן בהא. פקאל. יא רב. אאנסאן צאלח תקתל: הלא הוא אמר־לי אחתי הוא והיא־גם־הוא אמרה אחי הוא בתם־לבבי ובנקין כפי עשיתי זאת: הלא הוא אמר לי אחת היא. והיא אף היא אמרת אחי הוא. בקשיטות לבי. ובזכאות ידי עבדית דא: אליס הו קאל לי הי אכתי. והי איצא קאלת הו אכי. בצחה' קלבי. ונקא כפיי צנעת דאלך: ויאמר אליו האלהים בחלם גם אנכי ידעתי כי בתם־לבבך עשית זאת ואחשך גם־אנכי אותך מחטו־לי על־כן לא־נתתיך לנגע אליה: ואמר ליה יי' בחלמא. אף קדמי גלי ארי בקשיטות לבך עבדת דא. ומנעית אף אנא. יתך מלמחטי קדמי. על כן לא שבקתך למקרב לותה: פקאל לה מלך אללה פי אלחלם. אנא איצא קד עלמת אנך בצחה' קלבך צנעת דאלך. פצדרתך באתעריף מן אן תכטי לי. ולדאלך לם ארעך אן תדנו מנהא: ועתה השב אשת־האיש כי־נביא הוא ויתפלל בעדך טו) וחיה ואם־אינך משיב דע כי־מות תמות אתה וכל־אשר־לך: וכען. אתיב אתת גוברא ארי נביא הוא. ויצלי עלך ותיחי. ואם ליתך מתיב. דע ארי ממת תמות. את וכל דילך: ואלאן רד זוגה' אלרגל אנה נבי. וידעו לך פתחיא. ואן לם תרדהא. אעלם אנך האלך. אנת וגמיע מאלך: וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל־עבדיו וידבר את־כל־הדברים האלה באזניהם וייראו האנשים מאד: ואקדים אבימלך בצפרא. וקרא לכל עבדוהי. ומליל. ית כל פתגמיא האלין קדמיהון. ודחילו גובריא לחדא: פאדלג אבימלך באגדאה. ודעא בגמיע קואדה. וכלמהם בגמיע הדא אלכלאם. פכאפו אלקום גדא: ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה־עשית לנו ומה־חטאתי לך כי־הבאת עלי ועל־ממלכתי חטאה גדלה מעשים אשר לא־יעשו עשית עמדי: וקרא אבימלך לאברהם. ואמר ליה. מא עבדת לנא ומא חטית לך. ארי איתיתא עלי. ועל מלכותי חובא רבא. עובדין דלא כשרין לאתעבדא. עבדת עמי: תם דעא אבימלך באבראהם. וקאל לה. מא דא צנעת בנא ומא אכטית לך. אד גלבת עליי. ועלי' ממלכתי כטייה עצימה. ואעמאל לא יצנע מתלהא. צנעתהא מעי: ויאמר אבימלך אל־אברהם מה ראית כי עשית את־הדבר הזה: ואמר אבימלך לאברהם. מא חזיתא. ארי עבדתא ית פתגמא הדין: וקאל איצא. מא ראית. אד צנעת הדא אלאמר: ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין־יראת אלהים במקום הזה והרגוני על־דבר אשתי: ואמר אברהם. ארי אמרית. לחוד לית

רחלתא

חלק הדקדוק טו) והיה הוי"ו בגעיא בתיגאן המדוקדקות וכן הוא בירושלמי.

דחלתא דיי׳ . באתרא הדין . ויקטלונני על עיסק אתתי : פקאל אבראהם . אני קלת . לעל ליס כוף אלה פי הדא אלמוצע . ויקתלוני בסבב זוגתי : וגם־אמנה אחתי בת־אבי הוא אך לא בת־אמי ותהי לי לאשה : וברם בקושטא . אחתי בת אבא היא . ברם לא בת אמא . והות לי לאתו : ובאלחקיקה הי קריבתי מן אבי . לכן ליס מן אמי . פצארת לי זוגה : ויהי כאשר התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל־המקום אשר נבוא שמה אמרי־לי אחי הוא : והוה כד טעו עממיא בתר עובדי ידיהון . יתי קריב יי׳ לדחלתיה מבית אבא . ואמרית לה . דין טיבותיך . דתעבדין עמי . לכל אתר דנהך לתמן . אימרי עלי אחי הוא : פלמא אבתלעני אלה מן בית אבי . קלת להא . הדא פצלך . אלדי תצנעיה מעי . פי כל מוצע נדכל אליה . קולי עני הו אבי : ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחת ויתן לאברהם וישב לו את שרה אשתו : ודבר אבימלך עאן ותורין . ועבדין ואמהן . ויהב לאברהם . ואתיב ליה . ית שרה אתתיה : פאכד אבימלך גנמא ובקרא . ועבידא ואמא . ואעטא אבראהם . ורד לה שרה זוגתה : ויאמר אבימלך הנה־ארצי לפניך בטוב בעיניך שב : ואמר אבימלך . הא ארעי קדמך . בדתקין בעינך תיב : פקאל אבימלך . הודא בלדי בין ידיך . אין מא חסן לך קם פיה : ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה הוא־לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל ונכחת : ולשרה אמר . הא יהבית . אלף סלעין דכסף לאחויך . הא הוא ליך כסות דיקר . חלף דשלחית דברתיך . וחזית יתיך וית כל דעמיך . ועל כל מא דאמרת אתוכחת : וקאל לשרה . הודא קד אעטית אכיך אלף דרהם . תכון לך פי כסוה חסנה . לכל מן מעך . והודא אלכל תיאלך :

ויתפלל אברהם אל־האלהים וירפא אלהים את־אבימלך ואת־אשתו ואמהתיו וילדו : וצלי אברהם קדם יי׳ . ואסי יי׳ . ית אבימלך וית אתתיה . ואמהתיה ואתרוחו : תם דעא אבראהם אלי׳ אלה . פעאפא אלה אבימלך וזוגתה . ואמאה וולדו : כי־עצר עצר יהוה בעד כל־רחם לבית אבימלך על־דבר שרה אשת אברהם : ארי מיחד אחד יי׳ . באפי כל פתח ולדא לבית אבימלך . על עיסק שרה אתת אברהם : לאן אלה קד תואעד בחבס כל רחם לבית אבימלך . בסבב שרה זוגה׳ אבראהם : ס

ויהוה פקד את־שרה כאשר ה׳
אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר : ויי׳ . דכיר ית שרה כמא דאמר . ועבד יי׳ . לשרה כמא דמליל : תם דכר אלה שרה כמא קאל . וצנע להא כמא ועד : ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר־דבר אתו אלהים : ועדיאת וילידת שרה לאברהם . בר לסיבתוהי . לזמנא . דמליל יתיה יי׳ : פחמלת וולדת שרה לאבראהם . אבנא פי שיכוכתה . פי אלוקת אלדי קאלה אלה : ויקרא אברהם את־שם־בנו הנולד־לו אשר־ילדה־לו שרה יצחק : וקרא אברהם . ית שום בריה דאתיליד ליה . דילידת ליה שרה יצחק : פסמא אבראהם . אבנה אלמולוד לה . אלדי ולדת לה שרה יצחאק : וימל אברהם את־יצחק בנו בן־שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים : וגזר אברהם ית יצחק בריה . בר תמניא יומין . כמא דפקיד יתיה יי׳ : וכתנה אבן תמאנייה׳ איאם . כמא אמרה אלה : ואברהם בן־מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו : ואברהם בר מאה שנין . כד אתיליד ליה . ית יצחק בריה : וכאן אבראהם אבן מאיה׳ סנה . חין ולד לה יצחק אבנה : ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל־השמע יצחק־לי : ואמרת

שרה

חלק הדקדוק טז) יצחק לי , השוא שבצדי נח הגם שבא מאריך ביו״ד וזה מפני היות התיבה בטעם מקף וכל זה לשיטת מחברת התיגאן ע״ש .

שרה. חדוא. עבד לי יי'. כל דשמע יחדי
לי: פקאלת שרה. קד צנע לי אלה
סרורא. כל מן סמע פרח לי: ותאמר
מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי
ילדתי בן לזקניו: ואמרת. מהימן דאמר
לאברהם וקיים. דתוניק בנין שרה. ארי
ילידית בר לסיבתוהי: קאלת. צדק מן
קאל לאברהם. אן שרה סתרצע אולאדא.
אד ולדת אבנא פי שיכוכתה: ויגדל
הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול
[יז] ביום הגמל את־יצחק: ורבא רביא
ואתחסיל. ועבד אברהם משתיא רבא.
ביומא דאתחסיל יצחק: ולמא כבר
אלצבי ופטם. צנע אבראהם מגלסא
עצימא. פי יום פטם יצחאק: ותרא שרה
את־בן־הגר המצרית אשר־ילדה
לאברהם מצחק: וחזת שרה. ית בר הגר
מצריתא. דילידת לאברהם מחייך:
פראת שרה. אבן הגר אלמצריה. אלדי
ולדתה לאבראהם לאעבא: ותאמר
לאברהם גרש האמה הזאת ואת־בנה
כי־לא יירש בן־האמה הזאת עם־בני
עם־יצחק: ואמרת לאברהם. תריך
אמתא הדא וית ברה. ארי לא יירת בר
אמתא הדא. עם ברי עם יצחק: פקאלת
לאבראהם. אטרד הדה אלאמה ואבנהא.
פאנה לא ירת מע אבני יצחאק: וירע
הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו:
ובאיש פתגמא. לחדא בעיני אברהם.
על עיסק בריה: פשק דאלך אלאמר.
גדא עלי' אבראהם. בסבב אבנה: ויאמר
אלהים אל־אברהם אל־ירע בעיניך על־
הנער ועל־אמתך כל אשר תאמר אליך
שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך
זרע: ואמר יי' לאברהם. לא יבאש בעינך
על עולימא ועל אמתך. כל דתימר לך.
שרה קביל מנה. ארי ביצחק. יתקרון
לך בנין: פקאל אלה לאבראהם. לא
ישק עליך אלאמר בסבב אלצבי ואמתך.

כל מא תקול לך שרה אקבל מנהא.
לאן ביצחאק ידעא לך אלנסל: וגם את־
בן־האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא:
ואף ית בר אמתא לעמא אשויניה. ארי
ברך הוא: ואיצא אבן אלאמה אציר מנה
אמה. לאנה נסלך: וישכם אברהם ׀
בבקר ויקח־לחם וחמת מים ויתן אל־הגר
שם על־שכמה ואת־הילד וישלחה ותלך
ותתע במדבר באר שבע: ואקדים
אברהם בצפרא. ונסיב לחמא ורוקבא
דמיא. ויהב להגר. שוי על כתפה. וית
רביא ושלחה. ואזלת וטעת. במדבר
באר שבע: פאדלג אבראהם באלגדאה.
ואכד טעאמא וקרבה' מא. ודפעה אלא
הגר. ציירה עלא כתפהא. ואעטאהא
אלצבי ואטלקהא. ומצת וצלת. פי
בריה' ביר סבע: ויכלו המים מן־החמת
ותשלך את־הילד תחת אחד השיחם:
ושלימו מיא מן רוקבא. ורמת ית רביא.
תחות חד מן אילניא: פלמא פני אלמא
מן אלקרבה. פטרחת אלצבי. תחת בעץ
אלשגר: ותלך ותשב לה מנגד הרחק
כמטחוי קשת כי אמרה אל־אראה במות
הילד ותשב מנגד ותשא את־קלה ותבך:
ואזלת ויתיבת לה מקביל. ארחיקת
כמיגד בקשתא. ארי אמרת. לא אחזי
במותיה דרביא. ויתיבת מקביל. וארימת
ית קלה ובכת: פמצת וגלסת חדאה.
בעידא מנה כגלוה' קוס. לאנהא קאלת.
לא ארא מות אלצבי. וגלסת מן בעיד.
ורפעת צותהא ובכת: וישמע אלהים
את־קול הנער ויקרא מלאך אלהים ׀ אל־
הגר מן־השמים ויאמר לה מה־לך הגר
אל־תיראי כי־שמע אלהים אל־קול הנער
באשר הוא־שם: ושמיע קדם יי' קליה
דרביא. וקרא מלאכא דיי' להגר מן שמיא.
ואמר לה מא ליך הגר. לא תדחלין.
ארי שמיע קדם יי'. קליה דרביא באתר
דהוא תמן: פסמע אלה צות אלצבי.

חלק הדקדוק יז) ביום הגמל הטפחא בתי' הגמל בכל התיגאן:

פנאדא מלך אללה בהגר מן אלסמא .
וקאל להא מא לך יא הגר . לא תכאפי .
פאן אללה קד סמע צות אלצבי חית הו :
קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ
כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ : קומי טולי ית
רביא . ואתקיפי ית ידיך ביה . ארי לעם
סגי אשויניה : קומי פאחמליה. ואשדדי
ידך עליה. לאני אציר מנה אמה כבירה :
וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם
יח וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ
אֶת־הַנָּעַר : וגלא יי' ית עינהא. וחזת בירא
דמיא . ואזלת . ומלת ית רוקבא מיא .
ואשקיאת ית רביא : פכשף אללה ען
בצרהא . וראת ביר מא . פמצת ומלת
אלקרבה מאא . ואסקת אלצבי : וַיְהִי
אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר
וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת : והוה מימרא דיי' .
בסעדיה דרביא ורבא . ויתיב במדברא .
והוה רבי קשתא : פכאן אללה מעה חתא
כבר . פאקאם פי אלברייה. וכאן גלאם
ראם : וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ
אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם : ויתיב במדברא
דפארן. ונסיבת ליה אמיה. אתתא מארעא
דמצרים : ואקאם פי ברייה' פארן .
ואתכדת לה אמה . זוגה מן בלד מצר :

פ

וַיְהִי* בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל
שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמְּךָ
בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה : והוה בעדנא
ההוא . ואמר אבימלך . ופיכל רב חיליה .
לאברהם למימר . מימרא דיי' בסעדך .
בכל דאת עביד : פלמא כאן פי דאלך
אלוקת . קאל אבימלך . ופיכל רייס
גישה . לאבראהם קאילא . אללה מעך .
פי גמיע מא אנת צאנעה : וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה
לִּי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי
וּלְנֶכְדִּי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמְּךָ תַּעֲשֶׂה
עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גַּרְתָּה בָּהּ : וכען .
קיים לי במימרא דיי' הכא . דלא תשקר
בי . ובברי ובבר ברי . כטיבותא . דעבדית
עמך תעביד עמי . ועם ארעא דאתותבת
בה : ואלאן אחלף לי באללה ההנא .
אנך לא תגדר בי . ובנסלי ובעקבי .
כאלאחסאן . אלדי צנעתה מעך תצנעה
מעי . ומע אלבלד אלדי סכנתה : וַיֹּאמֶר
אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ : ואמר אברהם .
אנא אקיים : קאל אבראהם . אנא אחלף :
וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת
בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ :
ואוכח אברהם ית אבימלך . על עיסק
בירא דמיא . דאנסו עבדי אבימלך :
פובך אבראהם אבימלך . בסבב ביר
אלמא . אלדי גצבוהא עבידה : וַיֹּאמֶר
אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אָנֹכִי לֹא
שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם : ואמר אבימלך . לא
ידעית . מן עבד ית פתגמא הדין . ואף
את לא חוית לי . ואף אנא . לא שמעית
אלהין יומא דין : פקאל אבימלך . לם
אעלם מן צנע הדא אלאמר . ואנת פלם
תכברני . ואנא איצא לם אסמע אלא
אליום : וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן
לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית : ודבר
אברהם עאן ותורין . ויהב לאבימלך .
וגזרו תרויהון קים : ואכד אבראהם גנמא ז*
ובקרא . ואעטא אבימלך . ועהדא גמיעא
עהדא : וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת
הַצֹּאן לְבַדְּהֶן : ואקים אברהם . ית שבע .
חורפן דעאן בלחודיהון : ואקאם אבראהם .
סבע נעאג מן אלגנם וחדהן : וַיֹּאמֶר
אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הֵנָּה שֶׁבַע
כְּבָשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה : ואמר
אבימלך לאברהם . מא אנין . שבע חורפן
אלין . דאקימתא בלחודיהון : קאל לה
אבימלך . מא הדה אלסבע אלנעאג . אלדי
אוקפתהא וחדהא : וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שֶׁבַע
כְּבָשֹׂת תִּקַּח מִיָּדִי בַּעֲבוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה
כִּי חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת : ואמר . ארי
יח

חלק הדקדוק יח) ותלך ותמלא את החמת מים, תיבת ותלך בט״ם לא באולא וכ״ה בתיגאן ובדפוסים :

יָת שְׁבַע חוּרְפָן. תְּקַבֵּיל מִן יְדִי. בְּדִיל
דִּתְהֵי לִי לְסָהֲדוּ. אֲרֵי חֲפַרִית יָת בֵּירָא
הָדֵין: פקאל. אנך תאכ֗ד֗הא מן ידי. לתכון
אן תכון לי שאהדא. אני חפרת הד֗ה
אלביר: עַל־כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר
שָׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם. עַל כֵּן.
קְרָא. לְאַתְרָא הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע. אֲרֵי.
תַּמָּן קַיִּימוּ תַּרְוֵיהוֹן: לד֗אך סמי אלמוצ֗ע ביר
סבע. לאנהמא גמיעא חלפא תֿם: וַיִּכְרְתוּ
בְרִית בִּבְאֵר שָׁבַע וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל
שַׂר־צְבָאוֹ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים:
וּגְזַרוּ קְיָם בִּבְאֵר שָׁבַע. וְקָם אֲבִימֶלֶךְ.
וּפִיכֹל רַב חֵילֵיהּ. וְתָבוּ לַאֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי:
ולמא תעאהדו עהדא פי ביר סבע. קאם
אבימלך. ופיכל ריים גישה. ורגעו אלי
בלד פלסטין: וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע
וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם: וּנְצַב
נִצְבָּא בִּבְאֵר שָׁבַע. וְצַלִּי תַמָּן. בִּשְׁמָא
דַּיְיָ אֱלָהּ עָלְמָא: ונצב נצבא פי ביר
סבע. ודעא תֿם. באסם אללה רב אלעאלם:
וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:
וְאִתּוֹתַב אַבְרָהָם. בַּאֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי יוֹמִין
סַגִּיאִין: תֿם סכן אבראהם. פי בלד
פלסטין מדה טוילה: פ *)

ז וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה
אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
הִנֵּנִי: וַהֲוָה. בָּתַר פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. וַיְיָ.
נַסִּי יָת אַבְרָהָם. וַאֲמַר לֵיהּ. אַבְרָהָם
וַאֲמַר הָאֲנָא: פלמא כאן בעד הד֗ה
אלאמור. אמתחן אללה אבראהם. וקאל
לה יא אבראהם. קאל לביך: וַיֹּאמֶר
קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ
אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה
וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלֶיךָ: וַאֲמַר. דְּבַר כְּעַן. יָת בְּרָךְ
יָת יְחִידָךְ דִּרְחֵימְתָּא יָת יִצְחָק. וְאִיזֵיל
לָךְ. לַאֲרַע פֻּלְחָנָא. וְאַסְּקֵיהִי קֳדָמַי תַּמָּן
לַעֲלָתָא. עַל חַד מִן טוּרַיָּא. דְּאֵימַר לָךְ:
קאל. כ֗ד֗ אבנך וחידך אלד֗י תחבה הו
יצחאק. ואמץ֗ בה אלי בלד אלעבאדה.
ואצעדה תֿם לאלקרבאן. עלי אחד אלגבאל.
אלד֗י אקול לך: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר
וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו
אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים:
וְאַקְדֵּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא. וְזָרֵיז יָת חֲמָרֵיהּ.
וּדְבַר. יָת תְּרֵין עוּלֵימוֹהִי עִמֵּיהּ. וְיָת
יִצְחָק בְּרֵיהּ. וְצַלַּח אָעֵי לַעֲלָתָא. וְקָם
וַאֲזַל. לְאַתְרָא דַּאֲמַר לֵיהּ יְיָ: פאדלג
אבראהם באלגדאה. ואסרג חמארה.
ואכ֗ד֗ גלאמיה מעה. ויצחאק אבנה.
ושקק חטבא לאלקרבאן. וקאם ומצ֗א.
אלי אלמוצ֗ע אלד֗י קאל לה אללה: בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא
אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק: בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.
וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי. וַחֲזָא יָת אַתְרָא
מֵרַחִיק: ולמא כאן פי אליום אלת֗את֗.
רפע אבראהם עינאה. ונט֗ר אלמוצ֗ע
מן בעיד: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־
לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה
עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם: וַאֲמַר
אַבְרָהָם לְעוּלֵימוֹהִי. אוֹרִיכוּ לְכוֹן הָכָא
עִם חֲמָרָא. וַאֲנָא וְעוּלֵימָא. נִתְמְטֵי עַד
כָּא. וְנִסְגּוּד וּנְתוּב לְוָתְכוֹן: פקאל
אבראהם לגלאמיה. קפו לכם ההנא
ענד אלחמאר. ואנא ואלגלאם נמצ֗י אלי
תֿם. ונסג֗ד ונרגע אליכם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם
אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח
בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וּנְסֵיב אַבְרָהָם יָת אָעֵי
דַּעֲלָתָא. וְשַׁוִּי עַל יִצְחָק בְּרֵיהּ. וּנְסֵיב
בִּידֵיהּ. יָת אִישָּׁתָא וְיָת סַכִּינָא. וַאֲזַלוּ
תַּרְוֵיהוֹן כַּחְדָא: פאכ֗ד֗ אבראהם חטב
אלקרבאן. וציירה עלי יצחאק אבנה.
ואכ֗ד֗ מעה אלנאר ואלסכין. ומציא
גמיעא: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו
וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה
הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַאֲמַר
יִצְחָק. לְאַבְרָהָם אֲבוּהִי וַאֲמַר אַבָּא. וַאֲמַר
הָאֲנָא בְרִי. וַאֲמַר. הָא אִישָּׁתָא וְאָעַיָּא.

*) קריאה ליו"ט שני של ראש השנה:

וְאָן אִמְּרָא לַעֲלָתָא : פקאל יצחק .
לאברהם אביה יא אבאה. קאל לביך
יא אבני. קאל. הודא אלנאר ואלחטב .
ואין אלחמל לאלקרבאן : וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו : וַאֲמַר אַבְרָהָם . קֳדָם יי'
גְּלֵי אִמְּרָא. לַעֲלָתָא בְּרִי . וַאֲזַלוּ תַּרְוֵיהוֹן
כַּחֲדָא : קאל אבראהם. אללה יצהר אלחמל
לאלקרבן יא אבני. ומציא גמיעא : וַיָּבֹאוּ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן
שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־
הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַאֲתוֹ. לְאַתְרָא
דַּאֲמַר לֵיהּ יי'. וּבְנָא תַמָּן אַבְרָהָם יָת
מַדְבְּחָא. וְסַדַּר יָת אָעַיָּא. וַעֲקַד יָת יִצְחָק
בְּרֵיהּ . וְשַׁוִּי יָתֵיהּ עַל מַדְבְּחָא. עֵיל מִן
אָעַיָּא : חתי' גאו. אלי' אלמוצע אלדי
קאל לה אללה . ובנא תם אבראהם
אלמדבח . ונצד אלחטב. וכפת יצחאק
אבנה. וציירה עלא אלמדבח פוק אלחטב:
וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־
הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ : וְאוֹשִׁיט
אַבְרָהָם יָת יְדֵיהּ . וּנְסֵיב יָת סַכִּינָא .
לְמִכַּס יָת בְּרֵיהּ : פמד אבראהם ידה .
ואכד אלסכין . לידבח אבנה : וַיִּקְרָא
אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
אַבְרָהָם | אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי : וּקְרָא
לֵיהּ. מַלְאֲכָא דַיי' מִן שְׁמַיָּא. וַאֲמַר אַבְרָהָם
אַבְרָהָם . וַאֲמַר הָאֱנָא : פנאדא אליה.
מלך אללה מן אלסמא. וקאל יא אבראהם
יא אבראהם. קאל לביך : וַיֹּאמֶר אַל־
תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ
מְאוּמָה כִּי | עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים
אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ
מִמֶּנִּי : וַאֲמַר. לָא תוֹשִׁיט יְדָךְ בְּעוּלֵימָא.
וְלָא תַעֲבֵיד לֵיהּ מִדָּעַם. אֲרֵי כְעַן יְדַעְנָא.
אֲרֵי דָחֲלָא דַיי' אַתְּ. וְלָא מְנַעְתָּא. יָת
בְּרָךְ יָת יְחִידָךְ מִנִּי : קאל. לא תמד ידך
אלא אלגלאם. ולא תצנע בה שיא.

לאני אלאן ערפת אלנאס אנך תקי אללה.
ולם תצד אבנך וחידך מני: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם
אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר יט נֶאֱחַז
בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־
הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ: וּזְקַף
אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי בָּתַר אִלֵּין. וַחֲזָא וְהָא
דִּכְרָא. אֲחִיד בְּאִילָנָא בְּקַרְנוֹהִי . וַאֲזַל
אַבְרָהָם וּנְסֵיב יָת דִּכְרָא. וְאַסְּקֵיהּ לַעֲלָתָא
חֲלָף בְּרֵיהּ: תם רפע אבראהם בעד דלך
עינאה. פנצר פארא בכבש. מלתחמה
פי שעב אלשגר קרנאה . פמצא
ואכדה . וקרבה קרבאנא בדל אבנה :
וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה |
יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה :
וּפְלַח וְצַלִּי אַבְרָהָם. תַּמָּן בְּאַתְרָא הַהוּא.
אֲמַר קֳדָם יי' הָכָא יְהוֹן פָּלְחִין דָּרַיָּא. בְּכֵין
יִתְאֲמַר בְּיוֹמָא הָדֵין. בְּטוּרָא הָדֵין אַבְרָהָם
קֳדָם יי' פְּלַח : פסמא אבראהם . אסם
דאלך אלמוצע אללה אלמתגלי. לכי יקאל
פי מתל הדא אליום . פי הדא אלגבל
אללה יתגלא : וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־
אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם : וּקְרָא. מַלְאֲכָא
דַיי' לְאַבְרָהָם. תִּנְיָנוּת מִן שְׁמַיָּא : פנאדא.
מלך אללה לאבראהם . תאניה מן אלסמא :
וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־
בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ : וַאֲמַר. בְּמֵימְרִי קַיֵּימִית
אֲמַר יי' . אֲרֵי. חֲלָף דַּעֲבַדְתָּא יָת פִּתְגָמָא
הָדֵין . וְלָא מְנַעְתָּא יָת בְּרָךְ יָת יְחִידָךְ :
קאל. באסמי אקסמת יקול אללה . אנך
לאגל מא צנעת הדא אלאמר. ולם תצד
אבנך וחידך : כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל
אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר
אֹיְבָיו : אֲרֵי בָרָכָא אֲבָרְכִינָךְ . וְאַסְגָּאָה
אַסְגֵּי יָת בְּנָךְ כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא. וּכְחָלָא. דְּעַל
כֵּיף יַמָּא. וְיֵירְתוּן בְּנָךְ. יָת קִרְוֵי סָנְאֵיהוֹן :
לאבארך פיך . ואכתר נסלך ככואכב
אלסמא . וכאלרמל . אלדי עלא שאטי

אלבחר

חלק הדקדוק יט) נאחז בסבך, החי"ת והביתי"ן בפתח בכל ס"ה וכ"כ א"ת ו"ל :

אלבחר . ויחוז נסלך קׄרא אעדאיהׄם :
וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר
שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי : וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל בְּנָךְ . כֹּל
עַמְמֵי אַרְעָא . חֲלָף . דְּקַבֵּילְתָּא לְמֵימְרִי :
ויתבארך בנסלך . גמיע אמם אלארץׄ .
גזא מא קבלת אמרי : וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־
נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע
וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע : וְתָב אַבְרָהָם
לְוָת עוּלֵימוֹהִי . וְקָמוּ . וַאֲזַלוּ כַּחְדָא לִבְאֵר
שָׁבַע . וִיתֵיב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע : תׄם
רגע אבראהם אלי׳ גׄלאמיה.וקאמו.ומצׄיא
גמיעא אלי׳ ביר סבע . ואקאם תׄם :

פ ע״כ

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם
לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַם־הִוא בָּנִים
לְנָחוֹר אָחִיךָ : וַהֲוָה . בָּתַר פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין .
וְאִתְחַוָּא לְאַבְרָהָם לְמֵימַר . הָא . יְלֵידַת
מִלְכָּה אַף הִיא . בְּנִין לְנָחוֹר אֲחוּךְ : ולמׄא
כאן בעד הדׄה אלאמור . אׄכבר אבראהם
וקׄיל לׄה.הודׄא קד ולדת מלכה הי איצׄא.
בנין לנחור אכׄיך : אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־
בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם : יָת עוּץ
בּוּכְרֵיהּ וְיָת בּוּז אֲחוּהִי . וְיָת קְמוּאֵל אֲבוּהִי
דַאֲרָם : עוץׄ בכרה ובוז אכׄיה . וקמואל
אבי ארם : וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־
פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֵת בְּתוּאֵל : וְיָת כֶּשֶׂד
וְיָת חֲזוֹ . וְיָת פִּלְדָּשׁ וְיָת יִדְלָף . וְיָת בְּתוּאֵל :
וכשד וחזו . ופלדש וידלף . ובתואל :
וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה
מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם : וּבְתוּאֵל
אוֹלֵיד יָת רִבְקָה . תְּמָנְיָא אִלֵּין יְלֵידַת
מִלְכָּה . לְנָחוֹר אֲחוּהִי דְאַבְרָהָם : ובתואל
אולד רבקה . הולאי אׄתמאנייה ולדתהׄם
מלכה . לנחור אכׄי אבראהם : וּפִילַגְשׁוֹ
וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח
וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה :
וּלְחֵינָתֵיהּ וּשְׁמַהּ רְאוּמָה . וִילֵידַת אַף הִיא
יָת טֶבַח וְיָת גַּחַם . וְיָת תַּחַשׁ וְיָת מַעֲכָה :
ואמתה אסמהא ראומה . ולדת הי איצׄא

טבח וגחם . ותחש ומעכה : פ

קמ״ז פ״ס סי׳ לפלו״א ומפטירין ואשה אחת במלכים ב׳ סי׳ ד׳ נר״ה למנחה וב״ה. פ פ פ

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה : וַהֲווֹ חַיֵּי שָׂרָה .
מְאָה וְעֶשְׂרִין וּשְׁבַע שְׁנִין . שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה :
וכאן עׄמר שרה . מאיה וסבעה ועשרין
סנה . סׄני חיותהא : וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת
אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא
אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ : וּמִיתַת
שָׂרָה . בְּקִרְיַת אַרְבַּע . הִיא חֶבְרוֹן בְּאַרְעָא
דִכְנָעַן . וַאֲתָא אַבְרָהָם . לְמִסְפַּד דְּשָׂרָה
וּלְמִבְכַּהּ : ומאתת שרה. פי קריה׳ ארבע.
היא חברא פי בלד כנעאן . פאקבל
אבראהם . לינדׄבהא ויבכיהא : וַיָּקָם
אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת
לֵאמֹר : וְקָם אַבְרָהָם . מֵעַל אַפֵּי מִיתֵיהּ .
וּמַלֵּיל עִם בְּנֵי חִתָּאָה לְמֵימַר : פקאם
אבראהם . מן חצׄרה׳ מייתה׳. וכלם בני
חת קאילא : גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ
לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי
מִלְּפָנָי : דַּיָּיר וְתוֹתָב אֲנָא עִמְּכוֹן . הַבוּ לִי
אַחְסָנַת קְבוּרָא עִמְּכוֹן . וְאֶקְבַּר מִיתִי מִן
קֳדָמָי : אנא גׄריב או צׄיף מעכם . אעטוני
חוז קבר מעכׄם . אדפן מייתי מן בין ידיי׳ :
וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ :
וַאֲתִיבוּ בְנֵי חִתָּאָה . יָת אַבְרָהָם לְמֵימַר
לֵיהּ : פאגׄאבוה בני חת וקאלו לׄה :
שְׁמָעֵנוּ ׀ אֲדֹנִי [א] נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ
בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ
אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְּבֹר מֵתֶךָ :
קַבֵּיל מִנַּנָא רִבּוֹנַנָא . רַב קֳדָם יי׳ אַתְּ
בֵּינָנָא . בִּשְׁפַר קִבְרַנָא . קְבַר יָת מִיתָךְ .
אֱנָשׁ מִנַּנָא . יָת קִבְרֵיהּ . לָא יִמְנַע מִנָּךְ
מִלְּמִקְבַּר מִיתָךְ : אסמע מנׄא יא סיידנא .
אנת שריף אלה פי מא ביננא. פי כׄיאר
קׄבורנא . ארפן מייתך . וכׄל רגׄל מנׄא .
לא יׄבכׄל עליך בקבר לׄה אן תדפן פיה
מייתך : וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם־הָאָרֶץ

לבני

חלק הדקדוק א) נשיא אלקים אתה, ברוב התיגאן אין כאן פסיק : *) כף זעירא

לבני־חת: וקם אברהם. וסגיד לעמא
דארעא לבני חתאה: פקאם אבראהם.
וסגד שכרא לאהל אלבלד בני חת:
וידבר אתם לאמר אם־יש את־נפשכם
לקבר את־מתי מלפני שמעוני ופגעו־לי
בעפרון בן־צחר: ומליל עמהון למימר.
אם אית רעוא נפשכון. למקבר ית
מיתי מן קדמי. קבילו מני. ובעו לי מן
עפרון בר צוחר: תם כלמהם קאילא.
אן שאת אנפסכם. אן ארפן מייתי מן
בינידיי. אסמעו מני. ואשפעו לי ענד עפרון
אבן צוחר: ויתן־לי את־מערת המכפלה
אשר־לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא
יתננה לי בתוככם לאחזת־קבר: ויתין
לי. ית מערת כפילתא דליה. דבסטר
חקליה. בכסף שלים. יתנה לי. ביניכון
לאחסנת קבורא: ויעטיני אלמגארה
אלמצאעפה אלתי לה. אלדי פי טרף
ציעתה. בתמן כאמל. יעטיניהא פי מא
בינכם חוז קבר: ועפרון ישב בתוך בני־
חת ויען עפרון החתי את־אברהם באזני
בני־חת לכל באי שער־עירו לאמר:
ועפרון יתיב בגו בני חתאה. ואתיב עפרון
חתאה ית אברהם קדם בני חתאה. לכל.
עלי תרע קרתיה למימר: וכאן עפרון
גאלס פי מא בינהם. פאגאבה עפרון
אלחתי בחצרתהם. וסאיר מן דכל מן
באב קריתה קאילא: לא־אדני שמעני
השדה נתתי לך והמערה אשר־בו לך
נתתיה לעיני בני־עמי נתתיה לך קבר
מתך: לא רבוני קביל מני. חקלא יהבית
לך. ומערתא דביה לך יהבתה. לעיני בני
עמי. יהבתה לך קבר מיתך: לא יא סידי
אסמע מני. אלציעה קד אעטיתהא לך.
ואלמגארה אלדי פיהא. בחצרה' בני עמי.
אעטיתהא לך ארפן פיהא מייתך:
וישתחו אברהם לפני עם־הארץ: וסגיד
אברהם. קדם עמא דארעא. וסגד
אבראהם שכרא. בחצרה' אהל אלבלד:
וידבר אל־עפרון באזני עם־הארץ לאמר

אך אם־אתה לו שמעני נתתי כסף השדה
קח ממני ואקברה את־מתי שמה: ומליל
עם עפרון. קדם עמא דארעא למימר. ברם.
אם עבדת לי טיבו קביל מני. אתין. כספא
דמי חקלא סב מני. ואקבר ית מיתי תמן:
תם כלם עפרון בחצרתהם קאילא. אמא
אנת בל ליתך תסמע מני. אעטיך תמן
אלציעה אקבלה מני. חתא ארפן מייתי
תם: ויען עפרון את־אברהם לאמר לו:
ואתיב עפרון. ית אברהם למימר ליה:
פאגאבה עפרון וקאל לה: אדני שמעני
ארץ ארבע מאת שקל־כסף ביני ובינך
מה־הוא ואת־מתך קבר: רבוני קביל
מני. ארע שויא ארבע מאה סלעין דכסף.
בינא ובינך מא היא. וית מיתך קבר:
יא סידי אסמע מני. רוצה תסוא ארבע
מאיה' מתקאל פצה. ביני ובינך מא הי.
ארפן פיהא מייתך: וישמע אברהם אל־
עפרון וישקל אברהם לעפרן את־הכסף
אשר דבר באזני בני־חת ארבע מאות
שקל כסף עבר לסחר: וקביל אברהם
מן עפרון. ותקל אברהם לעפרון. ית
כספא. דמליל קדם בני חתאה. ארבע
מאה סלעין דכסף. מתקבל סחורה בכל
מדינה: פלמא סמע אבראהם מנה דאלך.
וזן לה אלפצה. אלדי דכרהא בחצרתהם.
ארבע מאיה' מתקאל פצה. גאיזה פי
אלתגארה: ויקם ׀ שדה עפרון אשר
במכפלה אשר לפני ממרא השדה
והמערה אשר־בו וכל־העץ אשר בשדה
אשר בכל־גבלו סביב: וקם חקל עפרון.
דבכפילתא. דקדם ממרא. חקלא
ומערתא דביה. וכל אילני דבחקלא.
דבכל תחומיה סחור סחור: פוגבת ציעה'
עפרון אלמצאעפה. אלתי בחצרה' ממרא.
אלציעה ואלמגארה אלדי פיהא. וגמיע
אלשגר אלדי פיהא. אלדי פי גמיע
תכמהא מסתדירא: לאברהם למקנה
לעיני בני־חת בכל באי שער־עירו:
לאברהם לזבינוהי לעיני בני חתאה.

בכל עלי תרע קריתה׃ שראא לאבראהם
בחצ׳רה׳ בני חת. וכאיר מן דכ׳ל מן באב
קריתהם׃ ואחרי־כן קבר אברהם את־
שרה אשתו אל־מערת שדה המכפלה
על־פני ממרא הוא חברון בארץ כנען׃
ובתר כן קבר אברהם ית שרה אתתיה.
במערת חקל כפילתא. דעל אפי ממרא
היא חברון. בארעא דכנען׃ ובעד דאלך
דפן אבראהם שרה זוג׳תה. פי מגארה
אלצ׳יעה אלמצ׳אעפה. בחצ׳רה׳ ממרא
הי חברא. פי בלד כנעאן׃ ויקם השדה
והמערה אשר־בו לאברהם לאחזת־קבר
מאת בני־חת׃ וקם חקלא. ומערתא
דביה. לאברהם לאחסנת קבורא. מן
בני חתאה׃ פתבתת אלצ׳יעה. ואלמגארה
אלדי פיהא. לאבראהם חוז קבר
מן בני חת׃ ס
ב ואברהם זקן בא בימים ויהוה
ברך את־אברהם בכל׃ ואברהם סיב.
עאל ביומין. ויי. בריך ית אברהם בכולא׃
ולמא שאך אבראהם. וטען פי אלסן.
בארכה אללה פי כל שי׃ ויאמר אברהם
אל־עבדו זקן ביתו המשל בכל־אשר־
לו שים־נא ידך תחת ירכי׃ ואמר
אברהם. לעבדיה סבא דביתיה. דשליט
בכל דליה. שוי כען ידך תחות ירכי׃
פקאל אבראהם. לעבדה שיך מנזלה.
אלמסלט עלי גמיע מאלה. אגעל ידך
אלי עהדי׃ ואשביעך ביהוה אלהי השמים
ואלהי הארץ אשר לא־תקח אשה לבני
מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו׃
ואקים עלך. במימרא דיי אלהא דשמיא.
ואלהא דארעא. דלא תסב אתתא לברי.
מבנת כנענאי. דאנא יתיב ביניהון׃
ואחלפך. באללה רב אלסמאואת ואלארץ.
אן לא תאכ׳ד׳ זוג׳ה לאבני. מן בנאת
אלכנעאניין. אלדי אנא מקים פי מא
בינהם׃ כי אל־ארצי ואל־מולדתי תלך
ולקחת אשה לבני ליצחק׃ אלהין לארעי.
ולילדותי תיזיל. ותסב אתתא לברי

ליצחק׃ אלא אלי בלדי ומולדי תמצ׳י.
ותאכ׳ד׳ זוג׳ה לאבני ליצחאק׃ ויאמר אליו
העבד אולי לא־תאבה האשה ללכת
אחרי אל־הארץ הזאת ההשב אשיב
את־בנך אל־הארץ אשר־יצאת משם׃
ואמר ליה עבדא. מאם לא תיבי אתתא.
למיתי בתרי לארעא הדא. האתבא
אתיב ית ברך. לארעא דנפקתא מתמן׃
פקאל לה אלעבד. לעל לא תשא
אלמראה. אן תתבעני אלי הד׳א אלמוצ׳ע.
הל ארד אבנך. אלי אלבלד אלדי כ׳רג׳ת
מנה׃ ויאמר אליו אברהם השמר לך פן־
תשיב את־בני שמה׃ ואמר ליה אברהם.
אסתמר לך. דלמא תתיב ית ברי לתמן׃
קאל לה אבראהם. אחד׳ר. אן תרד אבני
אלי תם׃ יהוה | אלהי השמים אשר
לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר
דבר־לי ואשר ב נשבע־לי לאמר לזרעך
אתן את־הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו
לפניך ולקחת אשה לבני משם׃ יי אלהא
דשמיא. דדברני. מבית אבא ומארע
ילדותי. ודמליל לי. ודקיים לי למימר.
לבנך. אתין ית ארעא הדא. הוא. ישלח
מלאכיה קדמך. ותסב אתתא. לברי
מתמן׃ אללה רב אלסמא. אלדי אצטפאני.
מן בית אבי ומן ארץ מולדי. ואלדי קאל
לי. ואקסם לי קאילא. לנסלך אעטי הד׳א
אלבלד. הו יבעת׳ במלכה בין ידיך. ותאכ׳ד׳
זוג׳ה. לאבני מן תם׃ ואם־לא תאבה
האשה ללכת אחריך ונקית משבעתי
זאת רק את־בני לא תשב שמה׃ ואם
לא תיבי אתתא למיתי בתרך. ותהי זכא.
ממומתי דא. לחוד ית ברי. לא תתיב
לתמן׃ ואן לם תשא אלמראה אן תתבעך.
כנת בריא. מן ימיני הד׳ה. ע׳דא אבני.
לא תרד׳ה אלי תם׃ וישם העבד את־ידו
תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו ג על־
הדבר הזה׃ ושוי עבדא ית ידיה. תחות
ירכא דאברהם רבוניה. וקיים ליה.
על פתגמא הדין׃ פאומא אלעבד

בידה

חלק הדקדוק ב) תיבת נשבע במארך בבל סה״י זלפיכך היא מלרע׃ ג) הטפחא בתיבת הדבר בכל התיגאן׃

בידה. אלי׳ עהד אברהם מולאה.
וחלף לה. עלא הדא אלאמר:
וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו
וַיֵּלֶךְ וְכָל־טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־
אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל־עִיר נָחוֹר: וּדְבַר עַבְדָּא.
עַסְרָא גַמְלִין. מִגַּמְלֵי רִבּוֹנֵיהּ וַאֲזַל. וְכָל
טוּב רִבּוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ. וְקָם. וַאֲזַל. לַאֲרָם
דְּעַל פְּרָת לְקַרְתָּא דְנָחוֹר: פאכד אלעבד.
עשרה׳ גמאל. מן גמאל מולאה ומצא.
וכל כיר מולאה פי ידה. וקאם ומצא.
אלי׳ ארם נהרים אלי׳ קריה׳ נחור:
וַיַּבְרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם
לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבֹת: וְאַשְׁרִי
גַמְלַיָּא. מִבָּרָא לְקַרְתָּא עַם בֵּירָא דְמַיָּא.
לְעִדָּן רַמְשָׁא. לְעִדָּן דְּנָפְקָן מָלְיָתָא:
פאנאך אלגמאל. כארג אלקריה אלי׳ ביר
אלמא. וקת עשא. וקת כרוג אלנסא
יסתקין: וַיֹּאמַר ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם
הַקְרֵה־נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדֹנִי
אַבְרָהָם: וַאֲמַר יי׳. אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם.
זַמֵּין כְּעַן קֳדָמַי יוֹמָא דֵין. וַעֲבֵיד טֵיבוּ.
עִם רִבּוֹנִי אַבְרָהָם: וקאל. אלהם יא אלאה
מולאי אברהם. ופק בין ידיי אליום.
ואחסן בדאלך. אלי׳ מולאי אברהם:
הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי
הָעִיר יֹצְאֹת לִשְׁאֹב מָיִם: הָא אֲנָא קָאֵים
עַל עֵינָא דְמַיָּא. וּבְנָת אֱנָשֵׁי קַרְתָּא. יָפְקָן
לְמִמְלֵי מַיָּא: הודא אנא ואקף עלי׳ עין
אלמא. ובנאת אהל אלקריה. יכרגן
ליסתקין מאא: וְהָיָה הַנַּעֲרָ* אֲשֶׁר אֹמַר
אֵלֶיהָ הַטִּי־נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה
וְגַם־גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ
לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־
אֲדֹנִי: וּתְהֵי עוּלֵימְתָא. דְּאֵימַר לַהּ אַרְכִּינִי
(נ״י אַרְכַּנִי) כְּעַן קוּלְתִיךְ וְאֶשְׁתֵּי. וְתֵימַר
אֵשְׁתְּ. וְאַף גַּמְלָךְ אַשְׁקֵי. יָתַהּ זַמֵּינְתָּא
לְעַבְדָּךְ לְיִצְחָק. וּבַהּ אֵדַע. אֲרֵי עֲבַדְתְּ
טֵיבוּ עִם רִבּוֹנִי: פאיית גאריה. אקול
להא מילי גרתך חתא אשרב. פתקול
אשרב. ואיצא גמאלך אסקי. פקד

ופקתהא לעבדך ליצחאק. ובהא אעלם.
אנך קד אחסנת אלי׳ מולאי: וַיְהִי־הוּא
ג* טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר
יֻלְּדָה לִבְתוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי
אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ: וַהֲוָה הוּא. עַד
לָא שֵׁיצִי לְמַלָּלָא. וְהָא רִבְקָה נָפְקַת.
דְּאִתְיְלֵידַת לִבְתוּאֵל בַּר מִלְכָּה. אִתַּת
נָחוֹר אֲחוּהִי דְּאַבְרָהָם. וְקוּלְתַהּ עַל
כִּתְפַהּ: פהו קבל אן יפרג מן אלכלאם פי
נפסה. פאדי ברבקה קד כרגת. אלדי
ולדת לבתואל אבן מלכה. זוגה׳ נחור
אכי אברהם. וגרתהא עלי׳ כתפהא:
וְהַנַּעֲרָ* טֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא
יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל:
וְעוּלֵימְתָא. שַׁפִּירָא לְמֶחֱזֵי לַחְדָּא.
בְּתוּלְתָּא. וּגְבַר לָא יְדָעַהּ. וּנְחָתַת לְעֵינָא.
וּמְלַת קוּלְתַהּ וּסְלֵיקַת: ואלגאריה. חסנה׳
אלמנצר גדא. בכר. ורגל לם יערפהא.
פנזלת אלי׳ אלעין. ומלת גרתהא וצעדת:
וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא
מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ: וּרְהַט עַבְדָּא
לְקַדָּמוּתַהּ. וַאֲמַר. אַשְׁקִינִי (נ״י אַשְׁקַנִי)
כְּעַן. זְעֵיר מַיָּא מִקּוּלְתִיךְ: פחאצר אלעבד
תלקאהא. וקאל. אסקיני קליל מאא מן
גרתך: וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד
כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ: וַאֲמַרַת אֵשְׁתְּ
רִבּוֹנִי. וְאוֹחִיאַת. וַאֲחֵיתַת קוּלְתַהּ. עַל
יְדַהּ וְאַשְׁקִיתֵיהּ: קאלת אשרב יא סידי.
ואסרעת. ואנזלת גרתהא. עלי׳ ידהא
ואסקתה: וַתְּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם
לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתֹּת:
וְשֵׁיצִיאַת לְאַשְׁקָיוּתֵיהּ. וַאֲמַרַת. אַף
לְגַמְלָךְ אֶמְלֵי. עַד דְּיִסְפְּקוּן לְמִשְׁתֵּי:
פלמא פרגת מן סקיה. קאלת ואיצא גמאלך
אסקי. אלי׳ אן יכמל שרבהם: וַתְּמַהֵר
וַתְּעַר כַּדָּהּ אֶל־הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל־
הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב לְכָל־גְּמַלָּיו:
וְאוֹחִיאַת. וּנְפַצַת קוּלְתַהּ לְבֵית שִׁקְיָא.
וּרְהַטַת עוֹד. לְבֵירָא לְמִמְלֵי. וּמְלַת לְכָל
גַּמְלוֹהִי: פאסרעת. ואכפת גרתהא אלא

*) הנערה קרי

*) והנערה קרי

אלסאקיה

אלסאקיה . והאצ̇רת איצ̇א . אלי׳ אלביר לתסתקי . חתא אסתקת לג̇מיע ג̇מאלה :
וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא : וְגוּבְרָא שָׁהֵי בַּהּ (נ״א שָׁתֵי וּבַהּ) מִסְתַּכַּל. שָׁתֵיק. לְמִדַּע. הַאַצְלַח יְיָ׳. אוֹרְחֵיהּ אִם לָא : ואלרג̇ל ד*
מסתסקי להא. ממסך. ליעלם. הל אנג̇ח אללה . טריקה אם לא : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם : וַהֲוָה . כַּד סְפִיקוּ גַּמְלַיָּא לְמִשְׁתֵּי . וּנְסֵיב גּוּבְרָא קְדָשָׁא דְּדַהֲבָא . תִּקְלָא מַתְקָלֵיהּ . וּתְרֵין שֵׁירִין עַל יְדָהָא . מַתְקַל עֲסַר סִלְעִין דִּדְהַב מַתְקָלְהוֹן : ולמא פרג̇ת אלג̇מאל מן שרבהם. אכ̇ד̇ אלרג̇ל שנף מן ד̇הב . וזנה נצף מת̇קאל ואעטאהא . וג̇על סוארין עלא ידיהא . וזנהמא עשרה מתאקיל ד̇הב :
וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אַתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין : וַאֲמַר בַּת מַן אַתְּ . חַוַּאִי כְעַן לִי . הַאִית בֵּית אֲבוּיךְ . אֲתַר כְּשַׁר לַנָא לִמְבָּת : קאל להא אבנה׳ מן אנת . אכ̇בריני . הל מוג̇וד פי בית אביך. מוצ̇ע לנא נבית פיה : וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר : וַאֲמַרַת לֵיהּ. בַּת בְּתוּאֵל אֲנָא. בַּר מִלְכָּה. דִּילֵידַת לְנָחוֹר: פקאלת לה. אנא אבנה׳ בתואל. אבן מלכה. אלד̇י ולדת לנחור : וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מָקוֹם לָלוּן : וַאֲמַרַת לֵיהּ. אַף תִּבְנָא אַף כִּסְּתָא סַגִּי עִמַּנָא. אַף אֲתַר כְּשַׁר לִמְבָּת : ת̇ם קאלת לה. אלתבן ואלקת̇ כת̇יר ענדנא. ואיצ̇א מוצ̇ע לאלמבית : וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה : וּכְרַע גּוּבְרָא. וּסְגִיד קֳדָם יְיָ׳: וכ̇ר אלרג̇ל. וסג̇ד בין ידי אללה : וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ נָחַנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי : וַאֲמַר. בְּרִיךְ יְיָ׳ אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם. דְּלָא מְנַע טֵיבוּתֵיהּ.

וְקוּשְׁטֵיהּ מִן רִבּוֹנִי . אֲנָא. בְּאוֹרַח תַּקְנָא דַּבְּרַנִי יְיָ׳. (בֵּית) [נ״א לְבֵית] אֲחוּהִי דְּרִבּוֹנִי : פקאל . תבארך אללה אלאה מולאי אבראהם. אלד̇י לם יכ̇ל פצ̇לה. ואחסאנה מן מולאי . וסיירני פי טריק מסתקים . אלי׳ בית אכ̇י מולאי : *וַתָּרָץ הַנַּעֲרָ וַתַּגֵּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה : וּרְהַטַת עוּלֵימְתָא. וְחַוִּיאַת לְבֵית אִמַּהּ. כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין: פחאצ̇רת אלג̇אריה. ואכ̇ברת פי מנזל אמהא. בהד̇א אלכלאם : וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעָיִן : וּלְרִבְקָה אֲחָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן . וּרְהַט לָבָן לְוָת גּוּבְרָא. לְבָרָא לְעֵינָא: וכאן לרבקה אכ̇ אסמה לבן . פחאצ̇ר לבן אלי׳ אלרג̇ל . אלי׳ ברא אלי׳ אלעין: וַיְהִי ׀ כִּרְאֹת אֶת־הַנֶּזֶם וְאֶת־הַצְּמִדִים עַל־יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי רִבְקָה אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמַלִּים עַל־הָעָיִן: וַהֲוָה כַּד חֲזָא יָת קְדָשָׁא. וְיָת שֵׁירַיָּא עַל יְדֵי אֲחָתֵיהּ. וְכַד שְׁמַע. יָת פִּתְגָּמֵי. רִבְקָה אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר. כְּדֵין מַלֵּיל עִמִּי גּוּבְרָא. וַאֲתָא לְוָת גּוּבְרָא. וְהָא. קָאֵים עִלָּוֵי גַּמְלַיָּא עַל עֵינָא: ולמא ראא אלשנף. ואלסוארין עלי׳ ידי אכ̇תה. וסמע כלאמהא קאילא. כד̇א קאל לי אלרג̇ל. מצ̇א אליה. פאד̇א ואקף עלי׳ אלג̇מאל עלי׳ אלעין : וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם לַגְּמַלִּים: וַאֲמַר. עוּל בְּרִיכָא דַּיְיָ׳. לְמָא אַתְּ קָאֵים בְּבָרָא. וַאֲנָא פַּנֵּיתִי בֵּיתָא. וַאֲתַר כְּשַׁר לְגַמְלַיָּא : קאל. אדכ̇ל יא מבארך אללה. לם תקף ברא. ואנא קד נט̇פת אלבית. ואצלחת מוצ̇עא לאלג̇מאל : וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבַּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ : וְעָאל גּוּבְרָא לְבֵיתָא. וּשְׁרָא מִן גַּמְלַיָּא. וִיהַב תִּבְנָא וְכִסְּתָא לְגַמְלַיָּא . וּמַיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי. וְרַגְלֵי גּוּבְרַיָּא דְּעִמֵּיהּ :

*) הנערה קרי

אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ
אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי
מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי : וַאֲמַר לִי . יי׳
דִּפְלַחִית קֳדָמוֹהִי . יִשְׁלַח מַלְאֲכֵיהּ עִמָּךְ
וְיַצְלַח אוֹרְחָךְ . וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי .
מִזַּרְעִיתִי וּמִבֵּית אַבָּא : פקאל לי . אלה
אלדי סלכת פי טאעתה . יבעת במלכה
בין ידיך וינגח טריקך. ותאכד זוגה לאבני.
מן עשירתי ומן בית אבי : אָז תִּנָּקֶה
מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא
יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי : בְּכֵין תְּהֵי זַכָּא
מִמּוֹמָתִי . אֲרֵי תְהָךְ לְזַרְעִיתִי . וְאִם לָא
יִתְּנוּן לָךְ . וּתְהֵי זַכָּא מִמּוֹמָתִי : חיניד
תברו מן חרגי . אדא צרת אלי׳ עשירתי .
ואן לם יעטוך . צרת בריא מן חרגי :
ה* וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעָיִן וָאֹמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ־נָּא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי
אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ : וַאֲתֵיתִי יוֹמָא דֵין
לְעֵינָא . וַאֲמָרִית . יי׳ אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי
אַבְרָהָם . אִם אִית כְּעַן רַעֲוָא קֳדָמָךְ
לְאַצְלָחָא אוֹרְחִי . דַּאֲנָא אָזֵיל עֲלַהּ : פגית
אליום אלי׳ אלעין. וקלת. אלהם יא אלאה
מולאי אבראהם . אן כנת מנגח טריקי .
אלדי אנא סאיר עליה : הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב
עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב
וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם
מִכַּדֵּךְ : הָא אֲנָא קָאֵים עַל עֵינָא דְּמַיָּא .
וּתְהֵי עוּלֵימְתָא דְּתִפּוֹק לְמִמְלֵי . וְאֵימַר
לַהּ . אַשְׁקִינִי (נ״י אַשְׁקַנִי) כְּעַן זְעֵיר מַיָּא
מִקּוּלְתִיךְ : האנא ואקף עלי׳ עין אלמא .
פאיית גאריה תכרג לתסתקי . פאקול
להא . אסקיני קליל מאא מן גרתך :
וְאָמְרָה אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ
אֶשְׁאָב הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הֹכִיחַ יְהוָה לְבֶן־
אֲדֹנִי : וְתֵימַר לִי אַף אַתְּ אִשְׁתְּ . וְאַף
לְגַמְלָךְ אַמְלֵי . הִיא אִתְּתָא . דְּזַמֵּין יי׳
לְבַר רִבּוֹנִי : פתקול לי אשרב אנת .
ואיצא לגמאלך אסקי . הי אלאמראה .
אלדי ופקהא אלה לאבן מולאי :
אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר אֶל־לִבִּי וְהִנֵּה

פרכ̇ל אלרג̇ל אלי׳ אלבית. וחל ען אג̇מאל .
ואעטא תבנא וקתא לאלגמאל . ומאא
ליגסל רגליה . וארג̇ל אלקום אלדין מעה :
וַיּוּשַׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל עַד
אִם־דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר : וְשַׁוִּיאוּ
קֳדָמוֹהִי לְמֵיכַל . וַאֲמַר לָא אֵיכוֹל . עַד
דַּאֲמַלֵּיל פִּתְגָּמָי . וַאֲמַר מַלֵּיל : תם צייר
בין ידיה ליאכל . קאל לא אכל . חתא
אתכלם כלאמי . קאל תכלם : וַיֹּאמַר
עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי : וַאֲמַר . עַבְדָּא
דְּאַבְרָהָם אֲנָא : קא. אנא עבד אבראהם:
וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן־לוֹ
צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִם וּשְׁפָחֹת
וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים : וַיי׳ . בָּרֵיךְ יָת רִבּוֹנִי .
לַחֲדָא וּרְבָא (נ״י וּסְגִי) . וִיהַב לֵיהּ . עָאן
וְתוֹרִין וּכְסַף וּדְהַב . וְעַבְדִּין וְאַמְהָן . וְגַמְלִין
וַחֲמָרִין : ואלה בארך למולאי . גדא
פכתר . פאעטאה . גנמא ובקרא ופצה
ודהב . ועביד ואמא . וגמאל וחמיר :
וַתֵּלֶד שָׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵן לַאדֹנִי אַחֲרֵי
זִקְנָתָהּ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ : וִילֵידַת.
שָׂרָה אִתַּת רִבּוֹנִי בַּר לְרִבּוֹנִי. בָּתַר דְּסֵיבַת.
וִיהַב לֵיהּ יָת כָּל דִּילֵיהּ : פולדת שרה זוגה׳
מולאי אבנא לה . בעד שיכוכתהא .
פאעטאה גמיע מאלה : וַיַּשְׁבִּעֵנִי אֲדֹנִי
לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת
הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ : וְקַיֵּים
עֲלַי רִבּוֹנִי לְמֵימַר. לָא תִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי.
מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי . דַּאֲנָא יָתֵיב בְּאַרְעֲהוֹן :
פחלפני מולאי קאילא . לא תאכד זוגה
לאבני . מן בנאת אלכנעאניין. אלדי אנא
מקים פי מא בינהם : אִם־לֹא אֶל־בֵּית־
אָבִי תֵּלֵךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה
לִבְנִי : אֱלָהֵין לְבֵית אַבָּא. תֵּיזֵיל וּלְזַרְעִיתִי.
וְתִסַּב אִתְּתָא לִבְרִי : אלא אלי׳ בית אבי .
תמצ̇י וצ׳ עשירתי . ותאכד זוגה לאבני :
וָאֹמַר אֶל־אֲדֹנִי אֻלַי לֹא־תֵלֵךְ הָאִשָּׁה
אַחֲרָי : וַאֲמָרִית לְרִבּוֹנִי. מָאִם. לָא תֵיתֵי
אִתְּתָא בַּתְרָי : פקלת למולאי . לעל לא
תתבעני אלאמראה : וַיֹּאמֶר אֵלָי יְהוָה

רבקה יצאת וכדה על־שכמה ותרד
העינה ותשאב ויאמר אליה השקיני נא׃
אנא עד לא שיציתי למללא בלבי. והא
רבקה נפקת וקולתה על כתפה. ונחתת
לעינא ומלת. ואמרית לה (אשקיני) [נ״י
אשקיני] כען׃ אנא קבל אן אפרג מן
אלכלאם פי נפסי. פארא ברבקה כ׳רגת
וג׳רתהא עלא כתפהא. פנזלת אלי׳ אלעין
ואסתקת. פקלת להא אסקיני אלאן׃
ותמהר ותורד כדה מעליה ותאמר שתה
וגם־גמליך אשקה ואשת וגם הגמלים
השקתה׃ ואוחיאת. ואחיתת קולתה
מנה. ואמרת אשת. ואף גמלך אשקי.
ושתיתי. ואף גמליא אשקיאת׃ פאסרעת.
ואנזלת ג׳רתהא ענהא. וקאלת אשרב.
ואיצ׳א גמאלך אסקי. פשרבת. ואסקת
איצ׳א אלג׳מאל׃ ואשאל אתה ואמר בת־
ו* מי את ותאמר בת־בתואל בן־נחור אשר
ילדה־לו מלכה ואשם הנזם על־אפה
והצמידים על־ידיה׃ ושאילית יתה.
ואמרית בת מן את. ואמרת. בת בתואל
בר נחור. דילידת ליה מלכה. ושויתי
קדשא על אפה. ושיריא על ידהא׃
פסאלתהא. וקלת להא אבנה׳ מן אנת.
קאלת. אבנה׳ בתואל אבן נחור. אלדי
ולדת לה מלכה. פצ׳יירת אלשנף עלי׳
אנפהא. ואלסוארין עלי׳ ידיהא׃ ואקד
ואשתחוה ליהוה ואברך את־יהוה אלהי
אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת
לקחת את־בת־אחי אדני לבנו׃ וכרעית
וסגידית קדם יי׳. ובריכית. ית יי׳ אלהיה
דרבוני אברהם. דדברני באורח קשוט.
למסב. ית בת אחוהי דרבוני לבריה׃
פכ׳רית וסג׳דת בין ידי אלה. ובארכת
אלה אלאה מולאי אברהם. אלדי סיירני
פי טריק חק. לאכ׳ד אבנה׳ אכ׳י מולאי
לאבנה׃ ועתה אם־ישכם עשים חסד
ואמת את־אדני הגידו לי ואם־לא הגידו
לי ואפנה על־ימין או על־שמאל׃ וכען.
אם איתיכון עבדין. טיבו וקשוט. עם

רבוני חוו לי. ואם לא. חוו לי. ואתפני
על ימינא או על שמאלא׃ ואלאן. אן
כנתם צאנעין. פצ׳לא ואחסאנא. מע
מולאי אכ׳ברוני. ואלא פאכ׳ברוני. חתא
אולי ימנה או יסרה׃ ויען לבן ובתואל
ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר
אליך רע או־טוב׃ ואתיב לבן ובתואל
ואמרו. מן קדם יי׳ נפק פתגמא. לית
אנחנא יכלין. למללא עמך ביש או טב׃
פאג׳אבה לבן ובתואל וקאלו. מן ענד
אלה כ׳רג הדא אלאמר. לא נטיק. אן
נכלמך בשר ולא בכ׳יר׃ הנה־רבקה
לפניך קח ולך ותהי אשה לבן־אדניך
כאשר דבר יהוה׃ הא רבקה קדמך דבר
ואיזיל. ותהי אתתא לבר רבונך. כמא
דמליל יי׳׃ הודא רבקה בין ידיך כ׳דהא
ואמץ׳. ותכון זוג׳ה לאבן מולאך. כמא
קאל אלה׃ ויהי כאשר שמע עבד אברהם
את־דבריהם וישתחו ארצה ליהוה׃ והוה.
כד שמע. עבדא דאברהם ית פתגמיהון.
וסגיד על ארעא קדם יי׳׃ פלמא סמע.
עבד אברהים כלאמהם. סג׳ד עלי׳
אלארץ׳ ללה׃ ויוצא העבד כלי־כסף וכלי
זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן
לאחיה ולאמה׃ ואפיק עבדא. מנין
דכסף ומנין דדהב ולבושין. ויהב לרבקה.
ומגדנין. יהב לאחוהא ולאמה׃ פאכ׳רג
אלעבד. אניה׳ פצ׳ה ואניה׳ דהב ותיאבא.
ואעטא רבקה. ופואכהא. אעטא אכ׳יהא
ואמהא׃ ויאכלו וישתו הוא והאנשים
אשר־עמו וילינו ויקומו בבקר ויאמר
שלחני לאדני׃ ואכלו ושתיאו. הוא.
וגובריא דעמיה ובתו. וקמו בצפרא.
ואמר שלחוני לות רבוני׃ פאכלו ושרבו.
הו ואלקום אלד׳ין מעה ובאתו. פלמא
קאמו באלג׳דאה. קאל אטלקוני אלי׳
מולאי׃ ויאמר אחיה ואמה תשב הנער*
אתנו ימים או עשור אחר תלך׃ ואמר
אחוהא ואמה. תתיב עולימתא עמנא.
עדן בעדן או עסרא ירחין. בתר כן תיזיל׃

*) הנערה קרי

קאל

קאל אביהא ואמהא. תקים אלגאריה
ענדנא. חולא או עשרא. בעד דאלך
תמצי: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תְּאַחֲרוּ אֹתִי
וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה לַאדֹנִי:
וַאֲמַר לְהוֹן לָא תְּאַחֲרוּן יָתִי. וַיי׳ אַצְלַח
אוֹרְחִי. שַׁלְּחוּנִי. וְאֵהָךְ לְוָת רִבּוֹנִי: קאל
להם לא תוכרוני. ואלה קד אנגח טריקי.
אטלקוני. ואמצי אלי׳ מולאי: וַיֹּאמְרוּ
נִקְרָא לַנַּעֲרָ* וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ: וַאֲמַרוּ
נִקְרֵי לְעוּלֵימְתָא. וְנִשְׁמַע מָא דְּהִיא
אָמְרָא: קאלו נדעו באלגאריה. ונסאלהא
עַן קולהא: וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ: וּקְרוֹ
לְרִבְקָה וַאֲמַרוּ לַהּ. הֲתֵיזְלִין עִם גּוּבְרָא
הָדֵין. וַאֲמַרַת אֵיזֵיל: פדעו ברבקה וקאלו
להא. אתמצין מעא הדא אלרגל. קאלת
נעם: וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת־
מֵנִקְתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו:
וְשַׁלַּחוּ. יָת רִבְקָה אֲחָתְהוֹן וְיָת מֵינִקְתַּהּ.
וְיָת עַבְדָּא דְאַבְרָהָם וְיָת גּוּבְרוֹהִי:
פאטלקו רבקה אכתהם ודאיתהא. ועבד
אבראהם ורגאלה: וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה
וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֲיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה
וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֵת שַׁעַר שֹׂנְאָיו: וּבָרִיכוּ יָת
רִבְקָה וַאֲמַרוּ לַהּ. אֲחָתַנָא. אַתְּ הֲוִי
לְאַלְפִין וּלְרִבְוָון. וְיֵירְתוּן בְּנַיִכִי. יָת קִרְוֵי
סָנְאֵיהוֹן: ודעו לרבקה וקאלו להא. יא
אכתנא. יכון מנך אלוף ורבואת. ויחוז
נסלך קרא שאניהם: וַתָּקָם רִבְקָה
וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה
אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלַךְ:
וְקָמַת רִבְקָה וְעוּלֵימְתַהָא. וּרְכִיבָא עַל
גַּמְלַיָּא. וַאֲזַלָא בָּתַר גּוּבְרָא. וּדְבַר עַבְדָּא.
יָת רִבְקָה וַאֲזַל: פקאמת רבקה וגואריהא.
ורכבא עלי׳ אלגמאל. ומצ׳תא מע אלרגל.
פאכד׳ אלעבד. רבקה ומצ׳א: וְיִצְחָק בָּא
מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ
הַנֶּגֶב: וְיִצְחָק עָאל בְּמֵיתוֹהִי. מִבֵּירָא
דְּמַלְאַךְ קַיָּימָא אִתַּחְזֵי עֲלַהּ. וְהוּא יָתִיב
בְּאַרַע דָּרוֹמָא: וכאן יצחאק קד גא פי

מגייה. מן ביר אלחי׳ אלנאצר. והו מקים
פי בלד אלקבלה: וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ
בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה
גְמַלִּים בָּאִים: וּנְפַק יִצְחָק. לְצַלָּאָה בְּחַקְלָא
לְמִפְנֵי רַמְשָׁא. וּזְקַף עֵינוֹהִי וַחֲזָא. וְהָא גַמְלַיָּא
אָתַן: פכרג יצחאק. ליצלי פי אלצחרא
ענד תולא אלליל. פרפע עינאה ונצ׳ר.
פאד׳י בגמאל מקבלה: וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת־
עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל:
וּזְקַפַת רִבְקָה יָת עֵינַהָא. וַחֲזָת יָת יִצְחָק.
וְאִתְרְכִינַת מֵעַל גַּמְלָא: ולמא רפעת
רבקה עינאהא. וראת יצחאק. כאדת אן
תסקט ען אלגמל: וַתֹּאמֶר אֶל־הָעֶבֶד
מִי־הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ
וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף
וַתִּתְכָּס: וַאֲמַרַת לְעַבְדָּא. מַן גּוּבְרָא דֵּיכִי
דִּמְהַלֵּיךְ בְּחַקְלָא לְקַדָּמוּתַנָא. וַאֲמַר
עַבְדָּא הוּא רִבּוֹנִי. וּנְסֵיבַת עִיפָא
וְאִתְכַּסִּיאַת: פקאלת לאלעבד. מן הדא
אלרגל אלסאיר תלקאנא פי אלצחרא.
קאל אלעבד הו מולאי. פאכד׳ת אקנאע
ותגטת בה: וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וְאִשְׁתָּעִי עַבְדָּא
לְיִצְחָק. יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דַּעֲבַד: תם קץ׳
אלעבד עלי׳ יצחאק. בגמיע אלאמור
אלד׳י צנעהא: וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה
אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה
וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: וְאַעֲלַהּ
יִצְחָק לְמַשְׁכְּנָא. וַחֲזָא וְהָא תַקְנִין עוֹבָדַהָא
כְּעוֹבָדֵי שָׂרָה אִמֵּיהּ. וּנְסֵיב יָת רִבְקָה.
וַהֲוָת לֵיהּ לְאִתּוּ וְרַחְמַהּ. וְאִתְנַחַם יִצְחָק
בָּתַר אִמֵּיהּ: פאדכלהא יצחאק אלי׳ כבא
שרה אמה. ואכד׳ רבקה. פצארת לה
זוגה פאחבהא. ותעאזא יצחאק עלי׳
אמה:

פ

ו וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה:
וְאוֹסֵיף אַבְרָהָם. וּנְסֵיב אִתְּתָא וּשְׁמַהּ
קְטוּרָה: תם עאוד אבראהם. ואתכ׳ד
זוגה אסמהא קטורה: וַתֵּלֶד־לוֹ אֶת־זִמְרָן
וְאֶת־יָקְשָׁן וְאֶת־מְדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־

* לנערה קרי

ישבק

יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ׃ וִילֵידַת לֵיהּ. יָת זִמְרָן
וְיָת יָקְשָׁן. וְיָת מְדָן וְיָת מִדְיָן. וְיָת יִשְׁבָּק
וְיָת שׁוּחַ׃ פולדת לה. זמרן ויקשן. ומדן
ומדין. וישבק ושוח׃ וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת־
שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִם
וּלְטוּשִׁם וּלְאֻמִּים׃ וְיָקְשָׁן אוֹלֵיד. יָת שְׁבָא
וְיָת דְּדָן. וּבְנֵי דְדָן. הֲווֹ. לְמַשְׁרְיָין וְלִשְׁכוּנִין
וְלִנְגָוָן׃ ויקשן אולד שבא ודדן. ובני
דדן. כאנו. סקאלבה וקאפה ועאמה׃
וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע
וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃ וּבְנֵי מִדְיָן.
עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנוֹךְ. וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה.
כָּל אִלֵּין בְּנֵי קְטוּרָה׃ ובני מדין. עיפה
ועפר וחנוך. ואבידע ואלדעה. כל
הולאי בני קטורה׃ וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק׃ וִיהַב אַבְרָהָם. יָת כָּל
דְּלֵיהּ לְיִצְחָק׃ פאעטא אבראהם. גמיע
מאלה ליצחאק׃ וְלִבְנֵי הַפִּילַגְשִׁים אֲשֶׁר
לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם
מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל־אֶרֶץ
קֶדֶם׃ וְלִבְנֵי לְחֵינָתָא דִּלְאַבְרָהָם. יְהַב
אַבְרָהָם מַתְּנָן. וְשַׁלְּחִינוּן. מֵעַל יִצְחָק
בְּרֵיהּ בְּעוֹד דְּהוּא קַיָּם. קִדּוּמָא לַאֲרַע
מַדִּנְחָא׃ ולבני אלאמה אלדי לאבראהם.
והב אבראהם הבאת. ואטלקהם. ען
יצחאק אבנה ועאדה באקי. שרקי אלי
בלד אלשרק׃ וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם
אֲשֶׁר־חָי מְאַת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ
שָׁנִים׃ וְאִלֵּין. יוֹמֵי. שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם
דַּחֲיָא. מְאָה וְשִׁבְעִין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין׃ והדה.
איאם סני חיוה׳ אבראהם אלדי עאש.
מאיה וכמסה וסבעין סנה׃ וַיִּגְוַע וַיָּמָת
אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף
אֶל־עַמָּיו׃ וְאִתְנְגִיד וּמִית אַבְרָהָם. בְּסֵיבוּ
טָבָא סִיב וּסְבַע (יוֹמִין) [נ״י ל״נ יומין] וְאִתְכְּנִישׁ
לְעַמֵּיהּ׃ תם תופא אבראהם ומאת.
בשיבה צאלחה שיכא קד שבע מן
אלעמר. וצאר אלי קומה׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה
אֶל־שְׂדֵה עֶפְרֹן בֶּן־צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־

פְּנֵי מַמְרֵא׃ וּקְבַרוּ יָתֵיהּ. יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל
בְּנוֹהִי. בִּמְעָרַת כָּפֵילְתָא. בַּחֲקַל. עֶפְרוֹן
בַּר צוֹחַר חִתָּאָה. דְּעַל אַפֵּי מַמְרֵא׃
ודפנוה יצחאק ואסמאעיל אבנאה. פי
מגארה׳ אלציעה אלמצאעפה. פי ציעה׳
עפרון אבן צוחר אלחתי. אלדי בחצרה׳
ממרא׃ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת
בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ׃
חַקְלָא. דִּזְבַן אַבְרָהָם מִן בְּנֵי חִתָּאָה.
תַּמָּן. אִתְקְבַר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִתְּתֵיהּ׃
אלציעה. אלתי אשתראהא אבראהם מן
בני חת. תם דפן אבראהם ושרה זוגתה׃
וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחַי
רֹאִי׃ וַהֲוָה. בָּתַר דְּמִית אַבְרָהָם. וּבָרֵיךְ
יי׳ יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ. וִיתֵיב יִצְחָק. עִם בֵּירָא
דְּמַלְאַךְ קַיָּמָא אִתַּחְזִי עֲלַהּ׃ ולמא כאן
בעד מות אבראהם. בארך אלה פי
יצחאק אבנה. ואקאם יצחאק. ענד
ביר אלחי אלנאצר׃ פ
וְאֵלֶּה תֹּלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר
יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה
לְאַבְרָהָם׃ וְאִלֵּין. תּוֹלְדָת יִשְׁמָעֵאל בַּר
אַבְרָהָם. דִּילֵידַת. הָגָר מִצְרֵיתָא. אַמְתַהּ
דְּשָׂרָה לְאַבְרָהָם׃ והדא שרח תיאליד
אסמאעיל אבן אבראהם. אלדי ולדת
הגר אלמצרייה. אמה׳ שרה לאבראהם׃
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בִּשְׁמֹתָם
לְתוֹלְדֹתָם בְּכֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיֹת וְקֵדָר
וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃ וְאִלֵּין. שְׁמָהָת בְּנֵי
יִשְׁמָעֵאל. בִּשְׁמָהָתְהוֹן לְתוֹלְדָתְהוֹן.
בּוּכְרֵיהּ דְּיִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת. וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל
וּמִבְשָׂם׃ והדה אסמא בני אסמאעיל.
באסמאיהם לתיאלידהם. בכר אסמאעיל
נביות. וקדר וארבאל ומבשם׃ וּמִשְׁמָע
וְדוּמָה וּמַשָּׂא׃ וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא׃
ומשמע ודומה ומשא׃ חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר
נָפִישׁ וָקֵדְמָה׃ חֲדַד וְתֵימָא. יְטוּר נָפִישׁ
וְקֵדְמָה׃ חדד ותימא. יטור נפיש וקדמה׃
אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמֹתָם

בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂיאִם
לְאֻמֹּתָם׃ אִלֵּין אִנּוּן . בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאִלֵּין
שְׁמָהָתְהוֹן . בְּפַצְחֵיהוֹן וּבְכַרְכֵיהוֹן . תְּרֵי
עֲסַר רַבְרְבִין לְאוּמֵּיהוֹן׃ הולאי הם . בני
אסמאעיל והדֿה אסמאיהם.פי ארבאצֿהם
וקצורהם: אתֿני עשר שריפא לאממהם׃
וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מְאַת שָׁנָה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים וַיִּגְוַע וַיָּמָת
וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וְאִלֵּין. שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל.
מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין. וְאִתְנְגִיד וּמִית.
וְאִתְכְּנִישׁ לְעַמֵּיהּ׃ והדֿה סני חיוה׳
אסמאעיל . מאיה וסבעה ותֿלאתֿין סנה .
ותוופא ומאת. וצאר אלי׳ קומה׃ וַיִּשְׁכְּנוּ
מֵחֲוִילָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם
בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפָל׃
וּשְׁרוֹ מֵחֲוִילָה עַד חַגְרָא. דְּעַל אַפֵּי מִצְרַיִם.
מָטֵי לְאַתּוּר. עַל אַפֵּי כָל אֲחוּהִי שְׁרָא׃
וסכנו מן זוילה אלי אלגֿפאר . אלדֿי
בחצֿרה׳ מצר. אלי׳ אן תגי צֿי׳ אלמוצל .
בחצֿרה׳ גמיע אכֿותה סכן׃ פ פ פ

ק"ה פסו׳ יהודע סימן ופפטירין והמלך דוד זקן במלכים א׳ סי׳ א׳
דה"ו לסנחה וב׳וה׳

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם
הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק׃ וְאִלֵּין. תּוֹלְדָת יִצְחָק
בַּר אַבְרָהָם. אַבְרָהָם אוֹלֵיד יָת יִצְחָק׃
והדֿה שרח תֿיאיד יצחאק אבן אבראהם .
בעד מא כאן אבראהם מן אולדֿה יצחאק׃
וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־
רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם
אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַהֲוָה יִצְחָק
בַּר אַרְבְּעִין שְׁנִין. כַּד נְסֵיב יָת רִבְקָה.
בַּת בְּתוּאֵל אֲרַמָּאָה. מִפַּדַּן אֲרָם. אֲחָתֵיהּ.
דְּלָבָן אֲרַמָּאָה לֵיהּ לְאִתּוּ׃ ולמא כאן יצחאק
אבן ארבעין סנה . חין תזווג ברבקה .
אבנה׳ בתואל אלארמני . מן פדן ארם .
אכֿת לבן אלארמני. פצארת לה זוגה׃
וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה
הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃
וְצַלִּי. יִצְחָק קֳדָם יְיָ לָקֳבֵיל אִתְּתֵיהּ. אֲרֵי
עֲקָרָא הִיא. וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ. וְעַדִּיאַת.
רִבְקָה אִתְּתֵיהּ׃ תֿם שפע יצחאק אלי׳
אללה חיאל זוגתה . אדֿ כאנת עאקר .
פשפעה אללה פחמלת׃ וַיִּתְרֹצֲצוּ הַבָּנִים
בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי
וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה׃ וּדְחֲקִין בְּנַיָּא
בִּמְעָהָא. וַאֲמַרַת אִם כֵּן. לְמָא דְנָן אֲנָא.
וַאֲזַלַת לְמִתְבַּע אוּלְפָן מִן קֳדָם יְיָ׃
פאזדחם אלאולאד פי בטנהא. פקאלת.
לו עלמת אן יכון הכדֿא לם אטלבה .
פמצֿת לתלתמס עלמא מן ענד אללה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גֹיִים בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי
לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ
וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר׃ וַאֲמַר יְיָ לַהּ. תְּרֵין
עַמְמִין בִּמְעַיְכִי. וְתַרְתֵּין מַלְכְוָן. מִמְּעַיְכִי
יִתְפָּרְשָׁן. וּמַלְכוּ מִמַּלְכוּ תִּתַּקַּף. וְרַבָּא
יִשְׁתַּעְבַּד לִזְעֵירָא׃ פקאל אללה להא. אן
אבא אמתין פי בטנך. וחזבין מן אמעאך
יתפרקאן. ויתאייד אחדהמא מן אכֿר.
ואלכביר יכדם אלצגיר׃ וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ
לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ׃ וּשְׁלִימוּ
יוֹמַהָא לְמֵילַד. וְהָא תְיוֹמִין בִּמְעַהָא׃
ולמא כמלת איאם ולאדהא. פאדֿי׳
בתאמין פי בטנהא׃ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ
עֵשָׂו׃ וּנְפַק קַדְמָאָה סָמוֹק. כּוּלֵּיהּ כִּגְלִים
(נ״י כִּגְלוֹם) דִּסְעַר. וּקְרוֹ שְׁמֵיהּ עֵשָׂו׃
פכֿרג אלאול אחמרייא. כלה ככסא מן
שער. ואסמוה עשו׃ וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו
וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם׃
וּבָתַר כֵּן נְפַק אֲחוּהִי. וִידֵיהּ אֲחִידָא
בְּעִקְבָא דְעֵשָׂו. וּקְרָא שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב. וְיִצְחָק.
בַּר שִׁתִּין שְׁנִין כַּד יְלֵידַת יָתְהוֹן׃ ובעד
דֿאלך כֿרג אכֿיה. וידה מאסכה בעקב
עשו. וסמאה יעקוב. וכאן יצחאק. אבן
סתין סנה חין ולדהא׃ וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי
עֵשָׂו אִישׁ א יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ
תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים׃ וּרְבִיאוּ עוּלֵימַיָּא. וַהֲוָה

עשו

חלק הדקדוק א) יודע ציד, כ׳ הרשב"א בתשו׳ סי׳ קס"ד, הכי מתרגמינן גבר נַח שִׁירְכָן מל׳ כשרכא שאמ׳ ביש נוחלין, ופי׳ אדם בטל שאין לו מלאכה אלא כאחד השרים שהם נחים ומתעסקים בציד לתענוג, והשקוט הארץ ושדוכת ארעא, ויש מן הגדולים שהיו גורסים שִׁירְכָא ברי"ש ומתרגמינן והשקוט ושרוכה וכן יודע ציד נח שירכן עכ"ל, (א"ה עיי׳ מ"ש בסוף הספר שהנוסחא הישנה נְחַשׁ יְרַקָן)׃

עשו. גבר. נחש ירכן (י״ג נח שידכן) גבר נפיק חקל. ויעקב גבר שלים. משמיש בית אולפנא: ולמא כברא אלגלאמין. פכאן עשו. רגלא עארפא באלציד רגלא צחרויא. ויעקוב רגלא סאדגא. מקים פי אלאכביה: ויאהב יצחק את־עשו כי־ציד בפיו ורבקה אהבת את־יעקב: ורחים יצחק. ית עשו ארי מצידיה הוה אכיל. ורבקה רחימת ית יעקב: פאחב יצחאק עשו למערפתה באלציד. ורבקה אחבת יעקוב: ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן־השדה והוא עיף: ובשיל יעקב תבשילא. ועאל עשו. מן חקלא והוא משלהי: פטבך יעקוב טביכא. פדכל עשו. מן אלצחרא והו לגב: ויאמר עשו אל־יעקב הלעיטני נא מן־האדם האדם הזה כי עיף אנכי על־כן קרא־שמו אדום: ואמר עשו ליעקב. אטעימני כען מן סמוקא סמקא הדין. ארי משלהי אנא. על כן קרא שמיה אדום: קאל עשו ליעקוב. אטעמני מן הדא אלאחמר. לאני לגב. לדאלך סמי עשו אלאחמרי: ויאמר יעקב ג) מכרה כיום את־בכרתך לי: ואמר יעקב. זבין כיום דלהי. ית בכירותך לי: פקאל יעקוב. בעני אליום בכורתך: ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה־זה לי בכרה: ואמר עשו. הא אנא אזיל לממת. ולמא דנן לי בכירותא: קאל עשו. הודא אנא מאר ללמות. ולמא דא לי בכורייה: ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את־בכרתו ליעקב: ואמר יעקב. קיים לי כיום דלהי. וקיים ליה. וזבין ית בכירותיה ליעקב: קאל אחלף לי. פחלף לה. ובאעה בכורתה: ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את־הבכרה: ויעקב יהב לעשו. לחים ותבשיל דטלופחין. ואכל ושתי. וקם ואזל. ושט עשו ית בכירותא: פאעטאה יעקוב. כבזא וטביכא מן עדס. פאכל ושרב. וקאם ומצא. ואזרא עשו באלכורייה: פ

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל־אבימלך מלך־פלשתים גררה: והוה כפנא בארעא. בר מכפנא קדמאה. דהוה ביומי אברהם. ואזל יצחק. לות אבימלך מלכא דפלשתאי לגרר: תם כאן גוע פי אלבלד. סוא אלגוע אלאול. אלדי כאן עלי׳ עהד אבראהם. פמצא יצחאק. אלי׳ אבימלך מלך פלסטין אלי׳ אלכלוץ: וירא אליו יהוה ויאמר אל־תרד מצרימה שכן בארץ אשר ד) אמר אליך: ואתגלי ליה יי׳. ואמר לא תיחות למצרים. שרי בארעא. דאימר לך: פתגלא לה אלה. וקאל לא תנזל מצרא. אסכן פי אלבלד. אלדי אקול לך: גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי־לך ולזרעך אתן את־כל־הארצת האל והקמתי את־השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: דור בארעא הדא. ויהי מימרי בסעדך ואברכינך. ארי לך ולבנך. אתין ית כל ארעתא האלין. ואקים ית קימא. דקיימית לאברהם אבוך: ובאלעאקל קם פי הדא אלבלד. ואכון מעך ואבארך פיך. לאן לך ולנסלך. אעטי גמיע הדה אלבלדאן. ואפי באלקסם. אלדי אקסמת לאבראהם אביך: והרביתי את־זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל־הארצת האל והתברכו בזרעך כל גויי הארץ: ואסגי ית בנך ככוכבי שמיא. ואתין לבנך. ית כל ארעתא האלין. ויתברכון בדיל בנך. כל עממי ארעא: ואכתר נסלך ככואכב אלסמא. ואעטיהם גמיע הדה אלבלדאן. ויתבארך בהם. גמיע אמם אלארץ: עקב אשר־שמע אברהם בקלי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי: חלף. דקביל אברהם למימרי. ונטר מטרת מימרי.

פקודי

חלק הדקדוק ב) האדום, תה״א האדום ראשונה בגעיא ולא השניה והעולם עושים בהיפך והוא טעות: ג) מכרה כיום, תרגומו זבין כיום דלהי בלא נו״ן: ד) אשר אמר, הטפחא בתיבת אמר בכל התיגאן:

פקודי קימי ואוריתי: גזא מא קבל
אבראהם קולי. והפט מא אסתחפצתה.
מן וצאיאי ורסומי ושראיעי: וישב יצחק
בגרר: ויתיב יצחק בגרר: פאקאם
יצחאק פי אלכלוץ: וישאלו אנשי
המקום לאשתו ויאמר אחתי הוא כי ירא
לאמר אשתי פן־יהרגני אנשי המקום
על־רבקה כי־טובת מראה הוא: ושאילו.
אנשי אתרא על עיסק אתתיה. ואמר
אחת היא. ארי דחיל למימר אתתי.
דלמא יקטלונני. אנשי אתרא על רבקה.
ארי שפירת חיזו היא: פסאלוה אהל
אלמוצע עז זוגתה. פקאל הי אכתי.
לאנה תכוף אן יקול הי זוגתי. כלא
יקתלוני. אהל אלמוצע עליהא. אד הי
חסנה׳ אלמנצר: ויהי כי ארכו־לו שם
הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים
בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את
רבקה אשתו: והוה. כד סגיאו ליה תמן
יומיא. ואסתכי. אבימלך מלכא
דפלשתאי. מן חרכא. וחזא. והא יצחק
מחייך. עם רבקה אתתיה: פלמא טאלת
איאם מקאמה תם. אטלע. אבימלך
מלך פלסטין. מן כוה לה. פנצר. פאדי׳
ביצחאק ילאעב. רבקה זוגתה: ויקרא
אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך
הוא ואיך אמרת אחתי הוא ויאמר אליו
יצחק כי אמרתי פן־אמות עליה: וקרא
אבימלך ליצחק. ואמר ברם הא אתתך
היא. ואיכדין אמרת אחת היא. ואמר
ליה יצחק. ארי אמרית. דלמא אתקטיל
עלה: פדעא אבימלך ביצחאק. קאל
אד הי זוגתך. ולם קלת הי אכתי.
קאל לה יצחאק. לאני תכופת. אן
אקתל בסבבהא: ויאמר אבימלך מה־
זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם
את־אשתך והבאת עלינו אשם: ואמר
אבימלך. מא דא עבדת לנא. כזעיר פון.
שכיב. דמיחד בעמא ית אתתך.
ואיתיתא עלנא חובא: פקאל אבימלך.
מא דא צנעת בנא. עז קליל. לו צאגע
אחד קומנא זוגתך. גלבת עלינא אתמא: ב
ויצו אבימלך את־כל־העם לאמר הנגע
באיש הזה ובאשתו מות יומת: ופקיד
אבימלך. ית כל עמא למימר. דינזיק
לגוברא הדין. ולאתתיה אתקטלא
יתקטיל: פנאדא אבימלך. פי גמיע קומה
קאילא. מן אדא הדא אלרגל. ווזגתה
פליקתל קתלא: ויזרע יצחק בארץ ההוא
וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו
יהוה: וזרע יצחק בארעא ההיא.
ואשכח. בשתא ההיא על חד מאה
בדשערוהי. וברכיה יי׳: תם זרע יצחאק
פי תלך אלארץ. פוגד פי תלך אלסנה
מאיה באלחזר. ובארך לה אללה: ויגדל ג
האיש וילך הלוך וגדל עד כי־גדל מאד:
ורבא גוברא. ואזל אזיל סגי ורבי. עד
דרבא לחדא: פעצם אלרגל. וכאן כל
מא מר עצם. אלי׳ אן עצם גדא: ויהי־
לו מקנה־צאן ומקנה בקר ועבדה רבה
ויקנאו אתו פלשתים: והוה ליה גיתי
ענא וגיתי תורי. ועבדה סגי. וקניאו
ביה פלשתאי: וצאר לה מאשיה׳ גנם
ומאשיה׳ בקר. וחשם כתיר. חתא חסדוה
אלפלסטיניין: וכל־הבארת אשר חפרו
עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום
פלשתים וימלאום עפר: וכל בירי.
דחפרו עבדי אבוהי. ביומי אברהם
אבוהי. טמונין פלשתאי. ומלונין עפרא:
וגמיע אלאבאר. אלדי חפרוהא עביד
אביה. עלי׳ עהד אבראהם אביה. כאן
קד סדהא אלפלסטיניין. ומלוהא
תראבא: ויאמר אבימלך אל־יצחק לך
מעמנו כי־עצמת ממנו מאד: ואמר
אבימלך ליצחק. איזיל מעמנא. ארי
תקיפת מננא לחדא: פקאל אבימלך
ליצחאק. אמץ מן ענדנא. לאנך קד
עצמת מנא גדא: וילך משם יצחק ויחן
בנחל

חלק חדקדוק ה) ועבדה רבה תרגום שלנו ועבדה כלשון הפסוק, אתיא כרש"י שפי׳ עבדה פעולה, עבידה בחולם משמע עבודה אחת, והדפוס דגרים פולחנא משמעו עבידה אחת, והראב"ע פי׳ שהוא כמו סגולה, וא"כ אין לשנות ולתרגם פולחנא שהוא שם פעולה הנמשכת מהשם וכן תרגמו בב'ד גדול עבדה: י) כי עצמת כמנו מאד, סי׳ מנצפ"ך לגאולה כ"כ בתיגאן וצל"ע:

בנחל־גרר וישב שם: ואזל מתמן יצחק.
ושרא בנחלא דגרר ויתיב תמן: פמצא
ד* מן תם יצחאק. ונזל פי ואד אלכלוץ
ואקאם תם: וישב יצחק ויחפר | את־
בארת המים אשר חפרו בימי אברהם
אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות
אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר־
קרא להן אביו: ותב יצחק. וחפר ית
בירי דמיא. דחפרו ביומי אברהם אבוהי.
וטמונין פלשתאי. בתר דמית אברהם.
וקרא להון שמהן. כשמהן. דהוה קרי
להון אבוהי: תם עאוד יצחאק. וחפר
אבאר אלמא. אלדי כאנת מחפורה עלי
עהד אבראהם אביה. וכאן קד סדהא
אלפלסטיניין בעד מותה. וסמאהא
באסמא. כמא קד כאן סמאהא אביה:
ויחפרו עבדי־יצחק בנחל וימצאו־שם
באר מים חיים: וחפרו עבדי יצחק
בנחלא. ואשכחו תמן. ביר דמיין נבעין:
פלמא חפרו עביד יצחאק פי אלואד.
וגדו תם. ביר מא נאבע: ויריבו רעי
גרר עם־רעי יצחק לאמר לנו המים
ויקרא שם־הבאר עשק כי התעשקו
עמו: ונצו רעותא דגרר. עם רעותא
דיצחק. למימר דילנא מיא. וקרא שמה
דבירא עשק. ארי אתעסקו עמיה:
פכאצם רעאת אלכלוץ רעאת יצחאק.
קאילין אלמא לנא. פסמא דאלך אלביר
שגלא. למא אשתגלו מעה: ויחפרו באר
אחרת ויריבו גם־עליה ויקרא שמה
שטנה: וחפרו ביר אחרי. ונצו אף עלה.
וקרא שמה שטנה: פחפרו ביר אכרא.
פכאצמוה עליהא. פסמאהא דאת
אלענאד: ויעתק משם ויחפר באר אחרת
ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר
כי עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ:
ואסתלק מתמן. וחפר ביר אחרי. ולא
נצו עלה. וקרא שמה רחובות. ואמר
ארי כען. אפתי יי׳. לנא ונפוש בארעא:
פאנתקל מן תם. וחפר ביר אכרא. ולם

יכאצמוה עליהא. פסמאהא דאת
אלסעה. פקאל. אלאן יוסע אללה. לנא
וינמינא פי אלבלד: ויעל משם באר
שבע: וסליק מתמן לבאר שבע: תם
צעד מן תם אלי׳ ביר סבע: וירא אליו
יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי
אברהם אביך אל־תירא כי־אתך אנכי
וברכתיך והרביתי את־זרעך בעבור
אברהם עבדי: ואתגלי ליה יי׳ בליליא
ההוא. ואמר. אנא. אלהיה דאברהם
אבוך. לא תדחל ארי בסעדך מימרי.
ואברכינך ואסגי ית בנך. בדיל אברהם
עבדי: פתגלא לה אללה פי תלך אללילה.
וקאל. אנא אלאה אבראהם אביך. לא
תכאף פאני מעך. ואבארך פיך ואכתר
נסלך. בסבב אבראהם עבדי: ויבן שם
מזבח ויקרא בשם יהוה ויט־שם אהלו
ויכרו־שם עבדי־יצחק באר: ובנא תמן
מדבחא. וצלי בשמא דיי׳. ופרסיה תמן
למשכניה. וכרו תמן עבדי יצחק בירא:
פבנא תם מדבחא. ודעא באסם אללה.
ומד תם כבאה. וכרו תם עבידה בירא:
ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו
ופיכל שר־צבאו: ואבימלך. אתא לותיה
מגרר. וסיעת מרחמוהי. ופיכל רב
חיליה: ואבימלך. סאר איה מן אלכלוץ.
ואחוזת נדימה. ופיכל רייס גישה:
ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי
ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם:
ואמר להון יצחק. מדין אתיתון לותי.
ואתון סניתון יתי. ושלחתוני מלותכון:
פקאל להם יצחאק. מא באלכם גיתם
אליי. ואנתם שניתמוני. וטרדתמוני מן
ענדכם: ויאמרו ראו ראינו כי־היה יהוה
עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו
ובינך ונכרתה ברית עמך: ואמרו. מחזא
חזינא ארי הוה מימרא דיי׳ בסעדך.
ואמרנא. תתקיים כען מומתא. דהות
בין אבהתנא ביננא ובינך. ונגזר קים
עמך: קאלו. אנא ראינא אן אללה מעך.

פקלנא. יכון חרג בינגא ובינך. ונעאהדך
עהדא: אִם־תַּעֲשֵׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא
נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹב
וַנְּשַׁלֵּחֲךָ בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְהוָה:
אִם תַּעְבֵּיד עִמָּנָא בִּישָׁא. כְּמָא דְּלָא
אַנְזֵיקְנָךְ. וּכְמָא דַּעֲבַדְנָא עִמָּךְ לְחוֹד טָב.
וְשַׁלַּחְנָךְ בִּשְׁלָם. אַתְּ כְּעַן בְּרִיכָא דַּיְיָ׳:
אן לא תצנע בנא שרא. כמא לם נודיך.
וכמא צנענא מעך כירא מחצא.
ואטלקנאך בסלאם. אנת אלאן מבארך
אלה: וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:
וַעֲבַד לְהוֹן מִשְׁתְּיָא. וַאֲכַלוּ וּשְׁתִיאוּ:
פצנע להם מגלסא. אכלו פיה ושרבו:
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו
וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק וַיֵּלְכוּ מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם:
וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא. וְקַיִּימוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי.
וְשַׁלְּחִינוּן יִצְחָק. וַאֲזַלוּ מִלְּוָתֵיהּ בִּשְׁלָם:
פאדלגו באלגדאה. וחלף כל אמר
לאכיה. פאטלקהם יצחאק. ומצו מן ענדה
בסלאם: וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי
יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל־אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר
חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ מָצָאנוּ מָיִם: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
הַהוּא. וַאֲתוֹ עַבְדֵי יִצְחָק. וְחַוִּיאוּ לֵיהּ.
עַל עֵיסַק בֵּירָא דַּחֲפַרוּ. וַאֲמַרוּ לֵיהּ
אַשְׁכַּחְנָא מַיָּא: ולמא כאן פי דאך אליום.
גאו עביד יצחאק. ואכברוה בסבב אלביר
אלדי חפרוהא. וקאלו לה קד וגדנא מאא:
וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר
בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּקְרָא יָתַהּ
שִׁבְעָה. עַל כֵּן שְׁמָא דְּקַרְתָּא בְּאֵר שָׁבַע.
עַד יוֹמָא הָדֵין: פסמאהא סבעה. לדאך
אסם אלקריה ביר סבע. אלי הדא אליום:
ס וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים
שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי
הַחִתִּי וְאֶת־בָּשְׂמַת בַּת־אֵילֹן הַחִתִּי: וַהֲוָה
עֵשָׂו בַּר אַרְבְּעִין שְׁנִין. וּנְסֵיב אִתְּתָא יָת
יְהוּדִית. בַּת בְּאֵרִי חִתָּאָה. וְיָת בָּשְׂמַת.
בַּת אֵילוֹן חִתָּאָה: ולמא כאן עשו אבן
ארבעין סנה. תזוג באמראה אסמהא
יהודית. אבנה׳ בארי אלחתי. ובשמת.

אבנה׳ אלון אלחתי: וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת רוּחַ
לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה: וַהֲוָאָה מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן.
עַל מֵימַר יִצְחָק וְרִבְקָה: פכאנתא
מכאלפתא. ראי יצחאק ורבקה: ס וַיְהִי
כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו מֵרְאֹת וַיִּקְרָא
אֶת־עֵשָׂו ׀ בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי: וַהֲוָה כַּד סִיב יִצְחָק.
וְכַהֲיָא עֵינוֹהִי מִלְּמֶחֱזֵי. וּקְרָא. יָת עֵשָׂו
בְּרֵיהּ רַבָּא. וַאֲמַר לֵיהּ בְּרִי. וַאֲמַר לֵיהּ
הָאֲנָא: ולמא שאך יצחאק. וקאמתא
עינאה מן אן ינצר. פנאדא בעשו אבנה
אלאכבר. וקאל לה יא אבני. קאל לביך:
וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם
מוֹתִי: וַאֲמַר. הָא כְעַן סֵיבִית. לֵית אֲנָא
יָדַע יוֹם מוֹתִי: קאל הודא קד שכת.
ולם אעלם יום מותי: וְעַתָּה שָׂא־נָא כֵלֶיךָ
תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי צָיִדה:
וּכְעַן סַב כְּעַן זֵינָךְ. סֵיפָךְ וְקַשְׁתָּךְ. וּפוֹק
לְחַקְלָא. וּצוּד לִי צֵידָא: ואלאן אחמל
אלתך (י״נ סלאחך). סיפך וקוסך. ואכרג
אלי׳ אלצחרא. וצד לי צידא: וַעֲשֵׂה־לִי
מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִּי
וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם
אָמוּת: וַעֲבֵיד לִי תַּבְשִׁילִין. כְּמָא
דִּרְחֵימִית. וְאַעֵיל לִי וְאֵיכוּל. בְּדִיל
דִּתְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי עַד לָא אֲמוּת: ואצנעה
לי אלואנא כמא אחב. ואיתני בה ואכל
מנה. לכי תבארכך נפסי קבל אן אמות:
וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו בְּנוֹ
וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא:
וְרִבְקָה שְׁמַעַת. כַּד מְמַלֵּיל יִצְחָק. עִם
עֵשָׂו בְּרֵיהּ. וַאֲזַל עֵשָׂו לְחַקְלָא. לְמִצַּד
צֵידָא לְאֵיתָאָה: פסמעת רבקה. חין *ה
כלם יצחאק בדאלך עשו אבנה. פמצא
עשו אלי׳ אלצחרא. ליצתאד צידא יאתי
בה: וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ לֵאמֹר
הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו
אָחִיךָ לֵאמֹר: וְרִבְקָה אֲמַרַת. לְיַעֲקֹב
בְּרַהּ לְמֵימַר. הָא שְׁמַעִית מִן אֲבוּךְ.
מְמַלֵּיל. עִם עֵשָׂו אֲחוּךְ לְמֵימַר: פקאלת

*ציד קרי

רבקה ליעקוב אבנהא . הודא קד סמעת
אביך . יכלם עשו אכיך קאילא : הָבִיאָה
לִּי צַיִד וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים וְאֹכֵלָה
וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי : אַיְתָא
לִי צֵידָא . וַעֲבֵיד לִי תַּבְשִׁילִין וְאֵיכוֹל .
וַאֲבָרְכִינָךְ . קֳדָם יְיָ קֳדָם מוֹתִי : איתני
בציד . ואצנעה לי אלואנא אכל מנה .
חתא אבארכך . בין ידי אללה קבל מותי :
וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה
אֹתָךְ : וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מִנִּי . לְמָא דַאֲנָא
מְפַקֵּדָא יָתָךְ : ואלאן יא אבני אקבל מני .
מא אמרך בה : לֶךְ־נָא אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי
מִשָּׁם שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם
מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהֵב : אֵיזִיל כְּעַן
לְעָנָא . וְסַב לִי מִתַּמָּן . תְּרֵין . גַּדְיֵי עִזִּין
טָבִין . וְאַעֲבֵיד יָתְהוֹן תַּבְשִׁילִין . לַאֲבוּךְ
כְּמָא דְרָחֵים : אמץ אלי אלגנם . וכד לי
מן תם . גדיין מן אלמאעז גיידין .
ואצנעהמא אלואנא. לאביך כמא יחב :
וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל בַּעֲבֻר אֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ
לִפְנֵי מוֹתוֹ : וְתַעֵיל לַאֲבוּךְ וְיֵיכוֹל . בְּדִיל .
דִּיבָרְכִנָּךְ קֳדָם מוֹתֵיהּ : ותדכלהמא
לאביך ויאכל מנהמא . לכי יבארכך קבל
מותה : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רִבְקָה אִמּוֹ הֵן
עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק :
וַאֲמַר יַעֲקֹב . לְרִבְקָה אִמֵּיהּ . הָא עֵשָׂו
אֲחִי גְּבַר סַעְרָן . וַאֲנָא גְּבַר שְׁעִיעַ : פקא
להא . הודא עשו אכי רגל שעראני .
ואנא רגל אגרד : אוּלַי יְמֻשֵּׁנִי אָבִי וְהָיִיתִי
בְעֵינָיו כִּמְתַעְתֵּעַ וְהֵבֵאתִי עָלַי קְלָלָה וְלֹא
בְרָכָה: מָאִם יְמוּשְׁנַנִי אַבָּא. וְאֵיהֵי בְּעֵינוֹהִי
כְּמִתְלָעֵב . וְאַיְתֵי עֲלַי . לְוָטִין וְלָא בִרְכָן :
לעל אבי אן יגסני. פאכון ענדה כאלאעב.
ואגלב עליי. לענה ולא ברכה : וַתֹּאמֶר לוֹ
אִמּוֹ עָלַי קִלְלָתְךָ בְּנִי אַךְ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֵךְ
קַח־לִי : וַאֲמַרַת לֵיהּ אִמֵּיהּ . עֲלַי אִתְאֲמַר
בִּנְבוּאָה דְּלָא יֵיתוֹן לְוָטַיָא עֲלָךְ בְּרִי . בְּרַם.
קַבֵּיל מִנִּי וְאֵיזֵיל סַב לִי : פקאלת לה אמה .
עליי אסתדפאע לענתך יא אבני . לכן .

אקבל מני ואמץ כד לי דאלך : וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח
וַיָּבֵא לְאִמּוֹ וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר
אָהֵב אָבִיו : וַאֲזַל וּנְסֵיב . וְאַיְתִי לְאִמֵּיהּ .
וַעֲבַדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁילִין . כְּמָא דְרָחֵים
אֲבוּהִי : פמצא ואכד . ואתא בהם אלי
אמה . פצנעתהמא אלואנא . כמא יחב
אביה : וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ
הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ
אֶת־יַעֲקֹב בְּנָהּ הַקָּטָן : וּנְסֵיבַת רִבְקָה .
יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו . בְּרַהּ רַבָּא דְּכְיָתָא .
דְּעִמַּהּ בְּבֵיתָא . וְאַלְבֵּישַׁת יָת יַעֲקֹב בְּרַהּ
זְעֵירָא : תם אכדת רבקה . תיאב עשו.
אבנהא אלאכבר אלפאכרה. אלתי מעהא
פי אלבית . ואלבסת יעקוב אבנהא
אלאצגר : וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה
עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו : וְיָת . מַשְׁכֵי
דְּגַדְיֵי בְּנֵי עִזֵּי . אַלְבֵּישַׁת עַל יְדוֹהִי . וְעַל
שְׁעִיעוּת צַוְרֵיהּ : וגלוד אלאגדא. אלבסתהא
עלא ידיה . ועלי מלוסה חלקה : וַתִּתֵּן
אֶת־הַמַּטְעַמִּים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה
בְּיַד ז יַעֲקֹב בְּנָהּ : וִיהַבַת יָת תַּבְשִׁילַיָא .
וְיָת לַחְמָא דַעֲבַדַת. בְּיַד יַעֲקֹב בְּרַהּ :
וגעלת אלאלואן . ואלכבז אלדי צנעת .
ביד יעקוב אבנהא : וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר
אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי מִי אַתָּה בְּנִי : וְעָאל לְוָת
אֲבוּהִי וַאֲמַר אַבָּא . וַאֲמַר הָאֲנָא . מַן אַתְּ
בְּרִי : פדכל אלי אביה וקאל יא אבאה.
קאל לביך . מן אנת יא אבני : וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ עָשִׂיתִי
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוּם־נָא שְׁבָה וְאָכְלָה
מִצֵּידִי בַּעֲבוּר תְּבָרְכַנִּי נַפְשֶׁךָ : וַאֲמַר
יַעֲקֹב לַאֲבוּהִי . אֲנָא עֵשָׂו בּוּכְרָךְ . עֲבַדִית .
כְּמָא דְמַלֵּילְתָּא עִמִּי . קוּם כְּעַן אִסְתְּחַר .
וַאֲכוֹל מִצֵּידִי . בְּדִיל דִּתְבָרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ :
פקאל יעקוב לאביה . אנא עשו בכרך .
צנעת כמא אמרתני . קום אלאן פאגלס .
וכל מן צידי . לכי תבארכני נפסך :
וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בְּנוֹ מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא
בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי :

ואמר

חלק הדקדוק ז) ביד יעקב, כ"ה בתיגאן הטפחא ביעקב :

וַאֲמַר יִצְחָק לִבְרֵיהּ . מָא דֵין . אוֹחֵיתָא
לְאַשְׁכָּחָא בְּרִי . וַאֲמַר . אֲרֵי זַמִּין . יי'
אֱלָהָךְ קֳדָמָי : פקאל לה יצחאק . מא ד'א
אסרעת אלוגוד יא אבני . קאל . אן אללה
רבך ופק בין ידיי : וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב
גְּשָׁה־נָּא וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי הַאַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו
אִם־לֹא : וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב . קְרַב כְּעַן
וַאֲמוּשִׁנָּךְ בְּרִי . הַאַתְּ דֵּין . בְּרִי עֵשָׂו אִם
לָא : קאל . תקדם חתא אגסך יא אבני .
הל אנת . אבני עשו אם לא : וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵּׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל קוֹל
יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו : וּקְרֵיב יַעֲקֹב .
לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי וּמַשְׁיֵהּ . וַאֲמַר . קָלָא
קָלֵיהּ דְּיַעֲקֹב . וִידַיָּא יְדֵי עֵשָׂו : פתקדם
אליה וגסה . וקאל . אלצות צות יעקוב .
ואלידין ידי עשו : וְלֹא הִכִּירוֹ כִּי־הָיוּ יָדָיו
כִּידֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׂעִרֹת וַיְבָרְכֵהוּ : וְלָא
אִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ . אֲרֵי הֲוָאָה יְדוֹהִי . כִּידֵי .
עֵשָׂו אֲחוּהִי סַעֲרָנִין . וּבָרְכֵיהּ : ולם
יתבתה . אד' כאנתא ידאה . כידי עשו
אכיה שעראנייתאן . ובארכה : וַיֹּאמֶר
אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי : וַאֲמַר .
אַתְּ דֵּין בְּרִי עֵשָׂו . וַאֲמַר אֲנָא : בל קאל
לה . אנת אבני עשו . קאל אנא הו :
וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן
תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי וַיַּגֶּשׁ־לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן
וַיֵּשְׁתְּ : וַאֲמַר . קָרֵיב קֳדָמַי וְאֵיכוּל מִצֵּידָא
דִּבְרִי . בְּדִיל דִּתְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי . וְקָרֵיב
לֵיהּ וַאֲכַל . וְאַעֵיל לֵיהּ חַמְרָא וּשְׁתִי : קאל .
קדם לי חתא אכל מן ציד אבני . לכי
תבארכך נפסי . פקדם לה ואכל . ואתאה
בכמר ושרב : וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו
גְּשָׁה־נָּא וּשְׁקָה־לִּי בְּנִי : וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק
אֲבוּהִי . קְרַב כְּעַן וְשַׁק לִי בְּרִי : תם קאל
לה יצחאק אביה . תקדם קבלני יא אבני :
וַיִּגַּשׁ וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיָּרַח אֶת־רֵיחַ בְּגָדָיו
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה
אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה : וּקְרֵיב וְנַשֵּׁיק לֵיהּ .
וַאֲרַח יָת רֵיחַ לְבוּשׁוֹהִי וּבָרְכֵיהּ . וַאֲמַר .

חֲזֵי רֵיחַ בְּרִי . כְּרֵיחַ חַקְלָא . דְּבָרְכֵיהּ
יי' : פתקדם וקבלה . ושם ראיחה' תיאבה
פבארכה . וקאל אנצ'ר ראיחה' אבני
כראיחה' רוצ'ה . קד בארכהא אללה : וְיִתֶּן־
לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ
וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ : וְיִתֵּין לָךְ יי' . מִטַּלָּא
דִּשְׁמַיָּא . וּמְטוּבָא דְּאַרְעָא . וְסַגִּיוּת עֲבוּר
וַחֲמַר : ויעטיך אללה . מן טל אלסמא .
ודסם אלארץ' . וכת'רה' אלדגן ואעציר :
יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲוֻ* לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה
גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ
אָרוּר וּמְבָרֲכֶיךָ בָּרוּךְ : יִפְלְחוּנָּךְ עַמְמִין .
וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן לָךְ מַלְכְוָן . הֱוֵי רַב לַאֲחָךְ .
וְיִסְגְּדוּן לָךְ בְּנֵי אִמָּךְ . לִיטָךְ יְהוֹן לִיטִין .
וּבְרִיכָךְ יְהוֹן בְּרִיכִין : יכדמך אלאמם .
ותכצ'ע לך אלאחזאב . וכן מולא אכותך .
ויכצ'ע לך בני אמך . לאענך מלעון .
ומבארכך מבארך : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה *ז
יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא
יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו
בָּא מִצֵּידוֹ : וַהֲוָה . כַּד שֵׁיצֵי יִצְחָק לְבָרָכָא
יָת יַעֲקֹב . וַהֲוָה . בְּרַם מִיפַּק נְפַק יַעֲקֹב .
מִן קֳדָם יִצְחָק אֲבוּהִי . וְעֵשָׂו אֲחוּהִי . עָאל
מִצֵּידֵיהּ : פלמא פרג' יצחאק מן תבריך
יעקוב . כאן למא כרג מן בין ידיה . ועשו
אכיה . אקבל מן צידה : וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא
מַטְעַמִּים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקֻם
אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ בַּעֲבֻר תְּבָרְכַנִּי
נַפְשֶׁךָ : וַעֲבַד אַף הוּא תַּבְשִׁילִין . וְאַעֵיל
לַאֲבוּהִי . וַאֲמַר לַאֲבוּהִי . יְקוּם אַבָּא וְיֵיכוּל
מִצֵּידָא דִּבְרֵיהּ . בְּדִיל דִּתְבָרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ :
פצנע הו איצ'א אלואנא . ואתא בהא
אלי' אביה . וקאל . יקום אבי ויאכל מן
ציד אבנה . לכי תבארכני נפסך : וַיֹּאמֶר
לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אָתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִּנְךָ
בְּכֹרְךָ עֵשָׂו : וַאֲמַר לֵיהּ . יִצְחָק אֲבוּהִי מַן
אַתְּ . וַאֲמַר . אֲנָא . בְּרָךְ בּוּכְרָךְ עֵשָׂו :
פקאל לה . יצחאק אביה מן אנת . קאל .
אנא אבנך בכרך עשו : וַיֶּחֱרַד יִצְחָק

חרדה

חלק הדקדוק ח) ואמשך השין בשוא נח ברוב התיגאן :

*וישתחוו קרי

חֲרָדָה֙ גְּדֹלָ֣ה עַד־מְאֹ֔ד וַיֹּ֡אמֶר מִֽי־אֵפ֡וֹא
ה֣וּא ׀ הַצָּֽד־צַיִד֩ ׳י וַיָּ֨בֵא לִ֜י וָאֹכַ֤ל מִכֹּל֙ בְּטֶ֣רֶם
תָּב֔וֹא וָאֲבָרְכֵ֑הוּ גַּם־בָּר֖וּךְ יִהְיֶֽה׃ וּתְוַהּ
יִצְחָק תְּוָהָא רַבָּא עַד לַחֲדָא . וַאֲמַר . מַן
הוּא דֵיכִי . דְּצָד צֵידָא וְאַעֵיל לִי . וַאֲכַלִית
מִכּוֹלָא . עַד לָא תֵיעוֹל וּבָרֵיכְתֵּיהּ . אַף
בְּרִיךְ יְהֵי : פזעג יצחאק זעגה עט֒ימה
גדא . וקאל מן הו דא . אלדי אצטאד
צידא ואתאני בה . ואכלת מנה . קבל אן
תגי פבארכתה . פליכון איצ֒א מבארכא :
כִּשְׁמֹ֤עַ עֵשָׂו֙ אֶת־דִּבְרֵ֣י אָבִ֔יו וַיִּצְעַ֣ק צְעָקָ֔ה
גְּדֹלָ֥ה וּמָרָ֖ה עַד־מְאֹ֑ד וַיֹּ֣אמֶר לְאָבִ֔יו בָּרְכֵ֥נִי
גַם־אָ֖נִי אָבִֽי׃ כַּד שְׁמַע עֵשָׂו יָת פִּתְגָּמֵי
אֲבוּהִי . וּצְוַח צְוָחָא . רַבָּא וּמְרִירָא עַד
לַחֲדָא . וַאֲמַר לַאֲבוּהִי . בָּרֵיכְנִי אַף לִי
אַבָּא : פלמא סמע עשו כלאם אביה .
צרך צרכה . עט֒ימה ומרה גדא . וקאל
לאביה . בארכני אנא איצ֒א יא אבאה :
וַיֹּ֕אמֶר בָּ֥א אָחִ֖יךָ בְּמִרְמָ֑ה וַיִּקַּ֖ח בִּרְכָתֶֽךָ׃
וַאֲמַר . עָאל אֲחוּךְ בְּחָכְמָא . וְקַבֵּיל
בִּרְכָתָךְ : קאל . קד גא אכ֗יך במכר .
ואכ֗ד ברכתך : וַיֹּ֡אמֶר הֲכִי֩ ׳יא קָרָ֨א שְׁמ֜וֹ
יַעֲקֹ֗ב וַֽיַּעְקְבֵ֙נִי֙ זֶ֣ה פַעֲמַ֔יִם אֶת־בְּכֹרָתִ֣י
לָקָ֔ח וְהִנֵּ֥ה עַתָּ֖ה לָקַ֣ח בִּרְכָתִ֑י וַיֹּאמַ֕ר הֲלֹא־
אָצַ֥לְתָּ לִּ֖י בְּרָכָֽה׃ וַאֲמַר. יָאוּת קְרָא שְׁמֵיהּ
יַעֲקֹב . וְחַכְּמַנִי דְּנָן תַּרְתֵּין זִמְנִין . יָת
בְּכֵירוּתִי נְסֵיב . וְהָא כְעַן קַבֵּיל בִּרְכְתִי .
וַאֲמַר . הֲלָא שְׁבַקְתְּ לִי בִּרְכָא : קד נעמא
סמי יעקוב . אד֒ תעקבני מרתין. אלאולה
אכ֗ד בכורתי . ואלאן אכ֗ד ברכתי. תם
קאל . אלים בקית לי ברכה : וַיַּ֨עַן יִצְחָ֜ק
וַיֹּ֣אמֶר לְעֵשָׂ֗ו הֵ֣ן גְּבִ֞יר שַׂמְתִּ֤יו לָךְ֙ וְאֶת־
כָּל־אֶחָ֗יו נָתַ֤תִּי לוֹ֙ לַעֲבָדִ֔ים וְדָגָ֥ן וְתִירֹ֖שׁ
סְמַכְתִּ֑יו וּלְכָ֣ה אֵפ֔וֹא מָ֥ה אֶעֱשֶׂ֖ה בְּנִֽי׃
וַאֲתֵיב יִצְחָק וַאֲמַר לְעֵשָׂו . הָא רַב .
שַׁוִּיתֵיהּ עֲלָךְ . וְיָת כָּל אֲחוֹהִי . יְהָבִית לֵיהּ
לְעַבְדִין . וּבַעֲבוּר וּבַחֲמַר סְעַדְתֵּיהּ . וְלָךְ
כְּעַן . מָא אַעְבֵּיד בְּרִי : פאגאבה יצחאק
וקאל . הודא קד ציירתה מולאך . וגמיע

אכ֗ותה געלתהם לה עבידא . ובאלד֒גן
ואלעציר אסנדתה. ולך אלאן. מא אצנע
יא אבני : וַיֹּ֨אמֶר עֵשָׂ֜ו אֶל־אָבִ֗יו הַבְרָכָ֨ה
אַחַ֤ת הִֽוא־לְךָ֙ אָבִ֔י בָּרְכֵ֥נִי גַם־אָ֖נִי אָבִ֑י
וַיִּשָּׂ֥א עֵשָׂ֛ו קֹל֖וֹ וַיֵּֽבְךְּ׃ וַאֲמַר עֵשָׂו לַאֲבוּהִי .
הֲבִרְכְתָא חֲדָא הִיא לָךְ אַבָּא . בָּרֵיכְנִי אַף
לִי אַבָּא . וַאֲרֵים עֵשָׂו. קָלֵיהּ וּבְכָא : פקאל
עשו לאביה. אברכה ואחדה הי לך יא
אבאה . בארכני אנא איצ֒א יא אבאה .
ורפע צותה ובכא : וַיַּ֛עַן יִצְחָ֥ק אָבִ֖יו וַיֹּ֣אמֶר
אֵלָ֑יו הִנֵּ֞ה מִשְׁמַנֵּ֤י הָאָ֙רֶץ֙ יִהְיֶ֣ה מוֹשָׁבֶ֔ךָ
וּמִטַּ֥ל הַשָּׁמַ֖יִם מֵעָֽל׃ וַאֲתֵיב . יִצְחָק אֲבוּהִי
וַאֲמַר לֵיהּ . הָא . מִטּוּבָא דְאַרְעָא יְהֵי
מוֹתְבָךְ . וּמִטַּלָּא דִשְׁמַיָּא מִלְעֵילָא :
פאגאבה יצחאק אביה וקאל . הודא מן
דסם אלארץ֒ יכון מסכנך . ומן טל אלסמא
מן אלעלו : * וְעַל־חַרְבְּךָ֣ תִֽחְיֶ֔ה וְאֶת־אָחִ֖יךָ
תַּעֲבֹ֑ד וְהָיָה֙ כַּאֲשֶׁ֣ר תָּרִ֔יד וּפָרַקְתָּ֥ עֻלּ֖וֹ
מֵעַ֥ל צַוָּארֶֽךָ׃ וְעַל חַרְבָּךְ תֵּיחֵי . וְיָת אֲחוּךְ
תִּפְלַח . וִיהֵי כַּד יְעִבְרוּן בְּנוֹהִי עַל פִּתְגָּמֵי
אוֹרָיְתָא . וְתַעְדֵּי נִירֵיהּ מֵעַל צַוְרָךְ : ועלי
סיפך תחיא . ואכ֗יך תכ֗דם . ויכון אד֒א
אסתולית . פכ֗כת אצרה ען ענקך :
וַיִּשְׂטֹ֤ם עֵשָׂו֙ אֶֽת־יַעֲקֹ֔ב עַל־הַבְּרָכָ֕ה אֲשֶׁ֥ר
בֵּרְכ֖וֹ אָבִ֑יו וַיֹּ֨אמֶר עֵשָׂ֜ו בְּלִבּ֗וֹ יִקְרְבוּ֙ יְמֵי֙
אֵ֣בֶל אָבִ֔י וְאַהַרְגָ֖ה אֶת־יַעֲקֹ֥ב אָחִֽי׃ וּנְטַר
עֵשָׂו דְּבָבוּ לְיַעֲקֹב . עַל בִּרְכְתָא. דְּבָרְכֵיהּ
אֲבוּהִי . וַאֲמַר עֵשָׂו בְּלִבֵּיהּ. יִקְרְבוּן יוֹמֵי
אֶבְלֵיהּ דְּאַבָּא . וְאֶקְטוֹל יָת יַעֲקֹב אֲחִי :
פחקד עשו עלא יעקוב . בסבב אלברכה .
אלדי בארכה אביה . פקאל עשו פי
נפסה . סתקרב איאם חזן אבי . ואקתל
יעקוב אכ֗י : וַיֻּגַּ֣ד לְרִבְקָ֔ה אֶת־דִּבְרֵ֥י עֵשָׂ֖ו
בְּנָ֣הּ הַגָּדֹ֑ל וַתִּשְׁלַ֞ח וַתִּקְרָ֤א לְיַעֲקֹב֙ בְּנָ֣הּ
הַקָּטָ֔ן וַתֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו הִנֵּה֙ עֵשָׂ֣ו אָחִ֔יךָ
מִתְנַחֵ֥ם לְךָ֖ לְהָרְגֶֽךָ׃ וְאִתְחַוָּא לְרִבְקָה .
יָת פִּתְגָּמֵי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא. וּשְׁלַחַת. וּקְרָת
לְיַעֲקֹב בְּרַהּ זְעֵירָא . וַאֲמַרַת לֵיהּ. הָא
עֵשָׂו אֲחוּךְ. כָּמֵין לָךְ לְמִקְטְלָךְ : פאכ֗ברת

רבקה

חלק הדקדוק י) הוא הצד ציד, הקמ"ץ רחב מפני המאריך : יא) הכי קרא שמו, תיבת קרא מלרע : *) חצי הספר בפסוקים

רבקה . בכלאם עשו אבנהא אלאכבר.
פבעתת . ודעת ביעקוב אבנהא אלאצגר.
וקאלת לה . הודא עשו אכיך . מתואעדך
ליקתלך : ועתה בני שמע בקלי וקום
ברח־לך אל־לבן אחי חרנה : וכען ברי
קביל מני . וקום איזיל לך . לות לבן אחי
לחרן : ואלאן יא אבני אקבל מני. וקום
אמץ . אלי׳ לבן אכי אלי׳ חרן : וישבת
עמו ימים אחדים עד אשר־תשוב חמת
אחיך : ותתיב עמיה יומין זעירין . עד
דתתוב חמתא דאחוך : וקם ענדה
איאמא יסירה . אלי׳ אן תרגע חמייה׳
אכיך : עד־שוב אף־אחיך ממך ושכח
את אשר־עשית לו ושלחתי ולקחתיך
משם למה אשכל גם־שניכם יום אחד :
עד דיתוב רוגזא דאחוך מנך . ויתנשי ית
דעבדת ליה . ואשלח ואדברנך מתמן .
למא אתכול . אף תרויכון יומא חד : אלי׳ אן
ירגע גצבה ענך . וינסא גמיע מא צנעת
בה . ואבעת ואכדך מן תם . ללא
אתכלכמא* פי יום ואחד : ותאמר רבקה
אל־יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם־
לקח יעקב אשה מבנות־חת כאלה
מבנות הארץ למה לי חיים : ואמרת
רבקה ליצחק . עקית בחיי . מן קדם בנת
חתאה . אם נסיב יעקב . אתתא מבנת
חתאה כאלין מבנת ארעא. למא לי חיין :
קאלת רבקה ליצחאק . קד צגרת פי
חיותי . מן קבל בנאת חת . אן תזווג
יעקוב מנהן מתל הולאי או מן בנאת
אהל אלבלד. פלמא דא לי חיוה : ויקרא
יצחק אל־יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר
לו לא־תקח אשה מבנות כנען : וקרא
יצחק ליעקב ובריך יתיה . ופקדיה ואמר
ליה . לא תסב אתתא מבנת כנען : פדעא
יצחאק ביעקוב ובארכה . ואוצאה וקאל
לה . לא תאכד זוגה מן בנאת כנעאן :
קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי
אמך וקח־לך משם אשה מבנות לבן אחי
אמך : קום איזיל לפדן דארם . לבית
בתואל אבוהא דאמך . וסב לך מתמן
אתתא . מבנת לבן אחוהא דאמך : קום
אמץ אלי׳ פדן ארם . אלי׳ בית בתואל
גדך . וכד לך מן תם אמראה . מן בנאת
לבן כאלך : ואל שדי יברך אתך ויפרך
וירבך והיית לקהל עמים : ואל שדי
יברך יתך . ויפשינך ויסגינך . ותהי לכנשת
שבטין : ואלטאיק אלכאפי יבארך פיך .
וינמיך ויכתרך . ויכון מנך גוק אמם :
ויתן־לך את־ברכת אברהם לך ולזרעך
אתך לרשתך את־ארץ מגריך אשר־נתן
אלהים לאברהם : ויתן לך ית ברכתא
דאברהם . לך ולבנך עמך . למירתך ית
ארע תותבותך . דיהב יי׳ לאברהם :
ויעטיך ברכה׳ אבראהם . לך ולנסלך
בעדך. אן תחוז בלד סכנאך . אלדי אעטא
אלה לאבראהם : וישלח יצחק את־יעקב
וילך פדנה ארם אל־לבן בן־בתואל
הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו : ושלח
יצחק ית יעקב . ואזל לפדן דארם . לות
לבן בר בתואל ארמאה. אחוהא דרבקה.
אמיה דיעקב ועשו : פבעת יצחאק
ביעקוב . ומצא אלי׳ פדן ארם. אלי׳ לבן
אבן בתואל אלארמני . אכו רבקה. אם
יעקוב ועשו : וירא עשו כי־ברך יצחק
את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־
לו משם אשה בברכו אתו ויצו עליו
לאמר לא־תקח אשה מבנות כנען : וחזא
עשו . ארי בריך יצחק ית יעקב . ושלח
יתיה לפדן דארם . למסב ליה מתמן
אתתא . בדבריך יתיה . ופקיד עלוהי
למימר . לא תסב אתתא מבנת כנען :
פלמא עלם עשו. אן יצחאק קד בארך
יעקוב . ובעת בה אלי׳ פדן ארם. ליתכד
לה מן תם אמראה . ואוצאה וקאל לה.
לא תתזווג באמראה מן בנאת כנעאן :
וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך
פדנה ארם : וקביל יעקב . מן אבוהי ומן
אמיה . ואזל לפדן דארם : פקבל יעקוב
מן אביה ואמה . ומצא אלי׳ פדן ארם :

*) קוף זעירא

ויַרא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק
אביו : וחזא עשו . ארי בישן בנת כנען .
בעיני יצחק אבוהי : פלמא ראא עשו .
אן בנאת כנעאן שראר . ענד יצחאק
אביה : וילך עשו אל־ישמעאל ויקח את־
מחלת א) בת־ישמעאל בן־אברהם אחות
נביות על־נשיו לו לאשה : ואזל עשו לות
ישמעאל . ונסיב . ית מחלת בת ישמעאל
בר אברהם . אחתיה דנביות . על נשוהי
ליה לאתו : פמצא עשו אלי' אסמאעיל .
ותזווג במחלת אבנה' אסמאעיל אבן
אבראהם . אכת נביות . פצארת לה
זוגה מע נסאיה : פ פ פ

ק"ו פס' סי' יהללאל ומפטירין משא דבר ה' במלאכי סי' א'
דד"ד למנחה וב'וה' :

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה :
ונפק יעקב מבאר שבע . ואזל לחרן : תם
כרג יעקוב מן ביר סבע . לימצי אלי' חרן :
ויפגע במקום וילן שם כי־בא השמש
ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו
וישכב במקום ההוא : וערע באתרא .
ובת תמן ארי עאל שמשא . ונסיב מאבני
אתרא . ושוי איסדוהי . ושכיב באתרא
ההוא : פואפא אלמוצע אלכאץ . ובאת
תם אד גאבת אלשמס. ואכד מן חגארתה .
וגעלהא מתווסדה . ונאם פיה : ויחלם
והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע
השמימה והנה מלאכי אלהים עלים
וירדים בו : וחלם . והא סולמא נעיץ
בארעא . ורישיה מטי עד צית שמיא .
והא מלאכיא דיי' . סלקין ונחתין ביה :
פראא חלמא . באן סלאם מנתצבא עלי'
אלארץ . וראסה ידאני אלסמא . ואדא
במלאיכה' אלה . תצעד ותנזל פיה :
והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה
אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ
אשר אתה שכב עליה לך אתננה
ולזרעך : והא יקרא דיי' . מעתד עלוהי
ואמר . אנא יי' . אלהיה דאברהם אבוך .
ואלהיה דיצחק . ארעא . דאת שכיב
עלה . לך אתננה ולבנך : ואדא בנור
אלה . ואקף אמאמה וקאל . אנא אלה .
אלאה אבראהם אביך . ואלאה יצחאק .
אלארץ . אלדי אנת נאים עליהא . לך
אעטיהא ולנסלך : והיה זרעך כעפר
הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה
ונברכו בך כל־משפחת האדמה ובזרעך :
ויהון בנך סגיאין כעפרא דארעא .
ותתקף . למערבא ולמדנחא ולצפונא
ולדרומא . ויתברכון בדילך . כל זרעית
ארעא ובדיל בנך : ויכון נסלך כתראב
אלארץ . ותנמו . גרבא ושרקא ושמאלא
וגנובא . ויתבארך בך . גמיע עשאיר
אלארץ ובנסלך : והנה אנכי עמך ושמרתיך
בכל אשר־תלך והשבתיך אל־האדמה
הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם־עשיתי
את אשר־דברתי לך : והא מימרי בסעדך .
ואטרינך בכל אתר דתהך . ואתיבנך
לארעא הדא . ארי לא אשבקינך . עד
דאעביד . ית דמלילית לך : והאנא מעך .
ואחפצך אין מא סלכת . ואררך אלי' הדא
אלבלד . לאני לא אתרכך . אלי' אן אפי
לך . במא ועדתך : וייקץ יעקב משנתו
ויאמר א) אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי
לא ידעתי : ואתער יעקב משינתיה .
ואמר . בקושטא יקרא דיי' . שרי באתרא
הדין . ואנא לא הויתי ידע : פאסתיקץ
יעקוב מן נומה . פקאל . אדן נור אלה
פי הדא אלמוצע . ואנא לם אעלם : ויירא
ויאמר מה־נורא המקום הזה אין זה כי
אם־בית אלהים וזה שער השמים : ודחיל
ואמר . מא דחילו אתרא הדין . לית דין
אתר הדיוט . אלהין אתר דרעוא ביה מן
קדם יי' . ודין תרע קביל שמיא : פכאף
וקאל . מא אכוף הדא אלמוצע . ומא
הדא אלא בית אלה . והדא באב אלסמא :
וישכם יעקב בבקר ויקח את־האבן אשר־
שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק
שמן על־ראשה : ואקדים יעקב בצפרא .
ונסיב ית אבנא דשוי איסדוהי . ושוי יתה

חלק הדקדוק יא) אה מחלת. מחלה דאוריתא החי"ת בקמץ חטף (מהריב"ש).

קָמָא. וַאֲרִיק מִשְׁחָא עַל רֵישַׁהּ: תֻּם
אדלג יעקוב באלגדאה. פאכ֗ד אלחגר
אלד֗י געלהא מתוסדה. ונצבהא דכ֗ה.
וצב דהנא עלא ראסהא: וַיִּקְרָא אֶת־
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז
שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה: וּקְרָא. יָת שְׁמֵיהּ
דְּאַתְרָא הַהוּא בֵּית אֵל. וּבְרַם. לוּז שְׁמַהּ
דְּקַרְתָּא מִלְּקַדְמִין: פסמא ד֗אך אלמוצע
בית אל. ואנמא אסם אלקריה אולא
לוז: וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה
אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר
אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד
לִלְבֹּשׁ: וְקַיֵּים יַעֲקֹב קְיָם לְמֵימַר. אִם יְהֵי
מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדִי. וְיִטְּרִנַּנִי בְּאוֹרְחָא הָדָא
דַּאֲנָא אָזֵיל. וְיִתֵּן לִי לְחֵים. לְמֵיכַל וּכְסוּ
לְמִלְבַּשׁ: תֻם נד֗ר יעקוב נד֗רא קאילא.
אן כאן אלה מעי. וחפט֗ני פי הד֗א אלטריק
אלד֗י אנא סאלכה. ורזקני כ֗בזא אכלה
ות֗ובא אלבסה: וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית
אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים: וְאֵתוּב בִּשְׁלָם
לְבֵית אַבָּא. וִיהֵי מֵימְרָא דַּיְיָ לִי לֶאֱלָהּ:
ורגעת סאלמא אלי בית אבי. וכאן אלה
לי ולייא: וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־
לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ: וְאַבְנָא הָדָא.
דְּשַׁוֵּיתִי קָמָא. תְּהֵי דִּיהֵי פָּלַח עֲלַהּ קֳדָם
יְיָ. וְכֹל דְּתִתֵּין לִי. חַד מִן עַסְרָא אַפְרְשִׁנֵּיהּ
קֳדָמָךְ: והד֗ה אלחגר. אלד֗י געלתהא
דכ֗ה. יכון לי בית אלה. וגמיע מא
תרזקניה אעשרה לך: וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו
וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְנֵי־קֶדֶם: וּנְטַל יַעֲקֹב רַגְלוֹהִי.
וַאֲזַל לַאֲרַע בְּנֵי מַדִּנְחָא: פרפע יעקוב
רג֗ליה. ומצ֗א אלי בלד אהל אלשרק:
וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה־שָׁם שְׁלֹשָׁה
עֶדְרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר
הַהִוא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי
הַבְּאֵר: וַחֲזָא וְהָא בֵירָא בְּחַקְלָא. וְהָא
תַמָּן. תְּלָתָא עֶדְרִין דְּעָאן רָבְעִין עֲלַהּ.
אֲרֵי מִן בֵּירָא הַהִיא. מַשְׁקַן עֶדְרַיָּא.
וְאַבְנָא רַבְּתָא עַל פּוּמָּא דְּבֵירָא: פנט֗ר

פאד֗א בביר פי אלצחרא. ואד֗א בת֗לאת֗ה
קטוע מן אלגנם ראבצ֗ה עליהא. לאן
מנהא יסקון אלקטוע. וצכ֗רה עט֗ימה
עלא פאהא: וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה כָל־הָעֲדָרִים
וְגָלֲלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ
אֶת־הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת־הָאֶבֶן עַל־פִּי
הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ: וּמִתְכַּנְּשִׁין תַּמָּן כָּל
עֶדְרַיָּא. וּמְגַנְדְּרִין יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא
דְּבֵירָא. וּמַשְׁקַן יָת עָנָא. וּמְתִיבִין יָת
אַבְנָא. עַל פּוּמָּא דְּבֵירָא לְאַתְרַהּ: וכאן
אד֗ אגתמע אלי תֻם רעאת אלקטוע.
דחרג֗ו אלחגר ען פם אלביר. וסקו אגנם.
תֻם רדוהא אלי מוצ֗עהא: וַיֹּאמֶר לָהֶם
יַעֲקֹב אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ:
וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב. אַחַי מְנָן אַתּוּן. וַאֲמַרוּ.
מֵחָרָן אֲנַחְנָא: קאל להם יעקוב. מן אין
אנתם יא אכ֗וה. קאלו נחן מן חרן:
וַיֹּאמֶר לָהֶם ב) הַיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר
וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ: וַאֲמַר לְהוֹן. הֲיָדַעְתּוּן יָת
לָבָן בַּר נָחוֹר. וַאֲמַרוּ יְדַעִין: קאל להם.
אתערפון לבן אבן נחור. קאלו נעם:
וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה
רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם־הַצֹּאן: וַאֲמַר לְהוֹן
הַשְׁלָם לֵיהּ. וַאֲמַרוּ שְׁלָם. וְהָא רָחֵל בְּרַתֵּיהּ.
אָתְיָא עִם עָנָא: קאל אהו סאלם קאלו
נעם. והוד֗א רחל אבנתה. גאיה מע אלגנם:
וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הֵאָסֵף
הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ: וַאֲמַר.
הָא עוֹד יוֹמָא סַגִּי. לָא עִדָּן לְמִכְנַשׁ בְּעִיר.
אַשְׁקוּ עָנָא וְאִיזִילוּ רְעוֹ: קאל. הוד֗א ב*
אלנהאר עאדה כביר. ולים הו וקת
אנצ֗מאם אלמאשיה. אסקו אלגנם ואמצ֗ו
ארעוהא: וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד אֲשֶׁר
יֵאָסְפוּ כָּל־הָעֲדָרִים וְגָלֲלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל
פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן: וַאֲמַרוּ לָא נִכּוֹל.
עַד דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל עֶדְרַיָּא. וִיגַנְדְּרוּן יָת
אַבְנָא. מֵעַל פּוּמָּא דְּבֵירָא. וְנַשְׁקֵי עָנָא:
קאלו לא נטיק ד֗אלך. אלי אן יגתמעו
רעאת אלקטוע. וידחרג֗ו אלחגר ען פם
אלביר. ונסקי אלגנם: עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם

ורחל

ורחל | באה עם־הצאן אשר לאביה כי
רעה הוא: עד דהוא ממליל עמהון.
ורחל אתת. עם ענא דלאבוהא. ארי
רעיתא היא: בינאה יכאטבהם. אד גאת
רחל. מע גנם אביהא. לאנהא ראעיה:
ויהי כאשר ראה יעקב את־רחל בת־לבן
אחי אמו ואת־צאן לבן אחי אמו ויגש
יעקב ויגל את־האבן מעל פי הבאר וישק
את־צאן לבן אחי אמו: והוה. כד חזא
יעקב ית רחל. בת לבן אחוהא דאמיה.
וית ענא דלבן אחוהא דאמיה. וקריב
יעקב. וגנדר ית אבנא מעל פומא דבירא.
ואשקי. ית ענא דלבן אחוהא דאמיה:
ולמא ראא יעקוב רחל. אבנה׳ לבן כאלה.
וגנם לבן כאלה. תקדם פדחרג אלחגר
ען פם אלביר. וסקא גנמה: וישק יעקב
לרחל וישא את־קלו ויבך: ונשיק יעקב
לרחל. וארים ית קליה ובכא: פקבל
יעקוב רחל. ורפע צותה ובכא: ויגד
יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן־
רבקה הוא ותרץ ותגד לאביה: וחוי
יעקב לרחל. ארי בר אחת אבוהא
הוא. וארי בר רבקה הוא. ורהטת
וחויאת לאבוהא: ואכברתהא. באנה
אבן עמתהא אבן רבקה. פחאצרת
ואכברת אביהא: ויהי כשמע לבן את־
שמע | יעקב בן־אחתו וירץ לקראתו
ויחבק־לו וינשק־לו ויביאהו אל־ביתו
ויספר ללבן ג) את כל־הדברים האלה: והוה
כד שמע לבן. ית שמע יעקב בר
אחתיה. ורהט לקדמותיה וגפיף ליה
ונשיק ליה. ואעליה לביתיה. ואשתעי
ללבן. ית כל פתגמיא האלין: פלמא
סמע לבן. כבר יעקוב אבן אכתה. חאצר

תלקאה ועאנקה וקבלה. ואדכלה אלי
מנזלה. וקץ עליה. גמיע הדה אלאמור:
ויאמר לו לבן אך עצמי ובשרי אתה
וישב עמו חדש ימים: ואמר ליה לבן.
ברם. קריבי ובסרי את. ויתיב עמיה ירח
יומין: קאל לה לבן. אמא אנת עצמי
ולחמי. פמכת ענדה שהרא: ויאמר לבן
ליעקב הכי־אחי אתה ועבדתני חנם
הגידה לי מה־משכרתך: ואמר לבן
ליעקב. המדאחי את. ותפלחנני מגן. חוי
לי מא אגרך: תם קאל לה. ואן כנת
קריבי. פתכדמני מגאנא. אכברני מא
אגרתך: וללבן שתי בנות שם הגדלה
לאה ושם הקטנה רחל: וללבן תרתין
בנן. שום רבתא לאה. ושום זעירתא
רחל: וכאן ללבן אבנתאן. אסם אלכברא
לאה. ואלצגרא רחל: ועיני לאה רכות
ורחל היתה יפת־תאר ויפת מראה: ועיני
לאה יאין. ורחל הות. שפירא בריוא
ויאיא בחזוא: ועיני לאה חסנאואן. ורחל
כאנת. חסנה׳ אלחליה ואלמנצר גמיעא:
ויאהב יעקב את־רחל ויאמר ד) אעבדך
שבע שנים ברחל בתך הקטנה: ורחים
יעקב ית רחל. ואמר. אפלחנך שבע
שנין. ברחל ברתך זעירתא: פאחב יעקוב
רחל. וקאל אכדמך סבע סנין. ברחל
אבנתך אלצגרא: ויאמר לבן טוב תתי
אתה לך מתתי אתה לאיש אחר שבה
עמדי: ואמר לבן. טב דאתין יתה לך.
מדאתין יתה לגבר אחרן. תיב עמי: קאל
לבן. אלאצלח אן אעטיהא לך. מן אן
אעטיהא לרגל אכר. קם ענדי: ויעבד
יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו
כימים אחדים באהבתו אתה: ופלח

יעקב

חלק הדקדוק א) אכן יש ה׳ תרגום שְׁרֵי. הרי״ש בחירק כי כשהקריב אברהם ליצחק ע״ג המזבח חנה שם כבוד ה׳ לעת הצורך לבד. כי מוכן הוא להשראת שכינה לעת הצורך אמנם לא בקביעות, וכן התרגום בפרשת יתרו אשר הוא חונה שם שרי בחירק כי לא היה שם בקביעות, ואף ששם לשון הפסוק חונה ומשמע לשון הווה, הנה ההווה משמש עבר ועתיד כמו שכתבו המדקדקים. אמנם בדניאל אמר ונהורא עמה שרי שם בא להורות דבר תמידי שאין לו הפסק לעולם ועדיין צל״ע עם תרגום אשר עמי עומד עליה דנקוד בצירי שְׁרֵי עלה: ב) הידעתם השו״א שביו״ד נח כי אין מאריך בה״א בכל התיגאן ובדפוסים הראשונים והיו״ד במבטא יוצאה עם הה״א כאלו אמר הֲיַ דַעְתֶּם והוא פשוט ועיין במחברת שבריש התיגאן וכמו הילדים היחברך שוב ראיתי בתא״ג שכ׳ מהריב״ש שכ׳ על זה וז״ל השוא שתחת היו״ד נ״ח ע״כ: ג) ויספר ללבן את כל הדברים האלה תיבת את בטפחא בתיגאן הישנות: ד) ויאמר אעבדך הקמץ שבבית חטף ועי׳ מה שכתבתי לעיל בתיבה אעבדך:

יעקב. ברחל שבע שנין. והוו בעינוהי
כיומין זעירין. ברחמיה יתה: פכדמה
ברחל סבע סנין. וכאנת ענדה כאיאם
יסירה. מן מחבתה להא: ויאמר יעקב
אל־לבן הבה את־אשתי כי מלאו ימי
ואבואה אליה: ואמר יעקב ללבן הב ית
אתתי. ארי שלימו יומי פולחני. ואיעול
לותה: פקאל יעקוב ללבן אעטני זוגתי.
אד קד כמלת איאם כדמתי. ואדכל
אליהא: ויאסף לבן את־כל־אנשי המקום
ויעש משתה: וכנש לבן. ית כל אנשי
אתרא ועבד משתיא: פגמע לבן. גמיע
אהל אלמוצע וצנע טגלסא: ויהי בערב
ויקח את־לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא
אליה: והוה ברמשא. ודבר ית לאה
ברתיה. ואעיל יתה לותיה. ועאל לותה:
ולמא כאן באלעשי׳. אכד לאה אבנתה.
פזפהא אליה. ודכל אליהא: ויתן לבן
לה את־זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה:
ויהב לבן לה. ית זלפה אמתיה. ללאה
ברתיה לאמהו: ואעטאהא זלפה אמתה.
לתכון לחא אמה: ויהי בבקר והנה־הוא
לאה ויאמר אל־לבן מה־זאת עשית לי
הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני:
והוה בצפרא. והא היא לאה. ואמר
לבן. מא דא עבדת לי. הלא ברחל
פלחית עמך. ולמא שקרת בי: פלמא
כאן באלגדאה. פאדא בהא לאה. פקאל
ללבן. מא דא צנעת בי. אליס ברחל
כדמתך. ולם וארבתני: ויאמר לבן לא־
יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני
הבכירה: ואמר לבן. לא יתעביד כדין
באתרנא. למתן זעירתא קדם רבתא:
קא. לא יצנע כדא פי בלדנא. אן תתזווג
אלצגרא קבל אלכברא: מלא שבע זאת

ונתנה לך גם־את־זאת בעבדה אשר
תעבד עמדי עוד שבע־שנים אחרות:
אשלים שבועתא דדא. ונתין לך אף ית
דא. בפולחנא דתפלח עמי. עוד שבע
שנין אחרנין: לכן אכמל אסבוע הדה.
ונעטיך הדה איצא. בכדמה תכדמני.
סבע סנין אכר: ויעש יעקב כן וימלא
שבע זאת ויתן־לו את־רחל בתו לו
לאשה: ועבד יעקב כין. ואשלים שבועתא
דדא. ויהב ליה. ית רחל ברתיה ליה
לאתו: פצנע יעקוב כדאך. ואכמל אסבוע
הדה. ואעטאה רחל אבנתה. לתכון לה
זוגה: ויתן לבן לרחל בתו את־בלהה
שפחתו לה לשפחה: ויהב לבן לרחל
ברתיה. ית בלהה אמתיה. לה לאמהו:
ואעטאהא בלהה אמתה. לתכון להא
אמה: ויבא גם אל־רחל ויאהב גם־את־
רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע־שנים
אחרות: ועאל אף לות רחל. ורחים אף
ית רחל מלאה. ופלח עמיה. עוד שבע
שנין אחרנין: ודכל אלי׳ רחל. פאחבהא
אכתר מן לאה. וכדמה סבע סנין אכר:
וירא יהוה כי־שנואה לאה ויפתח את־ ג*
רחמה ורחל עקרה: וחזא יי׳ ארי סנואתא
לאה. ויהב לה עידוי. ורחל עקרא: פעלם
אללה אן לאה משנייה. פרזקהא ולדא.
ורחל עאקר: ותהר לאה ותלד בן ותקרא
שמו ראובן כי אמרה כי־ראה יהוה בעניי
כי עתה יאהבני אישי: ועדיאת לאה
וילידת בר. וקרת שמיה ראובן. ארי
אמרת. ארי גלי קדם יי׳ עלבני. ארי
כען ירחמנני בעלי: פחמלת לאה וולדת
אבנא. ואסמתה ראובן. לאנהא קאלת.
קד נצר אללה לצעפי. ואלאן יחבני רגלי:
ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי־שמע יהוה
כי

חלק הדקדוק ה) כי מלאו ימי׳. השו״א שתחת הלמד נע כי היא עין הפעל: ו) עוד שבע שנים אחרות. תרגים אחרנין. הרויהון הנו״ן בחירק. משא״כ אחרות שבפרשת מקץ שבע פרות אחרות התרגום אחרנין היו״ד והנו״ן פשוטה בקמץ. והוא ע״ד מ״ש ן׳ עזרא כל שאין בו רוח חיים זכרהו ונקבהו, כאן גבי שנים דאין בהם רוח חיים הנו״ן בחירק. אבל בפרשת מקץ שיש בו רוח חיים לא יתכן כי אם בלשון נקבה. ונראה בשינוי הלשון כאן מנקבה לזכר שרמז לו לבן שלא יפעול עמו בעצלות כדרך פעולת הנקבה וכן היה שפעל עמו בזריזות וכן העיד עליו הפסוק כי בכל כחי עבדתי את אביכן. וכן הוא מניקד גם בדפוסים, ואין לנו לשנות מן הרשום אשר גבלו ראשונים ואחר זה זכיתי ומצאתי סיוע בס׳ כלי חמדה. כי באמרו אחרות כיון שאינו מתרצה כמעין אותה עבודה אלא עבודה אחרת מלב ומנפש בעוז ותעצומות על הראשונות והסכים לו יעקב על הטורח הגדול המחודש והיינו ויעבור עמו שבע שנים אחרות כדבר לבן ע״ש:

כִּי־שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־אֶת־זֶה
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן: וְעַדִיאַת עוֹד וִילֵידַת
בַּר. וַאֲמַרַת. אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יי׳ אֲרֵי
סְנוּאֲתָא אֲנָא. וִיהַב לִי אַף יָת דֵּין. וּקְרָת
שְׁמֵיהּ שִׁמְעוֹן: פחמלת איצׄא וולדת
אבנא. וקאלת. אן קד אׄלה סמע אני משנייה.
פרזקני הדׄא איצׄא. ואסמתה שמעון:
וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם
יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלשָׁה בָנִים
עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ לֵוִי: וְעַדִיאַת עוֹד
וִילֵידַת בַּר. וַאֲמַרַת הָדָא זִמְנָא יִתְחַבַּר
לִי בַּעְלִי. אֲרֵי יְלֵידִית לֵיהּ תְּלָתָא בְנִין.
עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵיהּ לֵוִי: פחמלת איצׄא
וולדת אבנא. וקאלת. הדׄה אלמרה
ינעטף אליי רגׄלי. אדׄ ולדת לה תׄלאתׄה
בנין. ואסמאה לוי: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן
וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָֹה עַל־כֵּן
קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת:
וְעַדִיאַת עוֹד וִילֵידַת בַּר. וַאֲמַרַת הָדָא
זִמְנָא אוֹדֵי קֳדָם יי׳. עַל כֵּן. קְרָת שְׁמֵיהּ
יְהוּדָה. וְקָמַת מִלְּמֵילַד: וחמלת איצׄא
וולדת אבנא. וקאלת האדׄה אלמרה
אשכר אׄלה. לדׄאלך אסמתה יהודה.
ווקפת ען אלולאד: וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא
יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר
אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה
אָנֹכִי: וַחֲזָת רָחֵל. אֲרֵי לָא יְלֵידַת לְיַעֲקֹב.
וְקַנִּיאַת רָחֵל בַּאֲחָתַהּ. וַאֲמַרַת לְיַעֲקֹב
הַב לִי בְנִין. וְאִם לָא מָיְתָא אֲנָא: פלמא
ראת רחל. אנהא לם תלד ליעקוב.
חסדת אׄכׄתהא. וקאלת לה אסתרזק לי
ולדא. ואלא פאנא מאיתה: וַיִּחַר־אַף
יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי
אֲשֶׁר־מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן: וּתְקֵיף רוּגְזָא
דְּיַעֲקֹב בְּרָחֵל. וַאֲמַר. הֲמִנִּי אַתְּ בָּעְיָא
הֲלָא מִן קֳדָם יי׳ תִּבְעַן. דְּמָנַע מִנִּיךְ וַלְדָא
דִמְעֵי: פאשתד גׄצׄבה עליהא. וקאל.
אמן דון אׄלה אנא. אלדׄי מנעך תׄמר
אלבטן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה בֹּא
אֵלֶיהָ וְתֵלֵד עַל־בִּרְכַּי וְאִבָּנֶה גַם־אָנֹכִי

מִמֶּנָּה: וַאֲמַרַת. הָא. אַמְתִי בִלְהָה עוּל
לְוָתַהּ. תְּלִיד וַאֲנָא אֲרַבֵּי. וְאֶתְבְּנֵי אַף
אֲנָא מִנַּהּ: קאלת. הודׄא אמתי בלהה
אדׄכׄל אליהא. תלד פי חגׄרי. ויבנא
ביתי אנא איצׄא מנהא: וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־
בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב:
וִיהַבַת לֵיהּ. יָת בִּלְהָה אַמְתַהּ לְאִתּוּ.
וְעָאל לְוָתַהּ יַעֲקֹב: פאעטתה בלהה
אמתהא זוגה. פדׄכׄל אליהא יעקוב:
וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן: וְעַדִיאַת
בִּלְהָה. וִילֵידַת לְיַעֲקֹב בַּר: פחמלת
בלהה. וולדת ליעקוב אבנא: וַתֹּאמֶר
רָחֵל דָּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקֹלִי וַיִּתֶּן־
לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן: וַאֲמַרַת רָחֵל
דָּנַנִי יי׳. וְאַף קַבֵּיל צְלוֹתִי. וִיהַב לִי בַּר.
עַל כֵּין. קְרָת שְׁמֵיהּ דָּן: פקאלת רחל.
קד חכם אׄלה לי. ואיצׄא סמע צותי.
ורזקני אבנא. פאסמתה דן: וַתַּהַר עוֹד
וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב:
וְעַדִיאַת עוֹד. וִילֵידַת. בִּלְהָה אַמְתַהּ
דְּרָחֵל. בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב: פחמלת איצׄא.
וולדת לה אבנא תׄאניא: וַתֹּאמֶר רָחֵל
נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים ׀ נִפְתַּלְתִּי עִם־אֲחֹתִי גַּם־
יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי: וַאֲמַרַת רָחֵל.
קַבֵּיל בָּעוּתִי יי׳ בְּאִתְחַנָּנוּתִי בִּצְלוֹתִי
חֲמֵידִית דִּיהֵי לִי וְלַד כַּאֲחָתִי וְאַף אִתְיְהֵיב
לִי. וּקְרָת שְׁמֵיהּ נַפְתָּלִי: פקאלת רחל.
עטפה מן ענד אׄלה אנעטפת. מע אׄכׄתי
וטקת דׄאלך. ואסמתה נפתלי: וַתֵּרֶא
לֵאָה כִּי עָמְדָה מִלֶּדֶת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה
שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה: וַחֲזָת
לֵאָה. אֲרֵי קָמַת מִלְּמֵילַד. וּדְבַרַת יָת
זִלְפָּה אַמְתַהּ. וִיהַבַת יָתַהּ. לְיַעֲקֹב לְאִתּוּ:
פלמא ראת לאה. אנהא קד וקפת ען
אלולאד. אׄכׄדׄת זלפה אמתהא. ואעטתהא
ליעקוב זוגה: וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה
לְיַעֲקֹב בֵּן: וִילֵידַת. זִלְפָּה. אַמְתַהּ דְּלֵאָה
לְיַעֲקֹב בַּר: פולדת לה אבנא: וַתֹּאמֶר
לֵאָה בָּגָד* וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גָּד: וַאֲמַרַת
לֵאָה אֲתָא גָד. וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ גָּד:

חלק הדקדוק ז) ואם אין מתה אנכי. ל׳ בטעם מלרע: (מהריב"ש) *) בא גד קרי

פקאלת

פְּקאלת לאה קד צח אלכבר . ואסמתה
גד : וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי
לְיַעֲקֹב : וִילֵידַת . זִלְפָּה אַמְתַּהּ דְּלֵאָה .
בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב : פּולדת לה אבנא
תֿאניא : וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי
בָּנוֹת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אָשֵׁר : וַאֲמַרַת
לֵאָה . תּוּשְׁבְּחָא הֲוָת לִי . אֲרֵי בְּכֵין
יְשַׁבְּחוּנַנִי נְשַׁיָּא . וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ אָשֵׁר :
פְּקאלת לאה. מן וצפי אן יצפני אלנסא .
ואסמתה אשר : *וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־
חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם
אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל־לֵאָה תְּנִי־
נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ : וַאֲזַל רְאוּבֵן בְּיוֹמֵי
חֲצַד חִטִּין . וְאַשְׁכַּח יַבְרוּחִין בְּחַקְלָא .
וְאַיְתִי יָתְהוֹן . לְלֵאָה אִמֵּיהּ . וַאֲמַרַת רָחֵל
לְלֵאָה . הַבִי כְעַן לִי . מִיַּבְרוּחֵי דִּבְרִיךְ :
תם מצׄא ראובן פי איאם חצאד אלחנטה .
פוגד לפאחא פי אלצחרא . ואתא בהא .
אלי לאה אמה. פקאלת להא רחל. אעטיני
מנהא : וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת־
אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת־דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר
רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי
בְנֵךְ : וַאֲמַרַת לַהּ . הַזְעֵיר דִּדְבַרְתְּ יָת
בַּעְלִי . וְתִסְּבִין. אַף יָת יַבְרוּחֵי דִּבְרִי .
וַאֲמַרַת רָחֵל . בְּכֵין יִשְׁכּוּב עִמִּיךְ בְּלֵילְיָא .
חֳלָף יַבְרוּחֵי דִּבְרִיךְ : קאלת להא . מא
כפאך אן אכׄדת רגׄלי . חתא תאכׄדין
לפאח אבני איצׄא . קאלת להא רחל .
לכנה ינאם ענדך אללילה. בדל ד׳אלך :
וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה
לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר
שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה
הוּא : וַאֲתָא יַעֲקֹב מִן חַקְלָא בְּרַמְשָׁא .
וּנְפַקַת לֵאָה לְקַדָּמוּתֵיהּ . וַאֲמַרַת לְוָתִי
תֵּיעוֹל. אֲרֵי מֵיגַר אֲגַרְתָּךְ. בְּיַבְרוּחֵי דִּבְרִי .
וּשְׁכֵיב עִמַּהּ בְּלֵילְיָא הוּא : פלמא גא
יעקוב מן אלצחרא עשאא . כׄרגת לאה
תלקאה . פקאלת אדכׄל אליי . לאני קד
אסתחקיתך. בלפאח אבני. פנאם ענדהא
פי תלך אללילה : וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־

לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי :
וְקַבֵּיל יי׳ צְלוֹתַהּ דְּלֵאָה . וְעַדִּיאַת . וִילֵידַת
לְיַעֲקֹב בַּר חֲמִישָׁאי : פסמע אללה להא .
פחמלת . וולדת לה אבנא כׄאמסא :
וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר־
נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
יִשָּׂשכָר : וַאֲמַרַת לֵאָה . יְהַב יי׳ אַגְרִי .
דִּיהַבִית אַמְתִּי לְבַעְלִי . וּקְרָת שְׁמֵיהּ
יִשָּׂשכָר : קאלת. קד אעטאני אללה אגרי .
למא זווגת אמתי לרגׄלי . פאסמתה ד
יששכר : וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן־שִׁשִּׁי
לְיַעֲקֹב : וְעַדִּיאַת עוֹד לֵאָה . וִילֵידַת
בַּר שְׁתִיתָאי לְיַעֲקֹב : פחמלת . וולדת
לה אבנא סאדסא : וַתֹּאמֶר לֵאָה
זְבָדַנִי אֱלֹהִים ׀ אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפַּעַם יִזְבְּלֵנִי
אִישִׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ זְבֻלוּן : וַאֲמַרַת לֵאָה . יְהַב יי׳
יָתֵיהּ לִי חוּלָק טָב. הָדָא זִמְנָא יְהֵי מְדוֹרֵיהּ
דְּבַעְלִי לְוָתִי. אֲרֵי יְלֵידִית לֵיהּ שִׁתָּא בְנִין.
וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ זְבוּלוּן : קאלת לאה. קד
פוׄצני אללה תפויץׄ כׄיר . הדה אלמרה
יסאכנני רגׄלי. אד׳ ולדת לה סתה בנין.
פאסמתה זבולון: וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמָהּ דִּינָה : וּבָתַר כֵּין יְלֵידַת בְּרַתָּא.
וּקְרָת יָת שְׁמַהּ דִּינָה : ובעד ד׳אלך ולדת
אבנה . ואסמתהא דינה : וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח
אֶת־רַחְמָהּ : וְעָל דּוּכְרָנַהּ דְּרָחֵל קֳדָם יי׳ .
וְקַבֵּיל צְלוֹתַהּ יי׳. וִיהַב לַהּ עִדּוּי : תם
ד׳כר אללה רחל . וסמע להא . ורזקהא
ולדא : וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר אָסַף
אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי : וְעַדִּיאַת וִילֵידַת בַּר.
וַאֲמַרַת. כְּנַשׁ יי׳ יָת חִסּוּדִי : פחמלת וולדת
אבנא. וקאלת. קד צׄם אללה ענִי עׄאר :
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יְהוָה
לִי בֵּן אַחֵר : וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ. יוֹסֵף לְמֵימַר.
יוֹסֵיף יי׳ . לִי בַּר אָחֳרָן : ואסמתה יוסף
קאילא. יזידני אללה אבנא אכׄרא : *וַיְהִי ה
כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל־מְקוֹמִי

חלק הדקדוק ח) כ"ה בתינאן כאשר בתכיר :

ולארצי

ולארצי: והוה. כד ילידת רחל ית יוסף.
ואמר יעקב ללבן. שלחני ואהך. לאתרי
ולארעי: פלמא ולדת רחל יוסף. קאל
יעקוב ללבן. אטלקני ואמצי. אלי' מוצעי
ובלדי: תנה את־נשי ואת־ילדי אשר
עבדתי אתך בהן ואלכה כי אתה ידעת
את־עבדתי אשר עבדתיך: הב ית נשי
וית בני. דפלחית יתך. בהון ואיזיל. ארי
את ידעת. ית פולחני דפלחתך: אעטני
נסאי ואולאדי. אלדי כדמתך בהם חתא
אמצי. לאנך תעלם. כדמתי אלדי
כדמתך: ויאמר אליו לבן אם־נא מצאתי
חן בעיניך נחשתי ויברכני יהוה בגללך:
ואמר ליה לבן. אם כען אשכחית רחמין
בעינך. נסיתי. וברכני יי' בדילך: פקאל
לה לבן. אן וגדת חצאא ענדך. קם.
פאני קד גרבת. ובארכני אלה בגרירתך:
ויאמר ט נקבה שכרך עלי ואתנה: ואמר.
פריש אגרך. עלי ואתין: תם קאל.
אשרח עליי. אגרתך חתי אעטיך: ויאמר
אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת
אשר־היה מקנך אתי: ואמר ליה. את
ידעת. ית דפלחתך. וית. דהוה בעירך
עמי: קאל לה. אנת תעלם. כיף כדמתך.
וכיף כאנת מאשיתך ענדי: כי מעט
אשר־היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך
יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם־
אנכי לביתי: ארי. זעיר דהוה לך קדמי
ותקיף לסגי. ובריך יי. יתך בדילי. וכען.
אמתי. אעביד אף אנא לביתי: פאנהא
כאנת קלילה ונמת כתרה. ובארך אלה
לך בסבבי. ואלאן. מתא אצנע אנא
איצא לביתי: ויאמר מה אתן־לך ויאמר
יעקב לא־תתן־לי מאומה אם־תעשה־לי
הדבר הזה אשובה ארעה צאנך אשמר:
ואמר מא אתין לך. ואמר יעקב לא תתין
לי מדעם. אם תעביד לי פתגמא הדין.
אתוב. ארעי ענך אטר: קאל מא אעטיך.
קאל יעקוב לא תעטיני שייא. בל אן
צנעת לי הדא אלאמר. ארגע ארעא

גנמך אחפצהא: אעבר בכל־צאנך היום
הסר משם כל־שה | נקד וטלוא וכל־שה־
חום בכשבים וטלוא ונקד בעזים והיה
שכרי: אעבר בכל ענך יומא דין. אעדי
מתמן. כל אמר נמור ורקוע. וכל אמר
שחום באמריא. ונמור ורקוע בעזיא.
ויהי אגרי: והו אן אמר פי גנמך אליום.
ואעזל מנהא. כל מנקט ואבלק. וכל
חמא פי אלצאן. ובלקא ומנקטה פי
אלמאעז. ויכון דאלך אגרתי: וענתה־בי
צדקתי ביום מחר כי־תבוא על־שכרי
לפניך כל אשר־איננו נקד וטלוא בעזים
וחום בכשבים גנוב הוא אתי: ותסהיד
עלי זכותי ביום מחר. ארי תיעול על
אגרי קדמך. כל דליתוהי נמור ורקוע
בעזיא. ושחום באמריא. גנובא הוא
עמי: וישהד עליי עדלי גדא. אדא
הצרת אן אטלב אגרתי בין ידיך. פכל
מא ליס הי מנקטה ובלקא פי אלמאעז.
וחמא פי אלצאן. פהו מסרוק ענדי:
ויאמר לבן הן לו יהי כדברך: ואמר לבן
ברם. לוי יהי כפתגמך: קאל לבן נעם.
לית יכון כמא קלת: ויסר ביום ההוא את־
התישים העקדים והטלאים ואת כל־
העזים הנקדות והטלאת כל אשר־לבן בו
וכל־חום בכשבים ויתן ביד־בניו: ואעדי
ביומא ההוא ית תישיא רגוליא ורקועיא.
וית כל עזיא נמורתא ורקועתא. כל
דחיור ביה. וכל דשחום באמריא. ויהב
ביד בנוהי: פעזל פי דאלך אליום אלתיוס
אלמחגלה ואלבלק. וגמיע אלענוז אלמנקטה
ואלבלק. כל מא פיה ביאץ. וכל חמא
פי אלצאן. ואעטא דאלך בניה: וישם
דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב
רעה את־צאן לבן הנותרת: ושוי. מהלך
תלתא יומין. בינוהי ובין יעקב. ויעקב
רעי. ית ענא דלבן דאשתארא: וגעל
מסאפה' תלאתה' איאם. בינה ובין יעקוב.
וכאן יעקוב ירעא. גנם לבן אלבאקיאת:
ויקח־לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון

חלק הדקדוק ט) נקבה. השוא שתחת הקוף נח (טהריב"ש):

ויפצל

וַיְפַצֵּל בָּהֵן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן
אֲשֶׁר עַל־הַמַּקְלוֹת׃ וּנְסֵיב לֵיהּ יַעֲקֹב.
חֻטְרִין דִּלְבַן. רַטִּיבִין וּדְלוּז וְדִדְלוּב׃
וְקַלֵּיף בְּהוֹן קִלְפִּין חִוָּרִין. קְלוּף חִוָּר.
דַּעֲל חֻטְרַיָּא׃ תם אכד לה יעקוב. עצא
לבאנא רטבה וחור ודלוב. וקשרהא אקשר
אלאביץ. חתא קשט אלביאץ אלדי
עליהא׃ י וַיַּצֵּג אֶת־הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל
בָּרְהָטִים יא בְּשִׁקְתוֹת הַמָּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאןָ
הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֹּאן וַיֵּחַמְנָה בְּבֹאָן
לִשְׁתּוֹת׃ וְדַעִיץ. יָת חֻטְרַיָּא דְקַלֵּיף.
בְּרָטַיָּא אֲתַר בֵּית שִׁקְיָא דְמַיָּא. אֲתַר
דְּאָתְיָן עָנָא לְמִשְׁתֵּי לְקִבְלְהוֹן דְּעָנָא.
וּמִתְיַחֲמָן בְּמֵיתֵיהוֹן לְמִשְׁתֵּי׃ ווצע אלעצי
אלדי קשרהא. פי אלחיאץ פי מסאקי
אלמא. חתי תגי אלגנם לתשרב פתכון
חיאלהא. פתתוחם ענד דאלך׃ וַיֶּחֱמוּ
הַצֹּאן אֶל־הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְןָ הַצֹּאן עֲקֻדִּים
נְקֻדִּים וּטְלֻאִים׃ וְאִתְיַחֲמָא עָנָא בְּחֻטְרַיָּא.
וִילִידָן עָנָא. רְגוֹלִין נְמוֹרִין וּרְקוּעִין׃
פתוחמת אלגנם באלעצי. פוולדת.
מחגלה ומנקטה ובלקא׃ וְהַכְּשָׂבִים
הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עָקֹד
וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבַדּוֹ
וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לָבָן׃ וְאִמְּרַיָּא אַפְרֵישׁ
יַעֲקֹב. וִיהַב. בְּרֵישׁ עָנָא כָּל דִּרְגוֹל. וְכָל
דִּשְׁחוּם בְּעָנָא דְּלָבָן. וְשַׁוִּי לֵיהּ עֶדְרִין
בִּלְחוֹדוֹהִי. וְלָא עָרֵבִנּוּן עִם עָנָא דְּלָבָן׃
ולמא אפרד יעקוב אלצאן. געל פי אול
אלגנם כל מחגלה. וכל חמא פי צאן לבן.
וגעל לה קטועא וחדהא. ולם יציפהא
אלי גנם לבן׃ יב וְהָיָה בְּכָל־יַחֵם הַצֹּאן
הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם יַעֲקֹב אֶת־הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי
הַצֹּאן בָּרְהָטִים לְיַחְמֶנָּה בַּמַּקְלוֹת׃ וִיהֵי.
בְּכָל עִידָּן דְּמִתְיַחֲמָן עָנָא מְבַכְּרָתָא.
וּמְשַׁוֵּי יַעֲקֹב יָת חֻטְרַיָּא. לְעֵינֵי עָנָא
בְּרָטַיָּא. לְיַחָמוּתְהוֹן בְּחֻטְרַיָּא׃ וכאן. פי
כל וקת והאם אלגנם ארביעיה. יציר

אלעצי חדאהא פי אלחיאץ. לתתוחם
בהא׃ וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן לֹא יָשִׂים וְהָיָה
הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים לְיַעֲקֹב׃
וּבְלַקִּישׁוּת עָנָא לָא מְשַׁוֵּי. וְהָוַן לַקִּישַׁיָּא
לְלָבָן. וּבַכִּירַיָּא לְיַעֲקֹב׃ ואדא כרפת לם
יציר דאלך. פתציר אלכריפייה ללבן.
וארביעייה ליעקוב׃ וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד
מְאֹד וַיְהִי־לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים
וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃ וּתְקֵיף גַּבְרָא לַחֲדָא
לַחֲדָא. וַהֲווֹ לֵיהּ עָאן סַגִּיאָן. וְאַמְהָן וְעַבְדִין.
וְגַמְלִין וַחֲמָרִין׃ פאיסר ארגל גדא גדא.
וצאר לה גנם כתיר. ואמא ועביד. וגמאל
וחמיר׃ וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר
לָקַח יַעֲקֹב אֵת כָּל־אֲשֶׁר לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר
לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל־הַכָּבֹד הַזֶּה׃ וּשְׁמַע.
יָת פִּתְגָּמֵי בְּנֵי לָבָן דְּאָמְרִין. נְסֵיב יַעֲקֹב.
יָת כָּל דִּלְאֲבוּנָא. וּמִדִּלְאֲבוּנָא. קְנָא. יָת
כָּל נִכְסַיָּא הָאִלֵּין׃ פסמע. כלאם בני לבן
יקולון. קד אכד יעקוב גמיע מא אבינא.
ומן מאלה אכתסב. גמיע הדא אליסאר׃
וַיַּרְא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ עִמּוֹ
כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ וַחֲזָא יַעֲקֹב יָת סְבַר
אַפֵּי לָבָן. וְהָא לֵיתוֹהִי. עִמֵּיהּ כְּמֵאִתְמָלֵי
וּמִדְּקַמּוֹהִי׃ פראי יעקוב וגה לבן. ואדי
לים הו מעה מתל אמס ומא קבלה׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ
וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ׃ וַאֲמַר יי׳ לְיַעֲקֹב.
תּוּב. לַאֲרַע אֲבָהָתָךְ וּלְיַלָּדוּתָךְ. וִיהֵי
מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ׃ תם קאל אלה ליעקוב.
ארגע אלי בלד אבאיאך ומולדך. ואכון
מעך׃ וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל וּלְלֵאָה ו*
הַשָּׂדֶה אֶל־צֹאנוֹ׃ וּשְׁלַח יַעֲקֹב. וּקְרָא
לְרָחֵל וּלְלֵאָה. לְחַקְלָא לְוָת עָנֵיהּ׃ פבעת
יעקוב. ודעא ברחל ולאה. אלי אלצחרא
אלי גנמה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶן רֹאֶה אָנֹכִי אֶת־
פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי־אֵינֶנּוּ אֵלַי כִּתְמֹל שִׁלְשֹׁם
וֵאלֹהֵי אָבִי הָיָה עִמָּדִי׃ וַאֲמַר לְהוֹן. חָזֵי
אֲנָא יָת סְבַר אַפֵּי אֲבוּכוֹן. אֲרֵי לֵיתוֹהִי
עמי

חלק הדקדוק י) ויצג. נפל הדגש לריבוי: (מהריב"ש) יא) בשקתות המים. השו"א שתחת הקו"ף נע (מהריב"ש) עוד כתב על
היבה זו וז"ל בבא מאריך עם החירק אעפ"י שאין נקוד פת"ח עם השו"א אתה קורא השו"א כמו שוא ופתח עכ"ל: יב) והיה בכל יחם
הצאן המקשרות. השו"א כמ"ס נע מפני המאריך שבה"א וכ"ה בכל התיגאן דלא כמהריב"ש:

עִמִּי כְּמֵאתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי . וֵאלָהֵיהּ
דְּאַבָּא . הֲוָה בְּסַעְדִּי : פקאל להן . הודא
אנא ארא וגה אביכן . אנה ליס הו מעי
מתל אמס ומא קבלה . וﭏה אבי . כאן
פי עוני : וְאַתֵּנָה יְדַעְתֶּן כִּי בְּכָל־כֹּחִי
עָבַדְתִּי אֶת־אֲבִיכֶן : וְאַתִּין יְדַעְתִּין . אֲרֵי
בְּכָל חֵילִי . פְּלַחִית יָת אֲבוּכוֹן : ואנתן
תעלמין . אני כדמתה . בגמיע קותי :
וַאֲבִיכֶן הֵתֶל בִּי וְהֶחֱלִף אֶת־מַשְׂכֻּרְתִּי
עֲשֶׂרֶת מֹנִים וְלֹא־נְתָנוֹ אֱלֹהִים לְהָרַע
עִמָּדִי : וַאֲבוּכוֹן שַׁקַּר בִּי . וְאַשְׁנִי יָת אַגְרִי
עֲסַר זִמְנִין . וְלָא שַׁבְקֵיהּ יי׳ . לְאַבְאָשָׁא
עִמִּי : ואביכן סכר בי . ובדל אגרתי
עשרה אעדאד . ולם ידעה ﭏה אן יסי
אליי : אִם־כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ
וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן נְקֻדִּים וְאִם־כֹּה יֹאמַר
עֲקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָל־הַצֹּאן
עֲקֻדִּים : אִם כְּדֵין הֲוָה אָמַר . נְמוֹרִין יְהֵי
אַגְרָךְ . וִילִידָן כָּל עָנָא נְמוֹרִין . וְאִם כְּדֵין
הֲוָה אָמַר . רְגוֹלִין יְהֵי אַגְרָךְ . וִילִידָן כָּל
עָנָא רְגוֹלִין : אן קאל כדא יכון אגרתך
מנקטה . ולד גמיע אלגנם כדאך . ואן
קאל מחגלה . ולד גמיע אלגנם כדאך :
וַיַּצֵּל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן־לִי :
וְאַפְרֵישׁ יי׳ . מִן בְּעִירָא דַּאֲבוּכוֹן וִיהַב לִי :
פאפאד ﭏה . מן מאשיה אביכן ואעטאני :
וַיְהִי בְּעֵת יַחֵם הַצֹּאן וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא
בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעַתֻּדִים הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן
עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים : וַהֲוָה . בְּעִדָּן
דְּאִתְיַחֲמָא עָנָא . וּזְקָפִית עֵינַי . וַחֲזֵית
בְּחֶלְמָא . וְהָא תֵּישַׁיָּא דְּסָלְקִין עַל עָנָא .
רְגוֹלִין נְמוֹרִין וּפַצִּיחִין : פלמא כאן פי וקת
וחאם אלגנם . רפעת עיני וראית פי
אלמנאם . כאן ﭏתיוס ארצאעדה עלי
אלגנם . מנקטה ומחגלה וכלנגיה : וַיֹּאמֶר
אֵלַי מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וָאֹמַר
הִנֵּנִי : וַאֲמַר לִי . מַלְאֲכָא דַּיי׳ . בְּחֶלְמָא ז*
יַעֲקֹב . וַאֲמָרִית הָאֱנָא : פקאל לי מלך
ﭏה . פי אלמנאם יא יעקוב . קלת לביך :
וַיֹּאמֶר שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל־הָעַתֻּדִים
הָעֹלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרֻדִּים
כִּי רָאִיתִי אֵת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עֹשֶׂה לָּךְ :
וַאֲמַר . זְקוֹף כְּעַן עֵינָךְ וַחֲזִי כָּל תֵּישַׁיָּא
דְּסָלְקִין עַל עָנָא . רְגוֹלִין נְמוֹרִין וּפַצִּיחִין .
אֲרֵי גְּלֵי קֳדָמַי . יָת כָּל דְּלָבָן עָבֵיד לָךְ :
קאל . ארפע עינאך ואנטר גמיע ﭏתיוס
אלצאעדה עלי אלגנם . מחגלה ומנקטה
וכלנגיה . פאני קד ראית . גמיע מא לבן
צאנע בך : אָנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר
מָשַׁחְתָּ שָּׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי שָׁם
נֶדֶר עַתָּה קוּם צֵא מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב
אֶל־אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ : אֲנָא אֱלָהָא דְּאִתְגְּלֵיתִי
עֲלָךְ בְּבֵית אֵל . דִּמְשַׁחְתָּא תַּמָּן קָמָא .
דְּקַיֵּימְתָּא קֳדָמַי . תַּמָּן קְיָם . כְּעַן . קוּם
פּוּק מִן אַרְעָא הָדָא . וְתוּב לַאֲרַע יַלָּדוּתָךְ :
אנא אלטאיק אלמבשרך פי בית אל . אלדי
מסחת לי תם ﭏנצבה . ונדרת לי תם ﭏנדר .
ﭏאן . קום אכרג מן הדה ﭏבלד . וארגע ﭏי
בלד מולדך : וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה
לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ :
וַאֲתֵיבַת רָחֵל וְלֵאָה . וַאֲמַרָא לֵיהּ . הַעוֹד
לָנָא . חוּלָק וְאַחְסָנָא בְּבֵית אֲבוּנָא :
פאגאבת רחל ולאה . וקאלתא לה . הל
בקי לנא . נציבא ונחלה פי בית אבינא :
הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ כִּי מְכָרָנוּ וַיֹּאכַל
גַּם־אָכוֹל אֶת־כַּסְפֵּנוּ : הֲלָא נוּכְרָאָן
אִתְחֲשַׁבְנָא לֵיהּ אֲרֵי זַבְּנַנָא . וַאֲכַל אַף
מֵיכַל יָת כַּסְפַּנָא : אליס אן כאלגרבא .
חסבנא ענדה וכאנה באענא . ואכל
אתמאננא : כִּי־כָל־הָעֹשֶׁר אֲשֶׁר הִצִּיל
אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה
כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה : אֲרֵי
כָּל עוּתְרָא . דְּאַפְרֵישׁ יי׳ מֵאֲבוּנָא . דִּילַנָא
הוּא וְדִבְנָנָא . וּכְעַן . כֹּל דַּאֲמַר יי׳ . לָךְ עֲבֵיד :
אן גמיע אליסאר . אלדי אפאדה ﭏה
מן אבינא . הו לנא ולבנינא . ואלאן .
כל מא קאלה ﭏה לך אצנעה : *וַיָּקָם
יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־
הַגְּמַלִּים : וְקָם יַעֲקֹב . וּנְטַל . יָת בְּנוֹהִי
וְיָת נְשׁוֹהִי עַל גַּמְלַיָּא : פקאם יעקוב .

וחמל בניה ונסאיה עלי' אלגמאל׃ וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רְכֻשׁוֹ אֲשֶׁר רָכָשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אֲרָם לָבוֹא אֶל־יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן׃ וְדַבַּר יָת כָּל גֵּיתוֹהִי. וְיָת כָּל קִנְיָנֵיהּ דִּקְנָא. גֵּיתוֹהִי וְקִנְיָנֵיהּ. דִּקְנָא בְּפַדַּן אֲרָם. לְמֵיתֵי. לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי לְאַרְעָא דִּכְנָעַן׃ פסאק גמיע מאשיתה. וגמיע סרחה אלדי מלכה. מע מאשיתה ומלכה. אלדי מלכה פי פדן ארם. ליגי. אלי' יצחאק אביה אלי' בלד כנעאן׃ וְלָבָן הָלַךְ לִגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ׃ וְלָבָן אֲזַל. לְמִיגַּז יָת עָנֵיהּ. וּנְסֵיבַת רָחֵל. יָת צַלְמָנַיָּא דִּלְאֲבוּהָא׃ וכאן לבן. קד מצא ליגז גנמה. פאכדת רחל. אלתמתאל אלדי לאביהא׃ וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־בְּלִי הִגִּיד לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא׃ וְכַסִּי יַעֲקֹב. מִן לָבָן אֲרַמָּאָה. עַל דְּלָא חַוִּי לֵיהּ. אֲרֵי אָזֵיל הוּא׃ וכתם יעקוב. מן לבן אלארמני. ולם יכברה אנה מנצרף׃ וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנָּהָר וַיָּשֶׂם אֶת־פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד׃ וַאֲזַל הוּא וְכָל דִּילֵיהּ. וְקָם וַעֲבַר יָת פְּרָת. וְשַׁוִּי יָת אַפּוֹהִי לְטוּרָא דְּגִלְעָד׃ פאנצרף הו וגמיע מאלה. וקאם ועבר אלפראת. וגעל קצדה גבל גראש׃ וַיֻּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב׃ וְאִתְחַוָּא לְלָבָן בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה. אֲרֵי אֲזַל יַעֲקֹב׃ פאכבר לבן פי אליום אלתאלת. באן יעקוב קד אנצרף׃ וַיִּקַּח אֶת־אֶחָיו עִמּוֹ וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וּדְבַר יָת אֲחוֹהִי עִמֵּיהּ. וּרְדַף בַּתְרוֹהִי. מַהֲלַךְ שִׁבְעָא יוֹמִין. וְאַדְבֵּיק יָתֵיהּ בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ פאכד אצחאבה מעה. וכלב וראה. מסאפה' סבעה' איאם. ולחקה פי

גבל גראש׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תְּדַבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃ וַאֲתָא מֵימַר מִן קֳדָם יי׳. לְוָת לָבָן אֲרַמָּאָה בְּחֶלְמָא דְּלֵילְיָא. וַאֲמַר לֵיהּ. אִסְתְּמַר לָךְ. דִּלְמָא תְמַלֵּיל עִם יַעֲקֹב מִטָּב עַד בִּישׁ׃ פגא מלך אלה. אלי' לבן אלארמני פי חלם אלליל. וקאל לה. אחדר אן תכלם יעקוב מן כיר אלי שר׃ וַיַּשֵּׂג לָבָן אֶת־יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע אֶת־אָהֳלוֹ בָּהָר וְלָבָן תָּקַע אֶת־אֶחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וְאַדְבֵּיק לָבָן יָת יַעֲקֹב. וְיַעֲקֹב. פְּרַס יָת מַשְׁכְּנֵיהּ בְּטוּרָא. וְלָבָן. אַשְׁרֵי יָת אֲחוֹהִי בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ פלחק לבן יעקוב. וכאן יעקוב. קד צרב כבאה פי אלגבל. ולבן. נזל אכותה פי גבל גראש׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב מֶה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לְבָבִי וַתְּנַהֵג אֶת־בְּנֹתַי כִּשְׁבֻיוֹת חָרֶב׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב. מָא עֲבַדְתָּא. וְכַסִּיתָא מִנִּי. וְדַבַּרְתְּ יָת בְּנָתַי. כִּשְׁבִיַּת חָרֶב׃ קאל לה לבן. מא צנעת. אד כתמתני. וסקת בנאתי. כאלמסביאת באלסיף׃ לָמָּה נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וָאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר׃ לְמָא טְמַרְתָּא לְמֵיזַל. וְכַסִּיתָא מִנִּי. וְלָא חַוֵּיתָ לִי. וְשַׁלַּחְתָּךְ פּוֹן. בְּחֶדְוָא וּבְתֻשְׁבְּחָן בְּתוּפִּין וּבְכִנָּרִין׃ ולם אכפית ואנצרפת. וכתמתני. ולם תכברני. פכנת אשיעך. בפרח וגנא ודפוף וטנאביר׃ וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עֲשׂוֹ׃ וְלָא שְׁבַקְתַּנִי. לְנַשָּׁקָא לִבְנַי וְלִבְנָתָי. כְּעַן אַסְכֵּילְתָּא לְמֶעְבַּד׃ ולם תדעני. אן אקבל בניי ובנאתי. אלאן קד גהלת פי מא צנעת׃ יֶשׁ־לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ ׀ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר

השמר

חלק הדקדוק. יג ואשלחך בשמחה הוי"ו בקמץ בכל התיגאן, ויש בזה טעם למדקדקים, הרב רבי' בחיי, גם הראב"ע בס' צחות דף ק"ן, גם בהקדמת בן אדוניהו למ"ר כתב דכל עתיד פת"ח, וכל עבר קמ"ץ חוץ ממלת ואעמוד עליו ואמיתתהו, הוי"ו בפתח כי הקמ"ץ בכל מקום נאמר על אמתת הענין לא כן הפתח, לכן וי"ו של ואעמוד קמ"ץ, כי בזה דיבר נכונה, אבל וי"ו ואמותתהו נחלף הקמ"ץ בפתח מפני כי שקר ענה יעו"ש, אלא דקשה לי הא כי אחר קראתיו ואברכהו וארבהו והלא הוא עבר, ולפי מה שלמדתי מס' ערוגת הבושם לא קשה לי, כי הנה הדבר המעציב לאדם נוח לו שהעתיד להיות יהיה כעבר וחלף והלך לו, והיפוך העבר לעתיד הוא מבחינת שמחה נמשכת בספור ההוא, כי הדבר המשמח, העבר כסוף האדם שעוד יקום ויהיה, יעו"ש. ולפי' זה נראה לי כאן כי להיות שאין חפץ לה' במעשה הכסילים לכן העתיד נהפך לעבר כאלו עבר וחלף, וכבר אמרו דברה תורה כלשון בני אדם. ועל פי זה קם דינא לקרות וי"ו דואשלחך בקמץ וכן מוכח ת"א שתרגם ושלחתך פון ולא תרגם ואשלחינך ודו"ק:

הִשָּׁמֶר לְךָ מִדַּבֵּר עִם־יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד־רָע׃ אִית חֵילָא בִידִי. לְמֶעְבַּד עִמְּכוֹן בִּישָׁא. וֶאֱלָהָא דַאֲבוּכוֹן. בְּרַמְשָׁא אֲמַר לִי לְמֵימַר. אִסְתְּמַר לָךְ. מִלְּמַלָּלָא עִם יַעֲקֹב מִטָּב עַד בִּישׁ׃ הל מוגוד פי ידי טאקה. אן אצנע בכם שרא. ואלאה אביכם קאל לי אלבארחה. אחדר אן תכלם יעקוב מן כיר אלי׳ שר׃ וְעַתָּה הָלֹךְ הָלַכְתָּ כִּי־נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה גָנַבְתָּ אֶת־אֱלֹהָי׃ וּכְעַן מֵיזַל אֲזַלְתָּא. אֲרֵי חַמָּדָא חַמֵּידְתָּא לְבֵית אֲבוּךְ. לְמָא נְסֵיבְתָּא יָת דַּחְלְתִי׃ ואלאן מצית מציא. אד אשתקת אלי׳ בית אביך. פלם סרקת מעבודי׃ וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־תִּגְזֹל אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי׃ וַאֲתֵיב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן. אֲרֵי דְחֵילִית. אֲרֵי אֲמַרִית. דִּלְמָא תֵינוֹס יָת בְּנָתָךְ מִנִּי׃ פאגאבה יעקוב וקאל. לאני תכוופת. וקלת. כלא תגצבני עלי׳ בנאתך׃ עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי וְקַח־לָךְ וְלֹא־יָדַע יַעֲקֹב יד כִּי רָחֵל גְּנָבָתַם׃ אֲתַר. דְּתַשְׁכַּח יָת דַּחְלְתָךְ לָא יִתְקַיַּים. קֳדָם אַחָנָא אִשְׁתְּמוֹדַע לָךְ. מָא דְעִמִּי וְסַב לָךְ. וְלָא יְדַע יַעֲקֹב. אֲרֵי רָחֵל נְסֵיבַתְנוּן׃ ומן וגדת מעבודך מעה לא יחיא. חדא אצחאבנא אתבת. אי שי הו לך וכדה. ולם יעלם יעקוב. אן רחל אכפתהם׃ וַיָּבֹא לָבָן בְּאֹהֶל־יַעֲקֹב וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לֵאָה וַיָּבֹא בְּאֹהֶל רָחֵל׃ וְעָאל לָבָן. בְּמַשְׁכְּנָא דְיַעֲקֹב וּבְמַשְׁכְּנָא דְלֵאָה. וּבְמַשְׁכְּנָא. דְתַרְתֵּין לְחֵינָתָא וְלָא אַשְׁכַּח. וּנְפַק מִמַּשְׁכְּנָא דְלֵאָה. וְעָאל בְּמַשְׁכְּנָא דְרָחֵל׃ פדכל לבן. כבא יעקוב וכבא לאה. וכבא אלאמתין ולם יגד שיא. תם כרג מן כבא לאה. ודכל אלי׳ כבא רחל׃ וְרָחֵל לָקְחָה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת־כָּל־הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא׃ וְרָחֵל נְסֵיבַת יָת צַלְמָנַיָּא. וְשַׁוִּיאַתְנוּן. בַּעֲבִיטָא דְגַמְלָא וִיתֵיבַת עֲלֵיהוֹן. וּמַשֵּׁישׁ לָבָן. יָת כָּל מַשְׁכְּנָא וְלָא אַשְׁכַּח׃ והי קד אכדת אלתמתאל. וצירתה. פי קתב אלגמל וגלסת עליהא. פגסס לבן. גמיע אלכבא ולם יגד שיא׃ וַתֹּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי־דֶרֶךְ נָשִׁים לִי וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת־הַתְּרָפִים׃ וַאֲמַרַת לַאֲבוּהָא. לָא יִתְקַף בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי. אֲרֵי לָא אִכּוּל לִמְקָם מִן קֳדָמָךְ. אֲרֵי אוֹרַח נְשִׁין לִי. וּבְלַשׁ. וְלָא אַשְׁכַּח יָת צַלְמָנַיָּא׃ פקאלת לאביהא. לא ישתד גצב סידי. פאני לא אטיק אן אקום מן בין ידיך. אד סביל ארנסא קד ערץ לי. פפתש. ולם יגד אלתמתאל׃ וַיִּחַר לְיַעֲקֹב וַיָּרֶב בְּלָבָן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה־פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי׃ וּתְקֵיף לְיַעֲקֹב וּנְצָא עִם לָבָן. וַאֲתֵיב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן. מָא חוֹבִי מָא סוּרְחָנִי. אֲרֵי רְדַפְתָּא בָּתְרָי׃ פאשתד דאלך עלי׳ יעקוב וכאצמה. ואגאבה וקאל לה. מא גרמי מא כטייתי. אד דהקתני׃ כִּי־מִשַּׁשְׁתָּ אֶת־כָּל־כֵּלַי מַה־מָּצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי־בֵיתֶךָ שִׂים כֹּה נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ וְיוֹכִיחוּ בֵּין שְׁנֵינוּ׃ אֲרֵי מַשֵּׁישְׁתָּא יָת כָּל מָנַי. מָא אַשְׁכַּחְתָּא מִכֹּל מָנֵי בֵיתָךְ. שַׁו הָכָא. קֳדָם אַחַי וְאַחָךְ. וְיוֹכְחוּן בֵּין תַּרְוָנָא׃ וקד גססת גמיע אניתי. פמא וגדת מן גמיע אניה׳ ביתך. צירה ההנא חדא אצחאבי ואצחאבך. ויובכונא עלא אלבדל׃ זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ וְאֵילֵי צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי׃ דְּנַן עַסְרִין שְׁנִין אֲנָא עִמָּךְ. רַחְלָךְ וְעִזָּךְ לָא אַתְכִּילוּ. וְדִכְרֵי עָנָךְ לָא אֲכָלִית׃ הורא לי עשרין סנה מעך. רכאלך ומואעזך לם תתכל. וכבאש גנמך לם אכל׃ טְרֵפָה לֹא־הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אָנֹכִי אֲחַטֶּנָּה טו מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה טז גְּנֻבְתִי יוֹם וּגְנֻבְתִי לָיְלָה׃ דִּתְבִירָא לָא

אִיתֵיתִי

חלק הדקדוק יד) כי רחל גנבתם. בפתח על משקל אחזתם: טו) מידי תבקשנה. קל הקו"ף וכן רוב הבנין בשו"א הקו"ף: (מהרי"ב ב' רד"ק) טז) גנבתי יום. בכל התיגאן אין מאריך בנו"ן בתרויהון והשו"א שבבית נח וזהו מחלוקת בין בן אשר ובן נפתלי עי' במחברת:

איתיתי לך. דהות שגיא ממנינא מני את
בעי לה. נטרית בימכא. ונטרית בליליא:
ופריסה לא ארפעהא אליך. ומא
אסתהלכתהא מן ידיי תטלבהא. וכדרת
נהארא ולילא: הייתי ביום אכלני חרב
וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני: הויתי
בימכא. אכלני שרבא וגלידא הוה נחית
עלי בליליא. ונדת שינתי מעיני: וכנת פי
אנהאר. יחרקני אסמום ואלגליד פי
אליל. ונפר נומי מן עיני: זה לי עשרים
שנה בביתך עבדתיך ארבע עשרה
שנה בשתי בנתיך ושש שנים בצאנך
ותחלף את משכרתי עשרת מנים: דנן
לי. עסרין שנין בביתך. פלחתך. ארבע
עסרי שנין בתרתין בנתך. ושית שנין
בענך. ואשניתא ית אגרי עסר זמנין:
הודא לי עשרין סנה פי ביתך. כדמתך.
ארבעה' עשר סנה באבנתיך. וסת סנין
בגנמך. ובדלת אגרתי עשרה' אעדאד:
לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק
היה לי כי עתה ריקם שלחתני את עניי
ואת יגיע כפי ראה אלהים ויוכח אמש:
אלו לא פון. אלהיה דאבא אלהיה
דאברהם. ודדחיל ליה יצחק הוה בסעדי.
ארי כען ריקן שלחתני. ית עמלי. וית
ליאות ידי. גלי קדם יי' ואוכח ברמשא:
לולא אלה אבי אלה אבראהם. ופזע
יצחאק כאן לי עונא. כנת אלאן אטלקתני
פארגא. לצ̇עפי ולתעב כפיי. נט̇ר אלה
וו̇בך̇ אלבארחה: ויען לבן ויאמר אל
יעקב הבנות בנתי והבנים בני והצאן
צאני וכל אשר אתה ראה לי הוא ולבנתי
מה אעשה לאלה היום או לבניהן אשר
ילדו: ואתיב לבן ואמר ליעקב. בנתא
בנתי. ובניא בני וענא עני. וכל דאת
חזי דילי הוא. ולבנתי. מא אעביד
לאלין יומא דין. או לבניהון דילידא:
פאג̇אבה לבן וקאל. אלבנאת בנאתי.
ואלאולאד אולאדי ואלגנם גנמי. וגמיע

מא תראה פהו לי. פמא עסא אן אצנע
בבנאתי אליום. או באולאדהן אד̇י ולדן:
ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה
לעד ביני ובינך: וכען. איתא נגזר קיים
אנא ואת. ויהי לסהיד בינא ובינך: ואלאן.
תעאל נעהד עהדא אנא ואנת. ויכון
שאהדא ביני ובינך: ויקח יעקב אבן
וירימה מצבה: ונסיב יעקב אבנא.
וזקפה קמא: פאכ̇ד̇ יעקוב חגרא. ונצבהא
דכה: ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים
ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על
הגל: ואמר יעקב לאחוהי לקוטו אבנין.
ונסיבו אבנין ועבדו דגורא. ואכלו תמן
על דגורא: פקא̇ל יעקוב לאצחאבה אלקטו
חגארה ולקטו חגארה וצנעו רגמא. ואכלו תם
עלי' אלרגם: ויקרא לו לבן יגר שהדותא
ויעקב קרא לו גלעד: וקרא ליה לבן.
יגר סהדותא. ויעקב. קרא ליה גלעד:
פסמאה לבן רגם אלשאהדה. ויעקוב.
סמאה באלעבראניה גלעד: ויאמר לבן
הגל הזה עד ביני ובינך היום על כן קרא
שמו גלעד: ואמר לבן. דגורא הדין סהיד.
בינא ובינך יומא דין. על כן קרא שמיה
גלעד: פקאל לבן. הודא אלרגם שאהד.
ביני ובינך אליום. לד̇אלך סמאה גלעד:
והמצפה אשר אמר יצף יהוה ביני
ובינך כי נסתר איש מרעהו: וסכותא
דאמר. יסך מימרא דיי בינא ובינך.
ארי נתכסי גבר מחבריה: ואלמטלע
אלד̇י קאל. יטלע אלה ביני ובינך. אד̇
נגסתר כל אמר ען צאחבה: אם תענה
את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין
איש עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך:
אם תעני ית בנתי. ואם תסב נשין על
בנתי. לית אנש עמנא. חזי. מימרא דיי'
סהיד בינא ובינך: אן לא תעד̇ב בנאתי.
ולא תאכ̇ד̇ עליהן נסאא. ליס מענא
אנסאן גריב. אנט̇ר. אלה שאהד ביני
ובינך: ויאמר לבן ליעקב הנה הגל הזה

והנה

חלק הדקדוק יז) ארבע עשרה שנה. כ"ה בכל התיגאן המאריך בבי"ת: יט) יצף ה' ביני ובינך. הטעם ביו"ד בכל הספרים והוא מלעיל ואפשר דבא על דרך הזרות:

והנה המצבה אשר יריתי ביני ובינך: ואמר לבן ליעקב. הא דגורא הדין. והא קמתא. דאקימית בינא ובינך: קאל לבן ליעקוב. הודא ארגם והדה אנצבה. אלדי זרותהא ביני ובינך: עד הגל הזה ועדה המצבה יט אם־אני לא־אעבר אליך את־הגל הזה כ ואם־אתה לא־תעבר אלי את־הגל הזה ואת־המצבה הזאת לרעה: סהיד דגורא הדין. וסהדא קמתא. אם אנא. לא אעבר לותך ית דגורא הדין. ואם את. לא תעבר לותי. ית דגורא הדין. וית קמתא הדא לבישו: הדא ארגם שאהד והדה אנצבה. עליי. אן לא אגוזהמא אליך. ועליך אן לא תגוזהמא אליי לשר: אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם וישבע יעקב בפחד אביו יצחק: אלהיה דאברהם. ואלהיה דנחור ידינון בינגא. אלהיה דאבוהון. וקיים יעקב. בדדחיל ליה אבוהי יצחק: אאה אבראהם. ואאה נחור יחכם ביננא. אאה אביהמא. וחלף יעקוב. בפזע אביה יצחאק: ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל־לחם ויאכלו לחם וילינו בהר: ונכס יעקב נכסתא בטורא. וקרא לאחוהי למיכל לחמא. ואכלו לחמא ובתו בטורא: פדבח יעקוב דבחא פי אגבל. ודעא באצחאבה ליאכלו טעאמא. פאכלו טעאמא. ובאתו פי אלגבל: וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב לבן למקמו: ואקדים לבן בצפרא. ונשיק לבנוהי. ולבנתיה ובריך יתהון. ואזל. ותב לבן לאתריה: פאדלג לבן באלגדאה. וקבל בניה ובנאתה ודעא להם. ומצא ורגע אלי מוצעה: ויעקב הלך לדרכו ויפגעו־בו מלאכי אלהים: ויעקב אזל לאורחיה. וערעו ביה מלאכיא דיי׳: ויעקוב מצא אלי טריקה. פפאגאתה מלאיכה אלה: ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם־המקום ההוא מחנים: ואמר יעקב כד חזנון משרי מן קדם יי׳ דא. וקרא. שמיה דאתרא ההוא מחנים: פקאל יעקוב למא ראהם הדא עסכר אלה. וסמא דאלך אלמוצע דו אלעסכרין: פ פ פ

קמ"ח פס׳ סימן הלקי ומפטירין בהושע סי׳ י"א ועמי הלואים גר"נ למנחת שבת וב׳ וה׳

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל־עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום: ושלח יעקב אזגדין קדמוהי. לות עשו אחוהי. לארעא דשעיר לחקלי אדום: תם בעת יעקוב ברסל בין ידיה. אלי׳ עשו אכיה. אלי׳ בלד אשראה בלד אדום: ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם־לבן גרתי ואחר עד־עתה: ופקיד יתהון למימר. כדין תימרון. לרבוני לעשו. כדנן אמר עבדך יעקב. עם לבן דרית. ואוחרית עד כען: ואוצאהם קאילא. כדא קולו. לסיידי לעשו. כדא קאל עבדך יעקוב. אני סכנת ענד לבן. ותאכרת אלי׳ אלאן: ויהי־לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא־חן בעיניך: והוו לי תורין וחמרין. עאן ועבדין ואמהן. ושלחית לחואה לרבוני. לאשכחא רחמין בעינך: פצאר לי בקר וחמיר. וגנם ועביד ואמא. פבעתת לאכבר סיידי. לאגד חצאא ענדך: וישבו המלאכים אל־יעקב לאמר באנו אל־אחיך אל־עשו וגם הלך לקראתך וארבע־מאות איש עמו: ותבו אזגדיא. לות יעקב למימר. אתינא לות אחוך לות עשו. ואף אתי לקדמותך. וארבע מאה גוברא עמיה: פרגע ארסל. אלי׳ יעקוב קאילין. צרנא אלי׳ אכיך אלי׳ עשו. והודא הו מאצי תלקאך. ומעה ארבע מאיה רגל: ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את־העם אשר־אתו ואת־הצאן ואת־הבקר

והגמלים

הלק הדקדוק יט) אם אני. בקמץ האלף שלא בהפסק. אבל הוא בהעמדת טעם והוא א׳ מג׳ שבאו כן (מהריב"ש), כ) ואם אתה. תיבת אתה מלרע כי ההלשא לא הטעים ועיין במ"ר שמונה כל תיבות אתה דמלעיל ושארא מלרע ועיין במחברת שבריש התיגאן שוב ראיתי למהריב"ש שתכריח כן מטעמינו ע"ש: כא) כאשר ראם מחנה אלהים זה. תרגום משרי מן קיי׳ דא. כי מחנה בצרי ל׳ זכר הוא לא כן מחנה בסגו"ל דלשון נקבה הוא דלכך מתורגם משריתא:

והגמלים לשני מחנות : ודחיל יעקב .
לחדא ועקת ליה . ופליג ית עמא דעמיה .
וית ענא וית תורי . וגמליא לתרתין
משרין : פכאף יעקוב . גדא וצאק בה
אלאמר . וקסם אלקום אלדי מעה . ואלגנם
ואלבקר . ואלגמאל עלי עסכרין : ויאמר
אם־יבוא עשו אל־המחנה האחת והכהו
והיה המחנה הנשאר לפליטה : ואמר .
אם ייתי עשו . למשריתא חדא וימחינה .
ויהי . משריתא דאשתאר לשיזבא : קאל
אן גא עשו אלי אחדהמא ואהלכה . צאר
אלעסכר אלבאקי פליתה : ויאמר יעקב
אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה
האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך
ואיטיבה עמך : ואמר יעקב . אלהיה
דאבא אברהם . ואלהיה דאבא יצחק . יי'
דאמר לי . תוב לארעך . ולילדותך ואוטיב
עמך : קאל יעקוב . יא אלאה גדי אבראהם .
ואלאה אבי יצחאק . יא אלה אלדי קלת לי .
ארגע אלי בלדך . ומולדך ואחסן אליך :
קטנתי מכל החסדים ומכל־האמת אשר
עשית את־עבדך כי [א] במקלי עברתי את־
הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות :
זעירן זכותי . מכל חסדין ומכל טבוון .
דעבדת עם עבדך . ארי יחידי . עברית
ית ירדנא הדין . וכען הויתי לתרתין
משרין : אנא אקל . מן אסתחקאק גמיע
אלפצל ואלאחסאן . אלדי צנעתה מע
עבדך . לאן בעצאי עברת הדא אלארדן .
ואלאן פקד צאר לי עסכרין : [ב] הצילני
נא מיד אחי מיד עשו כי־ירא אנכי אתו
פן־יבוא והכני אם על־בנים : שיזבני
כען . מידא דאחי מידא דעשו . ארי דחיל
אנא מניה . דלמא ייתי וימחינני . אמא
על בניא : אסאלך אן תכלצני . מן יד
אכי מן יד עשו . לאני אכאפה . כלא יאתי
ויקתל מן מעי . אלאם מע אלבנין קסאוה :
ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי
את־זרעך כחול הים אשר לא־יספר מרב :
ואת אמרת . אוטבא אוטיב עמך . ואשוי
ית בנך סגיאין כחלא דימא . דלא יתמנון
מסגי : ואנת קלת אני אחסן אליך .
ואצייר נסלך כרמל אלבחר . אלדי לא יחצא
מן כתרה : וילן שם בלילה ההוא ויקח
מן־הבא בידו מנחה לעשו אחיו : ובת
תמן בליליא ההוא . ונסיב . מן דאיתי
בידיה . תקרובתא לעשו אחוהי : ובאת
תם פי תלך אללילה . ואכד ממא גא בה
מעה . הדייה לעשו אכיה : עזים מאתים
ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים
עשרים : עזי מאתן . ותישיא עסרין .
רחלי מאתן ודכרי עסרין : מאיתין ענז .
ועשרין תיס . מאיתין נעגה ועשרין כבש :
גמלים מיניקות ובניהם שלשים פרות
ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים
[ג] ועירם עשרה : גמלי מינקתא . ובניהון
תלתין . תורתא ארבעין ותורי עסרא .
אתני עסרין . ועילי עסרא : תלאתין
נאקה . מרצעה מע אולאדהא . ארבעין
בקרה ועשרה תיראן . עשרין אתאן
ועשרה גחאש : ויתן ביד־עבדיו עדר עדר
לבדו ויאמר אל־עבדיו עברו לפני ורוח
תשימו בין עדר ובין עדר : ויהב ביד
עבדוהי . עדרא עדרא בלחודוהי . ואמר
לעבדוהי עיברו קדמי . ורוחא תשוון .
בין עדרא ובין עדרא : ואעטא דאלך
עבידה . קטיעא קטיעא עלא חדאה .
וקאל להם תקדמוני . וציירו פרגה . בין
קטיע וקטיע : ויצו את־הראשון לאמר
[ד] כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר [ה] למי־
אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך : ופקיד
ית קדמאה למימר . ארי יערענך עשו
אחי . וישאלנך למימר . דמן את ולאן
את אזיל . ודמן אלין דקדמך : ואמר
אלאול קאילא . אדא פאגאך עשו אכי .
וסאלך קאילא . למן אנת ואלי אין תמצי .

ולמן

חלק הדקדוק א) כי במקלי. נפל הדגש בבינוי : (מהרי"ב) ב) הצילני נא. סי' מנצפ"ך לגאולה. וצל"ע : ג) ועירם עשרה. בא העין בשו"א לבדו וכן ועצור במילין (רד"ק מהרי"ב) : ד) כי יפגשך עשו אחי. אין בגימל געיא בכל התיגאן והשו"א נח וזו פליג ב"א וכ"נ וזהי סברת ב"א ז"ל. עיין במחברת : ה) למי אתה. תיבת אתה בא בפתח ומלעיל בלי הפסק וזקף אבל היא מועמדת בטעם (מהרי"ב) :

ולמן הולאי אֿלדי מעך : וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו
וְהִנֵּה גַם־הוּא אַחֲרֵינוּ : וְתֵימַר דְּעַבְדָּךְ
דְּיַעֲקֹב. תִּקְרֻבְתָּא הִיא דְּמִשְׁלְחָא. לְרִבּוֹנִי
לְעֵשָׂו. וְהָא אַף הוּא אָתֵי בַּתְרָנָא : פקל
לעבדך ליעקוב. הי הדייה מבעותה.
לסיידי לעשו. והודא הו איצֿא וראנא :
וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־הַשְּׁלִישִׁי גַּם
אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר
כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו בְּמֹצַאֲכֶם
אֹתוֹ : וּפַקֵּיד אַף יָת תִּנְיָנָא. אַף יָת
תְּלִיתָאָה. אַף יָת כָּל דְּאָזְלִין. בָּתַר עֶדְרַיָּא
לְמֵימַר. כְּפִתְגָמָא הָדֵין תְּמַלְּלוּן עִם עֵשָׂו.
כַּד תַּשְׁכְּחוּן יָתֵיהּ : ואמר אֿלתאני איצֿא
כדֿאך. ואֿלתאלֿת וסאיר אלמארין. מע
אלקטוע קאילא. מתֿל הדֿא אלקול תקולו
לעשו. אדֿא ואפיתמוה : וַאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה
עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו
בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה
פָנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי : וְתֵימְרוּן. אַף. הָא.
עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אָתֵי בַּתְרָנָא. אֲרֵי אֲמַר
אֲנִיחֵינֵיהּ לְרוּגְזֵיהּ. בְּתִקְרֻבְתָּא דְּאָזְלָא
קֳדָמַי. וּבָתַר כֵּן אֶחֱזֵי אַפּוֹהִי. מָאִם יִסַּב
אַפָּי : וקולו איצֿא. הודֿא עבדך יעקוב
וראנא. לאנה קאל אתרצֿאה אוולא.
באלהדייה אלמתקדמה בין ידיי. ובעד
דֿאך אנצֿר אליה וגהה. לעלה אן ישפעני :
וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה־
הַהוּא בַּמַּחֲנֶה : וַעֲבָרַת תִּקְרֻבְתָּא עַל
אַפּוֹהִי. וְהוּא. בָּת בְּלֵילְיָא הַהוּא בְּמַשְׁרִיתָא :
פתקדמת אלהדייה בין ידיה. ובאת הו
תלך אלילה פי אלעסכר : וַיָּקָם ׀ בַּלַּיְלָה
הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי
שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֵת
מַעֲבַר יַבֹּק : וְקָם בְּלֵילְיָא הַהוּא. וּדְבַר. יָת
תַּרְתֵּין נְשׁוֹהִי וְיָת תַּרְתֵּין לְחֵינָתֵיהּ. וְיָת
ב חַד עֲסַר בְּנוֹהִי. וַעֲבַר. יָת מַעְבַּר יוּבְקָא :
פקאם פי תלך אלילה. ואכֿד זוגתיה
ואמתיה. ואחדי עשר אבנא לה. ועבר
בהם עבר אליבק : וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת־
הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ : וּדְבַרִינוּן.
וְאַעְבְּרִנּוּן יָת נַחְלָא. וְאַעְבַּר יָת דִּלֵיהּ :
פאכֿדהם. ועבר בהם אלואד. ועבר בגמיע
מאלה : וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ
עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר : וְאִשְׁתְּאַר יַעֲקֹב
בִּלְחוֹדוֹהִי. וְאִשְׁתַּדַּל גֻּבְרָא עִמֵּיהּ. עַד
דִּסְלֵיק צַפְרָא : פבקי יעקוב וחדה.
פצארעה רגל. אלי מטלע אלפגר : וַיַּרְא
כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף־יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף־
יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ : וַחֲזָא. אֲרֵי לָא
יָכֵיל לֵיהּ. וּקְרֵיב בִּפְתֵי יַרְכֵּיהּ. וְזָע פְּתֵי
יַרְכָּא דְּיַעֲקֹב. בְּאִשְׁתַּדָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ :
פראא אנה ליס יטיקלה דנא בחק ורכה.
פזאל חק ורך יעקוב. מן מצארעתה לה :
וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא
אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי : וַאֲמַר שַׁלְּחַנִי.
אֲרֵי סְלֵיק צַפְרָא. וַאֲמַר לָא אֲשַׁלְּחִנָּךְ.
אֱלָהֵין בָּרֵיכְתָּנִי : קאל אטלקני. אדֿ קד
טלע אלפגר. קאל לא אטלקך. דון אן
תבארכני : וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב : וַאֲמַר לֵיהּ מַן שְׁמָךְ. וַאֲמַר יַעֲקֹב :
קאל לה מא אסמך. קאל יעקוב : וַיֹּאמֶר
לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל
כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל :
וַאֲמַר. לָא יַעֲקֹב יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ. אֱלָהֵין
יִשְׂרָאֵל. אֲרֵי רַב אַתְּ קֳדָם יְיָ. וְעִם גֻּבְרַיָּא
וִיכֵילְתָּא : קאל. לא יסמא אסמך יעקב פקט.
אלא אסראיל. לאנך תרווסת ענד אללה.
וענד אֿנאס וטקת דֿאלך : וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב
וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה
תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם : וּשְׁאֵיל
יַעֲקֹב. וַאֲמַר חַוִּי כְעַן שְׁמָךְ. וַאֲמַר. לְמָא
דְּנָן אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי. וּבָרֵיךְ יָתֵיהּ תַּמָּן :
פסאלה יעקוב. וקאל אכֿברני מא אסמך.
קאל ומא סואלך ען אסמי. ובארכה תֿם :
וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי
אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי : וּקְרָא
יַעֲקֹב. שְׁמָא דְּאַתְרָא פְּנִיאֵל. אֲרֵי חֲזֵיתִי

מלאכא

חלק הדקדוק ו) במצאכם אתו. המ"ם בחולם והצדי בפתח להרחיב על האלף ולבאר המלה ולולי זה היה המ"ם בקמ"ץ חטף והצד"י בשו"א :

מלאכא דיי׳ אפין באפין. ואשתיזבת
נפשי: פסמא יעקוב. אסם אמוצע פניאל.
קאל לאני ראית מלך אלה שפאהא.
ותכלצת נפסי: ויזרח־לו השמש כאשר
עבר את־פנואל והוא צלע על־ירכו:
ודנח ליה שמשא. כד עבר ית פנואל.
והוא מטלע על ירכיה: פאשרקת לה
ארשמס. כמא עבר פנואל. וכאן אלי׳
וקתה דאך יצלע מן ורכה: על־כן לא־
יאכלו בני־ישראל את־גיד הנשה אשר
על־כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף־
ירך יעקב בגיד הנשה: על כן. לא אכלין
בני ישראל ית גידא נשיא. דעל פתי
ירכא. עד יומא הדין. ארי קריב בפתי
ירכא דיעקב. בגידא נשיא: לדאלך לא
יאכלון בני אסראיל ערק אנסא. אלדי
מע חק אלורך. אלי׳ יומנא הדא. למא
דנא בחק ורך יעקוב. בערק אנסא:
וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא
ועמו ארבע מאות איש ויחץ את־הילדים
על־לאה ועל־רחל ועל שתי השפחות:
וזקף יעקב עינוהי. וחזא והא עשו אתי.
ועמיה. ארבע מאה גוברא. ופליג ית
בניא. על לאה ועל רחל. ועל תרתין
לחינתא: פרפע יעקוב עינאה. ונצר
פארא בעשו אקבל. ומעה ארבע
מאיה׳ רגל. פקסם אלאולאד. עלי׳ לאה
ועלי׳ רחל. ואלאמתין: וישם את־
השפחות ואת־ילדיהן ראשנה ואת־לאה
וילדיה אחרנים ואת־רחל ואת־יוסף
אחרנים: ושוי ית לחינתא. וית בניהון
קדמותא. וית לאה ובנהא בתראין. וית
רחל וית יוסף בתראין: פציר אלאמתין
ואולאדהן אולא. ולאה ואולאדהא בעד
דאלך. ורחל ויוסף בעד דאלך: והוא
עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים
ח עד־גשתו עד־אחיו: והוא עבר קדמיהון.
וסגיד על ארעא שבע זמנין. עד מקרביה

לות אחוהי: והו תקדמהם. וסגד עלי׳
אלארץ סבע מראר. אלי׳ אן דנא מן
אכיה: וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל
על־צוארו וישקהו ויבכו: ורהט עשו
לקדמותיה וגפפיה. ונפל על צוריה
ונשקיה. ובכו: פחאצר עשו תלקאה
פעאנקה. ואנכב עלי ענקה פקבלה.
ובכיא: וישא את־עיניו וירא את־הנשים
ואת־הילדים ויאמר מי־אלה לך ויאמר
הילדים אשר־חנן אלהים את־עבדך:
וזקף ית עינוהי. וחזא ית נשיא וית בניא.
ואמר מן אלין לך. ואמר. בניא. דחן יי׳
ית עבדך: פרפע עינאה. ונצר אנסא
ואלאולאד. קאל מן הולאי מעך. קאל.
אלאולאד אלדי רזקהם אלה לעבדך:
ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין:
וקריבא לחינתא. אנין ובניהון וסגידא:
פתקדמא אלאמתין. ואולאדהן וסגדא:
ותגש גם־לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש
ט יוסף ורחל וישתחוו: וקריבת אף לאה.
ובנהא וסגידו. ובתר כן. קריב. יוסף
ורחל וסגידו: פתקדמת לאה איצא.
ואולאדהא וסגדו. ובעד דאלך תקדם.
יוסף ורחל וסגדו: ויאמר מי לך כל־
המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא־
חן בעיני אדני: ואמר. מא לך. כל
משריתא הדא דערעית. ואמר. לאשכחא
רחמין בעיני רבוני: קאל. למא לך גמיע
הדא אלדי פאגיתה. קא. לאגד חצאא ענד
סיידי: ויאמר עשו יש־לי רב אחי יהי־
לך אשר־לך: ואמר עשו אית לי סגי.
אחי. אצלח בדילך: קאל עשו מוגוד לי
אכתר מן דאלך. בקי לך יא אכי מאלך:
ויאמר יעקב אל־נא אם־נא מצאתי חן
בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על־כן
ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרצני:
ואמר יעקב. בבעו אם כען אשכחית
רחמין בעינך. ותקביל תקרובתי מן ידי.

ארי

חלק הדקדוק. ז) והנה עשו בא. אין כאן פסיק בכל הספרים שבדקתי גם בספרי הדפוס לא נמצא ועיקר: ח) עד גשתו עד אחיו. תרגם אונקלוס לות: ט) ואחר נגש. תיבת נגש בתביר בכל התיגאן לא במאריכה: י) אשר פגשתי. הגימל בקמץ כדינו גם לא נמנה בכלל פתחין באתנח עיין במחברת ובמסורה וכ״כ הרמ״ל דלא כדפוסים והוא טעות: *) צואריו קרי. *) נקוד על וישקהו.

ארי על כן חזיתנון לאפך. כחיזו. אפי
רברביא ואתרעית לי: קאל יעקוב. לא
יא סיידי אן וגדת חצֿאא ענדך. אקבל
הדייתי מן ידי. פאני קד ראית וגהך.
כרויא וגה אלאשראף פארץֿ עני: קח־
נא את־ברכתי אשר הבאת לך כי־חנני
אלהים וכי יש־לי־כל ויפצר־בו ויקח:
קביל כען ית תקרבתי דאתיתיאת לך.
ארי רחים עלי יי׳ וארי אית לי כולא.
ואתקיף ביה וקביל: אקבל הדייתי ארי
גבת לך. פאן אלה רפאני ומוגוד לי
ג* כתיר. פאלח עליה חתא קבלהא: ויאמר
נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: ואמר נטול
ונהך. ואהך לקבלך: קאל נרחל ונמצי.
ואסיר מעך: ויאמר אליו אדני יא ידע כי־
הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי
ודפקום יום אחד ומתו כל־הצאן: ואמר
ליה. רבוני ידע ארי ינקיא רכיכין. ועָנא
ותורי מינקתא עלי. אם ארחוקנון יומא
חד. וימותון כל ענא: קאל לה. סיידי
יעלם אן אלאולאד רכץֿ. ואלגנם ואלבקר
מרצֿעאת עני. פאן כדדתהא יומא
ואחדא. תמאות אבתרהא: יעבר־נא
אדני לפני עבדו יב ואני אתנהלה לאטי
לרגל המלאכה אשר־לפני ולרגל הילדים
עד אשר־אבא אל־אדני שעירה: יעבר
כען רבוני קדם עבדיה. ואנא אדבר
בניח. לרגל עבידתא דקדמי ולרגל
ינקיא. עד דאיתי לות רבוני לשעיר:
יתקדם סיידי קדאם עבדה. ואנא
ד* אסוקהם רוידא. בסבב אלמלך אלדי בין
ידיי ומן אגל אלאולאד. אלי׳ אן אגי
אלי׳ סיידי אלי׳ אלשראה: ויאמר עשו
אציגה־נא עמך מן־העם אשר אתי ויאמר
למה זה אמצא־חן בעיני אדני: ואמר
עשו. אשבוק כען עמך. מן עמא דעמי.
ואמר למא דנן. אשכח רחמין בעיני
רבוני: קאל. פאכלף מעך מן אלקום
אלדי מעי. קאל למא דא. אגד כל הדא

אלחצֿא ענד סיידי: וישב ביום ההוא
עשו לדרכו שעירה: ותב ביומא ההוא
עשו. לאורחיה לסעיר: פרגע עשו
פי דאלך אליום. אלי׳ טריקה אלי׳
אלשראה: ויעקב נסע סכתה ויבן
לו בית ולמקנהו עשה סכת על־כן קרא
שם־המקום סכות: ויעקב נטל לסכות.
ובנא ליה ביתא. ולבעירויה עבד מטלן.
על כן. קרא שמיה דאתרא סכות:
ויעקוב רחל אלי׳ סכות. פבנא לה
ביתא. וצנע למאשיתה ערישא. לדאלך
סמי אלמוצֿע סכות: ס ויבא
יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ
כנען בבאו מפדן ארם ויחן את־פני
העיר: ואתא יעקב שלים לקרתא
דשכם. דבארעא דכנען. במיתוהי מפדן
ארם. ושרא לקביל קרתא: פרכל יעקוב
סאלמא אלי׳ קריה׳ נאבלוס. אלתי פי בלד
כנעאן. פי מגייה מן פדן ארם. ונזל
קבאלה׳ אלקריה: ויקן את־חלקת השדה
אשר נטה־שם אהלו מיד בני־חמור אבי
שכם במאה קשיטה: וזבן ית אחסנת
חקלא. דפרסיה תמן למשכניה. מיד
בני חמור אבוהי דשכם. במאה חורפן:
פאבתאע חדיקה׳ אלציעה. אלדי צֿרב תם
כבאיה. מן יד בני חמור אבו שכם.
במאיה׳ נעגה: ויצב־שם מזבח ויקרא־
לו אל אלהי ישראל: ואקים תמן מדבח.
ופלח עלוהי. קדם אל אלהא דישראל:
פנצב תם מדבחא. ודעא אמאמה. באסם
אלטאיק אלאה אסראיל: ס ותצא
דינה בת־לאה אשר ילדה ליעקב לראות
בבנות הארץ: ונפקת דינה בת לאה.
דילידת ליעקב. למחזי בבנת ארעא:
תם כרגת דינה אבנה׳ לאה. אלדי ולדתהא
ליעקוב. לתנצֿר בבנאת אהל אלבלד:
וירא אתה שכם בן־חמור החוי נשיא
הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה:
וחזא יתה. שכם בר חמור. חואה רבא

דארעא

חלק הדקדוק. יא) אדני ידע כי הילדים רכים. היבת ידע בפשטא אחת והיא מלרע: יב) ואני אתנהלה לאטי. האלף מועמד בגעיא והנו"ן בקמץ וכ"ה בקצת דפוסים

דְּאַרְעָא. וּדְבַר יָתַהּ. וּשְׁכֵיב יָתַהּ וְעַנְּיַהּ:
פראהא שכם אבן חמור. אלחוי שריף
אלבלד. פאכ׳ד׳הא. וצ׳אגעהא ואתאהא:
וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת־יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב
אֶת־הַנַּעֲרָ* וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנַּעֲרָ:
וְאִתְרְעִיאַת נַפְשֵׁיהּ. בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב.
וּרְחֵים יָת עוּלֵימְתָא. וּמַלִּי עַל לִבַּהּ
דְּעוּלֵימְתָא: פתעלקת נפסה בהא.
ואחבהא ודאראהא: וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־
חֲמוֹר אָבִיו לֵאמֹר יג קַח־לִי אֶת־הַיַּלְדָּה
הַזֹּאת לְאִשָּׁה: וַאֲמַר שְׁכֶם. לַחֲמוֹר אֲבוּהִי
לְמֵימַר. סַב לִי. יָת עוּלֵימְתָא הָדָא לְאִתּוּ:
פקאל שכם לחמור אביה קאילא. כ׳ד׳ לי
הד׳ה אלגאריה זוגה: וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי
טִמֵּא אֶת־דִּינָה בִתּוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ
בַּשָּׂדֶה וְהֶחֱרִשׁ יַעֲקֹב עַד־בֹּאָם: וְיַעֲקֹב
שְׁמַע. אֲרֵי סַאֵיב יָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ. וּבְנוֹהִי.
הֲווֹ עִם גֵּיתוֹהִי בְּחַקְלָא. וּשְׁתֵיק יַעֲקֹב עַד
מֵיתֵיהוֹן: וסמע יעקוב. אנה קד נג׳ס
דינה אבנתה. וכאן בניה מע מאשיתה
פי צחרא. פאמסך אלי׳ מג׳ייהם: וַיֵּצֵא
חֲמוֹר אֲבִי־שְׁכֶם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ:
וּנְפַק. חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁכֶם לְוָת יַעֲקֹב.
לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ: תם כ׳רג. חמור אבו שכם
אלי׳ יעקוב. ליכלמה בד׳אלך: וּבְנֵי יַעֲקֹב
בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל
לִשְׁכַּב אֶת־בַּת־יַעֲקֹב יד וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה:
וּבְנֵי יַעֲקֹב. עָאלוּ מִן חַקְלָא כַּד שְׁמַעוּ.
וְאִתְנְסִיסוּ גּוּבְרַיָּא. וּתְקֵיף לְהוֹן לַחֲדָא.
אֲרֵי קְלָנָא עֲבַד בְּיִשְׂרָאֵל. לְמִשְׁכַּב יָת
בַּת יַעֲקֹב. וְכֵן לָא כָשַׁר דְּיִתְעֲבֵיד: ובני
יעקוב. גאו מן צחרא כמא סמעו.
פאג׳תם אלקום. ואשתד עליהם גדא.
למא צנע כ׳סאסה פי אל אסראיל. אד׳
צ׳אגע אבנה׳ יעקוב. וכד׳אך לא יצנע:
וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה
נַפְשׁוֹ בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה:

וּמַלֵּיל חֲמוֹר עִמְּהוֹן לְמֵימַר. שְׁכֶם בְּרִי.
אִתְרְעִיאַת נַפְשֵׁיהּ בִּבְרַתְּכוֹן. הַבוּ כְעַן
יָתַהּ לֵיהּ לְאִתּוּ: פכלמהם חמור קאילא.
אן שכם אבני. קד שעפת נפסה
באבנתכם. פאעטוהא לה זוגה: וְהִתְחַתְּנוּ
אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ
תִּקְחוּ לָכֶם: וְאִתְחַתְּנוּ בַנָא. בְּנָתְכוֹן
תִּתְּנוּן לַנָא. וְיָת בְּנָתָנָא תִּסְּבוּן לְכוֹן:
וצאהרונא. אעטונא בנאתכם. וכד׳ו
בנאתנא: וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה
לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וּסְחָרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ בָּהּ: וְעִמַּנָא
תִּתְּבוּן. וְאַרְעָא תְּהֵי קֳדָמֵיכוֹן. תִּיבוּ
וַעֲבִידוּ בַהּ סְחוֹרְתָא. וְאַחְסִינוּ בַהּ: וקימו
מענא. הודא אלבלד בין ידיכם. אג׳לסו
ואתג׳רו פיה. וחוזוה: וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל־
אָבִיהָ וְאֶל־אַחֶיהָ אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵיכֶם
וַאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתֵּן: וַאֲמַר שְׁכֶם
לַאֲבוּהָא וְלַאֲחָהָא. אֶשְׁכַּח רַחֲמִין
בְּעֵינֵיכוֹן. וּדְתֵימְרוּן לִי אֶתֵּין: פקאל שכם
לאביהא ואכ׳ותהא. אג׳ד חט׳א ענדכם.
ומא תקולו לי אעטיכם: הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד
מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלָי
וּתְנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ* לְאִשָּׁה: אַסְגּוּ עֲלַי
לַחֲדָא מוֹהֲרִין וּמַתְּנָן. וְאֶתֵּין. כְּמָא
דְּתֵימְרוּן לִי. וְהַבוּ לִי יָת עוּלֵימְתָא לְאִתּוּ:
כת׳רו עליי ג׳דא מן אלמהר ואלעטא.
ואעטיכם כמא תקולו לי. ואעטוני הד׳ה
אלגאריה זוגה: וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שְׁכֶם
וְאֶת־חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבֵּרוּ אֲשֶׁר
טִמֵּא אֵת דִּינָה אֲחֹתָם: וַאֲתִיבוּ בְנֵי יַעֲקֹב.
יָת שְׁכֶם וְיָת חֲמוֹר אֲבוּהִי. בְּחָכְמָא
וּמַלִּילוּ. דְּסַאֵיב. יָת דִּינָה אֲחָתְהוֹן:
פאג׳אבוהמא בני יעקוב. במכר וקאלו.
כמא נג׳ס דינה אכ׳תהם: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם
לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לָתֵת אֶת־
אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עָרְלָה כִּי־חֶרְפָּה
הִוא לָנוּ: וַאֲמַרוּ לְהוֹן. לָא נִכּוּל לְמֶעְבַּד
פִּתְגָּמָא הָדֵין. לְמִתַּן יָת אֲחָתַנָא. לִגְבַר

*) הנערה קרי
דל׳יה

חלק הדקדוק. יג) וידבר על לב הנערה, תרגום שלנו ומלי על לבה ולא ומליל, דקשיא ליה לאונקלוס תיבת וידבר שהיא לשון קשה וזה היפך המכוון שלפייסה היה צריך לכן תרגם אחר כוונת הענין ומלי לומר שמילא על לבה כשלמות דבר פיום וריצוי, וכן מפרש דברו על לב ירושלם דמתרגמינן מלו הנחומין ולא מתרגמינן מלילו ורו"ק: יד) קח לי את הילדה הזאת לאשה, הדלת של תיבת הילדה ברגש בכל תתיגאן: טו) וכן לא יעשה ת"א דיתעביד:

דליה ערלא. ארי חסדא היא לנא: קאלו
להמא. לא נטיק אן נצנע הדא אלאמר.
אן נעטי אכתנא. לרג'ל לה קלפה. לאנה
עאר עלינא: טו אך־בזאת נאות לכם אם
תהיו כמנו להמל לכם כל־־זכר: ברם
בדא נטפס לכון. אם תהון כותנא. למגזר
לכון כל דכורא: לכן בכלה נטאבקכם.
אן תצירו מתלנא. ואכתתן מנכם כל
דכר: ונתנו את־־בנתינו לכם ואת־־
בנתיכם נקח־־לנו וישבנו אתכם והיינו
לעם אחד: ונתין ית בנתנא לכון. וית
בנתכון נסב לנא. ונתיב עמכון. ונהי לעמא
חד: ואעטינאכם בנאתנא. ותזווגנא
בנאתכם. ואקמנא מעכם. וצרנא אמה
ואחדה: ואם־־לא תשמעו אלינו
להמול ולקחנו את־־בתנו והלכנו:
ואם לא תקבלון. מננא למגזר. ונדבר
ית ברתנא וניזיל: ואן לם תקבלו מנא
אן תכתתנו. אכדנא אבנתנא ומצינא: יז
וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם
בן־חמור: ושפרו פתגמיהון בעיני חמור.
ובעיני שכם בר חמור: פחסן כלאמהם
ענד חמור. וענד שכם אבנה: ולא־אחר
הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת־־
יעקב והוא נכבד מכל בית אביו:
ולא אוחר עולימא למעבד פתגמא.
ארי אתרעי בבת יעקב. והוא יקיר. מכל
בית אבוהי: ולם יוכר אלג'לאם אן יצנע
דאלך אלאמר. לאנה מריד אבנה'
יעקוב. והו אכרם. מן גמיע בית אביה:
ויבא חמור ושכם בנו אל־שער עירם
וידברו אל־־אנשי עירם לאמר: ואתא
חמור. ושכם בריה לתרע קרתהון.
ומלילו. עם אנשי קרתהון למימר: פלמא
דכל חמור. ושכם אבנה אלי' באב
קריתהם. כאטבו אהלהא קאילין:
האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו
בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה רחבת־
ידים לפניהם את־בנתם נקח־לנו לנשים
ואת־־בנתינו נתן להם: גובריא האלין
שלם אנון עמנא. ויתבון בארעא ויעבדון
בה סחורתא. וארעא. הא פתיות ידין
קדמיהון. ית בנתהון נסב לנא לנשין.
וית בנתנא נתין להון: הולאי אלקום
מסאלמין הם לנא. אן יגלסו פי אלבלד
ויתגרו פיה. והודאה ואסע אלאמכאן
בין אידיהם. אן נתזווג בנאתהם. ונעטיהם
בנאתנא: אך־בזאת יאתו לנו האנשים
לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול
לנו כל־זכר כאשר הם נמלים: ברם בדא.
יתפסון לנא גובריא למתב עמנא. למהוי
לעמא חד. במגזר לנא כל דכורא. כמא
דאנון גזרין: לכן בכלה. יטאבקונא
אלקום אן יקימו מענא. ונציר אמה
ואחדה. באן יכתתן מנא כל דכר. כמא
הם מכתתנין: מקנהם וקנינם וכל־בהמתם
הלוא לנו הם אך נאותה להם וישבו
אתנו: גיתיהון וקנינהון וכל בעירהון.
הלא דילנא אנון. ברם נטפס להון.
ויתבון עמנא: מואשיהם ואתאתהם
וסאיר בהאימהם. אנמא הו לנא. ערא
אן נטאבקהם עלי' דאלך. ויקימו מענא:
וישמעו אל־חמור ואל־שכם בנו כל־יצאי
שער עירו וימלו כל־זכר כל־יצאי שער
עירו: וקבילו מן חמור ומן שכם בריה.
כל נפקי תרע קרתיה. וגזרו כל דכורא.
כל נפקי תרע קרתיה: פקבלו מן חמור
ומן שכם אבנה. כל מן כרג מן באב
קריתה. ואכתתן מנהם כל דכר: ויהי
ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני
בני־יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש
חרבו ויבאו על־העיר בטח ויהרגו כל־־
זכר: והוה ביומא תליתאה כד תקיפו
עליהון כיביהון. ונסיבו תרין בני יעקב.
שמעון ולוי. אחי דינה גבר חרביה. ועאו
על קרתא דיתבא לרוחצן. וקטלו כל
דכורא: ולמא כאן פי אליום אתאלת והם
וג'עון. אכד שמעון ולוי. אכוי דינה כל

רגל

חלק הדקדוק. טו) אך בזאת נאות לכם. תרגום ניטפס. תרגום אם יפהוך חטאים אל תבא לא תטפים. (הערוך):
יז) וייטבו דבריהם. העמדה היו"ד הנוספת בגעיא להורות על היו"ד פא הפעל נחה. [מהרי"ב]:

רגל סיפה. ודכלו עליהמא והם מטמאנון.
וקתלו כל דכר: ואת־חמור ואת־שכם
בנו הרגו לפי־חרב ויקחו את־דינה מבית
שכם ויצאו: וית חמור וית שכם בריה.
קטלו לפתגם דחרב. ודברו ית דינה.
מבית שכם ונפקו: וחמור ושכם אבנה.
קתלוהמא בחד סיף. ואכדו דינה. מן
בית שכם וכרגו: בני יעקב באו על־
החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחתם:
בני יעקב. עאלו לחלצא קטיליא. ובזו
קרתא. דסאיבו אחתהון: בני יעקוב.
דכלו עלי׳ אצרעא. וגנמו מא פי אלקריה.
כמא נגסו אכתהם: את־צאנם ואת־
בקרם ואת־חמריהם ואת אשר־בעיר
ואת־אשר בשדה לקחו: ית ענהון וית
תוריהון וית חמריהון. וית דבקרתא.
וית דבחקלא בזו: וגנמהם ובקרהם
וחמירהם. ומא פי אלקריה. ומא פי
צׄיאע אכדו: ואת־כל־חילם ואת־כל־
טפם ואת־נשיהם שבו ויבזו ואת כל־
אשר בבית: וית כל נכסיהון וית כל
טפלהון וית נשיהון. שבו ובזו. וית כל
דבביתא: וגמיע אתאתהם ואטפאלהם
ונסאהם. סבוהא וגנמוהא. וסאיר מא פי
אלמנאזל: ויאמר יעקב אל־שמעון ואל־
לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הארץ
בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו
עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי: ואמר
יעקב. לשמעון ולוי עכרתון יתי. למתן
דבבו בינא ובין יתיב ארעא. בכנענאה
ובפרזאה. ואנא עם דמנין. ויתכנשון
עלי וימחונני. ואשתיצי אנא ואנש ביתי:
פקאל יעקוב. לשמעון ולוי קד
פצׄחתמוני. ואפסדתמא חאלי מע אהל
אלבלד. אלכנעאניין ואלפרזיין. ואנא
רהט דו אחצא. פיגתמעון עליי ויקתלוני.
פאנפד אנא ואלי: ויאמרו הכזונה יעשה
את־אחותנו: ואמרו. הכנפקת ברא.
יתעבד לאחתנא: קאלו. אכזאניה. יצנע
באכתנא:
פ

ויאמר אלהים אל־יעקב קום עלה בית־
אל ושב־שם ועשה־שם מזבח יח לאל
הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך:
ואמר יי׳ ליעקב. קום. סק לבית אל
ותיב תמן. ועביד תמן מדבח. לאל
דאתגלי לך. במערקך. מן קדם עשו
אחוך: תם קאל אלה ליעקוב. קום
אצעד אלי׳ בית אל וקם תם. ואצנע
תם מדבחא. לאטאיק אלמתגלי
לך. פי הרובך. מן בין ידי עשו
אכיך: ויאמר יעקב אל־ביתו ואל
כל־אשר עמו הסרו את־אלהי
הנכר אשר בתככם והטהרו והחליפו
שמלתיכם: ואמר יעקב לאנש ביתיה.
ולכל דעמיה. אעדו. ית טעות עממיא
דביניכון. ואדכו. ושנו כסותכון: תם קא
יעקוב לאה. וסאיר מן מעה. אנזעו
מעבודאת אלגרבא אדי פי מא בינכם.
ותטהרו ובדלו תיאבכם: ונקומה ונעלה
בית־אל ואעשה־שם מזבח לאל הענה
אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר
הלכתי: ונקום ונסק לבית אל. ואעביד
תמן מדבח. לאל. דקביל צלותי ביומא
דעקתי. והוה מימריה בסעדי. באורחא
דאזלית: ונקום ונצעד אלי׳ בית אל.
ואצנע תם מדבחא. לאטאיק אלמגיבני
פי יום שדתי. וכאן מעי. פי אטריק אדי
סלכתה: ויתנו אל־יעקב את כל־אלהי
הנכר אשר בידם ואת־הנזמים אשר
באזניהם ויטמן אתם יעקב תחת האלה
אשר עם־שכם: ויהבו ליעקב. ית כל
טעות עממיא דבידיהון. וית קדשיא
דבאודניהון. וטמר יתהון יעקב. תחות
בוטמא דעם שכם: פדפעו אלי׳ יעקוב.
גמיע מעבודאת אלגרבא אדי כאנת
מעהם. ואלאשנאף אדי פי אדאנהם.
פדפנהא יעקוב. תחת אלבטמה אתי
בחצרה׳ נאבלוס: ויסעו ויהי חתת
אלהים על־הערים אשר סביבותיהם ולא
רדפו אחרי בני יעקב: ונטלו. והות

רחלא

חלק הדקדוק יח) לאל הנראה אליך תרגום לאל כי איננו סמוך:

דַּחְלָא מִן קֳדָם יְיָ׳. עַל עַמְמַיָּא דִּבְקִרְוֵי
סַחְרָנֵיהוֹן. וְלָא רְדַפוּ. בָּתַר בְּנֵי יַעֲקֹב:
ולמא רחלו. וכאן דער אלה. עלי׳ אהל
אלקרא אלתי חואליהם. ולם יכלבו בני
ה* יעקוב: וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
כְּנַעַן הִוא בֵּית־אֵל הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־
עִמּוֹ: וַאֲתָא יַעֲקֹב לְלוּז. דִּבְאַרְעָא דִּכְנַעַן.
הִיא בֵּית אֵל. הוּא וְכָל עַמָּא דְּעִמֵּיהּ:
חתא גא יעקוב אלי׳ לוז. אלתי פי בלד
כנעאן. הי בית אל. הו וגמיע אלקום
אלדי מעה: וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם
אֵל בֵּית־אֵל כִּי שָׁם יט נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים
בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אָחִיו: וּבְנָא תַמָּן מַדְבְּחָא.
וּקְרָא לְאַתְרָא. אֵל בֵּית אֵל. אֲרֵי תַמָּן.
אִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ׳. בְּמֶעְרְקֵיהּ מִן קֳדָם אֲחוּהִי:
פבנא תם מדבחא. ודעא פי אלמוצ׳ע.
אל בית אל. לאן תם תגלא לה אלה.
פי הרובה מן בין ידי אכיה: וַתָּמָת דְּבֹרָה
מֵינֶקֶת רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית־אֵל
תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן בָּכוּת:
וּמִיתַת דְּבוֹרָה מֵינִקְתַּהּ דְּרִבְקָה.
וְאִתְקְבַרַת. מִלְּרַע לְבֵית אֵל בְּשִׁיפּוֹלֵי
מֵישְׁרָא. וּקְרָא שְׁמֵיהּ מֵישַׁר בְּכִיתָא:
פמאתת דבורה דאיה׳ רבקה. ודפנת.
אספל מן בית אל דון אלמרג. פסמאה
מרג אלבכא: פ
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן
אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ: וְאִתְגְּלִי יְיָ׳ לְיַעֲקֹב עוֹד.
בְּמֵיתוֹהִי מִפַּדַּן אֲרָם. וּבָרֵיךְ יָתֵיהּ: תם
ו* תגלא אלה ליעקוב איצ׳א. פי מגיה מן
פדן ארם. פבארך עליה: וַיֹּאמֶר־לוֹ
אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא־יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד
יַעֲקֹב כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ׳ שְׁמָךְ
יַעֲקֹב. לָא יִתְקְרֵי שְׁמָךְ עוֹד יַעֲקֹב.
אֱלָהֵין יִשְׂרָאֵל יְהֵי שְׁמָךְ. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ
יִשְׂרָאֵל: וקאל לה אלה אסמך יעקוב.
לא יסמא אסמך אבדא יעקוב פקט. אלא
אסראיל. וסמאה איצ׳א אסראיל: וַיֹּאמֶר

לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה וּרְבֵה גּוֹי
וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ
יֵצֵאוּ: וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ׳. אֲנָא אֵל שַׁדַּי פּוּשׁ
וּסְגֵי. עַם. וּכְנִשַׁת שִׁבְטִין יְהוֹן מִנָּךְ. וּמַלְכִין
דְּשָׁלְטִין בְּעַמְמַיָּא מִנָּךְ יִפְּקוּן: תם קאל
לה אלה. אנא אטאיק אלכאפי אנם
ואכת׳ר. אמה בעד גוק אמם יכון מנך.
ומלוך מן צ׳לבך יכ׳רגון: וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה
וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ: וְיָת
אַרְעָא. דִּיהָבִית. לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לָךְ
אַתְּנִנַּהּ. וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ אֶתֵּין יָת אַרְעָא:
ואלבלד. אלדי אעטיתה לאבראהים
ויצחאק אעטיה לך. ולנסלך מן בעדך:
וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר
אִתּוֹ: וְאִסְתַּלַּק מֵעִלָּוֹהִי יְקָרָא דַּייָ׳. בְּאַתְרָא
דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ: תם ארתפע ענה נור אלה.
פי אלמוצ׳ע אלדי כאטבה: וַיַּצֵּב יַעֲקֹב
מַצֵּבָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת
אָבֶן וַיַּסֵּךְ עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן:
וַאֲקִים יַעֲקֹב קָמְתָא. בְּאַתְרָא. דְּמַלֵּיל
עִמֵּיהּ קָמַת אַבְנָא. וְנַסֵּיךְ עֲלַהּ נִסְכִּין.
וַאֲרֵיק עֲלַהּ מִשְׁחָא: פנצב יעקוב דכה.
פי אלמוצ׳ע אלדי כאטבה דכה מן חגארה.
ורש עליהא מזאגא. וצב עליהא דהנא:
וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר
אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים כ בֵּית־אֵל: וּקְרָא יַעֲקֹב
יָת שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא. דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ תַּמָּן.
יְיָ׳ בֵּית אֵל: וסמא יעקוב אסם אלמוצ׳ע.
אלדי כאטבה תם אלה בית אל: וַיִּסְעוּ*
מִבֵּית אֵל וַיְהִי־עוֹד כִּבְרַת־הָאָרֶץ לָבוֹא
אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ:
וּנְטַלוּ מִבֵּית אֵל. וַהֲוָה עוֹד כְּרוֹב אַרְעָא
לְמֵיעַל לְאֶפְרָת. וִילֵידַת רָחֵל וְקַשִּׁיאַת
בְּמֵילְדַהּ: תם רחלו מן בית אל. וקד
בקי מיל מן אלמסאפה אלי׳ דכול
אפרת. פולדת רחל וצעב ולאדהא:
וַיְהִי בְהַקְשֹׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ כא
הַמְיַלֶּדֶת אַל־תִּירְאִי כִּי־גַם־זֶה לָךְ בֵּן:

חלק הדקדוק יט) כי שם נגלו אליו האלהים תרגים שלנו אתגלי ליה ה׳ והיא הנכון כי כן כתוב והנה ה׳ נצב עליו ול״ג מלאכיא דיי׳: כ) אשר דבר אתו שם אלהים בית אל. תרגום בית אל: כא) והאמר (והיה) לה המילדת אל תיראי. אין בה״א געיא בכל התיגאן. ואם כן השו״א שבמ״ם נח. ועיין בפ׳ שמות ודוק וכ״כ מהריב״ש וז״ל השוא נח לדעת בן אשר:

והוה בקשיותה במילדה. ואמרת לה
חיתא לא תדחלין. ארי אף דין ליך בר:
פלמא צעב ולאדהא. קאלת להא
אלקאבלה לא תכאפין. פאן הדא לך
אבן: ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא
שמו בן־אוני ואביו קרא־לו בנימין: והוה.
במפק נפשה ארי מיתא. וקרת שמיה
בר דויי. ואבוהי קרא ליה בנימין: ולמא
כאן ענד כרוג נפסהא והי מאיתה.
אסמתה ן' תרחי. ואביה סמאה בנימין:
ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא
בית לחם: ומיתת רחל. ואתקברת
באורח אפרת. היא בית לחם: ומאתת
רחל. ודפנת פי טריק אפרת. הי בית
לחם: ויצב יעקב מצבה על־קברתה
הוא מצבת קברת־רחל עד־היום: ואקים
יעקב. קמתא על קבורתה. היא. קמת
קבורתא דרחל עד יומא דין: פנצב
יעקוב דכה עלא קברהא. הי תסמא
נצבה' רחל אלי' אליום: ויסע ישראל ויט
אהלה מהלאה למגדל־עדר: ונטל ישראל.
ופרסיה למשכניה. מהלאה למגדלא
דעדר: תם רחל אסראיל. ומד כבאיה.
מן הנאך אלי' מגדל עדר: ויהי בשכן
ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב
את־בלהה פילגש אביו וישמע ישראל

פסקא באמצע פסוק

פ

ויהיו בני־יעקב שנים עשר: והוה. כד
שרא ישראל בארעא ההיא. ואזל ראובן.
ושכיב ית בלהה לחינתא דאבוהי. ושמע
ישראל. והוו בני יעקב תרי עסר: פלמא
סכן אסראיל תלך אלבלד. מצא ראובן.
פצאגע בלהה אמה' אביה. פעלם בדאלך
אסראיל. פצארו בני יעקוב בבנימין
אתני עשר: בני לאה בכור יעקב ראובן
ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבלון: בני
לאה. בוכריה דיעקב ראובן. ושמעון
ולוי ויהודה. ויששכר וזבולון: בני לאה.
בכר יעקוב ראובן. ושמעון ולוי ויהודה.
ויששכר וזבולון: בני רחל יוסף ובנימן:

בני רחל. יוסף ובנימין: בני רחל. יוסף
ובנימין: ובני בלהה שפחת רחל דן
ונפתלי: ובני בלהה אמתה דרחל. דן
ונפתלי: ובני בלהה אמה' רחל. דן
ונפתלי: ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר
אלה בני יעקב אשר ילד־לו בפדן ארם:
ובני זלפה. אמתה דלאה גד ואשר. אלין
בני יעקב. דאתילידו ליה בפדן ארם:
ובני זלפה. אמה' לאה גד ואשר. הולאי
בני יעקוב. אלדי ולדו לה פי פדן ארם:
ויבא יעקב אל־יצחק אביו ממרא קרית
הארבע הוא חברון אשר־גר־שם אברהם
ויצחק: ואתא יעקב לות יצחק אבוהי.
לממרא קרית ארבע. היא חברון. דדר
תמן אברהם ויצחק: תם גא יעקוב אלי'
יצחאק אביה. אלי' ממרא קריה' ארבע.
היא חברא. אלדי סכן תם אבראהם
ויצחאק: ויהיו ימי יצחק מאת שנה
ושמנים שנה: והוו יומי יצחק. מאה
ותמנן שנין: וכאן עמר יצחאק. מאיה
ותמאניין סנה: ויגוע יצחק וימת ויאסף
אל־עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו
עשו ויעקב בניו: ואתנגיד יצחק ומית
ואתכניש לעמיה. סיב וסבע יומין.
וקברו יתיה. עשו ויעקב בנוהי: פתופא
יצחאק ומאת ואנצם אלי' קומה. שיכא
קד שבע מן אלעמר. ודפנוה עשו ויעקוב
אבנאה:

פ

ז* ואלה תלדות עשו הוא אדום: ואלין.
תולדת עשו הוא אדום: והדה שרח
תיאליד עשו הו ארום: עשו לקח את־
נשיו מבנות כנען את־עדה בת־אילון
החתי ואת־אהליבמה בת־ענה בת־
צבעון החוי: עשו. נסיב ית נשוהי מבנת
כנען. ית עדה. בת אילון חתאה. וית
אהליבמה בת ענה. בת צבעון חואה:
ודאלך אן עשו תזוג נסאיה מן בנאת
כנעאן. עדה אבנה' אילון אלחתי.
ואהליבמה אבנה' ענה. אבנה' צבעון
אלחוי: ואת־בשמת בת־ישמעאל אחות

נְבָיוֹת: וְיָת בָּשְׂמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל אֲחָתֵיהּ
דִּנְבָיוֹת: ובשמת אבנה' אסמאעיל אכ'ת
נביות: וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו אֶת־אֱלִיפָז
וּבָשְׂמַת יָלְדָה אֶת־רְעוּאֵל: וִילֵידַת עָדָה.
לְעֵשָׂו יָת אֱלִיפָז. וּבָשְׂמַת. יְלֵידַת יָת
רְעוּאֵל: פולדת עדה לעשו אליפז ובשמת
ולדת רעואל: וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת־יְעִישׁ*
וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר
יֻלְּדוּ־לוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וְאָהֳלִיבָמָה יְלֵידַת.
יָת יְעוּשׁ וְיָת יַעְלָם וְיָת קֹרַח. אִלֵּין בְּנֵי
עֵשָׂו. דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן:
ואהליבמה ולדת. יעוש ויעלם וקרח.
הולאי בני עשו. אלדי ולדו לה פי בלד
כנעאן: וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בָּנָיו
וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֶת־כָּל־נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת־
מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־בְּהֶמְתּוֹ וְאֵת כָּל־קִנְיָנוֹ
אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ
מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו: וּדְבַר עֵשָׂו. יָת נְשׁוֹהִי.
וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת בְּנָתֵיהּ וְיָת כָּל נַפְשָׁת
בֵּיתֵיהּ. וְיָת גֵּיתוֹהִי וְיָת כָּל בְּעִירֵיהּ. וְיָת
כָּל קִנְיָנֵיהּ. דִּקְנָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן. וַאֲזַל
לְאַרַע אוּחֲרֵי. מִן קֳדָם יַעֲקֹב אֲחוּהִי:
פאכ'ד עשו נסאיה. ובניה ובנאתה וכל
נפס מן אהלה. ומאשיתה וסאיר בהאימה.
וגמיע מלכה. אלדי מלכה פי בלד כנעאן.
ומצא אלי בלד גירה. מן קבל יעקוב
אכיה: כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב מִשֶּׁבֶת יַחְדָּו
וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לָשֵׂאת אֹתָם
מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם: אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנְהוֹן. סַגִּי
מִלְּמִתַּב כַּחֲדָא. וְלָא יְכֵילַת. אֲרַע
תּוֹתָבוּתְהוֹן לְסוֹבָרָא יָתְהוֹן. מִן קֳדָם
גֵּיתֵיהוֹן: אד' כאן סרחהם כת'יר מן אן
יקימו גמיעא. ולם יטיק בלד סכנאהם
אן יחתמלהם. מן קבל מואשיהם: וַיֵּשֶׁב
עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם: וִיתֵיב
עֵשָׂו בְּטוּרָא דְּסֵעִיר. עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם:
פסכן עשו אלדי הו אלאחמרי. פי גבל
סעיר: וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם
בְּהַר שֵׂעִיר: וְאִלֵּין. תּוּלְדַת עֵשָׂו אֲבוּהוֹן
דַּאֲדוֹמָאֵי. בְּטוּרָא דְּסֵעִיר: והדא שרח

*) יעוש קרי

תיאליד עשו אבו אלאחמריין. פי גבל
סעיר: אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־עֵשָׂו אֱלִיפַז בֶּן־
עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל בֶּן־בָּשְׂמַת אֵשֶׁת
עֵשָׂו: אִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי עֵשָׂו. אֱלִיפַז.
בַּר עָדָה אִתַּת עֵשָׂו. רְעוּאֵל. בַּר בָּשְׂמַת
אִתַּת עֵשָׂו: הדה אסמא בני עשו. אליפז.
אבן עדה זוגה' עשו. רעואל. אבן בשמת
זוגה' עשו: וַיִּהְיוּ בְּנֵי אֱלִיפָז תֵּימָן אוֹמָר
צְפוֹ וְגַעְתָּם וּקְנַז: וַהֲווֹ בְּנֵי אֱלִיפָז. תֵּימָן
אוֹמָר. צְפוֹ וְגַעְתָּם וּקְנַז: וכאן בני אליפז.
תימן אומר. צפו וגעתם וקנז: וְתִמְנַע ׀
הָיְתָה פִילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן־עֵשָׂו וַתֵּלֶד
לֶאֱלִיפַז אֶת־עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת
עֵשָׂו: וְתִמְנַע הֲוָת לְחֵינָתָא. לֶאֱלִיפַז בַּר
עֵשָׂו. וִילֵידַת לֶאֱלִיפַז יָת עֲמָלֵק. אִלֵּין.
בְּנֵי עָדָה אִתַּת עֵשָׂו: וכאנת תמנע אמה.
לאליפז אבן עשו. פולדת לה עמלק.
הולאי בני עדה זוגה' עשו: וְאֵלֶּה בְּנֵי
רְעוּאֵל נַחַת וָזֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ
בְּנֵי בָשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו: וְאִלֵּין בְּנֵי רְעוּאֵל.
נַחַת וָזֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה. אִלֵּין הֲווֹ. בְּנֵי
בָשְׂמַת אִתַּת עֵשָׂו: והולאי בני רעואל.
נחת וזרח שמה ומזה. הולאי כאנו. בני
בשמת זוגה' עשו: וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי
אָהֳלִיבָמָה בַת־עֲנָה בַּת־צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו
וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת־יְעִישׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־
קֹרַח: וְאִלֵּין הֲווֹ. בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת
עֲנָה. בַּת צִבְעוֹן אִתַּת עֵשָׂו. וִילֵידַת לְעֵשָׂו.
יָת יְעוּשׁ וְיָת יַעְלָם וְיָת קֹרַח: והולאי
כאנו. בני אהליבמה אבנה' ענה. אבנה'
צבעון זוגה' עשו. פולדת לה יעוש ויעלם
וקרח: אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי־עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז
בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף
צְפוֹ אַלּוּף קְנַז: אִלֵּין רַבְרְבָנֵי בְּנֵי עֵשָׂו.
בְּנֵי אֱלִיפַז בּוּכְרֵיהּ דְּעֵשָׂו. רַבָּא תֵימָן
רַבָּא אוֹמָר. רַבָּא צְפוֹ רַבָּא קְנַז: הולאי
צנאדיד בני עשו. בני אליפז בכרה.
תימן צנדיד ואומר צנדיד. צפו צנדיד
וקנז צנדיד: אַלּוּף קֹרַח אַלּוּף גַּעְתָּם
אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ

אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה׃ רַבָּא קֹרַח. רַבָּא
גַּעְתָּם רַבָּא עֲמָלֵק. אִלֵּין רַבְרְבָנֵי אֱלִיפַז
בְּאַרְעָא דֶאֱדוֹם. אִלֵּין בְּנֵי עָדָה׃ וקרח
צנדיד. וגעתם צנדיד ועמלק צנדיד.
הולאי צנאדיד אליפז פי בלד אדום.
הולאי בני עדה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן־
עֵשָׂו אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שַׁמָּה
אַלּוּף מִזָּה אֵלֶּה אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ
אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאִלֵּין.
בְּנֵי רְעוּאֵל בַּר עֵשָׂו. רַבָּא נַחַת רַבָּא זֶרַח.
רַבָּא שַׁמָּה רַבָּא מִזָּה. אִלֵּין רַבְרְבָנֵי
רְעוּאֵל בְּאַרְעָא דֶאֱדוֹם. אִלֵּין. בְּנֵי בָשְׂמַת
אִתַּת עֵשָׂו׃ והולאי. בני רעואל אבן עשו.
נחת צנדיד וזרח צנדיד. ושמה צנדיד ומזה
צנדיד. הולאי צנאדיד רעואל פי בלד אדום.
והם בני בשמת זוגה׳ עשו׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי
אָהֳלִיבָמָה אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּף יְעוּשׁ אַלּוּף
יַעְלָם אַלּוּף קֹרַח אֵלֶּה אַלּוּפֵי אָהֳלִיבָמָה
בַּת־עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאִלֵּין. בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה
אִתַּת עֵשָׂו. רַבָּא יְעוּשׁ. רַבָּא יַעְלָם רַבָּא
קֹרַח. אִלֵּין רַבְרְבָנֵי. אָהֳלִיבָמָה. בַּת עֲנָה
אִתַּת עֵשָׂו׃ והולאי. בני אהליבמה זוגה׳
עשו. יעוש צנדיד. ויעלם צנדיד וקרח
צנדיד. הולאי צנאדיד. בני אהליבמה.
אבנה׳ ענה זוגה׳ עשו׃ אֵלֶּה בְנֵי־עֵשָׂו
וְאֵלֶּה אַלּוּפֵיהֶם הוּא אֱדוֹם׃ אִלֵּין בְּנֵי עֵשָׂו.
וְאִלֵּין רַבְרְבָנֵיהוֹן הוּא אֱדוֹם׃ הולאי בני
עשו. והולאי צנאדידהם והם אלאחמריין׃
ס אֵלֶּה בְנֵי־שֵׂעִיר הַחֹרִי
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃
אִלֵּין בְּנֵי שֵׂעִיר חוֹרָאֵי. יָתְבֵי אַרְעָא.
לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃ והולאי בני
שעיר אלחוריין. סכאן אלבלד. לוטן
ושובל וצבעון וענה׃ וְדִשׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן
אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃
וְדִשׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן. אִלֵּין רַבְרְבֵי חוֹרָאֵי.
בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאַרְעָא דֶאֱדוֹם׃ ודשון ואצר
ודישן. הולאי צנאדיד אלחוריין. בני
שעיר פי בלד אדום׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־לוֹטָן

חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע׃ וַהֲווֹ בְנֵי
לוֹטָן חוֹרִי וְהֵימָם. וַאֲחָתֵיהּ דְלוֹטָן תִּמְנָע׃
וכאנו בני לוטן חורי והימם. ואכתה
תמנע׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְוָן וּמָנַחַת
וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם׃ וְאִלֵּין בְּנֵי שׁוֹבָל.
עַלְוָן וּמָנַחַת וְעֵיבָל. שְׁפוֹ וְאוֹנָם׃ והולאי
בני שובל. עלון ומנחת ועיבל. שפו
ואונם׃ וְאֵלֶּה בְנֵי־צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא
עֲנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־הַיֵּמִם בַּמִּדְבָּר בִּרְעֹתוֹ
אֶת־הַחֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו׃ וְאִלֵּין בְּנֵי
צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה. הוּא עֲנָה. דְאַשְׁכַּח
יָת גִּבָּרַיָּא בְּמַדְבְּרָא. כַּד הֲוָה רָעֵי יָת
חֲמָרַיָּא לְצִבְעוֹן אֲבוּהִי׃ והולאי בני
צבעון ואיה וענה. הו ענה. אלדי רכב
אלבגאל פי אלבר. חין כאן ירעא
אלחמיר לצבעון אביה׃ וְאֵלֶּה בְנֵי־עֲנָה
דִּשֹׁן כב וְאָהֳלִיבָמָה בַּת־עֲנָה׃ וְאִלֵּין בְּנֵי
עֲנָה דִּישׁוֹן. וְאָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה׃ ואבן
ענה דישון. ואהליבמה אבנתה׃ וְאֵלֶּה
בְּנֵי דִישָׁן חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן וּכְרָן׃ וְאִלֵּין
בְּנֵי דִישָׁן. חֶמְדָּן וְאֶשְׁבָּן וְיִתְרָן וּכְרָן׃
והולאי בני דישן. חמדן ואשבן ויתרן
וכרן׃ אֵלֶּה בְּנֵי־אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן וַעֲקָן׃
אִלֵּין בְּנֵי אֵצֶר. בִּלְהָן וְזַעֲוָן וַעֲקָן׃ והולאי
בני אצר. בלהן וזעון ועקן׃ אֵלֶּה בְנֵי
דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃ אִלֵּין בְּנֵי דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃
והולאי בני דישן עוץ וארן׃ אֵלֶּה אַלּוּפֵי
הַחֹרִי אַלּוּף לוֹטָן אַלּוּף שׁוֹבָל אַלּוּף צִבְעוֹן
אַלּוּף עֲנָה׃ אִלֵּין רַבְרְבָנֵי חוֹרָאֵי. רַבָּא
לוֹטָן רַבָּא שׁוֹבָל. רַבָּא צִבְעוֹן רַבָּא עֲנָה׃
והולאי צנאדיד אלחוריין. לוטן צנדיד
ושובל צנדיד. וצבעון צנדיד וענה
צנדיד׃ אַלּוּף דִּשֹׁן אַלּוּף אֵצֶר אַלּוּף דִּישָׁן
אֵלֶּה אַלּוּפֵי הַחֹרִי לְאַלֻּפֵיהֶם בְּאֶרֶץ שֵׂעִיר׃
רַבָּא דִישׁוֹן. רַבָּא אֵצֶר רַבָּא דִישָׁן. אִלֵּין
רַבְרְבָנֵי חוֹרָאֵי. לְרַבְרְבָנֵיהוֹן בְּאַרְעָא
דְשֵׂעִיר׃ ודישון צנדיד. ואצר צנדיד
ודישן צנדיד. הולאי צנאדיד אלחוריין
פי בלד שעיר׃ פ

ואלה

חלק הדקדוק כב) ואלה בני ענה דשן ואהליבמה וכו׳ כל אהליבמה במאריך בלמ״ד בר מן דין והיא מלרע :

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לִפְנֵי מְלָךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִלֵּין מַלְכַיָּא. דִּמְלַכוּ בְּאַרְעָא דֶאֱדוֹם. קֳדָם דִּימְלוֹךְ מַלְכָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: והולאי אלמלוך. אד̇י מלכו פי בלד אדום. קבל אן ימלך מלך לבני אסראיל: וַיִּמְלֹךְ בֶּאֱדוֹם בֶּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה: וּמְלַךְ בֶּאֱדוֹם. בֶּלַע בַּר בְּעוֹר. וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ דִּנְהָבָה: ומלך פי אדום. בלע אבן בעור. ואסם קריתה דנהב: וַיָּמָת בָּלַע וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן־זֶרַח מִבָּצְרָה: וּמִית בָּלַע. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי. יוֹבָב בַּר זֶרַח מִבָּצְרָה: פמאת בלע. ומלך בעדה. יובב אבן זרח מן אלבצרה: וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חֻשָׁם מֵאֶרֶץ הַתֵּימָנִי: וּמִית יוֹבָב. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי. חוּשָׁם מֵאַרַע דָּרוֹמָא: פמאת יובב. ומלך בעדה. חושם מן בלד אלימן: וַיָּמָת חֻשָׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַד בֶּן־בְּדַד הַמַּכֶּה אֶת־מִדְיָן בִּשְׂדֵה מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֲוִית: וּמִית חוּשָׁם. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי הֲדַד בַּר בְּדַד. דְּקַטִּיל יָת מִדְיָנָאֵי בְּחַקְלָא דְמוֹאָב. וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ עֲוִית: פמאת חושם. ומלך בעדה הדד אבן בדד. אד̇י קת̇ל אלמדיאניין פי ציאע מואב. ואסם קריתה עוית: וַיָּמָת הֲדָד וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שַׂמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה: וּמִית הֲדָד. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי. שַׂמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה: פמאת הדד. ומלך בעדה. שמלה מן משרקה: וַיָּמָת שַׂמְלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחֹבוֹת הַנָּהָר: וּמִית שַׂמְלָה. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי. שָׁאוּל מֵרְחוֹבוֹת דְּעַל פְּרָת: פמאת שמלה. ומלך בעדה. שאול מן רחבה' אלפראת: וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר: וּמִית שָׁאוּל. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי. בַּעַל חָנָן בַּר עַכְבּוֹר: פמאת. ומלך בעדה. בעל חנן אבן עכבור: וַיָּמָת בַּעַל חָנָן בֶּן־עַכְבּוֹר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת־

מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב: וּמִית בַּעַל חָנָן בַּר עַכְבּוֹר. וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי הֲדַר. וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ פָּעוּ. וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד. בַּת מְצָרֵף דַּהֲבָא: פמאת. ומלך בעדה הדר. ואסם קריתה פעו. ואסם זוגתה מהיטבאל אבנה' מטרד. אבנה' מא ד̇הב: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אַלּוּפֵי עֵשָׂו לְמִשְׁפְּחֹתָם לִמְקֹמֹתָם בִּשְׁמֹתָם אַלּוּף תִּמְנָע אַלּוּף עַלְוָה אַלּוּף יְתֵת: וְאִלֵּין. שְׁמָהָת. רַבְרְבָנֵי עֵשָׂו לְזַרְעֲיָתְהוֹן. לְאַתְרֵיהוֹן בִּשְׁמָהָתְהוֹן. רַבָּא תִמְנָע. רַבָּא עַלְוָה רַבָּא יְתֵת: והולאי אסמא. צנאדיד עשו לעשאירהם. פי מואצעהם באסמאיהם. תמנע צנדיד. ועלוה צנדיד ויתת צנדיד: אַלּוּף אָהֳלִיבָמָה אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן: רַבָּא אָהֳלִיבָמָה. רַבָּא אֵלָה רַבָּא פִּינֹן: ואהליבמה צנדיד. ואלה צנדיד ופינון צנדיד: אַלּוּף קְנַז אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף מִבְצָר: רַבָּא קְנַז. רַבָּא תֵּימָן רַבָּא מִבְצָר: וקנז צנדיד. ותימן צנדיד ומבצר צנדיד: אַלּוּף מַגְדִּיאֵל אַלּוּף עִירָם אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱדוֹם לְמֹשְׁבֹתָם בְּאֶרֶץ אֲחֻזָּתָם הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם: רַבָּא מַגְדִּיאֵל רַבָּא עִירָם. אִלֵּין רַבְרְבָנֵי אֱדוֹם. לְמוֹתְבָנֵיהוֹן בַּאֲרַע אַחְסָנַתְהוֹן. הוּא עֵשָׂו אֲבוּהוֹן דֶּאֱדוֹמָאֵי: ומגדיאל צנדיד ועירם צנדיד. הולאי צנאדיד אלאחמריין. פי מסאכנהם פי בלד חוזהם. הו עשו אבו גמיעהם:

קנ"ר פסו' קליטה סי' וטפטירין חזון עובדיה בתרי עשר גר"ר למנחת שבת וב' וה':

פ פ פ

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וִיתֵיב יַעֲקֹב. בַּאֲרַע תּוֹתָבוּת אֲבוּהִי. בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן: פסכן יעקוב. פי בלד סכנא אביה. פי בלד כנעאן: אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת־בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: אִלֵּין תּוֹלְדָת יַעֲקֹב. יוֹסֵף. בַּר שְׁבַע עַסְרֵי שְׁנִין

הוה

חלק הדקדוק כ"ג) אשר מלכו. כתב מהרי"ב שהמ"ם בנע"א והשוא שבלמ"ד נע: כ"ר) אלוף עלוה. אין כאן געיא בכל התיגאן:

הוה רעי עם אחוהי בענא. והוא רבי. עם בני בלהה. ועם בני זלפה נשי אבוהי. ואיתי יוסף. ית טבהון בישא לאבוהון: והדא שרח תיאליד יעקוב. למא כאן יוסף אבן סבעה' עשר סנה כאן ירעא מע אכותה אלגנם. וכאן נאשיא. מע בני בלהה. ובני זלפה נסוה' אביה. פאתא יוסף. בשנאעה רדייה ענהם אי' אביהם: וישראל אהב את־יוסף מכל־בניו כי־בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים: וישראל. רחים ית יוסף מכל בנוהי. ארי בר חכים הוא ליה. ועבד ליה כתונא דפסי: וכאן אסראיל. יחב יוסף אכתר מן גמיעהם. לאנה לה אבן שיכוכה. פצנע לה תוניה' דיבאג: ויראו אחיו כי־אתו אהב אביהם מכל־אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: וחזו אחוהי. ארי יתיה. רחים אבוהון מכל אחוהי. וסנו יתיה. ולא צבן למללא עמיה שלם: פלמא ראו אכותה. אן אביהם יחבה אכתר מן גמיעהם. שנוה. ולם יטיקו אן יכלמוה בסלאם: ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו: וחלם יוסף חלמא. וחוי לאחוהי. ואוסיפו עוד סנו יתיה: תם אן יוסף ראי' רויא. ואכבר בה אכותה. ואזתאדו איצא שנאה לה: ויאמר אליהם שמעו־נא החלום הזה אשר חלמתי: ואמר להון. שמעו כען. חלמא הדין דחלמית: פקאל להם. אסמעו הדא אלרויא אלדי ראיתהא: והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם־נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי: והא. אנחנא. מאסרין אסרן בגו חקלא. והא. קמת אסרתי ואף אזדקיפת. והא מסחרן אסרתכון. וסגדן לאסרתי: כאנא נגרז גרזא פי אלצחרא. וכאן גרזתי וקפת תם אנתצבת. וכאן גרזכם תחיט בהא. ותסגד להא: ויאמרו לו אחיו המלך תמלך

עלינו אם־משול תמשל בנו ויוספו עוד שנא אתו על־חלמתיו ועל־דבריו: ואמרו ליה אחוהי. המלכו את מדמי לממלך עלנא. או שולטן את סביר למשלט בנא. ואוסיפו עוד סנו יתיה. על חלמוהי ועל פתגמוהי: פקאלו לה אכותה. אמלכא תתמלך עלינא. או סלטאנא תתסלט עלינא. פאזתאדו איצא שנאה לה. עלי' אחלאמה ועלי' כלאמה: ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי: וחלם עוד חלמא אחרנא. ואשתעי יתיה לאחוהי. ואמר. הא חלמית חלמא עוד. והא שמשא וסיהרא. וחד עסר כוכביא. סגדין לי: וראי' איצא רויא אכרא. וקצהא עלי אכותה. וקאל. הודא קד ראית רויא איצא. כאן ארשמס ואלקמר. ואחדא עשר כוכבא. סאגדין לי: ויספר אל־אביו ואל־אחיו ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה: ואשתעי לאבוהי ולאחוהי. ונזף ביה אבוהי. ואמר ליה. מא. חלמא הדין דחלמתא. המיתא ניתי. אנא ואמך ואחך. למסגד לך על ארעא: ואד קצהא עלי' אביה ואכותה. זגרה אביה. וקאל לה. מא הדא אלרויא אלדי ראיתהא. הל נגי אנא ואמך ואכותך. לנסגד לך עלי' אלארץ: א) ויקנאו־בו אחיו ואביו שמר את־הדבר: וקניאו ביה אחוהי. ואבוהי נטר ית פתגמא: פחסדוה עלי' דאלך אכותה. ואביה חפט' כלאמה: וילכו אחיו לרעות את־* ב
צאן אביהם בשכם: ואזלו אחוהי. למרעי. ית ענא דאבוהון בשכם: פמצו אכותה. לירעו גנם אביהם פי נאבלוס: ויאמר ישראל אל־יוסף הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו

הנני

חלק הדקדוק א) ויקנאו בו אחיו. קל הנון וכא כן להקל כי משפטו להרגש:

*) נקוד על את

הִנֵּנִי׃ וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף. הֲלָא אֲחָךְ
רָעַן בִּשְׁכֶם. אֵיתָא וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָתְהוֹן.
וַאֲמַר לֵיהּ הָאֲנָא׃ פקאל אסראיל ליוסף.
הודא אכותך ירעון פי נאבלוס. תעאל
אבעת̇ בך אליהם. קאל לה נעם׃ וַיֹּאמֶר
לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם אַחֶיךָ וְאֶת־
שְׁלוֹם הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ
מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה׃ וַאֲמַר לֵיהּ.
אִיזֵיל כְּעַן חֱזִי. יָת שְׁלָם אֲחָךְ וְיָת שְׁלָם
עָנָא. וַאֲתֵיבְנִי פִּתְגָמָא. וְשַׁלְחֵיהּ מִמֵּישַׁר
חֶבְרוֹן. וַאֲתָא לִשְׁכֶם׃ קאל לה. אמץ̇
אנט̇ר. סלאמה' אכותך וסלאמה' אלגנם.
ורד̇ עליי גואבא. ובעת̇ בה מן עמק
חברא. ואתא נאבלוס׃ וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ
וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר
מַה־תְּבַקֵּשׁ׃ וְאַשְׁכְּחֵיהּ גּוּבְרָא. וְהָא טָעֵי
בְּחַקְלָא. וּשְׁאֵלֵיהּ גּוּבְרָא. לְמֵימַר מָא
אַתְּ בָּעֵי׃ ווגדה רגל. צ̇אלא פי צ̇יאעהא.
וסאלה וקאל מא תטלב׃ וַיֹּאמֶר אֶת־
אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם
רֹעִים׃ וַאֲמַר. יָת אַחַי אֲנָא בָּעֵי. חַוִּי כְעַן
לִי. אֵיכָא אִנּוּן רָעַן׃ קאל אנא אטלב
אכותי. אכ̇ברני אין הם ירעון׃ וַיֹּאמֶר
הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה ג*
דֹּתָיְנָה וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם
בְּדֹתָן׃ וַאֲמַר גּוּבְרָא נְטַלוּ מִכָּא. אֲרֵי
שְׁמַעִית דְּאָמְרִין. נֵיזֵיל לְדוֹתָן. וַאֲזַל
יוֹסֵף בָּתַר אֲחוֹהִי. וְאַשְׁכְּחִנּוּן בְּדוֹתָן׃
קאל אלרגל קד רחלו מן ההנא.
סמעתהם יקולו. נמצ̇י אלי' דותן. פמצ̇א
יוסף ורא אכותה. ווגדהם פי דותן׃
וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם
וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ׃ וַחֲזוֹ יָתֵיהּ מֵרַחִיק.
וְעַד לָא קְרֵיב לְוָתְהוֹן. וְחַשִׁיבוּ עֲלוֹהִי
לְמִקְטְלֵיהּ׃ פראוה מן בעיד. וקבל אן
יקרב אליהם. אגתאלוה ליקתלוה׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת
הַלָּזֶה בָּא׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי. הָא. מָרֵי
חֶלְמַיָּא דֵיכִי אָתֵי׃ פקאל בעצ̇הם לבעץ̇.
הודא צאחב תלך אלאחלאם גאי׃ וְעַתָּה ׀

לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת
וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ וְנִרְאֶה מַה־
יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו׃ וּכְעַן אֱתוֹ וְנִקְטְלִנֵּיהּ.
וְנִרְמֵינֵיהּ בְּחַד מִן גּוּבַיָּא. וְנֵימַר. חַיְתָא
בִּישְׁתָא אֲכַלְתֵּיהּ. וְנִחְזֵי. מָא יְהֵי בְּסוֹף
חֶלְמוֹהִי׃ פתעאלו אלאן נקתלה. ונטרחה
פי בעץ̇ אלאבאר. ונקול וחש רדי אכלה.
ונורא מא יכון מן אחלאמה׃ וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן
וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ׃
וּשְׁמַע רְאוּבֵן. וְשֵׁיזְבֵיהּ מִידְהוֹן. וַאֲמַר.
לָא נִקְטְלִנֵּיהּ נְפַשׁ׃ פסמעהם ראובן.
וכ̇לצה מן אידיהם. וקאל. לא נקתל
נפסא׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם ׀ רְאוּבֵן אַל־תִּשְׁפְּכוּ־
דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר
בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל
אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו׃ וַאֲמַר
לְהוֹן רְאוּבֵן לָא תֵישְׁדוּן דָּם. רְמוֹ יָתֵיהּ.
לְגוּבָּא הָדֵין דִּבְמַדְבְּרָא. וְיַד לָא תֵישְׁטוּן
בֵּיהּ. בְּדִיל. לְשֵׁיזָבָא יָתֵיהּ מִידְהוֹן.
לְאָתָבוּתֵיהּ לְוָת אֲבוּהִי׃ פקאל להם
ראובן לא תספכו דם. אטרחוה פי הד̇א
אלביר אלד̇י פי אלבר. ולא תמדו
אידיכם אליה. לקבל אן יכ̇לצה מן
אידיהם. לירדה אלי' אביה׃ *וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־
בָּא יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־
כֻּתָּנְתּוֹ אֶת־כְּתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלָיו׃
וַהֲוָה. כַּד אֲתָא יוֹסֵף לְוָת אֲחוֹהִי. וְאַשְׁלַחוּ
יָת יוֹסֵף יָת כִּתּוּנֵיהּ. יָת כִּתּוּנָא דְפַסֵּי
דַּעֲלוֹהִי׃ פלמא גא יוסף אלי' אכותה.
סלכ̇ו תוניתה. תוניה' אלדיבאג אלד̇י
עליה׃ וַיִּקָּחֻהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר
רֵק אֵין בּוֹ מָיִם׃ וּנְסִבוּהִי. וּרְמוֹ יָתֵיהּ
לְגוּבָּא. וְגוּבָּא רֵיקָן. לֵית בֵּיהּ מַיָּא׃
פאכ̇ד̇והו. וטרחוה פי אלגב. וכאן אלגב
פארגא. ליס פיה מאא׃ וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל־
לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת
יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים
נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃
וְאַסְחַרוּ לְמֵיכַל לַחְמָא. וּזְקַפוּ עֵינֵיהוֹן
וַחֲזוֹ. וְהָא שְׁיָרַת עַרְבָאֵי. אָתְיָא מִגִּלְעָד.

וגמליהון

וגמליהון טעינין. שעף וקטף ולטום.
אזלין לאחתא למצרים: פגלסו ליאכלו
טעאמא. פרפעו עיונהם ונצרו. פאדא
בקאפלה׳ אעראב. גאיה מן גרש.
וגמאלהם מחמלה.. כרנב ותריאק
ושהבלוט. מארין ליחדרו דאלך אלי׳
מצר: ויאמר יהודה אל־אחיו מה־בצע
כי נהרג את־אחינו וכסינו את־דמו:
ואמר יהודה לאחוהי. מא ממון נתהני
לנא. ארי נקטול ית אחונא. ונכסי על
דמיה: פקאל יהודה לאכותה. מא
אלטמע. פי אן נקתל אבינא. ונגטי
דמה: לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו
אל־תהי־בו כי־אחינו בשרנו הוא וישמעו
אחיו: איתו ונזבנניה לערבאי. וידנא לא
תהי ביה. ארי אחונא בסרנא הוא.
וקבילו מניה אחוהי: תעאלו נביעה
לאלאעראב. וידנא לא תבטש בה. לאנה
אבינא כלחמנא. פקבלו מנה אכותה:
ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו
ויעלו את־יוסף מן־הבור וימכרו את־
יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו
את־יוסף מצרימה: ועברו גוברי מדינאי
תגרי. ונגידו ואסיקו ית יוסף מן גובא.
וזבינו ית יוסף. לערבאי בעסרין כסף.
ואיתיאו ית יוסף למצרים: פלמא מר
בהם תגאר. גדבו יוסף ואצעדוה מן
אלגב. ובאעוה להם בעשרין דרהם.
ואתו בה אלי׳ מצרא: וישב ראובן אל־
הבור והנה אין־יוסף בבור ויקרע את־
בגדיו: ותב ראובן לגובא. והא לית
יוסף בגובא. ובזע ית לבושוהי: פרגע
ראובן אלי׳ אלגב. ולא ראא ליס יוסף פיה.
כרק תיאבה: וישב אל־אחיו ויאמר
הילד איננו ואני אנה אני־בא: ותב לות
אחוהי ואמר. עולימא ליתוהי. ואנא לאן
אנא אזיל: פרגע אלי׳ אכותה וקאל.
אד אלגלאם ליס הו. ואנא אלי׳ אין
אמצי: ויקחו את־כתנת יוסף וישחטו
שעיר עזים ויטבלו את־הכתנת בדם:

ונסיבו ית כתונא דיוסף. ונכיסו צפיר
בר עזי. וטבלו ית כתונא בדמא: ואכדו
תוניה׳ יוסף. ודבחו עתוד מן אלמאעז.
וגמסוהא פי דמה: וישלחו את־כתנת
הפסים ויביאו אל־אביהם ויאמרו זאת
מצאנו הכר־נא הכתנת בנך הוא אם־לא:
ושלחו ית כתונא דפסי. ואיתיאו לות
אבוהון. ואמרו דא אשכחנא. אשתמודע
כען. הכתונא דברך. היא אם לא:
פבעתו בהא מע מן אתא אלי׳ אביהם.
וקאלו אד וגדנא הדה. אתבתהא. הל
הי תוניה׳ אבנך אם לא: ויכירה ויאמר
כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף
יוסף: ואשתמודעה ואמר כתונא דברי.
חיתא בישתא אכלתיה. מקטל קטיל
יוסף: פאתבתהא וקאל תוניה׳ אבני.
וחש רדי אכלה. פריסה אפתרס יוסף:
ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו
ויתאבל על־בנו ימים רבים: ובזע יעקב
לבושוהי. ואסר שקא בחרציה. ואתאבל
על בריה יומין סגיאין: פכרק יעקוב
תיאבה. ושד מסחא פי חקויה. וחזן עלי׳
אבנה מדה טוילה: ויקמו כל־בניו וכל־
בנתיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר כי־
ארד אל־בני אבל שאלה ויבך אתו אביו:
וקמו כל בנוהי וכל בנתיה לנחמותיה.
וסריב לקבלא תנחומין. ואמר. ארי
איחות לות ברי. כד אבילנא לשאול.
ובכא יתיה אבוהי: פקאם גמיע בניה
ובנאתה ליעאזוה. פאבא אן יתעאזא.
וקאל. בל אנזל אתרא ואנא חזין עלי׳
אבני. פבכא עליה: והמדנים מכרו אתו
אל־מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר
הטבחים: ומדינאי. זבינו יתיה למצרים.
לפוטיפר רבא דפרעה. רב קטוליא:
ואלמדיאניין באעוה אלי׳ מצר. לפוטיפר
ד כאדם פרעון. רייס אלסייאפין: פ
ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו
ויט עד־איש עדלמי ושמו חירה: והות
בעדנא ההוא. ונחת יהודה מלות אחוהי.

וסטא. לְוָת גְּבְרָא עֲדוּלָמָאָה וּשְׁמֵיהּ חִירָה׃
וכאן פי דׂאלך אלוקת. אן יהודה הבט
ען אכׂותה. פמאל. אלי׳ רג׳ל עדלמי
אסמה חירה׃ וַיַּרְא־שָׁם יְהוּדָה בַּת־אִישׁ
כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ וַחֲזָא
תַמָּן יְהוּדָה. בַּת גְּבַר כְּנַעֲנִי וּשְׁמֵיהּ שׁוּעַ.
וְנַסְבַהּ וְעָל לְוָתַהּ׃ פראי׳ תׂם יהודה.
אבנה׳ רג׳ל כנעאני אסמה שוע. פתזוג
בהא ודכׂל אליהא׃ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ עֵר׃ וְעַדִיאַת וִילֵידַת בַּר. וּקְרָא
יָת שְׁמֵיהּ עֵר׃ פחמלת וולדת אבנא.
ואסמאה ער׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ אוֹנָן׃ וְעַדִיאַת עוֹד וִילֵידַת בַּר.
וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ אוֹנָן׃ פחמלת איצׂא
וולדת אבנא. ואסמתה אונן׃ וַתֹּסֶף עוֹד
וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה
בִכְזִיב בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ׃ וְאוֹסֵיפַת עוֹד וִילֵידַת
בַּר. וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ שֵׁלָה. וַהֲוָה בִּכְזִיב
כַּד יְלֵידַת יָתֵיהּ׃ פעאודת איצׂא וולדת
אבנא. ואסמתה שלה. וכאן יהודה פי
כזיב חין ולדתה׃ וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה לְעֵר
בְּכוֹרוֹ וּשְׁמָהּ תָּמָר׃ וּנְסֵיב יְהוּדָה. אִתְּתָא
לְעֵר בּוּכְרֵיהּ. וּשְׁמַהּ תָּמָר׃ פאכׂד יהודה.
זוג׳ה לער בכרה. אסמהא תמר׃ וַיְהִי
עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְמִתֵהוּ
יְהוָה׃ וַהֲוָה. עֵר בּוּכְרֵיהּ דִּיהוּדָה. בִּישׁ
קֳדָם יי׳. וְאַמְתֵּיהּ יי׳׃ פכאן ער בכר
יהודה. רדייא בין ידי אללה. פאהלכה׃
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיךָ
וְיַבֵּם אֹתָהּ וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ׃ וַאֲמַר
יְהוּדָה לְאוֹנָן. עוֹל. לְוָת אִתַּת אֲחוּךְ וְיַבֵּם
יָתַהּ. וַאֲקִים זַרְעָא לַאֲחוּךְ׃ פקאל יהודה
לאונן. אדכׂל אלי׳ זוג׳ת אכׂיך ואבן בהא.
ואקים נסלא לאכׂיך׃ וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא
לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם־בָּא אֶל־אֵשֶׁת
אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נְתָן־זֶרַע לְאָחִיו׃
וִידַע אוֹנָן. אֲרֵי לָא עַל שְׁמֵיהּ מִתְקְרֵי
זַרְעָא. וַהֲוֵי. כַּד עָאֵיל לְוָת אִתַּת אֲחוּהִי
וּמְחַבֵּיל אוֹרְחֵיהּ עַל אַרְעָא. בְּדִיל דְּלָא

לְאָקָמָא זַרְעָא לַאֲחוּהִי׃ פעלם אונן. אן
ליס אליה ינסב אלנסל. פכאן אדׂי׳ דכׂל
אלי׳ זוג׳ה׳ אכׂיה אפסד נסלה עלי׳ אלארץ׳.
ללא יג׳על נסלא לאכׂיה׃ וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם־אֹתוֹ׃ וּבְאִישׁ. קֳדָם
יי׳ דַּעֲבַד. וַאֲמִית אַף יָתֵיהּ׃ פספא ענד
אללה מא פעל. ואמאתה׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵית־אָבִיךְ עַד־
יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן־יָמוּת גַּם־הוּא
כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ׃
וַאֲמַר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלְּתֵיהּ תִּיבִי אַרְמְלָא
בֵית אֲבוּיךְ. עַד דְּיִרְבֵּי שֵׁלָה בְרִי. אֲרֵי
אֲמַר. דִּלְמָא יְמוּת אַף הוּא כַּאֲחוֹהִי.
וַאֲזַלַת תָּמָר. וִיתֵיבַת בֵּית אֲבוּהָא׃ פקאל
יהודה לתמר כנתה אג׳לסי ארמלה פי
בית אביך. אלי׳ אן יכבר שלה אבני.
לאנה קאל. כלא ימות הו איצׂא כאכׂותה.
פמצׂת תמר. וג׳לסת בית אביהא׃ וַיִּרְבּוּ
הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת־שׁוּעַ אֵשֶׁת־יְהוּדָה
וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל־גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא
וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃ וּסְגִיאוּ
יוֹמַיָּא. וּמִיתַת בַּת שׁוּעַ אִתַּת יְהוּדָה.
וְאִתְנַחַם יְהוּדָה. וּסְלֵיק עַל גָּזְזֵי עָנֵיהּ הוּא.
וְחִירָה. רַחֲמֵיהּ עֲדֻלָּמָאָה לְתִמְנָת׃ תׂם
טאת אלאיאם. ומאתת אבנה׳ שוע זוג׳ה׳
יהודה. תעאזא בעדהא. וצעד אלי׳ ג׳אזי
ג׳נמה הו. וחירה. צאחבה אלעדלמי
אלי׳ תמנת׃ וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ
עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ׃ וְאִתְחַוַּא לְתָמָר
לְמֵימַר. הָא חֲמוּיךְ. סָלֵיק לְתִמְנָת לְמִגַּז
עָנֵיהּ׃ פאכׂברת תמר וקיל להא. הודׂא
חמיך. צאעד אלי׳ תמנת ליג׳ז ג׳נמה׃
וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס
בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם
אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה כִּי־גָדַל
שֵׁלָה וְהִוא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה׃ וְאַעְדִּיאַת
לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתַהּ מִנַּהּ. וְאִתְכַּסִּיאַת
בְּעִיפָא וְאִתַּקְּנַת. וִיתֵיבַת בְּפָרָשׁוּת עֵינַיִם.
דְּעַל אֹרַח תִּמְנָת. אֲרֵי חֲזָת אֲרֵי רְבָא

שלה

חלק הדקדוק ב) ויעל על גוזי צאנו. השו״א שבזי״ן נע כי החולם תנועה גדולה [מהרי״ב]:

שֵׁלָה. וְהִיא. לָא אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְאִתּוּ:
פנזעת תיאב חזנהא ענהא. ותגטת
באלכמאר ותנקבת. וגלסת פי מנצרה
עלי טריק תמנת. למא ראת אן שלה קד
כבר. והי לם תעטא לה זוגה: וַיִּרְאֶהָ
יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ:
וַחֲזָהּ יְהוּדָה. וְחַשְׁבַהּ כְּנָפְקַת בָּרָא. אֲרֵי
כַסִּיאַת אַפַּהָא: פראהא יהודה. וחסבהא
ממתעה. לאנהא כאנת תגטי וגההא:
וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה־נָּא
אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא
וַתֹּאמֶר מַה־תִּתֶּן־לִּי כִּי תָבוֹא אֵלָי: וּסְטָא
לְוָתַהּ לְאָרְחָא. וַאֲמַר הַבִי כְעַן אֵיעוֹל
לְוָתִיךְ. אֲרֵי לָא יְדַע. אֲרֵי כַלְּתֵיהּ הִיא.
וַאֲמַרַת מָא תִתֵּין לִי. אֲרֵי תֵיעוֹל לְוָתִי:
פמאל אליהא אלי אטריק. וקאל אן שית
אדכל אליך. לאנה לא יעלם אנהא כנתה.
קאלת מא תעטיני. חתא תדכל אליי:
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי־עִזִּים מִן הַצֹּאן
וַתֹּאמֶר אִם־תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד־שָׁלְחֶךָ: וַאֲמַר.
אֲנָא. אֲשַׁלַּח גַּדְיָא בַּר עִזֵּי מִן עָנָא.
וַאֲמַרַת. אִם תִּתֵּין מַשְׁכּוֹנָא עַד דְּתִשְׁלַח:
קאל. אנא. אבעת בגדי מן אלמאעז מן
אלגנם. קאלת. אעטני רהנא אלי אן תבעת
בה: וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּן־לָּךְ
וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ
וַיִּתֶּן־לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ: וַאֲמַר. מָא
מַשְׁכּוֹנָא דְּאֶתֵּין לִיךְ. וַאֲמַרַת. עִזְקְתָךְ
וְשׁוֹשִׁפָךְ. וְחוּטְרָךְ דִּבִידָךְ. וִיהַב לַהּ.
וְעָאל לְוָתַהּ וְעַדִּיאַת לֵיהּ: קאל. מא רהן
אדי אעטיך. קאלת. כאתמך ומפתולך.
ועצאתך אדי פי ידך. פאעטאהא דאלך.
ודכל אליהא וחמלת מנה: וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ
וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי
אַלְמְנוּתָהּ: וְקָמַת וַאֲזַלַת. וְאַעְדִּיאַת
עֲיפַהּ מִנַּהּ. וּלְבֵשַׁת לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתַהּ:
תם קאמת ומצת. ונזעת כמארהא ענהא.
ולבסת תיאב חזנהא: וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת־
גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת
הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ: וּשְׁלַח

יְהוּדָה יָת גַּדְיָא בַּר עִזֵּי. בְּיַד רַחֲמֵיהּ
עֲדֻלָּמָאָה. לְמִסַּב מַשְׁכּוֹנָא מִיְּדָא דְּאִתְּתָא.
וְלָא אַשְׁכְּחַהּ: פבעת יהודה באלגדי.
מע צאחבה אלעדלמי. ליפתך ארהן
מן יד אלאמראה. ולם יגדהא: וַיִּשְׁאַל
אֶת־אַנְשֵׁי מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה
הִוא בָעֵינַיִם עַל־הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הָיְתָה
בָזֶה קְדֵשָׁה: וּשְׁאֵיל. יָת אֱנָשֵׁי אַתְרַהּ
לְמֵימַר. אָן מְקַדַּשְׁתָּא. דְּהִיא בְעֵינַיִם עַל
אָרְחָא. וַאֲמַרוּ. לֵית הָכָא מְקַדַּשְׁתָּא:
פסאל אהל מוצעהא קאילא. אין
אלממתעה. אהי פי אלמנצרה עלי
אטריק. קאלו. מא כאנת ההנא קט
ממתעה: וַיָּשָׁב אֶל־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא
מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אָמְרוּ לֹא־
הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה: וְתָב לְוָת יְהוּדָה.
וַאֲמַר לָא אַשְׁכַּחְתַּהּ. וְאַף אֱנָשֵׁי אַתְרָא
אֲמַרוּ. לֵית הָכָא מְקַדַּשְׁתָּא: פרגע אלי
יהודה. וקאל לם אגדהא. ואיצא אהל
אלמוצע קאלו. ליס ההנא ממתעה:
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח לָהּ פֶּן נִהְיֶה לָבוּז הִנֵּה
שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ:
וַאֲמַר יְהוּדָה תִּסַּב לַהּ. דִּלְמָא נְהֵי חוּךְ.
הָא שַׁדַּרִית גַּדְיָא הָדֵין. וְאַתְּ לָא
אַשְׁכַּחְתַּהּ: קאל יהודה בל תאכד להא
ארהן מעהא. כלא נציר לאזרא.
הודא קד בעתת הדא אלגדי. ואנת
לם תגדהא: וַיְהִי ׀ כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד
לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה
הָרָה לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ
וְתִשָּׂרֵף: וַהֲוָה כִּתְלָתוּת יַרְחַיָּא. וְאִתְחַוַּא
לִיהוּדָה לְמֵימַר זַנִּיאַת תָּמָר כַּלְּתָךְ. וְאַף
הָא מְעַדְּיָא מִזְּנוּתַהּ. וַאֲמַר יְהוּדָה.
אַפְּקוּהָא וְתִתּוֹקַד: פלמא מצא תלאתה
אשהר. אכבר יהודה וקיל לה קד זנת
תמר כנתך. והודא הי חאמל מן זנא.
קאל יהודה. אכרגוהא פתחרק: הִוא
מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל־חָמִיהָ לֵאמֹר
לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר
הַכֶּר־נָא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה

האלה

הָאֵלֶּה: הִיא מִתְפַּקְּא. וְהִיא שְׁלַחַת
לַחֲמוּהָא לְמֵימַר. לִגְבַר דְּאִלֵּין דִּילֵיהּ
מִנֵּיהּ אֲנָא מְעַדְּיָא. וַאֲמַרַת אִשְׁתְּמוֹדַע
כְּעַן. לְמַן עִזְקְתָא וְשׁוֹשִׁפָּא. וְחוּטְרָא
הָאִלֵּין: בינאהא תכ̇רג. והי בעת̇ת אליה
וקאת̇. מן א̇רג̇ל א̇די הד̇ה אלאעלאק
לה. מנ̇ה אנא חאמל. ת̇ם קאת̇. אתבת
למן הד̇א אלכ̇אתם. ואלמפתולא ואלעצא:
וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי
כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא־
יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ: וְאִשְׁתְּמוֹדַע יְהוּדָה.
וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי מְעַדְּיָא. אֲרֵי עַל כֵּן לָא
יְהַבְתַּהּ לְשֵׁלָה בְרִי. וְלָא אוֹסֵיף עוֹד
לְמִדְּעַהּ: פאתבתהא יהודה. וקאל אנהא
צדקת דון מני. ודלך למא לם
אזווגהא בשלה אבני. ולם יעאוד איצ̇א
אן יואקעהא: וַיְהִי בְּעֵת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה
תְאוֹמִים בְּבִטְנָהּ: וַהֲוָה בְּעִדָּן מֵילְדַהּ.
וְהָא תְיוֹמִין בִּמְעַהָא: ולמא כאן וקת
ולאדהא. פאדא בתאמין פי בטנהא:
וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֶּן־יָד וַתִּקַּח ג הַמְיַלֶּדֶת
וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא
רִאשֹׁנָה: וַהֲוָת בְּמֵילְדַהּ וִיהַב יְדָא.
וּנְסֵיבַת חָיְתָא. וּקְטַרַת עַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא
לְמֵימַר. דֵּין נְפַק קַדְמוּתָא: פלמא ולדת
אכ̇רג אחדהמא ידה. פאכ̇דת אלקאבלה
קרמזא. ועקדתה עלי ידה וקאת̇. הד̇י
כ̇רג אולא: וַיְהִי ׀ כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא
אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ פָּרֶץ: וַהֲוָה כַּד אֲתֵיב יְדֵיהּ. וְהָא
נְפַק אֲחוּהִי. וַאֲמַרַת. מָא תְקוֹף סַגִּי עֲלָךְ
לְמִתְקַף. וּקְרָא שְׁמֵיהּ פָּרֶץ: פלמא רד
ידה כ̇רג אכ̇יה. קאת̇. מא אחסן נמווך
יא נאמי. וסמאה פרץ: וְאַחַר יָצָא אָחִיו
אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח:
וּבָתַר כֵּן נְפַק אֲחוּהִי. דְּעַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא.
וּקְרָא שְׁמֵיהּ זָרַח: ובעד ד̇לך כ̇רג אכ̇יה.
אלד̇י עלי ידה אלקרמז. פסמאה
זרח: ס וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרָיְמָה ה

וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים
אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר
הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה: וְיוֹסֵף אִתְּחַת לְמִצְרָיִם.
וּזְבָנֵיהּ. פּוֹטִיפַר רַבָּא דְּפַרְעֹה. רַב
קְטוֹלַיָּא גּוּבְרָא מִצְרָאָה. מִיְּדָא דְּעַרְבָאֵי.
דְּאַחֲתוּהִי לְתַמָּן: ויוסף הבט בה מצרא.
פאשתראה. פוטיפר כ̇אדם פרעון.
ריים אלסיאפין רג̇ל מצרי. מן יד אלערב.
אלד̇י אחדרוה אלי תם: וַיְהִי יְהוָה אֶת־
יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו
הַמִּצְרִי: וַהֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף.
וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח. וַהֲוָה. בְּבֵית רִבּוֹנֵיהּ
מִצְרָאָה: פכאן אללה מעה. וכאן רג̇לא
מנג̇חא. ואקאם. פי בית מולאה אל
מצרי: וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל
אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ: וַחֲזָא
רִבּוֹנֵיהּ. אֲרֵי מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ. וְכֹל
דְּהוּא עָבֵיד. יְיָ מַצְלַח בִּידֵיהּ: פלמא ראא
מולאה. אן אללה מעה. וג̇מיע מא יעמלה.
אללה מנג̇חה פי ידה: וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן
בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ
וְכָל־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ: וְאַשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין.
בְּעֵינוֹהִי וְשַׁמֵּישׁ יָתֵיהּ. וּמַנְּיֵיהּ עַל בֵּיתֵיהּ.
וְכָל דְּאִית לֵיהּ מְסַר בִּידֵיהּ: פוג̇ד יוסף
חט̇א. ענדה וכ̇דמה. וו̇כלה עלי מנזלה.
וג̇מיע מא לה ג̇עלה פי ידה: וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד
אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ וַיְבָרֶךְ
יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי
בִּרְכַּת יְהוָה בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ בַּבַּיִת
וּבַשָּׂדֶה: וַהֲוָה. מֵעִדָּן דְּמַנִּי יָתֵיהּ בְּבֵיתֵיהּ.
וְעַל כָּל דְּאִית לֵיהּ. וּבָרֵיךְ יְיָ. יָת בֵּית
מִצְרָאָה בְּדִיל יוֹסֵף. וַהֲוָת. בִּרְכְתָא דַּיְיָ
בְּכָל דְּאִית לֵיהּ. בְּבֵיתָא וּבְחַקְלָא: וכאן
מן חין וכ̇לה עלי מנזלה. ועלי ג̇מיע מאלה.
בארך אללה פי בית אלמצרי בסבב יוסף.
וכאנת ברכתה חאלה פי ג̇מיע מאלה.
פי אלמנאזל ואלציאע: וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־
לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי
אִם־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף

חלק הדקדוק ג) ותקח המילדת השו"א של מ"ם נח כי אין מאריך בכל התיגאן וכולהו המילדת כוותיה וכ"כ מהרי"ב יפה ז"ל ב' ב"א ז"ל:

יְפֵה־תֹאַר ד וִיפֵה מַרְאֶה׃ ושבק כל דליה
בידא דיוסף. ולא ידע עמיה מדעם.
אלהין לחמא דהוא אכיל. והוה יוסף.
שפיר בריוא ויאי בחזוא׃ פתרך גמיע
מאלה פי ידה. ולם יפתקד ממא מעה
שיא. אלא טעאם אדי יאכלה. וכאן
יוסף. חסן אלחליה ואל מנצר גמיעא׃
*וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת־
אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה
עִמִּי׃ והוה. בתר פתגמיא האלין. וזקפת
אתת רבוניה. ית עינהא ביוסף. ואמרת
שכוב עמי׃ ולמא כאן בעד הדה אמור.
אן אמראה מולאה. מדת עינהא אלי יוסף.
וקאלת צאגעני׃ וַיְמָאֵן ׀ וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת־
אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אִתִּי מַה־בַּבָּיִת
וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי׃ וסריב ואמר
לאתת רבוניה. הא רבוני. לא ידע עמי
מא בביתא. וכל דאית ליה מסר בידי׃
פאבא וקאל להא. הודא מולאי. לם יערף
מעי מא פי אלמנזל. וגמיע מאלה געלה
פי ידי׃ אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי
וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתָךְ
בַּאֲשֶׁר אַתְּ־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה
הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃ לית
דרב. בביתא הדין מני. ולא מנע מני
מדעם. אלהין יתיך בדיל דאת אתתיה.
ואיכדין אעביד. בישתא רבתא הדא.
ואחוב קדם יי׳׃ וליס הו פי הדא אלבית
באפצל מני. ולם יצד עני שיא. אלא
אנת לאנך זוגתה. פכיף אפעל הדה
אסיה אעצימה. ואכטי ללה׃ וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ
אֶל־יוֹסֵף יוֹם ׀ יוֹם וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב
אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ׃ והוה. כד מלילת עם
יוסף יום יום. ולא קביל מנה. למשכב
לותה למהוי עמה׃ פלמא כלמתה יומא
בעד יום. ולם יקבל מנהא. אן ינאם
לזקהא אן יכון מעהא׃ וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַזֶּה
וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ
מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת׃ והוה ביומא

הדין. ועאל לביתא למבדק בכתבי
חושבניה. ולית אנש. מאנשי ביתא.
תמן בביתא׃ ולמא כאן פי בעץ אלאיאם.
דכל אלי אלבית ליצנע צנאעה כאנת
לה. ולם יכן רגל מן אהל אלבית פיה׃
וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי
וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ ו*
ואחדתיה בלבשיה. למימר שכוב עמי.
ושבקיה ללבשיה בידה. וערק ונפק
לשוקא׃ פתעלקת בקמיצה קאילא
צאגעני. פתרך קמיצה פי ידהא. והרב
וכרג אלי אסוק׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ כִּי־עָזַב
בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה׃ והוה כד חזת.
ארי שבקיה ללבשיה בידה. וערק
לשוקא׃ פלמא ראת. אנה תרך קמיצה
פי ידהא. והרב אלי אסוק׃ וַתִּקְרָא
לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ
הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֶק בָּנוּ בָּא אֵלַי
לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל׃ וקרת
לאנשי ביתה. ואמרת להון למימר. חזו.
איתי לנא. גברא עבראה לחיכא בנא.
עאל לותי למשכב עמי. וקרית בקלא
רמא׃ דעת באהל ביתהא וקאלת להם.
אנצרו כיף גאנא. בעבד עבראני ליתלעב
בנא. אתאני ליצאגעני. פנאדית בצות
עאל׃ וַיְהִי כְשָׁמְעוֹ כִּי־הֲרִימֹתִי קוֹלִי
וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא
הַחוּצָה׃ והוה כד שמע. ארי ארימית קלי
וקרית. ושבקיה ללבשיה לותי. וערק
ונפק לשוקא׃ פלמא סמעני. אד רפעת
צותי ונאדית. תרך קמיצה פי ידי. והרב
וכרג אלי אסוק׃ וַתַּנַּח בִּגְדוֹ אֶצְלָהּ עַד־
בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ׃ ואחיתתיה ללבשיה
לותה. עד דעאל רבוניה לביתיה׃ וודעת
קמיצה ענדהא. אלי אן דכל מולאה
אלי מנזלה׃ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־
הֵבֵאתָ לָּנוּ לְצַחֶק בִּי׃ ומלילת עמיה.
כפתגמיא האלין למימר. עאל לותי.
עברא

חלק הדקדוק ד) ויהי יוסף יפה הואר. במארכה לא במקף בס"ם: ה) ראו הביא לנו תיבת הביא מלעיל:

עַבְדָּא עִבְרָאָה. דְּאֵיתִיתָא לָנָא לְחַיָּכָא
בִּי: פקאת לה. מתל הדא אלאמר
קאילא. אתאני אלעבד אלעבראני. אלדי
גיתנא בה ליתלעב בי: וַיְהִי כַהֲרִימִי
קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה:
ז* וַהֲוָה. כַּד אֲרֵימִית קָלִי וּקְרֵית. וְשַׁבְקֵיהּ
לִלְבָשֵׁיהּ. לְוָתִי וַעֲרַק לְשׁוּקָא: פלמא
רפעת צותי ונאדית. תרך קמיצה פי ידי.
והרב אלי׳ אסוק: וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אֲדֹנָיו
אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ:
וַהֲוָה כַּד שְׁמַע רִבּוֹנֵיהּ יָת פִּתְגָּמֵי אִתְּתֵיהּ.
דְּמַלֵּילַת עִמֵּיהּ לְמֵימַר. כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין.
עֲבַד לִי עַבְדָּךְ. וּתְקֵיף רוּגְזֵיהּ: פלמא
סמע כלאמהא אלדי קאלת לה. כדא צנע בי
עבדך. אשתד גצבה עליה: וַיִּקַּח אֲדֹנֵי
יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם
אֲשֶׁר־אֲסִירֵי* הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם
בְּבֵית הַסֹּהַר: וּדְבַר רִבּוֹנֵיהּ דְּיוֹסֵף יָתֵיהּ.
וִיהָבֵיהּ בְּבֵית אֲסִירֵי. אַתְרָא. דַּאֲסִירֵי
מַלְכָּא אֲסִירִין. וַהֲוָה תַמָּן בְּבֵית אֲסִירֵי:
פאכדה וודעה פי אלסגן. מוצע אסרא
אלמלך מחבוסין. ואקאם תם פי אלסגן:
וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חָסֶד וַיִּתֵּן
חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר: וַהֲוָה מֵימְרָא
דַּיְיָ׳ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף. וּנְגַד לֵיהּ חִסְדָּא.
וִיהָבֵיהּ לְרַחֲמִין. בְּעֵינֵי רַב בֵּית אֲסִירֵי:
פכאן אלה מעה. ומייל לה פצלא. ורזקה
חטאא. ענד רייס אלסגן: וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית־
הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסִירִם* אֲשֶׁר
בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם
הוּא הָיָה עֹשֶׂה: וִיהַב. רַב בֵּית אֲסִירֵי
בִּידָא דְּיוֹסֵף. יָת כָּל אֲסִירַיָּא. דִּבְבֵית
אֲסִירֵי. וְיָת כָּל דְּעָבְדִין תַּמָּן. מִמֵּימְרֵיהּ
הֲוָה מִתְעֲבֵיד: חתא געל תחת ידה.
גמיע אלאסרא אלדי פי אלסגן. וגמיע מא
כאן יצנעון תם. הו כאן ידברה: אֵין ׀
שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת־כָּל־מְאוּמָה
בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה
יְהוָה מַצְלִיחַ: לֵית רַב בֵּית אֲסִירֵי. חָזֵי
יָת כָּל סוּרְחָן בִּידֵיהּ. בְּדִמֵימְרָא דַּיְיָ׳
בְּסַעֲדֵיהּ. וּדְהוּא עָבֵיד יְיָ׳ מַצְלַח: ולים
רייס אלסגן. ירא שייא מנכרא עליה. ממא
אלה מעה. ומא יעמלה אלה מנגחה:

פ

וַיְהִי* אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ
מִצְרָיִם: וַהֲוָה. בָּתַר פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. סְרַחוּ.
שָׁקְיָא דְּמַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְנַחְתּוֹמָא.
לְרִבּוֹנְהוֹן לְמַלְכָּא דְּמִצְרָיִם: וכאן בעד
הדה אלאמור. אן סאקי מלך מצר
ואלכבאז אדנבא. לסידהמא מלך מצר:
וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר
הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים: וּרְגֵיז פַּרְעֹה.
עַל תְּרֵין רַבְרְבָנוֹהִי. עַל רַב שָׁקֵי. וְעַל
רַב נַחְתּוֹמֵי: פסכט פרעון עלי׳ כאדמיה.
רייס אלסקאה. ורייס אלכבאזין: וַיִּתֵּן
אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־
בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם:
וִיהַב יָתְהוֹן בְּמַטְּרַת. בֵּית. רַב קָטוֹלַיָּא
בְּבֵית אֲסִירֵי. אַתְרָא. דְּיוֹסֵף אֲסִיר תַּמָּן:
וודעהמא פי חפץ. מנזל רייס אלסיאפין.
פי אלסגן. אלדי יוסף מחבוס פיה: וַיִּפְקֹד
שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֶת אֹתָם
וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר: וּמַנִּי. רַב קָטוֹלַיָּא
יָת יוֹסֵף. עִמְּהוֹן וְשַׁמֵּישׁ יָתְהוֹן. וַהֲווֹ יוֹמִין
בְּמַטְּרָא: פוכל רייס אלסיאפין יוסף.
עליהם וכדמהם. ואקאמו מדה פי אלחבס:
וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלַיְלָה
אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית
הַסֹּהַר: וַחֲלַמוּ חֶלְמָא תַּרְוֵיהוֹן. גְּבַר
חֶלְמֵיהּ בְּלֵילְיָא חַד. גְּבַר כְּפוּשְׁרַן חֶלְמֵיהּ.
שָׁקְיָא וְנַחְתּוֹמָא. דִּלְמַלְכָּא דְּמִצְרַיִם.
דַּאֲסִירִין בְּבֵית אֲסִירֵי: אלי׳ אן ראיא
רויא גמיעא. כל רגל עלי׳ חדה פי לילה
ואחדה. וכאן חלם כל ואחד חסב
תפסירה. אלסאקי ואלכבאז. אלדין למלך
מצר. אלמאסורין פי אלסגן: וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים:

ואתא

*אסירי קרי *האסירים קרי

וַאֲתָא לְוָתְהוֹן. יוֹסֵף בִּצְפַרָא. וַחֲזָא יָתְהוֹן.
וְהָא אִנּוּן נְסִיסִין: פבכר אליהמא. יוסף
באלגדאה. וראא וגוההמא כאלחה: וַיִּשְׁאַל
אֶת־סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְמִשְׁמַר
בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים
הַיּוֹם: וּשְׁאֵיל יָת רַבְרְבֵי פַרְעֹה. דְּעִמֵּיהּ
בְּמַטְּרַת. בֵּית רִבּוֹנֵיהּ לְמֵימַר. מָא דֵין.
אַפֵּיכוֹן בִּישִׁין יוֹמָא דֵין: פסאל כ'אדמי
פרעון. אלד'ין מעה פי חפט'. בית מולאה
קאילא. מא באל וגוהכמא מתגיירה אליום:
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים
פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ־נָא לִי: וַאֲמַרוּ לֵיהּ. חֶלְמָא
חֲלַמְנָא. וּפָשַׁר לֵית לֵיהּ. וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף.
הֲלָא מִן קֳדָם יי׳ פֻּשְׁרַן חֶלְמַיָּא. אִשְׁתַּעוּ
כְעַן לִי: קאלא לה. ראינא רויא. וליס
להא מפסר. קאל להמא יוסף. אלי׳ אן
אתפאסיר ללה. לכן קצוהא עלי׳: וַיְסַפֵּר
שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ
בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנָי: וְאִשְׁתַּעִי רַב
שָׁקֵי. יָת חֶלְמֵיהּ לְיוֹסֵף. וַאֲמַר לֵיהּ.
בְּחֶלְמִי. וְהָא גוּפְנָא קֳדָמָי: פקץ רייס
אסקאה. רויאה עלי׳ יוסף. וקאל. ראית.
כאן גפן בין ידיי: וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם
וְהִיא כְפֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ
אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים: וּבְגוּפְנָא תְּלָתָא
שִׁבְשִׁין. וְהִיא כַּד אַפְרַחַת. אַפֵּיקַת
לַבְלְבִין אֲנֵיצַת נֵץ. בְּשִׁילוּ אֶתְכְּלָהָא הֲווֹ
עִנְבִּין: ופי אלגפן תלאתה קצבאן. והי
כמא פרעת צעד נוארהא. ונצ'גת
ענאקידהא וצארת ענבא: וְכוֹס פַּרְעֹה
בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וָאֶשְׂחַט אֹתָם
אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת־הַכּוֹס עַל־כַּף
פַּרְעֹה: וְכָסָא דְפַרְעֹה בִּידִי. וּנְסֵיבִית
יָת עִנְבַיָּא. וַעֲצָרִית יָתְהוֹן לְכָסָא דְפַרְעֹה.
וִיהָבִית יָת כָּסָא עַל יְדָא דְפַרְעֹה: וכאן
כאס פרעון פי ידי. פאכ'דת אלענב
ועצרתה פיה. ונאולתה לה: וַיֹּאמֶר לוֹ
יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת

יָמִים הֵם: וַאֲמַר לֵיהּ יוֹסֵף. דֵּין פּוּשְׁרָנֵיהּ.
תְּלָתָא שִׁבְשִׁין. תְּלָתָא יוֹמִין אִנּוּן: קאל
לה יוסף. הדא תפסירה. אלתלאתה
אלקצבאן תלאתה איאם: בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת
יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ וַהֲשִׁיבְךָ
עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ: בְּסוֹף
תְּלָתָא יוֹמִין. יִדְכְּרִנָּךְ פַּרְעֹה. וִיתִיבִנָּךְ
עַל שִׁמּוּשָׁךְ. וְתִתֵּין כָּסָא דְפַרְעֹה בִּידֵיהּ.
כְּהִלְכְתָא קַדְמֵיתָא. דַּהֲוֵיתָא מַשְׁקֵי לֵיהּ:
אלי׳ תלאתה איאם. ידכרך פרעון.
וירדך אלי׳ מרתבתך. ותנאולה כאסה.
כאסירה אלאוולה. אד'י כנת סאקיה:
כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ
וְעָשִׂיתָ־נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־
פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה: אֱלָהֵין
תִּדְכְּרִנַּנִי עִמָּךְ. כַּד יֵיטַב לָךְ. וְתַעֲבֵיד
כְּעַן עִמִּי טֵיבוּ. וְתִדְכַּר עֲלַי קֳדָם פַּרְעֹה.
וְתַפְּקִנַּנִי מִן בֵּית אֲסִירֵי הָדֵין: אלי׳ אן
תדכרני מעך. אד'י גאד אמרך. ואצטנע
אליי פצ'לא. ואד'כרני ענד פרעון.
ואכרגני מן הדא אלבית: כִּי־גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי
מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי
מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר: אֲרֵי מִגְנַב
גְּנֵיבְנָא. מֵאֲרַע עִבְרָאֵי. וְאַף הָכָא
לָא עֲבַדִית מִדָּעַם. אֲרֵי מַנִּיאוּ יָתִי בְּבֵית
אֲסִירֵי: לאני סרקת מן בלד אלעבראניין.
והאהנא איצ'א לם אצנע שיי. אסתחקית
אן יגעלוני בסבבה פי אלחבס: וַיַּרְא
שַׂר־הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף
אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי
עַל־רֹאשִׁי: וַחֲזָא רַב נַחְתּוֹמֵי אֲרֵי יָאוּת
פְּשַׁר. וַאֲמַר לְיוֹסֵף. אַף אֲנָא בְּחֶלְמִי.
וְהָא. תְּלָתָא. סַלִּין דְּחִירוּ עַל רֵישִׁי: ולמא
ראא רייס אלכבאזין אנה קד פסרהא לה
לכ'יר. קאל לה. ראית אנא איצ'א. כאן
תלאת סלאל חווארא עלי׳ ראסי: וּבַסַּל
הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה
וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן־הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי:

ובסלא

חלק הדקדוק ו) כי שמו אתי בבור. ל׳ מלרע וסי׳ שמתני בבור תחתיות [מהרי"ב]:

וּבְסַלָּא עִלָּאָה. מִכֹּל מֵיכְלָא דְּפַרְעֹה
עוֹבַד נַחְתּוֹם. וְעוֹפָא. אָכֵיל יָתְהוֹן. מִן
סַלָּא מֵעִלָּוֵי רֵישִׁי: ופי אלסלה אלעליא.
מן גמיע טעאם פרעון ממא יצנעה
אלכבאז. וטאיר יאכל מנהא. מן אלסל
מן פוק ראסי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ
שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: וַאֲתֵיב
יוֹסֵף וַאֲמַר. דֵּין פּוּשְׁרָנֵיהּ. תְּלָתָא סַלִּין.
תְּלָתָא יוֹמִין אִנּוּן: פאגאב יוסף וקאל.
הדא תפסירה. תלאת אלסלאל. תלאתה'
איאם: בְּעוֹד ׀ שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה
אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ
וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ: בְּסוֹף
תְּלָתָא יוֹמִין. יַעְדֵּי פַרְעֹה יָת רֵישָׁךְ מִנָּךְ.
וְיִצְלוֹב יָתָךְ עַל צְלִיבָא. וְיֵיכוֹל עוֹפָא. יָת
בִּשְׂרָךְ מִנָּךְ: אלי' תלאתה' איאם. ינזע
פרעון ראסך ען בדנך. ויצלבך עלי'
כשבה. ויאכל אטיר מן לחמך: וַיְהִי ׀
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ
מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁ ׀ שַׂר
הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ
עֲבָדָיו: וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. יוֹם בֵּית
וַלְדָּא דְּפַרְעֹה. וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל
עַבְדוֹהִי. וְאִדְּכַר. יָת רֵישׁ רַב שָׁקֵי. וְיָת
רֵישׁ. רַב נַחְתּוֹמֵי בְּגוֹ עַבְדוֹהִי: פלמא כאן
פי אליום אתׄאלתׄ. והו מתׄל יום ולד פיה
פרעון. וצנע מגלסא לגמיע קואדה.
פדׄכר רייס אלסקאה. ורייס אלכבאזין
פי מא בינהם: וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים
עַל־מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה:
וַאֲתֵיב. יָת רַב שָׁקֵי עַל שַׁקְיוּתֵיהּ. וִיהַב
כָּסָא עַל יְדָא דְפַרְעֹה: פאמר ברד רייס
אלסקאה עלי' סקיה. ונאולה כאסה:
וְאֵת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם
יוֹסֵף: וְיָת. רַב נַחְתּוֹמֵי צְלַב. כְּמָא דְפַשַּׁר
לְהוֹן יוֹסֵף: וצלב רייס אלכבאזין. כמא
פסר להם יוסף: וְלֹא־זָכַר שַׂר־הַמַּשְׁקִים
אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ: וְלָא אִדְּכַר רַב שָׁקֵי.
יָת יוֹסֵף וְאַנְשְׁיֵהּ: תׄם נסי רייס אלסקאה.

יוסף ולם ידכרה: ק"ב פס' סימן יב"ק
ומפטירין כה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל עמוס ב'

דנ"ו למנחת שבת וב' וה' פ פ פ

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה
עֹמֵד עַל־הַיְאֹר: וַהֲוָה. מִסּוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין.
וּפַרְעֹה (* חָלֵים. וְהָא קָאֵים עַל נַהֲרָא:
פלמא מצׄתא סנתין תׄאמתין. ראא
פרעון. כאנה ואקף עלי' שאטי אניל:
וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת
מַרְאֶה וּבְרִיאֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ: וְהָא
מִן נַהֲרָא. סָלְקָן שְׁבַע תּוֹרָן. שַׁפִּירָן לְמֶחֱזֵי
וּפַטִּימָן בְּסַר. וְרַעְיָן בְּאַחֲוָא: וכאן קד
צעד מנה סבע בקראת. חסנאת אמנטׄר
וצׄכמאת אלחם. ורעאת פי אלקרט: וְהִנֵּה
שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־
הַיְאֹר רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה
אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל־שְׂפַת הַיְאֹר: וְהָא שְׁבַע
תּוֹרָן אָחֳרָנְיָן. סָלְקָן בָּתְרֵיהוֹן מִן נַהֲרָא.
בִּישָׁן לְמֶחֱזֵי וַחֲסִירָן בְּסַר. וְקָמָא. לְקִבְלְהוֹן
דְּתוֹרָתָא עַל כֵּיף נַהֲרָא: וכאן סבע
בקראת אכׄר. קד צעדן וראהן מן אניל.
קביחאת אלמנטׄר ורקיקאת אלחם.
ווקפת עלי' שאטי אלניל: וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת
רָעוֹת הַמַּרְאֶה וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע
הַפָּרוֹת יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ
פַּרְעֹה: וַאֲכַלָא תּוֹרָתָא. דְּבִישָׁן לְמֶחֱזֵי
וַחֲסִירָן בְּסַר. יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא. דְּשַׁפִּירָן
לְמֶחֱזֵי וּפַטִּימָתָא. וְאִתְּעַר פַּרְעֹה: ואכלת
אלבקראת. קביחאת אלמנטׄר ורקיקאת
אלחם. אסבע אלבקראת. הסינאת אמנטׄר
ואלצׄכמאת. ואסתיקטׄ פרעון: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם
שֵׁנִית וְהִנֵּה ׀ שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה
אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וּדְמוֹךְ. וַחֲלַם
תִּנְיָנוּת. וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין. סָלְקָן. בְּקַנְיָא
חַד פַּטִּימָן וְטָבָן: פנאם. וראא תׄאניה.
כאן סבע סנבלאת. קד צעדן. פי קצבה
ואחדה מלא גיאד: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים
דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן:
וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלִין. לָקְיָן וּשְׁקִיפָן קִדּוּם.

צמחן

חלק הדקדוק א) ופרעה חלם. תרגום חלים. לשון הווה כלשון שעל כן דרשו מכח זה רז"ל שהיה חולם כל השנתים ע"ש:

*) בנ"י הגירסא חָלַם וצ"ע.

צָמְחָן בַּתְרֵיהוֹן ׃ וכאן סבע סֻנבלאת.
דקאק משווּבה בריח אלקבל. קד נבתן
וראהן ׃ וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת
שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים ב הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת
וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם ׃ וּבְלַעָא שֻׁבְלַיָּא
לַקְיָתָא. יָת שְׁבַע שֻׁבְלַיָּא. פַּטִּימָתָא
וּמַלְיָתָא. וְאִתְּעַר פַּרְעֹה וְהָא חֶלְמָא ׃
פבלעת אלסנבלאת אלדקאק. אלסבע
אלסנבלאת. אלצכמאת אלמלא. תם
אסתיקץ פרעון ואדא בה חלם ׃ וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־
כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־חֲכָמֶיהָ
וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר
אוֹתָם לְפַרְעֹה ׃ וַהֲוָה בְּצַפְרָא וּמִטָּרְפָא
רוּחֵיהּ. וּשְׁלַח. וּקְרָא. יָת כָּל חָרָשֵׁי
מִצְרַיִם וְיָת כָּל חַכִּימַהָא. וְאִשְׁתַּעִי פַּרְעֹה
לְהוֹן יָת חֶלְמֵיהּ. וְלֵית דְּפָשַׁר יָתְהוֹן
לְפַרְעֹה ׃ פלמא כאן באלגדאה כרבת
רוחה. פבעת ודעא. בגמיע עלמא מצר
וחכמאהא. וקץ עליהם רויאה. ולם יכון
מן יפסרהא לה לכיר ׃ וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים
אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר
הַיּוֹם ׃ וּמַלֵּיל רַב שָׁקֵי. עִם פַּרְעֹה לְמֵימַר.
יָת סוּרְחָנַי. אֲנָא מַדְכַּר יוֹמָא דֵין ׃ פתכלם
רייס אלסקאה. בין ידיה וקאל. אני לאדכר
אליום כטאי ׃ פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו וַיִּתֵּן
אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֵת
שַׂר הָאֹפִים ׃ פַּרְעֹה רְגֵיז עַל עַבְדוֹהִי.
וִיהַב יָתִי בְּמַטְּרַת. בֵּית רַב קָטוֹלַיָּא. יָתִי.
וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי ׃ ודאלך אן פרעון קד סכט
עלי עבידה. פוצעהמא פי חפץ. מנזל
רייס אלסיאפין. אנא ורייס אלכבאזין ׃
וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וָהוּא אִישׁ
כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ ׃ וַחֲלַמְנָא חֶלְמָא.
בְּלֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא. גְּבַר. כְּפֻשְׁרַן חֶלְמֵיהּ
חֲלַמְנָא ׃ פראינא רויא. פי לילה ואחדה
אנא והו. וכאן רויא כל ואחד חסב
תפסירה ׃ וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד
לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר־לוֹ וַיִּפְתָּר־לָנוּ אֶת־
חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר ׃ וְתַמָּן עִמַּנָא
עוּלֵים עִבְרַי. עַבְדָּא לְרַב קָטוֹלַיָּא.
וְאִשְׁתַּעִינָא לֵיהּ. וּפַשַּׁר לַנָא יָת חֶלְמַנָא.
גְּבַר כְּחֶלְמֵיהּ פַּשַּׁר ׃ וכאן תם מענא גלאם
עבראני. עבדא לרייס אלסיאפין.
פקצצנאהא עליה. ופסרהא לנא. פסר
לכל ואחד חסב רויאה ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־
לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה ׃
וַהֲוָה. כְּמָא דְּפַשַּׁר לַנָא כֵּן הֲוָה. יָתִי.
אֲתֵיב עַל שִׁמּוּשִׁי וְיָתֵיהּ צְלָב ׃ פכמא
פסר לנא כדאך כאן. רדני אלמלך אלי
מרתבתי וצלב דאך ׃ וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא
אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף
שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה ׃ וּשְׁלַח פַּרְעֹה
וּקְרָא יָת יוֹסֵף. וְאַרְהֲטוּהִי מִן בֵּית אֲסִירֵי.
וְסַפַּר וְשַׁנִּי כְּסוּתֵיהּ. וְעָאל לְוָת פַּרְעֹה ׃
פבעת פרעון ודעא ביוסף. ואחצרו בה
מן אלחבס. וחלק שערה ובדל תיאבה.
ודכל אלי פרעון ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף
חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי
עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ ׃
וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף. חֶלְמָא חֲלָמִית. וּפָשַׁר
לֵית לֵיהּ. וַאֲנָא. שְׁמַעִית עֲלָךְ לְמֵימַר.
דְּאַתְּ שָׁמַע חֶלְמָא וּמְפַשַּׁר לֵיהּ ׃ פקאל
לה פרעון. קד ראית רויא. וליס להא
מפסר. ואנא סמעת ענך. אנך אדא
סמעת רויא פסרתהא ׃ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־
פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־
שְׁלוֹם פַּרְעֹה ׃ וַאֲתֵיב יוֹסֵף יָת פַּרְעֹה.
לְמֵימַר לָא מִן חָכְמְתִי. אֱלָהֵין מִן קֳדָם
יי׳. יִתְּתַב שְׁלָמָא דְּפַרְעֹה ׃ פאגאבה יוסף
וקאל. מן גיר עלמי. אלה יגיב פרעון
בסלאם ׃ וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי
הִנְנִי עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיְאֹר ׃ וּמַלֵּיל פַּרְעֹה
עִם יוֹסֵף. בְּחֶלְמִי. הָא אֲנָא קָאֵים עַל
כֵּיף נַהֲרָא ׃ תם כלמה וקאל. ראית. כאני
ואקף עלי שאטי אלניל ׃ וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר
עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וִיפֹת תֹּאַר
וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ ׃ וְהָא מִן נַהֲרָא. סָלְקָן

שבע

חלק הדקדוק ב) הבריאות והמלאות. המ"ם דגושה (הרי"ב) ׃

שְׁבַע תּוֹרָן. פַּטִּימָן בְּשַׂר וְשַׁפִּירָן לְמֶחֱזֵי. וְרָעְיָן בְּאַחֲוָא: וכאן קד צעד מנה סבע בקראת. צׄכׄמאת אללחם וחסאן אלחליה. ורעאת פי אקרט: וְהִנֵּה שֶׁבַע־פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד וְרַקּוֹת בָּשָׂר לֹא־רָאִיתִי כָהֵנָּה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ: וְהָא. שְׁבַע תּוֹרָן אָחֳרָנְיָן סְלִיקָא בָּתְרֵיהוֹן. חֲסִיכָן וּבִישָׁן לְמֶחֱזֵי. לַחֲדָא וַחֲסִירָן בְּשַׂר. לָא חֲזֵיתִי דִּכְוָתְהוֹן. בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְבִישׁוּ: וכאן סבע בקראת אכׄר קד צעדן וראהן. עגׄאף קביחאת אלמנצׄר. גדׄא ורקיקאת אללחם. לם ארא מתׄלהן. פי גמיע בלד מצר פי אקׄבח: וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת: וַאֲכַלָא תּוֹרָתָא. חֲסִיכָתָא וּבִישָׁתָא. יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא. קַדְמָיָתָא פַּטִּימָתָא: פאכלת אלבקראת. ארקאק אלקביחאת. אסבע אלבקראת. אלאואיל אצׄכׄמאת: ג וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי־בָאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ: וַעֲלָא לִמְעֵיהוֹן. וְלָא אִתְיְדַע אֲרֵי עֲלָא לִמְעֵיהוֹן. וּמֶחֱזֵיהוֹן בִּישׁ. כַּד בְּקַדְמֵיתָא. וְאִתְּעָרִית: פדכׄלת אלי בטונהא. ולם יתבין אנהא קד דכׄלת. ומנצׄרהא קביח. כמא כאן אולא. תׄם אסתיקצׄת: וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה ׀ שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלֹת בְּקָנֶה אֶחָד מְלֵאֹת וְטֹבוֹת: וַחֲזֵית בְּחֶלְמִי. וְהָא שְׁבַע שִׁבְלִין. סָלְקָן. בְּקַנְיָא חַד מַלְיָן וְטָבָן: פראית תׄאניה. כאן סבע סנבלאת. קד צעדן. פי קצבה ואחדה מלא גיאד: וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים צְנֻמוֹת דַּקּוֹת שְׁדֻפוֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם: וְהָא שְׁבַע שִׁבְלִין. נָצַן לָקְיָן שְׁקִיפָן קִדּוּם. צָמְחָן בָּתְרֵיהוֹן: וכאן סבע סנבלאת. צׄאויאת דקאק משׄוובה בריח אלקבׄול. קד נבתן וראהן: וַתִּבְלַעְןָ הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקֹּת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל־הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד

לִי: וּבְלַעָא שִׁבְלַיָּא לַקְיָתָא. יָת שְׁבַע שִׁבְלַיָּא טָבָתָא. וַאֲמָרִית לְחָרָשַׁיָּא. וְלֵית דִּמְחַוֵּי לִי: פבלעת אלסנבלאת אלדקאק. אסבע אלסנבלאת אלגיאד. וקלת דׄאלך לאלעלמא. ולם יכׄברוני בשי: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה: וַאֲמַר יוֹסֵף לְפַרְעֹה. חֶלְמָא דְּפַרְעֹה חַד הוּא. יָת דַּיְיָ. עָתִיד לְמֶעְבַּד חַוִּי לְפַרְעֹה: פקאל לה יוסף. רויא פרעון ואחד. אלדׄי סיצנעה אללה אכׄבר בה פרעון: שֶׁבַע פָּרֹת הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא: שְׁבַע תּוֹרָתָא טָבָתָא. שְׁבַע שְׁנַיָּא אִנִּין. וּשְׁבַע שִׁבְלַיָּא טָבָתָא. שְׁבַע שְׁנַיָּא אִנִּין. חֶלְמָא חַד הוּא: אסבע אלבקראת אלגיאד. ואסבע אלסנבלאת אלגיאד. הי סבע סנין כׄיר. הדׄא חלם ואחד: וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב: וּשְׁבַע תּוֹרָתָא. חֲסִיכָתָא וּבִישָׁתָא דִּסְלִיקָא בָּתְרֵיהוֹן. שְׁבַע שְׁנַיָּא אִנִּין. וּשְׁבַע שׁוּבְלַיָּא לַקְיָתָא. דִּשְׁקִיפָן קִדּוּם. יְהֶוְיָן. שְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא: ואסבע אלבקראת. ארקאק אלקביחה אלצאעדה וראהן. ואסבע אלסנבלאת אלפארגה. אלמשׄוובה בריח אלקבׄול. תכון סבע סנין גוע: הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה: הוּא פִּתְגָמָא. דְּמַלֵּילִית עִם פַּרְעֹה. דַּיְיָ. עָתִיד לְמֶעְבַּד אַחֲזִי לְפַרְעֹה: הו אלקול אלדׄי קלתה לפרעון. אלדׄי סיצנעה אללה אוראה לפרעון: הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: הָא. שְׁבַע שְׁנַיָּא אָתְיָן. שִׂבְעָא רַבָּא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: סתאתיכם סבע סנין. יכון שבאע כתׄיר פי בלד מצר: וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

חלק הדקדוק ג) בא הבי"ה בסגול שלא כמשפט:

וכלה הרעב את־הארץ: ויקומן. שבע שני כפנא בתריהון. ויתנשי כל שבעא בארעא דמצרים. וישיצי כפנא ית עמא דארעא: תם תואפיכם סבע סנין גוע מן בעדהא. פינסא גמיע אלשבאע אלדי כאן פי בלד מצר. חתא יכאד אלגוע אן יפני אהל אלבלד: ולא־יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחרי־כן כי־כבד הוא מאד: ולא יתידע שבעא בארעא. מן קדם. כפנא ההוא דיהי בתר כן. ארי תקיף הוא לחדא: ולם יתביין אתר דאלך אלשבאע פי אלבלד. מן קבל אלגוע אלאתי בעדה. לאנה עצים גדא: ועל השנות החלום אל־פרעה פעמים כי־נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים לעשתו: ועל דאתני חלמא. לפרעה תרתין זמנין. ארי תקין פתגמא מן קדם יי'. ומוחי יי' למעבדיה: ואמא אעאדה' ארויא. עלי' פרעון מרתין. לאן אלאמר תאבת מן ענד אללה. והו מסרע אן יצנעה: ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על־ארץ מצרים: וכען יחזי פרעה. גבר סוכלתן וחכים. וימניניה על ארעא דמצרים: ואלאן ינצר פרעון. רגלא פהמא חכימא. יוליה עלי' בלד מצר: יעשה פרעה ויפקד פקדים על־הארץ וחמש את־ארץ מצרים בשבע שני השבע: יעביד פרעה. וימני מהימנין על ארעא. ויזרזון ית ארעא דמצרים. בשבע שני שבעא: ויטלק לה. אן יוכל וכלא עלי' אלבלד. חתא יעבון גלה' בלד מצר. פי סבע סני אלשבאע: ויקבצו את־כל־אכל השנים הטבות הבאת האלה ויצברו־בר תחת יד־פרעה אכל בערים ושמרו: ויכנשון. ית כל עבור שניא טבתא. דאתין אלין. ויצרון עבורא. תחות יד מהימני פרעה. עבורא בקרויא ויטרון: ויגמעון. טעאם הדה סני אלכיר אלאתיאת. ויכזנון ברהא. תחת ידי וכלא

פרעון. ויחפצו טעאמהא פי קראהא: והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא־תכרת הארץ ברעב: ויהי עבורא גניז לעמא דארעא. לשבע שני כפנא. דיהוין בארעא דמצרים. ולא ישתיצי עמא דארעא בכפנא: ויכון ודיעה פיהא לסבע סני אלגוע. אלדי תכון פי בלד מצר. ולא ינקטע אהל אלבלד פיהא: וייטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל־עבדיו: ושפר פתגמא בעיני פרעה. ובעיני כל עבדוהי: פחסן כלאמה ענד
ב* פרעון. וגמיע קואדה: ויאמר פרעה אל־
עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו: ואמר פרעה לעבדוהי. הנשכח כדין. גבר. דרוח נבואה מן קדם יי' ביה: קאל פרעון לקואדה. הל נגד מתל הדא ארגל. פיה רוח אללה עלמא: ויאמר פרעה אל־יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את־כל־זאת אין־נבון וחכם כמוך: ואמר פרעה ליוסף. בתר דהודע יי'. יתך ית כל דא. לית סוכלתן וחכים כותך: קאל פרעון ליוסף. בעד מא ערפך אללה הדה אלאמור. ליס פהים וחכים מתלך: אתה תהיה על־ביתי ועל־פיך ישק כל־עמי רק הכסא אגדל ממך: את תהי ממנא על ביתי. ועל מימרך יתזן כל עמי. לחוד כורסי מלכותא הדין איהי יקיר מנך: אנת תכון עלי' ביתי. ועלי' אמרך ינקאד גמיע קומי. לא אשרף עליך אלא באלכרסי פקט: ויאמר פרעה אל־יוסף ראה נתתי אתך על כל־ארץ מצרים: ואמר פרעה ליוסף. חזי דמניתי יתך. על כל ארעא דמצרים: פקאל לה. אנצר קד וליתך. עלי' גמיע בלד מצר: ויסר פרעה את־טבעתו מעל ידו ויתן אתה על־יד יוסף וילבש אתו בגדי־שש וישם רבד הזהב על־צוארו: ואעדי פרעה ית עזקתיה מעל ידיה. ויהב יתה על ידא דיוסף.

ואלביש

חלק הדקדוק ד) ועתה ירא פרעה. בא היבה ירא מלרע שלא כמשפט וכמוה ותרא אויבתי, ותרא אשקלון ותירא [מהרי"ב ב' רד"ק ז"ל]: ה) הנמצא כזה איש אשר. תיבת אשר כתביר:

וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ לְבוּשִׁין דְּבוּץ. וְשַׁוִּי. מְנִיכָא
דְּדַהֲבָא עַל צַוְּרֵיהּ: ונזע פרעון כאתמה
מן ידה וגעלהא על יד יוסף. ואבסה תיאב
עשר. וגעל טוקא מן דהב עלי׳ ענקה:
וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ
וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל כָּל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְאַרְכֵּיב יָתֵיהּ. בִּרְתִכָּא
תִּנְיֵיתָא דִּילֵיהּ. וְאַכְרִיזוּ קֳדָמוֹהִי דֵּין
אַבָּא לְמַלְכָּא. וּמַנִּי יָתֵיהּ. עַל כָּל אַרְעָא
דְּמִצְרָיִם: וארכבה גניבתה. ונודי בין
ידיה אטריק הדא שריף אלמלך. וולאה
עלי׳ גמיע בלד מצר: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־
יוֹסֵף אֲנִי פַרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא־יָרִים אִישׁ
אֶת־יָדוֹ וְאֶת־רַגְלוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
וַאֲמַר פַּרְעֹה. לְיוֹסֵף אֲנָא פַּרְעֹה. וּבַר
מִמֵּימְרָךְ. לָא יְרִים גְּבַר יָת יְדֵיהּ לְמֵיחַד
זֵין. וְיָת רַגְלֵיהּ לְמִרְכַּב עַל סוּסְיָא בְּכָל
אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: פקאל לה ועלי׳ אני
פרעון. ומן גיר ראיך. לא ימד אנסאן
ידה פי קלם. ולא רגלה פי רכאב פי גמיע
בלד מצר: וַיִּקְרָא פַרְעֹה שֵׁם־יוֹסֵף צָפְנַת
פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע
כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
וּקְרָא פַרְעֹה שׁוּם יוֹסֵף גַּבְרָא דְּמִטַּמְרָן
גַּלְיָן לֵיהּ. וִיהַב לֵיהּ יָת אָסְנַת. בַּת
פּוֹטִיפֶרַע. רַבָּא דְּאוֹן לְאִתּוּ. וּנְפַק יוֹסֵף
שַׁלִּיט עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: פסמאה
מוצח אלכפאיא. וזוגה באסנת. אבנה׳
פוטיפרע אמאם און. וכרג יוסף ואליא
עלי׳ גמיע בלד מצר: וְיוֹסֵף בֶּן־שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרָיִם
וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְיוֹסֵף בַּר תְּלָתִין שְׁנִין.
כַּד קָם. קֳדָם פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרָיִם.
וּנְפַק יוֹסֵף מִן קֳדָם פַּרְעֹה. וַעֲבַר בְּכָל
אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וכאן יוסף אבן תלאתין
סנה. חין וקף בין ידי פרעון מלך מצר.
ולמא כרג מן בין ידיה. טאף גמיע בלד
ג* מצר: וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע
לִקְמָצִים: וּכְנַשׁוּ דָּיְרֵי אַרְעָא. בְּשְׁבַע

שְׁנֵי שִׂבְעָא. עֲבוּרָא לְאוֹצְרִין: פאנבתת
אלארץ. פי סבע סני אשבאע. מל
אלמכאזין: וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל ׀ שֶׁבַע
שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֶּן־אֹכֶל
בֶּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ
נָתַן בְּתוֹכָהּ: וּכְנַשׁ. יָת כָּל עֲבוּר שְׁבַע
שְׁנַיָּא. דַּהֲוָאָה בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וִיהַב
עֲבוּרָא בְּקִרְוַיָּא. עֲבוּר חֲקַל קַרְתָּא.
דִּבְסַחְרָנַהָא יְהַב בְּגַוַּהּ: פגמע באקי טעאם
אסבע אסנין. אתי כאנת פי בלד מצר.
וגעלה פי אלקרא. געל טעאם כל קריה
אתי חואליהא פיהא: וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר
כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר
כִּי־אֵין מִסְפָּר: וּכְנַשׁ יוֹסֵף עֲבוּרָא. כְּחָלָא
דְּיַמָּא סַגִּי לַחֲדָא. עַד. דִּפְסַק מִלְּמִמְנֵי
אֲרֵי לֵית מִנְיָן: וגמע יוסף מן אלבר.
שביה כרמל אלבחר כתיר גדא. חתא
אנתהא ען אחצאיה. ממא לא אחצא
לה: וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא
שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־
פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן: וּלְיוֹסֵף אִתְיְלִידוּ תְּרֵין
בְּנִין. עַד לָא עֲלַת שַׁתָּא דְּכַפְנָא. דִּילֵידַת
לֵיהּ אָסְנַת. בַּת פּוֹטִיפֶרַע רַבָּא דְּאוֹן:
וולד ליוסף אבנאן. קבל אן תדכל סנה׳
אלגוע. אלדי ולדתהמא לה אסנת.
אבנה׳ פוטיפרע אמאם און: וַיִּקְרָא יוֹסֵף
אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נַשַּׁנִי אֱלֹהִים
אֶת־כָּל־עֲמָלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי: וּקְרָא
יוֹסֵף. יָת שׁוּם בּוּכְרָא מְנַשֶּׁה. אֲרֵי אַנְשְׁיַנִי
יי׳ יָת כָּל עַמְלִי. וְיָת כָּל בֵּית אַבָּא:
פסמא יוסף. אלבכר מנשה. קאל אן
אלה קד אנסאני גמיע שקאי. ומא כאן
מנה פי בית אבי: וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא
אֶפְרָיִם כִּי־הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי:
וְיָת. שׁוּם תִּנְיָנָא קְרָא אֶפְרָיִם. אֲרֵי אַפְּשַׁנִי
יי׳ בְּאַרַע שִׁעְבּוּדִי: וסמא אלתאני אפרים.
קאל אן אלה קד אנמאני פי בלד צעפי:
וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּשְׁלִימָא. שְׁבַע שְׁנֵי
שִׂבְעָא. דַּהֲוָאָה בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: תם

פנית. סבע סני אשבאע. אדי כאן פי
בלד מצר: ותכלינה שבע שני הרעב
לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל־
הארצות ובכל־ארץ מצרים היה לחם:
ושריאה. שבע שני כפנא למיתי. כמא
דאמר יוסף. והוה כפנא בכל ארעתא.
ובכל ארעא דמצרים הוה לחמא: ובדת
סבע סני אלגוע אן תאתי. כמא קאל
יוסף. פכאן גוע פי גמיע אלבלדאן. ופי
גמיע בלד מצר כאן טעאם: ותרעב כל־
ארץ מצרים ויצעק העם אל־פרעה ללחם
ויאמר פרעה לכל־מצרים לכו אל־יוסף
אשר־יאמר לכם תעשו: וכפינת כל
ארעא דמצרים. וצוח עמא. קדם פרעה
על לחמא. ואמר פרעה לכל מצראי
איזילו לות יוסף. דיימר לכון תעבדון:
פלמא גאע גמיע אהל בלד מצר. צרך
אלקום אלי׳ פרעון בסבב אטעאם. פקא
להם אמצו אלי׳ יוסף. מא קאל לכם
אצנעוה: והרעב היה על כל־פני הארץ
ויפתח יוסף את־כל־אשר בהם וישבר
למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים:
וכפנא הוה. על כל אפי ארעא. ופתח
יוסף. ית כל אוצריא דבהון עבורא וזבין
למצראי. ותקיף כפנא בארעא דמצרים:
ולמא אנבסט אלגוע עלי׳ וגה אלבלד.
פתח יוסף גמיע מא פי אלמכאזין ואמאר
אלמצריון. ואשתד אלגוע פי בלד מצר:
וכל־הארץ באו מצרימה לשבר אל־יוסף
כי־חזק הרעב בכל־הארץ: וכל דירי
ארעא אתו למצרים. למזבן עבורא מן
יוסף. ארי תקיף כפנא בכל ארעא:
וכתיר מן אהל אלבלדאן גאו אלי׳ מצר.
ימתארון מן יוסף. אד אשתד אלגוע פי
בלדאנהם: וירא יעקב כי יש־שבר
במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו:
וחזא יעקב. ארי אית עבור מזדבן
במצרים. ואמר יעקב לבנוהי. למא
תתחזון: פסמע יעקוב. אן אלמירה
מוגודה במצר. פקא לבניה. לא תתואנון:

ויאמר הנה שמעתי כי יש־שבר במצרים
רדו־שמה ושברו־לנו משם ונחיה ולא
נמות: ואמר. הא שמעית. ארי אית
עבור מזדבן במצרים. חותו לתמן וזבונו
לנא מתמן. וניחי ולא נמות: קאל. הודא
קד סמעת. אן אלמירה מוגודה במצר.
אנחדרו אי׳תם ואמתארו לנא מנתם. ונחיא
ולא נמות: וירדו אחי־יוסף עשרה לשבר
בר ממצרים: ונחתו אחי יוסף עסרא.
למזבן עבורא ממצרים: ואנחדרו אכוה׳
יוסף עשרה. לימתארון ברא מן מצר:
ואת־בנימין אחי יוסף לא־שלח יעקב
את־אחיו כי אמר פן־יקראנו אסון: וית
בנימין אחוהי דיוסף. לא שלח יעקב עם
אחוהי. ארי אמר. דלמא יערעניה מותא:
ובנימין אכי יוסף. לם יבעת יעקוב מע
אכותה. לאנה קאל. כלא תלחקה
אלמניה: ויבאו בני ישראל לשבר בתוך
הבאים כי־היה הרעב בארץ כנען: ועאלו
בני ישראל. למזבן עבורא בגו עליא.
ארי הוה כפנא בארעא דכנען: פלמא
דכלו בני אסראיל. לימתארון פי מא בין
אלדאכלין. אד כאן אלגוע פי בלד
כנעאן: ויוסף הוא השליט על־הארץ הוא
המשביר לכל־עם הארץ ויבאו אחי יוסף
וישתחוו־לו אפים ארצה: ויוסף. הוא
שליט על ארעא. הוא מזבין עבורא לכל
עמא דארעא. ואתו אחי יוסף. וסגידו
ליה על אפיהון על ארעא: ויוסף. הו
סלטאן אלבלד. הו ממיר לגמיע קומה.
פגאו אכותה. וסגדו לה עלי׳ וגוההם עלי׳
אלארץ: וירא יוסף את־אחיו ויכרם
ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר ד*
אלהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען
לשבר־אכל: וחזא יוסף. ית אחוהי
ואשתמודענון. וחשיב מא דימליל עמהון
ומליל עמהון קשיין. ואמר להון מנן
אתיתון. ואמרו. מארעא דכנען למזבן
עבורא: פראא יוסף. אכותה ואתבתהם.
ותנכר להם וכלמהם בצעובה. וקא להם

מן

מן אין גיתם. קאלו. מן בלד כנעאן
לנמתאר טעאם: וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו
וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ: וְאִשְׁתְּמוֹדַע יוֹסֵף יָת
אֲחוֹהִי. וְאִנּוּן לָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּהִי: פאתבת
יוסף אכותה מחקקא. והם לא יתבתונה:
וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־
עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם: וְאִדְּכַר יוֹסֵף. יָת
חֶלְמַיָּא. דַּהֲוָה חָלֵים לְהוֹן. וַאֲמַר לְהוֹן
אַלִּילֵי אַתּוּן. לְמִחְזֵי. יָת בִּדְקָהּ דְּאַרְעָא
אֲתֵיתוּן: תם דכר אחלאם. אדי חלמהא
להם. קאל להם אנתם גואסים. ואנמא
גיתם לתנצרון כבר אלבלד: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל: וַאֲמַרוּ
לֵיהּ לָא רִבּוֹנִי. וְעַבְדָּךְ אֲתוֹ לְמִזְבַּן עֲבוּרָא:
קאלו לה לא יא סידי. אנמא גאו עבידך
לימתארון טעאמא: כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד
נָחְנוּ כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים:
כּוּלַּנָא. בְּנֵי גֻבְרָא חַד נַחְנָא. כֵּיוָנֵי אֲנַחְנָא.
לָא הֲווֹ עַבְדָּךְ אַלִּילֵי: ונחן כלנא בני רגל
ואחד. ונחן תקאת. מא כאן עבידך קט
גואסים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֶרְוַת
הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת: וַאֲמַר לְהוֹן. לָא.
אֱלָהֵין בִּדְקָהּ דְּאַרְעָא אֲתֵיתוּן לְמִחְזֵי:
קאל להם. לא. בל אנמא גיתם לתנצרון
כבר אלבלד: וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ
אַחִים ׀ אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ:
וַאֲמַרוּ. תְּרֵי עֲסַר עַבְדָּךְ אַחִין אֲנַחְנָא.
בְּנֵי גֻבְרָא חַד בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן. וְהָא זְעֵירָא
עִם אֲבוּנָא יוֹמָא דֵין. וְחַד לֵיתוֹהִי: קאלו.
נחן עבידך אתני עשר אך. בני רגל ואחד
פי בלד כנעאן. ואצגרנא אליום ענד
אבינא. וואחד מפקוד: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר
מְרַגְּלִים אַתֶּם: וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף. הוּא.
דְּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן. לְמֵימַר אַלִּילֵי אַתּוּן:
קאל להם יוסף. הו מא קלת לכם אנכם
גואסים: בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ חֵי פַרְעֹה אִם־
תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
הֵנָּה: בְּדָא תִּתְבַּחֲרוּן. חַיֵּי פַרְעֹה אִם
תִּפְּקוּן מִכָּא. אֱלָהֵין בְּמֵיתֵי. אֲחוּכוֹן זְעֵירָא
הָכָא: בהדה אלכלה תמתחנון. חיוה'
פרעון אן כרגתם מן ההנא. אלא במגי
אכיכם אלאצגר אלי' ההנא: שִׁלְחוּ מִכֶּם
אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ
וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא
חֵי פַרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם: שְׁלַחוּ מִנְּכוֹן
חַד וְיִדְבַּר יָת אֲחוּכוֹן. וְאַתּוּן תִּתְאַסְרוּן.
וְיִתְבַּחֲרוּן פִּתְגָמֵיכוֹן. הַקְשׁוֹט אַתּוּן אָמְרִין.
וְאִם לָא. חַיֵּי פַרְעֹה. אֲרֵי אַלִּילֵי אַתּוּן:
אבעתו מנכם בואחד יאתי בה. ואנתם
תחבסון. חתי ימתחן כלאמכם. הל אלחק
מעכם. ואלא. פחיוה' פרעון. אנכם
גואסים: וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת
יָמִים: וּכְנַשׁ יָתְהוֹן לְבֵית מַטְּרָא. תְּלָתָא
יוֹמִין: פצמהם אלי' אלחפץ תלאתה'
איאם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא:
וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. דָּא
עֲבִידוּ וְאִתְקַיַּימוּ. מִן קֳדָם יי' אֲנָא דָּחֵיל:
תם קאל להם יוסף פי אליום אלתאלת.
אצנעו כלה תחיו בהא. פאני אתקי אלה
פיכם: אִם־כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר
בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר
רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם: אִם כֵּיוָנֵי אַתּוּן. אֲחוּכוֹן
חַד. יִתְאֲסַר בְּבֵית מַטַּרְתְּכוֹן. וְאַתּוּן
אִיזִילוּ אוֹבִילוּ. עֲבוּרָא דַּחֲסִיר בְּבָתֵּיכוֹן:
אן כנתם תקאת. פואחד מנכם. יחבס
פי בית חפצכם. ואנתם אמצו ודו.
מירה' קות מנאזלכם: וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן
תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ
וַיַּעֲשׂוּ־כֵן: וְיָת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא תַּיְתוֹן לְוָתִי.
וְיִתְהֵימְנוּן פִּתְגָמֵיכוֹן וְלָא תְמוּתוּן. וַעֲבַדוּ
כֵן: ואיתו באכיכם אלאצגר אלי. חתא
יתחקק כלאמכם ולא תהלכו. פצנעו
כדאך: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אֲבָל
אֲשֵׁמִים ׀ אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ

צרת

חלק הדקדוק ו) האמת אתכם. ל' וההא נקודה בפתח [מהרי"ב] וצ"ע: ז) ויאסף אתם בתביר. משמר אתנח. שלשת טפחא. כ"ה בכל התיגאן:

צרת נפשו ח בהתחננו אלינו ולא שמענו
על כן באה אלינו הצרה הזאת: ואמרו
גבר לאחוהי. בקושטא חייבין אנחנא
על אחונא. דחזינא. בעקת נפשיה. כד
הוה מתחנן לנא ולא קבילנא מניה. על
כן אתת לנא. עקתא הדא: פקאל
בעצ'הם לבעץ'. לכנא את'מין פי אכ'ינא.
אד' ראינא נפסה פי שדה. יתרצ'ע אלינא
ולם נקבל מנה. לד'אלך נאתנא הד'ה
אשדה: ויען ראובן אתם לאמר הלוא
אמרתי אליכם | לאמר ט אל תחטאו בילד
ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש: ואתיב
ראובן יתהון למימר. הלא אמרית לכון
למימר. לא תחטון בעולימא ולא
קבילתון. ואף דמיה הא מתבעי:
פאג'אבהם ראובן קאילא. אם אקול לכם
קאילא. לא תכ'טו עליה פלם קבלתם.
והוד'א נחן מטאלבין בדמה: והם לא
ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בינתם:
ואנון לא ידעין. ארי שמע יוסף. ארי
מתורגמן הוה ביניהון: והם לם יעלמו.
אן יוסף יפהם ד'אלך. לאנה אוקף
תרג'מאנא בינה ובינהם: ויסב מעליהם
ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח
מאתם את שמעון י ויאסר אתו לעיניהם:
ואסתחר מלותהון ובכא. ותב לותהון
ומליל עמהון. ודבר מלותהון ית שמעון.
ואסר יתיה לעיניהון: פאסתדאר ענהם
ובכא. ת'ם רג'ע אליהם וכ'אטבהם. ואכ'ד'
מן בינהם שמעון. וחבסה בחצ'רתהם:
ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב
כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה
לדרך ויעש להם כן: ופקיד יוסף. ומלו
ית מניהון עבורא. ולאתבא כספיהון גבר
לסקיה. ולמתן להון. זודין לאורחא.
ועבד להון כן: פאמר יוסף. ומלת
אועיתהם ברא. ורדדת פצ'תהם כל אמר
אלי גולקה. ואעטו זואד אלטריק. פצנע

להם כד'אך: וישאו את שברם על ה
חמריהם וילכו משם: ונטלו ית עבורהון
על חמריהון. ואזלו מתמן: פחמלו
מירתהם עלי חמירהם. וסארו מן ת'ם:
ויפתח האחד את שקו לתת מספוא
לחמרו במלון וירא את כספו והנה הוא
בפי אמתחתו: ופתח חד ית שקיה. למתן
כספתא. לחמריה בבית מבתא. וחזא ית
כספיה. והא הוא בפום טועניה: פפתח
אחדהמא גולקה. ליטרח קתא. לחמארה
פי אלמבית. וראא פצ'תה. פאד'א בהא
פי ועאיה: ויאמר אל אחיו הושב כספי
וגם הנה באמתחתי ויצא לבם ויחרדו
איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה
אלהים לנו: ואמר לאחוהי אתתב כספי.
ואף הא בטועני. ונפק מדע לבהון. ותוהו.
גבר באחוהי למימר. מא דא. עבד יי
לנא: פקאל לאכ'ותה קד רדדת פצ'תי.
והוד'א הו פי ועאיי. פנפרת קלובהם.
וזעג כל ואחד מע אכ'יה קאילין. מא
ד'א צנע אללה בנא: ויבאו אל יעקב
אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל הקרת
אתם לאמר: ואתו. לות יעקב אבוהון
לארעא דכנען. וחויאו ליה. ית כל דערעא
יתהון למימר: וג'או. אלי יעקוב אביהם
אלי בלד כנעאן. ואכ'ברוה. בג'מיע מא
נאלהם קאילין: דבר האיש אדני הארץ
אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים את
הארץ: מליל. גוברא רבונה דארעא.
עמנא קשיין. ויהב יתנא. כמאללי ארעא:
אן ארג'ל סייד אלבלד כ'אטבנא בצעובה.
ואתהמנא בג'סאסה' אלבלד: ונאמר
אליו כנים אנחנו לא היינו מרגלים:
ואמרנא ליה כיוני אנחנא. לא הוינא
אללי: פקלנא לה נחן תקאת. לם נכון
קט ג'ואסיסא: שנים עשר אנחנו אחים
בני אבינו האחד איננו והקטן היום את
אבינו בארץ כנען: תרי עסר אנחנא.

אחין

חלק הדקדוק ח) בהתחננו אלינו. רפה הנו"ן והיה ראוי להדגש והוא קרוב לענין תחנה ובקשה והשו"א שתחת הנו"ן נע [מהרי"ב]: ט) אל תחטאו בילד. תרגום שלנו לא תחטון, שינה כאן מהנהוג לתרגם לשון חטא חובא כי לשון זה יש ג"כ לשון חטא כפשוטו, וכמו שמצינו ג"כ בתרגום נקט לשון חטא דחיל חטאין, ויש בו ג"כ לשון חסרון כדדרשו רז"ל ודייקי צרת נפשו: י) ויאסר אתו לעיניהם. פא הפעל בשו"א וסגו"ל [מהרי"ב]:

אַחִין בְּנֵי אֲבוּנָא. חַד לָיְתוֹהִי. וּזְעֵירָא
יוֹמָא דֵין. עִם אֲבוּנָא בְּאַרְעָא דִכְנָעַן:
ונחן אתׄני עשר אך בני אבינא. אחדנא
מפקוד. ואלאצגׄר ענד אבינא. אליום
פי בלד כנעאן: וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ
אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת אֵדַע כִּי כֵנִים אַתֶּם
אֲחִיכֶם הָאֶחָד הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֶת־רַעֲבוֹן
בָּתֵּיכֶם קְחוּ וָלֵכוּ: וַאֲמַר לַנָא. גּוּבְרָא
רִבּוֹנַהּ דְּאַרְעָא. בְּדָא אֵדַע. אֲרֵי כֵיוָנֵי
אַתּוּן. אֲחוּכוֹן חַד שְׁבוּקוּ לְוָתִי. וְיָת
עֲבוּרָא דַּחֲסִיר בְּבָתֵּיכוֹן סַבוּ וְאִיזִילוּ:
קאל לנא ארגׄל מולא אלבלד. בהדׄה
אלכׄלה אעלם. אנכׄם תׄקאת. דעו ענדי
ואחד מנכם. וכׄדׄו קות מנאזלכׄם ואמצׄו:
וְהָבִיאוּ אֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֵלַי וְאֵדְעָה
כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם כִּי כֵנִים אַתֶּם אֶת־
אֲחִיכֶם אֶתֵּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ:
וְאֵיתוֹ. יָת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא לְוָתִי. וְאֵדַע.
אֲרֵי לָא אַלִּילֵי אַתּוּן. אֲרֵי כֵיוָנֵי אַתּוּן.
יָת אֲחוּכוֹן אֶתֵּין לְכוֹן. וְיָת אַרְעָא תַּעְבְּדוּן
בַּהּ סְחוֹרְתָא: ואיתוני באכׄיכם אלאצגׄר.
חתׄי אעלם אנכׄם ליס בגואסיס. ואנתם
תׄקאת. ואעטיכׄם אכׄיכׄם. ואתׄגרו פי
אלבלד: וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה־
אִישׁ צְרוֹר־כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת־צְרֹרוֹת
כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ: וַהֲוָה.
אִנּוּן מְרִיקִין סַקֵּיהוֹן. וְהָא גְּבַר צְרָר כַּסְפֵּיהּ
בְּסַקֵּיהּ. וַחֲזוֹ. יָת צְרָרֵי כַּסְפֵּיהוֹן. אִנּוּן
וַאֲבוּהוֹן וּדְחִילוּ: פבינאהׄם יפרׄגׄון
אועיתהׄם. פאדׄא בצרׄה׳ פצׄה׳ כל רגׄל פי
ועאיה פלמׄא ראו צרר פצׄהׄם הׄם ואביהׄם
פזעו: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ וְאֶת־
בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ כֻלָּנָה: וַאֲמַר לְהוֹן
יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן. יָתִי אַתְכֵּילְתּוּן. יוֹסֵף
לָיְתוֹהִי וְשִׁמְעוֹן לָא הֲוָה כָא. וְיָת בִּנְיָמִין
תִּדְבְּרוּן. עֲלַי הֲוָאָה כּוּלְּהוֹן: תׄם קאל
להׄם יעקוב אביהׄם. קד אתׄכלתמוני.
יוסף מפקוד ושמעון מחבוס. ובנימין
מטלוב. עליי אגׄתמעת הדׄה כׄלהא:

וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבִיו לֵאמֹר אֶת־שְׁנֵי
בָנַי תָּמִית אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ תְּנָה
אֹתוֹ עַל־יָדִי וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ: וַאֲמַר
רְאוּבֵן לַאֲבוּהִי לְמֵימַר. יָת תְּרֵין בְּנַי
תְּמִית. אִם לָא אַיְתֵינֵיהּ לָךְ. הַב יָתֵיהּ
עַל יְדִי. וַאֲנָא אֲתִיבְנֵיהּ לָךְ: קאל לה
ראובן. תׄתׄכל אבנאי. אן לם אגׄיבה
אליך. אעטיניה. ואנא ארדׄה אליך:
וַיֹּאמֶר לֹא־יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי־אָחִיו מֵת
וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי
בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה: וַאֲמַר. לָא יֵיחוֹת בְּרִי
עִמְּכוֹן. אֲרֵי אֲחוּהִי מִית וְהוּא בִּלְחוֹדוֹהִי
אִשְׁתְּאַר. וִיעָרְעִנֵּיהּ מוֹתָא בְּאוֹרְחָא
דִּתְהָכוּן בַּהּ. וְתַחֲתוּן יָת סֵיבְתִי. בִּדְווֹנָא
לִשְׁאוֹל: קאל. לא ינחדר אבני מעכם.
לאן אכׄיה קד מאת ובקי הו וחדׄה. פאן
ואפתׄה אלמנייה פי טריק אׄדׄי תסלכון
פיה. אנזלתׄם שיבתי. בחסרה אלי
אׄתׄרא: וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ: וְכַפְנָא תְּקֵיף
בְּאַרְעָא: ואלגׄוע שדיד פי אלבלד: וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ
מִמִּצְרָיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ
שִׁבְרוּ־לָנוּ מְעַט־אֹכֶל: וַהֲוָה. כַּד סְפִיקוּ
לְמֵיכַל יָת עֲבוּרָא. דְּאֵיתִיאוּ מִמִּצְרָיִם.
וַאֲמַר לְהוֹן אֲבוּהוֹן. תּוּבוּ זְבוּנוּ לַנָא זְעֵיר
עֲבוּרָא: פלמׄא פרגׄו מן אכל אלמיירה.
אׄדׄי אתו בהא מן מצר. קאל להׄם
אביהׄם. ארגׄעו אמתארו לנא קלילא מן
טעאם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד
הֵעִד בָּנוּ הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא־תִרְאוּ פָנַי
בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם: וַאֲמַר לֵיהּ. יְהוּדָה
לְמֵימַר. אַסְהָדָא אַסְהֵיד בַּנָא גֻּבְרָא
לְמֵימַר לָא תִחְזוֹן אַפַּי. אֱלָהֵין כַּד אֲחוּכוֹן
עִמְּכוֹן: קאל לה יהודה. אן ארגׄל נאשרנא
וקאל לא תרו וגׄהי. אלא ואכׄיכׄם מעכׄם:
אִם־יֶשְׁךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה
וְנִשְׁבְּרָה לְךָ אֹכֶל: אִם אִיתָךְ. מְשַׁלַּח
יָת אֲחוּנָא עִמַּנָא. נֵיחוֹת. וְנִזְבֵּן לָךְ עֲבוּרָא:
אן בעתׄת באכׄינא מענא. אנחדרנא

וְאמתארנא לך טעאמא: וְאִם־אֵינְךָ
מְשַׁלֵּחַ לֹא נֵרֵד כִּי־הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ
לֹא־תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם: וְאִם
לֵיתָךְ מְשַׁלַּח לָא נֵיחוֹת. אֲרֵי גֻבְרָא.
אֲמַר לַנָא לָא תִחְזוּן אַפַּי. אֱלָהֵין כַּד
אֲחוּכוֹן עִמְּכוֹן: ואן לם תבעת בה לא
ננחדר. לאן ארגׄל קאל לנא לא תרו
וגׄהי. אלא ואכׄיכם מעכם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל
לָמָה הֲרֵעֹתֶם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ הַעוֹד
לָכֶם אָח: וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל. לְמָא אַבְאֵישְׁתּוּן
לִי. לְחַוָּאָה לְגֻבְרָא. הַעוֹד לְכוֹן אֲחָא:
קאל אסראיל. לם אסאתם לי. ואכׄברתם
ארגׄל. אן באקי לכם אךׄ: יא וַיֹּאמְרוּ
שָׁאוֹל שָׁאַל־הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר
הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח וַנַּגֶּד־לוֹ
עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי
יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת־אֲחִיכֶם: וַאֲמַרוּ. שַׁאָלָא
שַׁאֵיל גֻּבְרָא. לַנָא וּלְיַלָּדוּתַנָא לְמֵימַר.
הַעַד כְּעַן אֲבוּכוֹן קַיָּם הָאִית לְכוֹן אֲחָא.
וְחַוֵּינָא לֵיהּ. עַל מֵימַר פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין.
הֲמִידָע הֲוֵינָא יָדְעִין. אֲרֵי יֵימַר. אַחִיתוּ
יָת אֲחוּכוֹן: קאלו. אנה סאל ענא וען
תואלידנא קאילא. הל עאד אביכם באקי
והל מוגׄוד לכם אךׄ. פאכׄברנאה עלי
סביל הדׄא אלכלאם. הל נעלם. אנה
סיקול אחדרו אכׄיכם: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־
יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי וְנָקוּמָה
וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַם־
אַתָּה גַּם־טַפֵּנוּ: וַאֲמַר יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל
אֲבוּהִי. שְׁלַח עוּלֵימָא. עִמִּי וּנְקוּם וְנֵיזֵיל.
וְנֵיחֵי וְלָא נְמוּת. אַף אֲנַחְנָא אַף אַתְּ אַף
טַפְלַנָא: קאל יהודה לאסראיל אביה.
אבעתׄ באלגׄלאם. מעי ונקום ונמצׄי.
ונחיא ולא נמות. נחן ואנת ואטפאלנא:
אָנֹכִי אֶעֶרְבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם־לֹא
הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי
לְךָ כָּל־הַיָּמִים: אֲנָא מְעָרְבְנָא בֵּיהּ. מִן
יְדִי תִּבְעֵינֵיהּ. אִם לָא אַיְתֵינֵיהּ לָךְ
וַאֲקִימִנֵּיהּ קֳדָמָךְ. וְאֱהֵי חָטֵי לָךְ כָּל יוֹמַיָּא:

אנא אצׄמנה. מן ידי תטלבה. אן לם
אגׄיבה אליך ואצׄעה בין ידיך. כׄנת
כׄאטיא לך טול אלזמאן: כִּי לוּלֵא
הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי־עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה פַעֲמָיִם:
אֲרֵי אִלּוּ לָא פוֹן בְּדָא אִתְעַכַּבְנָא. אֲרֵי
כְעַן תַּבְנָא דְּנַן תַּרְתֵּין זִמְנִין: לולא
אנא תלבׄתנא. לכנא קד תרדדנא
מרתין: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם ז*
אִם־כֵּן | אֵפוֹא זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ מִזִּמְרַת
הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה
מְעַט צֳרִי וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים
וּשְׁקֵדִים: וַאֲמַר לְהוֹן יִשְׂרָאֵל אֲבוּהוֹן.
אִם כֵּין הוּא דָא עֲבִידוּ. סַבוּ. מִדִּמְשַׁבַּח
בְּאַרְעָא בְּמָנֵיכוֹן. וַאֲחִיתוּ לְגֻבְרָא
תִּקְרוּבְתָּא. זְעֵיר קְטַף וּזְעֵיר דְּבַשׁ. שְׁעַף
וּלְטוֹם. בּוּטְמִין וְשִׁגְדִּין: פקאל להם
אסראיל אביהם. אן כאן כדׄאך אצנעו
כׄלה. כׄדׄו מן פואכה אלבלד פי
אועיתכם. ואחדרו לארגׄל הדיה. קליל
תריאק וקליל עסל. וכׄרנוב ושהבלוט.
ובוטמא ולוזא: וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ בְיֶדְכֶם
וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם
תָּשִׁיבוּ בְיֶדְכֶם אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא: וְכַסְפָּא
עַל חַד תְּרֵין סַבוּ בִּידְכוֹן. וְיָת כַּסְפָּא.
דְּאִתְּתַב בְּפוּם טוֹעֲנֵיכוֹן תְּתִיבוּן בִּידְכוֹן.
דִּלְמָא שָׁלוּ הֲוָה: וצׄעפא מן אפצׄה כׄדׄוהא
מעכםופצׄהאמרדודהפיפואתאועיתכם
רדוהמעכם. לעל כאן סהוא: וְאֶת־אֲחִיכֶם
קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ: וְיָת אֲחוּכוֹן
דְּבוּרוּ. וְקוּמוּ תּוּבוּ לְוָת גֻּבְרָא: וכׄדׄו
אכׄיכם. וקומו אנחדרו אלי ארגׄל: וְאֵל
שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח
לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם אַחֵר וְאֶת־בִּנְיָמִין וַאֲנִי
כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי: וְאֵל שַׁדַּי. יִתֵּין
לְכוֹן רַחֲמִין קֳדָם גֻּבְרָא. וְיִפְטַר לְכוֹן. יָת
אֲחוּכוֹן אָחֳרָן וְיָת בִּנְיָמִין. וַאֲנָא. כְּמָא
דְּתְכֵילִית תְּכֵילִית: וצׄאיק אלכאפי.
יעטיכם רחמה בין ידיה. חתא יטלק
לכם אכׄיכם אלאצׄגר מע בנימין. ואנא

חלק הדקדוק יא) ויאמרו שאול שאל האיש תיבת שאל מלעיל שלא כמנהג [מהרי"ב]:

אבאף. אן אתכל כמא תכלת: ויקחו
האנשים את־המנחה הזאת ומשנה־כסף
לקחו בידם ואת־בנימן ויקמו וירדו
מצרים ויעמדו לפני יוסף: ונסיבו גובריא
ית תקרובתא הדא. ועל חד תרין כספא.
נסיבו בידהון ודברו ית בנימין. וקמו
ונחתו למצרים. וקמו קדם יוסף: פאכד
אלקום אלהדייה. וצעפא מן אלפצה.
אכדו מעהם ובנימין. וקאמו ואנחדרו
אלי׳ מצר. ווקפו בין ידי יוסף: וירא
יוסף אתם את־בנימין ויאמר לאשר על־
ביתו הבא את־האנשים הביתה וטבח
טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים
בצהרים: וחזא יוסף עמהון ית בנימין.
ואמר לדממנא על ביתיה. אעיל ית
גובריא לביתא. וכוס נכסא ואתקין.
ארי עמי. אכלין גובריא בשירותא:
פלמא ראא יוסף בנימין מעהם. קאל
לחאגבה. אדכל אלקום אלמנזל. ואדבח
דבחא ואצלחה. לאנהם יאכלון מעי פי
אצהירה: ויעש האיש כאשר אמר יוסף
ויבא האיש את־האנשים ביתה יוסף:
ועבד גברא. כמא דאמר יוסף. ואעיל
גוברא. ית גובריא לבית יוסף: פצנע
ארגל. כמא קאל יוסף. ואדכלהם אלי׳
מנזלה: ויראו האנשים כי הובאו בית
יוסף ויאמרו על־דבר הכסף השב
באמתחתינו בתחלה אנחנו מובאים
להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת
אתנו לעבדים ואת־חמרינו: ודחילו
גובריא. ארי אתעלו לבית יוסף. ואמרו.
על עיסק כספא דאתתב בטוענגא
בקדמיתא. אנחנא מתעלין. לאתרברבא
עלנא ולאסתקפא עלנא. ולממסר יתנא.
לעבדין ולמדבר ית חמרנא: פכאפו
אלקום. אד אדכלו אלי׳ מנזל יוסף. וקאו.
ז* בסבב אלפצה אלדי רדדת פי אועיתנא
באאבתדא. נחן מדכלון. ליתגנא עלינא
ויתסבב עלינא. ויאכדנא עבידא

וחמירנא מלכא: ויגשו אל־האיש אשר
על־בית יוסף וידברו אליו פתח הבית:
וקריבו לות גוברא. דממונא על בית
יוסף. ומלילו עמיה בתרע ביתא:
פתקדמו אלי׳ חאגב יוסף. וכלמוה ענד
באב אלבית: ויאמרו בי אדני ירד ירדנו
בתחלה לשבר־אכל: ואמרו בבעו רבוני.
מיחת נחתנא. בקדמיתא למזבן עבורא:
וקאלו יא סיידי. אנא אנחדרנא.
באאבתדא נמתאר טעאם: ויהי כי־
באנו אל־המלון ונפתחה את־אמתחתינו
והנה כסף־איש בפי אמתחתו כספנו
במשקלו ונשב אתו בידנו: והוה כד
אתינא לבית מבתא. ופתחנא ית
טוענגא. והא כסף גבר בפום טועניה.
כספנא במתקליה. ואתיבנא יתיה
בידנא: פלמא צרנא אלי׳ אלמבית.
פתחנא אועיתנא. פאדי׳ בפצה׳ כל רגל
פי ועאיה. פצנא בוזנהא. פרדדנאהא
מענא: וכסף אחר הורדנו בידנו לשבר־
אכל לא ידענו מי־שם כספנו
באמתחתינו: וכספא אוחרנא. אחיתנא
בידנא למזבן עבורא. לא ידענא. מן
שוי כספנא בטוענגא: ופצה אכרא.
אחדרנאהא מענא לנמתאר טעאם. לם
נעלם. מן צייר פצתנא פי אועיתנא:
ויאמר שלום לכם אל־תיראו אלהיכם
ואלהי אביכם יב נתן לכם מטמון
באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא
אלהם את־שמעון: ואמר שלם לכון לא
תדחלון. אלהכון. ואלהא דאבוכון יהב
לכון סימן בטועניכון. כספכון אתא לותי.
ואפיק לותהון ית שמעון: קאל סלאם
לכם לא תכאפו. אלאהכם. ואלאה
אביכם רזקכם כנזא פי אועיתכם. ואמא
פצתכם פקד צארת אליי. ואכרג אליהם
שמעון: ויבא האיש את־האנשים ביתה
יוסף ויתן־מים וירחצו רגליהם ויתן
מספוא לחמריהם: ואעיל גוברא. ית

גובריא

חלק הדקדוק יב) נתן לכם מטמון. תרגום שלנו סימן ולא סימא, ורמז להם כי כמו שמצאו הכסף שכבר יצא מתחת ידם ונעלם מעיניהם כן ימצאו את יוסף אחר שנעלם מעיניהם, וזהו לשון סימן:

גוברייא לבית יוסף. ויהב מיא ואסחו
רגליהון. ויהב כסתא לחמריהון: פלמא
אדכל ארגל. אלקום אלי' מנזל יוסף.
ואעטא מאא וגסלו ארגלהם. וטרח קתא
לחמירהם: ויכינו את־המנחה עד־בוא
יוסף בצהרים כי שמעו כי־שם יאכלו
לחם: ואתקינו ית תקרובתא. עד דעל
יוסף בשירותא. ארי שמעו. ארי תמן
אכלין לחמא: והיו אלהדייה. אלי' אן
גא יוסף פי צהירה. לאנהם סמעו. אן
תם יאכלון טעאמא: ויבא יוסף הביתה
ויביאו לו את־המנחה אשר־בידם הביתה
וישתחוו־לו ארצה: ועאל יוסף לביתא.
ואעילו ליה. ית תקרובתא דבידהון
לביתא. וסגידו ליה על ארעא: ולמא
דכל יוסף אלי' אלבית. גאבו לה אהדייה
אדי מעהם. וסגדו לה עלי' אלארץ:
וישאל להם לשלום ויאמר השלום
אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי:
ושאיל להון לשלם. ואמר. השלם.
אבוכון סבא דאמרתון. העד כען קיים:
פסאלהם ען סלאמתהם. וקאל. הל עאד
אביכם אלשיך אדי קלתם באקי. והל הו
סאלם: ויאמרו שלום לעבדך לאבינו
עודנו חי ויקדו וישתחו: ואמרו. שלם.
לעבדך לאבונא עד כען קיים. וכרעו
וסגידו: קאלו. עאד עבדך אבינא באק
והו סאלם. פכרו וסגדו: וישא עיניו וירא
את־בנימין אחיו בן־אמו ויאמר הזה
אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר
יג אלהים יחנך בני: וזקף עינוהי. וחזא.
ית בנימין אחוהי בר אמיה. ואמר. הדין
אחוכון זעירא. דאמרתון לי. ואמר. מן
קדם יי' יתרחם עלך ברי: פרפע עינאה.
ונצר בנימין אכיה אבן אמה. וקאל. הדא
אכיכם אלאצגר. אדי קלתם לי. פקאל.
אלה ירוף עליך יא אבני: וימהר יוסף
כי־נכמרו רחמיו אל־אחיו ויבקש לבכות
ויבא החדרה ויבך שמה: ואוחי יוסף.

ארי אתגוללו רחמוהי על אחוהי. ובעא
למבכי. ועאל לאדרון בית משכבא ובכא
תמן: פאסרע יוסף. ממא האגת רחמתה
עלי' אכיה. פטלב אן יבכי. פדכל אלי'
אלכדר ובכא תם: וירחץ פניו ויצא
ויתאפק ויאמר שימו לחם: ואסחי אפוהי
ונפק. ואתחסן. ואמר שוו לחמא: פגסל
וגהה וכרג. ותרפק. וקאל קדמו טעאם:
וישימו לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים
האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון המצרים
לאכל את־העברים לחם כי־תועבה הוא
למצרים: ושויאו ליה. בלחודוהי ולהון
בלחודיהון. ולמצראי. דאכלין עמיה
בלחודיהון. ארי לא יכלין מצראי. למיכל
עם עבראי לחמא. ארי בעירא דמצראי
דחלין ליה עבראי אכלין: פקדמו לה
וחדה ולהם וחדהם. ולאלמצריון. אדי
יאכלון מעה וחדהם. לאן אלמצריון לא
יסתגיזון. אן יאכלון מע אלעבראניין
טעאמא. לאנה מכרוה ענדהם: וישבו
לפניו הבכור כבכרתו והצעיר כצערתו
ויתמהו האנשים איש אל־רעהו: ואסחרו
קדמוהי. רבא כרביותיה. וזעירא
כזעירותיה. ותהו גבריא גבר בחבריה:
פאגלסהם בין ידיה. אכביר פי מרתבתה.
ואצגיר פי מרתבתה. פאבתהג אלקום
בעצהם אלי' בעץ: וישא משאת מאת
פניו אלהם ותרב משאת בנימן
ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו
עמו: ונטל חולקין. מן קדמוהי לקדמיהון.
וסגי. חולקא דבנימין. מחולקי כולהון
חמשא חולקין. ושתיאו ורויאו עמיה:
פחמל זלאת. מן בין ידיה איהם. פכאנת
זלה' בנימין. אכתר מן זלאתהם כמסה'
אצעאף. פשרבו מעה חתא סכרו: ויצו
את־אשר על־ביתו לאמר יד מלא את־
אמתחת האנשים אכל כאשר יוכלון
שאת ושים כסף־איש בפי אמתחתו:
ופקיד. ית דממנא על ביתיה למימר.

מלי

חלק הדקדוק יג) אלהים יחנך. היה ראוי החי"ת להיות בקמץ והנו"ן דגש לחסרון נון הכפל, אלא שהוקל ונפל הדגש, והוטלה תנועת החי"ת על היו"ד [מהרי"ב]: יד) מלא את אמתחת האנשים. תיבת מלא באולא בכל התיגאן: (* אלף דגש. (* וישתחוו קרי.

מלי ית טועני גובריא עבורא. כמא דיכלין למטען. ושו כסף גבר בפום טועניה: פאמר וכילה קאילא. אמל אועיה' אקום טעאמא. כמא יטיקון חמלה. וציר פצה' כל רגל פי ועאיה: ואת־גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר: וית כלידי כלידא דכספא. תשוי בפום טוענא דזעירא. וית כסף זבינוהי. ועבד. כפתגמא דיוסף דמליל: וגאמי גאם אלפצה. תציירה פי ועא אלאצגר. מע פצה' מירתה. פצנע כמא קאל יוסף: הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם: צפרא נהר. וגובריא אתפטרו. אנון וחמריהון: פלמא אצא אצבאח. אטלק אלקום הם וחמירהם: הם יצאו את־העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על־ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם למה שלמתם רעה תחת טובה: אנון. נפקו מן קרתא לא ארחיקו. ויוסף אמר לדממונא על ביתיה. קום רדוף בתר גובריא. ותדביקנון ותימר להון. למא. שלימתון בשתא חלף טבתא: הם קד כרגו מן אלקריה לם יבעדו. קאל יוסף לוכילה קום אכלבהם. פאדא לחקתהם קול להם. לם כאפיתם שרא בדל כירא: הלוא זה אשר ישתה אדני בו והוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם: הלא דין. דשתי רבוני ביה. והוא. בדקא מבדיק ביה. אבאישתון דעבדתון: אליס הדא. אלדי ישרב בה מולאי. והו אנמא אמתחנכם בה. לקד אסיתם פי מא צנעתם: טו וישגם וידבר אלהם את־הדברים האלה: ואדביקנון. ומליל עמהון. ית פתגמיא האלין: פלחקהם. וכלמהם בדאלך: ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה: ואמרו ליה. למא ימליל רבוני. כפתגמיא האלין. חס לעבדך. מלמעבד כפתגמא הדין: קאלו לה. לם יקול סיידי מתל הדא אלכלאם. עבידך מעאדון. מן אן יצנעון מתל הדא אלאמר: הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב: הא כספא. דאשכחנא בפום טוענא. אתיבנהי לך מארעא דכנען. ואיכדין נגנוב מבית רבונך. מנין דכסף או מנין דדהב: הודא פצה. אלדי וגדנאהא פי פואת אועיתנא. אדדדנאהא לך מן בלד כנעאן. פכיף נסרק מן בית מולאך. אניה' פצה או אניה' דהב: אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם־אנחנו נהיה לאדני לעבדים: דישתכח עמיה. מעבדך יתקטיל. ואף אנחנא. נהי לרבוני לעבדין: אלדי יוגד ענדה מן עבידך יקתל. ונחן איצא נכון לסיידי עבידא: ויאמר גם־עתה כדבריכם כן־הוא אשר ימצא אתו יהיה־לי עבד ואתם תהיו נקים: ואמר. אף כען כפתגמיכון כן הוא. דישתכח עמיה יהי לי עבדא. ואתון תהון זכאין: קאל. אלאן כמא קלתם הו כדאך. מן וגד ענדה יכון לי עבדא. ואנתם תכונו אבריא: וימהרו ויורדו איש את־אמתחתו ארצה ויפתחו איש אמתחתו: ואוחיאו. ואחיתו. גבר ית טועניה לארעא. ופתחו גבר טועניה: פאסרעו. וחט כל רגל ועאיה עלי' אלארץ. ופתח כל רגל ועאיה: ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת בנימן: ובלש. ברבא שרי. ובזעירא שיצי. ואשתכח כלידא. בטוענא דבנימין: פפתש. בדא באלאכבר. ואנתהא אלאצגר. פוגד אלגאם. פי ועא בנימין: ויקרעו שמלתם ויעמס איש על־חמרו וישבו העירה: ובזעו לבושיהון. ורמו גבר על חמריה. ותבו לקרתא: פכרקו תיאבהם. ושל

כל

חלק הדקדוק טו) וישגם. הויו בגעיא [מהרי"ב]:

רגל עלי' חמארה. ורגעו אלי' אלקריה: ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה: ועאל יהודה ואחוהי לבית יוסף. והוא עד כען תמן. ונפלו קדמוהי על ארעא: פדכל יהודה ואכותה אלי' בית יוסף. והו עאדה תם. פוקעו בין ידיה עלי' אלארץ: ויאמר להם יוסף מה־המעשה הזה אשר עשיתם הלוא ידעתם כי־נחש ינחש איש אשר כמני: ואמר להון יוסף. מא עובדא הדין דעבדתון. הלא ידעתון. ארי בדקא מבדיק. גברא דכותי: קאל להם יוסף. מא הדה אצנעה אדי צנעתם. הל מא תעלמון. אנה מא ימתחן רגל מתלי: ויאמר יהודה מה־נאמר לאדני מה־נדבר ומה־נצטדק האלהים מצא את־עון עבדיך טז הננו עבדים לאדני גם־אנחנו גם אשר־נמצא הגביע בידו: ואמר יהודה. מא נימר לרבוני. מא נמליל ומא נזכי. מן קדם יי'. אשתכח חובא בעבדך. הא אנחנא עבדין לרבוני. אף אנחנא. אף דאשתכח כלידא בידיה: קאל יהודה. מא נקול לסידי. מא נתכלם ומא נחתג. אלה אוקע עבידך ברנובהם. הא נחן עבידא לסידי. נחן ומן וגד אלגאם פי ידה: ויאמר חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה־לי עבד ואתם עלו לשלום אל־אביכם: ואמר. חס לי. מלמעבד דא. גברא. דאשתכח כלידא בידיה. הוא יהי לי עבדא. ואתון. סקו לשלם לות אבוכון: קאל. אנא מעאד מן אן אצנע מתל הדא אלאמר. אדי וגד אלגאם פי ידה. הו יכון לי עבדא. ואנתם. אצעדו בסלאם אלי' אביכם: קמ"ו פס' יחזקיהו סי' ומפטירין ויקץ שלמה במלכים א' סי' ג'

ס ס ס

גדו למנחת שבת וב' וה'. ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר־נא עבדך דבר באזני אדני ואל־יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה: וקריב לותיה יהודה. ואמר בבעו רבוני. ימליל כען עבדך פתגמא קדם רבוני. ולא יתקף רוגזך בעבדך. ארי כפרעה כין את: פתקדם אליה יהודה. וקאל יא סידי. יתכלם עבדך כלאמא בחצרה' סידי. ולא ישתד גצבך עלי' עבדך. לאנך מתל פרעון: אדני שאל את־עבדיו לאמר היש־לכם אב או־אח: רבוני א שאיל. ית עבדוהי למימר. האית לכון אבא או אחא: באן סידי. סאל עבידה קאילא. הל מוגוד לכם אב או אך: ונאמר אל־אדני יש־לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו: ואמרנא לרבוני. אית לנא אבא סבא. ובר סיבתין זעיר. ואחוהי מית. ואשתאר הוא בלחודוהי. לאמיה ואבוהי רחים ליה: פקלנא לסידי. מוגוד לנא אב שיך. ואבן שיכוכה צגיר. ואכיה קד מאת. ובקי הו וחדה. לאמה ואביה יחבה: ותאמר אל־עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו: ואמרת לעבדך. אחתוהי לותי. ואשוי עיני עלוהי: פקלת לעבידך. אחדרוה אלי'. חתא אגעל ענאיתי פיה: ונאמר אל־אדני לא־יוכל הנער לעזב את־אביו ועזב את־אביו ומת: ואמרנא לרבוני. לא יכול עולימא למשבק ית אבוהי. אם ישבוק ית אבוהי ימות: פקלנא לסידי. לא יטיק אלגלאם אן יתרך אביה. פאן הו תרכה מאת: ותאמר אל־עבדיך אם־לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני: ואמרת לעבדך. אם לא ייחות. אחוכון זעירא עמכון. לא תיספון למחזי אפי: פקלת לעבידך. אן לם ינחדר. אכיכם אלאצגר מעכם. פלא תעאודו אן תרו וגהי: ויהי כי־עלינו אל־עבדך אבי ונגד־

לו

חלק הדקדוק טז) הננו עבדים. בדגש שני הנוני"ן ובסגול הראשון. והמסורת ג' דגושין וזה אחד מהם: א) אדני שאל. תרגום שלנו רבוני שאיל השי"ן בפתח כמו ניקוד דשאול שאל שהוא שאלא שאיל וניקוד אחד להם, וזה כי אם יהיה ניקוד השין בשוא יהיה הפירוש שהשאלה היתה בפירוש היש לכם אב או אח, ואם יהיה השין בפתח יהיה הפירוש שהיה שואל שאלות אחרות בסתם עד שהוכרחו להשיבו כולנו בני איש אחד וגו', האחד איננו והקטן היום את אבינו, וזהו כוונת תיבת לאמר שבפסוק לומר שהכוונה היא כאלו אמר היש לכם אב או וכו' והמתרגם שם שאלא שאיל גוברא בפת"ח וכאן מתרגם רבוני שאיל בשו"א, לא השוה מדותיו ולכן אין לזוז ממה שניקדוהו הקדמונים בפת"ח ועיין ברש"י פ' שאול שאל האיש ודוק:

לו את דברי אדני: והוה כד סליקנא.
לות עבדך אבא. וחוינא ליה. ית פתגמי
רבוני: פלמא צעדנא אלי' עבדך אבינא.
אכברנאה בכלאם סיידי: ויאמר אבינו
שבו שברו-לנו מעט-אכל: ואמר אבונא.
תובו זבונו לנא זעיר עבורא: פקאל
אבינא. ארגעו אמתארו לנא קלילא מן
טעאם: ונאמר לא נוכל לרדת אם-יש
אחינו הקטן אתנו וירדנו כי-לא נוכל
לראות פני-האיש ואחינו הקטן איננו
אתנו: ואמרנא. לא ניכול למיחת. אם
אית אחונא זעירא עמנא וניחות. ארי לא
ניכול. למחזי אפי גוברא. ואחונא זעירא
ליתוהי עמנא: קלנא לא נטיק אן ננחדר.
טאאן כאן אכינא אאצגר מענא אנחדרנא
לאנא לא נטיק אן נרא וגה ארגל. ואכינא
טאצגר ליס הו מענא: ויאמר עבדך אבי
אלינו אתם ידעתם ב כי-שנים ילדה-לי
אשתי: ואמר. עבדך אבא לנא. אתון
ידעתון. ארי תרין ילידת לי אתתי: פקאל
עבדך אבינא לנא. אנתם תעלמון. אן
זוגתי אנמא ולדת לי אתנין: ויצא האחד
מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו
עד-הנה: ונפק חד מלותי. ואמרית. ברם
מקטל קטיל. ולא חזיתיה עד כען: פכרג
אחדהמא מן ענדי. וקלת לעלה קד אפתרס
ולם אראה אלי' אלאן: ולקחתם גם-את-
זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם את-
שיבתי ברעה שאלה: ותסבון אף ית
דין. מן קדמי ויערעניה מותא. ותחתון
ית סיבתי. בבשתא לשאול: פאן אכדתם
הדא איצא. מן ענדי וואפתה אלמניה.
אנזלתם שיבתי. בחסרה אלי' אתרא:
ועתה כבאי אל-עבדך אבי והנער איננו
אתנו ונפשו קשורה בנפשו: וכען.
כמיתא לות עבדך אבא. ועולימא ליתוהי
עמנא. ונפשיה חביבא ליה כנפשיה: ואאן
אן צרת אלי' עבדך אבי. ואלגלאם ליס
הו מענא. ונפסה מעקודה בנפסה: והיה

כראותו כי-אין הנער ומת והורידו עבדיך
את-שיבת עבדך אבינו ביגון שאלה:
ויהי. כד יחזי. ארי לית עולימא וימות.
ויחתון עבדך. ית סיבת עבדך אבונא.
בדוונא לשאול: פכמא ירא אנה ליס
מענא ימות. ויכון עבידך קד אנזלו שיבה'
עבדך אבינא. בחסרה אלי' אתרא: כי
עבדך ערב את-הנער מעם אבי לאמר
אם-לא אביאנו אליך וחטאתי לאבי כל-
הימים: ארי עבדך מערב בעולימא. מן
אבא למימר. אם לא איתיניה לך. ואיהי
חטי לאבא כל יומיא: לאן עבדך
צמן באלגלאם. מן אבי קאילא. אן לם
אגיבה אליך. פאכון כאטיא לאבי טול
אזמאן: ועתה ישב-נא עבדך תחת הנער
עבד לאדני והנער יעל עם-אחיו: וכען.
יתיב כען עבדך תחות עולימא. עבדא
לרבוני. ועולימא יסק עם אחוהי: ואלאן
יגלס עבדך מכאן אגלאם. עבדא לסיידי.
ואגלאם יצעד מע אכותה: כי איך אעלה
אל-אבי והנער איננו אתי פן אראה ברע
אשר ימצא את-אבי: ארי איכדין אסק
לות אבא. ועולימא ליתוהי עמי. דלמא
אחזי בבשתא. דתשכח ית אבא: אנא
אפכר כיף אצעד אלי' אבי. ואלגלאם
ליס הו מעי. כלא אשאהד אלבלא. אלדי
ינאלה: ולא-יכל יוסף להתאפק לכל
הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל-איש
מעלי ולא-עמד איש אתו בהתודע יוסף
אל-אחיו: ולא יכיל יוסף לאתחסנא. לכל
דקיימין עלוהי. וקרא. אפיקו כל אנש
מעלוי. ולא קם אנש עמיה. כד אתידע
יוסף לאחוהי: ולא יטיק יוסף אן
יתחרך לדאלך. מן כתרה' אלוקוף בין
ידיה. פנאדא. אכרגו כל רגל מן בין ידיי.
ולם יקף אנסאן מעה. חין תערף יוסף
באכותה: ויתן את-קלו בבכי וישמעו
מצרים וישמע בית פרעה: ויהב ית קליה
בבכיתא. ושמעו מצראי. ושמע אנש

בית

חלק הדקדוק. ב) כי שנים ילדה לי אשתי. תיבת לי בטפחא ברוב התיגאן המדוקדקות:

בית פרעה: פרפע צותה בבכא. חתא
סמעו אלמצריון. וסמעו אל פרעון:
ויאמר יוסף אל־אחיו אני יוסף העוד אבי
חי ולא־יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו
מפניו: ואמר יוסף לאחוהי אנא יוסף.
העד כען אבא קים. ולא יכילו אחוהי
לאתבא יתיה פתגם. ארי אתבהילו מן
קדמוהי: תם קאל יוסף לאכותה אנא
יוסף. הל עאד אבי באק. פלם יטיקו
אכותה אניגיבוה. ממא דהשו מן בין ידיה:
ויאמר יוסף אל־אחיו גשו־נא אלי ויגשו
ויאמר אני יוסף אחיכם אשר־מכרתם
אתי מצרימה: ואמר יוסף לאחוהי. קרובו
כען לותי וקריבו. ואמר. אנא יוסף
אחוכון. דזבינתון יתי למצרים: תם קאל
להם. תקדמו אליי ותקדמו. קאל. אנא יוסף
אכיכם. אלדי בעתמוני אלי׳ מצר: ועתה
אל־תעצבו ואל־יחר בעיניכם כי־מכרתם
אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים
לפניכם: וכען לא תתנססון. ולא יתקף
בעיניכון. ארי זבינתון יתי הלכא. ארי
לקימא. שלחני יי׳ קדמיכון: ואלאן לא
תגתמו. ולא ישתד עליכם. אד בעתמוני
אלי׳ ההנא. לאן אלה בעתני בין ידיכם
למעישה: כי־זה שנתים הרעב בקרב
הארץ ועוד חמש שנים אשר אין־חריש
וקציר: ארי דנן. תרתין שנין כפנא בגו
ארעא. ועוד חמיש שנין. דלית זרועא
וחצדא: ודאלך. אן הדה סנתין גוע קד
מצתא פי אלבלד. ובקא כמס סנין. ליס
פיהא זרע ולא חצאד: וישלחני אלהים
לפניכם לשום לכם שארית בארץ
ולהחיות לכם לפליטה גדלה: ושלחני
יי׳ קדמיכון. לשואה לכון. שארא בארעא.
ולקימא לכון. לשיזבא רבא: פבעתני
אלה בין ידיכם. ליצייר לכם. בקאא פי
אלארץ. ויחיי לכם. פליתה עצימה:
ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי
האלהים וישימני לאב לפרעה ולאדון
לכל ביתו ומשל בכל־ארץ מצרים: וכען.
לא אתון. שלחתון יתי הלכא. אלהין מן
קדם יי׳. ושוייני אבא לפרעה. ורבון לכל
ביתיה. ושליט בכל ארעא דמצרים:
ואלאן. ליס אנתם בעתתמוני ההנא. אלא
אלה. וציירני אסתאדא לפרעון. וסיידא
לגמיע אלה. וסלטאנא עלי׳ גמיע בלד
מצר: מהרו ועלו אל־אבי ואמרתם אליו
כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון
לכל מצרים רדה אלי אל־תעמד: אוחו
וסקו לות אבא. ותימרון ליה. כדנן אמר
ברך יוסף. שויני יי׳. לרבון לכל מצראי.
חות לותי לא תתעכב: אסרעו ואצעדו
אלי׳ אבי. וקולו לה. כדא קאל אבנך יוסף.
ציירני אלה סיידא לגמיע אלמצריון.
אנחדר אליי לא תקף: וישבת בארץ־
גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני
בניך וצאנך ובקרך וכל־אשר לך: ותתיב
בארעא דגשן. ותהי קריב לי. את. ובנך
ובני בנך. וענך ותורך וכל דלך: וקם פי
בלד אלסדיר. ותכון קריבא מני. אנת.
ובניך ובני בניך. וגנמך ובקרך וגמיע מאך:
וכלכלתי אתך שם כי־עוד חמש שנים
רעב פן־תורש אתה וביתך וכל־אשר לך:
ואזון יתך תמן. ארי עוד. חמיש
שנין כפנא. דלמא תתמסכין. את ואנש
ביתך וכל דלך: ואמונך תם. לאן קד
בקי כמס סנין גוע. כלא תפתקר. אנת
ואלך וגמיע מאלך: והנה עיניכם ראות
ועיני אחי בנימין כי־פי המדבר אליכם:
והא עיניכון חזין. ועיני אחי בנימין.
ארי בלישנכון אנא ממליל עמכון: והודא
עיונכם נאצרה. ועיני אכי בנימין. אן
פאי יכאטבכם: והגדתם לאבי את־כל־
כבודי במצרים ואת כל־אשר ראיתם
ומהרתם והורדתם את־אבי הנה: ותחוון
לאבא. ית כל יקרי דבמצרים. וית כל
דחזיתון. ותוחון. ותחתון ית אבא הלכא:
ואכברו אבי. בגמיע כראמתי במצר.
ובגמיע מא ראיתמוה. ואסרעו. ואחדרוה
אלי׳ ההנא: ויפל על־צוארי בנימן־אחיו

ויבך ובנימן בכה על־צואריו : ונפל . על
צורא דבנימן אחוהי ובכא . ובנימן . בכא
על צוריה : פאנכב עלי' ענק בנימין אביה
ובכא. ובנימין איצא . בכא עלי' ענקה :
וינשק לכל־אחיו ויבך עלהם ואחרי כן
דברו אחיו אתו : ונשיק לכל אחוהי ובכא
עליהון. ובתר כן. מלילו אחוהי עמיה :
וקבל סאיר אכותה ובכא מעהם. ובעד
דאלך כלמוה : והקל נשמע בית פרעה
לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה
ובעיני עבדיו: וקלא אשתמע. בית פרעה
למימר. אתו אחי יוסף. ושפר בעיני
פרעה. ובעיני עבדוהי: וארתפע צות.
אלי' פרעון וקיל לה. גאו אכוה' יוסף.
ב פחסן דאלך ענדה. וענד קוארה: ויאמר
פרעה אל־יוסף אמר אל־אחיך זאת עשו
טענו את־בעירכם ולכו באו ארצה כנען:
ואמר פרעה ליוסף. אימר לאחך דא
עבידו. טעונו ית בעירכון. ואיזילו אובילו
לארעא דכנען: תם קאל פרעון ליוסף.
קול לאכותך אצנעו כלה. סוקו דואבכם.
ואמצו ודוהא אלי' בלד כנעאן: וקחו את־
אביכם ואת־בתיכם ובאו אלי ואתנה
לכם את־טוב ארץ מצרים ואכלו את־
חלב הארץ: ודברו ית אבוכון. וית אנש
בתיכון ואיתו לותי. ואתין לכון. ית טוב
ארעא דמצרים. ותיכלון ית טובא דארעא:
ואחמלו אביכם. ואלכם וצירו אליי.
ואעטיכם כיר בלד מצר. ותאכלו אגוד
מא פיה: ואתה צויתה זאת עשו קחו־
לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם
ולנשיכם ונשאתם את־אביכם ובאתם:
ואת מפקד דא עבידו. סבו לכון מארעא
דמצרים עגלן. לטפלכון ולנשיכון. ותטלון
ית אבוכון ותיתון: ואנת מאמור אן תקול
להם אן יצנעו כלה. כדו לכם מן בלד
מצר עגאלא. לאטפאלכם ונסאכם.
ואחמלו אביכם ותעאלו : ועינכם אל־
תחס על־כליכם כי־טוב כל־ארץ מצרים
לכם הוא: ועינכון. לא תחוס על מניכון.

ארי טוב. כל ארעא דמצרים דילכון הוא:
ועיונכם. לא תשפק עלי' אניתכם. לאן
כיר גמיע בלד מצר הו לכם: ויעשו כן
בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על־פי
פרעה ויתן להם צדה לדרך : ועבדו כן
בני ישראל . ויהב להון יוסף . עגלן על
מימרא דפרעה. ויהב להון. זודין לאורחא:
פצנעו כדאך בני אסראיל . ואעטאהם
יוסף. עגאלא באמר פרעון. ואעטא זאדא
לטריק: לכלם נתן לאיש חלפות שמלת
ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש
חלפת שמלת : לכולהון יהב. לגבר
אסטלון דלבושא. ולבנימין יהב תלת
מאה סלעין דכסף . וחמשא אסטלון
דלבושא : ואעטא כל רגל מנהם כלעה.
ואעטא בנימין תלאת מאיה' דרהם.
וכמס כלע: ולאביו שלח כזאת עשרה
חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת
נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך :
ולאבוהי. שלח כדין עסרא חמרין. טעינין
מטוב מצרים. ועסר אתנן. טעינן . עבור
ולחים וזודין. לאבוהי לאורחא : ובעת
לאביה בעשרה חמיר . מחמלה מן כיר
מצר. ועשר אתאן מחמלה. ברא וטעאמא
וזאדא. לאביה לטריק: וישלח את־אחיו
וילכו ויאמר אלהם אל־תרגזו בדרך: ושלח
ית אחוהי ואזלו. ואמר להון. לא תתנצון
באורחא: פבעת באכותה ומצו . וקאל
להם . לא תרגזון פי טריק : ויעלו
ממצרים ויבאו ארץ כנען אל־יעקב
אביהם : וסליקו ממצרים. ואתו לארעא
דכנען. לות יעקב אבוהון : פצעדו מן
מצר. וגאו אלי' בלד כנעאן. אלי' יעקוב
אביהם: ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי־
הוא משל בכל־ארץ מצרים ויפג לבו כי־
לא האמין להם : וחויאו ליה למימר. עד
כען יוסף קיים . וארי הוא שליט בכל
ארעא דמצרים . והואה מדיא פינן על
לביה. ארי לא הימין להון : ואכברוה
וקאו. באן עאד יוסף באקי. ואנהו סלטאן

עלי'

ערי' גמיע בלד מצר. פשכך קלבה. ולם
יתק בהם: וידברו אליו את כל־דברי
יוסף אשר־דבר אלהם וירא את־העגלות
אשר־שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח
יעקב אביהם: ומלילו עמיה. ית כל
פתגמי יוסף דמליל עמהון. וחזא ית
עגלתא. דשלח יוסף למטל יתיה. ושרת.
רוח קודשא על יעקב אבוהון: תם
כלמוה. בגמיע כלאם יוסף אדי כלמהם.
וראא אלעגאל. אדי בעת בהא לתחמלה.
פעאשת רוח יעקוב אביהם: ויאמר
ישראל רב עוד־יוסף בני חי אלכה
ואראנו בטרם אמות: ואמר ישראל. סגי
לי חדוא. עד כען יוסף ברי קיים. איזיל
ואחזיניה עד לא אמות: פקאל אסראיל.
חסבי אד עאד יוסף אבני באקי. אמצי
ואראה קבל אן אמות: ויסע ישראל וכל־
אשר לו ויבא בארה שבע ג ויזבח זבחים
לאלהי אביו יצחק: ונטל ישראל וכל
דליה. ואתא לבאר שבע. ודבח דבחין.
לאלהא דאבוהי יצחק: פרחל אסראיל
וגמיע מאלה. חתא גא אלי' ביר סבע.
פדבח דבאיחא. לאלה אביה יצחאק:
ויאמר אלהים | לישראל במראת הלילה
ויאמר יעקב | יעקב ויאמר הנני: ואמר
יי' לישראל בחזוא דליליא. ואמר יעקב
יעקב. ואמר האנא: פקאל אלהלאסראיל
פי רויא אליל. פקאל יא יעקוב יא
יעקוב. קאל לביך: ויאמר אנכי האל
אלהי אביך אל־תירא מרדה מצרימה
כי־לגוי גדול אשימך שם: ואמר. אנא
אל אלהא דאבוך. לא תדחל מלמיחת
למצרים. ארי לעם סגי אשוינך תמן:
קאל. אנא ﭏטאיק ﭏאה אביך. לא תכאף
מן אלחדור אלי' מצר. פאני אציר מנך
אמה כבירה: ד אנכי ארד עמך מצרימה
ה ואנכי אעלך גם־עלה ויוסף ישית ידו
על־עיניך: אנא איחות עמך למצרים.

ואנא אסקנך אף אסקא. ויוסף. ישוי
ידוהי על עינך: אנא אנזל מעך אי' מצר.
ואנא אצעדך אצעאדא. ויוסף יגמצך:
ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני־ישראל
את־יעקב אביהם ואת־טפם ואת־נשיהם
בעגלות אשר־שלח פרעה לשאת אתו:
וקם יעקב מבאר שבע. ונטלו בני ישראל
ית יעקב אבוהון. וית טפלהון וית נשיהון.
בעגלתא. דשלח פרעה למטל יתיה:
פקאם יעקוב מן ביר סבע. וחמלו בני
יעקוב אביהם. ואטפאלהם ונסאהם. ג*
עלי' ﭏעגאל. ﭏדי בעת בהא פרעון
לתחמלה: ויקחו את־מקניהם ואת־רכושם
אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה
יעקב וכל־זרעו אתו: ודברו ית גיתיהון.
וית קנינהון דקנו בארעא דכנען. ואתו
למצרים. יעקב וכל בנוהי עמיה: פאכדו
מואשיהם. וסרחהם אדי מלכוה פי
בלד כנעאן. וגאו אלי' מצר. יעקוב
וגמיע נסלה מעה: בניו ובני בניו אתו
בנתיו ובנות בניו וכל־זרעו הביא אתו
מצרימה: בנוהי. ובני בנוהי עמיה. בנתיה.
ובנת בנוהי וכל בנוהי. איתי עמיה
למצרים: בניה. ובני בניה מעה. בנאתה.
ובנאת בניה וסאיר נסלה. גאבהם מעה
אלי' מצר: ס ואלה שמות בני ד*
ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכר
יעקב ראובן: ואלין שמהת בני ישראל.
דעאלו למצרים יעקב ובנוהי. בוכריה
דיעקב ראובן: והדה אסמא בני אסראיל.
אדאכלין אלי' מצר יעקוב ובניה. בכר
יעקוב ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא
וחצרן וכרמי: ובני ראובן. חנוך ופלוא
וחצרון וכרמי: ובני ראובן. חנוך ופלוא
וחצרון וכרמי: ובני שמעון ימואל וימין
ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית:
ובני שמעון. ימואל וימין. ואהד ויכין
וצוחר. ושאול בר כנעניתא: ובני שמעון.

ימואל

חלק הדקדוק ג) ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק. הטפחא בתיבת אביו בכל סת"י: ד) אנכי ארד עמך מצרימה. תיבת אנכי בשופר הולך בכל התיגאן המדוקדקות לא ברביע, להורות גודל וחוזק שיתוף ודיבוק השכינה ביעקב אבונו: ה) ואנכי אעלך. האלף בפתח כי הוא מהפעל הכבד אבל אענך בסתר רעם סגול כי הוא מן הקל. [רד"ק ומהרי"ב]:

ימואל וימין. ואהד ויכין וצחר. ושאול אבן אלכנעאנייה: וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי: וּבְנֵי לֵוִי. גֵּרְשׁוֹן. וּקְהָת וּמְרָרִי: ובני לוי. גרשון. וקהת ומררי: וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וָפֶרֶץ וָזָרַח וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ חֶצְרֹן וְחָמוּל: וּבְנֵי יְהוּדָה. עֵר וְאוֹנָן. וְשֵׁלָה וָפֶרֶץ וָזָרַח. וּמִית עֵר וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דִכְנַעַן. וַהֲווֹ בְנֵי פֶרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל: ובני יהודה. ער ואונן. ושלה ופרץ וזרח. ומאת ער ואונן פי בלד כנעאן. וכאן בני פרץ חצרון וחמול: וּבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלָע וּפֻוָּה וְיוֹב וְשִׁמְרֹן: וּבְנֵי יִשָּׂשכָר. תּוֹלָע וּפֻוָּה וְיוֹב וְשִׁמְרוֹן: ובני יששכר. תולע ופוה ויוב ושמרון: וּבְנֵי זְבֻלוּן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל: וּבְנֵי זְבוּלוּן. סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל: ובני זבולון. סרד ואלון ויחלאל: אֵלֶּה | בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם וְאֵת דִּינָה בִתּוֹ כָּל־נֶפֶשׁ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ: אִלֵּין בְּנֵי לֵאָה. דִּילֵידַת לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם. וְיָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ. כָּל נְפַשׁ בְּנוֹהִי. וּבְנָתֵיהּ תְּלָתִין וּתְלָת: הולאי בני לאה. אלדי ולדתהם ליעקוב פי פדן ארם. ודינה אבנתה. גמיעהם תלאתה ותלאתין נפסא: וּבְנֵי גָד צִפְיוֹן וְחַגִּי שׁוּנִי וְאֶצְבֹּן עֵרִי וַאֲרוֹדִי וְאַרְאֵלִי: וּבְנֵי גָד. צִפְיוֹן וְחַגִּי שׁוּנִי וְאֶצְבּוֹן. עֵרִי וַאֲרוֹדִי וְאַרְאֵלִי: ובני גד. צפיון וחגי שוני ואצבון. ערי וארודי ואראלי: וּבְנֵי אָשֵׁר יִמְנָה וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחֹתָם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל: וּבְנֵי אָשֵׁר. יִמְנָה וְיִשְׁוָה. וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחָתְהוֹן. וּבְנֵי בְרִיעָה. חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל: ובני אשר. ימנה וישוה. וישוי ובריעה וסרח אכֹתהם. ובני בריעה. חבר ומלכיאל: אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לָבָן לְלֵאָה בִתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָפֶשׁ: אִלֵּין בְּנֵי זִלְפָּה. דִּיהַב לָבָן לְלֵאָה בְּרַתֵּיהּ. וִילֵידַת יָת אִלֵּין לְיַעֲקֹב. שִׁית עַסְרֵי נַפְשָׁן: הולאי בני זלפה. אלדי אעטא לבן לליאה אבנתה. גמיע מא ולדת

ליעקוב סתה' עשר נפסא: בְּנֵי רָחֵל אֵשֶׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבִנְיָמִן: בְּנֵי רָחֵל אִתַּת יַעֲקֹב. יוֹסֵף וּבִנְיָמִין: בני רחל זוגה' יעקוב. יוסף ובנימין: וַיִּוָּלֵד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם: וְאִתְיְלִיד לְיוֹסֵף בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. דִּילֵידַת לֵיהּ אָסְנַת. בַּת פּוֹטִיפֶרַע רַבָּא דְאוֹן. יָת מְנַשֶּׁה וְיָת אֶפְרָיִם: וולד ליוסף פי בלד מצר. אלדי ולדת לה אסנת. אבנה' פוטיפרע אמאם און. מנשה ואפרים: וּבְנֵי בִנְיָמִן בֶּלַע וָבֶכֶר וְאַשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וָרֹאשׁ מֻפִּים וְחֻפִּים וָאָרְדְּ: וּבְנֵי בִנְיָמִין. בֶּלַע וָבֶכֶר וְאַשְׁבֵּל. גֵּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וָרֹאשׁ. מֻפִּים וְחֻפִּים וָאָרְדְּ: ובני בנימין. בלע ובכר ואשבל. גרא ונעמן אחי וראש. מופים וחופים וארד: אֵלֶּה בְּנֵי רָחֵל אֲשֶׁר יֻלַּד לְיַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ אַרְבָּעָה עָשָׂר: אִלֵּין בְּנֵי רָחֵל דְּאִתְיְלִידוּ לְיַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא אַרְבַּע עַסְרֵי: הולאי בני רחל. אלדי ולדו ליעקוב. גמיעהם י"ד נפסא: וּבְנֵי־דָן חֻשִׁים: וּבְנֵי דָן חוּשִׁים: ובני דן חשים: וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשִׁלֵּם: וּבְנֵי נַפְתָּלִי. יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשִׁלֵּם: ובני נפתלי. יחצאל וגוני ויצר ושלם: אֵלֶּה בְּנֵי בִלְהָה אֲשֶׁר־נָתַן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ שִׁבְעָה: אִלֵּין בְּנֵי בִלְהָה. דִּיהַב לָבָן לְרָחֵל בְּרַתֵּיהּ. וִילֵידַת יָת אִלֵּין. לְיַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא שְׁבַע: הולאי בני בלהה. אלדי אעטא לבן לרחל אבנתה. גמיע מא ולדת ליעקוב סבעה' נפוס: כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה יֹצְאֵי יְרֵכוֹ מִלְּבַד נְשֵׁי בְנֵי־יַעֲקֹב כָּל־נֶפֶשׁ שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ: כָּל נַפְשָׁתָא. דְּעָאלָא לְיַעֲקֹב לְמִצְרַיִם נָפְקֵי יַרְכֵּיהּ. בַּר מִנְּשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב. כָּל נַפְשָׁתָא שִׁתִּין וְשִׁית: גמיע אנפוס. אלדאכלה אלי' מצר מע יעקוב מא כרג מן צלבה. ודאך סוא נסוה' בניה. גמיעהם סתה וסתין נפסא: וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ לְבֵית־

יעקב הבאה מצרימה שבעים: ובני יוסף.
דאתילידו ליה במצרים נפשתא תרתין.
כל נפשתא לבית יעקב. דעאלא למצרים
שבעין: ובני יוסף. אלדי ולדו לה במצר
נפסאן. גמלה' אנפוס. אלדאכלה מן אל
יעקוב אלי' מצר סבעין: ס *ואת־
יהודה שלח לפניו אל־יוסף להורת לפניו
גשנה ויבאו ארצה גשן: וית יהודה. שלח
קדמוהי לות יוסף. לפנאה קדמוהי לגשן.
ואתו לארעא דגשן: תם בעת ביהודה
בין ידיה אלי' יוסף. לידלה עלי' בלד
אסדיר. פגאו איה: ויאסר יוסף מרכבתו
ויעל לקראת־ישראל אביו גשנה
וירא אליו ויפל על־צואריו ויבך על־
צואריו עוד: וטקים יוסף רתכוהי. וסליק.
לקדמות ישראל אבוהי לגשן. ואתחזי
ליה. ונפל על צוריה. ובכא על צוריה
עוד: פאסרג יוסף דאבתה. וצעד יתלקא
אסראיל אביה אלי' אסדיר. פלמא צהר
לה. אנכב עלי' ענקה. ובכא עליה הוייא:
ויאמר ישראל אל־יוסף אמותה הפעם
אחרי ראותי את־פניך כי־עודך חי: ואמר
ישראל. ליוסף אלו אנא מאית זמנא הדא
מנחם אנא. בתר דחזיתנון לאפך. ארי
עד כען קים את: פקאל לה אמות אלאן.
בעד מא ראית וגהך. אן עאדך באקי:
ויאמר יוסף אל־אחיו ואל־בית אביו
אעלה ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי
ובית־אבי אשר־בארץ כנען באו אלי:
ואמר יוסף לאחוהי ולבית אבוהי. אסק
ואחוי לפרעה. ואימר ליה. אחי ובית
אבא: דבארעא דכנען אתו לותי: פקאל
יוסף לאכותה וסאיר אל אביה. אצעד
אלי' פרעון ואכברה. ואקול לה. אכותי
ואל אבי. אלדי פי בלד כנעאן קד גאו אליי:
והאנשים רעי צאן כי־אנשי מקנה היו
וצאנם ובקרם וכל־אשר להם הביאו:
וגובריא רען ענא. ארי גוברי מרי גיתי
אנון. ועגהון ותוריהון. וכל דילהון איתיאו:
ואלקום רעא גנם. לאנהם כאנו דוי
מאשיה. וגנמהם ובקרהם. וגמיע מאלהם
אתו בה: והיה כי־יקרא לכם פרעה ואמר
מה־מעשיכם: ויהי. ארי יקרי לכון פרעה.
ויימר מא עובדיכון: פאדא דעא בכם
ה* פרעון. וקאל מא צנעתכם: ואמרתם
אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד־
עתה גם־אנחנו גם־אבתינו בעבור תשבו
בארץ גשן כי־תועבת מצרים כל־רעה
צאן: ותימרון. גוברי מרי גיתי. הוו עבדך
מזעורנא ועד כען. אף אנחנא אף
אבהתנא. בדיל. דתתבון בארעא דגשן.
ארי מרחקין מצראי כל רעי ענא: קולו.
כאן עבידך. דוי מאשיה מן צגרנא אלי'
אלאן. וכדאלך אבאינא. לקבלאן תקימו
פי בלד אסדיר. לאן אלמצריון יכרהון כל
ו* ראעי גנם: ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר
אבי ואחי וצאנם ובקרם וכל־אשר להם
באו מארץ כנען והנם בארץ גשן: ואתא
יוסף וחוי לפרעה. ואמר. אבא ואחי.
ועגהון ותוריהון וכל דילהון. אתו מארעא
דכנען. והא אנון בארעא דגשן: תם
דכל יוסף אלי' פרעון. ואכברה וקאל.
אבי ואכותי. וגנמהם ובקרהם וגמיע
מאלהם. קד גאו מן בלד כנעאן. והודא
הם פי בלד אסדיר: ומקצה אחיו לקח
חמשה אנשים ויצגם לפני פרעה: ומקצת
אחוהי. דבר חמשא גוברין. ואקימנון
קדם פרעה: ואכד כמסה אנאס מן
אכותה. ואוקפהם בין ידי פרעון: ויאמר
פרעה אל־אחיו מה־מעשיכם ויאמרו אל־
פרעה רעה צאן עבדיך גם־אנחנו גם־
אבותינו: ואמר פרעה. לאחוהי מא
עובדיכון. ואמרו לפרעה. רען ענא
עבדך. אף אנחנא אף אבהתנא: פקאל
פרעון. לאכותה מא צנעתכם. קאלו לה.
עבידך רעא גנם. נחן ואבאינא: ו ויאמרו
אל־פרעה לגור בארץ באנו כי־אין מרעה
לצאן אשר לעבדיך כי־כבד הרעב בארץ

כנען

חלק הדקדוק ו) לגור בארץ באנו. תרויהון מלעיל, [מהרי"ב]:

כנען ועתה ישבו־נא עבדיך בארץ גשן:
ואמרו לפרעה. לאתותבא בארעא
אתינא. ארי לית רעיא. לענא דלעבדך.
ארי תקיף כפנא בארעא דכנען. וכען.
יתבון כען עבדך בארעא דגשן: תם קאלו
לה. גינא נסכן פי אבלד. אד ליס מרעא
ז* לגנם עבידך. אד אשתד אלגוע פי בלד
כנעאן. ואלאן. יקימו עבידך פי בלד
אסדיר: ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר
אביך ואחיך באו אליך: ואמר פרעה.
ליוסף למימר. אבוך ואחך אתו לותך:
פקאל פרעון. ליוסף קאילא. אביך ואכותך
גאו אליך: ארץ מצרים לפניך הוא
במיטב הארץ הושב את־אביך ואת־
אחיך ישבו בארץ גשן ואם־ידעת ויש־
בם אנשי־חיל ושמתם שרי מקנה על־
אשר לי: ארעא דמצרים קדמך היא.
בדשפיר בארעא. אותיב ית אבוך וית
אחך. יתבון בארעא דגשן. ואם ידעת.
ואית בהון גוברין דחילא. ותמנינון. רבני
גיתי על דילי: הודא בלד מצר בין ידיך.
אסכנהם פי אגודה. ודאלך אן יקימו פי
בלד אסדיר. ואן כנת תעלם אן פיהם
דוי חיל. פציירהם. רייסא אלוכלא אלדי
עלי' מאשיתי: ויבא יוסף את־יעקב אביו
ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־
פרעה: ואיתי יוסף ית יעקב אבוהי.
ואקימיה קדם פרעה. ובריך יעקב ית
פרעה: פאדכל יוסף יעקוב אביה. ואוקפה
בין ידי פרעון. פסלם עליה: ויאמר פרעה
אל־יעקב כמה ימי שני חייך: ואמר
פרעה ליעקב. כמה. יומי שני חייך: קאל
פרעון ליעקוב. כם סני חיותך: ויאמר
יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי שלשים
ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי
ולא השיגו את־ימי שני חיי אבתי בימי
מגוריהם: ואמר יעקב לפרעה. יומי שני
תותבותי. מאה ותלתין שנין. זעירין
ובישין. הוו יומי שני חיי. ולא אדביקו.
ית יומי שני חיי אבהתי. ביומי תותבותהון:

קאל לה יעקוב. סני עמרי מאיה ותלאתין
סנה. וכאנת קלילא רדייה. ולם תלחק
סני חיוה' אבאי. חסב איאם סכנאהם:
ויברך יעקב את־פרעה ויצא מלפני
פרעה: ובריך יעקב ית פרעה. ונפק
מן קדם פרעה: תם דעא לה. וכרג מן בין
ידיה: * ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו
ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב
הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה:
ואותיב יוסף ית אבוהי וית אחוהי. ויהב
להון אחסנא בארעא דמצרים. בדשפיר
בארעא בארע רעמסס. כמא דפקיד
פרעה: ואסכן יוסף אביה ואכותה:
ואעטאהם חוזא פי בלד מצר. פי אגודה
והו בלד עין שמס. כמא אמר פרעון:
ויכלכל יוסף את־אביו ואת־אחיו ואת
כל־בית אביו לחם לפי הטף: וזן יוסף ית
אבוהי וית אחוהי. וית כל בית אבוהי.
לחמא לפום טפלא: ומאן יוסף אביה
ואכותה. וסאיר אל אביה. טעאמא עלי'
קדר אטפאלהם: ולחם אין בכל־הארץ
כי־כבד הרעב מאד ותלה ארץ מצרים
וארץ כנען מפני הרעב: ולחמא לית בכל
ארעא. ארי תקיף כפנא לחדא.
ואשתלהי. עמא דארעא דמצרים ועמא
דארעא דכנען. מן קדם כפנא: וטעאם
ליס פי גמיע אלבלד. ממא אשתד אגוע
גדא. חתא כל אהל בלד מצר ובלד
כנעאן. מן קבל אגוע: וילקט יוסף את־
כל־הכסף הנמצא בארץ־מצרים ובארץ
כנען בשבר אשר־הם שברים ויבא
יוסף את־הכסף ביתה פרעה: ולקיט
יוסף. ית כל כספא דאשתכח בארעא
דמצרים ובארעא דכנען. בעבורא דאנון
זבנין. ואיתי יוסף. ית כספא לבית פרעה:
וגמע יוסף. גמיע אלורק אלמוגוד פי
בלד מצר ובלד כנעאן. באלמירה אלדי
באנו ימתארוהא. ואדכלה אלי' בית מאל
פרעון: ויתם הכסף מארץ מצרים
ומארץ כנען ויבאו כל־מצרים אל־יוסף

לֵאמֹר הָבָה־לָּנוּ לֶחֶם ז וְלָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ
כִּי אָפֵס כָּסֶף׃ ושלים כספא. מארעא
דמצרים ומארעא דכנען. ואתו כל מצראי
לות יוסף למימר הב לנא לחמא. ולמא
נמות לקבלך. ארי שלים כספא: פפני
אלורק. מן בלד מצר ומן בלד כנעאן.
וגאו גמיע אלמצריון אלי' יוסף קאילין
אעטנא טעאם. ולם נמות חד'אך. אד'
פ'ני אלורק: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם
וְאֶתְּנָה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֵס כָּסֶף׃
ואמר יוסף הבו גיתיכון. ואתין לכון
בגיתיכון. אם שלים כספא: קאל להם יוסף
האתו מואשיכם. ואעטיכם בהא. אד' פ'ני
אלורק: ח וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף
וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה
הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבַחֲמֹרִים וַיְנַהֲלֵם
בַּלֶּחֶם בְּכָל־מִקְנֵהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ ואיתיאו
ית גיתיהון לות יוסף. ויהב להון יוסף
לחמא בסוסותא. ובגיתי ענא. ובגיתי
תורי ובחמריא. וזנגנון בלחמא בכל
גיתיהון. בשתא ההיא: פאתו במואשיהם
אלי' יוסף. פאעטאהם טעאמא באלכ'יל.
ומאשיה' אלגנם ואלבקר ואלחמיר. ואגאזהם
בטעאם במאשיתהם. פי תלך אלסנה:
וַיִּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה
הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נְכַחֵד מֵאֲדֹנִי כִּי
אִם־תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדֹנִי
לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם־גְּוִיָּתֵנוּ
וְאַדְמָתֵנוּ׃ ושלימת שתא ההיא. ואתו
לותיה בשתא תנייתא. ואמרו ליה לא
נכסי מן רבוני. אלהין שלים כספא. וגיתי
בעירא לות רבוני. לא אשתאר קדם
רבוני. אלהין גויתנא וארענא: פלמא
כמלת תלך אלסנה. פגאו אליה פי אלסנה
אלת'אנייה. וקאלו לה לא נכתם מן סיידי.
אד' פ'ני אלורק. ואלמואשי מן אלבהאים
ענד סיידי. ולא יבק בין ידיה. אלא
אבדאננא וריאצ'נא: לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ
גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַדְמָתֵנוּ קְנֵה־אֹתָנוּ וְאֶת־
אַדְמָתֵנוּ בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאַדְמָתֵנוּ
עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֶן־זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת
וְהָאֲדָמָה לֹא תֵשָׁם׃ למא נמות לעינך.
אף אנחנא אף ארענא. קני יתנא וית
ארענא בלחמא. ונהי. אנחנא וארענא
עבדין לפרעה. והב בר זרע. וניחי ולא
נמות. וארעא לא תבור: לם נמות
בחצ'רתך. נחן וריאצ'נא. אשתרינא
וריאצ'נא בטעאם. ונציר נחן וריאצ'נא
עבידא לפרעון. ואעטנא חבא. ונחיא בה
ולא נמות. ואלארץ' לא תכ'ל: וַיִּקֶן יוֹסֵף
אֶת־כָּל־אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי־מָכְרוּ
מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב
וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃ וקנא יוסף. ית כל
ארעא דמצרים לפרעה. ארי זבינו מצראי
גבר חקליה. ארי תקיף עליהון כפנא.
והות ארעא לפרעה: פאשתרא יוסף.
גמיע ארץ' אלמצריין לפרעון. אד' באע
כל רג'ל צ'יעתה. ממא אשתד עליהם
אלגוע. פצארת אלארץ' לפרעון: וְאֶת־
הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לֶעָרִים מִקְצֵה גְבוּל־
מִצְרַיִם וְעַד־קָצֵהוּ׃ וית עמא. אעבר יתיה
מקרוי לקרוי. מסוף תחום מצרים ועד
סופיה: ונקל אלקום מן קראהם. מן טרף
תכ'ם מצר אלי' טרפה: רַק אַדְמַת הַכֹּהֲנִים
לֹא קָנָה כִּי חֹק לַכֹּהֲנִים מֵאֵת פַּרְעֹה
וְאָכְלוּ אֶת־חֻקָּם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה
עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אַדְמָתָם׃ לחוד. ארע
כומריא לא קנא. ארי חולקא לכומריא מן
קדם פרעה. ואכלין ית חולקהון דיהב
להון פרעה. על כן. לא זבינו ית ארעהון:
עדא ריאץ' אימתהם פאנה לם ישתריהא.
לאן ארזק כאן להם מן פרעון. פכאנו
יאכלון רזקהם אלד'י יעטיהם פרעון. לד'אך.
לם יחתאגו אן יביעו ריאצ'הם: וַיֹּאמֶר
יוֹסֵף אֶל־הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם
וְאֶת־אַדְמַתְכֶם לְפַרְעֹה הֵא־לָכֶם זֶרַע
וּזְרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה׃ ואמר יוסף לעמא.
הא קניתי יתכון יומא דין. וית ארעכון

לפרעה

חלק הדקדוק ז) ולמה נמות נגדך. בקצת התיגאן הטפחא בתיבת נמות. ובכולן הטפחא בתיבת ולמה: ח) ויביאו את מקניהם אל יוסף. בקצת תיגאן מדוקדקים יש פסיק אחר תיבת ויביאו, ותיבת מקניהם בשופר ותיבת יוסף בזקף:

לְפַרְעֹה. הָא לְכוֹן בַּר זַרְעָא. וְתִזְרְעוּן יָת
אַרְעָא: קאל יוסף לאלקום. הודא קד
אשתריתכם אליום. אנתם וריאצכם
לפרעון. הא לכם חבא. תזרעון אארץ׃
וְהָיָה בַּתְּבוּאֹת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה
וְאַרְבַּע הַיָּדֹת יִהְיֶה לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה
וּלְאָכְלְכֶם וְלַאֲשֶׁר בְּבָתֵּיכֶם וְלֶאֱכֹל
לְטַפְּכֶם: וִיהֵי בַּאֲעוֹלֵי עֲלַלְתָּא. וְתִתְּנוּן
חַד מִן חַמְשָׁא לְפַרְעֹה. וְאַרְבַּע חוּלְקִין.
יְהֵי לְכוֹן לְבַר זְרַע חַקְלָא וּלְמֵיכַלְכוֹן.
וְלֶאֱנָשׁ בָּתֵּיכוֹן וּלְמֵיכַל לְטַפְלְכוֹן: פאדא
דכלת אלגלאת. פאעטו אלכמס לפרעון.
וארבעה אגזא. יכון לכם לבדר אציאע
ומאכלכם. ולסאיר מן פי מנאזלכם
ואטפאלכם: וַיֹּאמְרוּ הֶחֱיִתָנוּ נִמְצָא־חֵן
בְּעֵינֵי אֲדֹנִי וְהָיִינוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה: וַאֲמַרוּ
קַיֵּימְתָּנָא. נַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי.
וּנְהֵי עַבְדִין לְפַרְעֹה: קאלו אחייתנא.
נגד חצאא ענד סידי. ונכון עבידא
לפרעון: וַיָּשֶׂם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם
הַזֶּה עַל־אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה לַחֹמֶשׁ
רַק אַדְמַת הַכֹּהֲנִים לְבַדָּם לֹא הָיְתָה
לְפַרְעֹה: וְשַׁוִּי יָתַהּ יוֹסֵף. לִגְזֵירָא עַד
יוֹמָא הָדֵין. עַל אַרְעָא דְמִצְרַיִם. דִיהוֹן יָהֲבִין
חַד מִן חַמְשָׁא לְפַרְעֹה. לְחוֹד. אֲרַע
כּוּמְרַיָּא בִּלְחוֹדֵיהוֹן. לָא הֲוָת לְפַרְעֹה:
פגעלהא יוסף. רסמא אלי' הדא אליום.
עלי' בלד מצר. אן יעטו אלכמס לפרעון.
עדא ריאץ אימתהם פאנהא להם וחדהם.
אד לם תציר לפרעון: וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ
ב* וַיִּרְבּוּ מְאֹד: וִיתֵיב יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן. וְאַחְסִינוּ בַהּ.
וּנְפִישׁוּ וּסְגִיאוּ לַחֲדָא: ולמא אקאם
אסראיל. פי בלד מצר פי בלד אסדיר.
חאזוה. ואתמרו וכתרו גדא:

ק"ו פסו' יהללאל סימן ומפטירין ויהי דבר ה' ביחזקאל סימן ל"ז
דג"ו למנחה וב' וה'

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה
שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי־יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים
וְאַרְבָּעִים וּמְאַת שָׁנָה: וַחֲיָא יַעֲקֹב בְּאַרְעָא
דְמִצְרַיִם. שְׁבַע עַסְרֵי שְׁנִין. וַהֲוָה יוֹמֵי יַעֲקֹב
שְׁנֵי חַיּוֹהִי. מְאָה וְאַרְבְּעִין וּשְׁבַע שְׁנִין:
פעאש יעקוב פי בלד מצר. סבעה' עשר
סנה. פצאר גמיע עמרה סני חיותה.
מאיה וסבעה וארבעין סנה: וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־
יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא ׀ לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר
לוֹ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים־נָא יָדְךָ
תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־
נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם: וּקְרִיבוּ יוֹמֵי יִשְׂרָאֵל
לִמְמָת. וּקְרָא לִבְרֵיהּ לְיוֹסֵף. וַאֲמַר לֵיהּ
אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ. שַׁו כְּעַן
יְדָךְ תְּחוֹת יִרְכִּי. וְתַעֲבֵיד עִמִּי טֵיבוּ
וּקְשׁוֹט. לָא כְעַן תִּקְבְּרִנַּנִי בְּמִצְרָיִם:
פלמא קרב אגל אסראיל אן ימות. דעא
באבנה יוסף. וקאל לה אן וגדת חצאא
ענדך. אום בידך אלי' עהדי. ואצטנע
אליי פצלא ואחסאנא. באן לא תדפנני
במצר: וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי
מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבֻרָתָם וַיֹּאמַר אָנֹכִי
אֶעֱשֶׂה כִדְבָרֶךָ: וְאֶשְׁכּוֹב עִם אֲבָהָתַי.
וְתִטְּלִנַּנִי מִמִּצְרַיִם. וְתִקְבְּרִנַּנִי בִּקְבוּרַתְהוֹן.
וַאֲמַר. אֲנָא אַעֲבֵיד כְּפִתְגָּמָךְ: בל אדא
צרת אלי' אבאי. פאחמלני מן מצר.
ואדפנני פי מקברתהם. קאל. אנא אצנע
כמא קלת: וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי וַיִּשָּׁבַע לוֹ
וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה: וַאֲמַר.
קַיֵּים לִי. וְקַיֵּים לֵיהּ. וּסְגֵיד יִשְׂרָאֵל עַל
רֵישׁ עַרְסָא: קאל אחלף לי. פחלף לה.
וסגד אסראיל עלי' טרף אסריר שכרא:

פ

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף
הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ
אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרָיִם: וַהֲוָה. בָּתַר
פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. וַאֲמַר לְיוֹסֵף. הָא אֲבוּךְ
מְרַע. וּדְבַר. יָת תְּרֵין בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ. יָת
מְנַשֶּׁה וְיָת אֶפְרָיִם: ולמא כאן בעד הדה
אלאמור. קיל ליוסף. אן אבוך מריץ.
פאכד אבניה מעה. מנשה ואפרים:
וַיַּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִּנְךָ יוֹסֵף בָּא

אליך ויתחזק ישראל וישב על־המטה :
ואתחיא ליעקב . ואמר . הא . ברך יוסף
אתי לותך . ואתתקף ישראל . ויתיב על
ערסא : פאכבר יעקוב . וקיל לה . הודא
אבנך יוסף גאי אליך . פתקוא אסראיל .
וגלס עלי' סריר : ויאמר יעקב אל־יוסף
אל שדי נראה־אלי בלוז בארץ כנען
ויברך אתי : ואמר יעקב ליוסף . אל
שדי . אתגלי לי בלוז בארעא דכנען .
ובריך יתי : פקאל יעקוב ליוסף . אעלם
אן טאיק אלכאפי . תגלא לי פי לוז פי
בלד כנעאן . ובארך פייא : ויאמר אלי
הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל
עמים ונתתי את־הארץ הזאת לזרעך
אחריך אחזת עולם : ואמר לי . האנא
מפיש לך ומסגי לך . ואתננך לכנשת
שבטין . ואתין . ית ארעא הדא . לבנך
בתרך אחסנת עלם : וקאל לי . האנא
מתמרך ומכתרך . ואגעל מנך גוק אמם .
ואעטי הדא אלבלד . לנסלך בעדך חוז
דהר : ועתה שני־בניך הנולדים לך
בארץ מצרים עד־באי אליך מצרימה לי
הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו־
לי : וכען . תרין בנך דאתילידו לך בארעא
דמצרים . עד מיתא לותך . למצרים דילי
אנון . אפרים ומנשה . כראובן ושמעון
יהון קדמי : ואלאן . אבנאך אלמולודין לך
פי בלד מצר . אלי' אן אתיתך אלי'
מצר המא ינסבאן אלי' . אפרים ומנשה .
מתל ראובן ושמעון יכונו לי : ומולדתך
אשר־הולדת אחריהם לך יהיו על שם
אחיהם יקראו בנחלתם : ובנין . דתוליד
בתריהון דילך יהון . על שום אחיהון .
יתקרון באחסנתהון : ותיאלידך . אדי
ולדא לך מן בעדהם אליך ינסבון . ואלי'
אסמא אכותהם . ינצאפון פי נחלתהם :
ואני | בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ
כנען בדרך בעוד כברת־ארץ לבא
אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא
בית לחם : ואנא במיתא מפדן . מיתת
עלי רחל . בארעא דכנען באורחא . בעוד
כרוב ארעא למיעל לאפרת . וקברתה
תמן באורח אפרת . היא בית לחם : ואנא
פפי מגיי מן פדן . מאתת עליי רחל . פי
בלד כנעאן פי טריק . וקד בקי מיל
מן אמסאפה אלי' דכול אפרת . פדפנתהא
תם פי טריק אפרת . הי בית לחם :
וירא ישראל את־בני יוסף ויאמר מי־
אלה : וחזא ישראל ית בני יוסף . ואמר
מן אלין : פלמא ראא אסראיל בני יוסף .
קאל מן הולאי : ויאמר יוסף אל־אביו בני
הם אשר־נתן־לי אלהים בזה ויאמר קחם־
נא־אלי ואברכם : ואמר יוסף לאבוהי .
בני אנון . דיהב לי יי' הכא . ואמר .
קריבנון כען לותי ואבריכנון : קאל
לה . המא אבנאי . אלדי רזקניהמא
אלה ההנא . קאל . קדמהמא אליי חתא
אבארך פיהמא : ועיני ישראל כבדו
מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו
וישק להם ויחבק להם : ועיני ישראל
יקרא מסיבו . לא יכיל למחזי . וקריב
יתהון לותיה . ונשיק להון וגפיף להון :
וכאנתא עיני אסראיל קד תקלתא מן
אשיכוכה . לם יטיק אן ינצר . פקדמהמא
אליה . וקבלהמא ועאנקהמא :
ויאמר ישראל אל־יוסף ראה פניך לא ג
פללתי והנה הראה אתי אלהים גם את־
זרעך : ואמר ישראל ליוסף . מחזי אפך
לא סברית . והא אחזי יתי . יי' אף ית
בנך : קאל אסראיל ליוסף . אנצר אלי'
וגהך לם אמל . והודא קד אוראני אלה
נסלך איצא : ויוצא יוסף אתם מעם
ברכיו וישתחו לאפיו ארצה : ואפיק יוסף .
יתהון מן קדמוהי . וסגיד על אפוהי על
ארעא : פאכרגהם יוסף מן ענד חגרה .
וסגד עלי' וגהה עלי' אלארץ : ויקח
יוסף את־שניהם את־אפרים בימינו
משמאל ישראל ואת־מנשה בשמאלו
מימין ישראל ויגש אליו : ודבר יוסף ית
תרויהון . ית אפרים בימיניה משמאלא

דישראל. וית מנשה בשמאליה מימינא
דישראל. וקריב לותיה: פאכד יוסף
אתניהמא. וגעל אפרים בימאנה ען יסאר
אסראיל. ומנשה ביסארה ען ימאן
אסראיל. וקדמהמא אליה: וישלח ישראל
את־ימינו וישת על־ראש אפרים והוא
הצעיר ואת־שמאלו על־ראש מנשה
שכל את־ידיו כי מנשה הבכור: ואושיט
ישראל ית ימיניה. ושוי על רישא
דאפרים והוא זעירא. וית שמאליה על
רישא דמנשה. אחכימנון לידוהי.
ארי מנשה בוכרא: פמד אסראיל
ימאנה. וגעלהא עלי' ראס אפרים והו
אלאצגר. ויסארה עלי' ראס מנשה.
אחכם ידאה כדאך. עלי' אן מנשה
אלבכר: ויברך את־יוסף ויאמר האלהים
אשר התהלכו אבתי לפניו אברהם
ויצחק האלהים הרעה אתי מעודי עד־
היום הזה: ובריך ית יוסף ואמר. יי'.
דפלחו אבהתי קדמוהי אברהם ויצחק.
יי' דזן יתי. מדאיתני עד יומא הדין:
ובארך פי יוסף וקאל. אלה. אלדי סלך
אבאי פי טאעתה אבראהים ויצחק. הו
אלה אלדי רעאני. מנד כנת אלי' הדא
אליום: המלאך הגאל אתי מכל־רע
יברך את־הנערים ויקרא בהם שמי ושם
אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ: מלאכא דפרק יתי מכל בישא.
יבריך ית עולימיא. ויתקרי בהון שמי.
ושום אבהתי אברהם ויצחק. וכנוני ימא
יסגון בגו בני אנשא על ארעא: במלך
פכני מן כל שר. הו יבארך פי הדין
אלגלאמין. ויסמיאן באסמי. ואסם אבאי
אבראהים ויצחאק. וינמון כתרה פי
ד* אלארץ: וירא יוסף כי־ישית אביו יד־
ימינו על־ראש אפרים וירע בעיניו ויתמך
יד־אביו להסיר אתה מעל ראש־אפרים
על־ראש מנשה: וחזא יוסף. ארי שוי
אבוהי יד ימיניה. על רישא דאפרים
ובאיש בעינוהי. וסעדה לידא דאבוהי.
לאעדאה יתה. מעל רישא דאפרים
לאנחותה על רישא דמנשה: פלמא
ראא יוסף. אן קד געל ידה אלימנא.
עלי' ראס אפרים סא דאלך ענדה.
פאסנדהא. ליזילהא ען ראס אפרים עלי'
ראס מנשה: ויאמר יוסף אל־אביו לא־
כן אבי כי־זה הבכר שים ימינך על־
ראשו: ואמר יוסף. לאבוהי לא כן אבא.
ארי דין בוכרא. שוי ימינך על רישיה:
וקאל לה. ליס כדא יא אבאה. בל הדא
אלבכר. ציר ימאנך עלי' ראסה: וימאן
אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם־הוא
יהיה־לעם וגם־הוא יגדל ואולם אחיו
הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא־הגוים:
וסריב אבוהי. ואמר ידענא ברי ידענא.
אף הוא יהי לעם ואף הוא יסגי. וברם.
אחוהי זעירא יסגי מניה. ובנוהי יהון
שלטין בעממיא: פאבא אביה. וקאל
קד עלמת יא אבני. אן הדא יכתר איצא
ותכון מנה אמה. ולכני אעלם. אן
אכיה אלאצגר יכתר מנה. ויכון נסלה
מל אלאמם שבהא: ויברכם ביום ההוא
לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך
אלהים כאפרים וכמנשה וישם את־
אפרים לפני מנשה: ובריכנון. ביומא
ההוא למימר. בך. יבריך ישראל למימר.
ישוינך יי'. כאפרים וכמנשה. ושוי ית
אפרים קדם מנשה: פלמא בארך פיהמא.
פי דאך איום וקאל. בך יתבארך אסראיל
קאילין בעץ לבעץ. יציירך אלה. מתל
אפרים ומנשה. וקדם אפרים עלי' מנשה:
ויאמר ישראל אל־יוסף הנה אנכי מת
והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל־
ארץ אבתיכם: ואמר ישראל ליוסף.
האנא מאית. ויהי מימרא דיי' בסעדכון.
ויתיב יתכון. לארע אבהתכון: תם קאל
אסראיל ליוסף. האנא מאית. ויכון אלה
מעכם. וירדכם. אלי' בלד אבאיכם:
ואני נתתי לך שכם אחד על־אחיך אשר
לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי:

ואנא. יהבית לך. חולק חד יתיר על אחך.
דנסיבית מידא דאמוראה. (בנ"י) בחרבי
ובקשתי: ואנא פקד אעטיתך. חצא
זאידא עלי' אכותך. אדי אכדת מן יד
אלאמוריין. בסיפי וקוסי: פ
ויקרא יעקב אל־בניו ויאמר האספו
ואגידה לכם את אשר־יקרא אתכם
באחרית הימים: וקרא יעקב לבנוהי.
ואמר. אתכנשו ואחוי לכון. ית דיערע
יתכון בסוף יומיא: תם דעא יעקוב
בבניה. וקאל. אגתמעו חתא אכברכם.
מא יואפיכם פי אכר אלאיאם: הקבצו
ושמעו בני יעקב א ושמעו אל־ישראל
אביכם: אתכנשו ושמעו בני יעקב.
וקבילו אלפן מן ישראל אבוכון: אגתמעו
ואסמעו דאלך יא בני יעקוב. ואקבלו
מן אסראיל אביכם: ראובן בכרי אתה
כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז:
ראובן בוכרי את. חילי וריש תוקפי. לך
הוה חזי למסב תלתא חולקין בכירותא
כהונתא ומלכותא: יא ראובן אנת בכרי.
וקותי ואוול נילי. מפצל פי אשרף
ומפצל פי אלעז: פחז כמים אל־תותר
כי־עלית משכבי אביך אז חללת יצועי
עלה: על דאזלת לקביל אפך הא כמיא.
ברם לא אהניתא חולק יתיר לא תסב.
ארי סליקתא בית משכבי אבוך. בכין
אחילתא לשויי ברי סליקתא: ואלאן
בנהלה מן מא לם תפצל. אד צעדת אלי'
מצגע אביך. חיניד תבדלת פראשית כלין:
פ
שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם:
שמעון ולוי אחין. גוברין גברין בארע
תותבותהון עבדו גבורא: שמעון ולוי
אכוין. פי אלאת צלם פרצתהמא:
בסדם אל־תבא נפשי בקהלם אל־תחד
כבדי כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו־
שור: ברזהון לא הות נפשי. באתכנושיהון
למהך לא נחתית מן יקרי. ארי ברוגזהון
קטלו קטול. וברעותהון תרעו שור סנאה:
פי עצבתהם לא תדכל נפסי. ופי
תגווקהם לא תגתמע דאתי. לאן
בגצבהם קתלו אמה. וברצאהם קלעו
סורהא: ארור אפם כי עז ועברתם כי
ה* קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל:
ליט רוגזהון ארי תקיף. וחימתהון ארי
קשיא. אפלגנון ביעקב. ואבדרנון
בישראל: מדמום גצבהם מא אעזה.
וחמייתהמא אצעבהא. אקסמהמא פי א
יעקוב. ואבדדהמא פי א אסראיל: פ
יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף
איביך ישתחוו לך בני אביך: יהודה.
את אודיתא ולא בהיתתא בך יודון
אחך. ידך תתקף על בעלי דבבך יתברון
סנאך. יהון מחזרי קדל קדמך. יהון
מקדמין למשאל בשלמך בני אבוך:
ואנת יא יהודה יסיידונך אכותך. וידך
פי קפא אעדאיך. ויכצע לך בני אביך:
גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע
רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו: שלטון
יהי בשירויא ובסופא יתרבא מלכא
מדבית יהודה. ארי מדין קטלא ברי
נפשך סליקתא. ינוח ישרי בתקוף כאריא.
וכליתא ולית מלכו דתזעזעניה: תכון
יא יהודה כשבל אסד. לאנך כלצת אבני
מן אלקתל. אדי אדא גתא ורבץ. כאסד
ולבו מן דא יתירה: לא־יסור שבט
מיהודה ומחקק מבין רגליו עד כי־יבא
שילה ולו יקהת עמים: לא יעדי עביד
שולטן מדבית יהודה. וספרא מבני בנוהי
עד עלמא. עד דייתי משיחא דדיליה
היא מלכותא. וליה ישתמעון עממיא:
לא יזול קציב אלמלך מן יהודה.
וראסם מן תחת אמרה. אלי' אן יגי
אדי הו לה. ואליה תגתמע אשעוב:
אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס
ביין לבשו ובדם־ענבים סותה: יסחר
ישראל לקרתיה עמא יבנון היכליה. יהון
צדיקיא

תלק הדקדוק א) ושמעו אל ישראל אביכם. ברוב התיגאן תיבת ושמעו במארכה ותיבת ישראל בטפחא: *) סותו קרי
*) פסוק זה לא מתרגם בצבור

צַדִּיקַיָּא סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ וְעָבְדֵי אוֹרָיְתָא
בְּאוּלְפַּן עִמֵּיהּ. יְהֵי אַרְגְּוָן טָב לְבוּשֵׁיהּ.
וּכְסוּתֵיהּ מֵילָא מֵילָא צְבַע זְהוֹרִי וּצְבְעָנִין:
ראבטא לאלגפן גחאשה. ולאסריק בני
אתאנה. גאסלא באלכמר לבאסה. ובדם
אלענב כסותה: חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן־
שִׁנַּיִם מֵחָלָב: יִסְמְקוּן טוּרוֹהִי בְּכַרְמוֹהִי
יְטוּפוּן נַעֲווֹהִי בַּחֲמַר. יִחְוְרָן בִּקְעָתֵיהּ
בַּעֲבוּר וּבְעֶדְרֵי עָנֵיהּ: מזור אעינין אכתר
מן אלכמר. ואביץ אלאסנאן אכתר מן
אללבן: פ

זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת
וְיַרְכָתוֹ עַל־צִידֹן: זְבוּלֻן. עַל סְפַר יַמְמַיָּא
יִשְׁרֵי. וְהוּא יִכַבֵּישׁ מָחוֹזִין בִּסְפִינָן. וְטוּב
יַמָּא יֵיכוֹל. וּתְחוּמֵיהּ יְהֵי מָטֵי עַד צִידוֹן:
זבולון. עלי סאחל אלבחר יסכן. ופי
סאחלה סֻפן. וטרף תכמה אלי צידא:
פ

יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם:
יִשָּׂשכָר עֲתִיר בְּנִכְסִין. אַחְסָנְתֵיהּ בֵּין
תְּחוּמַיָּא: יששכר כגסם מנפרד. ראבץ
בין צפין: וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־הָאָרֶץ
כִּי נָעֵמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד:
וַחֲזָא חוּלְקָא אֲרֵי טָב. וְיָת אַרְעֵיהּ אֲרֵי
מַעְבְּדָא פֵּירִין. וִיכַבֵּישׁ מָחוֹזֵי עַמְמַיָּא
וִישֵׁיצֵי יָת דָּיְרֵיהוֹן. וּדְיִשְׁתְּאֲרוּן בְּהוֹן
יְהוֹן לֵיהּ פָּלְחִין וּמַסְקֵי מִסִּין: תם ירא
ראחתהמא אגודהא. וארץ מא אנעמהא.
פימד ענקה לאנקל. ויציר כאלדמה
כּאדמא: ס דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: מִדְּבֵית דָּן יִתְבְּחַר וִיקוּם
גּוּבְרָא. בְּיוֹמוֹהִי יִתְפְּרִיק עַמֵּיהּ. וּבִשְׁנוֹהִי
יְנוּחוּן כַּחְדָא שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל: ודן יחכם
לקומה. כגמלה' סבט מן בני אסראיל:
יְהִי־דָן נָחָשׁ עֲלֵי־דֶרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי־אֹרַח
ב הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר: יְהֵי
גֻּבְרָא דְּיִתְבְּחַר וִיקוּם מִדְּבֵית דָּן. אֵימְתֵיהּ
תִּתְרְמֵי עַל עַמְמַיָּא וּמַחְתֵיהּ תִּתַּקַּף
בִּפְלִשְׁתָּאֵי. כְּחִיוֵי חוּרְמָן יִשְׁרֵי עַל אוֹרְחָא.
וּכְפִתְנָא יִכְמוֹן עַל שְׁבִילָא. יִקְטִיל גִּבָּרֵי
מַשִּׁרְיַת פְּלִשְׁתָּאֵי פָּרָשִׁין עִם רִגְלָאִין.
יְעַקַּר סוּסָן וּרְתִכִּין. וִימַגַּר רָכְבֵיהוֹן
לַאֲחוֹרָא: יכון דן כאתעבאן עלי' אטריק.
וכאלמטרון עלי' אסכה. אלאסע עקב
אפרס. ויקע ראכבה אלי'ורא: ג לִישׁוּעָתְךָ
קִוִּיתִי יְהוָה: לְפוּרְקָנָךְ סַבָּרִית יי': יקול
רגות גותך יא רב: ס גָּד גְּדוּד
יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב: דְּבֵית גָּד מַשִּׁרְיָת
מְזָיְנִין. (כַּד) יְעִבְּרוּן יָת יַרְדְּנָא קֳדָם אֲחֵיהוֹן
לִקְרָבָא. וּבְנִכְסִין סַגִּיאִין יְתוּבוּן לְאַרְעֲהוֹן:
וגד אי כרדס תכרדס עליה. והו יגר
אעקאבה: ס מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ
וְהוּא ד יִתֵּן מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ: דְּאָשֵׁר טָבָא
אַרְעֵיהּ. וְהִיא מְרַבְיָא תַּפְנוּקֵי מַלְכִין:
ואשר טעאמה סמין. והו יעטי מלאד
אלמלוך: ס נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה
הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר: נַפְתָּלִי בְּאַרַע טָבָא
יִתְרְמֵי עַדְבֵיהּ. וְאַחְסָנְתֵיהּ תְּהֵי מַעְבְּדָא
פֵּירִין. יְהוֹן מוֹדַן וּמְבָרְכִין עֲלֵיהוֹן: ונפתלי
כאילה מרסלה. תרד אקואל אלחסנא:
ס בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן
בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי־שׁוּר: בְּרִי דִּסְגֵי יוֹסֵף
בְּרִי דְּאִתְבָּרַךְ. כְּגוּפַן דִּנְצִיב עַל
עֵינָא דְּמַיָּא. תְּרֵין שִׁבְטִין יִפְקוּן מִבְּנוֹהִי.
יְקַבְּלוּן חוּלָקָא וְאַחְסָנְתָּא: ויוסף אבן
מתמר. כגצן מתמר עלי' עין מא. לה
ערוק. קד אמתדת עלי' סור: וַיְמָרְרֻהוּ
וָרֹבּוּ וַיִּשְׂטְמֻהוּ בַּעֲלֵי חִצִּים: וְאִתְמָרַרוּ
עִמֵּיהּ וְנַקְמוּהִי. וְאַעִיקוּ לֵיהּ גּוּבְרִין גִּבָּרִין
בַּעֲלֵי פַלְגּוּתֵיהּ: פאמררוה וכתרוה. ותהדדוה
אצחאב אסהאם: וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ
וַיָּפֹזּוּ זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם
רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל: וְתָבַת בְּהוֹן נְבִיּוּתֵיהּ
עַל דְּקַיֵּים אוֹרָיְתָא בְּסִתְרָא וְשַׁוִּי תּוּקְפָּא
רוּחְצָנֵיהּ. בְּכֵן יִתְרְמֵי דְהַב עַל דְּרָעוֹהִי.
אַחְסֵין מַלְכוּתָא וּתְקֵיף. דָּא הֲוָת לֵיהּ
מִן קֳדָם אֵל תַּקִּיפָא דְּיַעֲקֹב. דִּבְמֵימְרֵיהּ
זָן אֲבָהָן וּבְנִין זַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל: פתבתת

קוסה

חלק הדקדוק ב) הנשך עקבי סוס. דגש הקו"ף לתפארת מפני השו"א [מהרי"ב]: ג) לישועתך. השי"ן בגעיא בכל ספ"י: ד) יתן
מעדני מלך. הם"ם בגעיא בכל ספ"י:

קוסה פי צלאבה. ופאזא דראעה. מן
טאעה' גליל יעקוב. ומן תם רעא דאת
אסראיל: מאל אביך ויעזרך ואת שדי
ויברכך ברכת שמים מעל ברכת תהום
רבצת תחת ברכת שדים ורחם: מימר
אלהא דאבוך יהי בסעדך. וית שדי
ויברכנך. ברכן דנחתן מטלא דשמיא
מלעילא. ברכן דנגדן ממעמקי ארעא
מלרע. ברכתא דאבוך ודאמך: אסאל
מן טאיק אביך אן יעינך. ומן אלכאפי
אן יבארכך. ברכאת אסמא מן אלעלו.
ברכאת אגמר אלגאיצה ספלא. ברכאת
אתדאיא ואבטון: ה ברכת אביך גברו
על־ברכת הורי עד־תאות גבעת עולם
תהיין לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו:
ברכתא דאבוך. יתוספן לך על ברכתא
די בריכו אבהתי. דחמידו להון רברביא
דמן עלמא. יהוין כל אלין לרישא דיוסף.
גוברא פרישא דאחוהי: וברכאת אביך.
תנצאף אלי' ברכאת אסלאפי. ואלי' מא
אנתהא יפאע אדהר. יכון אלגמיע עלי'
ראס יוסף. והאמה' נאסך אכותה: פ
בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד ולערב
יחלק שלל: בנימין בארעיה תשרי
שכינתא ובאחסנתיה יתבני מקדשא.
בצפרא ובפניא יהון מקרבין כהניא
קורבנא. ולעדן רמשא יהון מפלגין מותר
חולקהון משאר קודשיא: ובנימין כדיב
יפתרס. באגדאה יאכל נהבא. ובאעשי
יקסם סלבא: כל־אלה שבטי ישראל
שנים עשר ו וזאת אשר־דבר להם אביהם
ויברך אתם איש אשר כברכתו ברך
אתם: כל אלין. שבטיא דישראל תרי
עסר. ודא דמליל להון אבוהון ובריך
יתהון. גבר כברכתיה בריך יתהון: כל
הולאי. אסבאט אסראיל אתני עשר.
והדא מא קאל להם אביהם ובארך פיהם.
כל אמר חסב אסתחקאקה בארך עליהם:

ויצו אתם ויאמר אלהם ז אני נאסף אל־
עמי קברו אתי אל־אבתי אל־המערה
אשר בשדה עפרון החתי: ופקיד יתהון.
ואמר להון אנא מתכניש לעמי. קבורו
יתי לות אבהתי. למערתא. דבחקל
עפרון חתאה: ואוצאהם. וקאל להם אנא
מנצם אלי' קומי. אדפנוני מע אבאי. פי
אלמגארה. אתי פי ציעה' עפרון אלחתי:
במערה אשר בשדה המכפלה אשר
על־פני ממרא בארץ כנען אשר קנה
אברהם את־השדה מאת עפרן החתי
לאחזת־קבר: במערתא. דבחקל
כפילתא. דעל אפי ממרא בארעא דכנען.
דזבן אברהם ית חקלא. מן עפרון חתאה
לאחסנת קבורא: פי אלמגארה. אתי פי
אציעה אלמצאעפה. אדי בחצרה' ממרא
פי בלד כנעאן. אדי אשתראהא אבראהם
מן עפרון אלחתי חוז קבר: שמה קברו
את־אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו
את־יצחק ואת רבקה אשתו ח ושמה
קברתי את־לאה: תמן קברו ית אברהם.
וית שרה אתתיה. תמן קברו ית יצחק.
ג* וית רבקה אתתיה. ותמן קברית ית
לאה: תם דפנו אבראהם ושרה זוגתה.
תם דפנו יצחאק ורבקה זוגתה. ותם
דפנת לאה: מקנה השדה והמערה אשר־
בו מאת בני־חת: זביני חקלא. ומערתא
דביה מן בני חתאה: שרא אציעה.
ד* ואלמגארה אדי פיהא מן בני חת: ויכל
יעקב לצות את־בניו ויאסף רגליו אל־
המטה ויגוע ויאסף אל־עמיו: ושיצי
יעקב לפקדא ית בנוהי. וכנש רגלוהי
לערסא. ואתנגיד ואתכניש לעמיה: ולמא
פרג יעקוב מן וצייתה לבניה. צם רגליה
אלי' אסריר. ותופא וצאר אלי' קומה:
ויפל יוסף על־פני אביו ויבך עליו וישק־
לו: ונפל יוסף על אפי אבוהי. ובכא
עלוהי ונשיק ליה: פאנכב יוסף עלי'

וגה

חלק הדקדוק ה) ברכת אביך. השו"א שברי"ש נע מפני הגעיא שבבית, וכן מפורש במחברת הערבי ובמקצת תיגאן אינו, אולי סמכו על הכתוב במחברת: ו) וזאת אשר דבר להם אביהם. תיבת וזאת בתלשא שמאל בכל התיגאן: ז) אני נאסף. נפעל עומד והוא קמץ ענין התכנס [מהרי"ב]: ח) ושמה קברתי את לאה. תיבת ושמה בטפחא לא במארכה בכל התיגאן:

וגה אביה. ובכא עליה וקבלה : וַיְצַו
יוֹסֵף אֶת־עֲבָדָיו אֶת־הָרֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת־
אָבִיו וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וּפַקֵּיד
יוֹסֵף יָת עַבְדוֹהִי יָת אָסְוָתָא. לְמִחְנַט יָת
אֲבוּהִי. וַחֲנַטוּ אָסְוָתָא יָת יִשְׂרָאֵל : ואמר
יוסף עבידה אלאטבא . אן יחנטו אביה.
פחנטא אלאטבא אסראיל : וַיִּמְלְאוּ־לוֹ
אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים
וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם׃ וּשְׁלִימוּ
לֵיהּ אַרְבְּעִין יוֹמִין. אֲרֵי. כֵּן שָׁלְמִין יוֹמֵי
חֲנִיטַיָּא. וּבְכוֹ יָתֵיהּ. מִצְרָאֵי שִׁבְעִין יוֹמִין:
פלמא כמל לה ארבעין יום. לאנה כאנת
תכמל איאם אלמחנוטין . ובכא עליה.
אלמצריון סבעין יומא: וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ
וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל־בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם־
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְנֵי
פַרְעֹה לֵאמֹר׃ וַעֲבַרוּ יוֹמֵי בְכִיתֵיהּ. וּמַלֵּיל
יוֹסֵף. עִם בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר. אִם כְּעַן
אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינֵיכוֹן. מַלִּילוּ כְעַן.
קֳדָם פַּרְעֹה לְמֵימַר : פלמא גאזת איאם
בכאה. כלם יוסף. אל פרעון וקאל להם.
אן וגדת חצׄאא ענדכם . כלמו פרעון
וקולו לה : אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר מ הִנֵּה
אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ
כְּנַעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֱלֶה־נָּא
וְאֶקְבְּרָה אֶת־אָבִי וְאָשׁוּבָה׃ אַבָּא קַיֵּים
עֲלַי לְמֵימַר. הָאֲנָא מָאִית. בְּקִבְרִי.
דְּאַתְקֵינִית לִי בְּאַרְעָא דִכְנַעַן. תַּמָּן
תִּקְבְּרִנַּנִי. וּכְעַן. אַסַּק כְּעַן. וְאֶקְבַּר יָת
אַבָּא וְאֵתוּב: אן אבי אחלפני וקאל לי.
האנא מאית.אדפנני פיקברי.אלדׄי כריתה
לי פי בלד כנעאן.תם תדפנני . ואלאן.
אצעד אדפן אבי וארגע : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה
עֲלֵה וּקְבֹר אֶת־אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ :
וַאֲמַר פַּרְעֹה. סַק. וּקְבַר יָת אֲבוּךְ כְּמָא
דְקַיֵּים עֲלָךְ: קאל פרעון. אצעד. אדפן
אביך כמא אחלפך: וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר
אֶת־אָבִיו וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ כָּל־עַבְדֵי פַרְעֹה
זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּסְלֵיק
יוֹסֵף לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי. וּסְלִיקוּ עִמֵּיהּ.
כָּל עַבְדֵי פַרְעֹה סָבֵי בֵיתֵיהּ. וְכֹל סָבֵי
אַרְעָא דְמִצְרָיִם: פצעד יוסף לידפן אביה.
וצעד מעה. גמיע קואד פרעון ושיוך
אלה. וגמיע שיוך בלד מצר : וְכֹל בֵּית
יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם
וּבְקָרָם עָזְבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן׃ וְכֹל בֵּית יוֹסֵף.
וַאֲחוֹהִי וּבֵית אֲבוּהִי. לְחוֹד. טַפְלְהוֹן
וְעָנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן. שְׁבַקוּ בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן :
וגמיע א יוסף. ואכותה ואל אביה. עדא
אטפאלהם וגנמהם ובקרהם. תרכוהא
פי בלד אסדיר : וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם־רֶכֶב גַּם־
פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד׃ וּסְלֵיק
עִמֵּיהּ. אַף רְתִכִּין אַף פָּרָשִׁין. וַהֲוָת
מַשְׁרִיתָא סַגִּיאָה לַחֲדָא:וצעד מעהאיצׄא.
אכיל ואלפרסאן. וכאן אלעסכר עצׄימא
גדא : וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן הָאָטָד אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל וְכָבֵד
מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים׃
וַאֲתוֹ עַד בֵּית אִדְּרֵי דְאָטָד. דִּבְעִבְרָא
דְיַרְדְּנָא. וּסְפַדוּ תַמָּן. מִסְפֵּד. רַב וְתַקִּיף
לַחֲדָא. וַעֲבַד לַאֲבוּהִי. אֶבְלָא שִׁבְעָא יוֹמִין:
וגאו אלי׳ אנדר אלעוסג. אלדׄי פי עבר
אלארדן. ונדבו תם. נדבא עצׄימא גדא.
וצנע לאביה. חזנא סבעה׳ איאם : וַיַּרְא
יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת־הָאֵבֶל בְּגֹרֶן
הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל־כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם עַל־
כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן׃ וַחֲזָא. יָתֵיב אֲרַע כְּנַעֲנָאָה יָת
אֶבְלָא. בְּבֵית אִדְּרֵי דְאָטָד. וַאֲמַרוּ. אֶבֶל
תַּקִּיף דֵּין לְמִצְרָאֵי. עַל כֵּן. קְרָא שְׁמַהּ
אָבֵל מִצְרַיִם. דִּבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא : פלמא
ראא סאכן אלבלד אלכנעאני אלחזן. פי
אנדר אלעוסג . פקאלו. הדׄא חזן עצׄים
לאלמצריין. לדׄאך סמי חזן אלמצריין.
אלדׄי פי עבר אלארדן : וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן
כַּאֲשֶׁר צִוָּם׃ וַעֲבַדוּ בְנוֹהִי לֵיהּ. כֵּן כְּמָא
דְּפַקֵּידִנּוּן: פצנעו בניה לה. כגמיע מא
אוצאהם : וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנַעַן

ויקברו

חלק הדקדוק מ) הנה אנכי מת. כ׳ מהרי״ב כל אנכי בזרקא מלעיל ע״כ. ויפה כ׳ כי כ״ה במסרת התא״ג ע״פ כי ערום אנכי:

וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה
אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת־הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת־
קֶבֶר מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃
וּנְטַלוּ יָתֵיהּ בְּנוֹהִי לְאַרְעָא דִכְנָעַן. וּקְבַרוּ
יָתֵיהּ. בִּמְעָרַת חֲקַל כָּפֶלְתָּא. דִּזְבַן
אַבְרָהָם יָת חַקְלָא לְאַחְסָנַת קְבוּרָא. מִן
עֶפְרוֹן חִתָּאָה עַל אַפֵּי מַמְרֵא׃ וחמלוה
בניה אלי׳ בלד כנעאן. ודפנוה פי מגארה׳
צ׳יעה אמצ׳אעפה אל׳די אשתראהא אבר׳
מן עפרון אלחתי בחצ׳רה׳ ממרא׃ וַיָּשָׁב
יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל־הָעֹלִים
אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת־אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת־
אָבִיו׃ וְתָב יוֹסֵף לְמִצְרַיִם הוּא וַאֲחוֹהִי.
וְכָל דִּסְלִיקוּ עִמֵּיהּ לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי.
בָּתַר דִּקְבַר יָת אֲבוּהִי׃ פרגע יוסף אלי׳
מצר הו ואכ׳ותה. וגמיע מן צעד מעה
לידפן אביה. בעד מא דפנה׃ וַיִּרְאוּ
אֲחֵי־יוֹסֵף כִּי־מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ
יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל־
הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ׃ וַחֲזוֹ אֲחֵי יוֹסֵף
אֲרֵי מִית אֲבוּהוֹן. וַאֲמַרוּ. דִּלְמָא יִטַּר לַנָא
דְּבָבוּ יוֹסֵף. וְאָתָבָא יָתִיב לַנָא. יָת כָּל
בִּשְׁתָּא. דִּגְמַלְנָא יָתֵיהּ׃ פלמא ראו
אכ׳וה׳ יוסף אן אביהם קד מאת. קאלו.
כלא יתהדדנא יוסף. ויכאפינא. בגמיע
אלשר אל׳די אולינאה׃ וַיְצַוּוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר
אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר׃ וּפַקִּידוּ.
לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר. אֲבוּךְ פַּקֵּיד. קֳדָם
מוֹתֵיהּ לְמֵימַר׃ פאמרו מן קאל ליוסף.
אן אביך אוצא. קבל מותה קאילא׃ כֹּה־
תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ
וְחַטָּאתָם כִּי־רָעָה גְמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא
לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף
בְּדַבְּרָם אֵלָיו׃ כְּדֵין תֵּימְרוּן לְיוֹסֵף. בְּבָעוּ.
שְׁבוֹק כְּעַן. לְחוֹבֵי אֲחָךְ וְחֶטְאֵיהוֹן אֲרֵי
בִּשְׁתָּא גַמְלוּךְ. וּכְעַן שְׁבוֹק כְּעַן. לְחוֹבֵי
עַבְדֵי אֱלָהָא דַאֲבוּךְ. וּבְכָא יוֹסֵף בְּמַלָּלוּתְהוֹן
עִמֵּיהּ׃ כדא קולו ליוסף. אנפר דנב
אכ׳ותך וכ׳טייתהם אד׳ קד אולוך שרא.
ואאן נסאלך. אן תצפח דנב עביד אלאה
אביך. פבכא יוסף חין כלמוה בד׳לך׃
וַיֵּלְכוּ גַּם־אֶחָיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֶּנּוּ
לְךָ לַעֲבָדִים׃ וַאֲזַלוּ אַף אֲחוֹהִי. וּנְפַלוּ
קֳדָמוֹהִי. וַאֲמַרוּ. הָא אֲנַחְנָא לָךְ לְעַבְדִּין׃
וג׳או אכ׳ותה איצ׳א. ווקעו בין ידיה. וקאלו.
הוד׳א נחן לך עבידא׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
יוֹסֵף אַל־תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי׃
וַאֲמַר לְהוֹן. יוֹסֵף לָא תִדְחֲלוּן. אֲרֵי דַחֲלָא
דַייָ אֲנָא׃ קאל להם יוסף לא תכ׳אפו.
לאני אתקי אלה פיכם׃ וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם
עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן
עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיֹת עַם־רָב׃ וְאַתּוּן.
חֲשַׁבְתּוּן עֲלַי בִּשְׁתָּא. מִן קֳדָם יְיָ אִתְחֲשֵׁיבַת
לְטָבָא. בְּדִיל. לְמֶעְבַּד. כְּיוֹמָא הָדֵין לְקַיָּמָא
עַם סַגִּי׃ ואנתם. קדרתם עלי שרא. ואלה
קדר כ׳ירא. לקבל. אן יצנע מא תראה
אליום. ליחיי קומא כת׳ירא׃ וְעַתָּה אַל־
תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם
וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם׃ וּכְעַן לָא
תִדְחֲלוּן. אֲנָא. אֱזוּן יָתְכוֹן וְיָת טַפְלְכוֹן.
וְנַחֵים יָתְהוֹן. וּמַלֵּיל תַּנְחוּמִין עַל לִבְּהוֹן׃
ואאן לא תכ׳אפו אנא אמונכם ואטפאלכם.
ועזאהם ודאראהם׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם
הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר
שָׁנִים׃ וִיתֵיב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם. הוּא וּבֵית
אֲבוּהִי. וַחֲיָא יוֹסֵף. מְאָה וַעֲסַר שְׁנִין׃
פאקאם יוסף במצר. הו ואל אביה.
ועאש יוסף. מאיה ועשר סנין׃ וַיַּרְא יוֹסֵף
לְאֶפְרַיִם בְּנֵי שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן־
מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל־בִּרְכֵּי יוֹסֵף׃ וַחֲזָא יוֹסֵף
לְאֶפְרַיִם. בְּנִין תְּלִיתָאִין. אַף. בְּנֵי מָכִיר
בַּר מְנַשֶּׁה. אִתְיְלִידוּ וְרַבִּי יוֹסֵף׃ חתא
ראא יוסף לאפרים. בנין תואלתא. ואיצ׳א
בני מכיר אבן מנשה. ולדו פי חגרה׃
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים
פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־
הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וַאֲמַר יוֹסֵף
לַאֲחוֹהִי. אֲנָא מָאֵית. וַיְיָ מִדְכַּר דְּכִיר
יָתְכוֹן. וְיַסֵּיק יָתְכוֹן מִן אַרְעָא הָדָא.

לארעא

לְאַרְעָא. דְקַיֵּים. לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וקאל יוסף לאבותה. אנא מאית. ואלה סידכרכם. ויצעדכם מן הדא אלבלד. אלי אלבלד. אדי אקסם. לאבראהם ויצחאק ויעקוב: וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה: וְאוֹמֵי יוֹסֵף. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר. מִדְכַּר דְּכִיר יְיָ׳ יָתְכוֹן. וְתַסְּקוּן יָת גַּרְמַי מִכָּא: ואחלף יוסף. בני אסראיל קאילא. אדא דכרכם אלה. פאצעדו בעצאמי מן ההנא: וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם: וּמִית יוֹסֵף. בַּר מְאָה וַעֲסַר שְׁנִין. וַחֲנַטוּ יָתֵיהּ. וְשַׁוּוּהִי בַּאֲרוֹנָא בְּמִצְרָיִם: ומאת יוסף. אבן מאיה ועשר סנין. ותנטוה. וצייר פי צנדוק במצר: פ״ה פסוקים פ״ה אל פ״ה סי׳. ומפטירין ויקרבו ימי דוד למות במלכים א׳ סי׳ ב׳:

חזק

סכום פסוקי דספר בראשית אלף ות״ק ושלשים וארבעה סי׳ א״ך ל״ד וחציו ועל חרבך תחיה. ופרשיותיו י״ב. זה שמי לעולם סימן. וסדריו מ״ג ידידיה סי׳. ופרקיו נ׳ יי׳ חננו לך קוינו סי׳. מנין הפתוחות שלשה וארבעים והסתומות שמנה וארבעים. הכל תשעים ואחת פרשיות צא אתה וכל העם אשר ברגליך סימן.

נשלם ספר בראשית. בעזרת מגיד אחרית מראשית.

ובחר בישראל הנקראים ראשית. והנחילם התורה הנקראת ראשית.

ותהי השלמת הספר הזה ביום שנכפל בו כי טוב ז׳ לחודש חשון שנת תרנ״ה בא ס״ט ויעל הנרת לפני ה׳ לפ״ק ליצי׳ ולשטרות פרו ורבו.

סדר הפטרות של ספר בראשית

ברכות ההפטרה

לפניה מברך ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק: ולאחריה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים הַצַּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מְדַבֵּר וּמְקַיֵּים אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲגוּמַת נֶפֶשׁ תְּנַקּוֹם נָקָם מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וְתִבָּנֶה מְהֵרָה בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַמָּנוֹחַ הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. אָמֵן: ואם חל ח״ה או ר״ח להיות בשבת מזכיר ענין היום בברכה זו (באמצע) כדרך שמזכיר בתפלה.

הִנֵּה עַבְדִּי אֶתְמָךְ־בּוֹ בְּחִירִי רָצְתָה נַפְשִׁי נָתַתִּי רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא׃ הא עבדי אקרביניה (לדחלתי). בחירי דאתרעי ביה מימרי. אתין רוח קודשי עלוהי. דיני לעממין יגלי׃ לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא־יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ׃ לא יצוח ולא יכלי. ולא ירים בברא קליה׃ קָנֶה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה לֹא יְכַבֶּנָּה לֶאֱמֶת יוֹצִיא מִשְׁפָּט׃ ענותניא דכקני רעיע לא יתבר. וחשיכיא דכבוצין עמי לא יטפי. לקשטא יפיק דינא׃ לֹא יִכְהֶה וְלֹא יָרוּץ עַד־יָשִׂים בָּאָרֶץ מִשְׁפָּט וּלְתוֹרָתוֹ אִיִּים יְיַחֵילוּ׃ לא יהלי ולא ילאי. עד דיתקין בארעא דינא. ולמימריה נגוון יכתרון׃ כֹּה־אָמַר הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֹלְכִים בָּהּ׃ כדנן אמר אלה עלמא יי׳. דברא שמיא ותלנון. שכליל ארעא ודירהא. יהיב נשמא לעם דעלה. ורוחא למהלכין בה׃ אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחְזֵק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם׃ אנא יי׳. רביתך בקשוט ואתקיפית בידך. ואתקנינך. ואתננך. לקים עם לניהור עממין׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ לפתחא עיני בית ישראל דאנון כסמן מן אוריתא. לכנשא גלותהון מביני עממיא דאנון דמן לאסירין. ולמפרקהון משעבוד מלכותא. דאנון עגינין כאסירי קבל׃ אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃ אנא יי׳ הוא שמי. ויקרי דאתגליתי עליכון לעם אחרן לא אתין. ותשבחתי לפלחי צלמיא׃ הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם׃ קדמיתא הא אתאה. וחדתן אנא מחוי. עד לא ייתיין אבשר יתכון׃ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם׃ שבחו קדם יי׳ תשבחא חדתא. אמרי תשבחתיה מסיפי ארעא. נחתי ימא ומלאיה. נגוון ויתביהון׃ יִשְׂאוּ מִדְבָּר וְעָרָיו חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי סֶלַע מֵרֹאשׁ הָרִים יִצְוָחוּ׃ ישבחון מדברא וקרווהי דיתבין ביה. פצחין יתבון מדבר ערבאי. ישבחון מיתיא כד יפקון מבתי עלמיהון. מריש טוריא ירימון קלהון׃ יָשִׂימוּ לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ׃ ישוון קדם יי׳ יקרא. ותשבחתיה בנגוון יחוון׃ יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף־יַצְרִיחַ עַל־אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר׃ יי׳ למעבד גבורן מתגלי. למעבד גבורן מתגלי ברגז. במלול אף בזיע. על בעלי דבבוהי מתגלי בגבורתיה׃ הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם אַחֲרִישׁ אֶתְאַפָּק כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יָחַד׃ יהבית להון ארכא מעלמא. דאם יתובון לאוריתא ולא תבו. כחבלין על ילדא יתגלי דיני עליהון. יצדון ויסופון כחדא׃ אַחֲרִיב הָרִים וּגְבָעוֹת וְכָל־עֶשְׂבָּם אוֹבִישׁ וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים אוֹבִישׁ׃ אחריב טורין ורמן. וכל עסבהון איביש. ואשוי נהרין לנגוון. ואגמין איביש׃ וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בִּנְתִיבוֹת לֹא־יָדְעוּ אַדְרִיכֵם אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים עֲשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים׃ ואדבר דכסמן (מן אוריתא). באורח דלא ידעו. בשבילין דלא אילפו אדריכנון. אשוי קבל קדמיהון לניהור. וכפלא למישרא. אלין פתגמיא. אעבידנון ולא ארחיקנון׃ על דא יתברך

הפטרת נח בישעי׳ סי׳ נ״ד

רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא־חָלָה כִּי־רַבִּים בְּנֵי־שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃ שבחי ירושלם דהות כאתא עקרא דלא ילידת. בועי תשבחא ודוצי דהות כאתא דלא עדיאת. ארי סגיאין יהון בני ירושלם צדיתא. מבני רומי יתיבתא אמר יי׳׃ הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטּוּ אַל־תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ אפתא אתר בית משרך. וקרוי ארעיך יתיבי לא תמנעין. אסגא עם משריתיך. ושלטונך תקיפי׃ כִּי־יָמִין וּשְׂמֹאול תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם יִירָשׁ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃ ארי לדרומא ולציפונא תתקפין. ובנך עממין יירתון. וקרוין דצדין ייתבון׃ אַל־תִּירְאִי כִּי־לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל־תִּכָּלְמִי כִּי־לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד׃ לא תדחלין ארי לא תבהתין. ולא תתכנעין ארי לא תתכלמן. ארי בהתת עולימותיך תתנשן. וחסודי ארמלותיך לא תדכרין עוד׃ כִּי בֹעֲלַיִךְ עֹשַׂיִךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃ ארי מריך דעבדיך. יי׳ צבאות שמיה. ופרקיך קדישא דישראל. אלה כל ארעא יתקרי׃ כִּי־כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ ארי כאתא שביקא. ועיקת רוח ערעת שכינתא דיי׳. וכאתת עלומין. דאתרחקת אמר אלהיך׃ בְּרֶגַע קָטֹן עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃ ברגז זעיר רחיקתיך. וברחמין סגיאין אקריב גלותיך׃ בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ יְהוָה׃ בשעא זעירא. סליקית

אַפֵּי שְׁכִינְתִּי זְמַן מִנָּיךְ. וּבְטַבְוָת עָלַם דְּלָא פָסְקָן אֲרַחֵים עֲלַךְ. אֲמַר פָּרְקִיךְ יי׳: כִּי־מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי־נֹחַ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְּצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעָר־בָּךְ: כְּיוֹמֵי נֹחַ דָּא קֳדָמַי. דְּקַיֵּימִית בְּמֵימְרִי. דְּלָא יְעִדּוּן מֵי טוֹפָנָא דַּהֲווֹ בְּיוֹמֵי נֹחַ. עוֹד עַל אַרְעָא. כֵּן קַיֵּימִית. דְּלָא יְחוּל רוּגְזִי עֲלַךְ וְלָא אֲזוּף בִּיךְ: כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה: אֲרֵי טוּרַיָּא יְעִדּוּן. וְרָמָתָא יִתְפָּרְקָן. וְטוּבִי מִנִּיךְ יְרוּשְׁלֵם לָא יְעִדֵּי. וּקְיָם שְׁלָמִי לָא יִתְרְחַק. אֲמַר דַּעֲתִיד לְרַחָמָא עֲלַךְ יי׳: עֲנִיָּה סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים: חֲשִׁיכְתָּא מְקַבְּלַת עָלְבַן קַרְתָּא דְּאָמְרִין עֲלַהּ עַמְמַיָּא לָא תִתְנַחַם. הָא אֲנָא. כָּבֵישׁ בִּצְדִידָא אַבְנֵי רִצְפָּתִיךְ. וַאֲשַׁכְלְלִנִּיךְ בְּאַבְנִין טָבָן: וְשַׂמְתִּי כַּדְכֹד שִׁמְשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי־חֵפֶץ: וַאֲשַׁוֵּי כְּמַרְגְּלָן אַעֲךְ. וְתַרְעַךְ לְאַבְנֵי גְמָר. וְכָל תְּחוּמַךְ לְאַבְנֵי צְרוֹךְ: וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: וְכָל בְּנַךְ יְהוֹן אָלְפִין בְּאוֹרַיְתָא דַּיי׳. וְסַגִּי יְהֵי שְׁלָם בְּנַךְ: בִּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי־לֹא תִירָאִי וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא־תִקְרַב אֵלָיִךְ: בִּזְכוּתָא תִּתַּקְנִין. אִתְרַחֲקִי מֵעַשְׁקָא אֲרֵי לָא תִדְחֲלִין. וּמִתַּבְרָא. אֲרֵי לָא יֵיעוֹל עֲלַךְ: הֵן גּוֹר יָגוּר אֶפֶס מֵאוֹתִי מִי־גָר אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל: הָא אִתְכַּנָּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן לִיךְ. גָּלְוָת עַמִּיךְ בְּסוֹפָא. מַלְכֵי עַמְמַיָּא דְּמִתְכַּנְּשִׁין לְאַעָקָא לִיךְ יְרוּשְׁלֵם בְּגַוִּיךְ יִתְרְמוֹן: הֵן* אָנֹכִי בָּרָאתִי חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית לְחַבֵּל: הָא אֲנָא בְּרֵית נַפָּחָא. נָפַח נוּר בְּשִׁיחוּרִין. וּמַפֵּיק מָנָא לְצוֹרְכֵיהּ. וַאֲנָא. בְּרֵית מְחַבְּלָא לְחַבָּלָא: כָּל־כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח וְכָל־לָשׁוֹן תָּקוּם־אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם־יְהוָה: כָּל זֵין. דְּיִתַּקַּן עֲלַךְ יְרוּשְׁלֵם לָא יַצְלַח. וְכָל לִישָׁן. דִּיקוּם עִמִּיךְ לְדִינָא תְּחַיְּבִנֵּיהּ. דָּא. אַחְסָנַת עַבְדַיָּא דַּיי׳ וְזָכְוָתְהוֹן. מִן קֳדָמַי אֲמַר יי׳: הוֹי כָּל־צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כָּסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב: יִי כָּל דְּצָבֵי לְמֵילַף יֵיתֵי וְיֵילַף. וּדְלֵית לֵיהּ כְּסַף. אֵיתוֹ שְׁמַעוּ וְאֵילַפוּ. אֵיתוֹ שְׁמַעוּ וְאֵילַפוּ. בְּלָא בְּדָמִין וְלָא בְּמָמוֹן. אֻלְפָן דְּטָב מֵחֲמַר וּמֵחֲלַב: לָמָּה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא־לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וְאִכְלוּ־טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם: לְמָא תִתְקְלוּן כַּסְפְּכוֹן בְּלָא לְמֵיכַל. וְלֵיאוּתְכוֹן בְּלָא לְמִסְבַּע.

קַבִּילוּ קַבָּלָא לְמֵימְרִי וַאֲכוּלוּ דְּטָב. וְתִתְפַּנַּק בְּדַדְהִין נַפְשְׁכוֹן: הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: אַרְכִּינוּ אֻדְנְכוֹן וְקַבִּילוּ לְמֵימְרִי. שְׁמַעוּ וְתִתְקַיַּים נַפְשְׁכוֹן. וְאֶגְזַר לְכוֹן קְיָם עָלַם. טָבְוָת דָּוִד דִּמְהֵימְנִין: הֵן עֵד לְאוּמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֵּה לְאֻמִּים: הָא. רַב לְעַמְמַיָּא מַנִּיתֵיהּ. מֶלֶךְ וְשַׁלִּיט עַל כָּל מַלְכְוָתָא: הֵן גּוֹי לֹא־תֵדַע תִּקְרָא וְגוֹי לֹא־יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרָךְ: הָא עַם דְּלָא תִדַּע יִפְלְחוּנָךְ. וְעַם דְּלָא יָדְעוּךְ יִרְהֲטוּן לְאַסָּקָא לָךְ מִסִּין. בְּדִיל יי׳ אֱלָהָךְ. וּלְקַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל אֲרֵי שַׁבְּחָךְ: עד״י

הפטרת לך לך (בישעי׳ מ׳)

וְאֶל־מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ: וּלְמַן תְּדַמּוֹן קֳדָמַי וְתִשְׁווֹן. יֵימַר קַדִּישָׁא: שְׂאוּ־מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי־בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר: זְקוּפוּ לְרוּמָא עֵינֵיכוֹן וַחֲזוֹ לְמִדְחַל קֳדָם מַן דִּבְרָא אִלֵּין. דְּאַפֵּיק בְּמִנְיָן חֵילֵי שְׁמַיָּא. לְכֻלְּהוֹן בִּשְׁמָהָן קָרֵי. מִסְּגֵי גְבוּרָן וּתְקוֹף חֵיל. חַד מִסִּדְרֵיהּ לָא מִתְעַכַּב: לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל נִסְתְּרָה דַרְכִּי מֵיְהוָה וּמֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר: לְמָא תֵימַר יַעֲקֹב. וּתְמַלֵּיל יִשְׂרָאֵל. מִטַּמְרָא אוֹרְחִי מִן קֳדָם יי׳. וּמִן קֳדָם אֱלָהִי דִּינִי יְעִדֵּי: הֲלוֹא יָדַעְתָּ אִם־לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ: הֲלָא יְדַעְתָּא אִם לָא שְׁמַעְתָּא. אֱלָהּ עָלְמָא יי׳ דִּבְרָא יְסוֹדֵי אַרְעָא. לָא בָּעֵמַל וְלָא בְלֵיאוּ. לֵית סוֹף לְסָכְלְתָנוּתֵיהּ: נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה: יָהֵיב לְצַדִּיקַיָּא דְּמִשְׁלְהַן לְפִתְגָּמֵי אוֹרָיְתֵיהּ חָכְמָא. וְלִדְלֵית לְהוֹן תְּקוֹף נִכְסִין מַסְגֵּי: וְיִעֲפוּ נְעָרִים וְיִגָעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשֵׁלוּ: וְיִשְׁתַּלְהוֹן עוּלֵימִין חַיָּבִין וְיִלְאוֹן. וְרוֹוְקֵי רַשִׁיעַיָּא אִתְקְלָא יִתַּקְלוּן: וְקוֹיֵ יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ: וּדְסַבַּרוּ לְפֻלְחָנָא דַּיי׳ יִתְכַּנְּשׁוּן מִבֵּינֵי גָּלְוָתְהוֹן וְיֵיסְפוּן חֵיל. וְיִתְחַדְּתוּן לְעוּלֵימוּתְהוֹן כְּצִמּוּחַ דְּסָלֵיק עַל גַּדְפֵּי נִשְׁרִין. יִרְהֲטוּן וְלָא יִלְאוֹן. יְהָכוּן וְלָא יִשְׁתַּלְהוֹן: הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה: אֲצִיתוּ לְמֵימְרִי נַגְוָן. וּמַלְכְוָן יֵיסְפוּן חֵיל. יִתְקָרְבוּן בְּכֵן יְמַלְּלוּן. כַּחֲדָא לְדִינָא נִתְקָרֵב: מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדְּ יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ: מַן אַיְתִי

*) הנה קרי

בגלאי

בגלאי ממדנחא אברהם בחיר צדקא. בקשוט קרביה לאתריה. מסר קדמוהי עממין ומלכין תבר. רמא כעפרא קטילין קדם חרביה. כקשא דרפינון קדם קשתיה: ירדפם יעבור שלום ארח ברגליו לא יבוא: רדפינון עדא שלם. הלכת אורח ברגלוהי לא עלת: מי־פעל ועשה קרא הדרות מראש אני יהוה ראשון ואת־אחרנים אני־הוא: מן אמר אלין קיים אמר ועביד. דסדר דריא מלקדמין. אנא יי' ברית עלמא מבראשית אף עלמי עלמיא דילי אנון. ובר מני לית אלה: ראו איים וייראו קצות הארץ יחרדו קרבו ויאתיון: חזו נגותא ודחלון. דבסיפי ארעא יזועון. יתקרבון וייתון: איש את־רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק: גבר ית חבריה יסעדון. ולאחוהי יימר תקף: ויחזק חרש את־צרף מחליק פטיש את־הולם פעם אמר לדבק טוב הוא ויחזקהו במסמרים לא ימוט: הלא יבהתון בעובדיהון דמתקיף נגרא עם קינאה. מחי בפטישא עם דמטפח בקרנסא זמנא. אמר על דבקא תקין הוא. ומתקיף ליה במסמרין דלא יצטלי: ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אהבי: ואת ישראל עבדי. יעקב דאתרעיתי בך. זרעיה דאברהם רחמי: אשר החזקתיך מקצות הארץ ומאציליה קראתיך ואמר לך עבדי־אתה בחרתיך ולא מאסתיך: דקריבתך מזרעית ארעא. ומטלכותא בחרתך. ואמרית לך עבדי את. אתרעיתי בך ולא ארחקינך: אל־תירא כי־עמך אני אל־תשתע כי־אני אלהיך אמצתיך אף־עזרתיך אף־תמכתיך בימין צדקי: לא תדחל ארי בסעדך מימרי. לא תתבר ארי אנא אלהך. אתקפינך אף אסעדינך. אף אחדינך בימין קשטי: הן יבשו ויכלמו כל הנחרים בך יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך: הא יבהתון ויתכנעון. כל עממיא דהוו מתגרן בך. יהון כלמא. וייבדון אנש דינך: תבקשם ולא תמצאם אנשי מצתך יהיו כאין וכאפס אנשי מלחמתך: תבעינון ולא תשכחינון. אנש מצותך. יהון כלמא. וכלא מדעם גוברין דהוו מתגרן למעבד עמך קרב: כי אני יהוה אלהיך מחזיק ימינך האמר לך אל־תירא אני עזרתיך: ארי. אנא. יי' אלהך מתקיף ימינך. דאמרית לך. לא תדחל מימרי בסעדך: אל־תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתיך נאם־יהוה וגאלך קדוש ישראל: לא תדחלון שבטיא דבית יעקב. זרעיתא דבית ישראל. מימרי בסעדכון אמר יי'. ופריקכון קדישא דישראל: הנה שמתיך למורג חרוץ חדש בעל פיפיות תדוש הרים ותדק וגבעות כמץ תשים: הא שויתכון. למורג תקיף חדת. מלי סמפורין. תקטיל בעממיא ותשיצי. ומלכותא כמוצא תשוי: תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אתם ואתה תגיל ביהוה בקדוש ישראל תתהלל: תדרינון ורוחא תטלינון. ומימרי כעלעולא לקשא יבדר יתהון. ואת תבוע במימרא דיי'. בקדישא דישראל תשתבח: העניים והאביונים מבקשים מים ואין לשונם בצמא נשתה אני יהוה אענם אלהי ישראל לא אעזבם: ענותניא והשיכיא. דמהמדין לאלפנא הא כצהיא לטיא ולא משכחין. רוחהון בסגופא משלהיא. אנא יי' אקביל צלותהון. אלהא דישראל לא ארחיקנון: עד"י

הפטרת וירא במלכים ב' סי' ד'

ואשה אחת מנשי בני־הנביאים צעקה אל־אלישע לאמר עבדך אישי מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את־יהוה והנשה בא לקחת את־שני ילדי לו לעבדים: ואתתא חדא מנשי תלמידי נבייא. מצוחא קדם אלישע למימר. עבדך עובדיה בעלי מית. ואת ידעת. ארי עבדך הוה דחיל הטאין מן קדם יי'. דכד קטילת איזבל ית נבייא דיי' דבר מנהון מאה גברא. ואטמרינון חמשין חמשין גוברא במערתא. והוה יזיף ומוכיל להון. בדיל דלא לאוכלותהון מנכסוהי דאחאב מן קדם דאנון אנסא. וכען רשיא אתא. למדבר. ית תרין בני. ליה לעבדין: עוד מאתן ושתין וחמשא זמנין צוחת אתת עובדיה כהאי גוונא ולא חוה משגח בה ולא ידע מא למעבד לה. עד דאזלא לבי קברי וקא צווחא ואמרה מארי מארי דחלא דיי' דחלא דיי'. ואשתמע להקלא מביני מיתיא מן הדין דחלא דיי' דקא בעית. ארבעה אקרו דחליא דיי'. אברהם ויוסף ואיוב ועובדיה. מתיבא ואמרא לא בעינא אלא האי דכתיב ביה דחלא דיי' לחדא. וכד אודעוהא קבריה הות קא מתפלשא בעפריה. וקא צוחא ואמרא מארי מארי היכא רוחצנך לי בשעתא דדמכתא ודמותא: כד אמרית לך למן את שביק לי וית תרין בני. ואתיבתני דרבון עלמא רוחצן לי. דאמרת לי שבוק יתמך ואנא אקיימנון וארמלתך עלי תתרחיץ. וכדו לא נהשכח משיזיב. ויתמי נמי צוחי ואמרי קבלן אבא קבלן אבא. אתיב עובדיה ואמר לה זילי לגבי אלישע בפורתא דמשחא דאשתאר גביך וליברכיך ביה. דאנא כד אטמרתינהו למאה נבייא וזנתינהו

במערהא

במערתא בלחמא ובמיא. לא אטפיין בוציני
דמשחא מנייהו לא בימָמא ולא בליליא. לדבר לי
נביא מלי דידי לקב"ה וישלים לכו מאי דאוזיפתיה.
דהכי אמר קרא כל מאן דמרחים על עניי ועל
מסכיני כאלו מוזיף לקב"ה. ובכן אזלת
ואודעתיה לאלישע כולי האי: ויאמר אליה אלישע
מה אעשה־לך הגידי לי מה־יש־לכי* בבית ותאמר
אין לשפחתך כל בבית כי אם־אסוך שמן: ואמר
לה אלישע מא אעביד ליך. חוא לי. מא אית
ליך בביתא. ואמרת. לית לאמתך כל מדעם
בביתא. אלהין מנא דמשחא: ויאמר לכי שאלי־
לך כלים מן־החוץ מאת כל־שכניכי* כלים רקים
אל־תמעיטי: ואמר. איזילי שאלי ליך מנין מן
ברא. מן כל שיבבכי. מנין ריקנין לא תזערין:
ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד־בניך ויצקת על
כל־הכלים האלה והמלא תסיעי: ותהכין. ותגיפין
דשא באפך ובאפי בנך. ותריקין משחא. על כל
מניא האלין. ומנא דיתמלי תסלקין: ותלך
מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה הם מגישים
אליה והיא *מיצקת: ואזלת מלותיה. ואגפת דשא
באפה ובאפי בנהא. אנון. מקרבין לה מניא והיא
מריקא משחא: ויהי | כמלאת הכלים ותאמר אל־
בנה הגישה אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד
כלי ויעמד השמן: והוה כמשלם מניא. ואמרת
לברה קריב לי עוד מני תבירי דחספא. דמן
דגזר על מנין ריקנין דיתמלון יגזר על מנין
תבירין ויתקנון. והוה לקיט מני תבירי ומשוי חד
על חד ומתחברי במימרא דקודשא בריך הוא.
ועמודא דמשחא טייף על כולהון. עד דשלימו
כל פסקי מניא. אמר ברה לית עוד מנא. ושמע
עמודא דמשחא ופסק: ותבא ותגד לאיש האלהים
ויאמר לכי מכרי את־השמן ושלמי את־נשיכי*
ואת בניכי* תחיי בנותר: ואתת. ותויאת לנביא
דיי'. ואמר. איזילי זביני ית משחא. ושלמי למרי
חובתיך. ואת ובנך. תתפרנסין במא דישתאר.
וכד אתרחיש לה ההוא נסא אתת לות נביא דיי'
ואמרת. אית עלי עסור מהאי משחא או לא.
אמר לה בעליך זן ית נבייא דיי' במלתא דליכא
עלה עסורא. ואף את לית על משחיך עסור דמן
נסא הוא. הדרא ואמרא ליה מא נעביד מבנוהי
דאחאב אי שמעי עלי ואנסי לי. מתיב ואמר
לה מן דסגר פום כלבי דמצרים ועתיד למסגר
פום אריותא דדניאל. יטמטים עיניהון דבני
אחאב ויסגר אודניהון דלא לאבאשא ליך.
בכין יהבת אודיתא ותושבחתא ואזלת:

*) לך קרי *) שכניך קרי *) נשיך קרי *) ובניך קרי

ויהי היום ויעבר אלישע אל־שונם ושם אשה
גדולה ותחזק־בו לאכל־לחם ויהי מדי עברו יסר
שמה לאכל־לחם: והוה יומא ועבר אלישע
לשונם. ותמן אתתא דחלת חטאין. ואתקיפת
ביה למיכל לחמא. והוה בזמן מעדוהי. מתפני
לתמן למיכל לחמא: ותאמר אל־אישה הנה־נא
ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד:
ואמרת לבעלה. הא כען ידענא. ארי נביא דיי'
קדישא הוא. מתפני לותנא תדירא: נעשה־נא
עלית־קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא
ומנורה והיה בבאו אלינו יסור שמה: נעביד כען
עלית כתלא זעירא. ונתקין ליה תמן אתר. ערסא
ופתורא וכרסיא ומנרתא. ויהי. במיתוהי לותנא
יתפני לתמן: ויהי היום ויבא שמה ויסר אל־
העליה וישכב־שמה: והוה יומא ועל לתמן. וזר
לעליתא ושכיב תמן: ויאמר אל־גיחזי נערו קרא
לשונמית הזאת ויקרא־לה ותעמד לפניו: ואמר
לגיחזי עולימיה. קרי לשונמיתא הדא. וקרא לה.
וקמת קדמוהי: ויאמר לו אמר־נא אליה הנה
חרדת אלינו את־כל־החרדה הזאת מה לעשות
לך היש לדבר־לך אל־המלך או אל־שר הצבא
ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת: ואמר ליה. אימר
כען לה הא עסיקת לנא ית כל עסקא הדא. מא
למעבד ליך. הפתגם אית ליך למללא עם מלכא.
או עם רב חילא. ואמרת. בגו עסקי עמי אנא
מסוברא: ויאמר ומה לעשות לה ויאמר גיחזי
אבל בן אין־לה ואישה זקן: ואמר. ומא למעבד
לה. ואמר גיחזי. בקשטא. בר לית לה ובעלה
סיב: ויאמר קרא־לה ויקרא־לה ותעמד בפתח:
ואמר קרי לה. וקרא לה. וקמת בתרעא: ויאמר
למועד הזה כעת חיה את* חבקת בן ותאמר אל־
אדני איש האלהים אל־תכזב בשפחתך: ואמר.
לזמנא הדא כעדן דאתון קימין. תהן מחבקא
ברא. ואמרת. בבעו רבוני נביא דיי'. לא יתכדב
פתגמא באמתך: ותהר האשה ותלד בן למועד הזה
כעת חיה אשר־דבר אליה אלישע: ועדיאת
אתתא וילידת בר. לזמנא הדין כעדן דהיא קימא.
דמליל עמה אלישע: ויגדל הילד ויהי היום ויצא
אל־אביו אל־הקצרים: ורבא רביא. והוה יומא.
ונפק לות אבוהי לות חצודיא: ויאמר אל־אביו
ראשי | ראשי ויאמר אל־הנער שאהו אל־אמו:
ואמר לאבוהי רישי רישי. ואמר לעולימא. סבהי
ואובלהי לאמיה: וישאהו ויביאהו אל־אמו וישב
על־ברכיה עד־הצהרים וימת: ונסביה. ואובליה
לאמיה. ויתיב על ברכהא. עד עדן טיהרא

*) מתצקה קרי *) את קרי

ומית: ותעל ותשכבהו על־מטת איש האלהים ותסגר בעדו ותצא: וסליקת ואשכיבתיה. על ערסא דנביא דיי׳. ואגפת באפוהי ונפקת: ותקרא אל־אישה ותאמר שלחה נא לי אחד מן־הנערים ואחת האתנות וארוצה עד־איש האלהים ואשובה: וקרת לבעלה. ואמרת. שדר כען לי חד מן עולימיא. וחדא מן אתניא. ואתמטי. לות נביא דיי׳ ואתוב: ויאמר מדוע את* הלכתי אליו היום לא־חדש ולא שבת ותאמר שלום: ואמר. מדין. את אזלא לותיה יומא דין. לא ירח ולא שבא. ואמרת שלם: ותחבש האתון ותאמר אל־נערה נהג ולך אל־תעצר־לי לרכב כי אם־אמרתי לך: וזריזת אתנא. ואמרת לעולימה דבר ואיזיל. לא תדחק עלי למרכב. אלהין כד אימר לך: ותלך ותבא אל־איש האלהים אל־הר הכרמל ויהי כראות איש־האלהים אותה מנגד ויאמר אל־גיחזי נערו הנה השונמית הלז: ואזלת. ואתת. לות נביא דיי׳ לטור כרמלא. והוה כד חזא נביא דיי׳ יתה מקביל. ואמר לגיחזי עולימיה. הא שונמיתא דיכי: עתה רוץ־נא לקראתה ואמר־לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד ותאמר שלום: כען רהוט כען לקדמותה. ואימר לה. השלם ליך. השלם לבעליך השלם לרביא. ואמרת שלם: ותבא אל־איש האלהים אל־ההר ותחזק ברגליו ויגש גיחזי להדפה ויאמר איש האלהים הרפה־לה כי־נפשה מרה־לה ויהוה העלים ממני ולא הגיד לי: ואתת. לות נביא דיי׳ לטורא. ואתקיפת ברגלוהי. וקריב גיחזי למדחה. ואמר נביא דיי׳ שבוק מנה ארי נפשה מרירא לה. ומן קדם יי׳ אתכסא מני. ולא אתחוא לי: ותאמר השאלתי בן מאת אדני הלא אמרתי לא תשלה אתי: ואמרת. השאילית ברא מן רבוני. הלא אמרית לך. אם מתיהיב לי בר קים ואם לא לא תנסים יתי: ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי בידך ולך כי תמצא־איש לא תברכנו וכי־יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על־פני הנער: ואמר לגיחזי זריז חרצך. וסב חוטרי בידך ואיזיל. ארי תשכח גבר לא תשאל בשלמיה. וארי ישאל בשלמך גוברא לא תתיבניה. ותשוי חוטרי על אפי רביא: ותאמר אם הנער חי־יהוה וחי־נפשך אם־אעזבך ויקם וילך אחריה: ואמרת אמיה דעולימא. קים הוא יי׳ וחיי נפשך אם אשבקנך. וקם ואזל בתרהא: וגחזי עבר לפניהם וישם את־המשענת על־פני הנער ואין קול ואין קשב וישב לקראתו ויגד־לו לאמר לא הקיץ הנער: וגיחזי עבר קדמיהון. ואשכח אריא מיתא באורחא ושוי עלוהי חוטרא בדיל לנסויי ביה ואחייה. ומשום דעבר על מלי רביה ולא עבד כד פקדיה אזל ושוי ית חוטרא על אפי רביא. ולית קל ולית דמצית. ותב לקדמותיה וחוי ליה למימר. לא אתער רביא: ויבא אלישע הביתה והנה הנער מת משכב על־מטתו: ואתא אלישע לביתא. והא רביא מית. רמי על ערסיה: ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם ויתפלל אל־יהוה: ואתא. ואגף דשא באפי תרויהון. וצלי קדם יי׳: ויעל וישכב על־הילד וישם פיו על־פיו ועיניו על־עיניו וכפיו על־כפו* ויגהר עליו ויחם בשר הילד: וסליק ושכיב על רביא. ושוי פומיה על פומיה. ועינוהי על עינוהי וידוהי על ידוהי. ואלהית עלוהי. וחם בסרא דרביא: וישב וילך בבית אחת הנה ואחת הנה ויעל ויגהר עליו ויזורר הנער עד־שבע פעמים ויפקח הנער את־עיניו: ותב והליך בביתא. זמנא חדא לכא וזמנא חדא לכא. וסליק ואלהית עלוהי. ואתמקק רביא עד שבע זמנין. ופתח רביא ית עינוהי: ויקרא אל־גיחזי ויאמר קרא אל־השנמית הזאת ויקראה ותבא אליו ויאמר שאי בנך: וקרא לגיחזי. ואמר קרי לשונמיתא הדא. וקרא לה ואתת לקדמוהי. ואמר סבי בריך: ותבא ותפל על־רגליו ותשתחו ארצה ותשא את־בנה ותצא: ואתת ונפלת על רגלוהי. וסגידת על ארעא. ונסיבת ית ברה ונפקת:

הפטרת חיי שרה במלכים א׳ סי׳ א׳

והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו: ומלכא דוד סיב. על ביומין. ומכסן ליה בלבושין. ולא שחין ליה: ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי־לו סכנת ושכבה בחיקך וחם לאדני המלך: ואמרו ליה עבדוהי. יבעון לרבוני מלכא עולימתא בתולתא. ותשמיש קדם מלכא. ותהי ליה קריבא. ותשכוב לותך. וישחן לרבוני מלכא: ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו את־אבישג השונמית ויבאו אתה למלך: ובעו עולימתא שפירתא. בכל תחום ארעא דישראל. ואשכחו. ית אבישג דמן שונם. ואיתיאו יתה למלכא: והנערה יפה עד־מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא ידעה: ועולימתא שפירא עד לחדא. והות למלכא קריבא ומשמשא ליה. ומלכא לא ידעה: ואדניה

בֶּן־חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃ וַאֲדֹנִיָּה בַּר חַגִּית. מִתְרָרַב לְמֵימַר אֲנָא אֶמְלוֹךְ. וַעֲבַד לֵיהּ. רְתִכִּין וּפָרָשִׁין. וְחַמְשִׁין גּוּבְרָא רְהִיטִין קֳדָמוֹהִי׃ וְלֹא־עֲצָבוֹ אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תֹּאַר מְאֹד וְאֹתוֹ יָלְדָה אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃ וְלָא אַכְלְמֵיהּ אֲבוּהִי מִיּוֹמוֹהִי לְמֵימַר. מְדֵין כְּדֵין אַתְּ עָבֵיד. וְאַף הוּא שַׁפִּיר בְּרֵיוֵיהּ לַחֲדָא. וְיָתֵיהּ יְלֵידַת בָּתַר אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּהְיוּ דְבָרָיו עִם יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וְעִם אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וַיַּעְזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה׃ וַהֲווֹ פִּתְגָּמוֹהִי בְּעֵיצָא. עִם יוֹאָב בַּר צְרוּיָה. וְעִם אֶבְיָתָר כָּהֲנָא. וְסָעֲדִין בָּתַר אֲדֹנִיָּה׃ וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנָּבִיא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם־אֲדֹנִיָּהוּ׃ וְצָדוֹק כָּהֲנָא. וּבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע. וְנָתָן נְבִיָּא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי. וְגִבָּרַיָּא דִּלְדָוִד. לָא הֲווֹ בְּעֵיצַת אֲדֹנִיָּה׃ וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר־אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל־אַנְשֵׁי יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וּנְכַס אֲדֹנִיָּה. עָאן וְתוֹרִין וּפַטִּימִין. עִם אֶבֶן סְכוּתָא. דִּבְסְטַר עֵין קַצְרָא. וְזַמֵּין. יָת כָּל אֲחוֹהִי בְּנֵי מַלְכָּא. וּלְכָל גִּבְרֵי שִׁבְטָא יְהוּדָה עַבְדֵי מַלְכָּא׃ וְאֶת־נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת־הַגִּבּוֹרִים וְאֶת־שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא׃ וְיָת נָתָן נְבִיָּא וּבְנָיָהוּ. וְיָת גִּבָּרַיָּא. וְיָת שְׁלֹמֹה אֲחוּהִי לָא זַמֵּין׃ וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־בַּת־שֶׁבַע אֵם־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מָלַךְ אֲדֹנִיָּהוּ בֶן־חַגִּית וַאֲדֹנֵינוּ דָוִד לֹא יָדָע׃ וַאֲמַר נָתָן. לְבַת שֶׁבַע אִמֵּיהּ דִּשְׁלֹמֹה לְמֵימַר. הֲלָא שְׁמַעַתְּ. אֲרֵי מְלַךְ אֲדֹנִיָּה בַּר חַגִּית. וְרִבּוֹנַנָא דָוִד לָא יְדַע׃ וְעַתָּה לְכִי אִיעָצֵךְ נָא עֵצָה וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ וְאֶת־נֶפֶשׁ בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה׃ וּכְעַן. אֵיתָא. אַמְלְכִנִּיךְ כְּעַן מַלְכָּא. וְשֵׁיזְבִי יָת נַפְשִׁיךְ. וְיָת נְפַשׁ בְּרִיךְ שְׁלֹמֹה׃ לְכִי וּבֹאִי ׀ אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא־אַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲמָתְךָ לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי וּמַדּוּעַ מָלַךְ אֲדֹנִיָּהוּ׃ אִיזִילִי. וְתֵיעֲלִין לְוָת מַלְכָּא דָוִד. וְתֵימְרִין לֵיהּ הֲלָא אַתְּ רִבּוֹנִי מַלְכָּא. קַיֵּימְתָּא לְאַמְתָךְ לְמֵימַר. אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְרִיךְ יִמְלוֹךְ בָּתְרַי. וְהוּא יָתֵיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי. וּמְדֵין מְלַךְ אֲדֹנִיָּה׃ הִנֵּה עוֹדָךְ מְדַבֶּרֶת שָׁם עִם־הַמֶּלֶךְ וַאֲנִי אָבוֹא אַחֲרַיִךְ וּמִלֵּאתִי אֶת־דְּבָרָיִךְ׃ הָא. עַד דְּאַתְּ מְמַלְּלָא תַמָּן קֳדָם מַלְכָּא. וַאֲנָא אֵיעוֹל בָּתְרָךְ. וַאֲקַיֵּים יָת פִּתְגָּמַיִכִי׃ וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחַדְרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד וַאֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית מְשָׁרַת אֶת־הַמֶּלֶךְ׃ וְעָלַת בַּת שֶׁבַע לִקְדָם מַלְכָּא לְאִדְּרוֹן

בֵּית מִשְׁכְּבָא. וּמַלְכָּא סִיב לַחֲדָא. וַאֲבִישַׁג דְּמִן שׁוּנֵם. מְשַׁמְּשָׁא קֳדָם מַלְכָּא׃ וַתִּקֹּד בַּת־שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ׃ וּכְרַעַת בַּת שֶׁבַע. וּסְגֵידַת לְמַלְכָּא. וַאֲמַר מַלְכָּא מָא לִיךְ׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנִי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ בַּיהוָה אֱלֹהֶיךָ לַאֲמָתֶךָ כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ. רִבּוֹנִי אַתְּ קַיֵּימְתָּא. בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְאַמְתָךְ. אֲרֵי שְׁלֹמֹה בְרִיךְ יִמְלוֹךְ בָּתְרָי. וְהוּא יָתֵיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי׃ וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מָלָךְ וְעַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ׃ וּכְעַן. הָא אֲדֹנִיָּה מְלַךְ. וּכְעַן. רִבּוֹנִי מַלְכָּא לָא יְדַעְתָּא׃ וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וּלְיֹאָב שַׂר הַצָּבָא וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ לֹא קָרָא׃ וּנְכַס. תּוֹרִין וּפַטִּימִין וְעָאן לְסַגֵּי. וְזַמֵּין לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא. וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא. וּלְיוֹאָב רַב חֵילָא. וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדָּךְ לָא זַמֵּין׃ וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו׃ וְאַתְּ רִבּוֹנִי מַלְכָּא. עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל סְבִירָן עֲלָךְ. לְחַוָּאָה לְהוֹן. מַן יָתֵיב. עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְּרִבּוֹנִי מַלְכָּא בָּתְרוֹהִי׃ וְהָיָה כִּשְׁכַב אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנִי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים׃ וִיהֵי. כַּד יִשְׁכּוּב רִבּוֹנִי מַלְכָּא עִם אֲבָהָתוֹהִי. וְאֵיהֵי. אֲנָא. וּבְרִי שְׁלֹמֹה מִתְרְכִין׃ וְהִנֵּה עוֹדֶנָּה מְדַבֶּרֶת עִם־הַמֶּלֶךְ וְנָתָן הַנָּבִיא בָּא׃ וְהָא. עַד דְּהִיא מְמַלְּלָא קֳדָם מַלְכָּא. וְנָתָן נְבִיָּא עָאל׃ וַיַּגִּידוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתָן הַנָּבִיא וַיָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ עַל־אַפָּיו אָרְצָה׃ וְחַוִּיאוּ לְמַלְכָּא לְמֵימַר. הָא נָתָן נְבִיָּא. וַאֲתָא לִקְדָם מַלְכָּא. וּסְגֵיד לְמַלְכָּא. עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא׃ וַיֹּאמֶר נָתָן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה אָמַרְתָּ אֲדֹנִיָּהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי׃ וַאֲמַר נָתָן. רִבּוֹנִי מַלְכָּא. אַתְּ אֲמַרְתְּ. אֲדֹנִיָּה יִמְלוֹךְ בָּתְרָי. וְהוּא יָתֵיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתִי׃ כִּי ׀ יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי הַצָּבָא וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ׃ אֲרֵי נְחַת יוֹמָא דֵין. וּנְכַס. תּוֹרִין וּפַטִּימִין וְעָאן לְסַגֵּי. וְזַמֵּין לְכָל בְּנֵי מַלְכָּא. וּלְרַבְּנֵי חֵילָא וּלְאֶבְיָתָר כָּהֲנָא. וְהָאִנּוּן. אָכְלִין וְשָׁתַן קֳדָמוֹהִי. וַאֲמַרוּ. יַצְלַח מַלְכָּא אֲדֹנִיָּה׃ וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ וּלְצָדֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ לֹא קָרָא׃ וְלִי דַּאֲנָא עַבְדָּךְ. וּלְצָדוֹק כָּהֲנָא. וְלִבְנָיָהוּ בַּר יְהוֹיָדָע. וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדָּךְ לָא זַמֵּין׃ אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדֶּיךָ* מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו׃ אִם מִן רִבּוֹנִי מַלְכָּא.

*) עבדך קרי

הוה

הוה פתגמא הדין. ולא הודעתא ית עבדך. מן יתיב. על כרסי מלכותא דרבוני מלכא בתרוהי: ויען המלך דוד ויאמר קראו־לי לבת־שבע ותבא לפני המלך ותעמד לפני המלך: ואתיב מלכא דוד ואמר. קרו לי לבת שבע. ואתת לקדם מלכא. וקמת קדם מלכא: וישבע המלך ויאמר חי־יהוה אשר־פדה את־נפשי מכל־צרה: וקיים מלכא ואמר. קיים הוא יי. דפרק ית נפשי מכל עקא: כי כאשר נשבעתי לך ביהוה אלהי ישראל לאמר כי־שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי תחתי כי כן אעשה היום הזה: ארי. כמא דקיימית ליך. במימרא דיי׳ אלהא דישראל למימר. ארי שלמה בריך ימלוך בתרי. והוא. יתיב על כרסי מלכותי תחותי. ארי. כן אעביד יומא הדין: ותקד בת־שבע אפים ארץ ותשתחו למלך ותאמר יחי אדני המלך דוד לעלם: וכרעת בת שבע על אפהא על ארעא. וסגידת למלכא. ואמרת. יתקיים רבוני. מלכא דוד לעלם: *) וגם ישב שלמה על כסא המלוכה: ואף יתיב שלמה, על כרסי מלכותא: עד״י

הפטרת תולדות במלאכי סי׳ א׳

משא דבר־יהוה אל־ישראל ביד מלאכי: מטל פתגמא דיי׳ על ישראל. ביד מלאכי דאתקרי שמיה עזרא ספרא: אהבתי אתכם אמר יהוה ואמרתם במה אהבתנו הלוא־אח עשו ליעקב נאם־יהוה ואהב את־יעקב: רחימית יתכון אמר יי׳. ואם תימרון במא רחימתנא. הלא אחא עשו ליעקב אמר יי׳. ורחימית ית יעקב: ואת־עשו שנאתי ואשים את־הריו שממה ואת־נחלתו לתנות מדבר: וית עשו רחיקית. ושויתי ית טורוהי לצדו. וית אחסנתיה לצדוות מדבר: כי־תאמר אדום רששנו ונשוב ונבנה חרבות כה אמר יהוה צבאות המה יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה והעם אשר־זעם יהוה עד־עולם: ארי יימרון אדומאי אתמסכננא. כען עתרנא. ונתוב ונבני חרבתא. כדנן אמר יי׳ צבאות. אנון יבנון ואנא אפגר. ויקרון להון תחומיה דעמא רשיעא. ועמא. דאיתי יי׳ עליהון לוט עד עלמא: ועיניכם תראינה ואתם תאמרו יגדל יהוה מעל לגבול ישראל: ועיניכון יחזיין. ואתון תימרון יסגי יקרא דיי׳. דאפתי ית תחומא דישראל: בן יכבד אב ועבד אדניו ואם־אב אני איה כבודי ואם־אדונים אני איה מוראי אמר | יהוה צבאות לכם הכהנים בוזי שמי ואמרתם במה בזינו את־שמך: הא על ברא אמיר ליקרא ית אבא. ועבדא למדחל מן קדם רבוניה. ואם כאב אנא אן דאתון מיקרין קדמי. ואם כרבון אנא אן דאתון דחלין מן קדמי. אמר יי׳ צבאות. לכון כהניא דמבסרין על שמי. ואם תימרון. במא בסרנא על שמך: מגישים על־מזבחי לחם מגאל ואמרתם במה גאלנוך באמרכם שלחן יהוה נבזה הוא: מקרבין אתון על מדבחי קרבן מרחק. ואם תימרון במא מרחק. בדאתון אמרין. פתורא דיי׳ בסיר הוא: וכי־תגישון עור לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך אמר יהוה צבאות: ודאתון מקרבין דעויר לדבחא הלא ביש. ודאתון מקרבין. דחגיר ודמריע הלא ביש. קריבהי כען לשלטונך דעלך. היתרעי בך או היסב אפך. אמר יי׳ צבאות: ועתה חלו־נא פני־אל ויחננו מידכם היתה זאת הישא מכם פנים אמר יהוה צבאות: וכען. צלו כען קדם אלהא ויקביל צלותנא. מידכון הות דא. היתנסבון לכון אפין. אמר יי׳ צבאות: מי גם־בכם ויסגר דלתים ולא־תאירו מזבחי חנם אין־לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומנחה לא־ארצה מידכם: מן אף הכא בכון ויגיף דשי בית מקדשי. ולא תקרבון על מדבחי קרבן מרחק. לא רעוא קדמי בכון. אמר יי׳ צבאות. וקורבן לרעוא לא אקביל מידכון: כי ממזרח־שמש ועד־מבואו גדול שמי בגוים ובכל־מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה כי־גדול שמי בגוים אמר יהוה צבאות: ארי ממדנח שמשא ועד מיעליה. רב שמי ביני עממיא. ובכל עדן דאתון עבדין רעותי אנא אקביל צלותכון. ושמי רבא מתקדש על ידיכון. וצלותכון כקורבן דכי קדמי. ארי רב שמי ביני עממיא. אמר יי׳ צבאות: ואתם מחללים אתו באמרכם שלחן יהוה מגאל הוא וניבו נבזה אכלו: ואתון מחלין יתיה. בדאתון אמרין. פתורא דיי׳ בסיר הוא. ובסירן מתנתא מניה: ואמרתם הנה מתלאה והפחתם אותו אמר יהוה צבאות והבאתם גזול ואת־הפסח ואת־החולה והבאתם את־המנחה הארצה אותה מידכם אמר יהוה: ואם תימרון הא דאיתינא מליאותנא ושניקתון יתיה. אמר יי׳ צבאות. ומיתן אתון דאנים, ודחגיר ודמריע. ומיתן אתון ליה בקורבנא. האקביל יתיה ברעוא. מידכון אמר יי׳: וארור נוכל ויש בעדרו זכר ונדר וזבח משחת לאדני כי מלך גדול אני אמר יהוה צבאות ושמי נורא בגוים: וליט דיעביד בנכל. ואית בעדריה דכר. והוא חיב בנדר. ודבח

דמחבל

*) יש נוהגים להוסיף עוד פסוק זה

דִּמְתַקַבַּל קֳדָם יי׳ . אֲרֵי מֶלֶךְ רַב אֲנָא . אֲמַר יי׳
צְבָאוֹת. וּשְׁמִי הַסִּין בְּעַמְמַיָּא : וְעַתָּה אֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה
הַזֹּאת הַכֹּהֲנִים : וּכְעַן . לְכוֹן . תַּפְקֶידְתָּא הָדָא
כָּהֲנַיָּא : אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ וְאִם־לֹא תָשִׂימוּ עַל־לֵב
לָתֵת כָּבוֹד לִשְׁמִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשִׁלַּחְתִּי בָכֶם
אֶת־הַמְּאֵרָה וְאָרוֹתִי אֶת־בִּרְכוֹתֵיכֶם וְגַם־אָרוֹתִיהָ
כִּי אֵינְכֶם שָׂמִים עַל־לֵב : אִם לָא תְקַבְּלוּן ׃ וְאִם
לָא תְשַׁוּוֹן דַּחֲלְתִּי עַל לֵב לְמִתַּן יְקָרָא לִשְׁמִי .
אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת. וַאֲשַׁלַּח בְּכוֹן יָת מְאֵירְתָא. וְאֵלוּט
יָת בִּרְכָתְכוֹן . וְאַף אֱלוּטִנַּהּ . אֲרֵי לֵיתֵיכוֹן מְשַׁוּוֹן
דַּחֲלְתִּי עַל לֵב : הִנְנִי גֹעֵר לָכֶם אֶת־הַזֶּרַע וְזֵרִיתִי
פֶרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם וְנָשָׂא אֶתְכֶם אֵלָיו :
הָאֲנָא נָזֵיף בְּכוֹן בְּעָלַלַת זַרְעָא . וַאֲגַלֵּי בַּהֲתַת
חוֹבֵיכוֹן עַל אַפֵּיכוֹן. וַאֲבַטֵּיל רְבוּת חַגֵּיכוֹן. וְיִתְמְנַע
חוּלָקְכוֹן מִנֵּיהּ : וִידַעְתֶּם כִּי שִׁלַּחְתִּי אֲלֵיכֶם אֵת
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִהְיוֹת בְּרִיתִי אֶת־לֵוִי אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת: וְתִדְּעוּן. אֲרֵי שְׁלַחִית לְוָתְכוֹן. יָת תַּפְקֶידְתָּא
הָדָא . לְמֶהֱוֵי קְיָמִי עִם לֵוִי . אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת :
בְּרִיתִי ׀ הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם וָאֶתְּנֵם־לוֹ מוֹרָא
וַיִּירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שְׁמִי נִחַת הוּא : קְיָמִי הֲוָה עִמֵּיהּ .
חַיֵּי וּשְׁלָמָא . וִיהַבִית לֵיהּ אוּלְפַן אוֹרָיְתִי שְׁלִים
וּדְחֵיל מִן קֳדָמַי . וּמִן קֳדָם שְׁמִי דָּחֵיל הוּא : תּוֹרַת
אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ וְעַוְלָה לֹא־נִמְצָא בִשְׂפָתָיו בְּשָׁלוֹם
וּבְמִישׁוֹר הָלַךְ אִתִּי וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן : אוֹרָיְתָא
דְקוּשְׁטָא הֲוָת בְּפוּמֵּיהּ . וְשִׁקְרָא לָא אִשְׁתְּכַח
בְּשִׂפְוָתֵיהּ . בִּשְׁלָמָא וּבְתְרִיצוּתָא הַלֵּיךְ קֳדָמַי .
וְסַגִּיאִין אֲתֵיב מֵחוֹבָא : כִּי־שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ־דַעַת
וְתוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאַךְ יְהוָה־צְבָאוֹת הוּא :
אֲרֵי שִׂפְוָתֵי כָהֵין. יִטְּרוּן מַדַּע. וְאוֹרָיְתָא יִבְעוֹן מִפּוּמֵּיהּ:
אֲרֵי מְשַׁמֵּישׁ קֳדָם יי׳ צְבָאוֹת הוּא : וְאַתֶּם סַרְתֶּם
מִן־הַדֶּרֶךְ הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם בְּרִית
הַלֵּוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת : וְאַתּוּן סְטֵיתוּן מִן אוֹרְחָא.
אַתְקֵילְתּוּן סַגִּיאִין בְּאוֹרָיְתָא. חַבֵּילְתּוּן קְיָמָא דְּעִם
לֵוִי. אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת : וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים
וּשְׁפָלִים לְכָל־הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת־
דְּרָכַי וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה: וְאַף אֲנָא. יְהַבִית יָתְכוֹן.
בְּסִירִין וְהַלְּשִׁין לְכָל עַמְמַיָּא. כְּמָא דְלֵיתֵיכוֹן נָטְרִין
יָת אוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָם יי׳. וְנָסְבִין אַפִּין בְּאוֹרָיְתָא :
הֲלוֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלוֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ מַדּוּעַ
נִבְגַּד אִישׁ בְּאָחִיו לְחַלֵּל בְּרִית אֲבֹתֵינוּ : הֲלָא אַבָּא
חַד לְכֻלַּנָא. הֲלָא. אֱלָהּ חַד בְּרָא יָתַנָא. מָדֵין. נְשַׁקַּר
גְּבַר בַּאֲחוּהִי . לְאַפָּסָא קְיָמָא דְּעִם אֲבָהָתַנָא :
בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה בְיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלָם
כִּי ׀ חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל בַּת־
אֵל נֵכָר: שַׁקַּרוּ דְּבֵית יְהוּדָה. וְתוֹעֵיבָא. אִתְעֲבֵידַת
בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשְׁלֵם . אֲרֵי אַפִּיסוּ דְּבֵית יְהוּדָה.
נַפְשְׁהוֹן דַּהֲוָת קַדִּישָׁא קֳדָם יי׳ דְּרָחֵים . וְאִתְרְעִיאוּ
לְמִסַּב לְהוֹן נְשִׁין מִן בְּנָת עַמְמַיָּא : יַכְרֵת יְהוָה
לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ
מִנְחָה לַיהוָה צְבָאוֹת : יְשֵׁיצֵי יי׳. לִגְבַר דְּיַעְבְּדִנַּהּ
בַּר וּבַר בַּר . מִקִּרְוֵי יַעֲקֹב . וְאִם כָּהֵין הוּא לָא יְהֵי
לֵיהּ בַּר דִּמְקָרֵיב קוּרְבָּנָא . בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיי׳
צְבָאוֹת : וְזֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ כַּסּוֹת דִּמְעָה אֶת־
מִזְבַּח יְהוָה בְּכִי וַאֲנָקָה מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת אֶל־הַמִּנְחָה
וְלָקַחַת רָצוֹן מִיֶּדְכֶם : וְדָא תִנְיָנוּת דְּאַתּוּן עָבְדִין .
חֲפַת דִּמְעֲתָא יָת מַדְבְּחָא דַּיי . דְּבָכַן וּדְמִתְנַנְקִין .
כִּדְלֵית עוֹד . אִתְפְּנָאָה לְקוּרְבָּנָא . וּלְקַבָּלָא יָתֵיהּ
בִּרְעֲוָא מִידְכוֹן : וַאֲמַרְתֶּם עַל־מָה עַל כִּי־יְהוָה
הֵעִיד בֵּינְךָ וּבֵין ׀ אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בָּגַדְתָּה
בָּהּ וְהִיא חֲבֶרְתְּךָ וְאֵשֶׁת בְּרִיתֶךָ : וְאִם תֵּימְרוּן עַל
מָא. עַל דַּיי׳ אַסְהֵיד בֵּינָךְ. וּבֵין אִתַּת יְנִקוּתָךְ. דְּאַתְּ
שַׁקַּרְתְּ בַּהּ . וְהִיא שׁוּתָּפְתָּךְ וְאִתַּת קְיָמָךְ : וְלֹא־
אֶחָד עָשָׂה וּשְׁאָר רוּחַ לוֹ וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע
אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם וּבְאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אַל־
יִבְגֹּד : הֲלָא חַד הֲוָה אַבְרָהָם יְחִידָאִי דְּמִנֵּיהּ אִתְבְּרִי
עָלְמָא . וּמָא חַד בָּעֵי . אֱלָהֵין דְּיִתְקַיַּים לֵיהּ וְלַד
מִן קֳיָ׳ . וְהִסְתַּמְּרוּן בְּנַפְשָׁתְכוֹן . וּבְאִתַּת יְנִקוּתָךְ
לָא תְשַׁקַּר : כִּי־שָׂנֵא שַׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְכִסָּה חָמָס עַל לְבוּשׁוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְנִשְׁמַרְתֶּם
בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ : אֲרֵי אִם סָנֵית לַהּ פַּטְרַהּ.
אֲמַר יי׳ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל. וְלָא תְכַסֵּי חֲטָאָה בִּלְבוּשָׁךְ.
אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת . וְהִסְתַּמְּרוּן בְּנַפְשָׁתְכוֹן וְלָא
תְשַׁקְּרוּן : הוֹגַעְתֶּם יְהוָה בְּדִבְרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם בַּמָּה
הוֹגָעְנוּ בֶּאֱמָרְכֶם כָּל־עֹשֵׂה רָע טוֹב ׀ בְּעֵינֵי יְהוָה
וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט : אַהְלֵיתוּן
קֳיָ׳ בְּפִתְגָמֵיכוֹן . וְאִם תֵּימְרוּן בְּמָא אַהְלֵינָא קֳדָמוֹהִי.
בְּדַאַתּוּן אָמְרִין . כָּל עָבֵיד בִּישׁ. תָּקֵין קֳיָ׳ . וּבְהוֹן
רַעֲוָא קֳדָמוֹהִי . אוֹ אֵיכָא אֱלָהָא דְּעָבֵיד דִּינָא :
הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה־דֶרֶךְ לְפָנָי וּפִתְאֹם יָבוֹא
אֶל־הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן ׀ אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמַלְאַךְ
הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה־בָא אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת : הָאֲנָא שָׁלַח מַלְאָכִי . וִיפַנֵּי אוֹרְחָא קֳדָמַי .
וּבְתְכֵיף יֵיעוֹל לְהֵיכְלֵיהּ. רִבּוֹנָא דְּאַתּוּן בָּעַן . וּמַלְאַךְ
קְיָמָא. דְּאַתּוּן צָבַן בֵּיהּ הָא אָתֵי . אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת :
וּמִי מְכַלְכֵּל אֶת־יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הָעֹמֵד בְּהֵרָאוֹתוֹ כִּי־
הוּא כְּאֵשׁ מְצָרֵף וּכְבֹרִית מְכַבְּסִים : וּמַן מְסוֹבַר
יָת יוֹם מֵיתוֹהִי . וּמַן יְקוּם בְּאִתְגְּלְיוּתֵיהּ . אֲרֵי רָגְזֵיהּ
כְּאִישָׁתָא מַמְסֵי . וּכְבוֹרִיתָא דְּמַחוְרִין בַּהּ : וְיָשַׁב
מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת־בְּנֵי־לֵוִי וְזִקַּק אֹתָם
כַּזָּהָב וְכַכָּסֶף וְהָיוּ לַיהוָה מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה :

ויתגלי

ויתגלי לצרפא ולדכאה כגבר דמצריף ומרכי
כספא. וידכי ית בני לוי ויזקיק יתהון. כדהבא
וככספא. ויהון קדם יי׳. מקרבין קורבן בזכו:
וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם כימי עולם
וכשנים קדמניות: ויתקבל קדם יי׳. קורבן אנש
יהודה ויתבי ירושלם. כיומי עלמא. וכשנין
דמלקדמין: עד״י

הפטרת ויצא (כתרי עשר הושע סי׳ י״א)

ועמי תלואים למשובתי ואל־על יקראהו יחד
לא ירומם: ועמי פליגין למתב לאורייתי. במרועא
קשיא יתערעון. כחדא לא יהכון בקומא זקופא:
איך אתנך אפרים אמגנך ישראל איך אתנך
כאדמה אשימך כצבאים נהפך עלי לבי יחד
נכמרו נחומי: איכדין אמסרנך אפרים. אשיצינך
ישראל. איכדין אבהדנך כאדמה. אשוינך כצבויים.
מתערע מימר רעותי לקבלי. כחדא מתגולגלא
רחמת אבהתכון: לא אעשה חרון אפי לא אשוב
לשחת אפרים כי אל אנכי ולא־איש בקרבך קדוש
ולא אבוא בעיר: לא אעביד תקוף רגזי. לא יתוב
מימרי לחבלא בית ישראל. ארי אנא אלהא ומימרי
לעלמא קיים. ולית עובדי כבני בסרא דדירין על
ארעא. בן גזרית דבינכון שכינתי קדישא. ולא
אחליף בקריא אוחרי עוד ית ירושלם: אחרי
יהוה ילכו כאריה ישאג כי־הוא ישאג ויחרדו
בנים מים: בתר פולחנא דיי׳. יהכון מימריה
כאריא דמכלי. ארי הוא יכלי. ויתכנשון גלוותהון
ממערבא: יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ
אשור והושבתים על־בתיהם נאם־יהוה: כעופא
דאתי בגלאי כן ייתון דגלו לארעא דמצרים.
וכיונה דתיבא לגו שובכה כן יתובון דאטלטלו
לארעא דאתור. ואתיבנון בשלם לבתיהון.
ומימרי יהי בסעדהון אמר יי׳: סבבני בכחש
אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עד רד עם־
אל ועם־קדושים נאמן: אסגיאו קדמי בכדבין
בית אפרים. ובנכלין בית ישראל. ודבית יהודה.
הוו מתקפין בפולחני עד דגלא עמא דאלהא
מארעהון. ואנון דהוו פלחין קדמי בבית מקדשא
מתקרן עמא קדישא. בכן הוו קיימין: אפרים
רעה רוח ורדף קדים כל־היום כזב ושד ירבה
וברית עם־אשור יכרתו ושמן למצרים יובל: בית
ישראל. דמן לדרוח זרע ועלעול חציד. כל יומא.
כדבין ובזא מסגן. וקים עם אתוראה אקימו.
וקורבנא למצרים מובלין: וריב ליהוה עם־יהודה
ולפקד על־יעקב כדרכיו כמעלליו ישיב לו: ודינא
קדם יי׳ עם דבית יהודה. ולאסערא על יעקב
כאורחתיה. כעובדוהי תקניא יתיב ליה: בבטן
עקב את־אחיו ובאונו שרה את־אלהים: נביא
אימר להון. הא יעקב אבוכון עד לא אתיליד
אמיר דיסגי מן אחוהי. ובתוקפיה אתרבב עם
מלאכא: וישר אל־מלאך ויכל בכה ויתחנן־לו
בית־אל ימצאנו ושם ידבר עמנו: ואתרבב עם
מלאכא ויכיל. בכא ובעא מניה. בית אל אתגלי
עלוהי. ותמן ממליל עמנא: ויהוה אלהי הצבאות
יהוה זכרו: הא יי׳ אלהי צבאות דאתגלי על
אברהם יצחק ויעקב. וכמא דאמיר על ידי משה.
יי׳ דוכרניה לכל דר ודר: ואתה באלהיך תשוב
חסד ומשפט שמר וקוה אל־אלהיך תמיד: ואת
בפולחנא דאלהך תתקף. חסדא ודינא טר. וסבר
לפורקנא דאלהך תדירא: כנען בידו מאזני
מרמה לעשק אהב: לא תהון כתגרין. דבידיהון
מאזנון דנכל למינס רחמין: ויאמר אפרים אך
עשרתי מצאתי און לי כל־יגיעי לא ימצאו־לי עון
אשר־חטא: ואמרו דבית אפרים. ברם עתרנא.
אשכחנא אונים לנא. נביא אימר להון. הא כל
עותריכון. לא יתקיים לכון ביום תושלמת חובין:
ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים עד אושיבך
באהלים כימי מועד: ואנא. יי׳ אלהך דאפיקתך
מארעא דמצרים. עוד. אותיבנך במשכנין כיומי
קדם: ודברתי על־הנביאים ואנכי חזון הרביתי
וביד הנביאים אדמה: ומלילית עם נבייא. ואנא
נבואן אסגיתי. וביד עבדי נבייא שלחית: אם־
גלעד און אך־שוא היו בגלגל שורים זבחו גם
מזבחותם כגלים על תלמי שדי: אם בגלעד הוו
אנוסין. ברם בבית גלגלא תורין לטעון דבחו.
אף איגוריהון אסגיאו כיגרין. על תחומי חקלן:
ויברח יעקב שדה ארם ויעבד ישראל באשה
ובאשה שמר: נביא אימר להון. הא יעקב
אבוכון אזל לחקלי ארם. ופלח ישראל באתתא.
ובאתתא נטר ענא: ובנביא העלה יהוה את־
ישראל ממצרים ובנביא נשמר: ואף כד נחתו
אבהתכון למצרים נביא שלח יי׳. ואסיק ית ישראל
ממצרים. ועל ידי נביא אתנטר: עד״י

הפטרת וישלח (כתרי עשר עובדיה)

חזון עבדיה כה־אמר אדני יהוה לאדום
שמועה שמענו מאת יהוה וציר בגוים שלח
קומו ונקומה עליה למלחמה: נבואת עובדיה.
כדנן אמר יי׳ אלהים לאדום. בשורה שמענא
מן קדם יי׳. ואזגד בעממיא שליח. קומו. ונתעתד

עלה לקרבא: הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה
מאד: הא חלש. יהבתך בעממיא. בסיר את
לחדא: זדון לבך השיאך שכני בחגוי־סלע מרום
שבתו אמר בלבו מי יורדני ארץ: רשע לבך
אטעיך. דאת דמי לנשרא דשרי בשני כיפא
ברומא מותביה. אמר בלביה. מן יחתנני לארעא:
אם־תגביה כנשר ואם־בין כוכבים שים קנך משם
אורידך נאם־יהוה: אם תרים כנשרא. ואם ביני
כוכביא תשוי מדורך. מתמן במימרי אחתנך
אמר יי׳: אם־גנבים באו־לך אם־שודדי לילה איך
נדמיתה הלוא יגנבו דים אם־בצרים באו לך הלוא
ישאירו עללות: אם גנבין אתו עלך אם בזוזי
ליליא. איכדין הויתא דמוך. עד דגנבו מסתהון.
אם חטופין כקטופין אתו עלך. הלא משארין
לך עוללן: איך נחפשו עשו נבעו מצפניו:
איכדין אתבליש עשו. אתגליו מטמורוהי: עד־
הגבול שלחוך כל אנשי בריתך השיאוך יכלו לך
אנשי שלמך לחמך ישימו מזור תחתיך אין תבונה
בו: מן תחומא אגליוך. כל אנש קימך. אטעיוך.
יכילו לך אנש שלמך. אכלי פתורך. שויאו תקלא
תחותך. מדלית בך סוכלתנו: הלוא ביום ההוא
נאם־יהוה והאבדתי חכמים מאדום ותבונה מהר
עשו: הלא בעדנא ההוא אמר יי׳. ואוביד חכימין
מאדום. וכל גבר דביה סוכלתנותא מכרכא
דעשו: וחתו גבוריך תימן למען יכרת־איש מהר
עשו מקטל: ויתברון גברך דרומא. בדיל דישתיצי
גוברא דביה צורכא. מכרכא דעשו מקטול: מחמס
אחיך יעקב תכסך בושה ונכרת לעולם: מחטוף.
אחוך יעקב תחפינך בהתא. ותשתיצי לעלם:
ביום עמדך מנגד ביום שבות זרים חילו ונכרים
באו שערו* ועל־ירושלם ידו גורל גם־אתה כאחד
מהם: ביום מקמך מקביל. ביומא. דבזו עממיא
נכסוהי. ונוכראין עאלו בקרווהי. ועל ירושלם
רמו עדבין. אף את כחד מנהון: ואל־תרא ביום־
אחיך ביום נכרו ואל־תשמח לבני־יהודה ביום
אבדם ואל־תגדל פיך ביום צרה: ודחזיתא ביומא
דאחוך ביום תבריה. ודחדיתא לבני יהודה ביום
תברהון. ודאסגיתא למללא רברבן בעדן עקא:
אל־תבוא בשער־עמי ביום אידם אל־תרא גם־
אתה ברעתו ביום אידו ואל־תשלחנה בחילו
ביום אידו: דעלתא בתרעי עמי ביום תברהון.
דחזיתא אף את. בבשתיה ביום תבריה.
ודאושיטתא ידך בנכסוהי ביום תבריה: ואל־
תעמד על־הפרק להכרית את־פליטיו ואל־תסגר
שרידיו ביום צרה: ודקמתא על פרקא. לשיצאה

* שעריו קרי

ית מערקוהי. ודמסרתא משיזבוהי בעדן עקא:
כי־קרוב יום־יהוה על־כל־הגוים כאשר עשית
יעשה לך גמלך ישוב בראשך: ארי קריב יומא
דעתיד למיתי מן קדם יי׳ על כל עממיא. כמא
דעבדתא כן יתעביד לך. גמלך יתתב ברישך:
כי כאשר שתיתם על־הר קדשי ישתו כל־הגוים
תמיד ושתו ולעו והיו כלוא היו: ארי. כמא
דחדיתון על מחת טורא דקודשי. כן ישתון כל
עממיא כס פורענותהון תדירא. וישתון ויסתלעמון.
ויהון כדלא הוו: ובהר ציון תהיה פליטה והיה
קדש וירשו בית יעקב את מורשיהם: ובטורא
דציון. תהי שיזבא ויהון קדישין. ויחסנון דבית
יעקב. נכסי עממיא דהוו מחסנין להון: והיה
בית־יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש
ודלקו בהם ואכלום ולא־יהיה שריד לבית עשו
כי יהוה דבר: ויהון דבית יעקב תקיפין כאישתא
ובית יוסף חסינין כשלהביתא. ובית עשו חלשין
כקשא. וישלטון בהון ויקטלונונון. ולא יהי שיזבא
לבית עשו. ארי במימרא דיי׳ גזיר כן: וירשו
הנגב את־הר עשו והשפלה את־פלשתים וירשו
את־שדה אפרים ואת שדה שמרון ובנימן את־
הגלעד: ויחסנון יתבי דרומא ית כרכא דעשו.
ויתבי שפילתא ית ארע פלשתאי. ויחסנון ית
קרוי אפרים. וית קרוי שמרון. ודבית בנימין
יחסנון ית יתבי ארע גלעד: וגלת החל־הזה לבני
ישראל אשר־כנענים עד־צרפת וגלת ירושלם אשר
בספרד ירשו את ערי הנגב: וגלות עמא הדין.
לבני ישראל דבארע כנענאה עד צרפת. וגלות
ירושלם דבספמיא. יחסנון. ית קרוי ארע דרומא:
ועלו מושעים בהר ציון לשפט את־הר עשו והיתה
ליהוה המלוכה: ויסקון משיזבין בטורא דציון.
למדן ית כרכא דעשו. ותתגלי מלכותא דיי׳ על
כל יתבי ארעא: עד״י

הפטרת וישב (בתרי עשר עמוס סי׳ ב׳)

כה אמר יהוה על־שלשה פשעי ישראל ועל־
ארבעה לא אשיבנו על־מכרם בכסף צדיק ואביון
בעבור נעלים: כדנן אמר יי׳. על תלתא חובי
ישראל. ועל ארבעא לא אשבוק להון. על דזבינו
בכספא זכאין. וחשיביא בדיל דיחסנון: השאפים
על־עפר־ארץ בראש דלים ודרך ענוים יטו ואיש
ואביו ילכו אל־הנערה למען חלל את־שם קדשי:
דשיטין בעפרא דארעא ריש מסכיניא. ודין
חשיכיא מסטן. וגבר ואבוהי אזלין לות עולימתא.
בדיל לאחלא ית שמא דקדשי: ועל־בגדים

חבלים

חבלים יטו אצל כל מזבח ויין ענושים ישתו בית אלהיהם: ועל שיזיין דמשכון מסחרין. בסטר כל איגוריהון. וחמר אנסא שתן. בית טעותהון: ואנכי השמדתי את האמרי מפניהם אשר כגבה ארזים גבהו וחסן הוא כאלונים ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת: ואנא. שיציתי ית אמוראה מן קדמיהון. דכרום ארזין רומיה. וחסין הוא כבלוטין. ושיציתי אביה מלעילא. ושורשוהי מלרע: ואנכי העליתי אתכם מארץ מצרים ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה לרשת את ארץ האמרי: ואנא. אסיקית יתכון מארעא דמצרים. ודברית יתכון במדברא ארבעין שנין. למירת ית ארע אמוראה: ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים האף אין זאת בני ישראל נאם יהוה: ואקימית מבניכון לנביין. ומעולימיכון למלפין. האף לית דא. בני ישראל אמר יי': ותשקו את הנזרים יין ועל הנביאים צויתם לאמר לא תנבאו: ואטעיתון ית מלפיכון בחמרא. ועל נבייא פקידתון למימר. לא תתנבון נבואה: הנה אנכי מעיק תחתיכם כאשר תעיק העגלה המלאה לה עמיר: האנא מיתי עליכון עקא ומעיק באתרכון. כמא דעיקא עגלתא. דטעינא לה עמירא: ואבד מנוס מקל וחזק לא יאמץ כחו וגבור לא ימלט נפשו: וייבד בית עירוקי מדקליל. ודתקיף לא יחסין חיליה. וגבר לא ישיזיב נפשיה: ותפש הקשת לא יעמד וקל ברגליו לא ימלט ורכב הסוס לא ימלט נפשו: ואחיד קשתא לא יקום. ודקליל ברגלוהי לא ישתיזיב. ורכיב סוסיא. לא ישיזיב נפשיה: ואמיץ לבו בגבורים ערום ינוס ביום ההוא נאם יהוה: ודתקיף ליביה בגבריא. ערטלאה דלא זין. יערוק בעדנא ההוא אמר יי': שמעו את הדבר הזה אשר דבר יהוה עליכם בני ישראל על כל המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים לאמר: קבילו ית פתגמא הדין. דגזר יי'. עליכון בני ישראל. על כל זרעיתא. דאסיקית. מארעא דמצרים למימר: רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקד עליכם את כל עונתיכם: לחוד בכון אתרעיתי. מכל זרעית ארעא. על כן אסער עליכון. ית כל חוביכון: הילכו שנים יחדו בלתי אם נועדו: היהכון תרין כחדא. אלהין אם אזדמנו: הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן כפיר קולו ממענתו בלתי אם לכד: הינהום אריא בחורשא. וציד לית ליה. הירים בר אריון קליה ממרבועיתיה. אלהין אם אחד: התפול צפור על פח הארץ ומוקש אין לה היעלה פח מן

האדמה ולכוד לא ילכוד: התפול צפרא בקולא על ארעא. וצייד לית לה. הישור קולא מן ארעא. ומיחד לא ייחוד: אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו אם תהיה רעה בעיר ויהוה לא עשה: אם יתקע שופרא בקרתא בלא זמניה. ועמא דבה לא יזועון. אם תהי בשתא בקרתא. ומן קדם יי' לא אתעבידת: כי לא יעשה אדני יהוה דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים: ארי לא כשרין פתגמין דמתעבדין. קדם יי' אלהים. אלהין גלי רזיה. לעבדוהי נבייא: אריה שאג מי לא יירא אדני יהוה דבר מי לא ינבא: אריא נהים מן לא ידחל. יי' אלהים מליל. מן לא יקבל נבואתא: עד"י

הפטרת מקץ (במלכים א' סי' ג' ט"ו)

ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא ירושלם ויעמד | לפני | ארון ברית יהוה ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו: ואתער שלמה והא חלמא. ואתא לירושלם. וקם קדם ארונא דיי'. ואסיק עלון. ונכים נכסת קודשין. ועבד משתיא לכל עבדוהי: אז תבאנה שתים נשים זנות אל המלך ותעמדנה לפניו: בכין אתאה. תרתין נשין פונדקן לקדם מלכא. וקמא קדמוהי: ותאמר האשה האחת בי אדני אני והאשה הזאת ישבת בבית אחד ואלד עמה בבית: ואמרת אתתא חדא. בבעו רבוני. אנא ואתתא הדא. יתבן בביתא חד. וילידית עמה בביתא: ויהי ביום השלישי ללדתי ותלד גם האשה הזאת ואנחנו יחדו אין זר אתנו בבית זולתי שתים אנחנו בבית: והוה ביומא תליתאה למילדי. וילידת אף אתתא הדא. ואנחנא כחדא. לית נוכראי עמנא בביתא. אלהין. תרתין אנחנא בביתא: וימת בן האשה הזאת לילה אשר שכבה עליו: ומית. בר אתתא הדא בליליא. דשכיבת עלוהי: ותקם בתוך הלילה ותקח את בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו בחיקה ואת בנה המת השכיבה בחיקי: וקמת בגו ליליא ונסיבת ית ברי מלותי. ואמתך דמכא. ואשכיבתיה לותה. וית ברה מיתא אשכיבת לותי: ואקם בבקר להיניק את בני והנה מת ואתבונן אליו בבקר והנה לא היה בני אשר ילדתי: וקמית בצפרא. לאנקא ית ברי והא מית. ואסתכלית ביה בצפרא. והא. לא הוה ברי דילידית: ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי ותדברנה לפני המלך: ואמרת אתתא אוחרנתא לא כן. ברי חיא וברך מיתא. ודא אמרא לא כן. בריך מיתא

*) בקצת נוסחאות כ"י דפיקא

וברי חיא. ודיינן קדם מלכא: ויאמר המלך זאת אמרת זה־בני החי ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי: ואמר מלכא. דא אמרא. דין ברי חיא ובריך מיתא. ודא אמרא לא כן. בריך מיתא וברי חיא: ויאמר המלך קחו לי־חרב ויביאו החרב לפני המלך: ואמר מלכא איתיאו לי חרבא. ואיתיאו חרבא לות מלכא: ויאמר המלך גזרו את־הילד החי לשנים ותנו את־החצי לאחת ואת־החצי לאחת: ואמר מלכא. פסוקו. ית רביא חיא לתרין. והבו פלגיה לחדא. ופלגיה לחדא: ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך כי־נכמרו רחמיה על־בנה ותאמר | בי אדני תנו־לה את־הילוד החי והמת אל־תמיתהו וזאת אמרת גם־לי גם־לך לא יהיה גזרו: ואמרת אתתא דברה חיא למלכא. ארי אתגוללו רחמהא על ברה. ואמרת בבעו רבוני. הבו לה ית ברא חיא. ומקטל לא תקטלוניה. ודא אמרא. אף דילי אף דילך. לא יהי פסוקו: ויען המלך ויאמר תנו־לה את־הילוד החי והמת לא תמיתהו היא אמו: ואתיב מלכא ואמר. הבו לה ית רביא חיא. ומקטל לא תקטלוניה. היא אמיה: וישמעו כל־ישראל את־המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי־חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט: ושמעו כל ישראל. ית דינא דדן מלכא. ודחילו מן קדם מלכא. ארי חזו. ארי חכמתא דיי׳. במעוהי למעבד דינא: ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל: והוה מלכא שלמה. מלכא על כל ישראל: עד״ו

הפטרת ויגש (ביחזקאל סי׳ ל״ז ט״ו)

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳ עמי למימר: ואתה בן־אדם קח־לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חברו* ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל־בית ישראל חברו*: ואת בר אדם. סב לך לוחא חד. וכתוב עלוהי שבטא דיהודה. ובני ישראל אחיהון. וסב לוחא חד. וכתוב עלוהי. שבטא דיוסף דהוא שבטא דאפרים. וכל בית ישראל אחיהון: וקרב אתם אחד אל־אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך: וקריב יתהון. חד לות חד. לך ללוחא חד. ויהון לחד בידך: וכאשר יאמרו אליך בני עמך לאמר הלוא־תגיד לנו מה־אלה לך: וכד יימרון לך. בני עמך למימר. הלא תחוי לנא מא אלין לך: דבר אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־עץ יוסף אשר ביד אפרים ושבטי ישראל חברו* ונתתי אותם עליו את־עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו אחד בידי: אתנבי להון. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא מקריב. ית שבטא דיוסף דהוא שבטא דאפרים. ושבטי ישראל אחיהון. ואחבר יתהון עלוהי ית שבטא דיהודה. ואעבידנון לעמא חד. ויהון חד קדמי: והיו העצים אשר תכתב עליהם בידך לעיניהם: ויהון לוחיא. דתכתוב עליהון. בידך לעיניהון: ודבר אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו־שם וקבצתי אתם מסביב והבאתי אותם אל־אדמתם: ואתנבי להון. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא מקריב ית בני ישראל. מביני עממיא דאתגליאו לתמן. ואכניש יתהון מסחור סחור. ואעיל יתהון לארעהון: ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכלם למלך ולא יהיה־* עוד לשני גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד: ואעביד יתהון. לעמא חד בארעא בטור קודשא דישראל. ומלכא חד. יהי לכלהון למהוי מלכא. ולא יהון עוד לתרין עממין. ולא יתפלגון עוד. לתרתין מלכוון עוד: ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם והושעתי אותם מכל מושבתיהם אשר חטאו בהם וטהרתי אותם והיו־לי לעם ואני אהיה להם לאלהים: ולא יסתאבון עוד. בטעותהון ובשקוציהון. ובכל מרדיהון. ואפרוק יתהון. מכל מותבניהון דחבו בהון. ואדכי יתהון ויהון קדמי לעם. ואנא. אהוי להון לאלה: ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם: ועבדי דוד מלכא עליהון. ופרנס חד יהי לכלהון. ובדיני יהכון. וקימי יטרון ויעבדון יתהון: וישבו על־הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב אשר ישבו־בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם ובני בניהם עד־עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם: ויתבון על ארעא. דיהבית לעבדי ליעקב. דיתיבו בה אבהתכון. ויתבון עלה. אנון. ובניהון ובני בניהון עד עלמא. ודוד עבדי. מלכא להון לעלם: וכרתי להם ברית שלום ברית עולם יהיה אותם ונתתים והרביתי אותם ונתתי את־מקדשי בתוכם לעולם: ואגזר להון קים שלם. קים עלם יהי עמהון. ואבריכנון ואסגי יתהון. ואתן ית מקדשי. ביניהון לעלם: והיה משכני עליהם והייתי להם לאלהים והמה יהיו־לי לעם: ואשרי שכינתי ביניהון. ואהוי להון לאלה. ואנון יהון קדמי לעם: וידעו הגוים כי אני יהוה מקדש את־ישראל בהיות

*) חבריו קרי *) חבריו קרי

*) חבריו קרי *) יהיו קרי מקדשי

מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃ וְיִדְּעוּן עַמְמַיָּא. אֲרֵי אֲנָא יי׳. מְקַדֵּישׁ יָת יִשְׂרָאֵל. בִּמְהֵוֵי מַקְדְּשִׁי. בֵּינֵיהוֹן לְעָלַם׃ עד״ו

הפטרת ויחי (במלכים א׳ סי׳ ב׳)

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיְצַו אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ לֵאמֹר׃ וּקְרִיבוּ יוֹמֵי דָוִד לִמְמָת. וּפַקִּיד. יָת שְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ לְמֵימַר׃ אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחָזַקְתָּ וְהָיִיתָ לְאִישׁ׃ אֲנָא אָזֵיל. בְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא. וְתִתַּקַּף וּתְהֵי לִגְבַר דָּחֵיל חִטְאִין׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדְוֹתָיו כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם׃ וְתִטַּר. יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַיי׳ אֱלָהָךְ. לִמְהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתָקְנָן קֳדָמוֹהִי לְמִטַּר קְיָמוֹהִי פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְסָהֲדְוָתֵיהּ. כְּמָא דִכְתִיב בְּאוֹרָיְתָא דְמֹשֶׁה. בְּדִיל דְּתַצְלַח. יָת כָּל דְּתַעְבֵּיד. וּלְכָל אֲתַר דְּתִתְפְּנֵי לְתַמָּן׃ לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ בְּדִיל דִּיקַיֵּים יי׳ יָת פִּתְגָּמוֹהִי. דְּקַיֵּים עֲלַי לְמֵימַר. אִם יִטְּרוּן בְּנָךְ יָת אוֹרַחְהוֹן. לִמְהָךְ קֳדָמַי בִּקְשׁוֹט. בְּכָל לִבְּהוֹן וּבְכָל נַפְשְׁהוֹן. לְמֵימַר. לָא יִפְסוֹק לָךְ גְּבַר. מֵעַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל׃ וְגַם אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי־שָׂרֵי צִבְאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר וַיַּהַרְגֵם וַיָּשֶׂם דְּמֵי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה בַּחֲגֹרָתוֹ אֲשֶׁר בְּמָתְנָיו וּבְנַעֲלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו׃ וְאַף אַתְּ יְדַעְתְּ. יָת דַּעֲבַד לִי יוֹאָב בַּר צְרוּיָה. דַּעֲבַד לִתְרֵין רַבְּנֵי חֵילַוָתָא דְיִשְׂרָאֵל. לְאַבְנֵר בַּר נֵר. וְלַעֲמָשָׂא בַּר יֶתֶר קַטֵּילִנּוּן בְּעַרְימוּתֵיהּ. וְדַמֵּי דְּמִתְחַשִׁיב דִּמְהוֹן עֲלוֹהִי כִּדְם תְּבִירֵי קְרָבָא. וִיתֵיב לְחוֹן בִּכְמַנַּת שְׁלָמָא. וַאֲשַׁד דִּמְהוֹן בְּאַסְפַּנִּיקֵי דִּבְחַרְצֵיהּ. וְדַשׁ בְּסַנְדָּלִיתָא דִּבְרַגְלוֹהִי׃ וְעָשִׂיתָ כְּחָכְמָתֶךָ וְלֹא־תוֹרֵד שֵׂיבָתוֹ בְּשָׁלֹם שְׁאֹל׃ וְתַעְבֵּיד כְּחָכְמְתָךְ. וְלָא תַחֵית סֵיבְתֵיהּ. בִּשְׁלָמָא לִשְׁאוֹל׃ וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ כִּי־כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחִי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אָחִיךָ׃ וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי גִּלְעָדָאָה תַּעְבֵּיד טִיבוּ. וִיהוֹן בְּאָכְלֵי פָתוֹרָךְ. אֲרֵי אִנּוּן סוֹפִיקוּ צוֹרְכִּי. בְּמִעְרְקִי. מִן קֳדָם אַבְשָׁלוֹם אֲחוּךְ׃ וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבַּחֻרִים וְהוּא קִלְלַנִי קְלָלָה נִמְרֶצֶת בְּיוֹם לֶכְתִּי מַחֲנָיִם וְהוּא־יָרַד לִקְרָאתִי הַיַּרְדֵּן וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתְךָ בֶּחָרֶב׃ וְהָא עִמָּךְ. שִׁמְעִי בַּר גֵּרָא בַּר שֵׁבֶט בִּנְיָמִין מִעַלְמַת. וְהוּא לָטַנִי לִיטָּן מְרִירָן. בְּיוֹמָא דַּאֲזָלִית לְמַחֲנָיִם. וְהוּא נְחַת לְקַדָּמוּתִי לְיַרְדְּנָא. וְקַיֵּימִית לֵיהּ בְּמֵימְרָא דַיי׳ לְמֵימַר. דְּלָא אֲקַטְלִינָךְ בְּחַרְבָּא׃ וְעַתָּה אַל־תְּנַקֵּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל׃ וּכְעַן לָא תְזַכֵּינֵיהּ. אֲרֵי גְּבַר חַכִּים אַתְּ. וְתִדַּע יָת דְּתַעְבֵּיד לֵיהּ. וְתַחֵית יָת סֵיבְתֵיהּ. בְּקַטְלָא לִשְׁאוֹל׃ וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד׃ וּשְׁכֵיב דָּוִד עִם אֲבָהָתוֹהִי. וְאִתְקְבַר בְּקַרְתָּא דְדָוִד׃ וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַםִ מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וְיוֹמַיָּא. דִּמְלַךְ דָּוִד עַל יִשְׂרָאֵל. אַרְבְּעִין שְׁנִין. בְּחֶבְרוֹן מְלַךְ שְׁבַע שְׁנִין. וּבִירוּשְׁלֵם מְלַךְ. תְּלָתִין וּתְלָת שְׁנִין׃ וּשְׁלֹמֹה יָשַׁב עַל־כִּסֵּא דָּוִד אָבִיו וַתִּכֹּן מַלְכֻתוֹ מְאֹד׃ וּשְׁלֹמֹה. יְתֵיב. עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְדָוִד אֲבוּהִי. וְאִתַּקְנַת מַלְכוּתֵיהּ לַחֲדָא׃

מפטיר לשבת וראש חדש (במדבר כח)

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ׃ עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ׃ פ

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם׃ וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד׃ וְעִשָּׂרֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יָיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה׃ וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל־עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ׃

הפטרת שבת וראש חדש (בישעי׳ סי׳ ס״ו)

כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי־זֶה בַיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי וְאֵי־זֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי׃ כִּדְנַן אֲמַר יי׳. שְׁמַיָּא כּוּרְסֵי יְקָרִי. וְאַרְעָא כְּבֵישׁ קֳדָמַי. אֵידֵין בֵּיתָא דְּתִבְנוּן קֳדָמַי.

ואידין

ואידין הוא אתר בית אשריות שכינתי: ואת־כל־אלה ידי עשתה ויהיו כל־אלה נאם־יהוה ואל־זה אביט אל־עני ונכה־רוח וחרד על־דברי: וית כל אלין גבורתי עבדת. הלא הואה כל אלין אמר יי׳. ובדין רעוא קדמי לאסתכלא ביה. בדענותן ומכיך רוח. ומשתוי לקביל פלחני: שוחט השור מכה־איש זובח השה ערף כלב מעלה מנחה דם־חזיר מזכיר לבנה מברך און גם־המה בחרו בדרכיהם ובשקוציהם נפשם חפצה: נכים תור כקטיל גבר. דבח אמר כנקיף כלב. מסיק קרבן דם חזירא. קרבן מתנתהון מתנת אונים אף אנון אתרעיאו באורחתהון ובשקוציהון נפשהון אתרעיאת: גם־אני אבחר בתעלוליהם ומגורתם אביא להם יען קראתי ואין עונה דברתי ולא שמעו ויעשו הרע בעיני ובאשר לא־חפצתי בחרו: אף אנא אצבי בתברהון. ומטא דיציפו לא ישתיזבון. חלף דשלחית נביי ולא תבו. אתנביאו ולא קבילו. ועבדו דביש קדמי. ובדלא צבינא אתרעיאו: שמעו דבר־יהוה החרדים אל־דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד יהוה ונראה בשמחתכם והם יבשו: קבילו פתגמא דיי׳. צדיקיא דמשתון לקביל פתגמי רעותיה. אמרין אחיכון סנאיכון מרחקיכון. בדיל שמי יסגי יקרא דיי׳. ונחזי בחדותכון ואנון יבהתון: קול שאון מעיר קול מהיכל קול יהוה משלם גמול לאיביו: קל אתרגושא מקרתא ירושלם. קלא מהיכלא. קל מימרא דיי׳. דמשלם גמלא לבעלי דבבוהי: בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר: עד לא מיתי עקא לה תתפריק. ועד לא ייתי לה זיע. כחבלין על ילדא יתגלי מלכה: מי־שמע כזאת מי ראה כאלה היוחל ארץ ביום אחד אם־יולד גוי פעם אחת כי־חלה גם־ילדה ציון את־בניה: מן שמע כהדא. מן חזא כאלין. האפשר דתתעביד ארעא ביומא חד. אם יתכנשון עמה זמן חדא. ארי עתידא דתתנחם ציון ותתמלי מעם גלוותהא: האני אשביר ולא אוליד יאמר יהוה אם־אני המוליד ועצרתי אמר אלהיך: אנא אלהא ברית עלמא מבראשית אמר יי׳. אנא ברית כל אנשא. אנא בדרית יתהון לביני עממיא. אף אנא עתיד לכנשא גלוותיך אמר אלהיך: שמחו את־ירושלם וגילו בה כל־אהביה שישו אתה משוש כל־המתאבלים עליה: חדו בירושלם. ובועו בה כל רחמהא. דוצו עמה דיצא. כל דהוו מתאבלין עלה: למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיז כבודה: בדיל דתתפנקון ותשבעון.

מבזת תנחומהא. בדיל דתשתון. ותתרוון מחמר יקרה: כי־כה | אמר יהוה הנני נוטה־אליה כנהר שלום וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם על־צד תנשאו ועל־ברכים תשעשעו: ארי כדנן אמר יי׳. האנא מיתי לה. כשפע נהר פרת שלם. וכנחל מגבר. יקר עממיא ותתפנקון. על גססין תתנטלון. ועל רכובין תתרבון: כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלם תנחמו: כגבר דאמיה מנחמא ליה. כין מימרי ינחים יתכון. ובירושלם תתנחמון: וראיתם ושש לבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה ונודעה יד־יהוה את־עבדיו וזעם את־איביו: ותחזון ויחדי לבכון. וגויתכון כדתאין יזהרן. ותתגלי גבורתא דיי׳ לאיטבא לעבדוהי צדיקיא. וייתי לוט לבעלי דבבוהי: כי־הנה יהוה באש יבוא וכסופה מרכבתיו להשיב בחמה אפו וגערתו בלהבי־אש: ארי הא יי׳ באישתא מתגלי. וכעלעולין רתכוהי. לאתבא בתקוף רוגזיה. ומזופיתיה בשלהובית אישתא: כי באש יהוה נשפט ובחרבו את־כל־בשר ורבו חללי יהוה: ארי באישתא עתיד יי׳ למדן. ובחרביה ית כל בסרא. וסגיאין קטיליא קדם יי׳: המתקדשים והמטהרים אל־הגנות אחר אחד* בתוך אכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאם־יהוה: דמזדמנין ודמדכן לגניאך טעותא. סיעא בתר סיעא. אכלי בשר חזירא. ושקצא ועכברא. כחדא יסופון אמר יי׳: ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באה לקבץ את־כל־הגוים והלשנות ובאו וראו את־כבודי: וקדמי גלן. עובדיהון ועשתוניהון. עתידנא. לכנשא ית כל עממיא אומיא ולישניא. וייתון ויחזון ית יקרי: ושמתי בהם אות ושלחתי מהם | פליטים אל־הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת תובל ויון האיים הרחקים אשר לא־שמעו את־שמעי ולא־ראו את־כבודי והגידו את־כבודי בגוים: ואשוי בהון אתא. ואשלח מנהון משיזבין. לביני עממיא. למדינת ימא פולאי ולודאי. דמתחין ומחן בקשתא למדינת תובל ויון. נגוותא רחיקיא. דלא שמעו ית שימע גבורתי ולא חזו ית יקרי. ויחוון ית יקרי בעממיא: והביאו את־כל־אחיכם מכל־הגוים | מנחה | ליהוה בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות על הר קדשי ירושלם אמר יהוה כאשר יביאו בני ישראל את־המנחה בכלי טהור בית יהוה: וייתון ית כל אחיכון מכל עממיא קורבנא קדם יי׳ בסוסון. וברתכין. ובהילין ובכודנון ובתשבחן. על טורא דקודשי. ירושלם אמר יי׳. כמא דייתון

*) אחת קרי

בני ישראל ית מנחתא. במן דכי לבית מקדשא דיי׳: וגם מהם אקח לכהנים ללוים אמר יהוה: ואף מנהון אקריב. למהוי כהניא ליואי אמר יי׳: כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים לפני נאם יהוה כן יעמד זרעכם ושמכם: ארי כמא דשמיא חדתין. וארעא חדתא. דאנא עביד. קימין קדמי אמר יי׳. כן. יתקיים זרעכון ושומכון: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה: ויהי. כזמן ירח בירה. וכזמן שבא בשבא. ייתון כל בני בסרא. למסגד קדמי אמר יי׳: ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר: ויפקון ויחזון. בפגרי גובריא חיביא. דמרדו במימרי. ארי נשמתהון לא ימותון. ואישתהון לא תטפי. ויהון מתדנין רשיעיא בגיהנם עד דיימרון עליהון צדיקיא מסת חזינא: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר ה׳:

הפטרת מחר חדש (בשמואל א׳ סי׳ כ׳)

ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך: ואמר ליה יהונתן מחר ירחא. ותתבעי. ארי יהי מרוח בית אסחרותך: ושלשת תרד מאד ובאת אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה וישבת אצל האבן האזל: ובתלתות ירחא תתבעי לחדא. ותהך לאתרא. דאטמרתא תמן ביומא דחולא. ותתיב. בסטר אבן אתא: ואני שלשת החצים צדה אורה לשלח לי למטרה: ואנא. תלתא גירין בקשת שדי. לממחי לי לפלגליסא: והנה אשלח את הנער לך מצא את החצים אם אמר אמר לנער הנה החצים ממך והנה קחנו ובאה כי שלום לך ואין דבר חי יהוה: והא אשלח ית עולימא. איזיל איתא ית גריא. אם מימר אימר לעולימא. הא גירא מנך ולכא. סבהי ואיתא. ארי שלם לך; ולית מדעם ביש קיים הוא יי׳: ואם כה אמר לעלם הנה החצים ממך והלאה לך כי שלחך יהוה: ואם כדין אימר לעולימא. הא גרא מנך ולהלאה. איזיל. ארי שיזבך יי׳: והדבר אשר דברנו אני ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד עולם: ופתגמא. דמלילנא אנא ואת. הא מימרא דיי׳ סהיד. בינא ובינך עד עלמא: ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך על* הלחם לאכול: ואטמר דוד בחקלא. והוה ירחא. ואסחר מלכא. על לחמא למיכל: וישב המלך על מושבו כפעם בפעם אל מושב הקיר ויקם יהונתן וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד: ואסחר מלכא. על שויה. כזמן בזמן. על שויא דמתוקן ליה בסטר כותלא. וקם יהונתן. ואסחר אבנר מסטרא דשאול. והוה אתרא דדוד מרוח: ולא דבר שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור: ולא מליל שאול. מדעם ביומא ההוא. ארי אמר דלמא ערוע הוה ליה ולא דכי הוא. או דלמא לאורח אזל ואנחנא לא זמניה: ויהי ממחרת החדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל יהונתן בנו מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם: והוה ביומא דבתרוהי דהוא עבור ירחא תנינא. והוה אתרא דדוד מרוח: ואמר שאול ליהונתן בריה. מדין. לא אתא בר ישי. אף תמלי אף יומא דין ללחמא: ויען יהונתן את שאול נשאל נשאל דוד מעמדי עד בית לחם: ואתיב יהונתן ית שאול. אשתאלא אשתאיל דוד. מני למיזל עד בית לחם: ויאמר שלחני נא כי זבח משפחה לנו בעיר והוא צוה לי אחי ועתה אם מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה את אחי על כן לא בא אל שלחן המלך: ואמר. שלחני כען. ארי שירו נכסת קודשיא לכל זרעיתא לנא בקרתא. והוא פקיד לי אחי. וכען. אם אשכחית רחמין בעינך. אשתיזב כען ואחזי ית אחי. על כן לא עאל. לפתורא דמלכא: ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות הלוא ידעתי כי בחר אתה לבן ישי לבשתך ולבשת ערות אמך: ותקיף רוגזא דשאול ביהונתן. ואמר ליה. בר סרבניתא דמרדותה קשיא. הלא ידענא. ארי רעי את בבר ישי. לבהתתך. ולבהתת קלן אמך: כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה לא תכון אתה ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי כי בן מות הוא: ארי כל יומיא. דבר ישי קיים על ארעא. לא תתקן את ומלכותך. וכען. שלח ואיתיניה לותי. ארי גבר חייב קטול הוא: ויען יהונתן את שאול אביו ויאמר אליו למה יומת מה עשה: ואתיב יהונתן. ית שאול אבוהי. ואמר ליה. למא יתקטיל מא עבד: ויטל שאול את החנית עליו להכתו וידע יהונתן כי כלה היא מעם אביו להמית את דוד: וארים שאול ית מורניתא. עלוהי לממחהי. וידע יהונתן. ארי גמירא היא. מן אבוהי למקטל ית דוד: ויקם יהונתן מעם השלחן בחרי אף ולא אכל ביום החדש השני לחם כי נעצב אל דוד כי הכלמו אביו: וקם יהונתן. מן פתורא בתקוף רגז. ולא אכל. ביום עבור ירחא תנינא

*) אל קרי

לחמא. ארי אתנסים על דוד. ארי אכלמיה אבוהי: ויהי בבקר ויצא יהונתן השדה למועד דוד ונער קטן עמו: והוה בצפרא. ונפק יהונתן. לחקלא לזמנא דאמר ליה דוד. ועולים זעיר עמיה: ויאמר לנערו רץ מצא־נא את־החצים אשר אנכי מורה הנער רץ והוא־ירה החצי להעברו: ואמר לעולימיה. רהוט. אשכח כען ית גיריא. דאנא שדי. עולימא רהט. והוא שדא גירא לאעברותיה: ויבא הנער עד־מקום החצי אשר ירה יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא החצי ממך והלאה: ואתא עולימא עד אתר גירא. דשדא יהונתן. וקרא יהונתן. בתר עולימא ואמר. הלא גירא מנך ולהלאה: ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה חושה אל־תעמד וילקט נער יהונתן את־החצי* ויבא אל־אדניו: וקרא יהונתן בתר עולימא. אוחי בפריע לא תתעכב. ולקיט. עולימא דיהונתן ית גיריא. ואתא לות רבוניה: והנער לא־ידע מאומה אך יהונתן ודוד ידעו את־הדבר: ועולימא לא ידע מדעם. ברם יהונתן ודוד. ידעין ית פתגמא: ויתן יהונתן את־כליו אל־הנער אשר־לו ויאמר לו לך הביא העיר: ויהב יהונתן ית זיניה. לעולימא דיליה. ואמר ליה. איזיל אובלהי לקרתא: הנער בא ודוד קם מאצל הנגב ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו | איש את־רעהו ויבכו איש את־רעהו עד־דוד הגדיל: עולימא אתא. ודוד. קם מסטר אבן אתא דלקביל דרומא. ונפל על אפוהי על ארעא. וסגיד תלת זמנין. ונשיקו גבר ית חבריה. ובכו גבר ית חבריה. עד דדוד אסגי: ויאמר יהונתן לדוד לך לשלום אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר יהוה יהיה | ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך עד־עולם: ואמר יהונתן. לדוד איזיל לשלם. דקיימנא תרונא אנחנא. בשמא דיי׳ למימר. מימרא דיי׳. יהי סהיד בינא ובינך. ובין בני. ובין בנך עד עלמא: עד״י

הפטרה לשבת א׳ של חנוכה

רני ושמחי בת־ציון כי הנני־בא ושכנתי בתוכך נאם־יהוה: בועי וחדא כנשתא דציון. ארי האנא מתגלי. ואשרי שכינתי בגויך אמר יי׳: ונלוו גוים רבים אל־יהוה ביום ההוא והיו לי לעם ושכנתי בתוכך וידעת כי־יהוה צבאות שלחני אליך: ויתוספון עממין סגיאין על עמיה דיי׳ בעדנא ההוא. ויהון קדמי לעם. ואשרי שכינתי בגויך. ותדעין. ארי יי׳ צבאות שלחני לאתנבאה ליך: ונחל יהוה את־יהודה חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד בירושלם: ויחסין יי׳ לדבית יהודה חולקהון. על ארעא דקודשא. ויתרעי עוד בירושלם: הס כל־בשר מפני יהוה כי נעור ממעון קדשו: ספו כל רשיעיא מן קדם יי׳. ארי אתגלי ממדור קודשיה: ויראני את־יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך יהוה והשטן עמד על־ימינו לשטנו: ואחזיני. ית יהושע כהנא רבא. קאים. קדם מלאכא דיי׳. וחטא. קאים על ימיניה לאסטנא ליה: ויאמר יהוה אל־השטן יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש: ואמר יי׳ לחטא. יגער יי׳ בך חטא. ויגער יי׳ בך. דאתרעי לאשראה שכינתיה בירושלם. הלא דין אוד משיזב מיקודא: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד לפני המלאך: ויהושע. הוה ליה בנין דנסיבן להון נשין דלא כשרן לכהונתא. וקאים קדם מלאכא: ויען ויאמר אל־העמדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות: ואתיב ואמר. לדמשמשין קדמוהי למימר. אימרו ליה ויפיק נשין דלא כשרן לכהונתא מביתיה. ואמר ליה. חזי דאעדיתי מנך חובך. ואלבישית יתך זכון: ואמר ישימו צניף טהור על־ראשו וישימו הצניף הטהור על־ראשו וילבשהו בגדים ומלאך יהוה עמד: ואמרית. שוו מצנפא דכיא על רישיה. ושויאו מצנפא דכיא על רישיה. ואסבוהי אתתא דכשרא לכהונתא. ומלאכא דיי׳ קאים: ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר: ואסהיד מלאכא דיי׳. ביהושע למימר: כה אמר יהוה צבאות אם־בדרכי תלך ואם את־משמרתי תשמר וגם־אתה תדין את־ביתי וגם תשמר את־חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה: כדנן אמר יי׳ צבאות. אם באורחן דתקנן קדמי תהך ואם ית מטרת מימרי תטר. ואף את תדין לדמשמשין בבית מקדשי. ואף תטר ית עזרתי. ובאחיות מיתיא אחינך. ואתין לך רגלין מהלכן. בין סרפיא האלין: שמע־נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך הישבים לפניך כי־אנשי מופת המה כי־הנני מביא את־עבדי צמח: שמע כען. יהושע כהנא רבא. את וחברך דיתבין קדמך. ארי גוברין כשרין למעבד להון נסא אנון. ארי האנא מיתי ית עבדי משיחא ויתגלי: כי | הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על־אבן אחת שבעה עינים

*) החצים קרי

הִנְנִי מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמַשְׁתִּי
אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ־הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד׃ אֲרֵי הָא אַבְנָא,
דְּיַהֲבִית קֳדָם יְהוֹשֻׁעַ. עַל אַבְנָא חֲדָא שִׁבְעָא
חָזְיָן לַהּ. הָאֲנָא גָּלֵי חֶזְוָתַהּ. אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת.
וְאַעְדֵּי, יָת חוֹב אַרְעָא הַהִיא בְּיוֹמָא חַד׃ בַּיּוֹם
הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ
אֶל־תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה׃ בְּעִדָּנָא הַהוּא,
אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת. תְּעָרְעוּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ, לִתְחוֹת
פֵּירֵי גוּפְנוֹהִי וְלִתְחוֹת פֵּירֵי תֵינוֹהִי׃ וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ׃ וְתָב,
מַלְאֲכָא דִּי מְמַלֵּיל עִמִּי. וְאַעְרַנִי, כִּגְבַר דְּמִתְּעַר
מִשֵּׁינְתֵיהּ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וַיֹּאמֶר*
רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ
וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת
לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ׃ וַאֲמַר לִי. מָא אַתְּ חָזֵי.
וַאֲמָרִית, חֲזֵיתִי וְהָא מְנָרְתָא דְּדַהֲבָא כּוּלַּהּ וְגוּלְתַהּ
עַל רֵישַׁהּ. וְשִׁבְעָא בּוּצִינַהָא דַּעֲלַהּ. שִׁבְעָא
וְשִׁבְעָא דְּמָרִיקִין מִנְּהוֹן מִשְׁחָא, לְבוּצִינַיָּא דְּעַל
רֵישַׁהּ׃ וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִימִין הַגֻּלָּה
וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ׃ וּתְרֵין זֵיתִין דַּעֲלַהּ. חַד
מִיַּמִּין גּוּלְתָא. וְחַד עַל שְׂמָאלַהּ׃ וָאַעַן וָאֹמַר
אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר מָה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃
וַאֲתֵיבִית וַאֲמָרִית. לְמַלְאֲכָא. דִּי מְמַלֵּיל עִמִּי
לְמֵימַר. מָא אִלֵּין רִבּוֹנִי׃ וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי
וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה־הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא
אֲדֹנִי׃ וַאֲתֵיב, מַלְאֲכָא, דִּי מְמַלֵּיל עִמִּי וַאֲמַר לִי.
הֲלָא יְדַעְתָּא מָא אִנּוּן אִלֵּין. וַאֲמָרִית לָא רִבּוֹנִי׃
וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה אֶל־זְרֻבָּבֶל
לֵאמֹר לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת׃ וַאֲתֵיב. וַאֲמַר לִי לְמֵימַר. דֵּין
פִּתְגָּמָא דַּיי׳. עִם זְרוּבָּבֶל לְמֵימַר. לָא בְּחֵיל וְלָא
בִגְבוּרָא. אֱלָהֵין בְּמֵימְרִי. אֲמַר יי׳ צְבָאוֹת׃ מִי־
אַתָּה הַר־הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישֹׁר וְהוֹצִיא אֶת־
הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ׃ מָא אַתְּ חֲשִׁיבָא
מַלְכוּתָא טַפְשְׁתָּא. קֳדָם זְרוּבָּבֶל הֲלָא כְּמֵישְׁרָא.
וִיגַלֵּי יָת מְשִׁיחֵיהּ דַּאֲמִיר שְׁמֵיהּ מִלְּקַדְמִין, וְיִשְׁלוֹט
בְּכָל מַלְכְוָתָא׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ וַהֲוָה
פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יי׳ עִמִּי לְמֵימַר׃ יְדֵי זְרֻבָּבֶל
יִסְּדוּ הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה וְיָדַעְתָּ כִּי־יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ יְדֵי זְרוּבָּבֶל. שָׁרִיאָה.
לְמִבְנֵי בֵּיתָא הָדֵין וִידוֹהִי תְּשַׁכְלְלִנֵּיהּ. וְתִדְעוּן.
אֲרֵי יי׳ צְבָאוֹת שַׁלְחַנִי לְאִתְנַבָּאָה לְכוֹן׃

הפטרה לשבת ב׳ של חנוכה (במלכים א׳ סי׳ ז׳)

וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַכִּיֹּרוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־
הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה׃ וַעֲבַד חִירוֹם.
יָת כִּיּוֹרַיָּא. וְיָת מַגְרוֹפְיָתָא וְיָת מִזְרְקַיָּא. וְשֵׁיצֵי
חִירָם, לְמֶעֱבַד יָת כָּל עֲבִידְתָּא. דַּעֲבַד. לְמַלְכָּא
שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיי׳׃ עַמֻּדִים שְׁנַיִם וְגֻלֹּת
הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעַמֻּדִים שְׁתָּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת
שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלּוֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים׃ עַמּוּדַיָּא תְּרֵין. וְאַגְנֵי קְרָנָתָן.
דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא תַּרְתֵּין. וּסְרִיגָתָא תַּרְתֵּין.
לְכַסָּאָה, יָת תַּרְתֵּין אַגְנֵי קְרוֹנָתָן. דְּעַל רֵישׁ
עַמּוּדַיָּא׃ וְאֶת־הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי
הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵי־טוּרִים רִמֹּנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת
לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלֹּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הָעַמּוּדִים׃ וְיָת רִמּוֹנַיָּא. אַרְבַּע מְאָה לְתַרְתֵּין
סְרִיגָתָא. תְּרֵין סִדְרִין דְּרִמּוֹנִין לִסְרִיגְתָּא חֲדָא.
לְכַסָּאָה. יָת תַּרְתֵּין אַגְנֵי קְרוֹנָתָן. דְּעַל אַפֵּי
עַמּוּדַיָּא׃ וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר וְאֶת־הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרָה
עַל־הַמְּכֹנוֹת׃ וְיָת בְּסִיסַיָּא עֲסַר. וְיָת כִּיּוֹרַיָּא
עַסְרָא עַל בְּסִיסַיָּא׃ וְאֶת־הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר
שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחַת הַיָּם׃ וְיָת יַמָּא חַד. וְיָת תּוֹרֵי
תְּרֵי עֲסַר תְּחוֹת יַמָּא׃ וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים
וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הָאֹהֶל* אֲשֶׁר עָשָׂה
חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְמֹרָט׃ וְיָת
דּוּדַיָּא וְיָת מַגְרוֹפְיָתָא וְיָת מִזְרְקַיָּא. וְיָת כָּל מָנַיָּא
הָאִלֵּין. כְּעוֹבַד מָנֵי מַשְׁכְּנָא דַּעֲבַד מֹשֶׁה כֵּן עֲבַד
חִירָם, לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיי׳. נְחָשׁ טָב׃
בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה בֵּין
סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן׃ בְּמֵישַׁר יַרְדְּנָא אַתִּיכִנּוּן מַלְכָּא.
בְּעוֹבִי גַּרְגִּישְׁתָּא. בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן׃ וַיַּנַּח
שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים מֵרֹב מְאֹד מְאֹד לֹא נֶחְקַר
מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת׃ וְאַצְנַע שְׁלֹמֹה יָת כָּל מָנַיָּא.
מִסְּגֵי לַחֲדָא לַחֲדָא. לֵית סוֹף לְמִתְקַל נְחָשָׁא׃
וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֵת
מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים
זָהָב׃ וַעֲבַד שְׁלֹמֹה, יָת כָּל מָנַיָּא, דִּבְבֵית מַקְדְּשָׁא
דַּיי׳. יָת מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא, וְיָת פָּתוֹרָא, דַּעֲלוֹהִי,
לְחֵים אַפַּיָּא דַּהֲבָא׃ וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ מִיָּמִין
וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח
וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב׃ וְיָת מְנָרְתָא. חֲמֵישׁ
מִיַּמִּינָא. וַחֲמֵישׁ מִשְּׂמָאלָא. קֳדָם בֵּית כַּפּוּרֵי
דַּהֲבָא טָבָא. וְשׁוֹשַׁנַּיָּא וּבוּצִינַיָּא, וְצִיבְתַיָּא דְּדַהֲבָא׃
וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת
זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ
הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת לְהֵיכָל זָהָב׃ וְקוּלַיָּא.
וּמְזַמְּרַיָּא וּמִזְרְקַיָּא. וּבָזִכַיָּא וּמַחְתְּיָתָא דְּדַהֲבָא טָבָא.

*) ואמר קרי

ומלפיא

וּמִגְלְסַיָּא. לְדַשֵּׁי בֵיתָא גַּוָּאָה לְקֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא. לְדַשֵּׁי בֵיתָא. לְהֵיכְלָא דַהֲבָא: עד י״י

מפטיר ליום א׳ וב׳ של ר״ה (במדבר כ״ט)

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל: וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה:

הפטרה ליום א׳ של ר״ה בשמואל א׳ סי׳ א׳

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיהוּא בֶּן־תֹּחוּ בֶן־צוּף אֶפְרָתִי: וַהֲוָה גּוּבְרָא חַד. מֵרָמָתָא. מִתַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא מִטּוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם. וּשְׁמֵיהּ אֶלְקָנָה. בַּר יְרוֹחָם בַּר אֱלִיהוּא. בַּר תּוֹחוּ בַּר צוּף גּוּבְרָא פְלִיג חוּלָק בְּקוּדְשַׁיָּא בְּטוּרָא דְבֵית אֶפְרָיִם: וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים: וְלֵיהּ תַּרְתֵּין נְשִׁין. שׁוּם חֲדָא חַנָּה. וְשׁוּם תִּנְיֵיתָא פְּנִנָּה. וַהֲוָה לִפְנִנָּה בְּנִין. וּלְחַנָּה לֵית בְּנִין: וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיהוָה: וְסָלֵיק גּוּבְרָא הַהוּא מִקַּרְתֵּיהּ מִזְּמַן מוֹעֵד לְמוֹעֵד. לְמִסְגַּד וּלְדַבָּחָא. קֳדָם יי׳ צְבָאוֹת בְּשִׁילֹה. וְתַמָּן תְּרֵין בְּנֵי עֵלִי. חָפְנִי וּפִינְחָס. מְשַׁמְּשִׁין קֳדָם יי׳: וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת: וַהֲוָה יוֹם מוֹעֲדָא. וְדַבַּח אֶלְקָנָה. וִיהַב לִפְנִנָּה אִתְּתֵיהּ. וּלְכָל בְּנַהָא. וּבְנָתַהָא חוּלָקִין: וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת־חַנָּה אָהֵב וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ: וּלְחַנָּה. יְהַב. חוּלָק חַד בְּחִיר. אֲרֵי יָת חַנָּה רָחֵים. וּמִן קֳדָם יי׳ אִתְמְנַע מִנַּהּ וְלַד: וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם־כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי־סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ: וּמְצַהֲבָא לַהּ עָרְתַהּ אַף מַרְגְּזָא לַהּ. בְּדִיל לְאַקְנָיוּתַהּ. אֲרֵי אִתְמְנַע מִן קֳדָם יי׳ מִנַּהּ וְלַד: וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל: וְכֵן יַעֲבֵיד שְׁנָא בִשְׁנָא. בִּזְמַן מִסְּקַהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיי׳. כֵּן מַרְגְּזָא לַהּ. וּבָכְיָא וְלָא אָכְלָא: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים: וַאֲמַר לַהּ אֶלְקָנָה בַּעְלַהּ. חַנָּה לְמָא אַתְּ בָּכְיָא. וּלְמָא לָא אָכְלַתְּ. וּלְמָא בָּאִישׁ לִיךְ לִבִּיךְ. הֲלָא רְעוּתִי טָבָא לִיךְ. מֵעַסְרָא בְּנִין: וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא עַל־מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה: וְקָמַת חַנָּה. בָּתַר. דַּאֲכַלַת בְּשִׁילֹה וּבָתַר דִּשְׁתִיאוּ. וְעֵלִי כָּהֲנָא. יָתֵיב עַל כּוּרְסְיָא. בִּסְטַר סִפָּא דְהֵיכְלָא דַיי׳: וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה: וְהִיא מְרִירַת נְפַשׁ. וּמְצַלְּיָא קֳדָם יי׳ וּמִבְכָּא בָכְיָא: וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַיהוָה כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ: וְקַיֵּימַת קְיָים וַאֲמַרַת. יי׳ צְבָאוֹת. מִגְלָא גְלֵי קֳדָמָךְ סִגּוּף אַמְתָךְ. וְיֵיעוֹל דּוּכְרָנִי קֳדָמָךְ וְלָא תַרְחֵיק יָת אַמְתָךְ. וְתִתֵּין לְאַמְתָךְ בַּר בְּגוֹ בְנֵי אֲנָשָׁא. וְאֶמְסְרִנֵּיהּ דִּיהֵי מְשַׁמֵּישׁ קֳדָם יי׳ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי. וּמְרוּת אֱנָשׁ לָא תְהֵי עֲלוֹהִי: וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת־פִּיהָ: וַהֲוָה מִדְּאַסְגִּיאַת. לְצַלָּאָה קֳדָם יי׳. וְעֵלִי מוֹרִיךְ לַהּ עַד דְּתִתְפְּסוֹק: וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה: וְחַנָּה. הִיא מְצַלְּיָא בְלִבַּהּ. לְחוֹד סִפְוָתַהָא נָיְדָן. וְקָלַהּ לָא מִשְׁתְּמַע. וְחַשְׁבַהּ עֵלִי כְּאִתְּתָא רְוְיָא: וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד־מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ: וַאֲמַר לַהּ עֵלִי. עַד אֵימָתַי אַתְּ מִשְׁתַּטְיָא. הֲלָא תְּפִיגִין יָת חַמְרִיךְ מִנִּיךְ: וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת־רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה: וַאֲתִיבַת חַנָּה וַאֲמַרַת לָא רִבּוֹנִי. אִתְּתָא עָיְקַת רוּחַ אֲנָא. וַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק לָא שְׁתֵיתִי. וַאֲמַרִית עוּלְבַּן נַפְשִׁי בִּצְלוֹ קֳדָם יי׳: אַל־תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת־בְּלִיָּעַל כִּי־מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד־הֵנָּה: לָא תְכַלֵּים יָת אַמְתָךְ. קֳדָם בַּת רִשְׁעָא. אֲרֵי מִסְּגֵי אַקְנָיוּתִי. וְאַרְגָּזוּתִי אוֹרִיכִית בִּצְלוֹ עַד כְּעַן: וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ: וַאֲתֵיב עֵלִי. וַאֲמַר אִיזִילִי לִשְׁלָם. וֶאֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל. יִתֵּן יָת בָּעוּתִיךְ. דִּבְעֵית מִן קֳדָמוֹהִי: וַתֹּאמֶר תִּמְצָא

שפחתך חן בעיניך ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא־היו־לה עוד : ואמרת. תשכח אמתך רחמין בעינך. ואזלת אתתא לאורחה ואכלת. ואפין בישין לא הוו לה עוד : וישכמו בבקר וישתחוו לפני יהוה וישבו ויבאו אל־ביתם הרמתה וידע אלקנה את־חנה אשתו ויזכרה יהוה : ואקדימו בצפרא. וסגידו קדם יי׳. ותבו. ואתו לביתהון לרמתא. וידע אלקנה ית חנה אתתיה. ועאל דוכרנה קדם יי׳ : ויהי לתקפות הימים ותהר חנה ותלד בן ותקרא את־שמו שמואל כי מיהוה שאלתיו : והוה לזמן משלם יומיא. ועדיאת חנה וילידת בר. וקרת ית שמיה שמואל. ארי אמרת מן קדם יי׳ שאלתיה : ויעל האיש אלקנה וכל־ביתו לזבח ליהוה את־זבח הימים ואת־נדרו : וסליק. גוברא אלקנה וכל אנש ביתיה. לדבחא קדם יי׳. ית דיבח מועדא ושלמא ית נדריה : וחנה לא עלתה כי־אמרה לאישה עד־יגמל הנער והביאתיו ונראה את־פני יהוה וישב שם עד־עולם : וחנה לא סליקת. ארי אמרת לבעלה. עד דיתחסיל רביא ואיתיניה. ויתחזי קדם יי׳. ויתיב תמן עד עלמא : ויאמר לה אלקנה אישה עשי הטוב בעיניך שבי עד־גמלך אתו אך יקם יהוה את־דברו ותשב האשה ותינק את־בנה עד־גמלה אתו : ואמר לה אלקנה בעלה עבידי דתקין בעינכי. אוריכי עד דתחסלין יתיה. ברם. אם יקיים יי׳ ית פתגמוהי. ואוריכת אתתא ואוניקת ית ברה. עד דחסלת יתיה : ותעלהו עמה כאשר גמלתו בפרים שלשה ואיפה אחת קמח ונבל יין ותבאהו בית־יהוה שלו והנער נער : ואסיקתיה עמה כד חסלתיה. בתורין תלתא ומכילתא חדא דקמחא וגרב דחמר. ואותיתיה לבית מקדשא דיי׳ לשילה. ורביא הוה יניק : וישחטו את־הפר ויבאו את־הנער אל־עלי : ונכסו ית תורא. ואיתיאו ית רביא לות עלי : ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני האשה הנצבת עמכה בזה להתפלל אל־יהוה : ואמרת בבעו רבוני. חיי נפשך רבוני. אנא אתתא. דאתעתדת עמך הכא. לצלאה קדם יי׳ : אל־הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי את־שאלתי אשר שאלתי מעמו : על רביא הדין צליתי. ויהב יי׳ לי ית בעותי. דבעיתי מן קדמוהי : וגם אנכי השאלתיהו ליהוה כל־הימים אשר היה הוא שאול ליהוה וישתחו שם ליהוה : ואף אנא. מסרתיה דיהי משמש קדם יי׳. כל יומין דהוא קיים. ישמיש קדם יי׳. וסגיד תמן קדם יי׳ :

ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי על־אויבי כי שמחתי בישועתך : וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת. כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא על ישראל. ביומוהי יתפרקון מידא דפלשתאי ועל ידוהי יתעבדן להון נסין וגבורן. בכין תקיף לבי בחולקא דיהב לי יי׳. ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל דעתיד דיקום הוא וארבעת עסר בנוהי. למהוי אמרין בשירא על ידי נבלין וכנרין. עם אחיהון ליואי לשבחא בבית מקדשא דיי׳. בכין רימת קרני במתנתא דמני לי יי׳. ואף על פורענות נסא דעתיד למהוי בפלשתאי. דעתידין דייתון ית ארונא בעגלתא חדתא ועמיה קרבן אשמא. בכן תימר כנשתא דישראל. אתפתח פומי למללא רברבן על בעלי דבבי. ארי חדיתי בפורקנך : אין־קדוש כיהוה כי־אין בלתך ואין צור כאלהינו : על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת. דעתיד דיסק הוא וכל חילותיה על ירושלם. ונס סגי יתעביד ביה. תמן יפלון פגרי משרייתיה. בכן יודון כל עממיא אומיא ולישניא. ויימרון לית דקדיש אלא יי׳ ארי לית בר מנך. ועמך יימרון לית דתקיף אלא אלהנא : אל־תרבו תדברו גבהה גבהה יצא עתק מפיכם כי אל דעות יהוה ולא נתכנו עלילות : על נבוכדנצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת. אתון כסדאי וכל עממיא דעתידין למשלט בישראל. לא תסגון למללא רברבן. ולא יפקון גידופין מפומכון. ארי אלהא ידע כולא יי׳. ועל כל עובדוהי מתיח דינא. ואף לכון עתיד לשלמא פורענות חוביכון : קשת גברים חתים ונכשלים אזרו חיל : על מלכות יון אתנביאת ואמרת. קשתת דגיברי יונאי יתברן. ודבית חשמנאי דהוו חלשין יתעבדן להון גבורן : שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו עד־עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה : על בנוהי דהמן אתנביאת ואמרת. דהוו סבעין בלחמא וגאן בעותרא וסגיאין בממונא אתמסכנו. תבו לאתאגרא בלחים מזון פומהון. מרדכי ואסתר דהוו חשיכין עתרו ואתנשיאו ית מסכינותהון. תבו למהוי בני חורין. כן ירושלם דהות כאתא עקרא עתידא דתתמלי מעם גלותהא. ורומי דמליא סגי עממיא יסופון משריתהא תצדי ותחרוב : יהוה ממית ומחיה מוריד שאול ויעל : כל אלין גבורתא דיי׳. דהוא שליט בעלמא ממית ואמר לאהאא. מהית לשאול ואף עתיד לאסקא

*) ולו קרי

בחיי עלמא: יהוה מוריש ומעשיר משפיל אף־מרומם: יי׳ ממסכין ומעתר. משפיל אף מרים: מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון להושיב עם־נדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה מצקי ארץ וישת עליהם תבל: מקים מעפרא מסכינא. מקלקלתא מרים חשיכא. לאתבותהון עם צדיקיא רברבי עלמא. וכורסי יקרא מחסין להון. ארי קדם יי׳ גלן עובדי בני אנשא. מלרע אתקין גיהנם לרשיעיא. וצדיקיא עבדי רעותיה שכליל להון תבל: רגלי חסידו* ישמר ורשעים בחשך ידמו כי־לא בכח יגבר־איש: נטרת עבדוהי צדיקיא יטר מגיהנם. ורשיעיא בגיהנם בחשוכא ידדנון. להודעא ארי לא מן דאית ביה חילא זכי ליום דינא: יהוה יחתו מריבו* עלו* בשמים ירעם יהוה ידין אפסי־ארץ ויתן־עז למלכו וירם קרן משיחו: יי׳ יתבר בעלי דבבא דקימין לאבאשא לעמיה. עליהון מן שמיא בקל רב ישקיף. יי׳ יעביד פורענות דין מגוג ומשרית עממין חטופין דאתן עמיה מסיפי ארעא. ויתין תוקפא למלכיה. וירבי מלכות משיחיה: עד״י

הפטרת יום ב׳ של ר״ה (בירמי׳ סי׳ ל״א)

כה אמר יהוה מצא חן במדבר עם שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל: כדנן אמר יי׳. דיהב רחמין לעמא דאפיק ממצרים. סופיק צורכיהון במדברא. כד הוו כד מערקין מן קדם דקטלין בחרבא. דבר במימריה לאשראה בית נייחא ישראל: מרחוק יהוה נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על־כן משכתיך חסד: אמרת ירושלם מלקדמין יי׳ אתגלי על אבהתנא. נביא אימר להון. הא רחמת עלמא רחימית יתכון. על כן דברית יתכון בטבון: עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים: עוד אקימניך ותתקימין. כנשתא דישראל. עוד תתקנין בתקונך. ותפקין בסיעת משבחין: עוד תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו נטעים וחללו: עוד תצבין כרמין. בטורי שומרון. צובו שתלין ואחילו: כי יש־יום קראו נצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל־יהוה אלהינו: ארי אית אריכות יומיא. וסגי טובא דעתיד למיתי לצדיקיא דנטרו אוריתי מלקדמין. חולקהון בארעא דישראל. דהוו מהמדין לשני נחמתא דאתיין. אמרין אימתי נקום ונסק לציון. ונתחזי קדם יי׳ אלהנא: כי־כה | אמר יהוה רנו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו הושע יהוה את־עמך את שארית ישראל: ארי כדנן אמר יי׳. שבחו דבית יעקב בחדוא. ודוצו בריש גלי לעיני כל עממיא. בשרו שבחו ואימרו. פרק יי׳ ית עמיה. ית שארא דישראל: הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי־ארץ בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול ישובו הנה: האנא מיתי להון בגלאי מארע צפונא. ואכנישנון מסיפי ארעא. דהוו בהון עוירין וחגירין. יסגון בהון מעדין וילדן כחדא. במשרין סגיאן יתובון הלכא: בבכי יבאו ובתחנונים אובילם אוליכם אל־נחלי מים בדרך ישר לא יכשלו בה כי־הייתי לישראל לאב ואפרים בכרי הוא: במגליהון כד הוו בכן גלו. ובמתבהון מביני גלותהון ברחמין סגיאין אקריבנון. אדברינון על פצידי מיא. באורח תקנא. לא יתקלון בה. ארי הויתי לישראל לאב. ואפרים חביב הוא קדמי: שמעו דבר־יהוה גוים והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרעה עדרו: קבילו פתגמא דיי׳ עממיא. וחוו בנגון מרחיק. ואימרו. מן דבדריה לישראל יכנשניה. ויטרניה כרעיא לעדריה: כי־פדה יהוה את־יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: ארי פרק יי׳ ית דבית יעקב. ושיזיבנון. מיד דתקיפין מנהון: ובאו ורננו במרום־ציון ונהרו אל־טוב יהוה על־דגן ועל־תירש ועל־יצהר ועל־בני־צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא־יוסיפו לדאבה עוד: וייתון וישבחון בטור בית מקדשא דיתבני בציון. ויתפנקון בטובא דיהב להון יי׳. בעבורא בחמרא ובמשחא. ובבני עאן ותורין. ותהי נפשהון מליא תפנוקין כגנת שקיא דמרויא. ולא ייספון לצפא עוד: אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: בכן יחדין כנשתא דישראל כד בהנגין. ועולימין וסבין כחדא. ואהפוך אבלהון לביע ואנחימנון. ואחדינון מדוונהון: ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את־טובי ישבעו נאם־יהוה: ואסבע. נפש כהניא תפנוקין. ועמי בית ישראל. ית טובי דיהבית להון יסבעון אמר יי׳: כה | אמר יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על־בניה מאנה להנחם על־בניה כי איננו: כדנן אמר יי׳. קלא ברום עלמא אשתמע בית ישראל דבכן ומתאנחין בתר ירמיה נביא. כד שלח יתיה נבוזראדן רב קטוליא מרמתא. אליא ודבכן במרר. ירושלם בכיא

עַל בְּנַהָא. מְסָרְבָא. לְאִתְנַחָמָא עַל בְּנַהָא אֲרֵי גְלוֹ: כֹּה | אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: כִּדְנָן אֲמַר יְיָ׳. מְנַעִי קָלֵיךְ מִלְּמִבְכֵּי. וְעֵינַיִךְ מִלְּשַׁגָּרָא דִּמְעִין. אֲרֵי אִית אֲגַר לְעוֹבָדֵי אֲבָהָתַיךְ צַדִּיקַיָּא אֲמַר יְיָ׳. וִיתוּבוּן מֵאֲרַע בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן: וְיֵשׁ־תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם: וְאִית סְבוּר לְסוֹפִיךְ אֲמַר יְיָ׳. וִיתוּבוּן בְּנַיָּא לִתְחוּמְהוֹן: שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתַּנִי וָאִוָּסֵר כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד הֲשִׁבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי: שְׁמִיעַ וּגְלֵי קֳדָמַי. בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּבָכַן וּמִתְאַנְחִין עַל דְּאִטַּלְטַלוּ. אָמְרִין אַיְתִיתָא עֲלָנָא יִסּוּרִין וְלָא אוּלֵיפְנָא. כְּעֵיגַל לָא מֵילַף. כְּדוּ אֲתֵיבְנָא לְפָלְחָנָךְ וּנְתוּב. אֲרֵי אַתְּ יְיָ׳ אֱלָהָנָא: כִּי־אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל־יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי: אֲרֵי כַּד אֲנַחְנָא תָּיְבִין לְאוֹרַיְתָא מִתְרַחַם עֲלָנָא. וְכַדוּ דְּאִתְגְּלִי לָנָא טַפַּחְנָא עַל יַרְכָּנָא. בְּהֵיתְנָא וְאַף אִתְכְּנַעְנָא. אֲרֵי קַבֵּילְנָא חִסּוּדֵי חוֹבַנָא דְּמִלְּקַדְמִין: הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים כִּי־מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם־יְהוָה: הֲכַבַּר חַבִּיב קֳדָמַי יִשְׂרָאֵל. הֲלָא רַבֵּי רָחִים הוּא. אֲרֵי בִּזְמַן דְּמַשֵּׁי פִּתְגָּמֵי אוֹרָיְתִי עַל לִבֵּיהּ לְמַעֲבַדְהוֹן. מִדְכַּר דְּכִירְנָא לְאֵיטָבָא לֵיהּ עוֹד. עַל כֵּין. אִתְגּוֹלַלוּ רַחֲמַי עֲלֵיהוֹן. רַחָמָא אֲרַחֵים עֲלֵיהוֹן אֲמַר יְיָ׳: עד״י

שלא להניח הנייר חלק ולהפיק רצון כל איש הדפסנו ברכות ההפטרה עפ״י נוסח ספרד.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה בְּדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק:

בָּרוּךְ | אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנֶּאֱמָן. הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. כִּי כָל־דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל־דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ. וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ. עַל־כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת. עַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת: (אמן)

בראש השנה אומרים זה

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם השבת הזה ועל יום הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. וְעַל יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לקדושה ולמנוחה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת. עַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. וּדְבָרְךָ מַלְכֵּנוּ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

נשלם סדר ההפטרות. בעזרת קורא הדורות:

הפטרת בראשית וְאַחֲזֵק החית בשוא פשוט:

הפטרת נח כִּימֵי נֹחַ תיבה אחת בסת"י כמו כימי נדת דותה וכן ת"י כיומי נח דא קדמי. וכן דעת רבינו סעדיא גאון ז"ל ועיין רד"ק ותיבת נח בפשט אחד ומלרע. כַּדְכֹּד. הכף ראשונה דגש כי היא בכלל אונירה והכף בגעיא והשוא נע על משקל ערבות עיין במחברת התיגאן; וּמִגֹּעַר בָּךְ. הגימל בשוא לבד והעי"ן נקראת בחטף קמץ עיין רד"ק ז"ל: נֹפַח. בפשט א' ומלרע: חַסְדֵי דָוִד. השוא שבסמך נע מפני המאריך שבחי"ת והדל"ת רפי וכ"ה בירושלמיים. וע"כ מסיימין בהפטרת נח בהפטרות קדמוניות וכ"כ הרמב"ם ז"ל ועיקר: נָגִיד וּמְצַוֵּה בסגול:

הפטרת לך לך נִדֹּף. הדלת קמץ וכ"ה במסרה. מִקְצוֹת. אין בקו"ף דגש גם בירושלמיים והשוא נח: תִּשְׁתָּע. התי"ו קמץ גם בירושלמיים:

הפטרת וירא ויאמר אליה אלישע. תיבת ויאמר בטרם: הנה חרדת אלינו אין פסיק אחר תיבת חרדת לְהַרְפָּה. הפה רפה: הָעֳלִים העי"ן בשוא לבד והוא נח וכן נמסר בפרשת קדושים:

הפטרת חיי שרה ולא יִחַם לו. היוד בחירק בכל הספרים: וַיִּמְצְאוּ. הוי"ו געי וַאֲדֹנִיָּה האלף שוא פתח בכל התיגאן ומסיר עליה ח' וכ"ה בכ"ד גדול: וְאֶת נָתָן וְאֶת הַגִּבּוֹרִים הווי"ן בגעיא וַאֲדֹנֵינוּ דָוִד. האלף שוא פתח ועיין במסרה סוף פ' וישב: כִּשְׁכַב אֲדֹנִי. כ"ה בכל התיגאן הכף רפה ומסיר עלה ל' רפה והטעם עלה מארכה לא תביר בכל התיגאן וכ"ה בכ"ד גדול והירושלמי: וּמְרִיא. הוי"ו געי: יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם. בחשוביהם יחי במארכה וצ"ע. וע"כ מסיימין הפטרת חיי שרה בהפטרות ישנות וכ"כ הרמב"ם ז"ל:

הפטרת תולדות עִוֵּר לִזְבֹּחַ בפשטא א' גם בירושלמיים: וְאֶת הַפִּסֵּחַ בפשט א'. מָשְׁחָת. החי"ת קמץ בנפרד. וברבים כי משחתם וכ"כ בחלק הדקדוק כי החי"ת קמץ גם בירושלמיים וכן מוכח במסרה דמסיר עלה ומקור משחת: לאיש אשר יעשנה. באולא לא בטרם גם בירושלמיים: הנני שֹׁלֵחַ בפשט א' גם בירוש':

הפטרת ויצא כִּצְבָאִים האל"ף בחירק בסת"י והי"וד נחה. והרי"ל ב' בהיפך ולא כ"ה בסת"י בכל תיבות הדומות לזה כגון עפאים. פראים. חוץ מאותן שיצאו מן הכלל ע"פ המסרה והעד תיבת תלאים שבפסוק ראשון: כִּי הוּא יִשְׁאָג קמץ בז"ק:

הפטרת וישלח שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת ה' תיבת מאת בשופר והשם ברביע: עִמָּדָךְ הקמץ שבמ"ם געי והשוא שבדל"ת נע מפני המאריך: יְרוּשָׁלַםִ בפשט א' והוא מלרע: בִּסְפָרַד. פתח באתנח בסת"י:

הפטרת מקץ זֶה בְּנִי הבי"ת דגש כי הוא רחוק: ותנו את החצי לְאַחַת בפת"ח ומסיר עלה ו' זקף פת"ח:

הפטרת ויגש הִנֵּה אני לֹקֵחַ בפשט א' ומלרע:

הפטרת ויחי לשמור חקותיו מִצְוֹתָיו. ה"ג מצותיו בלא וי"ו היפך קצת דפוסים וכ"ה בכ"ד גדול ובסת"י וכן מוכח במסרה דחשיב תיבות דנסיבין ומצותיו ולא קחשיב הך בהדייהו ש"מ דתיבה זו בלא וי"ו כגירסתנו: וְעֵדְוֹתָיו. מסיר עלה ה' מפקין וי"ו בלישנא: וּבִבְנְעָלוֹ הוי"ו בגעיא: שֵׂיבָתוֹ. בקצת מסת"י מצאתי השי"ן בגעיא וכן בדין מטעם התביר וכן תנינא דלקמן: קִלְלַנִי. הקוף בגעי"א והשוא נע ברוב התיגאן המדוקדקות: וָאֶשָּׁבַע האל"ף בחיר"ק בסת"י לא בסגול:

הפטרת שבת ור"ח מַכֵּה אִישׁ צירי. עֹרֶף מְבָרֵךְ. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ע"ה: חֵבֶל החית בצירי וכן הוא במסרה רבתא אות הקוף ערך קמץ: וְשָׂשׂ לבכם בקמץ רחב: חֲלָלֵי החית בגעיא והשוא נע: מִזִּין כבודה התרגום בנוסחאות קדמוניות מדוקדקות הגירסא כך מֵחֲמַר בריו"ש דומה למ"ש רז"ל חמר בסר ודוק והוא מבואר: וּבָאוּ מארכה וְרָאוּ טפחא בסת"י: והיה מדי חדש וכו' ארבעה ספרים אין מסיימין בהם אלא מלמעלה וסי' יתק"ק. ישעיה. תרי עשר. קהלת. קינות. עיין בפי' התפלה עץ חיים בס' ט"ב מש"ש:

הפטרת מחר חדש וְנִפְקַדְתָּ כ"ה בתיגאן הקו"ף בזקף גדול: עַל הַלֶּחֶם כתיב על וקרי אל: כִּי שְׁלֵחֲךָ השי"ן געי: מִמָּחֳרָת. המ"ם געי: שלח וקח אותו אלי בקצת תיגאן שלח בטרם לא באולא וברובן באולא ועיקר: וַיִּשַּׁק הוי"ו געי:

הפטרת שבת א' של חנוכה וְהָיוּ לִי לְעָם בטעם שופר וזקף: וְשָׁכַנְתִּי טפחא. בְתוֹכֵךְ אתנח. אֶת יְהוֹשֻׁעַ בפשט א' גם בירושלמיים: שְׁמַע נָא השי"ן געי: יְהוֹשֻׁעַ בפשט א'. אַתָּה וְרֵעֶיךָ תיבת אתה בטעם פשטא לא מהופך: תקראו איש לרעהו ה"ג בסת"י ול"ג אל גם בירושלמיים כן:

הפטרת שבת ב' של חנוכה צְרֻתָּן. בכל התיגאן אין געיא בצד"י והשוא נח וכ"ה בירוש' והתי"ו רפה ועיניך לנוכח יביטו אות ומופת בניקוד התרגום שבתיגאן שכן הוא: וְהַמֶּלְקָחַיִם הקו"ף פת"ח בכל התיגאן: לְדַלְתוֹת לדלתי. התוי"ן רפויין: וְהַמְזַמְּרוֹת הה"א געי והשו"א שבמ"ם נע:

הפטרת יום א' ר"ח וְכִעֲסַתָּה. הה"א רפה בסת"י וגם בירושלמיים: הַרְעִמָהּ הרי"ש דגש לתפארת והא אחרונה מפיק. רד"ק. ולא תֹאכַל הכ"ף בפת"ח בחשובי התיגאן ובדפוסים וכ"נ דעת המסרה ובקצתן הכ"ף בצירי: אָכְלָה ל' חטף כי הוא מקור ואין ההא סי' נקבות וחד ואכלה מצירי ועיין רש"י ורד"ק ומוסרה והה"א רפה ע"ש: וּפְנִיָּה לא הָיוּ לָהּ עוֹד. תיבת ופניה במארכה בסת"י: וַיִּזְכְּרֶהָ. הוי"ו געי: וַיֵּשֶׁב שָׁם המארכה תחת היוד והיא מלעיל:

הפטרת יום ב' ר"ה וְנִבְנֵית הוי"ו געי. הֲלָלוּ הה"א געי והשוא נע: אָרֶץ קמץ בסגולתא וּבִתְחֲנוּנִים הוי"ו געי: אֲרַחֲמֵנוּ האלף געי:

בהיות כי בעת שהדפסנו הספר היקר והנחמד הזה והיה רצוננו להדפיס התרגום על הדקדוק שלו כפי הנוסחאות הישנות ולא היה בנמצא העתק מדוקדק וספר הדקדוק הנק' מרפא לשון אין אתנו והתחלנו בהדפסתו כפי השערת שכלינו באיזהו מקומן עד שהאיר ה' עינינו ונשלח לנו מעי"ת **צנעא** דקדוק התרגום מועתק מספרי המדקדקים ראשונים ואחרונים כל דבר בשם אומרו יהי מכירנו ברוך. וכדי לזכות את הרבים ולעמוד על אמתתם של דברים הרהבנו עוז בנפשינו להעלות את הדקדוק הנז' על משבח הדפוס לרוות נפש צמאה ומגלים אנו דעתנו בזה שאם יש נוסחאות שנראים בעיני הקורא כדבר מוזר ח"ו שאל יאשימנו ולא עלינו תלונתו לפי שאין אנחנו מכריחים באלו הנוסחאות אלא שליחותייהו דרבנן עבדינן ומאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דאבות. והבוחר יבחר והיה זה שלום וה' יברך את עמו בשלום אבי"ר.

בראשית

ולבית **כְּנִישַׁת** מיא וכו'. נ"ב כ"ה בנוס' ישנה וכ"כ הרמ"ל ז"ל: **בצלם אלהים** ברא יתיה וכו'. נ"ב כ"ה נוס' תימן וכ"כ היא"ר והרמ"ל וכ"ה במסו' התרגום: ארי לא אחית יי **אלהים מטרא** וכו'. נ"ב כ"ה נס' תי' וכ"כ היא"ר וכ"כ מהרי"ץ והרמ"ל ז"ל: ואנש לית למפלח ית **אֲדַמְתָא**. נ"ב ה"ג וכ"ה בכל סת"י וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל וכ"ה במס' התרגו' אדמה אדמתא ג' דין. והשקה דבסמוך. מזבח אדמה: נשמתא **דְחַיֵי** וכו'. נ"ב היו"ד רפי וכ"כ היא"ר ז"ל ועיין מ"ש בריש חיי שרה. ואח"ז רב ראיתי נוס' א' ישנה שגם זו היו"ד דגש: ומתמן **מתפרש וְהָוֵי** וכו'. נ"ב עיי' מ"ש הרמ"ל ז"ל. ואני הצעיר מצאתי בנ"י דגרים **יתפרש וִיהֵי** וצ"ע: **וְדַהֲבָא** דארעא ההיא וכו'. נ"ב בני"ש על קלף גר' **וְדַהֲבַהּ**: הוא **דמקיף** הוא **דמהליך** וכו'. נ"ב בכל נוס' ישנות כולן בלא דל"ת הוא **מקיף** הוא **מהליך** וכ"כ הרמ"ל ז"ל: אעביד ליה סמך **כקבליה**. נ"ב ה"ג בכ"ף לא בלמ"ד: למחזי מא יקרי **להון** וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י **להון**: וחויא הוה **חכים** וכו'. נ"ב בכל נוס' ישנות **עֲרִים** וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל וע"ע שם: ואמר לאתתא **בקושטא אמר** יי' וכו'. נ"ב ה"ג בכל סת"י **בקושטא אמר** ול"ג **ארי**. וכ"כ הרמ"ל ודכוותה בפ' וילך ואף כי אחרי מותי **ואף בתר** וכו' ואין בו **ארי** בכל הישנות: **יִתְפַּתְּחָן** עיניכון וכו' נ"ב ה"ג בלא וי"ו וכ"ה בכל הישנות וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל **והחית** בקמץ: וכובין **וְאָטְדִין**. נ"ב בנ"י **ואטטין** ועיי' מ"ל: **בזיעתא** דאפך וכו'. נ"ב בנ"י **בדיעתא** בדל"ת: עד **דתתתב** לארעא וכו'. נ"ב בכל הישנות **דְתִתָּתַב** וכ"כ היא"ר והרמ"ל והרי"ץ בח"ה: הות **אמא** דכל בני אנשא. נ"ב כ"ה נוסח' תימן **אִמָּא** בכל הישנות: למפלח **בארעא** דאתברי מתמן. נ"ב כ"ה נוס' תימ' **בארעא** וכ"כ היא"ר והרמ"ל וכ"ה במסו' התרגום: ותריך ית אדם **ואשרי** וכו'. נ"ב בקצת נוס' ישנות ואשרי ובקצת גר' **וְאַשְׁרְיֵהּ** וכ"כ הרמ"ל ז"ל: קניתי גוברא **מן קדם** יי'. נ"ב כ"ה נוס' תימ' וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל: מאבא דארעא **קורבנא** קדם יי'. נ"ב כ"ה ברוב הישנות ול"ג **תקרובתא**. וכ"כ הרמ"ל ושכן הוא במס' התרגו' ובקצת נוס' **מנחתא**. ע"כ: ואמר לא **יְדַעְנָא** הנטר וכו'. נ"ב בני"ש היו"ד בקמץ ועיין מ"ש היא"ר בפ' ויצא. ע"כ: זרעיין **דְעֲתִידָן** וכו'. נ"ב הדל"ת בקמץ כי הוא ל' נקבה. וכן **קַבְּלָן** הלמ"ד קמץ. ע"כ: ארי תפלח **בארעא** וכו'. נ"ב כ"ה נוס' תי' **בארעא** וכ"כ היא"ר לעיל וכ"ה במס' התר' ע"כ: **לכין** כל **קטוליא** קין וכו'. נ"ב ה"ג **לְבֵן** כל **קְטוֹלַיָא**. וכ"ה ברוב הישנות. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל וכ"כ מהרי"ץ בח"ה. ובקצת ני"ש גר' **בכין** כל **קטוליא** ע"כ: רבהון דכל **דמנגן** וכו'. נ"ב בכל הישנות גר' **דְמַנֵן**. ודכוותה בעמוס ו'. הפורטים על פי הנבל ת"י דמנן על פום וכו'. וכבר האריך בשבח נוס' הראשונים הרמ"ל ז"ל ע"ש. ע"כ: דבדיליה אנא סביל חובין **לְמְמַת** וכו'. נ"ב בכל הישנות ל"ג תי' **לממת** וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ארי **שבעה** דדין אתליאו וכו'. נ"ב ה"ג **שבעה** בלא למ"ד וכ"ה בכל הישנות. ע"כ: דין **סְפַר** תולדות אדם וכו'. כ"ה בקצת ספרים ישנים בשוא. ע"כ: וליתוהי ארי **אֲמִית יתיה** יי'. נ"ב כ"ה נוס' סת"י וכ"כ מהרי"ץ ז"ל בח"ה וכ"כ נל"ג ושכ"כ באונ"ר ושכן היא נוס' רבותינו בעלי התוס' דל"ג תיבת **לא** ובקלף ישן נושן מצאתי הנוס' **ארי אֲמִיתֵיהּ** וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ארכא **יהיב** להון וכו'. נ"ב כ"ה נוס' סת"י ע"כ: וכל **יצרא** מחשבת וכו'. נ"ב כ"ה בנוס' יש' **יִצְרָא** ע"כ: ואמר **למתבר** תוקפהון וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י **ואמר למתבר**. ול"ג תי' **במימריה**. שכבר הזכירה בתחלת הפ' וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ:

פרשת נח

אנש אורחיה על ארעא. נ"ב כ"ה נוס' סת"י ול"ג **ית אורחיה** אלא **אנש אורחיה**. ע"כ: **וְתַרְעָה** דתיבתא וכו' נ"ב הה"א מפיק בכל הישנות וכ"כ היא"ר והרמ"ל ע"כ: והכנוש לותך **ויהי** לך וכו'. נ"ב ברוב הישנות **ויהון** לך ובקצתן **ויהי**. ע"כ: מכל בעירא **דַכְיָא** וכו'. נ"ב הדל"ת בפת"ח וכן כולהו. ע"כ: ומן בעירא **דליתוהי דכי** וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י **דליתוהי דכי** וכן הבריה דלקמן. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"ש שהאריכו בזה. ע"כ: תרין תרין עאלו **עם** נח. וכו' נ"ב ה"ג **עם** וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל דלא כנ"א **לות**. ע"כ: מבועי **תהום רבה** וכו'. נ"ב **תהום רבה** קרא ותרגום. ע"כ: וכוי' דשמיא **אִתְפְּתַחָא**. נ"ב **אתפתחא** באל"ף לסי' הנקבות. ע"כ: ואתא נח **ותלת** נשי בנוהי וכו'. נ"ב כ"ה נוס' ספרינו **ותלת** ול"ג **ותלתא**. מ"ל. ע"כ: **ואגין** יי' **עלוהי**. נ"ב כ"ה נוס' סת"י דל"ג תי' **במימריה** וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ושלח ית עורבא **וּנְפַק** מיפק וכו'. נ"ב בקצת ני"ש **וּנְפֵיק** וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: והא טרף זיתא תביר **מחת** בפומה וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י ודלא כני' הדפוסים **מחית** או **נחית**. מ"ל. ע"כ: ובכל נוני יומא **בידכון מסירין**. נ"ב כ"ה נוסחתינו ול"ג יהון. ע"כ: **דיישוד** דמא דאנשא וכו' נ"ב בנס' ישנות מדוקדקות **ודיישוד** בוי"ו וכ"כ הרמ"ל. ע"כ. ע"ש: דא את **קים** דאנא יהיב וכו'. נ"ב בקצת ני"ש **קְיָמָא** וברובן **קְיָם**. ע"כ: וישרי שכינתיה **במשכני שם** וכו'. נ"ב כצ"ל. ע"כ: נבר **ללישניה** וכו'. נ"ב כל שם

לישן מצאנוהו בספרים ישנים מדוקדקים ברגש השי"ן וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ובתר כן אתבדרא וכו' נ"ב באל"ף כי זרעית ל' נקבות. ע"כ: והות כל ארעא לישן חד וכו' נ"ב כ"ה בני"ש בתי"ו. ע"כ: ונשרופינון בנורא וכו'. נ"ב כ"ה נוס' סת"י. וכ"כ היא"ר והרמ"ל והרי"ץ בח"ה. ע"כ: ואתגלי יי' לאתפרעא על עובד וכו'. נ"ב בקצת ישנות ל"ג לאתפרעא וכ"כ הרמ"ל ז"ל ובקצתן גר' לה. ע"כ: עמא חד ולישן חד וכו'. נ"ב השי"ן דגש. ע"כ: אנש לישן חבריה. נ"ב כ"ה נוס' סת"י אנש. כי שם אנש כולל זכר ונקבה וכ"כ הרמ"ל ז"ל ע"כ:

פרשת לך לך

עד מישרי מורה וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י מישרי בלשון רבים וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: ממדנח לבית אל ופרסיה למשכניה וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י ופרסיה כפיק ה"א וכן כולהו וית אהלה דיצחק וכן דיעקב אשר נטה שם אהלו כולהו מפיק ה"א. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: ויהי ארי יחזון יתיך מצראי וכו'. נ"ב ה"ג ארי וכ"ה בסת"י וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל ע"ש. ע"כ: איטרי כען דאחת את וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י דלא כנ"א אחתי וכ"כ הרמ"ל ז"ל ע"ש מילתא בטעמא. ע"כ: ואברם תקיף לחדא וכו'. נ"ב כ"ה בני"ש בל' קל וכן תרגמו הרס"ג בערבי עצם. ולא כמ"ש הרמ"ל ז"ל. ע"כ: דפרסיה המן וכו' נ"ב מפיק ה"א ועיין לעיל. ע"כ: ואם את לדרומא ואצפנך. נ"ב כ"כ מהרי"ץ בח"ה ואחריו כל אדם ימשוך לגרוס כן. אבל בכל ספרי הראשונים מצאנו הנוס' אנא לצפונא וגם בדפוסים כך היא הנוס' המפורסמת וכ"כ הרמ"ל ז"ל ועיקר. ע"כ: אברם יתיב וכו' ולוט יתיב וכו': נ"ב כצ"ל היו"ד בשוא כי יתיב בקמץ הוא הר' יושב ופשוט. ע"כ: בתר דאתפרש לוט מעמיה וכו'. נ"ב כ"ה בכל סת"י גם בדפוסים ופשוט. וכ"כ היא"ר ז"ל. ע"כ: כמא דלית אפשר לגבר לממני ית וכו'. נ"ב בני"ש על קלף גרים דימני וכ"כ היא"ר ז"ל. ע"כ: עבדו קרבא עם ברע וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י דלא כנ"א סדרו וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ית כל חקלי עמלקאה וכו'. נ"ב כ"ה בכל נוס' ישנים חקלי בל' רבים וכן תרגמו הגאון בערבי ציאע שהוא ל' רבים ודכוותיה בפ' וישלח שדה אדום לחקלי אדום. בשדי מואב בחקלי מואב. ע"כ: עם כדרלעומר וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י עם וכמו שתרגם לעיל את ברע עם. ע"כ: ארי אשתבי אחוהי וכו'. נ"ב כצ"ל ול"ג בר אחוהי. ע"כ: ואתפליג עמהון בליליא וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י בבי"ת וכ"כ הרמ"ל והיא"ר ז"ל. ודכוותיה ויקם פרעה לילה. תר' בליליא. ולילה בעמוד אש. ובליליא. ע"כ: הוא בית ריסא דמלכא. נ"ב כצ"ל ול"ג תי' אתר וכ"ה בכל הישנות. ע"כ: קריב קדמי עגלין תלתא וכו'. נ"ב כ"ה בני"ש עגלין תלתא ועזין תלת ודכרין תלתא. וכ"כ היא"ר והרמ"ל. והטעם שעזים לשון נקבות. ע"כ: ואפרח יתהון אברם. נ"ב בכל הנוס' הישן גר' ואתיב וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: והות שמשא עאלת וכו'. נ"ב כ"ה בכל ספרים ישנים והות בתי"ו וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל.

אבל ויהי השמש לבוא. תר' והוה. ע"כ: לבנך אתין ית ארעא הדא וכו'. נ"ב כ"ה בכל סת"י ישנים כי הוא ל' עתיד ודרך הכתוב לדבר בל' עבר במקום עתיד. והתרגום דרכו לפרש אמתת הענין. וכן תרגמו הרס"ג ז"ל בערבי אעטי בל' עתיד. ע"כ: ואמר הגר אמתא דשרי וכו'. נ"ב לא מפיק ה"א בכל היש'. ע"כ: ואף אנשא יהון צריכין ליה וכו'. נ"ב כצ"ל ול"ג בני ובנוס' ישנות גר' בל' יחיד ואף אנשא יהי צריך ליה. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: אף אנא שריתי חזיא וכו'. נ"ב כצ"ל וכ"ה בנוס' דוקני וכל הישנות וכ"כ הרמ"ל ז"ל שכן עיקר ודלא כנ"א דגר' הכא. ועע"ש שהאריך בזה. וכ"כ היא"ר ז"ל בפ' בראשית. ע"כ: דין קימי דתטרון וכו'. נ"ב ה"ג בל' זכר וכן לקמן והיהה בריתי. ויהי. וכ"ה בני"ש וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: ויהי קימי וכו'. נ"ב כצ"ל בל' זכר ועיי' לעיל. ובמסורת התר'. והיתה דמתרגם ויהי ג'. והיתה מחית המכוה. והיתה גאלתו. ודין. ע"כ: מלכין דשלטין בעממיא וכו'. נ"ב כ"ה בכל הישנות בלא וי"ו. ע"כ: אתגזר אברהם וכו'. נ"ב בני"ש על קלף. גזר. ע"כ: אתגזרו עמיה. נ"ב בני"ש גר' גזרו עמיה:

פרשת וירא

אשכחית רחמין בעינך וכו'. נ"ב כצ"ל וכ"ה בכל נוס' תימן המדוייקות. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל ושיש בו מסורת שהוא מתורגם בעינך. ע"כ: ולבית תורי רהט אברהם וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י ול"ג ולות. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: והא ברא לשרה אתתך וכו'. נ"ב ה"ג ברא. וכ"ה במס' התר' וכ"כ הרמ"ל. ע"כ: אעביד עמהון גמירא אם לא תייבין. ואם תייבין לא אתפרע. נ"ב כ"ה ברוב הספרים חדשים גם ישנים. אבל בקלף א' ישן נושן מצאנו כנוסחת היא"ר דגרים כך אעביד עמהון גמירא אם תייבין ואם לא אתפרע. ועמ"ש בזה היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: הדין בל' תימה כי כן דרכו של אונקלוס להסיר התימה כדאשכחן בפ' בלק שתר' ההוא אמר ולא יעשה. הוא אמר ועביד. ועוד שאלו תרגמו בלא תימה כל' מקרא הל"ל לא יעביר דינא. אלא ודאי קושטא קאי שגירסת הדין משובשתא היא. ומצוה לתקנה דיין בלא ה"א. וכ"כ היא"ר והר' נל"נ ושכ"כ האונ"ר והר' בעל נתה"ש ז"ל. ע"כ: הא כען אסגיתי וכו'. נ"ב ה"ג וכן חבריה דלקמן. ול"ג שריתי. וכ"כ היא"ר וכ"ה במס' התר'. ושכן הדין נותן שהרי כבר דבר אברהם. וכ"כ הרמ"ל והרי"ץ בח"ה. ע"כ: בבעו כען אחי וכו'. נ"ב בקצת ני"ש לא גר' הכא תי' כען. וכמ"ש הרמ"ל והיא"ר ז"ל. ובקצתן גר' כען ע"כ: דלא ידעינין גבר וכו' נ"ב כ"ה ברוב הישנות. וכ' הרמ"ל שכן עיקר. וגירסת ידעונין מעות. ע"ש שהאריך בזה. וכ"כ היא"ר. ע"כ: מחו בשברריא וכו'. נ"ב כ"ה בני"ש בקמץ. ע"כ: ודחקו מלאביא וכו' נ"ב כ"ה בכל הישנות. גם בכ"י מהר"י גופאן. ע"כ: והוה כד אפיק יתהון לברא וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י אפיק בל' יחיד. וכ"כ היא"ר וכמ"ש רש"י שא' הוא שהיה מציל. ודלא כנ"א אפיקו. ע"כ: ואמר לוט להון בבעו יי'. נ"ב כ"ה בסת"י ול"ג כען וכ"כ הרמ"ל והיא"ר ז"ל

ז"ל. ע"כ: והות קמא דמלחא. נ"ב בס' ישנים גר' דמלח ע"כ: איתא נשקי ית אבונא וכו'. נ"ב בני"ש גר' איתו ובקצתן איתא. ע"כ: הא שכיבית רמשי וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י ול"ג רמשא. ע"כ: על שרה אתתיה אחת היא וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י בלא יו"ד. ע"כ: הלא הוא אמר לי אחת היא וכו'. נ"ב ה"נ ג"כ בלא יו"ד. ע"כ: דא טיבותיך וכו'. נ"ב ה"נ דא. כי טבתא ל' נקבה. וכ"כ היא"ר. וכ"כ במס' התר'. זה דמתר' דא ד'. זה חסדך. מהנה אלקים זה. עלו זה. בעבור זה ע"כ. והביאה היא"ר והרמ"ל. וכ' ומסורת סייג להורה. וכ"ה ככל הישנות. ע"כ: פסות דיקר. וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י ול"ג עינין. ע"כ: ואמרת מהימן דאמר וכו'. נ"ב ה"נ מהימן. ול"ג מאן וטעות הוא כי כן דרך התרג' להסיר התמיהה. וכמש"ל וכ"כ הרמ"ל ז"ל. וכ"ה בכל הישנות ופשוט. ע"כ: והוה רבי קשתא נ"ב בכל ני"ש גר' רביא. וכ"מ בס' מ"י שהביא ת"א כמו שהוא בני"ש רביא. וכן פי' רס"ג בערבי גלאם ראם. ובדפוסים גרסי רבי קשתא ופי' מורה בקשת וכמ"ש רש"י והמפרשי' ז"ל. ועכשיו הגיהו הספרים ומחקו האלף והניחו תי' קשתא כמו שהיתה בל' כבד ולא הרויחו בזה כלום כי גם התרגום והוא נער רבי. וטוב לאחוז בנוס' הישנה שהיא יותר מבוררת מלהיות פוסחים על ב' הסעיפים. ע"כ: ונסיב אברהם ית אעי וכו'. נ"ב בקצת ני"ש ודבר ובקצתן ונסיב. ע"כ: וחזא והא דכרא אחיד וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י ול"ג תי' חדא. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: בכין יתאמר כיומא הדין וכו', נ"ב כ"ה נסת"י כיומא ככ"ף לא בבי"ת. גם הרס"ג תרגמו בערבי. פי מת'ל הדא אליום וכו'. ע"כ:

פרשת חיי שרה

והוו חיי שרה וכו' נ"ב היו"ד דגושה. וכן כל ל' חיי וחיא בכל הספרים המדוקדקים היו"ד בדגש כתר' השעיר החי. צפירא חייא שתי צפרים חיות. חיין. הבשר החי. בשרא חיא. ובהפטרת מקץ. בני החי. ברי חיא. וכן כולם. וכן ת"י חי נפשך. חיי נפשך. וכן בנוסח על דא יתברך וכו' שאומרים אחר תרגום ההפטרה חיא וקיימא. וכ"ה ל' הכ' בדניאל אלהא חיא וכו' ועכשיו העולם מרפין קצת מהן וקצתן מדגישין אותו. ע"כ: למספדה דשרה וכו'. נ"ב ה"נ בדל"ת לא בלמד. והטעם הוא מפני שאחרים הם הספדנים. והאבלים בוכים. (יא"ר ורמ"ל). ע"כ: רב ק' יי' את בינגא וכו'. נ"ב ה"נ רב בקמץ וכ"ה בכל הישנות. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: בשפר קברנא וכו' נ"ב גר' הקו"ף בפת"ח. וכן בפר' וישלח. המדלית קברין. ובפ' חקת או בקברא בפת"ח הקו"ף ע"ם חמרא אבנא. ובני"ש מצאנו גם שם קמחא בפתח הקוף וכ"כ ג"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: לא ימנע מנך וכו'. נ"ב נוס' ספרי תימן לא יכלי וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל ודלא כינ"ר ימנע ע"ש. ע"כ: בכסף שלים וכו' נ"ב ה"נ. ול"ג בכספא ועיי' רמ"ל. ע"כ: יתנה לי וכו'. נ"ב ול"ג יתנינה. וכ"ה במס' התר' וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: אם עבדת לי טיבו וכו'. נ"ב ה"נ וכ"ה נס' סת"י ודלא כי"ג אם את עביד לי טיבו. ודכוותיה בפר' תשא, אם תשא חטאתם. אם שבקת לחוביהון. רמ"ל. ע"כ: אתין כספא וכו' נ"ב עיין מ"ש בזה מהרי"ץ בתשו' סי' קפ"ו. ועיי' הרמ"ל מ"ש עליו בזה. ע"כ: בינא ובינך וכו'. נ"ב בני"ש הנו"ן בפת"ח. ע"כ מתקבל סחורה וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י וכן לקמן בפ' וישלח שבו וסחרוה. ועבידו בה סחורה וכ"כ היא"ר ודלא כמ"ש כאן הרמ"ל לחלק ביניהם: ע"כ. שו כען ידך וכו'. נ"ב ה"נ וכ"ה בכל הישנות וכ"כ הרמ"ל. ודלא כנ"א שוי. ע"כ: וכל טוב רבוניה בידיה. נ"ב ה"נ וכל טוב קרא ותר'. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל דלא כנ"א שפר. ע"כ: דנפקן מליתא. נ"ב המ"ם בפת"ח. ע"כ: נפקן לממלי מיא. נ"ב נוסח' תי' יפקן. וכ"כ היא"ר והרמ"ל גם הגאון תרגמו בל"ע יכרגן. וכ' הרמ"ל שכן מוכרח לתרגם שהרי בסיפור שני נאמר והיה העלמה היוצאת. ומתרגם דתפוק ולא דנפקא. ועוד דלגיר' נפקן נמצא מתפלל על מה שעבר שתפלתו תפלת שוא. מה שא"כ לגיר' יפקן שהוא ל' עתיד. ע"כ: ותהי עולימתא וכו' נ"ב כצ"ל ותהי וכ"ה במס' התר' הרמ"ל ע"כ: ארכיני כען קולתיך וכו'. נ"ב בני"ש הכ"ף בפתח כי כן יאות לומר לנקבה וכן תי' אשקיני. דלקמן הקו"ף בפתח מפני שהוא מדבר עמה לנוכח. אבל לזכר יאמר אשקיני בחירק ע"ם אחזיני דבפר' כי תשא. ע"כ: ואמר אשקיני כען וכו' נ"ב הקו"ף בפתח בכל הישנות. ע"כ: וגוברא שהי וכו'. נ"ב עיי' מ"ש בזה הרמ"ל ז"ל. ומיהו ברוב היש' גר' שתי וכ"כ היא"ר וכפי' הא' שכ' היא"ר מצאתי גם אני להרז"ה בס' מדרש החפץ. גם בס' אור האפלה ג"כ דברים מסכימים לפי' התר'. גם במד' רבה אמרו שהיה ממצמץ ומסתכל בה. ור"ל שהיה מוצץ בפיו המים מעט להראות שהוא שותה ומסתכל בה. ואעפ"י שהמפרשים נמשכו אחר פי' רש"י בפי' תי' מצמץ. נ"ל מה שכתבתי. ע"כ: בית אחוהי דרבוני. נ"ב בכל הישנות גר' לבית בלמ"ד וכן נכון לפי הענין שהוא כמו אל בית. ותי' אחוהי בשורק לא בחולם בכל הישנות. ואעפ"י שבל' הכתוב הוא נקוד בצירי שהוא ל' רבים. עכ"ז לא רצה המתר' לחלק בין זה שהוא בל' רבים לדלקמן שהוא בל' יחיד. וכן עשה הגאון ז"ל שהעתיקה ג"כ בל' יחיד אלי' בית אבי מולאי. וכ"מ שכ' גל"ג שהמתר' האשכנזי ג"כ לא חילק ביניהם. ובנוס' דידן גם בתר' אונקלוס אין חילוק ביניהם כי כולם בל' יחיד. ע"כ: לחרא ורבא וכו'. נ"ב בני"ש גר' וסגי כי הוא ל' רבוי ממון אבל ויגדל הילד ורבא. וצ"ע. ע"כ: ישלח מלאכיה עמך וכו'. נ"ב כ"ה בכל הישנות אבל קדמך תר' לפניך. ע"כ: ואתיתי יומא דין לעינא. נ"ב כ"ה בני"ש להבדילו יפה מתר' ותבא. ע"כ: אשקיני כען. נ"ב הקו"ף בפתח בכל הישנות. וכ"ב היא"ר ז"ל. ע"כ: למללא בלבי וכו'. נ"ב ה"נ ודלא כיש גור' עם לבי וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: ואתנחם יצחק בתר אמיה. נ"ב כ"ה נוסת"י. ול"ג בתר דמיתת וכ"כ הרמ"ל ע"ש. ע"כ: בסיבו טבא סיב וסבע ואתכניש וכו'. נ"ב ה"נ ואין בו יומין. וכ"ה בישנות וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ:

פרשת תולדות

מפדן דארם וכו'. נ"ב כ"ה בנ"י. ע"כ: כוליה כגלים דסער. נ"ב בקצת נ"י כּכלן. וכ"כ היא"ר ז"ל וברובן נו' כגלום בוי"ו. ע"כ: גבר נְחַשׁ יִרְכָן וכו'. נ"ב בכל הנוס' הישנות נְחַשׁ יִרְכָן. וכ"כ בס' אור האפלה. וכ"ה גירסתי' וכמ"ש הרמ"ל ז"ל וכ"כ מהר"א הלוי בגליון חלק הדקדוק. ע"כ: זבין כיום דִּלְהֵי וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י בלא נו"ן וכ"כ היא"ר. וכ"כ רמב"ן שכ"ה בנוסח' בדוקות ומדוקדקות וכ"כ מהרי"ץ בח"ה. וכ"כ הרמ"ל שזוהי הגיר' העיקרית. ע"כ: דמיחד בעמא יָת אתתך. וכו' נ"ב כ"ה בכל נוסת"י. וכ"כ הרמ"ל ושכן הוא במסורת התרגום. ע"כ: וַעֲבִידָה סגי וכו'. נ"ב כ"ה בכל נסת"י וַעֲבְדָה קרא ותר'. וכ"ה במס' התר'. וכ"כ היא"ר והרמ"ל. וכ"כ מהרי"ץ בח"ה. ע"כ: דהוה קרי להון אבוהי. נ"ב בקצת ני"ש דקרא. ע"כ: לנא וניפוש בארעא. נ"ב בנסת"י וְיִפְּשֵׁנָא. וכ"כ היא"ר וה' גל"ג וכ"כ הרמ"ל וכן העתיקה רס"ג בערבי וינמינא. ועיי' הטעם שו"ש. ע"כ: וסליק מתמן לבאר שבע.' נ"ב כ"ה הגי' הנכונה. ולא כנ"א ואסתלק. וכן הוא ברוב הישנות. ע"כ: וסיעַת מְרַחֲמוֹהִי וכו'. נ"ב בנ"י וסיעת רָחֲמוֹהִי. וכ"כ היא"ר ז"ל ובקצת נוס' מְרַחֲמוֹהִי המ"ם נקוד בשוא לא בצירי וכבר האריך בזה בס' מרפא לשון, ע"ש. גם בס' מכלל יופי כ' שלדעת התרגום המ"ם היא מ"ם השמוש. וכמ"ש הרמ"ל ונוס' משובשת היא שנזדמנה לרש"י שהיתה המ"ם נקודה בצירי. ע"כ: וְכָהֲיָא עינוהי מלמחזי. נ"ב בנ"י נקוד הוי"ו בשורק. והה"א בפתח וּכְהַיָא והיא דייקא טפי. והרמ"ל נדחק בזה ולא עיין יפה. ע"כ: לית אנא ידע יומא דאמות. נ"ב בנ"י יום מותי קרא ותרגום. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: סב כען זֵינָךְ סֵיפָךְ וכו'. נ"ב כולן בצירי. ודכותה הורר עדיך. תר' אעד תקון זֵינָךְ בצירי וכן כל ל' סיף בצירי. בישעיה סי' ב' וכתתו חרבותם. סֵיפֵיהוֹן. וביחזקאל סי' אבל כל ל' אחרית מתורגם סוֹפָא בוי"ו כמו באחרית הימים. בסוֹף יומיא. ותהי אחריתי. סוֹפִי. להיטיבך באחריתך. בסוֹפָך. ועד אחרית שנה. סוֹפָא דשתא. ע"כ: איזיל כען לענא וכו'. נ"ב כ"ה בכל הישנות ואין בו לות. ע"ש. ע"כ: מאם יְמוּשְׁנַנִי אבא וכו'. נ"ב השין רפי בכל הישנות. ע"כ: אסתחר וַאֲכוֹל מצידי וכו'. נ"ב בכל הנוס' הישנות האלף בשוא כי הוא ל' ציווי. ולכן אין לתרגמו וְאֵיכוֹל כי זה הוא תר' ואוכלה. והיא"ר כ' כי הר' ואכלה ותיכול. ע"כ: ואמושנך ברי. נ"ב השין רפי בני"ש. ע"כ: וידיא ידי עשו. נ"ב כ"ה נסת"י ידי עשו קרא ותר'. וכ"כ היא"ר. ע"כ: קריב לי ואיכול וכו'. נ"ב ברוב הישנות קריב קדמי. ע"כ: וַאֲרִיחַ ית ריחא וכו'. נ"ב בכל הישנות וַאֲרִיחַ. ע"כ: וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן לך מלכון וכו'. נ"ב ה"ג בלא וי"ו. כי מלכון הוא ל' נקבה כמו שתרגם לעיל ושני לאמים. ותרתין מלכון וכו' וכ"ה בכל הישנות. ע"כ: ואעיל לאבוהי וכו'. נ"ב ה"ג ול"ג ואיתי. וכ"ה בכל הישנות וכן תר' לעיל ויבא לו יין. ואעיל. והבאת לאביך. ותעיל. ע"כ: שבקת לי בִּרְכָא. נ"ב כ"ה בנ"י באלף. וכ"כ היא"ר והרמ"ל.

ע"כ: הא רָב שויתיה וכו'. נ"ב נסת"י בקמץ. ודכוותה תר' לעיל נשיא אלהים. רָב ק' יי'. וכן תהי' לו לאלהים. לְרָב. ע"כ: מן קדם בנת חתאה וכו' אתתא מבנת חתאה וכו' נ"ב כ"ה נוס' תימן בשתיהן. ודלא כמ"ש היא"ר שבראשונה קרא ותר' ע"כ:

פרשת ויצא

וַאֲתִיבִנָּךְ לארעא הדא. נ"ב האל"ף בשוא בספ' תי' ע"כ: ואמר בקושטא יקרא דיי' וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י תי' יש בלא תרגום. ע"כ: וּמְגַנְדְּרִין ית וכו'. נ"ב ברוב הישנות גר' וּמְנַהֲרִין. וכן הא דלקמן וינדרון. טולם אין בהם גימל. וכיוצא בזה כ' היא"ר ז"ל בפסו' ויגל. ע"כ: ואמר להון הֲיָדַעְתּוּן ית לבן וכו'. נ"ב בקלף ישן מצאנו הנוס' הֲיָדְעִיתוּן וכ"כ היא"ר ופי' הוא ז"ל כלו' ידעין אתון וכ"כ הרמ"ל שנוס' זו מדויקת יותר. וכמו שאנו מתרג' בהפט' בשלח גדולים חקרי לב הלא יָדְעִיתוּן. וכ"ה במס' התר'. ע"כ: לא יתעביד כן באתרנא. נ"ב בקלף ישן גר' מתעביד. ובמס' התר' מתעביד ב'. מכל אשר יעשה מגפן היין. לא יעשה כן. וכ"כ הרמ"ל. ע"כ: הָנַנִי יי' וכו'. נ"ב בנ"י הנון דגש וצ"ע. ע"כ: כאחתי ואף אתיהיב לי. נ"ב כ"ה נסת"י בוי"ו וכ"כ בס' מרפא לשון. ע"כ: וְתִסְבִּין. אף ית יברוחי וכו'. נ"ב בכל הישנות גר' ותיסבין. וכ"ב הרמ"ל ושכ"כ היא"ר ז"ל בפ' בראשית. וכן תרגמו הגאון ר"ס ז"ל בערבי. וכ"ה גם בדפוסים המדויקים. וכן הביא ת"א בס' מ"י ותיסבין. ע"כ: כנש יי' ית חִסְדִּי. נ"ב כ"ה נוס' ספת"י ולא כנוס"א חִסּוּדִי. וכ"ה ביא"ר וכ"כ הר' מ"ל. ע"כ: רַטִּיבָן ודלוז וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י בי"ת קמץ כי חוטרין ל' נקבות כמו נשין. שנין. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: דאתגליתי עלך בְּבֵית אל וכו'. נ"ב בנ"י חסר בי"ת השמוש וכ"כ היא"ר ז"ל. ע"כ: וְדַבַּר ית כל גיתוהי. נ"ב בנ"י וּדְבַר בל' קל. וכן במס' התר' וינהג דיעקב וּדְבַר וינהג דמשה וְדַבַּר. וכ"כ ה'מרפא לשון. ונ"ט לשבת בזה ע"ש. ע"כ: למא אִטְמַרְתָּא וכו'. נ"ב בכל ספת"י טְמַרְתָּא. גם בכ"י מהר"י גזפאן בלא אלף. כי לא קאי אלא על הסתרת עת ההליכה. וכן העתיק הגאון בערבי אכפית. ופשוט. ע"כ: למעבד עמכון בִּישׁ. וכו' נ"ב בנ"י גר' בישא. ע"כ: אתר דתשכח וכו'. נ"ב כ"ה בכל הנוס' ולא כנ"א עם. ע"כ: בֵּינָא וּבֵינָךְ יומא דין נ"ב בפתח תחת הנו"ן בכל הישנות. ע"כ:

פרשת וישלח

אֲתָנֵי עסרין. נ"ב כ"ה בני"ש ביו"ד. ע"כ: הֵימַן את וּדְמַן אלין. וכו' דעבדך דיעקב כולן בדל"ת בספת"י. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ואמר טוֹל ונהך. נ"ב בספת"י וספ' ספרד הגיר' נִיטּוֹל בנו"ן וכ"כ היא"ר וכבר האריך בזה הרמ"ל לקיים הנוס' הישנה ניטול בדברי' אמיתיים וכ"כ מדברי הר' מ"י שכתב כי הנון נסעה נון הרבים. וכן תרגמו הגאון ר"ס בערבי נמצי ונרחל. ע"כ: וּמַלִּי על לבה דעולימתא. נ"ב כ"ה נוס' ספת"י וּמַלִּי וכ"ה במס' התר'. וכבר האריך בשבח נוס' זו בעל אוג"ר בביאור המס' וכ"כ בס' מרפא לשון. ע"כ: וכן לא כשר

דיתעביד. נ"ב כ"ה בכל הנוס' היש'. וכ"כ מהרי"ץ בח"ה. ע"כ: ועבידו בה סחורתא. נ"ב בנ"י המדוק' סְחוֹרָא. וכ"כ היא"ר ז"ל וכ"ה ג"כ בקצת דפוסים. אבל תר' ויסחרו דלקמן. סחורתא. ע"כ: ארי חִסְדָא היא לנא. נ"ב כ"ה נסת"י וכן תרגם לעיל בפ' ויצא. חרפתי חִסְדָאי. ול"ג חסודא חסודי בל' כבר. וכן מצאנו גם בתר' יונתן בשמואל א' י"א ושמתיה חרפה, ואשוינה חסדא. וכן שם בסי' כ"ה את ריב חרפתי. ית דין חִסְדַאי. וכן בשמואל ב' אנה אוליך את חרפתי. חִסְדִי. וצ"ע להבדיל בינו ובין תר' ויט אליו חסד דמתורגם חִסְדָא. איברא כי מצינו הרבה ל' חרפה דמתור' חסודא. ביהושע סי' ה'. בישעיה סי' כ"ה וסי' ל' וסי' נ"א. וגם בעל המתורגמן כ' כי רוב ל' חרפה מתורגם חִסְדָא, וצ"ע. ע"כ: כמא דאנון גזירין. נ"ב בספת"י הגיר' גְּזִרִין. וכ"כ היא"ר והרמ"ל. וכן תרגמו הרס"ג בערבי מכתתנין בל' בינוני ולא בל' עבר. ע"כ: יתעביד בַּאֲחָתַנָא. נ"ב לַאֲחָתַנָא בלמ"ד. וכ"כ היא"ר והרמ"ל. וע"ש שכ' דלכ"ע תי' את בלא תרגום. ע"כ: ארי תמן אתגלי ליה יי' וכו'. נ"ב כצ"ל ול"ג מלאכיא דיי'. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ושכ"כ מהרי"ץ ז"ל. והטעם כתבו ז"ל שהרי באותו מראה נאמר והנה ה' נצב עליו. ע"כ:

פרשת וישב

יָת דִּבְּהוֹן בישא לאבוהון. נ"ב בנ"י גר' טבהון בטי"ת. וכ"ה במס' התר' טבהון דיקא. וכ"כ היא"ר וס' נל"ג ב' אונ"ר ששיבוש הוא הגיר' דבהון בדל"ת. וצ"ל טבהון בטי"ת. וכמו שהוא בנ"י שלנו. וכן תר' יונתן ואת ערובתם הקח. וית טבהון תיתי. וכן בל' חז"ל מה טיבו של עובר זה; טיב גיטין וקדושין. ע"כ: אֵיכָא אנון רען. נ"ב כצ"ל ולא כגי' הדפוסים הגר' היכן. וכן מצאנו בת"י שתר' או איה אלהי המשפט. או אֵיכָא אלהא דעביד דינא. וכמו שהוא בקצת ני"ש מדוקדקות. ומיהו במסו' התר' הביא כאן ב' נוסחאות אֵיכָא (נ"א אִיכָא דוקא) ע"כ וגם בת"י מצאנו ב' הנוס' בכ"י ישנות. ע"כ: מא ממון נִתְהֲנֵי לנא וכו'. נ"ב ה"ג בנו"ן וכ"ה בני"ש. והרמ"ל לא כ' כן וצ"ע. ע"כ: ארי איחות לות ברי וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י וכ"כ היא"ר והרמ"ל. דלא כי"ג על. ע"כ: בת גבר תַּגָּר וכו'. נ"ב בנ"י גר' כנעני קר' ותר'. וכ"כ היא"ר ז"ל וכן העתיקו הרס"ג ז"ל בערבי כפשוטו כנעני וכ"כ רש"י ז"ל בפ' ויחי על פסו' וישאו אותו בניו ע"ש. וכ"כ הרמ"ל ושכן היא ד' חכמי המוס' בהושע סי' י"א. ע"כ: והוה בכזיב וכו'. נ"ב בנ"י גר' וַהֲוֵי בכזיב וצ"ע. ע"כ: בפרשות עינים. כצ"ל קרא ותר' וכ"כ היא"ר והרמ"ל. והוא שם מקום כמ"ש התפוח והעינים. ע"כ: ואמר אנא אֲשַׁלַּח גדיא וכו'. נ"ב כצ"ל וכ"ה בנ"י גם ברפוסי' ועי"ל בפסו' וישלח יהודה. ע"כ: וְשַׁדַּר יהודה ית גדיא וכו'. נ"ב בכל הנ"י מדוקדקות וּשְׁלַח. ולא נמצא ל' שליחות דמתורגם בל' שדרא רק אחד והוא הנה שלחתי דלקמן הא שדרית. אבל במס' התר' שליחא דמתורגם שדרא. ב'. וישלח יהודה. הנה שלחתי. ע"כ וכ"כ היא"ר. וכ"ה במתורגמן. ולכ"ע אשלח גדי עזים דלעיל קרא ותר' אֲשַׁלַּח. ע"כ: מעדיא מִזְנוּתַהּ. נ"ב כ"ה נוסת"י הה"א מפיק. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: עזקתא

וְשׁוֹשִׁפַּיָּא נ"ב כ"ה נוסת"י בל' רבים. וכ"כ הרמ"ל ז"ל שהוא בל"ר ועיין מ"י. ע"כ: והות ברכתא דיי' וכו'. נ"ב כצ"ל וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ית עינהא לות יוסף. נ"ב בנ"י גר' יָת עֵינַהָא בְּיוֹסֵף. וכ"כ היא"ר ז"ל. והרמ"ל כ' ג"כ דכוותה מתר' ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם. תר' בעמא. ע"כ: ואחדתיה בִּלְבָשֵׁיהּ. נ"ב כ"ה נסת"י ול"ג בלבושיה. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: חזו אַיְתִי לנא. נ"ב בקצת ני"ש דְּאַיְתִי. ע"כ: וִיהַבֵיהּ בבית אסירי וכו'. נ"ב כ"ה נוס' תימן. ודלא כי"ג וּמַנְיֵיהּ. וכ"כ הרמ"ל. ע"כ: תמן מְמַימְרֵיהּ הוה מתעביד. נ"ב כ"ה נוסת"י וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ודלא כמ"ש רש"י ז"ל. ע"כ: לכלבין אֲנֵיצַת נץ. נ"ב כ"ה נוסת"י בלא וי"ו. ע"כ: מגנב גְנֵיבְנָא. נ"ב כ"ה בכל הנ"י הנו"ן בצירי וכ"כ היא"ר ודכוותה לעיל כד אֲבֵילְנָא. וכן בפ' בלק המילף אוֹלֵיפְנָא. וע"ע מ"ש בזה היא"ר ז"ל. ע"כ:

פרשת מקץ

ופרעה חָלֵים. נ"ב בנ"י גר' חָלַם. וכ"כ היא"ר ז"ל כי לפי דרך שמוש הלשון יתכן לדבר כן. ולא כן כ' הרי"ץ בח"ה. ע"כ: והא שבע תורן אַחֲרָנְיָן. נ"ב כ"ה נוסת"י היו"ד בקמץ. וכ"כ הרי"ץ והרמ"ל ז"ל בפ' ויצא. ע"כ: פטימתא וּמַלְיָתָא. נ"ב המי"ם בפתח בכל ספת"י. וכן כל ל' מַלְיָא וּמַלְיָן וּמַלְיָתָא בפתח. ע"כ: ולית דְּפָשַׁר יתהון. נ"ב כ"ה בישנות הפ"א בקמץ כי הוא ל' הוה. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. אבל פַּשַׁר בפתח הוא תר' פָּתַר. ע"כ: מַלְיָן וטבן. נ"ב המי"ם בפת"ח בכל ספת"י גם בדפוסים מדוק'. ע"כ: וְיקוּמָן שבע שני וכו'. נ"ב בנוס' ישנ' המי"ם בקמץ בל' נקבות. ע"כ: שום יוסף גוברא דמיטמרן גלין ליה. נ"ב ברוב נ"י גרסי צפנת פענח קרא ותר' וכ"כ הרמ"ל וכ"ה במס' התרגום. ע"כ: ויוסף הוא שליט על ארעא הוא מזבין. נ"ב כ"ה בכל הישנות בלא דל"ת. וכן העתיק הרס"ג בערבי. סלטאן ממיר. בלא אל"ף למ"ד השימוש. ע"כ: ארי שְׁמִיעַ יוסף. נ"ב בנ"י גר' שָׁמַע שי"ן קמ"ץ. והמי"ם בפתח. כי הוא ל' בינוני. אבל שמיע הוא תר' שמעתי שתר' שמיע קדמי. ע"כ: וְאֵיתוֹ ית אחוכון זעירא. נ"ב כ"ה נוסת"י וכן לקמן בפ' תשא במעשה אהרן ואיתו. וכן ת"י סוף מלאכי הביאו את כל המעשר. אֵיתוֹ וכ"כ היא"ר ז"ל. וכן מצאתי בתר' ההפט' קחו לי חרב. איתו לי חרבא. אבל וְאֵיתִיאוּ הוא תר' וַיָּבִיאוּ. ע"כ: והוה כד שציאו למיכל ית עבורא. נ"ב בספת"י הנוס' ספיקו. וכ"כ היא"ר בפ' חיי שרה על ויהי כאשר כלו הגמלים. וכן ת"י במלכים א' ו' כלו לאכול. סופיקו למיכל. וכ"כ הרמ"ל והאריך לדחות גיר' שיציאו. ע"כ: הַעַד כְּעַן אבוכון קיים וכו'. נ"ב כ"ה בנ"י וכן לקמן בפ' ויגש העד כען אבא קיים. וכבר ביאר זה בטוב טעם הרמ"ל ז"ל. ע"ש. ע"כ: וית אחוכון דְּבַרוּ. נ"ב בנ"י דְּבוֹרוּ וכן תר' לעיל. רדו ושברו. חותו וזבונו. הניחו. שְׁבוֹקוּ. יהב לכון סימן בטועניכון. נ"ב כ"ה נוסת"י. סימן בנו"ן. וכ"כ היא"ר והרמ"ל. ע"כ: נפקו מן קרתא וכו'. נ"ב כ"ה נוסת"י מן. ע"כ:

פרשת ויגש

רבוני שַׁאֵיל. נ"ב כ"ה ברוב הישנות השי"ן בפת"ח. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ונתן טעם לדבר כי הל' הכבד מורה על חוזק הפעולה. לומר שהיה שואל וחוזר ושואל וכו' ע"ש. ע"כ: אם ישבוק ית אבוהי וכו'. נ"ב בכל הישנות גר' אם בלא וי"ו. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ודכוותיה לעיל בפ' בראשית ונפקחו. יתפתחן. בלא וי"ו. ע"כ: ותדברון אף ית דין. נ"ב בנוס' א' ישנה גר' ותסבון וכ"כ הר' מ"ל ז"ל. ע"כ: אם לא איתיניה לך. נ"ב כ"ה נוסת"י ול"ג לותך. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ולא יְכִיל יוסף. נ"ב בנ"י היו"ד בקמץ. ע"כ: וְשַׁוְיַנִי אַבָא לפרעה ורבון לכל ביתיה. נ"ב כ"ה נסת"י ואין בו אנש וכ"כ היא"ר ז"ל ועי"ש הטעם ע"כ: דלמא תִתְמַסְכַן. נ"ב נוס' תימן תִשְׁתֵיצֵי. וכן כ"כ תורישמו ידי. תשצינון. אכנו וכו' ואורישנו. ואשיצינון. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל ע"ש הטעם. וכ' הרמ"ל שהקשה על נוס' רש"י ז"ל הרא"ם ז"ל. גם הראב"ע פי' מל' כריתה וכן פי' הרשב"ם ז"ל שהוא מל' הורשה ע"ש. גם הגר צדק החזיק בנוס' הישנות וטעמא טעים כמ"ש היא"ר ז"ל ע"ש. ע"כ: ואת מְפוּקַד דא עבידו. נ"ב בנ"י מְפַקַד בפת"ח הפ"א. וכ"כ היא"ר ז"ל. ופי' מצטוה עתה. ע"כ: לגבר אִצְטְלָוָן דִלְבוּשָׁא. נ"ב בנ"י אִסְטְלָוָן בסמ"ך. והאלף בשורק. ותי' דִלְבוּשָׁא בל' יחיד. דלא כנ"א דלבושין. ע"כ: ובנת בנוהי וכל בנוהי איתי וכו' נ"ב כ"ה נוס' תימן. ודלא כנ"א זרעיה. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: בפדן ארם. נ"ב בנ"י בפדן דארם בדל"ת. ע"כ: כל נפשתא אַרְבְעַת עְסַר. נ"ב בכל היש' גר' אַרְבַע עַסְרֵי. וכ"נ גירסת היא"ר ז"ל. ע"כ: מְנַחַם אנא. נ"ב בכל הישנות המי"ם בשוא. ופי' מנוחם אני. והרמ"ל כ' שהוא שלא בדקדוק ולא דק. כי הרואה בעיון השכל עם הבקיאות בארמית יראה שאין מעלה לא' על חברתה. ע"כ: ויהי אֲרֵי יקרי וכו'. נ"ב כ"ה נסת"י ארי וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל בפ' לך לך. ודלא כנ"א כַד. ע"כ: וּמִקְצָת אחוהי. נ"ב הצד"י בקמץ בכל הישנות. ע"כ: וְקָנָא יוסף ית כל וכו'. נ"ב כ"ה הנוס' הנכונה ול"ג וּזְבַן. וכ"ה בכל ספת"י ישנים וחדשים מרוקדקים. וכ"כ הרמ"ל. ושכן הוא במסו' התר'. ע"כ: ויהי בְאַעוֹרֵי עללתא. נ"ב כ"ה בכל הישנות האלף בפתח. וכ"כ הט"ל שכן היא הנוס' הנכונה ע"ש. ע"כ:

פרשת ויחי

הא אבוך מְרַע. נ"ב כ"ה נוסת"י ול"ג שכיב. ע"כ: לא יְכוּל למחוי. נ"ב בנ"י מדוקדקות גר' יָכֵיל. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: דאפרים לְאַנְחוּתַהּ על רישא וכו'. נ"ב האלף בקמץ והנון רפי וכ"כ היא"ר ז"ל. ע"כ: בצלותי ובבעותי. נ"ב בכל ספת"י ישנים שחפשנו מצאנו הנוס' בחרבי ובקשתי כל' המק'. וכ' הרמ"ל שכ"ה הנוס' האמיתית. ונו' ספרים החדשים גנובה היא מהירושלמי וכו' ע"ש. ע"כ: ברי סְלֵיקְתָא. נ"ב כ"ה בכל הישנות בשוא. והלמ"ד רפה. וכנ"ר הרמ"ל שכ' כי התר' הוסיף מלת ברי. כדי לפרש עָלָה. על ראובן לא על יצועי. עכ"ל: גם הר' נל"ג כ' כי ת"א ברצותו להסביר הדבר כפל כאלו כתוב בני עלית ותר' ברי סְלֵיקְתָא ע"כ. גם בדפוס שלפני מנוקד כן בשוא ע"כ: מקדמין לְמִשְׁאַל. נ"ב בנ"י גר' משאל בלא למ"ד. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: וליה יִשְׁתַּמְעוּן עממיא. נ"ב בקלף ישן נושן גר' יִשְׁתַּמְעוּן בל' קל. ובנ"א בל' כבר. ע"כ: מטי עד צידון. נ"ב כ' הרמ"ל דה"ג עד ודכוותה בהפר' שלח על המעברות ת"י עד מגזתא וכ"כ היא"ר ז"ל. ע"כ: דבית גד. נ"ב כ"ה נוס' ספת"י בלא מי"ם. ע"כ: משריית מזיינין כַד יעברון ית וכו' נמחק תי' כַד ונ"ב בכל הישנות ל"ג כד וא"ש סיפא. ובנכסין בוי"ו. דאי גר' כד אין מקום לוי"ו ובנכסין. וכ"כ הרמ"ל ז"ל דהכי דייקא טפי דל"ג לה. ונר' שכן היתה ג"כ נוס' היא"ר ז"ל. ע"כ: ברי דִיסְגֵי יוסף ברי דיתברך. נ"ב בקלף ישן מצאנו הנוס' דִסְגֵי דְאִתְבָרַך. ובנ"א דִיסְגֵי דִיתְבָרַך. והרמ"ל החזיק בנוס' א' דִסְגֵי דְאִתְבָרַך. ע"ש. ע"כ: בַּעֲלֵי פלגותיה. נ"ב כ"ה נוס' תימן בַּעֲלֵי ודלא כגיר' רש"י ז"ל מָרֵי וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: דָא הֲוָת לֵיה מן וכו'. נ"ב בכל ספת"י ישנים גר' הֲוָתֵיה. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: יִתּוֹסְפָן לך וכו'. נ"ב כ"ה נוס' תימן בל' נקבה. ע"כ: גבר כְּבִרְכְתֵיה. נ"ב ה"ג בכל ספת"י. ותי' אשר בלא תר'. ודכוותה אשר עבר. מתר' עֲדָא. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: קְבַרוּ יתי. נ"ב כ' היא"ר ז"ל קְבוּרוּ דוקא. אבל קְבַרוּ הוא תר' קָבְרוּ. ע"כ. וכן מצאנו בקלף ישן קְבוּרוּ. ע"כ: יתיב אֲרַע כְּנַעֲנָאָה. נ"ב בנוס' ישנות אַרְעָא כְּנַעֲנָאָה. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ. ית כל בִּשְׁתָא. נ"ב כ"ה נוסת"י. וכן כי רעה גמלוך. בִּשְׁתָא. אבל חשבתם עלי רעה. בִּישָׁא. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ: כְּדֵין תימרון. נ"ב בקצת נו"ש גרסי' כְּדֵין וכ"כ היא"ר ובקצתן כִּדְנַן. ע"כ:

דקדוק תרגום ספר בראשית נשלם. נעתק מכתיבת יד גאוני עולם:

א"ה ברוך אשר עזרנו עד כה ועתירתנו תכון לפני כל קורא שאם ימצא טעות אל ידיננו אלא לכף זכות וקמי שמיא גליא כי לא במרד ולא במעל אלא מתוך צערנו ובלבול הדעת מצירות הזמן ותלאותיו ומי שאמר לעולמו די יאמר לצערנו די. כיר"א.

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם **תרגום אונקלוס** ועם תרגום **רבינו סעדיא גאון** זללה"ה **בלשון ערבי** מועתק מספרי תימן המדוייקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא החזינה מישרים. ונלוה אליו ס' **חלק הדקדוק** על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר **יחייא** בן כה"ר **יוסף צאלח** זללה"ה שהיה ראב"ד ור"מ ומ"צ בעי"ת **צנעא** ואגפיה. ועם **דקדוק התרגום** הועתק מכתיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא החזינה בהקדמתו. ועם **ההפטרות מקרא**. עם **תרגום יונתן בן עוזיאל** זללה"ה.

חלק שני

ספר שמות

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השתדלות המגיהים הר"ר **שלום** ן' כה"ר **יוסף עראקי** כ"ץ הי"ו.
ומשנהו הר"ר **אברהם** ן' כה"ר **חיים נדאף** הי"ו.

נדפס
פעה"ק **ירושלם** תובב"א
בשנת **תרנ"ח** לפ"ק
בדפוס ה"ר **שמואל הלוי צוקערמאן** הי"ו

נוסח תפלה

שנהגו בה מלמדי תינוקות מימי קדם להתפלל בה עם הילדים קודם הלימוד מסודרת על סדר א"ב:

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדל יה מעלתי למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני אליך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתי. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנחילני. ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעת. מכל מכשול. נקני והצילני נא. סמוך מפלתי כי. עליך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (נ"א ומעונש) פדני. רועה ישראל שמרני. שמור יי' נשמתי. תמיד יומם ולילה תצרני ותענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולזמר לשמך עליון. החייני אלהי הנשמה. וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. ולכן יזכה אלי אבי. לשמוע קולי וניבי. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועל זאת אשבחך. ואפארך וארוממך. ואענה במענה רך. אלה חק. ומוסי' חק ותוראתה חק. אעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבארך אלה אמנזל לנא אתורה עלי' גבל סיני עלי' ידי מוסי' רסולה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זכרה אלק'י לטובה למעלה אחינו היקרים הרמים א־בעים ארנ'י כס'ף המשתדלים להוציא לאור יקרו'ת הספר היקר הזה אשר מעולם לא שזפתו עין רוא'ה. הזלים זהב מכים ויתנו לכסף מוצא אנב דוחקייהו. רחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במצוה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה והדל לא ימעיט לתת פזרונו לגשת אל הקודש. זאת תורת הקרשים. וזאת תורת העול'ה על כל העובר על הפקודי'ם על ש"ר האל"ף ספרים האלה:

280 סי' יוסף בן שלום דאר וסי' דוד חי ח' משה חנוך הלוי הי"ו
40 סי' שלמה אברהם ג'יא'ת
40 סי' שלום אברהם עמר.
40 סי' יחיא דוד עראקי הכהן.
20 סי' שלמה ב"ר יוסף עראקי הכהן ואחיו חיים.
20 סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.
50 סי' שלום יחייא כסאר.
20 יחייא שלום סרי הלוי.
20 סי' אברהם שלום הכהן הנצב"ה.
20 סי' שלום דוד גמאל.
20 סי' שלום יוסף טובי וסעיד יחייא משה.
20 סי' יוסף דוד גמאל ושלום יוסף הכהן.
20 סי' שלום יחיא נדאף.
20 סי' יעיש יחיא קצ'אעי ושלמה שלום מחפו'ץ.
20 סי' שלמה יוסף חאזי.
20 סי' מאיר ב"ר חיים נדאף וחביריו.

20 ח"ר יודא אהרן חטר הכהן.
20 ח"ר שלום שלמה חמדי הלוי.
20 ח"ר יוסף ב"ר סעדיא צפירה ושמואל חיים ד'הבאני.
20 סי' שלמה משה גמאל.
20 סי' שלום מחבוב ומאיר שלמה מזרחי.
20 סי' אהרן שלום מסעוד וחביריו.
20 סי' אברהם שלום לוי וחביריו.
20 סי' משה יחייא קנבור וחביריו.
50 סי' ישועה משה גמאל וחביריו.
20 סי' יחייא ב"ר סעדיא שריאן תנצב"ה ושבר כהן.
20 סי' יחייא שלמה עראקי הכהן.
20 סי' אהרן יוסף דאר.
20 סי' שלום יחייא כ'ריף תנצב"ה ודוד צארם ויוסף חאסד.
20 סי' שמואל אהרן וחביריו.
20 סי' משה יחייא קהא וחביריו.
20 סי' יוסף שלום שרפי וחביריו.

ועל טוב יזכר גבר עמיתנו הנו"מ **שלמה ב"ר אברהם ג'יא'ת** הי"ו אשר יצא מאי'ר לעזור והיה לנו להדרעז'ר בהשלמת הספר הזה ויתן לכסף מוצא וזרח בהקדמה בסך אלף ומאתים גרושים. יה"ר זכות התורה ולומדיה יחולו על ראשו תמיד ויקויים עליו מ"ש לא ימושו מפיך ומפי ז'רעך וכו':

יה"ר חפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הבעה"ח ברוב עוז ושלום. פעה"ק **ירושלם** ת"ו:

נאם **שלום** ב"ר **יוסף עראקי הכהן** הי"ו ס"ט. נאם **אברהם** ב"ר **חיים נדאף** ס"ט.

בסימנא טבא
שמות א

דג״ה למנחת שבת וב׳ וה׳

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיְמָה
אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ׃ וְאִלֵּין.
שְׁמָהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּעָאלוּ לְמִצְרָיִם.
עִם יַעֲקֹב. גְּבַר וֶאֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ עָאלוּ׃
והדֿא אסמא בני אסראיל. אלדאכֿלין
אי מצר. מע יעקוב. כֿל רֿגֿל ואהֿ דכֿלו׃
רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה׃ רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן.
לֵוִי וִיהוּדָה׃ ראובן שמעון. לוי ויהודה׃
יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ יִשָּׂשכָר זְבוּלוּן
וּבִנְיָמִן׃ יששכר זבולון ובנימין׃ דָּן
וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃ דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃
דן ונפתלי גד ואשר׃ וַיְהִי כָּל־נֶפֶשׁ יֹצְאֵי
יֶרֶךְ־יַעֲקֹב שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה
בְמִצְרָיִם׃ וַהֲוָאָה. כָּל נַפְשָׁתָא. נָפְקֵי
יִרְכָּא דְיַעֲקֹב שַׁבְעִין נַפְשָׁן. וְיוֹסֵף דַּהֲוָה
בְמִצְרָיִם׃ וכאן גמלה׳ אנפוס. אכֿארגה
מן צלב יעקוב סבעין נפסא. מע יוסף
אדי כאן במצר׃ וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו
וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא׃ וּמִית יוֹסֵף וְכָל אֲחוֹהִי.
וְכֹל דָּרָא הַהוּא׃ פמאת יוסף וגמיע
אכֿותה. וסאיר אהל דֿאך אגֿיל׃ וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
נְפִישׁוּ וְאִתְיַלַּדוּ וּסְגִיאוּ וּתְקִיפוּ לַחֲדָא לַחֲדָ׳
וְאִתְמְלִיאַת אַרְעָא מִנְּהוֹן׃ ובני אסראיל.
אתמרו ווסעו. וכתרו ועצמו גדֿא גדֿא.
חתא אמתלת אלארץ מנהם׃ פ
וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר
לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף׃ וְקָם מַלְכָּא חֲדַתָּא
עַל מִצְרָיִם. דְּלָא מְקַיֵּם גְּזֵירַת יוֹסֵף׃
וקאם מלך גדיד עלי׳ מצר. מא לם
ישאהד יוסף׃ וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ וַאֲמַר
לְעַמֵּיהּ. הָא. עַמָּא בְנֵי יִשְׂרָאֵל. סַגַּן
וְתַקִּיפִין מִנַּנָא׃ קאל לקומה. הודֿא קום
בני אסראיל. אכֿתר ואעצם מנא׃
הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־
תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה א) וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־
שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ׃
הַבוּ נִתְחַכַּם לְהוֹן. דִּלְמָא יִסְגוֹן. וִיהֵי.
אֲרֵי יְעָרְעִנַּנָא קְרָב וְיִתּוֹסְפוּן אַף אִנּוּן עַל
סָנְאַנָא. וְיַגִּיחוּן בַּנָא קְרָב וְיִסְקוּן מִן
אַרְעָא׃ תעאלו נתחאל להם. כֿלא
יכֿתרון. ויכון אדֿא ואפאנא חרב אנצֿאפו
הם עלי׳ אעדאינא. ויחארבונא ויהרֿבונא
מן אלבלד׃ וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת
לְפַרְעֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס׃ וּמַנִּיאוּ
עֲלֵיהוֹן שִׁלְטוֹנִין מַבְאֲשִׁין. בְּדִיל לְעַנּוֹאֵיהוֹן
בְּפוּלְחָנְהוֹן. וּבְנוֹ. קִרְוֵי בֵּית אוֹצְרֵי
לְפַרְעֹה. יָת פִּיתוֹם וְיָת רַעַמְסֵס׃ פציירו
עליהם ולאת דמה. לקבל אן יעדבונהם
בנקלהם. פבנו קרא מכֿאזן לפרעון. פי
אלפיום ופי עין שמס׃ וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ
אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וּכְמָא דִּמְעַנַּן לְהוֹן. כֵּן סָגַן וְכֵן
תַּקְפִין. וַעֲקַת לְמִצְרָאֵי. מִן קֳדָם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וכאן כל מא עדֿבוהם. כדֿאך
יכֿתרון גֿייסרון. חתא צֿגרו. מן קבל בני
אסראיל׃ וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּפָרֶךְ׃ וְאַפְלַחוּ מִצְרָאֵי. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקַשְׁיוּ׃ ואסתכֿדם אלמצריון בני
אסראיל באקמא׃ וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם
בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־
עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־
עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃ וְאַמַּרוּ יָת חַיֵּיהוֹן
בְּפוּלְחָנָא קַשְׁיָא. בְּטִינָא וּבִלְבְנֵי. וּבְכָל
פּוּלְחָנָא בְּחַקְלָא. יָת כָּל פּוּלְחָנְהוֹן.

דאפלחו

חלק הדקדוק א) ונוסף גם הוא. ב׳ פתח וסי׳ ונלחם בנו. על נחלת המטה. וחד קמץ יש מפזר ונוסף עוד (מהריב״ש)׃

דְּאַפְלַחוּ בְּהוֹן בְּקַשְׁיוּ: פאמרו חיותהם
בכדמה צעבה. באטין ואלבן. וסאיר
אעמאל אצחרא. גמיע כדמתהם. אלדי
אסתכדמונהם באקמא: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת הָעִבְרִיֹּת אֲשֶׁר שֵׁם
הָאַחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה:
וַאֲמַר מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחָיָתָא יְהוּדָיָתָא.
דְּשׁוּם חֲדָא שִׁפְרָה. וְשׁוּם תִּנְיֵיתָא פּוּעָה:
פקאל מלך מצר. לקואבל אלעבראנייאת.
אלדי אסם אחדהמא שפרה. ואלאכרי
פועה: וַיֹּאמֶר בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת
וּרְאִיתֶן עַל־הָאָבְנָיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתֶּן
אֹתוֹ וְאִם־בַּת הִוא וָחָיָה: וַאֲמַר. כַּד
תְּהֶוְיָין מְיַלְּדָן יָת יְהוּדָיָתָא. וְתִחְזְיָין עַל
מַתְבְּרָא. אִם בְּרָא הוּא וְתִקְטְלָן יָתֵיהּ.
וְאִם בְּרַתָּא הִיא תְּקַיְּימוּנַהּ: קאל. אדא
קבלתן אלעבראנייאת. פאנצרן ענד
אלמתבר. אן כאן אבנא פאקתלוה. ואן
בֿ כאנת אבנה פאסתבקוהא: וַתִּירֶאןָ
הַמְיַלְּדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־
הַיְלָדִים: וּדְחִילָא חָיָתָא מִן קֳדָם יי׳. וְלָא
עֲבַדָא. כְּמָא דְּמַלֵּיל עִמְּהוֹן מַלְכָּא
דְּמִצְרָיִם. וְקַיָּימָא יָת בְּנַיָּא: פכאפא
אלקואבל אלה. ולם יצנעון כמא כלמהן
מלך מצר. ואסתבקין אלבנין: וַיִּקְרָא
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לַמְיַלְּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מַדּוּעַ
עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתְּחַיֶּיןָ אֶת־הַיְלָדִים:
וּקְרָא מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחָיָתָא. וַאֲמַר
לְהוֹן. מָא דֵין עֲבַדְתִּין פִּתְגָּמָא הָדֵין.
וְקַיֵּימְתִּין יָת בְּנַיָּא: פדעא בהן מלך
מצר. וקאל להן. מא באלכן צנעתן
הדא אלאמר. ואסתבקיתן אלבנין: וַתֹּאמַרְןָ
הַמְיַלְּדֹת אֶל־פַּרְעֹה כִּי לֹא כַנָּשִׁים
הַמִּצְרִיֹּת הָעִבְרִיֹּת כִּי־חָיוֹת הֵנָּה בְּטֶרֶם
תָּבוֹא אֲלֵהֶן ב הַמְיַלֶּדֶת וְיָלָדוּ: וַאֲמַרָא
חָיָתָא לְפַרְעֹה. אֲרֵי לָא כִנְשַׁיָּא. מִצְרַיָּתָא
יְהוּדָיָתָא. אֲרֵי חַכִּימָן אִנִּין. עַד לָא עֲלַת
לְוָתְהוֹן. חָיְתָא יָלְדָן: קאתא לה. אן ליס
כאנסא אלעבראניאת אלמצריאת. בל
הן בציראת. קבל אן תדכל אליהן
אלקאבלה ילדן: וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים לַמְיַלְּדֹת
וַיִּרֶב הָעָם וַיַּעַצְמוּ מְאֹד: וְאוֹטֵיב יי׳
לְחָיָתָא. וּסְגִי עַמָּא. וּתְקִיפוּ לַחֲדָא:
פאחסן אלה לאלקואבל. פכתר אלקום.
ועצמו גדא: וַיְהִי כִּי־יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת אֶת־
הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים: וַהֲוָה. כַּד
דְּחִילָא חָיָתָא מִן קֳדָם יי׳. וַעֲבַד לְהוֹן
בָּתִּין: פלמא כאפת אלקואבל אלה. צנע
להן ביותא: חנבהן: וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל־
עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה
תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־הַבַּת תְּחַיּוּן: וּפַקֵּיד פַּרְעֹה.
לְכָל עַמֵּיהּ לְמֵימַר. כָּל בְּרָא דְּיִתְיְלֵיד
לִיהוּדָאֵי. בְּנַהֲרָא תִּרְמוֹנֵיהּ. וְכָל בְּרַתָּא
תְּקַיְּימוּן: פאמר פרעון. גמיע קומה
קאילא. כל אבן יולד להם. אטרחוה פי
אלניל. וכל אבנה אסתבקוהא: פ
וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת־בַּת־לֵוִי:
וַאֲזַל גּוּבְרָא מִדְּבֵית לֵוִי. וּנְסֵיב יָת בַּת לֵוִי:
תם מצא רגל מן אל לוי. ותזוג באבנה
לוי: וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ
כִּי־טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים:
וְעַדִּיאַת אִתְּתָא וִילֵידַת בַּר. וַחֲזָת יָתֵיהּ
אֲרֵי טָב הוּא. וְאַטְמַרְתֵּיהּ תְּלָתָא יַרְחִין:
פחמלת אלאמראה וולדת אבנא. פלמא
ראתה אנה חסנא. אכפתה תלאתה
אשהר: וְלֹא־יָכְלָה עוֹד ג הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח־
לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת
וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת־הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל־
שְׂפַת הַיְאֹר: וְלָא יְכֵילַת עוֹד לְאַטְמָרוּתֵיהּ.
וּנְסֵיבַת לֵיהּ תֵּיבְתָא דְּגוֹמֶא. וַחֲפָתַהּ
בְּחֵימָרָא וּבְזִפְתָּא. וְשַׁוִּיאַת בַּהּ יָת רָבְיָא.
וְשַׁוִּיתַהּ בְּיַעְרָא עַל כֵּיף נַהֲרָא: ולם
תטיק עאד אן תכפיה. פאכדת לה
תאבותא מן ברדי. וקפרתהא באלקפר
ואזפת. וצירת פיהא אלצבי. וציירתהא
פי אדים עלי שאטי אניל: וַתֵּתַצַּב
אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לְדֵעָה מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ:
ואתעתדת

חלק הדקדוק ב) המילדת וילדו. השוא נח כי אין מאריך: ג) הצפינו. הצד"י דגש לתפארת כדגש מקדש ה' [מהריב"ש] ~ ועיין א"ת ודוחה דברי ראב"ע דס"ל שהצד"י רפה. ובעל לוית חן כ' נ"ל שהדגש מורה על חוזק הפעולה שהצפינה אותו במצפוני מסתרים

ואתעתדת אחתיה מרחיק. למדע. מא יתעביד ליה: פוקפת אכתה מן בעיד. לתנצר. מא יצנע בה: ותרד בת־פרעה לרחץ על־היאר ונערתיה הלכת על־יד היאר ותרא את־התבה בתוך הסוף ותשלח את־אמתה ותקחה: ונחתת בת פרעה למסחי על נהרא. ועולימתהא מהלכן על כיף נהרא. וחזת ית תיבתא בגו יערא. ואושיטת ית אמתה ונסיבתה: פנזלת אבנה' פרעון לתגתסל פי אניל. וגוארהא ימשין עלי' שאטיה. וראת אתאבות פי וסט אדים. פמדת ידהא ואכדתהא: ותפתח ותראהו את־הילד והנה־נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: ופתחת וחזת ית רביא. והא עולימא בכי. וחסת עלוהי. ואמרת. מבני יהודאי הוא דין: פפתחת וראתה. פאדא בצבי יבכי. פשפקת עליה. וקאלת. הדא מן אולאד אעבראניין: ותאמר אחתו אל־בת־פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את־הילד: ואמרת אחתיה לבת פרעה. האיזיל. ואקרי ליך אתתא מינקתא. מן יהודיתא. ותוניק ליך ית רביא: קאלת להא אכתה. אאמצי. ואדעי לך באמראה מרצעה. מן אלעבראנייאת. ותרצעה לך: ותאמר־לה בת־פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את־אם הילד: ואמרת לה בת פרעה איזילי. ואזלת עולימתא. וקרת אמיה דרביא: קאלת להא אבנה' פרעון אמצי. פמצת אלגאריה. ודעת באם אצבי: ותאמר־לה בת־פרעה היליכי את־הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את־שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו: ואמרת לה בת פרעה. הא ליכי. ית רביא הדין ואוניקיהו לי. ואנא אתין ית אגריך. ונסיבת אתתא. רביא ואוניקתיה: קאלת להא אבנה' פרעון. הא לך הדא

אצבי ארצעיה לי. ואנא אעטיך אגרתך. פאכדת אלאמראה. אצבי וארצעתה: ויגדל הילד ותבאהו לבת־פרעה ויהי־לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן־המים משיתהו: ורבא רביא. ואיתיתיה לבת פרעה. והוה לה לבר. וקרת שמיה משה. ואמרת. ארי מן מיא שחלתיה: ולמא כבר אצבי. גאת בה אלי' בנת פרעון. וצאר להא כאבן. ואסמתה מוסי'. קאלת. לאני נשלתה מן אלמא: ויהי | בימים ההם ויגדל משה ויצא אל־אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש־עברי מאחיו: והוה ביומיא האינון. ורבא משה ונפק לות אחוהי. וחזא בפולחנהון. וחזא גבר מצרי. מחי לגבר יהודי מאחוהי: וכאן פי תלך אלאיאם. אן מוסי' כבר וכרג אלי' אכותה. ונצר בנקלהם. פאדא ברגל מצרי. יצרב רגל עבראני מן אכותה: ויפן כה וכה וירא כי־אין איש ויך את־המצרי ויטמנהו בחול: ואתפני לכא ולכא. וחזא ארי לית אנש. ומחא ית מצראה. וטמריה בחלא: פאלתפת ימנה ויסרה. וראי' אן ליס אנסאן. פצרב אלמצרי. ודפנה פי ארמל: ויצא ביום השני והנה שני־אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: ונפק ביומא תנינא. והא תרין גוברין יהודאין נצן. ואמר לחיבא. למא את מחי לחברך: תם כרג פי אליום אלתאני. פאדי' ברגלין עבראניין יתנאציאן. קאל לצאלם מנהמא. לם תקתל צאחבך: ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את־המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: ואמר. מן שויך. לגבר רב ודיין עלנא. הלמקטלי את אמר. כמא דקטלתא ית מצראה. ודחיל משה ואמר. בקושטא אתידע פתגמא: קאל.

מן

חלק הדקדוק ועתה לא יכלה עוד הצפינו כבתחילה, ודגש מקדש ה' מורה על הפלות קדושתו (דף י"ז ע"ב): ד) והחסרה, כה"א הכינוי נחה והיתה ראויה במפיק:

מִן צִיִּרךְ. רגׄלא רייסא וחאכמא עלינא.
אתריד אן תקתלני. כמא קתלת
אלמצרי. פפזע מוסי׳ וקאל. איקׄנא
קד ערף אלכׄבר: וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה
וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־
מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּאֵר: וּשְׁמַע פַּרְעֹה יָת
פִּתְגָמָא הָדֵין. וּבְעָא לְמִקְטַל יָת מֹשֶׁה.
וַעֲרַק מֹשֶׁה מִן קֳדָם פַּרְעֹה. וִיתֵיב
בְּאַרְעָא דְמִדְיָן וִיתֵיב עַל בֵּירָא: ולמׄא
סמע פרעון בהׄדׄא אלכׄבר. טלב אן יקתׄל
מוסי׳. פהרב מוסי׳ מן בן ידיה. וצאר
אלי׳ בלד מדין וגׄלס עלי׳ אלביר: וּלְכָהֵן
ג מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה
וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן
אֲבִיהֶן: וּלְרַבָּא דְמִדְיָן שְׁבַע בְּנָן. וַאֲתָאָה
וּדְלָאָה. וּמְלָאָה יָת רָטַיָּא. לְאַשְׁקָאָה
עָנָא דַאֲבוּהוֹן: וכאן לאמאם מדין סבע
בנאת. פגׄאת ודלאת. ומלאת אלחיאץׄ.
לתסקי גׄנם אביהׄן: וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים
וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁק אֶת־
צֹאנָם: וַאֲתוֹ רָעַיָּא וּטְרָדוּנִין. וְקָם מֹשֶׁה
וּפָרְקִינִּין. וְאַשְׁקִי יָת עָנְהוֹן: פלמׄא גׄאו
ארעׄאה וטרדוהן. וקאם מוסי׳ ואגׄאתהן.
וסקא גׄנמהן: וַתָּבֹאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן
וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מִהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם: וַאֲתָאָה.
לְוַת רְעוּאֵל אֲבוּהוֹן. וַאֲמַר. מָא דֵין.
אוֹחִיתִין לְמֵיתֵי יוֹמָא דֵין: פגׄאת אלי׳
רעואל אביהן. קאל מא באלכן אסרעתן
באלמגׄי אליום: וַתֹּאמַרְןָ אִישׁ מִצְרִי
הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם־דָּלֹה דָלָה לָנוּ
וַיַּשְׁק אֶת־הַצֹּאן: וַאֲמַרָא. גּוּבְרָא
מִצְרָאָה. שֵׁיזְבָנָא מִידָא דְרַעֲיָא. וְאַף
מִדְלָא דְלָא לָנָא. וְאַשְׁקִי יָת עָנָא:
ד פקאתא לה. רגׄל מצרי. כׄלצנא מן יד
ארעׄאה. ואיצׄא דלא לנא. וסקא אׄגׄנם:
וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן
אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם: וַאֲמַר
לִבְנָתֵיהּ וְאָן הוּא. לְמָא דְנַן שְׁבַקְתִּין יָת
גּוּבְרָא. קְרַן לֵיהּ וְיֵיכוֹל לַחְמָא: קאל
להן ואין הו. לם תרכתן ארגׄל. אדעוה
יאכל טעאמא: וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת־
הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה:
וּצְבִי מֹשֶׁה לְמִתַּב עִם גּוּבְרָא. וִיהַב. יָת
צִפּוֹרָה בְּרַתֵּיהּ לְמֹשֶׁה: פלמׄא אמען מוסי׳
באלמקאם ענד ארגׄל. זווגׄה בצפורה
אבנתה: וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם
כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה:
וִילֵידַת בַּר. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ גֵּרְשׁוֹם.
אֲרֵי אֲמַר. דַּיָּר הֲוֵיתִי. בַּאֲרַע נוּכְרָאָה:
פולדת אבנא. ואסמאה גרשום. לאנׄה
קׄא. צׄרת גׄריבא פי בלד גׄרבא: פ
וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ
וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבֹדָה:
וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא סַגִּיאַיָּא הָאִנּוּן. וּמִית מַלְכָּא
דְמִצְרַיִם. וְאִתְאֲנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן
פּוּלְחָנָא דַהֲוָת קְשֵׁי עֲלֵיהוֹן וּזְעִיקוּ.
וּסְלֵיקַת קְבִילַתְהוֹן. לִקְדָם יְיָ׳ מִן פּוּלְחָנָא:
ולמׄא כאן פי תלך אלאׄיאם אטׄוילה. אן
מלך מצר מאת. פתנהׄד בני אסראיל.
מן כׄדמתהׄם אצׄעבה וצרכׄו. וצעד
תגׄוותהׄם. אלי׳ אלה מן אלכׄדמה:
וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת־בְּרִיתוֹ ה אֶת־אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק
וְאֶת־יַעֲקֹב: וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ׳ יָת קְבִילַתְהוֹן.
וּדְכִיר יְיָ׳ יָת קְיָמֵיהּ. דְּעִם אַבְרָהָם דְּעִם
יִצְחָק וּדְעִם יַעֲקֹב: פסמע אלה שהׄיקהׄם.
ודׄכר עהדהׄ. אלׄדי מע אבראהים יצחאק
ויעקוב: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֵּדַע אֱלֹהִים: וּגְלֵי קֳדָם יְיָ׳ שִׁעְבּוּדָא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ לְמִפְרְקְהוֹן
יְיָ׳: פנצׄר אלה אלי׳ בני אסראיל ורחמהם:
ס וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־
צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן
אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים
חֹרֵבָה: וּמֹשֶׁה. הֲוָה רָעֵי. יָת עָנָא. דְיִתְרוֹ
חֲמוּהִי רַבָּא דְמִדְיָן. וְדַבַּר יָת עָנָא לַאֲתַר

חלק הדקדוק ה) את אברהם את יצחק ואת יעקב. הטפחא בתיבת יצחק בכל התיגאן המדוקדקות לחבר יצחק סוד הפחד אליו:

שְׁפַר רְעָיָא לְמַדְבְּרָא. וַאֲתָא. לְטוּרָא
דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּיְיָ לְחוֹרֵב: וכאן
מוסי׳. ירעא גנם יתרו חמוה אמאם מדין.
וסאקהא אלי׳ אלבריה. חתא גא אלי׳
גבל אלה אלי׳ חריב: וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְהוָה
אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה
הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל:
וְאִתְגְּלִי. מַלְאֲכָא דַּיְיָ לֵיהּ. בְּשַׁלְהוֹבִית
אִישָׁתָא מִגּוֹ אֲסַנָּא. וַחֲזָא. וְהָא אֲסַנָּא
בָּעַר בְּאִישָׁתָא. וַאֲסַנָּא לֵיתוֹהִי מִתְאֲכִיל:
פתגלא לה מלך אלה. בצרים נאר מן
וסט אסנא. פראא. ואדא אסנא משתעל
באלנאר. והו לים יחתרק: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה
מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסְּנֶה: וַאֲמַר מֹשֶׁה.
אַתְפְּנֵי כְעַן וְאֶחֱזֵי. יָת חֶזְוָנָא רַבָּא הָדֵין.
מָא דֵין לָא מִתּוֹקַד אֲסַנָּא: פקאל מוסי׳.
אמיל אאן ואנצר. הדא אלמנצר אלעגיב.
מא באל אלסנא לם יחתרק: וַיַּרְא יְהוָה
כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ
הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי אִתְפְּנִי לְמִחֱזֵי. וּקְרָא לֵיהּ יְיָ
מִגּוֹ אֲסַנָּא. וַאֲמַר. מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַאֲמַר
הָאֲנָא: פעלם אלה אנה קד מאל לינצר.
פנאדאה מן אלסנא. וקאל. יא מוסי׳ יא
מוסי׳. קאל לביך: וַיֹּאמֶר אַל־תִּקְרַב
הֲלֹם שַׁל־נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא:
וַאֲמַר לָא תִקְרַב הָלְכָא. שְׁרִי סֵינָךְ מֵעַל
רַגְלָךְ. אֲרֵי אַתְרָא. דְּאַתְּ קָאֵים עֲלוֹהִי.
אֲתַר קַדִּישׁ הוּא: קאל לא תתקדם אלי׳
ההנא. אנזע נעלך ען רגליך. לאן
אלמוצע. אלדי אנת ואקף עליה מקדס:
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה
פָּנָיו כִּי יָרֵא מֵהַבִּיט אֶל־הָאֱלֹהִים: וַאֲמַר.
אֲנָא אֱלָהָא דַּאֲבוּךְ. אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם.
אֱלָהֵיהּ דְּיִצְחָק וֵאלָהֵיהּ דְּיַעֲקֹב. וּכְבַשִׁנּוּן
מֹשֶׁה לְאַפּוֹהִי. אֲרֵי דְּחֵיל. מִלְּאִסְתַּכָּלָא
בְּצֵית יְקָרָא דַּיְיָ: קאל. אנא אלאה אביך.
אלאה אברהים. אלאה יצחאק ואלאה יעקוב.
פסתר מוסי׳ וגהה. לאנה כאף. אן ינצר
אלי׳ נור אלה: וַיֹּאמֶר יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי
אֶת־עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם
שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־
מַכְאֹבָיו: וַאֲמַר יְיָ. מִגְלָא גְלֵי קֳדָמַי.
שִׁעְבּוּד עַמִּי דִּבְמִצְרָיִם. וְיָת קְבִילַתְהוֹן
שְׁמִיעַ קֳדָמַי מִן קֳדָם מַפְלְחֵיהוֹן. אֲרֵי גְלֵי
קֳדָמַי כֵּיבֵיהוֹן: תם קאל אלה. קד נצרת
לצעף קומי אלדין במצר. וסמעת
צראכהם מן קבל גלאוזתהם. ועלמת
באוגאעהם: וָאֵרֵד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה
וּרְחָבָה אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֶל־
מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: וְאִתְגְּלֵיתִי. לְשֵׁיזָבוּתְהוֹן
מִידָא דְּמִצְרָאֵי. וּלְאַסָּקוּתְהוֹן מִן אַרְעָא
הַהִיא. לַאֲרַע טָבָא וּפַתְיָא. לַאֲרַע. עָבְדָא
חֲלַב וּדְבַשׁ. לַאֲתַר כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי.
וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִזָּאֵי. וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי: פתגלית.
לאכלצהם מן יד אלמצריון. ואצעדהם
מן דאלך אלבלד. אלי׳ בלד גייד ואסע.
אלי׳ בלד יפיץ אלבן ואלעסל. אלי׳ מוצע
אלכנעאניין ואלחתיין. ואלאמוריין ואלפרזיין.
ואלחויין ואליבוסיין: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם־רָאִיתִי אֶת־
הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: וּכְעַן.
הָא קְבִילַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָלַת לִקְדָמַי.
וְאַף גְּלֵי קֳדָמַי דּוּחְקָא. דְּמִצְרָאֵי דָּחֲקִין
לְהוֹן: ואלאן. הודא צראך בני אסראיל
קד וצל אליי. ואיצא ראית אלצגט. אלדי
אלמצריון צאגטונהם: וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ
אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרָיִם: וּכְעַן אֵיתָא וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָת פַּרְעֹה
וְאַפֵּיק יָת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: ואלאן
תעאל. אבעתך אלי׳ פרעון. ואכרג
קומי בני אסראיל מן מצר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אָנֹכִי כִּי אֵלֵךְ אֶל־פַּרְעֹה
וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:
וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ. מַן אֲנָא. אֲרֵי אֵיזֵיל

לְוָת פַּרְעֹה. וְאַפֵּיק יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרָיִם: פקאל מוסי׳ בין ידי אלה. מן
אנא. חתא אמצי אלי׳ פרעון. ואכרג
בני אסראיל מן מצר: וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה
עִמָּךְ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ
בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן ה*
אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה: וַאֲמַר אֲרֵי
יְהֵי מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ וְדֵין לָךְ אָתָא.
אֲרֵי אֲנָא שְׁלַחְתָּךְ. בְּאַפָּקוּתָךְ יָת עַמָּא
מִמִּצְרַיִם. תִּפְלְחוּן קֳדָם יְיָ. עַל טוּרָא
הָדֵין: קאל אני אכון מעך. והדה לך
איה. באני בעתת בך. אדא אכרגת
אלקום מן מצר. אעבדו אלה. עלי׳
הדא אלגבל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים
הִנֵּה אָנֹכִי בָא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי
לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם
וְאָמְרוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם:
וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ. הָא אֲנָא אָתֵי לְוָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵימַר לְהוֹן. אֱלָהָא
דַּאֲבָהָתְכוֹן שַׁלְחַנִי לְוָתְכוֹן. וְיֵימְרוּן לִי
מַן שְׁמֵיהּ. מָא אֵימַר לְהוֹן: פקאל מוסי׳
בין ידי אלה. האנא צאיר אלי׳ בני
אסראיל. ואקול להם. אאה אבאיאכם
בעתני אליכם. ואן קאלו לי מא אסמה.
מא אקול להם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה
אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם: וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה. אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. וַאֲמַר.
כִּדְנַן תֵּימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אֶהְיֶה שַׁלְחַנִי
לְוָתְכוֹן: קאל לה. אלאזלי אדי לא יזול.
קאל. כדא קול לבני אסראיל. אלאזלי
בעתני איכם: וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה
כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם זֶה־שְּׁמִי
לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר: וַאֲמַר עוֹד יְיָ
לְמֹשֶׁה. כִּדְנַן תֵּימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. יְיָ
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן. אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם.
אֱלָהֵיהּ דְּיִצְחָק. וֵאלָהֵיהּ דְּיַעֲקֹב שַׁלְחַנִי
לְוָתְכוֹן. דֵּין שְׁמִי לְעָלַם. וְדֵין דּוּכְרָנִי
לְכָל דָּר וְדָר: פקאל לה איצא. כדא
קול לבני אסראיל. אלה אאה אבאיאכם.
אלאה אברהים. אלאה יצחאק. ואלאה
יעקוב בעתני אליכם. הדא אסמי אלי׳
אלדהר. והדא דכרי אלי׳ גיל ואגיאל:
לֵךְ וְאָסַפְתָּ אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב לֵאמֹר פָּקֹד
פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם וְאֶת־הֶעָשׂוּי לָכֶם בְּמִצְרָיִם:
אִיזִיל וְתִכְנוֹשׁ יָת סָבֵי יִשְׂרָאֵל. וְתֵימַר
לְהוֹן יְיָ. אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן אִתְגְּלִי לִי.
אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם. יִצְחָק וְיַעֲקֹב לְמֵימַר.
מִדְכַּר דְּכִירְנָא יָתְכוֹן. וְיָת דְּאִתְעֲבֵיד
לְכוֹן בְּמִצְרָיִם: אמץ ואגמע שיוך בני
אסראיל. וקול להם אלה. אלאה אבאיכם
תגלא לי. אלאה אבראהים. יצחאק
ויעקוב קאילא. קד דכרתכם. ומא צנע
בכם במצר: וָאֹמַר אַעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֳנִי
מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב
וּדְבָשׁ: וַאֲמָרִית. אַסֵּיק יָתְכוֹן מִשִּׁעְבּוּד
מִצְרָאֵי. לַאֲרַע כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי. וֶאֱמוֹרָאֵי
וּפְרִזָּאֵי. וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי. לַאֲרַע. עָבְדָא
חֲלַב וּדְבָשׁ: פקלת. אצעדכם מן עדאב
אלמצריון. אלי׳ בלד אלכנעאניין
ואלחתיין. ואלאמוריין ואלפרזיין. ואלחויין
ואליבוסיין. אלי׳ בלד יפיץ אלבן ואלעסל:
וְשָׁמְעוּ לְקֹלֶךָ וּבָאתָ אַתָּה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶל־מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו יְהוָה
אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ וְעַתָּה נֵלְכָה־
נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וִיקַבְּלוּן מִנָּךְ. וְתֵיתֵי.
אַתְּ וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת מַלְכָּא דְמִצְרַיִם.
וְתֵימְרוּן לֵיהּ יְיָ. אֱלָהָא דִּיהוּדָאֵי אִתְגְּלִי
עֲלָנָא. וּכְעַן. נֵיזֵיל כְּעַן. מַהֲלַךְ תְּלָתָא
יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא. וּנְדַבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא:
פאדא קבלו מנך. אדכל אנת ושיוך
בני אסראיל אלי׳ מלך מצר. וקולו לה אלה
אלאה אלעבראניין ואפאנא אמרה. ואלאן
נסיר מסאפה׳ תלאתה׳ איאם פי אלברי׳

ונרכ֗ב ללה רב֗נא׃ וַאֲנִ֣י יָדַ֔עְתִּי כִּ֠י לֹֽא־
יִתֵּ֥ן אֶתְכֶ֛ם מֶ֥לֶךְ מִצְרַ֖יִם לַהֲלֹ֑ךְ וְלֹ֖א בְּיָ֥ד
חֲזָקָֽה׃ וּקְדָמַי גְּלֵי. אֲרֵי. לָא יִשְׁבּוֹק
יָתְכוֹן. מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְמֵיזַל. וְלָא מִן
קֳדָם דְּחֵילֵיהּ תַּקִּיף׃ ואנא אעלם. אן
מלך מצ֗ר לם ידעכ֗ם אן תמצ֗ון. ולא ביד
שדידה׃ וְשָׁלַחְתִּ֤י אֶת־יָדִי֙ וְהִכֵּיתִ֣י אֶת־
מִצְרַ֔יִם בְּכֹל֙ נִפְלְאֹתַ֔י אֲשֶׁ֥ר אֶעֱשֶׂ֖ה בְּקִרְבּ֑וֹ
וְאַחֲרֵי־כֵ֖ן יְשַׁלַּ֥ח אֶתְכֶֽם׃ וְאֶשְׁלַח יָת מַחַת
גְּבוּרְתִּי וְאֶמְחֵי יָת מִצְרָאֵי. בְּכֹל פְּרִישָׁתַי.
דַּאֲעֲבֵיד בֵּינֵיהוֹן. וּבָתַר כֵּן יְשַׁלַּח יָתְכוֹן׃
חתא אבעת֗ באפ֗אתי ואצ֗רב אלמצריון.
בגמיע אעגובאתי. אל֗די אצנעהא פי מא
בינהם. ובעד ד֗אלך יטלקכ֗ם׃ וְנָתַתִּ֛י
אֶת־חֵ֥ן הָֽעָם־הַזֶּ֖ה בְּעֵינֵ֣י מִצְרָ֑יִם וְהָיָה֙ כִּ֣י
תֵלֵכ֔וּן לֹ֥א תֵלְכ֖וּ רֵיקָֽם׃ וְאֶתֵּין. יָת עַמָּא
הָדֵין לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי. וִיהֵי אֲרֵי
תְהָכוּן. לָא תְהָכוּן רֵיקָנִין׃ ואעטי אלקום
חצ֗אא ענד אלמצריון. פאד֗א מצ֗יתם.
לא תמצ֗ון פארגא׃ וְשָׁאֲלָ֨ה אִשָּׁ֤ה
מִשְּׁכֶנְתָּהּ֙ וּמִגָּרַ֣ת בֵּיתָ֔הּ כְּלֵי־כֶ֛סֶף וּכְלֵ֥י
זָהָ֖ב וּשְׂמָלֹ֑ת וְשַׂמְתֶּ֗ם עַל־בְּנֵיכֶם֙ וְעַל־
בְּנֹ֣תֵיכֶ֔ם וְנִצַּלְתֶּ֖ם אֶת־מִצְרָֽיִם׃ וְתִשְׁאַל
אִתְּתָא מִשְּׁבֶבְתַּהּ וּמִקָּרִיבַת בֵּיתַהּ. מָנִין
דִּכְסַף. וּמָנִין דִּדְהַב וּלְבוּשִׁין. וּתְשַׁוּוֹן. עַל
בְּנֵיכוֹן וְעַל בְּנָתְכוֹן. וּתְרוֹקְנוּן יָת מִצְרָיִם׃
כל תסתוהב אלאמראה מן מסאכנתהא
וג֗ארתהא. אניה֗ פצ֗ה. ואניה֗ ד֗הב
ותיאבא. ותצ֗יירוהא עלי֗ בניכ֗ם
ובנאתכ֗ם. ותנתספון אלמצריון׃ וַיַּ֤עַן
מֹשֶׁה֙ וַיֹּ֔אמֶר וְהֵן֙ לֹא־יַאֲמִ֣ינוּ לִ֔י וְלֹ֥א יִשְׁמְע֖וּ
בְּקֹלִ֑י כִּ֣י יֹֽאמְר֔וּ לֹֽא־נִרְאָ֥ה אֵלֶ֖יךָ יְהוָֽה׃
וַאֲתֵיב מֹשֶׁה וַאֲמַר. וְהָא לָא יְהֵימְנוּן לִי.
וְלָא יְקַבְּלוּן מִנִּי. אֲרֵי יֵימְרוּן. לָא אִתְגְּלִי
לָךְ יְיָ׳׃ פאג֗אב מוסי֗ וקאל. לעלהם לם
יומנון בי. ולם יקבלון מני. אד֗ יקולון. לם
תג֗לא לך אלה׃ וַיֹּ֧אמֶר אֵלָ֛יו יְהוָ֖ה מַזֶּ֣ה*
בְיָדֶ֑ךָ וַיֹּ֖אמֶר מַטֶּֽה׃ וַאֲמַר לֵיהּ. יְיָ׳ מָא
דֵין בִּידָךְ. וַאֲמַר חוּטְרָא׃ וקאל לה֗ אלה
מנ֗הא מא ד֗א בידך. קאל עצ֗א׃ וַיֹּ֨אמֶר֙
הַשְׁלִיכֵ֣הוּ אַ֔רְצָה וַיַּשְׁלִכֵ֣הוּ אַ֔רְצָה וַיְהִ֖י
לְנָחָ֑שׁ וַיָּ֥נָס מֹשֶׁ֖ה מִפָּנָֽיו׃ וַאֲמַר רְמוֹהִי
לְאַרְעָא. וּרְמָהִי לְאַרְעָא וַהֲוָה לְחִוְיָא.
וַעֲרַק מֹשֶׁה מִן קֳדָמוֹהִי׃ קאל אטרחהא
עלי֗ אלארץ֗. פטרחהא וצ֗ארת ת֗עבאנא.
פהרב מוסי֗ מן בין ידיה׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙
אֶל־מֹשֶׁ֔ה שְׁלַח֙ יָֽדְךָ֔ וֶאֱחֹ֖ז בִּזְנָב֑וֹ וַיִּשְׁלַ֤ח
יָדוֹ֙ וַיַּ֣חֲזֶק בּ֔וֹ וַיְהִ֥י לְמַטֶּ֖ה בְּכַפּֽוֹ׃ וַאֲמַר
יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. אוֹשֵׁיט יְדָךְ. וְאוֹחֵיד בְּדַנְבֵּיהּ.
וְאוֹשֵׁיט יְדֵיהּ וְאַתְקֵיף בֵּיהּ. וַהֲוָה לְחוּטְרָא
בִּידֵיהּ׃ קאל אלה לה. מ֗ד ידך. ואמסך
ד֗נבה. פלמא מ֗ד ידה ומסכה. צ֗ארת
עצ֗אא פי ידה׃ לְמַ֣עַן יַאֲמִ֔ינוּ כִּֽי־נִרְאָ֥ה
אֵלֶ֛יךָ יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י אֲבֹתָ֑ם אֱלֹהֵ֧י אַבְרָהָ֛ם
אֱלֹהֵ֥י יִצְחָ֖ק וֵאלֹהֵ֥י יַעֲקֹֽב׃ בְּדִיל דִּיהֵימְנוּן.
אֲרֵי אִתְגְּלִי לָךְ. יְיָ׳ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן.
אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם. אֱלָהֵיהּ דְּיִצְחָק וֵאלָהֵיהּ
דְּיַעֲקֹב׃ לכי יומנון. אנה תג֗לא לך. אלה
אבאיהם. אלאה אבראהים. אלאה
יצחאק ואלאה יעקוב׃ וַיֹּאמֶר֩ יְהוָ֨ה ל֜וֹ
ע֗וֹד הָבֵא־נָ֤א יָֽדְךָ֙ בְּחֵיקֶ֔ךָ וַיָּבֵ֥א יָד֖וֹ בְּחֵיק֑וֹ
וַיּ֣וֹצִאָ֔הּ וְהִנֵּ֥ה יָד֖וֹ מְצֹרַ֥עַת כַּשָּֽׁלֶג׃ וַאֲמַר
יְיָ׳ לֵיהּ עוֹד. אַעֵיל כְּעַן יְדָךְ בְּעִטְפָּךְ.
וְאַעֵיל יְדֵיהּ בְּעִטְפֵּיהּ. וְאַפְּקַהּ. וְהָא יְדֵיהּ
חִוָּרָא כְּתַלְגָּא׃ פקאל אלה לה איצ֗א.
אדכ֗ל ידך אלי֗ כמך. פאדכ֗להא. ת֗ם
אכ֗רגהא. פאד֗א בהא ביצ֗א כאלת֗לג׃
וַיֹּ֗אמֶר הָשֵׁ֤ב יָֽדְךָ֙ אֶל־חֵיקֶ֔ךָ וַיָּ֥שֶׁב יָד֖וֹ
אֶל־חֵיק֑וֹ וַיּֽוֹצִאָהּ֙ מֵֽחֵיק֔וֹ וְהִנֵּה־שָׁ֖בָה
כִּבְשָׂרֽוֹ׃ וַאֲמַר. אֲתֵיב יְדָךְ לְעִטְפָּךְ.
וַאֲתֵיב יְדֵיהּ לְעִטְפֵּיהּ. וְאַפְּקַהּ מֵעִטְפֵּיהּ.
וְהָא תַּבַת הֲוָת כְּבִשְׂרֵיהּ׃ פקאל. ארדד
ידך אלי֗ כמך. פארדדהא. ת֗ם אכ֗רגהא.
וקד עאדת כסאיר בדנה׃ וְהָיָה֙ אִם־לֹ֣א
יַאֲמִ֣ינוּ לָ֔ךְ וְלֹ֣א יִשְׁמְע֔וּ לְקֹ֖ל הָאֹ֣ת הָרִאשׁ֑וֹן
וְהֶֽאֱמִ֔ינוּ לְקֹ֖ל הָאֹ֥ת הָאַחֲרֽוֹן׃ וִיהֵי אִם לָא
יְהֵימְנוּן לָךְ. וְלָא יְקַבְּלוּן. לְקָל אָתָא
קַדְמָאָה. וִיהֵימְנוּן. לְקָל אָתָא בַּתְרָאָה׃

חלק הדקדוק ו) ונתתי את חן העם הזה. כ׳ מהריב״ש כי תיבת העם מלעיל.

*) מה זה קרי

פאן לם יומנון בך . ולם יקבלון אלאיה
אלאולה. פיומנון באלאיה אלתאניה:
וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ גַּם לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת
הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלֶךָ וְלָקַחְתָּ מִמֵּימֵי
הַיְאֹר וְשָׁפַכְתָּ הַיַּבָּשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר
תִּקַּח מִן־הַיְאֹר וְהָיוּ לְדָם בַּיַּבָּשֶׁת: וִיהֵי .
אִם לָא יְהֵימְנוּן. אַף לִתְרֵין אָתַיָּא הָאִלֵּין.
וְלָא יְקַבְּלוּן מִנָּךְ. וְתִסַּב מִמַּיָּא דִבְנַהְרָא .
וְתִשְׁפּוֹךְ לְיַבֶּשְׁתָּא. וִיהוֹן מַיָּא דְּתִסַּב מִן
נַהְרָא. וִיהוֹן לִדְמָא בְּיַבֶּשְׁתָּא: פאן לם יומנון
בהאתין אלאיתין. ולם יקבלון מנך. פכד
מן מא אניל. ואצבבה פי אליבאס. פאנה
ינקלב. ויציר דמא פי אליבאס: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים
אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז
דַּבֶּרְךָ אֶל־עַבְדֶּךָ כִּי כְבַד־פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן
אָנֹכִי: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ בְּבָעוּ יְיָ .
לָא גְּבַר דְּמִלּוּל אֲנָא . אַף מֵאִתְמָלֵי אַף
מִדְּקַמּוֹהִי . אַף . מֵעִדָּן דְּמַלֵּילְתָּא עִם
עַבְדָּךְ . אֲרֵי יַקִּיר מַמְלַל . וַעֲמִיק לִישָּׁן
אֲנָא: פקאל מוסי' לרבה יא רבי . ליס
אנא דו נטק . מן אמס ומא קבלה. ולא
מן חין כאטבת עבדך . בל אנא תקיל
אלפם ואלסאן גמיעא: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו
מִי שָׂם ׀ פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי־יָשׂוּם אִלֵּם אוֹ
חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי יְהוָה:
וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ. מַן שַׁוִּי פוּמָא לֶאֱנָשָׁא . אוֹ
מַן שַׁוִּי אִלְּמָא . אוֹ חַרְשָׁא . אוֹ פְתִיחָא
אוֹ עַוִּירָא . הֲלָא אֲנָא יְיָ: פקאל אלה
לה. מן כלק נטק לאנסאן. או מן יכלק
ז* אלאצם . או אלאכרס . או אלבציר או
אלאעמא . אליס אנא אלה: וְעַתָּה לֵךְ
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרֵיתִיךָ אֲשֶׁר
תְּדַבֵּר: וּכְעַן אִיזֵיל. וּמֵימְרִי יְהֵי עִם פּוּמָךְ.
וְאַלְּפִינָּךְ דִּתְמַלֵּיל: ואלאן אמץ . ואנא
סאכון מע קולך . ואדלך עלי' מא
תתכלם בה: וַיֹּאמַר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח־
נָא בְּיַד־תִּשְׁלָח: וַאֲמַר בְּבָעוּ יְיָ . שְׁלַח
כְּעַן בְּיַד מַן דְּכָשַׁר לְמִשְׁלַח: קאל
יא רבי . אבעת במן אנת באעתה:
וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן
אָחִיךָ הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי־דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא
וְגַם הִנֵּה־הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח
בְּלִבּוֹ: וּתְקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ בְּמֹשֶׁה . וַאֲמַר
הֲלָא אַהֲרֹן אָחוּךְ לֵיוָאָה . גְּלֵי קֳדָמַי .
אֲרֵי מַלָּלָא יְמַלֵּיל הוּא . וְאַף הָא הוּא
נָפֵיק לְקַדָּמוּתָךְ . וְיִחְזֵינָךְ וְיֶחְדֵּי בְּלִבֵּיהּ:
פאשתד גצב אלה עלי' מוסי' . וקאל
אליס הרון אכיך אללואני . אנא אעלם
באנה מתכלם. והודא הו איצא יכרג
תלקאך . פינצר אליך ויסר פי קלבה:
וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשַׂמְתָּ אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרֵיתִי
אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: וּתְמַלֵּיל עִמֵּיהּ.
וּתְשַׁוֵּי יָת פִּתְגָּמַיָּא בְּפוּמֵיהּ . וּמֵימְרִי.
יְהֵי עִם פּוּמָךְ וְעִם פּוּמֵיהּ. וְאַלֵּיף יָתְכוֹן.יָת
דְּתַעְבְּדוּן: פכלמה. וציר אלכלאם פי פאה.
ואנא סאכון מע קולך וקולה. ואדלכמא
עלי' מא תצנעון: וְדִבֶּר־הוּא לְךָ אֶל־
הָעָם וְהָיָה הוּא יִהְיֶה־לְּךָ לְפֶה וְאַתָּה
תִּהְיֶה־לּוֹ לֵאלֹהִים: וִימַלֵּיל הוּא לָךְ עִם
עַמָּא. וִיהֵי הוּא יְהֵי לָךְ לִמְתוּרְגְּמָן. וְאַתְּ
תְּהֵי לֵיהּ לְרַב: ויכלם הו לך אלקום.
ויכון הו לך תרגמאנא . ואנת תכון לה
אסתאדא: וְאֶת־הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֹתֹת: וְיָת חוּטְרָא
הָדֵין תִּסַּב בִּידָךְ. דְּתַעְבֵּיד בֵּיהּ יָת אָתַיָּא:
וכד הדה אלעצא פי ידך. אלדי תצנע בהא
אלמענזאת: פ
וַיֵּלֶךְ* מֹשֶׁה וַיָּשָׁב ׀ אֶל־יֶתֶר חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר
לוֹ אֵלְכָה נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל־אַחַי אֲשֶׁר־
בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הַעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר
יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם: וַאֲזַל מֹשֶׁה.
וְתָב לְוָת יֶתֶר חֲמוּהִי . וַאֲמַר לֵיהּ אֵיזֵיל
כְּעַן. וְאֵתוּב לְוָת אַחַי דִּבְמִצְרַיִם. וְאֶחֱזֵי
הַעַד כְּעַן אִנּוּן קַיָּמִין. וַאֲמַר יִתְרוֹ. לְמֹשֶׁה
אִיזֵיל לִשְׁלָם: פמצא מוסי . ורגע אלי
יתר המוה. וקאל לה אמצי וארגע. אלי
אכותי

אבותי אלדין במצר. ואנצר הל הם
באקיון. קאל לה יתרו אמץ בסלאם:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לֵךְ שֻׁב
מִצְרָיִם כִּי־מֵתוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים ח
אֶת־נַפְשֶׁךָ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה בְּמִדְיָן.
אֵיזֵיל תּוּב לְמִצְרָיִם. אֲרֵי מִיתוּ כָּל
גּוּבְרַיָּא. דְּבָעוֹ לְמִקְטְלָךְ: תם קאל אלה
למוסי במדין. ארגע אמץ אלי מצר.
לאן קד מאת גמיע אלקום. אלמטאלבין
קתלך: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו
וַיַּרְכִּבֵם עַל־הַחֲמֹר וַיָּשָׁב אַרְצָה ט מִצְרָיִם
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ:
וּדְבַר מֹשֶׁה יָת אִתְּתֵיהּ וְיָת בְּנוֹהִי.
וְאַרְכֵּבִנּוּן עַל חֲמָרָא. וְתָב לְאַרְעָא
דְּמִצְרָיִם. וּנְסֵיב מֹשֶׁה. יָת חוּטְרָא
דְּאִתְעֲבִידוּ בֵיהּ נִסִּין מִן קֳדָם יְיָ בִּידֵיהּ:
פאכד מוסי זוגתה ואולאדה. וארכבהם
עלי אלחמאר. (ובעת בהם) ורגע אלי
בלד מצר. ואכד אלעצא אלדי אמרה
אלה בהא פי ידה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
בְּלֶכְתְּךָ לָשׁוּב מִצְרַיְמָה רְאֵה כָּל־הַמֹּפְתִים
אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְיָדֶךָ וַעֲשִׂיתָם לִפְנֵי פַרְעֹה
וַאֲנִי אֲחַזֵּק אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יְשַׁלַּח אֶת־הָעָם:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. בְּמֵהָכָךְ לְמִתַּב לְמִצְרַיִם.
חֲזִי. כָּל מוֹפְתַיָּא דְּשַׁוִּיתִי בִּידָךְ. וְתַעְבְּדִנּוּן
קֳדָם פַּרְעֹה. וַאֲנָא אֲתַקֵּיף יָת לִבֵּיהּ. וְלָא
יְשַׁלַּח יָת עַמָּא: תם קאל אלה לה. פי
מציך לתרגע אלי מצר. אנצר גמיע
אלבראהין אלתי צירתהא פי ידך. אצנעהא
בין ידי פרעון. ואנא אשדד קלבה. ולא
יטלק אלקום: וְאָמַרְתָּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה
אָמַר יְהוָה בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל: וְתֵימַר
לְפַרְעֹה. כִּדְנָן אֲמַר יְיָ. בְּרִי בוּכְרִי יִשְׂרָאֵל:
וקול לה. כדא קאל אלה. משרפא אבני
בכרי אסראיל: וָאֹמַר אֵלֶיךָ שַׁלַּח אֶת־בְּנִי
וְיַעַבְדֵנִי וַתְּמָאֵן לְשַׁלְּחוֹ הִנֵּה אָנֹכִי הֹרֵג
אֶת־בִּנְךָ בְּכֹרֶךָ: וַאֲמָרִית לָךְ. שַׁלַּח יָת
בְּרִי וְיִפְלַח קֳדָמַי. וּמְסָרֵיב אַתְּ לְשַׁלָּחוּתֵיהּ.
הָא אֲנָא קָטֵיל. יָת בְּרָךְ בּוּכְרָךְ: פקלת
לך. אטלק אבני יעבדני. פאן אבית אן
תטלקה. האנא קאתל אבנך בכרך:
וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בַּמָּלוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יְהוָה וַיְבַקֵּשׁ
הֲמִיתוֹ: וַהֲוָה בְּאוֹרְחָא בְּבֵית מְבָתָא.
וְעָרַעֵיהּ מַלְאֲכָא דַּייָ. וּבְעָא לְמִקְטְלֵיהּ:
ולמא כאן פי אלטריק פי אלמבית. פאגא
ולדה מלך אלה. וטלב קתלה: וַתִּקַּח
צִפֹּרָה צֹר וַתִּכְרֹת אֶת־עָרְלַת בְּנָהּ וַתַּגַּע
לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתַן־דָּמִים אַתָּה לִי:
וּנְסֵיבַת צִפּוֹרָה טִנָּרָא. וּגְזַרַת יָת עָרְלַת
בְּרַהּ. וְקָרֵיבַת לִקְדָמוֹהִי. וַאֲמַרַת. בִּדְמָא
דִּמְהוּלְתָּא הָדֵין אִתְיְהֵיב חַתְנָא לָנָא:
פאכדת צפורה צואנא. וקטעת קלפה
אבנהא. וקדמתה בין ידיה. וקאלת. כאד
אלערוס אן יכון מקתולא: וַיִּרֶף מִמֶּנּוּ אָז
אָמְרָה חֲתַן דָּמִים לַמּוּלֹת: וְנָח מִנֵּיהּ. בְּכֵן
אֲמַרַת. אִלּוּלֵי דְמָא דִּמְהוּלְתָּא הָדֵין
אִתְחַיַּב חַתְנָא קְטוֹל: פכף ענה. חיניד
קאלת. צאר אלערוס אמקתול מכתונא:

פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן לֵךְ לִקְרַאת מֹשֶׁה ז*
הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלֶךְ וַיִּפְגְּשֵׁהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים וַיִּשַּׁק־
לוֹ: וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן. אֵיזֵיל לְקַדָּמוּת מֹשֶׁה
לְמַדְבְּרָא. וַאֲזַל. וְעָרְעֵיהּ. בְּטוּרָא דְּאִתְגְּלִי
עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּייָ וְנַשֵּׁיק לֵיהּ: פקאל אלה
להרון. אמץ תלקא מוסי אלי אלבר.
פמצא. וואפאה. פי גבל אלה וקבלה:
וַיַּגֵּד מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה
אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ וְאֵת כָּל־הָאֹתֹת אֲשֶׁר צִוָּהוּ:
וְחַוִּי מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן. יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא דַּייָ
דִּשְׁלָחֵיהּ. וְיָת כָּל אָתַיָּא דְּפַקְּדֵיהּ:
פאכברה מוסי. בגמיע כלאם אלה אלדי
בעת בה. וגמיע אלאיאת אלדי אמרה:
וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־זִקְנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲזַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. וּכְנַשׁוּ.
יָת כָּל סָבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פמצא מוסי
והרון. וגמעא. גמיע שיוך בני אסראיל:
וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ הָאֹתֹת לְעֵינֵי הָעָם:
ומליל

חלק הדקדוק ח) המבקשים את נפשך, השוא שתחת המ"ם נע. [מהרי"ב]: ט) וישב ארצה. הה"א נוספת כי המלה מלמעלה. [שם]:

ומליל אהרן. ית כל פתגמיא. דמליל יי׳
עם משה. ועבד אתיא לעיני עמא:
פכלמהם הרון. בגמיע אלכלאם אלדי כלם
אלה מוסי. וצנע אלמעגזאת בחצ׳רה׳
אלקום: ויאמן העם וישמעו כי־פקד
יהוה את־בני ישראל וכי ראה את־ענים
ויקדו וישתחוו: והימין עמא. ושמעו.
ארי דכיר יי׳ ית בני ישראל. וארי גלי
קדמוהי שעבודהון. וכרעו וסגידו: פאמן
אלקום. אד׳ סמעו. אן קד דכר אלה בני
אסראיל. ונצ׳ר לצ׳עפהם. פכרו וסגדו:
ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל־פרעה
כה־אמר יהוה אלהי ישראל שלח את־
עמי ויחגו לי במדבר: ובתר כן. עאלו
משה ואהרן. ואמרו לפרעה. כדנן אמר
יי׳ אלהא דישראל. שלח ית עמי. ויחגון
קדמי במדברא: ובעד דאלך. דכל מוסי׳
והרון. וקאלו לפרעה. כדא קאל אלה
אלאה אסראיל. אטלק קומי. יחגון לי פי
אלבר: ויאמר פרעה מי יהוה אשר
אשמע בקלו לשלח את־ישראל לא
ידעתי את־יהוה וגם את־ישראל לא
אשלח: ואמר פרעה. שמא דיי׳ לא
אתגלי לי דאקביל למימריה. לשלחא
ית ישראל. לא אתגלי לי שמא דיי׳. ואף
ית ישראל לא אשלח: קאל פרעון. מן
אלה חתא אקבל מנה. ואטלק בני
אסראיל. לם אערף אלה. ולא אטלק בני
אסראיל איצ׳א: ויאמרו אלהי העברים
נקרא עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים
במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו פן־יפגענו
בדבר או בחרב: ואמרו. אלהא דיהודאי
אתקרי עלנא. ניזיל כען. מהלך תלתא
יומין במדברא. ונדבח קדם יי׳ אלהנא.
דלמא יערעננא. במות או בקטול: קאלו.
אלאה אלעבראניין ואפאנא אמרה.
נמצ׳י אלאן. מסיר תלאתה׳ איאם פי
אלבר. ונדבח ללה רבנא. כלא יפאגינא.
במות או בסיף: ויאמר אלהם מלך

מצרים למה משה ואהרן תפריעו את־
העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ואמר
להון מלכא דמצרים. למא משה ואהרן.
תבטלון ית עמא מעבידתהון. איזילו
לפולחנכון: קאל להמא מלך מצר. לם
יא מוסי׳ והרון. תג׳דבון אלקום מן אעמאלהם.
אמצ׳ו לנקלכם: ויאמר פרעה הן רבים
עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלתם:
ואמר פרעה. הא מדסגיאין כען עמא
דארעא. ותבטלון יתהון מפולחנהון: תם
קאל פרעון. אמן כת׳רה׳ אהל אלבלד.
חתא תעטלונהם מן נקלהם: ויצו פרעה
ביום ההוא את־הנגשים בעם ואת־שטריו
לאמר: ופקיד פרעה ביומא ההוא. ית
שלטוני עמא. וית סרכוהי למימר: ואמר
פרעון פי דאלך אליום. גלאוזאת אלקום.
ועראפאהם קאילא: לא תאספון לתת
תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם הם
ילכו וקששו להם [יא] תבן: לא תיספון.
למתן תבנא לעמא. למרמי לבנין
כמאתמלי ומדקמוהי. אנון ייזלון. ויגבבון
להון תבנא: לא תעאודו. אן תעטו אלקום
תבנא. ליבנון אללבן מתל אמס ומא
קבלה. בל הם ימצ׳ון. ויקמשון להם תבנא:
ואת־מתכנת הלבנים אשר הם עשים
תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו
ממנו כי־נרפים הם על־כן הם צעקים
לאמר נלכה נזבחה לאלהינו: וית סכום
לבניא. דאנון עבדין מאתמלי ומדקמוהי
תמנון עליהון. לא תמנעון מניה. ארי
בטלנין אנון. על כן. אנון מצוחין למימר.
ניזיל נדבח קדם אלהנא: וצ׳ראיב אללבן.
אלדי כאנו יצנעוהא אמס ומא קבלה
ציירוהא עליהם. לא תנקצון מנהא.
לאנהם מרפהון. לדאלך הם יצרכון
ויקולון. נמצ׳י נדבח לרבנא: תכבד
העבדה על־האנשים ויעשו־בה ואל־ישעו
בדברי־שקר: יתקף פולחנא. על
גובריא ויתעסקון בה. ולא יתעסקון

חלק הדקדוק [י]) הן רבים עתה עם הארץ. ת״א הא מרסגיאין כען ועיקר: [יא]) וקששו להם תבן. השו״א שבשי״ן נע [מתריב״ש]:

בפתגמין בטלין: יתקל ארעמל. עלי' אלקום וישתגלון בה. ולא ישתגלון באמור באטלה: ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו אל־העם לאמר כה אמר פרעה אינני נתן לכם תבן: ונפקו. שלטוני עמא וסרכוהי. ואמרו לעמא למימר. כדנן אמר פרעה. לית אנא. יהיב לכון תבנא: פכרגו. גלאוזה' אקום ועראפאהם. וקאו להם. כדא קא פרעון. ליס אנא מעטיכם תבנא: אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר: אתון. איזילו סבו לכון תבנא. מאתר דתשכחון. ארי לא מתמנע. מפולחנכון מדעם: אנתם אמצו כדו לכם תבנא. מן חית תגדון. חתא תעלמון. אנה ליס ינקץ מן עמלכם שיא: ויפץ העם בכל־ארץ מצרים לקשש קש לתבן: ואתבדר עמא בכל ארעא דמצרים. לגבבא גלי לתבנא: פתבדד אלקום פי גמיע בלד מצר. ליקמשון קשא לאתבן: והנגשים אצים לאמר כלו מעשיכם דבר־יום ביומו כאשר בהיות התבן: ושלטוניא דחקין למימר. אשלימו עבידתכון פתגם יום ביומיה. כמא דהויתון עבדין כד מתיהיב לכון תבנא: ואלגלאוזה מלחין קאילין. כמלו עמלכם אמר יום ביומה. כמא כאן פי וקת אעטא אתבן: ויכו שטרי בני ישראל אשר־שמו יב עלהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשם גם־תמול גם־היום: ולקו. סרכי בני ישראל. דמניאו עליהון. שלטוני פרעה למימר. מדין. לא אשלימתון גזירתכון למרמי לבנין כמאתמלי ומדקמוהי. אף תמלי אף יומא דין: פצרבא ערפא בני אסראיל. אלדי ולאהם עליהם. גלאוזה' פרעון וקיל להם. מא באלכם תכמלו צראיבכם אן תלבנון מתל אמס ומא קבלה. אמס ואליום: ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל־פרעה

לאמר למה תעשה כה לעבדיך: ואתו. סרכי בני ישראל. וצוחו קדם פרעה למימר. למא מתעביד כדין לעבדך: פגאו ערפא בני אסראיל. ואסתגאתו צ' פרעון קאילין. לם תצנע כדא בעבידך: תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אמרים לנו עשו והנה עבדיך מכים יג וחטאת עמך: תבנא. לא מתיהיב לעבדך. ולבניא. אמרין לנא עבידו. והא עבדך. לקן וחטן עליהון עמך: תבן לם ידפע לעבידך. ויקולון לנא אצרבו לבנא. והודא עבידך. מצרובין ממא יכטי עליהם קומך: ויאמר נרפים אתם נרפים על־כן אתם אמרים נלכה נזבחה ליהוה: ואמר. בטלנין אתון בטלנין. על כן אתון אמרין. ניזיל נדבח קדם יי': קאל אנתם מרפהון. לדאלך אנתם תקולון. נמצי נדבח לרבנא: ועתה לכו עבדו ותבן לא־ינתן לכם ותכן לבנים תתנו: וכען איזילו פלחו. ותבנא לא יתיהיב לכון. וסכום לבניא תתנון: ואאן אמצו אעמלו. ותבן לם ידפע לכם. וצראיבכם תופון: ויראו שטרי בני־ישראל אתם ברע לאמר לא־תגרעו מלבניכם דבר־יום ביומו: וחזו. סרכי בני ישראל. יתהון בביש למימר. לא תמנעון מלבניכון פתגם יום ביומיה: פנצרו ערפא בני אסראיל בשר קאילין. לא תנקצון מן לבנכם אמר יום ביומה: ויפגעו את־משה ואת־אהרן נצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה: וערעו ית משה וית אהרן. קימין לקדמותהון. במפקהון מלות פרעה: פפאגו מוסי' והרון. ואקפין תלקאהם. ענד כרוגהם מן ענד פרעון: ויאמרו אלהם ירא יד יהוה עליכם וישפט אשר הבאשתם את־ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת־חרב בידם להרגנו: ואמרו להון. יתגלי יי'. עליכון ויתפרע. דאבאישתון ית

ריחנא

חלק הדקדוק יב) אשר שמו עליהם. הטעם בשי"ן והיא מלעיל: יג) וחטאת עמך נאמר. כי הוא כמו וחטאה בחילוף ה"א הנקבה בתי"ו והרפות האלף, ובא במשקל ועשת את התבואה והוא כינוי לפרעה דרך מוסר [מהריב"ש]: יד) ירא. ה' מלעיל וחד מלרע:

ריחנא. בעיני פרעה ובעיני עבדוהי. למתן חרבא בידהון למקטלנא: פקאלו להמא. ינצר אלה עליכם ויחכם. כמא אפסדתמא האנא. ענד פרעון וענד קואדה. חתא לו כאן סיפא פי אידיהם לקתלונא: וישב משה אל־יהוה ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני: ותב משה. לקדם יי׳ ואמר. יי׳. למא אבאישתא לעמא הדין. למא דנן שלחתני: פרגע מוסי׳. אלי׳ אלה וקאל. יא רב. לם אבלית הולאי אלקום. ולמא דא בעתת בי: ומאז באתי אל־פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא־הצלת את־עמך: ומעדן. דעלית לות פרעה למללא בשמך. אבאיש לעמא הדין. ושיזבא לא שיזבתא ית עמך: ומנחין דכלת א׳פרעון וכאטבתה באסמך אסא איהם. ולם תכלצהם מן דאך: ויאמר יהוה אל־משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו: ואמר יי׳ למשה. כען תחזי. דאעביד לפרעה. ארי ביד תקיפא ישלחנון. וביד תקיפא. יתריכנון מארעיה: פקאל אלה למוסי׳. אלאן תנצר מא אצנע בפרעון. אנה סיטלקהם ביד שדידה. ויטרדהם מן בלדה ביד שדידה:

קכ״ד פיס׳ סי׳ מעד״י. ומפטירין ביחזקאל ט״ז הודע.

ס דר״ר למנחת שבת וב׳ וה׳ וידבר אלהים אל־משה ויאמר אליו אני יהוה: ומליל יי׳ עם משה. ואמר ליה אנא יי׳: תם כלם אלה מוסי׳. וקאל לה אנא אלה: וארא אל־אברהם אל־יצחק ואל־יעקב באל שדי ושמי יהוה לא נודעתי להם: ואתגליתי. לאברהם. ליצחק וליעקב באל שדי. ושמי יי׳. לא הודעית להון: אדי תגלית לאבראהים. ויצחק ויעקוב בטאיק אלכאפי. ואסמי אלה פקט. לם אערפהם בדאלך: וגם הקמתי את־בריתי אתם לתת להם את־ארץ כנען את ארץ מגריהם אשר־גרו בה: ואף אקימית ית קימי עמהון. למתן להון ית ארעא דכנען. ית. ארע תותבותהון דאתותבו בה: ואיצא תבתת עהדי מעהם. לאעטיהם בלד כנעאן. בלד סכנאהם אדי סכנוה: וגם אני שמעתי את־נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את־בריתי: ואף קדמי שמיע. ית קבילת בני ישראל. דמצראי מפלחין בהון. ודכירנא ית קימי: ואיצא קד סמעת שהיק בני אסראיל. אדי אמצריון יסתכדמונהם ודכרת עהדי: לכן אמר לבני־ישראל אני יהוה והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים: בכן. אימר לבני ישראל אנא יי׳. ואפיק יתכון. מגו דחוק פולחן מצראי. ואשיזיב יתכון מפולחנהון. ואפרוק יתכון בדרע מרמם. ובדינין רברבין: לדאלך קול לבני אסראיל אנא אלה אקסמת. לאכרגכם מן תחת נקל אמצריון. ואכלצכם מן כדמתהם. ואפככם בדראע ממדודה. ואחכאם עצימה: ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: ואקריב יתכון קדמי לעם. ואהוי לכון לאלה. ותדעון. ארי אנא יי׳ אלהכון. דאפיק יתכון. מגו דחוק פולחן מצראי: ואתכדכם לי אמה. ואכון לכם אלאהא. ותעלמון אני אלה רבכם. אלמכרגכם. מן תחת נקל אמצריון: והבאתי אתכם אל־הארץ אשר נשאתי את־ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני יהוה: ואעיל יתכון לארעא. דקיימית במימרי. למתן יתה. לאברהם ליצחק וליעקב. ואתין יתה לכון. ירותא אנא יי׳: ואדכלכם אלי׳ אלבלד. אדי אקסמת באמרי. אן

אעטיה לאבראהים יצחאק ויעקוב. פאעטיה לכם חוזא. אנא אלה אפי בדאלך: וידבר משה כן אל־בני ישראל ולא שמעו אל־משה מקצר רוח ומעבדה קשה: ומליל משה. כן עם בני ישראל. ולא קבילו מן משה. מעיק רוח. ומפולחנא דהוה קשי עליהון: פכלם מוסי' בדאלך בני אסראיל. ולם יקבלו מנה. מן ציק ארואחהם. ומן כדמתהם צעבה: פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי' עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי' תכלימא: בא דבר אל־פרעה מלך מצרים וישלח את־בני־ישראל מארצו: עול מליל. עם פרעה מלכא דמצרים. וישלח ית בני ישראל מארעיה: אדכל כלם פרעון מלך מצר. אן יטלק בני אסראיל מן בלדה: וידבר משה לפני יהוה לאמר הן בני־ישראל לא־שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים: ומליל משה. קדם יי' למימר. הא בני ישראל לא קבילו מני. ואיכדין יקביל מני פרעה. ואנא יקיר ממלל: קאל יא רב. הודא בני אסראיל לם יקבלו מני. פכיף יקבל מני פרעון. ואנא אלתג אלפם: פ

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן ויצום אל־בני ישראל ואל־פרעה מלך מצרים להוציא את־בני־ישראל מארץ מצרים: ומליל יי' עם משה ולאהרן. ופקידנון לות בני ישראל. ולות פרעה מלכא דמצרים. לאפקא ית בני ישראל מארעא דמצרים: תם כלם אלה מוסי' והרון. ואוצאהמא בסבב בני אסראיל. ובסבב פרעון מלך מצר. אן יכרגא בני אסראיל מן בלד מצר: ס אלה ראשי בית־אבתם בני ראובן בכר ישראל חנוך ופלוא חצרן וכרמי אלה משפחת ראובן: אלין רישי בית אבהתהון. בני ראובן בוכרא דישראל. חנוך ופלוא חצרון וכרמי. אלין זרעית ראובן: הולאי רויסא ביות אבאיאהם. בני ראובן בכר אסראיל. חנוך ופלוא חצרון וכרמי. הדה עשאיר ראובן: ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית אלה משפחת שמעון: ובני שמעון. ימואל וימין ואהד ויכין וצחר. ושאול בר כנעניתא. אלין זרעית שמעון: ובני שמעון. ימואל וימין ואהד ויכין וצחר. ושאול אבן אלכנעאניה. הדה עשאירה: ואלה שמות בני־לוי לתלדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי שבע ושלשים ומאת שנה: ואלין שמהת בני לוי לתולדתהון. גרשון. וקהת ומררי. ושני חיי לוי. מאה ותלתין ושבע שנין: והולאי אסמא בני לוי עלי' תיאלידהם. גרשון. וקהת ומררי. וסני חיוה' לוי. מאיה וסבעה ותלאתין סנה: בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם: בני גרשון. לבני ושמעי לזרעיתהון: בני גרשון. לבני ושמעי לעשאירהם: ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת שלש ושלשים ומאת שנה: ובני קהת. עמרם ויצהר. וחברון ועזיאל. ושני חיי קהת. מאה ותלתין ותלת שנין: ובני קהת. עמרם ויצהר. וחברון ועזיאל. וסני חיוה' קהת. מאיה ותלאתה ותלאתין סנה: ובני מררי מחלי ומושי אלה משפחת הלוי לתלדתם: ובני מררי מחלי ומושי. אלין. זרעית לוי לתולדתהון: ובני מררי מחלי ומושי. הולאי עשאיר אלֿיואניין עלי' תיאלידהם: ויקח עמרם את־יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את־אהרן ואת־משה ושני חיי עמרם שבע ושלשים ומאת שנה: ונסיב עמרם. ית יוכבד אחת אבוהי ליה לאתו. וילידת ליה. ית אהרן וית משה. ושני חיי עמרם. מאה ותלתין ושבע שנין: פתזווג עמרם. ביוכבד עמתה קבל אן תחצר עליה. פולדת לה הרון ומוסי'. וכאן סני חיותה.

מאיה וסבעה ותלאתין סנה: ובני יצהר
קרח ונפג וזכרי: ובני יצהר. קרח ונפג
וזכרי: ובני יצהר. קרח ונפג וזכרי: ובני
עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי: ובני
עזיאל. מישאל ואלצפן וסתרי: ובני
עזיאל. מישאל ואלצפן וסתרי: ויקח
אהרן את־אלישבע בת־־עמינדב אחות
נחשון לו לאשה ותלד לו את־נדב ואת־
אביהוא את־אלעזר ואת־איתמר: ונסיב
אהרן. ית אלישבע בת עמינדב. אחתיה
דנחשון ליה לאתו. וילידת ליה. ית נדב
וית אביהוא. ית אלעזר וית איתמר:
פתזוג הרון. אלישבע אבנה׳ עמינדב
אכת נחשון. פולדת לה. נדב ואביהוא.
אלעזר ואיתמר: ובני קרח אסיר ואלקנה
ואביאסף אלה משפחת הקרחי: ובני
קרח. אסיר ואלקנה ואביאסף. אלין
זרעית קרח: ובני קרח. אסיר ואלקנה
ואביאסף. הולאי עשאיר אלקרחיין:
ואלעזר בן־אהרן לקח־לו מבנות פוטיאל
לו לאשה ותלד לו את־־פינחס אלה
ראשי אבות הלוים למשפחתם: ואלעזר
בר אהרן. נסיב ליה מבנת פוטיאל ליה
לאתו. וילידת ליה ית פינחס. אלין. רישי.
אבהת ליואי לזרעיתהון: ואלעזר אבן
הרון. תזוג באמראה מן בנאת פוטיאל.
פולדת לה פינחס. הולאי רויסא אבא
אליואניין לעשאירהם: הוא אהרן ומשה
אשר אמר יהוה להם הוציאו את־־בני
ישראל מארץ מצרים על־־צבאתם:
הוא אהרן ומשה. דאמר יי׳ להון. אפיקו.
ית בני ישראל. מארעא דמצרים על
חיליהון: המא הרון ומוסי׳. אלדין קאל
אלה להמא. אכרגא בני אסראיל. מן
בלד מצר עלי׳ גיושהם: [א]הם המדברים
אל־פרעה מלך־מצרים להוציא את־בני־
ישראל ממצרים [ב]הוא משה ואהרן: אנון.
דממללין עם פרעה מלכא דמצרים.
לאפקא ית בני ישראל ממצרים. הוא
משה ואהרן: המא אלמכאטבין פרעון
מלך מצר. ליכרג בני אסראיל מן מצר.
המא מוסי והרון: ויהי ביום דבר יהוה
אל־־משה בארץ מצרים: והוה. ביומא
דמליל יי׳. עם משה בארעא דמצרים:
ולמא כאן פי יום כאטב אלה מוסי׳ פי בלד
מצר: ס וידבר יהוה אל־משה לאמר אני
יהוה דבר אל־־פרעה מלך מצרים את
כל־אשר אני דבר אליך: ומליל יי׳. עם
משה למימר אנא יי׳. מליל. עם פרעה
מלכא דמצרים. ית כל דאנא ממליל
עמך: תם כלם אלה מוסי׳. וקאל לה
אנא אלה. כלם פרעון מלך מצר.
בגמיע מא אנא אמרך בה: ויאמר משה
לפני יהוה הן אני ערל שפתים ואיך
ישמע אלי פרעה: ואמר משה קדם יי׳.
הא אנא יקיר ממלל. ואיכדין. יקביל
מני פרעה: פקאל מוסי׳ בין ידי אלה.
הודא אנא אתג אלפם. וכיף יסמע מני
פרעון: פ
ויאמר יהוה אל־משה ראה נתתיך אלהים
לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך: ואמר
יי׳ למשה. חזי. דמניתך רב לפרעה.
ואהרן אחוך יהי מתורגמנך: פקאל אלה
למוסי׳. אנצר קד געלתך אסתאדא פי
אמר פרעון. והרון אכיך יכון תרגמאנך:
אתה תדבר את כל־אשר אצוך ואהרן
אחיך ידבר אל־פרעה ושלח את־בני־
ישראל מארצו: את תמליל. ית כל דאפקדנך.
ואהרן אחוך ימליל עם פרעה. וישלח
ית בני ישראל מארעיה: אנת תכלם
הרון אכיך. בגמיע מא אמרך בה. והרון
אכיך יכלם פרעון. אן יטלק בני אסראיל
מן בלדה: ואני אקשה את־־לב פרעה
והרביתי את־אתתי ואת־־מופתי בארץ
מצרים: ואנא אקשי ית לבא דפרעה.
ואסגי ית אתותי. וית מופתי בארעא
דמצרים: ואנא אצעב קלב פרעון. חתי׳
אכתר איאתי. ובראהיני פי בלד מצר:
ולא

חלק הדקדוק. א) הם המדברים. במחברת בן אשר ז״ל המדברים שוא שתחת המ״ם נח. ועל דקדוקו אנו סומכים. ובשאר המקרא נד [לשון מהרי״ב]: ב) הוא משה ואהרן בקצת היגאן תיבת הוא בטפחא:

ולא־ישמע אלכם פרעה ונתתי את־ידי
במצרים והוצאתי את־צבאתי את־עמי
בני־ישראל מארץ מצרים בשפטים
גדלים: ולא יקביל מנכון פרעה. ואתין
ית מחת גבורתי במצרים. ואפיק ית
חילי. ית עמי בני ישראל מארעא
דמצרים. בדינין רברבין: ולא יקבל
מנכמא פרעון. חתא אחל אפאתי
באלמצריין. ואכרג גיושי. קומי בני
אסראיל מן בלד מצר. באחכאם עטימה:
וידעו מצרים כי־אני יהוה בנטתי את־
ידי על־מצרים והוצאתי את־בני־ישראל
מתוכם: וידעון מצראי ארי אנא יי׳. כד
ארים ית מחת גבורתי על מצרים. ואפיק
ית בני ישראל מבינהון: ויעלמון
אמצריון אני אלה. אדא אטלקת אפאתי
עליהם. ואכרגת בני אסראיל מן בינהם:
ויעש משה ואהרן כאשר צוה יהוה אתם
כן עשו: ועבד משה ואהרן. כמא דפקיד
יי׳ יתהון כן עבדו: פצנע מוסי׳ והרון. כמא
אמרהמא אלה כדאך צנעו: ומשה בן־
שמנים שנה ואהרן בן־שלש ושמנים
שנה בדברם אל־פרעה: ומשה בר תמנן
שנין. ואהרן. בר תמנן ותלת שנין.
במללותהון עם פרעה: וכאן מוסי׳ אבן
תמאניין סנה. והרון אבן תלאתה
ותמאניין סנה. חין כלמא פרעון:

פ

ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ואמר יי׳. למשה ולאהרן למימר: תם
קאל אלה. למוסי׳ והרון קאילא: כי
ידבר אלכם פרעה לאמר תנו לכם מופת
ואמרת אל־אהרן קח את־מטך והשלך
לפני־פרעה יהי לתנין: ארי ימליל עמכון
פרעה למימר. הבו לכון אתא. ותימר
לאהרן. סב ית חוטרך. ורמי קדם פרעה
יהי לתנינא: אדא כלמכם פרעון וקאל.
אעטוני ברהאן. פקול להרון. כד עצאך.

ואטרחה בין ידי פרעון יציר תנינא:
ויבא משה ואהרן אל־פרעה ויעשו כן
כאשר צוה יהוה וישלך אהרן את־מטהו
לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין:
ועאל משה ואהרן לות פרעה. ועבדו כן.
כמא דפקיד יי׳. ורמא אהרן ית חוטריה.
קדם פרעה. וקדם עבדוהי והוה לתנינא:
פדכל מוסי׳ והרון אלי׳ פרעון. וצנעא
כדאך כמא קאל אלה. פטרח הרון
עצאה. בין ידי פרעון וקואדה פצארת
תנינא: ויקרא גם־פרעה לחכמים
ולמכשפים ויעשו גם־הם חרטמי מצרים
בלהטיהם כן: וקרא אף פרעה. לחכימיא
ולחרשיא. ועבדו אף אנון. חרשי מצרים.
בלחשיהון כן: תם דעא פרעון. באחכמא
ואסחרה איצא. פצנעו כדאך. עלמא
מצר איצא בכפיהם: וישליכו איש מטהו
ויהיו לתנינם ויבלע מטה־אהרן את־
מטתם: ורמו גבר חוטריה. והוו לתנינין.
ובלע חוטרא דאהרן ית חוטריהון: פטרח
כל רגל עצאה. פצארת תנאנינא.
פאבתלעת עצא הרון עציהם: ויחזק
לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר
יהוה: ואתתקף לבא דפרעה. ולא קביל
מנהון. כמא דמליל יי׳: פאשתד קלב
פרעון. ולם יקבל מנהמא. כמא קאל
אלה: ס ויאמר יהוה אל־משה ג׳*
ג כבד לב פרעה מאן לשלח העם: ואמר
יי׳ למשה. אתיקר לבא דפרעה. סריב ב׳*
לשלחא עמא: תם קאל אלה למוסי׳.
קד תקל קלב פרעון. ואבא אן יטלק
אלקום: לך אל־פרעה בבקר הנה יצא
המימה ונצבת לקראתו על־שפת היאר
והמטה אשר־נהפך לנחש תקח בידך:
איזיל לות פרעה בצפרא. הא נפיק
למיא. ותתעתד לקדמותיה על כיף
נהרא. וחוטרא. דאתעבידו ביה נסין מן
קדם יי׳ תסב בידך: אמץ איה באגדאה.

חלק הדקדוק. ג) כבד לב פרעה. התרגום בנוסחאות ישנות אתיקר. ובדפוסים יש גורסין אתיקר. ויש גורסין יקיר. ובודאי שהגיהו כן ע״פ רש״י. ובאמת אין כוונת רש״י על תרגום אונקלוס רק ר״ל שפירושו כן. ואה״נ כיוון לחלוק על ת״א ויעויין ברא״ם דאעפ״י שכבר הוא שם. מ״מ עבדינן ליה פועל עבר כמו זקן שהוא שם ועכ״ז מגיה עבדינן פעולה כמו ויהי כי זקן יצחק. ע״ש:

הודאה כארג אלי' אלמא. וקף תלקאה
עלי' שאטי אניל. ואלעצא. אלדי אנקלבת
תעבאנא כדהא בידך: ואמרת אליו
יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר
שלח את־עמי ויעבדני במדבר והנה לא־
שמעת עד־כה: ותימר ליה. יי'. אלהא
דיהודאי שלחני לותך למימר. שלח ית
עמי. ויפלחון קדמי במדברא. והא לא
קבילתא עד כען: וקול לה. אלה אלאה
אלעבראניין בעתני אליך קאילא. אטלק
קומי. יעבדוני פי אלבר. והודאך לם
תקבל אלי' אלאן: כה אמר יהוה בזאת
תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה | במטה
אשר־בידי על־המים אשר ביאר ונהפכו
לדם: כדנן אמר יי'. בדא תדע. ארי
אנא יי'. הא אנא מחי בחוטרא דבידי.
על מיא. דבנהרא ויתהפכון לדמא: כדא
קאל אלה. בהדה אלכלה תעלם. אני
אלה אלמעאקב. האנא צארב באלעצא
אלתי בידי. אלמא אלדי פי אניל פינקלב
דמא: והדגה אשר־ביאר תמות ובאש
היאר ונלאו מצרים לשתות מים מן־
היאר: ונוני דבנהרא. ימותון ויסרי
נהרא. וילאון מצראי. למשתי מיא מן
נהרא: ואסמך אלדי פי אניל. ימות פינתן
אניל. ויעגז אלמצריון. אן ישרבון מאא
מן אניל: ס ויאמר יהוה
אל־משה אמר אל־אהרן קח מטך
ונטה־ידך על־מימי מצרים על־נהרתם |
על־יאריהם ועל־אגמיהם ועל כל־מקוה
מימיהם ויהיו־דם והיה דם בכל־ארץ
מצרים ובעצים ובאבנים: ואמר יי'
למשה. אימר לאהרן. סב חוטרך וארים
ידך על מיא דמצראי. על נהריהון על
אריתיהון ועל אגמיהון. ועל. כל בית
כנישת מימיהון ויהון דמא. ויהי דמא
בכל ארעא דמצרים. ובמני אעא ובמני
אבנא: תם קאל אלה למוסי'. קול להרון.
כד עצאך ומד ידך עלי' מאיאת
אלמצריון. ואנהארהם וכלגאנהם

ואגאמהם. וסאיר מלאם מיאהם ותציר
דמא. ויכון דם פי גמיע בלד מצר. ופי
אלכשב ופי אלחגארה: ויעשו־כן משה
ואהרן כאשר | צוה יהוה וירם במטה
ויך את־המים אשר ביאר לעיני פרעה
ולעיני עבדיו ויהפכו כל־המים אשר־
ביאר לדם: ועבדו כן משה ואהרן. כמא
דפקיד יי'. וארים בחוטרא ומחא ית
מיא דבנהרא. לעיני פרעה. ולעיני
עבדוהי. ואתהפיכו כל מיא דבנהרא
לדמא: וצנע כדאך מוסי' והרון. כמא
קאל אלה. ורפע אלעצא וצרב אלמא
אלדי פי אניל. בחצרה' פרעון. ובחצרה'
קוארדה. פאנקלב גמיע אלמא אלדי פי
אניל דמא: והדגה אשר־ביאר מתה
ויבאש היאר ולא־יכלו מצרים לשתות
מים מן־היאר ויהי הדם בכל־ארץ
מצרים: ונוני דבנהרא מיתו וסרי נהרא.
ולא יכילו מצראי. למשתי מיא מן נהרא.
והוה דמא בכל ארעא דמצרים: ואסמך
אלדי פי אניל מאת ונתן אניל. ולם יטיקו
אלמצריון. אן ישרבון מאא מן אניל.
פצאר אלדם פי גמיע בלד מצר: ויעשו־
כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב־
פרעה ולא־שמע אלהם כאשר דבר
יהוה: ועבדו כן. חרשי מצרים בלחשיהון.
ואתקף לבא דפרעה ולא קביל מנהון.
כמא דמליל יי': פצנע כדאך עלמא
מצר בכפיהם. פאשתד קלב פרעון ולם
יקבל מנהמא. כמא קאל אלה: ויפן
פרעה ויבא אל־ביתו ולא־שת לבו גם־
לזאת: ואתפני פרעה. ועאל לביתיה.
ולא שוי לביה אף לדא: פולא פרעון.
ודכל אלי' מנזלה. ולא ירד באלה אלי'
הדא איצא: ויחפרו כל־מצרים סביבת
היאר מים לשתות כי לא יכלו לשתת
ממימי היאר: וחפרו כל מצראי. סחרנות
נהרא. מיא למשתי. ארי לא יכילו
למשתי. מן מיא דבנהרא: פאחתפר
גמיע אלמצריון. חואלי אלניל אבארא

לישרבו מנהא מאא. אד̇ לם יטיקו אן
ישרבו. מן מא אניל: וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים
אַחֲרֵי הַכּוֹת־יְהוָה אֶת־הַיְאֹר: וּשְׁלִימוּ
שִׁבְעָא יוֹמִין. בָּתַר דִּמְחָא יְיָ יָת נַהֲרָא:
ולמא כמלת סבעה' איאם. בעד מא
צ̇רב אלה אניל בד̇אלך: פ
*וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־
פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה. עוֹל לְוָת פַּרְעֹה. וְתֵימַר לֵיהּ.
כִּדְנָן אֲמַר יְיָ. שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן
קֳדָמָי: פקצ̇ אלה למוסי'. אדכ̇ל אלי' פרעון.
וקול לה. כד̇א קאל אלה. אטלק קומי
יעבדוני: וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה
אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים:
וְאִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא. הָא אֲנָא. מָחֵי.
יָת כָּל תְּחוּמָךְ בְּעוּרְדְּעָנַיָּא: פאן אבית
אן תטלקהם. האנא צ̇אדם תכ̇ומך
באצ̇פאדע: וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ
וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל־מִטָּתֶךָ
וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ
וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ: וִירַבֵּי נַהֲרָא עוּרְדְּעָנַיָּא.
וְיִסְּקוּן וְיֵיעֲלוּן בְּבֵיתָךְ. וּבְאִדְּרוֹן בֵּית
מִשְׁכְּבָךְ וְעַל עַרְסָךְ. וּבְבֵית עַבְדָּךְ
וּבְעַמָּךְ. וּבְתַנּוּרָךְ וּבְאָצְוָתָךְ: פתסעי מן
אניל אצ̇פאדע. ותצעד ותדכ̇ל פי ביתך.
ופי כ̇דר מצ̇געך ועלי' סרירך. ופי ביות
קואדך וסאיר קומך. ותנאנירך ומעאג̇נך:
וּבְכָה וּבְעַמְּךָ וּבְכָל־עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ
הַצְפַרְדְּעִים: וּבָךְ וּבְעַמָּךְ וּבְכָל עַבְדָּךְ.
יִסְּקוּן עוּרְדְּעָנַיָּא: ופי גסמך וגסם קומך
וקואדך. תצעד אצ̇פאדע: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ
בְּמַטֶּךָ עַל־הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־
הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אֵימַר לְאַהֲרֹן.
אֲרֵים יָת יְדָךְ בְּחוּטְרָךְ. עַל נַהֲרַיָּא. עַל
אַרְתַּיָּא וְעַל אַגְמַיָּא. וְאַסֵּיק יָת עוּרְדְּעָנַיָּא
עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: פקאל אלה למוסי'.

קול להרון. מד̇ ידך בעצ̇אך. עלי'
אלאנהאר ואלכ̇לגאן ואלאגאם. ואצעד
אצ̇פאדע עלי' בלד מצר: וַיֵּט אַהֲרֹן
אֶת־יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרָיִם וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ
וַתְּכַס אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲרֵים אַהֲרֹן
יָת יְדֵיהּ. עַל מַיָּא דְּמִצְרָאֵי. וּסְלִיקוּ
עוּרְדְּעָנַיָּא. וַחֲפוֹ יָת אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: ד*
פמד̇ הרון ידה. עלי מיאה אלמצריין.
פצעד אצ̇פאדע. וג̇טא בלד מצר:
וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת־
הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַעֲבַדוּ כֵן
חָרָשַׁיָּא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן. וְאַסִּיקוּ יָת עוּרְדְּעָנַיָּא
עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וצנעא כד̇אך
אלעלמא בכפיהם. ואצעדו אצ̇פאדע
עלי' בלד מצר: וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְיָסֵר
הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וַאֲשַׁלְּחָה אֶת־
הָעָם וְיִזְבְּחוּ לַיהוָה: וּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן. וַאֲמַר צַלּוֹ קֳדָם יְיָ. וְיַעְדֵּי
עוּרְדְּעָנַיָּא. מִנִּי וּמֵעַמִּי. וַאֲשַׁלַּח יָת עַמָּא.
וְיִדַבְּחוּן קֳדָם יְיָ: פדעא פרעון במוסי'
והרון. וקאל אשפעא אלי' אלה. יזיל
אצ̇פאדע. מני ומן קומי. חתא אטלק
אלקום. וידבחון לה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי ׀ אַעְתִּיר לְךָ
וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים
מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְפַרְעֹה שְׁאַל לָךְ גְּבוּרָא הַב לָךְ
זְמָן. לְאֵימָתַי אֲצַלֵּי עֲלָךְ. וְעַל עַבְדָּךְ וְעַל
עַמָּךְ. לְשֵׁיצָאָה עוּרְדְּעָנַיָּא. מִנָּךְ וּמִבָּתָּךְ.
לְחוֹד דִּבְנַהֲרָא יִשְׁתַּאֲרוּן: קאל לה מוסי'
אקתרח עליּ. מתא תשא אן אשפע לך.
וקואדך וקומך. פינקטע אצ̇פאדע. ענך
וען מנאזלך. בל תבקא פי אניל פקט:
וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ לְמַעַן תֵּדַע
כִּי־אֵין כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַאֲמַר לִמְחַר.
וַאֲמַר כְּפִתְגָּמָךְ. בְּדִיל דְּתִדַּע. אֲרֵי לֵית
כַּיְיָ אֱלָהַנָא: קאל גדא. קאל כמא קלת.
לכי תעלם. אן ליס מת̇ל אלה רבנא:

וסרו

חלק הדקדוק. ד) כי אין כיי' אלהינו. בתיגאן הטפחא בתיבת כיי' וכ"כ מהריב"ש בתאג שלו:

וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ
וּמֵעַמֶּךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה: וְיִעְדּוֹן
עוּרְדְּעָנַיָּא. מִנָּךְ וּמִבָּתָּךְ. וּמֵעַבְדָּךְ
וּמֵעַמָּךְ. לְחוֹד דִּבְנַהֲרָא יִשְׁתַּאֲרוּן: אן
תזול אצ̇פארע. ענך וען מנאזלך.
וקואדך וקומך. בל תבקא פי אניל פקט:
וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה עַל־דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים
אֲשֶׁר־שָׂם לְפַרְעֹה: וּנְפַק מֹשֶׁה. וְאַהֲרֹן
מִלְּוָת פַּרְעֹה. וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יי׳. עַל
עֵסַק עוּרְדְּעָנַיָּא דְּשַׁוִּי לְפַרְעֹה: ולמא
כ̇רג מוסי׳ והרון מן ענד פרעון. צרך̇
מוסי׳ אלי׳ אלה. בסבב אצ̇פארע אתי
אחלהא בפרעון: וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר
מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים מִן־הַבָּתִּים מִן־
הַחֲצֵרֹת וּמִן־הַשָּׂדֹת: וַעֲבַד יי׳ כְּפִתְגָמָא
דְמֹשֶׁה. וּמִיתוּ עוּרְדְּעָנַיָּא. מִן בָּתַּיָּא מִן
דָּרָתָא וּמִן חַקְלָתָא: פצנע אלה כמא
קאל מוסי׳. פתמאותת אצ̇פארע. מן
אלמנאזל ואדור וצ̇יאע: וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם
חֳמָרִם חֳמָרִם וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ: וּכְנַשׁוּ
יָתְהוֹן דְּגוֹרִין דְּגוֹרִין. וּסְרִיאוּ עַל אַרְעָא:
פגמעוהא אנאבירא אנאבירא. פנתנת
אלארץ̇ מנהא: וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי הָיְתָה
הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וַחֲזָא פַּרְעֹה. אֲרֵי
הֲוָת רְוַחְתָּא. וְיַקַּר יָת לִבֵּיהּ. וְלָא קַבִּיל ה*
מִנְּהוֹן. כְּמָא דְּמַלִּיל יי׳: פלמא ראא
פרעון. אן אלפרגה קד כאנת. תקל
קלבה. ולם יקבל מנהמא. כמא קא אלה:
ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר
אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־מַטְּךָ וְהַךְ אֶת־עֲפַר
הָאָרֶץ וְהָיָה לְכִנִּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:
וַאֲמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה. אֵימַר לְאַהֲרֹן. אֲרֵים
יָת חוּטְרָךְ. וּמְחִי יָת עַפְרָא דְּאַרְעָא. וִיהֵי
לְקַלְמְתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם: פקאל
אלה למוסי׳. קול להרון. מד עצאך.
ואצ̇רב תראב אלארץ̇. יציר קמלא פי
גמיע בלד מצר: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־
יָדוֹ בְמַטֵּהוּ וַיַּךְ אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ וַתְּהִי
הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה כָּל־עֲפַר הָאָרֶץ
הָיָה כִנִּים בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַעֲבַדוּ כֵן.
וַאֲרֵים אַהֲרֹן יָת יְדֵיהּ בְּחוּטְרֵיהּ וּמְחָא
יָת עַפְרָא דְּאַרְעָא. וַהֲוָת קַלְמְתָא.
בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא. כָּל עַפְרָא דְּאַרְעָא.
הֲוָה קַלְמְתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם:
פצנעו כדאך. ומד הרון ידה בעצאה
פצ̇רב תראב אלארץ̇. פצאר אלקמל פי
אנאס ואלבהאים. גמיע תראב אלארץ̇.
צאר קמלא פי גמיע בלד מצר: וַיַּעֲשׂוּ־
כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת־
הַכִּנִּים וְלֹא יָכֹלוּ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה: וַעֲבַדוּ כֵן חָרָשַׁיָּא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן.
לְאַפָּקָא יָת קַלְמְתָא וְלָא יְכִילוּ. וַהֲוָת
קַלְמְתָא. בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא: פצנעו
אלעלמא כדאך בכפיהם. ליכ̇רגו אלקמל
ולם יטיקון. פתבת אלקמל. פי אנאס
ואלבהאים: וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּם אֶל־
פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא וַיֶּחֱזַק לֵב־
פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:
וַאֲמַרוּ חָרָשַׁיָּא לְפַרְעֹה. מַחָא מִן קֳדָם
יי׳ הִיא. וְאִתַּקַּף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבִּיל
מִנְּהוֹן. כְּמָא דְּמַלִּיל יי׳: פקאת אלעלמא
לפרעון. הדה גריחה מן ענד אלה.
פאשתד קלבה ולם יקבל מנהמא. כמא
קאל אלה: ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה
הִנֵּה יוֹצֵא הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: וַאֲמַר יי׳
לְמֹשֶׁה. אַקְדֵּים בְּצַפְרָא וְאִתְעַתַּד קֳדָם
פַּרְעֹה. הָא נָפֵיק לְמַיָּא. וְתֵימַר לֵיהּ. כִּדְנַן
אֲמַר יי׳ שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי: תם
קאל אלה למוסי׳. אדלג באלגדאה וקף
בין ידי פרעון. הודאה כ̇ארג אלי׳ אלמא.
וקול לה. כדא קאל אלה. אטלק קומי
יעבדוני: כִּי אִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי
הִנְנִי מַשְׁלִיחַ בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ
וּבְבָתֶּיךָ אֶת־הֶעָרֹב וּמָלְאוּ בָּתֵּי מִצְרַיִם ה
את

חלק הדקדוק. ה) ומלאו בתי מצרים, תרגום כ"י מצרים (והוא היפך פי' הרמ"ג) ודוק:

אֶת־הֶעָרֹב וְגַם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הֵם עָלֶיהָ׃ אֲרֵי אִם לֵיתָךְ מְשַׁלַּח יָת עַמִּי. הָאֲנָא מְגָרֵי בָךְ. וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ. וּבְבָתָּךְ יָת עָרוֹבָא. וְיִתְמְלוֹן. בָּתֵּי מִצְרַיִם יָת עָרוֹבָא. וְאַף אַרְעָא דְּאִנּוּן עֲלַהּ׃ לאנךׄ אן אבית אן תטלק קומי. האנא באעתׄ בךׄ. ובקׄואדךׄ וקומך. ומנאזלך כׄלט אלוחש. חתׄא תמתלי מנהׄ ביות אלמצריין. ואלארץׄ אלׄתי הׄם עליהא איצׄא׃ וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת־אֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ לְבִלְתִּי הֱיוֹת־שָׁם עָרֹב לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ וְאַפְרֵישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת אַרְעָא דְּגֹשֶׁן. דְּעַמִּי קָאֵים עֲלַהּ. בְּדִיל דְּלָא לְמֶהֱוֵי תַמָּן עָרוֹבָא. בְּדִיל דְּתִדַּע. אֲרֵי אֲנָא יְיָ שַׁלִּיט בְּגוֹ אַרְעָא׃ ואביּן פי ׄדאלך אליום בלד אׄסדיר. אׄלׄדי קומי מׄקים בׄה. ללׄא יכון תׄם וחש. לכי תעלם. אׄני אׄלה מׄסלט עלי׳ גמיע אלעאלׄם׃ וְשַׂמְתִּי פְדֻת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמָחָר יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה׃ וַאֲשַׁוֵּי פוּרְקָן לְעַמִּי. וְעַל עַמָּךְ אַיְתִי מַחָא. לִמְחַר יְהֵי אָתָא הָדֵין׃ ואצׄייׄר פדאא לקומי מׄמׄא יחל בקומך. גׄדא תכון הׄדׄה אלאיה׃ וַיַּעַשׂ יְהוָה כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב כָּבֵד בֵּיתָה פַרְעֹה וּבֵית עֲבָדָיו וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם תִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ מִפְּנֵי הֶעָרֹב׃ וַעֲבַד יְיָ כֵּן. וַאֲתָא עָרוֹבָא תַקִּיף. לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית עַבְדוֹהִי. וּבְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם. אִתְחַבַּלַת אַרְעָא מִן קֳדָם עָרוֹבָא׃ פצנע אׄלה כׄדׄאך. פדכׄל וחש כׄתיר. אלי׳ בית פרעון ובית קׄואדה. וגׄמיע בלד מצר. אנפסד מן קבל אלוחש׃ וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְכוּ זִבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ׃ וּקְרָא פַרְעֹה. לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן. וַאֲמַר. אִיזִילוּ. דְּבַחוּ קֳדָם אֱלָהֲכוֹן בְּאַרְעָא׃ פדעא פרעון. במוסי׳ והרון. וקאל. אמצׄו אׄדבחו לרבׄכׄם פי אלבׄרׄ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת־תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֻנוּ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה. לָא תַקִּין לְמֶעְבַּד כֵּן. אֲרֵי בְעִירָא דְּמִצְרָאֵי דַּחֲלִין לֵיהּ מִנֵּיהּ אֲנַחְנָא נָסְבִין. לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא. הָא נְדַבַּח. יָת בְּעִירָא דְּמִצְרָאֵי דַּחֲלִין לֵיהּ. וְאִנּוּן יְהוֹן חָזַן הֲלָא יִמְרוּן לְמִרְגְּמָנָא׃ קאל מוסי׳. לא נטיק אן נצנע ׄדאלך. לאׄן מאׄ יכרהׄה אׄמצריון. נׄדבח ללה רבׄנא. פהׄל נׄדבח מא יכׄרהונׄה אלמצריון. בחׄצׄרתהׄם ולם ירׄגמונא׃ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ׃ מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין. נֵיזֵיל בְּמַדְבְּרָא. וּנְדַבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא. כְּמָא דְיֵימַר לַנָא׃ לכׄן מסאפהׄ׳ תׄלאתׄה׳ אׄיאם. נסיר פי אלבׄרׄ. ונׄדבח ללה רבׄנא. כמא יאמׄרנא׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַעְתִּירוּ בַּעֲדִי׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה. אֲנָא. אֲשַׁלַּח יָתְכוֹן וּתְדַבְּחוּן. קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמַדְבְּרָא. לְחוֹד. אַרְחָקָא לָא תַרְחֲקוּן לְמֵיזַל. צַלּוֹ אַף עֲלָי׃ קׄא פרעון אנא אׄטלקכׄם תׄדבחו. ללהׄ רבכׄם פי אׄבׄר. עׄדא אבאעׄדא לא תבעׄדון פי אׄמסיר אשפׄעא ענׄי׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵא מֵעִמָּךְ וְהַעְתַּרְתִּי אֶל־יְהוָה וְסָר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ מָחָר רַק אַל־יֹסֵף פַּרְעֹה הָתֵל[ו] לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־הָעָם לִזְבֹּחַ לַיהוָה׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה. הָא אֲנָא. נָפֵיק מֵעִמָּךְ וַאֲצַלֵּי קֳדָם יְיָ. וְיִעְדֵּי עָרוֹבָא. מִפַּרְעֹה. מֵעַבְדוֹהִי וּמֵעַמֵּיהּ מְחַר. לְחוֹד. לָא יוֹסֵיף פַּרְעֹה לְשַׁקָּרָא. בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחָא יָת עַמָּא. לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ׃ קׄא מוסי׳. האנא כׄארג מן ענדך ואשפׄע אלי׳ אׄלה. פׄיזול אלוחש. ען פרעון וקׄואדׄה וקומׄה גׄדא. עׄדא אׄסׄבׄרייׄה לא יעאודהא פרעון. ללא יטלק אׄלקום. ידׄבחון ללה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה

ויעתר

חלק הדקדוק. ו) אל יסף פרעה התל. עיקר התי"ו להדגש כי הוא מקור מהדגוש ובא הנח תמורתו ענין שקר [מהרי"ב]׃

וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה׃ וּנְפַק מֹשֶׁה מִלְּוָת פַּרְעֹה.
וְצַלִּי קֳדָם יְיָ׳׃ פלמא כ֗רג מן ענדה.
שפע אלי׳ אלה: וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה
וַיָּסַר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא
נִשְׁאַר אֶחָד׃ וַעֲבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה.
וְאַעְדִּי עָרוֹבָא. מִפַּרְעֹה מֵעַבְדוֹהִי
וּמֵעַמֵּיהּ. לָא אִשְׁתְּאַר חַד׃ פצנע אלה
כמא קאל מוסי׳. וזאל אלוחש. מן פרעון
וקואדה וקומה. לם יבק ואחד: וַיַּכְבֵּד
פַּרְעֹה אֶת־לִבּוֹ גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת וְלֹא
שִׁלַּח אֶת־הָעָם׃ וְיַקַּר פַּרְעֹה יָת לִבֵּיהּ.
אַף בְּזִמְנָא הָדָא. וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא׃
פתקל פרעון קלבה. הדה אלמרה איצא.
ולם יטלק אלקום: פ
ו* וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה
וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה. עוֹל לְוָת פַּרְעֹה. וּתְמַלֵּיל
עִמֵּיהּ. כִּדְנַן אֲמַר יְיָ׳ אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי.
שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ תם קאל
אלה למוסי׳. אדכל אלי׳ פרעון. וקול לה.
כדא קאל אלה אלאה אלעבראניין.
אטלק קומי יעבדוני: כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה
לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּם׃ אֲרֵי. אִם
מְסָרֵיב אַתְּ לְשַׁלָּחָא. וְעַד כְּעַן אַתְּ מַתְקֵיף
בְּהוֹן׃ פאנך אן אבית אן תטלקהם.
ועאדך מתמסך בהם: הִנֵּה יַד־יְהוָה
הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים
בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן ז דֶּבֶר
כָּבֵד מְאֹד׃ הָא מַחָא מִן קֳדָם יְיָ׳ הָוְיָא.
בִּבְעִירָךְ דִבְחַקְלָא. בְּסוּסָוָתָא בִּחְמָרֵי
בְגַמְלֵי. בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא. מוֹתָא סַגִּי לַחֲדָא׃
פאן אפה׳ אלה כאינה. פי מואשיך
אדי פי אצחרא. פי אכיל ואלחמיר
ואלגמאל. ואלבקר ואלגנם. ובאא עצים
גדא: וְהִפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל
וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל דָּבָר׃ וְיַפְרֵישׁ יְיָ׳. בֵּין בְּעִירָא
דְיִשְׂרָאֵל. וּבֵין בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי. וְלָא
יְמוּת. מִכֹּלָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדַּעַם׃ ויבין
אלה. בין מואשי בני אסראיל. ובין מואשי
אלמצריין. ולא ימות. מן גמיע מא הו
לבני אסראיל שיא: וַיָּשֶׂם יְהוָה מוֹעֵד
לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה
בָּאָרֶץ׃ וְשַׁוִּי יְיָ׳ זִמְנָא לְמֵימַר. וּמְחַר.
יַעְבֵּיד יְיָ׳. פִּתְגָמָא הָדֵין בְּאַרְעָא׃ וציר
אלה וקתא קאילא. גדא יצנע אלה. הדא
אלאמר פי אלבלד: וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כֹּל מִקְנֵה
מִצְרָיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מֵת
אֶחָד׃ וַעֲבַד יְיָ׳. יָת פִּתְגָמָא הָדֵין בְּיוֹמָא
דְבָתְרוֹהִי. וּמִית. כֹּל בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי.
וּמִבְּעִירָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא מִית חַד׃
פצנע אלה הדא אלאמר מן גד. ומאת
גמיע מואשי אלמצריין. ומן מואשי בני
אסראיל לם ימות ואחד: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה
וְהִנֵּה לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד־אֶחָד
וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם׃
וּשְׁלַח פַּרְעֹה. וְהָא. לָא מִית. מִבְּעִירָא
דְיִשְׂרָאֵל עַד חַד. וְאִתְיַקַּר לִבָּא דְפַרְעֹה.
וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא׃ פבעת פרעון.
פאדא לם ימות. מן מואשי בני אסראיל
ואחד. פתקל קלבה. ולם יטלק אלקום:

פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן קְחוּ
לָכֶם מְלֹא חָפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וּזְרָקוֹ
מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה ח לְעֵינֵי פַרְעֹה׃ וַאֲמַר
יְיָ׳ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן. סַבוּ לְכוֹן מְלֵי חֻפְנֵיכוֹן.
פִּיחַ דְאַתּוּנָא. וְיִזְרְקִנֵּיהּ מֹשֶׁה. לְצֵית
שְׁמַיָּא לְעֵינֵי פַרְעֹה׃ וקאל אלה למוסי׳
והרון. כדו לכם מל חפניכמא. מן פיח
אלאתון. ויהוי בה מוסי׳. פי אלהוא
בחצרה׳ פרעון: וְהָיָה לְאָבָק עַל כָּל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם וְהָיָה עַל־הָאָדָם וְעַל־
הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אֲבַעְבֻּעֹת בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וִיהֵי לְאַבְקָא. עַל כָּל
אַרְעָא דְמִצְרָיִם. וִיהֵי עַל אֱנָשָׁא וְעַל
בְּעִירָא. לִשְׁחִין סְגֵי. אֲבַעְבּוּעִין בְּכָל

חלק הדקדוק. ז) דבר כבד מאד. כ"ה במקצת תיגאן הטפחא בתיבת כבד, ובקצתם במארכה: ח) השמימה לעיני פרעה, ארעא
התרגום לעיני כלשון המקרא:

אַרְעָא דְמִצְרָיִם: ויציר גֿבארא. פי גמיע
בלד מצר. ויכון פי אנאס ואלבהאים.
קרח נאבת. מתנפּט פי גמיע בלד מצר:
וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי
פַרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמָיְמָה וַיְהִי
שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה:
וּנְסִיבוּ יָת פִּיחַ דְאַתּוּנָא. וְקָמוּ קֳדָם
פַּרְעֹה. וּזְרַק יָתֵיהּ. מֹשֶׁה לְצֵית שְׁמַיָא.
וַהֲוָה. שְׁחִין אֲבַעְבּוּעִין. סָגֵי. בַּאֲנָשָׁא
וּבִבְעִירָא: ואכֿדֿא מן פיח אלאתון.
ווקפא בין ידי פרעון. והווא בה מוסי׳
פי אלהוא. פצאר קרח מתנפּט. נאבת
פי אנאס ואלבהאים: וְלֹא־יָכְלוּ
הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי
הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם וּבְכָל־
[ט] מִצְרָיִם: וְלָא יְכִילוּ חָרָשַׁיָא. לְמֵקָם. קֳדָם
מֹשֶׁה מִן קֳדָם שִׁחְנָא. אֲרֵי הֲוָה שִׁחְנָא.
בְּחָרָשַׁיָא וּבְכָל מִצְרָיִם: ולם יטיקו
אלעלמא. אן יקפו בין ידי מוסי׳ מן קבל
אלקרח. לאנה כאן פיהם ופי סאיר
אלמצריון: וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה: וְתַקֵּיף יי׳ יָת לִבָּא דְפַרְעֹה. וְלָא
קַבֵּיל מִנְּהוֹן. כְּמָא דְמַלֵּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה:
פשדד אלה קלב פרעון. ולם יקבל
מנהמא. כמי׳ אמר אלה מוסי׳:

ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח
אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: וַאֲמַר יי׳ לְמֹשֶׁה. אַקְדֵּים
בְּצַפְרָא. וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה. וְתֵימַר
לֵיהּ. כִּדְנָן אֲמַר יי׳ אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי. שַׁלַּח
יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי: וקאל אלה למוסי׳.
אדלג באלגדאה. וקף בין ידי פרעון. וקול
לה. כדֿא קאל אלה אלאה אלעבראניין.
אטלק קומי יעבדוני: כִּי ׀ בַּפַּעַם הַזֹּאת
אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבְּךָ
וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין
כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ: אֲרֵי בְּזִמְנָא הָדָא.
אֲנָא שָׁלַח. יָת כָּל מַחָתַי בְּלִבָּךְ. וּבְעַבְדָּךְ
וּבְעַמָּךְ. בְּדִיל דְּתִדַּע. אֲרֵי לֵית דִּכְוָתִי
בְּכָל אַרְעָא: לאני פי הדה אלמרה. אנא
באעת. בכתיר מן אפאתי פי קלבך.
וקוארך וקומך. לכי תעלם. אן ליס מתלי
פי גמיע אלעאלם: כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי
אֶת־יָדִי וָאַךְ אוֹתְךָ וְאֶת־עַמְּךָ בַּדָּבֶר
וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ: אֲרֵי כְעַן קָרִיב קֳדָמַי
דְשַׁלַּחִית פּוֹן יָת מַחַת גְּבוּרְתִּי. וּמְחֵית
יָתָךְ. וְיָת עַמָּךְ בְּמוֹתָא. וְאִשְׁתֵּיצִיתָא מִן
אַרְעָא: לאני אלאן לו אטלקת אפאתי.
לקתלתך וקומך באלובא. ואנתהדת מן
אלארץ: וְאוּלָם בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ
בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן סַפֵּר
שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וּבְרַם. בְּדִיל דָּא
קַיֵּימְתָּךְ. בְּדִיל לְאַחֲזָיוּתָךְ יָת חֵילִי.
וּבְדִיל. דִיהוֹן מִשְׁתָּעַן גְּבוּרַת שְׁמִי בְּכָל
אַרְעָא: ולכן בססבב כלה בקיתך. לכי
אוריך קותי. ולכי יקץ אסמי פי גמיע
אלעאלם: עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל [י] בְּעַמִּי לְבִלְתִּי
שַׁלְּחָם: עַד כְּעַן אַתְּ כָּבֵישַׁתְּ לֵיהּ בְּעַמִּי.
בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן: ומהמאך
מתרבץ בקומי. ללא תטלקהם: הִנְנִי
מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כָּבֵד מְאֹד
אֲשֶׁר [יא] לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם לְמִן־
הַיּוֹם הִוָּסְדָה וְעַד־עָתָּה: הָאֲנָא מַחֵית
כְּעִדָּנָא הָדֵין מְחַר. בַּרְדָּא תַּקִּיף לַחֲדָא. ז
דְּלָא הֲוָה דִכְוָתֵיהּ בְּמִצְרַיִם. לְמִן יוֹמָא
דְאִשְׁתַּכְלַלַת וְעַד כְּעַן: האנא ממטר פי
הדא אלוקת מן גד. ברד עצים גדא.
מא לם יכון מתלה פי מצר. מן יום
אססת אלי׳ אלאן: וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז
אֶת־מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה וְלֹא
יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ:
וּכְעַן. שְׁלַח כְּנוֹשׁ יָת בְּעִירָךְ. וְיָת כָּל
דְּלָךְ בְּחַקְלָא. כָּל אֱנָשָׁא וּבְעִירָא דְיִשְׁתְּכַח
בְּחַקְלָא. וְלָא יִתְכְּנֵישׁ לְבֵיתָא. וְיֵיחוֹת
עֲלֵיהוֹן. בַּרְדָּא וִימוּתוּן: פאבעת אלאן

צן

חלק הדקדוק. ט) בחרטמים ובכל מצרים. תרגום שלנו מצרים: י) עודך מסתולל בעמי. תרגום שלנו כבישת ליה בלמ"ד: יא) אשר לא היה כמהו. תיבת אשר בתלשא ימין בכל ס"תי וכ"כ א"ת:

צ֗ן מאשיתך. וגמיע מא לך פי אצחרי'. פאנ֗ה אי֗ אנסאן או בהימה וגד פי אצחרי'. ולם ינ֗צ֗ם אלי' אלמנאזל. פינזל עליה֗ם אלברד וימותון: הַיָּרֵא֙ אֶת־דְּבַ֣ר יְהוָ֔ה מֵעַבְדֵ֖י פַּרְעֹ֑ה הֵנִ֛יס אֶת־עֲבָדָ֥יו וְאֶת־מִקְנֵ֖הוּ אֶל־הַבָּתִּֽים׃ דִּדְחֵיל מִפִּתְגָּמָא דַּיְיָ. מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה. כְּנַשׁ. יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת בְּעִירֵיהּ לְבָתַּיָּא׃ פמן כ֗אף כלאם אלה֗. מן קו֗אד פרעון. אהרב עבידה֗ ומאשיתה֗ אלי' אלביות: וַאֲשֶׁ֥ר לֹא־שָׂ֛ם לִבּ֖וֹ אֶל־דְּבַ֣ר יְהוָ֑ה וַיַּעֲזֹ֛ב אֶת־עֲבָדָ֥יו וְאֶת־מִקְנֵ֖הוּ בַּשָּׂדֶֽה׃ וּדְלָא שַׁוִּי לִבֵּיהּ לְפִתְגָּמָא דַּיְיָ. שְׁבַק. יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת בְּעִירֵיהּ בְּחַקְלָא׃ ומן לם ירד֗ באלה֗ אלי' כלאם אלה֗. תרך עבידה֗ ומאשיתה֗ פי אצחרי':

פ

וַיֹּ֨אמֶר יְהוָ֜ה אֶל־מֹשֶׁ֗ה נְטֵ֤ה אֶת־יָֽדְךָ֙ עַל־הַשָּׁמַ֔יִם וִיהִ֥י בָרָ֖ד בְּכָל־אֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם עַל־הָאָדָ֣ם וְעַל־הַבְּהֵמָ֗ה וְעַ֛ל כָּל־עֵ֥שֶׂב הַשָּׂדֶ֖ה בְּאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אֲרֵים יָת יְדָךְ עַל צֵית שְׁמַיָּא. וִיהֵי בַרְדָּא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם. עַל אֱנָשָׁא וְעַל בְּעִירָא. וְעַל כָּל עִסְבָּא דְחַקְלָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ פקאל אלה֗ למוסי'. מד֗ ידך נחו אלסמא. ויכון ברד פי גמיע בלד מצר. עלי' אלנאס ואלבהאים. וגמיע עשב אצחרי' פי בלד מצר: וַיֵּ֨ט מֹשֶׁ֣ה אֶת־מַטֵּהוּ֮ עַל־הַשָּׁמַיִם֒ וַֽיהוָ֗ה נָתַ֤ן קֹלֹת֙ וּבָרָ֔ד וַתִּֽהֲלַךְ־אֵ֖שׁ אָ֑רְצָה וַיַּמְטֵ֧ר יְהוָ֛ה בָּרָ֖ד עַל־אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַאֲרֵים מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיהּ עַל צֵית שְׁמַיָּא. וַיְיָ. יְהַב קָלִין וּבְרַד. וּמְהַלְכָא אִישָּׁתָא עַל אַרְעָא. וְאַמְטַר יְיָ. בַּרְדָּא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ פמד֗ מוסי' עצאה֗ נחו אלסמא. פאעלן אלה֗ אלאצואת ואלברד. וסארת אלנאר עלי' אלארץ֗. ואמטר אלה֗ אלברד עלי' בלד מצר: וַיְהִ֣י בָרָ֔ד וְאֵ֕שׁ מִתְלַקַּ֖חַת בְּת֣וֹךְ הַבָּרָ֑ד כָּבֵ֣ד מְאֹ֔ד אֲשֶׁ֨ר לֹא־הָיָ֤ה כָמֹ֙הוּ֙ בְּכָל־אֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם מֵאָ֖ז הָיְתָ֥ה לְגֽוֹי׃ וַהֲוָה בַרְדָּא. וְאִישָּׁתָא.

מִשְׁתַּלְהֲבָא בְּגוֹ בַּרְדָּא. תַּקִּיף לַחֲדָא. דְּלָא הֲוָה דִכְוָתֵיהּ בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם. מֵעִדָּן דַּהֲוָת לְעַם׃ וכאן אלברד. ונאר מתכ֗דה֗ פי וסטה֗. עט֗ים גדא. מא לם יכון מת֗לה֗ פי גמיע בלד מצר. מנד֗ צארת לאמ֗ה: וַיַּ֨ךְ הַבָּרָ֜ד בְּכָל־אֶ֣רֶץ מִצְרַ֗יִם אֵ֚ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר בַּשָּׂדֶ֔ה מֵאָדָ֖ם וְעַד־בְּהֵמָ֑ה וְאֵ֨ת כָּל־עֵ֤שֶׂב הַשָּׂדֶה֙ הִכָּ֣ה הַבָּרָ֔ד יב וְאֶת־כָּל־עֵ֥ץ הַשָּׂדֶ֖ה שִׁבֵּֽר׃ וּמְחָא בַרְדָּא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם. יָת כָּל דִּבְחַקְלָא. מֵאֱנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא. וְיָת כָּל עִסְבָּא דְחַקְלָא מְחָא בַרְדָּא. וְיָת כָּל אִילָנֵי חַקְלָא תַּבַּר׃ פצ֗רב אלברד פי גמיע בלד מצר. גמיע מא פי אצחרי'. מן אנסאן אלי' בהימה. וצ֗רב גמיע עשבהא. וכסר גמיע שגרהא: רַ֚ק בְּאֶ֣רֶץ גֹּ֔שֶׁן אֲשֶׁר־שָׁ֖ם בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א הָיָ֖ה בָּרָֽד׃ לְחוֹד בְּאַרְעָא דְגשֶׁן. דְּתַמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לָא הֲוָה בַרְדָּא׃ עדא פי בלד אלסדיר. אלד֗י תם בני אסראיל. לם יכון ברדא: וַיִּשְׁלַ֣ח פַּרְעֹ֗ה וַיִּקְרָא֙ לְמֹשֶׁ֣ה וּֽלְאַהֲרֹ֔ן וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵהֶ֖ם חָטָ֣אתִי הַפָּ֑עַם יְהוָה֙ הַצַּדִּ֔יק וַאֲנִ֥י וְעַמִּ֖י הָרְשָׁעִֽים׃ וּשְׁלַח פַּרְעֹה. וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן. וַאֲמַר לְהוֹן חַבִית זִמְנָא הָדָא. יְיָ זַכָּאָה. וַאֲנָא וְעַמִּי חַיָּבִין׃ פבעת֗ פרעון. ודעא במוסי' והרון. וקאל להמא קד אכ֗טית הד֗ה֗ אלמרה֗. אלה֗ אלעדל. ואנא וקומי אלט֗אלמין: הַעְתִּ֙ירוּ֙ אֶל־יְהוָ֔ה וְרַ֕ב מִֽהְיֹ֛ת קֹלֹ֥ת אֱלֹהִ֖ים וּבָרָ֑ד וַאֲשַׁלְּחָ֣ה אֶתְכֶ֔ם וְלֹ֥א תֹסִפ֖וּן לַעֲמֹֽד׃ צַלּוֹ קֳדָם יְיָ. וְסַגִּי קֳדָמוֹהִי רְוַח. דְּלָא יְהוֹן עֲלָנָא. קָלִין דְּלוּט כְּאִלֵּין מִן קֳדָם יְיָ וּבְרַד. וַאֲשַׁלַּח יָתְכוֹן. וְלָא תֵיסְפוּן לְאִתְעַכָּבָא׃ אשפעא אלי' אלה֗. וחסבנא מן אן תכון אצואת אלה֗ וברד עלינא. חתא אטלקכם. ולא תעאודו אן תקפו: וַיֹּ֤אמֶר אֵלָיו֙ מֹשֶׁ֔ה כְּצֵאתִי֙ אֶת־הָעִ֔יר אֶפְרֹ֥שׂ אֶת־כַּפַּ֖י אֶל־יְהוָ֑ה הַקֹּל֣וֹת יֶחְדָּל֗וּן וְהַבָּרָד֙ לֹ֣א יִֽהְיֶה־ע֔וֹד לְמַ֣עַן תֵּדַ֔ע כִּ֥י לַיהוָ֖ה הָאָֽרֶץ׃ וַאֲמַר לֵיהּ

משה

הלק הדקדוק. יב) ואת כל עץ השדה שבר. תיבת ואת בתביר ובצירי בכל ס"תי.

מֹשֶׁה. כְּמִפְּקֵי יָת(מו) קַרְתָּא. אֶפְרוֹס יָת יְדַי בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ׳. קָלַיָּא יִתְמַנְעוּן. וּבַרְדָּא לָא יְהֵי עוֹד. בְּדִיל דְּתִדַּע. אֲרֵי דַּיְיָ׳ אַרְעָא: תֹּם קָאל מוסי׳. אד̇ כ̇רגת מן אלקריה. אבסט ידיי אלי׳ אלה. פתנתהי אלאצואת. ואלברד לם יכון איצ̇א. לכי תעלם. אן אלארץ̇ ללה: וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים: וְאַתְּ וְעַבְדָּךְ. יְדַעְנָא. אֲרֵי עַד כְּעַן לָא אִתְכְּנַעְתּוּן. מִן קֳדָם יְיָ׳ אֱלֹהִים: ואמ̇א אנת וקואדך. פאעלם. קבל אן תכ̇אפו מן בין ידי אלה: וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל: וְכִתָּנָא וְסַעֲרֵי לְקוֹ. אֲרֵי סַעֲרַיָּא אֲבִיב. וְכִתָּנָא גַּבְעוֹלִין: אן אלכתאן ואשעיר קד עטבא. לאן אשעיר כאן פריכא. ואלכתאן משלפא: וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה: וְחִטַּיָּא וְכוּנָתַיָּא לָא לְקָאָה. אֲרֵי אַפְלָתָא אִנִּין: ואלחנטה ואלכרסנה לם יעטבא. לאנהמא אפילתאן: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה: וּנְפַק מֹשֶׁה. מִלְּוָת פַּרְעֹה יָת קַרְתָּא. וּפְרַס יְדוֹהִי בִּצְלוֹ קֳדָם יְיָ׳. וְאִתְמְנַעוּ קָלַיָּא וּבַרְדָּא. וּמִטְרָא דַּהֲוָה נָחֵית לָא מְטָא (עד) אַרְעָא: ולמ̇א כ̇רג מוסי׳ מן ענד פרעון ומן קריתה. בסט ידיה אלי׳ אלה. פאנתהת אלאצואת ואלברד. ולם ינזל מטר עלי׳ אלארץ̇: וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא וַעֲבָדָיו: וַחֲזָא פַּרְעֹה. אֲרֵי אִתְמְנַע מִטְרָא וּבַרְדָּא. וְקָלַיָּא וְאוֹסֵיף לְמֶחְטֵי. וְיַקַּרֵיהּ לְלִבֵּיהּ הוּא וְעַבְדוֹהִי: פלמ̇א ראא פרעון. אן קד אנתהא אלמטר ואלברד. ואלאצואת עאוד אלכ̇טא. ותקל קלבה הו וקואדה: וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: וְאִתַּקַּף לִבָּא דְּפַרְעֹה. וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ׳ בִּידָא דְּמֹשֶׁה: פאשתד קלב פרעון. ולם יטלק בני אסראיל. כמא קאל אלה למוסי׳: פ פ פ

קכ"א פסוקים יעיא"ל סימן ומפטירין ביחזקאל סי׳ כ"ח ולא יהיה עוד. גג"ה למנחת שבת וב׳ וה׳.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה כִּי־אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: וַאֲמַר יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. עוֹל לְוָת פַּרְעֹה. אֲרֵי אֲנָא. יַקַּרִית יָת לִבֵּיהּ וְיָת לִבָּא דְּעַבְדוֹהִי. בְּדִיל. לְשַׁוָּאָה. אָתַי אִלֵּין בֵּינֵיהוֹן: תֹּם קָאל אלה למוסי׳. אדכ̇ל אלי׳ פרעון. לאני קד קוית קלבה וקלב קואדה. לכי אחל אפאתי הדה בהם: וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בָם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה: וּבְדִיל. דְּתִשְׁתַּעֵי קֳדָם בְּרָךְ וּבַר בְּרָךְ. יָת נִסִּין דַּעֲבַדִית בְּמִצְרַיִם. וְיָת אָתְוָתַי דְּשַׁוִּיתִי בְּהוֹן. וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׳: ולכי תקץ̇ עלי׳ אבנך ואבן אבנך. מא בטשת באלמצריון. ואפאתי אתי אחללתהא בהם. ותעלמון אני אלה: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מָתַי מֵאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: וְעָאל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה. וַאֲמַרוּ לֵיהּ. כִּדְנַן אֲמַר יְיָ׳ אֱלָהָא דִּיהוּדָאֵי. עַד אִימָתַי מְסָרֵיב אַתְּ. לְאִתְכְּנָעָא מִן קֳדָמָי. שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: פדכ̇ל מוסי׳ והרון אלי׳ פרעון. וקאלו לה. כד̇א קאל אלה אלה אלעבראניין. אלי׳ כם קד אבית. אן תד̇ען מן בין ידיי. אטלק קומי יעבדוני: כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה בִּגְבֻלֶךָ: אֲרֵי. אִם מְסָרֵיב אַתְּ לְשַׁלָּחָא יָת עַמִּי. הָאֲנָא מַיְתֵי מְחַר. גּוֹבָא בִּתְחוּמָךְ: לאנך אן אבית אן תטלק קומי. האנא אתי באלג̇ראד. אלג̇ראד פי תכ̇מך: וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לִרְאֹת אֶת־

הארץ ואכל | את־יתר הפלטה הנשארת לכם מן־הברד ואכל את־כל־העץ הצמח לכם מן־השדה: ויחפי ית עין שמשא דארעא. ולא יכול למחזי ית ארעא. וייכול ית שאר שיזבתא. דאשתארת לכון מן ברדא. וייכול ית כל אילנא. דאצמח לכון מן חקלא: פיגטי עין אלארץ. ולא יטיק אחד אן ינצר איהא. ויאכל באקי אפליתה. אדי תבקת לכם מן אלברד. ויאכל גמיע אשגר. אנאבת לכם מן אצחרי': ומלאו בתיך ובתי כל־עבדיך ובתי כל־מצרים אשר לא־ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על־האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: ויתמלון בתך. ובתי כל עבדך ובתי כל מצראי. דלא חזו אבהתך ואבהת אבהתך. מיום. מהויהון על ארעא. עד יומא הדין. ואתפני ונפק מלות פרעה: חתא תמתלי מנה ביותך. וביות קואדך וביות סאיר אלמצריין. מא לם ירא מתלה אבאיך ואבא אבאיך. מנד כונהם עלי אלארץ. אלי הדא אליום. תם ולא וכרג מן ענד פרעון: ויאמרו עבדי פרעה אליו עד־מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את־האנשים ויעבדו את־יהוה אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: ואמרו עבדי פרעה ליה. עד אימתי יהי דין לנא לתקלא. שלח ית גובריא. ויפלחון קדם יי' אלההון. העד כען לא ידעתא. ארי אבדת מצרים: פקאל קואד פרעון לה. אלי כם יכון הדא לנא והקא. אטלק אלקום. יעבדו אלה רבהם. קבל אן תשאהד מצר קד בארת: ויושב את־משה ואת־אהרן אל־פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את־יהוה אלהיכם מי

ומי ההלכים: ואתתב. ית משה וית אהרן לות פרעה. ואמר להון. איזילו פלחו קדם יי' אלהכון. מן ומן אזלין: פארד מוסי' והרון אלי פרעון. וקאל להמא. אמצו אעבדו אלה רבכם. מן ומן אלמאצין: ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג־יהוה לנו: ואמר משה. בעולימנא ובסבנא ניזיל. בבננא ובבנתנא. בעננא ובתורנא ניזיל. ארי חגא דיי' לנא: קאל מוסי'. בצביאננא ובשיוכנא נמצי. בבנינא ובבנאתנא. בגנמנא ובקרנא נמצי. לאן חג אלה לנא: ויאמר אלהם יהי כן יהוה עמכם כאשר אשלח אתכם ואת־טפכם א ראו כי רעה נגד פניכם: ואמר להון. יהי כן מימרא דיי' בסעדכון. כד אשלח יתכון וית טפלכון. חזו. ארי בישא דאתון סבירין למעבד לית קביל אפיכון לאסתחרא: קאל להם. יכון כדאך אלה מעכם. כמא אטלקכם ואטפאלכם. הודא ארא אשר חדא וגוהכם: לא כן לכו־נא הגברים ועבדו את־יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: לא כן. איזילו כען גובריא ופלחו קדם יי'. ארי יתה אתון בען. ותריך יתהון. מן קדם פרעה: ליס כדאך. ימצו ארגאל מנכם יעבדו אלה. פאנכם אנמא תטלבונהא. וטרדהם מן בין ידי פרעון: ס ויאמר יהוה אל־משה נטה ידך על־ארץ מצרים בארבה ויעל על־ארץ מצרים ויאכל את־כל־עשב הארץ את כל־אשר השאיר הברד: ואמר יי' למשה. ארים ידך. על ארעא דמצרים וייתי גובא. ויסק על ארעא דמצרים. וייכול ית כל

חלק הדקדוק. א) ראו כי רעה נגד פניכם. בנוסח שלנו בתרגום. ארי בישא דאתון סבירין למעבד לית קביל אפיכון לאסתחרא. הוסיף מלת לית משום דקי"ל דהול"ל אל פניכם. והשתא דקאמר נגד, שמעינן דהרעה לא תקרב אליהם אך תהיה מרוחקת ומסולקת מנגד ולא יגע בהם רע. וכן היה. שאמר השי"ת היום גלותי את חרפת מצרים וכו' וניבא ולא ירע מה ניבא. כי פשט לשונו מורה דבר אחד ודקדוק לשונו מורה הפכו. א"נ המתרגם לשון נקייה וכבוד נקט כלפי ישראל. ועוד י"ל דתיבת לית קביל וכו' נמשכת למעלה. כלומר אתם סבורים דלית קביל אפיכון פי' שלא תוסב הרעה אל פניכם. לא כן, אלא תוסב הרעה אל פניכם. ועוד י"ל דהאי לית קביל מפרש לדיבור שקדם לו וכו' ואמר כי הרעה שהם סבורים לעשות הוא שלא יסבו פניהם עוד לחזור למצרים, כי כוונתם לברוח ושלא לשוב עוד. וזהו לית קביל אפיכון לאסתחרא מלשון וסחרו ארץ ל' סיבוב:

עִסְבָּא דְּאַרְעָא. יָת כָּל דְּאִשְׁאַר בַּרְדָּא:
וקאל אלה למוסי'. מד ידך. עלי' בלד
מצר בסבב אלגראד. פיצעד עלי' בלד
מצר. ויאכל גמיע עשבהא. גמיע מא
בקאה אלברד: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ
עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיהוָה נִהַג רוּחַ־קָדִים
בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־הַלָּיְלָה הַבֹּקֶר
הָיָה וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה:
וַאֲרִים מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיהּ עַל אַרְעָא
דְּמִצְרָיִם. וַיְיָ. דַּבַּר רוּחַ קִדּוּמָא בְּאַרְעָא.
כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לֵילְיָא. צַפְרָא הֲוָה.
וְרוּחַ קִדּוּמָא. נְטַל יָת גּוֹבָא: פמד מוסי'
עצאה עלי' בלד מצר. וסאק אלה ריח
אלקבול פי אלבלד. טול דאלך אנהאר
ואליל. פלמא באנת אלגדאה. חמל ריח
אלקבול אלגראד: וַיַּעַל הָאַרְבֶּה עַל כָּל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם
כָּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא־הָיָה כֵן אַרְבֶּה
כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־כֵּן: וּסְלֵיק גּוֹבָא.
עַל כָּל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם. וּשְׁרָא. בְּכֹל
תְּחוּם מִצְרָיִם. תַּקִּיף לַחֲדָא. קֳדָמוֹהִי. לָא
הֲוָה כֵן גּוֹבָא דִּכְוָתֵיהּ. וּבָתְרוֹהִי לָא יְהֵי
כֵן: פצעד אלגראד פי גמיע בלד מצר.
ואסתקר פי גמיע תכמהא. עצים גדא.
מא לם יכון קבלה גראד מתלה. ובעדה
לא יכון כדאך: וַיְכַס אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ
וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב
הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר
הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב
הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַחֲפָא. יָת
עֵין שִׁמְשָׁא דְּכָל אַרְעָא וַחֲשׁוֹכַת אַרְעָא.
וַאֲכַל יָת כָּל עִסְבָּא דְּאַרְעָא. וְיָת כָּל
פֵּירֵי אִילָנָא. דְּאַשְׁאַר בַּרְדָּא. וְלָא
אִשְׁתְּאַר כָּל יְרוֹק בְּאִילָנָא. וּבְעִסְבָּא
דְּחַקְלָא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: פגטא עין
גמיע אלבלד חתא אצלם. ואכל גמיע
עשבה. וגמיע תמר אשגר. אדי בקאה
אלברד. ולם יבק שי מן אלכצרה פי
אשגר. ועשב אצחרי' פי גמיע בלד
מצר: וַיְמַהֵר פַּרְעֹה לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם:
וְאוֹחִי פַּרְעֹה. לְמִקְרֵי לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן.
וַאֲמַר. חַבִית. קֳדָם יְיָ' אֱלָהֲכוֹן וּלְכוֹן:
ואסרע פרעון. ודעא במוסי' והרון. וקאל
קד אכטית. ללה רבכמא ולכמא:
וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי ב אַךְ הַפַּעַם
וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק
אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה: וּכְעַן. שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבִי
בְּרַם זִמְנָא הָדָא. וְצַלּוֹ קֳדָם יְיָ' אֱלָהֲכוֹן.
וְיַעְדֵּי מִנִּי. לְחוֹד יָת מוֹתָא הָדֵין: ואלאן.
פאחתמלא דנבי הדה אלמרה. ואשפעא
אלי' אלה רבכמא. אן יזיל עני. הדא
אלמות אמחק: וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר
אֶל־יְהוָה: וּנְפַק מִלְּוָת פַּרְעֹה. וְצַלִּי קֳדָם
יְיָ': פלמא כרג מן ענדה. שפע אלי' אלה:
וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־
הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סּוּף לֹא נִשְׁאַר
אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם: וַהֲפַךְ יְיָ'
רוּחַ מַעַרְבָא תַּקִּיף לַחֲדָא. וּנְטַל יָת גּוֹבָא.
וּרְמָהִי לְיַמָּא דְּסוּף. לָא אִשְׁתְּאַר גּוֹבָא
חַד. בְּכֹל תְּחוּם מִצְרָיִם: פקלב אלה
ריחא גרביא שדידא גדא. וחמל אלגראד.
וצך בה בחר אלקלזם. לם יבק גראדה
ואחדה. פי גמיע תכם מצר: וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְתַקִּיף יְיָ' יָת לִבָּא דְּפַרְעֹה. וְלָא
שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פשדד אלה קלב
פרעון. ולם יטלק בני אסראיל:

פ

*ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל־
הַשָּׁמַיִם וִיהִי חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְיָמֵשׁ
חֹשֶׁךְ: וַאֲמַר יְיָ' לְמֹשֶׁה. אֲרִים יְדָךְ עַל
צֵית שְׁמַיָּא. וִיהֵי חֲשׁוֹכָא עַל אַרְעָא
דְּמִצְרָיִם. בָּתַר דְּיַעְדֵּי קְבַל לֵילְיָא: וקאל
אלה למוסי'. מד ידך נחו אסמא. ויכון
צלאם עלי' בלד מצר. בעד זואל צלאם

אלליל

חלק הדקדוק ב) שא נא חטאתי, תיבת חטאתי מלרע (מהרי"ב): ג) ויט משה את ידו על השמים. תיבת משה בתביר לא במארכה בכל ס"ת:

אליל: וַיֵּט מֹשֶׁה ג אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמָיִם
וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם
שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַאֲרִים מֹשֶׁה. יָת יְדֵיהּ
עַל צֵית שְׁמַיָּא. וַהֲוָה חֲשׁוֹךְ קְבַל. בְּכָל
אַרְעָא דְמִצְרַיִם תְּלָתָא יוֹמִין: פמד מוסי'
ידה נחו אסמא. וכאן צלאם אפל. פי
גמיע בלד מצר תלאתה' א'אם: לֹא־
רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ
מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים וּלְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם: לָא חֲזוֹ גְּבַר יָת
אֲחוּהִי. וְלָא קָמוּ. אֱנָשׁ מִתְּחוֹתוֹהִי תְּלָתָא
יוֹמִין. וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֲוָה נְהוֹרָא
בְּמוֹתְבָנֵיהוֹן: לם ירא אנסאן צאחבה.
ולם יקום אנסאן מן מכאנה תלאתה'
א'אם. ולגמיע בני אסראיל. כאן נור פי
מסאכנהם: וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם
יֻצָּג גַּם־טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם: וּקְרָא פַרְעֹה
לְמֹשֶׁה. וַאֲמַר אִיזִילוּ פְּלַחוּ קֳדָם יי'.
לְחוֹד. עָנְכוֹן וְתוֹרֵיכוֹן שְׁבוּקוּ. אַף טַפְלְכוֹן
יֵיזֵיל עִמְּכוֹן: פדעא פרעון במוסי'. וקאל
אמצו אעבדו אלה. לכן גנמכם ובקרכם
דעוהא. אמא אטפאלכם תמצי מעכם:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַּם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ זְבָחִים
וְעֹלֹת וְעָשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה.
אַף אַתְּ. תִּתֵּין בִּידַנָא נִכְסַת קוּדְשִׁין
וַעֲלָוָן. וְנַעֲבֵיד קֳדָם יי' אֱלָהַנָא: פקאל
מוסי'. בל אנת תעטינא דבאיחא
וצואעדא. נקרבהא ללה רבנא: וְגַם־
מִקְנֵנוּ יֵלֵךְ עִמָּנוּ לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי
מִמֶּנּוּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וַאֲנַחְנוּ לֹא־נֵדַע מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־
בֹּאֵנוּ שָׁמָּה: וְאַף בְּעִירַנָא יֵיזֵיל עִמַּנָא.
לָא נִשְׁאַר מִנֵּיהּ מִדָּעַם. אֲרֵי מִנֵּיהּ
אֲנַחְנָא נָסְבִין. לְמִפְלַח קֳדָם יי' אֱלָהַנָא.
וַאֲנַחְנָא לֵית אֲנַחְנָא יָדְעִין. מָא נִפְלַח
קֳדָם יי'. עַד מֵיתַנָא לְתַמָּן: ומואשינא
איצא תמצי מענא. לם יבק מנהא צלף.
לאן מנהא נאכד. מא נעבד אלה רבנא.
ונחן לא נעלם. כם מקדאר מא נעבדה

מנהא. אלי אן נגי אלי' תם: וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם:
וְתַקִּיף יי' יָת לִבָּא דְפַרְעֹה. וְלָא אֲבָא
לְשַׁלָּחוּתְהוֹן: פשדד אלה קלב פרעון.
ולם ישא אטלאקהם: וַיֹּאמֶר־לוֹ פַרְעֹה
לֵךְ מֵעָלָי הִשָּׁמֶר לְךָ אַל־תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי
כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָנַי תָּמוּת: וַאֲמַר לֵיהּ
פַּרְעֹה אִיזֵיל מֵעִלָּוָי. אִסְתְּמַר לָךְ. לָא
תוֹסֵיף לְמִחְזֵי אַפַּי. אֲרֵי. בְּיוֹמָא. דְתִחְזֵי
אַפַּי תְּמוּת: קאל לה פרעון אמץ ענִי.
אחדר לא תעאוד אן תרא וגהי. פאנך
פי יום תרא וגהי תקתל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
כֵּן דִּבַּרְתָּ לֹא־אֹסִף עוֹד רְאוֹת פָּנֶיךָ:
וַאֲמַר מֹשֶׁה יָאוּת מַלֵּילְתָּא. לָא אוֹסֵיף
עוֹד לְמִחְזֵי אַפָּךְ: וקאל מוסי' נעמא
קלת. לא אעאוד אן ארא וגהך: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע אֶחָד
אָבִיא עַל־פַּרְעֹה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן
יְשַׁלַּח אֶתְכֶם מִזֶּה כְּשַׁלְּחוֹ כָּלָה גָּרֵשׁ
יְגָרֵשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: וַאֲמַר יי' לְמֹשֶׁה. עוֹד
מַכְתָּשׁ חַד אַיְתֵי עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרָאֵי.
בָּתַר כֵּן. יְשַׁלַּח יָתְכוֹן מִכָּא. כְּשַׁלָּחוּתֵיהּ.
גְּמִירָא. תָּרָכָא. יְתָרֵיךְ יָתְכוֹן מִכָּא: וקאל
אלה למוסי'. קד בקא בלא ואחד אחלה
בפרעון ואלמצריין. בעד דאלך יטלקכם
מן ההנא. בעד אטלאקה לכם גמלה.
יטרדכם מן ההנא: דַּבֶּר־נָא בְּאָזְנֵי הָעָם
וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ׀ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת
רְעוּתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב: מַלֵּיל כְּעַן
קֳדָם עַמָּא. וְיִשְׁאֲלוּן. גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ.
וְאִתְּתָא מִן חַבְרְתַהּ. מָנִין דִּכְסַף וּמָנִין
דִּדְהַב: מר אלקום. באן יסתוהב ארגל
מן צאחבה. ואלאמראה מן צאחבתהא.
אניה' פצה ואניה' דהב: וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־
חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם׀ הָאִישׁ מֹשֶׁה
גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי־
פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: וִיהַב יי'. יָת עַמָּא
לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי. אַף גּוּבְרָא מֹשֶׁה.
רַב לַחֲדָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. בְּעֵינֵי עַבְדֵי
פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עַמָּא: פאעטא אלה

אלקום חצאא ענד אלמצריון. ואמא
מוסי׳ ארסול. עצים גדא פי בלד
מצר. ענד קואד פרעון וענד אלקום:
ס ויאמר משה כה אמר יהוה
כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים:
ואמר משה. כדנן אמר יי׳. כפלגות
ליליא. אנא מתגלי בגו מצרים: קאל
מוסי׳. כדא קאל אלה. שביה בנצף
אליל. אנא מתגלי פי בלד מצר: ומת
כל־בכור בארץ מצרים מבכור פרעה
הישב על־כסאו עד בכור השפחה אשר
אחר הרחים וכל בכור בהמה: וימות
כל בוכרא בארעא דמצרים. מבוכרא
דפרעה דעתיד למתב על כורסי
מלכותיה. עד בוכרא דאמתא. דבבתר
רחיא. וכל בוכרא דבעירא: וימות כל
בכר פי בלד מצר. מן בכר פרעון
אלגאלס עלי מרתבתה. אלי בכר
אלאמה. אדי ורא ארחא. וגמיע בכור
אלבהאים: והיתה צעקה גדלה בכל־
ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה
וכמהו לא תסף: ותהי. צוחתא רבתא
בכל ארעא דמצרים. דכותה לא הות.
ודכותה לא תוסיף: ויכון צראך עצים
פי גמיע בלד מצר. מא לם יכון מתלה.
ולא יעאוד איצא: ולכל בני ישראל
לא יחרץ־כלב לשנו למאיש ועד־בהמה
למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים
ובין ישראל: ולכל בני ישראל. לא
יזיק כלבא בלישניה למנבח. למאנשא
ועד בעירא. בדיל דתדעון. דיפריש
יי׳. בין מצראי ובין ישראל: ולגמיע
בני אסראיל. לא ינבח כלב בפאה ממא
פוקה מן אלנאס. מן אנסאנהם אלי
בהאימהם. לכי תעלמון. מא יביין אלה.
בין אלמצריון ובין אלאסראליון: וירדו
כל־עבדיך אלה אלי והשתחוו־לי לאמר
צא אתה וכל־העם אשר־ברגליך ואחרי־
כן אצא ויצא מעם־פרעה בחרי־אף:
ויחתון כל עבדך אלין לותי ויבעון מני
למימר. פוק את וכל עמא דעמך. ובתר
כן אפוק. ונפק מלות פרעה בתקוף רגז:
פיציר אלי גמיע עבידך הולאי ויסגדון
לי קאילא. אכרג אנת וגמיע אלקום ג*
אלדין מעך. ובעד דאלך אכרג. תם כרג
מן ענד פרעון בשדה׳ גצב מנה:
ס ויאמר יהוה אל־משה לא־
ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי
בארץ מצרים: ואמר יי׳ למשה. לא
יקביל מנכון פרעה. בדיל. לאסגאה
מופתי בארעא דמצרים: תם קאל אלה
למוסי׳. לא יקבל מנכמא פרעון. לכי
אכתר בראהיני פי בלד מצר: ומשה
ואהרן עשו את־כל־המפתים האלה
לפני פרעה ויחזק יהוה את־לב פרעה
ולא־שלח את־בני־ישראל מארצו:
ומשה ואהרן. עבדו. ית כל מופתיא
האלין קדם פרעה. ותקיף יי׳ ית לבא
דפרעה. ולא שלח ית בני ישראל
מארעיה: ומוסי׳ והרון. צנעא גמיע
הדה אלבראהין בחצרה׳ פרעון. פשדד
אלה קלבה. ולם יטלק בני אסראיל מן
בלדה: ס ויאמר יהוה אל־ ד*
משה ואל־אהרן בארץ מצרים לאמר:
ואמר יי׳ למשה ולאהרן. בארעא
דמצרים למימר: וקאל אלה למוסי׳ והרון.
פי בלד מצר קאילא: החדש הזה לכם
ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי
השנה: ירחא הדין. לכון ריש ירחיא.
קדמאי הוא לכון. לירחי שתא: הדא
אשהר לכם אול אשהור. יכון לכם
אולא. לשהור אסנה: דברו אל־כל־
עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה
ויקחו להם איש שה לבית־אבת שה
לבית: מלילו. עם כל כנשתא דישראל
למימר. בעסרא לירחא הדין. ויסבון
להון. גבר. אמר לבית אבא אמרא
לביתא: כלמא גמאעה׳ בני אסראיל
קאילא. פי אלעאשר מנה. אן יתכדו
להם כל פריק. ראס לביות אבאיהם

ראסא

ראסא מנהא לכל בית: ואם־ימעט
הבית מהית משה ולקח הוא ושכנו
הקרב אל־ביתו במכסת נפשת איש לפי
אכלו תכסו על־השה: ואם זעיר ביתא
מלאתמנאה על אמרא. ויסב הוא.
ושיבביה. דקריב לביתיה במנין נפשתא.
גבר לפום מיכליה. תתמנון על אמרא:
פאן קל אהל אלבית מן אלחאגה אלי'
שראם. פליאכד הו וגארה. אלאקרב
אלי' מנזלה במואסאה מן אנפוס. כל
אמר עלי' קדר טעאמה תתואסוה: שה
תמים זכר בן־שנה יהיה לכם מן־
הכבשים ומן־העזים תקחו: אמר שלים.
דכר בר שתיה יהי לכון. מן אמריא
ומן בני עזיא תסבון: וליכון לכם ראסא.
צחיחא דכרא אבן סנתה. מן צאן
ומאעז תאכדונה: והיה לכם למשמרת
עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו
אתו כל קהל עדת־ישראל בין הערבים:
ויהי לכון למטרא. עד ארבעת עסרא.
יומא לירחא הדין. ויכסון יתיה. כל
קהלא כנשתא דישראל בין שמשיא:
ויכון לכם מחפוצא. אלי' יום ארבעה'
עשר מן הדא שהר. וידבחוה גוק
גמאעה' בני אסראיל בין אלגרובין:
ולקחו מן־הדם ונתנו על־שתי המזוזת
ועל־המשקוף על הבתים אשר־יאכלו
אתו בהם: ויסבון מן דמא. ויתנון. על
תרין ספיא ועל שקפא. על בתיא.
דייכלון יתיה בהון: ויאכדו מן דמה.
ויגעלונה עלי' כדי אלבאב ואלמטל.
עלי' אלביות. אלדי יאכלונה פיהא:
ואכלו את־הבשר בלילה הזה צלי־אש
ומצות על־מררים יאכלהו: וייכלון ית
בסרא בליליא הדין. טוי נור ופטיר. על
מררין ייכלוניה: ויאכלון לחמה פי תלך
אלילה. שוי נאר ופטיר. מע מראר
יאכלונה: אל־תאכלו ממנו נא ובשל
מבשל במים כי אם־צלי־אש ראשו על־
כרעיו ועל־קרבו: לא תיכלון מניה כד
חי. ואף לא כד בשלא מבושל במיא.
אלהין טוי נור. רישיה על כרעוהי ועל
גויה: לא תאכלו מנה שיא ניא. ולא
טביך מנצג במא. אלא משוי באנאר.
ראסה ואכארעה וגופה: ולא־תותירו
ממנו עד־בקר והנתר ממנו עד־בקר
באש תשרפו: ולא תשארון מניה עד
צפרא. ודישתאר מניה. עד צפרא בנורא
תיקדון: ולא תבקו מנה אלי' אלגדאה.
ומא פצל מנה. אלי' אלגדאה אחרקוה
באנאר: וככה תאכלו אתו מתניכם
חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם
ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא ליהוה:
וכדין תיכלון יתיה. חרציכון יהון אסירין.
מסניכון ברגליכון. וחוטריכון בידכון.
ותיכלון יתיה בבהילו. פסחא הוא קדם
יי': וכדא תאכלוה. תכון חקויכם
משדודה. ונעאלכם פי ארגלכם. ועציכם
פי אידיכם. וכלוה בחפז. הו פסח ללה:
ועברתי בארץ־מצרים בלילה הזה
והכיתי כל־בכור בארץ מצרים מאדם
ועד־בהמה ובכל־אלהי מצרים אעשה
שפטים אני יהוה: ואתגלי בארעא
דמצרים בליליא הדין. ואקטול כל
בוכרא בארעא דמצרים. מאנשא ועד
בעירא. ובכל טעות מצראי. אעביד
דינין אנא יי': ואתגלא פי בלד מצר פי
תלך אלילה. ואקתל כל בכר פיה. מן
אנסאן אלי' בהימה. ובגמיע מעבודאת
אלמצריין. אצנע אחכאמא אנא אלה
אלואחד: והיה הדם לכם לאת על
הבתים אשר אתם שם וראיתי את־הדם
ופסחתי עלכם ולא־יהיה בכם נגף
למשחית בהכתי בארץ מצרים: ויהי
דמא לכון לאת. על בתיא דאתון תמן.
ואחזי ית דמא. ואחוס עליכון. ולא יהי
בכון מותא לחבלא. במקטלי בארעא
דמצרים: פיכון אדם לכם עלאמה.

עלי'

חלק הדקדוק ד) ולקח הוא ושכנו. תיבת ולקח מלרע: ה) וככה. תרין יהיה נעור וקדמאה מלרע. והניינא מלעיל [מהרי"ב]:

עלי׳ אלביות אדי אנתם פיהא. אנצרה
וארתא לכם. ולא יחל בכם ובא מהלך.
אד צרבת אהל בלד מצר : והיה היום
הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליהוה
לדרתיכם חקת עולם תחגהו : ויהי
יומא הדין לכון לדוכרנא. ותיחגון יתיה
חגא קדם יי׳. לדריכון. קים עלם
תיחגוניה : ויכון הדא אליום לכם דכרא.
תחגו פיה חג ללה. לאגיאלכם. רסם
אדהר תחגונה : שבעת ימים מצות
תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר
מבתיכם כי | כל־אכל חמץ ונכרתה
הנפש ההוא מישראל מיום הראשן עד־
יום השבעי : שבעא יומין פטירא תיכלון.
ברם ביומא קדמאה. תבטלון חמירא
מבתיכון. ארי כל דייכול חמיע.
וישתיצי. אנשא ההוא מישראל. מיומא
קדמאה עד יומא שביעאה : סבעה׳
איאם תאכלו פטירא. אמא פי אליום
אלאול. פעטלו אלכמיר מן מנאזלכם.
לאן כל מן אכל כמיר. ינקטע דאלך
אלאנסאן מן אל אסראיל. מן אליום
אלאול אלי׳ אליום אסאבע : וביום
הראשון מקרא־קדש וביום השביעי
מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכה לא־
יעשה בהם אך אשר יאכל לכל־נפש
הוא לבדו יעשה לכם : וביומא קדמאה
מערע קדיש. וביומא שביעאה. מערע
קדיש יהי לכון. כל עבידא לא יתעביד
בהון. ברם מא דמתאכיל לכל נפש.
הוא בלחודוהי יתעביד לכון : ואליום
אלאול ואיום אסאבע. אסם מקדס יכונא
לכם. ולא יצנע פיהמא שייא מן
אצנאיע. אלא מא יוכל לכל נפס. הו
וחדה יצנע לכם : ושמרתם את־המצות
כי בעצם היום הזה הוצאתי את־
צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את־
היום הזה לדרתיכם חקת עולם : ותטרון
ית פטירא. ארי. בכרן יומא הדין.
אפיקית ית חיליכון מארעא דמצרים.

ותטרון. ית יומא הדין. לדריכון קים
עלם : ואחפצו אלפטיר. לאני פי דאת
הדא אליום. אכרגת גיושכם מן בלד
מצר. ואחפצו הדא אליום. לאגיאלכם
רסם אדהר : בראשן בארבעה עשר יום
לחדש בערב תאכלו מצת עד יום
האחד ועשרים לחדש בערב : בניסן.
בארבעת עסרא יומא לירחא. תיכלון
פטירא. עד. יומא חד ועסרין. לירחא
ברמשא : פי אשהר אלאול. פי יום
ארבעה׳ עשר מנה באלעשי. תאכלו
פטירא. אלי׳ יום ואחד ועשרין מנה
באלעשי : שבעת ימים שאר לא ימצא
בבתיכם כי | כל־אכל מחמצת ונכרתה
הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח
הארץ : שבעא יומין. חמירא. לא
ישתכח בבתיכון. ארי כל דייכול
מחמעא. וישתיצי. אנשא ההוא
מכנשתא דישראל. בגיוריא וביציביא
דארעא : סבעה׳ איאם. לא יוגד כמירא
פי ביותכם. לאן כל מן אכל מכמר.
ינקטע דאלך אלאנסאן מן גמאעה׳
אסראיל. מן אלגריב וצרית אלבלד :
כל־מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם
תאכלו מצות : כל מחמעא לא תיכלון.
בכל מותבניכון. תיכלון פטירא : ושייא
מן אלמכמר לא תאכלו. פי גמיע
מסאכנכם. כלו פטירא : פ
ויקרא משה לכל־זקני ישראל ויאמר הֿ
אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם
ושחטו הפסח : וקרא משה. לכל סבי
ישראל ואמר להון. אתנגידו. וסבו לכון
מן בני ענא. לזרעיתכון וכוסו פסחא :
פדעא מוסי׳. בגמיע שיוך אל אסראיל
וקאל להם. אמתדו. וכדו לכם גנמא.
לעשאירכם ואדבחו אלפסח : ולקחתם
אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר־בסף
והגעתם אל־המשקוף ואל־שתי המזוזת
מן־הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש
מפתח־ביתו עד־בקר : ותסבון אסרת

אֵיזוֹבָא. וְתִטְבְּלוּן בִּדְמָא דִּבְמָנָא. וְתַדּוּן
לְשָׁקְפָּא וְלִתְרֵין סִפַּיָּא. מִן דְּמָא דִּבְמָנָא.
וְאַתּוּן לָא תִפְּקוּן. אֱנָשׁ מִתְּרַע בֵּיתֵיהּ
עַד צַפְרָא: וכ׳דו באקה מן צעתר.
ואג׳מסוהא פי אלדם אלד׳י פי אלטסת.
ואדנו אלי׳ אלמט׳ל וכ׳די אלבאב. מן
ד׳אלך אלדם. ואנתם לא תכ׳רג׳ו. אחד
מן באב מנזלה אלי׳ אלג׳דאה: וְעָבַר
יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם
עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וּפָסַח
יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא
אֶל־בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף: וְיִתְגְּלֵי יי׳ לְמִמְחֵי יָת
מִצְרָאֵי. וְיֶחֱזֵי יָת דְּמָא עַל שָׁקְפָּא. וְעַל
תְּרֵין סִפַּיָּא. וְיֵיחוֹס יי׳ עַל תַּרְעָא. וְלָא
יִשְׁבּוֹק מְחַבְּלָא. לְמֵיעַל לְבָתֵּיכוֹן לְמִמְחֵי:
פיתג׳לא אלה ליצ׳דם אלמצריון. פינצ׳ר
אלדם עלי׳ אלמט׳ל וכ׳די אלבאב. ויתג׳א
למן דאכ׳לה. ולא ידע אלמהלך. אן
ידכ׳ל אלי ביותכם ליהלככם: וּשְׁמַרְתֶּם
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק־לְךָ וּלְבָנֶיךָ עַד־
עוֹלָם: וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין. לִקְיָם
לָךְ וְלִבְנָךְ עַד עָלְמָא: ואחפט׳ו הד׳א
אלאמר. רסם לך ולבניך אלי׳ אלדהר:
וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה
לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה
הַזֹּאת: וִיהֵי. אֲרֵי תֵיעֲלוּן לְאַרְעָא. דְּיִתֵּין
יי׳. לְכוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל. וְתִטְּרוּן יָת פּוּלְחָנָא
הָדֵין: ואד׳א דכ׳לתם אלי׳ אלבלד. אלד׳י
יעטיכם אלה כמא ועד. ואחפט׳ו הד׳ה
אלצנעה: וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם
מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וִיהֵי. אֲרֵי
יֵימְרוּן לְכוֹן בְּנֵיכוֹן. מָא פּוּלְחָנָא הָדֵין
לְכוֹן: ויכון אד׳א קאלו לכם בניכם. מא
הד׳ה אלצנעה לכם: וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח
הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ
הִצִּיל וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וְתֵימְרוּן.
דִּיבַח חַיָּס הוּא קֳדָם יי׳. דְּחָס. עַל בָּתֵּי
בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. כַּד מְחָא יָת
מִצְרָאֵי וְיָת בָּתַּנָא שֵׁיזֵיב. וּכְרַע עַמָּא

וּסְגִידוּ: קולו הו ד׳בח ארתא ללה.
כמא ארתא לביות בני אסראיל במצר.
אד׳ צ׳רב אלמצריון וכ׳לץ ביותנא. וכ׳ר
אלקום וסג׳דו: וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן
עָשׂוּ: וַאֲזַלוּ וַעֲבַדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמָא
דְּפַקֵּיד יי׳. יָת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן עֲבַדוּ:
פמצ׳ו בני אסראיל וצנעו. כמא אמר
אלה. מוסי׳ והרון כד׳אך צנעו:
ס וַיְהִי ׀ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיהוָה הִכָּה
כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה
הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר
בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וַהֲוָה
בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וַיי׳ קְטַל כָּל בּוּכְרָא
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. מִבּוּכְרָא דְּפַרְעֹה
דַּעֲתִיד לְמֵתַּב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ. עַד
בּוּכְרָא דְּשִׁבְיָא. דִּבְבֵית אֲסִירֵי. וְכֹל
בּוּכְרָא דִּבְעִירָא: ולמא כאן פי נצף
אלליל. קתל אלה כל בכר פי בלד מצר.
מן בכר פרעון אלג׳אלס עלי׳ כרסיה. אלי׳
בכר אלסבי. אלד׳י פי אלחבס. וג׳מיע בכור
אלבהאים: וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־
עֲבָדָיו וְכָל מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה גְדֹלָה
בְּמִצְרָיִם כִּי־אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת:
וְקָם פַּרְעֹה בְּלֵילְיָא. הוּא וְכָל עַבְדּוֹהִי
וְכָל מִצְרָאֵי. וַהֲוָת. צְוַחְתָּא רַבְּתָא
בְּמִצְרָיִם. אֲרֵי לֵית בֵּיתָא תַמָּן. דְּלָא
הֲוָה בֵּיהּ מִיתָא: פקאם פרעון לילא.
הו וג׳מיע קואדה וסאיר אלמצריון. וכאן
צ׳ראך׳ עט׳ים במצר. אד׳ ליס בית. אלד׳י
לם יכון פיה מית: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְּאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי
גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת־
יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם: וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
בְּלֵילְיָא. וַאֲמַר קוּמוּ פּוּקוּ מִגּוֹ עַמִּי. אַף
אַתּוּן אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִיזִילוּ. פְּלַחוּ
קֳדָם יי׳ כְּמָא דַּהֲוֵיתוּן אָמְרִין: ודעא
במוסי׳ והרון לילא. וקאל קומו אכ׳רג׳ו
מן בין קומי. אנתם ובני אסראיל איצ׳א.
ואמצ׳ו אעבדו אלה כמא קלתם: גַּם־

צאנכם

חלק הדקדוק. ה) ושמרתם את העבודה הזאת. הטפחא כתיבת העבודה בכל ס״ת״י:

צאנכם גם־בקרכם קחו כאשר דברתם ולכו וברכתם גם־אתי: אף ענכון אף תוריכון דבורו. כמא דמליתון ואיזילו. וצלו אף עלי: ואיצא גנמכם ובקרכם כדוהא. כמא קלתם ואמצו. ואגעלוני פי חל: ותחזק מצרים על־העם למהר לשלחם מן־הארץ כי אמרו כלנו מתים: ותקיפו מצראי על עמא. לאוחאה לשלחותהון מן ארעא. ארי אמרו כולנא מיתין: פאשתד אלמצריון עלי אלקום. ליסרעו ליטלקונהם מן אבלד. לאנהם קאלו כלנא מאיתין: וישא העם את־בצקו טרם יחמץ משארתם צררת בשמלתם על־שכמם: ונטל עמא. ית לישיהון עד לא חמע. מותר אצותהון. צריר בלבושיהון על כתפיהון: פחמל אלקום עגינהם קבל אן יכתמר. ובאנת מעאגנהם. מצרורה פי תיאבהם עלי אענאקהם: ובני־ישרא עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי־כסף וכלי זהב ושמלת: ובני ישראל עבדו כפתגמא דמשה. ושאילו ממצרים. מאנין דכסף. ומאנין דדהב ולבושין: ובני אסראיל צנעו כמא קאל מוסי. ואסתוהבו מן אלמצריון. אניה פצה. ואניה דהב ותיאבא: ויהוה נתן את־חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים: ויי. יהב ית עמא לרחמין. בעיני מצראי ואשאילונון. ורוקינו ית מצרים: ואלה אעטא אלקום חצאא. ענד אלמצריון ווהבוהא להם. ואנתספו אלמצריון: פ

*ויסעו בני־ישראל מרעמסס סכתה כשש־מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף: ונטלו בני ישראל. מרעמסס לסכות. כשית מאה אלפין גוברא. רגלאה בר מטפלא: ורחלו בני אסראיל. מן עין שמס אלי סכות. שביה כסת מאיה אלף רגל. מא כלא אלאטפאל: וגם־ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד: ואף נוכראין סגיאין סליקו עמהון. וענא ותורי. בעירא סגי לחדא: ואיצא כלט כתיר צעד מעהם. וגנם ובקר. מואשי עצימה גדא: ויאפו את־הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם־צדה לא־עשו להם: ואפו ית לישא. דאפיקו ממצרים. גריצן פטירן ארי לא חמע. ארי אתרכו ממצרים. ולא יכילו לאתעכבא. ואף זודין לא עבדו להון: פאכתבזו אלעגין. אלדי אכרגוה מן מצר. מלילא פטירא אד לם אכתמר. למא טרדו מן מצר. ולם יטיקו אן יתלבתו. חתא זוארא לם צנעו להם: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: ומותב בני ישראל. דיתיבו במצרים. ארבע מאה ותלתין שנין: ומקאם בני אסראיל. אלדי אקאמו פי אעמאל מצר. ארבע מאיה ותלאתין סנה: ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל־צבאות יהוה מארץ מצרים: והוה. מסוף ארבע מאה ותלתין שנין. והוה. בכרן יומא הדין. נפקו. כל חיליא דיי' מארעא דמצרים: ולמא כאן בעד ארבע מאיה ותלאתין סנה. וכאן פי דאת דאך אליום. כרגו גמיע גיוש אלה מן בלד מצר:

ו* ליל שמרים הוא ליהוה להוציאם מארץ מצרים הוא־הלילה הזה ליהוה שמרים לכל־בני ישראל לדרתם: לילי נטיר הוא קדם יי'. לאפקותהון מארעא דמצרים. הוא ליליא הדין קדם יי'.

נטיר

חלק הדקדוק ו) ליל שמורים הוא לה'. התרגום לילי לפי פשוטו נקט לשון חז"ל במשנה לילי שבה לילי פסחים עיין ת"ט. ואפשר דרמז לנו בזה לילי יום טוב שני של גליות כי זה הוא התחלת המועדים. וא"נ רמז כי לילה זו לא לבד נעשה בו נס מצרים. כי מעוהד הוא לנסים כדדרז"ל ליל שמורים וכו' זה היה בימי אברהם דכתיב ויחלק עליהם לילה. שניה לה יציאת מצרים והו להוציאם מארץ מצרים. שלישית בימי חזקיה ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יי' זהו הוא הלילה הזה לה'. רביעית לעה"ל נ"ב זהו שמורים לכל בני ישראל לדורותם לסוף דורותם:

נְטִיב. לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדָרֵיהוֹן: וכמא
כאן ליל חפץ ללה. ליכ֗רג֗הם מן בלד
מצר. כ֗דאך הד֗א אליל ללה.
מחפוצ֗א. לג֗מיע בני אסראיל לאג֗יאהם:
פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת
הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר לֹא־יֹאכַל בּוֹ: וַאֲמַר
יי׳ לְמשֶׁה וְאַהֲרֹן. דָּא גְזֵירַת פִּסְחָא. כָּל
בַּר יִשְׂרָאֵל דְּיִשְׁתַּמַּד לָא יֵיכוּל בֵּיהּ:
ת֗ם קאל אלה למוסי׳ והרון. הד֗א רסם
אלפסח. כל אג֗נבי לא יאכל מנה: וְכָל־
עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת־כָּסֶף וּמַלְתָּה אֹתוֹ אָז
יֹאכַל בּוֹ: וְכָל עֶבֶד גְּבַר זְבִין כַּסְפָּא.
וְתִגְזַר יָתֵיהּ. בְּכֵין יֵיכוּל בֵּיהּ: וכל עבד
לאנסאן משתרא בת֗מן. פאכ֗תנה.
חיניד֗ יאכל מנה: תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא־
ז* יֹאכַל בּוֹ: תּוֹתָבָא וַאֲגִירָא לָא יֵיכוּל בֵּיהּ:
וצ֗יף ואלאג֗יר לא יאכלאן מנה: בְּבַיִת
אֶחָד יֵאָכֵל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־
הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ־בוֹ:
בַּחֲבוּרָא חֲדָא יִתְאֲכֵיל. לָא תַפְּקוּן מִן
בֵּיתָא. מִן בִּשְׂרָא לְבָרָא. וְגַרְמָא לָא
תְתַבְּרוּן בֵּיהּ: פי בית ואחד יוכל. לא
תכ֗רג֗ו מן אלבית. מן אללחם כ֗ארג֗א.
ועט֗ם לא תכסרו מנה: כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל
יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יַעְבְּדוּן
יָתֵיהּ: כד֗אך ג֗מיע ג֗מאעה׳ בני אסראיל
יצנעוה: וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח
לַיהוָה הִמּוֹל לוֹ כָל־זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ
וְהָיָה כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עָרֵל לֹא־יֹאכַל
בּוֹ: וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן גִּיּוֹרָא. וְיַעֲבֵיד
פִּסְחָא קֳדָם יי׳. מִגְזַר לֵיהּ כָּל דְּכוּרָא.
וּבְכֵן יִקְרַב לְמֶעְבְּדֵיהּ. וִיהֵי כְּיַצִּיבֵי אַרְעָא.
וְכָל עַרְלָא לָא יֵיכוּל בֵּיהּ: ואד֗א דכ֗ל
מעכם ג֗ריב. ואראד אן יצנע פסחא
ללה. פליכ֗תתן כל רג֗ל פי נאחיתה.
וחיניד֗ יתקדם ליצנעה. אד֗ יציר כצריח
אלבלד. וכל אקלף לא יאכל מנה:
תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר הַגָּר
בְּתוֹכְכֶם: אוֹרָיְתָא חֲדָא. תְּהֵי לְיַצִּיבָא.

וּלְגִיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּרוּן בֵּינֵיכוֹן: שריעה
ואחדה. תכון לצ֗ריח. ואלג֗ריב אלד֗כ֗יל
פי מא בינכם: וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן
כֵּן עָשׂוּ: וַעֲבַדוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמָא
דְּפַקֵּיד יי׳. יָת מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן כֵּן עֲבַדוּ:
וצנעו ג֗מיע בני אסראיל. כמא אמר
אלה מוסי׳ והרון כד֗אך צנעו: ס וַיְהִי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹתָם:
וַהֲוָה. בִּכְרַן יוֹמָא הָדֵין. אַפֵּיק יי׳. יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן:
ולמא כאן פי ד֗את ד֗אלך אליום. אכ֗רג֗
אלה בני אסראיל. מן בלד מצר עלי
ג֗יושהם: פ
*וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: ת֗ם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־
רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי
הוּא: אַקְדֵּישׁ קֳדָמַי כָּל בּוּכְרָא. פָּתַח
כָּל וַלְדָּא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא.
דִּילִי הוּא: אקדס לי כל בכר. פאתח
כל בטן מן בני אסראיל. מן אנאס
ואלבהאים. לי הם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא
יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְעַמָּא. הֲווֹ דְּכִירִין. יָת יוֹמָא הָדֵין
דִּנְפַקְתּוּן מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא. אֲרֵי
בִּתְקוֹף יַד. אַפֵּיק יי׳. יָתְכוֹן מִכָּא. וְלָא
יִתְאֲכֵיל חֲמִיעַ: קאל מוסי׳ לאלקום.
אד֗כרו הד֗א אליום אלד֗י כ֗רג֗תם פיה מן
מצר מן בית אלעבודייה. לאן בשדה
יד אכ֗רג֗כם אלה מן ההנא. ולא יוכל
כ֗מירא: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב:
יוֹמָא דֵין אַתּוּן נָפְקִין. בְּיַרְחָא דַאֲבִיבָא:
אליום אנתם כ֗ארג֗ין. פי שהר אלפריך:
וְהָיָה כִי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב

ודבש ועבדת את־העבדה הזאת בחדש
הזה: ויהי ארי יעילנך יי׳. לארע כנענאי.
וחתאי ואמוראי וחואי ויבוסאי. דקיים
לאבהתך למתן לך. ארע. עבדא חלב
ודבש. ותפלח. ית פולחנא הדא בירחא
הדין: וכמי׳ אדכלך אלה. אלי׳ בלד
אלכנעאניין.ואלחתיין ואלאמוריין ואחויין
ואיבוסיין. אדי קסם לאבאיאך אן יעטיך.
בלד יפיץ׳ אלבן ואלעסל. פאצנע הדה
אצנעה פי הדא אשהר: שבעת ימים
תאכל מצת וביום השביעי חג ליהוה:
שבעא יומין תיכול פטירא. וביומא
שביעאה. חגא קדם יי׳: סבעה׳ איאם
תאכל פטירא. ופי אליום אסאבע חג
ללה: מצות יאכל את שבעת הימים ולא־
יראה לך חמץ ולא־יראה לך שאר בכל־
גבלך: פטירא יתאכיל. ית שבעא יומין.
ולא יתחזי לך חמיע. ולא יתחזי לך.
חמיר בכל תחומך: פטירא יוכל פי הדה
אסבעה אלאיאם. ולא ירא לך כמיר. ולא
מכמר פי גמיע תכמך: והגדת לבנך
ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה
לי בצאתי ממצרים: ותחוי לברך. ביומא
ההוא למימר. בדיל דא. עבד יי׳ לי.
במפקי ממצרים: פאכבר אבנך. פי
דאלך אליום קאילא. הדא בסבב מא
צנע אלה לי. פי כרוגי מן מצר: והיה
לך לאות על־ידך ולזכרון בין עיניך למען
תהיה תורת יהוה בפיך כי ביד חזקה
הוצאך יהוה ממצרים: ויהי לך לאת על
ידך. ולדכרן בין עינך. בדיל. דתהי.
אוריתא דיי׳ בפומך. ארי ביד תקיפא.
אפקך יי׳ ממצרים: ויכון לך איה עלי׳
ידך. ודכרא בין עיניך. לכי תכון שריעה׳
אלה פי פאך. לאן ביד שדידה. אכרגך
אלה מן מצר: ושמרת את־החקה הזאת
למועדה מימים ימימה: ותטר. ית קימא
הדין בזמניה. מזמן לזמן: ואחפץ׳ הדא

ארסם פי וקתה. מן חול אלי חול: פ
והיה כי־יבאך יהוה אל־ארץ הכנעני
כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך:
ויהי. ארי יעילנך יי׳ לארע כנענאי. כמא
דקיים לך ולאבהתך. ויתנה לך: וכדאך
אדא אדכלך אלה אלי׳ בלד אלכנעאניין.
כמי׳ קסם לך ולאבאיאך. ואעטאה לך:
ז והעברת כל־פטר־רחם ליהוה וכל־
פטר| שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים
ליהוה: ותעבר כל פתח ולדא קדם יי׳.
וכל פתח ולד בעירא. דיהון לך. דכרין
תקדיש קדם יי׳: פאעזל כל פאתח בטן
ללה. וכל אוול נתאג אלבהאים. אדי
יכון לך אדכור ללה: וכל־פטר חמר
תפדה בשה ואם־לא תפדה וערפתו
וכל בכור אדם ח בבניך תפדה: וכל בוכרא
דחמרא תפרוק באמרא. ואם לא תפרוק
ותקפיה. וכל בוכרא דאנשא. בבנך
תפרוק: ובכר אלחמיר אפדה בשאה.
ואן לם תפדה פאקפה. וכל בכר דכר.
מן בניך פאפדיה: והיה כי־ישאלך בנך
מחר לאמר מה־זאת ואמרת אליו בחזק
יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים:
ויהי. ארי ישאלנך ברך. מחר למימר
מא דא. ותימר ליה. בתקוף יד. אפקנא
יי׳. ממצרים מבית עבדותא: פאדא
סאלך אבנך. גרא קאילא מא דא. פקול
לה. בשדה׳ יד. אכרגנא אלה. מן מצר
מן בית אלעבודייה: ויהי כי־הקשה
פרעה לשלחנו ט ויהרג יהוה כל־בכור
בארץ מצרים מבכר אדם ועד־בכור
בהמה על־כן אני זבח ליהוה כל־פטר
רחם הזכרים וכל־בכור בני אפדה: והוה.
כד אקשי פרעה לשלחותנא. וקטל יי׳
כל בוכרא בארעא דמצרים. מבוכרא
דאנשא ועד בוכרא דבעירא. על כן
אנא דבח קדם יי׳. כל פתח ולד דכריא.
וכל בוכרא דבני אפרוק: פלמא תצעב

פרעון

חלק הדקדוק ז) והעברת כל פטר רחם לה׳. תיבת והעברת במארכה לא בתביר בכל סת״י וכף דכל רפויה וכ״כ א״ת ז״ל: ח) בבניך תפדה. התרגום תפרוק. וכן כולהו בשורק. והעד ברניאל וחטאך בצדקה פרוק: ט) ויהרג ה׳ כל בכור. אין כאן פסיק בין תיבת השם ותיבת כל בכל סת״י כי אם במהופך. ומה שנדגיש הכ״ף הוא מפני היו״ד שהיא מפיק שקדמה לה:

פרעון אן יטלקנא. קתל אלה כל בכר פי
בלד מצר. מן בכור אנאס אלי' בכור
אלבהאים. לדׄאלך אנא דׄאבח ללה.
כל פאתח בטן מן בכור אבהאים. וגמיע
בכור בניי אפדיהם: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְכָה
וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ
יְהוָה מִמִּצְרָיִם: וִיהֵי לְאָת עַל יְדָךְ.
וּלְתְפִלִּין בֵּין עֵינָךְ. אֲרֵי בִּתְקוֹף יַד. אַפְּקַנָא
יי' מִמִּצְרָיִם: פתכון איה עלי' ידך.
ומנשורא בין עיניך. לאן בשדה' יד.
אכרגנא אלה מן מצר: ק"ו פיסוקים סי' יהללא"ל.
ומפטירין בישעיה סימן י"ט משא מצרים.

ס נג"ד למנחת שבת וב' וה'. וַיְהִי
בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָחָם
אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא
כִּי | אָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם
מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַהֲוָה. כַּד שַׁלַּח
פַּרְעֹה יָת עַמָּא. וְלָא דַּבַּרְנוּן יי'. אוֹרַח
אֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי. אֲרֵי קְרִיבָא הִיא. אֲרֵי
אֲמַר יי'. דִּלְמָא יְזוּעוּן עַמָּא. בְּמִחְזֵיהוֹן
קְרָבָא וִיתוּבוּן לְמִצְרָיִם: וכאן למא אטלק
ב* פרעון אלקום. אן אלה לם יסיירהם טריק
בלד פלסטין. לאנה קריב. לאן אלה
קאל. כלא ינדם אלקום. אדׄא ראו אחרב
פירגעו אלי' מצר: וַיַּסֵּב אֱלֹהִים | אֶת־
הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְאַסְחַר יי' יָת
עַמָּא. אוֹרַח מַדְבְּרָא לְיַמָּא דְסוּף. וּמְזָרְזִין.
סְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם:
פאדארהם אלה. טריק אלבר אלי' בחר
אלקלזם. ומתעביין. צעדו בני אסראיל
מן בלד מצר: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת
יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: וְאַסֵּיק
מֹשֶׁה. יָת גַּרְמֵי יוֹסֵף עִמֵּיהּ. אֲרֵי אוֹמָאָה
אוֹמִי. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר. מִדְכַּר
דְּכִיר יי' יָתְכוֹן. וְתַסְּקוּן יָת גַּרְמַי. מִכָּא
עִמְּכוֹן: פאכׄד מוסי' עצאם יוסף מעה.
לאנה כאן קד אחלף בני אסראיל קאילא.
אדׄא דׄכרכם אלה. פאצעדו בעצאמי
מן ההנא מעכם: וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ
בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וּנְטַלוּ מִסֻּכּוֹת.
ושרו בְאֵתָם. בִּסְטַר מַדְבְּרָא: פלמא
רחלו מן סכות. נזלו פי איתם. פי טרף
אלברייה: וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעַמּוּד עָנָן *לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד
אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה: וַיי'.
מְדַבַּר קֳדָמֵיהוֹן בִּימָמָא. בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא
לְדַבָּרוּתְהוֹן בְּאוֹרְחָא. וּבְלֵילְיָא. בְּעַמּוּדָא
דְאִישָׁתָא לְאַנְהָרָא לְהוֹן. לְמֵיזַל בִּימָמָא
וּבְלֵילְיָא: ואלה סאיר בין ידיהם נהארא.
בעמוד מן גמאם לידלהם עלי' אטריק.
ופי אליל בעמוד מן נאר ליצי להם.
פיסירו נהארא ולילא: לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד
הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם:
לָא עֲדֵי. עַמּוּדָא דַעֲנָנָא בִּימָמָא. וְאַף לָא
עַמּוּדָא דְאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא. מִן קֳדָם עַמָּא:
לא יזול עמוד אלגמאם נהארא. ועמוד
אנאר לילא. מן בין ידי אלקום: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי'
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ
וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם
לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַחֲנוּ עַל־הַיָּם:
מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וִיתוּבוּן. וְיִשְׁרוֹן
קֳדָם פּוּם חִירָתָא. בֵּין מִגְדּוֹל וּבֵין יַמָּא.
קֳדָם בְּעֵיל צְפוֹן. לְקִבְלֵיהּ תִּשְׁרוֹן עַל
יַמָּא: מר בני אסראיל. אן ירגעון וינזלון
בין ידי פם אלחירות. בין מגדול ובין
אלבחר. בין ידי בעל צפון. חיאלה
תנזלון עלי' אלבחר: וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם
הַמִּדְבָּר: וְיֵימַר פַּרְעֹה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
מְעוּרְבְלִין אִנּוּן בְּאַרְעָא. אֲחַד עֲלֵיהוֹן
מַדְבְּרָא: חתא יקול פרעון ען בני
אסראיל. אנהם מתחיירין פי אלבלד.
לאן אלבר קד אנגלק עליהם: וְחִזַּקְתִּי

את

חלק הדקדוק א) לנחתם. נקוד פת"ח שהוא כמו להנחותם (רי"ב):

אֶת־לֵב־פַּרְעֹה֮ וְרָדַ֣ף אַחֲרֵיהֶם֒ וְאִכָּבְדָ֣ה
בְּפַרְעֹה֙ וּבְכָל־חֵיל֔וֹ וְיָדְע֥וּ מִצְרַ֖יִם כִּֽי־אֲנִ֣י
יְהוָ֑ה וַיַּֽעֲשׂוּ־כֵֽן׃ וְאַתְקֵיף יָת לִבָּא דְפַרְעֹה
וְיִרְדּוֹף בָּתְרֵיהוֹן. וְאֶתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל
מַשִּׁרְיָתֵיהּ. וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ.
וַעֲבַדוּ כֵן: ואשדד קלב פרעון ויכלבהם.
ואתעצם בפרעון וגמיע גנדה. ויעלם
אלמצריון אני אלה. פצנעו כדאך: וַיֻּגַּד
לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב
פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת
עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ:
וְאִתְחַוַּא לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם. אֲרֵי אֲזַל עַמָּא.
וְאִתְהֲפֵיךְ. לִבָּא דְפַרְעֹה וְעַבְדוֹהִי בְּעַמָּא.
וַאֲמַרוּ מָא דָא עֲבַדְנָא. אֲרֵי שַׁלַּחְנָא יָת
יִשְׂרָאֵל מִפּוּלְחָנַנָא: פאכבר מלך מצר.
אן אלקום קד הרבו. אנקלב קלבה
וקוארה אליהם. וקאלו מא דא צנענא.
אד אטלקנא בני אסראיל מן כדמתנא:
וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ:
וְטַקֵּיס יָת רְתִכֵּיהּ. וְיָת עַמֵּיהּ דַּבַּר עִמֵּיהּ:
פאסרג מרכבה. ואכד קומה מעה:
וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב
מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם עַל־כֻּלּוֹ: וּדְבַר. שֵׁית
מְאָה רְתִכִּין בְּחִירָן. וְכֹל רְתִכֵּי מִצְרָאֵי.
וְגִבָּרִין מְמַנַּן עַל כּוּלְּהוֹן: ואכד סת מאיה
מרכבא מכתארא. וסאיר מראכב
אלמצריון אדיכדאך. וקואד עלי גמיעהם:
וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
יֹצְאִים בְּיָד רָמָה: וְתַקֵּיף יְיָ. יָת לִבָּא
דְּפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם. וּרְדַף. בָּתַר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. נָפְקִין בְּרֵישׁ
גְּלֵי: פשדד אלה קלב פרעון מלך מצר.
ולחק בני אסראיל. והם כארגין ביד
רפיעה: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ
אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם כָּל־סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה
וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַּעַל
צְפֹן: וּרְדַפוּ מִצְרָאֵי בָּתְרֵיהוֹן. וְאַדְבִּיקוּ
יָתְהוֹן כַּד שָׁרַן עַל יַמָּא. כָּל סוּסָוָת רְתִכֵּי
פַרְעֹה. וּפָרָשׁוֹהִי וּמַשִּׁרְיָתֵיהּ. עַל פּוּם

חִירָתָא. דִּקֳדָם בְּעֵיל צְפוֹן: וכלבוהם
אלמצריון. ולחקוהם נאזלין עלי' אלבחר.
גמיע כיל מראכב פרעון. ופרסאנה
וגנדה. עלי' פם אלחירות. בין ידי בעל
צפון: וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם ׀ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם
וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה:
וּפַרְעֹה קְרֵיב. וּזְקַפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת
עֵינֵיהוֹן. וְהָא מִצְרָאֵי נָטְלִין בָּתְרֵיהוֹן.
וּדְחִילוּ לַחֲדָא. וּזְעִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם
יְיָ: פלמא קרב פרעון. שלו בני אסראיל
עיונהם. פאדא באלמצריון ראחלין
וראהם. פכאפו גדא. וצרכו אלי' אלה:
וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים
בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־
זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ [ב] לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם:
וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה. הֲמִדְּלֵית קִבְרִין בְּמִצְרַיִם.
דְּבַרְתַּנָא לִמְמָת בְּמַדְבְּרָא. מָא דָא
עֲבַדְתְּ לַנָא. לְאַפָּקוּתָנָא מִמִּצְרָיִם:
קאלו למוסי'. אמן עדם אלקבור במצר.
אכדתנא לנמות פי אלבר. מא דא
צנעת לנא. אד אכרגתנא מן מצר:
הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם
לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרָיִם
כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ
בַּמִּדְבָּר: הֲלָא דֵין פִּתְגָמָא. דְּמַלֵּילְנָא
עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמֵימַר. שְׁבוֹק מִנַּנָא וְנִפְלַח
יָת מִצְרָאֵי. אֲרֵי טָב לַנָא דְּנִפְלַח יָת
מִצְרָאֵי. מִדִּנְמוּת בְּמַדְבְּרָא: אליס הדא
אלקול. אדי קלנאה לך במצר קאילין.
דענא נכדם אלמצריון. לאן כדמתנא
להם אצלח לנא. מן מותנא פי אבר:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ
וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם
הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם
לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תִדְחֲלוּן. אִתְעַתַּדוּ.
וַחֲזוֹ יָת פּוּרְקָנָא דַּייָ. דְּיַעֲבֵיד לְכוֹן יוֹמָא
דֵין. אֲרֵי. דַּחֲזֵיתוּן יָת מִצְרָאֵי יוֹמָא דֵין.
לָא תֵיסְפוּן. לְמֶחֱזֵיהוֹן עוֹד עַד עָלְמָא:

חלק הדקדוק. ב) להוציאנו ממצרים, האלף בקמץ והיה ראוי להוציאנו והוא כמו אנו בנו [רי"ב]:

קאל מוסי' לאלקום לא תכ'אפו. קפו
ואנצ'רו מגות'ה' אלה. ﭏ'די יצנעהא לכם
ﭏיום. פאנכם כמא ראיתם אלמצריון
ﭏיום. לא תעאודו אן תרוהם אבדא ﭏי'
ﭏדהר: יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן:
יי' יְגִיחַ לְכוֹן קְרָב. וְאַתּוּן תִּשְׁתְּקוּן:
אלה יחארב ענכם. ואנתם פאמסכו: פ
ג* וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלָי
דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ: וַאֲמַר יי'
לְמֹשֶׁה. קַבֵּילִית צְלוֹתָךְ. מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְיִטְּלוּן: פקאל אלה למוסי'. מא
תצרך' אליי'. מר בני אסראיל אן ירחלון:
וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־
הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ
הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה: וְאַתְּ טוֹל יָת חוּטְרָךְ. וַאֲרֵים
יָת יְדָךְ. עַל יַמָּא וּבְזַעְהִי. וְיֵיעֲלוּן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. בְּגוֹ יַמָּא בְּיַבֶּשְׁתָּא: ואנת ארפע
עצאך. ומד ידך. עלי' אלבחר ושקה.
וידכ'לון בני אסראיל. פי וסטה פי אליבאס:
וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ
אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ
בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וַאֲנָא. הָאֲנָא מְתַקֵּיף
יָת לִבָּא דְמִצְרָאֵי. וְיֵיעֲלוּן בָּתְרֵיהוֹן.
וְאֶתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ.
בִּרְתִכּוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי: והאנא משדד
קלב אלמצריון. וידכ'לון וראהם. ואתעט'ם
בפרעון ובגמיע גנדה. ומראכבה
ופרסאנה: וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה
בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו: וְיִדְּעוּן
מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יי'. בְּאִתְיַקָּרוּתִי בְּפַרְעֹה.
בִּרְתִכּוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי: ויעלם אלמצריון
אני' אלה. אד'א תעט'מת בפרעון.
ומראכבה ופרסאנה: וַיִּסַּע מַלְאַךְ
הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם
וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וּנְטַל מַלְאֲכָא דַיי'.
דִּמְדַבַּר קֳדָם מַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל. וַאֲתָא
מִבָּתְרֵיהוֹן. וּנְטַל. עַמּוּדָא דַעֲנָנָא מִן
קֳדָמֵיהוֹן. וּשְׁרָא מִבָּתְרֵיהוֹן: פרחל מלך
אלה. ﭏאיר בין ידי עסכר בני אסראיל.

וצאר ﭏיהם. ורחל עמוד אלגמאם מן בין
ידיהם. ווקף וראהם: וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן
וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה
אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה: וְעָאל. בֵּין מַשְׁרִיתָא
דְמִצְרָאֵי. וּבֵין מַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל. וַהֲוָה
עֲנָנָא וַקְבָלָא לְמִצְרָאֵי. וּלְיִשְׂרָאֵל נְהַר
כָּל לֵילְיָא. וְלָא אִתְקְרַבוּ דֵין. לְוָת דֵין
כָּל לֵילְיָא: פדכ'ל בין עסכר אלמצריון.
ובין עסכר אלאסראליון. פכאן אלגמאם
וט'לאם. וג'שיא אליל. ולם יתקדם
אחדהמא אלי' אלאכ'ר טול אליל: וַיֵּט
מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת־
הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם
אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם: וַאֲרֵים
מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל יַמָּא. וְדַבַּר יי' יָת
יַמָּא. בְּרוּחַ קִדּוּמָא תַּקִּיף כָּל לֵילְיָא.
וְשַׁוִּי יָת יַמָּא לְיַבֶּשְׁתָּא. וְאִתְבְּזַעוּ מַיָּא:
פמד מוסי' ידה עלי' אלבחר. וסייר אלה
אלבחר. בריח קבול צעבה טול אליל.
חתא צירה גפאפא. בעד מא אנשק
אלמא: וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם
וּמִשְּׂמֹאלָם: וְעָאלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגוֹ יַמָּא
בְּיַבֶּשְׁתָּא. וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין. מִימִּינְהוֹן
וּמִשְּׂמָאלְהוֹן: ודכ'לו בני אסראיל. פי
וסט אלבחר פי אליבאס. ואלמא להם
אסוארא. ען ימינהם וען יסארהם:
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס
פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם: וּרְדַפוּ
מִצְרָאֵי וְעָאלוּ בָּתְרֵיהוֹן. כֹּל סוּסָוָת פַּרְעֹה.
רְתִכּוֹהִי וּפָרָשׁוֹהִי. לְגוֹ יַמָּא: וכ'לפהם
אלמצריון ודכ'לו וראהם. גמיע כ'יל
פרעון. ומראכבה ופרסאנה. אלי' וסט
אלבחר: וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף
יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן
וַיָּהָם אֵת מַחֲנֵה מִצְרָיִם: וַהֲוָה בְּמַטְרַת
צַפְרָא. וְאִסְתְּכֵי יי' לְמַשְׁרִיתָא דְמִצְרָאֵי.
בְּעַמּוּדָא דְאִישָׁתָא וַעֲנָנָא. וְשַׁגֵּישׁ. יָת
מַשְׁרִיתָא דְמִצְרָאֵי: פלמא כאן פי נובה'

אלגדאה. אטלע אלה עלי' עסכר
אלמצריין. בעמוד מן נאר וגמאם.
פאהאמה: וַיָּסַר אֵת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו
וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה
מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם:
וְאַעְדִּי. יָת גִּלְגְּלֵי רְתִכֵּיהוֹן. וּמְדַבְּרִין לְהוֹן
בִּתְקוֹף. וַאֲמַרוּ מִצְרָאֵי. אֶעְרוֹק מִן קֳדָם
יִשְׂרָאֵל. אֲרֵי דָא הִיא גְּבוּרְתָּא דַּיְיָ. דַּעֲבַד
לְהוֹן קְרָבִין בְּמִצְרָיִם: ואזאל לואלב
מראכבהם. וסאקהם בענף. חין קאל
אלמצריין. נהרב מן בין ידי אלאסראליין.
לאן אלה. יחארב ענהם אלמצריין: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־
הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ
וְעַל־פָּרָשָׁיו: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אֲרֵים יָת
יְדָךְ עַל יַמָּא. וִיתוּבוּן מַיָּא עַל מִצְרָאֵי.
עַל רְתִכֵּיהוֹן וְעַל פָּרָשֵׁיהוֹן: פקאל אלה
למוסי'. מד ידך עלי' אלבחר. וירגע
אלמא עלי' אלמצריין. ומראכבהם
ופרסאנהם: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם
וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם
נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם
בְּתוֹךְ הַיָּם: וַאֲרֵים מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל
יַמָּא. וְתָב יַמָּא. לְעִדָּן צַפְרָא לְתוּקְפֵיהּ.
וּמִצְרָאֵי עָרְקִין לְקַדָּמוּתֵיהּ. וְשַׁנֵּיק יְיָ.
יָת מִצְרָאֵי בְּגוֹ יַמָּא: פמד מוסי' ידה
עלי' אלבחר. ורגע אלבחר. ענד אתגאה
אגדאה לצעובתה. והם הארבין תלקאה.
פגרקהם אלה פי וסטה: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם
וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל
פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר
בָּהֶם עַד־אֶחָד: וְתָבוּ מַיָּא. וַחֲפוֹ יָת
רְתִכַּיָּא וְיָת פָּרָשַׁיָּא. לְכֹל מַשְׁרִית פַּרְעֹה.
דְּעָלָא בָּתְרֵיהוֹן בְּיַמָּא. לָא אִשְׁתְּאַר בְּהוֹן
עַד חַד: באן רגע אלמא. וגטא אמראכב
ואלפרסאן. וסאיר גיוש פרעון. אלדאכלין
וראהם פי אלבחר. לם יבק מנהם ולא
ואחד: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ
הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם:
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. הַלִּיכוּ בְּיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ יַמָּא.

וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין. מִיַּמִּינְהוֹן וּמִשְּׂמָאלְהוֹן:
ובני אסראיל. סארו פי אליבאס פי וסט
אלבחר. ואלמא להם אסוארא. ען
ימאנהם וען יסארהם: וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם
הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם:
וּפְרַק יְיָ. בְּיוֹמָא הַהוּא. יָת יִשְׂרָאֵל מִידָא
דְּמִצְרָאֵי. וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת מִצְרָאֵי. מָיְתִין
עַל כֵּיף יַמָּא: פאגאת אלה. פי דאלך
אליום. בני אסראיל מן יד אלמצריין.
וראו בני אסראיל אלמצריין. מאיתין
עלי' שאטי אלבחר: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם ד
וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה
וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרַת
יְדָא רַבְּתָא. דַּעֲבַד יְיָ בְּמִצְרָאֵי. וּדְחִילוּ
עַמָּא מִן קֳדָם יְיָ. וְהֵימִינוּ בְּמֵימְרָא דַּיְיָ.
וּבִנְבִיאוּת מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ: וראו בני אסראיל
אלאפה אלעצימה. אלדי אחלהא אלה
באלמצריין. פכאפו אלקום אלה. ואמנו
באלה. ובמוסי' רסולה: פ
אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה
הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה
כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: בְּכֵן
שַׁבַּח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת תּוּשְׁבַּחְתָּא
הָדָא קֳדָם יְיָ. וַאֲמַרוּ לְמֵימַר. נְשַׁבַּח
וְנוֹדֵי קֳדָם יְיָ. אֲרֵי אִתְגָּאִי עַל גֵּיוְתָנַיָּא
וְגֵיאוּתָא דִּילֵיהּ הִיא. סוּסְיָא וְרָכְבֵיהּ רְמָא
בְּיַמָּא: חיניד סבח מוסי' ובני אסראיל.
בהדה אלתסבחה ללה. וקאלו אגמעין.
נסבח ללה אד אקתדארה אקתדארא.
אלכיל ורכאבהא רמא בהם פי אלבחר:
עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי
וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: תּוּקְפִּי
וְתוּשְׁבַּחְתִּי דְּחִילָא יְיָ. אֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ
וַהֲוָה לִי לְפָרִיק. דֵּין אֱלָהִי וְאֶבְנֵי לֵיהּ
מַקְדַּשׁ. אֱלָהָא דַּאֲבָהָתִי וְאֶפְלַח קֳדָמוֹהִי:
עזי ומגדי אלאזלי. אלדי כאן לי גותא.
הדא טאיקי אוי אליה. אלאה אבי
ארפעה: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ:

יי׳ מארי נצחן קרביא. יי׳ שמיה: אלה
דו אלמלאחם. אלה אסמה: ג מרכבת
פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו
טבעו בים־סוף: רתכי פרעה. ומשריתיה
שדי בימא. ומבחר גברוהי אטבעו
בימא דסוף: מראכב פרעון. וגנדה זרא
בהם פי אלבחר. וכיאר קואדה גרקו
פי בחר אלקלזם: תהמת יכסימו ירדו
במצולת כמו־אבן: תהומיא חפו עליהון.
נחתו לעומקיא כאבנא: אלגמר גטאהם.
ונזלו פי אלקער כאלחגארה: ימינך
יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ
אויב: ימינך יי׳. אדירא בחילא. ימינך
יי׳ תברת סנאה: ימינך יא רב גזילה׳
אלקווה. ימינך יא רב תרהב טאעדא:
ד וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך
יאכלמו כקש: ובסגי תוקפך תברתנון
לדקמו על עמך. שלחת רוגזך. שיצינון
כנורא לקשא: ובכתרה׳ אקתדארך
תהדם מקאומיך. תבעת בסכטך.
יאכלהם כאלקש: וברוח אפיך נערמו־
מים נצבו כמו־נד נזלים קפאו תהמת
בלב־ים: ובמימר פומך חכימו מיא. קמו
כשור אזליא. קפו תהומי בלבא דימא:
ובריח גצבך תערם אלמא. ווקפת
כאלאטואד אלהואטל. וגמדת אלגמר
פי קלב אלבחר: אמר אויב ארדף אשיג
אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי
תורישמו ידי: דהוה אמר סנאה. ארדוף
ארביק אפליג בזתא. תסבע מנהון נפשי.
אשלוף חרבי. תשיצינון ידי: אד קאל
אלעדו. אכלבהם פאלחקהם. ואקסם
סלבהם. תשתפי מנהם נפסי. אגרד
סיפי. פתקרצהם ידי: נשפת ברוחך
כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
אמרת במימרך חפא עליהון ימא.

אשתקעו כאברא. במיין תקיפין: אהבבת
בריחך גטאהם אלבחר. ורסבו כארצאץ.
פי אלמא אלגזיר: מי־כמכה באלם
יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת
עשה־פלא: לית בר מנך את הוא אלהא
יי׳. לית אלה אלא את אדיר בקודשא.
דחיל תושבחן עביד פרישן: מן מתלך פי
אלמעבודאת יא רב. מן מתלך אלגליל
אלמקדס. מכוף אלמדאיח צאנע
אלעגובאת: נטית ימינך תבלעמו ארץ:
ארימת ימינך. בלעתנון ארעא: מדדת
ימינך. פאבתלעתהם אלארץ: ה נחית
בחסדך עם־זו גאלת נהלת בעזך אל־
נוה קדשך: דברתי בטבותך לעמא דנן
דפרקתא. דברתי בתוקפך לדירא
דקודשך: וסירת בפצלך אשעב אדי
פככתהם. וסקתהם בעזך אלי מאוא
קדסך: שמעו עמים ירגזון חיל אחז
ישבי פלשת: שמעו עממיא וזעו. דחלא
אחדתנון. לדהוו יתבין בפלשת: סמעת
אלאמם ורגזת. ואכד אטלק סכאן
פלסטין: אז נבהלו אלופי אדום אילי
מואב יאחזמו רעד נמגו כל ישבי כנען:
בכן אתבהילו רברבי אדום. תקיפי מואב.
אחדנון רתיתא. אתברו. כל דהוו יתבין
בכנען: חיניד דהשו צנאדיד אדום.
ואגלא מואב. מסכתהם ארעדה. ומאג
גמיע סכאן כנעאן: ו תפל עליהם אימתה
ופחד בגדל זרועך ז ידמו כאבן עד־יעבר
עמך יהוה עד־יעבר עם־זו קנית: תפול
עליהון אימתא ודחלתא. בסגי תוקפך
ישתקון כאבנא. עד דיעבר עמך יי׳ ית
ארנונא. עד דיעבר. עמא דנן דפרקתא
ית ירדנא: תקע עליהם אהיבה ואלפזע.
בעצם קדרתך יסכתון כאלחגארה. אלי
אן יגוז שעבך יא רב. אלי אן יגוז

אלשעב

חלק הדקדוק. ג) מרכבת פרעה. המ"ם בפתח וסתם מרכבה ר׳ סוסים [רי"ב]: ד) וברוב גאונך. השוא שתחת הנון נע [שם]: ה) נחית בחסדך וכו׳ נהלת בעזך וכו׳ נחית ונהלת מתרגמינן דברהי בשתיהן. כי פירוש אחר לשתיהן: ו) תפל עליהם אימתה. תרגומו תפול כלשון המקרא כי הפחד מעצמו נפל עליהם מכח האותות שראו ואינו דרך בקשה. ותדע שאפילו בתיבת יאחזמו רעד תרגם אחרינון וזה לך האות דלאו לשון בקשה הוא: ז) ידמו כאבן. שרשו דמם מן הכפולים והיה ראוי ידמו בקמץ והקלו המלה כי הדגיש שהוא בפא הפעל להכרו כי הוא לשון ופעל ולכן סמכו על המבין והקלו המלה כמנהג [רי"ב]:

אשעב אדין מלכתהם: תבאמו ותטעמו
בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת יהוה
מקדש אדני כוננו ידיך: תעילנון.
ותשרינון בטורא דאחסנתך. אתר לבית
שכינתך. אתקינתא יי׳. מקדשא. יי׳
אתקנוהי ידך: גואזא תאתי בהם.
ותגרסהם פי גבל נחלתך. מהייא
לסכינתך. צנעתהא יא רב. מקדסא. יא
רב אצלחתה ידך: יהוה | ימלך לעלם
ועד: יי׳ מלכותיה לעלמא ולעלמי
עלמיא: אלה מלך אדהר ואלאבד: כי
בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב
יהוה עלהם את־מי הים ובני ישראל
הלכו ביבשה בתוך הים: ארי עאלו
סוסות פרעה. ברתכוהי ובפרשוהי בימא.
ואתיב יי׳. עליהון ית מי ימא. ובני
ישראל. הליכו ביבשתא בגו ימא: אד
דכל כיל פרעון. ומראכבה ופרסאנה פי
אלבחר. פארדד אלה עליהם מא אלבחר.
ובני אסראיל. סארו פי אליבאס פי וסט
אלבחר: פ
ותקח מרים הנביאה אחות אהרן
את־התף בידה ותצאן כל־הנשים
אחריה בתפים ובמחלת: ונסיבת מרים
נביאתא. אחתיה דאהרן. ית תופא בידה.
ונפקא כל נשיא בתרהא. בתופין ובחנגין:
תם אכדת מרים אלנבייה. אכת הרון.
דפא פי ידהא. פכרג גמיע אלנסא וראהא.
בדפוף וטבול: ותען להם מרים שירו
ליהוה כי־גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:
ומעניא להון מרים. שבחו ואודו קדם יי׳
ארי אתגאי על גיותניא וגיאותא דיליה
היא. סוסיא ורכביה רמא בימא: וגאובתהן
מרים. סבחו ללה אד אקתדר אקתדארא.
כיל ורכאבהא רמא בהם פי אלבחר:
ס ויסע משה את־ישראל מים־
סוף ויצאו אל־מדבר־שור וילכו שלשת־
ימים במדבר ולא־מצאו מים: ואטיל
משה ית ישראל מימא דסוף. ונפקו
למדברא דחגרא. ואזלו תלתא יומין.
במדברא ולא אשכחו מיא: ורחל מוסי
בני אסראיל מן בחר אלקלזם. וכרגו
אלי ברייה שור. וסארו תלאתה איאם.
פי אלבר ולם יגדו מאא: ויבאו מרתה
ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים
הם על־כן קרא־שמה מרה: ואתו למרה.
ולא יכילו. למשתי מיא ממרה. ארי
מרירין אנון. על כן קרא שמה מרה:
וגאו אלי אלמרירה. ולם יטיקו אן ישרבו
מנהא מאא. לאנה מר. לדאלך סמית
אלמרירה: וילנו העם על־משה לאמר
מה־נשתה: ואתרעמו עמא. על משה
למימר מא נשתי: פתדמר אלקום. עלי
מוסי קאילין מא נשרב: ויצעק אל־
יהוה ויורהו יהוה עץ וישלך אל־המים
וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט
ושם נסהו: וצלי קדם יי׳. ואלפיה יי׳
אעא. ורמא למיא. ובסימו מיא. תמן
גזר ליה. קים ודין ותמן נסייה: פדעא
אלי אלה. ודלה עלי שגרה. טרח מנהא
פי אלמא פחלא. תם צייר לה. רסומא
ואחכאמא ותם אמתחנה: ויאמר אם־
שמוע תשמע לקול | יהוה אלהיך והישר
בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת
כל־חקיו כל־המחלה אשר־שמתי
במצרים לא־אשים עליך כי אני יהוה
רפאך: ואמר אם קבלא תקביל.
למימרא דיי׳ אלהך. ודכשר קדמוהי
תעביד. ותצית לפקודוהי. ותטר כל
קימוהי. כל מרעין. דשויתי במצרים לא
אשוינון עלך. ארי אנא יי׳ אסך: וקאל
אן קבלת אמר אלה רבך. וצנעת
אמסתקים ענדה. ואנצתת אלי וצאיאה.
וחפצת גמיע רסומה. פגמיע אמראץ.
אתי אחללתהא באלמצריין לא אחל
פיך שייא מנהא. לאני אלה מעאפיך:
ה ס ויבאו אילמה ושם שתים
עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחנו־
שם על־המים: ואתו לאילם. ותמן. תרי
עסר. מבועין דמיין ושבעין דקלין. ושרו

עַל מַיָא: תֹּם גאואלי׳ אילים. ותֹם אתֹני
עשר עין מא וסבעין נכֹלה. פנזלו תֹם
עלי׳ אלמא: וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל־
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר בֵּין
אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּנְטַלוּ
מֵאֵילִם. וַאֲתוֹ. כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַדְבְּרָא דְסִין. דְּבֵין אֵילִם וּבֵין סִינָי.
בַּחֲמֵישַׁת עַסְרָא יוֹמָא לְיַרְחָא תִּנְיָנָא.
לְמִפַּקְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: ורחלו מן
אילים. וגאת גמאעה׳ בני אסראיל אלי׳
ברייה׳ סין. אלדי בין אילים ובין סיני. פי
יום כֹאמס עשר מן אשהר אתֹאני.
לכֹרוגהֹם מן בלד מצר: וַיִּלִּינוּ* כָּל־
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
בַּמִּדְבָּר: וְאִתְרַעֲמוּ. כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל. עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּמַדְבְּרָא:
פתדמר גמאעה׳ בני אסראיל. עלי׳
מוסי׳ והרון פי תלך אלברייה: וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד־
יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־סִיר
הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי־הוֹצֵאתֶם
אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת־כָּל־
הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב: וַאֲמַרוּ לְהוֹן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. לְוֵי דְמִיתְנָא קֳדָם יי׳ בְּאַרְעָא
דְמִצְרָיִם. כַּד הֲוֵינָא יָתְבִין עַל דּוּדֵי
בִשְׂרָא. כַּד הֲוֵינָא אָכְלִין לַחְמָא וְסָבְעִין.
אֲרֵי אַפֵּיקְתּוּן יָתַנָא לְמַדְבְּרָא הָדֵין.
לְקַטָּלָא. יָת כָּל קְהָלָא הָדֵין בְּכַפְנָא:
וקאלו להם בני אסראיל. יא ליתנא מתנא
באמר אלה פי בלד מצר. פי גלוסנא
עלי׳ קדור אללחם. ואכלנא מן אטעאם
שבענא. אד אכֹרגתמונא אלי׳ הדה
אלברייה. לתקתלו גמיע הדא אלגוק
באלגוע: ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמָיִם
וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן
אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא: וַאֲמַר יי׳
לְמֹשֶׁה. הָא אֲנָא מַחֵית לְכוֹן. לַחְמָא מִן

שְׁמַיָא. וְיִפְּקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגָם יוֹם
בְּיוֹמֵיהּ. בְּדִיל דַּאֲנַסֵּינוּן. הַיְהָכוּן בְּאוֹרָיְתִי
אִם לָא: פקאל אלה למוסי׳. האנא
מנזל לכֹם טעאמא מן אסמא. יכֹרג אלקום
וילקטונה אמר יום ביום. לכי אמתחנהֹם.
איסירון פי שראיעי אם לא: וְהָיָה בַּיּוֹם
הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ וְהָיָה
מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם | יוֹם: וִיהֵי
בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה. וִיתַקְּנוּן יָת דְּיַיְתוֹן.
וִיהֵי עַל חַד תְּרֵין. עַל דְּיִלְקְטוּן יוֹם יוֹם:
פאדא כאן פי אליום אסאדס. יצלחון מא
יאתו בה. ויכון מצעפא. עלי׳ מא ילקטון
פי כל יום: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.
לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּרַמְשָׁא. וְתִדְּעוּן. אֲרֵי
יי׳. אַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: פקאל
מוסי׳ והרון. לגמיע בני אסראיל. באעשא
תעלמון. אן אלה אכֹרגכֹם מן בלד מצר:
וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ
אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי
תַלּוֹנוּ* עָלֵינוּ: וּבְצַפְרָא. וְתִחְזוֹן יָת יְקָרָא
דַּיי׳. בְּדִשְׁמִיעָן קֳדָמוֹהִי תּוּרְעֲמָתְכוֹן עַל
יי׳. וְנַחְנָא מָא. אֲרֵי מִתְרַעֲמִתּוּן עֲלַנָא:
ובאלגדאה תנצרו כרם אלה. אד סמע
תדמרכם עליה. ונחן מן. אד תתדמרון
עלינא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם
בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ
בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם
כִּי עַל־יְהוָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה. בְּדְיִתֵּן יי׳ לְכוֹן
בְּרַמְשָׁא בִּסְרָא לְמֵיכַל. וְלַחְמָא בְּצַפְרָא
לְמִסְבַּע. בְּדִשְׁמִיעָן קֳדָם יי׳ תּוּרְעֲמָתְכוֹן.
דְּאַתּוּן מִתְרַעֲמִין עֲלוֹהִי. וְנַחְנָא מָא. לָא
עֲלַנָא תּוּרְעֲמָתְכוֹן אֱלָהֵין עַל מֵימְרָא דַּיי׳:
קאל מוסי׳ דאך. באן יעטיכם אלה
באלעשא לחמא תאכלונה. וטעאמא
באלגדאה תשבעונה. אד סמע תדמרכם
אלדי תתדמרו עליה. ונחן מן. ליס עלינא

*) וילונו קרי

*) תלונו קרי

תדמרכם בל עלי' אלה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֵת תְּלֻנֹּתֵיכֶם: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן. אֵימַר. לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. קְרוּבוּ קֳדָם יְיָ. אֲרֵי שְׁמִיעָן קֳדָמוֹהִי תּוּרְעֲמָתְכוֹן: פקאל מוסי' להרון. קול לגמאעה' בני אסראיל. תקדמו בין ידי אלה. לאנה קד סמע תדמרכם: וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן: וַהֲוָה. כַּד מַלֵּיל אַהֲרֹן עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִתְפְּנִיאוּ לְמַדְבְּרָא. וְהָא יְקָרָא דַיְיָ. אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא: פלמא כלם הרון בדאלך גמאעה' בני אסראיל. אלתפתו אלי' אלבר'. פאדא בנור אלה. קד צהר פי אלגמאם: פ

וַיְדַבֵּר* יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי' תכלימא: ט) שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלוּנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ־לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: שְׁמִיעַ קֳדָמַי. יָת תּוּרְעֲמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר. בֵּין שִׁמְשַׁיָּא תֵּיכְלוּן בִּסְרָא. וּבְצַפְרָא תִּסְבְּעוּן לַחְמָא. וְתִדְּעוּן. אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: קד סמעת תדמר בני אסראיל. קול להם. בין אלגרובין תאכלון לחמא. ובאלגדאה תשבעון טעאמא. ותעלמון אני אלה רבכם: וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַהֲוָה בְרַמְשָׁא. וּסְלֵיקַת שְׂלָיו. וַחֲפַת יָת מַשְׁרִיתָא. וּבְצַפְרָא. הֲוָת נְחָתַת טַלָּא. סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרִיתָא: פלמא כאן באלעשא. צעד אלסלוא. פגטא אלעסכר. ובאלגדאה כאן סבב אלטל. חואלי אלעסכר: וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטָּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל־הָאָרֶץ: וּסְלֵיקַת נְחָתַת טַלָּא. וְהָא. עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַעְדַק מְקַלַּף. דַּעְדַק דְּגִיר כִּגְלִידָא עַל אַרְעָא: ולמא צעד סבב אלטל. פאדא עלי' וגה אלברייה' בשי' דקיק מדחרג. דקיק כארמק עלי' אלארץ: וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לְאָכְלָה: וַחֲזוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַרוּ. גְּבַר לַאֲחוּהִי מַנָּא הוּא. אֲרֵי לָא יָדְעִין מָא הוּא. וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן. הוּא לַחְמָא. דִּיהַב יְיָ. לְכוֹן לְמֵיכַל: פנצרוה בני אסראיל. וקאל בעצהם לבעץ הו מן. לאן לם יעלמו מא הו. פקאל מוסי' להם. הו אלטעאם. אלדי אעטאכם אלה מאכלא: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ ו* לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ: דֵּין פִּתְגָּמָא דְּפַקִּיד יְיָ. לְקוּטוּ מִנֵּיהּ. גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵיהּ. עוּמְרָא לְגֻלְגַּלְתָּא. מִנְיַן נַפְשָׁתְכוֹן. גְּבַר לִדְבְמַשְׁכְּנֵיהּ תִּסְּבוּן: הדא אלאמר אלדי אמר אלה בה. ילקט מנה כל אמר עלי' קדר עיאלה. מרזבאן לכל גמגמה. עלי' אחצא אנפסכם. כל רגל יאכד למן פי ביתה: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט: וַעֲבַדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּלְקַטוּ. דְּאַסְגִּי וּדְאַזְעַר: פצנעו כדאך בני אסראיל. ולקטו. מן כתר ומן קלל: וַיָּמֹדּוּ בָעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־אָכְלוֹ לָקָטוּ: וְכָלוּ בְעוּמְרָא. וְלָא אוֹתַר דְּאַסְגִּי. וּדְאַזְעַר לָא חֲסַר. גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵיהּ לְקַטוּ: וכאלוה באלמרזבאן. ולא יפצל מן כתר. ומן קלל לם ינקצה. כל רגל עלי' קדר עיאלה לקטו: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אַל־יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן. אֱנָשׁ. לָא יַשְׁאַר מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא: קאל מוסי' להם. לא יבקי' אנסאן

מנה

חלק הדקדוק. ח) כי תלינו עלינו. הלמ"ד בדגש תמורת הנח להפריש בינו ובין ענין לינה [הרי"ב]: ט) שמעתי את תלונות. הדגש תמורת הנח כי היה ראוי תלונות על משקל תכונות השובות:

*) השליו קרי

מנׄה שיׄא אלי’ אלגׄדאה׃ וְלֹא־שָׁמְעוּ
אֶל־מֹשֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר
וַיָּרֻם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה׃
וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה. וְאַשְׁאַרוּ גּוּבְרִין מִנֵּיהּ
עַד צַפְרָא. וּרְחֵשׁ רִחְשָׁא וּסְרִי. וּרְגַז עֲלֵיהוֹן
מֹשֶׁה׃ פלם יקבלו מן מוסי’. פבקׄא
אנאס מנׄה אלי’ אלגׄדאה. פנתׄן ונגׄל
דודא. פסכׄט עליהׄם מוסי’׃ וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ
וְנָמָס׃ וּלְקַטוּ יָתֵיהּ בִּצְפַר בִּצְפַר. גְּבַר
כְּפוּם מֵיכְלֵיהּ. וּמָא דְּמִשְׁתְּאַר מִנֵּיהּ עַל
אַפֵּי חַקְלָא כַּד חֲמָא עֲלוֹהִי שִׁמְשָׁא
פָּשַׁר׃ וכאנו ילקטונהׄ פי כל גׄדאה. כל
רגׄל עלי’ קדר עיאלהׄ. וכמא חמית
אשמס תמאסא׃ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי
לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד
וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה וַיַּגִּידוּ לְמֹשֶׁה׃
וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה. לְקַטוּ לַחְמָא עַל
חַד תְּרֵין. תְּרֵין עוּמְרִין לְחַד. וַאֲתוֹ כָּל
רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא. וְחַוִּיאוּ לְמֹשֶׁה׃ ולמׄא
כאן פי אליום אלסאדס. לקטו מן אלטעאם
צׄעפא. מרזבאנין לכל ואחד. פגׄאו גמיע
אשראף אלגמאעהׄ. ואכׄברו מוסי’׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן
שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת יא אֲשֶׁר־
תֹּאפוּ אֵפוּ וְאֵת אֲשֶׁר־תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ
וְאֵת כָּל־הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת
עַד־הַבֹּקֶר׃ וַאֲמַר לְהוֹן. הוּא דְּמַלֵּיל יי’.
שַׁבָּא שַׁבַּתָא קוּדְשָׁא. קֳדָם יי’ מְחַר. יָת
דְּאַתּוּן עֲתִידִין לְמֵיפָא אֵיפוּ. וְיָת דְּאַתּוּן
עֲתִידִין לְבַשָּׁלָא בַּשִּׁילוּ. וְיָת כָּל מוֹתָרָא.
אַצְנַעוּ לְכוֹן. לְמַטְּרָא עַד צַפְרָא׃ פקאל
להםׄ. הו מא קאל אלהׄ. עטלהׄ הי סבת
מקדסהׄ ללהׄ גדׄא. מא תרידו אן תכׄבזו
אכׄבזו. ומא תרידו אן תטבכׄו אטבכׄו.
ומא פצׄל מנהׄ. דעוה לכׄם מחפוצׄא אלי’
אלגׄדאה׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר

צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה לֹא־הָיְתָה
בּוֹ׃ וְאַצְנַעוּ יָתֵיהּ עַד צַפְרָא. כְּמָא דְּפַקִּיד
מֹשֶׁה. וְלָא סְרִי. וְרִחְשָׁא לָא הֲוַת בֵּיהּ׃
פודעוה אלי’ אלגׄדאה. כמא אמר מוסי’.
ולם ינתׄן. ורמׄה לם תכון פיה׃ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה
הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
אִכְלוּהִי יוֹמָא דֵין. אֲרֵי שַׁבְּתָא יוֹמָא דֵין
קֳדָם יי’. יוֹמָא דֵין. לָא תַשְׁכְּחוּנֵיהּ בְּחַקְלָא׃
פקאל מוסי’ כלוה אליום. לאן אליום
סבת ללהׄ. ואליום לא תגׄדוה פי אלצחרי’׃
שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תִּלְקְטוּנֵיהּ.
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. שַׁבְּתָא לָא יְהֵי בֵיהּ׃
סתׄהׄ איאם תלקטונהׄ. ופי אליום אלסאבע.
סבת לא יכון פיה׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
יָצְאוּ מִן־הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַהֲוָה
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. נְפַקוּ מִן עַמָּא לְמִלְקַט.
וְלָא אַשְׁכַּחוּ׃ פלמׄא כאן פי אליום
אלסאבע. כׄרגׄו אנאס מן אלקום ליתלקטונה
ולא יגׄדו שיׄא׃ ס וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי
וְתוֹרֹתָי׃ וַאֲמַר יי’ לְמֹשֶׁה. עַד אִימָתַי
אַתּוּן מְסָרְבִין. לְמִטַּר פִּקּוֹדַי וְאוֹרָיְתָי׃
קאל אלהׄ למוסי’. אלי’ כם קד אביתׄם.
אן תחפצׄו וצאיאי ושראיעי׃ רְאוּ כִּי־
יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל־כֵּן הוּא נֹתֵן
לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ ׀ אִישׁ
תַּחְתָּיו אַל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי׃
חֲזוֹ. אֲרֵי יי’ יְהַב לְכוֹן שַׁבְּתָא. עַל כֵּן. הוּא
יָהֵיב לְכוֹן. בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה לְחֵים תְּרֵין
יוֹמִין. תִּיבוּ אֱנָשׁ תְּחוֹתוֹהִי. לָא יִפּוֹק אֱנָשׁ.
מֵאַתְרֵיהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה׃ אנצׄרו אן
אלהׄ קד אעטׄאכׄם שריעהׄ’ אלסבת.
לדׄאלך הו מעטיכׄם. פי אליום אלסאבע
טעאם יומין. פליגׄלס כל אמר מכאנהׄ.
ולא יכׄרגׄ אחד מן מוצׄעהׄ פי אליום

אלסאבע

חלק הדקדוק. י) דק ככפר. התרגום דערק דגיר בדל"ת לא בכ"ף: יא) אשר תאפו אפו. לשון צווי והאל"ף בציר"י: יב) וישבתו העם ביום השביעי. הגרסא בתרגום בכ"י ושבתו עמא ביומא וכו' תרגם כן ולא תרגם ונחו להיות ידוע כי כל העם שבמקרא אינו אלא ערב רב כאז"ל. ובערב רב לא יצדק לשון מנוחה רק לשון בטלה ממלאכה וכענין שנת שבתון יהיה לארץ כי לא הנחילו ית' למנוחה נפשיית רק לעמו ישראל. ומצאתי לראשונים קדמונינו ע"ה בפי' פרקי רבינו פרק השלשה וז"ל בלשון ערבי: ואעלם אן

אסאבע: ל וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִעִי׃ וּשְׁבַתוּ עַמָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה׃ פאסבת אלקום פי אליום אסאבע׃ וַיִּקְרְאוּ בֵית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחִת בִּדְבָשׁ׃ וּקְרוֹ בֵית יִשְׂרָאֵל. יָת שְׁמֵיהּ מַנָּא. וְהוּא. כְּבַר זְרַע גִּדָּא חִוָּר. וְטַעְמֵיהּ כְּאִסְקְרִיטָוָן בִּדְבָשׁ׃ וסמוה בני אסראיל אסמה אמן. והו כבזר אלכבזרה אביץ. וטעמה כקטאיף בעסל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן ׀ יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה. דֵּין פִּתְגָּמָא דְּפַקֵּיד יי׳. מְלֵי עוּמְרָא מִנֵּיהּ. לְמַטְּרָא לְדָרֵיכוֹן. בְּדִיל דְּיִחְזוֹן יָת לַחְמָא. דְּאוֹכֵילִית יָתְכוֹן בְּמַדְבְּרָא. בְּאַפָּקוּתִי יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ פקא מוסי׳. הדא אלאמר אלדי אמר אלה בה. מל אלמרזבאן מנה. יכון מחפוצא לאגיאלכם. לכי ינצרון טעאם. אלדי אטעמתכם פי אלבר. חין אכרגתכם מן בלד מצר׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן־שָׁמָּה מְלֹא־הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן. סַב צְלוֹחִית חֲדָא. וְהַב תַּמָּן מְלֵי עוּמְרָא מַנָּא. וְאַצְנַע יָתֵיהּ קֳדָם יי׳. לְמַטְּרָא לְדָרֵיכוֹן׃ פקאל מוסי׳ להרון. כד ברניה ואחדה. ואגעל פיהא מל אלמרזבאן מן. וצעה בין ידי אלה. מחפוצא לאגיאלכם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמָרֶת׃ כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ לְמֹשֶׁה. וְאַצְנְעֵיהּ אַהֲרֹן. קֳדָם סָהֲדוּתָא לְמַטְּרָא׃ כמא אמר אלה מוסי׳. פוצעה הרון. בין ידי אשהאדה מחפוצא׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד־בֹּאָם אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲכַלוּ יָת מַנָּא אַרְבְּעִין שְׁנִין. עַד דְּעָאלוּ לַאֲרַע יָתֵיבְתָּא. יָת מַנָּא אֲכַלוּ. עַד דַּאֲתוֹ לִסְיָפֵי אַרְעָא דִּכְנָעַן׃ ובני אסראיל. אכלו אלמן ארבעין סנה. אלי׳ דכולהם אלי׳ בלד עאמר. אכלוה אלי׳ מגייהם. אלי׳ טרף בלד כנעאן׃ וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא׃ וְעוּמְרָא. חַד מִן עַשְׂרָא בִּתְלָת סְאִין הוּא׃ וכאן אלמרזבאן עשר אלויבה׃ פ

ז* וַיִּסְעוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִים וְאֵין מַיִם לִשְׁתֹּת הָעָם׃ וּנְטַלוּ. כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּדְבְּרָא דְּסִין. לְמַטְּלָנֵיהוֹן עַל מֵימְרָא דַּיי׳. וּשְׁרוֹ בִּרְפִידִים. וְלֵית מַיָּא לְמִשְׁתֵּי עַמָּא׃ תם רחל. גמיע גמאעה׳ בני אסראיל מן בריה׳ סין. פי מראחלהם עלי׳ קול אלה. ונזלו פי רפידים. ולים מאא לישרבונה אלקום׃ וַיָּרֶב הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ־לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה־תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה־תְּנַסּוּן אֶת־יְהוָה׃ וּנְצָא עַמָּא עִם מֹשֶׁה. וַאֲמַרוּ. הַבוּ לַנָא מַיָּא וְנִשְׁתֵּי. וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה. מָא נָצַן אַתּוּן עִמִּי. מָא מְנַסַּן אַתּוּן קֳדָם יי׳׃ פכאצם אלקום מוסי׳. וקאלו אעטונא מאא ונשרב. קאל להם מוסי׳. מא תכאצמוני. ומא תתגרבון אלה׃ וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־מִקְנַי בַּצָּמָא׃ וּצְהָא תַּמָּן עַמָּא לְמַיָּא. וְאִתְרַעַם עַמָּא עַל מֹשֶׁה. וַאֲמַרוּ. לְמָא דְנָן אַסֵּיקְתָּנָא מִמִּצְרַיִם. לְקַטָּלָא יָתִי. וְיָת בְּנַי וְיָת בְּעִירַי בְּצַהוּתָא׃ ולמא עטש תם אלקום לאלמא. תדמר אלקום עלי׳ מוסי׳. וקאלו לם

אצערתנא

אן מנוחת שבת מבאינה למנוחת חול אד פיה קדושה וברכה ולא יצהר עצם תלך אללדה. אלא ענד אלמדרכין לקולהם וינוחו בם כל ישראל אוהבי שמך. עכ"ל מכוון למה שכתבנו. ודו"ק: ואם יחלוק החולק דלא מיירי על הערב רב. נשיבנו דכל המקראות מתרגם שבת כלשון המקרא. ואפי׳ הכי שם אין להקפיד כי סמוך לו שם השם. שבת לה׳ אלהיך. שבת לה׳. ובפסוק שבת וינפש תרגם שבת ונח, הנה מבואר כי אין תרגום ונח כי אם על תיבת וינפש שבמקרא. איך שיהיה תיבת שבת שוה בלשון הקדש ובתרגום. ועיין בס׳ העקידה בפרש׳ בראשית ודבריו יספיק לכל מ"ש ודו"ק:

אַצעדתנא מן מצר. לתקתלנא ובנינא
ומואשינא באלעטש: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד
מְעַט וּסְקָלֻנִי: וּצְוַח מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר.
מָא אַעֲבֵיד לְעַמָּא הָדֵין. עוֹד זְעֵיר פּוֹן
וְרָגְמוּנִי: פצרך מוסי' אלי' אללה קאילא.
מא אצנע להולאי אלקום. ען קליל
ורגמוני: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר
לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ
אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדְךָ וְהָלָכְתָּ:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. עֲבַר קֳדָם עַמָּא. וְסַב
עִמָּךְ מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל. וְחוּטְרָךְ. דִּמְחֵיתָא
בֵיהּ יָת נַהְרָא. סַב בִּידָךְ וְתֵיזֵיל: פקאל
אללה למוסי'. מר בין ידי אלקום. וכד'
מעך מן שיוך בני אסראיל. ועצאך אלדי
צ'רבת בהא אלניל. כ'ד'הא בידך ואמץ':
הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָּׁם ׀ עַל־הַצּוּר בְּחֹרֵב
וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה
הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:
הָאֲנָא קָאֵים קֳדָמָךְ תַּמָּן עַל טִנָּרָא בְּחוֹרֵב.
וְתִמְחֵי בְּטִנָּרָא. וְיִפְּקוּן מִנֵּיהּ. מַיָּא וְיִשְׁתֵּי
עַמָּא. וַעֲבַד כֵּן מֹשֶׁה. לְעֵינֵי סָבֵי יִשְׂרָאֵל:
האנא מוקף דלילא בין ידיך תם עלי
אלצואן פי חריב. ואצ'רב אלצואן. יכ'רג
מנה מאא ישרבונה אלקום. פצנע כד'אך
מוסי'. בחצ'רה' שיוך בני אסראיל: וַיִּקְרָא
שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב ׀ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ
יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אָיִן: וּקְרָא שְׁמָא
דְאַתְרָא. נִסֵּיתָא וּמַצּוּתָא. עַל דִּנְצוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְעַל דְּנַסִּיאוּ קֳדָם יְיָ לְמֵימַר.
הַאִית שְׁכִינְתָּא דַּיְיָ. בֵּינָנָא אִם לָא:
פסמא ד'אלך אלמוצע. ד'ו אלמחנה
ואלכ'צומה'. עלי' מא כ'אצם בני אסראיל.
ואמתחנו אללה קאילין. הל מוגוד נור אללה.
מא ביננא אם לא: פ
וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם:
וַאֲתָא עֲמָלֵק. וַאֲגִיחַ קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל
בִּרְפִידִים: תֹם גא עמלק. וחארב בני
אסראיל פי רפידים: יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם
בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה
וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ
בְּחַר לַנָא גוּבְרִין. וּפוּק אַגִּיחַ קְרָבָא
בַּעֲמָלֵק. מְחַר. אֲנָא קָאֵים עַל רֵישׁ רָמְתָא.
וְחוּטְרָא דְּאִתְעֲבִידוּ בֵיהּ נִסִּין מִן קֳדָם
יְיָ בִּידִי: פקאל מוסי' ליהושע אכ'תאר
לנא רג'אלא. ואכ'רג' חארב עמלק. גדא.
אנא ואקף עלי' ראס אליפאע. ואלעצא
אלדי אמר אללה בהא פי ידי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ
כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק
וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:
וַעֲבַד יְהוֹשֻׁעַ. כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה.
לְאַגָּחָא קְרָבָא בַּעֲמָלֵק. וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר.
סְלִיקוּ רֵישׁ רָמְתָא: פצנע יהושע. כמא קאל
לה מוסי' ליחארב עמלק ומוסי' והרון וחור.
צעדו ראס אליפאע: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה
יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר
עֲמָלֵק: וְהָוֵי. כַּד מָרִים מֹשֶׁה. יְדוֹהִי
מִתְגַּבְּרִין דְּבֵית יִשְׂרָאֵל. וְכַד מָנַח. יְדוֹהִי
מִתְגַּבְּרִין דְּבֵית עֲמָלֵק: וכמא מוסי' ירפע
ידה יג'לב אל אסראיל. וכמא יחטהא
יג'לב אל עמלק: וִידֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים
וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ
וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה
אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ:
וִידֵי מֹשֶׁה יַקִּרָא. וּנְסִיבוּ אַבְנָא. וְשַׁוִּיאוּ
תְּחוֹתוֹהִי וִיתֵיב עֲלַהּ. וְאַהֲרֹן וְחוּר סְעִידִין
(נ"י סָעֲדִן) בִּידוֹהִי. מִכָּא חַד וּמִכָּא חַד.
וַהֲוָאָה יְדוֹהִי. פְּרִיסָן בִּצְלוֹ עַד דְּעָאל שִׁמְשָׁא:
ולמא תת'קלתא ידי מוסי'. אכ'דו חג'רה.
וציירוהא תחתה וג'לס עליהא. והרון וחור
אסנדא ידיה. אחדהמא ימנה ואלאכ'ר
יסרה. וכאנתא ידיה מחצונתאן אלי'
מג'יב אלשמס: וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֲמָלֵק
וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרֶב: וּתְבַר יְהוֹשֻׁעַ. יָת
עֲמָלֵק וְיָת עַמֵּיהּ לְפִתְגַם דְּחָרֶב: פכ'דד
יהושע. עמלק וקומה בחד אלסיף: פ

ויאמר

חלק הדקדוק. יג) ויאמר משה אל יהושע, תיבת יהושע בפשטא אחת והיא מלרע בכל התיגאן והירושלמים והיא שיטת רמ"ל ז"ל:

ויאמר יהוה אל־משה כתב זאת זכרון
בספר ושים באזני יהושע כי־מחה אמחה
את־זכר עמלק מתחת השמים : ואמר
יי׳ למשה. כתוב דא דוכרנא בספרא.
ושוי קדם יהושע. ארי ממחא אמחי ית
דוכרנא דעמלק. מתחות שמיא : פקאל
אלה למוסי׳. אכתב הדא דכרא פי
כתאב. ואתלה עלי׳ יהושע. לאני
סאמחו דכר עמלק. מן תחת אסמא :
ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה | נסי :
ובנא משה מדבחא. ופלח עלוהי קדם
יי׳ דעבד ליה נסין : פבנא מוסי׳ מדבחא.
וסמאה אלה עלמי : ויאמר כי־יד על־
כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר :
ואמר. בשבועה אמירא דא מן קדם
דחילא דשכינתיה על כורסי יקרא.
דעתיד דיתגח קרבא קדם יי׳ בדבית
עמלק. לשיציותהון מדרי עלמא : וקאל.
אן אלאזלי אקסם באלכרסי. אן יכון
ללה חרב פי אל עמלק. גיל בעד גיל :

ק"ו פסוקים סנא"ה סימן ומפטירין ויכנע אלקים ביום ההוא
בשופטים סי׳ ד׳ : דד"ד למנחת שבת וב׳ וה׳ : פ פ פ

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את
כל־אשר עשה אלהים למשה ולישראל
עמו כי־הוציא יהוה את־ישראל ממצרים:
ושמע. יתרו רבא דמדין חמוהי דמשה.
ית כל דעבד יי׳ למשה. ולישראל עמיה.
ארי אפיק יי׳. ית ישראל ממצרים :
תם סמע יתרו אמאם מדין חמו מוסי׳.
גמיע מא צנע אלה למוסי׳. ולאסראיל
קומה. אד אכרג אלה בני אסראיל מן
מצר : ויקח יתרו חתן משה את־צפרה
אשת משה אחר שלוחיה : ודבר. יתרו
חמוהי דמשה. ית צפרה אתת משה.
בתר דשלחה : פאכד יתרו חמו מוסי׳.
צפורה זוגתה. בעד מא כאן קד
ארסלהא לה : ואת שני בניה אשר שם
האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ
נכריה : וית תרין בנהא. דשום חד
גרשום. ארי אמר. דייר הויתי. בארע
נוכראה : ואבניהא. אדי אסם אחדהמא
גרשום. לאנה קאל. צרת גריבא פי
בלד גרבה : ושם האחד אליעזר כי־
אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה :
ושום חד אליעזר. ארי אלהא דאבא
הוה בסעדי. ושיזבני מחרבא דפרעה :
ואסם אלאכר אליעזר. לאנה קאל. אן
אלאה אבי כאן פי עוני. וכלצני מן סיף
פרעון : ויבא יתרו חתן משה ובניו
ואשתו אל־משה אל־המדבר אשר־הוא
חנה שם הר האלהים : ואתא. יתרו
חמוהי דמשה. ובנוהי ואתתיה לות
משה. למדברא. דהוא. שרי תמן
לטורא דאתגלי עלוהי יקרא דיי׳ : פגא
יתרו חמו מוסי׳. ובניה וזוגתה אליה. אלי
אלבר. אדי הו נאזל תם אלי׳ גבל אלה:
ויאמר אל־משה אני חתנך יתרו בא
אליך ואשתך ושני בניה עמה : ואמר
למשה. אנא. חמוך יתרו אתי לותך.
ואתתך. ותרין בנהא עמה : פבעת במן
קאל למוסי׳ ענה. אנא חמוך יתרו גאי
אליך. וזוגתך ואבניהא מעהא: ויצא משה
לקראת חתנו וישתחו וישק־לו וישאלו
איש־לרעהו לשלום ויבאו האהלה:
ונפק משה לקדמות חמוהי. וסגיד ונשיק
ליה. ושאילו גבר לחבריה לשלם. ועאלו
למשכנא : פכרג מוסי׳ יתלקא חמוה.
וסגד תם קבלה. וסאל כל אמר ען
סלאמה׳ צאחבה. ודכלא אלי׳ אלכבא:
ויספר משה לחתנו את כל־אשר עשה
יהוה לפרעה ולמצרים על אודת ישראל
את כל־התלאה אשר מצאתם בדרך
ויצלם יהוה : ואשתעי משה לחמוהי.
ית כל דעבד יי׳ לפרעה ולמצראי. על
עיסק ישראל. ית כל עקתא דאשכחתנון
באורחא. ושיזבנון יי׳ : פקץ מוסי׳ עלי׳
חמוה. גמיע מא צנע אלה בפרעון
ואלמצריון. בסבב בני אסראיל. וגמיע
אלמציבה אתי נאתהם פי אטריק.
וכלצהם אלה : א) ויחד יתרו על כל־

הטובה אשר־עשה יהוה לישראל אשר
הצילו מיד מצרים: וחדי יתרו. על כל
טבתא. דעבד יי׳ לישראל. דשיזבנון
מידא דמצראי: פסר יתרו. בגמיע
אלכיר. אלדי צנעה אללה לבני
אסראיל. וכלצהם מן יד אלמצריין:
ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל אתכם
מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את־
העם מתחת יד־מצרים: ואמר יתרו.
בריך יי׳. דשיזיב יתכון. מידא דמצראי
ומידא דפרעה. דשיזיב ית עמא. מתחות
מרות מצראי: וקאל יתרו. תבארך
אללה. אלדי כלצכם. מן יד אלמצריין ומן
יד פרעון. אלדי כלץ אלקום. מן תחת
נקל אלמצריין: עתה ידעתי כי־גדול
יהוה מכל־האלהים כי בדבר אשר זדו
עליהם: כען ידענא. ארי רב יי׳ ולית
אלהא בר מניה. ארי בפתגמא. דחשיבו
מצראי למדן ית ישראל ביה דנינון:
אלאן עלמת. אן אללה אכבר מן גמיע
אלמעבודאת. אד עאקבהם באלאמר.
אלדי אחתקרו בה עליהם: ויקח יתרו
חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא
אהרן וכל | זקני ישראל לאכל־לחם עם־
חתן משה לפני האלהים: וקריב. יתרו
חמוהי דמשה. עלון ונכסת קודשין קדם
יי׳. ואתא אהרן. וכל סבי ישראל. למיכל
לחמא. עם חמוהי דמשה קדם יי׳:
וקדם יתרו חמו מוסי׳. צואעדא ודבאיחא
ללה. פגא הרון. וגמיע שיוך בני
אסראיל. ליאכלו מעה טעאמא בין ידי
ב* אללה: ויהי ממחרת[ב] וישב משה לשפט
את־העם ויעמד העם על־משה מן־
הבקר עד־הערב: והוה ביומא דבתרוהי.
ויתיב משה למדן ית עמא. וקם עמא
עלווהי דמשה. מן צפרא עד רמשא:
פלמא כאן מן גד. וקף מוסי׳ ליחכם
לאלקום. ווקף אלקום אמאמה. מן
אלגדא אלי׳ אלעשא: וירא חתן משה

את כל־אשר־הוא עשה לעם ויאמר
מה־הדבר הזה אשר אתה עשה לעם
מדוע אתה יושב לבדך וכל־העם נצב
עליך מן־בקר עד־ערב: וחזא חמוהי
דמשה. ית כל דהוא עביד לעמא. ואמר.
מא פתגמא הדין דאת עביד לעמא.
מדין. את יתיב בלחודך. וכל עמא.
קימין עלוך מן צפרא עד רמשא: פראא
חמוה. גמיע מא הו צאנעה באלקום.
פקאל. מא הדא אלאמר אלדי אנת צאנעה
באלקום. מא באלך אנת גאלס וחדך.
וגמיע אלקום. ואקפין אמאמך מן אלגדא
אלי׳ אלעשא: ויאמר משה לחתנו כי־
יבא אלי העם לדרש אלהים: ואמר
משה לחמוהי. ארי אתן לותי. עמא
למתבע אולפן מן קדם יי׳: קאל לה.
אד גאו אלי׳. אלקום יטלבון אמר אללה:
כי־יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין
איש ובין רעהו והודעתי את־חקי האלהים
ואת־תורתיו: כד הוי להון דינא אתן
לותי. ודאיננא. בין גוברא ובין חבריה.
ומהודענא להון. ית קימיא דיי׳ וית
אוריתיה: אן כאנת להם כצומה גאו
אלי׳. חכמת בין ארגל וצאחבה. ועררפתהם
רסום אללה ושראיעה: ויאמר חתן משה
אליו לא־טוב הדבר אשר אתה עשה:
ואמר. חמוהי דמשה ליה. לא תקין
פתגמא. דאת עביד: קאל לה חמוה.
ליס אלאצלח הדא אלאמר. אלדי אנת
צאנעה: נבל תבל גם־אתה גם־העם
הזה אשר עמך כי־כבד ממך הדבר לא־
תוכל עשהו לבדך: מלאה תלאי. אף
את. אף עמא הדין דעמך. ארי יקיר
מנך פתגמא. לא תכול למעבדיה
בלחודך: כלאא תכל. אנת ואלקום אלדי
מעך. לאן אלאמר תקיל עליך.
ולא תטיק אן תצנעה וחדך:
עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלהים
עמך היה אתה לעם מול האלהים
והבאת

חלק הדקדוק. א) ויחד יתרו. כתב ר״י כי הוא משקל וישב ישמעאל. ומפני שהחי״ת גרונית נפתחה. והראיה כי הדלת דגושה ושואיה. עיין בחלק הדקדוק [רי״ב]: ב) ויהי ממחרת. בא בקמץ ובתי״ו שלא בסמיכות [רי״ב]:

והבאת אתה את־הדברים אל־האלהים:
כען. קביל מני אמלכנך. ויהי מימרא דיי׳
בסעדך. הוי את לעמא. תבע אולפן מן
קדם יי׳. ותהי מיתי את. ית פתגמיא
לקדם יי׳: אלאן. אקבל מני מא אשיר
בה עליך. ויכון אלה מעך. כון אנת
לאלקום מן גהה׳ אלה. תרפע אמורהם
אליה: והזהרתה אתהם את־החקים
ואת־התורת והודעת להם את־הדרך
ילכו בה ואת־המעשה אשר יעשון:
ותזהר יתהון. ית קימיא וית אוריתא.
ותהודע להון. ית אורחא דיהכון בה.
וית עובדא דיעבדון: ותנדרהם עלי׳
ארסום ואשראיע. ותערפהם אטריק
אדי יסלכון פיה. ואלעמל אדי יעמלונה:
ואתה תחזה מכל־העם אנשי־חיל יראי
אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת
עלהם שרי אלפים שרי מאות שרי
חמשים ושרי עשרת: ואת תחזי מכל
עמא. גוברין דחילא דחליא דיי׳. גוברין
דקשוט דסנן לקבלא ממון. ותמני עליהון.
רבני אלפי רבני מאותא. רבני חמשין
ורבני עשורייתא: ואנת פאנצר מן
גמיע אלקום. אנאס דוי חיל אתקיא
אלה. דוי חק שאניי אטמע. וולי עליהם.
רויסא אלוף ומיין. וכמסין ועשאראת:
ושפטו את־העם בכל־עת והיה כל־
הדבר הגדל יביאו אליך וכל־הדבר
הקטן ישפטו־הם והקל מעליך ונשאו
אתך: וידינון ית עמא בכל עדן. ויהי. כל
פתגם רב ייתון לותך. וכל פתגם זעיר
ידינון אנון. ויקלון מנך. ויסוברון עמך:
פיחכמון פי מא בין אלקום פי כל וקת.
ויכון כל אמר עצים ירפעונה אליך. וכל
אמר צגיר יחכמון פיה הם. וכפף ען
נפסך. ויחתמלון מעך: אם את־הדבר
הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם
כל־העם הזה על־מקמו יבא בשלום:
אם ית פתגמא הדין תעביד. ויפקדנך
יי׳. ותכול למקם. ואף כל עמא הדין.
על אתריה יהך בשלם: אן אנת צנעת
הדא אלאמר. ואמרך אלה בה.
אטקת אלאקאם. ואיצא גמיע הדא
אלקום. אלי׳ מוצעה יציר בסלאם:
וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר
אמר: וקביל משה למימר חמוהי. ועבד.
כל דאמר: פקבל מוסי׳ מן חמוה. וצנע
גמיע מא אמרה: ויבחר משה אנשי־חיל
מכל־ישראל ויתן אתם ראשים על־העם
שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים
ושרי עשרת: ובחר משה גוברין דחילא
מכל ישראל. ומני יתהון. רישין על עמא.
רבני אלפי רבני מאותא. רבני חמשין
ורבני עשורייתא: פאכתאר מוסי׳ אנאס
דוי חיל מן גמיע אל אסראיל. וולאהם
רויסא עליהם. רויסא אלוף ומיין. וכמסין
ועשאראת: ושפטו את־העם בכל־עת
את־הדבר הקשה יביאון אל־משה וכל־
הדבר הקטן ג ישפוטו הם: ודינין ית
עמא בכל עדן. ית פתגם קשי מיתן לות
משה. וכל פתגם זעיר דינין אנון: וצארו
יחכמו פי מא בין אלקום פי כל וקת.
כל אמר צעב ירפעונה אלי׳ מוסי׳. וכל
אמר צגיר יחכמון פיה הם: וישלח משה
את־חתנו וילך לו אל־ארצו: ושלח
משה ית חמוהי. ואזל ליה לארעיה:
פאטלק מוסי׳ חמוה. ומצא לה אלי׳
בלדה: פ

ג* בחדש השלישי לצאת בני־ישראל
מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני:
בירחא תליתאה. למפק בני ישראל
מארעא דמצרים. ביומא הדין. אתו
למדברא דסיני: פי אשהר אתאלת.
לכרוג בני אסראיל מן בלד מצר. פי
דאלך אליום. גאו אלי׳ ברייה׳ סיני:
ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו
במדבר ויחן־שם ישראל נגד ההר:
ונטלו מרפידים. ואתו למדברא דסיני.

חלק הדקדוק. ג) וכל הדבר הקטן ישפוטו הם. תיבת ישפוטו מלרע וכ״ה בכל התיגאן וכ״כ הר״מ לונזאנו ז״ל וכ״כ מהרי״ב שהטרחא בטי״ת וכמוה לא תעבורי מזה וכן עוצו עצה ותופר. עוצו ודברו. עיין בחלק הדקדוק עכ״ל:

וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא. וּשְׁרָא תַמָּן יִשְׂרָאֵל לָקֳבֵיל
טוּרָא: אד רחלו מן רפידים. וגאו אלי׳
ברייה׳ סיני. ונזלו פי אלבר. ונזל תם
אסראיל חדא אלגבל: וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־
הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־הָהָר לֵאמֹר
כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וּמֹשֶׁה סְלֵיק לִקְדָם יְיָ. וּקְרָא לֵיהּ יְיָ מִן
טוּרָא לְמֵימַר. כִּדְנָן (נ״י כְּדֵין) תֵּימַר לְבֵית
יַעֲקֹב. וּתְחַוֵּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ומוסי׳ צעד
אלי׳ אלה. ונאדאה אלה מן אלגבל
קאילא. כדא קול לאל יעקוב. ואכבר
בני אסראיל: אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
לְמִצְרָיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים
וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי: אַתּוּן חֲזֵיתוּן. דַּעֲבָדִית
לְמִצְרָאֵי. וְנַטֵּילִית יָתְכוֹן כִּד עַל גַּדְפֵּי
נִשְׁרִין. וְקָרֵיבִית יָתְכוֹן לְפוּלְחָנִי: אנתם
שאהדתם. מא צנעת באלמצריין.
וחמלתכם שביה עלי׳ אגנחה׳ אנסור.
ואתית בכם אלי׳ גבלי הדא: וְעַתָּה אִם־
שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־
לִי כָּל־הָאָרֶץ: וּכְעַן. אִם קַבָּלָא תְקַבְּלוּן ה*
לְמֵימְרִי. וְתִטְּרוּן יָת קְיָמִי. וּתְהוֹן קֳדָמַי
חַבִּיבִין מִכָּל עַמְמַיָּא. אֲרֵי דִּילִי כָּל אַרְעָא:
ואלאן אן קבלתם אמרי. וחפצתם
עהדי. כנתם לי כאצה מן גמיע
אשעוב. עלי׳ אן לי גמיע אלעאלם:
וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ
אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְאַתּוּן תְּהוֹן קֳדָמַי. מַלְכִין כָּהֲנִין
וְעַם קַדִּישׁ. אִלֵּין פִּתְגָּמַיָּא. דִּתְמַלֵּיל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ואנתם תכונו לי. מלוך
אימה ושעבא מקדסא. הדא אלכלאם.
אדי תקולה לבני אסראיל: וַיָּבֹא מֹשֶׁה ד*
וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה:
וַאֲתָא מֹשֶׁה. וּקְרָא לְסָבֵי עַמָּא. וְסַדַּר
קֳדָמֵיהוֹן. יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. דְּפַקְּדֵיהּ

יְיָ: פגא מוסי׳. ודעא בשיוך אלקום.
ותלא עליהם גמיע הדא אלכלאם. אדי
אמרה אלה בה: וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו
וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב
מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה: וַאֲתִיבוּ
כָל עַמָּא כַּחֲדָא וַאֲמַרוּ. כֹּל דְּמַלֵּיל יְיָ
נַעֲבֵיד. וַאֲתֵיב מֹשֶׁה. יָת פִּתְגָּמֵי עַמָּא
לִקְדָם יְיָ: פאגאבוה גמיע אלקום אגמעין
וקאלו. גמיע מא קאל אלה נצנעה. פרד
מוסי׳ כלאמהם אלי׳ אלה: ה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן
בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־
בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי
הָעָם אֶל־יְהוָה: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. הָא
אֲנָא. מִתְגְּלֵי לָךְ בְּעֵיבָא דַעֲנָנָא. בְּדִיל.
דְּיִשְׁמַע עַמָּא בְּמַלָּלוּתִי עִמָּךְ. וְאַף בָּךְ
יְהֵימְנוּן לְעָלַם. וְחַוִּי מֹשֶׁה. יָת פִּתְגָּמֵי
עַמָּא לִקְדָם יְיָ: חין קאל אלה לה. האנא
מתגלי לך בגמאם מן סחאב. לכי יסמע
אלקום מכאטבתי לך. ויומנו בך אבדא
אלי׳ אלדהר. פאכבר מוסי׳ בכלאם אלקום
אלה: וַיֹּאמֶר* יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם
וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אִיזֵיל לְוַת עַמָּא. וּתְזַמֵּינִנּוּן
יוֹמָא דֵין וּמְחַר. וִיחַוְּרוּן לְבוּשֵׁיהוֹן: פקאל
אלה לה אמץ אלי׳ אלקום. וטהרהם
אליום ואלגדאה. ויגסלו תיאבהם: וְהָיוּ
נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי ׀ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי
יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם עַל־הַר סִינָי:
וִיהוֹן זְמִינִין לְיוֹמָא תְלִיתָאָה. אֲרֵי בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה. מִתְגְּלֵי יְיָ. לְעֵינֵי כָל עַמָּא עַל
טוּרָא דְסִינָי: ויכונו מסתעדין לאליום
אלתאלת. לאן פיה יתגלא אלה. בחצרתהם
עלי׳ גבל סיני: וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם סָבִיב
לֵאמֹר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ
בְּקָצֵהוּ כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהָר מוֹת יוּמָת:
וּתְתַחֵים יָת עַמָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמֵימַר.
אִסְתַּמַּרוּ לְכוֹן. מִלְּמִסַּק בְּטוּרָא וּלְמִקְרַב
בסופיה

חלק הדקדוק ד) ותגיד לבני ישראל. בצירי וביו״ד [מהרי״ב]: ה) ויאמר ה׳ אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בקידושין פ״ק דף ל׳ כי אתא רב אחא בר אדא אמר במערבא פסקי ליה להאי קרא לתלתא פסוקי [מהרי״ב]: ו) וקדשתם היום ומחר. בקצת תיגאן הטפחא בתיבת היום. ובקצת תיגאן מדוקדקים הטפחא בתיבת וקדשתם. ותיבת היום בשופר:

בְּסוּפֵיהּ. כָּל דְּיִקְרַב בְּטוּרָא אִתְקְטָלָא
יִתְקְטִיל: ותֹּכם אלקום חואליה וקול
להֹם. אחדׄרו לכם. מן צׄעוד אלי׳ אגׄבל
וארנו מן טרפה. כל מן דנא בה
פליקתל קתלא: לֹא־תִגַּע בּוֹ יָד כִּי־
סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ־יָרֹה יִיָּרֶה אִם־בְּהֵמָה אִם־
אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ
בָהָר: לָא תִקְרַב בֵּיהּ יַד. אֲרֵי אִתְרְגָמָא
יִתְרְגֵים אוֹ אִשְׁתְּדָאָה יִשְׁתְּדֵי. אִם בְּעִירָא
אִם אֱנָשָׁא לָא יִתְקַיַּם. בְּמִיגַד שׁוֹפָרָא.
אִנּוּן מוּרְשַׁן לְמִסַּק בְּטוּרָא: מן חית לא
תמסׄה יד. אלא ירגם פיה רגמא או
ינשב פיה נשׄאבא. בהימה כאן או
אנסאנא לא יחיא. פאדׄא צׄרב באלבוק.
גׄאז להֹם אן יצעדו אלי׳ אלגׄבל: וַיֵּרֶד
מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם
וַיְכַבְּסוּ שִׂמְלֹתָם: וּנְחַת מֹשֶׁה. מִן טוּרָא
לְוָת עַמָּא. וְזַמֵּין יָת עַמָּא. וְחַוַּרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן:
פנזל מוסי׳. מן אגׄבל אלי׳ אלקום.
וטהרהֹם. וגׄסלו תׄיאבהֹם: וַיֹּאמֶר אֶל־
הָעָם הֱיוּ נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל־תִּגְּשׁוּ
אֶל־אִשָּׁה: וַאֲמַר לְעַמָּא. הֱווֹ זְמִינִין לִתְלָתָא
יוֹמִין. לָא תִקְרְבוּן לְצַד (בנ״י לְצִיד) אִתְּתָא:
וקאל להֹם. כונו מסתעדין לתׄלאתׄה
איאם. לא תקארבו אמראה: וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים
וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד
וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וַהֲוָה
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּמֶהֱוֵי צַפְרָא. וַהֲווֹ
קָלִין וּבַרְקִין. וַעֲנָנָא תַקִּיף עַל טוּרָא.
וְקָל שׁוֹפָרָא תַּקִּיף לַחְדָא. וְזָע כָּל עַמָּא
דְּבְמַשְׁרִיתָא: ולמא כאן פי אליום
אלתׄאלתׄ באגׄדאה. כאנת אצואת וברוק.
וגׄמאם עצׄים עלי׳ אלגׄבל. וצות בוק
שדיד גׄדא. פפזע (נ״א פזעג) גׄמיע אלקום
אלדׄי פי אלעסכר: וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם
לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ
בְּתַחְתִּית הָהָר: וְאַפֵּיק מֹשֶׁה יָת עַמָּא.
לְקַדָּמוּת מֵימְרָא דַּיְיָ׳ מִן מַשְׁרִיתָא.
וְאִתְעַתַּדוּ בִּשְׁפּוֹלֵי טוּרָא: פאכׄרגׄ מוסי׳
אלקום. ליתלקו אמר אלה מן אלעסכר.
פוקפו אספל אלגׄבל: וְהַר סִינַי ז) עָשַׁן
כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ
וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל־
הָהָר מְאֹד: וְטוּרָא דְסִינַי תְּנַן כּוּלֵּיהּ.
מִן קֳדָם. דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי. יְיָ׳ בְּאֶשָּׁתָא.
וּסְלֵיק תְּנָנֵיהּ כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא. וְזָע כָּל
טוּרָא לַחְדָא: וגׄבל סיני מתדׄכן כלה. מן
קבל מא תגלא עליה אלה באנאר. וצעד
דׄכׄאנה כדׄכׄאן אלאתון. ותזעזע אגׄבל
גׄדא: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד
מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וַהֲוָה
קָל שׁוֹפָרָא. אָזֵיל וְתָקֵיף לַחְדָא. מֹשֶׁה
מְמַלֵּיל. וּמִן קֳדָם יְיָ׳ מִתְעֲנֵי לֵיהּ בְּקָל: ו*
וכאן צות אלבוק. כל מא מר אשתד גׄדא.
מוסי׳ יתכלם. ואלה יגׄיבה בצות: וַיֵּרֶד ז*
יְהוָה עַל־הַר סִינַי אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא
יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה:
וְאִתְגְּלִי יְיָ׳. עַל טוּרָא דְּסִינַי לְרֵישׁ טוּרָא.
וּקְרָא יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. לְרֵישׁ טוּרָא וּסְלֵיק
מֹשֶׁה: אדׄ תגלא אלה. עלי׳ גׄבל סיני
אלי׳ ראסה. פנאדא במוסי׳ מן ראסה
וצעד: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רֵד הָעֵד
בָּעָם פֶּן־יֶהֶרְסוּ אֶל־יְהוָה לִרְאוֹת וְנָפַל
מִמֶּנּוּ רָב: וַאֲמַר יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. חוּת אַסְהֵיד
בְּעַמָּא. דִּלְמָא יִפַגְּרוּן קֳדָם יְיָ׳ לְמֶחֱזֵי.
וְיִפּוֹל מִנְּהוֹן סַגִּי: וקאל לה אלה. אנזל
נאשד אלקום. כלא יהגׄמו אלי׳ נור אלה
פינצׄרו. ויקע מנהֹם כתׄירין: וְגַם
הַכֹּהֲנִים הַנִּגָּשִׁים אֶל־יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ פֶּן־
יִפְרֹץ בָּהֶם יְהוָה: וְאַף כָּהֲנַיָּא. דְּקָרִיבִין
לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ׳ יִתְקַדְּשׁוּן. דִּלְמָא
יִקְטוֹל בְּהוֹן יְיָ׳: ואיצׄא אלאימה.
אלמקרבין אלי׳ נור אלה יתקדסו. ללא
יתׄלם מנהֹם אלה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
לֹא־יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל־הַר סִינָי כִּי־
אַתָּה הַעֵדֹתָה בָּנוּ לֵאמֹר הַגְבֵּל אֶת־הָהָר
וְקִדַּשְׁתּוֹ: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ׳. לָא יִכּוֹל

עמא

חלק הדקדוק: ז) עשן כולו. כולו פועל עבר כי חציו קמץ וחציו פתח. מהרי״ב:

עמא. למסק לטורא דסיני. ארי את.
אסהידת בנא למימר. תחים ית טורא
וקדישהי: פקאל מוסי' ללה. לא יטיק
אלקום. אצעוד אלי' גבל סיני. לאנך
נאשדתנא וקלת. תכם אגבל וקדסה:
ויאמר אליו יהוה לך־רד ועלית אתה
ואהרן עמך והכהנים והעם אל־יהרסו
לעלת אל־יהוה פן־יפרץ־בם: ואמר ליה
יי' איזיל חות. ותסק את ואהרן עמך.
וכהניא ועמא. לא יפגרון. למסק לקדם
יי' דלמא יקטיל בהון: קאל לה אמץ
אנזל. ואצעד אנת והרון מעך. ואלאימה
וסאיר אלקום. לא יהגמו. לאצעוד אלי'
נור אלה ללא יתלם מנהם: וירד משה
אל־העם ויאמר אלהם: ונחת משה לות
עמא. ואמר להון: פנזל מוסי' אלי'
אלקום. וקאל להם דאך: ס וידבר
אלהים את כל־הדברים האלה לאמר:
ומליל יי'. ית כל פתגמיא האלין למימר:
תם כלם אלה. בגמיע הדא אלכלאם
קאילא: ס אנכי יהוה אלהיך
אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית
עבדים: אנא יי' אלהך. דאפיקתך.
מארעא דמצרים מבית עבדותא: אנא
אלה רבך. אדי אכרגתך. מן בלד מצר
מן בית אעבודייה: לא יהיה לך אלהים
אחרים על־פני לא תעשה־לך פסל | וכל־
תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ
מתחת ואשר במים | מתחת לארץ לא־
תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי
יהוה אלהיך אל־קנא פקד עון אבת על־
בנים על־שלשים ועל־רבעים לשנאי
ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי
מצותי: לא יהוי לך אלה אחרן בר מני.
לא תעביד לך צילם וכל דמו. דבשמיא
מלעילא ודבארעא מלרע. ודבמיא
מלרע לארעא. לא תסגוד להון ולא
תפלחנין. ארי אנא. יי' אלהך אל קנא.
מסער. חובי אבהן על בנין מרדין. על

דר תליתאי ועל דר רביעאי לסנאי. כד
משלמין בניא למחטי בתר אבהתהון.
ועביד טיבו לאלפי דרין. לרחמי ולנטרי
פקודי: לא יכון לך מעבוד אכר מן דוני.
לא תצנע לך פסלא ולא שבהא. ממא
פי אסמא פי ארעלו. וממא פי אלארץ
פי אספל. וממא פי אלמא תחת אלארץ.
לא תסגד להא ולא תעבדהא. לאני
אלה רבך אטאיק אלמעאקב. מטאלב
בדנוב אלאבא מע אלבנין. ואלתואלת
וארואבע לשאניי. וצאנע אחסאן לאוף.
מן מחביי וחאפצי וצאיאי: ס לא
תשא את־שם־יהוה אלהיך ח) לשוא כי
לא ינקה יהוה את אשר־ישא את־שמו
לשוא: לא תימי. בשמא דיי' אלהך
למגנא. ארי לא יזכי יי'. ית. דיימי
בשמיה לשקרא: לא תחלף באסם אלה
רבך באטלא. לאן אלה לא יברי. מן
יחלף באסמה באטלא: פ
זכור את־יום השבת לקדשו ששת ימים
תעבד ועשית כל־מלאכתך ויום
השביעי שבת | ליהוה אלהיך לא תעשה
כל־מלאכה אתה ובנך־ובתך עבדך
ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך כי
ששת־ימים עשה יהוה את־השמים ואת־
הארץ את־הים ואת־כל־אשר־בם וינח
ביום השביעי על־כן ברך יהוה את־יום
השבת ויקדשהו: הוי דכיר ית יומא
דשבתא לקדשותיה. שתא יומין תפלח
ותעביד כל עבידתך. ויומא שביעאה
שבתא קדם יי' אלהך. לא תעביד כל
עבידא. את וברך וברתך. עבדך ואמתך
ובעירך. וגיורך דבקרוך. ארי שתא יומין
עבד יי' ית שמיא וית ארעא. ית ימא
וית כל דבהון. ונח ביומא שביעאה. על
כן. בריך יי'. ית יומא דשבתא וקדשיה
אדכר יום אסבת וקדסה. סתה' איאם
תעמל ותצנע גמיע צנאיעך. ואליום
אסאבע. סבת ללה רבך. לא תצנע שי'א

מן

חלק הדקדוק: ח). לשוא האל"ף תמורת ה"א למד הפועל והונחה באל"ף חטא:

מן צנאיע. אנת ואבנך ואבנתך. עבדך
ואמתך ובהאימך. וציפך אלדי פי מחלך.
לאן אלה כלק פי סתה׳ איאם אלסמאואת
ואלארץ. ואלבחאר וגמיע מא פיהא.
ואראחהא פי אליום אלסאבע. לדאלך
בארך אלה. פי יום אלסבת וקדסה׃
ס כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ
לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ יַקַּר יָת אֲבוּךְ וְיָת
אִמָּךְ. בְּדִיל דְּיִירְכוּן יוֹמָךְ. עַל אַרְעָא.
דַּיְיָ׳ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ׃ אכרם אביך ואמך.
לכי יטול עמרך. פי אלבלד. אלדי אלה
רבך מעטיך׃ ס לֹא תִּרְצָח׃ לָא
תִקְטוֹל נְפַשׁ׃ לא תקתל אנפס׃ ס לֹא
תִנְאָף׃ לָא תְגוּף׃ לא תזן׃ ס לֹא
תִגְנֹב׃ לָא תִגְנוּב׃ לא תסרק׃ ס לֹא־
תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר׃ לָא תַסְהֵיד
בְּחַבְרָךְ סָהֲדוּתָא דְשִׁקְרָא׃ לא תשהד
עלי׳ צאחבך שהאדה באטלה׃ ס לֹא
תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ ס לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת
רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל
אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃ לָא תַחְמֵיד בֵּית חַבְרָךְ. לָא
תַחְמֵיד אִתַּת חַבְרָךְ. וְעַבְדֵּיהּ וְאַמְתֵּיהּ
וְתוֹרֵיהּ וּחְמָרֵיהּ. וְכֹל דִּלְחַבְרָךְ׃ לא תתמן
מנזל צאחבך. לא תתמן זוגתה. ועבדה
ואמתה ותורה וחמארה. וגמיע מאלה׃ פ
וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־
הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן
וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃ וְכָל עַמָּא
חָזַן יָת קָלַיָּא וְיָת בְּעוֹרַיָּא. וְיָת קָל שׁוֹפָרָא.
וְיָת טוּרָא דְּתָנַן. וַחֲזָא עַמָּא וְזָעוּ. וְקָמוּ
מֵרַחִיק׃ וגמיע אלקום ינצרון אלאצואת
ואלפלאיל. וצות אלבוק. ואלגבל
מתדכן. פלמא ראו דאלך זעגו. ווקפו
מן בעיד׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אַתָּה
עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים
פֶּן־נָמוּת׃ וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה. מַלֵּיל אַתְּ
עִמַּנָא וּנְקַבֵּיל. וְלָא יִתְמַלַּל עִמַּנָא. מִן
קֳדָם יְיָ׳ דִּלְמָא נְמוּת׃ וקאלו למוסי׳.

כלמנא אנת נסמע מנך. ולא יכלמנא
אלה כלא נהלך׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם
אַל־תִּירָאוּ כִּי לְבַעֲבוּר ט) נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא
הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם
לְבִלְתִּי תֶחֱטָאוּ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא
תִדְחֲלוּן. אֲרֵי. בְּדִיל לְנַסָּאָה יָתְכוֹן.
אִתְגְּלִי לְכוֹן יְקָרָא דַיְיָ׳. וּבְדִיל דִּתְהֵי
דַחַלְתֵיהּ. עַל אַפֵּיכוֹן בְּדִיל דְּלָא תְחוּבוּן׃
פקאל מוסי׳ לאלקום לא תכאפו. פאן
לכי ימתחנכם אלה. תגלא לכם נור
אלה. ולכי תכון תקותה. פי קלובכם
ללא תכטון׃ וַיַּעֲמֹד הָעָם מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה
נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים׃
וְקָם עַמָּא מֵרַחִיק. וּמֹשֶׁה קְרֵיב לְצֵיד
אֲמִטְתָא. דְּתַמָּן יְקָרָא דַיְיָ׳׃ ווקף אלקום
מן בעיד. ומוסי׳ תקדם אלי׳ אלצבאב.
אלדי תם נור אלה׃ ס וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי
עִמָּכֶם׃ וַאֲמַר יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. כִּדְנַן תֵּימַר
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אַתּוּן חֲזֵיתוּן. אֲרֵי מִן שְׁמַיָּא.
מַלֵּילִית עִמְּכוֹן׃ פקאל אלה למוסי׳.
כדא קול לבני אסראיל. אנתם
שאהדתם. אני מן אלסמא כאטבתכם׃
לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב
לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם׃ לָא תַעְבְּדוּן קֳדָמַי.
דַּחֲלָן דִּכְסַף וְדַחֲלָן דִּדְהַב. לָא תַעְבְּדוּן
לְכוֹן׃ לא תצנעו מעי. מעבודאת מן
פצה ומעבודאת מן דהב. לא תצנעוהא
לכם׃ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה־לִּי וְזָבַחְתָּ
עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ אֶת־
צֹאנְךָ וְאֶת־בְּקָרֶךָ בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃
מַדְבַּח אֲדַמְתָא תַּעְבֵּיד קֳדָמַי. וּתְהֵי דָבַח
עֲלוֹהִי. יָת עֲלָוָתָךְ וְיָת נִכְסַת קוּדְשָׁךְ.
מִן עָנָךְ וּמִן תּוֹרָךְ. בְּכָל אֲתַר דְּאַשְׁרֵי
שְׁכִינְתִי. לְתַמָּן אֲשַׁלַּח בִּרְכְתִי לָךְ
וֶאֱבָרְכִנָּךְ׃ מדבח עלי׳ אלארץ תצנעה
לי. וארבח עליה צואעדך ודבאיח

סלאמתך

חלק הדקדוק ט) נסות אתכם מקור מבנין פעל הדגוש ושרשו נסה. י) אל הערפל. בסגול והוא החשך העבה ובקבוץ ובכנוי
תרגש הלמד. (שם)׃

סלאמתך. מן גנמך ומן בקרך. פי כל מוצע אד̇כ̇ר אסמי. אתג̇לא לך ואבארך פיך: וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה־לִּי לֹא־תִבְנֶה אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ: וְאִם מַדְבַּח אַבְנִין תַּעֲבֵיד קֳדָמַי. לָא תִבְנֵי יָתְהוֹן פְּסִילָן. דִּלְמָא (בנ"י לָא) תְּרִים חַרְבָּךְ. עֲלַהּ וּתְחַלֵּינַהּ: ואן צנעת לי מד̇בחא מן חג̇ארה. לא תבניהא מנהדמא. לאנך אן ח̇רכת חדידך עליהא בד̇לתהא: וְלֹא־תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו: וְלָא תִסַּק בְּדַרְגִּין עַל מַדְבְּחִי. דְּלָא תִתְגַּלֵּי עֶרְיְתָךְ עֲלוֹהִי: ולא תצעד במראקי עלי' מד̇בחי. ללא תנכשף סואתך עליהא:

ע"ב פסוקים יונדב סימן ומפטירין בשנת מות המלך עוזיהו בישעי' סי' ו' ; נג"ה למנחת שבת וב' וה' פ פ פ

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם: וְאִלֵּין דִּינַיָּא. דְּתַסְדַּר קֳדָמֵיהוֹן: והד̇ה אלאחכאם. אד̇י תתלוהא עליהם: כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא א לַחָפְשִׁי ב חִנָּם: אֲרֵי תִזְבַּן עַבְדָּא בַר יִשְׂרָאֵל. שִׁית שְׁנִין יִפְלַח. וּבִשְׁבִיעֵיתָא. יִפּוֹק לְבַר חוֹרִין מַגָּן: (קול להם) אד̇א אבתעת עבדא עבראניא. פליכ̇דמך סת סנין. ופי אסאבעה. יכ̇רג ח̇רא מג̇אנא: ג אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: אִם בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיעוֹל בִּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק. אִם בְּעֵיל אִתְּתָא הוּא. וְתִפּוֹק אִתְּתֵיהּ עִמֵּיהּ: אן דכ̇ל עזבא כ̇רג עזבא. אן כאן ד̇ו זוג̇ה. כ̇רג̇ת זוג̇תה מעה: אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה־לוֹ בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: אִם רִבּוֹנֵיהּ יִתֵּן לֵיהּ אִתְּתָא. וּתְלִיד לֵיהּ בְּנִין אוֹ בְנָן. אִתְּתָא וּבְנַהָא. תְּהֵי לְרִבּוֹנַהּ. וְהוּא יִפּוֹק בִּלְחוֹדוֹהִי: ואן זוג̇ה מולאה באמראה. וולדת לה בנין

או בנאת. פאלאמראה ואולאדהא. יכונו למולאהא. והו יכ̇רג עזבא: וְאִם־אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי: וְאִם מֵימַר יֵימַר עַבְדָּא. רָחֵימְנָא יָת רִבּוֹנִי. יָת אִתְּתִי וְיָת בְּנָי. לָא אֵפּוֹק בַּר חוֹרִין: ואן קאל אלעבד. קד אחבבת מולאי. וזוג̇תי ובניי. לא אכ̇רג̇ ח̇רא: וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם: וִיקָרְבִנֵּיהּ רִבּוֹנֵיהּ לִקְדָם דַּיָּנַיָּא. וִיקָרְבִנֵּיהּ לְוָת דַּשָּׁא. אוֹ דִּלְוָת מְזוּזְתָא. וְיִרְצַע רִבּוֹנֵיהּ יָת אוּדְנֵיהּ בְּמַרְצְעָא. וִיהֵי לֵיהּ עֶבֶד פָּלַח לְעָלַם: פליקד̇מה מולאה אלי' אחכאם. ויקד̇מה אלי' אלמצראע. או אלי' כ̇די אלבאב. ויסם אד̇נה במיסאם. ויכ̇דמה אלי' אדהר: ס וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים: וַאֲרֵי יְזַבֵּין גְּבַר. יָת בְּרַתֵּיהּ לְאַמְהוּ. לָא תִפּוֹק כְּמַפְּקָנוּת עַבְדַיָּא: ואן באע רג̇ל אבנתה לאמה. פלא תכ̇רג̇ ככ̇רוג̇ אלעביד: אִם־רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר־לֹא* יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ ד לְעַם נָכְרִי לֹא־יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ בְּבִגְדוֹ־בָהּ: אִם בִּישַׁת בְּעֵינֵי רִבּוֹנַהּ. דְּקַיְּמַהּ לֵיהּ וְיִפְרְקִנַּהּ. לִגְבַר אָחֳרָן. לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְזַבּוֹנַהּ בְּמִשְׁלְטֵיהּ בַּהּ: אן קבחת ענד מולאהא. אן יתזוג̇ בהא פליפדהא. ולבעץ̇ אלקום ג̇ריב. לא יתסלט עליהא אן יביעהא אד̇ ג̇דר בהא: וְאִם־לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ: וְאִם לִבְרֵיהּ יְקַיְּמִנַּהּ. כְּהִלְכַת בְּנָת יִשְׂרָאֵל יַעְבֵּיד לַהּ: ואן זוג̇הא לאבנה. פכסירה' אלבנאת יצנע בהא: אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע: אִם אוֹחֲרַנְתָּא יִסַּב לֵיהּ. זִיוּנַהּ.

כסותה

חלק הדקדוק. א) לחפשי. פי' רש"י לחירות. וא"ת לבר חורין. ויש נפקותא בין שני הפירושים דלדעת רש"י אינו נמכר פעם שנית על גניבה אחרת. ולת"א נמכר פעם שנית וזהו לבר חורין לומר יוצא פעם שנית לימכר. לבר חורין עיין עץ החיים: ב) חנם. שרשו חנן והמ"ם נוספת כתיבת ריקם. (רד"ק): ג) אם בגפו. גבלע הנח שהגוף ברגש וכנהו בלשון זכר כמו בגופו. [מהרי"ב]: ד) לעם נכרי. פתח שהוא בסמוך. [שם]: *) לו קרי

כסותה וענתה לא ימנע : ואן זווגה
אכרא . פטעאמהא . וכסותהא
אוקאתהא לא ינקצהא : ואם־שלש־
אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף :
אם תלת אלין . לא יעביד לה . ותפוק
מגן דלא כסף : ואן לא יצנע בהא ואחדה
מן הדה אתלאת . פלתכרג מגאנא בלא
תמן : ס מכה איש ומת מות יומת :
דימחי לאנש . ויקטלניה אתקטלא
תקטיל : ומן צרב אנסאנא ומאת
פליקתל קתלא : ואשר לא צדה והאלהים
אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס
שמה : ודלא כמן ליה . ומן קדם יי'
אתמסר לידיה . ואשוי לך אתר . דיערוק
תמן : ואן לם יעתמד. אן אלה אוצל פי
אמרה . אני אציר לך מוצעא . יהרב
אליה : ס וכי־יזד איש על־רעהו
להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו
למות: וארי ירשע (יזיד) גבר. על חבריה
למקטליה בנכילו. מן מדבחי. תדברניה
למקטל : פאן אתקח אנסאן . עלי'
צאחבה פקתלה בכבת . חתא מן ענד
מדבחי כדה ואקתלה : ס ומכה
אביו ואמו מות יומת : ודימחי לאבוהי.
ולאמיה אתקטלא יתקטיל : ומן צרב
אביה ואמה פליקתל קתלא : ס וגנב
איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת :
ודיגנוב נפשא מבני ישראל וזבניה .
ואשתכח בידיה אתקטלא יתקטיל : ומן
סרק נפסא מן בני אסראיל ובאעה. או
וגד פי ידה פליקתל קתלא : ס ומקלל
אביו ואמו מות יומת : ודילוט אבוהי.
ולאמיה אתקטלא יתקטיל : ומן שתם
אביה ואמה פליקתל קתלא : ס וכי־
יריבן אנשים והכה־איש את־רעהו באבן
או באגרף ולא ימות ונפל למשכב : וארי
ינצון גוברין . וימחי חד ית חבריה .
באבנא או בכורמיזא . ולא ימות ויפול
לבוטלן : ולא תכאצם אנאס . וצרב
אחדהמא צאחבה . בחגר או בשאדך .
ולא ימות בל וקע עלי' אלפראש : אם־
יקום והתהלך בחוץ על־משענתו ונקה
המכה ה) רק שבתו יתן ו) ורפא ירפא :
אם יקום . ויהליך בברא . על בורייה ויהי
זכא מחיא . לחוד בוטלניה . יתין ואגר
אסיא ישלים: פאן הו קאם.ומשא פי אסוק.
עלי'וכאיה לנפסה.פקד ברא אצארב.ערא
עטלתה. יעטיה ועלאגא יעאנה: ס וכי־
יכה איש את־עבדו או את־אמתו בשבט
ומת תחת ידו נקם ינקם: וארי ימחי גבר
ית עבדיה. או ית אמתיה בשולטן .
וימות תחות ידיה . אתדנא יתדן : ואן
צרב אנסאן עבדה . או אמתה בקציב .
ומאת תחת ידה . פליקאד בה : אך אם־
יום או יומים יעמד לא יקם כי כספו
הוא : ברם אם יומא . או תרין יומין
יתקיים . לא יתדן . ארי כספיה הוא :
ואן אקאם יום או יומין . פלא יקאד בה.
לאנה מאלה : ס וכי־ינצו אנשים
ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה
אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל
האשה ונתן בפללים : וארי ינצון גוברין.
וימחון . אתתא מעדיא ויפקון ולדהא .
ולא יהי מותא . אתנבאה יתנבי . כמא
דישוי עלוהי בעלה דאתתא . ויתין
ממימר דייניא : ואן תנאצא אנאס .
וצדמו אמראה חאמל וכרגו אולאדהא .
ולם תכון מנייה . פליגרם אצארם
כמא ילזמה בעלהא . ויעטיה באנצאף :
ואם־אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש :
ואם מותא יהי . ותתין נפשא חלף נפשא :
ואן תכון מנייה. ואגעל נפסא בדל נפסא:
עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד
רגל תחת רגל : עינא חלף עינא . שנא
חלף שנא . ידא חלף ידא . רגלא חלף
רגלא : ודיה' עין בדל עין . וסן בדל סן.

וייד

חלק הדקדוק ה) רק שבתו יתן ורפא ירפא. כ"ה בקצת תיגאן בתביר בתיבת רק ובקצתן במארכה וכ"ה בדפוסים ורפא ירפא. יוצא לשלישי. ומזה למדו רז"ל שאם רצה לרפאת עצמו אין שומעין לו וכו' :

וְיד בדל יד. וִרגל בדל רגל: כְּוִיָּה תַּחַת
כְּוִיָּה פֶּצַע תַּחַת פָּצַע חַבּוּרָה תַּחַת
חַבּוּרָה: כְּוָאָה חֲלָף כְּוָאָה. פִּדְעָא חֲלָף
פִּדְעָא. מַשְׁקוֹפִי. חֲלָף מַשְׁקוֹפִי: וכיّ בדל
כיّ. ושגّה בדל שגّה. וגראחה בדל גראחה:
ס וְכִי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עֵין עַבְדּוֹ
אוֹ־אֶת־עֵין אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ
תַּחַת עֵינוֹ: וַאֲרֵי יִמְחֵי גְּבַר. יָת עֵינָא
דְּעַבְדֵּיהּ. אוֹ יָת עֵינָא דְּאַמְתֵיהּ וִיחַבְּלִנַּהּ.
לְבַר חוֹרִין יִפְטְרִנֵּיהּ חֲלָף עֵינֵיהּ: ואן צרב
אנסאן עין עבדה. או עין אמתה
פאדהבהא. פליטלקה חרّא בדל עינה:
וְאִם־שֵׁן עַבְדּוֹ אוֹ־שֵׁן אֲמָתוֹ יַפִּיל לַחָפְשִׁי
יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ: וְאִם שִׁנָּא דְּעַבְדֵּיהּ.
אוֹ שִׁנָּא דְּאַמְתֵיהּ יַפִּיל. לְבַר חוֹרִין
יִפְטְרִנֵּיהּ חֲלָף שִׁנֵּיהּ: ואן טרח סן עבדה
או סן אמתה. פליטלקה חרّא בדל סנה:

פ

ב* וְכִי־יִגַּח שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־אִשָּׁה וָמֵת
סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ
וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי: וַאֲרֵי יִגַּח תּוֹר יָת
גּוּבְרָא. אוֹ יָת אִתְּתָא וִימוּת. אִתְרְגָמָא
יִתְרְגֵים תּוֹרָא. וְלָא יִתְאֲכִיל יָת בִּסְרֵיהּ.
וּמָרֵיהּ דְּתוֹרָא יְהֵי זַכָּא: ואן נטח תור
רגל או אמראה ומאת. פלירגם אתור.
ולא יוכל לחמה. ורב אתור ברי: וְאִם
שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד
בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֵמִית אִישׁ אוֹ
אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בְּעָלָיו יוּמָת: וְאִם.
תּוֹר נַגָּח הוּא מֵאִתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי.
וְאִתַּסְהַד בְּמָרֵיהּ וְלָא נַטְרֵיהּ. וְיִקְטוֹל
גְּבַר אוֹ אִתְּתָא. תּוֹרָא יִתְרְגֵים. וְאַף מָרֵיהּ
יִתְקְטִיל: ואן כאן תור נטّאח מן אמס
ומא קבלה. ונושד בצאחבה ולם יחפצה.
וקתל רגל או אמראה. פלירגם אתור.
ויקתל צאחבה איצא: אִם־כֹּפֶר יוּשַׁת
עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר־יוּשַׁת

עָלָיו: אִם מָמוֹן יְשַׁוּוֹן עֲלוֹהִי. וְיִתֵּין פּוּרְק
נַפְשֵׁיהּ. כְּכֹל דִּישַׁוּוֹן עֲלוֹהִי: ואן אלזמ
דיה. פליעט פדא נפסה. גמיע מא
ילזמה: אוֹ־בֵן יִגָּח אוֹ־בַת יִגָּח כַּמִּשְׁפָּ
הַזֶּה יֵעָשֶׂה לּוֹ: אוֹ לְבַר יִשְׂרָאֵל יִגַּ
תּוֹרָא אוֹ לְבַת יִשְׂרָאֵל יִגַּח. כְּדִינָא הָדֵ
יִתְעֲבֵיד לֵיהּ: ואן נטח אבן או אבנה
פליצנע לה מתל הדא אלאמר: אִם
עֶבֶד יִגַּח הַשּׁוֹר אוֹ אָמָה כֶּסֶף | שְׁלֹשִׁי
שְׁקָלִים יִתֵּן לַאדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל: אִ
לְעַבְדָּא. יִגַּח תּוֹרָא אוֹ לְאַמְתָא. כַּסְפָּ
תְּלָתִין סִלְעִין. יִתֵּין לְרִבּוֹנֵיהּ. וְתוֹרָ
יִתְרְגֵים: ואן נטח עבד או אמה. פליע
למולאה תלאתין מתקאל פצّה. וירג
אתור: ס וְכִי־יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי־
יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ ז) וְנָפַל־שָׁמָּ
שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: וַאֲרֵי יִפְתַּח גְּבַר גּוּב
אוֹ. אֲרֵי יִכְרֵי גְּבַר. גּוּב וְלָא יְכַסֵּינֵיהּ
וְיִפּוֹל תַּמָּן תּוֹרָא אוֹ חֲמָרָא: ואן כש
אנסאן בירא. או כרא בירא ולם יגטّיהא
פוקע פיה תור או חמאר: בַּעַל הַבּ
יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה־לּ
מָרֵיהּ דְּגוּבָּא יְשַׁלֵּים. כַּסְפָּא יָתִיב לְמָרוֹה
וּמִיתָא יְהֵי דִּילֵיהּ: פליגרם צאחב אב
תמנה. וירדّה אליّ רבّה. ואלמיّית יכו
לה: ס וְכִי־יִגֹּף שׁוֹר־אִישׁ אֶת־שׁ
רֵעֵהוּ וָמֵת וּמָכְרוּ אֶת־הַשּׁוֹר הַחַי וְחָ
אֶת־כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת־הַמֵּת יֶחֱצוּן: וַאֲרֵי יִגּ
תּוֹר דִּגְבַר. יָת תּוֹרָא דְּחַבְרֵיהּ וִימוּ
וְיִזַבְּנוּן. יָת תּוֹרָא חַיָּא וְיִפַלְגוּן יָת כַּסְפֵּי
וְאַף יָת דְּמֵי מִיתָא יְפַלְגוּן: ואן צ
תור אנסאן. תור צאחבה ומאת. פליב
אלתור אלחי ויקסמו תמנה. ואיצ
אלמיّית יקסמונה: אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַ
הוּא מִתְּמוֹל שִׁלְשֹׁם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ בְּעָ
שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת יִהְיֶ
לּוֹ: אוֹ אִתְיְדַע. אֲרֵי. תּוֹר נַגָּח ה

מאתמלי

חלק הדקדוק. ז) ונפל שמה שור. תיבת ונפל מלעיל: ח) וחצו את כספו. בתרגום הדפוס ויפלגון יָת כספיה ה
בחירק הכוונה על החלוקה לחצאין. ובספרים קדמונים שלנו הפ"א בפתח ויפלגון בכולהו הכוונה לא לבד שני חצאין אלא חלקים ה
ורמז לנו הדין שאם נתיקרה אח"כ דמי הנבלה הם חולקים מה שעלה בשוה ג"כ. ולא לבד שחולקים דמי הנבלה לבד אלא גם
שנתיקרה חולקים. ועיין לקח טוב:

מֵאַתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי. וְלָא נַטְרֵיהּ מָרֵיהּ.
שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּים תּוֹרָא חֲלָף תּוֹרָא. וּמִיתָא
יְהֵי דִילֵיהּ: פאן עֻרף. אנה תור נטאח
מן אמס ומא קבלה. ולם יחפצה צאחבה.
פליסלם תורא בדל אתור. ואלמיית
יכון לה: ס כִּֽי־יִגְנֹב־אִישׁ שׁוֹר אוֹ־
שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם
תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע־צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה:
אֲרֵי יִגְנוֹב גְּבַר תּוֹר אוֹ אִמַּר. וְיִכְּסְנֵיהּ אוֹ
יְזַבְּנִנֵּיהּ. חַמְשָׁא תוֹרִין. יְשַׁלֵּים חֲלָף
תּוֹרָא. וְאַרְבַּע עָנָא חֲלָף אִמְּרָא: ואן סרק
אנסאן תור או שאה. ודבחה או באעה.
פליסלם בדל אתור כמסה. ובדל אשאה
ארבעה: אִם־בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב
וְהֻכָּה וָמֵת אֵין לוֹ דָּמִים: אִם בְּמַחְתַּרְתָּא.
יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא וְיִתְמְחֵי וִימוּת. לֵית לֵיהּ
דַּם: ואן וגד אסארק פי אנקב וצרב
ומאת. פלא תכל לה: אִם־זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
עָלָיו דָּמִים לוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אִם־אֵין לוֹ
וְנִמְכַּר בִּגְנֵבָתוֹ: אִם עֵינָא דְסָהֲדַיָּא.
נְפַלַת עֲלוֹהִי דְּמָא לֵיהּ. שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּים.
אִם לֵית לֵיהּ. וְיִזְדַּבַּן בִּגְנוּבְתֵיהּ: ואן
אשרקת עליה אשמס פתכל לה. פליסלם
מא סרק. ואן לם יכון לה. פליבאע
בסריקתה: אִם־הִמָּצֵא תִמָּצֵא בְיָדוֹ
הַגְּנֵבָה מִשּׁוֹר עַד־חֲמוֹר עַד־שֶׂה חַיִּים
שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם: אִם אִשְׁתְּכָחָא תִשְׁתְּכַח
בִּידֵיהּ גְּנוּבְתָא. מִתּוֹר עַד חֲמָר. עַד אִמַּר
אִנּוּן חַיִּין. עַל חַד תְּרֵין יְשַׁלֵּים: ואן וגדת
אסריקה פי ידה. מן תור אלי חמאר.
אלי שאה והם אחיא. פליסלם בדל
אלואחד אתנין: ס כִּי יַבְעֶר־אִישׁ
שָׂדֶה אוֹ־כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת־בְּעִירֹה* וּבִעֵר
בִּשְׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ
יְשַׁלֵּם: אֲרֵי יֵיכוֹל גְּבַר חֲקַל אוֹ כְרַם.
וִישַׁלַּח יָת בְּעִירֵיהּ. וְיֵיכוֹל בַּחֲקַל אָחֳרָן.
שְׁפַר חַקְלֵיהּ. וּשְׁפַר כַּרְמֵיהּ יְשַׁלֵּים:
וארא ארעא אנסאן ציעה או כרם. ואטלק
בהימתה. ורעת פי ציעה אכרא.

פליסלם מן אגוד ציעתה או כרמה:
ס כִּֽי־תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קֹצִים
וְנֶאֱכַל גָּדִישׁ אוֹ הַקָּמָה אוֹ הַשָּׂדֶה שַׁלֵּם
יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִר אֶת־הַבְּעֵרָה: אֲרֵי יִתַּפַּק
נוּר. וְיִשְׁכַּח כּוּבִּין וְיֵיכוֹל גְּדִישִׁין. אוֹ קָמָא
אוֹ חֲקַל. שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּים. דְּאַדְלֵיק יָת
דְּלֵיקְתָא: ואן כרגת נאר. ווגדת שוכא
ואחרקת כדיסא. או סנבלא קאימא או
סאיר מא פי אציאע. פליסלם מא יגב
פיה. אלמשעל אלאשעאל: ס כִּֽי־יִתֵּן ג*
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ־כֵלִים לִשְׁמֹר
וְגֻנַּב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם
שְׁנָיִם: אֲרֵי יִתֵּין גְּבַר לְחַבְרֵיהּ. כְּסַף אוֹ מָנִין
לְמִטַּר. וְיִתְגַּנְבוּן מִבֵּית גּוּבְרָא. אִם
יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא יְשַׁלֵּים עַל חַד תְּרֵין: ואן
דפע אנסאן לצאחבה. ורק או אניה
ליחפצה לה. וסרק דאלך מן ענדה. אן
וגד אסארק סלם אתנין: אִם־לֹא יִמָּצֵא
הַגַּנָּב וְנִקְרַב בַּעַל־הַבַּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־
לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ: אִם לָא
יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא. וְיִתְקְרֵב מָרֵיהּ דְבֵיתָא
לִקְדָם דַּיָּנַיָּא. אִם לָא אוֹשֵׁיט. יְדֵיהּ בְּמָא
דִּמְסַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ: ואן לם יוגד אסארק.
תקדם מולא אלבית אלי אלחאכם.
וחלף אנה לם ימד ידה אלי מלך
צאחבה: עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע עַל־שׁוֹר
עַל־חֲמוֹר עַל־שֶׂה עַל־שַׂלְמָה עַל־כָּל־
אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי־הוּא זֶה עַד
הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר־שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן
אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ: עַל כָּל
פִּתְגָּם דְּחוֹב. עַל תּוֹר. עַל חֲמָר. עַל אִמַּר
עַל כְּסוּ עַל כָּל אֲבֵידְתָא. דְיֵימַר אֲרֵי
הוּא דֵין. לִקְדָם דַּיָּנַיָּא. יֵיעוֹל דִּין
תַּרְוֵיהוֹן. דִּיחַיְּבוּן דַּיָּנַיָּא. יְשַׁלֵּים עַל חַד
תְּרֵין לְחַבְרֵיהּ: עלי כל אמר יגחדה
מן תור אלי חמאר. אלי שאה אלי תוב
ואלי כל צאלה. אן יקול הנא הדא. ואלי
אחאכם ירפע אמרהמא. פמן צלמה
אחאכם. סלם אתנין לצאחבה: ס כִּי־

יתן

חלק הדקדוק. ט) כי יגנוב איש. נשאר החולם עם המקף מפני המאריך שנשתתף עמו. [הרי"ב]: *) בעירו קרי

יתן איש אל־רעהו חמור או־שור או־שה
וכל־בהמה לשמר ומת או־נשבר או־
נשבה אין ראה: ארי יתין גבר לחבריה.
חמר או תור או אמר. וכל בעירא למטר.
ומית. או אתבר או אשתבי לית דחזי:
ואן דפע אנסאן לצאחבה. חמאר או
תור או שאה. או שי מן סאיר אלבהאים
ליחפצה. ומאת. או אנכסר או סבי בגיר
ביינה: שבעת יהוה תהיה בין שניהם
אם־לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח
בעליו ולא ישלם: מומתא דיי. תהי בין
תרויהון. אם לא אושיט. ידיה במא
דמסר ליה חבריה. ויקביל מריה מניה
מומתא ולא ישלים: פימין אלה תפצל
פי מא בינהמא. אנה לם ימד ידה אלי
מאל צאחבה. ויקבלהא צאחב ולם
יסלם שיא: ואם־גנב יגנב מעמו ישלם
לבעליו: ואם אתגנבא יתגניב מעמיה.
ישלים למרוהי: ואן סרק מן ענדה סלם
לה: אם־טרף יטרף יבאהו עד הטרפה
לא ישלם: אם אתברא יתבר ייתי סהדין.
דתביר לא ישלים: ואן אפתרס פליאת
בשאהד. ולא יסלם אלפריסה: פ
וכי־ישאל איש מעם רעהו ונשבר או־מת
בעליו אין־עמו שלם ישלם: וארי ישאל
גבר. מן חבריה ויתבר או ימות. מריה
לית עמיה שלמא ישלים: ואן אסתעאר
אנסאן שי מן צאחבה פאנכסר או מאת.
וליס רבה מעה פליגרמה: אם־בעליו
עמו לא ישלם אם־שכיר הוא בא בשכרו:
אם מריה עמיה לא ישלים. אם אגירא
הוא. עאל באגריה: ואן כאן רבה מעה
פלא יגרמה. אן כאן אגירא. פקד מר
ד* באגרתה: ס וכי־יפתה איש בתולה
אשר לא־ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה
לו לאשה: וארי ישדיל גבר. בתולתא.
דלא מארסא וישכוב עמה. קימא.
יקימנה ליה לאתו: ואן כדע רגל גאריה
בכר. מא לם תמלך וצאגעהא.
פלימהרהא ותכון לה זוגה: אם־מאן

ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
הבתולת: אם מצבא לא יצבי. אבוהא
למתנה ליה. כספא יתקול. כמוהרי
בתולתא: ואן אבא אביהא אן יזוגהא
לה. פליזן לה מן אלורק. כמהר אאבכאר:
ס מכשפה לא תחיה: חרשא לא
תחי: ואלסאחר פלא תסתבקוה: כל־
שכב עם־בהמה מות יומת: כל דישכוב
עם בעירא אתקטלא יתקטיל: ומן צאגע
שיא מן אלבהאים פליקתל קתלא:
ס זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה
לבדו: דידבח לטעות עממיא יתקטיל.
אלהין לשמא דיי בלחודוהי: ומן דבח
לאלמעבודאת פליתלף. אלא ללה
וחדה: וגר לא־תונה ולא תלחצנו כי־
גרים הייתם בארץ מצרים: וגיורא לא
תונון ולא תעיקון. ארי דיירין הויתון
בארעא דמצרים: ואלגריב פלא תגבנה
ולא תצגטה. וטאל מא כנתם גרבא פי
בלד מצר: כל־אלמנה ויתום לא תענון:
כל ארמלא ויתם לא תענון: וכל ארמלה
ויתים לא תצלמו: אם־ענה תענה אתו
כי אם־צעק יצעק אלי שמע אשמע
צעקתו: אם ענאה תעני יתיה. ארי אם
מקבל יקביל קדמי. קבלא אקביל
קבילתיה: פאנך אן צלמתה. וצרך אי׳.
אגבתה ען צראכה: וחרה אפי והרגתי
אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם
יתמים: ויתקף רוגזי. ואקטול יתכון
בחרבא. ויהוין נשיכון ארמלן. ובניכון
יתמין: באן ישתד גצבי. ואקתלכם
באסיף. פתציר נסאכם אראמלא. ובניכם
יתאמא: פ
אם־כסף | תלוה את־עמי את־העני עמך
לא־תהיה לו כנשה לא־תשימון עליו
נשך: אם כספא תוזיף בעמי. לעניא
דעמך. לא תהי ליה כרשיא. לא תשוון
עלוהי חיבוליא: ואן אקרצת בעץ קומי
ורקא. לצעיף מעך. פלא תציר לה
כאלגרים. ולא תגעל עליה עינה:

אִם־חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד־בֹּא
הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ אִם מִשְׁכּוֹנָא תִסַּב
כְּסוּתָא דְחַבְרָךְ. עַד מֵיעַל שִׁמְשָׁא
תְּתִיבִנֵּיהּ לֵיהּ׃ ואן אסתרהנת תוב
צאחבך. פענד מגיב אשמס רדה אליה׃
כִּי הִוא כְסוּתֹה* לְבַדָּהּ הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ
בַּמֶּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי
כִּי־חַנּוּן אָנִי׃ אֲרֵי הִיא כְסוּתֵיהּ בִּלְחוֹדַהּ.
הִיא תּוּתְבֵיהּ לְמַשְׁכֵּיהּ. בְּמָא יִשְׁכּוּב.
וִיהֵי אֲרֵי יִקְבֵּל קֳדָמַי. וַאֲקַבֵּיל קְבִילְתֵיהּ
אֲרֵי חַנָּנָא אֲנָא׃ אן כאנת הי כסותה
וחדהא. או הי תוב בדנה. פבמא דא
ינצגע. וכאן אן צרך אליי. סמעת לה
לאני ראוף׃ ס אֱלֹהִים* לֹא תְקַלֵּל
וְנָשִׂיא בְעַמְּךָ לֹא תָאֹר׃ דַּיָּנָא לָא תְקִיל.
וְרַבָּא בְעַמָּךְ לָא תְלוּט׃ לא תשתמן
חאכמא. ושריף פי קומך לא תלענה׃
מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר בְּכוֹר בָּנֶיךָ
תִּתֶּן־לִי׃ בִּכּוּרָךְ וְדִמְעָךְ לָא תְאַחַר.
בּוּכְרָא דִבְנָךְ תַּפְרֵישׁ קֳדָמַי׃ וסלאפתך
ורשאך לא תוכרהמא. ובכור בניך
תעטיניהם׃ כֵּן־תַּעֲשֶׂה לְשֹׁרְךָ לְצֹאנֶךָ
שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
תִּתְּנוֹ־לִי׃ כֵּן תַּעֲבֵיד לְתוֹרָךְ לְעָנָךְ.
שִׁבְעָא יוֹמִין יְהֵי עִם אִמֵּיהּ. בְּיוֹמָא
תְמִינָאָה תַּפְרְשִׁנֵּיהּ קֳדָמַי׃ כדאך תצנע
בבקרך וגנמך. יקים סבעה איאם מע
אמה. ואליום אתאמן תעטיניה׃ וְאַנְשֵׁי־
קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא
תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ׃ וַאֲנָשִׁין
קַדִּישִׁין תְּהוֹן קֳדָמַי. וּבְשַׂר תְּלִישׁ מִן
חֵיוָא חַיָּא לָא תֵיכְלוּן. לְכַלְבָּא תִּרְמוֹן יָתֵיהּ׃
ואנאס מקדסין תכונו לי. וחיואן מפתרס פי
אצחרי לא תאכלו. בל לאכלב אטרחוה׃
ס לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל־תָּשֶׁת
יָדְךָ עִם־רָשָׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס׃ לָא
תְקַבֵּיל שֵׁימַע דִּשְׁקַר. לָא תְשַׁוֵּי יְדָךְ עִם
חַיָּבָא. לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סָהִיד שְׁקַר׃ ולא

תקבל כברא זורא. ולא תבאטן צאלמא.
פתכון לה שאהד צלם׃ י) לֹא־תִהְיֶה
אַחֲרֵי־רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־רִב
לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת׃ לָא תְהֵי
בָּתַר סַגִּיאֵי לְאַבְאָשָׁא. וְלָא תִתְמְנַע
מִלְּאַלָּפָא מָא דִבְעֵינָךְ עַל דִּינָא. בָּתַר
סַגִּיאֵי שְׁלֵים דִּינָא׃ לא תכון פי תבע
כתיר לאשר. ולא תגיב פי כצומה
לתמיילהא. בל ורא אלאכתר פמל׃
וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ וְעַל מִסְכֵּינָא.
לָא תְרַחֵם בְּדִינֵיהּ׃ ולא תחאבי אלפקיר
פי כצומתה׃ ס כִּי תִפְגַּע שׁוֹר
אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃
ה* אֲרֵי תְעָרַע (בנ"י תִּפְגַּע). תּוֹרָא דְשָׂנְאָךְ.
אוֹ חֲמָרֵיהּ דְּטָעֵי. אֲתָבָא תְּתִיבִנֵּיהּ לֵיהּ׃
וארא פאגית תור עדוך. או חמארה
צלא. פרדה עליה רדא׃ ס כִּי־
תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ
וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ אֲרֵי
תֶחֱזֵי חֲמָרָא דְּסָנְאָךְ. רְבִיעַ תְּחוֹת טוּעְנֵיהּ.
וְתִתְמְנַע מִלְּמִשְׁקַל לֵיהּ. מִשְׁבָּק תִּשְׁבּוֹק
מָא דִבְלִבָּךְ עֲלוֹהִי וּתְפָרֵיק עִמֵּיהּ׃ וארא
ראית חמאר שאניך. ראבצא תחת
חמלה. פאנתהי ען תרכה כדאך. בל חטא
ו* תחטה מעה׃ ס לֹא* תַטֶּה מִשְׁפַּט
אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ לָא תַצְלֵי. דִּין מִסְכֵּינָךְ
בְּדִינֵיהּ׃ לא תמייל חכם מסכינך פי
כצומתה׃ מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק
אַל־תַּהֲרֹג כִּי לֹא־אַצְדִּיק רָשָׁע׃ מִפִּתְגָּמָא
דִשְׁקְרָא הֱוֵי רַחִיק. וְדִזְכֵּי וְדִנְפַק דְּכֵי מִן
דִּינָא לָא תִקְטוֹל. אֲרֵי לָא אֲזַכֵּי חַיָּבָא׃
מן כלאם באטל פאבעד. ואלברי ואזכי
לא תקתלהמא. פאני לא אזכי צאלמא׃
וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים
וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְשׁוּחֲדָא לָא תְקַבֵּיל.
אֲרֵי שׁוּחֲדָא מְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין. וּמְקַלְקֵיל
פִּתְגָּמִין תְּרִיצִין׃ ולא תאכד ארשא.
לאן ארשא יעמי עיון אלבצרא ען אלחק.

ויזייף

חלק הדקדוק. י) לא תהיה אחרי רבים לרעות. כ"ה בקצת תיגאן תיבת תהיה בתביר. ובקצת במארכה. והיבת אחרי במקף׃
יא) יְעור פקחים. בקלות הקו"ף [מהרי"כ]׃ *) כסותו קרי

ויזיף אלאקואל אלעאדלה: וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את־נפש הגר כי־גרים הייתם בארץ מצרים: וגיורא לא תעיקין. ואתון. ידעתון ית נפשא דגיורא. ארי דיירין הויתון בארעא דמצרים: ולא תצגט גריבא. ואנתם תערפון נפס אלגריב. פטאל מא כנתם גרבא פי בלד מצר: ושש שנים תזרע את־ארצך ואספת את־תבואתה: ושית שנין תזרע ית ארעך. ותכנוש ית עללתה: וסת סנין תזרע ארצך. ותגמע גלתהא: והשביעת תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן־תעשה לכרמך לזיתך: ושביעיתא תשמטנה ותרטשנה. וייכלון מסכיני עמך. ושארהון. תיכול חית ברא. כן תעביד לכרמך לזיתך: וסאבעה תסייבהא ואדרהא. ויאכל מנהא מסאכין קומך. ואלבאקי יאכלה חיואן אצחרי. כדא תצנע בכרמך וזיתך: ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחמרך וינפש בן־אמתך והגר: שתא יומין תעביד עובדך. וביומא שביעאה תנוח. בדיל דינוח. תורך וחמרך. וישקוט בר אמתך וגיורא: סתה׳ איאם תצנע צנאיעך. ופי אליום אסאבע תסבת. לכי יסתריח תורך וחמארך. ויקר אבן אמתך ואלגריב: ובכל אשר־אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על־פיך: ובכל. דאמרית לכון תסתמרון. ושום טעות עממיא לא תדכרון. לא ישתמע על פומכון: וגמיע מא קלת לכם אחפצו. ואסם מעבודאת אכר לא תדכרו. לא יסמע עלי׳ פאך:
ז* שלש רגלים תחג לי בשנה: תלת זמנין. תיחגון קדמי בשתא: תלאת מראר. תחג לי פי אסנה: את־חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב כי־בו יצאת ממצרים ולא־יראו פני ריקם: ית חגא דפטיריא תטר. שבעא יומין תיכול פטירא כמא דפקדתך. לזמן ירחא דאביבא. ארי ביה נפקתא ממצרים. ולא יתחזון קדמי ריקנין: וחג אלפטיר אחפצה. סבעה׳ איאם תאכל פטירא כמא אמרתך. פי וקת שהר אלפריך. לאן כרגת פיה מן מצר. ולא תחצרו בין ידיי פארגא: וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסף בצאת השנה באספך את־מעשיך מן־השדה: וחגא דחצדא בכורי עובדך. דתזרע בחקלא. וחגא דכנשא במפקה דשתא. במכנשך ית עובדך מן חקלא: וחג אלחצאד בכור עמלך. אדי תזרעה פי אצחרא. וחג אלגמע ענד כרוג אסנה. וגמעך אעמאלך מן אצחרי: שלש פעמים בשנה יראה כל־זכורך אל־פני האדן ׀ יהוה: תלת זמנין בשתא. יתחזון כל דכורך. קדם רבון עלמא יי׳: תלאת מראר פי אסנה. יחצר גמיע רגאלך. בין ידי אסייד אלה: לא־תזבח על־חמץ דם־זבחי ולא־ילין חלב־חגי עד־בקר: לא תכוס על חמיע דם פסחי. ולא יביתון בר ממדבחא. תרבי נכסת חגא עד צפרא: ולא תדבח פסחי עלי׳ כמיר. ולא תבית שחום חגי אלי׳ אלגדאה: ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב אמו: ריש. בכורי ארעך. תיתי. לבית מקדשא דיי׳ אלהך. לא תיכלון בשר בחלב: ואואיל בכור ארצך. תאתי בהא אלי׳ בית אלה רבך. ולא תטבך לחמא בלבן: פ

הנה אנכי שלח מלאך לפניך (יב) לשמרך בדרך ולהביאך אל־המקום אשר הכנתי: הא אנא. שלח מלאכא קדמך. למטרך באורחא. ולאעלותך. לאתרא דאתקינית: האנא באעת במלך בין

ידיך

חלק הדקדוק. יב) לשמרך בדרך. בכל התיגאן אין במ"ם מאריך והקמץ חטף והשו"א שבריש נח:

ידיך. יחפצ̇ך פי אטריק. ויאתי בך.
אלי' אלמוצ̇ע אדי אצלחתה לך: השמר
מפניו ושמע בקלו אל־תמר בו כי לא
ישא לפשעכם כי שמי בקרבו: אסתמר
מן קדמוהי. וקביל למימריה לא תסריב
לקבליה. ארי לא ישבוק לחוביכון. ארי
בשמי מימריה: פאחדרה. ואקבל
אמרה לא תכאלפה. פאנה לא יצפח
לגרומכם. עלי' אן אסמי מעה: כי אם־
שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר
אדבר ואיבתי את־איביך וצרתי את־
צרריך: ארי אם קבלא תקביל למימריה.
ותעביד. כל דאמליל. ואסני ית סנאך.
ואעיק לדמעיקין לך: לאנך אן קבלת
אמרה. וצנעת גמיע מא אקולה. עאדית
מעאדיך. וצ̇אררת מצ̇אררך: כי־ילך
מלאכי לפניך והביאך אל־האמרי והחתי
והפרזי והכנעני החוי והיבוסי והכחדתיו:
ארי יהך מלאכי קדמך. ויעילנך. לות
אמוראי וחתאי. ופרזאי וכנענאי. חואי
ויבוסאי. ואשיצינון: ואדא סאר מלכי
בין ידיך. ואדכלך. אלי' אלאמוריין
ואלחתיין. ואלפרזיין ואלכנעאניין.
אלחויין ואליבוסיין. ואגחדתהם:
לא־תשתחוה לאלהיהם ולא־תעבדם
ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם
ושבר תשבר מצבתיהם: לא תסגוד
לטעותהון ולא תפלחינון. ולא תעביד
כעובדיהון. ארי פגרא תפגרנון. ותברא
תתבר קמתהון: לא תסגד למעבודאתהם
ולא תעבדהא. ולא תעמל באעמאלהם.
בל הדמהא הדמא. ודכאבהם כסרהא
תכסירא: ועבדתם את יהוה אלהיכם
וברך את־לחמך ואת־מימיך והסרתי
מחלה מקרבך: ותפלחון. קדם יי'
אלהכון. ויברך ית מיכלך וית משתיך
(נ"י משתך). ואעדי מרעין בישין מבינך:
ואעבדו אלה רבכם. ויבארך פי טעאמך
ושראבך. ויזיל אלאמראץ̇ ענך: ס לא
תהיה משכלה ועקרה בארצך את־
מספר ימיך אמלא: לא תהי. תכלא
ועקרא בארעך. ית מנין יומך אשלים:
לא תכון מתכל ועאקר פי בלדך.
ואחצא אלאמך אכמלהא: את־אימתי
אשלח לפניך והמתי את־כל־העם אשר
תבא בהם ונתתי את־כל־איביך אליך
ערף: ית אימתי אשלח קדמך. ואשגיש
ית כל עמא. דאת אתי לאגחא בהון
קרב. ואמסר ית כל בעלי דבבך. קדמך
מחזרי קדל: ואבעת בהיבתי בין ידיך.
ואהים גמיע אלקום. אלדי תציר אליהם.
ואגעל אעדאך. בין ידיך מדברין:
ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־
החוי את־הכנעני ואת־החתי מלפניך:
ואשלח ית ערעיתא קדמך. ותתריך.
ית חואי ית כנענאי. וית חתאי מן קדמך:
ואבעת באלעאהה בין ידיך. פתטרד
אלחויין ואלכנעאניין. ואלחתיין מן בין
ידיך: לא אגרשנו מפניך בשנה אחת
פן־תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית
השדה: לא אתריכנון. מן קדמך בשתא
חדא. דלמא תהי ארעא צדיא. ותסגי
עלך חית ברא: לא אטרדהם מן בין
ידיך פי סנה ואחדה. כלא יציר אלבלד
וחשא. ותכתר עליך חיואן צחרא:
מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר
תפרה ונחלת את־הארץ: זעיר זעיר
אתריכנון מן קדמך. עד דתסגי. ותחסין
ית ארעא: לא בל קלילא קלילא.
אטרדהם מן בין ידיך. אלי' אן תנמו.
ותחוז אלבלד: ושתי את־גבלך מים־
סוף ועד־ים פלשתים וממדבר עד־הנהר
כי | אתן בידכם את ישבי הארץ
וגרשתמו מפניך: ואשוי ית תחומך.
מימא דסוף ועד ימא דפלשתאי.
וממדברא עד פרת. ארי אמסר בידכון.
ית יתבי ארעא. ותתריכנון מן קדמך:
ואגעל תכמך. מן בחר אלקלזם אלי'
בחר פלסטין. ומן אלבר אלי' אלפראת.
באן אסלם פי אידיכם סכאן אלבלד.

ותטרדהם

ותטרדהם מן בין ידיך: לא־תכרת
להם ולאלהיהם ברית: לא תגזר להון.
ולטעותהון קים: לא תעהד מעהם.
ומע מעבודאתהם עהדא: לא ישבו
בארצך פן־יחטיאו אתך לי כי תעבד
את־אלהיהם כי־יהיה לך למוקש: לא
יתבון בארעך. דלמא יחייבון יתך קדמי.
ארי תפלח ית טעותהון. ארי יהון לך
לתקלא: לא יקימו פי בלדך. ללא
יכטונך לי. באן תעבד מעבודאתהם.
פיכונו לך והקא: פ
ואל־משה אמר עלה אל־יהוה יד אתה
ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני
ישראל והשתחויתם מרחק: ולמשה
אמר סק לקדם יי׳. את ואהרן נדב
ואביהוא. ושבעין מסבי ישראל. ותסגדון
מרחיק: וקאל למוסי׳ אצעד אלי׳ אלה.
אנת והרון נדב ואביהוא. וסבעין מן
שיוך בני אסראיל. ואסגדו מן בעיד:
ונגש משה לבדו אל־יהוה והם לא יגשו
והעם לא יעלו עמו: ויתקרב משה
בלחודוהי לקדם יי׳. ואנון לא יתקרבון.
ועמא. לא יסקון עמיה: ויתקדם מוסי׳
וחדה אלי׳ אלה. והם לא יתקדמו.
ואלקום. לא יצעדו מעה: ויבא משה
ויספר לעם את כל־דברי יהוה ואת כל־
המשפטים ויען כל־העם קול אחד
ויאמרו כל־הדברים אשר־דבר יהוה
נעשה: ואתא משה. וחוי לעמא ית כל
פתגמיא דיי׳. וית כל דיניא. ואתיב כל
עמא. קלא חד ואמרו. כל פתגמיא.
דמליל יי׳ נעביד: פגא מוסי׳. וקץ עלי׳
אלקום גמיע כלאם אלה. וגמיע
אלאחכאם. פאגאבה גמיע אלקום. בצות
ואחד וקאלו. גמיע אלכלאם. אלדי אמר
אלה נצנעה: ויכתב משה את כל־
דברי יהוה וישכם בבקר ויבן מזבח תחת
ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר
שבטי ישראל: וכתב משה. ית כל
פתגמיא דיי׳. ואקדים בצפרא. ובנא
מדבחא בשפולי טורא. ותריתא עשרי
קמא. לתרי עשר שבטיא דישראל:
פכתב מוסי׳ גמיע כלאם אלה. וארלג
באלגדאה. ובנא מדבחא פי אספל
אלגבל. ונצב אתני׳ עשר דכה. באיזא
אתני׳ עשר אסבאט בני אסראיל: וישלח
את־נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו
זבחים שלמים ליהוה פרים: ושלח.
ית בכורי בני ישראל. ואסיקו עלון.
ונכיסו. נכסת קודשין. קדם יי׳ תורין:
ובעת בכור בני אסראיל. וקרבו
צואעדא. ודבחו דבאיח סלאמה. ללה מן
אלבקר: ויקח משה חצי הדם וישם
באגנת וחצי הדם זרק על־המזבח:
ונסב משה פלגות דמא. ושוי במזרקיא.
ופלגות דמא. זרק על מדבחא: פאכד
מוסי׳ בעץ אדם. וגעלה פי אגאגין.
ובאקיה רשה עלי׳ אלמדבח: ויקח
ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו
כל אשר־דבר יהוה נעשה ונשמע:
ונסיב ספרא דקימא. וקרא קדם עמא.
ואמרו. כל דמליל יי׳ נעביד ונקביל:
ואכד כתאב אלעהד. וקראה עלי׳ אקום.
וקאו. גמיע מא אמר אלה נצנעה ונקבלה:
ויקח משה את־הדם ויזרק על־העם
ויאמר הנה דם־הברית אשר כרת יהוה
עמכם על כל־הדברים האלה: ונסיב
משה ית דמא. וזרק על מדבחא לכפרא
על עמא. ואמר. הא דם קימא דגזר יי׳
עמכון. על כל פתגמיא האלין: ואכד
מוסי׳ מן אדם. ורשה עלי׳ אלקום. וקאל.
הדא דם אלעהד אדי עהדה אלה מעכם.
עלי׳ גמיע הדה אלאחכאם: ויעל משה
ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני
ישראל: וסליק משה ואהרן. נדב
ואביהוא. ושבעין מסבי ישראל: תם
צעד מוסי׳ והרון. נדב ואביהוא. וסבעין
מן שיוך בני אסראיל: ויראו את אלהי
ישראל

חלק הדקדוק. יד) אתה ואהרן. תיבת אתה בפשטא בכל התיגאן לא במהופך: טו) וישם באגנת. הבי״ת במאריך:

יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת
הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר׃ וַחֲזוֹ.
יָת יְקָר אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל. וּתְחוֹת כּוּרְסֵי
יְקָרֵיהּ. כְּעוֹבַד אֶבֶן טָבָא. וּכְמֶחֱזֵי שְׁמַיָּא
לְבָרִירוּ׃ פנצרו נור אלה אסראיל. ומן
דונה. כצנעה׳ ביאץ׳ אלמהא. וכדאת
אסמא פי אנקא׃ וְאֶל־אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיֶּחֱזוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ
וַיִּשְׁתּוּ׃ וּלְרַבְרְבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לָא הֲוָה
נִזְקָא. וַחֲזוֹ יָת יְקָרָא דַּייָ׳. וַהֲווֹ חָדַן
בְּקוּרְבָּנֵיהוֹן דְּאִתְקַבַּלוּ (בְּרַעֲוָא) כְּאִלּוּ
אָכְלִין וְשָׁתַן׃ ועלי׳ נקבא בני אסראיל.
לם יבסט אפתה. פנצרו נור אלה.
ועאשו ואכלו ושרבו׃ ס וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה־
שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת־לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם׃ וַאֲמַר
יְיָ׳ לְמֹשֶׁה. סַק לִקֳדָמַי. לְטוּרָא וֶהֱוֵי תַמָּן.
וְאֶתֵּין לָךְ יָת לוּחֵי אַבְנָא. וְאוֹרָיְתָא
וְתַפְקֵידְתָּא. דִּכְתַבִית לְאַלָּפוּתְהוֹן׃ פקאל
אלה למוסי׳. אצעד אלי׳ אלי׳ אגבל וקם תם.
אעטיך לוחי אגוהר. ואשראיע ואוצאיא.
אלדי כתבתהא לארלהם בהא׃ וַיָּקָם
מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־
הַר הָאֱלֹהִים׃ וְקָם מֹשֶׁה. וִיהוֹשֻׁעַ
מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ. וּסְלֵיק מֹשֶׁה לְטוּרָא דְּאִתְגְּלִי
עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּייָ׳׃ פקאם מוסי׳. ויהושע
כאדמה. וצעד מוסי׳ אלי׳ גבל אלה׃
וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָזֶה עַד
אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר
עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃
וּלְסָבַיָּא אֲמַר אוֹרִיכוּ לַנָא הָכָא. עַד
דִּנְתוּב לְוָתְכוֹן. וְהָא אַהֲרֹן וְחוּר עִמְּכוֹן.
מַן דְּאִית לֵיהּ דִּינָא יִתְקָרַב לִקְדָמֵיהוֹן׃
וקאל לאשיוך אגלסו לנא ההנא. אלי׳ אן
נרגע אליכם. והודא הרון וחור מעכם.
מן כאן לה אמר יתקדם אליהם׃ וַיַּעַל
מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־הָהָר׃
וּסְלֵיק מֹשֶׁה לְטוּרָא. וַחֲפָא עֲנָנָא יָת
טוּרָא׃ פצעד מוסי׳ אלי׳ אלגבל. וגטא
אלגמאם אלגבל׃ וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה
עַל־הַר סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים
וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ
הֶעָנָן׃ וּשְׁרָא יְקָרָא דַּייָ׳ עַל טוּרָא
דְּסִינַי. וַחֲפָהִי עֲנָנָא שִׁתָּא יוֹמִין. וּקְרָא
לְמֹשֶׁה. בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִגּוֹ עֲנָנָא׃ וסכן
נור אלה עלי׳ גבל סיני. וגטאה אלגמאם
סתה׳ איאם. ודעא במוסי׳. פי אליום
אסאבע מן וסט אלגמאם׃ וּמַרְאֵה כְּבוֹד
יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְחֵיזוּ יְקָרָא דַּייָ׳. כְּאִישָׁא אָכְלָא
בְּרֵישׁ טוּרָא. לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וכאן
רויא נור אלה. כנאר אכאלה פי ראס
אלגבל. בחצרה׳ בני אסראיל׃ וַיָּבֹא
מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי
מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃
וְעָאל מֹשֶׁה. בְּגוֹ עֲנָנָא וּסְלֵיק לְטוּרָא.
וַהֲוָה מֹשֶׁה בְּטוּרָא. אַרְבְּעִין יְמָמִין.
וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן׃ אד׳ דכל מוסי׳ פי וסט
אלגמאם. למא צעד אלי׳ אלגבל. אקאם
פיה ארבעין יומא. וארבעין לילה׃

קי״ח פיסוקים עוזיא״ל סי׳ ומפטירין הדבר אשר היה אל ירמיהו בירמיה סי׳ ל״ד׃ פ הד״ז למנחת שבת וב׳ וה׳

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וּמַלֵּיל יְיָ׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ־
לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ
לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת־תְּרוּמָתִי׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְיַפְרְשׁוּן קֳדָמַי אַפְרָשׁוּתָא. מִן
כָּל גְּבַר דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ. תִּסְּבוּן יָת
אַפְרָשׁוּתִי׃ מר בני אסראיל. באן יאכדו
לי רפיעה. מן כל רגל תסכו נפסה.
תאכדו רפיעתי׃ וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃ וְדָא
אַפְרָשׁוּתָא. דְּתִסְּבוּן מִנְּהוֹן. דַּהֲבָא וְכַסְפָּא
וּנְחָשָׁא׃ והדה ארפיעה. ארי תאכדוהא
מנהם. דהב וורק ונחאס׃ וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים׃ וְתַכְלָא

וארגונא

חלק הדקדוק. טז) והיה שם. להרד״ק הה״א בשוא וסגול. עיין בחלק הדקדוק. [מהרי״ב]:

וארגונא. וצבע זהורי ובוץ ומעזי: ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשר ומרעזא: וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: ומשכי דדכרי מסמקי (מסומקי). ומשכי ססגונא ואעי שטין: וגלוד כבאש אדים. וגלוד דארש וכשב אסנט: שמן למאר בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: משחא לאנהרותא. בוסמיא למשח רבותא. ולקטרת בוסמיא: ודהן לאלאצאה. ואטיאב לדהן אלמסח. ולבכור אצמוג: אבני־שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן: אבני בורלא. ואבני אשלמותא. לשקעא באיפודא ובחושנא: חגארה' בלור. וחגארה' נצאם. לאצדרה ולאלבדנה: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: ויעבדון קדמי מקדש. ואשרי שכינתי ביניהון: ויצנעו לי מן גמיע דאלך מקדסא. אסכן נורי פי מא בינהם: ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל־כליו וכן תעשו: ככל. דאנא מחזי יתך. ית דמות משכנא. וית דמות כל מנוהי. וכן תעבדון: כגמיע מא אנא מוריך. מן שכל אלמסכן. ושכל גמיע אניתה. כדאך תצנעו: ס ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: ויעבדון ארונא דאעי שטין. תרתין אמין ופלגא אורכיה. ואמתא ופלגא פותייה. ואמתא ופלגא רומיה: ויצנעו צנדוקא מן כשב אסנט. דראעין ונצף טולה. ודראע ונצף ערצה. ודראע ונצף סמכה: וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב: ותחפי יתיה דהב דכי. מגיו ומברא תחפיניה. ותעביד עלוהי. זיר דדהב סחור סחור: וגשה בדהב כאץ. מן דאכל ומן כארג. ואצנע עליה. זיגא מן דהב מסתדירא: ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתתה על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על־צלעו

האחת ושתי טבעת על־צלעו השנית: ותתיך ליה. ארבע עזקן דדהב. ותתין על ארבע זויתיה. ותרתין עזקן. על סטריה חד. ותרתין עזקן. על סטריה תנינא: וצג לה ארבע חלק מן דהב. ואגעלהא פי ארבע גהאתה. חלקתין מן גאנבה אלואחד. וחלקתין מן גאנבה אלתאני: ועשית בדי עצי שטים וצפית אתם זהב: ותעביד אריחי דאעי שטין. ותחפי יתהון דהבא: ואצנע דהוקא מן כשב אסנט. וגשהא דהב: והבאת את־הבדים בטבעת על צלעת הארן לשאת את־הארן בהם: ותעיל ית אריחיא בעזקתא. על סטרי ארונא. למטל ית ארונא בהון: ואדכל אדהוק פי אלחלק. עלי' גאנבי אצנדוק. ליחמל בהא: בטבעת הארן יהיו הבדים לא יסרו ממנו: בעזקת ארונא. יהון אריחיא. לא יעדון מניה: ותקים אדהוק פי חלק אצנדוק. לא תזול מנה: ונתת אל־הארן את העדת אשר אתן אליך: ותתין בארונא. ית סהדותא. דאתין לך: ואגעל פי אצנדוק. אשהאדה אדי אעטיכהא: ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה: ותעביד כפורתא דדהב דכי. תרתין אמין ופלגא אורכה. ואמתא ופלגא פותיה: ואצנע גשא מן דהב כאץ. דראעין ונצף טולה. ודראע ונצף ערצה: ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת: ותעביד. תרין כרובין דדהב. נגיד תעביד יתהון. מתרין סטרי כפורתא: ואצנע כרובין מן דהב. מצמתין תצנעהמא. מן טרפי אלגשא: ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב־אחד מקצה מזה מן־הכפרת תעשו את־הכרבים על־שני קצותיו: ועביד. כרובא חד מסטרא (כנ"י מסטרה) מכא. וכרובא חד מסטרא (כנ"י מסטרה) מכא. מן כפורתא. תעבדון ית כרוביא על תרין

סטרוהי

סטרוהי: ואצנע כרובא מן הדא אטרף. וכרובא מן הדא אטרף. מן נפס אלגשא. תצנע אלכרובין מן טרפיה: והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על־הכפרת ופניהם איש אל־אחיו אל־הכפרת יהיו פני הכרבים: ויהון כרוביא פריסין (פריסן) גדפיהון לעילא. מטלן בגדפיהון על כפורתא. ואפיהון חד לקביל חד. לקביל כפורתא. יהון אפי כרוביא: ויכונא אלכרובין באסטין אגנחתהמא אלי פוק. ומצללין בהא עלי אלגשא. וגוההמא אלואחד אלי אלאכר. ואלי אלגשא תכון וגוההם: ונתת את־הכפרת על־הארן מלמעלה ואל־הארן תתן את־העדת אשר אתן אליך: ותתין ית כפורתא. על ארונא מלעילא. ובארונא. תתין ית סהדותא. דאתין לך: ואגעל אלגשא. עלי צנדוק מן פוק. בעד מא תגעל פי צנדוק. אשהאדה אלדי אעטיכהא: ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על־ארון העדת את כל־אשר אצוה אותך אל־בני ישראל: ואזמין מימרי לך תמן. ואמליל עמך מעילוי כפורתא. מבין תרין כרוביא. דעל ארונא דסהדותא. ית כל דאפקיד. יתך לות בני ישראל. פאחאצרך הנאך. ואכאטבך מן פוק אלגשא. מן בין אלכרובין. אלדי עלי צנדוק אלשהאדה. בגמיע מא אמרך בה אלי בני אסראיל:

פ

ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו: ותעביד פתורא דאעי שטין. תרתין אמין אורכיה ואמתא פותיה. ואמתא ופלגא רומיה: ואצנע מאידה מן כשב אסנט. דראעין טולהא ודראע ערצהא. ודראע ונצף סמכהא: וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב: ותחפי יתיה דהב דכי. ותעביד ליה. זיר דדהב סחור סחור: וגשהא בדהב כאלץ. ואצנע להא. זיגא מן דהב מסתדירא: ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר־זהב למסגרתו סביב: ותעביד ליה גדנפא. רומיה פושכא סחור סחור. ותעביד זיר דדהב. לגדנפיה סחור סחור: ואצנע להא חאפה. מקדאר קבצה מסתדירא. ואצנע זיגא מן דהב. להאפתהא מסתדירא: ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את־הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: ותעביד ליה. ארבע עזקן דדהב. ותתין ית עזקתא. על ארבע זויתא. דלארבע רגלוהי: וצג להא. ארבע חלק מן דהב. ואגעל אלחלק. פי אלארבע אלזואיא. אלדי באיזא ארבע ארגלהא: לעמת המסגרת תהיין הטבעת לבתים לבדים לשאת את־השלחן: לקביל גדנפא. יהוין עזקתא. לאתרא (בנ"י אתרא) לאריחיא. למטל ית פתורא: אמאם אלחאפה תכון אלחלק. מכאנא לאלדהוק. לתחמל בהא: ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב ונשא־בם את־השלחן: ותעביד ית אריחיא דאעי שטין. ותחפי יתהון דהבא. ויהון נטלין בהון ית פתורא: ואצנע אלדהוק מן כשב אסנט. וגשהא בדהב. לתחמל בהא אלמאידה: ועשית א) קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך בהן זהב טהור תעשה אתם: ותעביד מגסוהי ובזיכוהי.
וקסותיה ומכילתיה. דיתנסך (י"ג דיתסך) ב*
בהון. דדהב דכי תעביד יתהון: ואצנע קצאעהא ודרוגהא. ומדאהנהא ומלאעקהא. אלדי תגטא בהא. מן דהב כאלץ תצנעהא: ונתת על־השלחן לחם פנים לפני תמיד: ותתין על פתורא.

לחים

חלק הדקדוק. א) ועשית קערותיו. בשו"א הקוף שלא כמשפט כי דינה בפתח כמו קערת כסף והעין בגעיא והיא מלעיל כמו סירותיו: (מהריב ב' רד"ק):

לְחֵים אַפַּיָּא קֳדָמַי תְּדִירָא: ואגעל עלי'
אמאידה. כבזא מוגהא בין ידיי דאימא:
פ
ג וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה תֵּעָשֶׂה
הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ
וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ: וְתַעֲבֵיד מְנָרְתָא
דִּדְהַב דְּכֵי. נְגִיד. תִּתְעֲבֵיד מְנָרְתָא
שִׁדַּהּ וּקְנַהּ. כַּלִּידַהָא. חֲזוּרַהָא וְשׁוֹשַׁנַּהָא
מִנַּהּ יְהוֹן: ואצנע מנארה מן דהב כאץ.
מצמתה תצנעהא ארגלהא וקצבהא.
וגאמאתהא. ותפאפיחהא וסואסנהא
מנהא יכונו: וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ
שְׁלֹשָׁה ׀ קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה
קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי: וְשִׁתָּא קְנִין.
נָפְקִין מִסִּטְרַהָא. תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָא.
מִסִּטְרַהּ חַד. וּתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָא.
מִסִּטְרַהּ תִּנְיָנָא: סת קצבאת. כארגאת
מן גאנביהא. תלאת קצבאת מן אגאנב
אלואחד. ותלאת קצבאת. מן גאנבהא
אלתאני: שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה
הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים
מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן
לְשֵׁשֶׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה:
תְּלָתָא כַלִּידִין. מְצַיְּרִין. בְּקַנְיָא חַד חֲזוּר
וְשׁוֹשָׁן. וּתְלָתָא כַלִּידִין. מְצַיְּרִין. בְּקַנְיָא
ד חַד חֲזוּר וְשׁוֹשָׁן. כֵּן לְשִׁתָּא קְנִין. דְּנָפְקִין
מִן מְנָרְתָא: תלאת גאמאת. מלוזאת.
פי כל קצבה תפאחה וסוסנה. כדאך
לאסת אקצבאת. אכארגאת מנהא:
וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים
כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ: וּבִמְנָרְתָא אַרְבְּעָא
כַּלִּידִין. מְצַיְּרִין. חֲזוּרַהָא וְשׁוֹשַׁנַּהָא:
ופי אלמנארה ארבע גאמאת. מלוזאת.
ותפאפיחהא וסואסנהא: וְכַפְתֹּר תַּחַת
שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי
הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים
מִמֶּנָּה לְשֵׁשֶׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן־הַמְּנֹרָה:
וְחַזוּר. תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ. וְחַזוּר
תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ. וְחַזוּר. תְּחוֹת
תְּרֵין קְנִין דְּמִנַּהּ. לְשִׁתָּא קְנִין. דְּנָפְקִין
מִן מְנָרְתָא: ותפאחה תחת כל קצבתין
מנהא. כדאך לאסת אקצבאת.
אכארגאת מנהא: כַּפְתֹּרֵיהֶם וּקְנֹתָם
מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻּלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר:
חֲזוּרֵיהוֹן וּקְנֵיהוֹן מִנַּהּ יְהוֹן. כּוּלַּהּ. נְגִידָא
חֲדָא דִּדְהַב דְּכֵי: ותפאפיחהא וקצבהא
מנהא יכונו. כלהא מצמתה ואחדה מן
דהב כאץ: וְעָשִׂיתָ אֶת־נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה
וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל־עֵבֶר פָּנֶיהָ:
וְתַעֲבֵיד יָת בּוֹצִינַהָא שִׁבְעָא. וְתַדְלֵיק
יָת בּוֹצִינַהָא. וִיהוֹן מְנַהֲרִין לָקֳבֵיל אַפָּהָא:
ואצנע להא סבעה סרג. פאדרי' תסרג
סרגהא. תצי אי' גהה' וגההא: וּמַלְקָחֶיהָ
וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר: וְצִיבְתַהָא
וּמַחְתְּיָתַהָא דִּדְהַב דְּכֵי: וכלבאתהא
ומגאמרהא מן דהב כאץ: כִּכָּר זָהָב טָהוֹר
יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֵת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה:
כַּכְּרָא. דִּדְהַבָא דְּכְיָא יַעֲבֵיד יָתַהּ. יָת
כָּל מָנַיָּא הָאִלֵּין: מן בדרה' דהב כאץ
יצנעהא. וגמיע הדה אלאניה: וּרְאֵה
וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר־אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר:
וַחֲזִי וַעֲבֵיד. בִּדְמוּתְהוֹן. דְּאַתְּ מִתַּחְזֵי
בְּטוּרָא: ואנצר דאך ואצנע. כשבלה.
אלדי' אנת מורא פי אלגבל: ס וְאֶת־
הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר
וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים
מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְיָת מַשְׁכְּנָא
תַּעֲבֵיד עֲשַׂר יְרִיעָן. דְּבוּץ שְׁזִיר. וְתִכְלָא
וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי. צוּרַת כְּרוּבִין.
עוֹבַד אוּמָּן תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן: ואצנע דאת
אלמסכן עשר שקאק. מן עשר משזור.
ואסמאנגון וארגואן וצבג קרמז. צוורא.
צנעה' האדק תצנעהא: אֹרֶךְ ׀ הַיְרִיעָה
הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב
אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת
לְכָל־הַיְרִיעֹת: אוּרְכָּא דִּירִיעֲתָא חֲדָא.

עשרין

חלק הדקדוק. ב) מקשה תעשה. בס' הרמזים וז"ל העשה חסר יו"ד. תיעשה מתקרי מלא יו"ר ע"כ. נראה מדבריו שהיא מלא בקריאה לא בכתיבה: (מהרי"ב)

עשרין ותמני אמין. ופותיא ארבע אמין. דיריעתא חדא. משחתא חדא לכל יריעתא: טול כל שקה. תמאניה ועשרין דראע. וערצהא ארבעה' אדרע. מסאחה ואחדה לגמיע אשקאק: חמש היריעת תהיין חברת אשה אל־אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל־אחתה: חמיש יריען. יהוין מלפפן. חדא עם חדא. וחמיש יריען מלפפן. חדא עם חדא: כמס שקאק תכון מכייטה. ואחדה מע אלאכרי'. וכמס שקאק תכון מכייטה. ואחדה מע אלאכרי': ג ועשית ללאת תכלת על שפת היריעה האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית: ותעביד ענובין דתכלא. על ספתא דיריעתא חדא. מסטרא בית לופי. וכן תעביד בספתא דיריעתא. בסטרא. בית לופי תנינא: ואצנע ערא מן אסמאנגון. פי חאשיה' אשקה אלואחדה. אטרפא אלמתאלפה. וכדאך אצנע פי חאשיה' אשקה. אלמתאלפה אתאנייה: חמשים ללאת תעשה ביריעה האחת וחמשים ללאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבילת הללאת אשה אל־אחתה: חמשין ענובין. תעביד ביריעתא חדא. וחמשין ענובין. תעביד בסטרא דיריעתא. דבית לופי תנינא. מכונן ענוביא. חדא לקביל חדא: כמסין ערוה. תצנע פי אשקה אלואחדה. וכמסין ערוה. תצנע פי טרף אשקה. אלמתאלפה אתאניה. ותכון אלערא מתקאבלה. ואחדה מע אלאכרי': ועשית חמשים קרסי זהב וחברת את־היריעת אשה אל־אחתה בקרסים והיה המשכן אחד: ותעביד. חמשין פורפין דדהב. ותלפיף ית יריעתא. חדא עם חדא בפורפיא. ויהי משכנא חד: ואצנע

כמסין שצין מן דהב. וולף אשקאק. אלואחדה מע אלאכרי' באשצין. ויציר אלמסכן ואחד: ועשית יריעת עזים לאהל על־המשכן עשתי־עשרה יריעת תעשה אתם: ותעביד יריען דמעזי. לפרסא (נ"א לפרסא) על משכנא. חדא עשרי יריען תעביד יתהון: ואצנע שקאק מן מרעזא. כבאא עלי' אלמסכן. אחדי' עשר שקה תצנעהא: ארך | היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה האחת מדה אחת לעשתי עשרה יריעת: אורכא דיריעתא חדא. תלתין אמין. ופותיא ארבע אמין. דיריעתא חדא. משחתא חדא. לחדא עשרי יריען: טול כל שקה תלאתין דראע. וערצהא ארבעה' אדרע. מסאחה ואחדה. לאחדי' עשר שקה: וחברת את־חמש היריעת לבד ואת־שש היריעת לבד וכפלת את־היריעה הששית אל־מול פני האהל: ותלפיף. ית חמיש יריען לחוד. וית שית יריען לחוד. ותעיף (נ"א ותיעוף) ית יריעתא שתיתיתא. לקביל אפי משכנא: וולף אלכמס אשקאק. ואחדה מע אלאכרי עלי' חדה. ואסת אשקאק עלי' חדה. ואתן אשקה אסאדסה. אלי' מא ילי וגה אלכבא: ועשית חמשים ללאת על שפת היריעה האחת הקיצנה בחברת וחמשים ללאת על שפת היריעה החברת השנית: ותעביד חמשין ענובין. על ספתא דיריעתא חדא. בסטרא בית לופי. וחמשין ענובין. על ספתא דיריעתא. דבית לופי תנינא: ואצנע כמסין ערוה. פי חאשיה' אשקה. אטרפא אלמתאלפה. וכמסין ערוה פי חאשיה' אשקה. אלמתאלפה אתאניה: ועשית קרסי נחשת חמשים והבאת את־הקרסים בללאת וחברת את־האהל והיה אחד:

ותעביד

חלק הדקדוק. ג) ועשית ללאת תכלת. השוא שבלמד נע מפני הגעיא שקדם לו. וכ"ה בכל התיגאן וברוב הדפוסים. ושרשו לול והאלף נוספת:

וְתַעֲבֵיד. פּוּרְפִּין דִּנְחָשׁ חַמְשִׁין. וְתָעֵיל יָת פּוּרְפַיָּא בְּעֲנוּבַיָּא. וּתְלַפֵּיף יָת מַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד: ואצנע כמסין שצ̇ץ מן נחאס. ואדכ̇ל אשצ̇ץ פי אלערא. וולף אלמסכן ויציר ואחדא: וְסֶרַח הָעֹדֵף בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצִי הַיְרִיעָה הָעֹדֶפֶת תִּסְרַח עַל אֲחֹרֵי הַמִּשְׁכָּן: וְסִרְחָא (נ"י וְסִרְחָא) דְיַתִּיר. בִּירִיעָת מַשְׁכְּנָא. פַּלְגוּת יְרִיעֲתָא דְיַתִּירָא. תִּסְרַח. עַל אֲחוֹרֵי מַשְׁכְּנָא: ואסבל אלפאצ̇ל. מן שקאק אלמסכן. והו נצ̇ף אשקה אלפאצ̇לה. תסבלהא עלי̇ מוכ̇ר אלמסכן: וְהָאַמָּה מִזֶּה וְהָאַמָּה מִזֶּה בָּעֹדֵף בְּאֹרֶךְ יְרִיעֹת הָאֹהֶל יִהְיֶה סָרוּחַ עַל־צִדֵּי הַמִּשְׁכָּן מִזֶּה וּמִזֶּה לְכַסֹּתוֹ: וְאַמְּתָא מִכָּא. וְאַמְּתָא מִכָּא בְּדְיַתִּיר. בְּאוֹרֶךְ יְרִיעָת מַשְׁכְּנָא. יְהֵי סְרִיחַ. עַל סִטְרֵי מַשְׁכְּנָא. מִכָּא וּמִכָּא לְכַסָּיוּתֵיהּ: וד̇ראע מן ההנא. וד̇ראע מן ההנא מן אלפאצ̇ל. מן טול אשקאק. יכון מסבלא עלי̇ גאנבי אלמסכן. מן ימנה ויסרה ליגטיה: וְעָשִׂיתָ מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה: וְתַעֲבֵיד חוּפָאָה לְמַשְׁכְּנָא. דְּמַשְׁכֵי דִכְרֵי מְסוּמְּקֵי (מְסַמְּקֵי). וְחוּפָאָה. דְּמַשְׁכֵי סָסְגוֹנָא מִלְעֵילָא: ואצנע גטאא לאלמסכן. מן גלוד כבאש ארים. וגטאא. מן גלוד דארש מן פוק: פ

וְעָשִׂיתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים: וְתַעֲבֵיד יָת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא. דְּאָעֵי שִׁטִּין קָיְמִין: ואצנע אתכ̇אתג לאלמסכן. מן כ̇שב אסנט קאימא: עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: עֲסַר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפָּא. וְאַמְּתָא וּפַלְגוּת אַמְּתָא. פּוּתְיָא דְּדַפָּא חַד: טול כל תכ̇תגה עשרה̇ אד̇רע. וד̇ראע ונצ̇ף ערצ̇הא: שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן: תְּרֵין צִירִין. לְדַפָּא חַד. מְשׁוּלְּבִין. חַד לָקֳבֵיל חַד. כֵּן תַּעֲבֵיד. לְכָל דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא: ולהא ציראן. מלסנאן. אחדהמא באזא אאכ̇ר. כד̇אך תצנע. בגמיע תכ̇אתג אלמסכן: וְעָשִׂיתָ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת נֶגְבָּה תֵימָנָה: וְתַעֲבֵיד יָת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא. עֶשְׂרִין דַּפִּין. לְרוּחַ עֵיבַר דָּרוֹמָא: ואצנע אתכ̇אתג לאמסכן. עשרין תכ̇תגה. מן גהה̇ מהב̇ אגנוב: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־כֶסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקָּרֶשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו: וְאַרְבְּעִין סָמְכִין דִּכְסַף. תַּעֲבֵיד. תְּחוֹת עֶשְׂרִין דַּפִּין. תְּרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין צִירוֹהִי. וּתְרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין צִירוֹהִי: וארבעין קאעדה מן פצ̇ה. תצנעהמא תחת אעשרין אתכ̇תגה. קאעדתין תחת כל תכ̇תגה לציראהא: וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ: וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא. תִּנְיָנָא לְרוּחַ צִפּוּנָא. עֶשְׂרִין דַּפִּין: ולגאנב אלמסכן אתאני. מן גהה̇ מהב̇ אשמאל. עשרין תכ̇תגה: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כָּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: וְאַרְבְּעִין סָמְכֵיהוֹן דִּכְסַף. תְּרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד. וּתְרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד: ולהא ארבעין קאעדה מן פצ̇ה. קאעדתין תחת כל תכ̇תגה: וּלְיַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה תַּעֲשֶׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים: וְלִסְיָפֵי מַשְׁכְּנָא מַעְרְבָא. תַּעֲבֵיד שִׁתָּא דַּפִּין: ופי מוכ̇ר אלמסכן גרבא. תצנע סת תכ̇אתג: וּשְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם: וּתְרֵין דַּפִּין תַּעֲבֵיד. לְזָוְיָת מַשְׁכְּנָא. בְּסוֹפְהוֹן: ותכ̇תגתין תצנע. פי רכ̇ני אלמסכן. פי זאויתין: וְיִהְיוּ תֹאֲמִם מִלְּמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאֶחָת כֵּן יִהְיֶה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת יִהְיוּ: וִיהוֹן מְכַוְּנִין מִלְרַע.

וכחדא

וּבִתְרָא. יְהוֹן מְכֻוְּנִין עַל רֵישֵׁיהוֹן.
בְּעִזְקְתָא חֲדָא. כֵּן יְהֵי לְתַרְוֵיהוֹן. לְתַרְתֵּין
זָוְיָן יְהוֹן: ותכון מעתדלה מן אספל.
וגמיעא תכון מעתדלה מן פוק. בחלקה
ואחדה. כדאך יכון לארכנין כלידהמא:
וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה
עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ
הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד:
וִיהוֹן תְּמָנְיָא דַפִּין. וְסַמְכֵיהוֹן דִּכְסַף. שִׁתַּת
עֲשַׂר סַמְכִין. תְּרֵין סַמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד.
וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד: פתציר תמאן
תכאתג. וקואעדהא מן פצה. סתה׳ עשר
קאעדה. קאעדתין תחת כל תכתגה:
וְעָשִׂיתָ בְרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי
צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד: וְתַעְבֵּיד עַבְרֵי
דְּאָעֵי שִׁטִּין. חַמְשָׁא. לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא
חַד: ואצנע אמהאג מן כשב אסנט.
כמסה. לתכאתג גאנב אלמסכן אואחד:
וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן
הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֶלַע
הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה: וְחַמְשָׁא עַבְרִין.
לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא. וְחַמְשָׁא
עַבְרִין. לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא. לְסוֹפְהוֹן
מַעְרְבָא: וכמסה אמהאג. לתכאתג
גאנב אמסכן אתאני. וכמסה אמהאג
לתכאתג גאנב אלמסכן. לזאויתין
פי אגרב: וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים
מַבְרִחַ מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה: וְעַבְרָא
מְצִיעָאָה בְּגוֹ דַפַּיָּא. מַעְבַּר. מִן סְיָפֵי
לְסְיָפֵי: ואלמהג אלאוסט פי גוף
אתכאתג. נאפד. מן אטרף אלי אטרף:
וְאֶת־הַקְּרָשִׁים תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם
תַּעֲשֶׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וְצִפִּיתָ אֶת
הַבְּרִיחִם זָהָב: וְיַת דַּפַּיָּא תַּחְפֵּי דַהֲבָא.
וְיַת עִזְקָתְהוֹן תַּעְבֵּיד דַּהֲבָא. אַתְרָא
לְעַבְרַיָּא. וְתַחְפֵּי יַת עַבְרַיָּא דַּהֲבָא:
וגשׁ אתכאתג בדהב. ואצנע חלקהא
מן דהב. מבאנא לאלאמהאג. וגשׁ
אלאמהאג איצא בדהב: וַהֲקֵמֹתָ

אֶת־הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאֵיתָ
בָּהָר: וּתְקִים יַת מַשְׁכְּנָא. כְּהִלְכְתֵיהּ.
דְּאִתַּחְזֵיתָא בְּטוּרָא: ואנצב אלמסכן.
כהיאתה. אלדי אוריתהא פי אלגבל:
ס וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן ה*
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב
יַעֲשֶׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים: וְתַעְבֵּיד פָּרֻכְתָּא.
דְּתַכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ
שְׁזִיר. עוֹבַד אוּמָן. יַעְבֵּיד יָתַהּ צוּרַת
כְּרוּבִין: ואצנע סגפא. מן אסמאנגון
וארגואן. וצבג קרמז ועשר משזור.
צנעה׳ חאדק. יצנעהא צוורא: וְנָתַתָּה
אֹתָהּ עַל־אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים מְצֻפִּים
זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב עַל־אַרְבָּעָה אַדְנֵי־כָסֶף:
וְתִתֵּין יָתַהּ. עַל אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין.
מְחוּפַן דַּהֲבָא. וָוֵיהוֹן דַּהֲבָא. עַל אַרְבְּעָא
סַמְכִין דִּכְסַף: ועלקה. עלי ארבעה
עמד מן סנט. מגשאה בדהב. וזראפינהא
דהב. עלי ארבעה קואעד מן פצה:
וְנָתַתָּה אֶת־הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים
וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֵת אֲרוֹן
הָעֵדוּת ד וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין
הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: וְתִתֵּין יָת
פָּרֻכְתָּא תְּחוֹת פּוּרְפַיָּא. וְתַעֵיל לְתַמָּן
מִגָּיו לְפָרֻכְתָּא. יָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא.
וְתַפְרֵישׁ פָּרֻכְתָּא לְכוֹן. בֵּין קוּדְשָׁא.
וּבֵין קֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא: ועלק אסגף תחת
אשציץ. וארכל הנאך מן דאכל
אסגף. צנדוק אשהאדה. ויפצל אסגף
לכם. בין אלקדס. ובין כואץ אלאקדאס:
וְנָתַתָּ אֶת־הַכַּפֹּרֶת עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת
בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: וְתִתֵּין יָת כָּפּוּרְתָּא.
עַל אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא. בְּקֹדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא:
ואגעל אלגשא. עלי צנדוק אשהאדה.
פי כואץ אלאקדאס: וְשַׂמְתָּ אֶת־
הַשֻּׁלְחָן מִחוּץ לַפָּרֹכֶת וְאֶת־הַמְּנֹרָה נֹכַח
הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה וְהַשֻּׁלְחָן
תִּתֵּן עַל־צֶלַע צָפוֹן: וּתְשַׁוֵּי יָת פָּתוֹרָא
מִבַּרָא לְפָרֻכְתָּא. וְיָת מְנָרְתָא לָקֳבֵיל

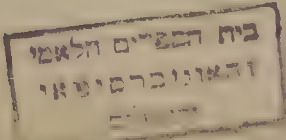
פתורא

חלק הדקדוק. ד) והבדילה הפרוכת. תיבת והבדילה מלרע שלא כמשפט. [מהרי"ב]:

פָּתוֹרָא. עַל סְטַר מַשְׁכְּנָא דָּרוֹמָא.
וּפָתוֹרָא. תִּתֵּין עַל סְטַר צִפּוּנָא: ואגעל
אלמאידה כארג אסגף. ואלמנארה
בחיאלהא. אלי גאנב אלמסכן אלגנובי.
ואלמאידה. אגעלהא אלי גאנב
אשמאל: וְעָשִׂיתָ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר
מַעֲשֵׂה רֹקֵם: וְתַעֲבֵיד פְּרָסָא לִתְרַע
מַשְׁכְּנָא. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי
וּבוּץ שְׁזִיר. עוֹבָד צַיָּיר: ואצנע סתרא
לבאב אלכבא. מן אסמאנגון וארגואן.
וצבג קרמז ועשר משזור. צנעה ראקם:
וְעָשִׂיתָ לַמָּסָךְ חֲמִשָּׁה עַמּוּדֵי שִׁטִּים
וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וְיָצַקְתָּ לָהֶם
חֲמִשָּׁה אַדְנֵי נְחֹשֶׁת: וְתַעֲבֵיד לִפְרָסָא.
חַמְשָׁא עַמּוּדֵי שִׁטִּין. וְתַחְפֵי יָתְהוֹן דַּהֲבָא.
וָוֵיהוֹן דַּהֲבָא. וְתַתֵּיךְ לְהוֹן. חַמְשָׁא סָמְכִין
דִּנְחָשָׁא: ואצנע לאסתר. כמסה עמד
מן סנט. וגשהא בדהב. וזראפינהא
דהב. וצג להא. כמסה קואעד מן
ז* נחאס: ס וְעָשִׂיתָ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ וְחָמֵשׁ
אַמּוֹת רֹחַב רָבוּעַ יִהְיֶה הַמִּזְבֵּחַ וְשָׁלֹשׁ
אַמּוֹת קֹמָתוֹ: וְתַעֲבֵיד יָת מַדְבְּחָא דְּאָעֵי
שִׁטִּין. חֲמֵישׁ אַמִּין אוּרְכָּא וַחֲמֵישׁ אַמִּין
פּוּתְיָא. מְרוּבַּע (מְרַבַּע) יְהֵי מַדְבְּחָא.
וּתְלָת אַמִּין רוּמֵיהּ: ואצנע מדבח
אלקראבין מן כשב אסנט. כמסה אדרע
טולה וכמסה אדרע ערצה. וליכון
מרבעא. ותלאתה אדרע סמכה: וְעָשִׂיתָ
קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע פִּנֹּתָיו מִמֶּנּוּ תִּהְיֶיןָ
קַרְנֹתָיו וְצִפִּיתָ אֹתוֹ נְחֹשֶׁת: וְתַעֲבֵיד
קַרְנוֹהִי. עַל אַרְבַּע זָוְיָתֵיהּ. מִנֵּיהּ יְהוֹיָן
קַרְנוֹהִי. וְתַחְפֵי יָתֵיהּ נְחָשָׁא: ואצנע
ארכאנה. עלי ארבע גהאתה. מנה תכון
ארכאנה. וגשה בנחאס: וְעָשִׂיתָ סִּירֹתָיו
ז* לְדַשְּׁנוֹ וְיָעָיו וּמִזְרְקֹתָיו וּמִזְלְגֹתָיו וּמַחְתֹּתָיו
לְכָל־כֵּלָיו תַּעֲשֶׂה נְחֹשֶׁת: וְתַעֲבֵיד

פְּסַכְתֵּירְוָתֵיהּ לְמִסְפֵּי קִטְמֵיהּ וּמַגְרוֹפְיָתֵיהּ
וּמִזְרְקוֹהִי. וְצִנּוֹרְיָתֵיהּ וּמַחְתְּיָתֵיהּ. לְכָל
מָנוֹהִי תַּעֲבֵיד נְחָשָׁא: ואצנע צנאנה
לרמאדה. ומגארפה וכראנבה.
ומנאשלה ומגאמרה. וגמיע אניתה
אצנעהא מן נחאס: וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִכְבָּר
מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת וְעָשִׂיתָ עַל־הָרֶשֶׁת
אַרְבַּע טַבְּעֹת נְחֹשֶׁת עַל אַרְבַּע קְצוֹתָיו:
וְתַעֲבֵיד לֵיהּ סְרָדָא. עוֹבָד מְצָדְתָּא
דִּנְחָשָׁא. וְתַעֲבֵיד עַל מְצָדְתָּא. אַרְבַּע
עִזְקָן דִּנְחָשָׁא. עַל אַרְבְּעָא סִטְרוֹהִי:
ואצנע לה סרדא. עלי צנעה אשבכה מן
נחאס. ואצנע עלי אשבכה. ארבע חלק
מן נחאס. פי ארבעה אטראפהא:
וְנָתַתָּה אֹתָהּ תַּחַת כַּרְכֹּב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמָטָּה
וְהָיְתָה הָרֶשֶׁת עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ: וְתִתֵּין
יָתַהּ. תְּחוֹת. סוֹבֵיבָא דְּמַדְבְּחָא מִלְּרַע.
וּתְהֵי מְצָדְתָּא. עַד פַּלְגוּת מַדְבְּחָא:
ואגעלהא. תחת שרגב אלמדבח מן
אספל. ותבלג אלי נצפה: וְעָשִׂיתָ
בַדִּים לַמִּזְבֵּחַ בַּדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ
אֹתָם נְחֹשֶׁת: וְתַעֲבֵיד אֲרִיחַיָּא לְמַדְבְּחָא.
אֲרִיחֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין וְתַחְפֵי יָתְהוֹן נְחָשָׁא:
ואצנע דהוקא לאלמדבח מן כשב אסנט.
וגשהא בנחאס: וְהוּבָא אֶת־בַּדָּיו
בַּטַּבָּעֹת וְהָיוּ הַבַּדִּים עַל־שְׁתֵּי צַלְעֹת
הַמִּזְבֵּחַ ה בִּשְׂאֵת אֹתוֹ: וְיֵעִיל (נ"א וְתַעִיל)
יָת אֲרִיחוֹהִי בְּעִזְקָתָא. וִיהוֹן אֲרִיחַיָּא.
עַל תְּרֵין. סִטְרֵי מַדְבְּחָא בְּמִטַּל יָתֵיהּ:
ואדכל אדהוק פי אלחלק. ותכון עלי
גאנבי אלמדבח ארא חמל: נְבוּב
לֻחֹת תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר הֶרְאָה אֹתְךָ
בָּהָר כֵּן יַעֲשׂוּ: חֲלִיל לוּחִין תַּעֲבֵיד
יָתֵיהּ. כְּמָא דְאַחְזִי יָתָךְ. בְּטוּרָא כֵּן
יַעְבְּדוּן: ואצנעה אלואחא מגווּפא.
כמא אורית פי אגבל כדאך יצנעו:
ס וְעָשִׂיתָ אֵת חֲצַר הַמִּשְׁכָּן לִפְאַת
נֶגֶב־תֵּימָנָה קְלָעִים לֶחָצֵר שֵׁשׁ מָשְׁזָר

חלק הדקדוק. ה) בשאת אתו. בא בשוא להקל על קריאת האל"ף כי משפטו על משקל האחרים חסרי הפ"א שאת ע"מ
גשת: (מהרי"ב)

מֵאָה בָאַמָּה אֹרֶךְ לַפֵּאָה הָאֶחָת: וְתַעְבֵּיד.
יָת דָּרַת מַשְׁכְּנָא. לְרוּחַ עֵיבַר דָּרוֹמָא.
סְרָדֵי לְדָרְתָא דְּבוּץ שְׁזִיר. מְאָה אַמִּין
אוּרְכָּא. לְרוּחָא חֲדָא: ואצנע צראדק
אלמסכן. מן גהה' מהב אלגנוב. קלוע
לאצראדק מן עשר משזור. מאיה' דראע
טולהא. לאלגהה אלואחדה: וְעַמֻּדָיו
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי
הָעַמֻּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף: וְעַמּוּדוֹהִי
עֶשְׂרִין. וְסָמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין דִּנְחָשָׁא. וָוֵי
עַמּוּדַיָּא. וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף: ועמדהא
עשרין. וקואעדהא עשרין מן נחאס.
וזראפין אלעמד. וטלאהא פצה: וְכֵן
לִפְאַת צָפוֹן בָּאֹרֶךְ קְלָעִים מֵאָה אֹרֶךְ
וְעַמֻּדָו עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת
וָוֵי הָעַמֻּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף: וְכֵן לְרוּחַ
צִפּוּנָא בְּאוּרְכָּא. סְרָדֵי מְאָה אוּרְכָּא.
וְעַמּוּדוֹהִי עֶשְׂרִין. וְסָמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין
דִּנְחָשָׁא. וָוֵי עַמּוּדַיָּא. וְכִבּוּשֵׁיהוֹן כְּסַף:
וכדאך פי גהה' אשמאל פי אטול. קלוע
טולהא מאיה' דראע. ועמדהא עשרין.
וקואעדהא עשרין מן נחאס. וזראפין
אלעמד. וטלאהא פצה: וְרֹחַב הֶחָצֵר
לִפְאַת־יָם קְלָעִים חֲמִשִּׁים אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם
עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרָה: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָא
לְרוּחַ מַעְרְבָא. סְרָדֵי חַמְשִׁין אַמִּין.
עַמּוּדֵיהוֹן עַשְׂרָא. וְסָמְכֵיהוֹן עַשְׂרָא:
וערץ אצראדק מן גהה' אלגרב. קלוע
כמסין דראע. עמדהא עשרה. וקואעדהא
עשרה: וְרֹחַב הֶחָצֵר לִפְאַת קֵדְמָה
מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה: וּפוּתְיָא דְּדָרְתָא.
לְרוּחַ. קִדּוּמָא מַדְנְחָא חַמְשִׁין אַמִּין:
וערץ אצראדק. מן גהה' אשרק כמסין
דראע: וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה קְלָעִים
לַכָּתֵף עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה:
וְחַמֵישׁ עַשְׂרֵי אַמִּין. סְרָדִין לְעִבְרָא.
עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא. וְסָמְכֵיהוֹן תְּלָתָא:
מנהא כמסה' עשר דראע לאלכתף.
ועמדהא תלאתה. וקואעדהא תלאתה:

וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה קְלָעִים
עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה:
וּלְעִבְרָא תִּנְיָנָא. חֲמֵישׁ עַשְׂרֵי סְרָדִין.
עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא. וְסָמְכֵיהוֹן תְּלָתָא:
ולאלכתף אלתאני. קלוע כמסה' עשר
דראע. ועמדהא תלאתה. וקואעדהא
תלאתה: וּלְשַׁעַר הֶחָצֵר מָסָךְ | עֶשְׂרִים
אַמָּה תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם עַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה
וְאַדְנֵיהֶם אַרְבָּעָה: וְלִתְרַע דָּרְתָא. פְּרָסָא
עֶשְׂרִין אַמִּין. דִּתְכַלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע
זְהוֹרִי. וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבָד צַיָּר. עַמּוּדֵיהוֹן
אַרְבְּעָא. וְסָמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָא: ולבאב
אצראדק. סתר טולה עשרין דראע.
מן אסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז. ועשר
משזור צנעה' ראקם. ולה עמד ארבעה.
וקואעדה ארבעה: כָּל־עַמּוּדֵי הֶחָצֵר
סָבִיב מְחֻשָּׁקִים כֶּסֶף וָוֵיהֶם כָּסֶף וְאַדְנֵיהֶם
נְחֹשֶׁת: כָּל עַמּוּדֵי דָּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר
מְכוּבְּשִׁין כְּסַף. וָוֵיהוֹן כְּסַף. וְסָמְכֵיהוֹן
דִּנְחָשָׁא: גמיע עמד אצראדק
מסתדירא מטלייה פצה. וזראפינהא
פצה. וקואעדהא מן נחאס:
אֹרֶךְ הֶחָצֵר מֵאָה בָאַמָּה וְרֹחַב | חֲמִשִּׁים
בַּחֲמִשִּׁים וְקֹמָה חָמֵשׁ אַמּוֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר
וְאַדְנֵיהֶם נְחֹשֶׁת: אוּרְכָּא דְּדָרְתָא מְאָה
אַמִּין. וּפוּתְיָא חַמְשִׁין בְּחַמְשִׁין. וְרוּמָא.
חֲמֵישׁ אַמִּין דְּבוּץ שְׁזִיר. וְסָמְכֵיהוֹן
דִּנְחָשָׁא: טול אצראדק מאיה' דראע.
וערצה כמסין באלכמסין. וסמכה כמסה'
אדרע מן עשר משזור. וקואעדהא מן
נחאס: לְכֹל כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן בְּכֹל עֲבֹדָתוֹ
וְכָל־יְתֵדֹתָיו וְכָל־יִתְדֹת הֶחָצֵר נְחֹשֶׁת:
לְכֹל מָנֵי מַשְׁכְּנָא. בְּכֹל פּוּלְחָנֵיהּ. וְכָל
סִכּוֹהִי. וְכָל סִכֵּי דָּרְתָא דִּנְחָשָׁא: וסאיר
אניה' אלמסכן. אתי פי גמיע כדמתה.
וגמיע אותאדה. ואותאד אצראדק מן
נחאס: צ"ו פי' סל"ו סימן ומפטירין וה' נתן חכמה לשלמה
במלכים א' סי' ה': ס ור"ג למנחת שבת וב' וה' וְאַתָּה

*) ועמדיו קרי

תצוה | את־בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד: ואת. תפקיד ית בני ישראל. ויסבון לך. משח זיתא דכיא. כתישא לאנהרא. לאדלקא בוציניא תדירא: ואנת פמר בני אסראיל. באן יאתוך בדהן זית צאף. מדקוק לאלאצאה. לתסרג בה אסרג דאימא: באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על־העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד־בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל: במשכן זמנא מברא לפרוכתא דעל סהדותא. יסדר יתיה אהרן ובנוהי. מרמשא עד צפרא קדם יי. קים עלם לדריהון. מן בני ישראל: פי כבא אלמחצר פי כארג אסגף אדי עלי אשהאדה. ינצדה הרון ובניה. מן אלעשי אלי אצבח בין ידי אלה. רסם אדהר לאגיאלהם. מן בני אסראיל:

ס ואתה הקרב אליך את־אהרן אחיך ואת־בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו־לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן: ואת. קריב לותך ית אהרן אחוך וית בנוהי עמיה. מגו בני ישראל לשמשא קדמי. אהרן. נדב ואביהוא. אלעזר ואיתמר בני אהרן: ואנת איצא קדם אליך הרון אכיך ובניה מעה. מן בין בני אסראיל ליאמו לי. הרון. נדב ואביהוא. אלעזר ואיתמר בניה: ועשית בגדי־קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת: ותעביד לבושי קודשא לאהרן אחוך. ליקר ולתושבחא: ואצנע תיאב קדס להרון אכיך. לכראמה ופכר: ואתה תדבר אל־כל־חכמי־לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את־בגדי אהרן לקדשו לכהנו־לי: ואת. תמליל עם כל חכימי לבא. דאשלימית עמהון רוח חכמא. ויעבדון. ית לבושי אהרן. לקדשותיה לשמשא קדמי: ואנת כלם כל חכים אלקלב. אדי אכמלת פיה עלם רוח אלחכמה. אן יצנעו תיאב הרון. לתקדסה ויאם לי: ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי־קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו־לי: ואלין לבושיא דיעבדון. חושנא ואיפודא ומעילא. וכתונין מרמצן מצנפן והמינין. ויעבדון לבושי קודשא. לאהרן אחוך. ולבנוהי לשמשא קדמי: והדה אתיאב אדי יצנעוהא. ברנה וצדרה וממטר. ותוניה מושאה ועמאמה וזנאר. ויצנעו תיאב קדס. להרון אכיך. ולבניה ליאמו לי: והם יקחו את־הזהב ואת־התכלת ואת־הארגמן ואת־תולעת השני ואת־השש: ואנון יסבון ית דהבא. וית תכלא וית ארגוונא. וית צבע זהורי וית בוצא: והם יאכדו אדהב. ואלאסמאנגון ואלארגואן. ואצבג אלקרמז ואלעשר: פ

ועשו את־האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב: ויעבדון ית איפודא. דהבא. תכלא וארגונא. צבע זהורי. ובוץ שזיר עובד אומן: ויצנעו אצדרה. מן דהב ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז. ועשר משזור צנעה חאדק: שתי כתפת חברת יהיה־לו אל־שני קצותיו וחבר: תרין כתפין מלפפן. יהון ליה. על תרין סטרוהי ויתלפף: ולהא גיבאן מכיטאן. תכון עלי טרפיהא: וחשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר: והמין תקוניה דעלוהי. כעובדוהי מניה יהי. דהבא תכלא וארגונא. וצבע זהורי ובוץ שזיר: ושפשג אצדרה אדי עליהא. כצנעתהא יכון מתלהא. מן דהב ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשר משזור: ולקחת את־שתי אבני־שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל: ותסב. ית תרתין אבני בורלא. ותגלוף עליהון

שמהת

חלק הדקדוק א) שמן זית זך. בקמץ (רי"ב):

שְׁמֹהֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וכֹּד חגרי אבלור. ואנקש עליהמא. אסמא בני איסראיל׃ שִׁשָּׁה מִשְּׁמֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם׃ שִׁתָּא מִשְּׁמָהָתְהוֹן. עַל אַבְנָא חֲדָא. וְיָת שְׁמָהָת. שִׁתָּא דְּאִשְׁתְּאָרוּ. עַל אַבְנָא תִּנְיֵיתָא כְּתוֹלְדָתְהוֹן׃ סתה מנהא. עלי׳ אחגר ואחדה. ואסתה אלאסמא אלבאקיה. עלי׳ אחגר אתאניה כתיאלידהם׃ ב מַעֲשֵׂה חָרַשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ עוֹבָד אוּמָּן אֶבֶן טָבָא. כְּתָב מְפָרַשׁ כִּגְלָף דְּעִזְקָא. תִּגְלוֹף יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא. עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מְשַׁקְּעָן. מְרַמְּצָן בִּדְהַב תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן׃ צנעה׳ כרט אלגוהר. כנקש אלכאתם. תנקש עלי׳ אלחגארה. אסמא בני אסראיל. ואצנעהא. תחיט בהא עיון מן דהב׃ וְשַׂמְתָּ אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים ג עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן׃ וּתְשַׁוֵּי יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא. עַל כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא. אַבְנֵי דוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהָתְהוֹן. קֳדָם יי׳. עַל תְּרֵין כִּתְפוֹהִי לְדוּכְרָנָא׃ ותציר אלחגרין פי גיבי אצדרה. חגארה׳ דכרא לבני אסראיל. ויחמל הרון אסמאיהם. בין ידי אלה. עלי׳ כתפיה דכרא׃ ס

וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת זָהָב׃ וְתַעֲבֵיד מְרַמְּצָן דִּדְהַב׃ ואצנע עיון מן דהב׃ וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר מִגְבָּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת וְנָתַתָּה אֶת־שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת עַל־הַמִּשְׁבְּצֹת׃ וְתַרְתֵּין תִּכִּין דִּדְהַב דְּכֵי. מַתְחֲמָן. תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן עוֹבַד גְּדִילוּ. וְתִתֵּין. יָת תִּכַּיָּא גְּדִילָתָא עַל מְרַמְּצָתָא׃ וסלסלתין מן דהב כאץ. מעתדלתין תצנעהמא צנעה׳ צפר. ועלק אסלסלתין אמצפורתין עלי׳ אלעיון׃ ס

וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ׃ וְתַעֲבֵיד. חֹשֶׁן דִּינָא עוֹבַד אוּמָּן. כְּעוֹבַד אֵיפוֹדָא תַּעְבְּדִנֵּיהּ. דַּהֲבָא. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי. וּבוּץ שְׁזִיר תַּעֲבֵיד יָתֵיהּ׃ ואצנע ברנה מהיאה צנעה׳ חארק. כצנעה׳ אצדרה. מן דהב ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז. ועשר משזור תצנעהא׃ רָבוּעַ יִהְיֶה כָּפוּל זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ׃ מְרַבַּע (מְרוּבַּע) יְהֵי עִיף. זַרְתָּא אוּרְכֵּיהּ וְזַרְתָּא פוּתְיֵהּ׃ וליכון מרבעא מצאעפא. טולה שבר וערצה שבר׃ וּמִלֵּאתָ בוֹ מִלֻּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אָבֶן טוּר אֹדֶם פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד׃ וְתַשְׁלֵים בֵּיהּ אַשְׁלָמוּת אַבְנָא. אַרְבְּעָא סִדְרִין דְּאֶבֶן טָבָא. סִדְרָא קַדְמָאָה. סָמְקָן יָרְקָן וּבָרְקָן. סִדְרָא חַד׃ ואנצם פיה. ארבעה סטור מן נצם אגוהר. אסטר אלאול יאקות אחמר. וזמרד ואצפר׃ וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֹפֶךְ סַפִּיר ד וְיָהֲלֹם׃ וְסִדְרָא תִּנְיָנָא. אִזְמַרַגְדִּין (אִזְמַרַגְדִּין) שַׁבְזֵיז וְסַבְהֲלוֹם׃ ואסטר אתאני. כחלי ומהא ובהרמאן׃ וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה׃ וְסִדְרָא תְּלִיתָאָה. קַנְכֵּירֵי טַרְקְיָא וְעֵין עִגְלָא׃ ואסטר אתאלת. גזע ב*
וסבג ופירוזג׃ וְהַטּוּר הָרְבִיעִי ה תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם וְיָשְׁפֵה מְשֻׁבָּצִים זָהָב יִהְיוּ בְּמִלּוּאֹתָם׃ וְסִדְרָא רְבִיעָאָה. כְּרוּם יַמָּא וּבוּרְלָא וּפַנְתֵּירֵי. מְרַמְּצָן בִּדְהַב. יְהוֹן בְּאַשְׁלָמוּתְהוֹן׃ ואסטר אראבע. אזרק ובלור ויסף. ותכון מעיינה בדהב פי

נצאכודא

חלק הדקדוק. ב) מעשה חרש. תיבת חרש תאר ובסמוך הריש פתוחה מן הדגושים [מהרי"ב]. ולולי הריש היה רגוש לכן לא תשתנה תנועתו בסמיכות כמשפט כל הדגושים: ג) על כתפת האפד. הפ"א רפה בכל התיגאן וכן כולהו דלקמן: ד) ויהלם. הה"א בקמ"ץ ‑חטף בכל התיגאן: ה) תרשיש ושהם וישפה. הפ"א רפה בכל התיגאן וכולהו שארא. וכתב רד"ק כי הקמץ רחב והשו"א נע ושכך קבלו קריאתה, ע"ש בס׳ חלק הדקדוק וכ"כ הר"י ן׳ מלך והיה לך לאות תיבת ישפה שביחזקאל כ"ח שבא שופר ביוד כי היא בטעם זקף ולא כן כאן שבאה באתנח ולעולם כי קריאתן שוה:

נֹאמהא: וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶיןָ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ תִּהְיֶיןָ לִשְׁנֵי עָשָׂר שָׁבֶט: וְאַבְנַיָּא. יְהוֹיָן. עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תַּרְתָּא עַשְׂרֵי עַל שְׁמָהָתְהוֹן. כְּתָב מְפָרַשׁ כִּגְלָף דְּעִזְקָא גְּבַר עַל שְׁמֵיהּ. יְהוֹיָן. לִתְרֵי עֲשַׂר שִׁבְטִין: ולתכון אלחגארה עלי׳ אסמא בני אסראיל. אד הי אתׂני׳ עשר נציר אסמאיאהם. כנקש אלכׂאתם אסם כׄל ואחד עלי׳ חגרה. תכון לאתׂני׳ עשר סבט: וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן ו שַׁרְשְׁתֹת גַּבְלֻת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר: וְתַעְבֵּיד עַל חוּשְׁנָא. תִּכִּין מְתַחֲמָן עוֹבָד גְּדִילוּ. דִּדְהַב דְּכֵי: ואצנע לאבדנה. סלסלתין מעתדלה צנעה׳ צׂפר. מן דׂהב כׂאץ: וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן: וְתַעְבֵּיד עַל חוּשְׁנָא. תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וְתִתֵּין. יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא. עַל תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא: ואצנע להא חלקתין מן דׂהב. ואגעלהמא פי טרפיהא: וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת אֶל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן: וְתִתֵּין. יָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דִּדְהַב. עַל תַּרְתֵּין עִזְקָתָא. בִּסְטְרֵי חוּשְׁנָא: ועלק צׂפירתי ﭏדׂהב. עלי׳ אלחלקתין. ﭏתי פי טרפי אלבדנה: וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת וְנָתַתָּה עַל־כִּתְפוֹת הָאֵפֹד אֶל־מוּל פָּנָיו: וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּעַל תְּרֵין סִטְרוֹהִי. תִּתֵּין עַל תַּרְתֵּין מְרַמְּצָתָא. וְתִתֵּין. עַל כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא לָקֳבֵיל אַפּוֹהִי: וטרפי ﭏצׂפירתין ﭏאכׂרתין. תעלקהמא עלי׳ אלעיון. פתציר עלי׳ גׄיבי ﭏצדרה מן מקדמהא: וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְשַׂמְתָּ אֹתָם עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפֹד בָּיְתָה: וְתַעְבֵּיד. תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וּתְשַׁוֵּי יָתְהוֹן. עַל תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא. עַל סִפְתֵיהּ. דִּלְעִבְרָא דְּאֵיפוֹדָא לְגָיו:

ואצנע איצׂא חלקתין מן דׂהב. ואגעלהמא פי טרפי אלבדנה. פי חאשיתהא. ﭏתי אלי׳ גאנב ﭏצדרה מן דאכׂל: וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּה אֹתָם עַל־שְׁתֵּי כִתְפוֹת הָאֵפוֹד מִלְּמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הָאֵפוֹד: וְתַעְבֵּיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וְתִתֵּין יָתְהוֹן. עַל תְּרֵין כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא מִלְּרַע מִלְּקֳבֵיל אַפּוֹהִי. לָקֳבֵיל בֵּית לוֹפֵי. מֵעִלָּוֵי. לְהִמְיַן אֵיפוֹדָא: ואצנע איצׂא חלקתין מן דׂהב. ואגעלהמא באזא גׄיבי ﭏצדרה מן אספל ממׄא ילי וגההא. אמאם תׄיפהא. פוק שפשגהא: וְיִרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָו* אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפוֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת לִהְיוֹת עַל־חֵשֶׁב הָאֵפוֹד וְלֹא־יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפוֹד: וְיַחְדוּן יָת חוּשְׁנָא. מֵעִזְקָתֵיהּ. לְעִזְקָת אֵיפוֹדָא בְּחוּטָא דִּתְכֵילְתָא. לְמִהְוֵי עַל הִמְיַן אֵיפוֹדָא. וְלָא יִתְפָּרַק חוּשְׁנָא. מֵעִלָּוֵי אֵיפוֹדָא: ויחבׂכו אלבדנה. מן חלקהא אלי׳ חלק ﭏצדרה בסלך מן אסמאנגוני. חתׄא תציר פוק שפשגהא. ולא תזול מנהא: וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל־לִבּוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לְזִכָּרֹן לִפְנֵי־יְהוָה תָּמִיד: וְיִטּוֹל אַהֲרֹן. יָת שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן דִּינָא. עַל לִבֵּיהּ בְּמֵיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא. לְדוּכְרָנָא קֳדָם יי׳ תְּדִירָא: ויחמל הרון אסמא בני אסראיל. פי אלבדנה אלמהׄיאה. עלי׳ צדרה פי דכׂולה אקדס. דׂכרא בין ידי אלה דאימא: וְנָתַתָּ אֶל־חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים וְהָיוּ עַל־לֵב אַהֲרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־מִשְׁפַּט בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־לִבּוֹ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד: וְתִתֵּין בְּחֹשֶׁן דִּינָא. יָת אוּרַיָּא וְיָת תּוּמַּיָּא. וִיהוֹן עַל לִבָּא דְּאַהֲרֹן. בְּמֵיעֲלֵיהּ לִקֳדָם יי׳. וְיִטּוֹל אַהֲרֹן. יָת דִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לִבֵּיהּ. קֳדָם יי׳ תְּדִירָא: ואגעל פי אלבדנה אלמהׄיאה.

חלק הדקדוק. ו) שרשת גבלת. השו״א שבריש נע מפני הגעיא שבשי״ן וכ״ה בכל התיגאן; *) מטבעתיו קרי

אלאנואר ואצחאיח. ותכון עלי׳ צדר
הרון. פי דכולה בין ידי אלה. ויחמל הרון
היאה׳ בני אסראיל עלי׳ צדרה. בין ידי
אלה דאימא: ס *וְעָשִׂיתָ אֶת־
מְעִיל הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת: וְתַעְבֵּיד.
יָת מְעִיל אֵיפוֹדָא גְּמִיר תִּכְלָא: ואצנע
ממטר אלצדרה. גמלתה מן
אסמאנגון: וְהָיָה פִי־רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שָׂפָה
יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַחְרָא
יִהְיֶה־לּוֹ לֹא יִקָּרֵעַ: וִיהֵי פּוּמֵּיהּ כְּפִיל
לְגַוֵּיהּ. תּוֹרָא. יְהֵי מַקַּף לְפוּמֵּיהּ סְחוֹר
סְחוֹר עוֹבָד מָחֵי. כְּפוּם שִׁרְיָן. יְהֵי לֵיהּ
דְּלָא יִתְבְּזַע: ויכון פאה אלדי הו ראסה
פי וסטה. וחאשיה תחיט בה מסתדירא
צנעה׳ חאיך. כפם אדרע. יציר לה ללא
יכתרק: וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלָיו רִמֹּנֵי תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל־שׁוּלָיו סָבִיב
וּפַעֲמֹנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב: וְתַעְבֵּיד עַל
שִׁפּוֹלוֹהִי. רִמּוֹנֵי תִּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע
זְהוֹרִי. עַל שִׁפּוֹלוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר. וְזַגִּין
(וזוגין) דִּדְהַב. בֵּינֵיהוֹן סְחוֹר סְחוֹר: ואצנע
פי דילה. רמאמין מן אסמאנגון וארגואן
וצבג קרמז. פי דילה מסתדירא. וגלאגל
מן דהב. פי מא בינהם מסתדירא: פַּעֲמֹן
זָהָב וְרִמּוֹן פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמּוֹן עַל־שׁוּלֵי
הַמְּעִיל סָבִיב: זַגָּא (זוגא) דִּדְהַבָא וְרִמּוֹנָא.
זַגָּא (זוגא) דִּדְהַבָא וְרִמּוֹנָא. וְעַל שִׁפּוֹלֵי מְעִילָא
סְחוֹר סְחוֹר: גלגל מן דהב ורמאנה גלגל מן
דהב ורמאנה. פי דיל אלממטר מסתדירא:
וְהָיָה עַל־אַהֲרֹן לְשָׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ
אֶל־הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת:
וִיהֵי עַל אַהֲרֹן לְשַׁמָּשָׁא. וְיִשְׁתְּמַע קָלֵיהּ.
בְּמֵיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא. לִקְדָם יי׳. וּבְמִפְּקֵיהּ
וְלָא יְמוּת: ויכון עלי׳ הרון אד יכדם.
ויסמע צותה. פי דכולה אלי׳ אלקדס.
בין ידי אלה. ופי כרוגה ולא יהלך:
ס *וְעָשִׂיתָ צִּיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ
עָלָיו פִּתּוּחֵי חֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְתַעְבֵּיד
צִיצָא דִּדְהַב דְּכֵי. וְתִגְלוֹף עֲלוֹהִי כְּתַב
מְפָרַשׁ. קֹדֶשׁ לַיי׳: ואצנע עצאבה מן

דהב כאץ. ואנקש עליהא בנקש
אלכאתם. קדש ליי׳: וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל־
פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־הַמִּצְנָפֶת אֶל־מוּל
פְּנֵי־הַמִּצְנֶפֶת יִהְיֶה: וּתְשַׁוֵּי יָתֵיהּ עַל *ג
חוּטָא דִּתְכִלְתָּא. וִיהֵי עַל מַצְנַפְתָּא. לָקֳבֵיל
אַפֵּי מַצְנַפְתָּא יְהֵי: ושדהא בסלך מן
אסמאנגון. ותכון דון אלעמאמה מן
מקדמהא: וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא
אַהֲרֹן אֶת־עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל־מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה
עַל־מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה:
וִיהֵי עַל בֵּית עֵינוֹהִי דְּאַהֲרֹן. וְיִטּוֹל אַהֲרֹן
יָת עֲוָיַת קוּדְשַׁיָּא. דִּיקַדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
לְכָל מַתְּנָת קוּדְשֵׁיהוֹן. וִיהֵי עַל בֵּית
עֵינוֹהִי תְּדִירָא. לְרַעֲוָא לְהוֹן קֳדָם יי׳:
ותכון עלי׳ גבהה׳ הרון. אד יכתגפר ען
דנוב אלאקדאס. אלדי יקדסהא בני
אסראיל. לגמיע עטאיאהם ואקדאסהם.
פתכון עלי׳ גבהתה דאימא. לירתצא
ענהם בין ידי אלה: וְשִׁבַּצְתָּ הַכְּתֹנֶת
שֵׁשׁ וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה
מַעֲשֵׂה רֹקֵם: וּתְרַמֵּץ כִּתּוּנָא דְּבוּצָא.
וְתַעְבֵּיד מַצְנַפְתָּא דְּבוּצָא. וְהִמְיָן תַּעְבֵּיד
עוֹבָד צַיָּיר: וושׁ אתוניה מן עשר. ואצנע
אלעמאמה מן עשר. ואזנאר תצנעה
צנעה׳ ראקם: וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻתֳּנֹת
וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה
לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: וְלִבְנֵי אַהֲרֹן
תַּעְבֵּיד כִּתּוּנִין. וְתַעְבֵּיד לְהוֹן הִמְיָנִין.
וְקוֹבְעִין תַּעְבֵּיד לְהוֹן. לִיקָר וּלְתוּשְׁבְּחָא:
ולבני הרון תצנע תואניא. ואצנע להם
זנאנירא. וקלאנסא תצנע להם. לכראמה
ופכר: וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ
וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת־
יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְכִהֲנוּ־לִי: וְתַלְבֵּישׁ
יָתְהוֹן יָת אַהֲרֹן אֲחוּךְ. וְיָת בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ.
וּתְרַבֵּי יָתְהוֹן. וּתְקָרֵיב יָת קוּרְבָּנְהוֹן. *ד
וּתְקַדֵּישׁ יָתְהוֹן וִישַׁמְּשׁוּן קֳדָמָי: ואלבסהמא
הרון אכיך. ובניה מעה. ואמסחהם.
ואכמל ואגבהם. וקדסהם ויאמו לי:

וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי־בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר
עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם יִהְיוּ׃ וַעֲבֵיד
לְהוֹן מִכְנְסִין דְּבוּץ. לְכַסָּאָה בְּשַׂר עֶרְיָא.
מֵחַרְצִין וְעַד יַרְכָן יְהוֹן׃ ואצנע להם
סראויל מן עשר. לתגטי מן אבדאנהם
אסוה. מן אלחקוין אלי ארכבתין תכון׃
וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם ׀ אֶל־אֹהֶל
מוֹעֵד ו) אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת
בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא־יִשְׂאוּ עָוֺן וָמֵתוּ חֻקַּת עוֹלָם
לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וִיהוֹן עַל אַהֲרֹן וְעַל
בְּנוֹהִי. בְּמֵיעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. אוֹ
בְמִקְרַבְהוֹן לְמַדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא בְקוּדְשָׁא.
וְלָא יְקַבְּלוּן חוֹבָא וְלָא יְמוּתוּן. קְיָם עָלַם.
לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי׃ פתכון עלי הרון
ובניה. פי דכולהם אלי קבה אלמחצ׳ר.
ופי תקדמהם אלי אלמדבח ליכ׳דמו פי
אלקדס. ולא יחמלו ענה וזרא פיהלכון.
רסם אדהר. לה ולנסלה מן בעדה׃
ס וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָהֶם ה̇
לְקַדֵּשׁ אֹתָם לְכַהֵן לִי לְקַח פַּר אֶחָד בֶּן־
בָּקָר וְאֵילִם שְׁנַיִם תְּמִימִם׃ וְדֵין פִּתְגָּמָא.
דְּתַעְבֵּיד לְהוֹן. לְקַדָּשָׁא יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא
קֳדָמַי. סַב. תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי. וְדִכְרִין
תְּרֵין שַׁלְמִין׃ והדא אלאמר. אלדי תצנעה
להם. לתקדסהם ליאמו לי. כ׳ד רתא מן
אלבקר. וכבשין צחיחין׃ וְלֶחֶם מַצּוֹת
וְחַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת
מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן סֹלֶת חִטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃
וּלְחֵים פַּטִּיר. וּגְרִיצָן פַּטִּירָן דְּפִילָן בִּמְשַׁח.
וְאֶסְפּוֹגִין פַּטִּירִין דִּמְשִׁיחִין בִּמְשַׁח. סֹלֶת
דְּחִטִּין תַּעְבֵּיד יָתְהוֹן׃ וכבזפטיר. וגראדק
פטיר מלתות בדהן. ורקאק פטיר
ממסוח בדהן. מן סמיד אחנטה תצנעהא׃
וְנָתַתָּ אוֹתָם עַל־סַל אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם
בַּסָּל וְאֶת־הַפָּר וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם׃ וְתִתֵּין
יָתְהוֹן עַל סַלָּא חַד. וּתְקָרֵיב יָתְהוֹן בְּסַלָּא.
וְיָת תּוֹרָא. וְיָת תְּרֵין דִּכְרִין׃ ואגעלהמא
פי סלה ואחדה. וקדמהמא פיהא. מע

ארתא ואלכבשין׃ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
תַּקְרִיב אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם
בַּמָּיִם׃ וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵיב.
לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא. וְתַסְחֵי יָתְהוֹן בְּמַיָּא׃
וקדם הרון ובניה. אלי באב קבה
אלמחצ׳ר. ואגסלהם באלמא׃ וְלָקַחְתָּ
אֶת־הַבְּגָדִים וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת־אַהֲרֹן אֶת־
הַכֻּתֹּנֶת וְאֵת מְעִיל הָאֵפֹד וְאֶת־הָאֵפֹד
וְאֶת־הַחֹשֶׁן וְאָפַדְתָּ לוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃
וְתִסַּב יָת לְבוּשַׁיָּא. וְתַלְבֵּישׁ יָת אַהֲרֹן יָת
כִּתּוּנָא. וְיָת מְעִיל אֵיפוֹדָא. וְיָת אֵיפוֹדָא
וְיָת חוּשְׁנָא. וְתַתְקֵין לֵיהּ. בְּהִמְיָן אֵיפוֹדָא׃
וכ׳ד אתיאב. ואלבס הרון אתוניה.
ואממטר ואצדרה ואלבדנה. ואשדדה
בשפשגהא׃ וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ
וְנָתַתָּ אֶת־נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּצְנָפֶת׃
וּתְשַׁוֵּי מִצְנֶפְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ. וְתִתֵּין יָת
כְּלִילָא דְּקוּדְשָׁא עַל מִצְנַפְתָּא׃ וציר
אלעמאמה עלי ראסה. ואגעל תאג
אלקדס דון אלעמאמה׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־
שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ וּמָשַׁחְתָּ
אֹתוֹ׃ וְתִסַּב יָת מִשְׁחָא דִּרְבוּתָא. וּתְרִיק
עַל רֵישֵׁיהּ. וּתְרַבֵּי יָתֵיהּ׃ וכ׳ד מן דהן
אלמסח. וצב עלי ראסה. ואמסחה׃
וְאֶת־בָּנָיו תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כֻּתֳּנֹת׃ וְיָת
בְּנוֹהִי תְּקָרֵיב. וְתַלְבֵּישִׁנּוּן כִּתּוּנִין׃ ת׳ם
קדם בניה. ואלבסהם תואניא׃ וְחָגַרְתָּ
אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם
מִגְבָּעֹת וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם
וּמִלֵּאתָ יַד־אַהֲרֹן וְיַד־בָּנָיו׃ וּתְזָרֵיז יָתְהוֹן
הֶמְיָנִין אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי. וְתַתְקֵין לְהוֹן קוֹבְעִין.
וּתְהֵי לְהוֹן. כְּהוּנְּתָא לִקְיָם עָלַם. וּתְקָרֵיב
קוּרְבָּנָא דְאַהֲרֹן וְקוּרְבָּנָא דִבְנוֹהִי׃
ואשדדהם בזנאניר הרון ובניה. וקלדהם
קלאנסא. פתציר להם אמאמה רסם
אדהר. ואכמל ואגב הרון וואגב בניה׃
וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְסָמַךְ
אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר׃

ותקריב

חלק הדקדוק. ו) או בגשתם אל המזבח. תיבת המזבח בפשטא אחת בחית והיא מלרע. וכ״כ א״ת שכ״ה בספרי ספרד ע״ש בפ׳ לך לך׃

וּתְקָרֵיב יָת תּוֹרָא. לִקְדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא.
וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי. יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ
תּוֹרָא: וקדם ארת'. בין ידי כבא אלמחצ'ר.
ויסנד הרון ובניה. אידיהם עלי' ראסה:
וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד: וְתִכּוֹס יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ. בִּתְרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא: ואדבחה בין ידי אלה. ענד
באב כבא אלמחצ'ר: וְלָקַחְתָּ מִדַּם הַפָּר
וְנָתַתָּה עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶךָ וְאֶת־
כָּל־הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְתִסַּב
מִדְּמָא דְתוֹרָא. וְתִתֵּין. עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא
בְּאֶצְבְּעָךְ. וְיָת כָּל דְּמָא תִּשְׁפּוֹךְ. לִיסוֹדָא
דְּמַדְבְּחָא: וכד מן דמה. ואגעלה עלי'
ארכאן אלמדבח באצבעך. וצב באקיה
ענד אסאסה: וְלָקַחְתָּ אֶת־כָּל־הַחֵלֶב
הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב ח וְאֵת הַיֹּתֶרֶת עַל־
הַכָּבֵד וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר
עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה: וְתִסַּב. יָת כָּל
תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא. וְיָת חֲצַר דְּעַל
כַּבְדָּא. וְיָת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָן. וְיָת תַּרְבָּא
דַּעֲלֵיהוֹן. וְתַסֵּיק לְמַדְבְּחָא: וכד מנה
גמיע את'רב אלמגטי אלגוף. וזאידה'
אלכבד ואלכלותין. ואשחם אלד'י
עליהמא. וקתר ד'אלך עלי' אלמדבח:
וְאֶת־בְּשַׂר הַפָּר וְאֶת־עֹרוֹ וְאֶת־פִּרְשׁוֹ
תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה חַטָּאת הוּא:
וְיָת בְּשַׂר תּוֹרָא וְיָת מַשְׁכֵּיהּ וְיָת אוּכְלֵיהּ.
תּוֹקֵיד בְּנוּרָא. מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא. חַטָּאתָא
הוּא: ולחם ארת' וגלדה ופרתה. אחרקה
בנאר כ'ארג אלעסכר. לאנה דכוה:
ט וְאֶת־הָאַיִל הָאֶחָד תִּקָּח וְסָמְכוּ אַהֲרֹן
וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל: וְיָת
דִּכְרָא חַד תִּסַּב. וְיִסְמְכוּן. אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי.
יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דִּכְרָא: ת'ם קדם
אחד אלכבשין. ויסנד הרון ובניה.
אידיהם עלי' ראסה: וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הָאָיִל
וְלָקַחְתָּ אֶת־דָּמוֹ וְזָרַקְתָּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

וְתִכּוֹס יָת תּוֹרָא. וְתִסַּב יָת דְּמֵיהּ. וְתִזְרוֹק
עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: ואדבחה. וכד
מן דמה. ורשה עלי' אלמדבח מסתדירא:
וְאֶת־הָאַיִל תְּנַתֵּחַ לִנְתָחָיו וְרָחַצְתָּ קִרְבּוֹ
וּכְרָעָיו וְנָתַתָּ עַל־נְתָחָיו וְעַל־רֹאשׁוֹ: וְיָת
דִּכְרָא. תְּפַלֵּיג לְאֵבְרוֹהִי. וּתְחַלֵּיל גַּוֵּיהּ
וּכְרָעוֹהִי. וְתִתֵּין עַל אֵבְרוֹהִי וְעַל רֵישֵׁיהּ:
ועצה אעצאא. ואגסל גופה ואכארעה.
ואצפהא עלי' אעצאה וראסה: וְהִקְטַרְתָּ
אֶת־כָּל־הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא לַיהוָה
רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה הוּא: וְתַסֵּיק יָת
כָּל דִּכְרָא לְמַדְבְּחָא. עֲלָתָא הוּא קֳדָם יְיָ.
לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא. קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ הוּא:
וקתרה עלי' אלמדבח. לאנה צעידה
ללה. מקבול מרצי. קרבאן הו ללה:
וְלָקַחְתָּ אֵת הָאַיִל הַשֵּׁנִי וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו
אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל: וְתִסַּב. יָת
דִּכְרָא תִּנְיָנָא. וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי. יָת
יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דִּכְרָא: ת'ם קדם אלכבש
אלת'אני. ויסנד הרון ובניה. אידיהם עלי'
ראסה: וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הָאַיִל וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ
וְנָתַתָּה עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן אַהֲרֹן וְעַל־תְּנוּךְ
אֹזֶן בָּנָיו הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדָם הַיְמָנִית
וְעַל־בֹּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וְזָרַקְתָּ אֶת־הַדָּם
עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְתִכּוֹס יָת דִּכְרָא.
וְתִסַּב מִדְּמֵיהּ וְתִתֵּין. עַל רוּם אוּדְנָא
דְּאַהֲרֹן. וְעַל רוּם אוּדְנָא דִּבְנוֹהִי דְּיַמִּינָא.
וְעַל אִלְיוֹן יְדֵהוֹן דְּיַמִּינָא. וְעַל אִלְיוֹן
רַגְלֵהוֹן דְּיַמִּינָא. וְתִזְרוֹק יָת דְּמָא. עַל
מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: ואדבחה. וכד מן
דמה ואגעלה. עלי' גצ'רוף אד'ן הרון.
ועלי' גצ'רוף אד'אן בניה אליאמן. ועלי'
אבהאם אידיהם אליאמן. ועלי' אבהאם
ארגלהם אליאמן. ורש באקי אלדם.
עלי' אלמדבח מסתדירא: וְלָקַחְתָּ מִן־
הַדָּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וּמִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְהִזֵּיתָ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־בְּגָדָיו וְעַל־בָּנָיו וְעַל־
בגדי

חלק הדקדוק. ח) ואת היותרת על הכבד. תיבת ואת בסגול ומקף בכל התיגאן: ט) ואת האיל וכו' וסמכו אהרן וכו'. תיבת אהרן שבפסוק זה בספרים שלנו חסר. אבל במסורת הדפוס מלא. וטעם זה לא ראיתיו למה מלא. אבל לפי הספרים שלנו מצאתי טעם בחסרון שם אהרן בכל אהרן חסר וי"ו למה אינו דין שיהא של משה חסר ושל אהרן מלא. ע"כ. ופליאה נשגבה בעיני היא זו. ולפ"ז אין לכתבם בספרי התורות כי אם חסר עד שיערה עלינו רוח. [מהרי"ב]:

בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ [י] וְקָדַשׁ הוּא וּבְגָדָיו וּבָנָיו וּבִגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ׃ וְתִסַּב. מִן דְּמָא דְּעַל מַדְבְּחָא וּמִמִּשְׁחָא דִרְבוּתָא. וְתַדֵּי עַל אַהֲרֹן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי. וְעַל בְּנוֹהִי. וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ. וְיִתְקַדַּשׁ הוּא וּלְבוּשׁוֹהִי. וּבְנוֹהִי. וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ תֹּם כֹּד מן דם אלדי עלי׳ אלמדבח ומן דהן אמסוחיה. ואנצח עלי׳ הרון ועלי׳ תיאבה. ועלי׳ בניה. ותיאב בניה מעה. ויתקדס הו ותיאבה. ובניה ותיאב בניה מעה׃ וְלָקַחְתָּ מִן־הָאַיִל הַחֵלֶב וְהָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב׀ הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֵת׀ שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין כִּי אֵיל מִלֻּאִים הוּא׃ וְתִסַּב מִן דִּכְרָא. תַּרְבָּא וְאַלְיְתָא. וְיָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא. וְיָת חֲצַר כַּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָן. וְיָת תַּרְבָּא דַּעֲלֵיהוֹן. וְיָת שָׁקָא דְיַמִּינָא. אֲרֵי. דְּכַר קוּרְבָּנַיָּא הוּא׃ וכֹד מן אלכבש. אתרב ואליה. ואתרב אלמגטי אגוף. וזאידה׳ אלכבד ואלכלותין. ואלשחם אדי עליהמא. וזסאק אלאימן. לאנה כבש אלכמאל׃ וְכִכַּר לֶחֶם אַחַת [יא] וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד מִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה׃ וּפִתָּא דִלְחֵים חֲדָא. וּגְרִיצְתָּא דִלְחֵים מְשַׁח. חֲדָא וְאֶסְפּוֹג חַד. מִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא. דִּקְדָם יי׳׃ ורגיף ואחד מן כל נוע מן אלכבז. וגרדקה ואחדה ממסוחה בדהן. ורקאקה ואחדה. מן סל אלפטיר. אדי בין ידי אלה׃ וְשַׂמְתָּ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וּתְשַׁוֵּי כּוֹלָּא. עַל יְדָא דְאַהֲרֹן. וְעַל יְדָא דִבְנוֹהִי. וּתְרִים יָתְהוֹן. אֲרָמָא קֳדָם יי׳׃ ואגעל אלכל. עלי׳ ידי הרון ובניה. וחרך דאלך. תחריכא בין ידי אלה׃ וְלָקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה עַל־הָעֹלָה [יב] לְרֵיחַ נִיחוֹחַ לִפְנֵי יְהוָה אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה׃ וְתִסַּב יָתְהוֹן מִידְהוֹן. וְתַסֵּיק לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא. לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יי׳. קוּרְבָּנָא הוּא קֳדָם יי׳׃ וכדה מן אידיהם. וקתרה עלי׳ אלמדבח מע צעידה. מקבול מרצ׳י בין ידי אלה. קרבאן הו ללה׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־הֶחָזֶה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהֵנַפְתָּ אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ לְמָנָה׃ וְתִסַּב יָת חַדְיָא. מִדְּכַר קוּרְבָּנַיָּא דְּלְאַהֲרֹן. וּתְרִים יָתֵיהּ. אֲרָמָא קֳדָם יי׳. וִיהֵי לָךְ לְחָלָק׃ וכֹד אלקץ. מן כבש אלכמאל אדי להרון. וחרכה תחריכא בין ידי אלה. ויכון לך נציבא׃ וְקִדַּשְׁתָּ אֵת׀ חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרָם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו׃ וּתְקַדֵּישׁ. יָת חַדְיָא דַאֲרָמוּתָא. וְיָת שָׁקָא דְאַפְרָשׁוּתָא. דְּאִתָּרַם וּדְאִתַּפְרַשׁ. מִדְּכַר קוּרְבָּנַיָּא. מִדִּלְאַהֲרֹן וּמִדִּלְבְנוֹהִי׃ וקדס קץ אתחריך. וסאק ארפיעה. אדי חרך ואדי רפע. מן כבש אלכמאל. אדי להרון ובניה׃ וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְחָק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הוּא וּתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם תְּרוּמָתָם לַיהוָה׃ וִיהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי לִקְיָם עָלַם. מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הוּא. וְאַפְרָשׁוּתָא. יְהֵי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קוּדְשֵׁיהוֹן. אַפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם יי׳׃ פיציר להרון ובניה רסם אדהר. מן בני אסראיל. כמא אנהם רפיעה. כדאלך יכונא רפיעה מן בני ישראל מן דבאיח סלאמתהם. המא רפיעתהם ללה׃ וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו לְמָשְׁחָה בָהֶם וּלְמַלֵּא־בָם אֶת־יָדָם׃ וּלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דְּלְאַהֲרֹן. יְהוֹן לִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי. לְרַבָּאָה בְהוֹן. וּלְקָרָבָא בְהוֹן יָת קוּרְבָּנְהוֹן׃ ותיאב אלקדס אדי להרון. תכון לבניה מן בעדה. ימסחון בהא. ויכמל בהא ואגבהם׃ שִׁבְעַת יָמִים

ילבשם

חלק הדקדוק. י) וקדש הוא ובגדיו, תיבת וקדש לרע: יא) וחלת לחם שמן. הויו בגעיא בכל ס"ת והירושלמים: יב) לריח ניחוח, תיבת ניחוח בפשטא אחת והיא מלרע וזו היא שיטת ספרי ספרד והירושלמים והרב א"ת ז"ל. ובקצת תיגאן בתרי פשטי וליתא:

יג ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבא
אל־אהל מועד לשרת בקדש: שבעא
יומין. ילבשנון כהנא. תחותוהי מבנוהי.
דייעול. למשכן זמנא לשמשא בקודשא:
סבעה' איאם. ילבסהם אלאמאם. בעדה
מן בניה. פיצלח. אן ידכ'ל אלי' כבא
אלמחצ'ר יכ'דם פי אלקדס: ואת איל
המלאים תקח ובשלת את־בשרו במקם
קדש: וית. דכר קורבניא תסב.
ותבשיל ית בשריה באתר קדיש: וכ'ד
כבש אלכמאל. ואנצ'ג לחמה פי מוצ'ע
מקדס: ואכל אהרן ובניו את־בשר
האיל ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל
מועד: וייכול אהרן ובנוהי ית בשר
דכרא. וית לחמא דבסלא. בתרע משכן
זמנא: ויאכל הרון ובניה לחם אלכבש. מע
אלכ'בז אלדי פי אלסל. ענד באב כבא
אלמחצ'ר: ואכלו אתם אשר כפר בהם
למלא את־ידם לקדש אתם וזר לא־
יאכל כי־קדש הם: וייכלון יתהון
דאתכפר בהון. לקרבא ית קורבנהון
לקדשא יתהון. וחילוני לא ייכול ארי
קודשא אנון: ויאכלהם אלדי אסתגפר
בהם. ליכמל ואגבהם ליקדסהם. ואגנבי
לא יאכל אד' הם קדסא: ואם־יותר
מבשר המלאים ומן־הלחם עד־הבקר
ושרפת את־הנותר באש לא יאכל כי־
קדש הוא: ואם ישתאר. מבשר
קורבניא. ומן לחמא עד צפרא. ותוקיד
ית דאשתאר בנורא. לא יתאכיל ארי
קודשא הוא: ואן תבקא מן לחם
אלכמאל. ומן אלכ'בז אלי' אצבאח.
פאחרק אלבאקי באלנאר. ולא יוכל אד'
הו קדסא: ועשית לאהרן ולבניו ככה
ככל אשר־צויתי אתכה שבעת ימים
תמלא ידם: ותעביד. לאהרן ולבנוהי
כדין. ככל דפקידית יתך. שבעא יומין
תקריב קורבנהון: ואצנע להרון ובניה
כד'אך. כגמיע מא אמרתך. סבעה'
איאם תכמל ואגבהם: ופר חטאת
תעשה ליום על־הכפרים וחטאת על־
המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו
לקדשו: ותורא דחטאתא. תעביד
ליומא על כפוריא. ותדכי ית (על)
מדבחא. בכפרותך עלוהי. ותרבי יתיה
לקדשותיה: ורת' אד'כוה. תצנעה כל
יום לאלגפראן. פתד'כי אלמד'בח.
ותסתגפר ענה. ותמסחה לתקדסה:
שבעת ימים תכפר על־המזבח וקדשת
אתו והיה המזבח קדש קדשים כל־
הנגע במזבח יקדש: שבעא יומין. תכפר
על מדבחא. ותקדיש יתיה. ויהי מדבחא
קדש קודשין. כל דיקרב במדבחא
יתקדש: סבעה' איאם. תסתגפר ענה
ותקדסה. ויציר אלמד'בח מן כ'ואץ
אלאקדאס. כל מן דנא בה תקדס:
ו* ס וזה* אשר תעשה על־המזבח
כבשים בני־שנה שנים ליום תמיד:
ודין. דתעביד על מדבחא. אמרין בני
שנא. תרין ליומא תדירא: והד'א מא
תקרבה עלי' אלמד'בח. חמלין אבני
סנה. פי כל יום דאימא: את־הכבש
האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים: ית אמרא חד
תעביד בצפרא. וית אמרא תנינא.
תעביד בין שמשיא: אחדהמא
באלגדאה. ואלאכ'ר בין אלגרובין:
ועשרן סלת בלול בשמן כתית רבע
ההין ונסך רביעת ההין יין לכבש האחד:
ועשרונא סולתא. דפיל במשח כתישא
רבעות הינא. ונסכא. רבעות הינא
חמרא. לאמרא חד: ועשר אלויבה
סמד. מלתות ברבע קסט מן דהן זית
אמדקוק. ומזאג רבע קסט כ'מר. מע
כל חמל: ואת הכבש השני תעשה בין
הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה־
לה

חלק הדקדוק. יג) ילבשם הכהן. בא מחובר ע"ד כנוי העבר והראוי ילבשם. ובא קמץ גדול תחת קמץ קטן [הרי"ב]:

לה לריח ניחח אשה ליהוה: וית אמרא תנינא. תעביד בין שמשיא. כמנחת צפרא וכנסכה תעביד לה. לאתקבלא ברעוא. קורבנא קדם יי׳: ואדא קרבת אלתאני בין אלגרובין. פכהדייה׳ אלגדאה ומזאגהא תצנע להא. פיציר מקבולא מרציא. קרבאנא ללה: עלת תמיד לדרתיכם פתח־אהל־מועד לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם: עלת תדירא לדריכון. בתרע משכן זמנא קדם יי׳. דאזמן מימרי לכון תמן. למללא עמך תמן: צעידה דאימא לאגיאלכם. ענד באב כבא אלמחצר בין ידי אללה. אלדי אחאצרכם הנאך. ואכאטבך תם: ונעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי: ואזמין מימרי תמן לבני ישראל. ואתקדש ביקרי: ואדא חאצרת תם לבני אסראיל. תקדס אלבית בנורי: וקדשתי את־אהל מועד ואת־המזבח ואת־אהרן ואת־בניו אקדש לכהן לי: ואקדיש. ית משכן זמנא וית מדבחא. וית אהרן וית בנוהי. אקדיש לשמשא קדמי: וקדסת בה כבא אלמחצר ואלמדבח. וקדסת הרון ובניה ליאמו לי: ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלהים: ואשרי שכינתי. בגו בני ישראל. ואהוי להון לאלה: ואסכן נורי פי מא בין בני אסראיל. ואכון להם אלאהא: וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים[יד]לשכני בתוכם אני יהוה אלהיהם: וידעון. ארי אנא יי׳ אלההון. דאפיקית יתהון. מארעא דמצרים לאשראה שכינתי ביניהון. אנא יי׳ אלההון: ויעלמון אני אלה רבהם. אלדי אכרגתהם מן בלד מצר לאסכן נורי פי מא בינהם. אנא אלה רבהם אפי בראלך: פ

ז ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו: ותעביד מדבחא לאקטרא עלוהי קטרת בוסמין. דאעי שטין תעביד יתיה: ואצנע מדבח לתבכיר אלבכור. מן כשב אלסנט תצנעה: אמה ארכו ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים קמתו ממנו קרנתיו: אמתא אורכיה. ואמתא פותייה מרבע (מרובע) יהי. ותרתין אמין רומיה. מניה קרנוהי: טולה דראע. וערצה דראע יכון מרבעא. וסמכה דראעין. מנה ארכאנה: וצפית אתו זהב טהור את־גגו ואת־קירתיו סביב ואת־קרנתיו ועשית לו זר זהב סביב: ותחפי יתיה דהב דכי. ית אגריה וית כותלוהי. סחור סחור וית קרנוהי: ותעביד ליה. זיר דדהב סחור סחור: וגשה בדהב כאלץ. סטחה וחיטאנה. מסתדירא וארכאנה. ואצנע לה. זיגא מן דהב מסתדירא: ושתי טבעת זהב תעשה־לו | מתחת לזרו על שתי צלעתיו תעשה על־שני צדיו והיה לבתים לבדים לשאת אתו בהמה: ותרתין עזקן דדהב. תעביד ליה מלרע לזיריה. על תרתין זויתיה. תעביד על תרין סטרוהי. ויהי לאתרא לאריחיא. למטל יתיה בהון: וחלקתין מן דהב. תצנעהמא לה מן דון זיגה. פי גהאתיה. כדאך עלי׳ גאנביה. תכון מכאנא לאלדהוק. ליחמל בהא: ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב: ותעביד ית אריחיא דאעי שטין. ותחפי יתהון דהבא: ואצנע אלדהוק מן כשב אלסנט. וגשהא בדהב: ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על־ארן העדת לפני הכפרת אשר על־העדת אשר אועד לך שמה: ותתין יתיה קדם פרוכתא. דעל ארונא דסהדותא. קדם כפורתא. דעל סהדותא. דאזמין מימרי לך תמן: ואגעלה בין ידי אלסגף. אלדי עלי׳ צנדוק אלשהאדה. בין ידי אלגשא. אלדי עלי׳ אלשהאדה. אלדי אחאצרך הנאך: והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר

בבקר

בַּבֹּ֗קֶר ⁽טו⁾ בְּהֵיטִיב֛וֹ אֶת־הַנֵּרֹ֖ת יַקְטִירֶֽנָּה׃ וְיִקְטַר עֲלוֹהִי. אַהֲרֹן קְטֹרֶת בּוּסְמִין. בִּצְפַר בִּצְפַר. בְּאַתְקָנוּתֵיהּ. יָת בּוֹצִינַיָּא יַקְטְרִנַּהּ׃ ויבכ̇ר עליה. הרון בכ̇ור אצ̇מוג̇. פי כל גדאה. אד̇א אצלח בה אסרג̇ בכ̇ר בה׃ וּבְהַעֲלֹ֨ת אַהֲרֹ֧ן אֶת־הַנֵּרֹ֛ת בֵּ֥ין הָעַרְבַּ֖יִם יַקְטִירֶ֑נָּה קְטֹ֧רֶת תָּמִ֛יד לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה לְדֹרֹתֵיכֶֽם׃ וּבְאַדְלָקוּת אַהֲרֹן יָת בּוֹצִינַיָּא. בֵּין שִׁמְשַׁיָּא יַקְטְרִנַּהּ. קְטֹרֶת בּוּסְמִין תְּדִירָא. קֳדָם יְיָ לְדָרֵיכוֹן׃ וכד̇אלך אד̇א אסרג̇ אסרג̇. בין אלג̇רובין בכ̇ר בה. בכ̇ורא דאימא. בין ידי אלה לאג̇יאלכם׃ לֹא־תַעֲל֥וּ עָלָ֛יו קְטֹ֥רֶת זָרָ֖ה וְעֹלָ֣ה וּמִנְחָ֑ה וְנֵ֕סֶךְ לֹ֥א תִסְּכ֖וּ עָלָֽיו׃ לָא תַסְּקוּן עֲלוֹהִי. קְטֹרֶת בּוּסְמִין נוּכְרָאִין וַעֲלָתָא וּמִנְחָתָא. וְנִסְכָּא. לָא תְנַסְּכוּן עֲלוֹהִי׃ לא תבכ̇רו עליה. בכ̇ורא ג̇ריבא ולא צעידה ולא הדייה. ומזאג̇א. לא תרשו עליה׃ וְכִפֶּ֤ר אַהֲרֹן֙ עַל־קַרְנֹתָ֔יו אַחַ֖ת בַּשָּׁנָ֑ה מִדַּ֞ם חַטַּ֣את הַכִּפֻּרִ֗ים אַחַ֤ת בַּשָּׁנָה֙ יְכַפֵּ֤ר עָלָיו֙ לְדֹרֹ֣תֵיכֶ֔ם קֹֽדֶשׁ־קָֽדָשִׁ֥ים ה֖וּא לַיהוָֽה׃ וִיכַפַּר אַהֲרֹן עַל קַרְנוֹהִי. חֲדָא בְּשַׁתָּא. מִדַּם חַטַּאת כִּפּוּרַיָּא. חֲדָא בְּשַׁתָּא יְכַפַּר עֲלוֹהִי לְדָרֵיכוֹן. קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא קֳדָם יְיָ׃ ויסתג̇פר הרון ענד ארכאנה. מרה פי אסנה. מן דם ד̇כוה̇ יום אלג̇פראן. מרה פי אסנה יסתג̇פר ענדה לאג̇יאלכם. מן כ̇ואץ̇ אלאקדאס הו ללה׃

קי"א פיסוקים סימן מיכא"ל ומפטירין אתה בן אדם הגד ביחזקאל סימן מ"ג פ גג"ת למנחת שבת וב' וה'

וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תם כלם אלה מוסי תכלימא׃ כִּ֣י תִשָּׂ֞א אֶת־רֹ֣אשׁ בְּנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֮ לִפְקֻדֵיהֶם֒ וְנָ֨תְנ֜וּ אִ֣ישׁ כֹּ֧פֶר נַפְשׁ֛וֹ לַיהוָ֖ה בִּפְקֹ֣ד אֹתָ֑ם וְלֹא־יִהְיֶ֥ה בָהֶ֛ם נֶ֖גֶף בִּפְקֹ֥ד אֹתָֽם׃ אֲרֵי תְקַבֵּיל. יָת חוּשְׁבַּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיָנֵיהוֹן. וְיִתְּנוּן. גְּבַר פּוּרְקַן נַפְשֵׁיהּ. קֳדָם יְיָ כַּד תִּמְנֵי יָתְהוֹן. וְלָא יְהֵי בְהוֹן. מוֹתָא כַּד תִּמְנֵי יָתְהוֹן׃ אד̇א חצלת ג̇מלה̇ בני אסראיל עלי̇ עדדהם. פליעט כל רג̇ל פדא נפסה ללה אד̇א אחציתהם. ולא יחל בהם ובא ענד ד̇אלך׃ זֶ֣ה׀ יִתְּנ֗וּ כָּל־הָעֹבֵר֙ עַל־הַפְּקֻדִ֔ים מַחֲצִ֥ית הַשֶּׁ֖קֶל בְּשֶׁ֣קֶל הַקֹּ֑דֶשׁ עֶשְׂרִ֤ים גֵּרָה֙ הַשֶּׁ֔קֶל מַחֲצִ֣ית הַשֶּׁ֔קֶל תְּרוּמָ֖ה לַיהוָֽה׃ דֵּין יִתְּנוּן. כָּל דְּעָבַר עַל מִנְיָנַיָּא. פַּלְגוּת סִלְעָא בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. עֶשְׂרִין מָעִין סִלְעָא. פַּלְגוּת סִלְעָא. אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ הד̇א מא יעטי כל מן ג̇אז עליה אלעדד. נצף מת̇קאל במת̇קאל אלקדס. עשרין דאנק אלמת̇קאל. נצפה רפיעה ללה׃ כֹּ֗ל הָעֹבֵר֙ עַל־הַפְּקֻדִ֔ים מִבֶּ֛ן עֶשְׂרִ֥ים שָׁנָ֖ה וָמָ֑עְלָה יִתֵּ֖ן תְּרוּמַ֥ת יְהוָֽה׃ כֹּל. דְּעָבַר עַל מִנְיָנַיָּא. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. יִתֵּין אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ כל מן ג̇אז עליה אלעדד. מן אבן עשרין סנה וצאעדא. פהו יעטי רפיעה ללה׃ הֶעָשִׁ֣יר לֹֽא־יַרְבֶּ֗ה וְהַדַּל֙ לֹ֣א יַמְעִ֔יט מִֽמַּחֲצִ֖ית הַשָּׁ֑קֶל לָתֵת֙ אֶת־תְּרוּמַ֣ת יְהוָ֔ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃ דְּעַתִּיר לָא יַסְגֵּי. וּדְמִסְכֵּן לָא יַזְעַר. מִפַּלְגוּת סִלְעָא. לְמִתַּן יָת אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ. לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתְכוֹן׃ אלמיסר לא יכת̇ר. ואלפקיר לא יקלל. מן נצף אלמת̇קאל. פאעטו רפיעה ללה. וכפרו ען אנפסכם׃ וְלָקַחְתָּ֞ אֶת־כֶּ֣סֶף הַכִּפֻּרִ֗ים מֵאֵת֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְנָתַתָּ֣ אֹת֔וֹ עַל־עֲבֹדַ֖ת אֹ֣הֶל מוֹעֵ֑ד וְהָיָה֩ לִבְנֵ֨י יִשְׂרָאֵ֤ל לְזִכָּרוֹן֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה לְכַפֵּ֖ר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶֽם׃ וְתִסַּב יָת כְּסַף כִּפּוּרַיָּא. מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִתֵּין יָתֵיהּ. עַל פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא. וִיהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדוּכְרָנָא קֳדָם יְיָ. לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתְכוֹן׃ וכד̇ פצ̇ה̇ אלג̇פראן. מן בני אסראיל. ואצרפה לכ̇דמה̇ כ̇בא אלמחצ̇ר. ויכון לבני אסראיל ד̇כרא בין ידי אלה. וכפארה ען אנפסכם׃ פ

ובין

חלק הדקדוק. טו) בהיטיבו את־הנרות יקטירנה. תיבת בהיטיבו בהביר לא במארכה בכל ס"ת והירושלמים וכ"ב א"ת ז"ל:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תֹ֗ם כלם אלה מוסי׳
תכלימא׃ וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ
נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל־מוֹעֵד
וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם׃ וְתַעְבֵּיד.
כִּיּוֹרָא דִּנְחָשָׁא. וּבְסִיסֵיהּ דִּנְחָשָׁא לְקִדּוּשׁ.
וְתִתֵּין יָתֵיהּ. בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא.
וְתִתֵּין תַּמָּן מַיָּא׃ ואצנע חוץ מן נחאס.
ומקעדה מן נחאס לאלגסל. ואגעלה בין
כבא אלמחצר ואלמדבח. ואגעל פיה
מאא׃ וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־
יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם׃ וִיקַדְּשׁוּן. אַהֲרֹן
וּבְנוֹהִי מִנֵּיהּ. יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן׃
ויגסל הרון ובניה מנה. אידיהם וארגלהם׃
בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא
יָמֻתוּ ׳א אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת
לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה׃ בְּמֵיעַלְהוֹן. לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא. יְקַדְּשׁוּן מַיָּא וְלָא יְמוּתוּן. אוֹ
בְמִקְרַבְהוֹן לְמַדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא. לְאַסָּקָא
קוּרְבָּנָא קֳדָם יי׳׃ פי דכולהם אלי׳ כבא
אלמחצר. יגסלון באלמא ולא יהלכון.
ופי תקדמהם אלי׳ אלמדבח ליכדמו.
ויקתרו קרבאן ללה׃ וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם
וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־
עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם׃ וִיקַדְּשׁוּן. יְדֵיהוֹן
וְרַגְלֵיהוֹן וְלָא יְמוּתוּן. וּתְהֵי לְהוֹן קְיָם
עָלַם. לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי לְדָרֵיהוֹן׃ ויגסלון
אידיהם וארגלהם ולא יהלכון. ויכון להם
רסם אדהר. לה ולבניה לאגיאלהם׃ פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תֹ֗ם כלם אלה מוסי׳
תכלימא׃ וְאַתָּה קַח־לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ
מָר־דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְּמָן־בֶּשֶׂם
מַחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם וּקְנֵה־בֹשֶׂם
חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם׃ וְאַתְּ סַב לָךְ בּוּסְמִין
רֵישָׁא. מֵירָא דָכְיָא מַתְקַל חֲמֵישׁ מְאָה.
וְקִנְּמָן בְּשַׂם פַּלְגוּתֵיהּ מַתְקַל מָאתַן
וְחַמְשִׁין. וּקְנֵי בוּסְמָא מַתְקַל מָאתַן
וְחַמְשִׁין׃ ואנת פכד לך מן רוס אלאטיאב.
מן אלמסך אלכאץ כמס מאיה׳ מתקאל.
ומן אלעוד אלטי״ב מתל נצפה מאיתין
וכמסין. ומן קצב אדרירה מאיתין
וכמסין איצא׃ וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁמֶן זַיִת הִין׃ וּקְצִיעֲתָא. מַתְקַל
חֲמֵישׁ מְאָה (סִלְעִין) בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. וּמְשַׁח
זֵיתָא מְלֵי הִינָא׃ ומן אלקסט. כמס
מאיה׳ מתקאל במתקאל אלקדס. ומן
דהן אזיתון מל אלקסט׃ וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ
שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ רֹקַח מִרְקַחַת מַעֲשֵׂה
רֹקֵחַ שֶׁמֶן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יִהְיֶה׃ וְתַעְבֵּיד
יָתֵיהּ. מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא. בּוּסַם מְבוּסָּם
עוֹבַד בּוּסְמָנוּ. מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא יְהֵי׃
ואצנע דאלך. דהן מסח אלקדס. עטרא
מעטרא צנעה׳ עטאר. כדאך יכון דהן
מסח אלקדס׃ וּמָשַׁחְתָּ בוֹ אֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֵת אֲרוֹן הָעֵדֻת׃ וּתְרַבֵּי בֵיהּ יָת
מַשְׁכַּן זִמְנָא. וְיָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא׃
ואמסח בה כבא אלמחצר. וצנדוק
אשהאדה׃ וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
וְאֶת־הַמְּנֹרָה וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֵת מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת׃ וְיָת פָּתוּרָא וְיָת כָּל מָנוֹהִי. וְיָת
מְנָרְתָא וְיָת מָנַהָא. וְיָת מַדְבְּחָא דִקְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא׃ ואלמאידה וגמיע אניתהא.
ואלמנארה ואניתהא. ומדבח אלבכור׃
וְאֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־
הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ׃ וְיָת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא וְיָת
כָּל מָנוֹהִי. וְיָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃
ומדבח אצעידה וגמיע אניתה. ואלחוץ
ומקעדה׃ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וּתְקַדֵּישׁ
יָתְהוֹן. וִיהוֹן קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין. כָּל דְּיִקְרַב
בְּהוֹן יִתְקַדַּשׁ׃ וקדסהם. ויכונו מן כואץ
אלאקדאס. כל מן דנא בהם תקדס׃
וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּמְשָׁח וְקִדַּשְׁתָּ
אֹתָם לְכַהֵן לִי׃ וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי
תְּרַבֵּי. וּתְקַדֵּישׁ יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי׃
ואמסח הרון ובניה. וקדסהם ליאמו לי׃
וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן

משחת

חלק הדקדוק. או אי בגשתם אל המזבח בפשטא אחת והיא לרע בכל ס״ת והירושלמיים והיא שיטת ר״ם לונזאנו ז״ל.

משחת־קדש יהיה זה לי לדרתיכם:
ועם בני ישראל תמליל למימר. משח.
רבות קודשא יהי דין. לי (נ"י קדמי)
לדריכון: ומר בני אסראיל קאילא. יכון
הדא לכם. דהן מסח אלקדס לאגיאלכם:
על־בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא
תעשו כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם:
על בשרא דאנשא לא יתסך. ובדמותיה.
לא תעבדון כותיה. קודשא הוא. קודשא
יהי לכון: עלי' בדן אי' אנסאן לא ידהן
מנה. ובהיאתה. לא תצנעו מתלה. וכמא
הו קדס. כדאך קדסא יכון לכם: איש
אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על־
זר ונכרת מעמיו: גבר דיבסם דכותיה.
ודיתין מניה על חילוני. וישתיצי מעמיה:
אי' אנסאן תעטר כמתלה. או געל מנה
עלי' אגנבי. ינקטע מן קומה: ס ויאמר
יהוה אל־משה קח־לך סמים נטף ושחלת
וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה:
ואמר יי' למשה סב לך בוסמין. נטופא
וטופרא והלבונתא. בוסמין ולבונתא
דכיתא. מתקל במתקל יהי: וקאל אלה
למוסי' כד לך צמוגא. מנהא מסתכא
ואצפאר טיב ומאיעה. צמוג מע לבאן
דכי. אגזא מתסאויה: ועשית אתה
קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור
קדש: ותעביד יתה קטרת בוסמין.
בוסם עובד בוסמנו. מערב דכי לקודשא:
ואצנעה בכורא. עטרא צנעה' עטאר.
מטרא מטהרא מקדסא: ושחקת ממנה
הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל
מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים
תהיה לכם: ותשחוק מנה ותדיק. ותתין
מנה. קדם סהדותא במשכן זמנא.
דאזמין מימרי לך תמן. קדש קודשין
תהי לכון: ותסחק מנהא דקיקא. ואגעל
מנהא. חדא אשהאדה פי כבא אלמחצר.
חית אהאצרך הנאך. ויכון לכם מן כואץ
אלאקדאס: והקטרת אשר תעשה
במתכנתה לא תעשו לכם קדש תהיה

לך ליהוה: וקטורת בוסמין דתעביד.
בדמותה. לא תעבדון לכון. קודשא.
תהי לך קדם יי': ואלבכור אדי תצנעה.
בהיאתה לא תצנעו לכם. קדסא יכון
לכם. כמא הו ללה: איש אשר־יעשה
כמוה להריח בה ונכרת מעמיו: גבר.
דיעביד דכותה לארחא בה. וישתיצי
מעמיה: אי' אנסאן צנע מתלה ליתבכר
בה. ינקטע מן קומה: ס וידבר
יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי' עם
משה למימר: הם כלם אלה מוסי'
תכלימא: ראה קראתי בשם בצלאל
בן־אורי בן־חור למטה יהודה: חזי
דרביתי בשום. בצלאל. בר אורי בר חור
לשבטא דיהודה: אנצר קד שרפת אסם
בצלאל. אבן אורי אבן חור מן סבט
יהודה: ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה
ובתבונה ובדעת ובכל־מלאכה:
ואשלימית עמיה רוח מן קדם יי'.
בחכמה. ובסוכלתנו ובמדע ובכל עבידא:
ואכמלת פיה עלמא מן ענד אלה. בחכמה.
ופהם ומערפה בגמיע אצנאיע: לחשב
מחשבת לעשות בזהב ובכסף ובנחשת:
לאלפא אומנון (נ"י אומנן). למעבד.
בדהבא ובכספא ובנחשא: והאדק
באלמהן. בצנעה' אדהב ואפצה ואנחאס:
ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ
לעשות בכל־מלאכה: ובאומנות אבן
טבא. לאשלמא ובנגרות אעא. למעבד
בכל עבידא: ובכרט אלגוהר. לאנצאם
ונגר אלכשב. ועמל סאיר אצנאיע:
ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן־
אחיסמך למטה־דן ובלב כל־חכם־לב
נתתי חכמה ועשו את כל־אשר צויתך:
ואנא הא יהבית עמיה. ית אהליאב. בר
אחיסמך לשבטא דדן. ובלב כל חכימי
לבא יהבית חכמתא. ויעבדון. ית כל
דפקידתך: ואנא פקד צממת אליה.
אהליאב אבן אחיסמך מן סבט דן. ופי
קלב כל חכים קד געלת הכמה. פיצנעו.

גמיע מא אמרתך בה: את אהל מועד
ואת־הארן לעדת ואת־הכפרת אשר
עליו ואת כל־כלי האהל: ית משכן
זמנא. וית ארונא לסהדותא. וית כפורתא
דעלוהי. וית כל מני משכנא: כבא
אלמחצר. ואצנדוק לאשהאדה. ואלגשא
אלדי עליה. וסאיר אניה' אלכבא: ואת־
השלחן ואת־כליו ואת־המנרה הטהרה
ואת־כל־כליה ואת מזבח הקטרת: וית
פתורא וית מנוהי. וית מנרתא דכיתא
וית כל מנהא. וית מדבחא דקטרת
בוסמיא: ואלמאידה ואניתהא. ואמנארה
אטאהרה וגמיע אניתהא. ומדבח אבכור:
ואת־מזבח העלה ואת־כל־כליו ואת־
הכיור ואת־כנו: וית מדבחא דעלתא
וית כל מנוהי. וית כיורא וית בסיסיה:
ומדבח אצעידה וגמיע אניתה. ואלחוץ
ומקעדה: ואת בגדי השרד ואת־בגדי
הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו
לכהן: וית לבושי שמושא. וית לבושי
קודשא לאהרן כהנא. וית לבושי בנוהי
לשמשא: ותיאב אלושי. ותיאב אלקדס
להרון אלאמאם. ותיאב בניה לאאמאמה:
ואת שמן המשחה ואת־קטרת הסמים
לקדש ככל אשר־צויתך יעשו: וית
משחא דרבותא. וית קטרת בוסמיא
לקודשא. ככל דפקידתך יעבדון: ודהן
אלמסח. ובכור אצמוג לאלקדס. כגמיע
מא אמרתך יצנעון: פ

ב ויאמר יהוה אל־משה לאמר: ואמר יי'
למשה למימר: וקאל אלה למוסי קאילא:
ואתה דבר אל־בני ישראל לאמר אך
את־שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני
וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני יהוה
מקדשכם: ואת מליל עם בני ישראל
ג למימר. ברם ית יומי שביא דילי תטרון.
ארי את היא. בין מימרי וביניכון לדריכון.
למדע. ארי. אנא יי' מקדשכון: ואנת
פמר בני אסראיל קאילא. אמא סבותי
פאחפוצהא. לאנהא עלאמה. ביני

ובינכם לאגיאלכם. לתעלמו. אני אלה
מקדסכם: ושמרתם את־השבת כי קדש
הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל־
העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא
מקרב עמיה: ותטרון ית שבתא. ארי
קודשא היא לכון. דיחלנה אתקטלא
יתקטיל. ארי כל דיעביד בה עבידתא.
וישתיצי. אנשא ההוא מגו עמיה: ואחפצו
אסבת. לאנהא מקדסה לכם. ובאדלהא
פליקתל קתלא. וכל מן יעמל פיהא
עמלא. פלינקטע דאלך אלאנסאן מן בין
קומה: ששת ימים יעשה מלאכה וביום
השביעי שבת שבתון קדש ליהוה כל־
העשה מלאכה ביום השבת מות יומת:
שתא יומין יתעביד עבידתא. וביומא
שביעאה. שבא שבתא. קודשא קדם יי'.
כל דיעביד עבידתא. ביומא דשבתא
אתקטלא יתקטיל: סתה' איאם תצנע
צנאיע. ופי אליום אסאבע. עטלה הי
סבת מקדסה ללה. כל מן עמל עמלא.
פי יום אסבת יקתל קתלא: ושמרו
בני־ישראל את־השבת לעשות את־
השבת לדרתם ברית עולם: ויטרון בני
ישראל ית שבתא. למעבד ית שבתא.
לדריהון קים עלם: ויחפצו בני אסראיל
אסבת. ויקימו בהא. לאגיאלהם עהד
אדהר: ביני ובין בני ישראל אות הוא
לעלם כי־ששת ימים עשה יהוה את־
השמים ואת־הארץ וביום השביעי שבת
וינפש: בין מימרי. ובין בני ישראל. את
היא לעלם. ארי שתא יומין. עבד יי' ית
שמיא וית ארעא. וביומא שביעאה.
שבת ונח: פי מא ביני ובין בני אסראיל.
הי עלאמה לאדהר. לאן פי סתה' איאם
צנע אלה אסמאואת ואלארץ. ופי אליום
אסאבע. עטלהא וראחהא: ס ויתן
אל־משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני
שני לחת העדת לחת אבן כתבים
באצבע אלהים: ויהב למשה. כד שיצי
למללא עמיה בטורא דסיני. תרין לוחי

סהדותא. לוחי אבנא. כתיבין באצבעא דיי׳: תם דפע אלי׳ מוסי׳. חין פרג מן מכאטבתה עלי׳ גבל סיני. לוחי אשהאדה. לוחי גוהר. מכתובין בקדרה׳ אלה:
וירא העם כי־בשש משה לרדת מן־ההר ויקהל העם על־אהרן ויאמרו אליו קום׀ עשה־לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי־זה׀ משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו: וחזא עמא. ארי אוחר משה למיחת מן טורא. ואתכניש עמא על אהרן. ואמרו ליה קום עביד לנא דחלן. דיהכון (נ״י דיהכן) קדמנא. ארי דין משה גוברא. דאסקנא מארעא דמצרים. לא ידענא מא הוה ליה: ולמא ראא אלקום. אן מוסי׳ קד אבטא אן ינזל מן אגבל. תגווק אלקום עלי׳ הרון. וקאלו לה קום אצנע לנא מעבודא. יסיר בין אידינא. לאן דאך ארגל מוסי׳. אדי אצעדנא מן בלד מצר. לם נעלם מא כאן מן אמרה:
ויאמר אלהם אהרן ב פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנתיכם והביאו אלי: ואמר להון אהרן. פריקו קדשי דדהבא. דבאודני נשיכון. בניכון ובנתכון. ואיתו לותי: פקאל להם הרון. פכו אשנאף אדהב. אדי פי אדאן נסאכם. בניכם ובנאתכם. ואיתוני בהא:
ויתפרקו כל־העם את־נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל־אהרן: ופריקו כל עמא. ית קדשי דדהבא דבאודניהון. ואיתיאו לות אהרן: פפך גמיע אקום. אשנאף אדהב אדי פי אדאנהם. ואתו בהא אלי׳ הרון:
ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: ונסיב מידהון. וצר יתיה בזיפא. ועבדיה עיגל מתכא. ואמרו: אלין דחלתך ישראל. דאסקוך מארעא דמצרים: פאכד דאלך מנהם. ואמר מן צוורה באלב. וצנעה עגלא מסבוכא. וקאלו. הדא רבך יא אל אסראיל. אדי אצעדך מן בלד מצר:
וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג ליהוה מחר: וחזא אהרן. ובנא מדבחא קדמוהי. וקרא אהרן ואמר. חגא קדם יי׳ מחר: פלמא ראא הרון דאך. בנא מדבחא בין ידיה. ונאדא וקאל. חג ללה גדא:
וישכימו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק: ואקדימו ביומא דבתרוהי. ואסיקו עלון. וקריבו נכסן. ואסחר עמא למיכל ולמשתי. וקמו לחייכא: פאדלגו באלגדאה. וקרבו צואעדא. וקדמו דבח סלאמה. וגלס אקום ליאכלו וישרבו. וקאמו ליִלעבו: פ
וידבר יהוה אל־משה לך־רד כי שחת עמך ג אשר העלית מארץ מצרים: ומליל יי׳ עם משה. איזיל חות. ארי חביל עמך. דאסיקתא מארעא דמצרים: פקאל אלה למוסי׳. אמץ אנזל. פאן קד אפסד קומך. אדי אצעדתהם מן בלד מצר:
סרו מהר מן־הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו־לו ויזבחו־לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: סטו בפריע. מן אורחא דפקידתנון. עבדו להון. עיגל מתכא. וסגידו ליה ודבחו ליה. ואמרו. אלין דחלתך ישראל. דאסקוך מארעא דמצרים: זאלו סריעא. ען אטריק אדי אמרתהם בה. וצנעו להם עגלא מסבוכא. וסגדו לה ודבחו לה. וקאלו. הדא רבך יא אל אסראיל. אדי אצעדך מן בלד מצר:
ויאמר יהוה אל־משה ראיתי את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף הוא: ואמר יי׳ למשה. גלי קדמי עמא הדין. והא עם קשי קדל הוא: פקאל אלה למוסי׳. קד עלמת אן הולאי אלקום

העם

חלק הדקדוק. ב) פרקו נזמי הזהב. הפ״א בקמץ רחב והשו״א שבריש נע מפני המאריך שבפ״א והוא עמ״ש והנה חרבו פני האדמה. ועיין רד״ק שרש חרב. וכ״ד רש״י שכתב שהוא על משקל ברכו לרבים ברכו ליחיד. דו״ק. ואבן מלך בירמיה סי׳ ב הביא משם המסורה והמדקדקים כמ״ש רד״ק ג״ב ע״ש: ג) אשר העלית. קדמא צירי, תנינא חירק. וסי׳ אחי:

צעאב ארקאב: ועתה הניחה לי ויחר־
אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי
גדול: וכען אנח בעותך מן קדמי.
ויתקף רוגזי בהון ואשיצינון. ואעביד
יתך לעם סגי: ואלאן אן כפאת אתשפע
ענהם. אשתד גצבי עליהם ואפניתהם.
ואצנע מנך אמה עצימה: ויחל משה
את־פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה
יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ
מצרים בכח גדול וביד חזקה: וצלי
משה. קדם יי׳ אלהיה. ואמר. למא יי׳
יתקף רוגזך בעמך. דאפיקתא מארעא ד*
דמצרים. בחיל רב וביד תקיפא:
פאבתהל מוסי׳ אלי׳ אלה רבה. וקאל
יא רב לא ישתד גצבך עלי׳ קומך. אלדי
אברגתהם מן בלד מצר. בקוה עצימה
ויד שדידה: למה יאמרו מצרים לאמר
ברעה הוציאם להרג אתם בהרים
ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון
אפך ד והנחם על־הרעה לעמך: למא
יימרון מצראי למימר. בבישא אפיקנון
לקטלא יתהון ביני טוריא. ולשיציותהון.
מעל אפי ארעא. תוב מתקוף רוגזך.
ואתיב מן בשתא דמלילתא למעבד
לעמך: ולא יקול אלמצריון. אנה
אברגהם בשר ליקתלהם פי מא בין
אלגבאל. ויפניהם ען וגה אלארץ. ארגע
מן שדה׳ גצבך. ואצפח ען אלבליה
לקומך: זכר לאברהם ליצחק ולישראל
עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר
אלהם ארבה את־זרעכם ככוכבי השמים
וכל־הארץ הזאת אשר אמרתי אתן
לזרעכם ונחלו לעלם: אדכר. לאברהם
ליצחק ולישראל עבדך. דקיימתא להון
במימרך. ומלילתא עמהון. אסגי ית
בניכון. ככוכבי שמיא. וכל ארעא הדא
דאמרית. אתין לבניכון. ויחסנון לעלם:
ואדכר לאבראהים ליצחק ואסראיל
עבידך. אלדי אקסמת להם באסמך.
וקלת להם. אבתר נסלכם. ככואכב
אלסמא. וגמיע אלבלד אלדי אקסמת.
אעטי נסלכם. ויחוזונה אלי׳ אלדהר:
וינחם יהוה על־הרעה אשר דבר לעשות
לעמו: ותב יי׳. מן בשתא. דמליל
למעבד לעמיה: פצפח אלה. ען סרעה׳
אלבליה. אלתי קאל אן יחלהא בקומה:

פ

וַיִּפֶן*) וירד משה מן־ההר ושני לחת העדת
בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה
ומזה הם כתבים: ואתפני. ונחת משה
מן טורא. ותרין לוחי סהדותא בידיה.
לוחי. כתיבין מתרין עבריהון. מכא ומכא
אנון כתיבין: תם ולא מוסי׳ ונזל מן
אלגבל. ולוחי אלשהאדה בידה. לוחין
מכתובין מן גאנביהמא. מן דאכל ומן
כארג: והלחת מעשה אלהים המה
והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על־
הלחת: ולוחיא. עובדא דיי׳ אנון. וכתבא.
כתבא דיי׳ הוא. מפרש על לוחיא:
ואללוחין המא צנעה׳ אלה. ואלכתאב הו
כתאב אלה. מחפור עליהמא: וישמע
יהושע את־קול העם ברעה* ויאמר אל־
משה קול מלחמה במחנה: ושמע
יהושע. ית קל עמא כד מיבבין. ואמר
למשה. קל קרבא במשריתא: פסמע
יהושע. צות אלקום פי תגליבהם. פקאל
למוסי׳. צות חרב פי אלעסכר: ויאמר
אין קול ענות גבורה ואין קול ענות
חלושה קול ענות אנכי שמע: ואמר.
לא קל גברין דנצחין בקרבא. ואף לא
קל חלשין דמתברין. קל דמחיכין. אנא
שמע: קאל. ליס הו צות ידל עלי׳ צפר.

ולא

חלק הדקדוק. ד) והנחם על הרעה, גריסת הקדמונים וכל הדפוסים ואתיב כי הוא פועל יוצא לאחר, ולזה תיקן הלשון כי פועל אדם ישלם לו. הכוונה הפועל עצמו משלם לו. כי במעשה הרע נברא משחית והוא המיסרו. וכן אמר הנביא תיסרך רעתך וכן אמרו בזוהר גם ה׳ העביר חטאתך אעבר ליה מקמיה כי מפי עליון לא תצא הרעות. ואל יקשה לך אמרו דמלילתא. כי הכוונה בו גזירת חגוזר ב״ה שגזר שגולל אבן אליו תשוב ובענין המותה רשע רעה, והמתרגם תוב. מהפך הכוונה ומגרף, ועד נאמן לזה מה שת״י ביונה ומתיב מיתריה מלאיתאה בישא.

*) ברעו קרי

ולא צות ידל עלי הזימה. בל צות צוצא.
אנא סאמע: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־
הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא אֶת־הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר־
אַף מֹשֶׁה וַיַּשְׁלֵךְ מִיָּדָו אֶת־הַלֻּחֹת וַיְשַׁבֵּר
אֹתָם תַּחַת הָהָר: וַהֲוָה. כַּד קְרֵיב
לְמַשְׁרִיתָא. וַחֲזָא יָת עֶגְלָא וְחִנְגִּין. וּתְקֵיף
רוּגְזָא דְּמֹשֶׁה. וּרְמָא מִידוֹהִי יָת לוּחַיָּא.
וְתַבַּר יָתְהוֹן בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא: פלמא קרב
מן אלעסכר. וראא אלעגל וטבול.
פאשתד גצב מוסי. וטרח מן ידיה
אלוחין. וכסרהמא אספל אלגבל: וַיִּקַּח
אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן
עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיִּזֶר עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיַּשְׁקְ
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּנְסֵיב. יָת עֶגְלָא
דַּעֲבַדוּ וְאוֹקֵיד בְּנוּרָא. וְשָׁף עַד דַּהֲוָה
דַּקִּיק. וּדְרָא עַל אַפֵּי מַיָּא. וְאַשְׁקִי יָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פאכד אלעגל אלדי צנעו
ואחרקה באנאר. וברדה אלי אן דק.
ודראה עלי וגה אלמא. וסקא בני
אסראיל אבאחה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
אַהֲרֹן מֶה־עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי־הֵבֵאתָ
עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן.
מָא עֲבַד לָךְ עַמָּא הָדֵין. אֲרֵי אֵיתֵיתָא
עֲלוֹהִי חוֹבָא רַבָּא: וקאל מוסי להרון.
מא צנע בך הולאי אלקום. אד גלבת
עליה כטיה עצימה: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אַל־
יִחַר אַף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הָעָם כִּי
בְרָע הוּא: וַאֲמַר אַהֲרֹן. לָא יִתְקַף רוּגְזָא
דְּרִבּוֹנִי. אַתְּ יְדַעְתְּ יָת עַמָּא. אֲרֵי בְּבִישׁ
הוּא: פקאל. לא ישתד גצב סידי.
אנת עאלם באלקום. אנהם שרירון:
וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ
לְפָנֵינוּ כִּי זֶה | מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה־הָיָה לוֹ:
וַאֲמַרוּ לִי. עֲבֵיד לַנָא דַּחֲלָן. דִּיהָכוּן
(בנ"י דִּיהָכָן) קֳדָמַנָא. אֲרֵי דֵין מֹשֶׁה
גּוּבְרָא. דְּאַסְּקַנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם. לָא
יְדַעְנָא מָא הֲוָה לֵיהּ: פקאלו לי. אצנע
לנא מעבודא. יסיר בין אידינא. פאן דאך
ארגל מוסי. אלדי אצעדנא מן בלד מצר.

לם נעלם מא כאן מן אמרה:
וָאֹמַר לָהֶם לְמִי זָהָב הִתְפָּרָקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי
וָאַשְׁלִכֵהוּ בָאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה: וַאֲמָרִית
לְהוֹן לְמַן דַּהֲבָא. פָּרִיקוּ וִיהַבוּ לִי. וּרְמֵיתֵיהּ
בְּנוּרָא. וּנְפַק עֶגְלָא הָדֵין: פקלת להם
למן דהב. פפכוה ואתוני בה. פטרחתה
פי אנאר. וכרג הדא אלעגל: וַיַּרְא מֹשֶׁה
אֶת־הָעָם כִּי פָרֻעַ הוּא כִּי־פְרָעֹה אַהֲרֹן
לְשִׁמְצָה בְּקָמֵיהֶם: וַחֲזָא מֹשֶׁה יָת עַמָּא.
אֲרֵי בְּטִיל הוּא. אֲרֵי בַּטֵּילִנּוּן אַהֲרֹן.
לְאַסְבּוּתְהוֹן שׁוּם בִּישׁ לְדָרֵיהוֹן: פלמא
ראא מוסי אלקום. אנהם מכשופין. אד
כשף הרון. דוי אשאן מן מקאומיהם*:
וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי
לַיהוָה אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי: וְקָם
מֹשֶׁה בִּתְרַע מַשְׁרִיתָא. וַאֲמַר. מַן דַּחֲלַיָּא
דַּיְיָ יֵיתוֹן לְוָתִי. וְאִתְכְּנִישׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל בְּנֵי
לֵוִי: פוקף מוסי בבאב אלעסכר. וקאל.
מן ללה יקבל אלי. פאגתמע אליה גמיע
בני לוי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ
עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ
אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ
אֶת־קְרֹבוֹ: וַאֲמַר לְהוֹן. כִּדְנַן אֲמַר יְיָ
אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל. שַׁווּ גְּבַר חַרְבֵּיהּ עַל
יַרְכֵּיהּ. עִיבַרוּ וְתוּבוּ. מִתְּרַע לִתְרַע
בְּמַשְׁרִיתָא. וּקְטוּלוּ גְּבַר יָת אֲחוּהִי. וּגְבַר
יָת חַבְרֵיהּ וֶאֱנָשׁ יָת קָרִיבֵיהּ: פקאל
להם. כדא קאל אלה אלאה אסראיל.
יתקלד כל רגל מנכם סיפה. ואמצו וארגעו.
מן באב אלי באב פי אלעסכר. ויקתל
כל רגל. התא אכיה וצאחבה וקריבה:
וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּפֹּל מִן־הָעָם
בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ: וַעֲבַדוּ
בְּנֵי לֵוִי כְּפִתְגָּמָא דְמֹשֶׁה. וּנְפַל מִן עַמָּא
בְּיוֹמָא הַהוּא. כִּתְלָתָא אַלְפִין גּוּבְרָא:
פצנע בני לוי כמא אמרהם מוסי. פוקע
מן אלקום פי דאלך אליום. שביה
בתלאתה אלף רגל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִלְאוּ
יֶדְכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בִּבְנוֹ וּבְאָחִיו

*) מידיו קרי

*) חמשה פסוקים אלו אין מתרגמין בצבור. *) ע"כ

ולתת

ולתת עליכם היום ברכה: ואמר משה. קריבו ידכון (נ"י ידיכון) יומא דין קורבנא קדם יי'. ארי. גבר בבריה ובאחוהי. ולאיתאה עליכון. יומא דין ברכן: פקאל להם מוסי'. אכמלו ואגבבכם אליום ללה. חתא רגל באבנה ואכיה. ותחל עליכם אליום אלברכה: ויהי ממחרת ויאמר משה אל־העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל־יהוה אולי אכפרה בעד חטאתכם: והוה ביומא דבתרוהי. ואמר משה לעמא. אתון חבתון חובא רבא. וכען אסק לקדם יי'. מאים אכפר על חוביכון: פלמא כאן מן גד. קאל מוסי' לאלקום. אנתם אכטיתם כטיה עצימה. ואלאן אצעד אלי' אלה. לעל אסתגפר ען כטייתכם: וישב משה אל־יהוה ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב: ותב משה. לקדם יי' ואמר. בבעו. חב. עמא הדין חובא רבא. ועבדו להון דחלן דדהב: פרגע מוסי'. אלי' אלה וקאל. קד אכטא הולאי אלקום כטיה עצימה. וצנעו להם מעבודא מן דהב: ועתה אם־תשא חטאתם ואם־אין מחני נא מספרך אשר כתבת: וכען אם שבקת להוביהון. ואם לא. מחיני כען. מספרך דכתבתא: ואלאן אן גפרת כטייתהם. ואלא פאמחני. מן דיואנך אלדי כתבתה פאסתריח: ויאמר יהוה אל־משה מי אשר חטא־לי אמחנו מספרי: ואמר יי' למשה. מן דחב קדמי. אמחיניה מספרי: פקאל אלה לה. אלדי אכטא לי. אמחוה מן דיואני: ועתה לך ׀ נחה את־העם אל אשר־דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עלהם חטאתם: וכען. איזיל דבר ית עמא. לאתר דמלילית לך. הא מלאכי יהך קדמך. וביום אסערותי.

ואסער עליהון חוביהון: ואלאן אמץ סייר אלקום. אלי' אלמוצע אלדי קלת לך. הודא מלכי יסיר בין ידיך. ופי יום מטאלבתי. אטאלבהם בכטאיאהם: ויגף יהוה את־העם על אשר עשו את־העגל אשר עשה אהרן: ומחא יי' ית עמא. על דאשתעבדו לעגלא. דעבד אהרן: פצדם אלה מן אלקום. עלי' מא אצטנעו אלעגל. אלדי צנע הרון:

ס וידבר יהוה אל־משה לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית מארץ מצרים אל־הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה: ומליל יי' עם משה איזיל סק מכא. את ועמא. דאסיקתא מארעא דמצרים. לארעא. דקיימית. לאברהם ליצחק וליעקב למימר. לבנך אתננה: פקאל אלה למוסי' אמץ אצעד מן ההנא. אנת ואלקום. אלדי אצעדת מן בלד מצר. אלי' אלבלד. אלדי אקסמת. לאברהים ליצחק וליעקוב קאילא. לנסלכם אעטיהא: ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את־הכנעני האמרי והחתי והפרזי החוי והיבוסי: ואשלח קדמך מלאכא. ואתריך. ית כנענאי אמוראי. וחתאי ופרזאי. חואי ויבוסאי: ואבעת בין ידיך מלכא. אטרד בה אלכנעאניין ואלאמוריין. ואלחתיין ואלפרזיין. ואלחויין ואליבוסיין: אל־ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם־קשה־ערף אתה ה) פן־אכלך בדרך: לארע. עבדא חלב ודבש. ארי לא אסליק שכינתי מבינך. ארי עם קשי קדל את. דלמא אשיצינך באורחא: אלי' בלד יפיץ אללבן ואלעסל. לאני לא אצעד נורי פימא בינכם. לאנכם קום צעאב ארקאב. כלא אפניכם פי אלטריק: וישמע העם את־הדבר הרע הזה ויתאבלו ו) ולא־שתו איש עדיו עליו: ושמע עמא. ית פתגמא

חלק הדקדוק. ה) פן אכלך בדרך. נח בפתח קטן תחת פתח גדול ומשפטו אכלך בפתח הכ"ף ודגש הלמ"ד והוקל כמו אחוך שמע לי. [מהרי"ב]: ו) ולא שתו. ד' בטעם מלעיל. [רי"ב]:

*) פסוק זה אין מתרגמין בצבור.

בִּישָׁא. הָדֵין וְאִתְאַבַּלוּ. וְלָא שַׁווֹ. גְּבַר
תִּקּוּן זֵינֵיהּ עֲלוֹהִי: פלמא סמע אלקום.
הדא אלכבר אסו חזנו. ולם יגעל כל
אמר זייה עליה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
אֱמֹר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עַם־קְשֵׁה־
עֹרֶף רֶגַע אֶחָד אֶעֱלֶה בְקִרְבְּךָ וְכִלִּיתִיךָ
וְעַתָּה הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ וְאֵדְעָה מָה
אֶעֱשֶׂה־לָּךְ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אֵימַר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אַתּוּן עַם קְשֵׁי קְדָל. שָׁעָה חֲדָא.
אֲסַלֵּיק שְׁכִינְתִי מִבֵּינָךְ וַאֲשֵׁיצֵינָךְ. וּכְעַן.
אַעְדְּ תִּקּוּן זֵינָךְ מִנָּךְ. גְּלֵי קֳדָמַי מָא
אַעֲבֵיד לָךְ: פקאל אלה למוסי. קול
לבני אסראיל אנתם קום צעאב ארקאב.
פלו אני אצעדת נורי פי מא בינכם
טרפה ואחדה אפניתכם. ואלאן. אדימו
עלי נזע זייכם ענכם. חתא אערפכם
מא אצנע בכם: וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב: וְאַעְדִּיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל.
יָת תִּקּוּן זֵינְהוֹן מִטּוּרָא דְחוֹרֵב: פאדאם
בני אסראיל. עלי נזע זייהם מן גבל
חריב: וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת־הָאֹהֶל וְנָטָה־לוֹ
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא
לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־מְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא
אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
וּמֹשֶׁה נְסֵיב יָת מַשְׁכְּנָא. וּפַרְסֵיהּ
לֵיהּ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא. אַרְחֵיק מִן
מַשְׁרִיתָא. וְקָרֵי לֵיהּ מַשְׁכַּן בֵּית אוּלְפָנָא.
וְהָוֵי כָּל דְּתָבַע אוּלְפָן מִן קֳדָם יְיָ. נָפֵיק
לְמַשְׁכַּן בֵּית אוּלְפָנָא. דְּמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא:
וכאן מוסי יאכד אלכבא. ויצרבה כארג
אלעסכר בעיד מנה. ויסמיה מצרב אלועד.
וכאן כל מן טלב עלמא מן ענד אלה.
יכרג אלי מצרב אלועד. אלדי כארג אלעסכר:
וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָּל־
הָעָם וְנִצְּבוּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ וְהִבִּיטוּ
אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד־בֹּאוֹ הָאֹהֱלָה: וְהָוֵי. כַּד
נָפֵיק מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא. קָיְמִין כָּל עַמָּא.
וּמִתְעַתְּדִין. גְּבַר בִּתְרַע מַשְׁכְּנֵיהּ.

וּמִסְתַּכְּלִין אֲחוֹרֵי מֹשֶׁה. עַד דְּעָלֵיל
לְמַשְׁכְּנָא: וכאן מוסי אדא כרג אלי
אלכבא. יקום גמיע אלקום. וינתצבון.
כל אמר ענד באב כבאיה. ויתפתון
ורא מוסי. אלי דכולה אלי אלכבא:
וְהָיָה כְּבֹא מֹשֶׁה הָאֹהֱלָה יֵרֵד עַמּוּד הֶעָנָן
וְעָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדִבֶּר עִם־מֹשֶׁה:
וְהָוֵי. כַּד עָלֵיל מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא. נָחֵית
עַמּוּדָא דַעֲנָנָא. וְקָאֵים בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא.
וּמִתְמַלַּל עִם מֹשֶׁה: וכאן מוסי אדא
דכל אלי אלכבא. ינזל עמוד אלגמאם.
ויקף עלי באב אלכבא. ויכלם אלה
מוסי: וְרָאָה כָל־הָעָם אֶת־עַמּוּד הֶעָנָן
עֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲווּ
אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ: וְחָזַן כָּל עַמָּא יָת
עַמּוּדָא דַעֲנָנָא. קָאֵים בִּתְרַע מַשְׁכְּנָא.
וְקָיְמִין כָּל עַמָּא וְסָגְדִין. גְּבַר בִּתְרַע
מַשְׁכְּנֵיהּ: פאדא ראו גמיע אלקום עמוד
אלגמאם. ואקף עלי באב אלכבא.
קאמו אגמעין וסגדו. כל אמר עלי באב
כבאיה: וְדִבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב
אֶל־הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן נַעַר
לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: וּמְמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה מַמְלַל עִם מַמְלַל. כְּמָא דִּימַלֵּיל
גּוּבְרָא עִם חַבְרֵיהּ. וְתָאֵיב לְמַשְׁרִיתָא.
וּמְשׁוּמְשָׁנֵיהּ. יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עוּלֵימָא. לָא
עָדֵי מִגּוֹ מַשְׁכְּנָא: ויכלם אלה מוסי
שפאא. כמא יכלם אלאמר צאחבה.
וירגע אלי אלעסכר. וכאן כאדמה.
יהושע אבן נון שבא. לא יזול מן
אלכבא: פ
ה* וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רְאֵה אַתָּה אֹמֵר
אֵלַי הַעַל אֶת־הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא
הוֹדַעְתַּנִי אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה
אָמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם וְגַם־מָצָאתָ חֵן
בְּעֵינָי: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ. חֲזִי. דְּאַתְּ.
אָמַר לִי אַסֵּיק יָת עַמָּא הָדֵין. וְאַתְּ לָא

אודעת:*

חלק הדקדוק. ז) ושב אל המחנה. תרגום ותאיב ולא ותב כי הוא דבר הוה תמיד. וכל הוה משמש עבר ועתיד וכמו שפירש"י ככה יעשה איוב. ואל תקשה מלשון המקרא דנקט ושב כי הוי"ו שבראש מהפכו לעתיד. ולא כן אתה אומר בתרגום כי דרכו לפרש:

אוֹדַעְתַּנִי. יָת דְּתִשְׁלַח עִמִּי. וְאַתְּ אֲמַרְתְּ
רַבֵּיתָךְ בְּשׁוּם. וְאַף אַשְׁכַּחְתָּא רַחֲמִין
קֳדָמַי: פקאל מוסי׳ לה. אנת עאלם
באנך קלת לי אצעד הולאי אלקום.
ואנת פלם תערפני. במן תבעת מעי.
ואנת פקד קלת לי קד שרפת אסמך.
ווגדת חטא ענדי: וְעַתָּה אִם־נָא מָצָאתִי
חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדִעֵנִי נָא אֶת־דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ
לְמַעַן אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ
הַגּוֹי הַזֶּה: וּכְעַן. אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית
רַחֲמִין קֳדָמָךְ. אוֹדַעְנִי כְּעַן יָת אוֹרַח
טוּבָךְ. וְאֵדַע רַחֲמָךְ. בְּדִיל דְּאַשְׁכַּח
רַחֲמִין קֳדָמָךְ. וּגְלֵי קֳדָמָךְ. אֲרֵי עַמָּךְ
עַמָּא הָדֵין: ואלאן. אן וגדת חטאא
ענדך. ערפני סבילך. חתא אערפך בך.
לקבל אן אגד חטאא ענדך. ואנטר
לשעבך הדה אלאמה: וַיֹּאמַר פָּנַי יֵלֵכוּ
וַהֲנִחֹתִי לָךְ: וַאֲמַר. שְׁכִינְתִּי תְּהָךְ וְאַנִיחַ
לָךְ: קאל לה. נורי יסיר מעך אלי׳ אן
אקרך: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים
אַל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה: וַאֲמַר קֳדָמוֹהִי. אִם לֵית
שְׁכִינְתָּךְ מְהַלְּכָא בֵּינָנָא. לָא תַסְּקִנַּנָא
מִכָּא: קאל. אן לם יסיר נורך מענא
מן אלאן. פלא תצעדנא מן ההנא:
וּבַמֶּה | יִוָּדַע אֵפוֹא כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲנִי וְעַמֶּךָ הֲלוֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ
אֲנִי וְעַמְּךָ מִכָּל־הָעָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
הָאֲדָמָה: וּבְמָא יִתְיְדַע הָכָא. אֲרֵי
אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ אֲנָא וְעַמָּךְ. הֲלָא
בִּמְהָךְ שְׁכִינְתָּךְ עִמָּנָא. וְיִתְעַבְדָן לַנָא
פְּרִישָׁן לִי וּלְעַמָּךְ. מְשַׁנֵּי מִכָּל עַמָּא.
דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא: ובמא דא יערף אלאן.
אן קד וגדת חטאא ענדך אנא וקומך.
אלא במסיר נורך מענא. פנבין אנא
וקומך. מן גמיע אלקום. אדי עלי׳ וגה
ז אלארץ: פ
*ו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי־מָצָאתָ חֵן בְּעֵינַי
וָאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם: וַאֲמַר יי׳ לְמֹשֶׁה. אַף יָת
פִּתְגָּמָא הָדֵין. דְּמַלֵּילְתָּא אַעְבֵּיד. אֲרֵי

אַשְׁכַּחְתָּא רַחֲמִין קֳדָמַי. וְרַבֵּיתָךְ בְּשׁוּם:
פקאל אלה למוסי׳. הדא אלאמר אלדי
סאלתה איצא אצנעה. לאנך קד וגדת
חטאא ענדי. ושרפת אסמך: וַיֹּאמַר
הַרְאֵנִי נָא אֶת־כְּבֹדֶךָ: וַאֲמַר. אַחְזֵינִי
(נ״א אַחְזֵינִי) כְּעַן יָת יְקָרָךְ: קאל. אוריני
נורך איצא: וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי
עַל־פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ
וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר
אֲרַחֵם: וַאֲמַר. אֲנָא אַעְבַּר כָּל טוּבִי עַל
אַפָּךְ. וְאֶקְרֵי בִשְׁמָא דַיי׳ קֳדָמָךְ. וְאֵחוֹן
לְמַן דַּאֲחוֹן. וַאֲרַחֵים עַל מַן דַּאֲרַחֵים:
קאל. אנא אמר גמיע נורי בחצרתך.
ואנאדי באסם אלה בין ידיך. וארוף מן
ארוף. וארחם מן ארחם: וַיֹּאמֶר לֹא
תוּכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנָי כִּי לֹא־יִרְאַנִי הָאָדָם
וָחָי: וַאֲמַר. לָא תִכּוּל לְמִחְזֵי יָת אַפֵּי
שְׁכִינְתִּי. אֲרֵי. לָא יִחְזֵינַנִי אֱנָשָׁא וְיִתְקַיָּם:
קאל. לא תטיק אן תרא נורי. לאנה
לא יראה אלאנסאן ויחיא: וַיֹּאמֶר יְהוָה
הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר: וַאֲמַר
יי׳. הָא אֲתַר מְתֻקַּן קֳדָמַי. וְתִתְעַתַּד עַל
טִנָּרָא: קאל אלה. הודא ענדי מוצע.
אנתצב עלי׳ צואן: וְהָיָה בַּעֲבֹר כְּבֹדִי
וְשַׂמְתִּיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשַׂכֹּתִי כַפִּי עָלֶיךָ
עַד־עָבְרִי: וִיהֵי בְּמִעְבַּר יְקָרִי. וְאֲשַׁוֵּינָךְ
בִּמְעָרַת טִנָּרָא. וְאַגֵּין בְּמֵימְרִי. עֲלָךְ עַד
דְּאֶעְבַּר: פאדא מר בך נורי. צירתך
פי נקיר צואן. וצללת בסחאבי. עליך
חתא יגוז אולא: וַהֲסִרֹתִי אֶת־כַּפִּי
וְרָאִיתָ אֶת־אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא יֵרָאוּ: וְאַעְדֵּי
יָת דִּבְרַת יְקָרִי. וְתִחְזֵי יָת דִּבַתְרָי.
וּדְקֳדָמַי לָא יִתְחֲזוֹן: תם אזיל סחאבי.
חתא תנטר אואכר נורי. ואואילה לם
תרא: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־
לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל־
הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וַאֲמַר יי׳ לְמֹשֶׁה.
פְּסָל לָךְ. תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי.

וְאֶכְתּוֹב עַל לוּחַיָּא. יָת פִּתְגָּמַיָּא. דַּהֲווֹ.
עַל לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דְּתַבַּרְתָּא: תֹּם קאל
אלה למוסי׳. אנחת לך לוחי גוהר
כאלאוולין. חתא אכתב עליהמא.
אלכלאם. אלדי כאן. עלי׳ אלוחין אלאוולין
אלדי כסרתהמא: וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ
בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־
רֹאשׁ הָהָר: וֶהֱוֵי זְמִין לְצַפְרָא. וְתִסַּק
בְּצַפְרָא לְטוּרָא דְסִינַי. וְתִתְעַתַּד קֳדָמַי.
תַּמָּן עַל רֵישׁ טוּרָא: וכון מסתעדא
לאלגדאה. ואצעד באלגדאה אלי׳ גבל
סיני. וקף לי תם עלי׳ ראס אלגבל:
וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא
בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־
מוּל הָהָר הַהוּא: וַאֲנָשׁ לָא יִסַּק עִמָּךְ.
וְאַף אֱנָשׁ לָא יִתַּחְזֵי בְּכָל טוּרָא. אַף עָנָא
וְתוֹרֵי לָא יִרְעוֹן. לָקֳבֵיל טוּרָא הַהוּא:
ואנסאן לא יצעד מעך. ולא ירא פי שיי
מן אלגבל. חתא אלגנם ואלבקר לא
ירעון. ממא יליה: וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת
אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר
וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים: וּפְסַל.
תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי. וְאַקְדֵּים
משֶׁה בְּצַפְרָא וּסְלֵיק לְטוּרָא דְסִינַי. כְּמָא
דְּפַקֵּיד יי׳ יָתֵיהּ. וּנְסֵיב בִּידֵיהּ. תְּרֵין לוּחֵי
אַבְנַיָּא: פנחת לוחי גוהר כאלאוולין.
ואדלג מוסי׳ באלגדאה וצעד אלי׳ גבל
סיני. כמא אמרה אלה. ואכד מעה לוחי
אלגוהר: וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ
שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה: וְאִתְגְּלִי יי׳
בַּעֲנָנָא. וְאִתְעַתַּד עִמֵּיהּ תַּמָּן. וּקְרָא
בִשְׁמָא דַיי׳: פתגלא אלה באלגמאם.
ואוקף נורה מעה הנאך. ודעא באסם
אלה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה |
יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־
חֶסֶד וֶאֱמֶת: וְאַעְבַּר יי׳ שְׁכִינְתֵיהּ עַל
אַפּוֹהִי וּקְרָא. יי׳ יי׳. אֱלָהָא רַחֲמָנָא

וְחַנָּנָא. מַרְחִיק רְגַז וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבְוָן
וּקְשׁוֹט: פלמא מר נור אלה בין ידיה.
נאדא אלה אלה. אטאיק ארחום אראוף.
טויל אלמהל כתיר אלפצ׳ל ואלאחסאן:
נֹצֵר חֶסֶד ח לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע
וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד | עֲוֹן אָבוֹת
עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־
רִבֵּעִים: נָטֵיר טֵיבוּ לְאַלְפֵי דָרִין. שָׁבֵיק
לַעֲוָיָן. וְלִמְרוֹד וּלְחוֹבִין. סָלַח לִדְתָיְבִין
לְאוֹרָיְתֵיהּ וְלִדְלָא תָּיְבִין לָא מְזַכֵּי. מַסְעַר
חוֹבֵי אֲבָהָן. עַל בְּנִין וְעַל בְּנֵי בְנִין מָרָדִין.
עַל דָּר תְּלִיתָאֵי וְעַל דָּר רְבִיעָאֵי: חאפץ׳
אלפצ׳ל לאלוף. גאפר אלדנב ואלגרם
ואלכטיה. ויברי ולא יברי.
מטאלב בדנוב אלאבא. מע אלבנין
ובני אלבנין. ואלתואלת ואלרואבע:
וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וְאוֹחִי
משֶׁה. וּכְרַע עַל אַרְעָא וּסְגִיד: פאסרע
מוסי׳. וכר עלי׳ אלארץ׳ וסגד: וַיֹּאמֶר
אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא
אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ:
וַאֲמַר. אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ
יי׳. תְּהָךְ כְּעַן שְׁכִינְתָא דַיי׳ בֵּינָנָא. אֲרֵי
עַם קְשֵׁי קְדָל הוּא. וְתִשְׁבּוֹק. לְחוֹבָנָא
וְלְחָטָאָנָא וְתַחְסְנִנָּנָא: קאל. אן וגדת
חצ׳אא ענדך יא רב. יסיר נורך פי מא
בינא. אד הם קום צעאב ארקאב.
פאגפר דנובנא וכטאיאנא ואצטפאנא:
וַיֹּאמֶר הִנֵּה ט אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־
עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ
בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם
אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־
נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: וַאֲמַר.
הָא אֲנָא גָּזַר קְיָם. קֳדָם כָּל עַמָּךְ אַעֲבֵיד
פְּרִישָׁן. דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ בְּכָל אַרְעָא וּבְכָל
עַמְמַיָּא. וְיִחְזֵי כָל עַמָּא. דְּאַתְּ בֵּינֵיהוֹן.
יָת עוּבָדָא דַיי׳ אֲרֵי דְּחִיל הוּא. דַּאֲנָא
עביד

חלק הדקדוק. ח) נצר חסד לאלפים ל׳ השמוש בקמץ וכל שאר לאלפים בפתח (מהרי"ב): ט) ויאמר הנה אנכי הנעימה בגו"ן במסורת התיגאן פ׳ בראשית פסוק כי עירום אנכי וגם בפסוק ויחי פסוק הנה אנכי מת:

עָבֵיד עִמָּךְ׃ קאל. האנא עאהד עהדא.
חדֹא גמיע קומך אצנע אעֲגובאת. מא
לם יֻכֹלק מתֹלהא. פי גמיע אלעאם ופי
מא בין אאמם. וינצֹר גמיע אלקום. אלֹדי
אנת פי מא בינהֹם. צנע אלה אנֹה
מֹכיף. אלֹדי אנא צאנעֹה מעך׃ שְׁמָר־לְךָ
אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ
מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ טַר לָךְ. יָת דַּאֲנָא מְפַקֵּיד
לָךְ יוֹמָא דֵין. הָאֲנָא מְתָרֵיךְ מִן קֳדָמָךְ.
יָת אֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי. וְחִתָּאֵי וּפְרִזָּאֵי.
וְחִוָּאֵי וִיבוּסָאֵי׃ פאחפט֗ מא אנא אמרך בה
אליום. האנא טארד מן בין ידיך.
אלאמוריין ואלכנעאניין. ואלחתיין
ואלפרזיין. ואלחויין ואליבוסיין׃ הִשָּׁמֶר
לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃
אִסְתְּמַר לָךְ. דִּלְמָא תִגְזַר קְיָם לְיָתֵיב
אַרְעָא. דְּאַתְּ עָלֵיל עֲלַהּ. דִּלְמָא יְהֵי
לְתַקְלָא בֵּינָךְ׃ אחדֹר אן תעהֹד עהדא
מע אהל אלבלד. אלֹדי אנת צאיר עליה.
כלא יכונו והקא פי מא בינך׃ כִּי אֶת־
מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן
וְאֶת־אֲשֵׁרָיו תִּכְרֹתוּן׃ אֲרֵי יָת אֱגוֹרֵיהוֹן
תְּתָרְעוּן. וְיָת קָמָתְהוֹן תְּתַבְּרוּן. וְיָת
אֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקַצְּצוּן׃ בל מדֹאבחהם
פאנקצוא. ודכאכהֹם פכסרו. וסואריהֹם*
תגדֹעון׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר
כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא׃ אֲרֵי.
לָא תִסְגּוּד לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא. אֲרֵי יְיָ קַנָּא
שְׁמֵיהּ. אֵל קַנָּא הוּא׃ ולא תסגד
למעבוד אכֹר. לאן אלה אסמֹה
אלמעאקב. והו יקדר עלי אן יעאקב׃
פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ | אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ
וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ׃ דִּלְמָא תִגְזַר קְיָם לְיָתֵיב
אַרְעָא. וְיִטְעוֹן בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן. וִידַבְּחוּן
לְטָעֲוָתְהוֹן. וְיִקְרוֹן לָךְ. וְתֵיכוּל מִדִּבְחֵיהוֹן׃
כלא תעהֹד עהדא מע אהל אלבלד.
פיטֹגון פי תבע מעבודאתהֹם. וידֹבחון

להא. וידעוך בך. ותאכֹל מן דֹבחה׃
וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃
וְתִסַּב מִבְּנָתְהוֹן לִבְנָךְ. וְיִטְעוֹן בְּנָתְהוֹן
בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן. וְיַטְעְיָן יָת בְּנָךְ. בָּתַר
טָעֲוָתְהוֹן׃ ותזוג בניך מן בנאתהֹם.
פתטֹגא בנאתה פי תבע מעבודאתהֹם.
ותטֹגי בניך איצֹא׃ אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא
תַעֲשֶׂה־לָּךְ׃ דַּחְלָן דְּמַתְּכָא לָא תַעֲבֵיד
לָךְ׃ ומעבודא מסבוכא לא תצנע לך׃
אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם׃
יָת חַגָּא דְּפַטִּירַיָּא תִּטַּר. שִׁבְעָא יוֹמִין.
תֵּיכוּל פַּטִּירָא דְּפַקֵּידְתָּךְ. לִזְמַן יַרְחָא
דַּאֲבִיבָא. אֲרֵי בְּיַרְחָא דַּאֲבִיבָא. נְפַקְתָּא
מִמִּצְרָיִם׃ וחג אלפטיר אחפטֹה. סבעה
איאם תאכל פטירא כמא אמרתך. פי
וקת שהר אלפריך. לאנך פיה כֹרגת מן
מצר׃ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר
פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה׃ כָּל פָּתַח וַלְדָּא דִּילִי
הוּא. וְכָל בְּעִירָךְ דִּכְרִין תַּקְדֵּישׁ.
(נ״י תַּקְדֵּישׁ דִּכְרִין) בְּכוֹר תּוֹר וְאִמַּר׃
וכל אול בטן פהו לי. ומא דֹכרתֹה
מאשיתך. מן אואיל אלבקר ואלגנם׃
וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה
וַעֲרַפְתּוֹ כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ
פָנַי רֵיקָם׃ וּבוּכְרָא דִּחְמָרָא תִּפְרוֹק
בְּאִמְּרָא. וְאִם לָא תִפְרוֹק וְתִקְפֵיהּ. כֹּל
בּוּכְרָא דִּבְנָךְ תִּפְרוֹק. וְלָא יִתַּחְזוֹן קֳדָמַי
רֵיקָנִין׃ ובכר אלחמיר אפדה בשאה.
ואן לם תפדה פאקפה. וגמיע בכור
בניך תפדיהֹם. ולא תחצרו בין ידיי
פארגא׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃
שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח. וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
תְּנוּחַ. בִּזְרוּעָא וּבַחֲצָדָא תְּנוּחַ׃ סתה
איאם תכדם. ופי אליום אסאבע תסבת.
חתא וקת אלחרת ואלחצאד אסבת׃
וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים

*) ר' רבתי

וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ וְחַגָּא דְשָׁבוּעַיָּא תַּעְבֵיד לָךְ. בִּכּוּרֵי חֲצַד חִטִּין. וְחַגָּא דִכְנָשָׁא. בְּמִפְּקַהּ דְּשַׁתָּא׃ וחג̃ אלאסאביע תצנעה לך. וקת בכור חצאד אלחנטה. וחג̃ אגמע. פי נהאיה' אסנה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאָדֹן ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא. יִתַּחֲזוֹן כָּל דְּכוּרָךְ. קֳדָם רִבּוֹן עָלְמָא יְיָ' אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃ תלאת מראר פי אסנה. יחצר גמיע רגאלך. בין ידי אלה אלאה אסראיל׃ כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־יַחְמֹד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה׃ אֲרֵי אֲתָרֵיךְ עַמְמִין מִן קֳדָמָךְ. וְאַפְתֵּי יָת תְּחוּמָךְ. וְלָא יַחְמֵיד אֱנָשׁ יָת אַרְעָךְ. בְּמִסְּקָךְ. לְאִתַּחֲזָאָה קֳדָם יְיָ' אֱלָהָךְ. תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא׃ פאני אקרץ אממא מן בין ידיך. ואוסע תכמך. ולא יגצב אחד שיא מן ארצך. אדא צעדת לתחצר בין ידי אלה רבך. תלאת מראר פי אסנה׃ לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ לָא תִכּוֹס עַל חֲמִיעַ דַּם פִּסְחִי. וְלָא יְבִיתוּן לְצַפְרָא (בָּר מִמַּדְבְּחָא). תַּרְבֵּי נִכְסַת חַגָּא דְפִסְחָא׃ לא תדבח פסחי עלי' כמיר. ולא יבית שחום חג̃ אפסח אלי' אלגדאה׃ רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ רֵישׁ. בִּכּוּרֵי אַרְעָךְ. תַּיְתֵי. לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ' אֱלָהָךְ. לָא תֵיכְלוּן בְּשַׂר בַּחֲלָב׃ ואויל בכור ארצך. תאתי בהא אלי' בית אלה רבך. ולא תאכל לחמא בלבן׃ פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתָב־לְךָ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל־פִּי ׀ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר יְיָ' לְמֹשֶׁה. כְּתוֹב לָךְ יָת פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. אֲרֵי. עַל מֵימַר פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. גְּזָרִית עִמָּךְ. קְיָם וְעִם יִשְׂרָאֵל׃ פקאל אלה למוסי'. אכתב לך הדא אלכלאם. לאן בסבבה. עהדת מעך הדא אעהד ומע אל אסראיל׃ וַיְהִי־שָׁם עִם־יְהוָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת אֵת דִּבְרֵי הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַהֲוָה תַמָּן קֳדָם יְיָ'. אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן. לַחְמָא לָא אֲכַל. וּמַיָּא לָא שְׁתִי. וּכְתַב עַל לוּחַיָּא. יָת פִּתְגָּמֵי קְיָמָא. עַשְׂרָא פִתְגָּמִין׃ פאקאם תם ענד אלה. ארבעין יומא וארבעין לילה. לם יאכל טעאמא ולם ישרב מאא. וכתב עלי' אלוחין כלאם אלעהד. אלעשר אלכלמאת׃ וַיְהִי בְּרֶדֶת מֹשֶׁה מֵהַר סִינַי ח) וּשְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת בְּיַד־מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ׃ וַהֲוָה. כַּד נְחַת מֹשֶׁה מִטּוּרָא דְסִינַי. וּתְרֵין לוּחֵי סַהֲדוּתָא בִּידָא דְמֹשֶׁה. בְּמֵיחֲתֵיהּ מִן טוּרָא. וּמֹשֶׁה לָא יְדַע. אֲרֵי סְגִי. זִיו יְקָרָא דְאַפּוֹהִי בְּמַלָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ׃ פלמא נזל מוסי' מן גבל סיני. ולוחי אשהאדה פי ידה. פי נזולה מן אלגבל. ומוסי' לם יעלם. אנה קד בץ נור וגהה חין כלמה אלה׃ וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ מִגֶּשֶׁת אֵלָיו׃ וַחֲזָא אַהֲרֹן. וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מֹשֶׁה. וְהָא סְגִי זִיו יְקָרָא דְאַפּוֹהִי. וּדְחִילוּ מִלְּאִתְקְרָבָא לְוָתֵיהּ׃ פראא הרון. וסאיר בני אסראיל מוסי'. פאדא קד בץ נור וגהה. פכאפו אן יתקדמו אליה׃ וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם׃ וּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה. וְתָבוּ לְוָתֵיהּ. אַהֲרֹן וְכָל רַבְרְבַיָּא בִּכְנִשְׁתָּא. וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִמְּהוֹן׃ תם דעא בהם מוסי'. פרגעו אליה. הרון וגמיע אשראף אלגמאעה. פכלמהם מוסי'׃ וְאַחֲרֵי־כֵן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר

סיני

חלק הדקדוק. ח) ושני לחת העדת ביד משה. היבת ושני באולא וכ"ה בדפוסים׃

סיני: ובתר כן אתקרבו כל בני ישראל.
ופקידנון. ית כל דמליל יי'. עמיה בטורא
דסיני: ובעד דאלך תקדם סאיר בני
אסראיל. פאמרהם. בגמיע מא כלמה
אלה פי גבל סיני: יא ויכל משה מדבר
אתם ויתן על־פניו מסוה: ושיצי משה.
מלמללא עמהון. ויהב על אפוהי בית
אפי: פלמא פרג מוסי' מן מכאטבתהם.
געל עלי' וגהה ברקעא: ובבא משה
לפני יהוה לדבר אתו יסיר את־המסוה
עד־צאתו ויצא ודבר אל־בני ישראל את
אשר יצוה: וכד עליל משה. לקדם יי'
למללא עמיה. מעדי ית בית אפי עד
מפקיה. ונפיק. וממליל עם בני ישראל.
ית דמתפקד: וכאן מוסי'. אדא דכל
בין ידי אלה ליכאטבה. ינזע אלברקע
אלי' כרוגה. תם יכרג ויכלם בני
אסראיל. בגמיע מא יומר בה:
וראו בני־ישראל את־פני משה כי קרן
עור פני משה והשיב משה את־המסוה
על־פניו עד־באו לדבר אתו: וחזן בני
ישראל ית אפי משה. ארי סגי. זיו יקרא
דאפי משה. ומתיב משה ית בית אפי
על אפוהי. עד דעליל למללא עמיה:
חתא ינצרון בני אסראיל וגה מוסי'. אן
קד בין נור וגהה. תם ירד אלברקע עלי'
וגהה. אלי וקת דכולה ליכאטבה:

קל"ט פיסוקים חננא"ל סימן. ומתמירין ויהי ימים רבים במלכים
א' סי' י"ח: ס גר"ד למנחת שבת וב' וה' ויקהל
משה את־כל־עדת בני ישראל ויאמר
אלהם אלה הדברים אשר־צוה יהוה
לעשת אתם: וכניש משה. ית כל
כנשתא. דבני ישראל ואמר להון. אלין
פתגמיא. דפקיד יי' למעבד יתהון:
תם גמע מוסי'. גמאעה' בני אסראיל
וקאל להם. הדה אלאמור. אלדי אמר
אלה אן תצנעוהא: ששת ימים תעשה
מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש
שבת שבתון ליהוה כל־העשה בו מלאכה

יומת: שתא יומין תתעביד עבידתא.
וביומא שביעאה. יהי לכון קודשא.
שבא שבתא קדם יי'. כל דיעביד ביה.
עבידתא יתקטיל: סתה' איאם תצנע
צנאיע. ופי אליום אסאבע. יכון לכם
קדסא. עטלה הי סבת ללה. כל מן עמל
פיהא עמלא יקתל: לא־תבערו אש
בכל משבתיכם ביום השבת: לא
תבערון אישתא. בכל מותבניכון. ביומא
דשבתא: לא תשעלו אנאר. פי גמיע
מסאכנכם. פי יום אסבת: פ
ויאמר משה אל־כל־עדת בני־ישראל
לאמר זה הדבר אשר־צוה יהוה לאמר:
ואמר משה. לכל כנשתא דבני ישראל
למימר. דין פתגמא. דפקיד יי' למימר:
פקאל מוסי'. לגמאעה' בני אסראיל
קאילא. הדא אלאמר. אלדי אמר אלה
בה: קחו מאתכם תרומה ליהוה כל
נדיב לבו יביאה את תרומת יהוה זהב
וכסף ונחשת: סבו מנכון אפרשותא
קדם יי'. כל דיתרעי לביה. ייתי. ית
אפרשותא קדם יי'. דהבא וכספא
ונחשא: איתו מן ענדכם ברפיעה ללה.
כל מן סכת נפסה. יאתי ברפיעה ללה.
דהב וורק ונחאס: ותכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועזים: ותכלא
וארגונא. וצבע זהורי ובוץ ומעזי:
ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשר
ומרעזא: וערת אילם מאדמים וערת
תחשים ועצי שטים: ומשכי דדכרי
מסמקי (מסומקי). ומשכי ססגונא ואעי
שטין: וגלוד כבאש אדים. וגלוד דארש
וכשב אסנט: ושמן למאור ובשמים
לשמן המשחה ולקטרת הסמים: ומשחא
לאנהרותא. ובוסמיא למשח רבותא.
ולקטרת בוסמיא: ודהן לאלאצאה.
ואטיאב לדהן אלמסח. ולבכור אצמוג:
ואבני־שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן:
ואבני בורלא. ואבני אשלמותא. לשקעא

חלק הדקדוק. יא) ויכל משה. היבת משה בזקף וכ"כ א"ת ז"ל:

בְּאִיפּוּדָא וּבְחוּשְׁנָא: וחגארה׳ בלור.
וחגארה׳ נצ̇אם. לט̇צדרה ולאלבדנה:
וְכָל־חֲכַם־לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל־
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: וְכָל חַכִּימֵי לִבָּא דִּבְכוֹן.
יֵיתוֹן וְיַעְבְּדוּן. יָת כָּל דְּפַקִּיד יְיָ׳: וכל
חכים (אלקלב) פיכ̇ם. יג̇ו ויצנעו. ג̇מיע
מא אמר אלה בה: אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־
אָהֳלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ אֶת־קְרָסָיו וְאֶת־קְרָשָׁיו
אֶת־בְּרִיחָו אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו:
יָת מַשְׁכְּנָא. יָת פְּרָסֵיהּ וְיָת חוּפָאֵיהּ.
פּוּרְפּוֹהִי דַּפּוֹהִי. עַבְרוֹהִי. עַמּוּדוֹהִי
וְסַמְכוֹהִי: אלמסכ̇ן וכ̇באה וג̇טאה.
ושצ̇צ̇ה ותכ̇אתג̇ה. ואמהאג̇ה. ועמדה
וקואעדה: אֶת־הָאָרֹן וְאֶת־בַּדָּיו אֶת־
הַכַּפֹּרֶת וְאֵת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ: יָת אֲרוֹנָא
וְיָת אֲרִיחוֹהִי יָת כָּפוּרְתָּא. וְיָת פָּרוּכְתָּא
דִּפְרָסָא: ותצנדוק ודהוקה ואלג̇שא.
וסג̇ף אלמסתור: אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בַּדָּיו
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֵת לֶחֶם הַפָּנִים: יָת
פָּתוּרָא וְיָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת כָּל מָנוֹהִי.
וְיָת לְחֵים אַפַּיָּא: ואלמאידה ודהוקהא
וג̇מיע אניתהא. וכ̇בז אלמוג̇ה: וְאֶת־
מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ
וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר: וְיָת מְנָרְתָּא דְּאַנְהוֹרֵי.
וְיָת מָנַהָא וְיָת בּוֹצִינַהָא. וְיָת מִשְׁחָא
דְּאַנְהָרוּתָא: ומנארה׳ אצ̇אה. ואניתהא
וסרג̇הא. ודהן אלאצ̇אה: וְאֶת־מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בַּדָּיו וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְאֵת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח
לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן: וְיָת מַדְבְּחָא דִּקְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא וְיָת אֲרִיחוֹהִי. וְיָת מִשְׁחָא
דִּרְבוּתָא. וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא. וְיָת
פְּרָסָא דְּתַרְעָא לִתְרַע מַשְׁכְּנָא: ומדבח
אלבכ̇ור ודהוקה. ודהן אמסח. ובכ̇ור
אצמוג̇. וסתר באב כ̇בא אלמחצ̇ר:
אֵת ׀ מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר
וְאֶת־כַּנּוֹ: יָת מַדְבְּחָא דַּעֲלָתָא. וְיָת
סְרָדָא דִּנְחָשָׁא דִּילֵיהּ. יָת אֲרִיחוֹהִי וְיָת
כָּל מָנוֹהִי. יָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ: ומדבח

אלקראבין. ושבכה̇ אנחאס אדי לה.
ודהוקה וג̇מיע אניתה. ואלחוץ ומקעדה:
אֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ
וְאֵת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר: יָת סְרָדֵי דָּרְתָא.
יָת עַמּוּדוֹהִי וְיָת סָמְכַהָא. וְיָת. פְּרָסָא
דִּתְרַע דָּרְתָא: וקלוע אלד̇ארק. ועמדה
וקואעדה. וסתר באבה: אֶת־יִתְדֹת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֹת הֶחָצֵר וְאֶת־מֵיתְרֵיהֶם:
יָת סִכֵּי מַשְׁכְּנָא. וְיָת סִכֵּי דָּרְתָא וְיָת
אֲטוּנֵיהוֹן: ואותאד אלמסכ̇ן. ואותאד
אלד̇ארק ואטנאבהא: אֶת־בִּגְדֵי הַשְּׂרָד
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן
הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: יָת לְבוּשֵׁי
שִׁמּוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא. יָת לְבוּשֵׁי
קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא. וְיָת לְבוּשֵׁי
בְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא: ותיאב אלושי לכ̇דמה
פי אלקדס. ותיאב אלקדס להרון
אלאמאם. ותיאב בניה לאלאמאמה:
וַיֵּצְאוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה:
וּנְפַקוּ. כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם
מֹשֶׁה: פכ̇רג̇ ג̇מאעה׳ בני אסראיל מן
בין ידי מוסי׳: וַיָּבֹאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נְשָׂאוֹ
לִבּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ
אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לִמְלֶאכֶת אֹהֶל מוֹעֵד
וּלְכָל־עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וַאֲתוֹ. כָּל
גְּבַר דְּאִתְרְעֵי לִבֵּיהּ. וְכֹל. דְּאַשְׁלֵימַת
רוּחֵיהּ עִמֵּיהּ. אֵיתִיאוּ. יָת אַפְרָשׁוּתָא
קֳדָם יְיָ׳. לַעֲבִידַת מַשְׁכַּן זִמְנָא וּלְכָל
פּוּלְחָנֵיהּ. וְלִלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא: ואתו כל
אמר ראא ראיה. וכל מן סכ̇ת נפסה.
אתא ברפיעה ללה. לצנעה׳ כ̇בא
אלמחצ̇ר וג̇מיע עמלה. ותיאב אלקדס:
וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים כֹּל ׀ נְדִיב לֵב
הֵבִיאוּ חָח וָנֶזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי
זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפַת זָהָב
לַיהוָה: וּמַיְתַן גּוּבְרַיָּא עַל נְשַׁיָּא. כֹּל
דְּאִתְרְעֵי לִבֵּיהּ. אֵיתִיאוּ. שֵׁירִין וְשַׁבְּזִין.
וְעִזְקָן וּמָחוֹךְ כָּל מָן דִּדְהַב. וְכָל גְּבַר.
דַּאֲרֵים. אֲרָמוּת דַּהֲבָא קֳדָם יְיָ׳: ואתא
בד̇אלך ארג̇אל מע אלנסא. ומן כאן סכ̇יא
מנהם. אתא חתא בשסתינק ושנף.
וכאתם

וּבְאתם וחקאב וסאיר אניה׳ ארֿהב. וכל
מן עזל עזלא מן ארֿהב ללה: וְכָל־אִישׁ
אֲשֶׁר־נִמְצָא אִתּוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים
וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ: וְכָל גְּבַר דְּאִשְׁתְּכַח
עִמֵּיהּ. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ
וּמַעְזֵי. וּמַשְׁכֵי דִּדְכְרֵי מְסַמְּקֵי (מְסוּמְּקֵי).
וּמַשְׁכֵי סָסְגוֹנָא אַיְתִיאוּ: וכל מן וגד
ענדה. אסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז
ועשר ומרעזא. וגלוד כבאש אדים. וגלוד
דארש אתו בה: כָּל־מֵרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף
וּנְחֹשֶׁת הֵבִיאוּ אֵת תְּרוּמַת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר
נִמְצָא אִתּוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל־מְלֶאכֶת
הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ: כָּל דַּאֲרִים. אַרְמוּת
כְּסַף וּנְחָשׁ. אַיְתִיאוּ. יָת אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם
יְיָ׳. וְכֹל. דְּאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ. אָעֵי שִׁטִּין. ב
לְכָל עֲבִידַת פּוּלְחָנָא אַיְתִיאוּ: וכל מן
רפע רפיעה ללה מן אלפצֿה ואנחאס.
אתא בה ללה. וכל מן וגד ענדה. כֿשב
סנט. לגמיע צנעה׳ אלעמל אתא בה:
וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ
מַטְוֶה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן אֶת־
תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ: וְכָל אִתְּתָא
חַכִּימַת לִבָּא בִּידַהָא עָזְלָא. וּמַיְתַן כַּד
עֲזִיל. יָת תַּכְלָא וְיָת אַרְגְּוָנָא. יָת צְבַע
זְהוֹרִי וְיָת בּוּצָא: וכל אמראה בצירה
אן תגזל בידהא. אתין מגזולא.
באלאסמאנגון ואלארגואן. ואצבג
אלקרמז ואלעשר: וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר
נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה טָווּ אֶת־הָעִזִּים:
וְכָל נְשַׁיָּא. דְּאִתְרְעִי לִבְּהוֹן. עִמְּהוֹן
בְּחָכְמָא. עָזְלָן יָת מַעְזַיָּא: וכל אמראה
בלג מן בצרהא. גזלין אלמרעזא: וְהַנְּשִׂאִם
הֵבִיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֵת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים
לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן: וְרַבְרְבַיָּא אַיְתִיאוּ. יָת
אַבְנֵי בוּרְלָא. וְיָת אַבְנֵי אַשְׁלָמוּתָא.
לְשַׁקָּעָא בְּאֵיפוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא: ואלאשראף
אתו. בחגארה׳ אלבלור. וחגארה׳ אנצֿאם.
לאצדרה ולאלבדנה: וְאֶת־הַבֹּשֶׂם וְאֶת־
הַשֶּׁמֶן לְמָאוֹר וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
הַסַּמִּים: וְיָת בּוּסְמָא וְיָת מִשְׁחָא.
לְאַנְהָרוּתָא. וּלְמִשַׁח רְבוּתָא. וְלִקְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא: ואטיב ואדהן. לאצֿאה. ודהן
אלמסח. ובכֿור אצמוג: כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה
אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל־
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד־
מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה:
כָּל גְּבַר וְאִתָּא. דְּאִתְרְעִי לִבְּהוֹן עִמְּהוֹן.
לְאַיְתָאָה לְכָל עֲבִידְתָּא. דְּפַקֵּיד יְיָ׳.
לְמֶעְבַּד בִּידָא דְמֹשֶׁה. אַיְתִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל.
נְדַבְתָּא קֳדָם יְיָ׳: כֿדאך כל רגל ואמראה׳.
סכֿת אנפסהם. אן יאתו בשי לגמיע
צנעה. אלתי אמר אללה בהא. אן תצנע
ביד מוסי׳. אתו בהא בני אסראיל.
תברעא ללה: פ
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא
יְהוָה בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר
לְמַטֵּה יְהוּדָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
חֲזוֹ. דְּרַבִּי יְיָ׳ בְּשׁוּם. בְּצַלְאֵל. בַּר אוּרִי
בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה: פקאל מוסי׳
לבני אסראיל. אנצֿרו אן אללה קד שרף
אסם בצלאל. אבן אורי אבן חור מן
סבט יהודה: וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים
בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה:
וְאַשְׁלֵים עִמֵּיהּ רוּחַ (נְבוּאָה) מִן קֳדָם יְיָ׳.
בְּחָכְמָא. בְּסוּכְלְתָנוּ וּבְמַדַּע וּבְכָל עֲבִידָא:
ואכמל פיה עלמא מן ענד אללה. בחכמה.
ופהם ומערפה בגמיע אצנאע: וְלַחְשֹׁב
מַחֲשָׁבֹת לַעֲשֹׂת בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת:
וּלְאַלָּפָא אוּמָּנָן (אוּמָּנְוָן). לְמֶעְבַּד. בְּדַהֲבָא
וּבְכַסְפָּא וּבִנְחָשָׁא: וחארק באלמהן.
בצנעה׳ ארֿהב ואלפצֿה ואנחאס:
וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ
לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת: וּבְאוּמָּנוּת
אֶבֶן טָבָא. לְאַשְׁלָמָא וּבְנַגָּרוּת. אָעָא.
לְמֶעְבַּד בְּכָל עֲבִידַת אוּמָּנָן: ובכֿרט
אלגוהר. לאנצֿאם ונגר אלכֿשב. ועמל
סאיר צנאיע אלמהן: וּלְהוֹרֹת נָתַן בְּלִבּוֹ
הוּא וְאָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן:
וּלְאַלָּפָא יְהַב בְּלִבֵּיהּ. הוּא. וְאָהֳלִיאָב בַּר

אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְדָן: ולאתעלים געל
פי קלבה. הו ואהליאב אבן אחיסמך מן
סבט דן: מִלֵּא אֹתָם חָכְמַת־לֵב לַעֲשׂוֹת
כָּל־מְלֶאכֶת חָרָשׁ ׀ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת
וּבָאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ וְאֹרֵג
עֹשֵׂי כָּל־מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבֹת:
אַשְׁלֵים עִמְּהוֹן חַכִּימוּת לִבָּא. לְמֶעְבַּד
כָּל עֲבִידַת נַגָּר וְאוּמָּן. וְצַיָּיר בְּתַכְלָא
וּבְאַרְגְּוָנָא. בִּצְבַע זְהוֹרִי. וּבְבוּצָא וּמָחֵי.
עָבְדֵי כָּל עֲבִידָא. וּמַלְפֵי אוּמָּנָן (אוּמְּנָוָן):
אכמל פיהמא עלם אלחכמה. אן יצנעו
כל צנעה' אסתאד ואחדק. וראקם
באלאסמאנגון ואארגואן. ואצבג אקרמז.
ואלעשר ואחיך. פהמא צאנעון כל
צנעה. ואחדקון באלמהן: וְעָשָׂה
בְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכֹל ׀ אִישׁ חֲכַם־לֵב
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה
לָדַעַת לַעֲשֹׂת אֶת־כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת
הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: וְיַעֲבֵיד
בְּצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב. וְכָל גְּבַר חַכִּים לִבָּא.
דִּיהַב יי'. חָכְמְתָא וְסוּכְלְתָנוּתָא בְּהוֹן.
לְמִדַּע לְמֶעְבַּד. יָת כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן
קוּדְשָׁא. לְכֹל דְּפַקֵּיד יי': פליצנעו הם
וסאיר אלחכמא. מן געל אלה פיהם
חכמה ופהם. אן יערפו ויעמלו גמיע
צנעה' עמל אלקדס. לגמיע מא אמר
אלה בה: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־בְּצַלְאֵל וְאֶל־
אָהֳלִיאָב וְאֶל כָּל־אִישׁ חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה חָכְמָה בְּלִבּוֹ כֹּל אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ
לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל־הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ:
וּקְרָא מֹשֶׁה. לִבְצַלְאֵל וּלְאָהֳלִיאָב. וּלְכָל
גְּבַר חַכִּים לִבָּא. דִּיהַב יי'. חָכְמְתָא
בְּלִבֵּיהּ. כֹּל דְּאִתְרְעֵי לִבֵּיהּ. לְמִקְרַב
לַעֲבִידְתָּא לְמֶעְבַּד יָתַהּ: פנאדא בהם
מוסי' ובסאיר אלחכמא. מן געל אלה
פיהם חכמה. כל מן ראא ראיה.
אן יתקדם אלי' אצנעה ליצנעהא:
וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֵת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
הֵבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת עֲבֹדַת
הַקֹּדֶשׁ לַעֲשֹׂת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו
עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר: וּנְסִיבוּ מִן
קֳדָם מֹשֶׁה. יָת כָּל אַפְרָשׁוּתָא דְּאֵיתִיאוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לַעֲבִידַת. פּוּלְחַן קוּדְשָׁא.
לְמֶעְבַּד יָתַהּ. וְאִנּוּן. מֵיתַן לֵיהּ עוֹד. נְדַבְתָּא.
בִּצְפַר בִּצְפַר: פקבצו מן בין ידי מוסי'.
גמיע ארפיעה אתי גאו בהא בני
אסראיל. לצנעה' עמל אלקדס לתעמל
בהא. ועאד אלקום יאתונה. בבראעה
פי כל גדאה: וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים
אֵת כָּל־מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ
מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים: וַאֲתוֹ כָּל
חַכִּימַיָּא. דְּעָבְדִין. יָת כָּל עֲבִידַת קוּדְשָׁא.
גְּבַר גְּבַר מֵעֲבִידְתֵיהּ דְּאִנּוּן עָבְדִין: פגאו
גמיע אלחכמא. אצאנעין גמיע צנעה'
אלקדס. כל אמר מן פן צנעתה אדי הם
יצנעון: וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר א מַרְבִּים
הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־
צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ: וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה
לְמֵימַר. מַסְגַּן עַמָּא לְאֵיתָאָה. מִסַּת
פּוּלְחָנָא לַעֲבִידְתָּא. דְּפַקֵּיד יי' לְמֶעְבַּד
יָתַהּ: פקאלו למוסי'. הודא אלקום
מכתרון אן יאתו. באפצל מן כפאיה'
עמל אצנעה. אדי אמר אלה אן תעמל:
וַיְצַו מֹשֶׁה ב וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר
אִישׁ וְאִשָּׁה אַל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מְלָאכָה
לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא:
וּפַקֵּיד מֹשֶׁה. וְאַעְבַּרוּ כָּרוֹז בְּמַשְׁרִיתָא
לְמֵימַר. גְּבַר וְאִתְּתָא. לָא יַעְבְּדוּן עוֹד.
עֲבִידָא לְאַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא. וּפְסַק עַמָּא
מִלְּאֵיתָאָה: פאמר מוסי'. ונודא בצות
פי אלעסכר קאילא. כל רגל ואמראה.
לא יאת בשי בעד הדא מן רפיעה'
אלקדס. פאנקטע אלקום מן אלמגי
בשיי: וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם לְכָל־
הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר: וַעֲבִידְתָּא.
הֲוָת מִסַּת. לְכָל עֲבִידְתָּא לְמֶעְבַּד יָתַהּ.

ויהרת

חלק הדקדוק. א) ויאמרו אל משה לאמר מרבים וכו'. אמרו לו להכריז כן וכן עשה. [נ"ל]: ב) ויעבירו קול במחנה לאמר כן היה נוסח הכרוז:

ויתרת: פכאן מא אתו בה כפאיה. לגמיע וצנעה אן תעמל מנהא. ופאצלא:

ג* ס *) וַיַּעֲשׂוּ כָל־חֲכַם־לֵב בְּעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם: וַעֲבַדוּ כָל חַכִּימֵי לִבָּא. בְּעָבְדֵי עֲבִידְתָּא. יָת מַשְׁכְּנָא עֲשַׂר יְרִיעָן. דְּבוּץ שְׁזִיר. וְתַכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי. צוּרַת כְּרוּבִין. עוֹבָד אוּמָּן עֲבַד יָתְהוֹן: פצנע כל חכים מן צאנעי צנאיע. נפס אלמסכן עשר שקאק. מן עשר משזור. ואסמאנגון וארגואן וצבג קרמז. צוורא. צנעה' חאדק צנעהא:

אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת: אוּרְכָּא דִּירִיעֲתָא חֲדָא. עֶשְׂרִין וְתַמְנֵי אַמִּין. וּפוּתְיָא אַרְבַּע אַמִּין. דִּירִיעֲתָא חֲדָא. מִשְׁחֲתָא חֲדָא לְכָל יְרִיעָתָא: טול כל שקה. תמאניה ועשרין דראע. וערצהא ארבעה' אדרע. מסאחה ואחדה לגמיע אשקאק: וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אֶחָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר אַחַת אֶל־אֶחָת: וְלָפֵיף יָת חֲמֵישׁ יְרִיעָן. חֲדָא עִם חֲדָא. וַחֲמֵישׁ יְרִיעָן לָפֵיף. חֲדָא עִם חֲדָא: ובייט כל כמס שקאק. ואחדה מע אלאכרי': נ וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּמַּחְבָּרֶת כֵּן עָשָׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית: וַעֲבַד עֲנוּבִין דְּתַכְלָא. עַל סִפְתָא דִּירִיעֲתָא חֲדָא. מִסִּטְרָא בֵּית לוֹפֵי. כֵּן עֲבַד בְּסִפְתָא דִּירִיעֲתָא. בְּסִטְרָא. בֵּית לוֹפֵי תִּנְיָנָא: וצנע ערא מן אסמאנגון. פי חאשיה' אשקה אואחדה. פי אטרף אלמולף. וכדאלך צנע פי טרף אחאשיה. אטרפא. אלמולפה אתאניה: חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלָאֹת אַחַת אֶל־אֶחָת: חַמְשִׁין עֲנוּבִין. עֲבַד בִּירִיעֲתָא חֲדָא. וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין. עֲבַד בְּסִטְרָא דִּירִיעֲתָא. דְּבֵית לוֹפֵי תִּנְיָנָא. מְכַוְּנָן עֲנוּבַיָּא. חֲדָא לָקֳבֵיל חֲדָא: וצנע כמסין ערוה פי אשקה אלואחדה. וכמסין ערוה פי טרף אשקה. אלמולפה אתאניה. וגעל אלערא מתקאבלה. אלואחדה מע אלאכרי': וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיְחַבֵּר אֶת־הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אַחַת בַּקְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד: וַעֲבַד. חַמְשִׁין פּוּרְפִין דִּדְהַב. וְלָפֵיף יָת יְרִיעָתָא. חֲדָא עִם חֲדָא בְּפוּרְפַיָּא. וַהֲוָה מַשְׁכְּנָא חַד: וצנע כמסין שציץ מן דהב. וולף אשקאק. ואחדה מע אלאכרי' באשציץ. פצאר אלמסכן ואחדא: פ

וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם: וַעֲבַד יְרִיעָן דִּמְעַזֵּי. לִפְרָסָא (נ"י לְפָרְסָא) עַל מַשְׁכְּנָא. חֲדָא עַשְׂרֵי יְרִיעָן עֲבַד יָתְהוֹן: וצנע שקאק מן מרעזא. כבאא עלי' אלמסכן. אחדי' עשר שקה צנעהא: אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת: אוּרְכָּא דִּירִיעֲתָא חֲדָא. תְּלָתִין אַמִּין. וְאַרְבַּע אַמִּין. פּוּתְיָא דִּירִיעֲתָא חֲדָא. מִשְׁחֲתָא חֲדָא. לַחֲדָא עַשְׂרֵי יְרִיעָן: טול כל שקה תלאתין דראע. וערצהא ארבעה' אדרע. מסאחה ואחדה. לאחדי' עשר שקה: וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד: וְלָפֵיף. יָת חֲמֵישׁ יְרִיעָן לְחוֹד. וְיָת שֵׁית יְרִיעָן לְחוֹד: ובייט אלכמס אשקאק עלי' חדה. ואסת אשקאק עלי' חדה: וַיַּעַשׂ לֻלָאֹת חֲמִשִּׁים עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמַּחְבָּרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עָשָׂה עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחֹבֶרֶת הַשֵּׁנִית: וַעֲבַד עֲנוּבִין חַמְשִׁין. עַל סִפְתָא דִּירִיעֲתָא. בְּסִטְרָא בֵּית לוֹפֵי. וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין. עֲבַד עַל סִפְתָא דִּירִיעֲתָא.

דבית

חלק הדקדוק. נ) ויעש ללאת חשוא נע כעבור המאריך:

*) שני כשהן מחוברות

דְּבֵית לוּפֵי תְּנְיָנָא: וצנע כֹּמסין ערוה. פי חאשיה׳ אשקה. אטרפא אלמולפה. וכֹמסין ערוה פי טרף אשקה. אלמולפה אתֿאניה: וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת־הָאֹהֶל לִהְיֹת אֶחָד: וַעֲבַד. פּוּרְפִּין דִּנְחָשׁ חַמְשִׁין. לְלָפָפָא יָת מַשְׁכְּנָא לְמֶהֱוֵי חַד: וצנע כֹּמסין שׁצֿץ מן נחאס. ליולף אלכֹבא ליציר ואחדא: וַיַּעַשׂ מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה: וַעֲבַד חוּפָאָה לְמַשְׁכְּנָא. דְּמַשְׁכֵּי דִּכְרֵי מְסַמְּקֵי (מְסוּמְקֵי). וְחוּפָאָה. דְּמַשְׁכֵּי סָסְגוֹנָא מִלְעֵילָא: וצנע גֿטאא לאלכֹבא. מן גלוד כבאש אדים. וגֿטאא. מן גלוד דארש מן פוק:

ס וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים: וַעֲבַד יָת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא. דְּאָעֵי שִׁטִּין קָיְמִין: וצנע אתֿבאתג לאלמסכן. מן כֿשב אסנט קאימא: עֶשֶׂר אַמֹּת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: עֲשַׂר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפָּא. וְאַמְּתָא וּפַלְגוּת אַמְּתָא. פּוּתְיָא דְּדַפָּא חַד: עשרה׳ אדרע טול כל תכֿתגה. ודראע ונצֿף ערצֿהא: שְׁתֵּי יָדֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אַחַת אֶל־אֶחָת כֵּן עָשָׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן: תְּרֵין צִירִין. לְדַפָּא חַד. מְשׁוּלְּבִין. חַד לָקֳבֵיל חַד. כֵּן עֲבַד. לְכֹל דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא: ולהא ציראן מלסנאן. אחדהמא באיזא אלאכֿר. כדֿאך צנע. לגמיע תכֿאתג אלמסכן: וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קְרָשִׁים לִפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה: וַעֲבַד יָת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא. עַשְׂרִין דַּפִּין. לְרוּחַ עֵיבַר דָּרוֹמָא: וצנע לאלמסכן עשרין תכֿתגה. מן גהה׳ מהב אלגנוב: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־כֶסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו: וְאַרְבְּעִין סָמְכִין דִּכְסַף. עֲבַד. תְּחוֹת עַשְׂרִין דַּפִּין. תְּרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין צִירוֹהִי. וּתְרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד לִתְרֵין צִירוֹהִי: וצנע ארבעין קאעדה מן פצֿה. תחת אלעשרין אתֿכֿתגה. קאעדתין תחת כל תכֿתגה לציראהא: וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עָשָׂה עֶשְׂרִים קְרָשִׁים: וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא. תִּנְיָנָא לְרוּחַ צִפּוּנָא. עֲבַד עַשְׂרִין דַּפִּין: ולגאנב אלמסכן אתֿאני. מן גהה׳ מהב אשמאל. צנע עשרין תכֿתגה: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כָּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: וְאַרְבְּעִין סָמְכֵיהוֹן דִּכְסַף. תְּרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד. וּתְרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד: ולהא ארבעין קאעדה מן פצֿה. קאעדתין תחת כל תכֿתגה: וּלְיַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים: וְלִסְיָפֵי מַשְׁכְּנָא מַעַרְבָא. עֲבַד שִׁתָּא דַּפִּין: ולמוכֿר אלמסכן גֿרבא. צנע סת תכֿאתג: וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקֻצְעֹת הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם: וּתְרֵין דַּפִּין עֲבַד. לְזָוְיַת מַשְׁכְּנָא. בְּסוֹפֵיהוֹן: ותכֿתגתין צנעהמא. לרכֿני אלמסכן. פי אזאויתין: וְהָיוּ תוֹאֲמִם מִלְמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים אֶל־רֹאשׁוֹ אֶל־הַטַּבַּעַת הָאֶחָת כֵּן עָשָׂה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת: וַהֲווֹ מְכֻוְּנִין מִלְּרַע. וְכַחְדָּא. הֲווֹ מְכֻוְּנִין בְּרֵישֵׁיהוֹן. בְּעִזְקְתָא חֲדָא. כֵּן עֲבַד לְתַרְוֵיהוֹן. לְתַרְתֵּין זָוְיָן: פכאנת מעתדלה מן אספל. וגמיעא כאנת מעתדלה מן פוק. בחלקה ואחדה. כדֿאך צנע לארכֿנין כלידהמא: וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: וַהֲווֹ תְּמָנְיָא דַּפִּין. וְסָמְכֵיהוֹן דִּכְסַף. שִׁתַּת עֲשַׂר סָמְכִין. תְּרֵין סָמְכִין תְּרֵין סָמְכִין. תְּחוֹת דַּפָּא חַד: פצארת תמאניה תכֿאתג. וקואעדהא מן פצֿה. סתה׳ עשר קאעדה. קאעדתין תחת כל תכֿתגה: וַיַּעַשׂ בְּרִיחֵי עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן

הָאֶחָת: וַעֲבַד עָבְרֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין. חַמְשָׁא
לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא חַד: וצנע אמהאג
מן כשב אסנט. כמסה. לתכאתג גאנב
אלמסכן אלואחד: וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי
צֶלַע־הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם
לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַּרְכָתַיִם יָמָּה: וְחַמְשָׁא
עָבְרִין. לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא.
וְחַמְשָׁא עָבְרִין לְדַפֵּי מַשְׁכְּנָא. לְסוֹפְהוֹן
מַעַרְבָא: וכמסה אמהאג. לתכאתג
גאנב אלמסכן אלתאני. וכמסה אמהאג
לתכאתג גאנב אלמסכן. פי מוכרה
גרבא: וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן לִבְרֹחַ
בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה:
ד* וַעֲבַד יָת עָבְרָא מְצִיעָאָה. לְאַעְבָּרָא בְּגוֹ
דַפַּיָּא. מִן סְיָפֵי לִסְיָפֵי: וצנע אלמהג
אלאוסט. מנה נאפד פי גוף אתכאתג.
מן אטרף אלי אטרף: וְאֶת־הַקְּרָשִׁים
צִפָּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתָם עָשָׂה זָהָב בָּתִּים
לַבְּרִיחִם וַיְצַף אֶת־הַבְּרִיחִם זָהָב: וְיָת
דַפַּיָּא חֲפָא דַּהֲבָא. וְיָת עִזְקָתְהוֹן עֲבַד
דַּהֲבָא. אַתְרָא לְעָבְרַיָּא. וַחֲפָא יָת עָבְרַיָּא
דַּהֲבָא: ואתכאתג גשאהא בדהב. וצנע
חלקהא מן דהב. מכאנא לאלאמהאג.
וגשא אלאמהאג איצא בדהב: וַיַּעַשׂ
אֶת־הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָהּ
כְּרֻבִים: וַעֲבַד יָת פָּרוֹכְתָּא. דִּתְכֶלָא
וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר. עוֹבָד
אוּמָּן. עֲבַד יָתַהּ צוּרַת כְּרוּבִין: וצנע
אסגף. מן אסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז
ועשר משזור. צנעה' האדק צנעה צורא:
וַיַּעַשׂ לָהּ אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַפֵּם
זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי־
כָסֶף: וַעֲבַד לַהּ. אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין.
וַחֲפָנוּן דַּהֲבָא. וָוֵיהוֹן דַּהֲבָא. וְאַתִּיךְ לְהוֹן.
אַרְבְּעָא סָמְכִין דִּכְסַף: וצנע לה ארבעה
עמד מן סנט. וגשאהא בדהב. וזראפינהא
מן דהב. וצאג להא. ארבע קואעד מן
פצה: וַיַּעַשׂ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה
רֹקֵם: וַעֲבַד פְּרָסָא לִתְרַע מַשְׁכְּנָא.
דִּתְכֶלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר.
עוֹבָד צַיָּר: וצנע סתרא לבאב אלכבא.
מן אסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשר
משזור. צנעה' ראקם: וְאֶת־עַמּוּדָיו
חֲמִשָּׁה וְאֶת־וָוֵיהֶם וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם
וַחֲשֻׁקֵיהֶם זָהָב וְאַדְנֵיהֶם חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת:
וְיָת עַמּוּדוֹהִי חַמְשָׁא וְיָת וָוֵיהוֹן. וְחַפִּי
רֵישֵׁיהוֹן. וְכִבּוּשֵׁיהוֹן דַּהֲבָא. וְסָמְכֵיהוֹן
חַמְשָׁא דִּנְחָשָׁא: ועמדהא כמסה
וזראפינהא. וגשא רוסהם. וטלאהא דהב.
וקואעדהא כמסה מן נחאס: פ
וַיַּעַשׂ* בְּצַלְאֵל אֶת־הָאָרֹן עֲצֵי שִׁטִּים
אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ
וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ: וַעֲבַד בְּצַלְאֵל. יָת אֲרוֹנָא
דְּאָעֵי שִׁטִּין. תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָא אוּרְכֵּיהּ.
וְאַמְּתָא וּפַלְגָא פּוּתְיֵהּ. וְאַמְּתָא וּפַלְגָא
רוּמֵיהּ: וצנע בצלאל אצנדוק מן כשב
אסנט. דראעין ונצף טולה. ודראע ונצף
ערצה. ודראע ונצף סמכה: וַיְצַפֵּהוּ
זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב
סָבִיב: וַחֲפָהִי. דְּהַב דְּכֵי מִגָּיו וּמִבָּרָא.
וַעֲבַד לֵיהּ. זֵיר דִּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר: וגשאה
בדהב כאלץ מן דאכל ומן כארג. וצנע
לה. זיגא מן דהב מסתדירא: וַיִּצֹק לוֹ
אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו
וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי
טַבָּעֹת עַל־צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית: וְאַתִּיךְ לֵיהּ.
אַרְבַּע עִזְקָן דִּדְהַב. עַל אַרְבַּע זָוְיָתֵיהּ.
וְתַרְתֵּין עִזְקָן. עַל סִטְרֵיהּ חַד. וְתַרְתֵּין
עִזְקָן. עַל סִטְרֵיהּ תִּנְיָנָא: וצאג לה
ארבע חלק מן דהב. וגעל פי ארבע
גהאתה. חלקתין פי גאנבה אלואחד.
וחלקתין פי גאנבה אלתאני: וַיַּעַשׂ בַּדֵּי
עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב: וַעֲבַד אֲרִיחֵי
דְּאָעֵי שִׁטִּין. וַחֲפָא יָתְהוֹן דַּהֲבָא: וצנע
דהוקא מן כשב אסנט. וגשאהא בדהב:
וַיָּבֵא אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת

הארן

חלק הדקדוק. ד) לברח בתוך הקרשים. תיבת לברח בפשטא אחת בתיגאן והוא מלרע: *) שלישי כשהן מחוברין.

הארן לשאת את־הארן: ואעיל ית
אריחיא בעזקתא. על סטרי ארונא.
למטל ית ארונא: וארכל ארהוק פי
אלחלק. עלי גאנבי צנדוק. ליחמל
בהא: ויעש כפרת זהב טהור אמתים
וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה: ועבד
כפורתא דדהב דכי. תרתין אמין ופלגא
אורכה. ואמתא ופלגא פותיה: וצנע
גשאא מן דהב כאץ. דראען ונצף
טולה. ודראע ונצף ערצה: ויעש שני
כרבים זהב מקשה עשה אתם משני
קצות הכפרת: ועבד. תרין כרובין
דדהב. נגיד עבד יתהון. מתרין סטרי
כפורתא: וצנע כרובין מן דהב.
מצמתין צנעהמא. מן טרפי אלגשא:
כרוב אחד מקצה מזה וכרוב־אחד
מקצה מזה מן־הכפרת עשה את־
הכרבים משני קצוותו: כרובא חד
מסטרא (נ"י מסטרה) מכא. וכרובא חד
מסטרא (נ"י מסטרה) מכא. מן כפורתא.
עבד ית כרוביא מתרין סטרוהי: כרובא
מן הדא אטרף. וכרובא מן הדא אטרף.
מן נפס אגשא. צנעהמא מן טרפיה:
ויהיו הכרבים פרשי כנפים למעלה
סככים בכנפיהם על־הכפרת ופניהם
איש אל־אחיו אל־הכפרת היו פני
הכרבים: והוו כרוביא פריסין (פריסן)
גדפיהון לעילא. מטלן בגדפיהון על
כפורתא. ואפיהון חד לקביל חד. לקביל
כפורתא. הוו אפי כרוביא: פכאנא
אלכרובין באסטין אגנחתהמא אלי פוק.
ומצללין בהמא עלי אלגשא. ווגוההמא
אלואחד אלי צאחבה. ואלי אגשא כאנת
וגוההמא: פ

ויעש את־השלחן עצי שטים אמתים
ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו:
ועבד ית פתורא דאעי שטין. תרתין
אמין אורכיה ואמתא פותיה. ואמתא
ופלגא רומיה: וצנע אלמאידה מן כשב
אסנט. דראעין טולהא ודראע ערצהא.
ודראע ונצף סמכהא: ויצף אתו זהב
טהור ויעש לו זר זהב סביב: וחפא
יתיה דהב דכי. ועבד ליה. זיר דדהב
סחור סחור: וגשאהא בדהב כאץ. וצנע
להא. זיגא מן דהב מסתדירא: ויעש
לו מסגרת טפח סביב ויעש זר־זהב
למסגרתו סביב: ועבד ליה גדנפא.
רומיה פושכא סחור סחור. ועבד זיר
דדהב. לגדנפיה סחור סחור: וצנע להא
חאפה. מקדאר קבצה מסתדירא. וצנע
זיגא מן דהב. לחאפתהא מסתדירא:
ויצק לו ארבע טבעת זהב ויתן את־
הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע
רגליו: ואתיך ליה. ארבע עזקן דדהב.
ויהב ית עזקתא. על ארבע זויתא.
דלארבע רגלוהי: וצאג להא ארבע חלק
מן דהב. וגעל אלחלק פי אלארבע
אזואיא. אדי באזא ארבע ארגלהא:
לעמת המסגרת היו הטבעת בתים
לבדים לשאת את־השלחן: לקביל
גדנפא. הואה עזקתא. אתרא לאריחיא.
למטל ית פתורא: אמאם אלחאפה.
כאנת אלחלק. מכאנא לארהוק. לתחמל
בהא אלמאידה: ויעש את־הבדים עצי
שטים ויצף אתם זהב לשאת את־השלחן:
ועבד ית אריחיא דאעי שטין. וחפא
יתהון דהבא. למטל ית פתורא: וצנע
ארהוק מן כשב אסנט. וגשאהא בדהב.
לתחמל בהא אלמאידה: ויעש את־
הכלים אשר על־השלחן את־קערתיו
ואת־כפתיו ה ואת מנקיתיו ואת־הקשות
אשר יסך בהן זהב טהור: ועבד. ית
מניא דעל פתורא. ית מגסוהי וית
בזיכוהי וית מכילתיה. וית קסותא. ה*
דיתנסך (דיתסך) בהון. דדהב דכי: וצנע
אלאניה אדי עליהא. אקצאע ואדרוג
ואמלאעק ואלמדאהן. אדי תגטא בהא.
מן דהב כאץ: פ

ויעש

חלק הדקדוק. ה) ואת מנקיתיו. תיבת ואת בפשטא ומצירי:

ויעש את־המנרה זהב טהור מקשה עשה
את־המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה
ופרחיה ממנה היו: ועבד ית מנרתא
דדהב דכי. נגיד. עבד ית מנרתא שדה
וקנה. כלידהא. חזורהא ושושנהא מנה
הוו: וצנע אלמנארה מן דהב כאץ.
מצמתה צנעהא ארגלהא וקצבהא.
וגאמאתהא. ותפאפיחהא וסואסנהא
מנהא כאנת: וששה קנים יצאים מצדיה
שלשה | קני מנרה מצדה האחד ושלשה
קני מנרה מצדה השני: ושתא קנין.
נפקין מסטרהא. תלתא קני מנרתא.
מסטרה חד. ותלתא קני מנרתא. מסטרה
ז* תנינא: וסת קצבאת. כארגאת מן
גאנביהא. תלאת קצבאת מן גאנבהא
אלואחד. ותלאת קצבאת מן גאנבהא
אלתאני: שלשה גבעים משקדים בקנה
האחד כפתר ופרח ושלשה גבעים
משקדים בקנה אחד כפתר ופרח כן
לששת הקנים היצאים מן־המנרה:
תלתא כלידין. מצירין. בקניא חד חזור
ושושן. ותלתא כלידין. מצירין. בקניא
חד חזור ושושן. כן לשתא קנין. דנפקין
מן מנרתא: תלאת גאמאת מלוזאת.
פי כל קצבה תפאחה וסוסנה. כדאך
לאסת אלקצבאת. אלכארגאת מנהא:
ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה
ופרחיה: ובמנרתא ארבעא כלידין.
מצירין. חזורהא ושושנהא: ופי אמנארה
ארבע גאמאת. מלוזאת. תפאפיחהא
וסואסנהא: וכפתר תחת שני הקנים
ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה
וכפתר תחת־שני הקנים ממנה לששת
הקנים היצאים ממנה: וחזור. תחות
תרין קנין דמנה. וחזור תחות תרין
קנין דמנה. וחזור. תחות תרין קנין
דמנה. לשתא קנין. דנפקין מנה:
ותפאחה תחת כל קצבתין מנהא. כדאך
לאסת אלקצבאת. אלכארגאת מנהא:
כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה
אחת זהב טהור: חזוריהון וקניהון מנה
הוו. כולה. נגידא חדא דדהב דכי:
ותפאפיחהא וקצבהא מנהא כאנת.
כלהא מצמתה ואחדה מן דהב כאץ:
ויעש את־נרתיה שבעה ומלקחיה
ומחתתיה זהב טהור: ועבד ית בוציניהא
שבעא. וציבתהא ומחתיתהא דדהב דכי:
וצנע להא סבעה סרג. וכלבאתהא
ומגאמרהא מן דהב כאץ: ככר זהב
טהור עשה אתה ואת כל־כליה: ככרא.
דדהבא דכיא עבד יתה. וית כל מנהא:
מן בדרה' דהב כאץ צנעהא. וגמיע
אניתהא: פ

*ויעש את־מזבח הקטרת עצי שטים
אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים
קמתו ממנו היו קרנתיו: ועבד. ית
מדבחא דקטרת בוסמיא דאעי שטין.
אמתא אורכיה ואמתא פותייה מרבע
(מרובע). ותרתין אמין רומיה. מניה
הואה קרנוהי: וצנע מדבח אלבכור מן
כשב אסנט. טולה דראע וערצה דראע
מרבע. וסמכה דראעין. מנה ארכאנה:
ויצף אתו זהב טהור את־גגו ואת־קירתיו
סביב ואת־קרנתיו ויעש לו זר זהב סביב:
וחפא יתיה דהב דכי. ית אגריה וית
כותלוהי. סחור סחור וית קרנוהי. ועבד
ליה. זיר דדהב סחור סחור: וגשאה
בדהב כאץ. סטחה וחיטאנה. מסתדירא
וארכאנה. וצנע לה. זיגא מן דהב
מסתדירא: ושתי טבעת זהב עשה־לו |
מתחת לזרו על שתי צלעתיו על שני
צדיו לבתים לבדים לשאת אתו בהם:
ותרתין עזקן דדהב. עבד ליה מלרע
לזיריה. על תרתין זויתיה. על תרין
סטרוהי. לאתרא לאריחיא. למטל יתיה
בהון: וחלקתין מן דהב. צנעהמא לה
מן תחת זיגה. פי גהתיה. כדאך עלי
גאנביה. מכאנא לאדהוק. ליחמל בהא:
ויעש את־הבדים עצי שטים ויצף אתם
זהב: ועבד ית אריחיא דאעי שטין.

*) רביעי כשהן מחוברין

וחפא יתהון דהבא: וצנע אדהוק מן
כשב אסנט. וגשאהא בדהב: ויעש את־
שמן המשחה קדש ואת־קטרת הסמים
טהור מעשה רקח: ועבד. ית משחא
דרבותא קודשא. וית קטרת בוסמיא
דכי. עובד בוסמנו: וצנע דהן אלמסח
מקדסא. וצמוג אלבכור מטהרא. צנעה'
עטאר: ס ויעש את־מזבח העלה
עצי שטים חמש אמות ארכו וחמש־
אמות רחבו רבוע ושלש אמות קמתו:
ועבד. ית מדבחא דעלתא דאעי שטין.
חמיש אמין אורכיה. וחמיש אמין פותיה
מרבע (מרובע). ותלת אמין רומיה:
וצנע מדבח אצעידה מן כשב אסנט.
כמסה' אדרע טולה. וכמסה' אדרע ערצה
מרבעא. ותלאתה' אדרע סמכה: ויעש
קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו היו
קרנתיו ויצף אתו נחשת: ועבד קרנוהי.
על ארבע זויתיה. מניה הואה קרנוהי:
וחפא יתיה נחשא: וצנע ארכאנה. פי
ארבע גהאתה. וכאנת ארכאנה מנה.
וגשאה בנחאס: ויעש את־כל־כלי
המזבח את־הסירת ואת־היעים ואת־
המזרקת את־המזלגת ואת־המחתת כל־
כליו עשה נחשת: ועבד ית כל מני
מדבחא. ית פסכתירותא וית מגרופיתא
וית מזרקיא. ית צנוריתא וית מחתיתא.
כל מנוהי עבד נחשא: וצנע גמיע
אניתה. אצנאן ואלמגארף ואלכראנב.
ואלמנאשל ואלמגאמר. גמיע דאלך
צנע מן נחאס: ו ויעש למזבח מכבר
מעשה רשת נחשת תחת כרכבו מלמטה
עד־חציו: ועבד למדבחא סרדא. עובד
מצדתא דנחשא. תחות סוביביה. מלרע
עד פלגיה: וצנע לה סרדא. עלי' צנעה'
אשבכה מן נחאס. דון שרגבה. מן אספל
אלי' נצפה: ויצק ארבע טבעת בארבע
הקצות למכבר הנחשת בתים לבדים:
ואתיך. ארבע עזקן. בארבע זויתא
לסרדא דנחשא. אתרא לאריחיא: וצאג
ארבע חלק. פי אלארבע אזואיא לסרד
אנחאס. מכאנא לאדהוק: ויעש את־
הבדים עצי שטים ויצף אתם נחשת:
ועבד ית אריחיא דאעי שטין. וחפא יתהון
נחשא: וצנע אדהוק מן כשב אסנט.
וגשאהא בנחאס: ויבא את־הבדים
בטבעת על צלעת המזבח לשאת אתו
בהם נבוב לחת עשה אתו: ואעיל ית
אריחיא בעזקתא. על סטרי מדבחא.
למטל יתיה בהון. חליל לוחין עבד יתיה:
וארכל אדהוק פי אלחלק. אלי' גאנבי'
אלמדבח. ליחמל בהא. אלואחא מגווף
צנעהא: ס ויעש את הכיור
נחשת ואת כנו נחשת במראת הצבאת
אשר צבאו פתח אהל מועד: ועבד. ית
כיורא דנחשא. וית בסיסיה דנחשא.
במחזית נשיא. דאתין לצלאה. בתרע
משכן זמנא: וצנע אלחוץ ומקעדה מן
נחאס. מן מראיא אנסא. אלמתגיישאת.
ענד באב כבא אלמחצר: ס ויעש ז
את־החצר לפאת נגב תימנה קלעי
החצר שש משזר מאה באמה: ועבד
ית דרתא. לרוח עיבר דרומא. סרדי
דרתא דבוץ שזיר. מאה אמין: וצנע
אצראדק. מן גהה' מהב אלגנוב. קלוע
אצראדק מן עשר משזור. מאיה' דראע:
עמדיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת
וי העמודים וחשקיהם כסף: עמודיהון
עשרין. וסמכיהון עשרין דנחשא. ווי
עמודיא. וכבושיהון כסף: עמדהא עשרין
וקואעדהא עשרין מן נחאס. וזראפין אעמד
וטלאהא פצה: ולפאת צפון מאה באמה
עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים נחשת
וי העמודים וחשקיהם כסף: ולרוח
צפונא מאה אמין. עמודיהון עשרין.
וסמכיהון עשרין דנחשא. ווי עמודיא.

וכבושיהון

חלק הדקדוק. ו) ויעש למזבח מכבר. תיבת למזבח בפשטא אחת בכל התיגאן והיא מלרע. ועיין בפרשת וירא מה שכתבתי שם:

וכבושיהון כסף: ומן גהה' אשמאל מאיה' דראע. עמדהא עשרין. וקואעדהא עשרין מן נחאס. וזראפין אלעמד. וטלאהא פצה: ולפאת־ים קלעים חמשים באמה עמודיהם עשרה ואדניהם עשרה ווי העמדים וחשוקיהם כסף: ולרוח מערבא. סרדי חמשין אמין. עמודיהון עשרא. וסמכיהון עשרא. ווי עמודיא. וכבושיהון כסף: ומן גהה' אלגרב. קלוע כמסין דראע. עמדהא עשרה. וקואעדהא עשרה. וזראפין אלעמד. וטלאהא פצה: ולפאת קדמה מזרחה חמשים אמה: ולרוח. קדומא מדנחא חמשין אמין: ומן גהה' אשרק כמסין דראע: קלעים חמש־עשרה אמה אל־הכתף עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה: סרדי. חמיש עשרי אמין לעברא. עמודיהון תלתא. וסמכיהון תלתא: מנהא קלוע. כמסה' עשר דראע לאלכם. עמדהא תלאתה. וקואעדהא תלאתה: ולכתף השנית מזה ומזה לשער החצר קלעים חמש עשרה אמה עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה: ולעברא תנינא. מכאו ומכא לתרע דרתא. סרדי. חמיש עשרי אמין. עמודיהון תלתא. וסמכיהון תלתא: ולאלכם אתאני. חתא צאר ימנה ויסרה לבאב אצראדק. קלוע טולהא כמסה' עשר דראע. ועמדהא תלאתה. וקואעדהא תלאתה: כל־קלעי החצר סביב שש משזר: כל סרדי דרתא. סחור סחור דבוץ שזיר: גמיע קלוע אצראדק. מסתדירא מן עשר משזור: והאדנים לעמדים נחשת ווי העמודים וחשוקיהם כסף וצפוי ראשיהם כסף והם מחשקים כסף כל עמדי החצר: וסמכיא לעמודיא דנחשא. ווי עמודיא. וכבושיהון כסף. וחפוי רישיהון כסף. ואנון מכבשין כסף. כל עמודי דרתא: וקואעד אלעמד מן נחאס. וזראפין אלעמד. וטלאהא פצה.

וגשא רוסהא פצה. כמא אן גמיעהא מטלייה פצה: ומסך שער החצר מעשה רקם תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר ועשרים אמה ארך וקומה ברחב חמש אמות לעמת קלעי החצר: ופרסא. דתרע דרתא עובד צייר. תכלא וארגונא. וצבע זהורי ובוץ שזיר. ועשרין אמין אורכא. ורומא בפותיא חמיש אמין. לקביל סרדי דרתא: וסתר באב אצראדק צנעה' ראקם. מן אסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשר משזור. וטולה עשרין דראע. וסמכה אדי הו ערצה כמסה' אדרע. באיזא קלוע אצראדק: ועמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה נחשת וויהם כסף וצפוי ראשיהם וחשקיהם כסף: ועמודיהון ארבעא. וסמכיהון ארבעא דנחשא. וויהון כסף. וחפוי רישיהון. וכבושיהון כסף: ועמדהא ארבעה. וקואעדהא ארבעה מן נחאס: וזראפינהא פצה. וגשא רוסהא. וטלאהא פצה: וכל־היתדת למשכן ולחצר סביב נחשת: וכל סכיא. למשכנא ולדרתא. סחור סחור דנחשא: וגמיע אותאד אלמסכן ואצראדק. מסתדירא מן נחאס:

קכ"ב פס' סנוא"ה סימן. ומפטירין ויעש חירום במלכים א' סי' ז'

ד'. ס גר"ר למנחת שבת וב' וה'.

אלה* פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על־פי משה עבדת הלוים ביד איתמר בן־אהרן הכהן: אלין מנייני משכנא משכנא דסהדותא. דאתמניאו על מימרא דמשה. פולחן ליואי. בידא דאיתמר. בר אהרן כהנא: הדא עדד מא דכל פי אלמסכן מסכן אשהאדה. אדי עדד באמר מוסי'. כדמה' אליואניין. עלי יד איתמר. אבן הרון אלאמאם: ובצלאל בן־אורי בן־חור למטה יהודה עשה את כל־אשר־צוה יהוה את־משה: ובצלאל. בר אורי בר חור לשבטא דיהודה. עבד. ית כל דפקיד יי' ית משה: ובצלאל. אבן אורי אבן חור מן

*) חמישי כשהן מחוברות

סבט יהודה. עמל גמיע מא אמר אלה
בה מוסי׃ וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ
לְמַטֵּה־דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת
וּבָאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ׃ וְעִמֵּיהּ.
אָהֳלִיאָב. בַּר אֲחִיסָמָךְ. לְשִׁבְטָא דְדָן נַגַּר
וְאוּמָּן. וְצַיָּיר. בִּתְכַלְתָּא וּבְאַרְגְּוָנָא. וּבִצְבַע
זְהוֹרִי וּבְבוּצָא׃ ומעה אהליאב. אבן
אחיסמך. מן סבט דן אסתאד והאדק.
וראקם. באלאסמאנגון ואלארגואן. ואצבג
אלקרמז ואלעשר׃ ס כָּל־
הַזָּהָב הֶעָשׂוּי לַמְּלָאכָה בְּכֹל מְלֶאכֶת
הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי ׀ זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים
כִּכָּר וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ׃ כָּל דַּהֲבָא. דְּאִתְעֲבִיד לַעֲבִידְתָּא.
בְּכֹל עֲבִידַת קוּדְשָׁא. וַהֲוָה דְּהַב אֲרָמוּתָא.
עַשְׂרִין וּתְשַׁע כַּכְּרִין. וּשְׁבַע מְאָה וּתְלָתִין.
סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא׃ אמא אלדהב.
אלדי עמל פי אצנעה. לגמיע צנעה׳
אלקדס. פכאן גמלה׳ דהב ארפיעה.
תסעה ועשרין בדרה. וסבע מאיה
ותלאתין. מתקאל במתקאל אלקדס׃
וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מְאַת כִּכָּר וְאֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וּכְסַף. מִנְיָנֵי כְּנִשְׁתָּא
מְאָה כַּכְּרִין. וְאֶלֶף וּשְׁבַע מְאָה. וְשִׁבְעִין
וַחֲמֵישׁ. סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא׃ ואמא
אלפצה. פכאן גמלה׳ מא חצל מן
מעדודי אלגמאעה מאיה׳ בדרה. ואלף
וסבע מאיה וכמסה וסבעין. מתקאל
במתקאל אקדס׃ בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית
הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר עַל־
הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה לְשֵׁשׁ־
מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
וַחֲמִשִּׁים׃ תִּקְלָא לְגוּלְגַּלְתָּא. פַּלְגוּת
סִלְעָא בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. לְכֹל דַּעֲבַר עַל
מִנְיָנַיָּא. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא.
לְשִׁית מְאָה וּתְלָתָא אַלְפִין. וַחֲמֵישׁ מְאָה
וְחַמְשִׁין׃ מנשקה לכל גמגמה. וזנה
נצף מתקאל במתקאל אלקדס. לכל מן

גאז עלי אלעדד. לסת מאיה׳ אלף
ותלאתה׳ אלאף. וכמס מאיה וכמסין׃
וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֵת אַדְנֵי
הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מְאַת אֲדָנִים
לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר לָאָדֶן׃ וַהֲוָה. מְאָה
כַּכְּרֵי כַסְפָּא. לְאַתָּכָא. יָת סָמְכֵי קוּדְשָׁא.
וְיָת סָמְכֵי פָרוּכְתָּא. מְאָה סָמְכִין. לִמְאָה
כַּכְּרִין כַּכְּרָא לְסָמְכָא׃ פכאן מן מאיה׳
בדרה׳ אלורק. מא ציג מנהא קואעד
אקדס. וקואעד אסגף. ודאלך מאיה׳
קאעדה. מן מאיה׳ בדרה כל קאעדה
מן בדרה׃ וְאֶת־הָאֶלֶף * וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת
וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים
וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם׃ וְיָת אַלְפָא.
וּשְׁבַע מְאָה וְשִׁבְעִין וַחֲמֵישׁ. עֲבַד וָוִין
לְעַמּוּדַיָּא. וַחֲפָא רֵישֵׁיהוֹן וְכַבֵּישׁ יָתְהוֹן׃
ואלף ואסבע אלמאיה ואלכמסה ואסבעין
אלמתקאל. צנע מנהא זראפין לאלעמד.
וגשא רוסהא וטלאהא׃ וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה
שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע־מֵאוֹת שָׁקֶל׃
וּנְחָשׁ אֲרָמוּתָא שִׁבְעִין כַּכְּרִין. וּתְרֵין
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה סִלְעִין׃ ואמא נחאס
אלעזל פבלג מאיה׳ קנטאר. ואלפין
וארבע מאיה׳ מתקאל׃ וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת־
אַדְנֵי פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת מִזְבַּח
הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ
וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וַעֲבַד בַּהּ. יָת
סָמְכֵי תְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא. וְיָת מַדְבְּחָא
דִנְחָשָׁא. וְיָת סְרָדָא דִנְחָשָׁא דִּילֵיהּ. וְיָת
כָּל מָנֵי מַדְבְּחָא׃ פצנע מנה. קואעד
בבא אלמחצר. ומדבח אנחאס. ואסרד
אנחאס אלדי לה. וגמיע אניתה׃ וְאֶת־
אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת־אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר
וְאֵת כָּל־יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־יִתְדֹת
הֶחָצֵר סָבִיב׃ וְיָת סָמְכֵי דְּרָתָא סְחוֹר סְחוֹר.
וְיָת סָמְכֵי תְּרַע דַּרְתָּא. וְיָת כָּל סִכֵּי
מַשְׁכְּנָא. וְיָת כָּל סִכֵּי דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר׃
וקואעד אצראדק מסתדירא. וקואעד
באבה. וגמיע אותאד אלמסכן. ואותאד

אלצראדק

חלק הדקדוק. א) ואת האלף. בתא"ג אחד מצאתי הוי"ו געי׃

צראדק מסתדירא : וּמִן־הַתְּכֵלֶת
וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בִגְדֵי־שְׂרָד
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ
אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
וּמִן תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע זְהוֹרִי. עֲבַדוּ
לְבוּשֵׁי שִׁמּוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְקוּדְשָׁא. וַעֲבַדוּ.
יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דִּלְאַהֲרֹן. כְּמָא דְּפַקִּיד
יי׳ יָת מֹשֶׁה : ומן אלאסמאנגון ואלארגואן
ואצבג אלקרמז. צנעו תׄיאב אלושי
לאלכׄדמה פי אלקדם. וצנעו תׄיאב
אלקדם אלׄדי להרון. כמא אמר אלה
מוסי׳ : פ
וַיַּעַשׂ אֶת־הָאֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר : וַעֲבַד יָת
אֵיפוֹדָא. דַּהֲבָא. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע
זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר : וצנע אצדרה. מן דׄהב
ג* ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשׁר
משזור : וַיְרַקְּעוּ אֶת־פַּחֵי הַזָּהָב וְקִצֵּץ
פְּתִילִם לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ
הָאַרְגָּמָן וּבְתוֹךְ תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ
מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב : וְרַדִּידוּ. יָת טַסֵּי דְּדַהֲבָא
וְקַצִּיצוּ חוּטִין. לְמֶעְבַּד. בְּגוֹ תַּכְלָא וּבְגוֹ
אַרְגְּוָנָא. וּבְגוֹ צְבַע זְהוֹרִי וּבְגוֹ בוּצָא.
עוֹבָד אוּמָּן : וׄדאלך באן ארקו אצפאיח
אׄדהב וקצוהא סלוכׄא. וגזלוהא מע
אלאסמאנגון ואלארגואן. ואצבג אלקרמז
ואלעשׁר. צנעה׳ חארק : כְּתֵפֹת עָשׂוּ־
לוֹ כ חֹבְרֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹותָו חֻבָּר :
כַּתְפִּין עֲבַדוּ לֵיהּ מְלָפְפִין (מְלָפְפָן). עַל
תְּרֵין סִטְרוֹהִי מְלָפַף : וצנעו להא גיבאן
מכׄייטאן. כׄייטוהמא פי טרפיה : וְחֵשֶׁב
אֲפֻדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ
זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מָשְׁזָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְהֶמְיַן
תִּקּוּנֵיהּ דַּעֲלוֹהִי. מִנֵּיהּ הוּא כְּעוֹבָדוֹהִי.
דַּהֲבָא. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ
שְׁזִיר. כְּמָא דְּפַקִּיד יי׳ יָת מֹשֶׁה : ושפשג
אצדרה אׄלדי עליה. מתׄלה כצנעתה.
מן דׄהב ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז

ועשׁר משזור. כמא אמר אלה מוסי׳ :
ס וַיַּעֲשׂוּ אֶת־אַבְנֵי הַשֹּׁהַם מֻסַבֹּת
מִשְׁבְּצֹת זָהָב מְפֻתָּחֹת פִּתּוּחֵי חוֹתָם עַל־
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַעֲבַדוּ יָת אַבְנֵי
בוּרְלָא. מְשַׁקְּעָן מְרַמְּצָן בִּדְהַב. גְּלִיפָן
כְּתָב מְפָרַשׁ. עַל שְׁמָהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
וצנעו חגארי אלבלור : יחיט בהא עיון
מן דׄהב. מנקוש עליהא כנקש אלכׄאתם.
עלי׳ אסמא בני אסראיל : וַיָּשֶׂם אֹתָם
עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרוֹן לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
וְשַׁוִּי יָתְהוֹן. עַל כַּתְפֵי אֵיפוֹדָא. אַבְנֵי
דוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמָא דְּפַקִּיד יי׳ יָת
מֹשֶׁה: וגעלהם עלי׳ גיבי אצדרה. חגאר
ׄדכר לבני אסראיל. כמא אמר אלה
מוסי׳ : פ
וַיַּעַשׂ אֶת־הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה
אֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר : וַעֲבַד יָת חוּשְׁנָא. עוֹבָד
אוּמָּן כְּעוֹבָד אֵיפוֹדָא. דַּהֲבָא. תַּכְלָא
וְאַרְגְּוָנָא. וּצְבַע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר : וצנע
אׄבדרנה. צנעה׳ הארק בצנעה׳ אצדרה. מן
ׄדהב ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז ועשׁר
משזור : רָבוּעַ הָיָה כָּפוּל עָשׂוּ אֶת־הַחֹשֶׁן
זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ כָּפוּל : מְרַבַּע
(מְרוּבַּע) הֲוָה. עִיף עֲבַדוּ יָת חוּשְׁנָא.
זַרְתָּא אוּרְכֵּיהּ. וְזַרְתָּא פּוּתְיֵיהּ עִיף :
וכאנת אדׄ צנעוהא מרבׄעה מצׄאעפה.
טולהא שבר וערצׄהא שבר : וַיְמַלְאוּ־בוֹ
אַרְבָּעָה טוּרֵי אָבֶן טוּר אֹדֶם פִּטְדָה
וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד : וְאַשְׁלִימוּ בֵיהּ
אַרְבְּעָא סִדְרִין דְּאֶבֶן טָבָא. סִדְרָא קַדְמָאָה.
סַמְקָן יַרְקָן וּבַרְקָן. סִדְרָא חַד : ונצׄמו
פיה. ארבעה סטור מן גוהר. אסטר
אלאול יאקות אחמר. וזמרד ואצפר :
וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֹפֶךְ סַפִּיר וְיָהֲלֹם : וְסִדְרָא
תִנְיָנָא. אִזְמַרַגְדִּין (אִזְמַרַגְדִּין) שַׁבְזֵיז
וְסַבְהֲלוֹם : ואסטר אׄתאני. כחלי ומהא
ובהרמאן : וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם שְׁבוֹ

ואחלמה

חלק הדקדוק. כ) כתפת עשו לו. תיבת כתפת בתביר בכל התיגאן : *) קצותיו קרי

וְאַחְלָמָה׃ וְסִדְרָא תְּלִיתָאָה. קַנְכֵּירֵי טַרְקְיָא וְעֵין עִגְלָא׃ ואסטר אתאלת. גזע וסבג ופירוזג׃ וְהַטּוּר הָרְבִיעִי ג תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה מוּסַבֹּת מִשְׁבְּצֹת זָהָב בְּמִלֻּאֹתָם׃ וְסִדְרָא רְבִיעָאָה. כְּרוּם יַמָּא וּבוּרְלָא וּפַנְתֵּירֵי. מְשַׁקְּעָן. מְרַמְּצָן בִּדְהַב בְּאַשְׁלָמוּתְהוֹן׃ ואסטר אראבע. אזרק ובלור ויסף. יחיט בהא עיון מן דהב פי נצאמהא׃ וְהָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵנָּה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל־שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ לִשְׁנֵים עָשָׂר שָׁבֶט׃ וְאַבְנַיָּא. עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִנִּין. תַּרְתָּא עַשְׂרֵי עַל שְׁמָהָתְהוֹן. כְּתָב מְפָרַשׁ כִּגְלָף דְּעִזְקָא גְּבַר עַל שְׁמֵיהּ. לִתְרֵי עֲשַׂר שִׁבְטִין׃ וכאן עלי׳ אלחגארה אסמא בני אסראיל. לאנהא אתני׳ עשר נציר אסמאיהם. בנקש אלכאתם אסם כל ואחד עלי׳ חגרה. כדאך לאתני׳ עשר סבט׃ וַיַּעֲשׂוּ עַל־הַחֹשֶׁן שַׁרְשְׁרֹת גַּבְלֻת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר׃ וַעֲבַדוּ עַל חוּשְׁנָא. תִּכִּין מְתַחֲמָן עוֹבָד גְּדִילוּ. דִּדְהַב דְּכֵי׃ וצנעו פי אלבדנה. סלסלתין מעתדלין צנעה׳ צפר. מן דהב כאץ׃ וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי מִשְׁבְּצֹת זָהָב וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנוּ אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃ וַעֲבַדוּ. תַּרְתֵּין מְרַמְּצָן דִּדְהַב. וְתַרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וִיהַבוּ. יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא. עַל תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ וצנעו עיון מן דהב. וחלקתין מן דהב, וגעלו אלחלקתין. פי טרפי אלבדנה׃ וַיִּתְּנוּ שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃ וִיהַבוּ. תַּרְתֵּין גְּדִילָן דִּדְהַב. עַל תַּרְתֵּין עִזְקָתָא. עַל סִטְרֵי חוּשְׁנָא׃ ועלקו צפירתין אדהב. פי אלחלקתין. פי טרפי אלבדנה׃ וְאֵת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת נָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצֹת וַיִּתְּנֻם עַל־כִּתְפֹת הָאֵפֹד אֶל־מוּל פָּנָיו׃ וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּעַל תְּרֵין סִטְרוֹהִי. יְהַבוּ עַל תַּרְתֵּין מְרַמְּצָתָא. וִיהַבוּנִין. עַל כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא לָקֳבֵיל אַפּוֹהִי׃ וטרפי צפירתין אלאכרתין. עלקוהמא עלי׳ אלעיון. וגעלוהמא. עלי׳ גיבי צדרה מן מקדמהא׃ וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיָּשִׂימוּ עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפֹד בָּיְתָה׃ וַעֲבַדוּ. תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וְשַׁוִּיאוּ. עַל תְּרֵין סִטְרֵי חוּשְׁנָא. עַל סִפְתֵיהּ. דִּלְעִבְרָא דְּאֵיפוֹדָא לְגָיו׃ וצנעו איצא חלקתין מן דהב. וצירוהמא פי טרפי אלבדנה. פי חאשיתהא. אלדי אלי׳ גאנב צדרה מן דאכל׃ וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנֻם עַל־שְׁתֵּי כִתְפֹת הָאֵפֹד מִלְמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃ וַעֲבַדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דִּדְהַב. וִיהַבוּנִין. עַל תַּרְתֵּין כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא מִלְּרַע מִלָּקֳבֵיל אַפּוֹהִי. לָקֳבֵיל בֵּית לוֹפֵי. מֵעִלָּוֵי. לְהִמְיַן אֵיפוֹדָא׃ תם צנעו איצא חלקתין מן דהב. וגעלוהמא. עלי׳ באיזא גיבי צדרה מן אספל מן מקדמהא. אמאם תאליפהא. פוק שפשגהא׃ וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָיו אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת לִהְיֹת עַל־חֵשֶׁב הָאֵפֹד וְלֹא־יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפֹד כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַאֲחַדוּ יָת חוּשְׁנָא. מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקָת אֵיפוֹדָא בְּחוּטָא דִּתְכֵילְתָא. לְמִהְוֵי עַל הִמְיַן אֵיפוֹדָא. וְלָא יִתְפָּרַק חוּשְׁנָא. מֵעִלָּוֵי אֵיפוֹדָא. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ יָת מֹשֶׁה׃ וחבכו אלבדנה. מן חלקהא אלי׳ חלק צדרה בסלך מן אסמאנגון. חתא צארת פוק שפשגהא. ולא תזול מנהא. כמא אמר אלה מוסי׳׃

פ

וַיַּעַשׂ* אֶת־מְעִיל הָאֵפֹד מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת׃ וַעֲבַד. יָת מְעִיל אֵיפוֹדָא עוֹבָד מָחֵי. גְּמִיר תַּכְלָא׃ וצנע ממטר צדרה צנעה׳ חאיך. גמלתה מן אסמאנגון׃

*) ששי כשהן מחוברין ופי

חלק הדקדוק. ג) תרשיש שהם וישפה. הפ"א רפה בכל התיגאן. ובן משפטח, דוק: ד) על שתי כתפת האפד, הפ"א רפה:

וּפִי־הַמְּעִיל בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַחְרָא שָׂפָה
לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרֵעַ׃ וּפוּמֵּיהּ דִּמְעִילָא
כְּפִיל לְגַוֵּיהּ כְּפוּם שִׁרְיָן. תּוֹרָא מַקַּף
לְפוּמֵּיהּ. סְחוֹר סְחוֹר דְּלָא (לָא) יִתְבְּזַע׃
וכאן ראסה פי וסטה כפם אדרע. וחאשיה
תחיט בפאה ללא יכתרק׃ וַיַּעֲשׂוּ עַל־
שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמּוֹנֵי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי מָשְׁזָר׃ וַעֲבַדוּ עַל שִׁפּוּלֵי
מְעִילָא. רִמּוֹנֵי. תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע
זְהוֹרִי. שְׁזִיר׃ וצנעו פי דילה. רמאמין.
מן אסמאנגון וארגואן וצבג קרמז. משזור׃
וַיַּעֲשׂוּ פַעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתְּנוּ אֶת־
הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל־שׁוּלֵי
הַמְּעִיל סָבִיב בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים׃ וַעֲבַדוּ
זַגִּין (זוגין) דִּדְהַב דְּכֵי. וִיהַבוּ יָת זַגַּיָּא
בְּגוֹ רִמּוֹנַיָּא. עַל שִׁפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר
סְחוֹר. בְּגוֹ רִמּוֹנַיָּא׃ וצנעו גלאגל מן דהב
כאץ. וגעלוהא פי מא בין ארמאמין. פי
דיל אלממטר מסתדירא. פי מא בין
ארמאמין׃ פַּעֲמֹן וְרִמֹּן פַּעֲמֹן וְרִמֹּן עַל־
שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ זַגָּא (זוגא) וְרִמּוֹנָא זַגָּא
(זוגא) וְרִמּוֹנָא. עַל שִׁפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר
סְחוֹר. לְשַׁמָּשָׁא. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ יָת
מֹשֶׁה׃ גלגל ורמאנה גלגל ורמאנה. פי
דיל אממטר מסתדירא. ליכדם בה. כמא
אמר אלה מוסי׳׃ ס וַיַּעֲשׂוּ
אֶת־הַכָּתְנֹת שֵׁשׁ מַעֲשֵׂה אֹרֵג
ה* לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וַעֲבַדוּ. יָת כִּתּוּנַיָּא
דְּבוּצָא עוֹבַד מָחֵי. לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי׃
וצנעו אתואני מן עשר צנעה׳ חאיך.
להרון ולבניה׃ וְאֵת הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת־
פַּאֲרֵי הַמִּגְבָּעֹת שֵׁשׁ וְאֶת־מִכְנְסֵי הַבָּד
שֵׁשׁ מָשְׁזָר׃ וְיָת מַצְנַפְתָּא דְּבוּצָא. וְיָת
שְׁבַח קוֹבְעַיָּא דְּבוּצָא. וְיָת מִכְנְסֵי בוּצָא
דְּבוּץ שְׁזִיר׃ ואלעמאמה מן עשר.
ואלקלאנס אלפאכרה מן עשר.
ואסראויל מן עשר משזור׃ וְאֶת־הָאַבְנֵט
שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
מַעֲשֵׂה רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
וְיָת הֶמְיָנָא דְּבוּץ שְׁזִיר. וְתַכְלָא וְאַרְגְּוָנָא.
וּצְבַע זְהוֹרִי עוֹבַד צַיָּיר. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳
יָת מֹשֶׁה׃ ואזנאר מן עשר משזור.
ואסמאנגון וארגואן. וצבג קרמז צנעה׳
ראקם. כמא אמר אלה מוסי׳׃ ס וַיַּעֲשׂוּ
אֶת־צִיץ נֵזֶר־הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ
עָלָיו מִכְתַּב פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה׃
וַעֲבַדוּ. יָת צִיצָא כְּלִילָא דְקוּדְשָׁא דִּדְהַב
דְּכֵי. וּכְתַבוּ עֲלוֹהִי כְּתָב מְפָרַשׁ. קֹדֶשׁ
לַיי׳׃ וצנעו עצאבה׳ תאג אלקדס מן
דהב כאץ. ונקשו עליהא כנקש
אלכאתם. קדש ליי׳׃ וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל
תְּכֵלֶת לָתֵת עַל־הַמִּצְנֶפֶת מִלְמָעְלָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וִיהַבוּ עֲלוֹהִי
חוּטָא דִּתְכִילְתָּא. לְמִתַּן עַל מַצְנַפְתָּא
מִלְּעֵילָא. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ יָת מֹשֶׁה׃
ועלקוהא בסלך אסמאנגון. לתוצע עלי׳
אלעמאמה פוק אלגבהה. כמא אמר
אלה מוסי׳׃ ס וַתֵּכֶל כָּל־עֲבֹדַת
מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃
וּשְׁלֵימַת. כָּל עֲבִידַת. מַשְׁכְּנָא מַשְׁכַּן
זִמְנָא. וַעֲבַדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּכֹל. דְּפַקֵּיד
יי׳. יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבַדוּ׃ וכמלת. גמיע
צנעה׳ אמסכן כבא אלמחצר. וצנעו בני
אסראיל. כגמיע מא אמר אלה מוסי׳
כדאך צנעו׃ פ
וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחָו* וְעַמֻּדָיו
וַאֲדָנָיו׃ וְאֵיתִיאוּ יָת מַשְׁכְּנָא לְוָת מֹשֶׁה.
יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנוֹהִי. פּוּרְפוֹהִי
דַּפּוֹהִי. עָבְרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי וְסָמְכוֹהִי׃ פאתו
באלמסכן אלי׳ מוסי׳. אלכבא וגמיע
אניתה. שצצה ותכאתנה. ואמהאגה
ועמדה וקואעדה׃ וְאֶת־מִכְסֵה עוֹרֹת
הָאֵילִם הַמְאָדָּמִים וְאֶת־מִכְסֵה עֹרֹת
הַתְּחָשִׁים וְאֵת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ׃ וְיָת חוֹפָאָה.
דְּמַשְׁכֵּי דִּכְרֵי מְסַמְּקֵי (מְסוּמְקֵי). וְיָת

: חופאה

חלק הדקדוק. ה) עורות האילם המאדמים. אין מאריך בה"א והשו"א שבמ"ם נח׃

*) בריחיו קרי

חופאה דמשכי ססגונא . וית פרוכתא דפרסא : ואגׄטא אלגלוד כבאש אדׄים. ואלגׄטא גלוד אדׄארש. ואסגׄף אלמסתור: את־ארן העדת ואת־בדיו ואת הכפרת : ית ארונא דסהדותא וית אריחוהי . וית כפורתא : וצנדוק אׄשהאדה ודׄהוקה . ואלגׄשא : את־השלחן את־כל־כליו ואת לחם הפנים : ית פתורא ית כל מנוהי. וית לחים אפיא : ואלמאידה וגמיע אניתהא. ואלכׄבז אלמוׄגׄה : את־המנרה הטהרה את־נרתיה נרת המערכה ואת־כל־כליה ואת שמן המאור : ית מנרתא דכיתא ית בוצינהא. בוציני. סדרא וית כל מנהא. וית משחא דאנהרותא : אלמנארה אׄטאהרה וסרגׄהא. סרג אנצׄד וגמיע אניתהא. ודׄהן אלאצׄאה : ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך פתח האהל : וית מדבחא דדהבא. וית משחא דרבותא. וית קטרת בוסמיא. וית. פרסא דתרע משכנא : ומדׄבח אׄדׄהב. ודׄהן אלמסח. ובׄכור אׄצמוג. וסתר באב אלכׄבא : את מזבח הנחשת ואת־מכבר הנחשת אשר־לו את־בדיו ואת־כל־כליו את־הכיר ואת־כנו : ית מדבחא דנחשא. וית סרדא דנחשא דיליה. ית אריחוהי וית כל מנוהי. ית כיורא וית בסיסיה : ומדׄבח אׄנחאס. ואׄסרד אׄנחאס אׄדׄי לה . ודׄהוקה וגמיע אניתה . ואלחוץ ומקעדה : את קלעי החצר את־עמדיה ואת־אדניה ואת־המסך לשער החצר את־מיתריו ויתדתיה ואת כל־כלי עבדת המשכן לאהל מועד: ית סרדי דרתא ית עמודהא וית סמכהא. וית פרסא לתרע דרתא . ית אטונוהי וסכהא . וית. כל מני . פולחן משכנא למשכן זמנא : וקלוע אׄצׄראדׄק ועׄמדהא וקואעדהא . וסתר באבהא. ואטנאבהא ואותאדהא . וגמיע אניה׳ כׄדמה׳ אלמסכן לקׄבא אלמחצׄר : את־בגדי השרד לשרת בקדש את־בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו לכהן: ית לבושי שמושא לשמשא בקודשא . ית לבושי קודשא לאהרן כהנא . וית לבושי בנוהי לשמשא : ותׄיאב אלושׄי לאׄכׄדמה פי אׄקדׄס. ותׄיאב אלקדׄס להרון אלאמאם . ותׄיאב בניה לאלאמאמה : ככל אשר־צוה יהוה את־משה כן־עשו בני ישראל את כל־העבדה : ככל. דפקיד יי׳ ית משה. כן עבדו בני ישראל. ית כל פולחנא : כגׄמיע מא אמר אלה מוסי׳ . כדׄאך צנעו בני אסראיל . גמיע אלעמל : וירא משה את־כל־המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה יהוה כן עשו ויברך אתם משה : וחזא משה ית כל עבידתא . והא עבדו יתה. כמא דפקיד יי׳ כן עבדו . ובריך יתהון משה : פראא מוסי׳ גמיע אׄצנעה . ואדׄא בהם קד צנעוהא . כמא אמר אלה כדׄאך צנעו . פבארך עליהם מוסי׳ : פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר : ומליל יי׳ עם משה למימר : תׄם כלׄם אלה מוסי׳ תכלימא : ביום־החדש הראשון באחד לחדש תקים את־משכן אהל מועד : ביום ירחא קדמאה בחד לירחא. תקים. ית משכנא משכן זמנא : פי אשהר אלאוול פי אליום אלאול מנה . אנצׄב אלמסכן קׄבא אלמחצׄר : ושמת שם את ארון העדות וסכת על־הארן את־הפרכת: ותשוי תמן. ית ארונא דסהדותא. ותטיל על ארונא ית פרוכתא : וצׄייר בה צנדוק אׄשאהדה. ואסתר עליה באסגׄף : והבאת את־השלחן וערכת את־ערכו והבאת את־המנרה והעלית את־נרתיה : ותעיל ית פתורא. ותסדר ית סדריה. ותעיל ית מנרתא . ותדליק ית בוצינהא : ואדׄכׄל אׄמאידה. וצף צפיהא. ואדׄכׄל אׄמנארה . ואסרג סרגׄהא : ונתתה את־מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדת ושמת את־מסך הפתח למשכן : ותתין. ית מדבחא דדהבא לקטרת בוסמיא . קדם ארונא

דסהדותא. ותשוי. ית פרסא דתרעא
למשכנא: ואגעל מדבח אדהב לאבכור.
בין ידי צנדוק אשהאדה. ועלק סתר
באב כבא אלמסכן: ונתתה את מזבח
העלה לפני פתח משכן אהל־מועד:
ותתין. ית מדבחא דעלתא. קדם. תרע
משכנא משכן זמנא: ואגעל מדבח
אצעידה. בין ידי כבא אלמחצר: ונתת
את־הכיר בין־אהל מועד ובין המזבח
ונתת שם מים: ותתין ית כיורא. בין
משכן זמנא ובין מדבחא. ותתין תמן
מיא: ואגעל אלחוץ. בין כבא אלמחצר
ואלמדבח. ואגעל פיה מאא: ושמת
את־החצר סביב ונתת את־מסך שער
החצר: ותשוי ית דרתא סחור סחור.
ותתין. ית פרסא דתרע דרתא: ואצרב
צראדק מסתדירא. ועלק סתר באבה:
ולקחת את־שמן המשחה ומשחת את־
המשכן ואת־כל־אשר־בו וקדשת אתו
ואת־כל־כליו והיה קדש: ותסב ית ז*
משחא דרבותא. ותרבי ית משכנא וית
כל דביה. ותקדיש יתיה. וית כל מנוהי
ויהי קודשא: וכד מן דהן אלמסח. ואמסח
אלמסכן וגמיע מא פיה. וקדסה. וגמיע
אניתה ויציר קדסא: ומשחת את־מזבח
העלה ואת־כל־כליו וקדשת את־המזבח
והיה המזבח קדש קדשים: ותרבי. ית
מדבחא דעלתא וית כל מנוהי. ותקדיש
ית מדבחא. ויהי מדבחא קדש קודשין:
ואמסח מדבח אצעידה וגמיע אניתה.
וקדסה. ויציר מן כואץ אלאקדאס:
ומשחת את־הכיר ואת־כנו וקדשת אתו:
ותרבי ית כיורא וית בסיסיה. ותקדיש
יתיה: ואמסח אלחוץ ומקעדה. וקדסה:
והקרבת את־אהרן ואת־בניו אל־פתח
אהל מועד ורחצת אתם במים: ותקריב
ית אהרן וית בנוהי. לתרע משכן זמנא.
ותסחי יתהון במיא: וקרב הרון ובניה.
אלי באב כבא אלמחצר. ואגסלהם
באלמא: והלבשת את־אהרן את בגדי
הקדש ומשחת אתו וקדשת אתו וכהן
לי: ותלביש ית אהרן. ית לבושי
קודשא. ותרבי יתיה. ותקדיש יתיה
וישמש קדמי: ואלבס הרון תיאב
אלקדס. ואמסחה. וקדסה ליאם לי:
ואת־בניו תקריב והלבשת אתם כתנת:
וית בנוהי תקריב. ותלביש יתהון כתונין:
וקרב בניה. ואלבסהם תואניא: ומשחת
אתם כאשר משחת את־אביהם וכהנו
לי והיתה להית להם משחתם לכהנת
עולם לדרתם: ותרבי יתהון. כמא
דרביתא ית אבוהון. וישמשון קדמי.
ותהי. למהוי להון רבותהון. לכהונת
עלם לדריהון: ואמסחהם. כמא מסחת
אביהם. ויאמו לי. ויכון מסחהם דאך
להם. לאמאמה׳ אדהר לאגיאלהם: ויעש
משה ככל אשר צוה יהוה אתו כן עשה:
ועבד משה. ככל. דפקיד יי׳. יתיה כן
עבד: וצנע מוסי׳. כגמיע מא אמרה
אלה בה: ס ויהי* בחדש הראשון
בשנה השנית באחד לחדש הוקם
המשכן: והוה. בירחא קדמאה. בשתא
תנייתא בחד לירחא. אתקם משכנא:
פלמא כאן פי אשהר אלאול. פי אסנה
אתאניה פי אליום אלאול. נצב אלמסכן:
ויקם משה את־המשכן ויתן את־אדניו
וישם את־קרשיו ויתן את־בריחיו ויקם
את־עמודיו: ואקים משה ית משכנא.
ויהב ית סמכוהי. ושוי ית דפוהי. ויהב
ית עברוהי. ואקים ית עמודוהי: פנצב
מוסי׳ אלמסכן. ווצע קואעדה. ורכב עליה
תכאתגה. ווצע פיה אמהאגה. ואוקף
עמדה: ויפרש את־האהל על־המשכן
וישם את־מכסה האהל עליו מלמעלה
כאשר צוה יהוה את־משה: ופרס ית
פרסא על משכנא. ושוי. ית חופאה
דמשכנא. עלוהי מלעילא. כמא דפקיד
יי׳ ית משה: תם בסט אלכבא עליה.
וציר אלגטא עליה מן פוק. כמא אמרה
אלה: ס ויקח ויתן את־העדת

אל־הארן וישם את־הבדים על־הארן
ויתן את־הכפרת על־הארן מלמעלה:
ונסיב. ויהב ית סהדותא בארונא. ושוי
ית אריחיא על ארונא. ויהב ית כפורתא.
על ארונא מלעילא: תם אכד אשהאדה.
וצעהא פי צ׳נדוק. וצ׳יר עליה אדהוק.
וג׳על אלג׳שא עליה מן פוק: ויבא את־
הארן אל־המשכן וישם את פרכת המסך
ויסך על ארון העדות כאשר צוה יהוה
את־משה: ואעיל ית ארונא למשכנא.
ושוי. ית פרוכתא דפרסא. ואטיל. על
ארונא דסהדותא. כמא דפקיד יי׳ ית
משה: וארכ׳ל צ׳נדוק אלי׳ אלמסכן.
ועלק. אסג׳ף אלמסתור וסתר עליה. כמא
אמרה אלה: ס ויתן את־השלחן
באהל מועד על ירך המשכן צפנה מחוץ
לפרכת: ויהב ית פתורא במשכן זמנא.
על שדא דמשכנא צפונא. מברא
לפרוכתא: תם ג׳על אלמאידה פי כ׳בא
אלמחצ׳ר. פי ג׳אנב אלמסכן אשמאלי.
כ׳ארג׳ אסג׳ף: ויערך עליו ערך לחם לפני
יהוה כאשר צוה יהוה את־משה: ואסדר
עלוהי. סדרין דלחים קדם יי׳. כמא
דפקיד יי׳ ית משה: וצף עליה. צפין
כ׳בז בין ידי אלה. כמא אמרה: ס וישם
את־המנרה באהל מועד נכח השלחן על
ירך המשכן נגבה: ושוי ית מנרתא
במשכן זמנא. לקביל פתורא. על שדא
דמשכנא דרומא: תם צ׳יר אלמנארה
פי כ׳בא אלמחצ׳ר. חד׳א אלמאידה. פי
ג׳אנב אלמסכן אלג׳נובי: ויעל הנרת
לפני יהוה כאשר צוה יהוה את־משה:
ואדליק בוציניא קדם יי׳. כמא דפקיד
יי׳ ית משה: ואסרג׳ אסרג׳ בין ידי אלה.
כמא אמרה: ס וישם את־מזבח
הזהב באהל מועד לפני הפרכת: ושוי.
ית מדבחא דדהבא במשכן זמנא. קדם
פרוכתא: תם צ׳יר. מד׳בח אד׳הב פי כ׳בא
אלמחצ׳ר. בין ידי אסג׳ף: ויקטר עליו
קטרת סמים כאשר צוה יהוה את־משה:

ואקטר עלוהי קטרת בוסמין. כמא
דפקיד יי׳ ית משה: ובכ׳ר עליה מן
בכ׳ור אצמוג׳. כמא אמרה אלה: ס וישם
את־מסך הפתח למשכן: ושוי. ית פרסא
דתרעא למשכנא: תם עלק. סתר
אלבאב עלי׳ אלמסכן: ואת מזבח העלה
שם פתח משכן אהל־מועד ויעל עליו
את־העלה ואת־המנחה כאשר צוה יהוה
את־משה: וית מדבחא דעלתא. שוי.
בתרע משכנא משכן זמנא. ואסיק עלוהי.
ית עלתא וית מנחתא. כמא דפקיד יי׳
ית משה: וצ׳יר אי׳צ׳א מד׳בח אלקראבין.
בין ידי כ׳בא אלמחצ׳ר. וקרב עליה.
אצעידה ואלהדייה. כמא אמרה אלה:
ס וישם את־הכיר בין־אהל מועד ובין
המזבח ויתן שמה מים לרחצה: ושוי
ית כיורא. בין משכן זמנא ובין מדבחא.
ויהב תמן. מיא לקדוש: תם צ׳יר אלחוץ׳.
בין כ׳בא אלמחצ׳ר ואלמד׳בח. וג׳על פיה
מאא לאלג׳סל: ורחצו ממנו משה ואהרן
ובניו את־ידיהם ואת־רגליהם: ומקדשין
מניה. משה ואהרן ובנוהי. ית ידיהון וית
רגליהון: פיג׳סל מנה. מוסי׳ והרון ובניה.
אידיהם וארג׳להם: בבאם אל־אהל מועד
ובקרבתם אל־המזבח ירחצו כאשר צוה
יהוה את־משה: במיעלהון למשכן זמנא.
ובמקרבהון. למדבחא מקדשין. כמא
דפקיד יי׳ ית משה: פי ד׳כ׳ולהם אלי׳
כ׳בא אלמחצ׳ר. ופי תקדמהם אלי׳
אלמד׳בח יג׳סלון. כמא אמר אלה מוסי׳:
ס ויקם את־החצר סביב למשכן
ולמזבח ויתן את־מסך שער החצר ויכל
משה את־המלאכה: ואקים ית דרתא.
סחור סחור למשכנא ולמדבחא. ויהב.
ית פרסא דתרע דרתא. ושיצי משה
ית עבידתא: תם צ׳רב אצ׳ראדק. חואלי
אלמסכן ואלמד׳בח. ועלק סתר באבה.
ואכמל מוסי׳ ג׳מיע אצנעה: פ
ויכס הענן את־אהל מועד וכבוד יהוה
מלא את־המשכן: וחפא ענגא ית משכן

זְמַנָא. וִיקָרָא דַיְיָ'. אִתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא: וַגֻטַא אלגמאם כבא אלמחצ'ר. ונור אלה מלא אלמסכן: וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן: וְלָא יָכֵיל משֶׁה. לְמֵיעַל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. אֲרֵי שְׁרָא עֲלוֹהִי עֲנָנָא. וִיקָרָא דַיְיָ'. אִתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא: ולם יטיק מוסי'. אן ידכ'ל אלי כבא אלמחצ'ר. ממא סכן עליה אלגמאם. ונור אלה מלא אלמסכן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם: וּבְאִסְתַּלָּקוּת עֲנָנָא מֵעִלָּוֵי מַשְׁכְּנָא. נָטְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּכֹל מַטְלָנֵיהוֹן: וכאן אדא ארתפע אלגמאם ען אלמסכן. ירחל בני אסראיל. פי גמיע מראחלהם: וְאִם־לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד־יוֹם הֵעָלֹתוֹ: וְאִם לָא מִסְתַּלַּק עֲנָנָא. וְלָא נָטְלִין. עַד יוֹם אִסְתַּלָּקוּתֵיהּ: ואן לם ירתפע אלגמאם. פלא ירחלון. אלא יום ארתפאעה: כִּי עֲנַן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל־מַסְעֵיהֶם: אֲרֵי עֲנַן יְקָרָא דַיְיָ' עַל מַשְׁכְּנָא בִּימָמָא. וְחֵיזוּ אִישָׁתָא. הֲוֵי בְּלֵילְיָא בֵיהּ. לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַטְלָנֵיהוֹן: לאן אלגמאם מן ענד אלה עלי' אלמסכן נהארא. ורויא נאר תכון פיה לילא. בחצ'רה' גמיע אל אסראיל פי גמיע מראחלהם: ומפטירין ותשלם כל המלאכה במלכים א' סי' ז':

חזק

סכום פסוקי דספר **ואלה שמות** אלף ומאתים ותשעה. **אר"ט** סימן: וחציו **אלקים לא תקלל**: ופרשיותיו י"א. **אי** זה בית אשר תבנו לי סימן: וסדריו כ"ט, ולילה ללילה **יחוה** דעת סימן ופרקיו מ': תורת אלהיו **בלבו** סימן: מנין הפתיחות **תשע וששים** והסתומות **חמש ותשעים**. והכל מאה וששים וארבע פרשיות. ישלח עזרך מקדש ומציון **יסעדך** סימן:

נשלם ספר שמות: בעזרת שוכן מרומות:

והיה השלמת הספר הזה ביום שנכפל בו כי טוב י"ט לחדש כסלו שנת **תרנ"ח** בא ס"ט **בי יכתירו** צדיקים לפ"ק.

סדר הפטרות של ספר שמות

ברכות ההפטרה

לפניה מברך ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה בְּמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק: ולאחריה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים הַצַּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲגוּמַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ. נְקוֹם מְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתִבָּנֶה מְהֵרָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַמָּנוֹחַ הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. אָמֵן: ואם חל ח"ח או ר"ח להיות בשבת מזכיר ענין היום בברכה זו (באמצע) כדרך שמזכיר בתפלה.

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ וַהֲוָה פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יי׳ עִמִּי לְמֵימָר׃ בֶּן־אָדָם הוֹדַע אֶת־יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת־תּוֹעֲבֹתֶיהָ׃ בַּר אָדָם. אוֹכַח יָת יָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם וְחַוִּי לְהוֹן יָת תּוֹעֵיבָתְהוֹן׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה לִירוּשָׁלַ͏ִם מְכֹרֹתַיִךְ וּמֹלְדֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וְתֵימַר. כִּדְנַן אֲמַר יי׳ אֱלֹהִים לְיָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם. תּוֹתָבוּתְכוֹן וְיַלָּדוּתְכוֹן. מֵאֲרַע כְּנַעֲנָאֵי. תַּמָּן אִתְגְּלֵיתִי עַל אַבְרָהָם אֲבוּכוֹן בֵּין בִּתְרַיָּא. וְאוֹדַעְתֵּיהּ דְּאַתּוּן נַחְתִּין לְמִצְרַיִם. וּבִדְרָע מְרָמַם אֲנָא פָּרֵיק יָתְכוֹן. וּבִזְכוּת אֲבָהָתְכוֹן אֲנָא מְתָרֵיךְ מִן קֳדָמֵיכוֹן יָת אֱמוֹרָאֵי וּמְשֵׁיצֵי יָת חִתָּאֵי׃ וּמוֹלְדוֹתַיִךְ בְּיוֹם הוּלֶּדֶת אוֹתָךְ לֹא־כָרַּת שָׁרֵּךְ *) וּבְמַיִם לֹא־רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי וְהָמְלֵחַ לֹא הֻמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ׃ וְאַף כַּד נְחָתוּ אֲבָהָתְכוֹן לְמִצְרַיִם תּוֹתָבִין בַּאֲרַע לָא דִילְהוֹן מְשַׁעְבְּדִין וּמְעַנַּן. הֲוָת כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דָּמְיָא לִוְלֵדָא דִּרְמִישׁ עַל אַפֵּי בָרָא דְּלָא אִתְפְּסִיק שׁוּרֵיהּ. וּבְמַיָּא לָא אַשְׁתְּטִיף לְאִתְנַקָּאָה. וּבְמִלְחָא לָא אִתְמְלַח. וּבַעֲסָרִין לָא אִתְאֲסַר׃ לֹא־חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ אַחַת מֵאֵלֶּה לְחֻמְלָה עָלָיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הֻלֶּדֶת אֹתָךְ׃ לָא חַסַת עֲלֵיכוֹן עֵינָא דְּפַרְעֹה. לְמֶעְבַּד לְכוֹן טָבָא חֲדָא לְאַנְחָא לְכוֹן מִשִּׁעְבּוּדְכוֹן לְרַחָמָא עֲלֵיכוֹן. וּגְזַר עֲלֵיכוֹן גְּזֵירַת גְּמִירָא לְמִרְמֵי דְּכוּרֵיכוֹן בְּנַהֲרָא לְאוֹבָדָא יָתְכוֹן. בְּעִדָּן דַּהֲוֵיתוּן בְּמִצְרַיִם׃ וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי׃ וַעֲאַל דּוּכְרַן קְיָם אֲבָהָתְכוֹן קֳדָמַי וְאִתְגְּלֵיתִי לְמִפְרְקְכוֹן. אֲרֵי גְּלֵי קֳדָמַי אֲרֵי אַתּוּן מְעַנַּן בְּשִׁעְבּוּדְכוֹן. וַאֲמָרִית לְכוֹן בִּדְמָא דְמָהוּלְתָּא אֲחוּס עֲלֵיכוֹן. וַאֲמָרִית לְכוֹן בִּדְם פִּסְחָא אֶפְרוֹק יָתְכוֹן׃ רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה׃ רִבְוָן. כְּצִמְחֵי חַקְלָא יְהַבְתְּכוֹן. וּסְגֵיתוּן וְתָקִיפְתּוּן. וַהֲוֵיתוּן לְזַרְעִין וּלְשִׁבְטִין. וּבְעוֹבָדֵי אֲבָהָתְכוֹן תַּקְנַיָּא עִדָּן פֻּרְקַן כְּנִשְׁתְּכוֹן מְטָא. אֲרֵי אַתּוּן מְשׁוּעְבְּדִין וּמְעַנַּן׃ וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ וְהִנֵּה עִתֵּךְ עֵת דֹּדִים וָאֶפְרֹשׂ כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע לָךְ וָאָבוֹא בִבְרִית אֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה וַתִּהְיִי לִי׃ וְאִתְגְּלֵיתִי עַל מֹשֶׁה בִּסְנָא. אֲרֵי גְּלֵי קֳדָמַי אֲרֵי מְטָא זְמַן פּוּרְקָנְכוֹן. וְאַגְנֵינִית בְּמֵימְרִי עֲלֵיכוֹן. וְאַעְדֵּיתִי חוֹבֵיכוֹן. וְקַיֵּימִית בְּמֵימְרִי לְמִפְרַק יָתְכוֹן כְּמָא דְקַיֵּימִית לַאֲבָהָתְכוֹן. אֲמַר יי׳ אֱלֹהִים. לְמֶהֱוֵיכוֹן עַם מְשַׁמֵּישׁ קֳדָמַי׃ וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵךְ בַּשָּׁמֶן׃ וּפְרַקִית יָתְכוֹן מִשִּׁעְבּוּד מִצְרָאֵי. וְאַעְדֵּיתִי תְּקוֹף מַרְוָתָא מִנְּכוֹן. וְדַבָּרִית יָתְכוֹן בְּחֵירוּתָא׃ וָאַלְבִּשֵׁךְ רִקְמָה וָאֶנְעֲלֵךְ תָּחַשׁ וָאֶחְבְּשֵׁךְ בַּשֵּׁשׁ וַאֲכַסֵּךְ מֶשִׁי׃ וְאַלְבֵּישִׁית יָתְכוֹן לְבוּשֵׁי צִיּוּרִין מֵחֶמְדַּת סַנְאֵיכוֹן. וִיהָבִית מְסָן דִּיקָר בְּרַגְלֵיכוֹן. וְקַדֵּישִׁית מִנְּכוֹן כָּהֲנַיָּא לְמֶהֱוֵי מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי בְּמִצְנְפָן דְּבוּץ. וְיָת כָּהֲנָא רַבָּא בִּלְבוּשֵׁי צִבְעָנִין׃ וָאֶעְדֵּךְ עֶדִי וָאֶתְּנָה צְמִידִים עַל־יָדַיִךְ וְרָבִיד עַל־גְּרוֹנֵךְ׃ וְתַקֵּינִית יָתְכוֹן בְּתִקּוּן פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא כְּתִיבִין עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא. וִיהִיבִין עַל יְדֵי מֹשֶׁה. וּבְקַדֵּישַׁת שְׁמִי דְּרָבָּא קַדֵּישִׁית יָתְכוֹן׃ וָאֶתֵּן נֶזֶם עַל־אַפֵּךְ וַעֲגִילִים עַל־אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשֵׁךְ׃ וִיהָבִית אֲרוֹן קְיָמִי בֵּינֵיכוֹן. וַעֲנַן יְקָרִי מַטֵּל עִלָּוֵיכוֹן. וּמַלְאַךְ שְׁלִיחַ מִן קֳדָמַי מְדַבַּר בְּרֵישְׁכוֹן׃ וַתַּעְדִּי זָהָב וָכֶסֶף וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשִׁי *) וָמֶשִׁי וְרִקְמָה סֹלֶת וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן אָכָלְתִּי *) וַתִּיפִי בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּצְלְחִי לִמְלוּכָה׃ וִיהָבִית מַשְׁכְּנִי בֵּינֵיכוֹן מְתוּקַּן בִּדְהַב וּבִכְסַף. וִירִיעָת בּוּץ וּצְבַעְנִין וְצִיּוּרִין. וּמַנָּא דְּטָב כְּסוֹלֶת וְכִדְבַשׁ וּכְמִשְׁחָ אוֹכֵילִית יָתְכוֹן. וְעַתַּרְתּוּן וְתָקִיפְתּוּן לַחֲדָא לַחֲדָא. וְאַצְלַחְתּוּן וּשְׁלֵיטְתּוּן בְּכָל מַלְכְוָתָא׃ וַיֵּצֵא לָךְ שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ כִּי ׀ כָּלִיל הוּא בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עָלַיִךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃ וּנְפַק לִיךְ שׁוּם כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל. בֵּינֵי עַמְמַיָּא. בְּשׁוּפְרִיךְ. אֲרֵי גְמִיר הוּא. יְקָרִי דְּשַׁוֵּיתִי עֲלָךְ. אֲמַר יי׳ אֱלֹהִים׃ עד״ו

הפטרת וארא (ביחזקאל סי׳ כ״ח)

וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן מַמְאִיר וְקוֹץ מַכְאִב מִכֹּל סְבִיבֹתָם הַשָּׁאטִים אוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃ וְלָא יְהֵי עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל. מֶלֶךְ מַבְאִישׁ וְשִׁלְטוֹן מְעִיק. מִכֹּל סַחְרָנֵיהוֹן. דְּבָזְזִין יָתְהוֹן. וְיִדְעוּן. אֲרֵי אֲנָא יי׳ אֱלֹהִים׃ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה בְּקַבְּצִי ׀ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב׃ כִּדְנַן אֲמַר יי׳ אֱלֹהִים. כַּד אֲכַנֵּישׁ יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל. מִבֵּינֵי עַמְמַיָּא דְאִתְבַּדַּרוּ בְהוֹן. וְאֶתְקַדַּשׁ בְּהוֹן לְעֵינֵי עַמְמַיָּא. וְיִתְּבוּן עַל אַרְעֲהוֹן. דִּיהָבִית לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב׃ וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים וְנָטְעוּ כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בַּעֲשׂוֹתִי שְׁפָטִים בְּכֹל הַשָּׁאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וְיִתְּבוּן עֲלַהּ לְרָחְצָן. וְיִבְנוּן בָּתִּין וְיִצְּבוּן כַּרְמִין. וְיִתְּבוּן לְרָחְצָן. כַּד אַעְבֵּיד פּוּרְעָנוּת דִּינִין. מִכָּל דְּבָזְזִין יָתְהוֹן מִסַּחְרָנֵיהוֹן. וְיִדְעוּן. אֲרֵי אֲנָא יי׳ אֱלָהֲהוֹן׃ בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂרִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים

*) ל׳ דגש אחר וא״ו שורק׃ *) ריש דגש׃ *) שש קרי׃ *) אכלת קרי׃

עשר לחדש היה דבר־יהוה אלי לאמר: בשתא
עשיריתא. בעשיראה. בתרי עשר לירחא. הוה
פתגם נבואה מן קדם יי׳ עמי למימר: בן־אדם
שים פניך על־פרעה מלך מצרים והנבא עליו
ועל־מצרים כלה: בר אדם. קביל נבואה. על
פרעה מלכא דמצרים. ואתנבי עלוהי. ועל מצראי
כלהון: דבר ואמרת כה־אמר אדני יהוה הנני
עליך פרעה מלך־מצרים התנים הגדול הרבץ
בתוך יאריו אשר אמר לי יארי ואני עשיתני:
אתנבי ותימר. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא שלח
רגזי עלך פרעה מלכא דמצרים. דאת דמי לתנינא
רבא דשרי בגו נהרוותא. דאמר. דילי מלכותא
ואנא כבשית: ונתתי חחיים* בלחייך והדבקתי
דגת־יאריך בקשקשתיך והעליתיך מתוך יאריך
ואת כל־דגת יאריך בקשקשתיך תדבק: ואתין
שירין בליסתך. ואקטיל שלטוני תקפך עם גברך.
ואבטלינך ממלכותך. וית כל שלטוני תקפך.
עם גברך יתקטלון: ונטשתיך המדברה אותך
ואת כל־דגת יאריך על־פני השדה תפול לא תאסף
ולא תקבץ לחית הארץ ולעוף השמים נתתיך
לאכלה: וארטשינך למדברא. יתך וית כל
שלטוני תקפך. על אפי ברא תתרמי גבילתך.
לא תתכניש ולא תתקבר. לחית ארעא. ולעופא
דשמיא מסרתך לאשתיצאה: וידעו כל־ישבי
מצרים כי אני יהוה יען היותם משענת קנה לבית
ישראל: וידעון כל יתבי מצרים. ארי אנא יי׳.
חלף דהוו. סמך קניא רעיעא לבית ישראל:
בתפשם בך בכפך* תרוץ ובקעת להם כל־כתף
ובהשענם עליך תשבר והעמדת להם כל־מתנים:
באתפנויתהון בך ביד מלך תקיף תתמסר. ויבד
בית רוחצנהון. ובאסתמכותהון עלך תתבר. ולא
תהי להון לבית סומכן: לכן כה־אמר אדני יהוה
הנני מביא עליך חרב והכרתי ממך אדם ובהמה:
בכן. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא מיתי עלך
דקטלין בחרבא. ואשיצי מנך אנשא ובעירא:
והיתה ארץ־מצרים לשממה וחרבה וידעו כי־אני
יהוה יען אמר יאר לי ואני עשיתי: ותהי ארעא
דמצרים לאשתממו וחרבה. וידעון ארי אנא יי׳.
חלף דאמר. דילי מלכותא ואנא כבשית: לכן
הנני אליך ואל־יאריך ונתתי את־ארץ מצרים
לחרבות חרב שממה ממגדל סונה ועד־גבול כוש:
בכן. האנא שלח רוגזי עלך ועל מלכותך. ואתין
ית ארעא דמצרים. לחורב צדו ואשתממו. ממגדל
סונה ועד תחום כוש: לא תעבר־בה רגל אדם
ורגל בהמה לא תעבר־בה ולא תשב ארבעים שנה:

לא תעבר בה רגל אנשא. ורגל בעירא לא תעבר
בה. ולא תתיתב ארבעין שנין: ונתתי את־ארץ
מצרים שממה בתוך ארצות נשמות ועריה בתוך
ערים מחרבות תהיין שממה ארבעים שנה
והפצתי את־מצרים בגוים וזריתים בארצות:
ואתין ית ארעא דמצרים לצדו. בגו מדינן צדיין.
וקרוהא בגו קרוין דהואה חרבן יהוין לצדו.
ארבעין שנין. ואגלי ית מצראי לביני עממיא.
ואבדרינון במדינתא: כי כה אמר אדני יהוה
מקץ ארבעים שנה אקבץ את־מצרים מן־העמים
אשר־נפצו שמה: ארי. כדנן אמר יי׳ אלהים.
מסוף. ארבעין שנין אכניש ית מצראי. מביני
עממיא דאתבדרו לתמן: ושבתי את־שבות
מצרים והשבתי אתם ארץ פתרוס על־ארץ
מכורתם והיו שם ממלכה שפלה: ואתיב ית
גלות מצראי. ואתיב יתהון לארע פתרוס. על
ארע תותבותהון. ויהון תמן מלכו חלשא: מן־
הממלכות תהיה שפלה ולא־תתנשא עוד על־
הגוים והמעטתים לבלתי רדות בגוים: מן מלכוותא
תהי חלשא. ולא תתרברב עוד על עממיא.
ואזעירינון. בדיל דלא יפלחון בעממיא: ולא יהיה־
עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון בפנותם
אחריהם וידעו כי אני אדני יהוה: ולא יהון עוד
לבית ישראל לאתרחצא עליהון לאדכרא חובין.
באתפניותהון בתריהון. וידעון. ארי אנא יי׳
אלהים: ויהי בעשרים ושבע שנה בראשון באחד
לחדש היה דבר־יהוה אלי לאמר: והוה. בעשרין
ושבע שנין. בקדמאה בחד לירחא. הוה פתגם
נבואה מן קדם יי׳ עמי למימר: בן־אדם
נבוכדראצר מלך־בבל העביד את־חילו עבדה
גדלה אל־צר כל־ראש מקרח וכל־כתף מרוטה
ושכר לא־היה לו ולחילו מצר על־העבדה אשר־
עבד עליה: בר אדם. נבוכדראצר מלכא דבבל.
אפלח ית משרייתיה. פלחן רב על צור. כל שער
ריש נתר. וכל כתף אתמריט. ואגר. לא הוה ליה
ולמשרייתיה מצור. על פלחנא דאפלח עלה: לכן
כה אמר אדני יהוה הנני נתן לנבוכדראצר מלך־
בבל את־ארץ מצרים ונשא המנה ושלל שללה
ובזז בזה והיתה שכר לחילו: בכן. כדנן אמר
יי׳ אלהים. האנא יהיב לנבוכדראצר מלכא דבבל
ית ארעא דמצרים. וישבי אתרגושתה. ויעדי
עדאה ויבוז בזה. ותהי אגר למשרייתיה: פעלתו
אשר־עבד בה נתתי לו את־ארץ מצרים אשר עשו
לי נאם אדני יהוה: אגריה דאפלח בה. יהבית
ליה ית ארעא דמצרים. דהבו קדמי לאתפרעא

*) חחים קרי. *) בכף קרי.

מנהון

מִנְהוֹן. אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן־פֶּה בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: בְּעִדָּנָא הַהוּא. אֲקִים פּוּרְקָן לְבֵית יִשְׂרָאֵל. וְלָךְ. אֶתֵּין מַפְתַּח פּוּמָא בִּנְבוּאָה בֵּינֵיהוֹן. וְיִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ: עד״י

הפטרת בא (בישעיה סי׳ י״ט)

מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל־עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וּלְבַב מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ: מַטַּל כָּס דִּלְוָט לְאַשְׁקָאָה יָת מִצְרָאֵי. הָא יְיָ. מִתְגְּלֵי בַּעֲנַן יְקָרֵיהּ לְאִתְפְּרָעָא מִן מִצְרָאֵי. וְיִתַּבְרוּן. טָעֲוַת מִצְרָאֵי מִן קֳדָמוֹהִי. וְלִבָּא דְמִצְרָאֵי יִתְמְסֵי בִּמְעֵיהוֹן: וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחֲמוּ אִישׁ־בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה: וַאֲגָרֵי מִצְרָאֵי בְּמִצְרָאֵי. וִיגִיחוּן קְרָב. גְּבַר בַּאֲחוּהִי וּגְבַר בְּחַבְרֵיהּ. קְרֵי בִּקְרֵי. מַלְכוּ בְּמַלְכוּ: וְנָבְקָה רוּחַ־מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אֲבַלֵּעַ וְדָרְשׁוּ אֶל־הָאֱלִילִים וְאֶל־הָאִטִּים וְאֶל־הָאֹבוֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים: וְתִתְמְסֵי רוּחָא דְמִצְרָאֵי בִּמְעֵיהוֹן. וְחַכִּימֵיהוֹן אֲסַלְעֵים. וְיִתְבְּעוּן מִן טָעֲוָן וּמִן חָרָשִׁין. וּמִן בִּדִּין וּמִן זְכוּרוּ: וְסִכַּרְתִּי אֶת־מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל־בָּם נְאֻם הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת: וְאֶמְסַר יָת מִצְרָאֵי. בְּיַד רִבּוֹן קְשֵׁי. וּמֶלֶךְ תַּקִּיף יִשְׁלוֹט בְּהוֹן. אֲמַר רִבּוֹן עָלְמָא יְיָ צְבָאוֹת: וְנִשְּׁתוּ־מַיִם מֵהַיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ: וְיִצְדּוּן מַיָּא מִיַּמָּא. וְנַהֲרְהוֹן יֶחֱרוּב וְיִיבַשׁ: וְהֶאֶזְנִיחוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי מָצוֹר קָנֶה וָסוּף קָמֵלוּ: וְיִצְדְּיָן נַהֲרְוָתָא. יִיבְשִׁין וְיֶחֶרְבוּן נַהֲרֵיהוֹן עֲמִיקַיָּא. קְנֵי וְגוֹמָא לָא יִסְקוּן: עָרוֹת עַל־יְאוֹר עַל־פִּי יְאוֹר וְכֹל מִזְרַע יְאוֹר יִיבַשׁ נִדַּף וְאֵינֶנּוּ: יִיבַשׁ רוּבֵיהּ דְּנַהֲרָא וִיהֵי כְּכֵיפֵיהּ. וְכָל בֵּית מִזְרַע נַהֲרְהוֹן. יִיבַשׁ יֶחֱרוּב וְלָא יִצְמַח: וְאָנוּ הַדַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל־מַשְׁלִיכֵי בַיְאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֹרֶת עַל־פְּנֵי־מַיִם אֻמְלָלוּ: וְיִצְדּוּן צַיָּידֵי נוּנַיָּא. וְיִתְאַבְּלוּן כָּל דַּהֲווֹ רָמַן בְּנַהֲרָא חַכְּתָא. וּפָרְסֵי מְצָדָן. עַל אַפֵּי מַיָּא יִצְדּוּן: וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חוֹרָי: וְיִבַּהֲתוּן. פָּלְחֵי כִתָּנָא דְסָרְקִין. וּמָחַן מְנֵיהּ מְצָדָן: וְהָיוּ שָׁתֹתֶיהָ מְדֻכָּאִים כָּל־עֹשֵׂי שֶׂכֶר אַגְמֵי־נָפֶשׁ: וִיהוֹן אֲתַר בֵּית שָׁתֵי מַיָּא כְּבִישִׁין. אֲתַר דַּהֲווֹ עָבְדִין סִכְרָא וְכָנְשִׁין מַיָּא גְּבַר לְנַפְשֵׁיהּ: אַךְ־אֱוִלִים שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֵצָה נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל־פַּרְעֹה בֶּן־חֲכָמִים אֲנִי בֶּן־מַלְכֵי־קֶדֶם: בְּרַם אִטְפַּשׁוּ רַבְרְבֵי טָאנִיס. חַכִּימַיָּא דְמַלְכוּהִי לְפַרְעֹה מֵילַךְ דְּטָעוּ. אֵיכְדֵין תֵּימְרוּן לְפַרְעֹה. בְּנֵי מַלְכַיָּא אֲנַחְנָא וְאַתְּ בַּר מַלְכִין דְמַלְכֵי קַדְמִין: אַיָּם אֵפוֹא חֲכָמֶיךָ וְיַגִּידוּ נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מַה־יָּעַץ יְהוָה צְבָאוֹת עַל־מִצְרָיִם: אָן אִנּוּן חַכִּימָךְ. וִיחַוּוֹן כְּעַן לָךְ. וְיִדְּעוּן. מָא מְלַךְ. יְיָ צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם: נוֹאֲלוּ שָׂרֵי צֹעַן נִשְּׁאוּ שָׂרֵי נֹף וְהִתְעוּ אֶת־מִצְרַיִם פִּנַּת שְׁבָטֶיהָ: אִטְפַּשׁוּ רַבְרְבֵי טָאנִיס. טְעוֹ אֱנָשׁ מַפֵּיס. אַטְעִיאוּ יָת מִצְרָאֵי רַבְּנֵי פִּלְכַּהָא: יְהוָה מָסַךְ בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים וְהִתְעוּ אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַעֲשֵׂהוּ כְּהִתָּעוֹת שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ: יְיָ. רְמָא בֵּינֵיהוֹן רוּחַ דִּטְעוּ. וְאַטְעִיאוּ יָת מִצְרָאֵי בְּכָל עוֹבְדֵיהוֹן. כְּמָא דְטָעֵי רַוְיָא וּמִדַּשְׁדַּשׁ בְּרוּפְיֵהּ: וְלֹא־יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה וְאַגְמוֹן: וְלָא יְהֵי לְמִצְרָאֵי מַלְכָּא. דְּיִמְלוֹךְ עֲלֵיהוֹן. רֵישׁ וְאַגְמוֹן שִׁלְטוֹן וְאִטְרוֹן: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים וְחָרַד | וּפָחַד מִפְּנֵי תְּנוּפַת יַד־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא מֵנִיף עָלָיו: בְּעִדָּנָא הַהוּא. יְהוֹן מִצְרָאֵי חַלָּשִׁין כִּנְשַׁיָּא. וְיִזּוּעוּן וְיִתַּבְרוּן. מִן קֳדָם אֲרָמוּת גְּבוּרְתָּא דַייָ צְבָאוֹת. דְּהוּא מְרִים עֲלֵיהוֹן: וְהָיְתָה אַדְמַת יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָּא כֹּל אֲשֶׁר יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו יִפְחָד מִפְּנֵי עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא יוֹעֵץ עָלָיו: וּתְהֵי. אַרְעָא דְבֵית יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְדַחֲלָא. כָּל דְּיִדְכַּר יָתַהּ. לֵיהּ יְזוּעַ. מִן קֳדָם. מַלְכָּא דַייָ צְבָאוֹת. דְּהוּא מְלִיךְ עֲלֵיהוֹן: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת: בְּעִדָּנָא הַהוּא. יְהוֹיָן חֲמֵישׁ קִרְוִין בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. מְמַלְּלָן מַמְלַל כְּנַעֲנָאֵי. וּמְקַיְּמָן בִּשְׁמָא דַייָ צְבָאוֹת. קַרְתָּא בֵית שֶׁמֶשׁ דַּעֲתִידָא לְמִחְרַב. יִתְאֲמַר הִיא חֲדָא מִנְּהוֹן: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרָיִם וּמַצֵּבָה אֵצֶל־גְּבוּלָהּ לַיהוָה: בְּעִדָּנָא הַהוּא. יְהֵי מַדְבְּחָא מְתוּקַּן קֳדָם יְיָ. בְּגוֹ אַרְעָא דְמִצְרַיִם. וְקָמְתָא בִּסְטַר תְּחוּמַהּ קֳדָם יְיָ: וְהָיָה לְאוֹת וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי־יִצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וָרָב וְהִצִּילָם: וִיהֵי לְאָת וּלְסָהִיד. קֳדָם יְיָ צְבָאוֹת בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. אֲרֵי יְצַלּוּן קֳדָם יְיָ מִן קֳדָם דְּחָקֵיהוֹן. וְיִשְׁלַח לְהוֹן. פָּרִיק וְדַיָּן וִישֵׁיזְבִנּוּן: וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיָדְעוּ מִצְרַיִם אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה וְנָדְרוּ־נֵדֶר לַיהוָה וְשִׁלֵּמוּ: וְתִתְגְּלֵי גְבוּרְתָא דַייָ לְאֵיטָבָא לְמִצְרָאֵי. וְיִדְעוּן מִצְרָאֵי. לְמִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ בְּעִדָּנָא הַהוּא. וְיִפְלְחוּן בְּנִכְסַת קוּדְשִׁין וּבְקוּרְבָּנִין. וְיִנְדְּרוּן נִדְרִין. קֳדָם יְיָ וִישַׁלְּמוּן: וְנָגַף יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם נָגֹף וְרָפוֹא וְשָׁבוּ עַד־יְהוָה וְנֶעְתַּר לָהֶם וּרְפָאָם: וְיִמְחֵי יְיָ. יָת מִצְרָאֵי מַחָא וְיַסֵּינוּן. וִיתוּבוּן לְפָלְחָנָא דַייָ. וִיקַבֵּיל צְלוֹתְהוֹן וְיַסֵּי יָתְהוֹן:

ביום ההוא תהיה מסלה ממצרים אשורה ובא־אשור במצרים ומצרים באשור ועבדו מצרים את־אשור: בעדנא ההוא. תהי אורח כבישא ממצרים לאתור. ויגיחון אתוראי. במצראי ומצראי באתוראי. ויפלחון מצראי ית אתוראי: ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ: בעדנא ההוא. יהי ישראל תליתאי. למצראי ולאתור. ברכא בגוה דארעא: אשר ברכו יהוה צבאות לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל: דברכיה. יי׳ צבאות למימר. בריך עמי דאפיקית ממצרים. דעל דחבו קדמי אגליתי יתהון לאתור. וכדו דתבו מתקרן עמי ואחסנתי ישראל: עד״י

הפטרת בשלח (שופטים סי׳ ה׳)

ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך־כנען לפני בני ישראל: ותבר יי׳ ביומא ההוא. ית יבין מלכא דכנען. קדם בני ישראל: ותלך יד בני־ישראל הלוך וקשה על יבין מלך־כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך־כנען: ואזלת. יד בני ישראל אזלא ותקפא. על יבין מלכא דכנען. עד דשיציאו. ית יבין מלכא דכנען: ותשר דבורה וברק בן־אבינעם ביום ההוא לאמר: ושבחת דבורה. וברק בר אבינועם. בעדנא ההוא למימר: בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יהוה: כד מרדו בית ישראל באוריתא אתו עליהון עממיא וטרדונון מקרויהון. וכד תבו למעבד אוריתא אתגברו אנון על בעלי דבביהון. תריכונון מעל תחום ארעא דישראל. בכין על פורענות תבר סיסרא ומשריתיה ועל נסא ופרקנא דאתעביד להון לישראל. דתבו חכימיא למתב בבתי כנישתא בריש גלי ולאלפא ית עמא פתגמי אוריתא. בכין בריכו ואודו קדם יי׳: שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה אנכי אשירה אזמר ליהוה אלהי ישראל: שמעו מלכיא. אציתו שלטוניא. שמעו מלכיא דאתו עם סיסרא לקרבא. אציתו שלטוניא דהוו עם יבין מלכא דכנען. לא בחילתכון ולא בגבורתכון אתגברתון וסליקתון על בית ישראל. אמרא דבורה בנבואה קדם יי׳ אנא משבחא. מודיא ומברכא. קדם יי׳ אלהא דישראל: יהוה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם־שמים נטפו גם־עבים נטפו מים: אוריתך דיהבת להון לישראל כד עברין עלה שלטין בהון עממיא. וכד תיבין לה מתגברין אנון על בעלי דבביהון. יי׳. ביום אתגליותך למתנה להון משעיר בהופעות יקרך על תחומי אדום, ארעא זעת. אף שמיא מכו. אף ענניא נגדו מטרא: הרים נזלו מפני יהוה זה סיני מפני יהוה אלהי ישראל: טוריא זעו מן קדם יי׳. דין סיני אתרגיף ואתרגיש. סליק תנניה כתננא דאתונא. מן קדם דאתגלי עלוהי. יי׳ אלהא דישראל: בימי שמגר בן־ענת בימי יעל חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות: כד חבו ביומי שמגר בר ענת ביומי יעל. פסקו עדי אורחן. ודהוו מהלכין בשבילייא. תבו למהוי אזלין באורחן מגנבן: חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל: חרובא קרוי פצחיא דהואה יתבן בארעא דישראל. צדיאה ואטלטלו דיריהון. עד דאשתלחית אנא דבורה. אשתלחית לאתנבאה בגו בית ישראל: יבחר אלהים חדשים אז לחם שערים מגן אם־יראה ורמח בארבעים אלף בישראל: כד אתרעיאו בית ישראל למפלח לטעותא חדתן דמקריב אתעבידא דלא אתעסקו בהון אבהתהון. אתו עליהון עממיא וטרדונון מקרויהון. וכדו דתבו לאוריתא לא יכילו להון. דכד אתא עליהון סנאה ומעיקא ועמיה אחידי תריסין ורמחין. בארבעין אלפין רישי משרין. לא יכילו לאגחא קרבא בישראל: לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהוה: אמרה דבורה בנבואה אנא שליחא לשבחא לספרי ישראל. דכד הות עקתא ההיא לא פסקו מלמדרש באוריתא. וכדו יאי להון דיתבין בבתי כנישתא בריש גלי ומאלפין ית עמא פתגמי אוריתא. ומברכין ומודן קדם יי׳: רכבי אתנות צחרות ישבי על־מדין והלכי על־דרך שיחו: דהוו מבטלין. עסקיהון רכיבין על אתנן דחשיכן במיני ציורין. ומהלכין בכל תחום ארעא דישראל. ומתכחרין למתב על דינא. יהון אזלין באורחתהון ומשתען על גבורן דאתעבידא להון: מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות יהוה צדקת פרזונו בישראל אז ירדו לשערים עם־יהוה: מאתר דהוו אנסין להון ונסבין מא דבידהון. בית מתובת מוכסין ומכונת לסטין. על גובין בית שקיא דמיא. תמן יודון על זכוותא דיי׳. על זכותיה דיתיב קרוי פצחיא בארעא דישראל. בכין נחתו מכרכי תקפא למתב בקרוי פצחיא עמיה דיי׳: עורי עורי דבורה עורי עורי דברי־שיר קום ברק ושבה שביך בן־אבינעם: שבחי שבחי דבורה. שבחי ואודא מלילי תשבחא. קום ברק. ושבי שביך בר אבינועם: אז ירד שריד

לאדירים עם יהוה ירד־לי בגבורים: בכין נחית חד ממשריתא דישראל. ותבר תקוף גברי עממיא. הא לא מגבורא הות דא. אלהין יי'. תבר קדם עמיה תקיף גברי סנאיהון: מני אפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין בעממיך מני מכיר ירדו מחקקים ומזבולן משכים בשבט ספר: מדבית אפרים. קם יהושע בר נון קדמותא אגיח קרבא בדבית עמלק. בתרוהי קם מלכא שאול מדבית בנימין קטיל ית דבית עמלק ואגיח קרבא בשאר עממיא. מדבית מכיר. נחתו מרשמין בקרבא. ומשבט זבולון. כתבין בקולמוס דספר: ושרי בישׂשכר עם־דברה ויששכר כן ברק בעמק שלח ברגליו בפלגות ראובן גדלים חקקי־לב: ורברבי יששכר משתמעין למלי דבורה. ושאר שבטא דיששכר משמשין קדם ברק. משתלחין בקרוי מישרא לכל אתר דצריך לתמן בתשלחתיה אזלין. בזרעית ראובן. סגיאין נכלי לבא: למה ישבת בין המשפתים לשמע שרקות עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי־לב: למא תבתון ממשרית קרבא. למתב בין תחומיא למשמע בשורא דא מן דא. לברק אתון אמרין דילך אנחנא. לסיסרא אתון אמרין דילך אנחנא. למדע אידא היא משריתא נצחא בקרבא למהוי עמה. הכדין כשר לכון למעבד דבית ראובן. הלא ידעתון. דקדמוהי גלין מחשבת לבא: גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יגור אניות אשר ישב לחוף ימים ועל־מפרציו ישכון: דבית גלעד. בעברא דירדנא שרו. ודבית דן. גזו עברו ית ירדנא. שויאו נכסיהון בספינתא. דבית אשר. על ספר ימיא שרו. קרוי עממיא דפגרו תבו בנונן ויתיבו בהון: זבלון עם חרף נפשו למות ונפתלי על מרומי שדה: דבית זבולון. לקביל עממיא דגדיפו מסרו נפשהון לקטלא אנון ודבית נפתלי. ישבחונונון כל יתבי ארעא: באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען בתענך על־מי מגדו בצע כסף לא לקחו: אתו מלכיא אגיחו קרבא. בכין אגיחו מלכי כנען. בתענך הוו שרן ומטן על מי מגדו. ממון דכסף לא קבילו: מן־שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא: מן שמיא אתגח עמהון קרבא. מאתר דנפקין כוכביא מכבשי דבריהון. תמן אתגח קרבא עם סיסרא: נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישן תדרכי נפשי עז: נחלא דקישון תברינון. נחלא דאתעבידו ביה נסין וגבורן לישראל מלקדמין הוא נחלא קישון. תמן דושישת נפשי קטילי גבריהון בתקוף: אז הלמו עקבי־סוס מדהרות דהרות אביריו: בכין אשתלפא טופרי סוסותהון. פנוכא דהוה מפניך קדם רתכי גברוהי: אורו מרוז אמר מלאך יהוה אורו ארור ישביה כי לא־באו לעזרת יהוה לעזרת יהוה בגבורים: לוטו מרוז. אמר ברק נביא דיי'. לוטו ותברו ית יתבהא. ארי לא אתו לסעודן עמיה דיי'. לסעודן עמיה דיי' כד אגיח קרבא בגבריא: תברך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תברך: תתברך מברכת נשיא טבתא. יעל. אתת חבר שלמאה. כחדא כנשיא דמשמשין בבתי מדרשין תתברך: מים שאל חלב נתנה בספל אדירים הקריבה חמאה: מיא שאיל יתה חלבא אשקיאת יתיה. למדע אם אית רעיונוהי עלוהי. בפיילי גבריא קריבת לקדמוהי שמן דטובנין: ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקתו: (טבא יעל אתת חבר שלמאה. דקיימת מא דכתיב בספר אוריתא דמשה לא יהי תקון זין דגבר על אתא ולא יתקן גבר בתקוני אתא. אלהין) ידה לסכתא אושיטת. וימינה לארזפתא דנפחין למתבר רשיעין ואנוסין. מחתיה לסיסרא תברת רישיה. פצעת מוחיה אעברת סכתא בצדעיה: בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד: בין רגלהא. כרע נפל שכיב. בין רגלהא כרע נפל. באתר דכרע. תמן נפל בזיזא סיסרא: בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד האשנב מדוע בשש רכבו לבוא מדוע אחרו פעמי מרכבותיו: מן חרכא אסתכיאת ומדיקא. אמיה דסיסרא מביני אעיתא. אמרא מדין אחרא רתיכוהי דברי למיתי. מדין אתעכבו. רהטיא דהוו מיתן לי אגרת נצחנין: חכמות שרותיה תענינה אף־היא תשיב אמריה לה: חכימת פרסתויתהא ענין לה. אף היא בחכמתה. מתיבא למימר לה: הלא ימצאו יחלקו שלל רחם רחמתים לראש גבר שלל צבעים לסיסרא שלל צבעים רקמה צבע רקמתים לצוארי שלל: הלא מדמשכחין מפלגין בזתא. יהבין גבר וביתיה לכל חד וחד. בזא סגי קדם סיסרא. בזת ציורי צבענין על צורי נכסי עתיריא. ומאני חמודא קדם גברוהי דבזו: כן יאבדו כל־אויביך יהוה ואהביו כצאת השמש בגברתו ותשקט הארץ ארבעים שנה: כסיסרא. כין ייבדון כל סנאי עמך יי'. ורחמוהי צדיקיא. יהון עתידין לאזהרא בזיהור יקריה על חד תלת מאה ארבעין ותלתא כמפק שמשא בגבורתיה. ושרוכת

ארעא דישראל מלמעבד קרבא ארבעין שנין: עד״י

הפטרת יתרו (ישעיה סימן ו׳)

בשנת־מות המלך עזיהו ואראה את־אדני ישב על־כסא רם ונשא ושוליו מלאים את־ההיכל: בשתא דאתנגע בה מלכא עזיה. אמר נביא. חזיתי ית יקרא דיי׳. שרי על כרסי רם ומנטל בשמי מרומא. ומזיו יקריה אתמלי היכלא: שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף: שמשין קדישין ברומא קדמוהי. שתא גפין שתא גפין לחד. בתרין מכסי אפוהי דילא חזי. ובתרין מכסי גויתיה. דילא מתחזי ובתרין משמיש: וקרא זה אל־זה ואמר קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל־הארץ כבודו: ומקבלין דין מדין ואמרין. קדיש בשמי מרומא בית שכינתיה. קדיש על ארעא עובד גבורתיה. קדיש בעלם עלמיא יי׳ צבאות. מליא כל ארעא זיו יקריה: וינעו אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן: וזעו איות ספי היכלא. מקל מלולא. ובית מקדשא אתמלי אמטתא: ואמר אוי־לי כי־נדמיתי כי איש טמא־שפתים אנכי ובתוך עם־טמא שפתים אנכי ישב כי את־המלך יה״ה צבאות ראו עיני: ואמרית ווי לי ארי חבית. ארי גבר חיב לאוכחא אנא. ובגו עמא דמגעל בחובין אנא יתיב. ארי ית יקר שכינת מלך עלמיא. יי׳ צבאות חזאה עיני: ויעף אלי אחד מן־השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח: ואשתדי לותי. חד מן שמשיא. ובפימיה ממלל. דקביל מן קדם דשכינתיה על כרסי יקרא בשמי מרומא. עיל מן מדבחא: ויגע על־פי ויאמר הנה נגע זה על־שפתיך וסר עונך וחטאתך תכפר: וסדר בפומי. ואמר. הא שויתי פתגמי נבואתי בפומך. ויעדון חובך. וחטאך יתכפרון: ואשמע את־קול אדני אמר את־מי אשלח ומי ילך־לנו ואמר הנני שלחני: ושמעית. ית קל מימרא דיי׳ דאמר. ית מן אשלח לאתנבאה ומן ייזיל לאלפא. ואמרית האנא שלח יתי: ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל־תבינו וראו ראו ואל־תדעו: ואמר. איזיל ותימר לעמא הדין. דשמעין משמע ולא מסתכלין, וחזן מחזא ולא ידעין: השמן לב־העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן־יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו: טפיש לבא דעמא הדין. ואודנוהי יקר ועינוהי טמטים. דלמא יחזון בעיניהון ובאודניהון ישמעון. ובלבהון יסתכלון. ויתובון וישתביק להון: ואמר עד־מתי אדני ויאמר עד אשר אם־שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשאה שממה: ואמרית. עד אימתי יי׳. ואמר. עד דיצדין קרויא מבלי יתיב. ובתיא מבלי אנשא. וארעא תחרוב ותצדי: ורחק יהוה את־האדם ורבה העזובה בקרב הארץ: וירחיק יי׳ ית בני אנשא. ותסגי צדיותא בגוה דארעא: ועוד בה עשיריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בם זרע קדש מצבתה: וישתארון בה חד מן עשרא. ויתובון ויהון לצרבא. כבטמא וכבלוטא. דבמתר טרפיהון דמן ליבישין. ועד כען אנון רטיבין לקימא מנהון זרעא. כן גלותא דישראל יתכנשון ויתובון לארעהון. ארי זרעא דקדשא נצבתהון: כי־ילד ילד־לנו בן נתן־לנו ותהי המשרה על־שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי־עד שר־שלום: אמר נביא לבית דוד. ארי רבי אתיליד לנא. בר אתיהיב לנא. וקביל אוריתא עלוהי למטרה. ואתקרי שמיה. מן קדם מפליא עיצה אלהא גברא קים עלמיא. משיחא דשלמא יסגי עלנא ביומוהי: לםרבה*) המשרה ולשלום אין־קץ על־כסא דוד ועל־ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד־עולם קנאת יהוה צבאות תעשה־זאת: סגי רבו לעבדי אוריתא ולנטרי שלמא לית סוף. על כרסי דוד ועל מלכותיה. לאתקנא יתה ולמבנה. בדינא ובזכותא מכען ועד עלמא. במימרא דיי׳ צבאות תתעביד דא: עד״י

הפטרת משפטים (ירמיה ס׳ ל״ד)

הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה אחרי כרות המלך צדקיהו ברית את־כל־העם אשר בירושלם לקרא להם דרור: פתגם נבואה. דהוה עם ירמיה מן קדם יי׳. בתר דגזר מלכא צדקיה קים. עם כל עמא דבירושלם. למקרי להון חירו: לשלח איש את־עבדו ואיש את־שפחתו העברי והעבריה חפשים לבלתי עבד־בם ביהודי אחיהו איש: לשלחא. גבר ית עבדיה. וגבר ית אמתיה. בר ישראל ובת ישראל בני חורין. בדיל דלא יפלחון בהון. גבר באחוהי יהודאה: וישמעו כל־השרים וכל־העם אשר־באו בברית לשלח איש את־עבדו ואיש את־שפחתו חפשים לבלתי עבד־בם עוד וישמעו וישלחו: ושמעו כל רברביא וכל עמא דעלו בקימא. לשלחא. גבר ית עבדיה. וגבר ית אמתיה בני חורין. בדיל דלא יפלחון בהון

*) מ״ם סתומה

ר. וקבילו ושלחו: וישובו אחרי־כן וישיבו את־
עבדים ואת־השפחות אשר שלחו חפשים
ויכבישום* לעבדים ולשפחות: ותבו בתר כן.
ואתיבו. ית עבדיא וית אמהתא. דפטרו בני חורין.
וכבשונון לעבדין ולאמהן: ויהי דבר־יהוה אל־
ירמיהו מאת יהוה לאמר: והוה פתגם נבואה מן
קדם יי' עם ירמיה. מן קדם יי' למימר: כה־אמר
יהוה אלהי ישראל אנכי כרתי ברית את־אבותיכם
ביום הוצאי אותם מארץ מצרים מבית עבדים
לאמר: כדנן אמר יי' אלהא דישראל. אנא. גזרית
קים עם אבהתכון. ביומא. דאפיקית יתהון מארעא
דמצרים. מבית עבדותא למימר: מקץ שבע
שנים תשלחו איש את־אחיו העברי אשר ימכר
לך ועבדך שש שנים ושלחתו חפשי מעמך ולא־
שמעו אבותיכם אלי ולא הטו את־אזנם: מסוף
שבע שנין. תשלחון. גבר ית אחוהי בר ישראל
דיזדבן לך. ויפלחנך שית שנין. ותפטרניה בר
חורין מעמך. ולא קבילו אבהתכון למימרי. ולא
ארכינו ית אודנהון: ותשבו אתם היום ותעשו את־
הישר בעיני לקרא דרור איש לרעהו ותכרתו
ברית לפני בבית אשר־נקרא שמי עליו: ותבתון
אתון יומא דין. ועבדתון ית דכשר קדמי. למקרי
חירו גבר לחבריה. וגזרתון קים קדמי. בביתא.
דאתקרי שמי עלוהי: ותשבו ותחללו את־שמי
ותשבו איש את־עבדו ואיש את־שפחתו אשר־
שלחתם חפשים לנפשם ותכבשו אתם להיות לכם
לעבדים ולשפחות: ותבתון ואחילתון ית שמי.
ואתיבתון. גבר ית עבדיה וגבר ית אמתיה.
דפטרתון בני חורין לנפשהון. וכבשתון יתהון.
למהוי לכון. לעבדין ולאמהן: לכן כה־אמר יהוה
אתם לא־שמעתם אלי לקרא דרור איש לאחיו
ואיש לרעהו הנני קרא לכם דרור נאם־יהוה אל־
החרב אל־הדבר ואל־הרעב ונתתי אתכם לזועה*
לכל ממלכות הארץ: בכן כדנן אמר יי'. אתון
לא קבילתון למימרי. למקרי חירו. גבר לאחוהי וגבר
לחבריה. האנא מכלי לכון חירו אמר יי'. מן חרבא
מן מותא ומן כפנא. ואתין יתכון לזיע. לכל מלכות
ארעא: ונתתי את־האנשים העברים את־בריתי
אשר לא־הקימו את־דברי הברית אשר כרתו לפני
העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו: ואתין
ית גובריא. דעברו על קימי. דלא קיימו ית פתגמי
קימא. דגזרו קדמי. עגלא דפסקו לתרין. ועברו
בין פלגוהי: שרי יהודה ושרי ירושלם הסרסים
והכהנים וכל עם הארץ העברים בין בתרי העגל:
רברבי יהודה ורברבי ירושלם. רברביא וכהניא.

וכל עמא דארעא. דעברו. בין פלגי עגלא: ונתתי
אותם ביד איביהם וביד מבקשי נפשם והיתה
נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ:
ואמסר יתהון ביד בעלי דבביהון. וביד דבען
למקטלהון. ותהי נבילתהון משגרא למיכל. לעופא
דשמיא ולבעירא דארעא: ואת־צדקיהו מלך־
יהודה ואת־שריו אתן ביד איביהם וביד מבקשי
נפשם וביד חיל מלך בבל העלים מעליהם: וית
צדקיהו מלך שבטא דבית יהודה וית רברבנוהי.
אמסר ביד בעלי דבביהון. וביד דבען למקטלהון.
וביד. משרית מלכא דבבל. דאסתלקא מנכון:
הנני מצוה נאם־יהוה והשבתים אל־העיר הזאת
ונלחמו עליה ולכדוה ושרפה באש ואת־ערי
יהודה אתן שממה מאין ישב: האנא מפקיד אמר
יי'. ואתיבנון. על קרתא הדא ויגיחון קרבא עלה.
ויכבשונה ויוקדונה בנורא. וית קרויא דבית
יהודה. אתין לצדו מבלי יתיב: הדבר אשר־היה
אל־ירמיהו מאת יהוה בימי יהויקים בן־יאשיהו
מלך יהודה לאמר: פתגם נבואה. דהוה עם
ירמיה מן קדם יי'. ביומי יהויקים בר יאשיה.
מלך שבטא דבית יהודה למימר: הלוך אל־בית
הרכבים ודברת אותם והבאותם בית יהוה אל־
אחת הלשכות והשקית אותם יין: איזיל לות בית
רכב. ותמליל עמהון. ותעילנון לבית מקדשא
דיי'. לחדא מן לשכתא. ותשקי יתהון חמרא:
ואקח את־יאזניה בן־ירמיהו בן־חבצניה ואת־
אחיו ואת־כל־בניו ואת כל־בית הרכבים: ודברית
ית יאזניה בר ירמיה בר חבצניה. וית אחוהי וית
כל בנוהי. וית כל בני בית רכב: ואבא אתם
בית יהוה אל־לשכת בני חנן בן־יגדליהו איש
האלהים אשר־אצל לשכת השרים אשר ממעל
ללשכת מעשיהו בן־שלם שמר הסף: ואעילית
יתהון לבית מקדשא דיי'. ללשכת. בני. חנן בר
יגדליה נביא דיי'. דבסטר לשכת רברביא.
דמעל. ללשכת. מעשיה בר שלום אמרכלא:
ואתן לפני בני בית־הרכבים גבעים מלאים יין
וכסות ואמר אליהם שתו־יין: ויהבית. קדם בני
בית רכב. כלידין. מלן חמרא וכסין. ואמרית להון
שתו חמרא: ויאמרו לא נשתה־יין כי יונדב בן־
רכב אבינו צוה עלינו לאמר לא תשתו־יין אתם
ובניכם עד־עולם: ואמרו לא נשתי חמרא. ארי
יונדב בר רכב אבונא. פקיד עלנא למימר. לא
תשתון חמרא. אתון ובניכון עד עלמא: ובית לא־
תבנו וזרע לא־תזרעו וכרם לא־תטעו ולא יהיה
לכם כי באהלים תשבו כל־ימיכם למען תחיו

*) ויכבשום קרי *) לזועה קרי

ארעא דישראל מלמעבר קרבא ארבעין שנין׃ עד״י

הפטרת יתרו (ישעיה סימן ו׳)

בִּשְׁנַת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת־אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־הַהֵיכָל׃ בשתא דאתנגע בה מלכא עוזיה. אמר נביא. חזיתי ית יקרא דיי׳. שרי על כרסי רם ומנוטל בשמי מרומא. ומזיו יקריה אתמלי היכלא׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם ׀ יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃ שמשין קדישין ברומא קדמוהי. שתא גפין שתא גפין לחד. בתרין מכסי אפוהי דילא חזי. ובתרין מכסי גויתיה. דילא מתחזי ובתרין משמיש׃ וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ ׀ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ומקבלין דין מדין ואמרין. קדיש בשמי מרומא בית שכינתיה. קדיש על ארעא עובד גבורתיה. קדיש בעלם עלמיא יי׳ צבאות. מליא כל ארעא זיו יקריה׃ וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וזעו אקות ספי היכלא. מקל מלולא. ובית מקדשא אתמלי אמטתא׃ וָאֹמַר אוֹי־לִי כִי־נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא־שְׂפָתַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם־טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ ואמרית ווי לי ארי חבית. ארי גבר חיב לאוכחא אנא. ובגו עמא דמגעל בחובין אנא יתיב. ארי ית יקר שכינת מלך עלמיא. יי׳ צבאות חזאה עיני׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רִצְפָּה בְּמֶלְקַחַיִם לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ ואשתלח לותי. חד מן שמשיא. ובפומיה ממלל. דקביל מן קדם דשכינתיה על כרסי יקרא בשמי מרומא. עיל מן מדבחא׃ וַיַּגַּע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל־שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֺנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר׃ וסדר בפמי. ואמר. הא שויתי פתגמי נבואתי בפומך. ויעדין חובך. וחטאך יתכפרון׃ וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֶת־מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֶךְ־לָנוּ וָאֹמַר הִנְנִי שְׁלָחֵנִי׃ ושמעית. ית קל מימרא דיי׳ דאמר. ית מן אשלח לאתנבאה ומן ייזיל לאלפא. ואמרית האנא שלח יתי׃ וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל־תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל־תֵּדָעוּ׃ ואמר. איזיל ותימר לעמא הדין. דשמעין משמע ולא מסתכלין, וחזן מחזא ולא ידעין׃ הַשְׁמֵן לֵב־הָעָם הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע פֶּן־יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וָשָׁב וְרָפָא לוֹ׃ טפש לבא דעמא הדין. ואדנוהי יקר ועינוהי טמטים. דלמא יחזון בעיניהון ובאדניהון ישמעון. ובלבהון יסתכלון. ויתובון וישתביק להון׃ וָאֹמַר עַד־מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם־שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃ ואמרית. עד אימתי יי׳. ואמר. עד דיצדין קרויא מבלי יתיב. ובתיא מבלי אנשא. וארעא תחרוב ותצדי׃ וְרִחַק יְהוָה אֶת־הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ ויתרחיק יי׳ ית בני אנשא. ותסגי צדיותא בגו דארעא׃ וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרִיָּה וְשָׁבָה וְהָיְתָה לְבָעֵר כָּאֵלָה וְכָאַלּוֹן אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ׃ וישתארון בה חד מן עשרא. ויתובון ויהון לצרבא. כבטמא וכבלוטא. דבמתר טרפיהון דמן ליבישין. ועד כען אנון רטיבין לקימא מנהון זרעא. כן גלותא דישראל יתכנשון ויתובון לארעהון. ארי זרעא דקדשא נצבתהון׃ כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל־שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי־עַד שַׂר־שָׁלוֹם׃ אמר נביא לבית דוד. ארי רבי אתיליד לנא. בר אתיהיב לנא. וקביל אוריתא עלוהי למטרה. ואתקרי שמיה. מן קדם מפליא עיצה אלהא גברא קים עלמיא. משיחא דשלמא יסגי עלנא ביומוהי׃ לְמַרְבֵּה[*] הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין־קֵץ עַל־כִּסֵּא דָוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃ סגי רבו לעבדי אוריתא ולנטרי שלמא לית סוף. על כרסי דוד ועל מלכותיה. לאתקנא יתה ולמבנה. בדינא ובזכותא מכען ועד עלמא. במימרא דיי׳ צבאות תתעביד דא׃ עד״י

הפטרת משפטים (ירמיה ס׳ ל״ד)

הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה אַחֲרֵי כְּרֹת הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית אֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר׃ פתגם נבואה. דהוה עם ירמיה מן קדם יי׳. בתר דגזר מלכא צדקיה קים. עם כל עמא דבירושלם. למקרי להון חירו׃ לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לְבִלְתִּי עֲבָד־בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ׃ לשלחא. גבר ית עבדיה. וגבר ית אמתיה. בר ישראל ובת ישראל בני חורין. בדיל דלא יפלחון בהין. גבר באחוהי יהודאה׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָל־הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בָּאוּ בַבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לְבִלְתִּי עֲבָד־בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ׃ ושמעו כל רברביא וכל עמא דעלו בקימא. לשלחא. גבר ית עבדיה. וגבר ית אמתיה בני חורין. בדיל דלא יפלחון בהון

*) מם סתומה

עוד. וקבילו ושלחו: וישובו אחרי־כן וישיבו את־
העבדים ואת־השפחות אשר שלחו חפשים
ויכבישום* לעבדים ולשפחות: ותבו בתר כן.
ואתיבו. ית עבדיא וית אמהתא. דפטרו בני חורין.
וכבשונון לעבדין ולאמהן: ויהי דבר־יהוה אל־
ירמיהו מאת יהוה לאמר: והוה פתגם נבואה מן
קדם יי׳ עם ירמיה. מן קדם יי׳ למימר: כה־אמר
יהוה אלהי ישראל אנכי כרתי ברית את־אבותיכם
ביום הוצאי אותם מארץ מצרים מבית עבדים
לאמר: כדנן אמר יי׳ אלהא דישראל. אנא. גזרית
קים עם אבהתכון. ביומא. דאפיקית יתהון מארעא
דמצרים. מבית עבדותא למימר: מקץ שבע
שנים תשלחו איש את־אחיו העברי אשר ימכר
לך ועבדך שש שנים ושלחתו חפשי מעמך ולא־
שמעו אבותיכם אלי ולא הטו את־אזנם: מסוף
שבע שנין. תשלחון. גבר ית אחוהי בר ישראל
דיזדבן לך. ויפלחנך שית שנין. ותפטרניה בר
חורין מעמך. ולא קבילו אבהתכון למימרי. ולא
ארכינו ית אדנהון: ותשבו אתם היום ותעשו את־
הישר בעיני לקרא דרור איש לרעהו ותכרתו
ברית לפני בבית אשר־נקרא שמי עליו: ותבתון
אתון יומא דין. ועבדתון ית דכשר קדמי. למקרי
חירו גבר לחבריה. וגזרתון קים קדמי. בביתא.
דאתקרי שמי עלוהי: ותשבו ותחללו את־שמי
ותשבו איש את־עבדו ואיש את־שפחתו אשר־
שלחתם חפשים לנפשם ותכבשו אתם להיות לכם
לעבדים ולשפחות: ותבתון ואחילתון ית שמי.
ואתיבתון. גבר ית עבדיה וגבר ית אמתיה.
דפטרתון בני חורין לנפשהון. וכבשתון יתהון.
למהוי לכון. לעבדין ולאמהן: לכן כה־אמר יהוה
אתם לא־שמעתם אלי לקרא דרור איש לאחיו
ואיש לרעהו הנני קרא לכם דרור נאם־יהוה אל־
החרב אל־הדבר ואל־הרעב ונתתי אתכם לזועה*
לכל ממלכות הארץ: כבן כדנן אמר יי׳. אתון
לא קבילתון למימרי. למקרי חירו. גבר לאחוהי וגבר
לחבריה. האנא מכלי לכון חירו אמר יי׳. מן חרבא
מן מותא ומן כפנא. ואתין יתכון לזיע. לכל מלכות
ארעא: ונתתי את־האנשים העברים את־בריתי
אשר לא־הקימו את־דברי הברית אשר כרתו לפני
העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו: ואתין
ית גובריא. דעברו על קימי. דלא קיימו ית פתגמי
קימא. דגזרו קדמי. עגלא דפסקו לתרין. ועברו
בין פלגוהי: שרי יהודה ושרי ירושלם הסרסים
והכהנים וכל עם הארץ העברים בין בתרי העגל:
רברבי יהודה ורברבי ירשלם. רברביא וכהניא.
וכל עמא דארעא. דעברו. בין פלגי עגלא: ונתתי
אותם ביד איביהם וביד מבקשי נפשם והיתה
נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ:
ואמסר יתהון ביד בעלי דבביהון. וביד דבען
למקטלהון. ותהי נבילתהון משגרא למיכל. לעופא
דשמיא ולבעירא דארעא: ואת־צדקיהו מלך־
יהודה ואת־שריו אתן ביד איביהם וביד מבקשי
נפשם וביד חיל מלך בבל העלים מעליהם: וית
צדקיהו מלך שבטא דבית יהודה וית רברבנוהי.
אמסר ביד בעלי דבביהון. וביד דבען למקטלהון.
וביד. משרית מלכא דבבל. דאסתלקא מנכון:
הנני מצוה נאם־יהוה והשבתים אל־העיר הזאת
ונלחמו עליה ולכדוה ושרפה באש ואת־ערי
יהודה אתן שממה מאין ישב: האנא מפקיד אמר
יי׳. ואתיבנון. על קרתא הדא ויגיחון קרבא עלה.
ויכבשונה ויוקדונה בנורא. וית קרויא דבית
יהודה. אתין לצדו מבלי יתיב: הדבר אשר־היה
אל־ירמיהו מאת יהוה בימי יהויקים בן־יאשיהו
מלך יהודה לאמר: פתגם נבואה. דהוה עם
ירמיה מן קדם יי׳. ביומי יהויקים בר יאשיה.
מלך שבטא דבית יהודה למימר: הלוך אל־בית
הרכבים ודברת אותם והבאותם בית יהוה אל־
אחת הלשכות והשקית אותם יין: איזיל לות בית
רכב. ותמליל עמהון. ותעילנון לבית מקדשא
דיי׳. לחדא מן לשכתא. ותשקי יתהון חמרא:
ואקח את־יאזניה בן־ירמיהו בן־חבצניה ואת־
אחיו ואת־כל־בניו ואת כל־בית הרכבים: ודברית
ית יאזניה בר ירמיה בר חבצניה. וית אחוהי וית
כל בנוהי. וית כל בני בית רכב: ואבא אתם
בית יהוה אל־לשכת בני חנן בן־יגדליהו איש
האלהים אשר־אצל לשכת השרים אשר ממעל
ללשכת מעשיהו בן־שלם שמר הסף: ואעילית
יתהון לבית מקדשא דיי׳. ללשכת. בני. חנן בר
יגדליה נביא דיי׳. דבסטר לשכת רברביא.
דמעל. ללשכת. מעשיה בר שלום אמרכלא:
ואתן לפני | בני בית־הרכבים גבעים מלאים יין
וכסות ואמר אליהם שתו־יין: ויהבית. קדם בני
בית רכב. כלידין. מלן חמרא וכסין. ואמרית להון
שתו חמרא: ויאמרו לא נשתה־יין כי יונדב בן־
רכב אבינו צוה עלינו לאמר לא תשתו־יין אתם
ובניכם עד־עולם: ואמרו לא נשתי חמרא. ארי
יונדב בר רכב אבונא. פקיד עלנא למימר. לא
תשתון חמרא. אתון ובניכון עד עלמא: ובית לא־
תבנו וזרע לא־תזרעו וכרם לא־תטעו ולא יהיה
לכם כי באהלים תשבו כל־ימיכם למען תחיו

*) ויכבשים קרי *) לזועה קרי

ימים רבים על־פני האדמה אשר אתם גרים שם: וביתא לא תבנון. וזרעא לא תזרעון וכרמא לא תצבון. ולא יהי לכון. ארי. במשכנין תתבון כל יומיכון. בדיל דתתקיימון. יומין סגיאין על אפי ארעא. דאתון דירין תמן: ונשמע בקול יהונדב בן־רכב אבינו לכל אשר צונו לבלתי שתות־יין כל־ימינו אנחנו נשינו בנינו ובנתינו: וקבילנא. למימרא דיהונדב בר רכב אבונא. לכל דפקדנא. בדיל דלא למשתי חמרא כל יומנא. אנחנא נשנא. בננא ובנתנא: ולבלתי בנות בתים לשבתנו וכרם ושדה וזרע לא יהיה־לנו: ובדיל דלא למבני בתין למתבנא. וכרמין וחקלין. וזרעא לא יהי לנא: ונשב באהלים ונשמע ונעש ככל אשר־צונו יונדב אבינו: ויתיבנא במשכנין. וקבילנא ועבדנא. ככל דפקדנא יונדב אבונא: ויהי בעלות נבוכדראצר מלך־בבל אל־הארץ ונאמר באו ונבוא ירושלם מפני חיל הכשדים ומפני חיל ארם ונשב בירושלם: והוה. במסק נבוכדנצר מלכא דבבל על ארעא. ואמרנא. איתו וניעול לירשלם. מן קדם משרית כשדאי. ומן קדם משרית ארם. ויתיבנא בירשלם: ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳. עם ירמיה למימר: כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הלך ואמרת לאיש יהודה וליושבי ירושלם הלוא תקחו מוסר לשמע אל־דברי נאם־יהוה: כדנן אמר. יי׳ צבאות אלהא דישראל. איזיל ותימר לאנש יהודה. וליתבי ירשלם. הלא תקבלון אלפן. לקבלא לפתגמי אמר יי׳: הוקם את־דברי יהונדב בן־רכב אשר־צוה את־בניו לבלתי שתות־יין ולא שתו עד־היום הזה כי שמעו את מצות אביהם ואנכי דברתי אליכם השכם ודבר ולא שמעתם אלי: אתקימו. פתגמי יהונדב בר רכב. דפקיד ית בנוהי בדיל דלא למשתי חמרא. ולא שתיאו עד יומא הדין. ארי קבילו. ית תפקידתא דאבוהון. ואנא. מלילית עמכון מקדים וממליל. ולא קבילתון למימרי: ואשלח אליכם את־כל־עבדי הנביאים | השכם ושלח | לאמר שבו־נא איש מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם ואל־תלכו אחרי אלהים אחרים לעבדם ושבו אל־האדמה אשר־נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם את־אזנכם ולא שמעתם אלי: ושלחית לותכון ית כל עבדי נבייא מקדים ומשלח למימר. תובו כען. גבר מאורחיה בישתא ואתקינו עובדיכון. ולא תהכון. בתר טעות עממיא למפלחהון. ותיבו על ארעא. דיהבית לכון ולאבהתכון. ולא ארכינתון

ית אדנכון. ולא קבילתון למימרי: כי הקימו בני יהונדב בן־רכב את־מצות אביהם אשר צום והעם הזה לא שמעו אלי: ארי אקימו. בני יהונדב בר רכב. ית תפקידתא דאבוהון דפקידנון. ועמא הדין. לא קבילו למימרי: לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל הנני מביא אל־יהודה ואל־כל־יושבי ירושלם את כל־הרעה אשר דברתי עליהם יען דברתי אליהם ולא שמעו ואקרא להם ולא ענו: בכן. כדנן אמר יי׳. אלהי צבאות אלהא דישראל. האנא מיתי על אנש יהודה. ועל כל יתבי ירשלם. ית כל בישתא. דגזרית עליכון. חלף דשלחית להון ית כל עבדי נבייא ולא קבילו. ואתנביאו להון ולא תבו: ולבית הרכבים אמר ירמיהו כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל יען אשר שמעתם על־מצות יהונדב אביכם ותשמרו את־כל־מצותיו ותעשו ככל אשר־צוה אתכם: ולבני בית רכב אמר ירמיה. כדנן אמר יי׳ צבאות אלהא דישראל. חלף דקבילתון. לתפקידת יהונדב אבוכון. ונטרתון ית כל פקודוהי. ועבדתון. ככל דפקיד יתכון: לכן כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לא־יכרת איש ליונדב בן־רכב עמד לפני כל־הימים: בכן. כדנן אמר. יי׳ צבאות אלהא דישראל. לא יפסוק גבר. ליונדב בר רכב. משמיש קדמי כל יומיא: עד״י

הפטרת תרומה (במלכים א׳ ה׳)

ויהוה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר־לו ויהי שלם בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם: ויי׳. יהב חכמתא לשלמה. כמא דמליל ליה. והוה שלמא. בין חירם ובין שלמה. וגזרו קים תרויהון: ויעל המלך שלמה מס מכל־ישראל ויהי המס שלשים אלף איש: ומני מלכא שלמה. מסקי מסין מכל ישראל. והוו מסקי מסין. תלתין אלפין גוברא: וישלחם לבנונה עשרת אלפים בחדש חליפות חדש יהיו בלבנון שנים חדשים בביתו ואדנירם על־המס: ושלחנון ללבנן. עשרא אלפין בירחא משתנן. ירחא הון בלבנן. תרין ירחין גבר בביתיה: ואדנירם ממנא על מסקי מסין: ויהי לשלמה שבעים אלף נשא סבל ושמנים אלף חצב בהר: והוה לשלמה. שבעין אלפין דנטלין בכתפא. ותמנן אלפין דפסלין בטורא: לבד משרי הנצבים לשלמה אשר על־המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הרדים בעם העשים במלאכה: בר. מרבני אסטרטיגיא דממנן על עבידתא דלשלמה. תלתא אלפין ותלת מאה

דמפלחין

דמפלחין בעמא. דעבדין בעבירתא: ויצו המלך ויסעו אבנים גדלות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית: ופקיד מלכא. ועקרו אבנין רברבן. אבנין טבן. לשכללא ביתא אבנין פסיקן: ויפסלו בני שלמה ובני חירום והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הבית: ופסלו. ארדיכלי שלמה. וארדיכלי חירום וארגובליא. ואתקינו. אעיא ואבניא למבני ביתא: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני־ישראל מארץ־מצרים בשנה הרביעית בחדש זו הוא החדש השני למלך שלמה על־ישראל ויבן הבית ליהוה: והוה בארבע מאה ותמנן שנין. למפק בני ישראל מארעא דמצרים בשתא רביעיתא בירח זיו נצניא. הוא ירחא תנינא. לממלך שלמה על ישראל. ובנא ביתא קדם יי׳: והבית אשר בנה המלך שלמה ליהוה ששים־אמה ארכו ועשרים רחבו ושלשים אמה קומתו: וביתא. דבנא. מלכא שלמה קדם יי׳. שתין אמין ארכיה ועשרין פתייה. ותלתין אמין רומיה: והאולם על־פני היכל הבית עשרים אמה ארכו על־פני רחב הבית עשר באמה רחבו על־פני הבית: ואילמא. על אפי היכלא דביתא. עשרין אמין ארכיה. על אפי פתיא דביתא. עשר אמין. פתיה על אפי ביתא: ויעש לבית חלוני שקפים אטמים: ועבד לביתא. כוין פתיחן מלגיו וסתימן מלברא. וחפין כלונסא. בית אבהת רישי שרית ארזיא: ויבן על־קיר הבית יצוע* סביב את־קירות הבית סביב להיכל ולדביר ויעש צלעות סביב: ובנא על כתלי ביתא זיזא סחור סחור. אקיף ית כתלי ביתא סחור סחור. להיכלא ולבית כפורי. ועבד מחציא סחור סחור: היצוע* התחתנה חמש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי אחז בקירות הבית: מחצתא ארעיתא חמיש אמין פתיה. ומציעיתא שית אמין פתיה. ותליתיתא. שבע אמין פתיה. ארי. נפקתא עבד לביתא סחור סחור לגיו ולברא מן מחציא. למהוי רישי שריתא ניחן על זיזיא. ולא יהוין שריתא מעברן בכתלי ביתא: והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה ומקבות והגרזן כל־כלי ברזל לא־נשמע בבית בהבנתו: וביתא באתבניותיה. אבנין שלמן מטקס אתבני. וארזובין והולילין כל מאן דברזל. לא אשתמע בביתא באתבניותיה: פתח הצלע התיכנה אל־כתף הבית הימנית ובלולים יעלו על־התיכנה ומן־התיכנה אל־השלשים: תרעא. דמחצתא ארעיתא. פתיח לעיבר ביתא מימינא. ובמסבתא. סלקין מן ארעיתא. לעליתא באורח מציעיתא: ויבן את־הבית ויכלהו ויספן את־הבית גבים ושדרת בארזים: ובנא ית ביתא ושכלליה. וטליל ית ביתא בהנתוכין. ועילא מנהון סדרא דרכפת דמריש אעי ארזיא: ויבן את־היצוע* על־כל־הבית חמש אמות קומתו ויאחז את־הבית בעצי ארזים: ובנא ית תייקא על כל ביתא, חמיש אמין רומיה. וטליל ית ביתא באעי ארזיא: ויהי דבר־יהוה אל־שלמה לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳. עם שלמה למימר: הבית הזה אשר־אתה בנה אם־תלך בחקתי ואת־משפטי תעשה ושמרת את־כל־מצותי ללכת בהם והקמתי את־דברי אתך אשר דברתי אל־דוד אביך: ביתא הדין דאת בני. אם תהך בקימי וית דיני תעביד. ותטר ית כל פקודי למהך בהון. ואקים ית פתגמי עמך. דמלילית עם דוד אבוך: ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את־עמי ישראל: ואשרי שכינתי. בגו בני ישראל. ולא ארחיק ית עמי ישראל: עד״י

הפטרת תצוה (ביחזקאל סי׳ מ״)

אתה בן־אדם הגד את־בית־ישראל את־הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את־תכנית: את בר אדם. חוי ית בית ישראל ית ביתא. ויתבנעון מחוביהון. וימשחון ית טקוסיה: ואם־נכלמו מכל אשר־עשו צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו וכל־צורתו* ואת כל־חקתיו וכל־צורתו* וכל־תורתו* הודע אותם וכתב לעיניהם וישמרו את־כל־צורתו ואת־כל־חקתיו ועשו אותם: ואם יתבנעון מכל דעבדו. במחזיהון צורת ביתא. וטקוסיה. ומפקנוהי. ומעלנוהי וכל צורתיה. וית כל גזירתיה וכל צורתיה וכל דחזי ליה הודע יתהון. וכתוב לעיניהון. ויטרון. ית כל צורתיה. וית כל גזירתיה ויעבדון יתהון: זאת תורת הבית על־ראש ההר כל־גבלו סביב | סביב קדש קדשים הנה־זאת תורת הבית: דא אוריתא דביתא. על ריש טורא. כל תחומיה. סחור סחור קדש קודשין. הא דא אוריתא דביתא: ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטפח וחיק האמה ואמה רחב וגבולה אל־שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח: ואלין משחת מדבחא באמיא. באמתא דהיא אמה ופשך. ותשויתא אמתא ואמתא פתיא,

*) יציע קרי: *) היציע קרי. *) היציע קרי *) צורתיו קרי: *) צורתיו קרי. *) תורתיו קרי: ותדנפא

וגדנפא מקף לה על ספתה סחור סחור זרתא חדא. ודין טקס מדבחא: ומחיק הארץ עד־העזרה התחתונה שתים אמות ורחב אמה אחת ומהעזרה הקטנה עד־העזרה הגדולה ארבע אמות ורחב האמה: ומתשוית ארעא. עד מסמתא ארעיתא תרתין אמין. ופתיא אמתא חדא. וממסמתא זעירתא. עד מסמתא רבתא ארבע אמין. ופתיא אמתא: וההראל ארבע אמות ומהאראיל* ולמעלה הקרנות ארבע: ומדבחא ארבע אמין. ומן מדבחא ולעילא. קרנתא ארבע: והאראיל* שתים עשרה ארך בשתים עשרה רחב רבוע אל ארבעת רבעיו: ומדבחא. תרתא עשרי ארכא. בתרתא עשרי פתיא. מרבע. על ארבעא סטרוהי: והעזרה ארבע עשרה ארך בארבע עשרה רחב אל ארבעת רבעיה והגבול סביב אותה חצי האמה והחיק־לה אמה סביב ומעלתהו פנות קדים: ומסמתא. ארבע עשרי אורכא. בארבע עשרי פתיא. על ארבעא סטרהא. וגדנפא מקף לה סחור סחור פלגות אמתא. ותשויתא לה סחור סחור. ומאתר דסלקין לה מתפנן למדבחא: ויאמר אלי בן־אדם כה אמר אדני יהוה אלה חקות המזבח ביום העשותו להעלות עליו עולה ולזרק עליו דם: ואמר לי. בר אדם. כדנן אמר יי׳ אלהים אלין גזירת מדבחא. ביום אתעבדותיה. לאסקא עלוהי עלתא. ולמזרק עלוהי דם נכסת קודשיא: ונתתה אל־הכהנים הלוים אשר הם מזרע צדוק הקרבים אלי נאם אדני יהוה לשרתני פר בן־בקר לחטאת: ותתין לכהניא בני לוי. דאנון מזרעא דצדוק דקריבין לפלחני. אמר יי׳ אלהים לשמשא קדמי. תור בר תורי לחטתא: ולקחת מדמו ונתתה על־ארבע קרנתיו ואל־ארבע פנות העזרה ואל־הגבול סביב וחטאת אותו וכפרתהו: ותסב מדמיה ותתין. על ארבע קרנתיה ועל ארבע זוית מסמתא. ועל תחומא סחור סחור. ותדכי יתיה ותכפר עלוהי: ולקחת את הפר החטאת ושרפו במפקד הבית מחוץ למקדש: ותסב. ית תורא דחטתא. ויוקדיניה באתר דחזי לביתא. מברא למקדשא: וביום השני תקריב שעיר־עזים תמים לחטאת וחטאו את־המזבח כאשר חטאו בפר: וביומא תנינא. תקריב. צפיר בר עזי שלים לחטתא. וידכון ית מדבחא. כמא דדכיאו בתורא: בכלותך מחטא תקריב פר בן־בקר תמים ואיל מן־הצאן תמים: בשיציותך מלדכאה. תקריב תור בר תורי שלים. ודכר מן ענא שלים: והקרבתם לפני יהוה והשליכו הכהנים עליהם מלח והעלו אותם עלה ליהוה: ותקריבנון קדם יי׳. ויתנון כהניא עליהון מלחא. ויסקון יתהון. עלתא קדם יי׳: שבעת ימים תעשה שעיר־חטאת ליום ופר בן־בקר ואיל מן־הצאן תמימים יעשו: שבעא יומין. תעביד צפירא דחטתא ליומא. ותור בר תורי. ודכר מן ענא שלמין יעבדון: שבעת ימים *וכפרו את־המזבח וטהרו אתו ומלאו ידו*: שבעא יומין. יכפרון על מדבחא. וידכון יתיה. ויקרבון קרבניה: ויכלו את־הימים והיה ביום השמיני והלאה יעשו הכהנים על־המזבח את־עולותיכם ואת־שלמיכם ורצאתי אתכם נאם אדני יהוה: וישלמון ית יומיא. ויהי ביומא תמינאה ולהלאה. יעבדון כהניא על מדבחא ית עלוותכון וית נכסת קדשיכון. ויתקבל קרבנכון ברעוא קדמי. אמר יי׳ אלהים: עד״י

הפטרת כי תשא (במלכים א׳ סי׳ י״ח)

ויהי ימים רבים ודבר יהוה היה אל־אליהו בשנה השלישית לאמר לך הראה אל־אחאב ואתנה מטר על־פני האדמה: והוה לזמן יומין סגיאין. ופתגם נבואה מן קדם יי׳. הוה עם אליה. בשתא תליתיתא למימר. איזיל אתחזי לאחאב. ואתין מטרא על אפי ארעא: וילך אליהו להראות אל־אחאב והרעב חזק בשמרון: ואזל אליה. לאתחזאה לאחאב. וכפנא תקיף בשמרון: ויקרא אחאב אל־עבדיהו אשר על־הבית ועבדיהו היה ירא את־יהוה מאד: וקרא אחאב. לעובדיה דממנא על ביתא. ועובדיה. הוה דחיל חטאין. מן קדם יי׳ לחדא: ויהי בהכרית איזבל את נביאי יהוה ויקח עבדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש במערה וכלכלם לחם ומים: והוה כד קטילת איזבל. ית נבייא דיי׳. ודבר עובדיה מאה נביין. ואטמרינין. חמשין חמשין גברא במערתא. וסוברינון בלחמא ובמיא: ויאמר אחאב אל־עבדיהו לך בארץ אל־כל־מעיני המים ואל כל־הנחלים אולי | נמצא חציר ונחיה סוס ופרד ולוא נכרית מן־*הבהמה: ואמר אחאב לעובדיה. הליך בארעא על כל מבועי מיא. ועל כל נחליא. מאים נשכח עשבא. ונקיים סוסון וכודנון. ולא נפסוק מבעירא: ויחלקו להם את־הארץ לעבר־בה אחאב הלך בדרך אחד לבדו ועבדיהו הלך בדרך־אחד לבדו: ופליגו להון. ית ארעא למעבר בה. אחאב. הליך באורחא חדא בלחודוהי. ועובדיה. הליך באורחא חדא בלחודוהי: ויהי עבדיהו בדרך והנה אליהו לקראתו ויכרהו ויפל על־פניו ויאמר

*) ומהאריאל קרי *) והאריאל קרי *) יכפרו קרי *) ידיו קרי *) מהבהמה קרי

הָאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ: וַהֲוָה עוֹבַדְיָה אָזִיל
בְּאוֹרְחָא, וְהָא אֵלִיָּה לְקַדָּמוּתֵיהּ. וְאִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ
וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי. וַאֲמַר. הַאַתְּ דֵין רִבּוֹנִי אֵלִיָּה:
וַיֹּאמֶר לוֹ אָנִי לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ: וַאֲמַר
לֵיהּ אֲנָא. אִיזִיל. אֵימַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּה: וַיֹּאמֶר
מֶה חָטָאתִי כִּי־אַתָּה נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד אַחְאָב
לַהֲמִיתֵנִי: וַאֲמַר מָא חַבִית. אֲרֵי אַתְּ. מָסַר יָת
עַבְדָּךְ. בִּידָא דְאַחְאָב לְמִקְטְלִי: חַי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אִם־יֶשׁ־גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם
לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אָיִן וְהִשְׁבִּיעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה וְאֶת־
הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶכָּה: קַיָּם הוּא יי' אֱלָהָךְ. אִם
אִית עַם וּמַלְכוּ. דְּלָא שְׁלַח רִבּוֹנִי תַּמָּן לְמִבְעָךְ.
וַאֲמַרוּ לָא הֲוָה כָא. וּמוֹמֵי יָת מַלְכוּתָא וְיָת עַמָּא.
אֲרֵי לָא מַשְׁכַּח לָךְ: וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר
לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ: וּכְעַן אַתְּ אָמַר. אִיזִיל. אֵימַר
לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּה: וְהָיָה אֲנִי ׀ אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ
יְהוָה ׀ יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא־אֵדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד
לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ וַהֲרָגָנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת־יְהוָה
מִנְּעֻרָי: וִיהֵי. עַד דַּאֲנָא אָזֵיל מִלְּוָתָךְ. וְרוּחָא מִן
קֳדָם יי' יִטְּלִינָךְ לַאֲתַר דְּלָא אֲדַע. וְאֵיהַךְ לְחַוָּאָה
לְאַחְאָב. וְלָא יַשְׁכְּחִינָךְ וְיִקְטְלִינַנִי. וְעַבְדָּךְ. דָּחֵיל
חֲטָאִין מִן קֳדָם יי' מִזְּעוּרָי: הֲלֹא־הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת
אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזֶבֶל אֵת נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבִּא
מִנְּבִיאֵי יְהוָה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ
בַּמְּעָרָה וָאֲכַלְכְּלֵם לֶחֶם וָמָיִם: הֲלָא אִתְחַוָּא
לְרִבּוֹנִי יָת דַּעֲבָדִית. כַּד קַטִּילַת אִיזֶבֶל. יָת נְבִיַּיָּא
דַּיי'. וְאַטְמָרִית מִנְּבִיַּיָּא דַּיי' מְאָה גֻּבְרָא. חַמְשִׁין
חַמְשִׁין גֻּבְרָא בִּמְעַרְתָּא. וְסוֹבַרְתִּינוּן בְּלַחְמָא
וּבְמַיָּא: וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה
אֵלִיָּהוּ וַהֲרָגָנִי: וּכְעַן אַתְּ אָמַר. אִיזִיל. אֵימַר
לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָּה. וְיִקְטְלִינַנִי: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי
יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה
אֵלָיו: וַאֲמַר אֵלִיָּה. קַיָּם הוּא יי' צְבָאוֹת. דִּמְשַׁמֵּישְׁנָא
קֳדָמוֹהִי. אֲרֵי יוֹמָא דֵין אִתְחֲזֵי לֵיהּ: וַיֵּלֶךְ עֹבַדְיָהוּ
לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ:
וַאֲזַל עוֹבַדְיָה. לְקַדָּמוּת אַחְאָב וְחַוֵּי לֵיהּ. וַאֲזַל
אַחְאָב לְקַדָּמוּת אֵלִיָּה: וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת־
אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר יִשְׂרָאֵל:
וַהֲוָה. כַּד חֲזָא אַחְאָב יָת אֵלִיָּה. וַאֲמַר אַחְאָב לֵיהּ.
הַאַתְּ דֵין עָכְרֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת־
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת־
מִצְוֺת יְהוָה וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים: וַאֲמַר. לָא
עֲכָרִית יָת יִשְׂרָאֵל. אֱלָהֵין אַתְּ וּבֵית אֲבוּךְ.
בְּדִשְׁבַקְתּוּן יָת פִּקּוּדַיָּא דַּיי'. וַאֲזַלְתּוּן בָּתַר בַּעֲלַיָּא:
וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר
הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזָבֶל:
וּכְעַן. שְׁלַח כְּנוֹשׁ לְוָתִי. יָת כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוּר
כַּרְמְלָא. וְיָת נְבִיֵּי בַּעְלָא אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין.
וּנְבִיֵּי אֲשֵׁירְתָא אַרְבַּע מְאָה. אָכְלֵי פְּתוֹרָא דְאִיזֶבֶל:
וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים
אֶל־הַר הַכַּרְמֶל: וּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּכְנַשׁ יָת נְבִיֵּי שִׁקְרָא לְטוּר כַּרְמְלָא: וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ
אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי
הַסְּעִפִּים אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל
לְכוּ אַחֲרָיו וְלֹא־עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר: וּקְרֵיב אֵלִיָּה
לְוָת כָּל עַמָּא. וַאֲמַר עַד אֵימָתַי. אַתּוּן פְּלִיגִין
לִתְרֵין פַּלְגְּוָון. הֲלָא יי' הוּא אֱלָהִים פְּלַחוּ קֳדָמוֹהִי
בִּלְחוֹדוֹהִי. וּלְמָא אַתּוּן טָעַן בָּתַר בַּעְלָא דְּלֵית בֵּיהּ
צְרוֹךְ. וְלָא אֲתִיבוּ עַמָּא. יָתֵיהּ פִּתְגָם: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי
הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ: וַאֲמַר אֵלִיָּה
לְעַמָּא. אֲנָא. אִשְׁתְּאָרִית נְבִיָּא. קֳדָם יי' בִּלְחוֹדַי.
וּנְבִיֵּי בַעְלָא. אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין גֻּבְרָא: וְיִתְּנוּ־
לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וִינַתְּחֻהוּ
וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה ׀
אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים:
וְיִתְיַהֲבוּן לַנָא תְּרֵין תּוֹרִין. וְיִבְחֲרוּן לְהוֹן תּוֹרָא חַד
וִיהַדְמוּנֵיהּ. וִישַׁוּוֹן עַל אָעַיָּא. וְאִישָׁתָא לָא יְשַׁוּוֹן.
וַאֲנָא. אַעְבֵּיד יָת תּוֹרָא חַד. וְאֶתֵּין עַל אָעַיָּא.
וְאִישָׁתָא לָא אֲשַׁוֵּי: וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי
אֶקְרָא בְשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ
הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר:
וְתִקְרוֹן בְּשׁוּם טָעֲוָתְכוֹן. וְלָא תִתְעַנּוֹן מִן קֳדָם
דְּלֵית בְּהוֹן צְרוֹךְ. בְּרַם אֲנָא אֲצַלֵּי בִּשְׁמָא דַּיי'.
וְיִשְׁלַח מֵימְרֵיהּ וְיֵחוֹת אִישָׁתָא מִן שְׁמַיָּא אֲרֵי יי'
הוּא אֱלָהִים. וַאֲתֵיב כָּל עַמָּא. וַאֲמַרוּ תַּקִּין
פִּתְגָמָא: וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם
הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ
בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ: וַאֲמַר אֵלִיָּה
לִנְבִיֵּי בַעְלָא. בַּחֲרוּ לְכוֹן. תּוֹרָא חַד וַעֲבִידוּ
קַדְמוּתָא. אֲרֵי אַתּוּן סַגִּיאִין. וְתִקְרוֹן בְּשׁוּם
טָעֲוָתְכוֹן. וְאִישָׁתָא לָא תְשַׁוּוֹן: וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר
אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר
וְעַד־הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה
וַיְפַסְּחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה: וּנְסִיבוּ. יָת תּוֹרָא.
דִּיהַב לְהוֹן וַעֲבָדוּ. וּקְרוֹ בְשׁוּם בַּעְלָא. מִצַּפְרָא.
וְעַד עִדָּן טִיהֲרָא לְמֵימַר בַּעְלָא עֲנֵינָא. וְלֵית קָל.
וְלֵית דְּעָנֵי. וּמִשְׁתַּטַּן. עַל אֵיגוּרָא דַעֲבַד: וַיְהִי
בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל־

גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שִׂיג לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ׃ וַהֲוָה בְּעִדָּן טִיהֲרָא וְחַיֵיךְ בְּהוֹן אֵלִיָּה. וַאֲמַר קְרוֹ בְּקָל רַב אֲרֵי אַתּוּן אָמְרִין דַּחֲלָא הִיא. דִּלְמָא שׁוּעִי לֵיהּ אוֹ אִשְׁתְּדָפָא אִשְׁתְּדֵיף. אוֹ אוֹרַח הֲוָה לֵיהּ. אוֹ דִּלְמָא דָמוּךְ הוּא וְיִתְּעַר׃ וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבָרְמָחִים עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם׃ וּקְרוֹ בְּקָל רַב. וְאִתְהַמְמוּ כִּנְמוּסֵיהוֹן. בְּסַיְפִין וּבְרֻמְחִין. עַד דְּאִשְׁתְּפֵיךְ דְּמָא עֲלֵיהוֹן׃ וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין־עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב׃ וַהֲוָה כְּמִעְבַּר טִיהֲרָא. וְאִשְׁתַּטִּיאוּ. עַד לְמִפַּק מִנְחָתָא. וְלֵית קָל וְלֵית דְּעָנֵי וְלֵית דִּמְצִית׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת־מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס׃ וַאֲמַר אֵלִיָּה לְכָל עַמָּא קְרוּבוּ לְוָתִי. וּקְרִיבוּ כָּל עַמָּא לְוָתֵיהּ. וּבְנָא. יָת מַדְבְּחָא דַיְיָ דַּהֲוָה מְפַגַּר׃ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ׃ וּנְסֵיב אֵלִיָּה. תַּרְתָּא עַשְׂרֵי אַבְנַיָּא. כְּמִנְיַן שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב. דַּהֲוָה פִתְגָּמָא דַיְיָ עִמֵּיהּ לְמֵימַר. יִשְׂרָאֵל יְהֵי שְׁמָךְ׃ וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ׃ וּבְנָא יָת אַבְנַיָּא. מַדְבְּחָא בִּשְׁמָא דַיְיָ. וַעֲבַד מְזִקְתָּא. כְּבֵית סָאתַן זַרְעָא. סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא׃ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־הָעֵצִים׃ וְסַדַּר יָת אָעַיָּא. וְהַדִּים יָת תּוֹרָא. וְשַׁוִּי עַל אָעַיָּא׃ וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃ וַאֲמַר. מַלּוֹ אַרְבְּעָא כַדִּין מַיָּא. וְאָרִיקוּ עַל עֲלָתָא וְעַל אָעַיָּא. וַאֲמַר תְּנוֹ וּתְנוֹ. וַאֲמַר תַּלִּיתוּ וְתַלִּיתוּ׃ וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם׃ וַאֲזַלוּ מַיָּא. סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא. וְאַף יָת מְזִקְתָּא מְלָא מַיָּא׃ וַיְהִי ׀ בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרֶיךָ* עָשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַהֲוָה בְּמִפַּק מִנְחָתָא. וּקְרֵיב. אֵלִיָּה נְבִיָּא וַאֲמַר. יְיָ. אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל. יוֹמָא דֵין יִתְיְדַע. אֲרֵי אַתְּ יְיָ. דִּשְׁכִינְתָּךְ שַׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנָא עַבְדָּךְ. וּבְפִתְגָּמָךְ עֲבָדִית. יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין׃ עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבֹּתָ אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃ קַבֵּיל צְלוֹתִי יְיָ בְּאִישָׁתָא קַבֵּיל צְלוֹתִי בְּמִטְרָא. וְיִדְּעוּן עַמָּא הָדֵין בְּמֶעְבְּדָךְ לְהוֹן נִסָּא. אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלֹהִים. וְאַתְּ בְּרַחֲמָתָךְ יָתְהוֹן מִשְׁתְּאֵיל לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ לְאַתְבוּתְהוֹן לְדַחְלְתָךְ. וְאִנּוּן. יְהַבוּ יָת לִבְּהוֹן פְּלִיג׃ וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה לִחֵכָה׃ וּנְפַלַת אִישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ. וַאֲכַלַת יָת עֲלָתָא וְיָת אָעַיָּא. וְיָת אַבְנַיָּא וְיָת עַפְרָא. וְיָת מַיָּא דִּבְמְזִקְתָּא לַחֵיכַת׃ וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃ וַחֲזָא כָּל עַמָּא. וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן. וַאֲמַרוּ. יְיָ הוּא אֱלֹהִים. יְיָ הוּא אֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ ׀ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל־יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃ וַאֲמַר אֵלִיָּה לְהוֹן. אֲחוּדוּ יָת נְבִיֵי בַעְלָא. אֱנָשׁ. לָא יִשְׁתֵּיזַב מִנְּהוֹן וַאֲחַדוּנוּן. וְאַחֵיתִנּוּן אֵלִיָּה לְנַחְלָא דְּקִישׁוֹן. וְנַכֵּיסִנּוּן תַּמָּן׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃ וַאֲמַר אֵלִיָּה לְאַחְאָב. סַק אֱכוֹל וְאִשְׁתְּ. אֲרֵי קָל אִתְרְגוֹשַׁת מִטְרָא׃ וַיַּעֲלֶה אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ עָלָה אֶל־רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּו*׃ וּסְלֵיק אַחְאָב לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי. וְאֵלִיָּה. סְלֵיק לְרֵישׁ כַּרְמְלָא וּגְחֵין עַל אַרְעָא. וְשַׁוִּי אַפּוֹהִי בֵּין בִּרְכּוֹהִי׃ וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ־יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה וַיֹּאמֶר שֻׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַאֲמַר לְעוּלֵימֵיהּ. סַק כְּעַן סְבִי לְאוֹרַח מַעְרְבָא. וּסְלֵיק וּסְבָא. וַאֲמַר לֵית מִדָּעַם. וַאֲמַר. תּוּב שְׁבַע זִמְנִין׃ וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עָב קְטַנָּה כְּכַף־אִישׁ עֹלָה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר אֶל־אַחְאָב אֱסֹר וָרֵד וְלֹא יַעַצָרְכָה הַגָּשֶׁם׃ וַהֲוָה בְּזִמְנָא שְׁבִיעֵיתָא. וַאֲמַר. הָא עֲנָנָא. זְעֵירָא כְּפִסַּת יַד גְּבַר סָלְקָא מִמַּעְרְבָא. וַאֲמַר. סַק אֵימַר לְאַחְאָב אַזְדָּרַז וְחוּת. וְלָא יְעַכְּבִנָּךְ מִטְרָא׃ וַיְהִי ׀ עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה׃ וַהֲוָה עַד דְּמִזְדָּרַז וְנָחֵית. וּשְׁמַיָּא אִתְחֲפִיאוּ עֲנָנִין וְרוּחָא. וַהֲוָה מְטַר סַגִּי. וּרְכֵיב אַחְאָב וַאֲזַל לְיִזְרְעֶאל׃ עד״י

הפטרת ויקהל (במלכים סי׳ ז׳)

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר׃ וּשְׁלַח מַלְכָּא שְׁלֹמֹה. וּדְבַר יָת חִירָם מִצּוֹר׃ בֶּן־אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת־הַחָכְמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־מְלַאכְתּוֹ׃ בַּר אִתְּתָא אַרְמַלְתָּא הוּא מִשִּׁבְטָא דְּבֵית נַפְתָּלִי. וַאֲבוּהִי גְּבַר צוֹרִי אֻמָּן בַּעֲבִידַת נְחָשָׁא. וְאִתְמְלִי.

*) תיר יו״ד

*) ברכיו קרי

יָת חָכְמְתָא וְיָת סָכְלְתָנוּתָא וְיָת דַּעְתָּא. לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידָא בִּנְחָשָׁא. וַאֲתָא לְוָת מַלְכָּא שְׁלֹמֹה. וַעֲבַד יָת כָּל עֲבִידְתֵיהּ: וַיָּצַר אֶת־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי: וּצְרַר. יָת תְּרֵין עַמּוּדַיָּא נְחָשָׁא. תְּמָנֵי עַשְׂרֵי אַמִּין. אָרְכֵּיהּ דְּעַמּוּדָא חַד. וְחוּט מְשַׁח תַּרְתָּא עַשְׂרֵי אַמִּין מַקִּיף לֵיהּ. וְכֵן לְעַמּוּדָא תִּנְיָנָא: וּשְׁתֵּי כֹתָרֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים מֻצַק נְחֹשֶׁת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וְתַרְתֵּין קְרָנְתָּן עֲבַד. לְמִתַּן. עַל רֵישֵׁי עַמּוּדַיָּא מַתִּיךְ נְחָשָׁא. חֲמֵשׁ אַמִּין. רוּמַהּ דִּקְרָנְתָא חֲדָא. וַחֲמֵשׁ אַמִּין. רוּמַהּ דִּקְרָנְתָא תִּנְיֵיתָא: שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֵׂה שַׁרְשְׁרוֹת לַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְשִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: סְרִיגִין עוֹבַד סְרִיגוּ. קְלִיעִין עוֹבָד גְּדִילוּ. לִקְרָנְתָּן. דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא. שִׁבְעָה לִקְרָנְתָא חֲדָא. וְשִׁבְעָה לִקְרָנְתָא תִּנְיֵיתָא: וַיַּעַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים וּשְׁנֵי טוּרִים סָבִיב עַל־הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת־הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וַעֲבַד יָת עַמּוּדַיָּא. תְּרֵין סִדְרִין סְחוֹר סְחוֹר עַל סְרִיגְתָא חֲדָא. לְכַסָּאָה יָת קְרָנְתָּון דְּעַל רֵישׁ רִמּוֹנַיָּא. וְכֵן עֲבַד. לִקְרָנְתָא תִּנְיֵיתָא: וְכֹתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוּשַׁן בָּאוּלָם אַרְבַּע אַמּוֹת: וּקְרָנְתָּון. דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא. עוֹבָד שׁוֹשַׁנְתָּא לְקֳבֵל בְּאוּלַמָּא. אַרְבַּע אַמִּין: וְכֹתָרֹת עַל־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים גַּם־מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר *שְׂבָכָה וְהָרִמּוֹנִים מָאתַיִם טֻרִים סָבִיב עַל הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: וּקְרָנְתָּן. דְּעַל תְּרֵין עַמּוּדַיָּא. אַף מִלְּעֵילָא מִלְּקָבֵיל דִּבְקָא. דִּלְעֵיבַר סְרִיגְתָא. וְרִמּוֹנַיָּא מָאתַן סִדְרִין עֲבִידִין לַהּ סְחוֹר סְחוֹר. עַל קְרָנְתָא תִּנְיֵיתָא: וַיָּקֶם אֶת־הָעַמֻּדִים לְאֻלָם הַהֵיכָל וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יָכִין וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ בֹּעַז: וַאֲקִים יָת עַמּוּדַיָּא. לְאוּלַמָּא דְּהֵיכְלָא. וַאֲקִים יָת עַמּוּדָא מִיַּמִּינָא. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יָכִין. וַאֲקִים יָת עַמּוּדָא מִשְּׂמָאלָא. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ בֹּעַז: וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן וַתִּתֹּם מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים: וְעַל. רֵישׁ עַמּוּדַיָּא עוֹבַד שׁוֹשַׁנְתָּא. וּשְׁלֵימַת עֲבִידַת עַמּוּדַיָּא: עד״י

הפטרת פקודי (במלכים א׳ סי׳ ז׳)

וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַכִּיֹּרוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהֹוָה: וַעֲבַד חִירוֹם. יָת כִּיּוֹרַיָּא. וְיָת מַגְרוֹפְיָתָא וְיָת מִזְרְקַיָּא. וְשֵׁיצֵי חִירָם. לְמֶעְבַּד יָת כָּל עֲבִידְתָא. דַּעֲבַד. לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ: עַמֻּדִים שְׁנַיִם וְגֻלֹּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלּוֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים: עַמּוּדַיָּא תְּרֵין. וְאַגָּנֵי קְרָנְתָּון. דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא תַּרְתֵּין. וּסְרִיגָתָא תַּרְתֵּין. לְכַסָּאָה. יָת תַּרְתֵּין אַגָּנֵי קְרָנְתָּון. דְּעַל רֵישׁ עַמּוּדַיָּא: וְאֶת־הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵי־טוּרִים רִמֹּנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלּוֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים: וְיָת רִמּוֹנַיָּא. אַרְבַּע מְאָה לְתַרְתֵּין סְרִיגָתָא. תְּרֵין סִדְרִין דְּרִמּוֹנִין לִסְרִיגְתָא חֲדָא. לְכַסָּאָה. יָת תַּרְתֵּין אַגָּנֵי קְרָנְתָּון. דְּעַל אַפֵּי עַמּוּדַיָּא: וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר וְאֶת־הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרָה עַל־הַמְּכֹנוֹת: וְיָת בְּסִיסַיָּא עֲשַׂר. וְיָת כִּיּוֹרַיָּא עַשְׂרָא עַל בְּסִיסַיָּא: וְאֶת־הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחַת הַיָּם: וְיָת יַמָּא חַד. וְיָת תּוֹרַיָּא תְּרֵי עֲשַׂר תְּחוֹת יַמָּא: וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הָאֹהֶל* אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהֹוָה נְחֹשֶׁת מְמֹרָט: וְיָת דּוּדַיָּא וְיָת מַגְרוֹפְיָתָא וְיָת מִזְרְקַיָּא. וְיָת כָּל מָאנַיָּא הָאִלֵּין. כְּעוֹבָד מָאנֵי מַשְׁכְּנָא דַּעֲבַד מֹשֶׁה כֵּן עֲבַד חִירָם. לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ. נְחָשׁ טָב: בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה הָאֲדָמָה בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן: בְּמֵישַׁר יַרְדְּנָא אַתֵּיכִנּוּן מַלְכָּא. בְּעוֹבֵי גַרְגִּישְׁתָא. בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן: וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים מֵרֹב מְאֹד מְאֹד לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת: וְאַצְנַע שְׁלֹמֹה יָת כָּל מָנַיָּא. מִסְּגֵי לַחֲדָא לַחֲדָא. לֵית סוֹף לְמַתְקַל נְחָשָׁא: וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהֹוָה אֵת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב: וַעֲבַד שְׁלֹמֹה. יָת כָּל מָנַיָּא. דִּבְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ. יָת מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא. וְיָת פָּתוֹרָא. דַּעֲלוֹהִי. לְחֵים אַפַּיָּא דְּהַבָּא: וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב: וְיָת מְנָרָתָא. חֲמֵשׁ מִיַּמִּינָא. וַחֲמֵשׁ מִשְּׂמָאלָא. קֳדָם בֵּית כַּפּוּרֵי דַּהֲבָא טָבָא. וְשׁוֹשַׁנַּיָּא וּבוֹצִינַיָּא. וְצִיבְתַיָּא דַּהֲבָא: וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת לַהֵיכָל זָהָב: וְקוּלַיָּא. וּמְזַמְּרַיָּא

*) האלה קרי ומזרקיא

ומרקיא. ובזכיא ומחתיתא דדהבא טבא. ומגרסיא. לדשי ביתא גואה לקדש קודשיא. לדשי ביתא. להיכלא דדהבא: עד"י

הפטרת שקלים (במלכים ב' סי' י"ב)

בן־שבע שנים יהואש במלכו: בר שבע שנין יהואש כד מלך: בשנת־שבע ליהוא מלך יהואש וארבעים שנה מלך בירושלם ושם אמו צביה מבאר שבע: בשנת שבע ליהוא מלך יהואש. וארבעין שנין. מלך בירושלם. ושום אמיה. צביה מבאר שבע: ויעש יהואש הישר בעיני יהוה כל־ימיו. אשר הורהו יהוידע הכהן: ועבד יהואש דכשר. קדם יי' כל יומוהי. דאלפיה. יהוידע כהנא: רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות: לחוד במתא לא עטרא. עד כען עמא. מדבחין ומסקין בסמין על במתא: ויאמר יהואש אל־הכהנים כל כסף הקדשים אשר יובא בית־יהוה כסף עובר איש כסף נפשות ערכו כל־כסף אשר יעלה על לב־איש להביא בית יהוה: ואמר יהואש לכהניא. כל כסף קדשיא. דמתעל לבית מקדשא דיי' כסף תקליא דעבר על מנין גובריא. כסף פרסן נפשתא. דמיתן גבר פרקן נפשיה. אף כל כסף. דמתנדב גבר בלביה. לאיתאה לבית מקדשא דיי': יקחו להם הכהנים איש מאת מכרו והם יחזקו את־בדק הבית לכל אשר־ימצא שם בדק: יסבון להון כהניא. גבר מן מכריה. ואנון. יתקפון ית בדקא דביתא. לכל אתר דישתכח תמן בדקא: ויהי בשנת עשרים ושלש שנה למלך יהואש לא־חזקו הכהנים את־בדק הבית: והות. בשנת עשרין ותלת. שנין למלכא יהואש. לא תקיפו כהניא ית בדקא דביתא: ויקרא המלך יהואש ליהוידע הכהן ולכהנים ויאמר אלהם מדוע אינכם מחזקים את־בדק הבית ועתה אל־תקחו־כסף מאת מכריכם כי־לבדק הבית תתנהו: וקרא מלכא יהואש. ליהוידע כהנא ולכהניא. ואמר להון. מדין. ליתיכון מתקפין ית בדקא דביתא. וכען. לא תסבון כספא מן מכריכון. אלהין לבדקא דביתא תתנוניה: ויאתו הכהנים לבלתי קחת־כסף מאת העם ולבלתי חזק את־בדק הבית: ואטפסו כהניא. בדיל דלא למסב כספא מן עמא. ובדיל דלא לתקפא ית בדקא דביתא: ויקח יהוידע הכהן ארון אחד ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל המזבח *בימין בבוא־איש בית יהוה ונתנו־שמה הכהנים שמרי הסף

*) מימין קרי

את־כל־הכסף המובא בית־יהוה: ונסיב. יהוידע כהנא ארונא חד. ונקב חורא ברשיה. ויהב יתיה בסטר מדבחא מימינא. במיעל גוברא לבית מקדשא דיי'. ויהבין תמן כהניא אמרכליא. ית כל כספא דמתעל בית מקדשא דיי': ויהי כראותם כי־רב הכסף בארון ויעל ספר המלך והכהן הגדול ויצרו וימנו את־הכסף הנמצא בית־יהוה: והוה כד חזו. ארי סגי כספא בארונא. וסליק ספרא דמלכא ואביתר כהנא. וצרו ומנו. ית כספא דאשתכח בית מקדשא דיי': ונתנו את־הכסף המתכן על־יד* עשי המלאכה ה*פקדים בית יהוה ויוציאהו לחרשי העץ ולבנים העשים בית יהוה: ויהבין ית כספא דמתוקם. על ידי עבידתא. דמתמנן בבית מקדשא דיי'. ומפקין ליה. לנגרי אעיא ולארדיכליא. דעבדין בית מקדשא דיי': ולגדרים ולחצבי האבן ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את־בדק בית־יהוה ולכל אשר־יצא על־הבית לחזקה: ולארגובליא ולפסלי אבניא. ולמזבן אעין ואבנין פסילן. לתקפא ית בידק בית מקדשא. ולכל. דיפוק על ביתא לתקפותיה: אך לא יעשה בית יהוה ספות כסף מזמרות מזרקות חצצרות כל־כלי זהב וכלי־כסף מן־הכסף המובא בית־יהוה: ברם לא מתעביד בית מקדשא דיי'. קולין דכסף מזמריא מזרקתא חצוצרתא. כל מאן דדהב ומאן דכסף. מן כספא דמתעל לבית מקדשא דיי': כי־לעשי המלאכה יתנהו וחזקו בו את־בית יהוה: ארי לעבדי עבידתא יהבין ליה. ומתקפין ביה ית בית מקדשא דיי': ולא־יחשבו את־האנשים אשר יתנו את־הכסף על־ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים: ולא מחשבין עם גבריא. דיהבין ית כספא על ידהון. למתן לעבדי עבידתא. ארי בהימנותא אנון עבדין: כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית יהוה לכהנים יהיו: כסף אשמא וכסף חטוותא. לא מתעל לבית מקדשא דיי'. לכהניא יהבין ליה: עד"י

הפטרת זכור (בשמואל א' סי' ט"ו)

ותהי המלחמה חזקה על־פלשתים כל ימי שאול וראה שאול כל־איש גבור וכל־בן־חיל ויאספהו אליו: והוה קרבא תקיף על פלשתאי. כל יומי שאול. וחזי שאול. כל גבר גבר וכל גבר עביד קרב. וכניש ליה לותיה: ויאמר שמואל אל־שאול אתי שלח יהוה למשחך למלך על־עמו על־ישראל ועתה שמע לקול דברי יהוה: ואמר

*) ידי קרי

*) המפקדים קרי

שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל. יָתִי שְׁלַח יְיָ לְרַבּוּתָךְ לְמֶהֱוֵי
מַלְכָּא. עַל עַמֵּיהּ עַל יִשְׂרָאֵל. וּכְעַן קַבֵּיל. לְמֵימַר
פִּתְגָמָא דַיְיָ: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת
אֲשֶׁר־עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ
בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם: כִּדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת. דְּכִרְנָא.
יָת דַּעֲבַד עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל. דִּכְמַן לֵיהּ בְּאוֹרְחָא.
בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם: עַתָּה לֵךְ וְהִכִּיתָה אֶת־עֲמָלֵק
וְהַחֲרַמְתֶּם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלֹא תַחְמֹל עָלָיו
וְהֵמַתָּה מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעֹלֵל וְעַד־יוֹנֵק מִשּׁוֹר
וְעַד־שֶׂה מִגָּמָל וְעַד־חֲמוֹר: כְּעַן אֵיזֵיל וְתִמְחֵי יָת
דְּבֵית עֲמָלֵק. וּתְגַמַּר יָת כָּל דִּילְהוֹן. וְלָא תְחוּס
עֲלֵיהוֹן. וְתִקְטוֹל מִגְּבַר עַד אִתְּתָא. מֵעוֹלֵים וְעַד
יָנִיק. מִתּוֹר וְעַד אִמַּר. מִגְּמַל וְעַד חֲמָר: וַיְשַׁמַּע
שָׁאוּל אֶת־הָעָם וַיִּפְקְדֵם בַּטְּלָאִים מָאתַיִם אֶלֶף
רַגְלִי וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אֶת־אִישׁ יְהוּדָה: וּכְנַשׁ שָׁאוּל
יָת עַמָּא. וּמְנָנוּן בְּאִמְּרֵי פִסְחַיָּא. מָאתַן אַלְפִין גְּבַר
רַגְלַי. וְעַשְׂרָא אַלְפִין יָת אֱנָשׁ יְהוּדָה: וַיָּבֹא שָׁאוּל
עַד־עִיר עֲמָלֵק וַיָּרֶב בַּנָּחַל: וַאֲתָא שָׁאוּל עַד קַרְתָּא
דְּבֵית עֲמָלֵק. וְטַקֵּיס יָת מַשְׁרִיתֵיהּ בְּנַחְלָא: וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־הַקֵּינִי לְכוּ סֹּרוּ רְדוּ מִתּוֹךְ עֲמָלֵקִי פֶּן־
אֹסִפְךָ עִמּוֹ וְאַתָּה עָשִׂיתָה חֶסֶד עִם־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרָיִם וַיָּסַר קֵינִי מִתּוֹךְ עֲמָלֵק: וַאֲמַר
שָׁאוּל לְשַׁלְמָאָה. אִיזֵיל זוּר אִתְפָּרֵשׁ מִגּוֹ עֲמַלְקָאָה.
דִּלְמָא אֲשֵׁיצֵינָךְ עִמֵּיהּ. וְאַתְּ עֲבַדְתְּ טֵיבוּ עִם כָּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם. וְאִתְפָּרַשׁ שַׁלְמָאָה
מִגּוֹ עֲמַלְקָאָה: וַיַּךְ שָׁאוּל אֶת־עֲמָלֵק מֵחֲוִילָה בּוֹאֲךָ
שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרָיִם: וּמְחָא שָׁאוּל יָת עֲמָלֵק.
מֵחֲוִילָה מֵעַלָנָא דְּהַגְרָא. דְּעַל אַפֵּי מִצְרָיִם: וַיִּתְפֹּשׂ
אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ־עֲמָלֵק חָי וְאֶת־כָּל־הָעָם הֶחֱרִים לְפִי־
חָרֶב: וַאֲחַד. יָת אֲגַג מַלְכָּא דְּבֵית עֲמָלֵק כַּד חָי.
וְיָת כָּל עַמָּא גַּמַּר לְפִתְגַם דְּחָרֶב: וַיַּחְמֹל שָׁאוּל
וְהָעָם עַל־אֲגָג וְעַל־מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְהַמִּשְׁנִים
וְעַל־הַכָּרִים וְעַל־כָּל־הַטּוֹב וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם וְכָל־
הַמְּלָאכָה נְמִבְזָה וְנָמֵס אֹתָהּ הֶחֱרִימוּ: וְחָס שָׁאוּל
וְעַמָּא עַל אֲגָג. וְעַל שְׁפַר עָנָא וְתוֹרֵי שַׁמִּינַיָּא
וּפַטִּימַיָּא וְעַל כָּל דְּטָב. וְלָא אֲבוֹ לְגַמָּרוּתְהוֹן. וְכָל
סְדַעַם. דְּשִׁיט וּדְבָסִיר יָתֵיהּ גַּמַּרוּ: וַיְהִי דְּבַר יְהוָה
אֶל־שְׁמוּאֵל לֵאמֹר: וַהֲוָה פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ.
עִם שְׁמוּאֵל לְמֵימַר: נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׁאוּל
לְמֶלֶךְ כִּי־שָׁב מֵאַחֲרַי וְאֶת־דְּבָרַי לֹא הֵקִים וַיִּחַר
לִשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל־יְהוָה כָּל־הַלָּיְלָה: תַּבִית
בְּמֵימְרִי. אֲרֵי אַמְלֵיכִית יָת שָׁאוּל לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא.
אֲרֵי תָב מִבָּתַר פָּלְחָנִי. וְיָת פִּתְגָמַי לָא קַיֵּים. וּתְקֵיף
לִשְׁמוּאֵל. וְצַלִּי קֳדָם יְיָ כָּל לֵילְיָא: וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל
לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־
שָׁאוּל הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר
וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל: וְאַקְדֵּים שְׁמוּאֵל. לְקַדָּמוּת שָׁאוּל
בְּצַפְרָא. וְאִתְחֲוָא לִשְׁמוּאֵל לְמֵימַר. אֲתָא שָׁאוּל
לְכַרְמְלָא וְהָא מְתַקֵּין לֵיהּ אֲתַר לְפַלָּגָא בֵּיהּ בִּזְתָא.
וְאִסְתְּחַר וַעֲבַר. וּנְחַת לְגִלְגְּלָא: וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל־
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה הֲקִימֹתִי
אֶת־דְּבַר יְהוָה: וַאֲתָא שְׁמוּאֵל לְוָת שָׁאוּל. וַאֲמַר
לֵיהּ שָׁאוּל. בְּרִיךְ אַתְּ קֳדָם יְיָ. קַיֵּימִית יָת פִּתְגָמָא
דַיְיָ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמֶה קוֹל־הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי
וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל. וּמָה.
קָל עָנָא הָדֵין בְּאוּדְנָי. וְקָל תּוֹרַיָּא. דַּאֲנָא שָׁמַע:
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם
עַל־מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זְבֹחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְאֶת־הַיּוֹתֵר הֶחֱרַמְנוּ: וַאֲמַר שָׁאוּל מֵעֲמַלְקָאָה
אַיְתִיאוּנוּן. דְּחָס עַמָּא עַל שְׁפַר עָנָא וְתוֹרֵי. בְּדִיל
לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. וְיָת מוֹתָרָא גַּמַּרְנָא: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל הֶרֶף וְאַגִּידָה לְּךָ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה וַיֹּאמְרוּ* לוֹ דַּבֵּר: וַאֲמַר שְׁמוּאֵל
לְשָׁאוּל. אוֹרִיךְ וַאֲחַוֵּי לָךְ. יָת דְּאִתְמַלַּל מִן קֳדָם יְיָ.
עִמִּי בְּלֵילְיָא. וַאֲמַר לֵיהּ מַלֵּיל: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הֲלוֹא אִם־קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
אָתָּה וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר
שְׁמוּאֵל. הֲלָא מִן שֵׁירוּתָךְ הֲוֵיתָא שִׁיט וְחַלָּשׁ
בְּעֵינֵי נַפְשָׁךְ. בְּרַם זְכוּת שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין אֲבוּךְ הִיא
גְּרַמַת לָךְ. דִּבְעָא לְמֶעְבַּר בְּיַמָּא קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
בְּדִיל כֵּן רַבְּיָךְ יְיָ. לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל יִשְׂרָאֵל:
וַיִּשְׁלָחֲךָ יְהוָה בְּדָרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ וְהַחֲרַמְתָּה אֶת־
הַחַטָּאִים אֶת־עֲמָלֵק וְנִלְחַמְתָּ בוֹ עַד־כַּלּוֹתָם אֹתָם:
וְשַׁלְחָךְ יְיָ בְּאוֹרְחָא. וַאֲמַר. אֵיזֵיל וּתְגַמַּר. יָת
חַיָּבַיָּא יָת דְּבֵית עֲמָלֵק. וּתְגִיחַ קְרָבָא בְּהוֹן. עַד
דִּתְשֵׁיצֵי יָתְהוֹן: וְלָמָּה לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה
וַתַּעַט אֶל־הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וּלְמָא
לָא קַבֵּילְתָּא לְמֵימְרָא דַיְיָ. וְאִתְפְּנֵיתָא לְבִזְתָּא.
וַעֲבַדְתָּא דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־שְׁמוּאֵל
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה וָאֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־
שְׁלָחַנִי יְהוָה וָאָבִיא אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וְאֶת־
עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי: וַאֲמַר שָׁאוּל לִשְׁמוּאֵל. דְּקַבֵּילִית
לְמֵימְרָא דַיְיָ. וַאֲזָלִית. בְּאוֹרְחָא דְּשַׁלְחַנִי יְיָ.
וְאֵיתֵיתִי. יָת אֲגַג מַלְכָּא דְּבֵית עֲמָלֵק. וְיָת דְּבֵית
עֲמָלֵק גַּמַּרִית: וַיִּקַּח הָעָם מֵהַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר
רֵאשִׁית הַחֵרֶם לִזְבֹּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל: וְאַפְרֵישׁ
עַמָּא מִן בִּזְתָּא. עָאן וְתוֹרִין קֳדָם דְּיִתְרְמוּן. לְדַבָּחָא.
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּגִלְגְּלָא: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַחֵפֶץ
לַיהוָה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה
שְׁמֹעַ מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים: וַאֲמַר

*) ויאמר קרי

שמואל. הרעוא קדם יי׳ בעלון ונכסת קדשין.
כקבלא למימרא דיי׳. הא קבלא למימריה מנכסת
קודשין טב. לאצתא למלי נביוהי מתרב פטימין:
כי חטאת־קסם מרי ואון ותרפים הפצר יען מאסת
את־דבר יהוה וימאסך ממלך: ארי כחובת גובריא
דשאלין בקסמא כן חובת כל גבר דמסריב על
פתגמי אוריתא. וכחובי עמא דטען בתר טעותא
כן חובת כל גבר דבצר ומוסיף על מלי נביא.
חלף. דקצתא בפתגמא דיי׳. ורחקך מלמהוי
מלכא: ויאמר שאול אל־שמואל חטאתי כי־
עברתי את־פי־יהוה ואת־דבריך כי יראתי את־
העם ואשמע בקולם: ואמר שאול לשמואל
חבית. ארי עברית על מימרא דיי׳ ובסרית על
פתגמך. ארי דחילית מן עמא. וקבילית למימרהון:
ועתה שא נא את־חטאתי ושוב עמי ואשתחוה
ליהוה: וכען. שבוק כען לחובי. ותוב עמי.
ואסגוד קדם יי׳: ויאמר שמואל אל־שאול לא
אשוב עמך כי מאסתה את־דבר יהוה וימאסך
יהוה מהיות מלך על־ישראל: ואמר שמואל
לשאול. לא אתוב עמך. ארי קצתא במימרא דיי׳.
ורחקך יי׳. מלמהוי מלכא על ישראל: ויסב
שמואל ללכת ויחזק בכנף־מעילו ויקרע: ואסתחר
שמואל למיזל. ואתקיף בכנף מעיליה ואתבזע:
ויאמר אליו שמואל קרע יהוה את־ממלכות ישראל
מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך: ואמר ליה
שמואל. אעדי יי׳. ית מלכותא דישראל. מנך
יומא דין. ויהבה. לחברך דתקנין עובדוהי מנך:
וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם
הוא להנחם: ואם תימר אתוב מחובי וישתביק
לי בדיל דאעביד מלכו אנא ובני על ישראל
לעלם. כבר גזיר עלך מן קדם מרי נצחניה
דישראל דלית קדמוהי שקר ולא תייב ממא
דאמר. ארי לא כבני אנשא הוא דאמרין ומכדבין.
גזרין ולא מקיימין: ויאמר חטאתי עתה כבדני נא
נגד־זקני עמי ונגד ישראל ושוב עמי והשתחויתי
ליהוה אלהיך: ואמר חבית. כען. יקרני כען.
קדם סבי עמי וקדם ישראל. ותוב עמי. ואסגיד
קדם יי׳ אלהך: וישב שמואל אחרי שאול
וישתחו שאול ליהוה: ותב שמואל בתר שאול.
וסגיד שאול קדם יי׳: ויאמר שמואל הגישו אלי
את־אגג מלך עמלק וילך אליו אגג מעדנת ויאמר
אגג אכן סר מר־המות: ואמר שמואל. קריבו
לותי ית אגג מלכא דבית עמלק. ואתא לותיה.
אגג מפונקא. ואמר אגג. בבעו רבוני מריר
מותא: ויאמר שמואל כאשר שכלה נשים חרבך
כן־תשכל מנשים אמך וישסף שמואל את־אגג
לפני יהוה בגלגל: ואמר שמואל. כמא דאתכילת
נשיא חרבך. כן תתכל מנשיא אמך. ופשח
שמואל ית אגג. קדם יי׳ בגלגלא: עד״ו

מפטיר לשבת פרה (במדבר י״ט)

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן
לאמר: זאת חקת התורה אשר־צוה
יהוה לאמר דבר | אל־בני ישראל ויקחו
אליך פרה אדמה תמימה אשר אין־בה
מום אשר לא־עלה עליה על: ונתתם
אתה אל־אלעזר הכהן והוציא אתה אל־
מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו: ולקח
אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה אל־
נכח פני אהל־מועד מדמה שבע פעמים:
ושרף את־הפרה לעיניו את־ערה ואת־
בשרה ואת־דמה על־פרשה ישרף:
ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת
והשליך אל־תוך שרפת הפרה: וכבס
בגדיו הכהן ורחץ בשרו במים ואחר יבא
אל־המחנה וטמא הכהן עד־הערב:
והשרף אתה יכבס בגדיו במים ורחץ
בשרו במים וטמא עד־הערב: ואסף |
איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ
למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני־
ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא:
וכבס האסף את־אפר הפרה את־בגדיו
וטמא עד־הערב והיתה לבני ישראל
ולגר הגר בתוכם לחקת עולם: הנגע
במת לכל־נפש אדם וטמא שבעת ימים:
הוא יתחטא־בו ביום השלישי וביום
השביעי יטהר ואם־לא יתחטא ביום
השלישי וביום השביעי לא יטהר: כל־
הנגע במת בנפש האדם אשר־ימות ולא
יתחטא את־משכן יהוה טמא ונכרתה
הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא־
זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו:
זאת התורה אדם כי־ימות באהל כל־
הבא אל־האהל וכל־אשר באהל יטמא
שבעת ימים: וכל כלי פתוח אשר אין־

צמיד פתיל עליו טמא הוא: וכל אשר־יגע על־פני השדה בחלל־חרב או במת או־בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל־כלי: ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על־האהל ועל־כל־הכלים ועל־הנפשות אשר היו־שם ועל־הנגע בעצם או בחלל או במת או בקבר: והזה הטהר על־הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב: ואיש אשר־יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את־מקדש יהוה טמא מי נדה לא־זרק עליו טמא הוא: והיתה להם לחקת עולם ומזה מי־הנדה יכבס בגדיו והנגע במי הנדה יטמא עד־הערב: וכל אשר־יגע־בו הטמא יטמא והנפש הנגעת תטמא עד־הערב:

הפטרת פרה (יחזקאל סי' ל"ו)

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי למימר: בן־אדם בית ישראל ישבים על־אדמתם ויטמאו אותה בדרכם ובעלילותם כטמאת הנדה היתה דרכם לפני: בר אדם. בית ישראל יתבין על ארעהון. וסאיבו יתה. באורחתהון ובעובדיהון. כסואבת אתא טומאה. הות אורחהון קדמי: ואשפך חמתי עליהם על־הדם אשר־שפכו על־הארץ ובגלוליהם טמאוה: ושפכית חמתי עליהון. על דם זכאי דאשדו על ארעא. ובפלחן טעותהון סאבוהא: ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות כדרכם וכעלילותם שפטתים: ואגליתי יתהון לביני עממיא. ואתבדרו במדינתא. כאורחתהון בישיא כעובדיהון מקולקליא אתפרעית מנהון: ויבוא אל־הגוים אשר־באו שם ויחללו את־שם קדשי באמר להם עם־יהוה אלה ומארצו יצאו: ועאלו. לביני עממיא דאתגליאו לתמן. על דאחילו ית שמא דקודשי. בדאמרין להון אם עמיה דיי' אלין. ואיכדין מארע בית שכינתיה גלו: ואחמל על־שם קדשי אשר חללהו בית ישראל בגוים אשר־באו שמה: וחסית על שמא דקודשי. דאחליהי בית ישראל. ביני עממיא דאתגליאו לתמן: לכן אמר לבית־ישראל כה אמר אדני יהוה לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם־לשם־קדשי אשר חללתם בגוים אשר־באתם שם: בכן אימר לבית ישראל. כדנן אמר יי' אלהים. לא בדילכון. אנא עביד בית ישראל. אלהין לשמא דקודשי דאחילתון. ביני עממיא דאתגליתון לתמן: וקדשתי את־שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי־אני יהוה נאם אדני יהוה בהקדשי בכם לעיניהם: ואקדיש ית שמי רבא. דאתחל ביני עממיא. דאחילתון ביניהון. וידעון עממיא ארי אנא יי'. אמר יי' אלהים. כד אתקדש בכון לעיניכון: ולקחתי אתכם מן־הגוים וקבצתי אתכם מכל־הארצות והבאתי אתכם אל־אדמתכם: ואקריב יתכון מביני עממיא. ואכניש יתכון מכל מדינתא. ואעיל יתכון לארעכון: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל־גלוליכם אטהר אתכם: ואשבוק לחוביכון. כמא דמדכן במי אדיותא ובקטם תורתא דחטאתא ותדכון. מכל סואבתכון. ומכל פלחן טעותכון אדכי יתכון: ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את־לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר: ואתין לכון לב דחול. ורוח דחלא אתין במעיכון. ואתבר ית לבא דרשעא דהוא תקיף כאבנא מבשרכון. ואתין לכון לב דחול קדמי למעבד רעותי: ואת־רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר־בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם: וית רוח קודשי אתין במעיכון. ואעביד. ית דבקימי תהכון. ודיני תטרון ותעבדון: וישבתם בארץ אשר נתתי לאבתיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים: ותתבון בארעא. דיהבית לאבהתכון. ותהון קדמי לעם. ואנא. אהוי לכון לאלה: והושעתי אתכם מכל טמאותיכם וקראתי אל־הדגן והרביתי אתו ולא־אתן עליכם רעב: ואפרוק יתכון. מכל סואבתכון. ואבריך ית עבורא ואסגי יתיה. ולא אתין עליכון כפנא: והרביתי את־פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא־תקחו עוד חרפת רעב בגוים: ואסגי ית פירי אילנא. ועללת חקלא. בדיל. דלא תקבלון עוד. חסודי כפנא ביני עממיא: וזכרתם את־דרכיכם הרעים ומעלליכם אשר לא־טובים ונקטתם בפניכם על עונתיכם ועל תועבותיכם: ותדכרון ית אורחתכון בישתא. ועובדיכון דלא תקנין. ותדנקון ותהון חזן. על חוביכון, ועל תועיבתכון: לא למענכם אני־עשה נאם אדני יהוה יודע לכם בושו והכלמו מדרכיכם בית ישראל: לא בדילכון

אנא עביד. אמר יי' אלהים. יתידע לכון. בהיתו
ואתכנעו. מאורחתכון בית ישראל: כה אמר אדני
יהוה ביום טהרי אתכם מכל עונותיכם והושבתי
את־הערים ונבנו החרבות: כדנן אמר יי' אלהים.
ביומא דאדכי יתכון. מכל חוביכון. ואותיב ית
קרויא. ויתבנין חרבתא: והארץ הנשמה תעבד
תחת אשר היתה שממה לעיני כל־עובר: וארעא
דהות צדיא תתפלח. חלף דהות צדו. לעיני כל
עדי: ואמרו הארץ הלזו הנשמה היתה כגן־עדן
והערים החרבות והנשמות והנהרסות בצורות
ישבו: ויימרון. ארעא דכן דישראל דהות צדיא.
תבת למהוי כגנתא דעדן. וקרויא חרבתא. וצדיתא
ומפגרתא כרכין תקיפין יתיבו: וידעו הגוים אשר
ישארו סביבותיכם כי | אני יהוה בניתי הנהרסות
נטעתי הנשמה אני יהוה דברתי ועשיתי: וידעון
עממיא. דישתארון סחרניכון. ארי אנא יי'. בניתי
מפגרתא. קיימית צדיתא. אנא יי' גזרית במימרי
ואקיים: עד"י

הפטרה לשבת החדש (יחזקאל סי' מ"ה)

כה־אמר אדני יהוה רב־לכם נשיאי ישראל
חמס ושד הסירו ומשפט וצדקה עשו הרימו
גרשתיכם מעל עמי נאם אדני יהוה: כדנן אמר
יי' אלהים. סגי לכון רברבי ישראל. חטפא ובזא
אעדו. ודין דקשוט וזכו עבידו. סליקו תקלתכון
מנו עמי. אמר יי' אלהים: מאזני־צדק ואיפת־צדק
ובת־צדק יהי לכם: מוזנוון דקשוט ומכילן
דקשוט. ובתין דקשוט יהון לכון: האיפה והבת
תכן אחד יהיה לשאת מעשר החמר הבת ועשירת
החמר האיפה אל־החמר יהיה מתכנתו: מכילתא
ובתא. טיקס חד יהי. סכום תלת סאין. למסב
מעשר כורא במכילת רטיבא בתא. ועשר כורא
יבישא מכילתא. מן כורא הוי טקסיה: והשקל
עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים
שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם:
וסלעא עשרין מעין. תלתות מניא עשרין סלעין.
מני כספא עשרין וחמיש סלעין. רבעות מניא
חמיש עשרי סלעין. כלהון שתין מניא רבא. מני
קודשא יהי לכון: זאת התרומה אשר תרימו
ששית האיפה מחמר החטים וששיתם האיפה
מחמר השערים: דא אפרשותא דתפרשון. חד
מן שתא במכילתא מכור חטין. וחד מן שתא
במכילתא. מכור שערין: וחק השמן הבת השמן
מעשר הבת מן־הכר עשרת הבתים חמר כי־
עשרת הבתים חמר: ודחזי למסב מן משחא
במכילת רטיבא. מעשרא בתא מן כורא. חד
מן עשרא הויא בתא מן כורא. ארי עשר בתין
כורא: ושה־אחת מן־הצאן מן־המאתים ממשקה
ישראל למנחה ולעולה ולשלמים לכפר עליהם
נאם אדני יהוה: ואמר חד מן ענא מן מאתן דחזי
למסב מפטמא דישראל. למנחתא ולעלתא
ולנכסת קודשיא. לכפרא עליהון. אמר יי' אלהים:
כל העם הארץ יהיו אל־התרומה הזאת לנשיא
בישראל: כל עמא דארעא. יהון עבדין ית
אפרשותא הדא. לרבא בישראל: ועל־הנשיא
יהיה העולות והמנחה והנסך בחגים ובחדשים
ובשבתות בכל־מועדי בית ישראל הוא־יעשה
את־החטאת ואת־המנחה ואת־העולה ואת־
השלמים לכפר בעד בית־ישראל: ועל רבא תהי.
עלתא ומנחתא ונסכיא. בחגיא ובירחיא ובשביא.
בכל מועדי בית ישראל. הוא יעביד ית חטאתא
וית מנחתא. וית עלתא וית נכסת קודשיא.
לכפרא על בית ישראל: כה־אמר אדני יהוה
בראשון באחד לחדש תקח פר־בן־בקר תמים
וחטאת את־המקדש: כדנן אמר יי' אלהים.
בקדמאה בחד לירחא. תסב תור בר תורי שלים.
ותדכי ית מקדשא: ולקח הכהן מדם החטאת
ונתן אל־מזוזת הבית ואל־ארבע פנות העזרה
למזבח ועל־מזוזת שער החצר הפנימית: ויסב
כהנא מדמא דחטאתא. ויתין על סקופת ביתא.
ועל ארבע. זוית מסמתא למדבחא. ועל סקופת.
תרע דרתא גויתא: וכן תעשה בשבעה בחדש
מאיש שגה ומפתי וכפרתם את־הבית: וכן
תעביד בשבעא בירחא. מגבר דמשתלי ומטפש.
ותכפרון על ביתא: בראשון בארבעה עשר יום
לחדש יהיה לכם הפסח חג שבעות ימים מצות
יאכל: בניסן. בארבעת עשר יומא לירחא. יהי
לכון פסחא. חגא. שבעא יומין. פטירא יתאכיל:
ועשה הנשיא ביום ההוא בעדו ובעד כל־עם
הארץ פר חטאת: ויעביד רבא ביומא ההוא.
חליפוהי. וחלף כל עמא דארעא. תורא דחטאתא:
ושבעת ימי־החג יעשה עולה ליהוה שבעת פרים
ושבעת אילים תמימם ליום שבעת הימים וחטאת
שעיר עזים ליום: ושבעא יומי חגא יעביד עלתא
קדם יי'. שבעא תורין. ושבעא דכרין שלמין
ליומא. שבעא יומיא. וחטאתא. צפיר בר עזין
ליומא: ומנחה איפה לפר ואיפה לאיל יעשה
ושמן הין לאיפה: ומנחתא. מכילתא לתורא
ומכילתא לדכרא יעביד. ומשחא מלי הינא
למכילתא: בשביעי בחמשה עשר יום לחדש

בֶּחָג יַעֲשֶׂה כָאֵלֶּה שִׁבְעַת הַיָּמִים כַּחַטָּאת כָּעֹלָה
וְכַמִּנְחָה וְכַשָּׁמֶן׃ בִּשְׁבִיעָאָה. בַּחֲמֵישַׁת עַשְׂרָא
יוֹמָא לְיַרְחָא בְּחַגָּא. יַעֲבֵיד כְּאִלֵּין שִׁבְעָא יוֹמַיָּא.
כְּחַטָּאתָא כַּעֲלָתָא. וּכְמִנְחָתָא וּכְמִשְׁחָא׃ כֹּה־אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה שַׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית הַפֹּנֶה קָדִים
יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ
וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ יִפָּתֵחַ׃ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים. תַּרְעָא.
דְּדַרְתָּא גַוָּיְתָא דְּפָתֵיחַ לְמַדִּנְחָא. יְהֵי אֲחִיד. שִׁתָּא
יוֹמֵי חוֹלָא. וּבְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא יְהֵי פְתִיחַ. וּבְיוֹמָא
דְּיַרְחָא יְהֵי פְתִיחַ׃ וּבָא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר
מִחוּץ וְעָמַד עַל־מְזוּזַת הַשַּׁעַר וְעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־
עוֹלָתוֹ וְאֶת־שְׁלָמָיו וְהִשְׁתַּחֲוָה עַל־מִפְתַּן הַשַּׁעַר
וְיָצָא וְהַשַּׁעַר לֹא־יִסָּגֵר עַד־הָעָרֶב׃ וְיֵיעוֹל רַבָּא.
בְּאוֹרַח אוּלָמָא דְתַרְעָא מִלְּבָרָא. וִיקוּם עַל סְקוּפַּת
תַּרְעָא. וְיַעְבְּדוּן כָּהֲנַיָּא. יָת עֲלָתֵיהּ וְיָת נִכְסַת
קוּדְשׁוֹהִי. וְיִסְגּוּד. עַל סְקוּפַּת תַּרְעָא וְיִפּוֹק.
וְתַרְעָא לָא יִתְאֲחֵד עַד רַמְשָׁא׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ עַם־
הָאָרֶץ פֶּתַח הַשַּׁעַר הַהוּא בַּשַּׁבָּתוֹת וּבֶחֳדָשִׁים לִפְנֵי
יְהוָה׃ וְיִסְגְּדוּן עַמָּא דְאַרְעָא. בְּמַעֲלָנָא דְתַרְעָא
הַהוּא. בְּשַׁבַּיָּא וּבְיַרְחַיָּא קֳדָם יְיָ׃ וְהָעֹלָה אֲשֶׁר־
יַקְרִב הַנָּשִׂיא לַיהוָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שִׁשָּׁה כְבָשִׂים
תְּמִימִם וְאַיִל תָּמִים׃ וַעֲלָתָא. דִּיקָרֵיב רַבָּא קֳדָם
יְיָ. בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא. שִׁתָּא אִמְּרִין. שַׁלְמִין וּדְכַר
שְׁלִים׃ וּמִנְחָה אֵיפָה לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מִנְחָה מַתַּת
יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃ וּמִנְחָתָא מְכִילְתָא לְדִכְרָא.
וּלְאִמְּרַיָּא מִנְחָתָא דְּתַדְבֵּיק יְדֵיהּ. וּמִשְׁחָא מְלֵי
הִינָא לִמְכִילְתָא׃ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ פַּר בֶּן־בָּקָר
תְּמִימִם וְשֵׁשֶׁת כְּבָשִׂם וָאַיִל תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּבְיוֹמָא
דְיַרְחָא. תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שַׁלְמִין. וְשִׁתָּא אִמְּרִין. וּדְכַר
שַׁלְמִין יְהוֹן׃ וְאֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל יַעֲשֶׂה
מִנְחָה וְלַכְּבָשִׂים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין
לָאֵיפָה׃ וּמְכִילְתָא לְתוֹרָא. וּמְכִילְתָא לְדִכְרָא
יַעֲבֵיד מִנְחָתָא. וּלְאִמְּרַיָּא כְּמָא דְתַדְבֵּיק יְדֵיהּ.
וּמִשְׁחָא מְלֵי הִינָא לִמְכִילְתָא׃ וּבְבוֹא הַנָּשִׂיא
דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא וּבְדַרְכּוֹ יֵצֵא׃ וּבְמֵיעַל
רַבָּא. בְּאוֹרַח אוּלָמָא דְתַרְעָא יֵיעוֹל. וּבְאוֹרְחֵיהּ
יִפּוֹק׃ וּבְבוֹא עַם־הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה בַּמּוֹעֲדִים הַבָּא
דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ־שַׁעַר נֶגֶב
וְהַבָּא דֶּרֶךְ־שַׁעַר נֶגֶב יֵצֵא דֶּרֶךְ־שַׁעַר צָפוֹנָה לֹא
יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בוֹ כִּי נִכְחוֹ יֵצְאוּ*׃
וּבְמֵיעַל עַמָּא דְאַרְעָא. קֳדָם יְיָ בְּמוֹעֲדַיָּא. דְּעָלֵיל.
בְּאוֹרַח תְּרַע צִפּוּנָא לְמִסְגַּד. יִפּוֹק בְּאוֹרַח תְּרַע
דָּרוֹמָא. וּדְעָלֵיל בְּאוֹרַח תְּרַע דָּרוֹמָא. יִפּוֹק בְּאוֹרַח
תְּרַע צִפּוּנָא. לָא יְתוּב. בְּאוֹרַח תַּרְעָא דְעָאל בֵּיהּ.
אֲרֵי לִקְבְלֵיהּ יִפּוֹק׃ וְהַנָּשִׂיא בְּתוֹכָם בְּבוֹאָם יָבוֹא
וּבְצֵאתָם יֵצֵאוּ׃ וְרַבָּא. בֵּינֵיהוֹן בְּמֵיעַלְהוֹן יֵיעוֹל.
וּבְמִפַּקְהוֹן יִפְּקוּן׃ וּבַחַגִּים וּבַמּוֹעֲדִים תִּהְיֶה הַמִּנְחָה
אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מַתַּת יָדוֹ וְשֶׁמֶן
הִין לָאֵיפָה׃ וּבְחַגַּיָּא וּבְמוֹעֲדַיָּא. תְּהֵי מִנְחָתָא.
מְכִילְתָא לְתוֹרָא וּמְכִילְתָא לְדִכְרָא. וּלְאִמְּרַיָּא.
דְּתַדְבֵּיק יְדֵיהּ. וּמִשְׁחָא מְלֵי הִינָא לִמְכִילְתָא׃ עד"י.

הפטרה לראשון דפסח (ביהושע סי׳ ה׳)

בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ
חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃
בְּעִדָּנָא הַהוּא. אֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ. עֲבֵיד לָךְ אִזְמֵילִין
חֲרִיפִין. וְתוּב. גְּזַר יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּנְיָנוּת׃ וַיַּעַשׂ־
לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת׃ וַעֲבַד לֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ אִזְמֵילִין
חֲרִיפִין. וּגְזַר יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִבְעֲתָא. וּקְרָא לַהּ
גִּבְעַת עָרְלָתָא׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־
הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כֹּל ׀ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
מֵתוּ בַמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ וְדֵין פִּתְגָמָא.
דִּגְזַר יְהוֹשֻׁעַ. כָּל עַמָּא דִנְפַקוּ מִמִּצְרַיִם דִּכְרַיָּא.
כֹּל גּוּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא. מִיתוּ בְמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא.
בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם׃ כִּי־מֻלִים הָיוּ כָּל־הָעָם הַיֹּצְאִים
וְכָל־הָעָם הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם
לֹא־מָלוּ׃ אֲרֵי גְּזִירִין הֲווֹ. כָּל עַמָּא דִנְפַקוּ. וְכָל
עַמָּא דְאִתְיְלִידוּ בְּמַדְבְּרָא בְּאוֹרְחָא. בְּמִפַּקְהוֹן
מִמִּצְרַיִם לָא גְזַרוּ׃ כִּי ׀ אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תֹּם כָּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֶת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ׃ אֲרֵי אַרְבְּעִין שְׁנִין. הַלִּיכוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. עַד דְּסָף כָּל עַמָּא. גּוּבְרֵי מְגִיחֵי
קְרָבָא דִּנְפַקוּ מִמִּצְרָיִם. דְּלָא קַבִּילוּ לְמֵימְרָא דַייָ.
דְּקַיֵּים יְיָ לְהוֹן. בְּדִיל דְּלָא לְאַחֲזָיוּתְהוֹן יָת אַרְעָא.
דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהַתְהוֹן לְמִתַּן לַנָא. אֲרַע. עָבְדָא
חֲלַב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת־בְּנֵיהֶם הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל
יְהוֹשֻׁעַ כִּי־עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃
וְיָת בְּנֵיהוֹן דְּקָמוּ בְּאַתְרֵיהוֹן. יָתְהוֹן גְּזַר יְהוֹשֻׁעַ.
אֲרֵי עָרְלִין הֲווֹ. אֲרֵי. לָא גְזַרוּ יָתְהוֹן בְּאוֹרְחָא׃ וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה
עַד חֲיוֹתָם׃ וַהֲוָה. כַּד שְׁלִימוּ כָּל עַמָּא לְמִגְזַר.
וִיתִיבוּ בְאַתְרֵהוֹן. בְּמַשְׁרִיתָא עַד דְּאִתַּסִּיאוּ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת־חֶרְפַּת מִצְרַיִם
מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃ וַאֲמַר יְיָ לִיהוֹשֻׁעַ. יוֹמָא דֵין. אַעְדִּיתִי. יָת
חִסּוּדֵי מִצְרָאֵי מִנְּכוֹן. וּקְרָא. שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא הַהוּא

*) יצא קרי

גלגלא. עד יומא הדין: ויחנו בני־ישראל בגלגל ויעשו את־הפסח בארבעה עשר יום לחדש בערב בערבות יריחו: ושרו בני ישראל בגלגלא. ועבדו ית פסחא. בארבעת עשרא יומא לירחא. ברמשא במישרי יריחו: ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה: ואכלו. מעבורא דארעא. מבתר פסחא פטיר וקליא. בכרן יומא הדין: וישבת המן ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא־היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההוא: ופסק מנא ביומא דבתרוהי. במיכלהון מעבורא דארעא. ולא הוה עוד. לבני ישראל מנא. ואכלו. מעללת ארעא דכנען. בשתא ההיא: ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה־איש עמד לנגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם־לצרינו: והוה. כד הוה יהושע ביריחו. וזקף עינוהי וחזא. והא גוברא קאים לקבליה. וחרביה שליפא בידיה. ואזל יהושע לותיה ואמר ליה. הלמסעדנא אתיתא אם לבעלי דבבנא: ויאמר ׀ לא כי אני שר־צבא־יהוה עתה באתי ויפל יהושע אל־פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל־עבדו: ואמר לא. ארי. אנא מלאך שליח מן קדם יי׳ כען אתיתי לאתפרעא מנך. ונפל יהושע על אפוהי על ארעא וסגיד. ואמר ליה. מא רבוני ממליל עם עבדיה: ויאמר שר־צבא יהוה אל־יהושע של־נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עמד עליו קדש הוא ויעש יהושע כן: ואמר מלאכא דשליח מן קדם יי׳ ליהושע. שרי סינך מעל רגלך. ארי אתרא. דאת קאים עלוהי קדישא הוא. ועבד יהושע כן: ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא: ויריחו אחידא ומתוקפא. מן קדם בני ישראל. לית מנהון עליל ונפיק: ויהי יהוה את־יהושע ויהי שמעו בכל־הארץ: והוה מימרא דיי׳ בסעדיה דיהושע. והוה שמעיה סגי בכל ארעא: עד״י

לשבת חוה״מ דפסח (ביחזקאל סי׳ ל״ו)

כה אמר אדני יהוה עוד זאת אדרש לבית־ישראל לעשות להם ארבה אתם כצאן אדם: כדנן אמר יי׳ אלהים. עוד. דא. אשתאיל במימרי לבית ישראל למעבד להון. אסגינון באנשא. ואצלחנון בבעירא: כצאן קדשים כצאן ירושלם במועדיה כן תהיינה הערים החרבות מלאות צאן אדם וידעו כי־אני יהוה: כעמא קדישא. כעמא דמדכן ואתן לירושלם בזמן מועדי פסחיא. כן יהוין קרוי ארעא דישראל דהואה חרבן. מלין אנשא עמא בית ישראל. וידעון ארי אנא יי׳: היתה עלי יד־יהוה ויוצאני ברוח יהוה ויניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות: שרת עלי רוח נבואה מן קדם יי׳. ואפקני ברוח נבואה דשרת עלי מן קדם יי׳. ואשרינני בגו בקעתא. והיא מליא גרמי אנשא: והעבירני עליהם סביב ׀ סביב והנה רבות מאד על־פני הבקעה והנה יבשות מאד: ואעברני עליהון סחור סחור. והא סגיאן לחדא על אפי בקעתא. והא יבישן לחדא: ויאמר אלי בן־אדם התחיינה העצמות האלה ואמר אדני יהוה אתה ידעת: ואמר לי. בר אדם. הייחון גרמיא האלין. ואמרית. יי׳ אלהים את גלי קדמך: ויאמר אלי הנבא על־העצמות האלה ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו דבר־יהוה: ואמר לי. אתנבי על גרמיא האלין. ותימר להון. גרמיא יבישיא. קבילו פתגמא דיי׳: כה אמר אדני יהוה לעצמות האלה הנה אני מביא בכם רוח וחייתם: כדנן אמר יי׳ אלהים. לגרמיא האלין. האנא. מעיל בכון. רוחא ותיחון: ונתתי עליכם גידים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור ונתתי בכם רוח וחייתם וידעתם כי־אני יהוה: ואתין עליכון גידין ואסיק עליכון בשרא. ואקרום עליכון משכא. ואתין בכון. רוחא ותיחון. ותדעון ארי אנא יי׳: ונבאתי כאשר צויתי ויהי־קול כהנבאי והנה־רעש ותקרבו עצמות עצם אל־עצמו: ואתנביתי כמא דאתפקדית. והוה קל כאתנבאותי והא זיעא. וקריבו גרמיא. גרמא לות חבריה: וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח אין בהם: וחזית. והא עליהון גידין ובשרא סליק. וקרם עליהון. משכא מלעילא. ורוחא לית בהון: ויאמר אלי הנבא אל־הרוח הנבא בן־אדם ואמרת אל־הרוח כה־אמר ׀ אדני יהוה מארבע רוחות באי הרוח ופחי בהרוגים האלה ויחיו: ואמר לי. אתנבי על רוחא. אתנבי בר אדם. ותימר לרוחא. כדנן אמר יי׳ אלהים. מארבע רוחיא איתא רוחא. ועולי. בקטיליא האלין וייחון: והנבאתי כאשר צוני ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על־רגליהם חיל גדול מאד מאד: ואתנביתי כמא דפקדני. ועלת בהון רוחא וחיו. וקמו על רגליהון. משריין סגיאן לחדא: ויאמר אלי בן־אדם העצמות האלה כל־בית ישראל המה הנה אמרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו: ואמר לי.

בת אדם. גרמיא האלין, כל בית ישראל אנון. האנון אמרין. יבישו גרמנא. פסק סבורנא אבדנא לנא: לכן הנבא ואמרת אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני פתח את־קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל־אדמת ישראל: בכן אתנבי ותימר להון. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא פתח ית קבריכון. ואסיק יתכון. מקבריכון עמי. ואעיל יתכון לארעא דישראל: וידעתם כי־אני יהוה בפתחי את־קברותיכם ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי: ותדעון ארי אנא יי׳. כד אפתח ית קבריכון. וכד אסיק יתכון. מקבריכון עמי: ונתתי רוחי בכם וחייתם והנחתי אתכם על־אדמתכם וידעתם כי אני יהוה דברתי ועשיתי נאם־יהוה: ואתין רוחי בכון ותיחון. ואשרי יתכון על ארעכון. ותדעון. ארי אנא יי׳. גזרית במימרי ואקיים אמר יי׳: עד״י

הפטרה לשביעי דפסח (בשמואל ב׳ כ״ב)

וידבר דוד ליהוה את־דברי השירה הזאת ביום הציל יהוה אתו מכף כל־איביו ומכף שאול: ושבח דוד בנבואה קדם יי׳. ית פתגמי תושבחתא הדא. על כל יומיא. דשיזיב יי׳. ית ישראל מיד כל בעלי דבביהון. ואף לדוד מחרבא דשאול: ויאמר יהוה סלעי ומצדתי ומפלטי־לי: ואמר. יי׳. תוקפי ורוחצני ומשיזיב יתי: אלהי צורי אחסה־בו מגני וקרן ישעי משגבי ומנוסי משעי מחמס תשעני: אלהי דאתרעי בי קרבני לדחלתיה. תוקפי דמן קדמוהי מתיהיב לי תקוף ופרקן לאתגברא על בעלי דבבי. רחצני דעל מימריה אנא רחיץ בעדן עקא. מגין עלי מבעלי דבבי. ואמר לארמא קרני בפורקניה. סומכני דהוה מימריה סמך לי כד הויתי עריק מן קדם רדפי. פרקני מבעלי דבבי. ואף מיד כל חטופין שיזיב יתי: מהלל אקרא יהוה ומאיבי אושע: אמר דוד בתושבחתא אנא מצלי קדם יי׳. דבכל עדן מבעלי דבבי פריק יתי: כי אפפני משברי־מות נחלי בליעל יבעתני: ארי אקיפתני עקא. כאתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד. והיא מסובנא לממת. סיעת חייבין בעיתת יתי: חבלי שאול סבני קדמני מקשי־מות: משריית רשיעין אקפוני. קדמוני דמזיינין במני קטול: בצר־לי אקרא יהוה ואל־אלהי אקרא וישמע מהיכלו קולי ושועתי באזניו: אמר דוד כד עיקא לי אנא מצלי קדם יי׳. וקדם אלהי אנא מתחנן. ומקביל מהיכליה צלותי. ובעותי קדמוהי מתעבדא: ויתגעש* ותרעש הארץ מוסדות השמים ירגזו ויתגעשו כי־חרה לו: ואתרגיפת ואתרגישת ארעא. שכלולי שמיא זעו. ואתרכינו ארי תקיף רוגזיה: עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו: סליק זרוניה דפרעה כתננא קדמוהי. בכן שלח רוגזיה כאישא בערא דמן קדמוהי משיציא. מזופיתיה כגומרין דנור דלקא ממימריה: ויט שמים וירד וערפל תחת רגליו: וארכין שמיא ואתגלי יקריה. וענן אמטתא כיבש קדמוהי: וירכב על־כרוב ויעף וירא על־כנפי־רוח: ואתגלי בגבורתיה על כרובין קלילין. ודבר בתקוף על כנפי רוחא: וישת חשך סביבתיו סכות חשרת־מים עבי שחקים: אשרי שכינתיה בערפלא. ענן יקר סחור סחור ליה. מחית מיין תקיפין מרכפת עננין קלילין ברום עלמא: מנגה נגדו בערו גחלי־אש: מזיו יקריה מבהקין שמי שמיא. מזופיתיה כגומרין דנור דלקא ממימריה: ירעם מן־שמים יהוה ועליון יתן קולו: אכלי מן שמיא יי׳. ועלאה ארים מימריה: וישלח חצים ויפיצם ברק ויהמם*: ושלח מחתיה כגרין ובדרנון. ברקין ושגישנון: ויראו אפיקי ים יגלו מסדות תבל בגערת יהוה מנשמת רוח אפו: ואתחזיאו עומקי ימא. אתגליאו שכלולי תבל. במזופיתא מן קדם יי׳. ממימר תקוף רוגזיה: ישלח ממרום יקחני ימשני ממים רבים: שלח נביוהי מלך תקיף דיתיב בתקוף רומא דברני. שיזבני מעממין סגיאין: יצילני מאיבי עז משנאי כי אמצו ממני: שיזבני. מסנאי ארי תקפוני. מבעלי דבבי. ארי אתגברו עלי: יקדמני ביום אידי ויהי יהוה משען לי: יקדמוני ביום טלטולי. והוה מימרא דיי׳. סמך לי: ויצא למרחב אתי יחלצני כי־חפץ בי: ואפיק לרוחא יתי. שיזבני ארי אתרעי בי: יגמלני יהוה כצדקתי כבר ידי ישיב לי: אמר דוד ישלמנני יי׳ כזכותי. כברירות ידי יתיב לי: כי שמרתי דרכי יהוה ולא רשעתי מאלהי: ארי נטרית אורחן דתקנן קדם יי׳. ולא הליכית ברשע קדם אלהי: כי כל־משפטו* לנגדי וחקתיו לא־אסור ממנה: ארי כל דינוהי גלן לקבלי למעבדהון. וקימוהי לא עדית מנהון: ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני: והוית שלים בדחלתיה. והוית נטיר נפשי מחובין: וישב יהוה לי כצדקתי כברי לנגד עיניו: ואתיב יי׳. לי כזכותי. כברירותי קדם מימריה: עם־חסיד תתחסד עם־גבור תמים תתמם: אברהם דאשתכח חסיד קדמך בכן אסניתא למעבד חסדא עם

*) ויתג"ש קרי

*) ויהם קרי

*) משפטיו קרי

זרעיה. יצחק דהוה שלים בדחלתך. בכן
אשלימתא מימר רעותך עמיה: עם־נבר תתבר
ועם־עקש תתפל: יעקב דהליך בברירותא קדמך
בחרתא בנוהי מכל עממיא. אפרישתא זרעיה
מכל פסולא. פרעה ומשריתיה דחשיבו מחשבן
על עמך בלבליתנון כמחשבתהון: ואת־עם עני
תושיע ועיניך על־רמים תשפיל: וית עמא בית
ישראל דמתקרן בעלמא הדין עם חשיך את עתיד
למפרק. ובמימרך תקיפא דמתגברין עליהון
תמאיך: כי־אתה נירי יהוה ויהוה יגיה חשכי:
ארי את הוא מאריה נהוריה דישראל יי׳. ויי׳
יפקינני מחשוכא לנהורא. ויחזינני בעלמא
דעתיד למיתי לצדיקיא: כי בכה ארוץ גדוד
באלהי אדלג־שור: ארי במימרך אסגי משריין.
ובמימר אלהי אכביש כל כרכין תקיפין: האל
תמים דרכו אמרת יהוה צרופה מגן הוא לכל
החסים בו: אלהא דכיונא אורחיה. אוריתא
דיי׳ בחירא היא. תקוף הוא. לכל דמתרחצין על
מימריה: כי מי־אל מבלעדי יהוה ומי צור
מבלעדי אלהינו: בכן על נסא ופורקנא דתעביד
למשיחך ולשארא דעמך דישתארון יודון כל
עממיא אומיא ולשניא. ויימרון לית אלה אלא יי׳
ארי לית בר מנך. ועמך יימרון לית דתקיף אלא
אלהנא: האל מעוזי חיל ויתר תמים דרכו*:
אלהא דסעיד לי בחילא. ומתקין שלים אורחי:
משוה רגליו* כאילות ועל במתי יעמידני: משוי
רגלי קלילין כאילתא. ועל בית תוקפי יקימנני:
מלמד ידי למלחמה ונחת קשת־נחושה זרעתי:
מליף ידי למעבד קרבא. ומתקיף כקשת נחשא
דרעי: ותתן־לי מגן ישעך וענתך תרבני: ויהבת
לי תקוף פרקתני. ובמימרך אסגיתני: תרחיב
צעדי תחתני ולא מעדו קרסלי: אסגיתא פסעתי
קדמי. ולא אזדעזעא רכובתי: ארדפה איבי
ואשמידם ולא אשוב עד־כלותם: רדפית שנאי
ושיציתנון. ולא תבית עד דגמרתנון: ואכלם
ואמחצם ולא יקומון ויפלו תחת רגלי: ושיציתנון
וגמרתנון ולא יכילו למקם. ונפלו קטילין תחות
פרסת רגלי: ותזרני חיל למלחמה תכריע קמי
תחתני: וסעדתני בחילא למעבד קרבא. תברתא
עממיא דקיימין לאבאשא לי תחותי: ואיבי תתה
לי ערף משנאי ואצמיתם: וסנאי. תברתא קדמי
מחזרי קדל. בעלי דבבי ושיציתנון: ישעו ואין
מושיע אל־יהוה ולא ענם: בען סעיד ולית להון
פריק. ומצלן קדם יי׳ ולא מתקבלא צלותהון:
ואשחקם כעפר־ארץ כטיט־חוצות אדקם ארקעם:

ודושישתנון כעפרא דארעא. כסין שוקין בעטית
בהון רפסתנון: ותפלטני מריבי עמי תשמרני
לראש גוים עם לא־ידעתי יעבדני: ותשיזבנני.
מפלוגת עמא. תמנינני רישא לעממיא. עם דלא
ידעית יפלחונני: בני נכר יתכחשו־לי לשמוע
אזן ישמעו לי: בני עממיא יתכדבון לי. לשמע
אוזן ישתמעון לי: בני נכר יבלו ויחגרו
ממסגרותם: בני עממיא יסופון. ויזועון
מבירניתהון: חי־יהוה וברוך צורי וירם אלהי צור
ישעי: בכן על נסא ופורקנא דעבדתא לעמך
אודיאו ואמרו קיים הוא יי׳. ובריך תקיפא דמן
קדמוהי מתיהיב לנא תקוף ופורקן. ומרמם.
אלה תקוף פורקננא: האל הנתן נקמת לי ומריד
עמים תחתני: אלהא. דעביד פורענותא לי.
ותבר תקוף גברי עממיא דקיימין לאבאשא לי
תחותי: ומוציאי מאיבי ומקמי תרוממני מאיש
חמסים תצילני: ופרקי משנאי. ועל דקיימין
לאבאשא לי תגברנני. מגוג ומשריית עממין
חטופין דעמיה תשיזבנני: על־כן אודך יהוה
בגוים ולשמך אזמר: על כן. אודי קדמך יי׳
בעממיא. ולשמך אימר תושבחא: מגדיל*
ישועות מלכו ועשה־חסד למשיחו לדוד ולזרעו
עד־עולם: מסגי למעבד פורקן עם מלכיה. ועביד
טיבו למשיחיה. לדוד ולזרעיה עד עלמא: עד״י

הפטרה ליו״ט א׳ דשבועות (יחזקאל סי׳ א׳)

ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש
ואני בתוך־הגולה על־נהר־כבר נפתחו השמים
ואראה מראות אלהים: והוה בתלתין שנין.
לזמן דאשכח חלקיה כהנא רבא ספרא דאוריתא
בבית מקדשא. בעזרתא תחות אולמא דהיכלא.
בפלגות ליליא בתר מעלני סיהרא. ביומי יאשיה
בר אמון מלך שבטא דבית יהודה. בתמוז
בחמשא לירחא. אמר נביא ואנא בגו בני גלותא
על נהר כבר. אתפתחו שמיא. וחזית בחיזו נבואה
דשרת עלי חיזו יקר שכינתא דיי׳: בחמשה
לחדש היא השנה החמישית לגלות המלך יויכין:
בחמשא לירחא. היא שתא חמישיתא. לגלות
מלכא יויכין: היה היה דבר־יהוה אל־יחזקאל
בן־בוזי הכהן בארץ כשדים על־נהר־כבר ותהי
עליו שם יד־יהוה: מהוה הוה פתגם נבואה מן
קדם יי׳. עם יחזקאל בר בוזי כהנא בארעא
דישראל. תב תנינות ואתמלל עמיה במדינת
ארע כשדאי על נהר כבר. ושרת עלוהי. תמן
רוח נבואה מן קדם יי׳: וארא והנה רוח סערה

*) דרכי קרי
*) רגלי קרי
*) מגדול קרי

באה מן־הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו
סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש: וחזית.
והא רוח עלעולא אתי מן צפונא. ענן רב ואישתא
משתלהבא. וזיהורא ליה סחור סחור. ומגו עננא
ומגו עלעולא. כעין חשמלא מגו אישתא:
ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות
אדם להנה: ומגוה. דמות ארבע ברין. ודין
חזויהון. דמות אנשא להון: וארבעה פנים לאחת
וארבע כנפים לאחת להם: וארבעא אפין לחדא.
וארבעא אפין לכל חד וחד. שתת עשר אפין
לבריתא חדא. הוי מנין אפיא דארבע ברין שתין
וארבעא אפין. וארבעא גפין לחדא. וארבעא גפין
לכל חד וחד. שתת עשר גפין לכל אפא ואפא.
שתין וארבעא גפין לבריתא חדא. הוי מנין גפיא
דארבע ברין מאתן וחמשין ושתא גפין: ורגליהם
רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל
ונצצים כעין נחשת קלל: ורגליהון רגלין
כיונן. ופרסת רגליהון. כפרסת רגלין סגלגלן.
ומזיען עלמא במהכהון. ומנצצן. כעין נחש
מצולהב: וידו* אדם מתחת כנפיהם על ארבעת
רבעיהם ופניהם וכנפיהם לארבעתם: וידין כידי
אנשא. עביד להון מתחות גפיהון. על ארבעא
סטריהון. למחתי בהון גומרין דאישא מביני
כרוביא מתחות רקיעא דעל רישיהון. למיתן על
חופני סרפיא למזרק על אתר רשיעיא לאבדא
חיביא עברי מימריה. ואפיהון וגפיהון שוין
לארבעתיהון: חברת אשה אל־אחותה כנפיהם
לא־יסבו בלכתן איש אל־עבר פניו ילכו: מכונן.
חדא לקביל חדא גפיהון. לא מתחזרן במיזלהון.
בריא. לקביל אפהא אזלא: ודמות פניהם פני אדם
ופני אריה אל־הימין לארבעתם ופני־שור
מהשמאול לארבעתן ופני־נשר לארבעתן: ודמות
אפיהון אפי אנשא. ואפי אריא עביד מימינא
לארבעתיהון. ואפי תורא עביד משמאלא
לארבעתיהון. ואפי נשרא לארבעתיהון: ופניהם
וכנפיהם פרדות מלמעלה לאיש שתים חוברות
איש ושתים מכסות את גויתיהנה: ואפיהון.
וגפיהון פריסין מלעילא. לחדא. תרתין מכונן
חדא. ותרתין מכסין. ית גויתהון: ואיש אל־עבר
פניו ילכו אל־אשר יהיה־שמה הרוח ללכת ילכו
לא יסבו בלכתן: ובריא. לקביל אפהא אזלא.
לאתר דהוי תמן רעוא למיזל אזלן. לא מתחזרן
במיזלהון: ודמות החיות מראיהם כגחלי־אש
בערות כמראה הלפידם היא מתהלכת בין החיות
ונגה לאש ומן־האש יוצא ברק: ודמות בריתא

חזויהון כגומרין דאישא. בערן כחיזו בעוריא.
אישתא. משתלהבא בין בריתא. וזיהורא
לאישתא. ומן אישתא נפיק ברקא: והחיות רצוא
ושוב כמראה הבזק: ובריתא באשתלוחיהון
למעבד רעות רבונהון דאשרי שכינתיה במרומא
עילא מנהון. כאנפא עינא למחזי חזרן ומקפן ית
עלמא. ותיבן בריית חדא. וקלילן כחיזו ברקא:
וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות
לארבעת פניו: וחזית בריתא. והא גלגל חד משתוי
כמלרע לרום שמיא. בסטר בריתא לארבעא
אפוהי: מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש
ודמות אחד לארבעתן ומראיהם ומעשיהם
כאשר יהיה האופן בתוך האופן: חיזו גלגליא
ועובדיהון כעין אבן טבא. ודמות חד לארבעתיהון.
וחזויהון ועובדיהון. כמא דהוי גלגל בגו גלגל:
על־ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן:
על ארבעא סטריהון במיזלהון אזלין. לא מתחזרן
במיזלהון: וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם
מלאת עינים סביב לארבעתן: וגביהון שוין לקבלא
רקיעא. ורומא להון ודחילן אנון. וגביהון. מלן
עינין. סחור סחור לארבעתיהון: ובלכת החיות
ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ
ינשאו האופנים: ובמיזל בריתא. אזלין גלגליא
לקבליהון. ובאתרמא בריתא כמלרע לרום שמיא.
מתרמין גלגליא: על אשר יהיה־שם הרוח ללכת
ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעמתם
כי רוח החיה באופנים: על אתר דהוי תמן רעוא
למיזל אזלן. לתמן רעוא למיזל. וגלגליא. מתרמין
לקבלהון. ארי. כרוח בריתא בגלגליא: בלכתם
ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו
האופנים לעמתם כי רוח החיה באופנים:
במיזלהון אזלין. ובמקמהון קימין. ובאתרומיהון
כמלרע לרום שמיא. מתרמין גלגליא לקבלהון.
ארי. כרוח בריתא בגלגליא: ודמות על־ראשי
החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על־ראשיהם
מלמעלה: ודמות. על רישי בריתא רקיעא. כעין
גליד חסין. מרכן על רישיהון מלעילא: ותחת
הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל־אחותה לאיש
שתים מכסות להנה ולאיש שתים מכסות להנה
את גויתיהם: ותחות רקיעא. גפיהון מכונן.
חדא לקבל חדא. לחדא. תרתין מכסין להון.
ולחדא. תרתין מכסין להון. ית גויתהון: ואשמע
את־קול כנפיהם כקול מים רבים כקול־שדי
בלכתם קול המלה כקול מחנה בעמדם תרפינה
כנפיהן: ושמעית ית קל גפיהון. כקל מיין סגיאין

*) וידי קרי

שמות לד (ה) (כתר תורה)

בקלא

בקלא מן קדם שדי במהכהון. קל מלולהון כד מודין ומברכן ית רבונהון קיימא מלך עלמיא. כקל משרית מלאכי מרומא. במקמהון משתקן גדפיהון: ויהי־קול מעל לרקיע אשר על־ראשם בעמדם תרפינה כנפיהן: ובזמן דהוי רעוא קדמוהי לאשמעא קל דבורא לעבדוהי נביי ישראל הוי קלא. ומשתמע מעלוי רקיעא דעל רישיהון. במקמהון משתקן גדפיהון מן קדם דבורא: וממעל לרקיע אשר על־ראשם כמראה אבן־ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה: ומעלוי רקיעא דעל רישיהון. כחיזו אבן טבא דמות כרסיא. ועל דמות כרסיא. דמות. כמראה אדם. עלוהי מלעילא: וארא׀ כעין חשמל כמראה־אש בית־לה סביב ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו ולמטה ראיתי כמראה־אש ונגה לו סביב: וחזית כעין חשמלא. כחיזו אישתא מגיו לה סחור סחור. חיזו יקר דלא יכלא עינא למחזי ולא אפשר לאסתכלא ביה ולעיל. וחיזו יקר דלא יכלא עינא למחזי ולא אפשר לאסתכלא ביה ולרע. חזיתי כחיזו אישתא. וזיהורא ליה סחור סחור: כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד־יהוה ואראה ואפל על־פני ואשמע קול מדבר: כחיזו קשתא. דהוי בעננא ביומא דמטרא. כן חיזו זיהורא סחור סחור. הוא. חיזו דמות יקרא דיי׳. וחזית ואשתטחית על אפי. ושמעית קל דמתמלל: ויאמר אלי בן־אדם עמד על־רגליך ואדבר אתך: ואמר לי. בר אדם קום על רגלך. ואמליל עמך: ותבא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמדני על־רגלי ואשמע את מדבר אלי: ועלת בי רוחא. כד מליל עמי. ואקימתני על רגלי. ושמעית. ית דמתמלל עמי: ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד־יהוה ממקומו: ונטלתני רוחא. ושמעית בתרי. קל זיע סגי. דמשבחין ואמרין בריך יקרא דיי׳ מאתר בית שכינתיה: עד״י

הפטרה לשבת חוה״מ סוכות (יחזקאל סי׳ ל״ח)

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳ עמי למימר: בן־אדם שים פניך אל־גוג ארץ המגוג נשיא ראש משך ותבל והנבא עליו: בר אדם. קביל נבואה על גוג ארע מגוג. רב. ריש משך ותובל. ואתנבי עלוהי: ואמרת כה אמר אדני יהוה הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותבל: ותימר. כדנן אמר יי׳ אלהים. האנא שלח רגזי עלך גוג. רב. ריש משך ותובל: ושובבתיך ונתתי חחים בלחייך והוצאתי אותך ואת־כל־חילך סוסים ופרשים לבשי מכלול כלם קהל רב צנה ומגן תפשי חרבות כלם: ואתבבינך. ואתין שירין בליסתך. ואפיק יתך וית כל משריתך סוסון ופרשין. לבושי גמר כלהון. משריין סגיאין דמזינין בעגילין ותריסין. אחדי סיפין כלהון: פרס כוש ופוט אתם כלם מגן וכובע: פרסאי. כושאי ופוטאי עמהון. כלהון מזינין בעגילין וקולסין: גמר וכל־אגפיה בית תוגרמה ירכתי צפון ואת־כל־אגפיו עמים רבים אתך: גומר וכל משריתהא. מדינת גרממיא. סייפי צפונא וית כל משריתהון. עממין סגיאין דעמך: הכן והכן לך אתה וכל־קהלך הנקהלים עליך והיית להם למשמר: אזדרז ואתקן לך. את. וכל משריתך דאתכנשו עלך. ותהי להון למטרא: מימים רבים תפקד באחרית השנים תבוא׀ אל־ארץ׀ משובבת מחרב מקבצת מעמים רבים על הרי ישראל אשר־היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה וישבו לבטח כלם: מיומין סגיאין תמני משריתך. בסוף שניא. תהך על ארעא דתבו עמה מקטולי חרבא. דאתכנשו מעממין סגיאין. על טורי ארעא דישראל. דהוו לחרבא תדירא. ואנון מביני עממיא אתגליאו. ויתיבו לרחצן כלהון: ועלית כשאה תבוא כענן לכסות הארץ תהיה אתה וכל־אגפיך ועמים רבים אתך: ותסק כאתרגושא תיתי. כעננא. דסליק וחפי ארעא תהי. את וכל משריתך. ועממין סגיאין דעמך: כה אמר אדני יהוה והיה׀ ביום ההוא יעלו דברים על־לבבך וחשבת מחשבת רעה: כדנן אמר יי׳ אלהים. ויהי בעדנא ההוא. יסקון הרהורין על לבך. ותחשיב מחשבן בישן: ואמרת אעלה על־ארץ פרזות אבוא השקטים ישבי לבטח כלם ישבים באין חומה ובריח ודלתים אין להם: ותימר. אסק על ארעא דיתבא קרוי פצחיא. איהך על עמא דשקטין. ושרן לרחצן. כלהון. יתבין בלא שורא. ודשין ועברין לית בהון: לשלל שלל ולבז בז להשיב ידך על־חרבות נושבות ואל־עם מאסף מגוים עשה מקנה וקנין ישבי על־טבור הארץ: למבז בזא ולמעדי עדאה. לכנשא משריתך על חרבתא דאתיתבא. ועל עמא דאתכנשו מביני עממיא. אצלחו בנכסין וקנין. יתבין על תוקפא דארעא: שבא ודדן וסחרי תרשיש וכל־כפיריה יאמרו לך הלשלל שלל אתה בא הלבז בז הקהלת קהלך לשאת׀ כסף וזהב

לקחת מקנה וקנין לשלל שלל גדול: שבא. ודדן. ותגרי ימא וכל פלכהא יימרון לך. הלמבז בזא את אתי. הלמעדי עדאה כנישתא משרייתך. למסב כסף ודהב. למשבי נכסין וקנין. למעדי עדי סגי: לכן הנבא בן־אדם ואמרת לגוג כה אמר אדני יהוה הלוא | ביום ההוא בשבת עמי ישראל לבטח תדע: בכן אתנבי בר אדם. ותימר לגוג. כדנן אמר יי' אלהים. הלא בעדנא ההוא. כד יתבון עמי ישראל. לרחצן תדע פרענות גבורתי: ובאת ממקומך מירכתי צפון אתה ועמים רבים אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול וחיל רב: ותתך מאתרך מסיפי צפונא. את. ועממין סגיאין דעמך. רכבי סוסון כלהון. משריין ועם סגי: ועלית על־עמי ישראל כענן לכסות הארץ באחרית הימים תהיה והביאותיך על־ארצי למען דעת הגוים אתי בהקדשי בך לעיניהם גוג: ותסק על עמי ישראל. כעננא דסליק וחפי ארעא. בסוף יומיא תהי. ואיתינך על ארע בית שכינתי. בדיל דידעון עממיא פורענות גבורתי. כד אתקדש בך. ויהון חזן בפורענותך גוג: כה־אמר אדני יהוה האתה־הוא אשר־דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אתך עליהם: כדנן אמר יי' אלהים. האת הוא דמלילית ביומי קדם. ביד עבדי נביי ישראל. דאתנביאו ביומיא האנון מלקדמת דנא שנין סגיאין. לאיתאה יתך עליהון: והיה | ביום ההוא ביום בוא גוג על־אדמת ישראל נאם אדני יהוה תעלה חמתי באפי: ויהי בעדנא ההוא. ביום מיתי גוג על ארעא דישראל. אמר יי' אלהים. ידלק רגזי בחמתי: ובקנאתי באש־עברתי דברתי אם־לא | ביום ההוא יהיה רעש גדול על אדמת ישראל: ובאתגלאה פורענותי במדלק אישת רגזי מלילית במימרי. אם לא ביומא ההוא. יהי זיע סגי. על ארעא דישראל: ורעשו מפני דגי הים ועוף השמים וחית השדה וכל־הרמש הרמש על־האדמה וכל האדם אשר על־פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות וכל־חומה לארץ תפול: ויזועון מן קדמי. נוני ימא ועופא דשמיא וחית ברא. וכל רחשא דרחיש על ארעא. וכל אנשא. דעל אפי ארעא. ויתפגרון טוריא. ויתלשון מגדליא. וכל שור רם לארעא יתחמר: וקראתי עליו לכל־הרי חרב נאם אדני יהוה חרב איש באחיו תהיה: ואזמנניה למפל בחרבא על טורי עמי. אמר יי' אלהים. חרב גבר באחוהי תהי: ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו ועל־אגפיו ועל־עמים רבים אשר אתו: ואתפרע מניה במותא ובקטלא. ומטר מגבר ואבני אלגביש אישתא וגופריתא. אמטר עלוהי ועל משריתיה. ועל עממין סגיאין דעמיה: והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי־אני יהוה: ואתרבי ואתקדש. ואגלי גבורתי. לעיני עממין סגיאין. וידעון ארי אנא יי': עד"י

נשלם זה הספר ביום שנכפל בו כי טוב א"ך לחדש מנחם תרנ"ח.

דקרוק התרגום

פרשת שמות

עד לא עאלא לותהון. חיתא ילדן: נ"ב ה"ג בל' רבים וכ"ה בישנות. וכ"כ היא"ר והר' מ"ל. ודכוותה אם יהיה נרחק. אם יהויין גלוותך. והוא שם כלל. כמו סוס פרעה. שור וחמור ע"כ: ותוניק ליך וכו' נ"ב בני"ש ותיניק קר' והר' ע"כ: למא דין שבקתין וכו'. נ"ב כ"ה בקצת נ"י וכ"כ היא"ר וברובן למא דנן. וכ"כ הרמ"ל ז"ל. ע"כ: ואתגלי יקרא דיי' וכו' נ"ב ה"ג מלאכא ול"ג יקרא. וכ"ה בכל הנוס' הישנות. ע"כ: לא תהכון ריקנין נ"ב בנ"י גרסי ריקן. ובמסו' התר' מביא שתי הנוס'. ע"כ: מא דין בידך. נ"ב בני"ש מא דין דבידך. ובמס' התר' הביא ב' הנוס'. וכ"כ הרמ"ל. ע"כ: ואמר רמיהי לארעא. נ"ב כ"ה ברוב היש' בחיר"ק. וכ"כ הרמ"ל. אבל רמוהי הוא התר' השליכוהו. ע"כ: ואוחיד בדנביה. נ"ב בני"ש ואחיד וכ"כ הרמ"ל. אבל גיר' ואיחוד משבשתא. ע"כ: ועמיק לישן אנא. נ"ב בני"ש השין דגש. ע"כ: הא מדסגיאין כען וכו' נ"ב בקצת ני"ש הא סגיאין. ע"כ: יתקף פולחנא. נ"ב כ"ה בני"ש בל' זכר. ע"כ: ויתעסקון בה נ"ב נ"א ביה. ע"כ: למא תעביד כרין לעבדך. נ"ב בני"ש מתעביד. וכ' הרמ"ל דה"ג. ודלא כנ"א תעביד. וכ"כ היא"ר. ועי' שו"ש הטעם. ע"כ: אבאיש לעמא הדין. נ"ב בני"ש גר' אתבאש. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. וכן הר' יעשה את אחותינו. יתעביד לאחתנא. ע"כ:

פרשת וארא

הבו לכון אתא. נ"ב כ"ה בכל הספרים. וכתי' במלכים א' י"ג ע"ש. ודלא כמ"ש היא"ר והנל"ג לתר' מופתא. ע"כ: אתיקר לבא דפרעה. נ"ב כ"ה נסת"י. וכ"כ היא"ר וכ"ה במס'

תתר׳. וכ״כ הרי״ץ בח״ה. וכ״כ הרמ״ל. ע״ע ע״כ: דאתהפיך לְחִוְיָא. נ״ב ברוב הישנות גר׳ לְחִוֵי. וכ״כ היא״ר בפ׳ שמות. ושהוא ל׳ יחיד ג״כ כמו כְּחִוֵי חורמן. ע״ש ע״כ: וְיִרְבֵּי נהרא עורדעניא. נ״ב בקצת נ״י וְיִסְרֵי וצ״ע ע״כ: צַלּוֹ עֲלָי. נ״ב כ׳ הרמ״ל ל״נ אַף. ויש משתבשים בגר׳ וברכתם גם אתי עכ״ל ע״כ: ונפק משה מִלְּוָת פרעה. נ״ב כ״ה נסת״י וכ״כ היא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״כ: ולא ימות מִבְּוֹלָא וכו׳ נ״ב ה״ג באל״ף וכ״כ היא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״כ: כבישת לֵיהּ לְעַמִּי. נ״ב ה״ג בלמ״ד. וכ״ה בכל הישנות. וכ״כ היא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״כ: כמפקי מִן קרתא. נ״ב בני״ש גר׳ יָת. וכ״כ היא״ר ז״ל בפ׳ מקץ. ע״כ:

פרשת בא

ואהתב יָת משה וְיָת אהרן. נ״ב בנ״י ל״ג יָת וְיָת. וכ״כ היא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״כ: יהי כְּעַן מימרא דיי׳ וכו׳ נ״ב כ״ה בנוס׳ דווקני. וכ״כ היא״ר והרמ״ל דלא כנ״א דגר׳ כֵּין. ע״כ: אֲרֵי בִישָׁא אַתּוּן סְבִירִין לְמֶעְבַּד לֵית קֳבֵיל אַפֵּיכוֹן לְאִסְתַּחֲרָא. נ״ב כ״ה גירסתינו. וכ״ה בנ״י וכ״כ היא״ר והרמ״ל ועיין מה שפי׳ בה הרמב״ן והיא״ר. ופי׳ הרמ״ל עולה ע״ג. ע״כ: דְּבָתַר ריחיא. נ״ב כן הוא בכל הני״ש דִּבְבֵית. וכ״כ היא״ר ושהמסורת עליה דאיק. וכ״כ הרמ״ל ודלא כנ״א דִּבְבָתַר. ע״כ: גבר אִמַּר לבית אבא אִמְּרָא לביתא. נ״ב כצ״ל הא׳ אִמַּר והב׳ אִמְּרָא. יא״ר מ״ל. ע״כ: ית קיימא הדא לִזְמָנֵיהּ. נ״ב כ״ה נוס׳ תימן בלמ״ד וכ״כ היא״ר ז״ל. ע״כ:

פרשת בשלח

המדלית קִבְרִין. נ״ב הקו״ף בפת״ח. ע״כ: פורקנא דיי׳ דְּיַעְבֵּיד וכו׳ נ״ב בני״ש דְּעָבֵיד. וכ״כ היא״ר. ע״כ: על ימא וּבְזַעְהִי נ״ב ה״ג בל׳ כבר מורה לשון בקעים רבים. ע״כ גבורתא דיי׳ דַּעֲבַד להון קרבין. נ״ב בני״ש גר׳ דְּעָבֵיד וכ״כ הרמ״ל שכן צ״ל. וכ״נ מרש״י ואבן עזרא ושאר מפרשים. ע״כ: וּבִנְבִיאוּת משה. נ״ב כ׳ הרמ״ל דה״ג וּבִנְבִיּוּת ולא ובנביאות ע״ש ע״כ: יי׳ שְׁמֵיהּ. נ״ב בכל הני״ש יי׳ שְׁמוֹ קרא והר׳, וכ״כ חכמי המום. וכ״כ היא״ר וכן ת״י בעמוס ה׳ ב׳ וכן שם בסי׳ ט׳ ה׳ שְׁמוֹ קר׳ ותר׳. וכ״ה גם בתר׳ ירושלמי וכ״כ הרמ״ל וגם בס׳ ירמיה ויחזקאל מצאנו לרוב. ע״כ: וּמִבְחַר גברהוי. נ״ב כצ״ל קרא והר׳. ע״כ: דַּהֲוָה אמר סנאה נ״ב כצ״ל דלא כגי׳ רמב״ן וַהֲוָה רמ״ל. ע״כ: לית אֱלָהּ אלא את. נ״ב בע״ש ל״ג תי׳ אֱלָהּ וכ״כ הרמ״ל דאינה דוקא. ע״כ: דְּבַרְתְּהִי בתוקפך נ״ב כ״ה נסת״י וכ״כ מהרי״ץ וכ״כ היא״ר שנוסחת דְּבַרְתְּהִי דוקא וכ״כ הרמ״ל ע״ש מלתא בטעמא ע״כ: תִּפּוֹל עליהון נ״ב כצ״ל וכ״כ הרי״ץ והרמ״ל והמהרגם תַּפֵּיל ואינו מתר׳ יִדְּמוּ תִּשְׁתֵּיק לא ברעת ידבר. ע״כ: אֲתַר לְבֵית שכינתך נ״ב ה״ג ול״ג מְתוּקָּן. ע״כ: יי׳ מַלְכוּתֵיהּ לְעָלְמָא וכו׳ נ״ב כ״ה נוסת״י ועיין מה שהאריך בשבח נוס׳ זו הרמ״ל ז״ל. ע״כ: בִּרְשִׁמִיעַן קרמוהי וכו׳ נ״ב כצ״ל. ע״כ: דַּעְדַק דְּגִיר כגלידא וכו׳ נ״ב כ״ה נוסת״י. וכ״כ הרי״ץ והיא״ר ורמב״ן והרמ״ל ז״ל. ע״כ: היבו אֱנָשׁ תחותוהי.

נ״ב כצ״ל יא״ר ורמ״ל. ע״כ: וּשְׁבַתוּ עמא וכו׳. נ״ב כ״ה נוסת״י וכ״כ הרי״ץ והיא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״כ: מְלֵי עומרא. נ״ב בני״ש מְלֹא קר׳ ותר׳ וכ״כ היא״ר וכ״ה במס׳. ע״כ: סב צְלוֹחִית חדא. נ״ב בני״ש צְלוֹחִי. וכ״כ היא״ר ז״ל. ע״כ: מִתְגַּבְּרִין דבית עמלק. נ״ב כצ״ל. וכ״ה בני״ש. וגם בדפוסים דלא כאותם המכנים לתר׳ מִתַּבְּרִין. דאינם אלא מתמיהין רמ״ל. ע״כ:

פרשת יתרו

בתר דְּשַׁלְחַהּ. נ״ב כצ״ל דלא כנ״א דִּפְטַרַהּ הרמ״ל. ע״כ: חמוך יתרו אָתֵי לותך. נ״ב בכל הישנות גר׳ אָתֵית. וכ״כ היא״ר. ושכן הוא במסרה. וכ״כ הרמ״ל. והטעם כ׳ יא״ר מפני שכבר אמר ויבא יתרו וכו׳ דמשמע שכבר בא. ע״כ: כְּדֵין תימר לבית יע׳. נ״ב ה״ג ולא כְּדְנַן. ע״כ: וְאַטֵּילִית יתכון וכו׳ נ״ב בכל הישנות הגיר׳ וְנַטֵּילִית בנו״ן, וכ״כ היא״ר. וכ׳ הרמ״ל שכן עיקר. וכמוהו וכארי יתנשא יִתְנַטַּל. ותנשא מלכותו. וְתִתְנַטַּל. אבל וְאַטֵּילִית הוא ל׳ נסיעה. ויסע משה. וְאַטֵּיל. ע״כ: יִתְגְּלֵי יי׳ לעיני וכו׳. נ״ב בנ״י גר׳ מִתְגְּלֵי. ע״כ: לְצַד אתתא. נ״ב בני״ש גר׳ לְצֵיד. וכן לקמן אל הערפל. תר׳ לְצֵיד. ע״כ: לא תֵימֵי נ״ב כצ״ל דלא כנ״א תוֹמֵי. ע״כ: ולא יִתְמַלַּל עמנא נ״ב כצ״ל. ועיי׳ מ״ש בזה הרמב״ם ז״ל במורה ח״ב פ׳ ל״ג. והרמב״ן ז״ל והרמ״ל. ע״כ: לְצַד אמיטתא נ״ב עמש״ל. ע״כ: כִּדְנַן תימר וכו׳ נ״ב כצ״ל דלא כנ״א כְּדֵין. ע״כ: דִּלְמָא תרים חרבך. נ״ב בני״ש גר׳ לָא תְרִים. ול״ג דִּלְמָא. וכ״כ יא״ר וכ״ה במסורת התר׳. וכ״כ הרמ״ל וכ״ה בקצת דפוסים. ע״כ:

פרשת משפטים

או דִּלְוָת מזוזתא. נ״ב כצ״ל דלא כנ״א לְוָת. ע״כ: אם בִּישָׁת בעיני וכו׳ נ״ב כ״ה נוסת״י בתי״ו. וכ״כ היא״ר. וכן תרגמו הרס״ג בערבי ק׳בחת. וכ״כ הרמ״ל. ע״כ: וארי יַרְשַׁע גבר, נ״ב נוס׳ כל ספת״י הישנים יְזִיד וכ״ה במס׳ התר׳. וכ״כ היא״ר והרמ״ל ז״ל. ע״ע ע״כ: ודילוט אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ. נ״ב בקצת ני״ש לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ. ע״כ: ואף מָרֵיהּ יתקטיל. נ״ב בנ״י דוקא גרים כְּמָרֵיהּ בכ״ף. וכ״כ היא״ר ז״ל. ע״כ: דמי מיתא יַפַּלְגוּן. נ״ב כצ״ל בל׳ כבד. וכ״ה בישנות. וכ״כ הרי״ץ בח״ה. וכ״כ הרמ״ל במ״ג ובתר׳ בפ׳ מטות וחצית וּתְפַלֵּג ולא וְתִפְלוּג. ועי׳ ברש״י שם. ע״כ: אנון חַיָּין. נ״ב בנ״י היו״ד דגש וכ״ה גם בקפוסים. ע״כ: הוזיף בְּעַמִּי. נ״ב כצ״ל בבי״ת לא בלמ״ד. וכ״כ יא״ר ורמ״ל. ע״כ: מן חיווא חַיָּא. נ״ב בנ״י דוקא היו״ד דגש. ע״כ: סהיד שַׁקַר. נ״ב כצ״ל ע״מ חֲמָר גְּמָל. ע״כ: שָׁלֵים דינא. נ״ב כצ״ל השי״ן בקמץ. וכ״ה בישנות. ע״כ: ארי תְעָרַע. נ״ב נוס׳ ספת״י תִפְגַּע. וכ״כ היא״ר ושכן הוא במס׳. וכ״כ הרמ״ל ז״ל. ע״כ: וית מִשְׁחָיָךְ. נ״ב בנ״י גר׳ מִשְׁחָךְ. וכ״כ היא״ר. ע״כ: וַאֲשַׁגֵּישׁ נ״ב בנ״י גר׳ וַאֲתַבַּר. ועמ״ש בזה הרמ״ל ז״ל. ע״כ: לאגחא בהון קְרָב. נ״ב בני״ש ל״ג קְרָב. ע״כ: ארי אַתֵּין בידכון. נ״ב בני״ש גר׳ אַמְסַר. ע״כ:

פרשת תרומה

כרובא חד מִסִּטְרָא מכא . נ"ב בני"ש גר' בהרויהון מִסִּטְרַהּ מפיק ה"א. ע"כ : אַתְרָא לאריחיא . נ"ב כ' הרמ"ל דהכי גר' . ול"ג כְּאַתְרָא . וכ"כ רש"י ז"ל. ע"כ : דְּהַב דכי העביד וכו'. נ"ב בני"ש גר' דִּדְהַב וכתב הרמ"ל שכן צ"ל וכ"נ מדברי היא"ר ז"ל. ע"כ: לִפְרָסָא על משכנא . נ"ב בני"ש גר' לְפָרָסָא . ושתי הנוס' הביאן היא"ר ז"ל . ע"כ : וְתַעוּף ית יריעתא וכו' נ"ב כ"ה בני"ש. ע"כ: וְסַרְחָא דיתיר. נ"ב כ' הרמ"ל כי בני"ש הסמך בשורק ונכון. ע"כ: יהון מכונין בְּרֵישֵׁיהוֹן. נ"ב בנוס' יש' עַל רֵישֵׁיהוֹן. ע"כ : עובד צַיָּיר . נ"ב בני"ש גר' צַיּוֹר . וכ"כ היא"ר ז"ל . ע"כ : וְיָעֵיל ית אריחוהי , נ"ב נ"א וְתָעֵיל. ע"כ :

פרשת תצוה

עַל תְּרֵין סטרוהי ויהלפף. נ"ב בני"ש גריס לִתְרֵין וכו' ע"כ: כתב מְפָרַשׁ קוֹדֶשׁ לייי : נ"ב בכל ספת"י ל"ג כִּגְלָף דְּעִזְקָא. וכ"כ היא"ר, וכ"ה לקמן פר' פקודי. ע"כ :

פרשת תשא

יהי דין לִי לדריכון, נ"ב בני"ש וגם חדשות מרוקדקות גר' קֳדָמַי. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. ע"כ : עמיה רוּחַ מִן קדם יי' נ"ב כ"ה נוסת"י ול"ג נְבוּאָה. וכן לקמן בפר' ויקהל. ע"כ : לאלפא אוּמָּנָן . נ"ב בקלף ישן הנו"ן בקמץ . ע"כ : דִּיהָכוֹן קדמנא נ"ב בני"ש דִּיהָכָן . וכ"כ הרמ"ל. ע"כ : וְאֵיתוֹ לותי . נ"ב בקצת נוס' ישנות האל"ף בחירק . ובקצתן בצירי וכת"ר לעיל בפר' מקץ והביאו את אחיכם וְאֵיתוֹ ע"כ: וקריבו נִכְסָן נ"ב סמ"ך בקמץ. וכ"כ היא"ר דלא כנ"א נִכְסִין . ע"כ : בְּבִישָׁא אפיקנון נ"ב ה"ג ול"ג בְּבִישְׁתָא ע"כ : וְאָתֵיב מן בשתא . נ"ב ה"ג וב"ה בכל הישנות. ופי' והשיב הכעס או הגזרה מן הרעה וכו'. ובקצת ישנות האלף בקמץ . ע"כ : קריבו יְדֵיכוֹן יומא דין

נ"ב כ"ה נסת"י בל' רבים. ויש עליה מסורת . ע"כ : ומשה נָסֵיב ית וכו' נ"ב הנו"ן בקמץ. וכן בכוליה. עניינא מתרגם בל' בינוני . וְקָרֵי . נָפֵיק . עָלֵיל . ע"כ: אַחְזִינִי כען . נ"ב בכל ספת"י בחירק , כי הוא ל' זכר . אבל לנקבה יאמר אַחְזַנִי . כמו שתרגם השקיני נא. אַשְׁקִנִי. הטי נא. אַרְכִּנִי כען. ע"כ : ארי יי' קַנָּא שְׁמֵיהּ . נ"ב בני"ש קרא ותר' . ע"כ : וכל בעירך דִּכְרִין תַּקְדֵּישׁ. נ"ב בני"ש תַּקְדֵּישׁ דִּכְרִין. וכ' הרמ"ל שכצ"ל כאן כפי צחות הלשון, ע"כ וכ"ג היא"ר ע"ש :

פרשת ויקהל

וּכְנַשׁ משה, נ"ב כ"ה נוס' ספת"י, וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל . וכהר' אונקלוס בכ"מ וּכְנַשׁ. ויאסף לבן וּכְנַשׁ כולן בל' קל וכן הקהל לי. כְּנוֹשׁ ולא אַכְנֵישׁ. וכן ת"י אז יקהל שלמה . בכן כְּנַשׁ. אבל ויקהל עליהם קרח. וְכַנֵּישׁ בל' כבד. ונר' הטעם לפי שהיה טורח ומחזר אחריהם לאספם לפיכך תרג' בל' כבד . ע"כ : ומיתן גובריא עַל נשיא. נ"ב כ"ה נוס' תי' דלא כמ"ש היא"ר עִם ע"כ: בידהא עִזְלָא. נ"ב כצ"ל באלף. אבל לקמן עִזְלָן גר' ע"כ: ואשלים עמיה רוּחַ מִן ק' יי'. נ"ב כ"ה נוסת"י דל"ג נבואה . לפי שאינו אלא רוח חכמה כמו שמסיים אח"כ מלא אותם חכמת לב . ע"כ: וַעֲבַד בצלאל. נ"ב כ"ה נוסת"י . וכ"כ במסו' התר' בפר' וישב ע"פ ועשה לו כתונת פסים . ועיין מה שהאריך כאן הרמ"ל ז"ל. ע"כ :

פרשת פקודי

ועבד ית איפודא דַּהֲבָא . נ"ב בני"ש דִּדְהַבָא . ע"כ : דְּלָא יתבזע. נ"ב בקלף ישן גר' לָא יתבזע. ע"כ: כתב מְפָרַשׁ קֹדֶשׁ לייי'. נ"ב בספת"י ל"ג כִּגְלָף דְּעִזְקָא הכא. וכ"כ היא"ר והרמ"ל ז"ל. וכן בצווי בפר' תצוה ל"ג לה . והטעם לפי שלא היה הציץ מפותח כחותם הטבעת אלא היה הכתב בולט בו . כמ"ש הרמב"ם ז"ל בהל' כלי המקדש. ע"כ: וּמַקְדְּשִׁין מניה. נ"ב כצ"ל דלא כנ"א וִיקַדְּשׁוּן ע"כ :

דקדוק ההפטרות

הפטרת שמות והמלח בפשט אחת ומלרע : **המלחת** התי"ו רפה בסת"י : וַתְּהִי־לִי השוא נח אף שיש געיא כי אותיות אחה"ע לא ינועו כי אם בשוא פתח וכ"כ בשורש יהודה בפירוש וטעות נפל בפי ההמון : וַאֲכַסֵּךְ כולהו ווי"ן דבענין קמץ זולתי וי"ו זה בפתח בתיגאן המדוקדקות ובירושלמיים ומסיר עליה ל' פתח גם בכ"ר גדול בפתח ומסיר עליה מבחוץ ל' פתח בענין. ור"ל שכל הענין מדבר בלשון עבר בקמץ וזה לבדו בפתח. ושוב מצאתי כן להרב בעל לשון למודים שכ' בן בפירוש וכ"כ הרד"ק בשמואל ב' א' פסוק ואעמוד עליו ונ"ל לתת טעם והוא שי"ת וית כהנא רבא וקאי על אהרן קדוש ה' הכהן הגדול ולפי שאהרן לא פסק תמיד משימושו אף בעה"ב כארז"ל על פסוק שם מת אהרן וכו' מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש א"כ יבוא על נכון הוי"ו בפתח כי הוא דבר שאין לו הפסק והווה תמיד. וע"ד מה שפי' ז"ל בפ' ואברכהו שבא הוי"ו בפתח שהקב"ה מברכו תמיד לא"א ע"ה:

הפטרת וארא הִנְנִי הביר: **והכרתי** מִמֵּךְ המ"ם בסגול בכל סת"י ומסיר עלה ל':

הפטרת בשלח **המתנדבים**, המ"ם געי : **מחצצים**. החי"ת געי והשוא שבצד"י נע : **עורי עורי**, שנים הראשונים מלרע והאחרונים מלעיל. רד"ק : **רכבי אתונות צחורות**, התרגום על אתנן דחשיקן מגזרת מחושקים כסף: ומתבחרין . כן היא הגרסא בישנות והוא ע"ד או"ל זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד וגו' ופשוט : **חקקי לב**, הקופין רפויות והשוא נח. וכ"כ רש"י ז"ל : **המשפתים**, הה"א געי : **בתענך**, העי"ן

העי"ן בשוא פשוט בכל סת"י והירושלמיים והוא נח והנו"ן בפתח: **נחל קישון גרפם.** התרגום נחלא דקישון תברינון. פי' דרך המים הנגרים במורד בשהן שוטפים ויורדין בסלעים הם משתברים ומשברים כל הנשטף עמהם. ומזה יש לפרש ההיא דפ"ב דפסחים ולא במים הגרופים עיין ר"ן בדף רל"ט ע"א כהרי"ף ז"ל: **עקבי.** הקו"ף דגש: **ומחצה וחלפה.** התרגום בישנות פעת וכן גרים הערוך:

הפטרת יתרו כִּי את המלך. תיבת כי ברביע. גם בירושלמים: **בְּמֶלְקָחַיִם.** הקוף פתח בסת"י:

שמעו שָׁמוֹעַ. בפשטא אחת והוא מלרע:

הפטרת משפטים תְּשַׁלְּחוּ. התי"ו געי ג"כ: **וְזָרַע.** הוי"ו בקמץ לא בשוא. והכי מוכח במסורה:

הפטרת תרומה לְיַסַּד הַבָּיִת. ד' קמץ וכל אתנח וסוף פסוק כוותיה: **וַיִּפְסְלוּ.** הוי"ו געי:

חלוני שְׁקֻפִים. הטפחא בתיבת שקופים בתיגאן: **אבן שְׁלֵמָה מַסָּע.** תיבת שלמה במארכה ותיבת מסע בטפחא בכל התיגאן: **ובלולים.** הלמ"ד דגש בסת"י: **ויאחז.** לא מפיק אלף בכל התיגאן:

הפטרת תצוה וְכל צורתיו. הוי נעי: **ואלה מדות המזבח** בפשט א' והיא מלרע: **והקרבתם** התי"ו בקמץ ומסיר עלה לית גם בירושלמיים כן בקמץ: **על המזבח.** בפשטא אחת והיא מלרע: **וּמֵהָאֲרִיאֵל.** הה"א בפתח:

הפטרת תשא וַיְחביאם. הוי"ו בגעי: **הַצהרים.** הה"א בגעיא, וכן כולהו בצהרים הצהרים דכוותיה: **וַיִּצְּקוּ.** בגעיא והשוא נע: **וַיִּתפשום.** הוי"ו בגעיא: **הִתקדרו.** הה"א בגעיא: **כי לא טוב.** תיבה כי במקף לא בתביר: **עֻגת.** הגימל רפה: **אשְׁקה.** השין שוא לבד והיא ברגש ורד"ק חולק:

הפטרת ויקהל צָרְתָן. בכל התיגאן אין געיא בצדי והשוא נח וכ"ה בירושלמיים והתי"ו רפה ועיניך לנוכח יביטו אות ומופת בניקוד התרגום שבתיגאן שכן הוא:

הפטרת פקודי וְהַמֶּלְקָחַיִם. הקוף פתח בכל התיגאן: **כְדַלְתות. לְדַלְתֵי.** התווי"ן רפויות: **וְהַמְזַמְּרוֹת.** הה"א געי' והשוא שבמי"ם נע:

הפטרת שקלים הַמְתֻכָּן. ברוב התיגאן המדוקדקים אין בה"א מאריך וא"כ השוא נח:

הפטרת זכור לְמְשָׁחֳךָ למלך. החי"ת שוא קמץ כי כן דינה וכ"כ רד"ק ז"ל וכן נמסר בתיגאן לחוד שוא קמץ על חי"ת: **וַיְפַקדם.** הוי"ו נעי: **לְכוּ סֹּרוּ.** הסמך דגש בכל סת"י: **אֹסִפְךָ** המאריך באלף והשוא שבפ"א נח: **את אֲגַג מֶלֶךְ.** כל דסמיך למי"ם פתח סגול: **ואגידה לְּךָ.** הלמד דגש: **הלוא אם.** אולא בלמד לא ברביע בכל התיגאן: **וַיְשַׁלֵּחֲךָ.** למד בפתח בכל סת"י ומסיר עליה לחוד פתח וכן בירושלמיים: **מֵהשלל.** המי"ם געי: **הִנֵּה שְׁמֹעַ.** בפשט אחת בכל התיגאן והיא מלרע: **וַיִּמָּאֶסְךָ.** בכל התיגאן המאריך ביו"ד ובאלף אין שם מאריך וא"כ הקמץ חטף והשוא שבסמך נח לפי הדקדוק וכן תניתא דלקמן: **ויחזק בכנף מעילו ויקרע.** סימן זה מסר בידו מי שעתיד ליקרע כנף מעילו הוא שימלוך ולזה אמר שאול לדוד. כשכרת כנף מעילו כי מלוך תמלוך הכי איתא באגדה ומביאו רד"ק ז"ל: **וְאֶשְׁתַּחֲוֶה.** האלף בגעיא: **נִיחָם.** לחוד קמץ בז"ק:

הפטרת פרה בהקדשי בכם לעיניהם. בה"א לא בכף בכל סת"י וכן יש בירושלמיים:

הפטרת החדש וְהיה. הוי"ו געי: **וְתַנֵּסֶךָ.** הנון צירי: **וְהנשיא.** הוי"ו געי. **ובדרכם.** בדפוסים ובצאתם. ובכל סת"י ובדרכם ועיקר וכלפי שאמר תחלה בנשיא ובדרכו יצא שאין מותר לו לעשות קפנדריא. אמר כאן ובדרכם יצאו כלומר בדרך העם שהם מצוים לעשותו קפנדריא אף הוא מצווה לעשותו קפנדריא עמהם וכמותם וכן ראיתי להרב רבי אברהם קרמון מחכמי צנעא יע"א בפי' ב"י ע"ש:

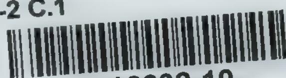
הפטרת יו"ט א' פסח חֳרבות. החי"ת בגעיא והשוא שבריש נע על משקל ערבות וכן כולהו: **מִמחרת.** מי"ם ראשונה לבד געי וכן תיבת ממחרת השניה: **בִּהיות יהושע.** בי"ת געי: **וישתחו.** התי"ו קמץ בזקף קטן. ומסיר עליה תרין: **נַעלך.** הנו"ן געי:

הפטרת ז' ש"פ סַלְעִי. לרע: **חַשְׁרַת.** החי"ת געי והשוא נח מפני טעם המקף וב"ה בירושלמיים: **יְמַשְּׁנִי.** היו"ד געי: וכ"ה בתיגאן: **וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תשפיל.** תיבת ועיניך במארכה לא בטפחא. ותיבת רמים בטפחא. **וַתְּזְרֵנִי.** הזי"ן דגושה גם ברוב הדפוסים והודגשה הזיין לחסרון האלף כמו ותאזרני וכמו ויבשהו כמו וייבשהו וכ"כ בספר ערוגת הבושם דף נ"ז ע"ב: ואל יקשה בעיניך אז"ל בגמרא שבת דרש ר"ח בר פפא מ"ד ארח ורבעי זרית וגו' כדרבי אבהו דרבי אבהו רמי כתיב ותזרני חיל וכתיב ותאזרני אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע זריתני וזרזתני ע"כ דהתם דריש למסורת דכתיב חסר אלף לא מכח הקריאה ולזה המצא שכתב רש"י עלה ותזרני חסר אלף לשון מורה זריתני הרי לך בפירוש דמכח חסרון האלף דרשו כך לבד שאם מפני הקריאה אם הזיין רפויה מלתא דפשיטא היא שהיא לשון זרייה ולא בעי לפרושה ודוק:

הפ' שחהמ"פ בצאן ירושלם. בפשט א' והיא מלרע: **וְהעליתי עליכם.** הוי"ו נעי: **ותקרבו עצמות.** במארכה וטפחא בכל סת"י:

הפטרת יו"ט א' שבועות עָנָן גדול. אין כאן פסיק ג"כ: **יִהְיֶה הָאוֹפַן.** בפתח גם בקצת דפוסים: **וּבהנשאם.** הוי"ו געי ג"ב:

הפ' שחהמ"ס הקהלת קָהליך. יש קו רפה בקוף בכל סת"י גם בירושלמיים יש קו על הקוף כי התי"ו הוא מאותיות השורש. שוב ראיתי במסורה רבתא שבסוף הכ"ד גדול שזו היא דעת ב"א ע"ש בפלוגתייהו:

חברת דורשי האוניברסיטה
העברית בירושלם
ורשה
מספרי
הד"ר שמואל אברהם פוזננסקי ז"ל
(תרכ"ח-תרפ"ב)
ספריתו של הד"ר ש"א פוזננסקי ז"ל
קמה לקנין של האוניברסיטה
בשנת תרפ"ה
מספר 1161
1925

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם תרגום אונקלוס ועם תרגום רבינו סעדיא גאון זללה"ה בלשון ערבי מועתק מספרי תימן המדוייקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא החזינה מישרים. ונלוה אליו ס' חלק הדקדוק על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר יחייא בן כה"ר יוסף צאלח זלה"ה שהיה ראב"ד ור"מ ומ"צ בעי"ת צנעא ואגפיה. ועם דקדוק התרגום הועתק מכתיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא תחזינה בהקדמתו. ועם ההפטרות מקרא. עם תרגום יונתן בן עזיאל זללה"ה.

חלק שלישי

ספר ויקרא

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השתדלות המגיהים הר"ב שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו ומשנהו הר"ר אברהם ן' כה"ר חיים נדאף הי"ו.
ונלוו אליהם ה"ר שלום ן' יחיא. כסאר הי"ו וה"ר יחיא ן' שלמה עראקי כ"ץ הי"ו

נדפס

פעה"ק ירושלם תובב"א

בשנת תרנ"ט לפ"ק

בדפוס הר"ר שמואל הלוי צוקערמאן הי"ו

נוסח תפלה

שנהגו בה מלמדי תינוקות מימי קדם להתפלל בה עם הילדים קודם הלימוד מסודרת על סדר א"ב:

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדל יה מעלתי למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני אליך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתי. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנחילני. ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעת. מכל מכשול. נקני והצילני נא. סמוך מפלתי כי. עליך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (נ"א ומעונש) פדני. רועה ישראל שמרני. שמור יי' נשמתי. תמיד יומם ולילה תצרני ותענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולזמר לשמך עליון. החייני אלהי הנשמה. וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. ולכן יזכה אלי אבי. לשמוע קולי וניבי. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועל זאת אשבחך. ואפארך וארוממך. ואענה במענה רך. אלה חק. ומוסי' חק. ותוראתה חק. אעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבארך אלה אמנזל לנא אתורה עלי' גבל סיני עלי' ידי מוסי' רסולה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זכרה אלק'י לטובה למעלת אחינו היקרים הרמים ארבעים אדנ'י כס'ף המשתדלים להוציא לאור יקרות הספר היקר הזה אשר מעולם לא שזפתו עין רוא'ה. הזלים זהב מכים ויתנו לכסף מוצא אגב דוחק'ייהו. דחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במצוה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה והדל לא ימעיט לתת פזרונו לגשת אל הקדש. זאת תורת הקדשים. וזאת תורת העול'ה על כל העובר על הפקודי'ם על שר האל"ף ספרים האלה:

180 סי' יוסף בן סאלם דאר הי"ו.
44 סי' שלמה אברהם נ'יא'ה.
40 סי' שלמה מוסא גמאל.
22 סי' שלמה עראקי ואחיו חיים.
20 סי' יחייא דוד עראקי הכהן.
22 סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.
22 סי' יחייא בן שלום סרי הלוי ואחיו.
22 סי' שלום יוסף טובי ויעיש קצ'אעי.
22 סי' סעיד יחייא מוסי' ויוסף גמל.
22 סי' שלמה חאזי ויחייא מנצור.
22 ח"ר שלום חמדי הלוי ונוב"צ.
22 ח"ר יוסף צפירה וחנניא כהן וחיים חמדי.
22 סי' אהרן יוסף דאר.
22 סי' שכר כהן ושלמה מזרחי ויחייא דוד.
22 סי' שמואל אהרן וחבריו.
22 סי' חיים לוי ויוסף שרפי ויוסף חאסר.
22 סי' יוסף דמתי וחיים סעדור וסעיד ימני.
22 סי דוד כהן ויוסף גזפאן ויוסף גמל ומ' סעדה קהא.
22 סי' סאלם קרואני ודוד צארם ודוד עזידי וחיים יורא.
22 סי' אהרן מסעוד ושלום גהסי וחיים ימני.

ותשואות חן והודות, משא'ת ברכה עשר ידות, יאתיו לנהל השכל ומעין התבונה, ה"ה השר היקר והנכבד, נשיא נשיאים, ראש הנגידים, מזר"ק חכמים נכבדים, כקש"ת האדון הנעלה וכו', נו"מ ח' ענתיבי הי"ו, אשר היה לנו כעת לאחיסמ"ך, ויתן לכסף מוצא סך מה בהלואת חן וחסד, תהי משכורתו שלימה משמי מעונים, אורך ימים ושנים, בעושר וכבוד בבנים משכילים ונבונים. שקטים ושאננים. על מי מנוחות חונים. אבי"ר.

יה"ר הפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הבעה"ח ברוב עוז ושלום. וממלאים מקום הפקודים להשלים החשבון על ש"ר האל"ף ספרים.

פעה"ק ירושלם ת"ו:

שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו — שלום ן' יחיא כסאר הי"ו

יחיא ן' שלמה עראקי כ"ץ הי"ו

ויקרא א

דה"ד למנחת שבת וב"ה

ויקרא* אל־משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: וקרא למשה. ומליל יי' עמיה. ממשכן זמנא למימר: פדעא אלה במוסי. וכאטבה. מן כבא אלמחצר קאילא: דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי־יקריב מכם קרבן ליהוה מן־הבהמה מן־הבקר ומן־הצאן תקריבו את־קרבנכם: מליל. עם בני ישראל ותימר להון. אנש. ארי יקריב מנכון. קורבנא קדם יי'. מן בעירא. מן תורי ומן ענא. תקרבון ית קורבנכון: כאטב בני אסראיל קאילא. אי אנסאן קרב מנכם קרבאנא ללה. מן אלבהאים. פמן אלבקר ואלגנם תקרבונה: אם־עלה קרבנו מן־הבקר זכר תמים יקריבנו א אל־פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני יהוה: אם עלתא קורבניה מן תורי. דכר שלים יקרבניה. לתרע משכן זמנא יקריב יתיה. לרעוא ליה קדם יי': אן כאן קרבאנה צעידה מן אלבקר. פדכר צחיחא יקרבה. פיקרבה אלי באב כבא אלמחצר. עלי מא ירתצא ענה בין ידי אלה: וסמך ידו על ראש העלה ונרצה־ב לו לכפר עליו: ויסמוך ידיה. על ריש עלתא. ויתרעי ליה. לכפרא עלוהי: ויסנד ידה עלי ראסה. וירתצא ענה ויגפר לה: ושחט את־בן הבקר לפני יהוה והקריבו ג בני אהרן הכהנים את־הדם ד וזרקו את־הדם על־המזבח סביב אשר־פתח אהל מועד: ויכוס. ית בר תורי קדם יי'. ויקרבון. בני אהרן כהניא ית דמא. ויזרקון ית דמא על מדבחא סחור סחור. דבתרע משכן זמנא: וידבח אלת בין ידי אלה. ויקדמו בני הרון אלאימה אלדם. וירשוה עלי אלמדבח מסתדירא. אלדי ענד באב כבא אלמחצר: והפשיט את־העלה ונתח אתה לנתחיה: וישלח ית עלתא. ויפליג יתה לאברהא: ויסלך אלצעידה. ויעציהא אעצאא: ונתנו בני אהרן הכהן אש על־המזבח וערכו עצים על־האש: ויתנון. בני אהרן כהנא. אישתא על מדבחא. ויסדרון אעיא על אישתא: וישעלו בני הרון אלאמאם. נארא עלי אלמדבח. וינצד עליהא חטבא: וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את־הראש ואת־הפדר על־העצים אשר על־האש אשר על־המזבח: ויסדרון. בני אהרן כהניא. ית אבריא. ית רישא וית תרבא. על אעיא דעל אישתא. דעל מדבחא: וינצד בני הרון אלאמאם. אלאעצא ואלראס ואלקצבה. עלי אלחטב אלדי עלי אלנאר. אלדי עלי אלמדבח: וקרבו וכרעיו ירחץ במים והקטיר הכהן את־הכל המזבחה עלה אשה ריח־ניחוח ליהוה: וגויה וכרעוהי יחליל במיא. ויסיק כהנא ית כולא למדבחא. עלתא. קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי': וגופה ואכארעה יגסלהא באלמא. ויקתר אלאמאם אלכל עלי אלמדבח. צעידה קרבאן מקבול מרצי ללה: פ

ואם־מן־הצאן קרבנו מן־הכשבים או מן־העזים לעלה זכר תמים יקריבנו: ואם מן ענא קורבניה מן אמריא. או מן בני עזיא לעלתא. דכר שלים יקרבניה: ואן כאן קרבאנה מן אלגנם. מן אלצאן או מן אלמאעז צעידה. פליקרבה דכרא צחיחא: ושחט אתו על־ירך המזבח צפנה לפני

ה'

*) אלף זעירא

חלק הדקדוק. א) אל פתח אהל מועד. תיבת פתח באזלא בכל התיגאן לא בטרס: ב) ונרצה לו. תיבת לו בזקף קטן בתיגאן הישנות: ג) והקריבו. הנגינה בריו"ש (מהריב"ש): ד) וזרקו את הדם על המזבח. תיבת המזבח בפשטא אחת והיא מלרע בכל סת"י:

יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את־דמו
על־המזבח סביב: ויכוס יתיה. על שדא
דמדבחא. צפונא קדם יי׳ . ויזרקון . בני
אהרן כהניא ית דמיה. על מדבחא סחור
סחור : וידבחה עלי׳ גאנב אלמדבח.
שמאליא בין ידי אללה . וירש בני הרון
אלאימה דמה. עלי׳ אלמדבח מסתדירא :
ונתח אתו לנתחיו ואת־ראשו ואת־פדרו
וערך הכהן אתם על־העצים אשר על־
האש אשר על־המזבח : ויפליג יתיה
לאברוהי. וית רישיה וית תרביה. ויסדר
כהנא יתהון . על אעיא דעל אישתא .
דעל מדבחא : ויעציה אעצאא. וראסה
וקצבתה. וינצדהא אלאמאם. עלי׳ אלחטב
ב* אלדי עלי׳ אלנאר. אלדי עלי׳ אלמדבח: והקרב
והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את־
הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה
ריח ניחח ליהוה: וגוא וכרעיא יחליל
במיא . ויקריב כהנא ית כולא ויסיק
למדבחא. עלתא הוא . קורבן דמתקבל
ברעוא קדם יי׳: ואלגוף ואלאכארע יגסלהא
באלמא . ויקרב אלאמאם אלכל ויקתרה
עלי׳ אלמדבח. הו צעידה קרבאן מקבול
מרצי׳ ללה: פ
ואם מן־העוף עלה קרבנו ליהוה והקריב
מן־התרים או מן־בני היונה את־קרבנו:
ואם מן עופא. עלתא קורבניה קדם יי׳.
ויקריב מן שפניניא. או. מן בני יונה ית
קורבניה: ואן כאן קרבאנה מן אלטאיר
צעידה ללה. פליקרבה מן אלשפאנין .
או מן פראך אלחמאם : והקריבו הכהן
אל־המזבח ומלק את־ראשו והקטיר
המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח :
ויקרבניה כהנא למדבחא . וימלוק ית
רישיה. ויסיק למדבחא. ויתמצי דמיה .
על כותל מדבחא : ויקדמה אלאמאם אלי׳
אלמדבח. ויפצל ראסה. תם יקתרה עלי׳
אלמדבח. וימצי דמה. עלי׳ חאיט אלמדבח:
והסיר את־מראתו בנצתה והשליך אתה
אצל המזבח קדמה אל־מקום הדשן :
ויעדי ית זפקיה באוכליה. וירמי יתה .
בסטר מדבחא קדומא . באתר דמקרין
קטמא : וינזע חוצלתה מע קאנצתה.
ויטרההא לזק אלמדבח שרקייא. פי מוצע
מטרח אלרמאד : ושסע אתו בכנפיו לא
יבדיל והקטיר אתו הכהן המזבחה על־
העצים אשר על־האש עלה הוא אשה
ריח ניחח ליהוה : ויפריק יתיה בכנפוהי
לא יפריש. ויסיק יתיה כהנא למדבחא.
על אעיא דעל אישתא . עלתא הוא .
קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׳: ויפצלה
מע אגנחתה ולא יפרזה. תם יקתרה
אלאמאם עלי׳ אלמדבח. עלי׳ אלחטב אלדי
עלי׳ אלנאר. הו צעידה קרבאן מקבול מרצי׳
ללה: ס ונפש כי־תקריב קרבן מנחה
ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן
ונתן עליה לבנה : ואנש . ארי יקריב.
קורבן מנחתא קדם יי׳ . סלתא יהי
קורבניה. ויריק עלה משחא. ויתין עלה
לבונתא : ואי׳ אנסאן קרב קרבאן הדייה
ללה. ויכון קרבאנה סמדא. פליצב עליהא
דהנא . ויגעל עליהא לבאנא : והביאה
אל־בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא
קמצו מסלתה ומשמנה על כל־לבנתה
והקטיר הכהן את־אזכרתה המזבחה
אשה ריח ניחח ליהוה : וייתינה. לות בני
אהרן כהניא. ויקמוץ מתמן מלי (נ"י מלא)
קומציה . מסלתה וממשחה . על כל
לבונתה . ויסיק כהנא ית אדכרתה
למדבחא. קורבן דמתקבל ברעוא קדם
יי׳: ויאתי בהא. אלי׳ בעץ בני הרון אלאימה.
ויקבץ מן הנאך מל קבצתה. מן סמדהא
ודהנהא . מע גמיע לבאנהא . ויקתר
פיהא עלי׳ אלמדבח . קרבאן מקבול
מרצי׳ ללה: והנותרת מן־המנחה לאהרן
ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה :
ודישתאר מן מנחתא. לאהרן ולבנוהי .
קדש קודשין מקורבניא דיי׳ : ואלפאצל
מנהא. להרון ובניה . מן כואץ אלאקדאס
מן קראבין אללה: ס וכי

תַּקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת
חַלּוֹת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת
מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן׃ וַאֲרֵי תְקָרֵיב . קָרְבַּן
מִנְחָתָא מַאֲפֵה תַנּוּר . סֹלֶת גְּרִיצָן פַּטִּירָן
דְּפִילָן בִּמְשַׁח. וְאֶסְפּוֹגִין פַּטִּירִין דִּמְשִׁיחִין
בִּמְשַׁח׃ ואן קרבת הדייה מן כבז אלתנור.
פלתכון גראדק סמד פטיר מלתותה בדהן.
ורקאק פטיר ממסוחה בדהן׃ ס וְאִם־
מִנְחָה עַל־הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה׃ וְאִם מִנְחָתָא
עַל מַסְרֵיתָא קוּרְבָּנָךְ . סֻלְתָּא . דְּפִילָא
בִמְשַׁח פַּטִּיר תְּהֵי׃ ואן כאן קרבאנך
הדייה עלי אלטאבק. פלתכון פטירא מן
סמד מלתות בדהן׃ פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים
וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא׃ בַּצַּע יָתַהּ
בִּצּוּעִין. וּתְרִיק עֲלַהּ מִשְׁחָא. מִנְחָתָא הִיא׃
פאתרדהא תרדא. וצב עליהא דהנא.
כדאך מא יכון הדייה׃ ס וְאִם־
מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן
תֵּעָשֶׂה׃ וְאִם מִנְחָתָא רְדָתָא קוּרְבָּנָךְ .
סֻלְתָּא בִמְשַׁח תִּתְעֲבֵיד׃ ואן כאן קרבאנך
הדייה מן צנעה אלטנגיר. פלתעמל סמד
בדהן׃ וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ
אֶל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וְתַיְתֵי יָת מִנְחָתָא .
דְּתִתְעֲבֵיד. מֵאִלֵּין לִקְדָם יְיָ . וִיקָרְבִנַּהּ
לְוָת כַּהֲנָא. וִיקָרְבִנַּהּ לְמַדְבְּחָא׃ פאית
באלהדייה . אלדי קד עמלת מן
אחדי הדה ללה . ויקדמהא אלי
אלאמאם . ויקדמהא אלי אלמדבח׃
וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃
וְיַפְרֵישׁ כַּהֲנָא מִן מִנְחָתָא יָת אַדְכָּרְתַהּ.
וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא. קוּרְבַּן דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא
קֳדָם יְיָ׃ וירפע מנהא פיחהא. ויקתרה
עלי אלמדבח. קרבאן מקבול מרצי ללה׃
וְהַנּוֹתֶרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה׃ וּדְיִשְׁתְּאַר מִן
מִנְחָתָא. לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי . קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
מִקּוּרְבָּנַיָּא דַייָ׃ ואלפאצל מנהא. להרון

ובניה. מן כואץ אלאקדאס מן קראבין
אללה׃ כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה
לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל־שְׂאֹר וְכָל־דְּבַשׁ
לֹא־תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃ כָּל
מִנְחָתָא. דִּתְקָרְבוּן קֳדָם יְיָ. לָא תִתְעֲבֵיד
חֲמִיעַ. אֲרֵי כָל חֲמִיר וְכָל דְּבַשׁ. לָא תַסְּקוּן
מִנֵּיהּ. קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ גמיע אלהדאיא.
אלתי תקרבוהא ללה . לא תעמל
כמירא. לאן כל כמיר וכל עסל. לא
תקרבו מנהא. קרבאנא מחרקא ללה׃
קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל־
הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ׃ קוּרְבַּן
קַדְמַאי. תְּקָרְבוּן יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ. וּלְמַדְבְּחָא
לָא יִתַּסְּקוּן לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא׃ לאן
קרבאן אול תקרבונהא ללה . ואלי
אלמדבח לא תצעד לקבול מרצי׃ וְכָל־
קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית
מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל־
קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח׃ וְכָל קוּרְבַּן מִנְחָתָךְ
בְּמִלְחָא תִמְלַח . וְלָא תְבַטֵּיל . מְלַח קְיָם
אֱלָהָךְ . מֵעַל מִנְחָתָךְ . עַל כָּל קוּרְבָּנָךְ
תְּקָרֵיב מִלְחָא׃ וגמיע קראבין הדאיאך
אמלחהא במלח. ולא תעטל אלמלח. לאנה
עהד רבך מן הדייתך . מע סאיר
קראבינך תקרב מלחא׃ ס וְאִם־
תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אָבִיב
קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת
בִּכּוּרֶיךָ׃ וְאִם תְּקָרֵיב. מִנְחַת בִּכּוּרִין קֳדָם
יְיָ. אָבִיב. קְלֵי בְנוּר פֵּירוּכָן רַכִּיכָן. תְּקָרֵיב.
יָת מִנְחַת בִּכּוּרָךְ׃ ואן קרבת הדייה
בכור ללה. פפריך מקלי בנאר. גריש
מן אלהרף קרבהא׃ וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן
וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה מִנְחָה הִוא׃ וְתִתֵּין
עֲלַהּ מִשְׁחָא. וּתְשַׁוֵּי עֲלַהּ לְבוֹנְתָא. מִנְחָתָא
הִיא׃ ואגעל עליהא דהנא. וציר עליהא
לבאנא. כדאך מא תכון הדייה׃ וְהִקְטִיר
הַכֹּהֵן אֶת־אַזְכָּרָתָהּ מִגִּרְשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל
כָּל־לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְיַסֵּיק כַּהֲנָא
יָת אַדְכָּרְתַהּ. מִגַּרְסַהּ וּמִמִּשְׁחַהּ. עַל כָּל
לְבוֹנְתַהּ. קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ ויקתר אלאמאם

פיחהא. מן גרישהא ודהנהא. מע גמיע
לבאנהא. קרבאנא ללה: פ
ג ואם־זבח שלמים קרבנו אם מן־הבקר
הוא מקריב אם־זכר אם־נקבה תמים
יקריבנו לפני יהוה: ואם נכסת קודשיא
קורבניה. אם מן תורי הוא מקריב. אם
דכר אם נוקבא. שלים יקרבניה קדם יי׳: ואן
כאן דבח סלאמה קרבאנה מן אלבקר. דכר
או אנתי׳. פליקרבה צחיחא בין ידי אללה:
וסמך ידו על־ראש קרבנו ושחטו פתח
אהל מועד וזרקו בני אהרן הכהנים את־
הדם על־המזבח סביב: ויסמוך ידיה על
ריש קורבניה. ויכסניה. בתרע משכן
זמנא. ויזרקון. בני אהרן כהניא ית דמא.
על מדבחא סחור סחור: ויסנד ידה עלי׳
ראס קרבאנה. וידבחה. ענד באב קבא
אלמחצ׳ר. וירשו. בני הרון אלאימה אלדם.
עלי׳ אלמדבח מסתדירא: והקריב מזבח
השלמים אשה ליהוה את־החלב המכסה
את־הקרב ואת כל־החלב אשר על־
הקרב: ויקריב מנכסת קודשיא. קורבנא
קדם יי׳. ית תרבא דחפי ית גויא. וית כל
תרבא. דעל גויא: ויקרב מן דבח אלסלאמה
קרבאנא ללה. אלתרב אלמגטי אלגוף. וסאיר
אלשחם. יח) אלדי עלי׳ אלגוף: ואת שתי
הכלית ואת־החלב אשר עלהן אשר על־
הכסלים ואת־היתרת על־הכבד על־
הכליות יסירנה: וית תרתין כולין. וית
תרבא דעליהון. דעל גססיא. וית חצרא
דעל כבדא. על כוליתא יעדינה:
ואלכליתין. ואלשחם אלדי עליהמא. אלדי
עלי׳ אלאחשא. וזאידה׳ אלכבד. מע אלכלי׳
ינזעהא: והקטירו אתו בני־אהרן המזבחה
על־העלה אשר על־העצים אשר על־
האש אשה ריח ניחח ליהוה: ויסקון יתיה
בני אהרן למדבחא. על עלתא. דעל
אעיא דעל אישתא. קורבן דמתקבל
ברעוא קדם יי׳: ויקתרו דאך בני הרון
עלי׳ אלמדבח. עלי׳ אלצעידה. אלתי עלי׳
אלחטב אלתי עלי׳ אלנאר. קרבאן מקבול
מרצ׳י ללה: פ
ואם־מן־הצאן קרבנו לזבח שלמים ליהוה
זכר או נקבה תמים יקריבנו: ואם מן
ענא קורבניה. לנכסת קודשיא קדם יי׳.
דכר או נוקבא. שלים יקרבניה: ואן כאן
קרבאנה מן אלגנם. דבח סלאמה ללה.
דכר או אנתי׳. פליקרבה צחיחא: אם־
כשב הוא־מקריב את־קרבנו והקריב
אתו לפני יהוה: אם אמר. הוא מקריב
ית קורבניה. ויקריב יתיה קדם יי׳: פאן
כאן קרבאנה חמלא. יט) פליקרבה בין ידי
אללה: וסמך את־ידו על־ראש קרבנו
ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני
אהרן את־דמו על־המזבח סביב: ויסמוך
ית ידיה על ריש קורבניה. ויכוס יתיה.
קדם משכן זמנא. ויזרקון. בני אהרן ית
דמיה. על מדבחא סחור סחור: ויסנד
ידה עלי׳ ראס קרבאנה. וידבחה. בין ידי
קבא אלמחצ׳ר. וירשו בני הרון דמה. עלי׳
אלמדבח מסתדירא: והקריב מזבח
השלמים אשה ליהוה חלבו האליה
תמימה לעמת העצה יסירנה ואת־החלב
המכסה את־הקרב ואת כל־החלב אשר
על־הקרב: ויקריב מנכסת קודשיא
קורבנא קדם יי׳. תרביה אליתא שלמתא.
לקביל שזרתא יעדינה. וית תרבא דחפי
ית גויא. וית כל תרבא. דעל גויא: ויקרב
מן דבח אלסלאמה קרבאנא ללה. אלתרב
כ) ואליה צחיחה. אמאם אלעצעץ ינזעהא.
ואלתרב אלמגטי אלגוף. וסאיר אלשחם. אלדי
עלי׳ אלגוף: ואת שתי הכלית ואת־החלב
אשר עלהן אשר על־הכסלים ואת־
היתרת על־הכבד על־הכלית יסירנה:
וית תרתין כולין. וית תרבא דעליהון.
דעל גססיא. וית חצרא דעל כבדא. על
כוליתא יעדינה: ואלכליתין. ואלשחם אלדי
עליהמא. אלדי עלי׳ אלאחשא. וזאידה׳
אלכבד. מע אלכלא ינזעהא: והקטירו הכהן
המזבחה לחם אשה ליהוה: ויסקניה
כהנא למדבחא. לחים קורבנא קדם יי׳:
ויקתר

חלק הדקדוק. ה) והשליך אותה אצל המזבח. תיבת המזבח בפשטא אחת והיא מלרע: ו) והקטיר הכהן את אזכרתה המזבחה. תיבת

ויקתר דאך אלאמאם עלי אלמדבח.
קרבאן מקבול ללה: פ
ואם־עז קרבנו והקריבו לפני יהוה: ואם
מן בני עזיא קורבניה. ויקרביניה קדם יי׳:
ואן כאן קרבאנה מן אלמאעז. פליקרבה
בין ידי אללה: וסמך את־ידו על־ראשו
ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני
אהרן את־דמו על־המזבח סביב: ויסמוך
ית ידיה על רישיה. ויכוס יתיה. קדם
משכן זמנא. ויזרקון. בני אהרן ית דמיה.
על מדבחא סחור סחור: ויסנד ידה עלי
ראסה. וידבחה. בין ידי כבא אלמחצר. וירשו.
בני הרון דמה. עלי אלמדבח מסתדירא:
והקריב ממנו קרבנו אשה ליהוה את־
החלב המכסה את־הקרב ואת כל־החלב
אשר על־הקרב: ויקריב מניה קורבניה.
קורבנא קדם יי׳. ית תרבא דחפי ית גווא.
וית כל תרבא. דעל גווא: ויקרב מנה
קרבאנא ללה. אלתרב אלמגטי אלגוף. וסאיר
אלשחם. אלדי עלי אלגוף: ואת שתי הכלית
ואת־החלב אשר עלהן אשר על־הכסלים
ואת־היתרת על־הכבד על־הכלית
יסירנה: וית תרתין כולין. וית תרבא
דעליהון. דעל גססיא. וית חצרא דעל
כבדא. על כוליתא יעדינה: ואלכלותין.
ואלשחם אלדי עליהמא. אלדי עלי אלאחשא.
וזאירה׳ אלכבד. מע אלכלא ינזעהא:
והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה לריח
ניחח כל־חלב ליהוה: ויסיקנון כהנא
למדבחא. לחים קורבנא לאתקבלא
ברעוא. כל תרבא קדם יי׳: ויקתרהא
אלאמאם עלי אלמדבח. קרבאנא מחרקא
מרצי מקבול. כל כדאך שחם ללה (כג):
חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם
כל־חלב וכל־דם לא תאכלו: קים עלם
לדריכון. בכל מותבניכון. כל תרבא וכל
דמא לא תיכלון: רסם אלדהר עלי מר
אגיאלכם. פי גמיע מסאכנכם. כל שחם
וכל דם לא תאכלו: פ

ד וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר נפש
כי־תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר
לא תעשינה ועשה מאחת מהנה: מליל.
עם בני ישראל למימר. אנש. ארי יחוב
בשלו מכל פקודיא דיי׳. דלא כשרין
לאתעבדא. ויעביד. מחדא (כנ״י מן חד)
מנהון: מר בני אסראיל קאילא. אי אנסאן
אכטא בסהו מן פראיץ אללה. אלתי לא
תעמל. פעמל ואחדה מנהם: אם־הכהן
המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על
חטאתו אשר חטא פר בן־בקר תמים
ליהוה לחטאת: אם כהנא רבא. יחוב
לחובת עמא. ויקריב. על חובתיה דחב.
תור בר תורי שלים. קדם יי׳ לחטאתא:
אן אכטא אלאמאם אלממסוח. עלי סביל
כטא אלנאס (כג). פליקרב. עלי כטייתה
אלדי אכטא. רתא מן אלבקר צחיחא. ללה
דכוה: והביא את־הפר אל־פתח אהל־
מועד לפני יהוה וסמך את־ידו על־ראש
הפר ושחט את־הפר לפני יהוה: וייתי
ית תורא. לתרע. משכן זמנא לקדם יי׳.
ויסמוך ית ידיה על ריש תורא. ויכוס ית
תורא קדם יי׳: ויאתי בארת. אלי באב
כבא אלמחצר בין ידי אללה. ויסנד ידה
עלי ראסה. וידבחה בין ידי אללה: ולקח
הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל־
אהל מועד: ויסב. כהנא רבא מדמא
דתורא. ויעיל יתיה למשכן זמנא: ויאכד.
אלאמאם אלממסוח מן דמה. וידכלה אלי
כבא אלמחצר: וטבל הכהן את־אצבעו
בדם והזה מן־הדם שבע פעמים לפני
יהוה את־פני פרכת הקדש: ויטבול
כהנא. ית אצבעיה בדמא. וידי מן דמא.
שבע זמנין קדם יי׳. קדם פרוכתא
דקודשא: ויגמס אצבעה פיה. וינצח מנה.
סבע מראר בין ידי אללה. קבאלה׳ סגף
אלקדס: ונתן הכהן מן־הדם על־קרנות

מזבח

חלק חד קרוק. הכהן בטעם אתי לא בשופר מהופך וכ״ה בכל התיגאן : ז) ולקח הכהן המשיח, ולקח מאריך הכהן תביר המשיח טפחא׳

מזבח קטרת הסמים לפני יהוה אשר
באהל מועד ואת | כל־דם הפר ישפך אל־
יסוד מזבח העלה אשר־פתח אהל מועד:
ויתין כהנא מן דמא . על קרנת . מדבח
קטורת בסמיא קדם יי'. דבמשכן זמנא.
וית כל דמא דתורא . ישפוך ליסודא
דמדבחא דעלתא. דבתרע משכן זמנא:
תם יצׄע אלאמאם מן אלדם. עלי ארכאן .
מדׄבח בכׄור אלצמוג . אלדׄי בין ידי אללה .
אלדׄי פי כׄבא אלמחצׄר. ובאקי אלדם. יצׄבה
ענד אסאס מדׄבח אלצעידה. אלדׄי ענד באב
כׄבא אלמחצׄר : ואת־כל־חלב פר החטאת
ירים ממנו את־החלב המכסה על־הקרב
ואת כל־החלב אשר על־הקרב : וית כל
תרב . תורא דחטתא יפריש מניה. ית
תרבא דחפי על גוא. וית כל תרבא. דעל
גוא : וגמיע שחם רת אלרׄכוה ינזעה מנה.
אלתרב אלמגׄטי אלגוף . וסאיר אלשחם . אלדׄי
עלי אלגוף : ואת שתי הכלית ואת־החלב
אשר עליהן אשר על־הכסלים ואת־
היתרת על־הכבד על־הכליות יסירנה :
וית תרתין כולין . וית תרבא דעליהון .
דעל גססיא. וית חצרא דעל כבדא . על
כוליתא יעדינה : ואלכׄליתין. ואלשחם אלדׄי
עליהמא. אלדׄי עלי אלאחשא . וזאידה
אלכבד . מע אלכׄלא ינזעהא : כאשר יורם
משור זבח השלמים והקטירם הכהן על
מזבח העלה : כמא דמתפרש . מתור
נכסת קודשיא. ויסיקנון כהנא. על מדבחא
דעלתא : כמא ירפע . מן תׄור דׄבח
אלסלאמה. ויקתׄרה עלי מדׄבח אלצעידה :
ואת־עור הפר ואת־כל־בשרו על־ראשו
ועל־כרעיו וקרבו ופרשו: וית משך תורא
וית כל בסריה. על רישיה ועל כרעוהי .
וגויה ואבליה : וגלד אלתׄור וגמיע לחמה.
מע ראסה ואכׄארעה . ובטנה ופרתׄה :
והוציא את־כל־הפר אל־מחוץ למחנה
אל־מקום טהור אל־שפך הדשן ושרף
אתו על־עצים באש על־שפך הדשן ישרף:

ויפיק ית כל תורא. למברא למשריתא.
לאתר דכי לאתר בית מישד קטמא .
ויוקיד יתיה. על אעיא באישתא. על אתר
בית מישד קטמא יתוקד : ויכׄרג גמיע
דׄאך. אלי כׄארג אלעסכר. אלי מוצׄע טאהר
אלי מטרח אלרמאד . ויחרקה עלי חטב
בנאר. פי מוצׄע מטרח אלרמאד יחרק :

פ

ואם כל־עדת ישראל ישגו ונעלם דבר
מעיני הקהל ועשו אחת מכל־מצות יהוה
אשר לא־תעשינה ואשמו : ואם כל
כנשתא דישראל ישתלון . ויהי מכוסא
פתגמא. מעיני קהלא. ויעבדון. חד מכל
פקודיא דיי'. דלא כשרין לאתעבדא
ויחובון: ואן סהי' גמיע גמע אל אסראיל. כד)
וגׄבי אמר מן עיון אלגוק. פעמלו. ואחדה
מן פראיץׄ אללה. אלתי לא תעמל פאתׄמו:
ונודעה החטאת אשר חטאו עליה
והקריבו הקהל פר בן־בקר לחטאת
והביאו אתו לפני אהל מועד : ותתידע
חובתא. דחבו עלה. ויקרבון קהלא. תור
בר תורי לחטתא . וייתון יתיה . לקדם
משכן זמנא : תׄם ערפת אלכׄטייה. אלתי
אכׄטו בהא. פליקרב אלגוק. רתׄא מן אלבקר
לאלרׄכוה. ויאתו בה. אלי באב כׄבא אלמחצׄר:
וסמכו זקני העדה את־ידיהם על־ראש
הפר לפני יהוה ושחט את־הפר לפני
יהוה : ויסמכון. סבי כנשתא ית ידיהון .
על ריש תורא קדם יי'. ויכוס ית תורא
קדם יי': ויסנד. שיוכׄ אלגמאעה אידיהם.
עלי ראס אלתׄור בין ידי אללה. וידׄבחה בין
ידי אללה : ז) והביא הכהן המשיח מדם
הפר אל־אהל מועד : ויעיל. כהנא רבא
מדמא דתורא . למשכן זמנא : וידכׄל .
אלאמאם אלממסוח מן דמה . אלי כׄבא
אלמחצׄר : וטבל הכהן אצבעו מן־הדם
והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני
הפרכת: ויטבול כהנא. אצבעיה מן דמא.
וידי. שבע זמנין קדם יי'. קדם פרוכתא:

הלק הדקדוק. ז) והביא הכהן המשיח מדם הפר. תיבת והביא בדרגא ותיבת הכהן כתביר להבר ההבאה לכהן :

ויגמס אצבעה פיה. וינצח מנה. סבע
מראר בין ידי אלה. קבאלה׳ אלסגף: ומן־
הדם יתן על־קרנת המזבח אשר לפני
יהוה אשר באהל מועד ואת כל־הדם
ישפך אל־יסוד מזבח העלה אשר־פתח
אהל מועד: ומן דמא. יתין על קרנת
מדבחא. דקדם יי׳. דבמשכן זמנא. וית
כל דמא. ישפוך ליסודא דמדבחא
דעלתא. דבתרע משכן זמנא: ומנה.
יצע עלי׳ ארכאן אלמדבח. אלדי בין ידי
אלה. אלדי פי כבא אלמחצר. ובאקיה.
יצבה ענד אסאס מדבח אלצעידה. אלדי
ענד באב כבא אלמחצר: ואת כל־חלבו
ירים ממנו והקטיר המזבחה: וית כל
תרביה יפריש מניה. ויסיק למדבחא:
וגמיע שחמה ירפעה מנה. ויקתרה עלי׳
אלמדבח: ועשה לפר כאשר עשה לפר
החטאת כן יעשה־לו וכפר עלהם הכהן
ונסלח להם: ויעביד לתורא. כמא דעבד
לתורא דחטתא. כן יעביד ליה. ויכפר
עליהון. כהנא וישתביק להון: ויעמל בה.
כמא עמל ברת אלדכוה. כדאך יעמל בה.
ויסתגפר ענהם. אלאמאם ויגפר להם:
והוציא את־הפר אל־מחוץ למחנה ושרף
אתו כאשר שרף את הפר הראשון
חטאת הקהל הוא: ויפיק ית תורא.
למברא למשריתא. ויוקיד יתיה. כמא
דאוקיד. ית תורא קדמאה. חטאת קהלא
הוא: ויכרג גמיע אלתור כארג אלעסכר.
ויחרקה. כמא אחרק אלתור אלאול. הו
דכוה׳ אלגוק: פ
אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל־מצות
יהוה אלהיו אשר לא־תעשינה בשגגה
ואשם: אם רבא יחוב. ויעביד. חד מכל
פקודיא דיי׳ אלהיה. דלא כשרין
לאתעבדא. בשלו ויחוב: ואן אכטא
שריף. ועמל ואחדה מן פראיץ אלה רבה.
אלתי לא תעמל סהוא פאתם: או־הודע
אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את־
קרבנו שעיר עזים זכר תמים: או אתידע

ליה חובתיה. דחב בה. וייתי ית קורבניה.
צפיר בר עזין דכר שלים (כה): תם עלם
בכטייתה אלדי אכטא. פליאת בקרבאנה.
עתוד מן אלמאעז דכר צחיח: וסמך ידו
על־ראש השעיר ושחט אתו במקום
אשר־ישחט את־העלה לפני יהוה חטאת
הוא: ויסמוך ידיה על ריש צפירא. ויכוס
יתיה. באתרא. דיכוס ית עלתא קדם
יי׳. חטתא הוא: ויסנד ידה עלי׳ ראסה.
וידבחה. פי מוצע ידבח אלצעידה בין ידי
אלה. כדאך מא יכון דכוה (כו): ולקח הכהן
מדם החטאת באצבעו ונתן על־קרנת
מזבח העלה ואת־דמו ישפך אל־יסוד
מזבח העלה: ויסב כהנא. מדמא דחטתא
באצבעיה. ויתין. על קרנת מדבחא
דעלתא. וית דמיה ישפוך. ליסודא
דמדבחא דעלתא: ויאכד אלאמאם
מן דמה באצבעה. ויגעל. עלי׳ ארכאן
מדבח אלצעידה. וסאיר דמה. יצבה ענד
אסאסה: ואת־כל־חלבו יקטיר המזבחה
כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן
מחטאתו ונסלח לו: וית כל תרביה יסיק
למדבחא. כתרב נכסת קודשיא. ויכפר
עלוהי כהנא. מחובתיה וישתביק ליה:
וגמיע שחמה יקתרה עלי׳ אלמדבח. כשחם
דבח אלסלאמה. ויסתגפר ענה אלאמאם. מן
כטייתה אלדי אכטא ויגפר לה: פ
ואם־נפש אחת תחטא בשגגה מעם
הארץ בעשתה אחת ממצות יהוה אשר
לא־תעשינה ואשם: ואם אנש חד. יחוב
בשלו מעמא דארעא. במעבדיה. חד
ה* מפקודיא דיי׳. דלא כשרין לאתעבדא
ויחוב: ואן אכטא אנסאן ואחד מן עואם
אלבלד. פעמל. ואחדה מן פראיץ אלה.
אלתי לא תעמל פאתם: או הודע אליו
חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת
עזים תמימה נקבה על־חטאתו אשר
חטא: או אתידע ליה. חובתיה דחב.
וייתי קורבניה. צפירת עזי שלמא נוקבא.
על חובתיה דחב: תם ערף. בכטייתה

אד'י אכ'טא. פליאת בקרבאנה. שאה מן
אלמאעז צחיחה אנת'י. ען כ'טייתה אלד'י
אכ'טא: וסמך את־ידו על־ראש החטאת
ושחט את־החטאת במקום העלה: ויסמוך
ית ידיה. על ריש חטאתא. ויכוס ית
חטאתא. באתרא דעלתא: ויסנד ידה
עלי' ראסהא. וידבחהא. פי מוצ'ע אלצעידה:
ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על־קרנת
מזבח העלה ואת־כל־דמה ישפך אל־
יסוד המזבח: ויסב כהנא מדמה באצבעיה.
ויתין. על קרנת מדבחא דעלתא. וית
כל דמה ישפוך. ליסודא דמדבחא: ויאכ'ד
אלאמאם מן דמהא באצבעה. ויג'על. עלי'
ארכאן מדבח אלצעידה. וסאיר דמהא
יצבה. ענד אסאס אלמדבח: ואת־כל־
חלבה יסיר כאשר הוסר חלב מעל זבח
השלמים והקטיר הכהן המזבחה לריח
ניחח ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו:
וית כל תרבה יעדי. כמא דאתעדא תרב ו*
מעל נכסת קודשיא. ויסיק כהנא
למדבחא. לאתקבלא ברעוא קדם יי'.
ויכפר עלוהי. כהנא וישתביק ליה: וגמיע
שחמהא ינזעה. כמא נזע שחם
אלמאעז כו) מן דבח אלסלאמה. ויקתרה
אלאמאם עלי' אלמדבח. עלי' קראבין אללה.
ויסתגפר ענה. אלאמאם ויגפר לה:

פ

ואם־כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה
תמימה יביאנה: ואם אמר. ייתי קורבניה
לחטתא. נוקבא שלמא ייתינה: ואן הו
גא בקרבאנה מן צ'אן לאד'כוה. פליאת
בה אנת'י צחיחה: וסמך את־ידו על־ראש
החטאת ושחט אתה לחטאת במקום
אשר ישחט את־העלה: ויסמוך ית ידיה.
על ריש חטתא. ויכוס יתה לחטתא.
באתרא. דיכוס ית עלתא: ויסנד ידה
עלי' ראסהא. וידבחהא לאד'כוה. פי מוצ'ע
אלצעידה: ולקח הכהן מדם החטאת
באצבעו ונתן על־קרנת מזבח העלה
ואת־כל־דמה ישפך אל־יסוד המזבח:

ויסב כהנא. מדמא דחטתא באצבעיה.
ויתין. על קרנת מדבחא דעלתא. וית כל
דמה ישפוך. ליסודא דמדבחא: ויאכ'ד
מן דמהא באצבעה. ויצ'ע. עלי' ארכאן
מדבח אלצעידה. וסאיר דמהא. יצבה ענד
אסאסה: ואת־כל־חלבה יסיר כאשר
יוסר חלב הכשב מזבח השלמים והקטיר
הכהן אתם המזבחה על אשי יהוה וכפר
עליו הכהן על־חטאתו אשר־חטא ונסלח
לו: וית כל תרבה יעדי. כמא דמתעדא
תרב אמר מנכסת קודשיא. ויסיק כהנא
יתהון למדבחא. על קורבניא דיי'. ויכפר
עלוהי כהנא. על חובתיה דחב וישתביק
ליה: וגמיע שחמהא ינזעה. כמא ינזע
שחם אלצ'אן מן דבח אלסלאמה. ויקתרהם
אלאמאם עלי' אלמדבח. עלי' קראבין אללה
כט) . ויסתגפר ענה אלאמאם. ען כ'טייתה
אלד'י אכ'טא פיגפר לה: פ
ונפש כי־תחטא ושמעה קול אלה והוא
עד או ראה או ידע אם־לוא יגיד ונשא
עונו: ואנש ארי יחוב. וישמע קל מומי.
והוא סהיד. או חזא או ידע. אם לא יחוי
ויקבל חוביה: ואי אנסאן אכ'טא. באן
סמע צות חרג. והו שאהד. או ראי' ד'לך
או עלם בה. ולם יכ'בר פקד חמל וזרה:
או נפש אשר תגע בכל־דבר טמא או
בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה
טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו
והוא טמא ואשם: או אנש. דיקרב בכל
מדעם מסאב. או בנבלת חיתא מסאבתא.
או בנבלת בעירא מסאבא. או. בנבלת
רחיש מסאב. ויהי מכוסא מניה. והוא
מסאב וחב: ואי' אנסאן. דנא בשי' מן
נג'אסה. או בנבילה' וחש נג'ס. או
בנבילה' בהימה נג'סה. או בנבילה' שי מן
אלדביב אלנג'ס. וג'בי ד'לך ענה. והו נג'ס
פאת'ם: או כי יגע בטמאת אדם לכל
טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא
ידע ואשם: או ארי יקרב בסואבת אנשא.
לכל סאובתיה. דיסתאב בה. ויהי מכוסא

מניה. והוא ידע וחב: או דנא בנגאסה
אנסאן. בשי מן נגאסתה. ממא סבילה.
אן ינגס בהא. פגבי ענה. פאתם והו עלם
במא פעל ל): או נפש כי תשבע לבטא
בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר
יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא־
ידע ואשם לאחת מאלה: או אנש. ארי
יקיים לפרשא בשפון. לאבאשא או
לאיטבא. לכל. דיפריש אנשא. בקיום
ויהי מכוסא מניה. והוא ידע וחב לחדא
מאלין: ואי אנסאן. חלף בלפץ שפתיה.
לאסאה או לאחסאן. עלי גמיע מא ילפץ
אלאנסאן. בימין וגבי דלך ענה. תם עלם
במא פעל לא). ואתם בואחדה מן הדה:
והיה כי־יאשם לאחת מאלה והתודה
אשר חטא עליה: ויהי ארי יחוב לחדא
מאלין. ויודי. דחב עלה: פאדא אתם
בואחדה מן הדה. תם אקר במא אכטא:
והביא את־אשמו ליהוה על־חטאתו אשר
חטא נקבה מן־הצאן כשבה או־שעירת
עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו:
וייתי ית אשמיה לקדם יי. על חובתיה
דחב. נוקבא מן ענא אמרתא. או צפירת
עזי לחטתא. ויכפר עלוהי. כהנא
מחובתיה: פליאת בקרבאנה ללה. עלי
כטאה אלדי אכטא. אנתי מן אלגנם נעגה.
או שאה ללדכוה. ויסתגפר עליה.
אלאמאם מן כטאה: ואם־לא תגיע ידו
די שה והביא את־אשמו אשר חטא שתי
תרים או־שני בני־יונה ליהוה אחד
לחטאת ואחד לעלה: ואם לא תמטי
ידיה במסת אמרא (נ"י סיתא). וייתי ית
חובתיה דחב. תרתין שפנינן. או תרין
בני יונה לקדם יי. חד לחטתא וחד
לעלתא: ואן לם תנל ידה מקדאר שאה.
פליאת בקרבאנה עלי מא אכטא.
שפנינין או פרכי חמאם ללה. אחדהמא
ללדכוה ואלאכר ללצעידה: והביא אתם
אל־הכהן והקריב את־אשר לחטאת
ראשונה ומלק את־ראשו ממול ערפו

ולא יבדיל: וייתי יתהון לות כהנא.
ויקריב. ית דלחטתא קדמותא. וימלוק
ית רישיה. מקביל קדליה ולא יפריש:
פאדי אתי בהמא אלי אלאמאם. פליקרב.
אלדי ללדכוה אוולא. ויפצל ראסה. ממא
ילי קפאה לב) ולא יפרזה: והזה מדם
החטאת על־קיר המזבח והנשאר בדם
ימצה אל־יסוד המזבח חטאת הוא: וידי.
מדמא דחטאתא על כותל מדבחא.
ודישתאר בדמא. יתמצי ליסודא
דמדבחא. חטתא הוא: וינצח מן דמה
עלי חאיט אלמדבח. ואלפאצל מן אלדם.
ימציה עלי אסאסה. כדאך מא יכון דכוה:
ואת־השני יעשה עלה כמשפט וכפר
עליו הכהן מחטאתו אשר־חטא ונסלח־
לו: וית תנינא. יעביד עלתא כדחזי.
ויכפר עלוהי כהנא. מחובתיה דחב
וישתביק ליה: ואלתאני. יעמלה צעידה
כאלסירה. ויסתגפר ענה אלאמאם. מן
כטייתה אלדי אכטא ויגפר לה: ס ואם־
לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני־בני
יונה והביא את־קרבנו אשר חטא עשירת
האפה סלת לחטאת לא־ישים עליה שמן
ולא־יתן עליה לבנה כי חטאת הוא: ואם
לא תדביק ידיה לתרתין (נ"י לתרין)
שפנינן. או לתרין בני יונה. וייתי ית
קורבניה דחב. חד מן עסרא בתלת סאין.
סלתא לחטתא. לא ישוי עלה משחא.
ולא יתין עלה לבונתא. ארי חטתא היא:
ואן לם תנל ידה תמן שפנינין. או פרכי
חמאם. פליאת בקרבאנה עלי מא אכטא.
עשר אלויבה סמד ללדכוה. לא יצב עליהא
דהנא. ולא יגעל עליהא לבאנא. לאנהא
דכוה: והביאה אל־הכהן וקמץ הכהן
ממנה מלוא קמצו את־אזכרתה והקטיר
המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא:
וייתינה לות כהנא. ויקמוץ כהנא מנה.
מלי קמציה. ית אדכרתה ויסיק למדבחא.
על קורבניא דיי. חטתא היא: פיאתי
בהא אלי אלאמאם. פיקבץ מנהא אלאמאם.

מל קבצתה. מן פיהא פיקתרה עלי'
אמדבח. מע קראבין אלה. כדאך מא
תציר דכוה: וכפר עליו הכהן על־חטאתו
אשר־חטא מאחת מאלה ונסלח־לו
והיתה לכהן כמנחה: ויכפר עלוהי כהנא.
על חובתיה דחב. מחדא מאלין וישתביק
ליה. ותהי לכהנא כמנחתא: ויסתגפר
ענה אמאם. ען כטייתה אדי אכטא.
בואחדה מן הדה פיגפר לה. ותציר
ז* לאמאם כסאיר אהדאיא לג): ס וידבר
יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי' עם משה
למימר: תם כלם אלה מוסי' תבלימא:
נפש כי־תמעל מעל וחטאה בשגגה
מקדשי יהוה והביא את־אשמו ליהוה
איל תמים מן־הצאן בערכך כסף־שקלים
בשקל־הקדש לאשם: אנש ארי ישקר
שקר. ויחוב בשלו. מקודשיא דיי'. וייתי
ית אשמיה לקדם יי' דכר שלים מן ענא.
בפורסניה. כסף סלעין בסלעי קודשא
לאשמא: אי אנסאן נכת נכתא. ואכטא
סהוא. בשי מן אקדאס אלה. פליאת
בקרבאנה ללה כבש צחיח מן אגנם.
בקימתה. מתאקיל פצה במתקאל אקדס לד)
לאקרבאן לה): ואת אשר חטא מן־הקדש
ישלם ואת־חמישתו יוסף עליו ונתן אתו
לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם
ונסלח־לו: וית דחב מן קודשא ישלים.
וית חומשיה יוסיף עלוהי. ויתין יתיה
לכהנא. וכהנא. יכפר עלוהי. בדכרא
דאשמא וישתביק ליה: ואדי אכטא פיה
מן אקדס יסלם מתלה. ויזיד עליה כמסה.
ויעטיה לאמאם. ויסתגפר ענה. בכבש
אקרבאן ויגפר לה: פ
ואם־נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל־
מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא־ידע
ואשם ונשא עונו: ואם אנש ארי יחוב.
ויעביד חד מכל פקודיא דיי'. דלא כשרין
לאתעבדא. ולא ידע וחב ויקביל חוביה:
ואי אנסאן אכטא. פעמל. ואחדה מן
פראיץ אלה. אתי לא תעמל. ולם יעלם
באנה קד אתם וחמל וזרה: והביא איל
תמים מן־הצאן בערכך לאשם אל־הכהן
וכפר עליו הכהן על־שגגתו אשר־שגג
והוא לא־ידע ונסלח־לו: וייתי. דכר
שלים מן ענא. בפרסניה לאשמא לות
כהנא. ויכפר עלוהי כהנא. על שלותיה
דאשתלי. והוא לא ידע וישתביק ליה:
פליאת בכבש צחיח מן אגנם.
בקימתה לאקרבאן אלי אמאם. ויסתגפר
ענה אמאם. ען סהותה אדי סהא. והו
לם יעלם ויגפר לה: אשם הוא אשם
אשם ליהוה: אשמא הוא. על חובתיה
דחב אשמא יקריב קדם יי': הו קרבאן
אתם. ען אתמה אדי אתם ללה לו):

פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תבלימא: נפש כי תחטא ומעלה מעל
ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת
יד או בגזל או עשק את־עמיתו: אנש
ארי יחוב. וישקר שקר קדם יי'. ויכדיב
בחבריה בפקדונא (נ"י בפקדנא). או
בשותפות ידא או בגזילא. או עשק ית
חבריה: אי אנסאן אכטא. ונכת נכתא
באלה פגחד צאחבה ודיעה או מעאמלה לז)
או גצב. או גשם צאחבה: או־מצא אבדה
וכחש בה ונשבע על־שקר על־אחת מכל
אשר־יעשה האדם לחטא בהנה: או
אשכח אבידתא. וכדיב בה ואשתבע על
שקרא. על חדא. מכל דיעביד אנשא
למחב בהון: או וגד צאלה. פגחדהא וחלף
עלי' באטל. עלי' איכלה לח) מן גמיע מא
יעמל אנסאן פיכטי בהא: והיה כי־
יחטא ואשם והשיב את־הגזלה אשר גזל
או את־העשק אשר עשק או את־הפקדון
אשר הפקד אתו או את־האבדה אשר
מצא: ויהי ארי יחטי ויחוב. ויתיב ית
גזילא דגזל. או ית עושקא דעשק. או ית

פקדונא

חלק הדקדוק: ז*) בתשומת יד. כתב רד"ק המם בסגול שלא כמנהג בפתח כי משקלו תמונה ובנסמך תמונת כל. ובהללי בפתח:

פקדונא. דאתפקדלותיה. או ית אבידתא
דאשכח: פאדא הו אכ׳טא ואת׳ם. פירד׳
אלג׳צב אלד׳י ג׳צבה. או אלג׳שם אלד׳י ג׳שמה.
או אלודיעה. אלד׳י אודעת ענדה. או אלצ׳אלה
אלד׳י וג׳דהא: או מכל אשר־ישבע עליו
לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסף
עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו:
או. מכולא. דישתבע עלוהי לשקרא.
וישלם יתיה ברישיה. וחמשוהי יוסיף עלוהי
לדהוא דיליה. יתנניה ביומא דחובתיה:
או מא סוי ד׳לך. ממא סביל אן יחלף
עליה באטלא. פלירדה בראסה ויזיד עליה
אכ׳מאסה. ויעטי אלד׳י הו לה. פי יום
אעתראפה בד׳נבה(לט): ואת־אשמו יביא
ליהוה איל תמים מן־הצאן בערכך לאשם
אל־הכהן: וית אשמיה ייתי לקדם יי׳.
דכר שלים מן ענא. בפרסניה לאשמא
לות כהנא: פליאת בקרבאנה ללה. כבש
צחיח מן אלג׳נם. בקימתה לאלקרבאן אלי
אלאמאם: וכפר עליו הכהן לפני יהוה
ונסלח לו על־אחת מכל אשר־יעשה
לאשמה בה: ויכפר עלוהי כהנא. קדם
יי׳ וישתביק ליה. על חדא. מכל דיעביד
למחב בה: ויסתג׳פר ענה אלאמאם. בין
ידי אללה ויג׳פר לה. עלי׳ איית כלה. מן
ג׳מיע מא יעמל פיאת׳ם בהא: קי״א פסו׳

סי׳ רעוא״ל. ומפטיר עם זו יצרתי לי בישעי׳ מ״ג.
ג״ה למנחת שבת זב׳ וה׳ פ פ פ

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: ת׳ם כלם אללה מוסי׳
תכלימא: צו את־אהרן ואת־בניו לאמר
זאת תורת העלה הוא העלה על־מוקדה*
על־המזבח כל־הלילה עד־הבקר ואש
המזבח תוקד בו: פקיד ית אהרן וית
בנוהי למימר. דא אוריתא דעלתא. היא
עלתא. דמתוקדא על מדבחא כל ליליא
עד צפרא. ואישתא דמדבחא תהי יקדא
ביה: מר הרון ובניה קאילא. הד׳ה
שריעה׳ אלצעידה. הי אלצעידה. תוצ׳ע

*) מם זעירא.

עלי׳ וקיד עלי׳ אלמד׳בח טול אלליל אלי
אלג׳דאה. ונאר אלמד׳בח תתוקד עליה:
ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש
על־בשרו והרים את־הדשן אשר תאכל
האש את־העלה על־המזבח ושמו אצל
המזבח: וילבש כהנא לבושין דבוץ.
ומכנסין דבוץ ילבש על בסריה. ויפריש
ית דשנא. דתיכול אישתא. ית עלתא
על מדבחא. וישויניה. בסטר מדבחא:
וילבס אלאמאם קמיץ (כ) מן עשר. וסראויל
מן עשר ילבס עלי׳ בדנה. ויורפע אלרמאד.
אלתי תאכל נאר אלצעידה עלי׳ אלמד׳בח.
ויג׳עלה לזק אלמד׳בח: ופשט את־בגדיו
ולבש בגדים אחרים והוציא את־הדשן
אל־מחוץ למחנה אל־מקום טהור: וישלח
ית לבושוהי. וילבש לבושין אחרנין. ויפיק
ית דשנא למברא למשריתא. לאתר דכי:
ת׳ם יסלך׳ תיאבה. וילבס תיאב אכ׳ר.
ויכ׳רג אלרמאד אלי כ׳ארג אלעסכר. אלי
מוצ׳ע טאהר: והאש על־המזבח תוקד־
בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים
בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר
עליה חלבי השלמים: ואישתא על
מדבחא תהי יקדא ביה לא תטפי. ויבער
עלה כהנא. אעין בצפר בצפר. ויסדר עלה
עלתא. ויסיק עלה תרבי נכסת קודשיא:
ואלנאר עלי׳ אלמד׳בח תתקד פיה לא תטפא.
ויש׳על עליהא אלאמאם. חטבא פי כל ג׳דאה
וינצ׳ד עליהא אלצעידה. ויקתר עלהא
שחם ד׳בח אלסלאמה: אש תמיד תוקד
על־המזבח לא תכבה: אישתא. תדירא.
תהי יקדא על מדבחא לא תטפי: כד׳אך
אלנאר דאימא. תתקד עלי׳ אלמד׳בח לא
תטפא: ס וזאת תורת ב*
המנחה הקרב אתה בני־אהרן לפני יהוה
אל־פני המזבח: ודא אוריתא דמנחתא.
דיקרבון יתה בני אהרן קדם יי׳. לקדם
מדבחא: והד׳ה שריעה׳ אלהדייה. אן
יקדמהא בני הרון בין ידי אללה. בין ידי

אלמדבח

אמדבח: והרים ממנו בקמצו מסלת
המנחה ומשמנה ואת כל-הלבנה אשר
על-המנחה והקטיר המזבח ריח ניחח
אזכרתה ליהוה: ויפריש מנה בקמציה.
מסלתא דמנחתא וממשחה. וית כל
כל לבונתא. דעל מנחתא. ויסיק
למדבחא. לאתקבלא ברעוא. אדכרתה
קדם יי: וירפע מנהא בקבצתה. מן
סמדהא ודהנהא. וגמיע אלבאן אלדי
עליהא. ויקתר פיחהא עלי אמדבח.
קבול מרצי ללה: והנותרת ממנה יאכלו
אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש
בחצר אהל-מועד יאכלוה: ודישתאר
מנה. ייכלון אהרן ובנוהי. פטיר תתאכיל
באתר קדיש. בדרת משכן זמנא ייכלונה:
ואלפאצל מנהא. יאכלוה הרון ובניה.
פטירא תוכל פי מוצע מקדס. פי צחן
כבא אלמחצר יאכלוהא: לא תאפה חמץ
חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים
הוא כחטאת וכאשם: לא תתאפי חמיע.
חולקהון. יהבית יתה מקרבני. קדש
קודשין היא. כחטתא וכאשמא: לא תכבז
כמירא. געלתהא קסמהם מן קראביני.
ד* מן כואץ אלאקדאס הי. כאלדכוה וקרבאן
אלאתם: כל-זכר בבני אהרן יאכלנה חק-
עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר-
יגע בהם יקדש: כל דכורא. בבני אהרן
ייכלנה. קים עלם לדריכון. מקורבניא
דיי. כל. דיקרב בהון יתקדש: כל דכר
מן בני הרון יאכלהא. רסם אלדהר
לאגיאלכם. מן קראבין אללה. כל מן
לאמסהא תקדס: פ
ג* וידבר יהוה אל-משה לאמר: ומליל יי
עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: זה קרבן אהרן ובניו אשר-
יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשירת
האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בבקר
ומחציתה בערב: דין. קורבנא דאהרן
ובנוהי דיקרבון קדם יי. ביומא דירבון
יתיה. חד מן עסרא בתלת סאין סלתא.
מנחתא תדירא. פלגותה בצפרא.
ופלגותה ברמשא: הדא קרבאן הרון
ובניה אלדי יקרבה ללה. פי יום מסח ג).
עשר אויבה סמד. הדייה דאימן. נצפהא
באלגדאה. ונצפהא באלעשא: על-מחבת
בשמן תעשה מרבכת תביאנה תפיני
מנחת פתים תקריב ריח-ניחח ליהוה:
על מסריתא. במשח. תתעביד רביכא
תיתינה. תופיני מנחת בצוען. תקריב
לאתקבלא ברעוא קדם יי: עלי טאבק
בדהן תעמל. סתותיה ד) תאתי בהא
רפכה ה) תכון. תקרבהא מקבולא מרצייא
ללה: והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה
אתה חק-עולם ליהוה כליל תקטר:
וכהנא דיתרבא תחותוהי. מבנוהי יעביד
יתה. קים עלם. קדם יי גמיר תתסק:
וכדאך אלאמאם אלמסתכלף בעדה. מן
בניה יצנעהא. רסם אלדהר. ללה גמלה
תקתר: וכל-מנחת כהן כליל תהיה לא
תאכל: וכל מנחתא דכהנא. גמיר תהי
לא תתאכיל: וסאיר הדאיא אלאמאם.
תקתר גמלה ולא תוכל: פ
וידבר יהוה אל-משה לאמר: ומליל יי
עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר
זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט
העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש
קדשים הוא: מליל עם אהרן ועם בנוהי
למימר. דא אוריתא דחטתא. באתרא.
דתתנכיס עלתא. תתנכיס חטתא קדם
יי. קודש קודשין היא: מר הרון ובניה
קאילא. הדה שריעה אלדכוה. פי מוצע
תדבח אלצעידה. תדבח אלדכוה בין ידי
אללה. מן כואץ אלאקדאס: הכהן המחטא
אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר
אהל מועד: כהנא. דמכפר בדמה ייכלנה.
באתר קדיש תתאכיל. בדרת משכן
זמנא: אלאמאם אלמדכי ו) בהא יאכלהא.

וּפִי מוֹצֵע מֻקַדַּס תוּכַל. פִי צַחְן כַּבַּא
אלמחצר: כֹּל אֲשֶׁר־יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ
וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ
תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ: כֹּל דְּיִקְרַב בִּבְשַׂרַהּ
יִתְקַדַּשׁ. וּדְיִדֵּי מִדְּמַהּ עַל לְבוּשָׁא. דְּיִדֵּי
עֲלַהּ. תְּחַוַּר בַּאֲתַר קַדִּישׁ: כל מן דנא
בלחמהא תקדס. ואן אנתצח מן דמהא.
אלדי ינצח מנה ז) עלי' תוב. פליגסל פי
מוצע מקדס: וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל־
בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשָּׁלָה וּמֹרַק
וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם: וּמָן דַּחֲסַף. דְּתִתְבַּשַּׁל בֵּיהּ
יִתְּבַר. וְאִם בְּמָנָא דִּנְחָשָׁא תִּתְבַּשַּׁל.
וְיִתְמְרֵיק וְיִשְׁתְּטֵיף בְּמַיָּא: ואנא אלכזף.
אלדי תטבך פיה יכסר. ואן טבכת פי אנא
נחאס. פלידלך ח) ויגסל באלמא: כָּל־זָכָר
בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:
כָּל דְּכוּרָא בְּכַהֲנַיָּא יֵיכוֹל יָתַהּ. קֹדֶשׁ
קוּדְשִׁין הִיא: וכל דכר מן אלאימה יאכלהא.
אד הי מן כואץ אלאקדאס: וְכָל־חַטָּאת
אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר
בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: וְכָל
חַטָּתָא. דְּיִתָּעַל מִדְּמַהּ. לְמַשְׁכַּן זִמְנָא.
לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא לָא תִתְאֲכִיל. בְּנוּרָא
תִתּוֹקַד: וכל דכוה. ידכל מן דמהא. אלי
כבא אלמחצר. ליסתגפר פי אלקדס פלא
תוכל. בל תחרק באלנאר: פ
וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא:
וְדָא אוֹרָיְתָא דַּאֲשָׁמָא. קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא:
והדה שריעה' קרבאן אלאתם. הו איצא מן
כואץ אלאקדאס: בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ
אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ
יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: בְּאַתְרָא. דְּיִכְּסוּן
יָת עֲלָתָא. יִכְּסוּן יָת אֲשָׁמָא. וְיָת דְּמֵיהּ.
יִזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: פי מוצע
תדבח אלצעידה. ידבח קרבאן אלאתם. ודמה
ירש עלי' אלמדבח מסתדירא: וְאֶת כָּל־
חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֵת הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב
הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב: וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יְקָרֵיב
מִנֵּיהּ. יָת אַלְיְתָא. וְיָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת

גַיַא: וגמיע שחמה ירפע מנה. אליה ואלתרב
אלמגטי אלגוף: וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב
אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־
הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה:
וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן. וְיָת תַּרְבָּא דַּעֲלֵיהוֹן.
דְּעַל גִּסְסַיָּא. וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָא. עַל
כּוּלְיָתָא יַעְדִּינַהּ: ואלכלותין. ואלשחם אלדי
עליהמא. אלדי עלי' אלחשא. וזאידה' אלכבד.
מע אלכלי' ינזעהא: וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא: וְיַסֵּיק
יָתְהוֹן כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא. קוּרְבָּנָא קֳדָם יי.
אֲשָׁמָא הוּא: ויקתרהא אלאמאם עלי'
אלמדבח. קרבאנא ללה. כדאך מא יציר
קרבאן אלאתם: כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ
בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא:
כָּל דְּכוּרָא בְּכַהֲנַיָּא יֵיכְלִנֵּיהּ. בַּאֲתַר קַדִּישׁ
יִתְאֲכִיל. קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא: כל דכר מן
אלאימה יאכלה. פי מוצע מקדס יוכל. לאנה
מן כואץ אלאקדאס: כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם
תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ לוֹ
יִהְיֶה: כְּחַטָּתָא כֵּן אֲשָׁמָא. אוֹרָיְתָא חֲדָא
לְהוֹן. כַּהֲנָא. דִּיכַפַּר בֵּיהּ דִּילֵיהּ יְהֵי: קרבאן
אלאתם כאלכטוה. שריעה ואחדה להמא.
אלאמאם. אלדי יכפר בה לה יכון: וְהַכֹּהֵן
הַמַּקְרִיב אֶת־עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר
הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: וְכַהֲנָא. דִּמְקָרֵיב
יָת עֲלַת גְּבַר. מְשַׁךְ עֲלָתָא דִּיקָרֵיב. לְכַהֲנָא *ה
דִּילֵיהּ יְהֵי: ולאמאם. אלמקרב צעידה ען
אמר. גלד אלצעידה אלדי יקרבה יכון לה:
וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־נַעֲשָׂה
בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל־מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב
אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה: וְכָל מִנְחָתָא. דְּתִתְאֲפֵי
בְּתַנּוּרָא. וְכָל דְּתִתְעֲבֵיד בְּרְדִתָא וְעַל
מַסְרֵיתָא. לְכַהֲנָא. דִּמְקָרֵיב יָתַהּ דִּילֵיהּ
תְּהֵי: וכל הדייה. ממא יכבז פי אלתנור.
או יעמל פי טנגיר או עלי' טאבק.
ללאמאם אלמקרבהא לה תכון: וְכָל־מִנְחָה
בְלוּלָה־בַשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה ב לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן
תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: וְכָל מִנְחָתָא דְּפִילָא

במשח

חלק הדקדוק. א] לא תאפה חמץ. כתב הר"ר יעקב בן אלעזר כי בספר הללי אשר בטוליטולא מצאה צירי וכתב רד"ק ולא מצאנוהו אנחנו כן בספרים המדוייקים. (הריב"ש) : ב] וחרבה. קמץ תחת הבית. (שם)

בְּמִשַׁח וּדְלָא פִילָא. לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן. תְּהֵי
גְּבַר כַּאֲחוּהִי: וכל הדייה מלתותה בדהן
או גאפה. לגמיע בני הרון. ואחד כאכר:

פ

ו* וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב
לַיהוָה: וְדָא אוֹרָיְתָא דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא.
דִּיקָרֵיב קֳדָם יי׳: והדה שריעה׳ דבח
אלסלאמה. אלדי יקרבה ללה: אִם עַל־
תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב | עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה
חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת
מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת
בַּשָּׁמֶן: אִם עַל תּוֹדְתָא יְקָרְבִנֵּיהּ. וִיקָרֵיב
עַל נִכְסַת תּוֹדְתָא. גְּרִיצָן פַּטִּירָן דְּפִילָן
בִּמְשַׁח. וְאַסְפּוֹגִין פַּטִּירִין דִּמְשִׁיחִין בִּמְשַׁח.
וְסוֹלֶת רְבִיכָא. גְּרִיצָן דְּפִילָן בִּמְשַׁח: אן
קרבה עלי שכר. פיקרב מעה. גראדקא
פטירא מלתותה בדהן. ורקאק פטיר
ממסוחה בדהן. וסמד רפך. גראדק
מלתותה בדהן: עַל־חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ
יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל־זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: עַל
גְּרִיצָן דִּלְחֵים חֲמִיעַ. יְקָרֵיב קוּרְבָּנֵיהּ. עַל
נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשׁוֹהִי: מע גראדק כבז
כמיר. יקרב קרבאנה. מע דבח שכר
סלאמתה: וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־
קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם
הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: וִיקָרֵיב מִנֵּיהּ חַד מִכָּל
קוּרְבָּנָא. אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יי׳. לְכַהֲנָא.
דְּיִזְרוֹק. יָת דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּילֵיהּ יְהֵי:
פליקרב מן דאלך רגיפא ואחדא[ט] מן כל
קרבאן. רפיעה ללה. לאמאם. אלדי
ינצח מן דם דבח אלסלאמה[י] לה יכון:
וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ
יֵאָכֵל לֹא־יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר: וּבְשַׂר.
נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשׁוֹהִי. בְּיוֹם קוּרְבָּנֵיהּ
יִתְאֲכֵיל. לָא יַצְנַע מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא: ולחם
דבח שכר אלסלאמה. פי יום קרבאנה
יוכל. לא יבקי מנה שי אלגדאה: וְאִם־
נֶדֶר | אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ
אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ

יֵאָכֵל: וְאִם נִדְרָא אוֹ נְדַבְתָּא. נִכְסַת
קוּרְבָּנֵיהּ. בְּיוֹמָא. דִּיקָרֵיב יָת נִכְסְתֵיהּ
יִתְאֲכֵיל. וּבְיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי. וּדְיִשְׁתְּאַר
מִנֵּיהּ יִתְאֲכֵיל: ואן כאן דבח קרבאנה.
נדרא או תברעא. פליוכל פי יום תקריבה
לה. ומן גד. ומא פצל מנה יוכל: וְהַנּוֹתָר
מִבְּשַׂר הַזָּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף:
וּדְיִשְׁתְּאַר מִבְּשַׂר נִכְסְתָא. בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה.
בְּנוּרָא יִתּוֹקַד: ואלפאצל מן לחם אלדבח.
פי אליום אלתאלת[יא]. יחרק באלנאר: וְאִם הֵאָכֹל
יֵאָכֵל מִבְּשַׂר־זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל
יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא:
וְאִם אִתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵיל. מִבְּשַׂר נִכְסַת
קוּדְשׁוֹהִי. בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה לָא יְהֵי לְרַעֲוָא.
דִּמְקָרֵיב יָתֵיהּ. לָא יִתְחֲשֵׁיב. לֵיהּ מְרַחַק
יְהֵי. וֶאֱנָשׁ. דְּיֵיכוֹל מִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּיל:
ואן אכל אכלא. מן לחם דבח אלסלאמה.
פי אליום אלתאלת פלא ירתצא. ואלמקרב
לה. לא יחסב לה בל יכון כאלבאס[יב]. ואי
אנסאן. אכל מנה פקד חמל וזרה: וְהַבָּשָׂר
אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף
וְהַבָּשָׂר כָּל־טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: וּבְשַׂר
קוּדְשָׁא. דְּיִקְרַב בְּכָל מְסָאַב לָא יִתְאֲכֵיל.
בְּנוּרָא יִתּוֹקַד. וּבְשַׂר קוּדְשָׁא. כָּל דִּדְכֵי
לְקוּדְשָׁא יֵיכוֹל בְּשַׂר קוּדְשָׁא: ולחם
אלאקדאס. אן דנא בשי מן אלאנגאסאת פלא
יוכל. בל יחרק באלנאר. ואלטאהר מנה.
פלא יאכלה אלא טאהר[יג]: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־
תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה
וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
מֵעַמֶּיהָ: וֶאֱנָשׁ דְּיֵיכוֹל בִּשְׂרָא. מִנִּכְסַת
קוּדְשַׁיָּא דִּקְדָם יי׳. וְסוֹאֲבְתֵיהּ עֲלוֹהִי.
וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ: ואי אנסאן
אכל לחמא. מן דבח אלסלאמה אלדי ללה.
ונגאסתה עליה. פינקטע דאך אלאנסאן מן
קומה: וְנֶפֶשׁ כִּי־תִגַּע בְּכָל־טָמֵא בְּטֻמְאַת
אָדָם אוֹ | בִּבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל־שֶׁקֶץ
טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר־זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר

ליהוה

ליהוה ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: ואנש ארי יקרב בכל מסאב. בסאבת אנשא או בבעירא מסאבא. או בכל שקץ מסאב. וייכול. מבשר נכסת קודשיא דקדם יי'. וישתיצי. אנשא ההוא מעמיה: ואי אנסאן לאמס שייא מן ﭏנגאסאת. בנגאסה' אנסאן או בבהימה נגסה או בשי מן ﭏרביב ﭏנגס. ואכל מן לחם דבח ﭏסלאמה ﭏדי ללה. פינקטע דﭏך ﭏאנסאן מן קומה: פ

*וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי' עם משה למימר: תם כלם ﭏלה מוסי' תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר כל־חלב שור וכשב ועז לא תאכלו: מליל. עם בני ישראל למימר. כל תרב תור ואמר. ועז לא תיכלון: מר בני אסראיל קאילא. כל שחם בקר וצאן. ומאעז לא תאכלו: וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל־מלאכה ואכל לא תאכלהו: ותרב נבילא ותרב תבירא. יתעביד לכל עבידא. ומיכל לא תיכלוניה: ושחם אנבילה וﭏסקימה (יד). אסתעמלוה פי כל צנעה. ואכל לא תאכלוה: כי כל־אכל חלב מן־הבהמה אשר יקריב ממנה אשה ליהוה ונכרתה הנפש האכלת מעמיה: ארי כל דייכול תרבא. מן בעירא. דיקרבון מנה. קורבנא קדם יי'. וישתיצי. אנשא דייכול מעמיה: פאן כל מן יאכל שחמא. מן ﭏבהאים. ﭏדי יקרב מנהא. קרבאן ללה. פינקטע דﭏך ﭏאנסאן מן בין קומה: וכל־דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה: וכל דמא לא תיכלון. בכל מותבניכון. דעופא ודבעירא: וכל דם לא תאכלו. פי גמיע מסאכנכם. מן ﭏטאיר וﭏבהאים: כל־נפש אשר־תאכל כל־דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: כל אנש דייכול כל דם. וישתיצי. אנשא ההוא מעמיה: אי אנסאן אכל שייא מן ﭏדם. ינקטע דﭏך ﭏאנסאן מן קומה:

*וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי' עם משה למימר: תם כלם ﭏלה מוסי' תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר המקריב את־זבח שלמיו ליהוה יביא את־קרבנו ליהוה מזבח שלמיו: מליל. עם בני ישראל למימר. דמקריב. ית נכסת קודשוהי קדם יי'. ייתי ית קורבניה. לקדם יי' מנכסת קודשוהי: כאטב בני אסראיל וקל להם. ﭏמקרב דבח ﭏסלאמה ללה. הו ﭏדי יאתי בקרבאנה ללה מן דבח סלאמתה: ידיו תביאינה את אשי יהוה את־החלב על־החזה יביאנו את החזה להניף אתו תנופה לפני יהוה: ידוהי ייתין. ית קורבניא דיי'. ית תרבא על חדיא ייתיניה. ית חדיא. לארמא יתיה. ארמא קדם יי': ידאה תחמל קראבין ﭏלה. ﭏשחם מע ﭏקץ יאתי מעה. פיחרכה תחריכא בין ידי ﭏלה: והקטיר הכהן את־החלב המזבחה והיה החזה לאהרן ולבניו: ויסיק כהנא. ית תרבא למדבחא. ויהי חדיא. לאהרן ולבנוהי: ויקתר ﭏאמאם. ﭏשחם עלי ﭏמדבח. ויציר ﭏקץ. להרון ובניה: ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן מזבחי שלמיכם: וית שוקא דימינא. תתנון אפרשותא לכהנא. מנכסת קודשיכון: וﭏסאק ﭏאימן. אעטוה רפיעה לﭏאמאם. מן דבאיח סלאמתכם: המקריב את־דם השלמים ואת־החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה: דמקריב. ית דם נכסת קודשיא. וית תרבא מבני אהרן. דיליה תהי. שוקא דימינא לחולק: ﭏמקרב דם ﭏסלאמה. וﭏשחם מן בני הרון. לה יכון. סאק ﭏאימן נציבא: כי את־חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני־ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אתם לאהרן הכהן ולבניו לחק־עולם מאת בני ישראל: ארי ית חדיא דארמותא. וית שוקא דאפרשותא. נסיבית מן בני ישראל.

מנכסת

*) עיין תשו' הרי"ץ ח"א סי' כ"ר שכ' דפרשה זו פתוחה ווידבר דהמקריב (סתומה) אינה פרשה עש"ב :

*) אין כאן פרשה.

מנכסת קודשיהון. ויהבית יתהון. לאהרן כהנא ולבנוהי לקים עלם. מן בני ישראל: לאן קץ ﭏתחריך וסאק ארפיעה. אכדתהא מן בני אסראיל. מן דבאיח סלאמתהם. ואעטיתהא להרון ﭏאמאם ובניה. רסם ﭏדהר מן בני אסראיל: זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי יהוה ביום הקריב אתם לכהן ליהוה: דא רבות אהרן ורבות בנוהי. מקורבניא דיי׳. ביומא דיקריב יתהון. לשמשא קדם יי׳: הדה חצה׳ הרון ובניה. מן קראבין ﭏלה. פי יום קדמו. ליאמו ללה ט״ו): אשר צוה יהוה לתת להם ביום משחו אתם מאת בני ישראל חקת עולם לדרתם: דפקיד יי׳ למתן להון. ביומא דרבי יתהון. מן בני ישראל. קים עלם לדריהון: ﭏדי אמר ﭏלה בהא אן יעטוהא. פי יום מסחהם. מן בני אסר׳. רסם ﭏדהר לאגיאלהם: זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים: דא אוריתא. לעלתא למנחתא. ולחטתא ולאשמא. ולקורבניא. ולנכסת קודשיא: הדה ﭏשריעה. לﭏצעידה וﭏהדייה. ולﭏדכוה ולקרבאן ﭏאתם. ולﭏכמﭏ. ולדבח ﭏסלאמה: אשר צוה יהוה את־משה בהר סיני ביום צותו את־בני ישראל להקריב את־קרבניהם ליהוה במדבר סיני: דפקיד יי׳. ית משה בטורא דסיני. ביום פקדותיה ית בני ישראל. לקרבא ית קורבנהון. קדם יי׳ במדברא דסיני: ﭏתי אמר ﭏלה בהא מוסי׳ פי גבל סיני. פי וקת אמר בני אסראיל. אן יקרבו קראבינהם. ללה פי ברייה׳ סיני: פ

ז וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם ﭏלה מוסי׳ תכלימא: קח את־אהרן ואת־בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות: קריב ית אהרן וית בנוהי עמיה. וית לבושיא. וית משחא דרבותא. וית תורא דחטתא. וית תרין דכרין. וית סלא דפטיריא: קדם הרון ובניה מעה. וﭏתיאב ודהן ﭏמסוחייה. ורת ﭏדכוה. וﭏכבשין וסל ﭏפטיר: ואת כל־העדה הקהל אל־פתח אהל מועד: וית כל כנשתא כנוש. לתרע משכן זמנא: וגווק ﭏגמע. ﭏי׳ באב כבא ﭏמחצר: ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל־פתח אהל מועד: ועבד משה. כמא דפקיד יי׳ יתיה. ואתכנישת כנשתא. לתרע משכן זמנא: פעמל מוסי׳. כמא אמרה ﭏלה. פתגווק ﭏגמע. ﭏי׳ באב כבא ﭏמחצר: ויאמר משה אל־העדה זה הדבר אשר־צוה יהוה לעשות: ואמר משה לכנשתא. דין פתגמא. דפקיד יי׳ למעבד: פקאל מוסי׳ להם. הדא ﭏאמר. ﭏדי אמר ﭏלה אן תעמלו: ויקרב משה את־אהרן ואת־בניו וירחץ אתם במים: וקריב משה. ית אהרן וית בנוהי. ואסחי יתהון במיא: פקדם מוסי׳ הרון ובניה. וגסלהם בﭏמא: ויתן עליו את־הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את־המעיל ויתן עליו את־האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו ג בו: ויהב עלוהי ית כתונא. וזריז יתיה בהמינא. ואלביש יתיה ית מעילא. ויהב עלוהי ית איפודא. וזריז יתיה. בהמין איפודא. ואתקין ליה ביה: וגעל עליה ﭏתוניה. וקלדה באזנאר. וﭏבסה ﭏממטר. וגעל עליה ﭏצדרה. ושדדה בהמיאנהא. וצדרה בהא ט״ו): *וישם עליו את־החשן ויתן אל־החשן את־האורים ואת־התמים: ושוי עלוהי ית חושנא. ויהב בחושנא. ית אוריא וית תומיא: וצייר עליה ﭏבדנה. וגעל פיהא. ﭏאנואר וﭏצחאיח: וישם את־המצנפת על־ראשו וישם על־המצנפת אל־מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את־משה: ושוי ית מצנפתא על רישיה. ושוי על מצנפתא

חלק הדקדוק. ג] ויאפד לו בו. הפ״א דגושה בכל התיגאן וכן צריך להיות כפי הדקדוק. ויש הרבה במקרא דומות לה. נאדרי בכח. אדר בקרש. אם יארימו כתולע. יגדיל תורה ויאדיר. ויעין בספר יסוד הניקוד:

לקביל אפודיה. ית ציצא דדהבא כלילא
דקודשא. כמא דפקיד יי׳ ית משה: וציר
אלעמאמה עלי׳ ראסה. וגעל דונהא (י) ממא
ילי׳ וגהה. עצאבה׳ אדהב תאג אלקדס.
כמא אמר אלה מוסי׳: ויקח משה את־
שמן המשחה וימשח את־המשכן ואת־
כל־אשר־בו ויקדש אתם: ונסיב משה
ית משחא דרבותא. ורבי ית משכנא וית
כל דביה. וקדיש יתהון: פאכד מוסי׳
דהן אלמסוחיה. ומסח מנה אלמסכן וגמיע
מא פיה. וקדסהם: ויז ממנו על־המזבח
שבע פעמים וימשח את־המזבח ואת־
כל־כליו ואת־הכיר ואת־כנו לקדשם:
ואדי מניה. על מדבחא שבע זמנין. ורבי
ית מדבחא וית כל מנוהי. וית כיורא.
וית בסיסיה לקדשותהון: ונצח מנה.
עלי׳ אלמדבח סבע מראר. ומסח אלמדבח
וגמיע מא פיה. ואלחוץ ומקעדה וקדסהם:
ויצק משמן המשחה על ראש אהרן
וימשח אתו לקדשו: ואריק ממשחא
דרבותא. על ריש אהרן. ורבי יתיה
לקדשותיה: וצב מן דהן אלמסוחיה. עלי׳
ראס הרון. ומסחה וקדסה: ויקרב משה
את־בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם
אבנט ויחבש להם מגבעות כאשר צוה
יהוה את־משה: וקריב משה ית בני
אהרן. ואלבישנון כתונין וזריז יתהון
המינין. ואתקין להון קובעין. כמא דפקיד
יי׳ ית משה: וקרב מוסי׳ בני הרון.
ואלבסהם תואניא וקלדהם בזנאניר.
וצמדהם בקלאנס. כמא אמר אלה מוסי׳:
ויגש את פר החטאת ויסמך אהרן ובניו
את־ידיהם על־ראש פר החטאת: וקריב.
ית תורא דחטתא. וסמך אהרן ובנוהי ית
ידיהון. על ריש תורא דחטתא: תם קרב
רת אלכוה. ואסנד הרון ובניה. אידיהם
עלי׳ ראסה: וישחט ויקח משה את־הדם
ויתן על־קרנות המזבח סביב באצבעו
ויחטא את־המזבח ואת־הדם יצק אל־
יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו: ונכס.
ונסיב משה ית דמא. ויהב. על קרנת
מדבחא סחור סחור באצבעיה. ודכי ית
מדבחא. וית דמא. אריק ליסודא
דמדבחא. וקדשיה לכפרא עלוהי: פדבחה
מוסי׳. ואכד מן דמה וגעל. עלי׳ ארכאן
אלמדבח מסתדירא באצבעה. ודכאה.
ובאקי אלדם. צבה ענד אסאסה. וקדסה
ואסתגפר ענה: ויקח את־כל־החלב אשר
על־הקרב ואת יתרת הכבד ואת־שתי
הכלית ואת־חלבהן ויקטר משה המזבחה:
ונסיב. ית כל תרבא דעל גוא. וית חצר
כבדא. וית תרתין כולין וית תרבהון.
ואסיק משה למדבחא: ואכד גמיע אלתרב
אלדי עלי׳ אלגוף. וזיאדה׳ אלכבד. ואלכלותין
ושחמהמא. וקתרה עלי׳ אלמדבח: ואת־
הפר ואת־ערו ואת־בשרו ואת־פרשו
שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה
יהוה את־משה: וית תורא וית משכיה וית
בשריה וית אוכליה. אוקיד בנורא. מברא
למשריתא. כמא דפקיד יי׳ ית משה:
ואלת מע גלדה ולחמה מע פרתה.
אחרקה באלנאר. כארג אלעסכר. כמא אמר
אלה מוסי׳: ויקרב את איל העלה ויסמכו
אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש האיל:
וקריב. ית דכרא דעלתא. וסמכו. אהרן
ובנוהי. ית ידיהון על ריש דכרא: תם
קדם כבש אלצעידה. פאסנד הרון ובניה.
אידיהם עלי׳ ראסה: וישחט ויזרק משה
את־הדם על־המזבח סביב: ונכס. וזרק
משה ית דמא. על מדבחא סחור סחור:
פדבחה. ונצח מוסי׳ אלדם. עלי׳ אלמדבח
מסתדירא: ואת־האיל נתח לנתחיו ויקטר
משה את־הראש ואת־הנתחים ואת־
הפדר: וית דכרא. פליג לאברוהי. ואסיק
משה ית רישא. וית אבריא וית תרבא:
ועצא מוסי׳ אלכבש אעצאא. וקתר אלראס.
ואלאעצא ואלקצבה: ואת־הקרב ואת־
הכרעים רחץ במים ויקטר משה את־כל־

האיל

האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחח אשה
הוא ליהוה כאשר צוה יהוה את משה:
וית גוא וית כרעיא חליל במיא. ואסיק
משה ית כל דכרא למדבחא. עלתא הוא
לאתקבלא ברעוא קורבנא הוא קדם יי׳.
כמא דפקיד יי׳ ית משה: וﭏבטן
ואאכארע גסלהא בﭏמא. וקתר מוסי׳
גמיע ﭏכבש עלי ﭏמדבח. הו צעידה
מקבול מרצי. קרבאן ללה. כמא אמר
ﭏלה מוסי׳: ויקרב את האיל השני איל
המלאים ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם
על ראש האיל: וקריב ית דכרא תנינא.
דכר קורבניא. וסמכו. אהרן ובנוהי. ית
ידיהון על ריש דכרא: תם קדם ﭏכבש
ﭏתאני. כבש ﭏכמﭏ. ואסנד הרון ובניה.
אידיהם עלי ראסה: וישחט | ויקח משה
מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל
בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית:
ונכס ונסיב משה מדמיה. ויהב. על רום
אודנא דאהרן דימינא. ועל אליון ידיה
דימינא. ועל אליון רגליה דימינא:
פדבחה מוסי׳. ואכד מן דמה וגעל. עלי
שחמה׳ אדן הרון ﭏימני. ועלי׳ אבהאם
ידה ﭏימני׳. ועלי׳ אבהאם רגלה ﭏימני׳:
ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם
על תנוך אזנם הימנית ועל בהן ידם
הימנית ועל בהן רגלם הימנית ויזרק
משה את הדם על המזבח סביב: וקריב
ית בני אהרן. ויהב משה מן דמא על רום
אודנהון דימינא. ועל אליון ידהון דימינא.
ועל אליון רגלהון דימינא. וזרק משה ית
דמא. על מדבחא סחור סחור: תם קדם
בני הרון. וגעל מן ﭏדם עלי שחמאת
אדאנהם ﭏאימן. ועלי׳ אבהאם אידיהם
ﭏאימן. ועלי׳ אבהאם ארגלהם ﭏאימן.
ורש ﭏדם. עלי ﭏמדבח מסתדירא: ויקח
את החלב ואת האליה ואת כל החלב
אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת
שתי הכלית ואת חלבהן ואת שוק הימין:

ונסיב ית תרבא וית אליתא. וית כל
תרבא דעל גוא. וית חצר כבדא. וית
תרתין כולין וית תרבהון. וית שוקא
דימינא: ואכד ﭏתרב וﭏﭏיה. וגמיע ﭏשחם
ﭏדי עלי ﭏגוף. וזיאדה׳ ﭏכבד. וﭏכלותין
ושחמהמא. וﭏסאק ﭏאימן: ומסל המצות
אשר | לפני יהוה לקח חלת מצה אחת
וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד וישם
על החלבים ועל שוק הימין: ומסלא
דפטיריא. דקדם יי׳. נסיב. גריצתא
פטירתא חדא וגריצתא דלחים משח
חדא ואספוג חד. ושוי על תרביא. ועל
שוקא דימינא: ומן סל ﭏפטיר. ﭏדי בין
ידי ﭏלה. אכד גרדקה פטיר וגרדקה כבז
מדהון. ורקאקה ואחדה. וציר דﭏך עלי
ﭏשחום. וﭏסאק ﭏיאמן: ויתן את הכל
על כפי אהרן ועל כפי בניו וינף אתם
תנופה לפני יהוה: ויהב ית כולא. על ידי
אהרן. ועל ידי בנוהי. וארים יתהון. ארמא
קדם יי׳: וגעל ﭏכל. עלי ידי הרון. ועלי׳
ידי בניה. וחרכהא תחריכא בין ידי ﭏלה:
ויקח משה אתם מעל כפיהם ויקטר
המזבחה על העלה מלאים הם לריח
ניחח אשה הוא ליהוה: ונסיב משה יתהון
מעל ידהון (וי״ג ידיהון). ואסיק למדבחא
על עלתא. קורבניא אנון לאתקבלא
ברעוא. קורבנא הוא קדם יי׳: תם אכדהא
מוסי׳ מן פוק ידיהם. וקתרהא עלי
ﭏמדבח מע ﭏצעידה. לאנהא קרבאן
כמﭏ ללה. מקבול מרצי: ויקח משה את
החזה וינפהו תנופה לפני יהוה מאיל
המלאים למשה היה למנה כאשר צוה
יהוה את משה: ונסיב משה ית חדיא.
וארימיה ארמא קדם יי׳. מדכר קורבניא.
למשה הוה לחולק. כמא דפקיד יי׳ ית
משה: תם אכד מוסי׳ ﭏקץ. וחרכה
תחריכא בין ידי ﭏלה. וכאן למוסי׳ נציבא.
מן כבש ﭏכמﭏ. כמא אמרה ﭏלה: ויקח
משה משמן המשחה ומן הדם אשר על

חלק הדקדוק, ד) לריח ניחח. תיבת ניחח בפשטא אחת בכל ס״ס והיא מלרע:

המזבח ויז על־אהרן על־בגדיו ועל־בניו
ועל־בגדי בניו אתו ויקדש את־אהרן את־
בגדיו ואת־בניו ואת־בגדי בניו אתו:
ונסיב משה ממשחא דרבותא. ומן דמא
דעל מדבחא. ואדי על אהרן על לבושוהי.
ועל בנוהי. ועל לבושי בנוהי עמיה. וקדיש
ית אהרן ית לבושוהי. וית בנוהי. וית
לבושי בנוהי עמיה: תם אכד מוסי' מן
דהן ﭏמסוחיה. ומן דם ﭏדי עלי ﭏמדבח.
פנצח עלי' הרון ותיאבה. ובניה. ותיאב
בניה מעה. פקדסה ותיאבה. ובניה.
ותיאב בניה מעה: ויאמר משה אל־
אהרן ואל־בניו בשלו את־הבשר פתח
אהל מועד ושם תאכלו אתו ואת־הלחם
אשר בסל המלאים כאשר צויתי לאמר
אהרן ובניו יאכלהו: ואמר משה לאהרן
ולבנוהי. בשילו ית בשרא בתרע משכן
זמנא. ותמן תיכלון יתיה. וית לחמא.
דבסל קורבניא. כמא דפקידית (דקלת ל"י
דאתפקדית) למימר. אהרן ובנוהי
יכלוניה: פקﭏ מוסי' להרון ובניה. אטבכו
הדי' ﭏלחם ענד באב כבא ﭏמחצר. ותם
איצא פכלוה. מע ﭏכבז ﭏדי פי סל ﭏכמאﭏ.
כמא אמרת וקלת. הרון ובניה יאכלונה:
והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו:
ודישתאר בבשרא ובלחמא. בנורא
תיקדון: ומא פצל מן ﭏלחם וﭏכבז.
אחרקוה בﭏנאר: ומפתח אהל מועד לא
תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי
מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את־ידכם:
ומתרע משכן זמנא. לא תפקון שבעא
יומין. עד יום משלם. יומי קורבנכון ארי
שבעא יומין. יקריב (נ"י יתקרב) קורבנכון:
ומן באב כבא ﭏמחצר. לא תכרגו סבעה'
איאם. ﭏי' יום פראג. איאם כמﭏכם.
פאן סבעה' איאם. תכמל ואגבתכם יט):
כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשת
לכפר עליכם: כמא דעבד ביומא הדין.
פקיד יי'. למעבד לכפרא עליכון: כמא
עמל בכם ﭏיום. כדﭏך אמר ﭏלה. אן יעמל
ויסתגפר ענכם): ופתח אהל מועד תשבו
יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את־
משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי:
ובתרע משכן זמנא. תתבון יימם ולילי
שבעא יומין. ותטרון. ית מטרת מימרא
דיי' ולא תמותון. ארי כן אתפקדית:
וענד באב כבא ﭏמחצר. תגלסו לילא
ונהארא סבעה' איאם. ותחפצו חפﭏ
ﭏלה ולא תהלכו. לאן כדﭏ אמרת: ויעש
אהרן ובניו את כל־הדברים אשר־צוה
יהוה ביד־משה: ועבד אהרן ובנוהי. ית
כל פתגמיא. דפקיד יי' בידא דמשה:
ועמל הרון ובניה. בגמיע ﭏאמור. ﭏתי
אמר ﭏלה מוסי': צ"ז פיס' עבדיהו סי' ומפטירין
כה אמר ה' עולותיכם בירמיה סי' ז': דנג למנחת שבת וב' וה'

ס ויהי ביום השמיני קרא
משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: והוה
ביומא תמינאה. קרא משה. לאהרן
ולבנוהי. ולסבי ישראל: פלמא כאן פי
ﭏיום ﭏתאמן. דעא מוסי' בהרון ובניה.
ואשיאך בני אסראיל: ויאמר אל־אהרן
קח־לך עגל בן־בקר לחטאת ואיל לעלה
תמימם והקרב לפני יהוה: ואמר לאהרן:
סב לך. עיגל בר תורי לחטתא. ודכר
לעלתא שלמין. וקריב קדם יי': פקﭏ
להרון. כד עגלא מן ﭏבקר לﭏדכוה.
וכבשא לﭏצעידה צחיחאן. וקרבהמא בין
ידי ﭏלה: ואל־בני ישראל תדבר לאמר
קחו שעיר־עזים לחטאת ועגל וכבש בני־
שנה תמימם לעלה: ועם בני ישראל
תמליל למימר. סבו צפיר בר עזין
לחטתא. ועיגל ואמר בני שנא. שלמין
לעלתא: ומר בני אסראיל קאילא. כדו
עתוד מן ﭏמאעז לﭏדכוה. ועגלא וכרופא
בני סנה. צחיחאן לﭏצעידה: ושור ואיל
לשלמים לזבח א) לפני יהוה ומנחה בלולה
בשמן כי היום יהוה נראה אליכם: ותור
ודכר לנכסת קודשיא. לדבחא קדם יי'.

ומנחתא

חלק הדקדוק. א) תיבת לזבח בפשט בכל ס"ס וסת"י ועמ"ש:

ומנחתא דפילא במשח. ארי יומא דין.
יקרא דיי׳ מתגלי לכון: ותורא וכבשא
לאסלאמה. ידבחאן בין ידי אלה. והדייה
מלתותה בדהן. לאן אליום. אלה יתגלא לכם:
ויקחו את אשר צוה משה אל־פני אהל
מועד ויקרבו כל־העדה ויעמדו לפני
יהוה: וקריבו. ית דפקיד משה. לקדם
משכן זמנא. וקריבו כל כנשתא. וקמו
קדם יי׳: פקדמו מא אמר בה מוסי׳. אלי
באב כבא אלמחצר. ותקדם גמיע אלגמע.
ווקפו בין ידי אלה: ויאמר משה זה
הדבר אשר־צוה יהוה תעשו וירא אליכם
כבוד יהוה: ואמר משה. דין פתגמא.
דפקיד יי׳ תעבדון. ויתגלי לכון יקרא דיי׳:
וקאל מוסי׳. הדא׳ אלאמר. אלדי אמרכם אלה
בה אעמלוה. ויתגלא לכם כרם אלה:
ויאמר משה אל־אהרן קרב אל־המזבח ב
ועשה את־חטאתך ואת־עלתך וכפר
בעדך ובעד העם ועשה את־קרבן העם
וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ואמר
משה לאהרן. קרב למדבחא ועביד. ית
חטתך וית עלתך. וכפר עלך ועל עמא.
ועביד. ית קורבן עמא וכפר עליהון. כמא
דפקיד יי׳: פקאל להרון. תקדם אלי אלמדבח
ואעמל. דכותך וצעידתך. ואסתגפר ענך
וען אלקום. ואעמל קרבאנהם ואסתגפר
ענהם. כמא אמר אלה: ויקרב אהרן
אל־המזבח וישחט את־עגל החטאת
אשר־לו: וקריב אהרן למדבחא. ונכס.
ית עגלא דחטתא דיליה: פתקדם הרון
אלי אלמדבח. ודבח עגל אלדכוה אלדי לה:
ויקרבו בני אהרן את־הדם אליו ויטבל
אצבעו בדם ויתן על־קרנות המזבח ואת־
הדם יצק אל־יסוד המזבח: וקריבו. בני
אהרן ית דמא ליה. וטבל אצבעיה בדמא.
ויהב על קרנת מדבחא. וית דמא אריק.
ליסודא דמדבחא: פקדם בני הרון אליה
אלדם. פגמס אצבעה פיה. וגעל עלי
ארכאן אלמדבח. ובאקי אלדם. צבה ענד

אסאסה: ואת־החלב ואת־הכלית ואת־
היתרת מן־הכבד מן־החטאת הקטיר
המזבחה כאשר צוה יהוה את־משה: וית
תרבא וית כוליתא. וית חצרא מן כבדא
מן חטתא. אסיק למדבחא. כמא דפקיד
יי׳ ית משה: ואלתרב ואלכלא. וזיאדה
אלכבד מן אלדכוה. קתר דאלך עלי אלמדבח.
כמא אמר אלה מוסי׳: ואת־הבשר ואת־
העור שרף באש מחוץ למחנה: וית
בשרא וית משכא. אוקיד בנורא. מברא
למשריתא: ולחמה וגלדה. אחרקה
באלנאר כארג אלעסכר: וישחט את־העלה
וימצאו בני אהרן אליו את־הדם ויזרקהו
על־המזבח סביב: ונכס ית עלתא.
ואמטיאו. בני אהרן ליה ית דמא. וזרקיה
על מדבחא סחור סחור: תם דבח אלצעידה.
ובלג בני הרון אלדם אליה. ורשה עלי
אלמדבח מסתדירא: ואת־העלה המציאו
אליו לנתחיה ואת־הראש ויקטר על־
המזבח: וית עלתא. אמטיאו ליה.
לאברהא וית רישא. ואסיק על מדבחא:
ובלגו אליה. אעצא אלצעידה מע אלראס.
וקתר דאלך עלי אלמדבח: וירחץ את־
הקרב ואת־הכרעים ויקטר על־העלה
המזבחה: וחליל ית גווא וית כרעיא.
ואסיק על עלתא למדבחא: וגסל אלגוף
ואלאכארע. וקתר דאלך עלי אלמדבח:
ויקרב את קרבן העם ויקח את־שעיר
החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו
כראשון: וקריב. ית קורבן עמא. ונסיב
ית צפירא דחטתא דלעמא. ונכסיה וכפר
בדמיה כקדמאה: תם קדם קרבאן אלקום.
ואכד עתוד אלדכוה אלדי להם. פדבחה
ודכא בה כאלאול: ויקרב את־העלה
ויעשה כמשפט: וקריב ית עלתא
ועבדה כדחזי: תם קדם אלצעידה
ועמלהא כאלסירה: ויקרב את־המנחה
וימלא כפו ממנה ויקטר על־המזבח מלבד
עלת הבקר: וקריב ית מנחתא. ומלי

חלק הדקדוק . ב) קרב אל המזבח. תיבת המזבח בפשטא אחת והיא מלרע בכל התיגאן .

ידיה מנה. ואסיק על מדבחא. בר מעלת
צפרא: תם קרב אהדייה. ומלא כפה
מנהא. וקתר דאך עלי' אמדבח. מא כלא
צעידה' אגדאה: וישחט את־השור ואת־
האיל זבח השלמים אשר לעם וימצאו
בני אהרן את־הדם אליו ויזרקהו על־
המזבח סביב: ונכס ית תורא וית דכרא.
נכסת קודשיא דלעמא. ואמטיאו. בני
אהרן ית דמא ליה. וזרקיה על מדבחא
סחור סחור: ודבח אתור ואכבש. דבח
אסלאמה אדי לאקום. ובלג בני הרון אדם
איה. ורשה עלי' אמדבח מסתדירא: ואת־
החלבים מן־השור ומן־האיל האליה
והמכסה והכלית ויתרת הכבד: וית
תרביא מן תורא. ומן דכרא. אליתא וחפי
גווא וכוליתא. וחצר כבדא: ואשחום מן
אתור. ומן אכבש. אליה ואמגטי אגוף
ואכלותין.[א] וזיאדה' אכבד: וישימו את־
החלבים על־החזות ויקטר החלבים
המזבחה: ושויאו ית תרביא על חדותא
(בכ"י חדותא). ואסיק תרביא למדבחא:
וציירו אשחום עלי' אקצוץ. [ב] וקתר
אשחום עלי' אמדבח: ואת החזות ואת
שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה
כאשר צוה משה: וית חדותא (בכ"י חדותא).
וית שוקא דימינא. ארים אהרן. ארמא
קדם יי'. כמא דפקיד משה: ואקצוץ.
ואסאק אאימן. חרכהא הרון. תחריכא בין
ידי אלה. כמא אמר מוסי': וישא אהרן
את־ידו אל־העם ויברכם וירד מעשת
החטאת והעלה והשלמים: וארים אהרן
ית ידוהי. לעמא (בכ"י בעמא) ובריכנון. ונחת.
מלמעבד חטתא. ועלתא ונכסת קודשיא:
תם שאל הרון ידיה. אלי' אקום ובארך
עליהם. בעד אן נזל [ג] מן עמל אדכוה.
ואצעידה ודבח אסלאמה: ויבא משה
ואהרן אל־אהל מועד ויצאו ויברכו את־
העם וירא כבוד־יהוה אל־כל־העם: ועאל
משה ואהרן למשכן זמנא. ונפקו. ובריכו

ית עמא. ואתגלי יקרא דיי' לכל עמא:
פדכל מוסי' והרון אלי' קבא אמחצר.
וכרגא. ובארכא עלי' אקום. פתגלא להם
כרם אלה: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל
על־המזבח את־העלה ואת־החלבים וירא
כל־העם וירנו ויפלו על־פניהם: ונפקת
אישתא מן קדם יי'. ואכלת על מדבחא.
ית עלתא וית תרביא. וחזא כל עמא
ושבחו. ונפלו על אפיהון: באן [ד] כרגת
נאר מן ענד אלה. פאכלת עלי' אמדבח.
אצעידה ואשחום. פנצר דאך אקום ורנו.
ווקעו עלי' וגוההם: ויקחו בני־אהרן נדב
ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש
וישימו עליה קטרת ויקריבו [ג] לפני יהוה
אש זרה אשר־לא צוה אתם: ונסיבו בני
אהרן. נדב ואביהוא גבר מחתיתיה. ויהבו
בהון אישתא. ושויאו עלה קטרת בסמין.
וקריבו קדם יי' אישתא נוכריתא. דלא
פקיד יתהון: תם אכד בני הרון. נדב
ואביהוא כל ואחד מגמרה. וגעלא פיהמא
נארא. וציירא עליהמא בכורא. וקרבא
בין ידי אלה נארא גריבה. מא לם יאמרהם
בהא[ה]: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם
וימתו לפני יהוה: ונפקת אישתא. מן קדם
יי' ואכלת יתהון. ומיתו קדם יי': פכרגת
נאר מן ענד אלה פאכלתהמא. פמאתא
בין ידי אלה: ויאמר משה אל־אהרן הוא
אשר־דבר יהוה ׀ לאמר בקרבי אקדש
ועל־פני כל־העם אכבד וידם אהרן:
ואמר משה לאהרן. הוא דמליל יי' למימר
בקריבי אתקדש. ועל אפי כל עמא
אתיקר. ושתיק (בכ"י ושבח) אהרן: פקאל
מוסי' להרון. הו מא קאל אלה אני אתעצם[ו]
באמקרבין אלי' ובחצרה' גמיע אקום אתקדם
[ו] פסכת הרון: ויקרא משה אל־מישאל
ב* ואל־אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר
אלהם קרבו שאו את־אחיכם מאת פני־
הקדש אל־מחוץ למחנה: וקרא משה.
למישאל ולאלצפן. בני עזיאל אחבוהי
דאהרן

חלק הדקדוק. ג) ויקריבו לפני ה' אש זרה. תיבת ויקריבו באולא בכל התיגאן: *) ידיו קרי: *) תרי טעמי:

דְּאַהֲרֹן. וַאֲמַר לְהוֹן. קְרוּבוּ. טוּלוּ יָת
אֲחֵיכוֹן מִן קֳדָם (י"ג אַפֵּי) קוּדְשָׁא. לְמִבָּרָא
לְמַשְׁרִיתָא: תֹּם דעא מוסי'. במישאל
ואלצפן. בני עזיאל עם הרון. וקאל להמא.
תקדמא אחמלו אכותכמא ח) מן בין ידי
אלקדס. אלי כארג אלעסכר: וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֻם
בְּכֻתֳּנֹתָם אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
מֹשֶׁה: וּקְרִיבוּ. וּנְטַלוּנִין בְּכִתּוּנֵיהוֹן. לְמִבָּרָא
לְמַשְׁרִיתָא. כְּמָא דְמַלֵּיל מֹשֶׁה: פתקדמא.
וחמלאהמא בתואניהמא. אלי כארג
אלעסכר. כמא אמר מוסי': וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן וּלְאֶלְעָזָר וּלְאִיתָמָר ה בָּנָיו רָאשֵׁיכֶם
אַל־תִּפְרָעוּ | וּבִגְדֵיכֶם לֹא־תִפְרֹמוּ וְלֹא
תָמֻתוּ וְעַל כָּל־הָעֵדָה יִקְצֹף וַאֲחֵיכֶם כָּל־
בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר ו שָׂרַף
יְהוָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן. וּלְאֶלְעָזָר
וּלְאִיתָמָר בְּנוֹהִי. רֵישֵׁיכוֹן לָא תְרַבּוֹן
ד פֵּירוּעַ וּלְבוּשֵׁיכוֹן לָא תְבַזְּעוּן וְלָא תְמוּתוּן.
וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא יְהֵי רוּגְזָא. וַאֲחֵיכוֹן כָּל
בֵּית יִשְׂרָאֵל. יִבְכּוּן יָת יְקֵידְתָא. דְּאוֹקֵיד
יְיָ': פקאל מוסי' להרון. ולאלעזר ולאיתמר
בניה. רוסכם לא תשעתו ותיאבכם לא
תמזקו ולא תהלכו. ועלי' גמיע אלגמע יכון
סכט. ט) ואכותכם גמיע בני אסראיל. יבכון
עלי' אלחריק. אלדי אחרקה אללה: וּמִפֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ פֶּן־תָּמֻתוּ כִּי שֶׁמֶן
מִשְׁחַת יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה:
וּמִתְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא. לָא תִפְּקוּן דִּלְמָא
תְמוּתוּן. אֲרֵי מְשַׁח. רְבוּתָא דַּיְיָ' עֲלֵיכוֹן.
וַעֲבַדוּ כְּפִתְגָּמָא דְמֹשֶׁה: ומן באב כבא
אלמחצ'ר. לא תברגו ללא תהלכו. לאן
דהן מסוחיה' אללה עליכם. פעמלו כמא
קאל מוסי':
פ
ג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ'.
עִם אַהֲרֹן לְמֵימַר: תם כלם אללה הרון
תכלימא: יַיִן וְשֵׁכָר אַל־תֵּשְׁתְּ | אַתָּה |
וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא

תָמֻתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: חֲמַר
וּמְרַוֵּי. לָא תִשְׁתֵּי אַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ.
בְּמֵיעַלְכוֹן. לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְלָא תְמוּתוּן.
קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן: כמר ומסכר. לא
תשרב אנת ובניך מעך. פי דכולכם אלי כבא
אלמחצ'ר ולא תהלכו. רסם אלדהר עלי' מר
אגיאלכם: וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל
וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר: וּלְאַפְרָשָׁא. בֵּין
קוּדְשָׁא וּבֵין חוּלָּא. וּבֵין מְסָאֲבָא וּבֵין
דָּכְיָא (נ"י דַּכְיָא בפתח): ולתפצלו. י) בין אלקדס
ואלבדל. ואלנגס ואלטאהר: וּלְהוֹרֹת אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֲלֵיהֶם בְּיַד מֹשֶׁה: וּלְאַלָּפָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
יָת כָּל קְיָמַיָּא. דְּמַלֵּיל יְיָ'. לְהוֹן בִּידָא
דְמֹשֶׁה: ולתפתון יא) בני אסראיל. בגמיע
אלרסום. אלדי אמר אללה עלי' יד מוסי':
פ
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־אֶלְעָזָר ז וְאֶל־
אִיתָמָר בָּנָיו הַנּוֹתָרִים קְחוּ אֶת־הַמִּנְחָה
הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה וְאִכְלוּהָ מַצּוֹת אֵצֶל
הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: וּמַלֵּיל
מֹשֶׁה עִם אַהֲרֹן. וְעִם אֶלְעָזָר. וְעִם אִיתָמָר
בְּנוֹהִי דְּאִשְׁתְּאַרוּ. סַבוּ יָת מִנְחָתָא.
דְּאִשְׁתְּאַרַת מִקֻּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ' וְאִכְלוּהָא פַּטִּיר
בִּסְטַר מַדְבְּחָא. אֲרֵי. קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הִיא:
תם קאל מוסי' להרון. ואלעזר ואיתמר
ולדיה אלבאקיין. כדו אלהדייה. אלפאצ'לה
מן קראבין אללה. וכלוהא פטירא לזק
אלמדבח. לאנהא מן כואץ אלאקדאס:
וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי חָקְךָ
וְחָק־בָּנֶיךָ הִוא מֵאִשֵּׁי יְהוָה כִּי־כֵן צֻוֵּיתִי:
וְתֵיכְלוּן יָתַהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ. אֲרֵי חוּלָקָךְ
וְחוּלָק בְּנָךְ הִיא. מִקֻּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ'. אֲרֵי כֵן
אִתְפַּקַּדִית: וגאיז אן תאכלוהא פי
מוצ'ע מקדס איצ'א. יב) אד הי רזקך ורזק
בניך. מן קראבין אללה. לאן כדא אמרת:
וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת | שׁוֹק הַתְּרוּמָה
האכלו

חלק הדקדוק. ד) וישאם בכתנתם. בכל התיגאן התיו בשוא קמץ דלא כמהריב"ש ז"ל: ה) ולאלעזר ולאיתמר בניו. אין כאן פסיק בין תיבת ולאיתמר לתיבת בניו בכל התיגאן: ו) אשר שרף ה'. הטפחא בתיבת אשר בכל התיגאן גם בדפוסים הקדמונים כולם ואין לחוש למשמעות אחר ח"ו דזה אינו דומה להנהו דאזהירו בהו רבנן ותמצא כי הפעלים ישתנו לזה לפי פעליהם ולפי מקומותיהם ועיין בפ' כי תבוא בפסוק יתגך ה' נגף ודוק: ז) ואל אלעזר ואל איתמר בניו. אין כאן פסיק בין תיבת איתמר לתיבת בניו בכל סת"י:

תאכלו במקום טהור אתה ובניך
ובנתיך אתך כי־חקך וחק־בניך נתנו
מזבחי שלמי בני ישראל: וית חדיא
דארמותא. וית שוקא דאפרשותא. תיכלון
באתר דכי. את. ובנך ובנתך עמך. ארי
חולקך וחולק בנך אתיהיבו. מנכסת
קודשיא דבני ישראל: ואמא קץ
אלתחריך וסאק אלרפיעה. פכלוהא פי
מוצ'ע טאהר יג). אנת ובניך ובנאתך מעך.
פאנהא רזקך ורזק אולאדך קד
אעטיתכמוהא. מן דבאיח סלאמה' בני
אסראיל: שוק התרומה וחזה התנופה על
אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני
יהוה והיה לך ולבניך אתך לחק־עולם
כאשר צוה יהוה: שוקא דאפרשותא
וחדיא דארמותא. על קורבני תרביא
יתיתון. לארמא ארמא קדם יי'. ויהי לך.
ולבנך עמך לקים עלם. כמא דפקיד יי':
יד) סאק ארפיעה וקץ אלתחריך. מע קראבין
אלשחום יאתו. פיחרכהא תחריכא בין ידי
אלה. פתכון לך. ולבניך מעך רסם אלדהר.
כמא אמר אלה: ואת | שעיר החטאת
דרש* דרש משה והנה שרף ויקצף על־
אלעזר ועל־איתמר בני אהרן הנותרם
לאמר: וית צפירא דחטתא. מתבע
תבעיה. משה והא אתוקד. ורגיז. על אלעזר
ועל איתמר בני אהרן. דאשתארו למימר:
ואלתמס מוסי'. עתוד אלדכוה פאדאה קד
אחרק. פסכט. עלי' אלעזר ואיתמר בני
הרון. אלבאקיין קאילא: מדוע לא־אכלתם
את־החטאת במקום הקדש כי קדש
קדשים הוא ואתה | נתן לכם לשאת את־
עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה: מדין.
לא אכלתון ית חטתא באתר קודשא.
ארי. קודש קודשין היא. ויתה יהב לכון.
לסלחא על חובי כנשתא. לכפרא עליהון
קדם יי': מא באלכם לם תאכלו אלדכוה פי
מוצ'ע מקדס. לאנהא מן כואץ אלאקדאס.
ואלה קד אעטאכם איאהא. לתחמלו וזר
אלגמע. ותסתגפרו ענהם בין ידי אלה:
הן לא־הובא את־דמה אל־הקדש פנימה
אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי:
הא לא אתעל מדמה. לבית קודשא גוואה.
מיכל תיכלון יתה. בקודשא כמא
דפקידית (נ"י דאתפקדית): ואיצ'א הודא
לם ידכ'ל מן דמהא. אלי' אלקדס אלגואני.
פקד כאן יגב תאכלוהא פי אלקדס טו) כמא
אמרתכם: וידבר אהרן אל־משה הן
היום הקריבו את־חטאתם ואת־עלתם
לפני יהוה ותקראנה אתי כאלה ואכלתי
חטאת היום הייטב בעיני יהוה: ומליל
אהרן עם משה. הא יומא דין. קריבו ית
חטוותהון וית עלוותהון קדם יי'. וערעא
יתי עקן כאלין. אלו פון אכלית חטתא
יומא דין. התקין קדם יי': פקאל הרון
למוסי'. הודא אליום. אד'י קרבו דכותהם
וצעידתהם בין ידי אלה. וואפתני מתל
הדה אלמצאיב. פלו אכלת אלדכוה אליום.
הל כאן דלך חסנא ענד אלה טז): וישמע
משה וייטב בעיניו: ושמע משה. ושפר
בעינוהי: פלמא סמע דלך מוסי'. חסן
ענדה: פ
ה* וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר
אלהם: ומליל יי'. עם משה ולאהרן
למימר להון: פכלם אלה מוסי' והרון
וקאל להמא: דברו אל־בני ישראל לאמר
זאת החיה אשר תאכלו מכל־הבהמה
אשר על־הארץ: מלילו. עם בני ישראל
למימר. דא חיתא דתיכלון. מכל בעירא
דעל ארעא: כלמא בני אסראיל וקולו להם.
הדא אלחיואן אלדי יגוז אן תאכלוה. מן
גמיע אלבהאים אלתי עלי' אלארץ: כל |
מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת
גרה בבהמה אתה תאכלו: כל דסדיקא
פרסתה (נ"ג פרסתא). ומטלפן טלפין
פרסתה. מסקא פשרא בבעירא. יתה
תיכלון: כל מצלפה בצלף. ומפרק
צלפהא תפריקא. ומצעדה אגתראר

*) חצי התורה בפסוקים.

מִן אלבהאים פכלוהא: אַךְ אֶת־זֶה לֹא
תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִסֵי הַפַּרְסָה
אֶת־הַגָּמָל כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה
אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם: בְּרַם יָת
דֵּין לָא תֵיכְלוּן. מִמַּסְּקֵי פִשְׁרָא. וּמִסְדִּיקֵי
פַּרְסְתָא. יָת גַּמְלָא. אֲרֵי מַסֵּיק פִּשְׁרָא הוּא.
וּפַרְסְתֵיהּ לָא סְדִיקָא. מְסָאַב הוּא לְכוֹן:
ואמא הדה פלא תאכלו. מן אלמצעדי
אלאגתראר. ואלמפרק אלצלף. אלגמל. פאנה
מצעד אגתראר. גיר מצלף בצלף. פהו[יז]
נגס לכם: וְאֶת־הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הוּא
וּפַרְסָה לֹא יַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם: וְיָת
טַפְזָא. אֲרֵי מַסֵּיק פִּשְׁרָא הוּא. וּפַרְסְתֵיהּ
לָא סְדִיקָא. מְסָאַב הוּא לְכוֹן: ואלובר.
פאנה מצעד אגתראר. גיר מצלף בצלף.
פהו נגס לכם: וְאֶת־הָאַרְנֶבֶת כִּי־מַעֲלַת
גֵּרָה הִוא וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא
לָכֶם: וְיָת אַרְנַבָא. אֲרֵי מַסְּקָא פִשְׁרָא
הִיא. וּפַרְסְתַהּ לָא סְדִיקָא. מְסָאֲבָא הִיא
לְכוֹן: ואארנב. פאנהא מצעדה אגתראר.
והי גיר מצלפה בצלף. פהי נגסה לכם:
וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְשֹׁסַע
שֶׁסַע פַּרְסָה וְהוּא גֵּרָה לֹא־יִגָּר טָמֵא הוּא
לָכֶם: וְיָת חֲזִירָא. אֲרֵי סְדִיק פַּרְסְתָא הוּא.
וּמַטִלְפָן טִלְפִין פַּרְסָתֵיהּ. וְהוּא פִּשְׁרָא לָא
פָשַׁר. מְסָאַב הוּא לְכוֹן: ואלכנזיר. פאנה
מצלף בצלף. ומפרק צלפה תפריקא.
והו אגתראר לא יגתר. פהו נגס לכם:
מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ
טְמֵאִים הֵם לָכֶם: מִבִּשְׂרְהוֹן לָא תֵיכְלוּן.
וּבִנְבִילַתְהוֹן לָא תִקְרְבוּן. מְסָאֲבִין אִנּוּן
לְכוֹן: מן לחומהא לא תאכלון. ובנבאילהא
לא תדנו. כדאך הי נגסה לכם: אֶת־זֶה
תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר־לוֹ
סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים
אֹתָם תֹּאכֵלוּ: יָת דֵּין תֵּיכְלוּן. מִכֹּל דִּבְמַיָּא.
כֹּל דְּלֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין בְּמַיָּא. בְּיַמְמַיָּא.
וּבְנַחֲלַיָּא יָתְהוֹן תֵּיכְלוּן: והדא מא יגוז אן
תאכלוה. מן גמיע מא פי אלמא. כל מא
לה אגנחה ופלוס. פי אלבחאר ואלאודיה
פכלוה: וְכֹל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת
בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים מִכֹּל שֶׁרֶץ הַמַּיִם וּמִכֹּל
נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הֵם לָכֶם:
וְכֹל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין. בְּיַמְמַיָּא
וּבְנַחֲלַיָּא. מִכֹּל רִחְשָׁא דְּמַיָּא. וּמִכֹּל. נַפְשָׁא
חַיְתָא דִּבְמַיָּא. שִׁקְצָא אִנּוּן לְכוֹן: וכל מא
ליס לה אגנחה ופלוס. פי אלבחאר ואלאודיה.
מן גמיע דביב אלמא. ומן גמיע אלחיואן
אלדי פי אלמא. פהו רגס לכם: וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ
לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וְאֶת־נִבְלָתָם
תְּשַׁקֵּצוּ: וְשִׁקְצָא יְהוֹן לְכוֹן. מִבִּשְׂרְהוֹן לָא
תֵיכְלוּן. וְיָת נְבִילַתְהוֹן תְּשַׁקְּצוּן: וכונהא
ארגס לכם. מן לחומהא לא תאכלו.
ונבאילהא תרגסו: כֹּל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ סְנַפִּיר
וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: כֹּל דְּלֵית
לֵיהּ. צִיצִין וְקַלְפִין בְּמַיָּא. שִׁקְצָא הוּא לְכוֹן:
כדאך כל מא ליס לה. אגנחה ופלוס פי
אלמא. פהו רגס לכם: וְאֶת־אֵלֶּה תְּשַׁקְּצוּ
מִן־הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שֶׁקֶץ הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁר
וְאֶת־הַפֶּרֶס וְאֵת הָעָזְנִיָּה: וְיָת אִלֵּין
תְּשַׁקְּצוּן מִן עוֹפָא. לָא יִתְאַכְלוּן שִׁקְצָא
אִנּוּן. נִשְׁרָא וְעָר וְעָזְיָא: והדה מא תרגסו
מן אלטאיר. לא יוכלו אנהא ארגאס. אלנסר
ואלעקאב ואלענקא[יח]: וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־
הָאַיָּה לְמִינָהּ: וְדַיְתָא. וְטָרָפִיתָא לִזְנַהּ:
ואלחדא[יט] ואלצדא באצנאפהא: אֵת כָּל־
עֹרֵב לְמִינוֹ: יָת כָּל עוֹרְבָא לִזְנֵיהּ: וגמיע
אלגראביב באצנאפהא: וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה
וְאֶת־הַתַּחְמָס וְאֶת־הַשָּׁחַף וְאֶת־הַנֵּץ
לְמִינֵהוּ: וְיָת בַּת נַעֲמִיתָא. וְצִיצָא וְצִפַּר
שַׁחְפָּא. וְנַצָּא לִזְנוֹהִי: ואלנעאמה. ואלכטאף
ואלסאף. ואלבאז לאצנאפה: וְאֶת־הַכּוֹס
וְאֶת־הַשָּׁלָךְ וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף: וְקַדְיָא
וְשָׁלֵינוּנָא וְקִפּוֹפָא: ואלבום ואלזמג ואלבאשק:
וְאֶת־הַתִּנְשֶׁמֶת וְאֶת־הַקָּאָת וְאֶת־הָרָחָם:
וּבוֹתָא וְקָתָא וִירַקְרֵיקָא: ואלשאהין ואלקוק
ואלרכם: וְאֵת הַחֲסִידָה הָאֲנָפָה לְמִינָהּ
וְאֶת־הַדּוּכִיפַת וְאֶת־הָעֲטַלֵּף: וְחַוָּרִיתָא.
וְאִבּוּ לִזְנַהּ. וְנַגַּר טוּרָא וַעֲטַלֵּיפָא: ואלצקר
ואלבגבגה באצנאפהא. ואלהדהד ואלכפאש:

כֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: כל רחשא דעופא. דמהליך על ארבע. שקצא הוא לכון: וגמיע דביב טאיר. מאשׁ עלי׳ ארבע. רגס הו לכם: אַךְ אֶת־זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע אֲשֶׁר־לֹא* כְרָעַיִם מִמַּעַל לְרַגְלָיו לְנַתֵּר בָּהֵן עַל־הָאָרֶץ: בְּרַם יָת דֵּין תֵּיכְלוּן. מִכֹּל רִחְשָׁא דְעוֹפָא. דִּמְהַלֵּיךְ עַל אַרְבַּע. דְּלֵיהּ קַרְסוּלִין מֵעִלָּוֵי רַגְלוֹהִי. לְקַפָּצָא בְהוֹן עַל אַרְעָא: והדא מא יגוז לכם אן תאכלוה. מן גמיע דביב טאיר. מאשׁ עלי׳ ארבע. מא לה כראעין פוק רגליה. ליתב ב) בהמא עלי׳ אלארץ: אֶת־אֵלֶּה מֵהֶם תֹּאכֵלוּ אֶת־הָאַרְבֶּה לְמִינוֹ וְאֶת־הַסָּלְעָם לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחַרְגֹּל לְמִינֵהוּ וְאֶת־הֶחָגָב לְמִינֵהוּ: יָת אִלֵּין מִנְּהוֹן תֵּיכְלוּן. יָת גּוֹבָא לִזְנֵיהּ. וְיָת רָשׁוֹנָא לִזְנוֹהִי. וְיָת חַרְגְּלָא לִזְנוֹהִי. וְיָת חֲגָבָא לִזְנוֹהִי: הדא מא תאכלוה מנהא. אלגראד וצנופה. ואלדבא וצנופה. ואלחרגל וצנופה. ואלגנדב וצנופה: וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: וְכֹל רִחְשָׁא דְעוֹפָא. דְּלֵיהּ אַרְבַּע רַגְלִין. שִׁקְצָא הוּא לְכוֹן: וסאיר דביב טאיר. אלדי לה ארבע ארגל. רגס הו לכם: וּלְאֵלֶּה תִּטַּמָּאוּ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וּלְאִלֵּין תִּסְתָּאֲבוּן. כָּל דְּיִקְרַב בִּנְבִילַתְהוֹן (נ״י בִּנְבֵילַתְהוֹן בצירי) יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ומן הדה פאנגסו. כא) כל מן דנא בנבאילהם ינגס אלי אלמגיב: וְכָל־הַנֹּשֵׂא מִנִּבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכָל דְּיִטּוֹל מִנְּבֵילַתְהוֹן. יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וכל מן חמל מן נבאילהם. יגסל תיאבה וינגס אלי אלמגיב: לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִוא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֶׁסַע ׀ אֵינֶנָּה שֹׁסַעַת וְגֵרָה אֵינֶנָּה מַעֲלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא: לְכָל בְּעִירָא. דְּהִיא סְדִיקָא פַרְסְתַהּ. וְטִלְפִין לֵיתַהָא מַטְלְפָא.

וּפִשְׁרָא לֵיתַהָא מַסְּקָא. מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן. כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יְהֵי מְסָאַב: מן גמיע אלבהאים. אלתי הי מצלף בצלף. ותפריק ליסהא כב) מפרקה. ואלגתראר ליסהא מצעדה. פהי נגסה לכם. כל מן דנא בהא ינגס: וְכֹל ׀ הוֹלֵךְ עַל־כַּפָּיו בְּכָל־הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְכֹל דִּמְהַלֵּיךְ עַל יְדוֹהִי. בְּכָל חַיְתָא דִּמְהַלְּכָא עַל אַרְבַּע. מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן. כָּל דְּיִקְרַב בִּנְבֵילַתְהוֹן יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וכל מאשׁ עלי׳ כפיה. מן גמיע אלוחש אלמאשׁ עלי׳ ארבע. פהו נגס לכם. כל מן דנא בנבאילהם ינגס אלי אלמגיב: וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם: וּדְיִטּוֹל יָת נְבֵילַתְהוֹן. יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא. מְסָאֲבִין אִנּוּן לְכוֹן: ומן חמל מן נבאילהם. יגסל תיאבה וינגס אלי אלמגיב. כדאך הי אנגאס לכם: ס וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ: וְדֵין לְכוֹן דִּמְסָאַב. בְּרִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא. חוּלְדָּא וְעַכְבְּרָא וְצַבָּא לִזְנוֹהִי: והדא לכם אנגס. מן אלדביב אלדאב עלי׳ אלארץ. אלכלד ואלפאר ואלצב ואצנאפה: וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט וְהַתִּנְשָׁמֶת: וְיַלָּא וְכוֹחָא וְהַלְטָתָא (בנ״י וְהַלְטָתָא סטית בקמץ) וְחוּמְטָא וְאָשׁוּתָא: ואלורל ואלחרדון ואלעצאיה. ואלחרבא ואלסמברץ: אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל־הַשָּׁרֶץ כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: אִלֵּין. דִּמְסָאֲבִין לְכוֹן בְּכָל רִחְשָׁא. כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן. בְּמוֹתְהוֹן יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: הדה אלנגסה לכם מן גמיע אלדביב. כל מן דנא בהא. פי חאל מותהא ינגס אלי אלמגיב: וְכֹל אֲשֶׁר־יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם ׀ ח) בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל־כְּלִי־עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ־עוֹר אוֹ שָׂק כָּל־כְּלִי אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהֵר: וְכֹל

דיפל

*) לו קרי

חלק הדקדוק. ח) וכל אשר יפל עליו מהם במותם. בדפוסים יש כאן פסיק וכ״ה בכ״ר גדול בפסיקתא ובכל התיגאן אין כאן פסיק:

דְּיִפּוֹל עֲלוֹהִי מִנְּהוֹן בְּמוֹתְהוֹן יְהֵי מְסָאַב.
מִכָּל מָאן דְּאָע אוֹ לְבוּשׁ אוֹ מְשַׁךְ אוֹ
שַׂק. כָּל מָאן. דְּיִתְעֲבֵיד עֲבִידָא בְּהוֹן.
בְּמַיָּא יִתָּעַל. וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי:
וכל מן וקע עליה מנהא בעד מותהא
ינגס. מן גמיע אניה ﭏכ֗שב או ﭏת֗וב או
ז* גלד או מסח. וכל אניה יעמל בהא
צנאעה. ידכ֗ל פי ﭏמא. וינגס ﭏי ﭏמגיב
ויטהר: וְכָל־כְּלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר־יִפֹּל מֵהֶם
אֶל־תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ
תִשְׁבֹּרוּ: וְכָל מָאן דַּחֲסַף. דְּיִפּוֹל מִנְּהוֹן
לְגַוֵּיהּ. כָּל דִּבְגַוֵּיהּ. יִסְתָּאַב וְיָתֵיהּ תִּתְבְּרוּן:
וכל אנא כ֗זף. יקע מנהא שיא ﭏי
דאכ֗לה. כ֗ל מא פי דאכ֗לה. ינגס ואיאה
פאכסרוה: מִכָּל־הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר
יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל־מַשְׁקֶה אֲשֶׁר
יִשָּׁתֶה בְּכָל־כְּלִי יִטְמָא: מִכָּל מֵיכַל
דְּמִתְאֲכִיל. דְּיֵיעֲלוּן עֲלוֹהִי. מַיָּא יְהֵי מְסָאַב.
וְכָל מַשְׁקְיָא דְּיִשְׁתְּתֵי. בְּכָל מָאן יְהֵי
מְסָאַב: מן גמיע ﭏטעאם ﭏד֗י יוכל. ממא
ידכ֗לה ﭏמא ינגס. וגמיע ﭏשראב ﭏד֗י
ישרב. פי כ֗ל אנא ינגס: וְכֹל אֲשֶׁר־יִפֹּל
מִנִּבְלָתָם ׀ עָלָיו יִטְמָא תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ
טְמֵאִים הֵם וּטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם: וְכֹל דְּיִפּוֹל
מִנְּבִילַתְהוֹן עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאַב. תַּנּוּר
וְכִירַיִם. יִתָּרְעוּן מְסָאֲבִין אִנּוּן. וּמְסָאֲבִין
יְהוֹן לְכוֹן: וכל מא וקע מן נבאילהם עליה
ינגס. מן תנור ומסתוקד. פאנקצ֗והא
לאנהא נגסה. וכד֗אך הי לכם אנגאס[כג]:
אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה־מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר
וְנֹגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא: בְּרַם מַעְיָן וְגוּב.
בֵּית כְּנִישַׁת (כ"י כנפתח) מַיָּא יְהֵי דְּכֵי. וּדְיִקְרַב
בִּנְבֵילַתְהוֹן יְהֵי מְסָאַב: אמא אמעין
ואביר. ומלאם ﭏמא פיכון טאהרא. [כד] ומן
דנא בנבאילהם פיהא ינגס[כה]: וְכִי יִפֹּל
מִנִּבְלָתָם עַל־כָּל־זֶרַע זֵרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ
טָהוֹר הוּא: וַאֲרֵי יִפּוֹל מִנְּבִילַתְהוֹן (ככ"י
מִנְּבֵילַתְהוֹן בצירי). עַל כָּל בַּר זְרַע זֵירוּעַ
דְּיִזְדְּרַע. דְּכֵי הוּא: ואן וקע מן נבאילהם.

עלי שי מן ﭏנבאת וﭏחב֗ ﭏד֗י יזרע. פהו
טאהר: וְכִי יֻתַּן־מַיִם עַל־זֶרַע וְנָפַל
מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם: וַאֲרֵי יִתְיְהִבוּן
מַיָּא עַל בַּר זַרְעָא. וְיִפּוֹל מִנְּבֵילַתְהוֹן
עֲלוֹהִי. מְסָאַב הוּא לְכוֹן: ואן געל מא
עליהא. ווקע מן נבאילהם עליה. פהו נגס
לכם: ס וְכִי יָמוּת מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־
הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא
עַד־הָעָרֶב: וַאֲרֵי יְמוּת מִן בְּעִירָא. דְּהִיא
לְכוֹן לְמֵיכַל. כָּל דְּיִקְרַב בִּנְבֵילְתַהּ יְהֵי
מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ואן מאת מן ﭏחיואן
ﭏד֗י הו טלק לכם אן תאכלוה. מן דנא
בנבילתה פינגס ﭏי ﭏמגיב: וְהָאֹכֵל
מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב
וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא
עַד־הָעָרֶב: וּדְיֵיכוּל מִנְּבֵילְתַהּ (כנ"י כלי"ר
וי"ג יָת נְבֵילְתַהּ) יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי מְסָאַב
עַד רַמְשָׁא. וּדְיִטּוֹל יָת נְבֵילְתַהּ. יְצַבַּע
לְבוּשׁוֹהִי וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ומן אכל
מנהא. יגסל ת֗יאבה וינגס ﭏי ﭏמגיב. ומן
חמל מנהא. יגסל ת֗יאבה וינגס ﭏי ﭏמגיב:
וְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא
לֹא יֵאָכֵל: וְכָל רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא.
שִׁקְצָא הוּא לָא יִתְאֲכִיל: וגמיע ﭏדביב
ﭏדאב֗ עלי ﭏארץ֗. פהו רגס לא יוכל:
כֹּל הוֹלֵךְ עַל־גָּחוֹן* וְכֹל ׀ הוֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע
עַד כָּל־מַרְבֵּה [ט] רַגְלַיִם לְכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ
עַל־הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם כִּי־שֶׁקֶץ הֵם:
כֹּל דִּמְהַלֵּיךְ עַל מְעוֹהִי. וְכֹל דִּמְהַלֵּיךְ עַל
אַרְבַּע. עַד כָּל סַגִּיּוּת רַגְלִין. בְּכָל רִחְשָׁא
דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא. לָא תֵיכְלוּנּוּן אֲרֵי
שִׁקְצָא אִנּוּן: וכל סאך֗ עלי צדרה. וכל
סאך֗ עלי ארבע. לממא כת֗רה ארגלה. מן
גמיע ﭏדביב ﭏדאב֗ עלי ﭏארץ֗. לא
תאכלונהם פאנהם ארגאס: אַל־תְּשַׁקְּצוּ
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא
תִטַּמְּאוּ בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם: לָא תְשַׁקְּצוּן
יָת נַפְשָׁתְכוֹן. בְּכָל רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ. וְלָא
תִסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן. וְתִסְתָּאֲבוּן פּוֹן בְּהוֹן:
ולא

חלק הדקדוק. ט) עד כל מרבה רגלים, בינוני מהפעול דבסמוך בצירי (מהריב"ש ז"ל):

*) חצי התורה באותיות

ולא תרג̇סו אנפסכ̇ם. בשׁי מן ד̇רביב
ד̇ראב. ולא תתנג̇סו בהם. פתעצוני
בד̇לךכו) : כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל־הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל־
הָאָרֶץ : אֲרֵי אֲנָא יְיָ׳ אֱלָהֲכוֹן. וְתִתְקַדְּשׁוּן
וּתְהוֹן קַדִּישִׁין. אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא. וְלָא
תְסָאֲבוּן יָת נַפְשָׁתְכוֹן. בְּכָל רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ
עַל אַרְעָא : לאני ד̇לה רבכ̇ם. פתקדסו
וכונו מקדסין. פאני קדוס. ולא תנג̇סו
אנפסכ̇ם. בשי מן ד̇רביב ד̇ראב עלי׳
ט̇ארץ : כִּי ׀ אֲנִי יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיֹת לָכֶם לֵאלֹהִים וִהְיִיתֶם
קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי : אֲרֵי אֲנָא יְיָ׳.
דְּאַסֵּיקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם. לְמֶהֱוֵי
לְכוֹן לֶאֱלָהּ. וּתְהוֹן קַדִּישִׁין. אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא :
לאני ד̇לה. ד̇מצעדכ̇ם מן בלד מצר.
לאכון לכ̇ם ד̇אהא. וכונו מקדסין. לאני
ד̇קדוס : זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכֹל
נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת בַּמָּיִם וּלְכָל־נֶפֶשׁ
הַשֹּׁרֶצֶת עַל־הָאָרֶץ : דָּא אוֹרָיְתָא דִּבְעִירָא
וְדְעוֹפָא. וּלְכָל נַפְשָׁא חַיְתָא. דְּרָחֲשָׁא
בְּמַיָּא. וּלְכָל נַפְשָׁא דְּרָחֲשָׁא עַל אַרְעָא :
הדה שריעה׳ ד̇בהאים וד̇טאיר. וג̇מיע
נפוס ד̇חייה. ד̇ראבה פי ד̇מא. וסאיר ד̇נפוס
ד̇ראבהכז) עלי׳ ד̇ארץ : לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא
וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֶּאֱכֶלֶת וּבֵין
הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל : לְאַפְרָשָׁא. בֵּין
מְסָאֲבָא וּבֵין דָּכְיָא. וּבֵין חַיְתָא דְּמִתְאַכְלָא.
וּבֵין חַיְתָא. דְּלָא מִתְאַכְלָא : תפרז. כח) בין
אנג̇ס וד̇טאהר. ובין ד̇חיואן ד̇די יוכל. וד̇די
לא יוכל : צ״א פיסוקים סי׳ מיכיהו ומפטירין ויוסף עוד דוד
בשמואל ב׳ סי׳ ו׳   פ   גד״ה למנחת שבת וב׳ וה׳

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמַלֵּיל יְיָ׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר : תֹּם כלם ד̇לה מוסי׳
תבלימא : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת
יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא : מַלֵּיל. עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר. אִתְּתָא אֲרֵי תְעַדֵּי.
וְתְלִיד דְּכַר. וּתְהֵי מְסָאֲבָא שִׁבְעָא יוֹמִין.

כְּיוֹמֵי. רִיחוּק סְאוֹבְתַהּ תְּהֵי מְסָאֲבָא : מ̇ר
בני אסראיל קאילא. איה׳ אמראה עלקת.
פולדת ד̇כרא. פלתנג̇ס סבעה׳ אייאם.
כאייאם בעד חיצ̇תהא א) יכון חכ̇ם
נג̇אסתהא : וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר
עָרְלָתוֹ : וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה. יִתְגְּזַר בְּשַׂר
דְּעוּרְלְתֵיהּ : ופי ד̇יום ד̇תאמן. תכ̇תן
קלפה׳ אחלילה ב) : וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת
יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָה בְּכָל־קֹדֶשׁ לֹא־
תִגָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד־מְלֹאת
יְמֵי טָהֳרָהּ : וּתְלָתִין וּתְלָתָא יוֹמִין. תְּתֵיב
(נ״י תְּתִיב) בְּדַם דְּכוּ. בְּכָל קוּדְשָׁא לָא
תִקְרַב. וּלְמַקְדְּשָׁא לָא תֵיעוֹל. עַד מִשְׁלַם
יוֹמֵי דְּכוּתַהּ : ות̇לאת̇ה ות̇לאת̇ין יומא.
תקים פי דם ד̇טהר. ולא תלאמס שייא
מן ד̇אקדאס. ולא תדכ̇ל ד̇י ד̇קדס. ד̇י
כמאל אייאם טהרהא : וְאִם־נְקֵבָה תֵלֵד
וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת
יָמִים תֵּשֵׁב עַל־דְּמֵי טָהֳרָה : וְאִם נוּקְבְּתָא
תְלִיד. וּתְהֵי מְסָאֲבָא אַרְבְּעַת עֲשַׂר
כְּרִיחוּקַהּ. וְשִׁתִּין וְשִׁתָּא יוֹמִין. תְּתֵיב (נ״י
תְּתִיב) עַל דַּם דְּכוּ : פאן ולדת אנת̇י׳.
פלתנג̇ס אסבועין כחכ̇ם חיצ̇תהא. ג) וסתה
וסתין יומא. תקים עלי׳ דם ד̇טהר :
וּבִמְלֹאת ׀ יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא
כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹ־תֹר
לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן :
וּבְמִשְׁלַם יוֹמֵי דְּכוּתַהּ. לִבְרָא אוֹ לִבְרַתָּא.
תַּיְתֵי. אִמַּר בַּר שַׁתֵּיהּ לַעֲלָתָא. וּבַר יוֹנָה
אוֹ שַׁפְנִינָא לְחַטָּתָא. לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
לְוָת כָּהֲנָא : וענד תמאם אייאם טהרהא.
לאבן כאן או אבנה. תאתי בכ̇רוף אבן
סנתה לד̇צעידה. ופרך̇ חמאם או שפנינא
לד̇דכוה. ד̇י באב כ̇בא ד̇מחצ̇ר ד̇י
ד̇אמאם : וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ
וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת
לַזָּכָר אוֹ לַנְּקֵבָה : וִיקָרְבִנֵּיהּ. קֳדָם יְיָ׳
וִיכַפַּר עֲלַהּ. וְתִדְכֵּי מִסּוֹאֲבַת דְּמַהָא. דָּא
אוֹרָיְתָא דְּיָלֵידְתָּא. לִדְכַר אוֹ לְנוּקְבָּא :
ויקרבה בין ידי ד̇לה ויסתג̇פר ענהא.

ותטהר מן נביע דמהא. הדה שריעה'
אלוארדה. דכר או אנתי: וְאִם־לֹא תִמְצָא
יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי־תֹרִים אוֹ שְׁנֵי
בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר
עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה: וְאִם לָא תַשְׁכַּח יְדַהּ
כְּמִסַּת אִמְּרָא. וְתִסַּב תַּרְתֵּין (נ״א תְּרֵין)
שַׁפְנִינִין. אוֹ תְּרֵין בְּנֵי יוֹנָה. חַד לַעֲלָתָא
וְחַד לְחַטָּתָא. וִיכַפַּר עֲלַהּ. כָּהֲנָא וְתִדְכֵּי:
פאן לם תנאל ידהא מקדאר שאה.
פלתאכד שפנינין. או פרכי חמאם.
אחדהמא לצעידה ואלאכר לאלדכוה.
ויסתגפר ענהא. אלאמאם ותטהר: פ
ב* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵּאמֹר:
וּמַלִּיל יְיָ. עִם מֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לְמֵימַר: תם
כלם אללה. מוסי' והרון תכלימא: אָדָם
כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ־סַפַּחַת אוֹ
בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר־בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת
וְהוּבָא אֶל־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל־אַחַד מִבָּנָיו
הַכֹּהֲנִים: אֱנָשׁ. אֲרֵי יְהֵי בִּמְשַׁךְ בִּשְׂרֵיהּ
עַמְקָא אוֹ עֲדִיָא אוֹ בַהֲרָא. וִיהֵי בִמְשַׁךְ
בִּשְׂרֵיהּ לְמַכְתַּשׁ סְגִירוּ. וְיִתַּיְתֵי לְוָת אַהֲרֹן
כָּהֲנָא. אוֹ לְוָת חַד מִבְּנוֹהִי כָּהֲנַיָא: אי
אנסאן כאן פי גלד בדנה שאמה. או
עארצה או בקעה. או צאר (נ״א) פי גלד בדנה
בלוא ברץ. פליותא בה אלי הרון אלאמאם.
או אלי ואחד מן בניה אלאימה: וְרָאָה
הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּעוֹר־הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע
הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ
נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ:
וְיֶחֱזֵי כָהֲנָא יָת מַכְתָּשָׁא בִּמְשַׁךְ בִּשְׂרָא
(נ״א בִּשְׂרֵיהּ). וְשַׂעֲרָא בְמַכְתָּשָׁא אִתְהֲפִיךְ
לְמִחְוַר. וּמֶחֱזֵי מַכְתָּשָׁא עֲמִיק מִמְּשַׁךְ
בִּשְׂרֵיהּ. מַכְתַּשׁ סְגִירוּתָא הוּא. וְיִחְזִינֵיהּ
כָּהֲנָא וִיסָאֵיב יָתֵיהּ: פינצר אלאמאם אלבלא
פי גלד אלבדן. פאן כאן פיה שער קד
אנקלב אביצא. ומנצר אלבלא עמיק מן
גלד בדנה. פהו בלוא ברץ. פאדא ראה
כדאך פלינגסה: וְאִם־בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא
בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין־מַרְאֶהָ מִן־הָעוֹר
וּשְׂעָרָה לֹא־הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־
הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְאִם בַּהֲרָא חִוָּרָא הִיא
בִּמְשַׁךְ בִּשְׂרֵיהּ. וַעֲמִיק לֵית מֶחֱזַהָא מִן
מַשְׁכָּא. וְשַׂעֲרַהּ לָא אִתְהֲפִיךְ לְמִחְוַר.
וְיַסְגַּר כָּהֲנָא. יָת מַכְתָּשָׁא שִׁבְעָא יוֹמִין:
ואן כאנת בקעה ביצא פי גלד בדנה.
ולים מנצרהא עמיק מן אלגלד. ושערהא
לם ינקלב אביצא. פליוקפה (נ״א) סבעה'
איאם: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה
הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר
וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית: וְיִחְזִינֵיהּ
כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְהָא מַכְתָּשָׁא קָם
כַּד הֲוָה. לָא אוֹסֵיף מַכְתָּשָׁא בְּמַשְׁכָּא.
וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא. שִׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת:
תם ינצרה פי אליום אלסאבע. פאן וקף אלבלא
בעינה. ולם יתפש פי אלגלד. פליוקפה
סבעה' איאם תאניה: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע וְלֹא־
פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת
הִוא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר: וְיֶחֱזֵי כָהֲנָא יָתֵיהּ.
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תִּנְיָנוּת. וְהָא עֲמָא
מַכְתָּשָׁא. וְלָא אוֹסֵיף מַכְתָּשָׁא בְּמַשְׁכָּא.
וִידַכֵּינֵיהּ כָּהֲנָא עֲדִיתָא הִיא. וִיצַבַּע
לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי: תם ינצרה פי אליום
אלסאבע תאניה. פאן כבא ולם יתפש פי
אלגלד. פליטהרה פאנהא עארצה. ויגסל
תיאבה ויטהר: וְאִם־פָּשֹׂה תִפְשֶׂה
הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר אַחֲרֵי הֵרָאֹתוֹ אֶל־הַכֹּהֵן
לְטָהֳרָתוֹ וְנִרְאָה שֵׁנִית אֶל־הַכֹּהֵן: וְאִם
אוֹסָפָא תוֹסֵיף עֲדִיתָא בְּמַשְׁכָּא. בָּתַר
דְּאִתַּחְזֵי (נ״א דְּאִתְחֲזִי). לְכָהֲנָא לְדָכוּתֵיהּ.
וְיִתַּחְזֵי תִּנְיָנוּת לְכָהֲנָא: ואן תפשת
אלעארצה פי אלגלד בעד מא אורי' לאלאמאם
פטהרה. פליורא לה תאניה: וְרָאָה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר וְטִמְּאוֹ
הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא: וְיֶחֱזֵי כָהֲנָא. וְהָא
אוֹסֵיפַת עֲדִיתָא בְמַשְׁכָּא. וִיסָאֵבִנֵּיהּ כָּהֲנָא
סְגִירוּתָא הִיא: פאדא ראהא אלאמאם.
קד תפשת פי גלדה. פלינגסה פאנהא
ברץ: פ
נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל־

הכהן: מכתש סגירו. ארי תהי באנשא.
ויתיתי לות כהנא: ואדא כאן באנסאן
בלוא ברץ. פיותא בה ט׳ אמאם:
וראה הכהן והנה שאת־לבנה בעור והיא
הפכה שער לבן[ב] ומחית בשר חי בשאת:
ויחזי כהנא. והא עמקא חורא במשכא.
והיא. הפכת שערא למחור. ורושם. בשר
חי בעמיקתא: פינצר טאמאם. פאדא
שאמה ביצא פי גלדה. וקד אקלבת
טשער אביצא. או גזי[ז] מן טלחם נקי פי
טשאמה: צרעת נושנת הוא בעור בשרו
וטמאו הכהן לא יסגרנו כי טמא הוא:
סגירות עתיקא היא במשך בשריה.
ויסאבניה כהנא. לא יסגרניה. ארי מסאב
הוא: ברץ עתיק פי גלד ברנה. פלינגסה
טאמאם. ולא יוקפה. אד הו נגס: ואם־
פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה
הצרעת את כל־עור הנגע מראשו ועד־
רגליו לכל־מראה עיני הכהן: ואם מסגא
תסגי סגירותא במשכא. ותחפי סגירותא.
ית כל משך מכתשא. מרישיה ועד
רגלוהי. לכל חיזו עיני כהנא: ואן אנתשר
טברץ פי טבדן. חתא גטא גמיע גלד
טמבתלא[ו]. מן ראסה ט׳ רגלה. גמיע
מנצר עיני טאמאם: וראה הכהן והנה
כסתה הצרעת את־כל־בשרו וטהר את־
הנגע כלו הפך לבן טהור הוא: ויחזי
כהנא. והא חפת סגירותא ית כל בשריה.
וידכי ית מכתשא. כליה. אתהפיך למחור
דכי הוא: פינצר טאמאם. פאדא קד גטא
טברץ גמיע ברנה. פליטהרה. אד קד
אנקלב כלה אביצא פהו טאהר: וביום
הראות בו בשר חי יטמא: וביומא דיתחזי
ביה. בשרא חיא (נ״א חיא רפי) יהי מסאב:
ואי יום צהר פיה לחם נקי פלינגס פיה:
וראה הכהן את־הבשר החי וטמאו הבשר
החי טמא הוא צרעת הוא: ויחזי כהנא.
ית בשרא חיא ויסאבניה. בשרא חיא.
מסאב הוא סגירותא הוא: פאדא נצר
טלחם טנקי פלינגסה. לאן טגז מן טלחם
טנקי מע טברץ נגס[ח] הו: או כי ישוב
הבשר החי ונהפך ללבן ובא אל־הכהן:
או ארי יתוב. בשרא חיא (נ״א חיא רפי)
ויתהפיך למחור. וייתי (נ״א וייתי) לות
כהנא: ואן רגע טלחם טנקי ואנקלב
אביצא. פליגי ט׳ טאמאם: וראהו הכהן
והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכהן את־
הנגע טהור הוא: ויחזיניה כהנא. והא.
אתהפיך מכתשא למחור. וידכי כהנא.
ית מכתשא דכי הוא: פאדא נצר טאמאם.
אן טבלא קד אנקלב אביצא. פליטהרה
פאנה טאהר: פ
ב ג* ובשר כי־יהיה בו־בערו שחין ונרפא:
ואנש. ארי יהי ביה במשכיה שחנא.
ויתסי: ואי אנסאן. כאן פי גלד ברנה קרח.
פברא: והיה במקום השחין שאת לבנה
או בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל־
הכהן: ויהי. באתר שחנא עמקא חורא.
או בהרא חורא סמקא. ויתחזי לכהנא:
וצאר פי מוצעה שאמה ביצא. או בקעה
ביצא מחמרה. פליורא לטאמאם: וראה
הכהן והנה מראהו שפל מן־העור ושערה
הפך לבן וטמאו הכהן נגע־צרעת הוא
בשחין פרחה: ויחזי כהנא. והא מחזהא
עמיק מן משכא. ושערה אתהפיך למחור.
ויסאבניה כהנא. מכתש סגירותא היא
בשחנא סגיאת: פאדא ראי טאמאם.
מנצרהא מסתספל מן טגלד. ושערהא
קד אנקלב אביצא. פלינגסה. לאנהא
בלוא ברץ קד אנתשר פי טקרח: ואם
יראנה הכהן והנה אין־בה שער לבן
ושפלה איננה מן העור והיא כהה והסגירו
הכהן

*) חלק הדקדוק. א) או אל אחד מבניו הכהנים. כא כולו בפתח גם בלא סמיכות כי אין על המ״ם סמיכות: ב) וראה הכהן את הנגע בעור הבשר. אין כאן פסיק בין תיבת הכהן לתיבת את בכל התיגאן: ג) ושער בנגע הפך לבן. תיבת ושער אולא בנגע אתי. הפך פסיק. לבן רביע בכל התיגאן וז״ל מהריב״ש ס״א פסיק והמדוייקים פסיק עכ״ל: ד) ושערה לא הפך לבן. קדמא לא מפיק ותנינא מפיק וכ״כ הרד״ק ומהר״י ן׳ מלך. וז״ל מהריב״ש ה״א הכינוי נחה והיתה ראויה במפיק. והתוס׳ פ״ר דנגעים בשם מהר״ם פי׳ דשמא חז״ל ילפי מיעוט שער שנים ממאי דכתיב ושערה לא מפיק ה״א ואי בשער א׳ סגי הי״ל להיות מפיק ה״א ע״ש: ה) ומחית. המם מועמדת בגעיא בכל סת״י ו) והנה מראה. תיבת מראה בפשט א׳ והיא מלרע ע״ש:

הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים׃ וְאִם יֶחֱזֵינַהּ כַּהֲנָא.
וְהָא לֵית בַּהּ שְׂעַר חִוָּר (נ"א חִוָּר רפי).
וּמַכִּיכָא לְיָתַהָא. מִן מַשְׁכָּא וְהִיא עָמְיָא.
וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כַּהֲנָא שִׁבְעָא יוֹמִין׃ ואן נצ̇רהא
ﭏאמאם. ולם יכון פיהא שער אביץ̇. וליסת
מסתספלה מן ﭏגלד. בל הי כאביה.
פליוקפה סבעה' אייאם׃ וְאִם־פָּשֹׂה
תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע הִוא׃
וְאִם אוֹסָפָא תוֹסֵיף בְּמַשְׁכָּא. וִיסַאֵב כַּהֲנָא.
יָתֵיהּ מַכְתָּשָׁא הִיא׃ ואן הי תפשת פי
ﭏגלד. פלינג̇סה פאנהא בלא׃ וְאִם־
תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה צָרֶבֶת
הַשְּׁחִין הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ וְאִם בְּאַתְרַהּ.
קָמַת בַּהַרְתָּא לָא אוֹסֵיפַת. רוֹשֶׁם שִׁחְנָא
הִיא. וִידַכֵּינֵיהּ כַּהֲנָא׃ פאן וקפת מכאנהא
ולם תתפשׁ. פהי מן אתר ט) ﭏקרח.
ד* פליטהרה ﭏאמאם׃ ס *אוֹ בָשָׂר כִּי־
יִהְיֶה בְעֹרוֹ מִכְוַת־אֵשׁ וְהָיְתָה ז) מִחְיַת ח)
הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה׃
אוֹ אֱנָשׁ. אֲרֵי יְהֵי בְמַשְׁכֵּיהּ כְּוָאָה דְנוּר.
ג* ה* וִיהֵי רוֹשֶׁם כְּוָאָה. בַּהַרָא. חִוְרָא סַמְקָא אוֹ
חִוְרָא׃ אי אנסאן כאן פי גלדה כי נאר.
תם צאר ג̇ז ﭏכי. בקעה ביצ̇א מחמרה
או ביצ̇א פקט י)׃ וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ ט) עָמֹק
מִן־הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה פָּרָחָה וְטִמֵּא
אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא׃ וְיִחְזֵי יָתַהּ
כַּהֲנָא. וְהָא אִתְהֲפֵיךְ שַׂעְרָא לְמִחְוַר
בְּבַהַרְתָּא. וּמֶחֱזָהָא עַמִּיק מִן מַשְׁכָּא.
סְגִירוּתָא הִיא. בִּכְוָאָה סְגִיאַת. וִיסַאֵיב
יָתֵיהּ כַּהֲנָא. מַכְתָּשׁ סְגִירוּתָא הִיא׃
פלינצ̇רהא ﭏאמאם. פאן אנקלב ﭏשער
אביצ̇א. וכאן מנצ̇רהא עמיק מן ﭏגלד.
פהו ברץ̇ אנתשר פי ﭏכי. פלינג̇סה
ﭏאמאם יא)׃ וְאִם | יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־
בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־
הָעוֹר וְהִוא כֵהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת
יָמִים׃ וְאִם יֶחֱזֵינַהּ כַּהֲנָא. וְהָא לֵית
בְּבַהַרְתָּא שְׂעַר חִוָּר. וּמַכִּיכָא לְיָתַהָא.
מִן מַשְׁכָּא וְהִיא עָמְיָא. וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כַּהֲנָא
שִׁבְעָא יוֹמִין׃ פאן ראהא ﭏאמאם. וליס
פיהא שער אביץ̇. וליסת מסתספלה מן
ﭏגלד. בל הי כאביה. פליוקפה סבעה'
אייאם׃ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־
פָּשֹׂה תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע
צָרַעַת הִוא׃ וְיִחְזֵינֵיהּ כַּהֲנָא בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה. אִם אוֹסָפָא תוֹסֵיף בְּמַשְׁכָּא.
וִיסַאֵיב כַּהֲנָא יָתֵיהּ. מַכְתָּשׁ סְגִירוּתָא הִיא׃
תם ינצ̇רה פי ﭏיום ﭏסאבע. פאן תפשת
פי ﭏגלד. פלינג̇סה פאנהא בלוא ברץ̇׃
וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא־פָשְׂתָה
בָעוֹר וְהִוא כֵהָה שְׂאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ
הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִוא׃ וְאִם בְּאַתְרַהּ
קָמַת בַּהַרְתָּא. לָא אוֹסֵיפַת בְּמַשְׁכָּא וְהִיא
עָמְיָא. עוֹמֶק כְּוָאָה הִיא. וִידַכֵּינֵיהּ כַּהֲנָא.
אֲרֵי רוֹשֶׁם כְּוָאָה הִיא׃ ואן וקפת
מכאנהא. לם תתפשׁ פי ﭏגלד והי כאביה.
פהי מן אתר ﭏכי. פליטהרה ﭏאמאם.
פאנהא תשייט ﭏכי יב)׃ פ
*וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בוֹ נָגַע בְּרֹאשׁ
אוֹ בְזָקָן׃ וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא. אֲרֵי יְהֵי בֵיהּ
מַכְתָּשָׁא. בְּרֵישׁ אוֹ בִדְקַן׃ ואי רג̇ל או
אמראה. כאן בה בלא ברץ̇. פי ראסה או פי
לחיתה׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה
מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק
וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ
אוֹ הַזָּקָן הוּא׃ וְיִחְזֵי כַהֲנָא יָת מַכְתָּשָׁא.
וְהָא מֶחֱזוֹהִי עַמִּיק מִן מַשְׁכָּא. וּבֵיהּ. שְׂעַר
סוֹמָק דַּעְדַּק. וִיסַאֵיב יָתֵיהּ כַּהֲנָא נִתְקָא
הוּא. סְגִירוּת רֵישָׁא. אוֹ דִקְנָא הוּא׃
פלינצ̇רה ﭏאמאם. פאן כאן מנצ̇רה
עמיק מן ﭏגלד. ופיה שער אצהב דקיק.
פלינג̇סה ﭏאמאם פאנה כלף. והו ברץ̇
ﭏראס או ﭏלחיה׃ וְכִי־יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת־
נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן
אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים׃ וַאֲרֵי יֶחֱזֵי
כַּהֲנָא יָת מַכְתָּשׁ נִתְקָא. וְהָא לֵית

מחזוהי

חלק הדקדוק, ז) והיתה. הוי"ו בגעיא׃ ח) מחית. מאריך במ"ם׃ ט) ומראה עמוק מן העור. תיבת ומראה בפשט א' בכל התיגאן ומלרע׃

מחזוהי עמיק מן משכא. ושער אוכם
לית ביה. ויסגר כהנא. ית מכתש נתקא
שבעא יומין: ואדא ראה אלאמאם. וליס
מנצרה עמיק מן אלגלד. וליס פיה שער
אסוד. פליוקפה סבעה׳ איאם: וראה
הכהן את־הנגע ביום השביעי והנה לא־
פשה הנתק ולא־היה בו שער צהב
ומראה הנתק אין עמק מן־העור: ויחזי
כהנא ית מכתשא ביומא שביעאה. והא
לא אוסיף נתקא. ולא הוה ביה שער
סומק. ומחזי נתקא. לית עמיק מן משכא:
תם ינצרה פי אליום אלסאבע. פהו אן לם
יתפש. ולם יציר פיה שער אצהב.
ומנצרה ליס עמיק מן אלגלד: והתגלח
ואת־הנתק לא יגלח והסגיר הכהן את־
הנתק שבעת ימים שנית: ויגלח סחרני
נתקא. ודעם נתקא לא יגלח. ויסגר
כהנא ית נתקא. שבעא יומין תנינות:
פיחלק ראסה. סוא מוצע אכלף. ויוקפה
סבעה׳ איאם תאניה: וראה הכהן את־
הנתק ביום השביעי והנה לא־פשה
הנתק בעור ומראהו איננו עמק מן־העור
וטהר אתו הכהן וכבס בגדיו וטהר: ויחזי
כהנא ית נתקא ביומא שביעאה. והא
לא אוסיף נתקא במשכא. ומחזוהי.
ליתוהי עמיק מן משכא. וידכי יתיה
כהנא. ויצבע לבושוהי וידכי: תם
ינצרה פי אליום אלסאבע. פאן הו לם יתפש
פי אלגלד. ומנצרה מע דאך ליס עמיק
מן אלגלד. פליטהרה אלאמאם. ויגסל
תיאבה ויטהר: ואם־פשה יפשה הנתק
בעור אחרי טהרתו: ואם אוספא יוסיף.
נתקא במשכא. בתר דכותיה: ואן תפשא
אכלף פי ברנה. בעד טהרה: וראהו
הכהן והנה פשה הנתק בעור לא־יבקר
הכהן לשער הצהב טמא הוא: ויחזיניה
כהנא. והא אוסיף נתקא במשכא. לא
יבקר כהנא. לשער סומק מסאב הוא:
פינצרה אלאמאם. קד תפשא פי אלגלד. פלא
יפחץ (יעני) ען אלשער אלאצהב. בברהאן [יג]
אנה נגס: ואם־בעיניו עמד הנתק ושער
שחר צמח־בו נרפא הנתק טהור הוא
וטהרו הכהן: ואם כד הוה קם נתקא.
ושער אוכם צמח ביה. אתסי נתקא
דכי הוא. וידכיניה כהנא: ואן הו וקף
בעינה. ונבת פיה שער אסוד. פקד
ברא והו טאהר. פליטהרה אלאמאם:
ס ואיש או־אשה כי־יהיה בעור־ ו* ד*
בשרם בהרת בהרת לבנת: וגבר או
אתא. ארי יהי במשך בשרהון בהרן.
בהרן חורן: ואי רגל או אמראה. כאן
פי גלד ברנה בקע. בקע ביץ: וראה
הכהן והנה בעור־בשרם בהרת כהות
לבנת בהק הוא פרח בעור טהור הוא:
ויחזי כהנא. והא במשך בשרהון. בהרן עמין
חורן. בהקא (כ״י בהקא) הוא. סגי במשכא
דכי הוא: פלינצר אלאמאם. פאדא פי
גלוד אבדאנהם. בקע כאביה פי
ביאצהא [יד]. פהו בהק. אנתשר פי אלגלד
והו טאהר: ס ואיש כי ימרט ראשו
קרח הוא טהור הוא: וגבר. ארי יתר
שער רישיה. קריח (כ״י קריח) הוא דכי
הוא: ואי אנסאן אנתתף שערה. פהו
אלאצלע והו טאהר: ואם מפאת פניו
ימרט ראשו גבח הוא טהור הוא: ואם
מקביל אפוהי. יתר שער רישיה. גליש
הוא דכי הוא: ואן אנתתף מן גהה׳ וגהה.
פהו אלאגלח והו טאהר: וכי־יהיה בקרחת
או בגבחת נגע לבן אדמדם צרעת
פרחת הוא בקרחתו או בגבחתו: וארי
יהי בקרחותא או בגלישותא. מכתש חיור
סמוק. סגירות סגיא היא. בקרחותיה או
בגלישותיה: פאן כאן פי אלצלעה או פי
אלגלחה. בלא אביץ מחמר. פימכן אן יכון
ברצא [טו]. קד אנתשר פי צלעתה או פי
גלחתה: וראה אתו הכהן והנה שאת־
הנגע לבנה אדמדמת בקרחתו או־
בגבחתו כמראה צרעת עור בשר: ויחזי

יתיה

חלק הדקדוק: י) נגע לבן. בתיגאן שראיתי מהם חרבה נגע במארכה לבן בטפחא: (* גימל רבתי.

יתיה כהנא. והא עומק מכתשא חיור
סמוק. בקרחותיה או בגלישותיה. כמחזי
סגירות משך בשרא: פלינצרהא אלאמאם.
אן כאנת שאמה' אבלא ביצא מחמרה.
פי צלעתה או גלהתה. עלי' סביל מנאצר
ברץ סאיר גלד אבדן ואחכאמהא טו):
איש־צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו
הכהן בראשו נגעו: גבר סגיר הוא מסאב
הוא. סאבא יסאבניה. כהנא ברישיה
מכתשיה: פהו רגל אברץ והו נגס.
פלינגסה אלאמאם תנגיסן. באן בלאה פי
ראסה: והצרוע אשר־בו הנגע בגדיו יהיו
פרמים וראשו יהיה פרוע ועל־שפם יעטה
וטמא יא טמא יקרא: וסגירא דביה
מכתשא. לבושוהי. יהון מבזעין (וי"ג
מבזעין) ורישיה יהי פריע. ועל שפם
כאבילא יתעטף. ולא תסתאבו ולא
תסתאבו יקרי: ואלאברץ אלדי פיה אבלא.
יגב אן תכון תיאבה ממזקה וראסה יכון
שעתא. ויתלתם עלי' שארבה. וינאדי
אנגס אנגס יז: כל־ימי אשר הנגע בו יטמא
טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו:
כל יומין. דמכתשא ביה. יהי מסאב
מסאב הוא. בלחודוהי יתיב. מברא
למשריתא מותביה: טול מא אקאם פיה
אבלא. ינגס פאנה נגס. פליגלס פרדא.
כארג אלעסכר יכון מקאמה: ס והבגד ז*
כי־יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או
בבגד פשתים: ולבושא. ארי יהי ביה
מכתש סגירו. בלבוש עמר (וי"ג עמר). או
בלבוש כתן: ואי תוב כאן פיה בלוא
ברץ. מן תוב צוף או כתאן: או בשתי יב
או בערב לפשתים ולצמר או בעור או
בכל־מלאכת עור: או בשתיא או
בערבא. לכתנא ולעמרא. או במשכא.
או בכל עבידת משך: או סדא או לחמה.
מן כתאן וצוף. או פי גלד. או ממא צנע
מנה: והיה הנגע ירקרק | או אדמדם
בבגד או בעור או־בשתי או־בערב או
בכל־כלי־עור נגע צרעת הוא והראה
את־הכהן: ויהי מכתשא. ירוק או סמוק.
בלבושא או במשכא. או בשתיא או
בערבא או בכל מאן דמשך. מכתש
סגירותא הוא. ויתחזי לכהנא: וכאן אבלא.
אכצרא או אחמרא. פי אלתוב או פי אלגלד.
או אלסדא או אלחמה או פי שי מן אנא
אלגלוד. פדאך הו בלוא ברץ. פליורא
לאלאמאם: וראה הכהן את־הנגע והסגיר
את־הנגע שבעת ימים: ויחזי כהנא ית
מכתשא. ויסגר ית מכתשא שבעא יומין:
פאדא ראה. אוקפה סבעה' איאם: וראה
את־הנגע ביום השביעי כי־פשה הנגע
בבגד או־בשתי או־בערב או בעור לכל
אשר־יעשה העור למלאכה צרעת
ממארת הנגע טמא הוא: ויחזי ית
מכתשא ביומא שביעאה. ארי אוסיף
מכתשא בלבושא. או בשתיא או בערבא
או במשכא. לכל דיתעביד משכא
לעבידתא. סגירות מחסרא. מכתשא
מסאב הוא: תם ינצרה פי אליום אלסאבע.
פאן תפשא אבלא. פי אלתוב או אלסדא
או אלחמה או פי אלגלד. וגמיע מא יעמל
מן אלגלוד מצנועא. פדאך בלא ברץ
מאחק והו נגס: ושרף את־הבגד או את־
השתי | או את־הערב בצמר או בפשתים
או את־כל־כלי העור אשר־יהיה בו הנגע
כי־צרעת ממארת הוא באש תשרף:
ויוקיד ית לבושא. או ית שתיא או ית
ערבא. בעמרא או בכתנא. או ית כל מאן
דמשך. דיהי ביה מכתשא. ארי סגירות
מחסרא היא. בנורא תתוקד: פליחרק
אלתוב. או אלסדא או אלחמה. כאן מן צוף
או כתאן. או גמיע אניה' אלגלוד. אלדי יכון
פיה אבלא. פאנה ברץ מאחק. לדאך
יחרק באלנאר: ואם יראה הכהן והנה לא־
פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או
בכל־כלי־עור: ואם יחזי כהנא. והא לא
אוסיף מכתשא. בלבושא. או בשתיא

או

חלק הרקדוק. יא) וטמא טמא. אין כאן פסיק בכל סה"י: יב) או בשתי, הבי"ת במאריך והשי"ן בשוא נע פשוט בלא פתח:

אוֹ בְעַרְבָּא. אוֹ בְּכָל מָאן דִּמְשַׁךְ: ואן
ראה ﭏאמאם. פאדאה לם יתפשׂ פי
ﭏתוב. או ﭏסדא או ﭏלחמה. או גמיע
אניה׳ ﭏגלוד: וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֵת
אֲשֶׁר־בּוֹ הַנָּגַע וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת־יָמִים
שֵׁנִית: וִיפַקֵּיד כָּהֲנָא. וִיחַוְּרוּן. יָת דְּבֵיהּ
מַכְתָּשָׁא. וְיַסְגְּרִנֵּיהּ שִׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת:
פﭏיאמר בגסלה. ויוקפה סבעה׳ איאם
תאניה: וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי ׀ הֻכַּבֵּס אֶת־
הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא־הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת־עֵינוֹ וְהַנֶּגַע
לֹא־פָשָׂה טָמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת
הִוא בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ: וְיִחְזֵי כָּהֲנָא.
בָּתַר דְּחַוַּרוּ יָת מַכְתָּשָׁא. וְהָא. לָא שְׁנָא
מַכְתָּשָׁא מִן כַּד הֲוָה וּמַכְתָּשָׁא לָא אוֹסֵיף.
מְסָאַב הוּא. בְּנוּרָא תֵּיקְדִנֵּיהּ. תַּבְרָא הִיא.
בִּשְׁחִיקוּתֵיהּ אוֹ בְחַדְתּוּתֵיהּ: תם ינצרה
בעד מא גסל. פאן כאן לם ינקלב לונה ולם
יתפשׂ. פהו נגס. וליחרק בﭏנאר. והי
מהלכה כאנת פי סחקתה או פי זיברתה(יח):
וְאִם רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע אַחֲרֵי
הֻכַּבֵּס אֹתוֹ וְקָרַע אֹתוֹ מִן־הַבֶּגֶד אוֹ מִן־
הָעוֹר אוֹ מִן־הַשְּׁתִי אוֹ מִן־הָעֵרֶב: וְאִם
חֲזָא כָּהֲנָא. וְהָא עֲמָא מַכְתָּשָׁא. בָּתַר
דְּחַוַּרוּ יָתֵיהּ. וְיִבְזַע יָתֵיהּ. מִן לְבוּשָׁא אוֹ
מִן מַשְׁכָּא. אוֹ מִן שִׁתְיָא אוֹ מִן עִרְבָּא:
ואן ראה קד כבי בעד מא גסל. פליכרקה
מן ﭏתוב או ﭏגלד. ויקטעה מן ﭏסדא או
ﭏלחמה(יט): וְאִם־תֵּרָאֶה עוֹד בַּבֶּגֶד אוֹ
בַשְּׁתִי אוֹ־בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר פֹּרַחַת
הִוא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ אֵת אֲשֶׁר־בּוֹ הַנָּגַע:
וְאִם תִּתְחֲזֵי עוֹד. בִּלְבוּשָׁא. אוֹ בְשִׁתְיָא
אוֹ בְעִרְבָּא אוֹ בְּכָל מָאן דִּמְשַׁךְ. סָגְיָא
הִיא. בְּנוּרָא תֵּיקְדִנֵּיהּ. יָת דְּבֵיהּ מַכְתָּשָׁא:
ואן צׂהרת זיאדה פי ﭏתוב. או ﭏסדא או
ﭏלחמה או גמיע אניה׳ ﭏגלוד. פהי
ﭏמנתשרה(כ). פלתחרק בﭏנאר. ﭏתוב ﭏדי
פיה ﭏבלא: וְהַבֶּגֶד אוֹ־הַשְּׁתִי אוֹ־הָעֵרֶב
אוֹ כָל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר תְּכַבֵּס וְסָר מֵהֶם
הַנָּגַע וְכֻבַּס שֵׁנִית וְטָהֵר: וּלְבוּשָׁא. אוֹ
שִׁתְיָא אוֹ עִרְבָּא. אוֹ כָל מָאן דִּמְשַׁךְ
דְּתַחַוַּר. וְיַעְדֵּי מִנְהוֹן מַכְתָּשָׁא. וְיִצְטַבַּע
(וי״ג וְיִצְטְבַע) תִּנְיָנוּת וְיִדְכֵּי: וﭏתוב. או
ﭏסדא או ﭏלחמה. או גמיע אנא ﭏגלוד
אן גסלת. פזﭏ ענהא ﭏבלא. פלתגסל
תאניה ותטהר: זֹאת תּוֹרַת נֶגַע־צָרַעַת
בֶּגֶד־הַצֶּמֶר ׀ אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ
הָעֵרֶב אוֹ כָּל־כְּלִי־עוֹר לְטַהֲרוֹ אוֹ לְטַמְּאוֹ:
דָּא אוֹרָיְתָא דְּמַכְתַּשׁ סְגִירוּ. לְבוּשׁ עֲמַר
(נ״א עֲמַר) אוֹ כִתָּנָא. אוֹ שִׁתְיָא אוֹ עִרְבָּא.
אוֹ כָל מָאן דִּמְשַׁךְ. לְדַכָּאוּתֵיהּ אוֹ
לְסַאָבוּתֵיהּ: הדה שריעה׳ בלוי ﭏברץ
ﭏבאין(כא). פי תוב צוף או כתאן. או סדא
או לחמה. או שי מן אנא ﭏגלוד. ליטהר
או ינגס: ס״ז פיסו׳ סי׳ בני״ה. ומפטירין ואיש בא מבעל
הר״ד למנחת שבת וב׳ וה׳ פ שלישה במלכים ב׳ סי׳ ד׳

ה* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם ﭏלה מוסי
תכלימא: זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם
טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן: דָּא תְּהֵי אוֹרָיְתָא
דִּסְגִירָא. בְּיוֹמָא דִּדְכוּתֵיהּ. וְיִתֵּיתֵי לְוָת
כָּהֲנָא: הדה תכון שריעה׳ ﭏאברץ. פי
וקת טהרה. אן יותא בכברה ﭏי ﭏאמאם(א):
וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע־הַצָּרַעַת מִן־הַצָּרוּעַ: וְיִפּוֹק
כָּהֲנָא. לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא. וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא.
וְהָא אִתַּסִּי מַכְתַּשׁ סְגִירוּתָא מִן סְגִירָא:
ויכרג ﭏאמאם ﭏי כארג ﭏעסכר. פאדא
ראי אן ﭏאברץ קד אשפא מן בלוי
ﭏברץ. אמר פיה במא יגב(ב): וְצִוָּה הַכֹּהֵן
וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת
וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: וִיפַקֵּיד
כָּהֲנָא. וְיִסַּב לְדְמִדַּכֵּי. תַּרְתֵּין צִפְּרִין חַיִּין
(נ״א חַיִּין רפי) דַּכְיָן. וְאָעָא דְאַרְזָא. וּצְבַע
זְהוֹרִי וְאֵיזוֹבָא: פיאמר ﭏאמאם. ויאכד
לﭏמתטהר עצפורין חיאן(ג) טאהרין. ועוד
ארז. וחריר(ד) קרמז וצעתר: וְצִוָּה הַכֹּהֵן
וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ
עַל־מַיִם חַיִּים: וִיפַקֵּיד כָּהֲנָא. וְיִכּוֹס יָת
צִפְּרָא חֲדָא. לְמָאן דַּחֲסַף עַל מֵי מַבּוּעַ:
תם יאמר ﭏאמאם בדבח אחדהמא. פי

אנא מן כזף עלי׳ מא מן נביע ה): את־
הצפר החיה יקח אתה ואת־עץ הארז
ואת־שני התולעת ואת־האזב וטבל
אותם ואת | הצפר החיה בדם הצפר
השחטה על המים החיים: ית צפרא
חיתא יסב יתה. וית אעא דארזא. וית
צבע זהורי וית איזובא. ויטבול יתהון.
וית צפרא חיתא. בדמא דצפרא
דנכיסתא. על מי מבוע: וליאכד ﭏעצפור
ﭏחי. וﭏעוד ﭏארז. וﭏחריר ﭏקרמז
וﭏצעתר. ויגמס דﭏך מע ﭏעצפור ﭏחי.
בדם ﭏעצפור ﭏמדבוח. עלי׳ ﭏמא ﭏדי
מן נביע: והזה על־המטהר מן־הצרעת
שבע פעמים וטהרו ושלח את־הצפר
החיה על־פני השדה: וידי. על דמדכי.
מן סגירותא שבע זמנין. וידכיניה. וישלח.
ית צפרא חיתא על אפי חקלא: וינצח
עלי׳ ﭏמתטהר מן ﭏברץ סבע מראר.
ויטהרה. ויטלק ﭏעצפור ﭏחי עלי׳ וגה
ﭏצחרי׳: וכבס המטהר את־בגדיו וגלח
את־כל־שערו ורחץ במים וטהר ואחר
יבוא אל־המחנה וישב מחוץ לאהלו
שבעת ימים: ויצבע דמדכי ית לבושוהי
ויגלח ית כל שעריה. ויסחי במיא וידכי.
ובתר כן ייעול למשריתא. ויתיב. מברא
למשכניה שבעא יומין: תם יגסל
ﭏמתטהר תיאבה ויחלק גמיע שערה.
וירחץ בﭏמא ויטהר. ובעד דﭏך ידכל ﭏ׳
ﭏעסכר. ויקים כארג מנזלה סבעה׳
איאם: והיה ביום השביעי יגלח את־
כל־שערו את־ראשו ואת־זקנו ואת גבת
עיניו ואת־כל־שערו יגלח וכבס את־
בגדיו ורחץ את־בשרו במים וטהר: ויהי
ביומא שביעאה יגלח ית כל שעריה. ית
רישיה וית דקניה וית גביני עינוהי. וית
כל שעריה יגלח. ויצבע ית לבושוהי.
ויסחי ית בשריה. במיא וידכי: פאדא
כאן י) פי ﭏיום ﭏסאבע יחלק גמיע שערה.
ראסה ולחיתה וחואגב עינאה. מע סאיר
שערה. ויגסל תיאבה. וירחץ בדנה בﭏמא

ויטהר: וביום השמיני יקח שני־כבשים
תמימם וכבשה אחת בת־שנתה תמימה
ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה
בשמן ולג אחד שמן: וביומא תמינאה.
יסב תרין אמרין שלמין. ואמרתא חדא.
בת שתה שלמתא. ותלתא עשרונין.
סולתא מנחתא דפילא במשח. ולוגא
חד דמשחא: ופי ﭏיום ﭏתﭏמן. יקדם
כרופין צחיחין. ורכלה אבנה׳ סנתהא
צחיחה. ותלﭏתה׳ עשור סמד. הדייה
מלתות בדהן ולג דהן: והעמיד הכהן
המטהר את האיש המטהר ואתם לפני
יהוה פתח אהל מועד: ויקים כהנא
דמדכי. ית גוברא דמדכי ויתהון. קדם
יי׳. בתרע משכן זמנא: ויוקף ﭏאמאם
ﭏמטהר. ﭏרגל ﭏמתטהר והמא. בין ידי
ﭏלה. ענד באב כבא ﭏמחצר: ולקח הכהן
את־הכבש האחד והקריב אתו לאשם
ואת־לג השמן והניף אתם תנופה לפני
יהוה: ויסב כהנא ית אמרא חדא. ויקריב
יתיה. לאשמא וית לוגא דמשחא. וירים
יתהון. ארמא קדם יי׳: ויאכד ﭏאמאם
אחד ﭏכרופין. ליקרבה ען ﭏאתם וﭏלג
ﭏדהן. ויחרכהמא תחריכא בין ידי ﭏלה:
ושחט את־הכבש במקום אשר ישחט את־
החטאת ואת־העלה במקום הקדש כי
כחטאת האשם הוא לכהן קדש קדשים
הוא: ויכוס ית אמרא. באתרא. דיכוס ית
חטתא. וית עלתא באתר קודשא. ארי.
כחטתא. אשמא הוא לכהנא. קודש
קודשין הוא: תם ידבחה. פי ﭏמוצע
ﭏדי ידבח ﭏדכוה. וﭏצעידה פי מוצע
ﭏקדס. לאן קרבאן ﭏאתם. הו כﭏדכוה
לﭏאמאם. מן כואץ ﭏאקדאס: ולקח
הכהן מדם האשם ונתן הכהן על־תנוך
אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית
ועל־בהן רגלו הימנית: ויסב כהנא
מדמא דאשמא. ויתין כהנא על רום.
אודנא דמדכי דימינא. ועל אליון ידיה
דימינא. ועל אליון רגליה דימינא: תם

יאכד מן דמה. ויגעל עלי' שחמה' אדן
אלמתטהר אלימני'. ועלי' אבהאם ידה
אלימני'. ואבהאם רגלה אלימני': ולקח
הכהן מלג השמן ויצק על־כף הכהן
השמאלית: ויסב כהנא מלוגא דמשחא.
ויריק. על ידא דכהנא דשמאלא: ויאכד
אלאמאם מן לג אלדהן. ויצב עלי' כפה
אליסרי': וטבל הכהן את־אצבעו הימנית
מן־השמן אשר על־כפו השמאלית והזה
מן־השמן באצבעו שבע פעמים לפני
יהוה: ויטבול כהנא ית אצבעיה דימינא.
מן משחא. דעל ידיה דשמאלא. וידי מן
משחא באצבעיה. שבע זמנין קדם יי':
ויגמס באצבעה אלימני'. מן אלדהן אלדי
עלי' ידה אליסרי'. וינצח מנה באצבעה.
סבע מראר בין ידי אללה: ומיתר השמן
אשר על־כפו יתן הכהן על־תנוך אזן
המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית
ועל־בהן רגלו הימנית על דם האשם:
ומשאר משחא דעל ידיה. יתין כהנא על
רום. אודנא דמדכי דימינא. ועל אליון
ידיה דימינא. ועל אליון רגליה דימינא.
על דמא דאשמא: תם יצע מן באקיה.
עלי' שחמה' אדן אלמתטהר אלימני'.
ועלי' אבהאם ידה אלימני'. ואבהאם
רגלה אלימני'. עלי' דם קרבאן אלאתם:
והנותר בשמן אשר על־כף הכהן יתן
על־ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני
יהוה: ודישתאר. במשחא דעל ידא
דכהנא. יתין על רישא דמדכי. ויכפר
עלוהי. כהנא קדם יי': ואלפאצל מנה.
יצעה עלי' ראס אלמתטהר. ויסתגפר ענה
בין ידי אללה: ועשה הכהן את־החטאת
וכפר על־המטהר מטמאתו ואחר ישחט
את־העלה: ויעביד כהנא ית חטתא.
ויכפר על דמדכי מסאובתיה. ובתר כן
יכוס ית עלתא: תם יעמל אלאמאם
אלדכוה. ויסתגפר ען אלמתטהר מן נגאסתה.
ובעד דאלך ידבח אלצעידה: והעלה הכהן
את־העלה ואת־המנחה המזבחה וכפר
עליו הכהן וטהר: ויסיק כהנא. ית עלתא
וית מנחתא למדבחא. ויכפר עלוהי.
כהנא וידכי: תם יצעד אלצעידה ואלהדייה
עלי' אלמדבח. ויסתגפר ענה אלאמאם
ויטהר: ס ואם־דל הוא ואין ידו ב*
משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה
לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול
בשמן למנחה ולג שמן: ואם מסכין הוא.
ולית ידיה מדבקא. ויסב. אמר חד
אשמא. לארמא לכפרא עלוהי. ועשרונא
סולתא. חד דפיל במשח. למנחתא
ולוגא דמשחא: ואן כאן פקירא. ולם תנל
ידה דאלך. פליקרב כרופא ואחדא קרבאן
אלאתם. ליתחריך ליסתגפר ענה. ועשר
מן סמד מלתות בדהן. הדייה ולג דהן:
ושתי תרים או שני בני יונה אשר
תשיג ידו והיה אחד חטאת והאחד עלה:
ותרין (נ"א ותרתין) שפנינין. או תרין בני
יונה. דתדביק ידיה. ויהי חד חטתא. וחד
עלתא: ושפנינן. או פרכי חמאם. עלי' מא
תנל ידה. פיכון אחדהמא דכוה. ואלאכר
צעידה: והביא אתם ביום השמיני לטהרתו
אל־הכהן אל־פתח אהל־מועד לפני יהוה:
וייתי יתהון. ביומא תמינאה. לדכותיה
לות כהנא. לתרע משכן זמנא לקדם
יי': פליאת בהמא. פי אליום אלתאמן. מן
אוול טהרה אלי אלאמאם. אלי באב כבא
אלמחצר בין ידי אללה: ולקח הכהן את־
כבש האשם ואת־לג השמן והניף אתם
הכהן תנופה לפני יהוה: ויסב כהנא. ית
אמרא דאשמא וית לוגא דמשחא. וירים
יתהון כהנא. ארמא קדם יי': ויאכד
אלאמאם. כרוף קרבאן אלאתם ולג אלדהן.
ויחרכהמא תחריכא בין ידי אללה: ושחט
את־כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם
ונתן על־תנוך אזן־המטהר הימנית ועל־
בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית:
ויכוס ית אמרא דאשמא. ויסב כהנא
מדמא דאשמא. ויתין. על רום אודנא
דמדכי דימינא. ועל אליון ידיה דימינא.

ועל

ועל אליון רגליה דימינא: תם ידבחה.
ויאכד מן דמה ויצע. עלי שחמה' ארן
אלמתטהר אלימני'. ועלי' אבהאם ידה אלימני'.
ועלי' אבהאם רגלה אלימני': ומן־השמן
יצק הכהן על־כף הכהן השמאלית: ומן
משחא יריק כהנא. על ידא דכהנא
דשמאלא: ומן אלדהן יצב פי כפה אליסרא:
והזה הכהן באצבעו הימנית מן־השמן
אשר על־כפו השמאלית שבע פעמים ז ג
לפני יהוה: וידי כהנא באצבעיה דימינא.
מן משחא. דעל ידיה דשמאלא. שבע
זמנין קדם יי': וינצח באצבעה אלימני'.
מן דלך אלדהן. אלדי עלי' כף ידה אליסרי'.
סבע מראר בין ידי אללה: ונתן הכהן מן
השמן | אשר על־כפו על־תנוך אזן
המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית ועל־
בהן רגלו הימנית על־מקום דם האשם:
ויתין כהנא. מן משחא דעל ידיה. על רום.
אודנא דמדכי דימינא. ועל אליון ידיה
דימינא. ועל אליון רגליה דימינא. על
אתר דמא דאשמא: תם יצע מן אלדהן
אלדי עלי' כפה. עלי' שחמה' אדן אלמתטהר
אלימני'. ועלי' אבהאם ידה אלימני'. ועלי'
אבהאם רגלה אלימני'. עלי' מוצע דם
קרבאן אלאתם: והנותר מן־השמן אשר
על־כף הכהן יתן על־ראש המטהר לכפר
עליו לפני יהוה: ודישתאר. מן משחא
דעל ידא דכהנא. יתין על רישא דמדכי.
לכפרא עלוהי קדם יי': ובאקיה יצבה
עלי' ראס אלמתטהר. ליסתגפר ענה בין
ידי אללה: ועשה את־האחד מן־התרים
או מן־בני היונה מאשר תשיג ידו: ויעביד
ית חד מן שפניניא. או מן בני יונה.
מדתדביק ידיה: תם יעמל ואחד מן
אלשפאנין. או מן פרוך אלחמאם. עלי' מא
תנאל ידה: את אשר־תשיג ידו את־האחד
חטאת ואת־האחד עלה על־המנחה
וכפר הכהן על־המטהר לפני יהוה: ית
דתדביק ידיה. ית חד חטתא. וית חד
עלתא על מנחתא. ויכפר כהנא. על

דמדכי קדם יי': עלי' מא תנאל ידה.
אחדהמא דכוה. ואלאכר צעידה מע
אלהדייה. ויסתגפר ענה בין ידי אללה: זאת
תורת אשר־בו נגע צרעת אשר לא־
תשיג ידו בטהרתו: דא אוריתא. דביה
מכתש סגירו. דלא תדביק ידיה בדכותיה:
הדה שריעה' מן כאן בה בלוי' ברץ. ולם
תנאל ידה פי וקת טהרה: פ
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ומליל יי'. עם משה ולאהרן למימר: תם
כלם אללה מוסי' והרון תכלימא: כי
תבאו אל־ארץ כנען אשר אני נתן לכם
לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ
אחזתכם: ארי תיעלון לארעא דכנען.
דאנא יהיב לכון לאחסנא. ואתין
מכתש סגירו. בבית ארע אחסנתכון:
ארא דכלתם אלי' בלד כנעאן. אלדי אנא
מעטיכמוהא חוזא. פאחללת בלוא ברץ.
פי בעץ ביות ארץ חוזכם: ובא אשר־
לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה
לי בבית: וייתי דדיליה ביתא. ויחוי
לכהנא למימר. כמכתשא. אתחזי לי
בביתא: פליאת אלדי לה אלבית. ויכבר
אלאמאם קאילא. קד צהר לי פי אלבית
שבה בלוא: וצוה הכהן ופנו את־
הבית בטרם יבא הכהן לראות את־
הנגע ולא יטמא כל־אשר בבית
ואחר כן יבא הכהן לראות את־הבית:
ויפקיד כהנא ויפנון ית ביתא. עד לא
ייעול כהנא למחזי ית מכתשא. ולא
יסתאב כל דבביתא. ובתר כן. ייעול
כהנא למחזי ית ביתא: פיאמר אלאמאם
וינגלו אלבית. קבל אן ידכל לינצר אלבלא.
ולא ינגס גמיע מא פיה. ובעד דאך ידכל
פינצר אליה: וראה את־הנגע והנה הנגע
בקירת הבית שקערורת ירקרקת או
אדמדמת ומראיהן א) שפל מן־הקיר:
ויחזי ית מכתשא. והא מכתשא בכותלי
ביתא. פחתין ירקן. או סמקן. ומחזיהון
מכיך מן כותלא: פאן ראי' אלבלא. פאראה

חלק הדקדוק. א) ומראיהן בטפחא בכל התיגאן.

פי חיטאן אלבית. כטוט ז) מכצרה. או מחמרה. ומנצרהן מתספל פי אלחאיט: ויצא הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־הבית שבעת ימים: ויפוק כהנא. מן ביתא לתרע ביתא. ויסגר ית ביתא שבעא יומין: פיכרג מן אלבית אלי באבה. ויוקפה סבעה איאם: ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית: ויתוב כהנא ביומא שביעאה. ויחזי. והא. אוסיף מכתשא בכותלי ביתא: תם רגע פי אליום אלסאבע. פאן ראי אלבלא קד תפשא פי חיטאן אלבית: וצוה הכהן וחלצו את־האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא: ויפקיד כהנא. וישלפון (וי"ג וישלפון) ית אבניא. דבהון מכתשא. וירמון יתהון למברא לקרתא. לאתר מסאב: פיאמר אלאמאם. ותכלע אלחגארה. אלדי פיהן אלבלא. וירמון אלי כארג אלקריה. אלי מוצע נגס: ואת־הבית יקצע מבית סביב ושפכו את־העפר אשר הקצו אל־מחוץ לעיר ב אל־מקום טמא: וית ביתא. יקלפון מגיו סחור סחור. וירמון. ית עפרא דקליפו. למברא לקרתא לאתר מסאב: ויקשר ח) אלבית מן דאכל מסתדירא. וירמון אלתראב אלדי קשרוה. אלי כארג אלקריה פי מוצע נגס: ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את־הבית: ויסבון אבנין אחרנין. ויעלון לאתר (נ"י באתר) אבניא. ועפר אחרן. יסב וישוע ית ביתא: ויאכדו חגאר אכר. פידכלוהא מוצע תלך אלחגארה. ותראב אכר יוכד ויטיין אלבית: ואם־ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ את־האבנים ואחרי הקצות את־הבית ואחרי הטוח: ואם יתוב מכתשא ויסגי בביתא. בתר דשליפו ית אבניא. ובתר דקליפו ית ביתא ובתר דאתשע: פאן עאד אלבלא ואנתשר פי אלבית. בעד מא

כלעת אלחגארה. ובעד קשר אלבית וטיין: ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא: וייעול כהנא. ויחזי. והא אוסיף מכתשא בביתא. סגירות מחסרא היא. בביתא מסאב הוא: פדכל אלאמאם. פנצר. פאדא קד תפשא אלבלא פי אלבית. פהו ברץ מאחק פי אלבית והו נגס: ונתץ את־הבית את־אבניו ואת־עציו ואת כל־עפר הבית והוציא אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא: ויתרע ית ביתא. ית אבנוהי וית אעוהי. וית כל עפר ביתא. ויפיק למברא לקרתא. לאתר מסאב: פינקצה מן חגארה וכשבה. וגמיע תראבה. ויורמי דלך אלי כארג אלקריה. אלי מוצע נגס: והבא אל־הבית כל־ימי הסגיר אתו יטמא עד־הערב: ודייעול לביתא. כל יומין דיסגר יתיה. יהי מסאב עד רמשא: ומן דכל אלי אלבית. טול אלאיאם אלדי אוקפ פיהא ט). פלינגס אלי אלמגיב: והשכב בבית יכבס את־בגדיו והאכל בבית יכבס את־בגדיו: ודישכוב בביתא. יצבע ית לבושוהי. ודייכול בביתא. יצבע ית לבושוהי: ומן אנצגע פיה. פליגסל תיאבה. ומן אכל פיה. פליגסל תיאבה: ואם־בא יבא הכהן וראה והנה לא־פשה הנגע בבית אחרי הטח את־הבית וטהר הכהן את־הבית כי נרפא הנגע: ואם מיעל ייעול כהנא. ויחזי והא. לא אוסיף מכתשא בביתא. בתר דאתשע ית ביתא. וידכי כהנא ית ביתא. ארי אתסי מכתשא: פאן דכל אלאמאם פנצר. פאדא לם יתפש אלבלא פי אלבית. בעד תטיינה. פליטהרה. פאן אלבלא קד ברא: ולקח לחטא את־הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזב: ויסב. לדכאה ית ביתא תרתין צפרין. ואעא דארזא. וצבע זהורי ואיזובא: ויאכד לתדכיתה עצפורין. ועוד ארז. וחריר קרמז וצעתר:

ושחט

חלק הדקדוק. ב) אל מחוץ לעיר אל מקום טמא. תיבת לעיר בטפחא. ותיבת מקום במארכה וכ"ה בכל התיגאן:

ושחט את־הצפר האחת אל־כלי־חרש על־
ד* מים חיים: ויכוס ית צפרא חדא. למאן
דחסף על מי מבוע: וידבח אחדהמא.
פי אנא כזף מע מא מן נביע: ולקח
את־עץ־הארז ואת־האזב ואת ׀ שני
התולעת ואת הצפר החיה וטבל אתם
בדם הצפר השחוטה ובמים החיים והזה
אל־הבית שבע פעמים: ויסב ית אעא
דארזא. וית איזובא. וית צפרא חיתא.
ויטבול יתהון. בדמא דצפרא דנכיסתא.
ובמי מבוע. וידי לביתא שבע זמנין:
ויאכד עוד אארז ואצעתר. וצבג אקרמז
ואעצפור אחי. ויגמסהא פי דם אעצפור
אמדבוח. ואמא אדי מן נביע. וינצחה
עלי' אבית סבע מראר: וחטא את־
הבית בדם הצפור ובמים החיים ובצפר
החיה ובעץ הארז ובאזב ובשני התלעת:
וידכי ית ביתא. בדמא דצפרא. ובמי
מבוע. ובצפרא חיתא. ובאעא דארזא.
ובאיזובא ובצבע זהורי: וידכיה בדם
אעצפור. ובאמא אנביע. ואעצפור אחי.
ואעוד אארז. ואצעתר וחריר אקרמז:
ושלח את־הצפר החיה אל־מחוץ לעיר
אל־פני השדה וכפר על־הבית וטהר:
וישלח. ית צפרא חיתא. למברא לקרתא
לאפי חקלא. ויכפר על ביתא וידכי:
ויטלק אעצפור אחי. אי' כארג אקריה
אי' וגה אצחרי'. ויסתגפר ען מא פי אבית
ויטהר: זאת התורה לכל־נגע הצרעת
ולנתק: דא אוריתא. לכל מכתש
סגירותא ולנתקא: הדה שריעה' גמיע
בלוא אברץ ואכלף[י]: ולצרעת הבגד
ולבית: ולסגירות לבושא ולביתא:
ולברץ אתיאב ואמנאזל: ולשאת
ולספחת ולבהרת: ולעמקא ולעדיא
ולבהרא: ולאשאמה ואעארצה ואבקעה:
להורת ביום הטמא וביום הטהר זאת
תורת הצרעת: לאלפא. ביום מסאבא
וביום דכיא. דא אוריתא דסגירותא:
לידל עלי' וקת אתנגים ועלי' וקת

אתטהיר. וכלהא שראיע אברץ[יא]: פ
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ומליל יי'. עם משה ולאהרן למימר:
תם כלם אלה מוסי' והרון תכלימא:
דברו אל־בני ישראל ואמרתם אלהם
איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא
הוא: מלילו עם בני ישראל. ותימרון
להון. גבר גבר. ארי יהי דאיב (נ"א דאיב)
מבשריה. דוביה מסאב הוא: כלמא
בני אסראיל. וקולא להם. אי רגל כאן
דאיבא מן אחלילה[יב]. פדובה דאך הו
נגס: וזאת תהיה טמאתו בזובו רר בשרו
את־זובו או־החתים בשרו מזובו טמאתו
הוא: ודא. תהי סובתיה בדוביה. ריר
בשריה ית דוביה. או חתים בשריה
מדוביה. סאובתיה היא: והדה צפה'
דובה אדי תכון בה נגאסתה. אמא אן
יגעל אחלילה אדוב כאריא. או ינכתם
מנה. פתלך הי נגאסתה[יג]: כל־המשכב
אשר ישכב עליו הזב יטמא וכל־הכלי
אשר־ישב עליו יטמא: כל משכבא.
דישכוב עלוהי. דובנא יהי מסאב. וכל
מאנא. דיתיב עלוהי יהי מסאב: וחכמה[יד]
אן יכון כל מצגע. אדי ינצגע עליה
ינגס. וכל אנא יגלס עליה ינגס:
ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ
במים וטמא עד־הערב: וגבר. דיקרב
במשכביה. יצבע לבושוהי. ויסחי במיא
ויהי מסאב עד רמשא: ואי אנסאן דנא
מן מצגעה. פליגסל תיאבה. וירחץ באמא
וינגס אלי' אמגיב: והישב על־הכלי אשר־
ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ במים
וטמא עד־הערב: ודיתיב על מאנא.
דיתיב עלוהי דובנא. יצבע לבושוהי.
ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא: ומן
גלס עלי' אאנא. אדי יגלס עליה אדאיב.
פליגסל תיאבה. וירחץ באמא וינגס אלי'
אמגיב: *והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו
ורחץ במים וטמא עד־הערב: ודיקרב
בבשר דובנא. יצבע לבושוהי. ויסחי במיא

*) חצי הספר בפסוקים

וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ומן דנא בגסמה.
פליגסל תיאבה. וירחץ בּמא וינגס אלי
אלמגיב: וְכִי־יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבֶּס בְּגָדָיו
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וַאֲרֵי יָרוֹק
דּוֹבָנָא בְּדַכְיָא. וִיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי. וְיַסְחֵי
בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ואן בצק
אלדאיב עלי אלטאהר. פליגסל תיאבה.
וירחץ בּמא וינגס אלי אלמגיב: וְכָל־
הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הַזָּב יִטְמָא: וְכָל
מֶרְכְּבָא. דְּיִרְכּוֹב עֲלוֹהִי. דּוֹבָנָא יְהֵי מְסָאַב:
וכל מרכוב. אלדי ירכב עליה אלדאיב ינגס:
וְכָל־הַנֹּגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַחְתָּיו יִטְמָא
עַד־הָעָרֶב וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכָל דְּיִקְרַב.
בְּכֹל דִּיהֵי תְּחוֹתוֹהִי. יְהֵי מְסָאַב עַד
רַמְשָׁא. וּדְיִטּוֹל יָתְהוֹן. יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי.
וְיַסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ומן
דנא בשי ממא יכון תחתה. ינגס אלי
אלמגיב. ומן חמל שי מנה (טו). יגסל תיאבה.
וירחץ בּמא וינגס אלי אלמגיב: וְכֹל אֲשֶׁר
יִגַּע־בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא־שָׁטַף בַּמָּיִם וְכִבֶּס
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכֹל
דְּיִקְרַב בֵּיהּ דּוֹבָנָא. וִידוֹהִי לָא שְׁטִיף
בְּמַיָּא. וִיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי. וְיַסְחֵי בְמַיָּא וִיהֵי
מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: וכל מן דנא בה
אלדאיב. ודאתה (טז) לם יגסל בּמא. פליגסל
תיאבה. וירחץ בּמא וינגס אלי אלמגיב:
וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר־יִגַּע־בּוֹ הַזָּב יִשָּׁבֵר וְכָל־
כְּלִי־עֵץ יִשָּׁטֵף בַּמָּיִם: וּמָאן דַּחֲסַף. דְּיִקְרַב
בֵּיהּ דּוֹבָנָא יִתַּבַר. וְכָל מָאן דְּאָע. יִשְׁתְּטִיף
בְּמַיָּא: ואי אנא כזף. דנא בה אלדאיב
פליכסר. ואי אנא כשב. פליגסל בּמא:
וְכִי־יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים
לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם
חַיִּים וְטָהֵר: וַאֲרֵי יִדְכֵּי דּוֹבָנָא מִדּוֹבֵיהּ.
וְיִמְנֵי לֵיהּ. שִׁבְעָא יוֹמִין. לִדְכוּתֵיהּ וִיצַבַּע
לְבוּשׁוֹהִי. וְיַסְחֵי בִשְׂרֵיהּ. בְּמֵי מַבּוּעַ וְיִדְכֵּי:
פאן הו טהר מן דובה. פליחץ סבעה
איאם לטהרה ויגסל תיאבה. וירחץ
בדנה. במא מן נביע ויטהר: וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִקַּח־לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי
יוֹנָה וּבָא׀ לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וּנְתָנָם אֶל־הַכֹּהֵן: וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה. יִסַּב
לֵיהּ תְּרֵין (וי״ג תַּרְתֵּין) שַׁפְנִינִין. אוֹ תְּרֵין
בְּנֵי יוֹנָה. וְיֵיתֵי לִקְדָם יי׳. לִתְרַע מַשְׁכַּן
זִמְנָא. וְיִתְּנִנּוּן לְכָהֲנָא: ופי אליום אלתאמן.
יאתי בשפנינין. או פרכי חמאם. ויאתי
בין ידי אלה. אלי באב כבא אלמחצר.
וידפעהמא אלי אלאמאם: וְעָשָׂה אֹתָם
הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר
עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹבוֹ: וְיַעֲבֵיד
יָתְהוֹן כָּהֲנָא. חַד חַטָּתָא. וְחַד עֲלָתָא. וִיכַפַּר
עֲלוֹהִי כָּהֲנָא. קֳדָם יי׳ מִדּוֹבֵיהּ: ויעמל
אלאמאם אחדהמא דכוה. ואלאכר צעידה.
ויסתגפר ענה בין ידי אלה מן דובה:
ה ז ס וְאִישׁ כִּי־תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־
זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא
עַד־הָעָרֶב: וּגְבַר. אֲרֵי תִפּוֹק מִנֵּיהּ
שִׁכְבַת זַרְעָא. וְיַסְחֵי בְמַיָּא. יָת כָּל
בִּשְׂרֵיהּ וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ואי
רגל כרגת מנה נטפה. פליגסל גמיע
בדנה במא. וינגס אלי אלמגיב: וְכָל־בֶּגֶד
וְכָל־עוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת־זָרַע
וְכֻבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב: וְכָל לְבוּשׁ
וְכָל מְשַׁךְ. דִּיהֵי עֲלוֹהִי שִׁכְבַת זַרְעָא.
וְיִצְטַבַּע בְּמַיָּא וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא:
ואי תוב או גלד. צאר עליה שי. פליגסל
במא וינגס אלי אלמגיב: וְאִשָּׁה אֲשֶׁר
יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זָרַע וְרָחֲצוּ
בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד־הָעָרֶב: וְאִתְּתָא.
דְּיִשְׁכּוֹב גְּבַר יָתַהּ שִׁכְבַת זַרְעָא. וְיַסְחוּן
בְּמַיָּא. וִיהוֹן מְסָאֲבִין עַד רַמְשָׁא: ואיה
אמראה צאגעהא רגל בנטפה. פלירחצא
במא. וינגסא אלי אלמגיב: פ
ו וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ
בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל־
הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב: וְאִתְּתָא אֲרֵי
תְהֵי דָּיְבָא. דַּם. יְהֵי דּוֹבַהּ בִּבְשַׂרַהּ.
שִׁבְעָא יוֹמִין תְּהֵי בְרִיחוּקַהּ. וְכָל דְּיִקְרַב
בַּהּ יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא: ואיה אמראה

כאנת

כאנת דאיבה. והו אן יכון אדם ינחל מן פרגהא יח). פלתקים סבעה׳ איאם פי חיצתהא. וכל מן דנא בהא ינגס אלי אמגיב: וכל אשר תשכב עליו בנדתה יטמא וכל אשר־תשב עליו יטמא: וכל דתשכוב עלוהי. בריחוקה יהי מסאב. וכל דתתיב עלוהי יהי מסאב: וגמיע מא תנצגע עליה פי חיצתהא ינגס. וגמיע טאנא תגלס עליה ינגס: וכל־הנגע במשכבה יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב: וכל דיקרב במשכבה. יצבע לבושוהי. ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא: וכל מן דנא במצגעהא. יגסל תיאבה. וירחץ באמא וינגס אלי אמגיב: וכל־הנגע בכל־כלי אשר־תשב עליו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב: וכל דיקרב. בכל מאנא דתתיב עלוהי. יצבע לבושוהי. ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא: וכל מן דנא בשי. מן טאניה אדי תגלס עליה. יגסל תיאבה. וירחץ באמא וינגס אלי אמגיב: ואם על־המשכב הוא או על־הכלי אשר־הוא ג ישבת־עליו בנגעו־בו יטמא עד־הערב: ואם על משכבא הוא. או על מאנא. דהיא יתבא עלוהי במקרביה ביה. יהי מסאב עד רמשא: ואן כאן עלי מצגעהא. או עלי טאנא. אתי הי גאלסה עליה ממאססה לה. פלינגס אלי אמגיב: ואם שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל־המשכב אשר־ישכב עליו יטמא: ואם. משכב ישכוב גבר יתה. ויהי (וי״ג ותהי) ריחוקה עלוהי. ויהי מסאב שבעא יומין. וכל משכבא. דישכוב עלוהי יהי מסאב: ואן צאגעהא רגל. פקד צאר חכם חיצתהא עליה יט). וינגס סבעה׳ איאם. וכל מצגע. ינצגע

ז* עליה ינגס: ס ואשה כי־יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת־נדתה או כי־תזוב על־נדתה כל־ימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה הוא: ואתתא. ארי ידוב דוב דמה יומין סגיאין. בלא עדן ריחוקה. או ארי תדוב על ריחוקה. כל יומי דוב סאובתה. כיומי ריחוקה. תהי מסאבא היא: ואיה׳ אמראה פאץ דמהא איאמא כתירה. פי גיר וקת חיצתהא או בעקבה. פיגמיע אייאם פיץ נגאסתהא: פלתכון פיהא כאיאם חיצתהא נגסה: כל־המשכב אשר־תשכב עליו כל־ימי זובה כמשכב נדתה יהיה־לה וכל־הכלי אשר תשב עליו טמא יהיה כטמאת נדתה: כל משכבא. דתשכוב עלוהי כל יומי דובה. כמשכב ריחוקה יהי לה. וכל מאנא דתתיב עלוהי. מסאב יהי. כסואבת ריחוקה: וגמיע אמצגע. אדי תנצגע עליה טול אייאם פיצתהא. פלתכון להא כמצגע חיצתהא. וגמיע טאנא אדי תגלס עליה. פליכון נגסא. כנגאסתה פי חיצתהא: וכל־הנוגע בם יטמא וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־הערב: וכל דיקרב בהון יהי מסאב. ויצבע לבושוהי. ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא: וכל מן דנא בשי מנהא ינגס. פיגסל תיאבה. וירחץ באמא וינגס אלי אמגיב: ואם־טהרה מזובה וספרה־לה שבעת ימים ואחר תטהר: ואם דכיאת מדובה. ותמני לה. שבעא יומין ובתר כן תדכי: פאן טהרת מן פיצתהא. כ) פלתחץ סבעה׳ איאם ובעד דאך תטהר: וביום השמיני תקח־לה שתי תרים או שני בני יונה והביאה אותם אל־הכהן אל־פתח אהל מועד: וביומא תמינאה. תסב לה תרין (וי״ג תרתין) שפנינן. או תרין בני יונה. ותיתי יתהון לות כהנא. לתרע משכן זמנא: ופי אליום אלתאמן. תאכד שפנינן. או פרכי חמאם. ותאתי בהמא אלי אלאמאם. אלי באב כבא אלמחצר: ועשה הכהן את־האחד חטאת ואת־האחד עלה וכפר עליה הכהן לפני יהוה מזוב טמאתה: ויעביד כהנא ית

הלק הדקרוק. ג) אשר היא יושבת עליו. כ״ה בכל התיגאן במאריך לא בתביר: ר) תהיה מארכה טמאה טפחא:

חד חטתא. וית חד עלתא. ויכפר עלה
כהנא קדם יי׳. מדוב סאובתה: ויעמל
ט̇אמאם אחדהמא דכוה. ואלאכר צעידה.
ויסתגפר ענהא אלאמאם בין ידי אלה. מן
פיץ׳ נגאסתהא: והזרתם את־בני־ישראל
מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאם
את־משכני אשר בתוכם: ותפרשון ית
בני ישראל מסואבתהון. ולא ימותון
בסואבתהון. בסאוביהון ית משכני
דביניהון: פיגב אן תגאנבא בני אסראיל
מן נגאסתהם. ולא יהלכון בנגאסתהם.
אד̇ הם נגסו מסכני אל̇די הו בינהם [כא]:
זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת־
זרע לטמאה־בה: דא אוריתא דדובנא.
ודתפוק מניה. שכבת זרעא לאסתאבא
בה: הד̇ה שריעה׳ אלד̇איב. ומן תכרג מנה
נטפה לינגס בהא: והדוה בנדתה והזב
את־זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישכב
עם־טמאה: ולדסאובתה (כנ״י ולדסובתה)
בריחוקה. ולדדאיב (וללדאיב) ית דוביה. לדכר
ולנוקבא. ולגבר. דישכוב עם מסאבתא:
ואלחאיץ׳ פי טמתהא. ואלפאיץ׳ דובה. מן
דכר ואנתי׳. ורגל יצ̇אגע נגסה: פ פ פ

צ׳ פיסוקים סי׳ עידו ומפטירין ויאמר אלישע שמעו דבר ה׳
במלכים ב׳ ז׳. נג״ה למנחת שבת וב׳ וה׳

וידבר יהוה אל־משה אחרי מות שני בני
אהרן בקרבתם לפני־יהוה וימתו: ומליל
יי׳ עם משה. בתר דמיתו. תרין בני אהרן.
בקרוביהון אישתא נוכריתא קדם יי׳
ומיתו: תם כלם אלה מוסי׳. בעד מות אבני
הרון. אד̇ תקדמא בין ידי אלה עלי׳ מא
ביין [א]) פמאתא: ויאמר יהוה אל־משה
דבר אל־אהרן אחיך ואל־יבא בכל־עת
אל־הקדש מבית לפרכת אל־פני הכפרת
אשר על־הארן ולא ימות כי בענן אראה
על־הכפרת: ואמר יי׳ למשה. מליל עם
אהרן אחוך. ולא יהי עליל בכל עדן
לקודשא. מגיו לפרוכתא. לקדם כפורתא.
דעל ארונא ולא ימות. ארי בעננא. אנא
מתגלי על בית כפורי: וקאל לה. מר

הרון אכיך. באן לא ידכל פי כתיר מן
ט̇אוקאת אלי׳ אלקדס. מן דאכל אלסגף. אלי׳
הצ̇רה׳ אלגשא. אלד̇י עלי׳ אלצנדוק ולא ימות.
לאני מתגלי באלגמאם פוק אלגשא: בזאת
יבא אהרן אל־הקדש בפר בן־בקר
לחטאת ואיל לעלה: בדא. יהי עליל
אהרן לקודשא. בתור בר תורי. לחטתא
ודכר לעלתא: בהד̇ה אלאמור ידכל הרון
אלי׳ אלקדס. באן יחצ̇ר ת̇ורא מן אלבקר.
לאלד̇כוה וכבשא לאלצעידה: כתנת בד־
קדש ילבש ומכנסי־בד יהיו על־בשרו
ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף
בגדי־קדש הם ורחץ במים את־בשרו
ולבשם: כתונא דבוצא דקודשא ילבש.
ומכנסין דבוץ יהון על בשריה. והמינא
דבוצא ייסר. ומצנפתא דבוצא יהית
ברישיה. לבושי קודשא אנון. ויסחי במיא.
ית בשריה וילבשנון: באן ילבס תוניה
מן עשר מקדסה. בעד אן יכון עלי׳ בדנה
סראויל מן עשר [ב]). ויתקלד בזנאר מן
עשר מחיץ [ג]). ויתעמם בעמאמה מת̇ל
ד̇אך. פהד̇ה הי ת̇יאב אלקדס. יגסל בדנה
באלמא וילבסהא: ומאת עדת בני ישראל
יקח שני־שעירי עזים לחטאת ואיל אחד
לעלה: ומן כנשתא דבני ישראל. יסב.
תרין צפירי עזי לחטתא. ודכר חד
לעלתא: וליאכד̇ מן גמאעה׳ בני אסראיל.
עתודין מן אלמאעז לאלד̇כוה. וכבשא
לאלצעידה: והקריב אהרן את־פר
החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד
ביתו: ויקריב אהרן. ית תורא דחטתא
דיליה. ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה:
פיבתדי אוולא [ד]). פיקדם ת̇ור אלד̇כוה
אלד̇י לה. ויסתגפר ענה וען אלה:
ב * ולקח את־שני השעירם והעמיד אתם
לפני יהוה פתח אהל מועד: ויסב ית תרין
צפירין. ויקים יתהון קדם יי׳. בתרע משכן
זמנא: תם יאכד̇ אלעתודין. ויוקפהמא
בין ידי אלה. ענד באב קבא אלמחצ̇ר:
ונתן אהרן על־שני השעירם גרלות גורל

אחד

אחד ליהוה וגורל אחד לעזאזל: ויתין
אהרן. על תרין צפירין עדבין. עדבא חד
לשמא דיי׳. ועדבא חד לעזאזל: ויולקי
עליהמא סהמין. אחדהמא לבית אל׳ ואאכר
לגבל עזאז(ה): והקריב אהרן את־השעיר
אשר עלה עליו הגורל ליהוה ועשהו
חטאת: ויקריב אהרן ית צפירא. דסליק
עלוהי. עדבא לשמא דיי׳. ויעבדניה
חטתא: פיקדם אלעתוד. אלדי וקע עליה
אסהם לבית אלה. ויצנעה דכוה: והשעיר
אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד־חי
לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל
המדברה: וצפירא. דסליק עלוהי עדבא
לעזאזל. יתקם כד חי. קדם יי׳ לכפרא
עלוהי. לשלחא יתיה. לעזאזל למדברא:
ואלעתוד. אלדי וקע עליה אלסהם לגבל עזאז.
יוקף חייא. בין ידי אלה ליסתגפר ענה.
תם יטלקה פי גבל עזאז פי אלבר: והקריב
אהרן את־פר החטאת אשר־לו וכפר בעדו
ובעד ביתו ושחט את־פר החטאת אשר־
לו: ויקריב אהרן. ית תורא דחטתא
דיליה. ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה.
ויכוס. ית תורא דחטתא דיליה: ויקדם
הרון תאניה. (ו) רת אלדכוה. אלדי לה.
ג ויסתגפר ענה וען אלה. תם ידבחה: ולקח
מלא־המחתה גחלי־אש מעל (א) המזבח
מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה
והביא מבית לפרכת: ויסב מלי מחתיתא.
גומרין דאישא. מעלוי מדבחא מן קדם יי׳.
ומלי חופנוהי. קטרת בוסמין דקיקין.
ויעיל כגיו לפרוכתא: תם יאכד מל
אלמגמרה. גמר נאר. מן פוק אלמדבח מן
בין ידי אלה. ומל חפניה. מן בכור אלצמוג
אלמדקוק. וידכל אלגמיע אלי דאכל אלסגף:
ונתן את־הקטרת על־האש לפני יהוה
וכסה | ענן הקטרת את־הכפרת אשר על־
העדות ולא ימות: ויתין ית קטרת בוסמיא.
על אישתא קדם יי׳. ויחפי ענן קטורתא.
ית כפורתא. דעל סהדותא ולא ימות:

פילקי דלך אלבכור. עלי אלנאר בין ידי
אלה. תם יגטי צבאב אלבכור. אלגשא. אלדי
עלי אלשהאדה פאנה לא ימות (ז): ולקח
מדם הפר והזה באצבעו על־פני הכפרת
קדמה ולפני הכפרת יזה שבע־פעמים
מן־הדם באצבעו: ויסב מדמא דתורא.
וידי באצבעיה. על אפי כפורתא קדומא.
וקדם (וי״ג ולקדם) כפורתא. ידי שבע
זמנין. מן דמא באצבעיה: תם יאכד מן
דם אלרת. פינצח באצבעה. קבאלה אלגשא
שרקייא מרה ואחדה. (ח) תם ינצח בין ידיה
מנה סבע מראר: ושחט את־שעיר
החטאת אשר לעם והביא את־דמו אל־
מבית לפרכת ועשה את־דמו כאשר עשה
לדם הפר והזה אתו על־הכפרת ולפני
הכפרת: ויכוס. ית צפירא דחטתא
דלעמא. ויעיל ית דמיה. למגיו לפרוכתא.
ויעביד לדמיה. כמא דעבד לדמא דתורא.
וידי יתיה. על כפורתא וקדם (וי״ג ולקדם)
כפורתא: תם ידבח עתוד אלדכוה אלדי
לאלקום. וידכל מן דמה אלי דאכל אלסגף.
ויצנע בה. כמא צנע בדם אלרת. וינצח
מנה. קבאלה אלגשא ובין ידיה: וכפר על־
הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם
לכל־חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן
אתם (ב) בתוך טמאתם: ויכפר על קודשא.
מסואבת בני ישראל. וממרדיהון לכל
חטאיהון. וכן יעביד למשכן זמנא.
דשרי עמהון בגו סואבתהון: ויכפר
פי אלקדס. ען מעאצי בני אסראיל.
וגרומהם וגמיע דנובהם. וכדאך יצנע
פי אלדמון. פי כבא אלמחצר. אלדי הו
סאכן מעהם. פי מא בין מעאציהם (ט):
וכל־אדם לא־יהיה | באהל מועד בבאו
לכפר בקדש עד־צאתו וכפר בעדו ובעד
ביתו ובעד כל־קהל ישראל: וכל אנש.
לא יהי במשכן זמנא. במיעליה. לכפרא
בקודשא עד מפקיה. ויכפר עלוהי ועל
אנש ביתיה. ועל כל קהלא דישראל:

חלק הרקדוק: א) המזבח. בפשטא אחת בכל התיגאן: ב) השכן אתם בתוך טמאותם, תיבת אתם במפחא בכל התיגאן המדוקדקות ולא בתביר.

וְלאַ יכון אחד מן אֿנאס פי כֿבא אֿמחצֿר. פי דכֿולה ליסתגפר פי אֿקדס אֿי׳ אן יכֿרג. וקד ¹⁾ אסתגפר ענה ועַן אֿלה. ועַן גמיע גוק אל אסראיל: וְיָצָא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי־יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְיִפּוֹק. לְמַדְבְּחָא. דִּקֳדָם יְיָ׳ וִיכַפַּר עֲלוֹהִי. וְיִסַּב. מִדְּמָא דְתוֹרָא וּמִדְּמָא דִצְפִירָא. וְיִתֵּין. עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: תֿם יכֿרג אֿי׳ אֿמדבח. אֿדי בין ידי אֿלה פיסתגפר ענה. באן יאכֿד מן דם אֿרת ומן דם אֿעתוד מגמועין ¹¹⁾. פיצֿע עלי׳ ארכאן אֿמדבח מסתדירא: וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְיַדֵּי עֲלוֹהִי מִן דְּמָא. בְּאֶצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין. וִידַכֵּינֵיהּ וִיקַדְּשִׁנֵּיהּ. מִסּוֹאֲבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תֿם ינצֿח עליה מנה. באצבעה סבע מראר. פיטהרה ויקדסה. מן מעאצי בני אסר׳: וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשָּׂעִיר ג הֶחָי: וִישֵׁיצֵי מִלְּכַפָּרָא עַל קוּדְשָׁא. וְעַל (נ״י וְיָת) מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל (נ״י וְיָת) מַדְבְּחָא. וִיקָרֵיב יָת צְפִירָא חַיָּא (וי״ג חַיָּא רפי): פאדֿא פרג מן אֿאסתגפאר פי אֿקדס. ופי כֿבא אֿמחצֿר וענד אֿמדבח. פיקדם אֿעתוד אֿחי: וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל־חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן יָת תַּרְתֵּין יְדוֹהִי. עַל רֵישׁ צְפִירָא חַיָּא וי״ג חַיָּא רפי). וִיוַדֵּי עֲלוֹהִי. יָת כָּל עֲוָיַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְיָת כָּל מְרָדֵיהוֹן לְכָל חֲטָאֵיהוֹן. וְיִתֵּין יָתְהוֹן עַל רֵישׁ צְפִירָא. וִישַׁלַּח. בְּיַד גְּבַר דִּזְמִין לְמֵהַךְ לְמַדְבְּרָא: פיסנד ידיה עלי׳ ראסה. ויקר בדנוב בני אסראיל. וגרומהם וגמיע כֿטאיאהם. פאדֿא תלאהא ענד ראס אֿעתוד ¹²⁾ בעת בה מע רגל מעד בה אֿי׳ אֿבר: וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתָם אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת־הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר: וְיִטּוֹל צְפִירָא עֲלוֹהִי. יָת כָּל עֲוָיָתְהוֹן (נ״י
ד ב חוֹבֵיהוֹן) לַאֲרַע דְּלָא יָתְבָא. וִישַׁלַּח יָת צְפִירָא בְּמַדְבְּרָא: ויחמל עלי׳ ענקה גמיע דנובהם אֿי׳ ארץ מנקטעה. תֿם יטלקהא פי אֿבר: וּבָא אַהֲרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: וְיֵיעוֹל אַהֲרֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. וְיַשְׁלַח יָת לְבוּשֵׁי בוּצָא. דִּלְבַשׁ בְּמֵיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא. וְיַצְנְעִנּוּן תַּמָּן: תֿם ידכֿל הרון אֿי׳ כֿבא אֿמחצֿר. פיכֿרג אֿמגמרה ¹³⁾. וינזע תיאב אֿעשר. אֿדי לבסהא פי דכֿולה אֿי׳ אֿקדס. וידעהא הנאך: וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם: וְיַסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא בַּאֲתַר קַדִּישׁ וְיִלְבַּשׁ יָת לְבוּשׁוֹהִי. וְיִפּוֹק. וְיַעְבֵּיד יָת עֲלָתֵיהּ וְיָת עֲלַת עַמָּא. וִיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל עַמָּא: תֿם יגסל בדנה באֿמא פי מוצֿע מקדס. וילבס תיאבה אֿמעלומה ¹⁴⁾. תֿם יכֿרג ויקרב צֿואעדה וצֿואעד אֿקום.
ה ויסתגפר ענה וענהם: וְאֵת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה: וְיָת תַּרְבֵּי חַטָּוָתָא יַסֵּיק לְמַדְבְּחָא: ושחום אֿדכֿואת ¹⁵⁾ יקתרהא עלי׳ אֿמדבח: וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת־הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה: וּדְמוֹבֵיל יָת צְפִירָא לַעֲזָאזֵל. יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי. וְיַסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא. וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל לְמַשְׁרִיתָא: ואֿמטלק אֿעתוד פי גבל עזאז. יגסל תיאבה. וירחץ בדנה באֿמא. ובעד דֿאך ידכֿל אֿי׳ אֿעסכר: וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֹרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם: וְיָת תּוֹרָא דְּחַטָּתָא. וְיָת צְפִירָא דְּחַטָּתָא. דְּאִתָּעַל מִדְּמְהוֹן לְכַפָּרָא

בקודשא :

חלק הדקדוק: ג) השעיר החי. לפי שהחית קמוצה מכללי אס״ף באה ההא בסגול, ותיבת השעיר במארכה. ועל ראש השעיר החי ההא פתוחה.

בקורשא. יתפקון למברא למשריתא.
ויוקדון בנורא. ית משכהון וית בשרהון וית
אוכלהון: ואמא רת ארכוה ועתוד ארכוה.
ארי ארכל מן דמאהא לאסתגפאר פי
אקדס. פליכרגהא אי כארג אעסכר.
פיחרקו באנאר. גלודהא ולחומהא
ופרתהא: והשרף אתם יכבס בגדיו ורחץ
את־בשרו במים ואחרי־כן יבוא אל־המחנה:
ודמוקיד יתהון. יצבע לבושוהי. ויסחי ית
בשריה במיא. ובתר כן ייעול למשריתא:
ואמחרקהמא. יגסל תיאבה. וירחץ בדנה
במא. ובעד דאך ידכל אי אעסכר:
והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי
בעשור לחדש תענו את־נפשתיכם וכל־
מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר
בתוככם: ותהי לכון לקים עלם. בירחא
שביעאה. בעשרא לירחא תענון ית
נפשתכון. וכל עבידא לא תעבדון. יציביא
וגיוריא דיתגיירון ביניכון: פיכון דאך לכם ג ז
רסם אדהר. פי איום אעאשר. מן אשהר
אסאבע תגיעו אנפסכם. ושי מן אאעמא
לא תעמלו. אצריח. ואגריב אדכיל פי מא
בינכם: כי־ביום הזה יכפר עליכם לטהר
אתכם מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו:
ארי ביומא הדין. יכפר עליכון לדכאה
יתכון. מכל חוביכון. קדם יי׳ תדכון:
ופי הדא איום. יסתגפר ענכם ליטהרכם
כמא בינת[ט]. פמן גמיע כטאיאכם. בין
ידי אלה תטהרו: שבת שבתון היא לכם
ועניתם את־נפשתיכם חקת עולם: שבא
שבתא היא לכון. ותענון ית נפשתכון.
קים עלם: סבת הי עטלה לכם. אד
תגיעון אנפסכם. רסם אדהר: וכפר הכהן
אשר־ימשח אתו ואשר ימלא את־ידו
לכהן תחת אביו ולבש את־בגדי הבד
בגדי הקדש: ויכפר כהנא דירבי יתיה.
ודיקריב ית קורבניה. לשמשא תחות
אבוהי. וילבש. ית לבושי בוצא לבושי
קודשא: וכדאך יסתגפר אאמאם אדי
ימסח. ויכמל ואגבה. ליאם מכאן אביה.

פילבס תיאב אעשר תיאב אקדס: וכפר
את־מקדש הקדש ואת־אהל מועד ואת־
המזבח יכפר ועל הכהנים ועל־כל־עם
הקהל יכפר: ויכפר על מקדש קודשא.
ועל משכן זמנא. ועל מדבחא יכפר. ועל
כהניא. ועל כל עמא דקהלא יכפר:
פיסתגפר פי כואץ אאקדאס. ופי כבא
אמחצר. וענד אמדבח יסתגפר פיהא.
ען אאימה וען סאיר אגוק: והיתה־זאת
לכם לחקת עולם לכפר על־בני ישראל
מכל־חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר
צוה יהוה את־משה: ותהי דא לכון לקים
עלם. לכפרא. על בני ישראל מכל
חוביהון. חדא בשתא. ועבד. כמא דפקיד
יי׳ ית משה: פתכון הדה לכם רסם אדהר.
אן יסתגפר כדאך. ען בני אסראיל מן
גמיע כטאיאהם. מרה ואחדה פי אסנה.
פצנע הרון. כמא אמר אלה מוסי׳: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־אהרן ואל־בניו ואל
כל־בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר
אשר־צוה יהוה לאמר: מליל עם אהרן
ועם בנוהי. ועם כל בני ישראל. ותימר
להון. דין פתגמא. דפקיד יי׳ למימר: מר
הרון ובניה. וסאיר בני אסראיל. וקל להם.
הדא אאמר. אדי אמר בה אלה קאילא:
איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור
או־כשב או־עז במחנה או אשר ישחט
מחוץ למחנה: גבר גבר מבית ישראל.
דיכוס. תור או אמר. או עז במשריתא. או
דיכוס. מברא למשריתא: אי רגל מן בני
אסראיל. ידבח תורא או כבשא. או ענזא
פי אעסכר. או כארגה: ואל־פתח אהל
מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה
לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא
דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו:
ולתרע משכן זמנא לא איתיה (וי״ג איתיה
וי״ג ייתיניה). לקרבא קורבנא קדם יי׳. קדם
משכנא דיי׳. דמא יתחשיב. לגוברא ההוא

דְּמָא אֲשַׁד. וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ
עַמֵּיהּ: ולם יאתי בה ט׳ באב כבא
אלמחצ׳ר פיקרבה. אד׳ הו קרבאן ללה.
בין ידי מסכנה יז). פהו יחסב עליה כמן
קד ספך דם אנסאן יח). פינקטע ד׳אך
אלאנסאן מן בין קומה: לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים
עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וֶהֱבִיאֻם לַיהוָה אֶל־פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד אֶל־הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים
לַיהוָה אוֹתָם: בְּדִיל דְּיַיְתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
יָת דִּבְחֵיהוֹן דְּאִנּוּן דָּבְחִין עַל אַפֵּי חַקְלָא.
וְיַיְתוּנּוּן לִקְדָם יי׳. לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת
כָּהֲנָא. וְיִכְּסוּן. נִכְסַת קוּדְשִׁין. קֳדָם יי׳
יָתְהוֹן: לכי יאתון בני אסראיל. בד׳באיחהם
אלתי הם ד׳אבחוהם עלי׳ וגה אלצחרא. פיגו
בהא אלי בין ידי אללה. אלי באב כבא
אלמחצ׳ר אלי אלאמאם. פיד׳בחוהא ד׳באיח
סלאמה ללה: וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת־הַדָּם עַל־
מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר
הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וְיִזְרוֹק כָּהֲנָא יָת
דְּמָא עַל מַדְבְּחָא דַיי׳. בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא.
וְיַסֵּיק תַּרְבָּא. לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יי׳:
וירש אלאמאם אלדם עלי׳ מד׳בח אללה. אלד׳י
ענד באב כבא אלמחצ׳ר. ויקתר שחמהא.
מקבולא מרציא ללה: וְלֹא־יִזְבְּחוּ עוֹד
אֶת־זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים
אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה־זֹּאת לָהֶם
לְדֹרֹתָם: וְלָא יְדַבְּחוּן עוֹד יָת דִּבְחֵיהוֹן.
לְשֵׁידִין. דְּאִנּוּן טָעַן בָּתְרֵיהוֹן. קְיָם עָלַם.
תְּהֵי דָא לְהוֹן לְדָרֵיהוֹן: ולא ידבחון אבדא
ד׳באיחהם. לאלשיאטין יט). אלד׳י הם יטגון פי
תבעהא. פיכון ד׳אך להם. רסם אלדהר
לאגיאלהם: וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר־
יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: וּלְהוֹן תֵּימַר. גְּבַר גְּבַר
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל. וּמִן גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּירוּן
בֵּינֵיהוֹן. דְּיַסֵּיק עֲלָתָא אוֹ נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא:
וקל להם. אי רגל מן בני אסראיל. ומן
אלגריב אלדכיל פימא בינהם. יקרב כ) צעידה
או ד׳בחא: וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ
לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא

מֵעַמָּיו: וְלִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא יַיְתֵינֵיהּ.
לְמֶעֱבַד יָתֵיהּ קֳדָם יי׳. וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא
הַהוּא מֵעַמֵּיהּ: ואלי באב כבא אלמחצ׳ר לם
יאתי בה. ליקרבה כד׳אך ללה. פינקטע
ד׳אך אלאנסאן מן קומה: וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל
כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת־
הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ: וּגְבַר
גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל. וּמִן גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּירוּן
בֵּינֵיהוֹן. דְּיֵיכוֹל כָּל דַּם. וְאֶתֵּין רוּגְזִי. בַּאֲנָשָׁא
דְּיֵיכוֹל יָת דְּמָא. וַאֲשֵׁיצֵי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ:
ואי רגל מן אל אסראיל. ומן אלגריב אלדכיל פי
מא בינהם. יאכל שיא מן אלדם. אחללת
גצ׳בי פיה. וקטעתה מן בין קומה: כִּי
נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל־
הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם
הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר: אֲרֵי נְפַשׁ בִּשְׂרָא בִּדְמָא
הִיא. וַאֲנָא. יְהַבְתֵּיהּ לְכוֹן עַל מַדְבְּחָא.
לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתְכוֹן. אֲרֵי דְּמָא הוּא עַל
נַפְשָׁא מְכַפַּר: לאן נפוס גמיע אלבשריון
אלדם מסכנהא כא). ולד׳אך געלתה לכם עלי
אלמד׳בח. ליסתגפר בה ען נפסכם. לאן
אלדם יכפר ען אלנפוס: עַל־כֵּן אָמַרְתִּי
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם
וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם: עַל כֵּן
אֲמָרִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. כָּל אֱנָשׁ מִנְּכוֹן לָא
יֵיכוֹל דַּם. וְגִיּוֹרַיָּא. דְּיִתְגַּיְּירוּן בֵּינֵיכוֹן לָא
יֵיכְלוּן (נ״א יֵיכוֹל וצ״ע) דַּם: ולד׳אך קלת לבני
אסראיל. כל אנסאן מנכם לא יאכל דמא.
חתא אלגריב אלדכיל פי מא בינכם לא יאכל
דמא: וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר
הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צֵיד חַיָּה אוֹ עוֹף
אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת־דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר:
וּגְבַר גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן גִּיּוֹרַיָּא
דְּיִתְגַּיְּירוּן בֵּינֵיהוֹן. דִּיצוּד. צֵידָא חַיְתָא. אוֹ
עוֹפָא דְּמִתְאֲכִיל. וְיֵישׁוֹד יָת דְּמֵיהּ.
וִיכַסֵּינֵיהּ בְּעַפְרָא: ואי רגל מן בני
אסראיל. ומן אלגריב אלדכיל פי מא בינהם.
אצטאד צידא מן אלוחש. או מן אלטאיר
אלד׳י אכלה חלאל כב). פליצב דמה. ויואריה
באלתראב

בט̇תראב: כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ בְנַפְשׁוֹ הוּא וָאֹמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל־בָּשָׂר לֹא תֹאכֵלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמוֹ הִוא כָּל־אֹכְלָיו יִכָּרֵת: אֲרֵי נְפַשׁ כָּל בִּשְׂרָא. דְּמֵיהּ בְּנַפְשֵׁיהּ הוּא. וַאֲמָרִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. דַּם כָּל בִּשְׂרָא לָא תֵיכְלוּן. אֲרֵי נְפַשׁ כָּל בִּשְׂרָא דְּמֵיהּ הִיא. כָּל דְּיֵיכְלִנֵּיהּ יִשְׁתֵּיצֵי: לאן נפוס גמיע ט̇בשריון. כל ואחדה פי דמה כג). ולאני קלת לבני אסראיל. דם כל בשרי לא תאכלו. אד̇ נפוס ט̇בשריון ט̇דם מסכנהא. וכל מן אכלה ינקטע: וְכָל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהֵר: וְכָל אֱנָשׁ. דְּיֵיכוֹל נְבִילָא וּתְבִירָא. בְּיַצִּיבַיָּא וּבְגִיּוֹרַיָּא. וִיצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי. וְיִסְחֵי בְמַיָּא. וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי: ואי אנסאן אכל נבילה וסקימה. מן ט̇צריה וג̇ריב. פליג̇סל ת̇יאבה. וירחץ̇ בט̇מא. וינגס ט̇י׳ ט̇מגיב ויטהר: וְאִם לֹא יְכַבֵּס וּבְשָׂרוֹ לֹא יִרְחָץ וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְאִם לָא יְצַבַּע. וּבִשְׂרֵיהּ לָא יַסְחֵי. וִיקַבֵּל חוֹבֵיהּ: פאן הו לם יג̇סל. או לם ירחץ̇ בדנה. פקד חמל וזרה כד): פ

ז״ד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: ת̇ם כלם ט̇לה מוסי תכלימא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתֵימַר לְהוֹן. אֲנָא יי׳ אֱלָהֲכוֹן: מר בני אסראיל. וקול להם. אנא ט̇לה רבכם: כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ־כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ: כְּעוֹבָדֵי עַמָּא דְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. דִּיתֵיבְתּוּן בַּהּ לָא תַעְבְּדוּן. וּכְעוֹבָדֵי עַמָּא דְּאַרְעָא דִּכְנַעַן. דַּאֲנָא מַעֵיל יָתְכוֹן לְתַמָּן לָא תַעְבְּדוּן. וּבְנִמּוֹסֵיהוֹן לָא תְהָכוּן: כצנאיע אהל בלד מצר. ט̇די אקמתם פיהא לא תצנעו. וכצנאיע אהל בלד כנעאן. ט̇די אנא מדכ̇לכם הנאך לא תצנעו. וברסומהם לא תסירו: אֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יָת דִּינַי תַּעְבְּדוּן. וְיָת קְיָמַי תִּטְּרוּן לְהַלָּכָא בְהוֹן. אֲנָא יי׳ אֱלָהֲכוֹן: אחכאמי פאצנעו. ורסומי פאחפצ̇ו וסירו בהא. אנא ט̇לה רבכם אג̇אזיכם כ̇ירא כה): וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי יְהוָה: וְתִטְּרוּן יָת קְיָמַי וְיָת דִּינַי. דְּאִם יַעְבֵּיד יָתְהוֹן. אֱנָשָׁא יֵיחֵי בְהוֹן בְּחַיֵּי (וי״ג בְּחַיֵּי לְפִי) עָלְמָא. אֲנָא יי׳: ואחפצ̇ו רסומי ואחכאמי. פאן ג̇אז אי̇ אנסאן עמל בהא. אן יחיא ט̇חיאה ט̇דאימה. אנא ט̇לה דאים ט̇בקא כו):

ס אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יְהוָה: גְּבַר גְּבַר לְכָל קְרִיב בִּשְׂרֵיהּ. לָא תִקְרְבוּן לְגַלָּאָה עֶרְיָא. אֲנָא יי׳: כל רג̇ל מנכם ט̇י׳ נסיב ד̇אתה כז). לא יתקדם לכשף סותהא. אנא ט̇לה נהיתכם ען ד̇אך כח): ס עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ: עֶרְיַת אֲבוּךְ. וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא תְגַלֵּי. אִמָּךְ הִיא. לָא תְגַלֵּי עֶרְיְתַהּ: סואת אביך. וסואת אמך לא תכשף. אמא סואת אמך פהי אמך נפסהא. לא תכשפן סואתהא: ס עֶרְוַת אֵשֶׁת־אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָבִיךָ הִוא: עֶרְיַת אִתַּת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי. עֶרְיְתָא דַּאֲבוּךְ הִיא: וסואת זוג̇ה׳ אביך לא תכשף. לאנהא כסות אביך כט): ס עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַת־אָבִיךָ אוֹ בַת־אִמֶּךָ מוֹלֶדֶת בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן: עֶרְיַת אֲחָתָךְ בַּת אֲבוּךְ אוֹ בַּת אִמָּךְ. דִּילִידָא מִן אֲבוּךְ מִן אִתְּתָא אוֹחְרִי (נ״א אָחֳרִי). אוֹ מִן אִמָּךְ מִן גְּבַר אָחֳרָן. לָא תְגַלֵּי עֶרְיַתְהוֹן (נ״א עֶרְיָתְהוֹן): וסואת אכ̇תך אבנה׳ אביך או אבנה׳ אמך. ט̇מולודה דאכ̇לה או כ̇ארג̇ה. לא תכשפן סותהמא ל): ס עֶרְוַת בַּת־בִּנְךָ אוֹ בַת־בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתְךָ הֵנָּה: עֶרְיַת בַּת בְּרָךְ אוֹ בַּת בְּרַתָּךְ. לָא תְגַלֵּי עֶרְיַתְהוֹן. אֲרֵי עֶרְיְתָךְ אִנִּין: וסואת אבנה׳

אבנך או אבנה׳ אבנתך. לא תכשפהמא.
לאנהמא סואתך : ס ערות בת־אשת
אביך מולדת אביך אחותך הוא לא תגלה
ערותה : עריית בת אתת אבוך דילידא
מן אבוך. אחתך היא. לא תגלי עריתה :
וסואת אבנה׳ זוגה׳ אביך אלמולודה מן
אביך. אלתי ב״ינת (לא) אנהא אכ̇תך. לא
תכשפן סואתהא: ס ערות אחות־אביך
לא תגלה שאר אביך הוא : עריית אחת
אבוך לא תגלי. קריבת אבוך היא : וסואת
אכ̇ת אביך פלא תכשף. לאנהא נסיבה׳
אביך : ס ערות אחות־אמך לא תגלה
כי־שאר אמך הוא : עריית אחת אמך לא
תגלי. ארי קריבת אמך היא : וסואת אכ̇ת
אמך לא תכשף. לאנהא נסיבה׳ אמך : ס
ערות אחי־אביך לא תגלה אל־אשתו לא
תקרב דדתך הוא : עריית אחבוך לא
תגלי. לאתתיה לא תקרב. אתת אחבוך
היא : וסואת עמך לא תכשף. וד̇לך אן לא
תתקדם אלי זוגתה. אד̇ הי כעמתך (לב) :
ס ערות כלתך לא תגלה אשת
בנך הוא לא תגלה ערותה : עריית כלתך
לא תגלי. אתת ברך היא. לא תגלי עריתה:
וסואת כנתך פלא תכשף. והי זוגה׳ אבנך.
לא תכשפן סואתהא : ס ערות אשת־
אחיך לא תגלה ערות אחיך הוא : עריית
אתת אחוך לא תגלי. עריתא דאחוך
היא : וסואת זוגה׳ אכ̇יך פלא תכשף. אד̇ הי
סואת אכ̇יך: ס ערות אשה ובתה
לא תגלה את־בת־בנה ואת־בת־בתה
לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה
הוא : עריית אתתא. וברתה לא תגלי. ית
בת ברה וית בת ברתה. לא תסב לגלאה
עריתה. קריבן אנין עיצת חטאין היא :
וסואת אמראה ואבנתהא פלא תכשף.
וכד̇לך אבנה׳ אבנהא ואבנה׳ אבנתהא.
לא תתכ̇ד̇ לתכשף סואתהן. אד̇ הן נסאיב
והי פאחשה : ואשה אל־אחתה לא תקח
לצרר לגלות ערותה עליה בחייה : ואתתא
עם אחתה לא תסב. לאעקא לה. לגלאה

עריתה. עלה בחייהא : ואמראה מע
אכ̇תהא לא תתכ̇ד̇. לתכון צ̇רתהא (וי״ג
צ̇ארתן). לתכשף סואתהא. מעהא פי
חיאתהא: ואל־אשה בנדת טמאתה לא
תקרב לגלות ערותה: ולאתתא בריחוק
סאובתה. לא תקרב. לגלאה עריתה:
ואלי אמראה פי חיצ̇ה׳ ננאסתהא. לא
תתקדם. לתכשף סואתהא: ואל־אשת
עמיתך לא־תתן שכבתך לזרע לטמאה־
בה: ובאתת חברך. לא תתן שכובתך
לזרעא. לאסתאבא בה: ומע זוגה׳ צאחבך.
לא תג̇על מצ̇אג̇עתך לאנסאל. ולא לאלתנג̇ס
בהא (לג): ומזרעך לא־תתן להעביר למלך
ולא תחלל את־שם אלהיך אני יהוה :
ומזרעך לא תתן לאעברא למולך. ולא
תחיל. ית שמא דאלהך אנא יי׳: ולא תעטי
מן נסלך לאלתקריב לאלצנם ולא תבדל אסם
רבך. אנא אללה אלמעאקב (לד) : ואת־זכר
לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא :
וית דכורא. לא תשכוב משכבי אתא.
תועיבא היא: ואלד̇כר לא תצ̇אג̇עה עלי
צ̇רוב מצ̇אג̇עאת אלנסא. פאנהא כריהה:
ובכל־בהמה לא־תתן שכבתך לטמאה־
בה ואשה לא־תעמד לפני בהמה לרבעה
תבל הוא: ובכל בעירא. לא תתין
שכובתך לאסתאבא בה. ואתתא. לא
תקום. קדם בעירא. למשלט בה תבלא
הוא: ומע שי מן אלבהאים. לא תג̇על
מצ̇אג̇עתך לאלתנג̇ס (וי״ג לתתנג̇ס) בהא.
וכד̇לך אלאמראה לא תקף. בין ידי בהימה
לתנזוהא פאנהא דאהיה (לה) : אל־תטמאו
בכל־אלה כי בכל־אלה נטמאו הגוים
אשר־אני משלח מפניכם: לא תסתאבון
בכל אלין. ארי בכל אלין אסתאבו
עממיא. דאנא מגלי מן קדמיכון : לא
תעצוני בשי מן הד̇ה. לאן במת̇להא עצוני
אלאמם (לו). אלד̇י אנא טארד מן בין ידיכם:
ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה ותקא
הארץ את־ישביה : ואסתאבת ארעא.
ואסעירית חובה עלה. ורוקינת ארעא ית

יתבהא: ולמא נגס אהל אלבלד. טאלבתהם
בדנובהם ושתת אבלד אהלה[לז]: ושמרתם
אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו
מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר
בתוככם: ותטרון אתון. ית קימיי ויית דיני.
ולא תעבדון מכל תועיבתא האלין. יציביא
וגיוריא דיתגיירון ביניכון: פאחפצו אנתם
רסומי ואחכאמי. ולא תצנעו שיא מן הדה
אמכארה. אצריח. ואגריב ארכיל פי מא
בינכם: כי את כל התועבת האל עשו
אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ:
ארי ית כל תועיבתא האין. עבדו אנשי
ארעא דקדמיכון. ואסתאבת ארעא: אד
גמיע הדה אמכארה. צנעו אהל אבלד אדי
מן קבלכם. חתא נגס: ולא תקיא הארץ
אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את
הגוי אשר לפניכם: ולא תרוקין ארעא
יתכון. בסאוביכון יתה. כמא דרוקינת. ית
עממיא (נ"י עמא) דקדמיכון: ללא
ישתתכם אבלד אדא נגסתמוה. כמא
שתת אאמם אדין מן קבלכם: כי כל
אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו
הנפשות העשת מקרב עמם: ארי כל
דיעביד. מכל תועיבתא האלין. וישתיצון.
(נ"י וישתיצן). נפשתא דיעבדן מגו עמהון:
ואעלמו [לח] אן כל מן צנע שיא מן גמיע
הדה אמכארה. פתנקטע תלך אנפוס
אצאנעאת מן בין קומהא: ושמרתם את
משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבת
אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני
יהוה אלהיכם: ותטרון ית מטרת מימרי.
בדיל דלא למעבד. מנמוסי תועיבתא
דאתעבידא קדמיכון. ולא תסתאבון בהון.
אנא יי אלהכון: ואחפצו מא אסתחפצתכם
ללא תצנעו. מן רסום אמכארה אתי צנעת
מן קבלכם. ולא תעצוני בהא. אנא אלה
רבכם אגאזיכם בירא [לט]: פ פ פ

פ' פיס' סי' עד"ו. ומפטירין ואתה בן אדם ביחזקאל כ"ב. גג"ד

ה וידבר יהוה אל משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי
תכלימא: דבר אל כל עדת בני ישראל
ואמרת אלהם קדשים תהיו כי קדוש
אני יהוה אלהיכם: מליל. עם כל כנשתא
דבני ישראל. ותימר להון קדישין תהון. ארי
קדיש. אנא יי' אלהכון: מר גמאעה' בני
אסראיל. וקול להם כונו מקדסין. לאני
אלה רבכם אקדוס: איש אמו ואביו
תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יהוה
אלהיכם: גבר מן אמיה ומן אבוהי תהון
דחלין. וית יומי שביא דילי תטרון. אנא יי'
אלהכון: ליכאף כל אנסאן אמה ואביה.
ואחפצו סבותי. אנא אלה רבכם אגאזיכם
בירא: אל תפנו אל האלילם ואלהי מסכה
לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם: לא
תתפנון בתר טעון. ודחלן דמתכא. לא
תעבדון לכון. אנא יי' אלהכון: לא תולו
אלי' אאותאן. ומעבודאת מסבוכה. לא
תצנעו לכם. אנא אלה רבכם אואחד[א]:
וכי תזבחו זבח שלמים ליהוה לרצנכם
תזבחהו: וארי תכסון נכסת קודשין קדם
יי'. לרעוא לכון תכסוניה: ואדא דבחתם
דבח סלאמה ללה. פעלי מא ירתצא מנכם
תדבחונה[ב]: ביום זבחכם יאכל וממחרת
והנותר עד יום השלישי באש ישרף:
ביומא דיתנכים. יתאכיל וביומא
דבתרוהי. ודישתאר עד יומא תליתאה.
בנורא יתוקד: אן יכון יוכל פי יום דבחכם
ומן גד. ומא בקי אלי איום אתאלת. פליחרק
באנאר: ואם האכל יאכל ביום השלישי
פגול הוא לא ירצה: ואם. אתאכלא
יתאכיל ביומא תליתאה. מרחק הוא לא
יהי לרעוא: ואן אכל מנה פי איום אתאלת.
פהו כאלבאס לא יקבל: ואכליו עונו ישא
[א] כי את קדש יהוה חלל ונכרתה הנפש
ההוא מעמיה: ודייכלוניה חוביה יקביל.
ארי ית קודשא דיי' אחיל. וישתיצי. אנשא
ההוא מעמיה: ואכלה פקד חמל וזרה.
למא בדל קדס אלה[ג]. פינקטע דאך
אלאנסאן

חלק הדקדוק: א) כי את קדש ה' חלל. תיבת כי במקף לא בתביר בכל סת"י וכ"ב הרמ"ל ז"ל.

ﭏאנסאן מן בין קומה: וּבְקֻצְרְכֶם אֶת־
קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר
וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט: וּבְמֶחְצַדְכוֹן יָת
חֲצָדָא דְאַרְעֲכוֹן. לָא תְשֵׁיצֵי. פָּתָא דְחַקְלָךְ
לְמִחְצַד. וּלְקָטָא דַחְצָדָךְ לָא תְלַקֵּיט:
ואדֿא הצדתם זרע בלאדכם. פלא תסתקצֿ
טרה׳ ציעתך פתהצדהא. ולקט זרעך
פלא תלקטה: וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט
כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְכַרְמָךְ לָא תְעַלֵּיל.
וְנִתְרָא דְכַרְמָךְ לָא תְלַקֵּיט. לְעַנְיֵי וּלְגִיּוֹרֵי
תִּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן. אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: וכרמך
פלא תמושה ה). ומפרוט כרמך פלא
תלקטה. בל אתרכה לצֿעיף וﬞגריב.
אנא אֿלה רבכם אגאזיכם כירא: לֹא
תִּגְנֹבוּ וְלֹא־תְכַחֲשׁוּ וְלֹא־תְשַׁקְּרוּ אִישׁ
בַּעֲמִיתוֹ: לָא תִגְנְבוּן. וְלָא תְכַדְּבוּן וְלָא
תְשַׁקְּרוּן אֱנָשׁ (כ״י גְּבַר) בְּחַבְרֵיהּ: לא
תסרקו. ולא תגחדו. ולא ינכת כל אמר
בצאחבה: וְלֹא־תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר
וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: וְלָא
תִשְׁתַּבְעוּן בִּשְׁמִי לְשִׁקְרָא. וְלָא תַחֵיל. יָת
שְׁמָא דֶאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: ולא תחלפו באסמי
באטלא. ולא תבדל אסם רבך. אנא אֿלה
ﭏמעאקב: לֹא־תַעֲשֹׁק אֶת־רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל
לֹא־תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד־בֹּקֶר:
לָא תַעְשׁוֹק יָת חַבְרָךְ וְלָא תֵינוֹס (וי״ג
תוֹנֵיס). לָא תְבִית. אַגְרָא דַאֲגִירָא. לְוָתָךְ
עַד צַפְרָא: לא תגשם צאחבך ולא תגצבה.
ולא תבית אגרה׳ אֿגיר. ענדך אֿלי אֿגדאה:
לֹא־תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל
וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: לָא תְלוּט דְּלָא
שָׁמַע. וְקֳדָם דְּלָא חָזֵי. לָא תְשִׂים תַּקְלָא.
וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: לא תשתם אצמא
ובין ידי אעמא. לא תציר מעתרא. וכף
רבך אנא אֿלה ﭏמעאקב: לֹא־תַעֲשׂוּ
עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא פְנֵי־דָל וְלֹא תֶהְדַּר
פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ: לָא
תַעְבְּדוּן שְׁקַר בְּדִין. לָא תִסַּב אַפֵּי מִסְכֵּינָא.
וְלָא תֶהְדַּר אַפֵּי רַבָּא. בְּקוּשְׁטָא תְּדִינֵיהּ
לְחַבְרָךְ: לא תצנעו גורא פי אֿחכם. ולא
תהאבון פקירא. ולא תבתהגון גלילא. בל
אחכם פי מא בין קומך באֿעדל: לֹא־תֵלֵךְ
רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־דַּם רֵעֶךָ אֲנִי
יְהוָה: לָא תֵיכוֹל קוּרְצִין (כ״י קַרְצִין וי״ג
קִרְצִין) בְּעַמָּךְ. לָא תְקוּם עַל דְּמָא דְחַבְרָךְ.
אֲנָא יְיָ: לא תמץ מאהלא בקומך. ולא
תקום עלי דם צאחבך. אנא אֿלה
ﭏמעאקב: לֹא־תִשְׂנָא אֶת־אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ
הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עֲמִיתֶךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו
חֵטְא: לָא תִשְׂנֵי יָת אֲחוּךְ בְּלִבָּךְ. אוֹכָחָא
תּוֹכַח יָת חַבְרָךְ. וְלָא תְקַבֵּיל עַל דִּילֵיהּ
חוֹבָא: לא תשנא אכיך פי קלבך. בל עצֿה
ועצֿא. ולא תחמל ענה וזרא ו): לֹא־תִקֹּם
וְלֹא־תִטֹּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ
כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה: לָא תִקּוֹם וְלָא תִטַּר דְּבָבוּ
לִבְנֵי עַמָּךְ. וְתִרְחֲמֵיהּ לְחַבְרָךְ כְּוָתָךְ. אֲנָא
יְיָ: לא תנקם ולא תחקד עלי קומך.
ואחבב לצאחבך מתל נפסך ז). אנא אֿלה
אגאזיך כירא: אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ ג*
לֹא־תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא־תִזְרַע כִּלְאָיִם
וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: יָת
קְיָמַי תִּטְּרוּן. בְּעִירָךְ לָא תַרְכֵּיב עֵירוּבִין.
חַקְלָךְ לָא תִזְרַע עֵירוּבִין. וּלְבוּשׁ עֵירוּבִין
שַׁעַטְנֵיזָא. לָא יִסַּק עֲלָךְ: ורסומי
פאחפצֿוהא. בהאימך לא תנזוהא מן נועין.
וציעתך לא תזרע מן נועין. ותוב מן נועין
מלחמאן ח). לא יעלו עליך: וְאִישׁ כִּי־
יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה שִׁכְבַת־זֶרַע וְהִוא שִׁפְחָה
נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ
חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא יוּמְתוּ
כִּי־לֹא חֻפָּשָׁה: וּגְבַר. אֲרֵי יִשְׁכּוֹב יָת
אִתְּתָא שִׁכְבַת זַרְעָא. וְהִיא אַמְתָא אֲחִידָא
לִגְבַר. וְאִתְפְּרָקָא לָא אִתְפְּרִיקַת בְּכַסְפָּא.
אוֹ חֵירוּתָא לָא אִתְיְהִיבַת לַהּ בִּשְׁטָר.
בִּקּוֹרְתָא תְּהֵי בַהּ. לָא יְמוּתוּן אֲרֵי לָא
אִתְחָרָרַת: ואי רגל צֿאגע אמראה
מצֿאגעה׳ אנסל. והי אמה מכטובה לאי
רגל כאן. ופדא לם תפדא. ועתקהא לם
ידפע. פלתכון מחרודה ט). ולא יקתלא

אר̇ לם תעתק: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה
אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם: וְיַיְתֵי
יָת אֲשָׁמֵיהּ לִקְדָם יְיָ׳. לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא.
דִּכְרָא לַאֲשָׁמָא: פליאתי בקרבאנה ללה.
אלי באב כבא אלמחצ׳ר. כבשא לקרבאן
אתם: וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם
לִפְנֵי יְהוָה עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח
לוֹ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: וִיכַפַּר עֲלוֹהִי
כָּהֲנָא. בְּדִכְרָא דַּאֲשָׁמָא קֳדָם יְיָ׳. עַל חוֹבְתֵיהּ
דְּחָב. וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ. מֵחוֹבְתֵיהּ דְּחָב:
פיסתגפר ענה אלאמאם בה בין ידי
אלה. ען כ׳טיתה אלתי אכ׳טא. פיגפר לה
ד׳אך: פ
ד* וְכִי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל־עֵץ
מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת־פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ
שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל: וַאֲרֵי
תֵיעֲלוּן לְאַרְעָא. וְתִצְבּוּן כָּל אִילָן דְּמֵיכַל.
וּתְרַחֲקוּן רַחָקָא יָת אִבֵּיהּ. תְּלָת שְׁנִין. יְהֵי
לְכוֹן. מְרַחַק לְאַבָּדָא לָא יִתְאֲכִיל: ומנד׳
(ג״י ומד׳) תדכ׳לון אלי אלבלד. פתגרסון כל
שג׳ר מטעם. פתחרמו ת׳מרה תחרימא י).
תלאת סנין. יכון עליכם מחרמא לא יוכל:
וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל־פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ
הִלּוּלִים לַיהוָה: וּבְשַׁתָּא רְבִיעֵיתָא. יְהֵי
כָּל אִבֵּיהּ. קוֹדֶשׁ תּוּשְׁבְּחָן קֳדָם יְיָ׳: ופי
אלסנה אלראבעה. יכון גמיע ת׳מרה. מקדסא
מוהלא יא) ללה: וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ
אֶת־פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי יְהוָה
ה׳ו׳ אֱלֹהֵיכֶם: וּבְשַׁתָּא חֲמִישֵׁיתָא. תֵּיכְלוּן יָת
אִבֵּיהּ. לְאוֹסָפָא לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ. אֲנָא יְיָ׳
אֱלָהֲכוֹן: ופי אלסנה אלכ׳אמסה. תאכלו
ת׳מרה. פאני אלה רבכם אזיד לכם פי
גלתה: לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא תְנַחֲשׁוּ
וְלֹא תְעוֹנֵנוּ: לָא תֵיכְלוּן עַל דְּמָא. לָא
תְנַחֲשׁוּן וְלָא תְעָנְנוּן: לא תאכלו עלי אלדם.
לא תתטיירו ולא תתפאלו: לֹא תַקִּפוּ
פְּאַת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תַשְׁחִית אֵת פְּאַת
זְקָנֶךָ: לָא תַקְּפוּן. פָּתָא דְּרֵישְׁכוֹן. וְלָא
תְחַבֵּיל. יָת פָּתָא דִּדְקָנָךְ: ולא תחדקו
בזואיא רוסכם יב): ולא תסתאצל זואיא
לחיתך: וְשֶׂרֶט לָנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנוּ בִּבְשַׂרְכֶם
וּכְתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בָּכֶם אֲנִי יְהוָה:
וְחִבּוּל עַל מִית. לָא תִתְּנוּן בִּבְשַׂרְכוֹן.
וְרוּשְׁמִין חֲרִיתִין. לָא תִתְּנוּן בְּכוֹן. אֲנָא יְיָ׳:
וכדשא עלי מיית יג). לא תגעלו פי
אבדאנכם. וכתאבה׳ ושם יד). לא תגעלו
פיכם. אנא אלה אלמעאקב: אַל־תְּחַלֵּל
אֶת־בִּתְּךָ לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא־תִזְנֶה הָאָרֶץ
וּמָלְאָה הָאָרֶץ זִמָּה: לָא תַחֵיל יָת בְּרַתָּךְ
לְאַטְעָיוּתַהּ. וְלָא תִטְעֵי אַרְעָא. וְתִתְמְלֵי
אַרְעָא עֵיצַת חֶטְאִין: ולא תבדל אבנתך
לתפגור. פלא יפגר אהל אלארץ. פתמתלי
פואחשא: אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי
תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה: יָת יוֹמֵי שַׁבַּיָּא דִּילִי
תִּטְּרוּן. וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דָּחֲלִין. אֲנָא
יְיָ׳: סבותי פאחפצוהא. ומקדסי פהאבוה.
אנא אלה שרפתהמא טו): אַל־תִּפְנוּ אֶל־
הָאֹבֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים אַל־תְּבַקְשׁוּ לְטָמְאָה
בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לָא תִתְפְּנוּן בָּתַר
בִּדִּין וּזְכוּרוּ. לָא תִתְבְּעוּן לְאִסְתַּאָבָא בְּהוֹן.
אֲנָא יְיָ׳ אֱלָהֲכוֹן: ולא תולו אלי אלמשעודין
ואלעראפין. לא תטלבו אן תעצוני בהא.
אנא אלה רבכם עטים אלגיב טז): מִפְּנֵי שֵׂיבָה
תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵּאֱלֹהֶיךָ
אֲנִי יְהוָה: מִן קֳדָם דְּסָבַר בְּאוֹרָיְתָא
תְּקוּם. וְתֶהְדַּר אַפֵּי סָבָא. וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ
אֲנָא יְיָ׳: מן בין ידי דו אלשיבה פקום.
ואבתהג וגה אלשיך׳. וכ׳ף רבך אנא אלה:
ס וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם
לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן. גִּיּוֹרָא
בְּאַרְעֲכוֹן. לָא תוֹנוּן יָתֵיהּ: ואדא סכן מעכם
גריב פי בלדכם. פלא תצ׳הדוה: כְּאֶזְרָח
מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר ׀ הַגָּר אִתְּכֶם וְאָהַבְתָּ לוֹ
כָּמוֹךָ כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כְּיַצִּיבָא מִנְּכוֹן יְהֵי לְכוֹן.
גִּיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן. וְתִרְחַם לֵיהּ כְּוָתָךְ.
אֲרֵי דַיָּירִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם. אֲנָא
יְיָ׳ אֱלָהֲכוֹן: וליכון מעכם כצריח מנכם.
אלגריב אלדכ׳יל פי מא בינכם. ואחבב לה
כנפסך. לאן אנתם מא כנתם גרבא פי בלד

מצר. אנא אלה רבכם אגמעין (יז): לא־
תעשו עול במשפט במדה במשקל
ובמשורה: לא תעבדון שקר בדין.
במשחתא. במתקלא ובמכילתא: לא
תצנעו גשא פי אחכם. ולא פי אמסאחה
ואוזן ואמכיאל: מאזני צדק אבני־צדק איפת
צדק והין צדק יהיה לכם אני יהוה אלהיכם
אשר־הוצאתי אתכם מארץ מצרים:
מוזנון דקשוט מתקלין דקשוט. מכילן
דקשוט. והינין דקשוט יהון לכון. אנא יי'
אלהכון. דאפיקית יתכון מארעא דמצרים:
בל מיאזין עאדלה וצנגאת עאדלה. ואכיאל
עאדלה. ואקסאט עאדלה תכון לכם. אנא
אלה רבכם אלעדל. (יח) אלדי אכרגתכם מן
בלד מצר: ושמרתם את־כל־חקתי ואת־
כל־משפטי ועשיתם אתם אני יהוה:
ותטרון ית כל קימי וית כל דיני. ותעבדון
יתהון. אנא יי': ואחפצו גמיע רסומי
ואחכאמי. ואעמלו בהא. אנא אלה
אגאזיכם כירא: פ

*וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: ואל־בני ישראל תאמר איש
איש מבני ישראל ומן־הגר | הגר בישראל
אשר יתן מזרעו למלך מות יומת עם
הארץ ירגמהו באבן: ולבני ישראל תימר.
גבר גבר מבני ישראל. ומן גיוריא
דיתגיירון בישראל. דיתין מזרעיה. למולך
אתקטלא יתקטיל. עמא בית ישראל
ירגמוניה באבנא: ומר בני אסראיל וקול
להם. אי אנסאן מן בני אסראיל. ומן
אלגריב אלדכיל פי מא בינהם. יעטי מן נסלה
לאלצנם פליקתל קתלא. והו אן ירגמוה
אהל אלבלד באלחגארה: ואני אתן את־פני
באיש ההוא והכרתי אתו מקרב עמו כי
מזרעו נתן למלך למען טמא את־מקדשי
ולחלל את־שם קדשי: ואנא. אתין ית
רוגזי באנשא (נ"א בגוברא) ההוא. ואשיצי
יתיה מגו עמיה. ארי מזרעיה יהב למולך.
בדיל. לסאבא ית מקדשי. ולאחלא ית
שמא דקודשי: ואנא אחל גצבי בדאך
אלאנסאן. פאקטעה מן בין קומה. אד
אעטא מן נסלה לאלצנם. לכי ינגס מקדסי.
ויבדל אסם קדסי: ואם העלם יעלימו
עם הארץ את־עיניהם מן־האיש ההוא
בתתו מזרעו למלך לבלתי המית אתו:
ואם. מכבש יכבשון עמא בית ישראל.
ית עיניהון מן גוברא ההוא. בדיהב
מזרעיה למולך. בדיל דלא למקטל
יתיה: ואן תגאפל אהל אלבלד תגאפלא
ען דאך אלאנסאן. מע אעטאיה מן
נסלה לאלצנם. ללא יקתלוה: ושמתי
אני את־פני באיש ההוא ובמשפחתו
והכרתי אתו ואת | כל־הזנים אחריו
לזנות אחרי המלך מקרב עמם:
ואשוי אנא ית רוגזי. באנשא ההוא
ובסעדוהי. ואשיצי יתיה. וית כל דטען
בתרוהי. למטעי. בתר מולך מגו עמהון:
אחללת אנא גצבי. בדאך אלאנסאן
ובמגאנסיה. וקטעתה. וגמיע אלטאגיין וראא
אלצנם מן בין קומהם: והנפש אשר תפנה *ו *ז
אל־האבת ואל־הידענים לזנת אחריהם
ונתתי את־פני בנפש ההוא והכרתי אתו
מקרב עמו: ואנש. דיתפני בתר בדין
וזכורו. למטעי בתריהון. ואתין ית רוגזי
באנשא ההוא. ואשיצי יתיה מגו עמיה:
ואי אנסאן ולא אלי' אלמשעודין ואלעראפין.
ליטגי אלנאם תבעהם (יט). אחללת גצבי
בדאך אלאנסאן. פקטעתה מן בין קומה:
והתקדשתם והייתם קדשים כי אני
יהוה אלהיכם: ותתקדשון. ותהון קדישין.
ארי. אנא יי' אלהכון: פתקדסו וכונו
מקדסין. לאני אלה רבכם אלקדוס (כ):
*ושמרתם את־חקתי ועשיתם אתם אני *ז
יהוה מקדשכם: ותטרון ית קימי. ותעבדון
יתהון. אנא יי' מקדשכון: ואחפצו רסומי.
ואעמלו בהא. לאני אלה מקדסכם: כי־
איש איש אשר יקלל את־אביו ואת־אמו
מות יומת אביו ואמו קלל דמיו בו: ארי
גבר גבר. דילוט ית אבוהי. וית אמיה

אתקטלא יתקטיל. אבוהי ואמיה. לט
קטלא חייב: ואי אנסאן לען אביה ואמה.
פליקתל קתלא. למא לען אביה ואמה.
פקד חל דמה [כא]: ואיש אשר ינאף את־
אשת איש אשר ינאף את־אשת רעהו
מות־יומת הנאף והנאפת: וגבר. דיגוף
ית אתת גבר. דיגוף ית אתת חבריה.
אתקטלא יתקטיל גייפא וגייפתא: ואי
רגל זנא בזוגה' רגל. או זנא בזוגה'
צאחבה [כב]. פליקתל זאן וזאניה קתלא:
ואיש אשר ישכב את־אשת אביו ערות
אביו גלה מות־יומתו שניהם דמיהם בם:
וגבר. דישכוב ית אתת אבוהי. עריתא
דאבוהי גלי. אתקטלא יתקטלון תרויהון
קטלא חייבין: ואי רגל צאגע זוגה' אביה.
פקד כשף סווה' אביה. פליקתלא גמיעא
פקד חל דמאהמא: ואיש אשר ישכב
את־כלתו מות יומתו שניהם תבל עשו
דמיהם בם: וגבר. דישכוב ית כלתיה.
אתקטלא יתקטלון תרויהון. תבלא עבדו
קטלא חייבין: ואי רגל צאגע כנתה.
פליקתלא גמיעא. ולמא צנעא דאהיה
פקד חל דמאהמא: ואיש אשר ישכב
את־זכר משכבי אשה תועבה עשו שניהם
מות יומתו דמיהם בם: וגבר. דישכוב
ית דכורא משכבי אתא. תועיבתא עבדו
תרויהון. אתקטלא יתקטלון קטלא חייבין:
ואי רגל צאגע דכרא עלי' פן מצאגעה'
אנסא. פקד צנעא כריהה. פליקתלא
קתלא פקד חל דמאהמא: ואיש אשר
יקח את־אשה ואת־אמה זמה הוא באש
ישרפו אתו ואתהן ולא־תהיה זמה
בתוככם: וגבר. דיסב ית אתתא. וית אמה
עיצת חטאין היא. בנורא. יוקדון יתיה
ויתהון. ולא תהי עיצת חטאין ביניכון:
ואי רגל אתכד אמראה ואמהא פתלך
פאחשה. פליחרקא באנאר הו והן עלי'
אבדל [כג]. ולא תכון פאחשה פימא בינכם:
ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות יומת
ואת־הבהמה תהרגו: וגבר. דיתין

שכובתיה. בבעירא אתקטלא יתקטיל.
וית בעירא תקטלון: ואי רגל געל
מצאגעתה. מע בהימה פליקתל קתלא.
ואלבהימה איצא פאקתלוהא: ואשה אשר
תקרב אל־כל־בהמה לרבעה אתה
והרגת את־האשה ואת־הבהמה מות
יומתו דמיהם בם: ואתתא. דתקרב לות
כל בעירא למשלט בה. ותקטול ית אתתא
וית בעירא. אתקטלא יתקטלון קטלא
חייבין: ואיה' אמראה. תקדמת אלי
בהימה לתנזוהא. פאקתל אלאמראה
ואלבהימה. למא צנעא דאהיה [כד] פקד חל
דמאהמא: ואיש אשר־יקח את־אחתו
בת־אביו או־בת־אמו וראה את־ערותה
והיא־תראה את־ערותו חסד הוא ונכרתו
לעיני בני עמם ערות אחתו גלה עונו ישא:
וגבר דיסב ית אחתיה. בת אבוהי או בת
אמיה. ויחזי ית עריתה. והיא תחזי ית
עריתיה קלנא הוא. וישתיצון. לעיני בני
עמהון. ערית אחתיה. גלי חוביה יקביל:
ואי רגל אתכד אכתה. אבנה' אביה או
אבנה' אמה. פנצר אלי סוותהא. פנצרת
אלי סוותה פדאך עאר. פינקטעאן מן
חצרה' קומהם. למא כשף סווה' אכתה
פקד חמל וזרה: ואיש אשר־ישכב את־
אשה דוה וגלה את־ערותה את־מקרה
הערה והוא גלתה את־מקור דמיה ונכרתו
שניהם מקרב עמם: וגבר. דישכוב ית
אתא טומאה. ויגלי ית עריתה ית קלנה
גלי. והיא. תגליית סואבת דמהא. וישתיצון
תרויהון מגו עמהון: ואי רגל צאגע
אמראה חאיץ. פכשף סוותהא ועריא
נביעהא. והי כשפת נביע דמהא.
פינקטעאן מן בין קומהם: וערות אחות
אמך ואחות אביך לא תגלה כי את־שארו
הערה עונם ישאו: ועריית אחת אמך. ואחת
אבוך לא תגלי. ארי ית קריביה. גלי
חובהון יקבלון: וסווה' כאלתך ועמתך פלא
תכשף. פאן מן עריא נסיבה פקד חמל
וזרה [כה]: ואיש אשר ישכב את־דדתו

ערות דדו גלה חטאם ישאו ערירים ימתו:
וגבר. דישכוב ית אתת אחבוהי. עריתא
דאחבוהי גלי. חובהון יקבלון דלא ולד
ימותון: ואי רגל צאגע זוגה' עמה. פקד
כשף סווה' עמה. וממא חמלא וזרהמא
ימותאן עקימאן: ואיש אשר יקח את־
אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה
ערירים יהיו: וגבר. דיסב. ית אתת אחוהי
מרחקא היא. עריתא דאחוהי. גלי דלא
ולד יהון: ואי רגל אתכד זוגה' אכיה. אתי
הימבעדה מנה[כו]. פלמא כשף סווה' אכיה
יכונאן עקימאן: ושמרתם את־כל־חקתי
ואת־כל־משפטי ועשיתם אתם ולא־
תקיא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם
שמה לשבת בה: ותטרון ית כל קימי
וית כל דיני. ותעבדון יתהון. ולא תרוקין
יתכון ארעא. דאנא. מעיל יתכון. לתמן
למתב בה: ואחפצו גמיע רסומי ואחכאמי.
ואעמלו בהא. ולא ישתתכם אבלד. אדי
אנא מדכלכם הנאך לתחווה: ולא תלכו
בחקת הגוי אשר־אני משלח מפניכם כי
את־כל־אלה עשו ואקץ בם: ולא תהכון
בנמוסי עממיא. דאנא מגלי מן קדמיכון.
אריית כל אלין עבדו. ורחיק מימרי יתהון:
ולא תסירו פי רסום אאמם. אדי אנא
טארדהם מן בין ידיכם. פאנהם למא
צנעו גמיע הדה אקליתהם[כז]: ואמר לכם
אתם תירשו את־אדמתם ואני אתננה
לכם לרשת אתה ארץ זבת חלב ודבש
אני יהוה אלהיכם אשר־הבדלתי אתכם
מן־העמים: ואמרית לכון. אתון תירתון
ית ארעהון. ואנא. אתננה לכון למירת
יתה. ארע. עבדא חלב ודבש. אנא יי'
אלהכון. דאפרישית יתכון מן עממיא:
וקלת לכם האכמא[כח]. אנתם תחוזון
בלדהם. ואנא אעטיה לכם פתחוזוה. בלד
יפיץ אלבן ואעסל. לאני אלה רבכם. אדי
אפרזתכם מן גמיע אאמם: והבדלתם
בין־הבהמה הטהרה לטמאה ובין־העוף
הטמא לטהר ולא־תשקצו את־נפשתיכם
בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמש האדמה
אשר־הבדלתי לכם לטמא: ותפרשון.
בין בעירא דכיא למסאבא. ובין עופא
מסאבא לדכיא. ולא תשקצון ית נפשתכון
בבעירא ובעופא. ובכל דתרחיש ארעא.
דאפרישית לכון לסאבא: פמיזו אבהימה
אטאהרה מן אנגסה. ואטאיר אנגס מן
אטאהר. ולא תרגסו אנפסכם באבהאים
ואטיור. וסאיר מא ידב עלי' אארץ. אדי
אפרזתה לכם לאתנגים: והייתם לי
קדשים כי קדוש אני יהוה ואבדל אתכם
מן־העמים להיות לי: ותהון קדמי קדישין.
ארי קדיש אנא יי'. ואפרישית יתכון. מן
עממיא למהוי פלחין קדמי: ותכונו לי
מקדסין. לאני אלה אקדוס. ואפרזתכם
מן אאמם לתכונו לי כאצה[כט]: ואיש או־
אשה כי־יהיה בהם אוב או ידעני מות
יומתו באבן ירגמו אתם דמיהם בם: וגבר
או אתא. ארי יהי בהון בדין. או זכורו
אתקטלא יתקטלון. באבנא. ירגמון יתהון
קטלא חייבין: ואי רגל או אמראה. כאן
ואחד מנהמא [ל] משעודא. או עראפא
פליקתלא קתלא. ובאחגארה ירגמוהמא
פקד חלת דמאהמא: פ פ פ

ס"ד פס' סי' מי זהב. ומפטירין ויהי בשנה ביחזקאל כ'. הדו.

ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־הכהנים
בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא־יטמא
בעמיו: ואמר יי' למשה. אימר לכהניא
בני אהרן. ותימר להון. על מית לא יסתאב
בעמיה: תם קא אלה למוסי. מר אאימה
בני הרון. וקל להם. לא ינגס כל ואחד
מנכם במיית מן קומה[א]: כי אם־לשארו
הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו
ולאחיו: אלהין לקריביה. דקריב ליה.
לאמיה ולאבוהי. ולבריה ולברתיה
ולאחוהי: אא בנסיבה. אאקרב איה[ב]. אמה
ואביה. ואבנה ואבנתה ואכיה: ולאחתו
הבתולה הקרבה אליו אשר לא־היתה
לאיש לה יטמא: ולאחתיה בתולתא
דקריבא ליה. דלא הות לגבר. לה יסתאב:

ואכתה אכבר אקרב איה. אתי לם תציר
לרגל. פבהא ינגס: לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו
לְהֵחַלּוֹ: לָא יִסְתָּאַב רַבָּא בְּעַמֵּיהּ.
לְאַחֲלוּתֵיהּ: ולא ינגס בבטיר מן קומה.
פאנה תבדלה [ו]: לֹא־יִקְרְחָה* קָרְחָה
בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם
לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת: לָא יְמָרְטוּן מְרַט
בְּרֵישֵׁיהוֹן. וּפָתָא דִדְקָנְהוֹן לָא יְגַלְּחוּן.
וּבִבְשַׂרְהוֹן. לָא יְחַבְּלוּן חִבּוּל: לא ינתפו
נתפא מן שער רוסהם. וזואיא לחאהם לא
יחלקוהא. ופי אבדאנהם. לא יכדשון
כדשא: קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ
שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה לֶחֶם
אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: קַדִּישִׁין
יְהוֹן קֳדָם אֱלָהֲהוֹן. וְלָא יְחַלוּן. שְׁמָא
דֶאֱלָהֲהוֹן. אֲרֵי יָת קוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ. קוּרְבַּן
אֱלָהֲהוֹן. אִנּוּן מְקָרְבִין וִיהוֹן קַדִּישִׁין: וליכונו
מקדסין לרבהם. ולא יבדלו אסמה.
פאנהם למא הם מקרבין קראבין אלה
רבהם ודאימה [ז]. יצירון מקדסין: אִשָּׁה
זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ
לֹא יִקָּחוּ כִּי־קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו: אִתְּתָא
מַטְעַיָא וּמַחֲלָא לָא יִסְּבוּן. וְאִתְּתָא.
דִּמְתָרְכָא (נ"א דְּמִתְּרָכָא) מִבַּעְלַהּ לָא יִסְּבוּן.
אֲרֵי קַדִּישׁ הוּא קֳדָם אֱלָהֵיהּ: באמראה
פאגרה ומבדולה לא יתזוגו. ובאמראה
מטלקה מן בעלהא לא יתזוגו. פאן כל
ואחד מנהם [ח] מקדס לרבה: וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי־
אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדֹשׁ יִהְיֶה־
לָּךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם:
וּתְקַדְּשִׁנֵּיהּ. אֲרֵי יָת קוּרְבַּן אֱלָהָךְ הוּא
מְקָרֵיב. קַדִּישׁ יְהֵי לָךְ. אֲרֵי קַדִּישׁ. אֲנָא
יי' מְקַדִּשְׁכוֹן: וקדסה באלזאם [ט]. לאנה
מקרב קרבאן רבך ודאים [י]. פליכון לך
מקדסא. כמא אני אלה אקדוס מקדסכם:
וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת אֶת־אָבִיהָ הִיא
מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: וּבַת גְּבַר כָּהֵין.
אֲרֵי תִתְחַל לְמִטְעֵי. מִקְדוּשַּׁת אֲבוּהָא הִיא
מִתַּחֲלָא. בְּנוּרָא תִּתּוֹקַד: ואיה' אבנה'
רגל אמאם. תבדלת [יא] פפגרת. פקד

פצחת אביהא. פלתחרק באלנאר: ס וְהַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר־יוּצַק עַל־רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת־יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת־
הַבְּגָדִים אֶת־רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא
יִפְרֹם: וְכָהֲנָא דְּיִתְרַבָּא מֵאֲחוֹהִי. דְּיִתְרַק
עַל רֵישֵׁיהּ מִשְׁחָא דִרְבוּתָא וְדִיקָרֵיב יָת
קוּרְבָּנֵיהּ. לְמִלְבַּשׁ יָת לְבוּשַׁיָּא. יָת רֵישֵׁיהּ
לָא יְרַבֵּי פֵירוּעַ. וּלְבוּשׁוֹהִי לָא יְבַזַּע:
ואלאמאם אלכביר מן אכותה. אלדי יצב עלי'
ראסה דהן אלמסח ויכמל ואגבה. בלבס
אלתיאב. פלא ישעת ראסה. ותיאבה פלא
ימזקהא: וְעַל כָּל־נַפְשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא
לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא. וְעַל. כָּל נַפְשָׁת
מִיתָא לָא יֵיעוֹל. לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ לָא
יִסְתָּאַב: ועלי' אי אנסאן מית לא ידכל.
חתא באביה [יב] ואמה לא ינגס: וּמִן־
הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֵת מִקְדַּשׁ
אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי
יְהוָה: וּמִן מַקְדְּשָׁא לָא יִפּוֹק. וְלָא יַחֵיל.
יָת מַקְדְּשָׁא דֶאֱלָהֵיהּ. אֲרֵי. כְּלִיל. מְשַׁח
רְבוּתָא דֶאֱלָהֵיהּ. עֲלוֹהִי אֲנָא יי': ומן
אלמקדס לא יכרג ואהמא [יג]. ולא יבדל
קדס רבה. לאן תאג דהן מסח רבה עליה.
אנא אלה משרפא [יד]: וְהוּא אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ
יִקָּח: וְהוּא. אִתְּתָא בִּבְתוּלַהָא יִסַּב: והו
פלא יתזווג אלא באמראה בבר: אַלְמָנָה
וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה אֶת־אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי
אִם־בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה: אַרְמַלְאָ
וּמְתָרְכָא (נ"א וּמִתְּרָכָא) וַחֲלִילָא מַטְעַיָא.
יָת אִלֵּין לָא יִסַּב. אֱלָהֵין בְּתוּלְתָא מֵעַמֵּיהּ
יִסַּב אִתְּתָא: אמא ארמלה או מטלקה
או מבדולה או פאגרה. פלא יתזווג
באחדי' הולאי. אלא באמראה בבר מן
קומה יתזווג: וְלֹא־יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי
אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשׁוֹ: וְלָא יַחֵיל זַרְעֵיהּ בְּעַמֵּיהּ.
אֲרֵי אֲנָא יי' מְקַדְּשֵׁיהּ: ולא יבדל נסלה
בסואהא [טו] מן קומה. לאני אלה מקדסה:
ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
וּמַלֵּיל יי' עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה
מוסי' תכלימא: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ

(*) יקרחו קרי

מִזַּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בוֹ מוּם לֹא
יִקְרַב לְהַקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהָיו: מַלֵּיל עִם
אַהֲרֹן לְמֵימַר. גְּבַר מִבְּנָךְ לְדָרֵיהוֹן. דִּיהֵי
בֵיהּ מוּמָא. לָא יִקְרַב. לְקָרָבָא קוּרְבָּנָא
קֳדָם אֱלָהֵיהּ: מר הרון וקל לה. אי רגל
מן נסלך עלי מר אגיאלהם. יכון פיה עיב.
לא יתקדם. ליקרב קרבאן רבה: כִּי כָל־
אִישׁ אֲשֶׁר־בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ
פִסֵּחַ אוֹ חָרֻם אוֹ שָׂרוּעַ: אֲרֵי כָל גְּבַר.
דְּבֵיהּ מוּמָא לָא יִקְרַב. גְּבַר עֲוִיר אוֹ חֲגִיר.
אוֹ חֲרִים אוֹ סְרִיעַ: לאן כל רגל פיה עיב
לא יתקדם. פמן דלך אלאעמא ואלאזמן.
ואלאכרם ואלבאמע: אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה בוֹ
שֶׁבֶר רָגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד: אוֹ גְּבַר. דִּיהֵי בֵיהּ
תְּבַר רַגְלָא. אוֹ תְּבַר יְדָא: או רגל יכון
פיה כסר רגל. או כסר יד: אוֹ־גִבֵּן
אוֹ־דַק אוֹ תְּבַלֻּל בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת
אוֹ מְרוֹחַ אָשֶׁךְ: אוֹ גְבִין אוֹ דוּקָא. אוֹ
חִלִּיז (בכ״י חִלִּין בנו״ן) בְּעֵינוֹהִי. אוֹ גַרְבָּן אוֹ
חֲזָזָן. אוֹ מְרִיס פַּחְתִּין (וי״ג פַּחְדִּין): או
אחדב או אכפש. או כתיב יג) פי עינה. או
בה גרב או חזאז. או אדר: כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־
בּוֹ מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב
אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה מוּם בּוֹ אֵת לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא
יִגַּשׁ לְהַקְרִיב: כָּל גְּבַר דְּבֵיהּ מוּמָא. מִזַּרְעָא
דְּאַהֲרֹן כָּהֲנָא. לָא יִקְרַב. לְקָרָבָא יָת
קוּרְבָּנָא דַיְיָ (וי״ג קוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ). מוּמָא בֵיהּ.
יָת קוּרְבַּן אֱלָהֵיהּ. לָא יִקְרַב לְקָרָבָא: כדאך
כל רגל פיה עיב. מן נסל הרון אלאמאם.
לא יתקדם ליקרב קראבין אללה. ומהמא
בה יד) דלך אלעיב. פקרבאן רבה. לא
יתקדם ליקרבה: לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי
הַקֳּדָשִׁים וּמִן־הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל: קוּרְבַּן
אֱלָהֵיהּ. מִקּוּדְשֵׁי קוּדְשַׁיָּא. וּמִן קוּדְשַׁיָּא
יֵיכוּל: לא כן קרבאן רבה. מן כואץ
אלאקדאם. ועואמהא טו) יאכל: אַךְ אֶל־
הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי־
מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי יְהוָה
מְקַדְּשָׁם: בְּרַם לְפָרוּכְתָּא לָא יֵיעוֹל.
וּלְמַדְבְּחָא. לָא יִקְרַב אֲרֵי מוּמָא בֵיהּ. וְלָא
יְחַלֵּל יָת מַקְדְּשַׁי. אֲרֵי. אֲנָא יְיָ מְקַדֵּשְׁהוֹן:
ואמא אלי אלסגף פלא ידכל. ולא אלי אלמדבח. פלא
יתקדם אד פיה עיב. ולא יבדל מקאדסי.
לאני אללה מקדסהמא: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־
אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּמַלֵּיל
מֹשֶׁה. עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי. וְעִם כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: פאמר מוסי בדלך הרון ובניה.
וסאיר בני אסראיל: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ ב
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ
מִקָּדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם
קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּשִׁים לִי אֲנִי יְהוָה:
מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי. וְיִפְרְשׁוּן
מִקּוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָא יְחַלוּן יָת
שְׁמָא דְקוּדְשִׁי. דְּאִנּוּן מַקְדְּשִׁין. קֳדָמַי אֲנָא
יְיָ: מר הרון ובניה. באן יגאנבו אקדאס
בני אסראיל. ולא יבדלו מא סמיתה
קדסא טז). ממא הם מקדסוה לי. אנא אללה
שרפתה יז): אֱמֹר אֲלֵהֶם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל־
אִישׁ ׀ אֲשֶׁר־יִקְרַב מִכָּל־זַרְעֲכֶם אֶל־
הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה
וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִלְּפָנַי
אֲנִי יְהוָה: אֵימַר לְהוֹן. לְדָרֵיכוֹן. כָּל גְּבַר
דְּיִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכוֹן. לְקוּדְשַׁיָּא דְּיַקְדְּשׁוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ. וְסוֹאוּבְתֵיהּ עֲלוֹהִי.
וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא. מִן קֳדָמַי אֲנָא יְיָ:
קל להם. אי רגל מן נסלכם עלי מר
אגיאלכם. תקדם אלי אלאקדאס אלדי יקדסוהא
בני אסראיל ללה. פקרבהא ונגאסתה
עליה יח). פינקטע דלך אלאנסאן מן בין
ידיי יט). אנא אללה אלמעאקב: אִישׁ אִישׁ
מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא
יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל־טְמֵא־
נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר־תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־
זָרַע: גְּבַר גְּבַר מִזַּרְעָא דְּאַהֲרֹן. וְהוּא סְגִיר
אוֹ דָאִיב. בְּקוּדְשַׁיָּא לָא יֵיכוּל. עַד דְּיִדְכֵּי.
וּדְיִקְרַב בְּכָל טְמֵי נַפְשָׁא. אוֹ גְּבַר. דְּתִפּוֹק
מִנֵּיהּ שִׁכְבַת זַרְעָא: אי רגל מן נסל הרון.
פי מא הו אברץ או דאיב. פלא יאכל מן

טאקדאם. אלי אן יטהר. ומן מס נגס (כ
במית. או כרגת מנה נטפה' אנסא: אוֹ
אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא־
לוֹ אוֹ בְאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא־לוֹ לְכֹל טֻמְאָתוֹ:
אוֹ גְּבַר (וי״ג אֱנָשׁ) דְּיִקְרַב. בְּכָל רִחְשָׁא
דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ. אוֹ בֶּאֱנָשָׁא דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ.
לְכֹל סָאוֹבְתֵיהּ: ואי רגל דנא. בכל דביב
סבילה אנה ינגס מנה. או באנסאן סבילה
אן ינגס מנה. עלי צרוב נגאסתה (כא:
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע־בּוֹ וְטָמְאָה עַד־הָעָרֶב
וְלֹא יֹאכַל מִן־הַקֳּדָשִׁים כִּי אִם־רָחַץ בְּשָׂרוֹ
בַּמָּיִם: אֱנָשׁ דְּיִקְרַב בֵּיהּ. וִיהֵי מְסָאַב עַד
רַמְשָׁא. וְלָא יֵיכוּל מִן קוּדְשַׁיָּא. אֱלָהֵין אַסְחֵי
בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא: פאי אנסאן דנא בשי מן
דאך. פלינגס אלי אליל. ולא יאכל מן
טאקדאס. אלא אן יגסל בדנה במא: וּבָא
הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר יֹאכַל מִן־הַקֳּדָשִׁים כִּי
לַחְמוֹ הוּא: וּכְמֵיעַל שִׁמְשָׁא וְיִדְכֵּי. וּבָתַר
כֵּן יֵיכוּל מִן קוּדְשַׁיָּא. אֲרֵי לַחְמֵיהּ הוּא:
פאדא גאבת אשמס פקד טהר. ובעד דאך
יאכל מן טאקדאס. לאנה טעאמה: נְבֵלָה
וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה־בָהּ אֲנִי יְהוָה:
נְבִילָא וּתְבִירָא. לָא יֵיכוּל לְאִסְתָּאָבָא בַהּ.
אֲנָא יי: ואנבילה ואסקימה. לא
יאכלהמא פיעציני בהא. אנא אלה
טמעאקב: וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא־
יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי
יְהוָה מְקַדְּשָׁם: וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מֵימְרִי.
וְלָא יְקַבְּלוּן עֲלוֹהִי חוֹבָא. וִימוּתוּן בֵּיהּ אֲרֵי
יַחֲלוּנֵיהּ. אֲנָא יי מְקַדִּשְׁהוֹן: פיחפטו מא
אסתחפטתהם. ולא יחמלו ענה וזרא.
פיהלכון אד הם תבדלוה. לאני אלה
מקדס דאך (כב: וְכָל־זָר לֹא־יֹאכַל קֹדֶשׁ
תּוֹשַׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא־יֹאכַל קֹדֶשׁ: וְכָל
חִילוֹנִי לָא יֵיכוּל קוּדְשָׁא. תּוֹתָבָא דְּכָהֲנָא.
וַאֲגִירָא לָא יֵיכוּל קוּדְשָׁא: וכל אגנבי
לא יאכל קדסא. חתא ציף אמאם.
ואגירה לא יאכל קדסא: וְכֹהֵן כִּי־יִקְנֶה
ג* נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ
הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: וְכָהֵין. אֲרֵי יִקְנֵי נְפַשׁ

קִנְיַן כַּסְפֵּיהּ. הוּא יֵיכוּל בֵּיהּ. וִילִידֵי בֵיתֵיהּ.
אִנּוּן יֵיכְלוּן בְּלַחְמֵיהּ: ואי אמאם אשתרא
אנסאן שראא במאלה. פהו יאכל מנה.
וכדאך תילד ביתה. הם יאכלון מן
טעאמה: וּבַת־כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר
הִוא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל: וּבַת
כָּהֵין. אֲרֵי תְהֵי לִגְבַר חִילוֹנַי. הִיא.
בְּאַפְרָשׁוּת קוּדְשַׁיָּא לָא תֵיכוּל: ואיה
אבנה' אמאם. תזוגת רגלא אגנביא.
פהי לא תאכל מן רפיע טאקדאס: וּבַת
כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ
וְשָׁבָה אֶל־בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם
אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל־זָר לֹא־יֹאכַל בּוֹ: וּבַת
כָּהֵין אֲרֵי תְהֵי אַרְמְלָא וּמְתָרְכָא (וי״ג
וּמִתָּרְכָא). וּבַר לֵית לַהּ. וּתְתוּב. לְבֵית
אֲבוּהָא כְּרַבְיוּתַהּ. מִלַּחְמָא דַּאֲבוּהָא
תֵּיכוּל. וְכָל חִילוֹנַי לָא יֵיכוּל בֵּיהּ: ואיה
אבנה' אמאם צארת ארמלה או מטלקה.
לא נסל להא. פלתעוד אלי בית אביהא
כחכם צבאיהא. ומן טעאמה תאכל.
וסאיר טאגנביין לא יאכלאן מנה: וְאִישׁ
כִּי־יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁיתוֹ עָלָיו
וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת־הַקֹּדֶשׁ: וּגְבַר. אֲרֵי יֵיכוּל
קוּדְשָׁא בְּשָׁלוּ. וְיוֹסֵיף חוּמְשֵׁיהּ עֲלוֹהִי.
וְיִתֵּין לְכָהֲנָא יָת קוּדְשָׁא: ואי אנסאן אכל
שיא מן טאקדאס סהוא. פליזיד עליה
מתל כמסה. וידפעה לטאמאם ען טקדס (כג:
וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת־קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת
אֲשֶׁר־יָרִימוּ לַיהוָה: וְלָא יַחֲלוּן. יָת קוּדְשַׁיָּא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת דְּיַפְרְשׁוּן קֳדָם יי: ולא
יבדלו אקדאס בני אסראיל. ומא ירפעונה
ללה: וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אַשְׁמָה בְּאָכְלָם
אֶת־קָדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם:
וִיקַבְּלוּן עֲלֵיהוֹן (נ״י עֲלוֹהִי) עֲוָיָן וְחוֹבִין.
בְּמֵיכַלְהוֹן בְּסוֹאֲבָא (נ״י בְּסוֹאֲבָא) יָת
קוּדְשֵׁיהוֹן. אֲרֵי אֲנָא יי מְקַדִּשְׁהוֹן: פיחמלו
ענהא דנובא ואתאמא. אדא אכלו כדאך
אקדאסהם. לאני אלה מקדסהם: פ
*וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי

תבלימא: דבר אל־אהרן ואל־בניו ואל
כל־בני ישראל ואמרת אלהם איש איש
מבית ישראל ומן־הגר בישראל אשר
יקריב קרבנו לכל־נדריהם ולכל־נדבותם
אשר־יקריבו ליהוה לעלה: מליל עם
אהרן ועם בנוהי. ועם כל בני ישראל.
ותימר להון. גבר גבר מבית ישראל ומן
גיוריא בישראל. דיקריב קורבניה לכל
נדריהון ולכל נדבתהון. דיקרבון קדם יי'
לעלתא: מר הרון ובניה. וסאיר בני
אסראיל. וקל להם. אי רגל מן ﭏ אסראיל
או מן ﭏגרבא ﭏדאכלין פיהם. שא אן
קרב קרבאנא עלי' צרוב מן נדורהם
ותברעהם. ﭏתי יקרבונהא ללה צעידה:
לרצנכם תמים זכר בבקר בכשבים
ובעזים: לרעוא לכון. שלים דכר. בתוריא.
באמריא ובעזיא: פלמרתצא מנכם (כד).
אן יכון צחיחא דכרא. מן ﭏבקר וﭏצאן
וﭏמאעז: כל אשר־בו מום לא תקריבו
כי־לא לרצון יהיה לכם: כל. דביה מומא
לא תקרבון. ארי לא לרעוא יהון (וי"ג יהי)
לכון: וכל מא פיה עיב פלא תקרבונה.
פאנה לא ירתצא מנכם: ואיש כי־יקריב
זבח־שלמים ליהוה לפלא־נדר או לנדבה
בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל־
מום לא יהיה־בו: וגבר. ארי יקריב נכסת
קודשין קדם יי'. לפרשא נדרא או
לנדבתא. בתורי או בענא. שלים יהי
לרעוא. כל מומא (נ"י מום) לא יהי ביה:
וכדﭏך אי אנסאן שא אן יקרב דבח
סלאמה ללה. תסויג נדרא (כה) או תבראעא.
מן ﭏבקר או מן ﭏגנם. פﭏצחיח הו ﭏמרתצא
מנה. לא יכון פיה שיא מן ﭏעיוב: עורת
או שבור או־חרוץ או־יבלת או גרב או
ילפת לא־תקריבו אלה ליהוה ואשה לא־
תתנו מהם על־המזבח ליהוה: עויר או
תביר או פסיק או יבלן. או גרבן או חזזן.
לא תקרבון אלין קדם יי'. וקורבנא (נ"י
וקורבן). לא תתנון מנהון. על מדבחא
קדם יי': מן עורא או מכסורה או

מבתורה או דﭏת תﭏול. או בה גרב או
חזאז. פלא תקרבוהא ללה. ולא תגעלו
מנהא קרבאנא עלי' מדבח ﭏלה: ושור
ושה שרוע וקלוט נדבה תעשה אתו
ולנדר לא ירצה: ותור ואמר יתיר וחסיר.
נדבתא תעביד יתיה. ולנדרא לא יתרעי:
ואי תור או שאה כאנת גאמזה או
מדמגה (כו). פאצנעה עלי' גהה' ﭏתברע.
ואמא עלי גהה' ﭏנדר פלא ירתצא: ומעוך
וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו ליהוה
ובארצכם לא תעשו: ודמרים ודרסים
ודשליף ודגזיר. לא תקרבון קדם יי'.
ובארעכון לא תעבדון: וﭏממרוס וﭏמדקוק
וﭏמנצול וﭏמקטוע (כז). פלא תקרבו דﭏך
ללה. ופי בלדאנכם לא תצנעוהא: ומיד
בן־נכר לא תקריבו את־לחם אלהיכם
מכל־אלה כי משחתם בהם מום בם לא
ירצו לכם: ומיד בר עממין. לא תקרבון.
ית קורבן אלהכון מכל אלין. ארי חבולהון
בהון מומא בהון. לא לרעוא יהון לכון:
ומן יד ﭏאמם. לא תקרבו. קרבאן רבכם
ﭏדאים ופיה שיא מן הדה ﭏעיוב (כח). לאן
פסאדהא מעהא והו ﭏעיב ﭏדי פיהא. פלא
תרתצא מנכם: ס וידבר יהוה אל־
משה לאמר: ומליל יי' עם משה למימר:
תם כלם ﭏלה מוסי' תבלימא: שור או־
כשב או־עז כי יולד והיה שבעת ימים
תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה
לקרבן אשה ליהוה: תור או אמר או עז
ארי יתיליד. ויהי. שבעא יומין בתר
אמיה. ומיומא תמינאה ולהלאה (נ"י
ולהלא). יתרעי. לקרבא קורבנא קדם
יי': ואי עגל או חמל או גדי (כט) אדא יולד.
פליקם סבעה' איאם מע אמה. ומן ﭏיום
ﭏתאמן פצאעדא. ירתצא אן יקרב
קרבאנא ללה: ושור או שה אתו ואת־
בנו לא תשחטו ביום אחד: ותורתא או
שיתא. לה ולברה. לא תכסון ביומא חד:
וﭏבקרה וﭏנעגה. הי וולדהא. לא
תדבחוהמא פי יום ואחד: וכי־תזבחו

זֶבַח־תּוֹדָה לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחוּ׃ וַאֲרֵי
תִכְסוּן נִכְסַת תּוֹדְתָא קֳדָם יי׳. לְרַעֲוָא לְכוֹן
תִּכְסוּן׃ ואד̇א ד̇בחתם ד̇בח שכר ללה.
פעלי׳ מא ירתצ̇א מנכם אד̇בחוה[ל]׃ בַּיּוֹם
הַהוּא יֵאָכֵל לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר
אֲנִי יְהוָה׃ בְּיוֹמָא הַהוּא יִתְאֲכִיל. לָא
תַשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא. אֲנָא יי׳׃ אן
יכון יוכל פי ד̇לך איום פקט. לא תבקו
מנה שי׳ ﭏגדאה. אנא ﭏלה אמרת בד̇לך[לא]׃
וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃
וְתִטְּרוּן פִּקּוֹדַי. וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן. אֲנָא יי׳׃
פאחפצ̇ו וצאיאי. ואעמלו בהא. אנא ﭏלה
אג̇אזיכם כ̇ירא׃ וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם
קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי
יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃ וְלָא תְחַלוּן יָת שְׁמָא
דְקוּדְשִׁי. וְאֶתְקַדַּשׁ. בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲנָא
יי׳ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ ולא תבד̇לו אסם קדסי. בל
אתקדס פי מא בין בני אסראיל. אנא
ﭏלה מקדסכם׃ הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה׃
דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. לְמֶהֱוֵי
לְכוֹן לֶאֱלָהּ. אֲנָא יי׳׃ ﭏמכ̇רגכם מן בלד
מצר. לאכון לכם ﭏאהא. אנא ﭏלה
ﭏמעאקב[לב]׃ פ

ד* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תֹם כלם ﭏלה מוסי׳
תכלימא׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם
מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי׃ מַלֵּיל. עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן. מוֹעֲדַיָּא דַיי׳.
דִּתְעָרְעוּן יָתְהוֹן מְעָרְעֵי (נ״י מְעָרַע) קַדִּישׁ.
אִלֵּין אִנּוּן מוֹעֲדָי׃ מר בני אסראיל וקל
להם. אעיאד ﭏלה. ﭏתי יג̇ב אן תסמוהא
אסמא כ̇אצה. הד̇ה הי אעיאדי׃ שֵׁשֶׁת
יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת
ה* שַׁבָּתוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלָאכָה לֹא
תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִוא לַיהוָה בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃
שִׁתָּא יוֹמִין תִּתְעֲבֵיד עֲבִידְתָּא. וּבְיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה. שַׁבָּא שַׁבְּתָא מְעָרַע קַדִּישׁ. כָּל
עֲבִידָא לָא תַעְבְּדוּן. שַׁבְּתָא הִיא קֳדָם יי׳.
בְּכֹל מוֹתְבָנֵיכוֹן׃ סתה׳ איאם תצנע
ﭏצנאיע. ופי ﭏיום ﭏסאבע. עטלה הי סבת
ואסם מקדס. כל צנעה לא תעמלו. כד̇אך
הי סבת ללה. פי ג̇מיע מסאכנכם׃ פ
אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־
תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם׃ אִלֵּין מוֹעֲדַיָּא דַיי׳.
מְעָרְעֵי קַדִּישׁ. דִּתְעָרְעוּן יָתְהוֹן בְּזִמְנֵיהוֹן
(נ״י בִּזְמַנֵּיהוֹן)׃ הד̇ה אעיאד ﭏלה. ﭏתי
אסמאיהא כ̇אצה. ﭏתי יג̇ב אן תסמוהא
פי אוקאתהא[לג]׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבָּיִם פֶּסַח לַיהוָה׃
בְּיַרְחָא קַדְמָאָה. בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא. לְיַרְחָא
בֵּין שִׁמְשַׁיָּא. פִּסְחָא קֳדָם יי׳׃ פי ﭏשהר
ﭏאול. פי ﭏיום ﭏראבע עשר מנה בין
ﭏג̇רובין. פסחא[לד] ללה׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת לַיהוָה שִׁבְעַת
יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ׃ וּבַחֲמֵישַׁת עַשְׂרָא
יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין. חַגָּא דְפַטִּירַיָּא קֳדָם יי׳.
שִׁבְעָא יוֹמִין פַּטִּירָא תֵיכְלוּן׃ ופי ﭏיום
ﭏכ̇אמס עשר מן הד̇א ﭏשהר. חג̇ ﭏפטיר
ללה. סבעה׳ איאם תאכלו פטירא׃ בַּיּוֹם
הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה.
מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן
לָא תַעְבְּדוּן׃ פי ﭏיום ﭏאול מנהא. אסם
מקדס יכון לכם. כל צנעה׳ מכסב[לה] לא
תעמלו׃ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה שִׁבְעַת
יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וּתְקָרְבוּן
קוּרְבָּנָא. קֳדָם יי׳ שִׁבְעָא יוֹמִין. בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה מְעָרַע קַדִּישׁ. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן
לָא תַעְבְּדוּן׃ וקרבו קרבאנא ללה. פי
הד̇ה ﭏסבעה׳ ﭏאיאם. ופי ﭏיום ﭏסאבע
אסם מקדס. כל צנעה׳ מכסב לא
תעמלו׃ פ
וַיְדַבֵּר* יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ תם כלם ﭏלה מוסי׳
תכלימא׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן
לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת־

עמר ראשית קצירכם אל־הכהן: מליל. עם בני ישראל ותימר להון. ארי תיעלון לארעא. דאנא יהיב לכון. ותחצדון ית חצדה. ותיתון ית עומר. ריש חצדכון לות כהנא: מר בני אסראיל וקל להם. אד תדכלון ט' אבלד. אלדי אנא מעטיכם. פאחצדו מן זרעהא. ואיתו בגמר[לז]. אול חצאדכם ט' אמאם: והניף את־העמר לפני יהוה לרצנכם ממחרת השבת יניפנו הכהן: וירים ית עומרא. קדם יי' לרעוא לכון. מבתר יומא טבא. ירימניה כהנא: פיחרכה בין ידי אלה. עלי' מא ירתצא מנכם. פליכון תחריכה לה. מן גד אעטלה[לז]: ועשיתם ביום הניפכם את־העמר כבש תמים בן־שנתו לעלה ליהוה: ותעבדון. ביום ארמותכון ית עומרא. אמר שלים בר שתיה. לעלתא קדם יי': וקרבו פי יום תחריככם לה. חמלא אבן סנתה. צחיחא צעידה ללה: ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח ונסכה[*] יין רביעת ההין: ומנחתיה תרין עשרונין. סולתא דפילא במשח. קורבנא קדם יי' לאתקבלא ברעוא. ונסכיה חמרא רבעות הינא: ומעה מן אבר. עשרין סמד מלתות בדהן. קרבאנא מקבולא מרציא ללה. ומזאגה מן אכמר רבע קסט: ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד־עצם היום הזה עד הביאכם את־קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיכם: ולחים וקלי ופירוכן לא תיכלון. עד כרן יומא הדין. עד איתואיכון. ית קורבנא דאלהכון. קים עלם לדריכון. בכל מותבניכון: וכבזא וסויקא ופריכא לא תאכלו. אלי' דאת הדא אליום. אלי' אן תאתו בקרבאן רבכם. רסם אדהר עלי' מר אגיאלכם. פי גמיע מסאכנכם: ס וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את־עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה: ותמנון לכון מבתר יומא טבא. מיום איתואיכון. ית עומרא דארמותא.

שבע שבוען שלמן יהוין: ואחצו לכם מן גד אעטלה. מן יום גיתם בגמר אלתחריך. סבעה' אסאביע תאמה תכון: עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליהוה: עד מבתר שבועתא שביעיתא. תמנון חמשין יומין. ותקרבון. מנחתא חדתא קדם יי': ואלי' גד אלאסבוע אלסאבע. פיציר גמלה' מא תחצונה כמסין יומא. וקרבו. קרבאנא גדידא ללה[לח]: ממושבתיכם תביאו[*] לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים ליהוה: ממותבניכון. תיתון לחים ארמותא. תרתין גריצן תרין עשרונין. סולתא יהוין. חמיע יתאפין. בכורין קדם יי': אן תאתו[לט] מן מסאכנכם בכבז לאתחריך. רגיפין מן עשרין. סמדא יכונא. וכמירא יכבזאן. המא בכור ללה: והקרבתם על־הלחם שבעת כבשים תמימם בני שנה ופר בן־בקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונסכיהם אשה ריח־ניחח ליהוה: ותקרבון על לחמא. שבעא אמרין שלמין בני שנא. ותור בר תורי. חד ודכרין תרין. יהון עלתא קדם יי'. ומנחתהון ונסכיהון. קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי': וקרבו מע אלרגיפין[מ]. סבעה חמלאן בני סנה צחאחא. ותורא מן אלבקר וכבשין. יכונאן צעידה ללה. וברהמא ומזאגהמא. קרבאנא מקבולא מרציא ללה: ועשיתם שעיר־עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: ותעבדון. צפיר בר עזין חד לחטתא. ותרין אמרין. בני שנא לנכסת קודשיא: וקרבו איצא עתוד מן אלמאעז לאלדכוה. וחמלין אבני סנה לדבח אלסלאמה: והניף הכהן אתם על לחם הבכרים תנופה לפני יהוה על־שני כבשים קדש יהיו ליהוה לכהן: וירים כהנא יתהון. על לחמא דבכוריא ארמא קדם יי'. על תרין אמרין. קודשא. יהון קדם יי' לכהנא: פיחרך מא יגב מנהא

*) ונסכו קרי

*) א' דגש

אלאמאם

טאמאם. מע רגיפי אלבכור תהריכא בין
ידי אללה. ען אלחמלין. וליכון קדסא ללה.
תדפע אלי אלאמאם [מא]: וקראתם בעצם
היום הזה מקרא־קדש יהיה לכם כל־
מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם
בכל־מושבתיכם לדרתיכם: ותערעון.
בכרן יומא הדין. מערע קדיש יהי לכון.
כל עבידת פולחן לא תעבדון. קים עלם.
בכל מותבניכון לדריכון: ואסמו דאת
דלך אליום. אסמא מקדסא יכון לכם. וכל
צנעה מכסב לא תצנעו. רסם אלדהר פי
גמיע מסאכנכם. עלי מר אגיאלכם:
ובקצרכם את־קציר ארצכם לא תכלה
פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא
תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה
אלהיכם: ובמחצדכון ית חצדא דארעכון.
לא תשיצי. פתא דחקלך בחצדך. ולקטא
דחצדך לא תלקיט. לעניי ולגיורי תשבוק
יתהון. אנא יי אלהכון: ואדא חצדתם
זרע ריאצכם. פלא תסתקץ טרה ציעתך
פי חצאדך. ונתיר זרעך פלא תלקטה. בל
ללצעיף ואלגריב אתרכהמא. אנא אללה
רבכם אגאזיכם כירא: פ
ו וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי
עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר
בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם
שבתון זכרון תרועה מקרא־קדש: מליל.
עם בני ישראל למימר. בירחא שביעאה
בחד לירחא. יהי לכון ניחא. דוכרן יבבא
מערע קדיש: מר בני אסראיל קאילא.
פי אליום אלאול מן אלשהר אלסאבע. יכון
לכם עטלה. ותבויק גלבה [מג] ואסמא
מקדסא: כל־מלאכת עבדה לא תעשו
והקרבתם אשה ליהוה: כל עבידת פולחן
לא תעבדון. ותקרבון קורבנא קדם יי:
כל צנעה מכסב לא תעמלו. וקרבו
קרבאנא זאידא ללה: ס וידבר יהוה
אל־משה לאמר: ומליל יי עם משה
למימר: תם כלם אללה מוסי תכלימא:

אך בעשור לחדש השביעי הזה יום
הכפרים הוא מקרא־קדש יהיה לכם
ועניתם את־נפשתיכם והקרבתם אשה
ליהוה: ברם. בעשרא לירחא שביעאה
הדין יומא דכפוריא הוא. מערע קדיש יהי
לכון. ותענון ית נפשתכון. ותקרבון
קורבנא קדם יי: אמא פי אלעאשר מן הדא
אלשהר אלסאבע והו יום אלגפראן. אסמא
מקדסא יכון לכם. ואגיעו אנפסכם. וקרבו
קרבאנא זאידא ללה: וכל־מלאכה לא
תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא
לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם: וכל
עבידא לא תעבדון. בכרן יומא הדין. ארי
יומא דכפוריא הוא. לכפרא עליכון. קדם
יי אלהכון: וכל עמל לא תעמלו. פי דאת
הדא אליום. לאנה יום אלגפראן לכם.
יסתגפר פיה ענכם. בין ידי אללה רבכם:
כי כל־הנפש אשר לא־תענה בעצם היום
הזה ונכרתה מעמיה: ארי כל אנש דלא
יתעני. בכרן יומא הדין. וישתיצי מעמיה:
לאן כל אנסאן באלג [מד]. לם יצום פי דאת
הדא אליום. פינקטע מן קומה: וכל־הנפש
אשר תעשה כל־מלאכה בעצם היום הזה
והאבדתי את־הנפש ההוא מקרב עמה:
וכל אנש. דיעביד כל עבידא. בכרן יומא
הדין. ואוביד. ית אנשא ההוא מגו עמיה:
וכל אנסאן יעמל שיא מן אלעמל. פי
דאת דלך אליום. ואביד דלך אלאנסאן מן
בין קומה: כל־מלאכה לא תעשו חקת
עולם לדרתיכם בכל משבתיכם: כל
עבידא לא תעבדון. קים עלם לדריכון.
בכל מותבניכון: וכל צנעה לא תעמלו.
רסם אלדהר לאגיאלכם. פי גמיע מסאכנכם:
שבת שבתון הוא לכם ועניתם את־
נפשתיכם בתשעה לחדש בערב מערב
עד־ערב תשבתו שבתכם: שבא שבתא
הוא לכון. ותענון ית נפשתכון. בתשעא
לירחא ברמשא. מרמשא עד רמשא.
תנוחון ניחכון: סבת עטלה הי לכם [מה].
ותגיעו אנפסכם. מן עשיה אלתאסע פי

אשהר אסאבע. אי אעשא אתאני. תעטלו
עטלכם: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר
בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג
הסכת שבעת ימים ליהוה: מליל. עם בני
ישראל למימר. בחמישת עשרא יומא.
לירחא שביעאה הדין. חגא דמטליא.
שבעא יומין קדם יי׳: מר בני אסראיל
קאילא. פי אליום אלכאמס עשר מן אלשהר
אלסאבע. חג אלמצאל. סבעה׳ איאם ללה:
ביום הראשון מקרא־קדש כל־מלאכת
עבדה לא תעשו: ביומא קדמאה מערע
קדיש. כל עבידת פולחן לא תעבדון: פי
אליום אלאול אסם מקדס. כל צנעה׳ מכסב
לא תעמלו: שבעת ימים תקריבו אשה
ליהוה ביום השמיני מקרא־קדש יהיה
לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת הוא
כל־מלאכת עבדה לא תעשו: שבעא
יומין. תקרבון קורבנא קדם יי׳. ביומא
תמינאה. מערע קדיש יהי לכון. ותקרבון
קורבנא קדם יי׳ כנישין תהון. כל עבידת
פולחן לא תעבדון: ופי הדה אסבעה׳
אלאיאם. תקרבו קרבאנא ללה. ופי אליום
אלתאמן. אסם מקדס יכון לכם. וקרבו
קרבאנא זאידא ללה ואמכתו פי קדסה.(מו)
וכל צנעה׳ מכסב לא תעמלו: אלה
מועדי יהוה אשר־תקראו אתם מקראי
קדש להקריב אשה ליהוה עלה ומנחה
זבח ונסכים דבר־יום ביומו: אלין מועדיא
דיי׳ דתערעון יתהון מערעי קדיש. לקרבא
קורבנא קדם יי׳. עלתא ומנחתא. נכסת
קודשין ונסוכין פתגם יום ביומיה: הדה
אעיאד אלה. אלתי יגב אן תסמוהא
באסמא כאצה. ותקרבו פיהא קראבינא
ללה. מן צעידה וברׄ. ודבח ומזאג ואגב
כל יום ביומה: מלבד שבתת יהוה ומלבד
מתנותיכם ומלבד כל־נדריכם ומלבד
כל־נדבתיכם אשר תתנו ליהוה: בר
משביא דיי׳. ובר ממתנתכון. ובר מכל
נדריכון ובר מכל נדבתכון. דתתנון קדם
יי׳: מא כלא סבות אלה. ומא כלא
עטאיאכם. ונדורכם ותברעכם. אלתי
תעטוהא ללה: אך בחמשה עשר יום
לחדש השביעי באספכם את־תבואת
הארץ תחגו את־חג־יהוה שבעת ימים
ביום הראשון שבתון וביום השמיני
שבתון: ברם. בחמישת עשרא יומא
לירחא שביעאה. במכנשכון ית עללתא
דארעא. תיחגון ית חגא קדם יי׳ שבעא
יומין. ביומא קדמאה ניחא. וביומא
תמינאה ניחא: אמא פי אליום אלכאמס
עשר מן אלשהר אלסאבע. פי אואן גמעכם
גלה׳ אלארץ. תחגו חג ללה סבעה׳ איאם.
פי אליום אלאול מנהא עטלה. ופי אליום
אלתאמן עטלה: ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף
עץ־עבת וערבי־נחל ושמחתם לפני יהוה
אלהיכם שבעת ימים: ותסבון לכון ביומא
קדמאה. פירי אילנא אתרוגין לולבין.
והדסין וערבין דנחל. ותחדון. קדם יי׳
אלהכון שבעא יומין: וכדו לכם פי
אליום אלאול. מן תמר שגר אלאתרנג ומן
לב אלנכל. ומן אגצאן עוד אלאס עלי׳ צנעה׳
אלצפר(מז). ומן גרב אואד. ואפרחו בה. בין
ידי אלה רבכם סבעה׳ איאם: וחגתם
אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת
עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו
אתו: ותיחגון יתיה חגא קדם יי׳. שבעא
יומין בשתא. קים עלם לדריכון. בירחא
שביעאה תיחגון יתיה: וחגו דאך חג ללה.
סבעה׳ איאם פי אסנה. רסם אדהר עלי׳
מר אגיאלכם. פי אלשהר אלסאבע תחגונה:
בסכת תשבו שבעת ימים כל־האזרח
בישראל ישבו בסכת: במטליא תתבון
שבעא יומין. כל יציביא (בכ״י יציבא)
בישראל. יתבון במטליא: ואגלסו פי
אלמצאל סבעה׳ איאם לאמרי(מח). וכל צריח
מן אל אסראיל. יגלסו פי אלמצאל: למען

ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את־
בני ישראל בהוציאי אתם מארץ מצרים
אני יהוה אלהיכם: בדיל דידעון דריכון.
ארי במטלת ענני (וי"ג עננין). אותיבית ית
בני ישראל. באפקותי יתהון מארעא
דמצרים. אנא יי' אלהכון: לכי יעלמון
אגיאלכם. אני אלה רבכם אגלסת בני
אסראיל פי צלל מן גמאמי (נט). חין
אכרגתהם מן בלד מצר. אנא אלה רבכם
צאדק אלועד: וידבר משה את־מעדי
יהוה אל־בני ישראל: ומליל משה. ית
סדר מועדיא דיי'. ואליפנון לבני ישראל:
פכאטב מוסי' באעיאד אלה בני
אסראיל (ו): פ
ז וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: צו את־בני ישראל ויקחו אליך
שמן זית זך כתית למאור להעלת נר
תמיד: פקיד ית בני ישראל. ויסבון לך.
משח זיתא דכיא. כתישא לאנהרא.
לאדלקא בוציניא תדירא: אוץ בני
אסראיל. אן יאתון בדהן זית צאף. מדקוק
לאצאה. לתסרג בה אלסרג דאימא: מחוץ
לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו
אהרן מערב עד־בקר לפני יהוה תמיד
חקת עולם לדרתיכם: מברא לפרוכתא
דסהדותא במשכן זמנא. יסדר יתיה אהרן.
מרמשא עד צפרא. קדם יי' תדירא. קים
עלם לדריכון: כארג סגף אלשהאדה פי
כבא אלמחצר. ינצדה הרון. מן אלעשי אלי'
אלצבאח. בין ידי אלה דאימא. רסם אלדהר
עלי' מר אגיאלכם: על המנרה הטהרה
יערך את־הנרות לפני יהוה תמיד: על
מנרתא דכיתא. יסדר ית בוציניא. קדם
יי' תדירא: עלי' אלמנארה אלטאהרה.
יצפהא בין ידי אלה דאימא: פ
ולקחת סלת ואפית אתה שתים עשרה
חלות שני עשרנים יהיה החלה האחת:
ותסב סולתא. ותיפי יתה. תרתא עשרי
גריצן. תרין עשרונין. תהי הויא גריצתא
חדא: וכד סמדא. פאכבזה אתני' עשר
גרדקה. ולתכון כל גרדקה מן עשרין:
ושמת אותם שתים מערכות שש
המערכת על השלחן הטהר לפני יהוה:
ותשוי יתהון. תרתין סדרין שית סדרא.
על פתורא דכיא קדם יי': וציירהמא צפין.
סתה פי כל צף. עלי' אלמאידה אלטאהרה
בין ידי אלה: ונתת על־המערכת לבנה
זכה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה:
ותתין על סדרא לבונתא דכיתא. ותהי
ללחים לאדכרא. קורבנא קדם יי': ואגעל
עלי' כל צף לבאנא דכיא. וליכון ען
אלכבז (נא) פיחא. קרבאנא ללה: ביום השבת
ביום השבת יערכנו לפני יהוה תמיד
מאת בני־ישראל ברית עולם: ביומא
דשבתא ביומא דשבתא. יסדרניה. קדם
יי תדירא. מן בני ישראל קים עלם: ופי
כל יום סבת. יצפהא בין ידי אלה דאימא.
מן ענד בני אסראיל עהד אלדהר: והיתה
לאהרן ולבניו ואכלהו במקום קדש כי
קדש קדשים הוא לו מאשי יהוה חק־
עולם: ותהי לאהרן ולבנוהי. וייכלוניה
באתר קדיש. ארי. קודש קודשין הוא
ליה. מקורבניא דיי' קים עלם: תם ידפע
אלי' הרון ובניה. ויאכלונה פי מוצע מקדס.
לאנה להם מן כואץ אלאקדאס. מן קראבין
אלה רסם אלדהר: ס ויצא בן־אשה
ישראלית והוא בן־איש מצרי בתוך
בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית
ואיש הישראלי: ונפק בר אתתא בת
ישראל. והוא בר גבר מצרי. בגו בני
ישראל. ואתנציאו (נ"א ואתנציו) במשריתא.
בר אתתא בת ישראל. וגוברא בר ישראל:
פכרג אבן אמראה אסראיליה. והו אבן
רגל מצרי. פי מא בין בני אסראיל.
פתנאצו פי אלעסכר. הדא אבן
אלאסראיליה. ואלרגל אלאסראילי: ויקב
בן־האשה הישראלית את־השם ויקלל
ויביאו אתו אל־משה ושם אמו שלמית
בת־דברי למטה־דן: ופריש. בר אתתא

בת ישראל ית שמא וארגיז. ואיתיאו (כ"י ואיתיו) יתיה לות משה. ושום אמיה שלומית בת דברי לשבטא דדן: פסב אבן אלמראה אלאסראיליה אלאסם ושתמה. פאתו בה אלי' מוסי'. וכאן אסם אמה שלומית אבנה דברי מן סבט דן: ויניחהו במשמר לפרש להם על פי יהוה: ואסרוהי בבית מטרא. עד דיתפרש להון על גזירת מימרא דיי': פוצעוה פי אלחבס. ליבין להם אמרה ען קול אללה: פ

וידבר יהוה אל משה לאמר: ומליל יי' עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי' תכלימא: הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה: אפיקית דארגיז. למברא למשריתא. ויסמכון כל דשמעו. ית ידיהון על רישיה. ויגמון יתיה כל כנשתא: אכרג אלשאתם כארג אלעסכר. ויסנד כל מן סמעה אידיהם עלי' ראסה. וירגמוה גמיע אהל אלמחצר רגמא [נב]: ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ועם בני ישראל תמליל למימר. גבר גבר. ארי ירגיז קדם אלהיה ויקבל חוביה: ומר בני אסראיל וקל להם. אי אנסאן שתם רבה פקד חמל וזרא עצימא [נג]: ונקב שם יהוה מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם יומת: ודיפריש שמא דיי' אתקטלא יתקטיל. מרגם ירגמון ביה כל כנשתא. גיורא כיציבא. בפרישותיה שמא יתקטיל: ומן סבה כדאך פליקתל קתלא. ולירגמוה גמיע אלמחצר רגמא. אלדכיל כאלצריח סואא. איהמא סב אלאסם פליקתל: ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת: וגבר. ארי יקטול כל נפשא דאנשא. אתקטלא יתקטיל: ואי אנסאן קתל אחדי' מן נפוס אלנאס פליקתל קתלא: ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש: ודיקטול נפש בעירא ישלמנה. נפשא חלף נפשא: ומן קתל בהימה פליסלם מתלהא. נפסא בדל נפס: ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו: וגבר. ארי יתן מומא בחבריה. כמא דעבד. כן יתעביד ליה: ואי אנסאן געל עיבא פי אחד מן אמתה. פליצנע בה כמא צנע: שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו: תברא חלף תברא. עינא חלף עינא. שנא חלף שנא. כמא דיהב מומא באנשא. כן יתיהיב ביה: ואלכסר בדל אלכסר. ואלעין בדלהא ואלסן בדלהא. כמא יגעל עיבא פי אנסאנא. כדאך יגעל עליה [נה]: ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת: ודיקטול בעירא ישלמנה. ודיקטול אנשא יתקטיל: ומן צרב בהימה פליגרם. ומן צרב אנסאנא ומאת [נו] פליקתל: משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח יהיה כי אני יהוה אלהיכם: דינא חד יהי לכון. גיורא כיציבא יהי. ארי אנא יי' אלהכון: וליכון לכם חכם ואחד. יסאוי פיה אלדכיל ואלצריח. לאני אללה רבכם אלואחד [נז]: וידבר משה אל בני ישראל ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה יהוה את משה: ומליל משה עם בני ישראל. ואפיקו ית דארגיז. למברא למשריתא. ורגמו יתיה באבנא. ובני ישראל עבדו. כמא דפקיד יי' ית משה: פכלם מוסי' בדאך בני אסראיל. פאכרגו אלשאתם אלי' כארג אלעסכר. ורגמוה באלחגארה ומאת. וצנעו בני אסראיל פי סאיר מא נזל עליהם [נח]. כמא אמר אללה מוסי': פ פ פ

קכ"ד פיסוקים סי' עוזיאל. ומפטירין והכהנים הלוים ביחזקאל סי' מ"ד ט'. נר"ג למנחת שבת וב' וה'

וידבר יהוה אל משה בהר סיני לאמר: ומליל יי' עם משה. בטורא דסיני למימר: תם כלם אללה מוסי'. פי טור סיני תכלימא: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם

ושבתה הארץ שבת ליהוה: מליל. עם
בני ישראל ותימר להון. ארי תיעלון
לארעא. דאנא יהיב לכון. ותשמיט ארעא.
שמטתא קדם יי': מר בני אסראיל וקל
להם. אדא דכלתם אלי' אבלד. אדי
אנא מעטיכם. פעטלו אארץ עטלה ללה:
שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר
כרמך ואספת את־תבואתה: שית שנין
תזרע חקלך. ושית שנין תכסח כרמך.
ותכנוש ית עללתה: אן תכון סת סנין
תזרע ציעתך. וסת סנין תרפק כרמך.
ותגמע גלתהא: ובשנה השביעת שבת
שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדך לא
תזרע וכרמך לא תזמר: ובשתא
שביעיתא. ניח שמטתא יהי לארעא.
דתשמיט קדם יי'. חקלך לא תזרע. וכרמך
לא תכסח: ופי אסנה אסאבעה עטלה
לאארץ. הי סבת ללה. לא תזרע ציעתך.
ולא תרפק כרמך: את ספיח קצירך לא
תקצור ואת־ענבי נזירך לא תבצר שנת
שבתון יהיה לארץ: ית כתי חצדך לא
תחצוד. וית ענבי שבקך לא תקטוף.
שנת שמטתא יהי לארעא: וכלף זרעך
פלא תחצדה. ואפראד מן ענבך [א] פלא
תקטפה. אנהא סנה' עטלה לאארץ:
והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך
ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך
הגרים עמך: ותהי. שמטת ארעא לכון
למיכל. לך ולעבדך ולאמתך. ולאגירך
ולתותבך. דדיירין עמך: וליכון מא ינבת
פי אארץ אמעטלה לכם מאכלא [ב]. לך
ולעבדך ולאמתך. ואגירך וציפך. אמקימין
מעך: ולבהמתך ולחיה אשר בארצך
תהיה כל־תבואתה לאכל: ולבעירך.
ולחיתא דבארעך. תהי כל עללתה
למיכל: ולבהאימך. ולאוחש אדי פי
ארצך. תכון גמיע גלתהא מאכלא:
ב ס וספרת לך שבע שבתת שנים
שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי
שבע שבתת השנים תשע וארבעים

שנה: ותמני לך. שבע שמטן דשנין
שבע שנין שבע זמנין. ויהון לך. יומי
שבע שמטן דשנין. ארבעין ותשע שנין:
תם אחץ סבע סנין עטלה. ודאך אסבע
אסנין סבע מראר. פיציר גמלה' דאך
תסעה וארבעין סנה: והעברת שופר
תרועה בחדש השבעי בעשור לחדש
ביום הכפרים תעבירו שופר בכל
ארצכם: ותעבר. שופר יבבא בירחא
שביעאה. בעשרא לירחא ביומא דכפוריא
תעברון שופרא בכל ארעכון: ואצרב
בבוק מגלב. פי אלום אלעאשר מן אלשהר
אלסאבע. והו יום אלגפראן. אצרבו פיה
באלבוק פי גמיע בלדכם: וקדשתם את
שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ
לכל־ישביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם
איש אל־אחזתו ואיש אל־משפחתו
תשבו: ותקדשון. ית שנת חמשין שנין
ותקרון חירותא. בארעא לכל יתבהא.
יובילא היא תהי לכון. ותתובון. גבר
לאחסנתיה. וגבר לזרעיתיה תתובון:
וקדסו הדה סנה' אלכמסין סנה' אטלאק
ונאדו בעתק פי אבלד לגמיע אהלה
ולתכון לכם אטלאקא ירגע פיהא כל אמר
אי' הוזה ואי' עשירתה: יובל הוא שנת
החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו
ולא תקצרו את־ספיחיה ולא תבצרו את
נזריה: יובילא היא. שנת. חמשין שנין
תהי לכון. לא תזרעון. ולא תחצדון ית
כתהא. ולא תקטפון ית שבקהא: ומן
שרוט הדה סנה' אאטלאק [ד] סנה' אלכמסין
אלא תזרעו פיהא. ולא תחצדו כלפהא.
ולא תקטפו פראדהא: כי יובל הוא קדש
תהיה לכם מן־השדה תאכלו את
תבואתה: ארי יובילא היא. קודשא
תהי לכון. מן חקלא. תיכלון ית
עללתה: לאנהא סנה' אטלאק. תכון
לכם מקדסה. מן אצחרא. תאכלו גלתהא
מבאחא [ה]: בשנת היובל הזאת תשבו
איש אל־אחזתו: בשתא דיובלא הדא

תתובון. גבר לאחסנתיה: ופי הדה סנה׳
ﭏאטלאק. ירגע כל אמר ﭏי חוזה : וכי־
תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד
עמיתך אל־תונו איש את־אחיו: וארי
תזבין זבינין לחברך. או תזבון מיד חברך.
לא תונון גבר ית אחוהי: ואדא בעת
ביעא לצאחבך. או אבתאעת מנה .
פלא יגבן כל אמר אבאה: במספר שנים
אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר
שני־תבואת ימכר־לך: במנין שניא בתר
יובילא. תזבון מן חברך. במנין שני
עללתא יזבין לך: באחצא סנין מן בעד
סנה׳ ﭏאטלאק. תשתרי מן צאחבך.
ובאחצא סני גלתהא יביעך הו: לפי |
רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט
השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואת
הוא[א] מכר לך: לפום סגיות שניא. תסגי
זבינוהי. ולפום זעירות שניא. תזער
זבינוהי. ארי מנין עללתא. הוא מזבין
לך: פעלי׳ קדר כתרת ﭏסנין. יגב אן
תכתר לה ﭏתמן. ועלי׳ קדר קלתהא.
יגב אן תקלל לה. לאנה אנמא יביעך
גלאת מחצאה: ולא תונו איש את־
עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יהוה
אלהיכם: ולא תונון גבר ית חבריה ותדחל
מאלהך. ארי אנא יי׳ אלהכון: ולא יגבן
כל ואחד צאחבה. וכף רבך. פאני ﭏלה
רבכם ﭏמעאקב: ועשיתם את־חקתי
ואת־משפטי תשמרו ועשיתם אתם
וישבתם על־הארץ לבטח: ותעבדון ית
קימי. וית דיני תטרון ותעבדון יתהון.
ותתבון על ארעא לרחצן: ואעמלו רסומי.
ואחכאמי אחפצוהא ואעמלו בהא .
ואסכנו ﭏבלד ואתקין בי: ונתנה הארץ
פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח
עליה: ותתין ארעא אבה. ותיכלון
למשבע. ותתבון לרחצן עלה: ותכרג
לכם ﭏארץ תמרהא. ותאכלוה הנייא.
ותקימון בהא ואתקין: וכי תאמרו מה־
נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע ולא

נאסף את־תבואתנו: וארי תימרון. מא
ניכול בשתא שביעיתא. הא לא נזרע.
ולא נכנוש ית עללתנא: פאן קלתם. מא
נאכל פי ﭏסנה ﭏסאבעה. אד לא נזרע.
ולא נגמע גלתנא: וצויתי את־ברכתי
לכם בשנה הששית ועשת את־התבואה
לשלש השנים: ואפקיד ית ברכתי לכון.
בשתא שתיתיתא. ותכנוש (נ״י ותעביד)
ית עללתא. (נ״י עללתה). לתלת שנין:
פאני אמר בברכתי לכם. פי ﭏסנה
ﭏסאדסה. פתכפיכם גלתהא תלתה׳ סנין:
וזרעתם את השנה השמינת ואכלתם
מן־התבואה ישן עד | השנה התשיעת
עד־בוא תבואתה תאכלו ישן: ותזרעון.
ית שתא תמיניתא. ותיכלון מן עללתא
עתיקא. עד שתא תשיעיתא. עד מיעל
עללתה. תיכלון עתיקא: ותזרעון פי
ﭏסנה ﭏתאמנה. ואנתם תאכלון מן גלתהא
עתיקא. ﭏי ﭏסנה ﭏתאסעה. ﭏי מגי
גלתהא. תאכלון עתיקא: והארץ לא
תמכר לצמתת כי־לי הארץ כי־גרים
ותושבים אתם עמדי: וארעא. לא תזדבן
לחלוטין. ארי דילי ארעא. ארי דיירין
ותותבין. אתון קדמי: וﭏארץ פלא תבאע
בתאתא. לאנהא לי. ואנמא אנתם אציאף
וסכאן לי: ובכל ארץ אחזתכם גאלה
תתנו לארץ: ובכל ארע אחסנתכון.
פורקנא תתנון לארעא : ופי גמיע
בלד חוזכם. אגעלו ולאיה לﭏארץ:
*ג ב ס *כי־ימוך אחיך ומכר מאחזתו
ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר
אחיו : ארי יתמסכן אחוך . ויזבין
מאחסנתיה. וייתי פריקיה דקריב ליה.
ויפרוק. ית זביני אחוהי (נ״י דאחוהי) :
ואדא תמאהן אכוך. פבאע שייא מן חוזה.
פליאת וליה ﭏאקרב ﭏיה. ויתולא ביע
אביה: ואיש כי לא יהיה־לו גאל והשיגה
ידו ומצא כדי גאלתו: וגבר (נ״י וגברא).
ארי. לא יהי ליה פריק. ותדביק ידיה.
וישכח כמסת פורקניה: ואן רגל לם יכון

חלק הדקדוק. א) הוא מכר לך. תיבת הוא בטפחא בכל התיגאן:

לה ולי. פנאת ידה. פאצאב כמקדאר
פכאכה: וחשב את־שני ממכרו והשיב
את־העדף לאיש אשר מכר־לו ושב
לאחזתו: ויחשיב ית שני זבינוהי. ויתיב
ית מותרא. לגבר דזבין ליה. ויתוב
לאחסנתיה: פליחסב סני ביעה. וירד
אלפאצל. לאלרגל אלדי באעה. ויגע אלי חוזה:
ואם לא־מצאה ידו די השיב לו והיה
ממכרו ביד־הקנה אתו עד־שנת היבל
ויצא ביבל ושב לאחזתו: ואם לא אשכחת
ידיה. כמסת דיתיב ליה. ויהון זבינוהי.
ביד דזבן יתיה. עד שתא דיובילא. ויפוק
ביובילא. ויתוב לאחסנתיה: ואן לם תנא
ידה מקדאר מא ירדה עליה. פליבק ביעה.
פי יד אלמשתרי מנה. אלי סנה' אלאטלאק.
ד* ויכרג פיהא. ויגע אלי חוזה: ס ואיש
כי־ימכר בית־מושב עיר חומה והיתה
גאלתו עד־תם שנת ממכרו ימים תהיה
גאלתו: וגבר. ארי יזבין בית מותב קרתא
מקפא שור. ויהי פורקניה. עד משלם
ה* שתא דזבינוהי. עדן בעדן יהי פורקניה:
ואי רגל באע ביתא מסכנא פי קריה להא
סור. פליכון באלכיאר ז). אלי אנקצא סנה
מן יום ביעה. פיכון פכאכה חולא: ואם
לא־יגאל עד־מלאת לו שנה תמימה וקם
הבית אשר־בעיר אשר־לא חמה לצמיתת
לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביבל: ואם לא
יתפריק. עד משלם ליה שתא שלמתא.
ויקום. ביתא דבקרתא דליה שורא.
לחלוטין. לדזבן יתיה לדרוהי. לא יפוק
ביובילא: פאן לם יפתכה. אלי אן כמלת
לה סנה תאמה. פקד תבת אלבית אלדי פי
אלקריה אלתי להא סור. בתאתא ללמשתרי
ולאגיאלה. לא יכרג פי סנה' אלאטלאק:
ובתי החצרים אשר אין־להם חמה סביב
על־שדה הארץ יחשב גאלה תהיה־לו
וביבל יצא: ובתי פצחיא. דלית להון שור
מקף סחור סחור. על חקל ארעא יתחשבון.
פורקנא יהי להון. וביובילא יפקון: וביות
אלארבאץ. אלתי ליס להא סור יחיט בהא ח).

פמתל ציאע אלארץ תחסב. אן תכון להא
ולאיה. ותכרג פי אלאטלאק: וערי הלוים
בתי ערי אחזתם גאלת עולם תהיה ללוים:
וקרוי ליואי. בתי קרוי אחסנתהון. פורקן
עלם יהי לליואי: ואמא קרי אללואניין
וביות קרי חוזהם. פלהם אן יפתכוהא
אבדא: ואשר יגאל מן־הלוים ויצא ממכר־
בית ועיר־אחזתו ביבל כי בתי ערי הלוים
הוא אחזתם בתוך בני ישראל: ודיפרוק
מן ליואי. ויפקון זביני ביתא. וקרוי
אחסנתיה ביובילא. ארי בתי קרוי ליואי.
אנון אחסנתהון. בגו בני ישראל: פמן ישתרי
דאר מנהם ט). פליכרג כל בית מביוע. וקרי
חוז לאיהם כאן פי סנה' אלאטלאק. לאן
ביותהם וקראהם. הי חוזהם. פי מא בין
בני אסראיל: ושדה מגרש עריהם לא
ימכר כי־אחזת ב עולם הוא להם: וחקל
רוח קרויהון לא יזדבן. ארי אחסנת עלם
הוא להון: ואמא ציאע פנא קראהם לא
תבאע בתה. לאנהא חוז אלדהר להם:
ס וכי־ימוך אחיך ומטה ידו עמך
והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: וארי
יתמסכן אחוך. ותמוט ידיה עמך. ותתקיף
ביה. ידור ויתותב. ויחי עמך: ואדא
תמאהן אכיך. ומאלת ידה מעך. פאשדדה.
באן יכון לך סאכנא וציפא. פיעיש מעך:
אל־תקח מאתו נשך ותרבית ויראת
מאלהיך וחי אחיך עמך: לא תסב מניה
חיבוליא ורביתא. ותדחל מאלהך. וייחי
אחוך עמך: לא תאכד מנה עיינה ולא
רבא. וכף רבך. חתא יעיש אכיך מעך:
את־כספך לא־תתן לו בנשך ובמרבית
לא־תתן אכלך: ית כספך. לא תתין ליה
בחיבוליא. וברביתא לא תתין מיכלך: ולא
תדפע אליה ורקך וטעאמך. בעיינה ולא
ברבא י): אני יהוה אלהיכם אשר־הוצאתי
אתכם מארץ מצרים לתת לכם את־ארץ
כנען להיות לכם לאלהים: אנא. יי אלהכון.
דאפיקית יתכון מארעא דמצרים. למתן
לכון ית ארעא דכנען. למהוי לכון לאלה:

*) לו קרי   חלק הדקדוק. ב) כי אחזת עולם הוא להם, היבה עולם בטפחא ברוב התיגאן המדוייקות :

אנא

אנא אלה רבכם. אלד׳י אכ׳רגתכם מן בלד
מצר. לאעטיכם בלד כנעאן. לאכון לכם
אלהא: ס וכי־ימוך אחיך עמך ונמכר־
לך לא־תעבד בו עבדת עבד: וארי
יתמסכן אחוך. עמך ויזדבן לך. לא תפלח
ביה פולחן עבדין: ואד׳א תמאהן אכ׳יך.
פבאע נפסה לך. לא תסתכ׳דמה כ׳דמה׳
אלעביד: כשכיר כתושב יהיה עמך עד־
שנת היבל יעבד עמך: כאגירא כתותבא
יהי עמך. עד שתא דיובילא יפלח עמך:
בל כאגיר או ציף יכון מעך. ואלי סנה׳
אלאטלאק יכ׳דמך: ויצא מעמך הוא ובניו
עמו ושב אל־משפחתו ואל־אחזת אבתיו
ישוב: ויפוק מעמך. הוא ובנוהי עמיה.
ויתוב לזרעיתיה. ולאחסנת אבהתוהי
יתוב: ת׳ם יכ׳רג מן ענדך. הו ובניה מעה.
וירגע אלי עשירתה. ואלי חוז אבאיה: כי־
עבדי הם אשר־הוצאתי אתם מארץ
מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: ארי עבדי
אנון. דאפיקית יתהון מארעא דמצרים.
לא יזדבנון זבון עבדין: לאנהם עבידי.
אלד׳י אכ׳רגתהם מן בלד מצר. פלא יבאעו
ביע אלעביד: לא־תרדה בו בפרך ויראת
מאלהיך: לא תפלח ביה בקשיו. ותדחל
מאלהך: ולא תסתולי עליה באקמא. וכ׳ף
רבך: ועבדך ואמתך אשר יהיו־לך מאת
הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד
ואמה: ועבדך ואמתך דיהון לך. מן (וי״ג בני)
עממיא. דבסחרניכון. מנהון תקנון עבדין
ואמהן: ועבדך ואמתך אלד׳י יכונאן לך.
פמן אלאמם אלד׳ין חואליכם. מנהם תקתנון
אלעביד ואלאמא: וגם מבני התושבים
הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם
אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו
לכם לאחזה: ואף. מבני תותביא ערליא.
דדיירין עמכון מנהון תקנון. ומזרעיתהון
דעמכון. דאתילדו בארעכון. ויהון לכון
לאחסנא: ואיצ׳א מן בני אלסכאן. אלמקימין
מעכם מנהם תשתרון. ומן עשירתהם
אלמולודין פי בלדכם. פיכונו לכם חוזא:

והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת
אחזה לעלם בהם תעבדו ובאחיכם בני־
ישראל איש באחיו לא־תרדה בו בפרך: ו ג
ותחסנון יתהון. לבניכון בתריכון לירותת
אחסנא. לעלם בהון תפלחון. ובאחיכון
בני ישראל גבר באחוהי. לא תפלח ביה
בקשיו: ותורתונהם לבניכם מן בעדכם
במיראת׳ אלחוז. ותסתכ׳דמונהם אבדא.
ואמא אכ׳ותכם בני אסראיל. פכל ואחד
לא וסתולי עליה באקמא: ס וכי ז ד
תשיג יד גר ותושב עמך ומך אחיך עמו
ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת
גר: וארי תדביק. יד ערל ותותב עמך.
ויתמסכן אחוך עמיה. ויזדבן. לערל תותב
דעמך. או לארמאי מזרעית גיורא: ואן
נאלת יד גריב או סאכן מעך. ותמאהן אכ׳יך
מעה. פבאע נפסה לגריב או סאכן (יא)
מעך. או לאצל עשירה׳ אלגריב: אחרי
נמכר גאלה תהיה־לו אחד מאחיו יגאלנו:
בתר דאזדבן. פורקנא יהי ליה. חד מאחוהי
יפרקניה: פבעד מא אנבאע יכון לה פכאך
ואחד מן אכ׳ותה יפתכה: או־דדו או־בן־
דדו יגאלנו או־משאר בשרו ממשפחתו
יגאלנו או־השיגה ידו ונגאל: או אחבוהי.
או בר אחבוהי יפרקניה. או מקריב בשריה
מזרעיתיה יפרקניה. או דתדביק ידיה
ויתפריק: או עמה או אבן עמה יפתכה.
או מן נסיב דאתה. מן עשירתה יפתכה.
או נאלת ידה פפך נפסה (יב): והשב עם־
קנהו משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה
כסף ממכרו במספר שנים כימי שכיר
יהיה עמו: ויחשיב עם זבניה. משתא
דאזדבן ליה. עד שתא דיובילא. ויהי כסף
זבינוהי במנין שניא. כיומי אגירא יהי
עמיה: פליחאסב משתריה. כם מן סנה׳
אנבאע לה. אלי סנה׳ אלאטלאק. פיסקט
ת׳מן ביעה עלי׳ אחצא אלסנין. (יג) וליכון
מעה פיה כאיאם אלאגיר: אם־עוד רבות
בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו:
אם עוד סגיות בשניא. לפומהון (לפומהון)

יתיב

יָתִיב פּוּרְקָנֵיהּ . מִכְּסַף זְבִינוֹהִי :
פאן בקי מן אסנין כתיר. פעלי קדרהא
ירד פכאכה. מנסובא מן תמן שראה :
וְאִם־מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים עַד־שְׁנַת הַיֹּבֵל
וְחִשַּׁב־לוֹ כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת־גְּאֻלָּתוֹ :
וְאִם זְעֵיר. אִשְׁתְּאַר בְּשְׁנַיָּא. עַד שַׁתָּא
דְיוֹבֵילָא וִיחַשֵּׁיב לֵיהּ. כְּפוּם שְׁנוֹהִי. יָתִיב
יָת פּוּרְקָנֵיהּ : ואן בקי מן אסנין קליל.
אלי סנה אטלאק פליחאסבה. ועלי
קדרהא ירד פכאכה : כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְּשָׁנָה
יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־יִרְדֶּנּוּ בְּפֶרֶךְ לְעֵינֶיךָ : כַּאֲגִיר
שְׁנָא. בִּשְׁנָא יְהֵי עִמֵּיהּ. לָא יִפְלַח בֵּיהּ
בְּקַשְׁיוּ לְעֵינָךְ : ובאגמלה יד) כאגיר סנה
בסנה יכון מעה. לא יסתולי עליה באקמא
בחצרתך : וְאִם־לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה וְיָצָא
בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ : וְאִם לָא
יִתְפְּרֵיק בְּאִלֵּין. וְיִפּוֹק בְּשַׁתָּא דְיוֹבֵילָא. הוּא
וּבְנוֹהִי עִמֵּיהּ: ואן לם יפתך בהדה אלאמור.
פליכרג פי סנה אלאטלאק. הו ובניה מעה:
כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר־
הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה
ב* אֱלֹהֵיכֶם: אֲרֵי דִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּין. עַבְדַּי
אִנּוּן. דְּאַפֵּיקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם.
אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: לאן בני אסראיל עביד לי.
אד הם עבידי. אלדי אכרגתהם מן בלד
מצר. אנא אלה רבכם אעבדוני טו) :
לֹא־תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא־
תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ
בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֺת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם : לָא תַעְבְּדוּן לְכוֹן טַעֲוָן. וְצֵילַם
וְקָמָא לָא תְקִימוּן לְכוֹן. וְאֶבֶן סִגְדָּא. לָא
תִתְּנוּן בְּאַרְעֲכוֹן. לְמִסְגַּד עֲלַהּ. אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אֱלָהֲכוֹן : לא תצנעו לכם אותאנא .
ומנחותא ונצבה לא תקימו לכם. וחגר
מזכרפא טז). לא תצנעו פי בלדכם. לתסגדו
לה. אנא אלה רבכם אלואחד: אֶת־שַׁבְּתֹתַי
תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה: יָת יוֹמֵי
שַׁבַּיָּא דִילִי תִּטְּרוּן . וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי
תְּהוֹן דָּחֲלִין . אֲנָא יְיָ : סבותי
פאחפצוהא . ומקדסי פהאבוה. אנא

אלה אגאזיכם כירא : פ פ פ

ג״ז פסוקים סי׳ לאחוזה ומפטירין ה׳ עזי ומעזי בירמיה ט״ז
נד״ד למנחת שבת וב׳ וה׳.

אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִצְוֺתַי תִּשְׁמְרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם: אִם בִּקְיָמַי תְּהָכוּן. וְיָת
פִּקּוֹדַי תִּטְּרוּן. וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן : אלא אן
סרתם עלי רסומי . וחפצתם וצאיאי .
ועמלתם בהא : וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם
וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ :
וְאֶתֵּין מִטְרֵיכוֹן בְּעִדָּנְהוֹן. וְתִתֵּין אַרְעָא
עֲלַלְתַּהּ. וְאִילָן חַקְלָא יִתֵּין אִבֵּיהּ : נזלת
אגיאתכם פי אוקאתהא. ואכרגת אלארץ
אראהא א). ושגר אלצחרא יכרג תמרה :
וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת־
זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם
לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם : וְיַעְרַע לְכוֹן דַּיְשָׁא
לִקְטָפָא. וּקְטָפָא יַעְרַע לְאַפּוֹקֵי בַר זַרְעָא.
וְתֵיכְלוּן לַחְמְכוֹן לְמִשְׂבַּע. וְתִתְּבוּן לְרוּחְצָן
בְּאַרְעֲכוֹן: חתא ידרך לכם אלדוס אלקטאף.
ואלקטאף ידרך אלבדר. ותאכלון טעאמכם
הניא . ותקימון ואתקין פי בלדכם:
וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא־
תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם: וְאֶתֵּין שְׁלָמָא בְּאַרְעָא.
וְתִשְׁרוּן וְלֵית דְּמַנִּיד . וַאֲבַטֵּיל. חַיְתָא
בִּשְׁתָּא מִן אַרְעָא. וּדְקָטְלִין בְּחַרְבָּא לָא
יְעִדּוֹן בְּאַרְעֲכוֹן: ואגעל לכם אסלאמה פי
אלבלד. פתנצגעון וליס מזעג. ואעטל שר
אלחיואן אלמפסד ב) מן אלארץ. וסיף לא ימר פי
בלדכם : וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ
לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב: וְתִרְדְּפוּן יָת בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן.
וְיִפְּלוּן קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא: וארא כלבתם
אעדאיכם . וקעו בין אידיכם תחת
סיופכם: וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה
מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם
לֶחָרֶב: וְיִרְדְּפוּן מִנְּכוֹן חַמְשָׁא לִמְאָה. וּמְאָה
מִנְּכוֹן לְרִבּוֹתָא יַעְרְקוּן . וְיִפְּלוּן בַּעֲלֵי
דְבָבֵיכוֹן. קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא : חתא יכלב
מנכם אלכמסה מאיה. ואלמאיה תכלב
רבוה. ויקע אעדאיכם. בין אידיכם תחת

סיופכם: ופניתי אליכם והפריתי אתכם
והרביתי אתכם והקימתי את־בריתי
אתכם: ואתפני במימרי לאוטבא לכון.
ואפיש יתכון. ואסגי יתכון. ואקים ית
קימי עמכון: ואקבל אליכם. ואתמרכם
ואכתרכם. ואפי בעהדי לכם: *ואכלתם
ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו: ותיכלון
עתיקא דעתיק (בנ"י) דעתוק (כ"ו). ועתיקא.
מן קדם חדתא תפנון: ותאכלו אעתיק
אמעתק. ותכרגון אעתיק מן חצרה אחדית:
ונתתי משכני בתוככם ולא־תגעל נפשי
אתכם: ואתין משכני ביניכון. ולא ירחיק
מימרי יתכון: ואגעל מסכני פימא בינכם.
ולא אקלאכם: והתהלכתי בתוככם
והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם:
ואשרי שכינתי ביניכון. ואהוי לכון לאלה.
ואתון תהון קדמי לעם: ואסייר נורי פי
מא בינכם. ואכון לכם אלהא. ואנתם
תכונו לי שעבא כאצה: אני יהוה אלהיכם
אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית
להם עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך
אתכם קוממיות: אנא יי׳ אלהכון. דאפיקית
יתכון מארעא דמצרים. מלמהוי להון
עבדין. ותברית ניר עממיא מנכון. ודברית
יתכון בחירותא: אנא אלה רבכם. אלדי
אכרגתכם מן בלד מצר. מן אן תכונו
להם עבידא. וכסרת קראביס אצרכם.
וסיירתכם אחרארא ד): פ
*ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את כל־
המצות האלה: ואם לא תקבלון למימרי
(נ"י מני). ולא תעבדון. ית כל פקודיא
האלין: פאן לם תסמעו לי ותטיעו. ולם
תעמלו. בגמיע הדה אלוצאיא: ואם־בחקתי
תמאסו ואם את־משפטי תגעל נפשכם
לבלתי עשות את־כל־מצותי להפרכם
את־בריתי: ואם בקימי תקוצון. ואם ית
דיני תרחיק נפשכון. בדיל דלא למעבד
ית כל פקודי. לאשניותכון ית קימי: בל
זהדתם פי רסומי. ואקלאת אנפסכם
אחכאמי. ללא תעמלו בגמיע וצאיאי.

ופסכתם עהדי: אף־אני אעשה־זאת לכם
והפקדתי עליכם בהלה את־השחפת
ואת־הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש
וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם:
אף אנא אעביד דא לכון. ואסער עליכון
ביהולתא שחפתא וקדחתא. מחשכן עינין ג*
ומפחן נפש. ותזרעון לריקנו זרעכון.
וייכלוניה בעלי דבביכון: אנא איצא אצנע
בכם הדה אלעקובאת ה). פאוכל בכם
עלי סרעה ו) מן חמא אלסל ואלחארה. מא
תשכן עיונכם ותדבל נפוסכם. ותזרעון
זרעכם לאלפראג. ויאכלונה אעדאיכם:
ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם
ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין־רדף
אתכם: ואתין רוגזי בכון. ותתברון קדם
בעלי דבביכון. וירדון בכון שנאיכון.
ותערקון ולית דרדיף יתכון: ואחל גצבי
בכם. פתנצדמון בין ידי אעדאיכם.
ויסתולי עליכם שאניכם. פתפרון ולא כאלב (?)
לכם: ואם־עד־אלה לא תשמעו לי ויספתי
ליסרה אתכם שבע על־חטאתיכם: ואם
עד אלין. לא תקבלון למימרי. ואוסיף
למרדי יתכון. שבע על חוביכון: ואן
לם תקבלו מני מע הדה. זדתכם פי
אלתאדיב. סבע עלי כטאיאכם: ושברתי
את־גאון עזכם ונתתי את־שמיכם כברזל
ואת־ארצכם כנחשה: ואתבר ית יקר
תוקפכון. ואתין ית שמיא דעלויכון
תקיפין כברזלא מלאחתא מטרא. וארעא ד*
דתחותיכון חסינא כנחשא מלמעבד
פירין: ואכסר אקתדאר עזכם. ואגעל
סמאכם כאלחדיד. וארצכם כאלנחאס: ותם
לריק כחכם ולא־תתן ארצכם את־יבולה
ועץ הארץ לא יתן פריו: ויסוף לריקנו
חילכון. ולא תתין ארעכון ית עללתה.
ואילן חקלא. לא יתין אביה: פיפנא קואכם
פראגא. ולא תכרג ארצכם אדאהא. ושגר
אלצחרא לא יכרג תמרה: ואם־תלכו עמי
קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם
מכה שבע כחטאתיכם: ואם תהכון קדמי

חלק הדקדוק. א) והקימתי את בריתי אתכם. תיבת והקימתי מלרע ומלא י׳:

בקשיו. ולא תיבון לקבלא למימרי. ואוסיף
לאיתאה עליכון מחא. שבע כחוביכון:
ואן סלכתם מעי לגאגא. ולם תשו אן
תסמעו לי. זדתכם צ׳רבה. הי סבע
כ׳טאיאכם: והשלחתי בכם את־חית
השדה ושכלה אתכם והכריתה את־
בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו
דרכיכם: ואשלח בכון. ית חית ברא
ותתכיל יתכון. ותשיצי ית בעירכון.
ותזער יתכון. ויצדין אורחתכון: ואטלק
פיכם. חיואן ﭏצחרא פיתכל מנכם. ויקטע
מן בהאימכם. ויקלל אעדאדכם. ותוחש
טרקאתכם: ואם־באלה לא תוסרו לי
והלכתם עמי קרי: ואם באלין. לא תתרדון
למימרי. ותהכון קדמי בקשיו: ואן לם
תתאדבו לי בהדה ﭏעקובאת. וסלכתם
מעי לגאגא: והלכתי אף־אני עמכם
בקרי והכיתי אתכם גם־אני שבע על־
חטאתיכם: ואהך אף אנא. עמכון בקשיו.
ואלקי יתכון אף אנא. שבע על חוביכון:
וסרת אנא איצ׳א מעכם עלי׳ ﭏגאג.
וצ׳רבתכם בסבע עלי׳ כ׳טאיאכם: והבאתי
עליכם חרב נקמת נקם ברית ונאספתם
אל־עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם
ביד אויב: ואיתי עליכון דקטלין בחרבא.
ויתפרעון מנכון פורענותא על דעברתון
על פתגמי אוריתא. ותתכנשון לקרויכון.
ואגרי מותנא ביניכון. ותתמסרון ביד
שנאה: ואגזיכם סיפא. מנתקמא נקמה׳
ﭏעהד. פתגתמעון ﭏי׳ קראכם. ואבעת
בﭏובא פי מא בינכם. ותסלמון פי יד
ﭏעדו: בשברי לכם מטה־לחם ואפו
עשר נשים לחמכם בתנור אחד והשיבו
לחמכם במשקל ואכלתם ולא תשבעו:
בדאתבר לכון סעיד מיכלא. וייפין. עשר
נשין לחמכון בתנורא חד. ויתיבון לחמכון
במתקלא. ותיכלון ולא תשבעון: ואכסר
לכם מעין ﭏטעאם. י) פיכבז כתיר מן
ﭏנסא טעאמכם פי תנור ואחד.

וירדונה באמיזאן. ותאכלון ולא תשבעון:
ס ואם בזאת לא תשמעו לי
והלכתם עמי בקרי: ואם בדא. לא
תקבלון למימרי. ותהכון קדמי בקשיו:
ואן לם תסמעו לי ותטיעו בהדה ﭏעקובאת
וסלכתם מעי לגאגא: והלכתי עמכם
בחמת־קרי ויסרתי אתכם אף אני שבע
על־חטאתיכם: ואהך עמכון בתקוף רגז.
ואלקי יתכון אף אנא. שבע על חוביכון:
סרת אנא איצ׳א מעכם בעקובאת ﭏגאג.
ואדבתכם בסבע עלי׳ כ׳טאיאכם:
ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם
תאכלו: ותיכלון בשר בניכון. ובשר
בנתכון תיכלון: פתאכלון לחום בניכם
ובנאתכם: והשמדתי את־במתיכם
והכרתי את־חמניכם ונתתי את־פגריכם
על־פגרי גלוליכם וגעלה נפשי אתכם:
ואשיצי ית במתכון. ואקציץ ית חנסניכון.
ואתין ית פגריכון. על פיגור טעותכון.
וירחיק מימרי יתכון: ואנפד ביאעכם.
ואקטע אנדארכם. ואלקי אגסאדכם.
עלי׳ אגסאד טואגיתכם. ואקלאכם:
ונתתי את־עריכם חרבה והשמותי את־
מקדשיכם ולא אריח בריח ניחחכם:
ואתין ית קרויכון חרבא. ואצדי ית
מקדשיכון. ולא אקביל ברעוא. קורבן
כנישתכון: ואגעל קראכם כ׳ראבא.
ואוחש מקאדסכם. ולא אקבל ולא ארצ׳א
קראבינכם ח): והשמתי אני את־הארץ
ושממו עליה איביכם הישבים בה: ואצדי
אנא ית ארעא. ויצדון עלה בעלי דבביכון.
דיתבין בה: ואוחש ﭏבלד מנכם ויסתוחש ט)
מנהא אעדאיכם. ﭏמקימין בהא: ואתכם
אזרה בגוים והריקתי אחריכם חרב
והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה:
ויתכון אבדר ביני עממיא. ואגרי בתריכון
דקטלין בחרבא. ותהי ארעכון צדיא.
וקרויכון יהוין חרבא: ואדריכם פי מא
בין ﭏאמם. ואגרד וראכם ﭏסיף. פתציר

ארצכם

חלק הדקדוק. ב) ואתכם אזרה בגוים. בא האלף בשוא סגול והראוי בשוא פתח כמו אגלה (ריב"ש):

ארצכם וחשה. וקראכם כראבא: אז
תרצה הארץ את־שבתתיה כל ימי
השמה ג) ואתם בארץ איביכם אז תשבת
הארץ והרצת את־שבתתיה: בכין תרעי
ארעא ית שמטהא. כל יומין דצדיאת.
ואתון בארע בעלי דבביכון. בכין תשמיט
ארעא. ותרעי ית שמטהא: חיניד תסתופי
אלארץ עטלהא י). טול איאם וחשתהא.
ואנתם פי בלד אעדאיכם. חיניד תתסבב
אלארץ. ותסתופי עטלהא: כל־ימי השמה
תשבת את אשר לא־שבתה בשבתתיכם
בשבתכם עליה: כל יומין דצדיאת
תשמיט. ית דלא שמטת. בשמטיכון כד
הויתון יתבין עלה: וסבב טול איאם
וחשתהא אן תתעטל. כמאלם תעטלונהא
פי עטלכם פי מקאמכם עליהא יא):
והנשארים בכם והבאתי מרך בלבבם
בארצת איביהם ורדף אתם קול עלה
נדף ונסו מנסת־חרב ונפלו ואין רדף:
ודישתארון בכון. ואעיל תברא בלבהון.
בארעתא דסנאיהון. וירדוף יתהון. קל
טרפא דשקיף. ויערוק מערק כד מן
קדם דקטלין בחרבא. ויפלון ולית דרדיף:
ואלבאקיון מנכם. ארכל אלגבן פי קלובהם.
פי בלדאן אעדאיהם. חתא אנה לו
לחקהם צות ורקה מנדפעה. להרבו
כאלהארב מן אלסיף יב). ווקעו מן גיר כאלב:
וכשלו איש־באחיו כמפני־חרב ורדף אין
ולא־תהיה לכם תקומה לפני איביכם:
ויתקלון גבר באחוהי. כד מן קדם דקטלין
בחרבא ורדיף לית. ולא תהי לכון תקומה.
קדם בעלי דבביכון: חתא יעתר בעצהם
בבעץ. כמא יכון מן קבל אלסיף וליס כאלב.
ולא יכון לכם קואם. בין ידי אעדאיכם:
ואבדתם בגוים ואכלה אתכם ארץ
איביכם: ותיבדון ביני עממיא. ותגמר
יתכון. ארע בעלי דבביכון: פיביד מנכם
פי מא בין אלאמם יג). ויפניכם בלד
אעדאיכם: והנשארים בכם ימקו בעונם
בארצת איביכם ואף בעונת אבתם אתם
ימקו: ודישתארון בכון. יתמסון בחוביהון.
בארעתא דסנאיכון. ואף. בחובי אבהתהון
בישיא דאחידין (נ"א דאחדין) בידהון
יתמסון: ואלבאקיון מנכם. יכסעון
בדנובהם. פי בלדאן אעדאיכם. ואיצא
בדנוב אבאיהם אלדי מעהם יכסעון יד):
והתודו את־עונם ואת־עון אבתם במעלם
אשר מעלו־בי ואף אשר־הלכו עמי בקרי:
ויודון ית חוביהון וית חובי אבהתהון.
בשקרהון דשקרו במימרי. ואף. דהליכו
קדמי בקשיו: פאן אקרו בדנובהם ודנוב
אבאיהם. בנכתהם אלדי נכתו בי. ואיצא
במא סלכו מעי לגאגא ולסיתובון טו): אף־
אני אלך עמם בקרי והבאתי אתם בארץ
איביהם או־אז יכנע לבבם הערל ואז
ירצו את־עונם: אף אנא. אהך עמהון
בקשיו. ואעיל יתהון. בארע בעלי דבביהון.
או בכין יתבר. לבהון טפשא. ובכין ירעון
ית חוביהון: אנא איצא אסיר מעהם
עלי׳ אלגאג. ואדכלהם בלדאן אעדאיהם.
אכרין טז). או עלי׳ אן ינהזם קלבהם אלגאש.
או עלי׳ אן יסתופון דנובהם יז): וזכרתי
את־בריתי יעקוב* ואף את־בריתי יצחק
ואף את־בריתי אברהם אזכר והארץ
אזכר: ודכירנא ית קימי דעם יעקוב.
ואף ית קימי דעם יצחק. ואף ית קימי
דעם אברהם. אנא דכיר וארעא אנא
דכיר: ואדכר עהדי אלדי מע יעקוב יח).
ואיצא עהדי אלדי מע יצחק. ואיצא עהדי
אלדי מע אברהים. אדכרה להם
ולארצהם יט): והארץ תעזב מהם ותרץ
את־שבתתיה בהשמה ד) מהם והם ירצו
את־עונם יען וביען במשפטי מאסו ואת־
חקתי געלה נפשם: וארעא תתרטיש
מנהון ותרעי ית שמטהא. בדצדיאת
מנהון. ואנון ירעון ית חוביהון. לוטין
חלף

חלק הדקדוק: ג) כל ימי השמה. השין דגושה בכל התיגאן וכן דלקמן. וכן ראיתי בפירוש להריב"ש: ד) בהשמה מהם. ז"ל הריב"ש נהפך הקמץ חטף בבית להקל והא הנקבה רפה ודינה במפיק. עוד כתב ודין הא הראשונה במפיק והאחרונה רפה עכ"ל. ועיין לקמן במה שנמסר פרשת בהעלתך על פדהצור:

*) מלא ו'

חֲלָף בְּרָכָאן אַיְתִי עֲלֵיהוֹן דִּבְדִינַי קָצוּ. וְיָת
קְיָמַי רַחֵיקַת נַפְשְׁהוֹן: ואלארץ תׄרי תרכת
מנהם ואסתופת עטלהא. באסתוחאשהא
מנהם. והם אסתופו דׄנובהם. גזאהם
ומן גזאהם. אדׄ זהדו פי אחכאמי. ורסומי
אקלאתהא אנפסהם (כ): וְאַף־גַּם־זֹאת
בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא־מְאַסְתִּים וְלֹא־
גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְאַף בְּרַם דָּא.
בְּמֶהֱוֵיהוֹן בַּאֲרַע בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן. לָא
אַרְטוֹשִׁנּוּן וְלָא אֲרַחֵיקִנּוּן לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן.
לְאַשְׁנָאָה קְיָמִי עִמְּהוֹן. אֲרֵי אֲנָא יי׳
אֱלָהֲהוֹן: ואיצׄא מע הדׄה טׄאמור. מע
כונהם פי בלדאן אעדאיהם. לא אזהד
פיהם ולא אקלאהם לאנפיהם. ולא
אפסךְ עהדי מעהם. לאני אלה רבהם:
וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת
לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: וּדְכִירְנָא לְהוֹן
קְיָם קַדְמָאֵי (ו״ג קַדְמָאֵי). דְּאַפֵּיקִית יָתְהוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְעֵינֵי עַמְמַיָּא. לְמֶהֱוֵי
לְהוֹן. לֶאֱלָהּ אֲנָא יי׳: ואדׄכר להם עהד
אלאולין. אלדׄין אכׄרגתהם מן בלד מצר
בחצׄרה׳ אלאמם. לאכון להם אלאהא. אנא
אלה צאדק אלועד (כא): אֵלֶּה הַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרֹת אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוֹ
וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד מֹשֶׁה:
אִלֵּין. קְיָמַיָּא וְדִינַיָּא וְאוֹרָיָתָא. דִּיהַב יי׳.
בֵּין מֵימְרֵיהּ. וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּטוּרָא
דְסִינַי בִּידָא דְמֹשֶׁה: הדׄה אלרסום
ואלאחכאם ואלדלאיל. אלתי נזלהא אללה.
בינה ובין בני אסראיל. עלי טור סיני
עלי יד מוסי: פ
הז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תׄם כלם אללה מוסי
תכלימא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יַפְלִא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת
לַיהוָה: מַלֵּיל. עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן. גְּבַר. אֲרֵי יְפָרֵישׁ נְדַר. בְּפוּרְסַן

נַפְשָׁתָא קֳדָם יי׳: מר בני אסראיל וקל
להם. אי אנסאן סוּג נדרא. מן אנפוס לדׄה
פליקאם: וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וְעַד בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ
חֲמִשִּׁים ה שֶׁקֶל־כֶּסֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וִיהֵי
פוּרְסָנֵיהּ דִּדְכוּרָא (נ״י דִּדְכְרָא). מִבַּר
עֶשְׂרִין שְׁנִין. וְעַד בַּר שִׁתִּין שְׁנִין. וִיהֵי
פֻּרְסָנֵיהּ. חַמְשִׁין סִלְעִין דִּכְסַף בְּסִלְעֵי
קוּדְשָׁא: פליכון קימה׳ אלדׄכר. מן אבן
עשרין סנה. ואלי אבן סתין סנה. פליכון
קימתה. כׄמסין מתקאל פצׄה במתקאל אלקדס:
וְאִם־נְקֵבָה הִוא וְהָיָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשִׁים שָׁקֶל:
וְאִם נוּקְבְּתָא הִיא. וִיהֵי פוּרְסָנַהּ תְּלָתִין
סִלְעִין: ואן כאנת אנתׄי. פקימתהא
תלאתין: וְאִם מִבֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן־
עֶשְׂרִים שָׁנָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר עֶשְׂרִים
שְׁקָלִים וְלַנְּקֵבָה עֲשֶׂרֶת שְׁקָלִים: וְאִם מִבַּר
חֲמֵישׁ שְׁנִין. וְעַד בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין. וִיהֵי
פוּרְסָנֵיהּ. דִּדְכוּרָא עֶשְׂרִין סִלְעִין. וְלִנוּקְבְּתָא
עֲשַׂר סִלְעִין: ואן כאן מן אבן כׄמס סנין.
ואלי אבן עשרין סנה. פקימה׳ אלדׄכר
עשרין מתקאל. ואלאנתׄי עשרה: וְאִם
מִבֶּן־חֹדֶשׁ וְעַד בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֶרְכְּךָ
הַזָּכָר חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים כָּסֶף וְלַנְּקֵבָה עֶרְכְּךָ
שְׁלֹשֶׁת שְׁקָלִים כָּסֶף: וְאִם מִבַּר יַרְחָא.
וְעַד בַּר חֲמֵישׁ שְׁנִין. וִיהֵי פוּרְסָנֵיהּ
דִּדְכוּרָא. חֲמֵישׁ סִלְעִין דִּכְסַף. וְלִנוּקְבְּתָא
פוּרְסָנַהּ. תְּלָת סִלְעִין דִּכְסַף: ואן כאן
מן אבן שהר. ואלי אבן כׄמס סנין. פקימה׳
אלדׄכר כׄמסה מתאקיל פצׄה. ואלאנתׄי
תלאתה: וְאִם מִבֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה וָמַעְלָה
אִם־זָכָר וְהָיָה עֶרְכְּךָ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שָׁקֶל
וְלַנְּקֵבָה עֲשָׂרָה שְׁקָלִים: וְאִם. מִבַּר שִׁתִּין
שְׁנִין וּלְעֵילָא אִם דְּכוּרָא. וִיהֵי פוּרְסָנֵיהּ.
חֲמֵישׁ עֲשַׂר סִלְעִין. וְלִנוּקְבְּתָא עֲשַׂר
סִלְעִין: ואן כאן מן אבן סתין סנה
פצאעדא. פקימה׳ אלדׄכר כׄמסה׳ עשר
מתקאל. ואלאנתׄי עשרה: וְאִם־מָךְ הוּא
מֵעֶרְכֶּךָ וְהֶעֱמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ

חלק הדקדוק. ה) חמשים שקל כסף. תיבת חמשים במארכה לא בתביר בכל התיגאן.

הכהן על־פי אשר תשיג יד הנדר יעריכנו
הכהן: ואם מסכין הוא מפורסניה.
ויקימניה קדם כהנא. ויפרוס יתיה כהנא.
על פום (נ"י מימר). דתדביק יד נדרא.
יפרסניה כהנא: ואן כאן מהינא מן קימתה.
פליוקף בין ידי אמאם. ויקימה חסב מא
תנל יד אנאדר. כדאך יקימה אמאם:
ס ואם־בהמה אשר יקריבו ממנה
קרבן ליהוה כל אשר יתן ממנו ליהוה
יהיה־קדש: ואם בעירא. דיקרבון מנה.
קורבנא קדם יי'. כל דיתין מניה. קדם יי'
יהי קודשא: ואן כאנת בהימה. אדי
יצלח אן יקרב מנהא קרבאנא ללה. פכל
מא יעל מן דאך ללה יכון קדסא בעינה(כג):
לא יחליפנו ולא־ימיר אתו טוב ברע או־
רע בטוב ואם־המר ימיר בהמה בבהמה
והיה־הוא ותמורתו יהיה־קדש: לא
יחלפניה (וי"ג יחלפניה). ולא יעבר יתיה.
טב בביש או ביש בטב. ואם חלפא
יחליף בעירא בבעירא. ויהי הוא וחלופיה
יהי קודשא: לא יבדלה ולא יגיירה.
גייד ברדי ולא רדי בגייד. פאן גייר בהימה
בבהימה. פקד צאר הו ובדילה קדסא:
ואם כל־בהמה טמאה אשר לא־יקריבו
ממנה קרבן ליהוה והעמיד את־הבהמה
לפני הכהן: ואם כל בעירא מסאבא.
דלא יקרבון מנה. קורבנא קדם יי'. ויקים
ית בעירא קדם כהנא: ואן כאנת בהימה
נגסה. או (כג) מא לם יקרב מנהא קרבאנא
ללה. פלתוקף בין ידי אמאם: והעריך
הכהן אתה בין טוב ובין רע כערכך הכהן
כן יהיה: ויפרוס כהנא יתה. בין טב ובין
ביש. כפורסן כהנא כן יהי: פליקומהא
אמאם עלי' קדר גודתהא. או עלי'
רדאתהא. פליכון אגב כמא קום
אמאם: ואם־גאל יגאלנה ויסף חמישתו
על־ערכך: ואם מפרק יפרקניה. ויוסיף
חומשיה על פורסניה: פאן שא פכאכה.
פליזיד עלי' קימה כמסהא: ואיש כי־
יקדש את־ביתו קדש ליהוה והעריכו
הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אתו
הכהן כן יקום: וגבר. ארי יקדיש ית
ביתיה קודשא קדם יי'. ויפרסניה כהנא.
בין טב ובין ביש. כמא דיפרוס יתיה
כהנא כן יקום: ואי אנסאן אקדס ביתה
קדסא ללה. פליקומה אמאם. עלי'
גודתה או עלי' רדאתה. כמא יקומה
כדאך יגב: ואם־המקדיש יגאל את־ביתו ז* ו*
ויסף חמישית כסף־ערכך עליו והיה־לו:
ואם דאקדיש. יפרוק ית ביתיה. ויוסיף.
חומש כסף פורסניה. עלוהי ויהי ליה:
פאן שא אמקדס פכאך מנזלה. פליזיד
עלי' קימתה כמסהא ויכון לה: ואם
משדה אחזתו יקדיש איש ליהוה והיה
ערכך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמשים
שקל כסף: ואם מחקל אחסנתיה. יקדיש
גבר קדם יי'. ויהי פורסניה לפום זרעיה.
בית זרע כור שערין. בחמשין סלעין דכסף:
ואן אקדס אנסאן שיא ללה מן ציעה'
חוזה. פלתכון קימה עלי' קדר בדרה. כל
מבדר כור מן שעיר. בכמסין מתקל פצה:
אם־משנת היבל יקדיש שדהו כערכך
יקום: אם משתא דיובלא יקדיש חקליה.
כפורסניה יקום: ואן אקדס ציעתה מן
סנה' אטלאק. פקימה תאבתה בתאהא:
ואם־אחר היבל יקדיש שדהו וחשב־לו
הכהן את־הכסף על־פי השנים הנותרת
עד שנת היבל ונגרע מערכך: ואם בתר
יובילא יקדיש חקליה. ויחשיב ליה כהנא
ית כספא. על פום (וי"ג פום) שניא דאשתארא.
עד שתא דיובילא. ויתמנע מפורסניה:
ואן אקדס ציעתה בעד סנה' אטלאק.
פליחסב לה אמאם דראהם. עלי'
קדר סנין באקיאת. לי' סנה' אטלאק.
וינקץ מן קימה: ואם־גאל יגאל את־
השדה המקדיש אתו ויסף חמשית כסף־
ערכך עליו וקם לו: ואם מפרק יפרוק
ית חקלא. דאקדיש יתיה. ויוסיף. חומש
כסף פורסניה. עלוהי ויקום ליה: ואן ז*
שא ארגל אמקדס ציעה אן יפתכהא.

פליזיד עליה̇ ט̇קימה כ̇מסהא. ותג̇ב לה: וְאִם־לֹא יִגְאַל אֶת־הַשָּׂדֶה וְאִם מָכַר אֶת־הַשָּׂדֶה לְאִישׁ אַחֵר לֹא־יִגָּאֵל עוֹד: וְאִם לָא יִפְרוֹק יָת חַקְלָא. וְאִם זַבֵּין יָת חַקְלָא לִגְבַר אָחֳרָן. לָא יִתְפְּרֵיק עוֹד: ואן לם יפתכ̇הא ובאעהא אאמן כה) לרג̇ל אכ̇ר. פלא תפתך̇ אבדא: וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַיהוָה כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: וִיהֵי חַקְלָא בְּמִפְּקֵיהּ בְּיוֹבֵילָא. קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ׳ כַּחֲקַל חֶרְמָא. לְכָהֲנָא תְּהֵי אַחְסָנְתֵּיהּ: ותכון ענד כ̇רוג̇הא. מן יד ט̇משתרי כו) פי סנה̇ ט̇אטלאק. קדסא ללה בג̇יאע ט̇צואפי. ותציר לט̇אמאם: וְאִם אֶת־שְׂדֵה מִקְנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ לַיהוָה: וְאִם יָת חֲקַל זְבִינוֹהִי. דְּלָא מֵחֲקַל אַחְסָנְתֵּיהּ. יַקְדֵּישׁ קֳדָם יְיָ׳: ואן אקדס ציעה אשתראהא וליסת בחוז: וְחִשַּׁב־לוֹ הַכֹּהֵן אֵת מִכְסַת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנָתַן אֶת־הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: וִיחַשֵּׁיב לֵיהּ כָּהֲנָא. יָת נְסִיב פּוּרְסָנֵיהּ. עַד שַׁתָּא דְיוֹבֵילָא. וְיִתֵּין יָת פּוּרְסָנֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא. קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ׳: פליחסב לה ט̇אמאם תקסיט אקימה כז). מן סנתה̇ ט̇י סנה̇ ט̇אטלאק. וידפעהא פי ד̇לך̇ ט̇יום קדסא ללה: בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ מֵאִתּוֹ לַאֲשֶׁר־לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ: בְּשַׁתָּא דְיוֹבֵילָא יְתוּב חַקְלָא. לִדְזַבְנֵיהּ מִנֵּיהּ. לִדְדִילֵיהּ אַחְסָנַת אַרְעָא: ותרג̇ע ט̇ציעה פי סנה̇ ט̇אטלאק. לט̇באיע ט̇די באעהא מנה. ט̇די לה רקבה̇ ט̇ארץ̇ כח): וְכָל־עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל: וְכָל פּוּרְסָנֵיהּ. יְהֵי בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. עֶשְׂרִין מָעִין יְהֵי סִלְעָא: וג̇מיע קימתך̇. תכון במתקט̇ ט̇קדס. כל מתקט̇ עשרין דאנק: אַךְ־בְּכוֹר אֲשֶׁר־יְבֻכַּר לַיהוָה בִּבְהֵמָה לֹא־יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׁוֹר אִם־שֶׂה לַיהוָה הוּא: בְּרַם בּוּכְרָא. דְּיִתְבַּכַּר קֳדָם יְיָ׳ בִּבְעִירָא. לָא יַקְדֵּישׁ גְּבַר יָתֵיהּ. אִם תּוֹר אִם אִמַּר. דַּיְיָ׳ הוּא:

אמא בכר. יבכר ללה מן ט̇בהאים. פלא יחתאג̇ אן יקדסה אנסאנא. אן כאן מן ט̇בקר או מן ט̇ג̇נם. פהו ללה כט): וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ: וְאִם בִּבְעִירָא מְסָאֲבָא וְיִפְרוֹק בְּפוּרְסָנֵיהּ. וְיוֹסֵיף חוּמְשֵׁיהּ עֲלוֹהִי. וְאִם לָא יִתְפְּרֵיק וְיִזְדַּבַּן בְּפוּרְסָנֵיהּ: ואן אקדס שיא מן ט̇בהאים ט̇נג̇סה. פליפדה בקימתה. ויזיד עליהא כ̇מסהא. ואן לם יפתכה פליבאע בקימתה: אַךְ כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל־חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה: בְּרַם כָּל חֶרְמָא. דְּיַחֲרִים גְּבַר קֳדָם יְיָ׳ מִכָּל דְּלֵיהּ. מֵאֱנָשָׁא וּבְעִירָא וּמֵחֲקַל אַחְסָנְתֵּיהּ. לָא יִזְדַּבַּן וְלָא יִתְפְּרֵיק. כָּל חֶרְמָא. קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא קֳדָם יְיָ׳: ואמא כל צואף. יג̇עלה ט̇אנסאן ללה מן ג̇מיע מאלה. מן אנאס ובהאים ל) ומן ציעה̇ חוזה. פלא יבאע ולא יפתך̇. בל יכון מן כואץ̇ ט̇אקדאס ללה: כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יָחֳרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת: כָּל חֶרְמָא. דְּיִתַּחְרַם. מִן אֱנָשָׁא לָא יִתְפְּרֵיק. אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל: וכל מתלוף יסתחק אתלף לא). מן ט̇נאס פלא יפדא. בל יקתל קתלא: וְכָל־מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעְשַׂר אַרְעָא. מִזַּרְעָא דְאַרְעָא מִפֵּירֵי אִילָנָא. דַּיְיָ׳ הוּא. קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ׳: וג̇מיע עשור ט̇ארץ̇. מן חבהא ומן תמר ט̇אשג̇אר. פהו ללה קדסא: וְאִם־גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעַשְׂרוֹ חֲמִשִׁיתוֹ יֹסֵף עָלָיו: וְאִם מִפְרַק יִפְרוֹק. גְּבַר מִמַּעַשְׂרֵיהּ. חוּמְשֵׁיהּ יוֹסֵיף עֲלוֹהִי: פאן אפתך̇ אנסאן שיא מן עשורה. פליזיד עליה כ̇מס תמנה: וְכָל־מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעְשַׂר תּוֹרִין וְעָאן. כֹּל דְּיִעֲבַּר תְּחוֹת חוּטְרָא. עֲשִׂירָאָה. יְהֵי קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ׳: וג̇מיע עשור ט̇בקר

ט̇אלג̇נם

ואגנם. מא יגוז תחת אלעצא. פאלעאשר יכון קדסא ללה: לֹא יְבַקֵּר בֵּין־טוֹב לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם־הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה־הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: לָא יְבַקַּר. בֵּין טָב לְבִישׁ וְלָא יַחְלְפִנֵּיהּ (וי"ג יְחַלְּפִנֵּיהּ) וְאִם חַלָּפָא יַחְלְפִנֵּיהּ (וי"ג יְחַלְּפִנֵּיהּ). וִיהֵי הוּא וְחִלּוּפֵיהּ. יְהֵי קוּדְשָׁא לָא יִתְפְּרֵיק: לא יפחץ ענה. בין גייד או רדי ולא יג'ירה. פאן הו ג'יירה. פפקד צאר הו ובדילה. קדסא לא יפתך: אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי: אִלֵּין פִּקּוֹדַיָּא. דְּפַקֵּיד יי׳. יָת מֹשֶׁה לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּטוּרָא דְּסִינָי: הדה אלוצאיא. אלתי אמר אללה בהא מוסא. אלי בני אסראיל פי גבל סיני:

ע"ה פיסוקים אר"ע סי'. ומפטירין ויהי דבר ה' ביחזקאל סי' ל"ד

חזק

סכום פסוקי דספר ויקרא שמנה מאות וחמשים ותשעה. **נטף** סימן: וחציו והנגע בבשר הזב: ופרשיותיו עשרה. **בא גד** סימן: וסדריו **כ"ג**. ובתורתו **יהגה** יומם ולילה סימן: ופרקיו **כ"ז**. **ואהיה** עמך ואברכך סימן: מנין הפתוחות **שתים וחמשים**. והסתומות. **שש וארבעים**. הכל **שמנה ותשעים פרשיות**: דודי **צח** ואדום סימן:

חלק הדקדוק שייך לפרשת אמור.

ואשה גרושה מאישה לא יקחו. התרגום ואתתא דמתרכא הדלת בחירק והתי"ו רפה וכן כולהו שבתרגום הניקוד בכולם כן הוא מתרכא המ"ם בשוא. דמתרכא הדלת בחירק. ומתרכא הוי"ו בשורק ואין המ"ם בחירק והתי"ו רפה וכ"ה בכל הקדמוניות גם בדפוסים. ומלמדי תינוקות שלא ידעו דקדוק הלשון עוותו שלא כדת. ומה שתרגם כאן וחללא ומחלא ולקמן גבי כהן גדול הרנם חלילא. פי' הראשונים. כי החללה יש בה שני סוגים. הא' שנבעלה לפסול לה שנעשית חללה. והב' שתהיה בת חלל. ע"כ: כי את לחם אלהיך. תיבת כי במקף וגעיא בכל התיגאן לא בתביר וכ"כ רמ"ל ז"ל: אשר יוצק. האלף כגעיא: והנוגע בכל טמא נפש. תיבת והנגע בפשטא אחת בכל התיגאן. ואהי שיטת ר"מ לונזאנו ז"ל והירושלמיים והיא מלרע: תושב כהן. ש' בפתח כי הוא סמוך והוא תאר. [מהרי"ב]: כי משחתם שם בחטף קמץ. [מהרי"ב]: ממחרת השבת. כל מחרת דסמיך לה"א פתח [מהרי"ב]: וינצו במחנה. כ' מהרי"ב תרין ומתחלפין בטעמא, וינצו שניהם מלרע ע"כ. ובס' א"ת כ' שהיא מלרע מטעם כי אין בתיבה זו רק פשטא אחת ע"ש:

נשלם ספר תורת כהנים. בעזרת אל עצמה ירבה לאין אונים.

סדר הפטרות של ספר ויקרא

ברכות ההפטרה

לפניה מברך ברכה זו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָהַצֶּדֶק:

ולאחריה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים הַצַּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲגוּמַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ נָקָם מְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתִבָּנֶה מְהֵרָה בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַמְּנוּחָה הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. אָמֵן: אם ח"ל ח"ה או ר"ח להיות בשבת מזכיר ענין היום בברכה זו (באמצע) כדרך שמזכיר בתפלה.

עם־זו יצרתי לי תהלתי יספרו׃ עמא דין אתקינית לפולחני. בתושבחתי יהון משתען׃ ולא־אתי קראת יעקב כי־יגעת בי ישראל׃ אמיר על ידי נבייא ולא בפולחני ערעתון דבית יעקב. ארי לאיתון באולפן אוריתי ישראל׃ לא־הביאת לי שה עלתיך וזבחיך לא כבדתני לא העבדתיך במנחה ולא הוגעתיך בלבונה׃ לא איתיתא קדמי אמרין לעלא. ונכסת קודשך לא יקרתא קדמי. לא אסגיתי עלך בקורבנין. ולא אתקיפית עלך בלבונתא׃ לא־קנית לי בכסף קנה וחלב זבחיך לא הרויתני אך העבדתני בחטאותיך א הוגעתני בעונתיך׃ לא זבינתא קדמי בכסף קני בסם. ותרב נכסת קודשך לא דהינתא על מדבחי. ברם, אסגיתא קדמי בחובך. אתקיפתא קדמי בעויתך׃ אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר׃ אנא אנא הוא. שביק לחובך בדיל שמי. וחטאך לא ידכרון׃ הזכירני נשפטה יחד ספר אתה למען תצדק׃ אימר כען נדין כחדא. אשתעי את אם תכול ותזכי׃ אביך הראשון חטא ומליציך פשעו בי׃ אבוך קדמאה חטא. ומלפך מרדו במימרי׃ ב ואחלל שרי קדש ואתנה ג לחרם יעקב וישראל לגדופים׃ ואפים רברבי קודשא. ואמסר לקטלא יעקב. וישראל לחסודין׃ ועתה שמע יעקב עבדי וישראל בחרתי בו׃ וכען שמע יעקב עבדי. וישראל דאתרעיתי ביה׃ כה־אמר יהוה עשך ויצרך מבטן יעזרך אל־תירא עבדי יעקב וישרון בחרתי בו׃ כדנן אמר יי׳ דעבדך. ודאתקנך ממעיין יסעדנך. לא תדחל עבדי יעקב. וישראל דאתרעיתי ביה׃ כי אצק־מים על־צמא ונזלים על־יבשה אצק רוחי על־זרעך וברכתי על־צאצאיך׃ ארי כמא דמתיהבין מיא על ארע בית צהונא. ומתנגדין על יבשתא. כן אתין רוח קודשי על בנך. וברכתי על בני בנך׃ וצמחו בבין חציר כערבים על־יבלי־מים׃ ויתרבון צדיקיא רכיכין. ומפונקין כלבלבי עשב. כאילן לבנן דמשלח שורשוהי על נגדין דמיין׃ זה יאמר ליהוה אני וזה יקרא בשם־יעקב וזה יכתב ידו ליהוה ובשם ישראל יכנה׃ דין יימר מדחליא דיי׳ אנא. ודין יצלי בשום יעקב. ודין יקריב קורבניה קדם יי׳. ובשמא דישראל יתקרב׃ כה־אמר יהוה מלך־ישראל וגאלו יהוה צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים׃ כדנן אמר יי׳ מלכא דישראל. ופרקיה יי׳ צבאות. אנא הוא אנא הוא דמלקדמין אף עלמי עלמיא דילי אנון. ובר מני לית אלה׃

הפטרת צו בירמיה סימן ז׳

כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עלותיכם ספו על־זבחיכם ואכלו בשר׃ כדנן אמר. יי׳ צבאות אלהא דישראל. עלוותכון. אוסיפו על נכסת קודשיכון ואכולו בשרא׃ כי לא־דברתי את־אבותיכם ולא צויתים ביום הוציא*) אותם מארץ מצרים על־דברי עולה וזבח׃ ארי. לא מלילית עם אבהתכון ולא פקידתנון. ביומא. דאפיקית יתהון מארעא דמצרים. על עסקי עלוון ונכסת קודשין׃ כי אם־את־הדבר הזה צויתי אתם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם והלכתם בכל־הדרך אשר אצוה אתכם למען ייטב לכם׃ אלהין ית פתגמא הדין. פקידית יתהון למימר קבילו למימרי. ואהוי לכון לאלה. ואתון תהון קדמי לעם. ותהכון. בכל אורחא דאפקיד יתכון. בדיל דייטב לכון׃ ולא שמעו ולא־הטו את־אזנם וילכו במעצות בשררות לבם הרע ויהיו לאחור ולא לפנים׃ ולא קבילו ולא ארכינו ית אודנהון. והליכו בעיצתהון. בהרהור לבהון בישא. ואחזרו בפולחני קדל. ולא שויאו דחלתי לקביל אפיהון׃ למן־היום אשר יצאו אבותיכם מארץ מצרים עד היום הזה ואשלח אליכם את־כל־עבדי הנביאים יום השכם ושלח׃ למן יומא. דנפקו אבהתכון מארעא דמצרים. עד יומא הדין. ושלחית לותכון ית כל עבדי נבייא. בכל יום מקדים ומשלח׃ ולוא שמעו אלי ולא הטו את־אזנם ויקשו את־ערפם הרעו מאבותם׃ ולא קבילו למימרי. ולא ארכינו ית אודנהון. ואקשיאו ית קדלהון. אבאישו מאבהתהון׃ ודברת אליהם את־כל־הדברים האלה ולא ישמעו אליך וקראת אליהם ולא יענוכה׃ ותמליל עמהון ית כל פתגמיא האלין. ולא יקבלון מנך. ותתנבי להון ולא יתיבונך׃ ואמרת אליהם זה הגוי אשר לוא־שמעו בקול יהוה אלהיו ולא לקחו מוסר אבדה האמונה ונכרתה מפיהם׃ ותימר להון. דין עמא דלא שמעו. למימרא דיי׳ אלההון. ולא קבילו אולפן. פסקת הימנותא. ואתמנעת מפומהון׃

* כה | אמר יהוה אל־יתהלל חכם בחכמתו ואל־יתהלל הגבור בגבורתו אל־יתהלל עשיר בעשרו׃ כדנן אמר יי׳. לא ישתבח (שלמה בר דוד) חכימא בחכמתיה. ולא ישתבח (שמשון בר מנוח) גברא

*) הוציאי קרי

בגבורותיה

חלק הדקדוק. א) הוגעתני. התי״ו קמץ ומסיר עלה לחור קמץ׃ ב) ואחלל. הוי״ו פת״ח גם בירושלמים וכ״כ רש״ל בס׳ כלי פז ג) לחרם, הלמ״ד פתח גם בירושלמים וב״ד גדול ומסיר עלה לחור׃ *) ומדלגין וקורין שני פסוקים אלה בירמיה ט׳

בגברותיה. לא ישתבח (אחאב בר עמרי) בעותריה: כי אם־בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי כי אני יהוה עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי־באלה חפצתי נאם־יהוה: אלהין ברא ישתבח דמשתבח. דחכים ומיכף למדע דחלתי. ארי אנא יי׳. עבידנא חסדא. ודין דקשוט וזכו בארעא. ארי באלין רעוא קדמי אמר יי׳: עד״י

הפטרת שמיני (בשמואל ב׳ סי׳ ו׳)

ויסף עוד דוד את־כל־בחור בישראל שלשים אלף: ואוסיף עוד דוד. למכנש ית כל בחירי ישראל תלתין אלפין: ויקם | וילך דוד וכל־העם אשר אתו מבעלי[א] יהודה להעלות משם את ארון האלהים אשר־נקרא שם שם יהוה צבאות ישב הכרבים עליו: וקם ואזל דוד. וכל עמא דעמיה. מקרויא דבית יהודה. לאסקא מתמן. ית ארונא דיי׳. דאתקרי תמן. שמא דיי׳ צבאות. דשכינתיה שריא עיל מן כרוביא עלוהי: וירכבו את־ארון האלהים אל־עגלה חדשה וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו בני אבינדב נהגים את־העגלה חדשה: ואחיתו. ית ארונא דיי׳ בעגלתא חדתא. ונטלוהי. מבית אבינדב דבגבעתא. ועזא ואחיו. בני אבינדב. מדברין ית עגלתא חדתא: וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו הלך לפני הארון: ונטלוהי. מבית אבינדב דבגבעתא. עם ארונא דיי׳. ואחיו. אזיל קדם ארונא: ודוד | וכל־בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלצלים: ודוד וכל בית ישראל. משבחין קדם יי׳. בכל אעי ברוון. ובכנרין ובנבלין ובתופין. וברביעין ובצלצלין: ויבאו עד־גרן נכון וישלח עזה אל־ארון האלהים[ב] ויאחז בו כי שמטו הבקר: ואתו עד אתר מתוקן. ואושיט עזא ית ידיה. בארונא דיי׳ ואחד ביה. ארי מרגוהי תוריא: ויחר־אף[*] יהוה בעזה ויכהו שם האלהים על־השל וימת שם עם ארון האלהים: ותקיף רוגזא דיי׳ בעזא. ומחהי תמן. מימרא דיי׳ על דאשתלי. ומית תמן. עם ארונא דיי׳: ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה פרץ בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד היום הזה: ותקיף לדוד. על דתרע יי׳. תרעתא בעזא. וקרא. לאתרא ההוא אתרא דמית ביה עזא.

עד יומא הדין: וירא דוד את־יהוה ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון יהוה: ודחיל דוד. מן קדם יי׳ בעדנא ההוא. ואמר. איכדין. ייעול לותי ארונא דיי׳: ולא־אבה דוד להסיר אליו את־ארון יהוה על־עיר דוד ויטהו דוד בית עבד־אדם הגתי: ולא אבא דוד. לאפנאה לותיה. ית ארונא דיי׳ על קרתא דדויד. ואפנייה דויד. לבית עובד אדום גתאה: וישב ארון יהוה בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יהוה את־עבד אדם ואת־כל־ביתו: ושרא ארונא דיי׳. בית עובד אדום גתאה תלתא ירחין. ובריך יי׳. ית עובד אדום וית כל ביתיה: ויגד למלך דוד לאמר ברך יהוה את־בית עבד אדם ואת־כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים וילך דוד ויעל את־ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה: ואתחוא. למלכא דוד למימר. בריך יי׳. ית בית עובד אדום וית כל דליה. בדיל ארונא דיי׳. ואזל דוד. ואסיק ית ארונא דיי׳. מבית עובד אדום. לקרתא דדויד בחדוא: ויהי כי צעדו נשאי ארון־יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא: והוה. כד נטלו. נטלי ארונא דיי׳ שתא זוגין. ונכס תור ופטים: ודוד מכרכר בכל־עז לפני יהוה ודוד חגור אפוד בד: ודוד. משבח בכל תקוף קדם יי׳. ודוד. אסיר כרדוט דבוץ: ודוד וכל־בית ישראל מעלים את־ארון יהוה בתרועה ובקול שופר: ודוד וכל בית ישראל. מסקין ית ארונא דיי׳. ביבבא ובקל שופרא: והיה ארון יהוה בא עיר דוד ומיכל בת־שאול נשקפה | בעד החלון ותרא את־המלך דוד מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז לו בלבה: והוה ארונא דיי׳. אתא לקרתא דדויד. ומיכל בת שאול. אסתכיאת מן חרכא. וחזת ית מלכא דויד. מרקיד ומשבח קדם יי׳. ובסרת עלוהי בלבה: ויבאו את־ארון יהוה ויצגו אתו במקומו בתוך האהל אשר נטה־לו דוד ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים: ואעילו ית ארונא דיי׳. ואקימו יתיה באתריה. בגו משכנא דפרס ליה דויד. ואסיק דוד עלון. קדם יי׳ ונכסת קודשין: ויכל דוד מהעלות העולה והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה צבאות: ושיצי דוד. מלאסקא עלתא ונכסת קודשיא. ובריך ית עמא. בשמא דיי׳ צבאות: ויחלק לכל־העם לכל־המון ישראל למאיש ועד־אשה לאיש

חלת

*) פתח באתנח

חלק הדקדוק א) מבעלי המ"ם געיא: ב) וישלח עוזא אל ארון וכו׳. ה"ג ול"ג את ידו וטעות נפל בקצת קובץ ההפטרות והוסיפו את ידו וסרכא דדברי הימים אטעינהו. ואטעינהו לשון התרגום דמתרגם ידיה מה שלא נזכר בפסוק אפשר דהוא תוספת ביאור או אפשר שהיה גורם ידו בפסוק והקדמונים מעתיקי התרגום בהפטרות השנה לא רצו לשנות גרסתנו איך שיהיה:

הפטרת שמיני

חלת לחם אחת ואשפר אחד ואשישה אחת וילך
כל־העם איש לביתו: ופליג לכל עמא. לכל המונא
דישראל למגבר ועד אתא. לגבר. גריצתא דלחים
חדא. ופלוג חד. ומנתא חדא. ואזל כל עמא גבר
לביתיה: וישב דוד לברך את־ביתו ותצא מיכל
בת־שאול לקראת דוד ותאמר מה־נכבד היום
מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו
כהגלות נגלות אחד הרקים: ותב דויד לברכא
ית אנש ביתיה. ונפקת. מיכל בת שאול לקדמות
דויד. ואמרת. מא אתיקר יומא דין מלכא דישראל.
דאתגלי יומא דין לעיני אמהת עבדוהי. כמא
דחליין ומתגלי חד מן סריקיא: ויאמר דוד אל־
מיכל לפני יהוה אשר בחר־בי מאביך ומכל־
ביתו לצות אתי נגיד על־עם יהוה על־ישראל
ושחקתי לפני יהוה: ואמר דוד למיכל. קדם יי'.
דאתרעי בי מאבוך ומכל ביתיה. לפקדא יתי
למהוי מלכא. על עמא דיי' על ישראל. ושבחית
קדם יי': ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני
ועם־האמהות אשר אמרת עמם אכבדה: וזעירנא
עוד מדא. ואיהי מכיך בעיני נפשי מבכין. ועם
אמהתא דאת אמרא. בעיניהון איהי יקיר: ולמיכל
בת־שאול לא־היה לה ילד ג עד יום מותה:
ולמיכל בת שאול. לא הוה לה ולד. עד יום מותה:
*ויהי כי־ישב המלך בביתו ויהוה הניח־לו מסביב
מכל־איביו: והוה. כד יתיב מלכא בביתיה. ויי'.
אניח ליה מסחור סחור מכל בעלי דבבוהי:
ויאמר המלך אל־נתן הנביא ראה נא אנכי יושב
בבית ארזים וארון האלהים ישב בתוך היריעה:
ואמר מלכא לנתן נביא. חזי כען. דאנא יתיב
בביתא דמטולל בכיורי ארזיא. וארונא דיי'. יתיב
במשכנא בגו יריעתא: ויאמר נתן אל־המלך כל
אשר בלבבך לך עשה כי יהוה עמך: ואמר נתן
למלכא. כל דבלבך איזיל עביד. ארי מימרא
דיי' בסעדך: עד"י

הפטרת תזריע (מלכים ב' סי' ד')

ואיש בא מבעל שלשה ויבא לאיש האלהים
לחם בכורים עשרים־לחם שערים וכרמל בצקלנו
ויאמר תן לעם ויאכלו: וגוברא אתא מארע דרומא.
ואיתי לנביא דיי' לחים בכורין עשרין טולמין
דלחים שערין. ופירוכן בלבשיה. ואמר. הב
לעמא וייכלון: ויאמר משרתו מה אתן זה לפני
מאה איש ויאמר תן לעם ויאכלו כי כה אמר
יהוה אכול והותר: ואמר משומשניה. מא אתין
דין. קדם מאה גוברא. ואמר. הב לעמא וייכלון,
ארי כדנן אמר יי' ייכלון ויותרון: ויתן לפניהם
ויאכלו ויותרו כדבר יהוה: ויהב קדמיהון. ואכלו
ואשארו כפתגמא דיי': ונעמן שר־צבא מלך־
ארם היה איש גדול לפני אדניו ונשא פנים כי־
בו נתן־יהוה תשועה לארם והאיש היה גבור
חיל מצרע: ונעמן. רב חילא דמלכא דארם. הוה
גבר רב קדם רבוניה ונסיב אפין. ארי על ידוהי.
עבד יי' נצחנא לאנש ארם. וגוברא. הוה גבר
חילא. והוא לקי בסגירותא: וארם יצאו גדודים
וישבו מארץ ישראל נערה קטנה ותהי לפני
אשת נעמן: ואנש ארם נפקו במשריין. ושבו.
מארעא דישראל עולימתא זעירתא. והות
משמשא. קדם אתת נעמן: ותאמר אל־גברתה
אחלי אדני לפני הנביא אשר בשמרון אז יאסף
אתו מצרעתו: ואמרת למרתה. טובי רבוני אם
ייזיל. לקדם נביא דבשומרון. בכין יסי יתיה
מסגירותיה: ויבא ויגד לאדניו לאמר כזאת וכזאת
דברה הנערה אשר מארץ ישראל: ואתא. וחוי
לרבוניה למימר. כדין וכדין מלילת עולימתא.
דמארעא דישראל: ויאמר מלך־ארם לך בא
ואשלחה ספר אל־מלך ישראל וילך ויקח בידו
עשר ככרי־כסף וששת אלפים זהב ועשר חליפות
בגדים: ואמר מלכא דארם איזיל איתא. ואשדר
אגרתא לות מלכא דישראל. ואזל ונסיב בידיה
עשר ככרין דכסף. ושתא אלפין דינרין דדהב.
ועשרא אצטלוון דלבושא: ויבא הספר אל־מלך
ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליך הנה
שלחתי אליך את־נעמן עבדי ואספתו מצרעתו:
ואיתי אגרתא. לות מלכא דישראל וכין כתיב
בה למימר. וכען. כמיתי אגרתא הדא לותך.
הא שדרית לותך ית נעמן עבדי. ותסיניה
מסגירותיה: ויהי כקרא מלך־ישראל את־הספר
ויקרע בגדיו ויאמר א האלהים אני להמית ב ולהחיות
כי־זה שלח אלי לאסף איש מצרעתו כי אך־
דעו־נא וראו כי־מתאנה הוא לי: והוה. כד קרא
מלכא דישראל ית אגרתא ובזע לבושוהי. ואמר.
הצרוך אית בי קדם יי' למקטל ולאחאה. ארי
דין שלח לי. לאסאה גבר מסגירותיה. ארי ברם דעו
כען וחזו. ארי תסקופא הוא בעי לאתגראה בי: ויהי
כשמע | אלישע איש־האלהים כי־קרע מלך־
ישראל את־בגדיו וישלח אל־המלך לאמר למה

קרעה

חלק הדקדוק ג) ילד. ה"ג כתיב וקרי למערבאי דהלכתא כותהיו ועיקר ועיין בראב"ע בפי' שיר השירים ובא"ת ועיין עוד בהרמ"ש:
א) האלקים הה"א בפתח וגעיא: ב) ולהחיות. הויו געי: *) בקצת קהלות מסיימין כאן

קרעת בגדיך יבא־נא אלי וידע כי יש נביא
בישראל: והוה. כד שמע אלישע נביא דיי׳. ארי
בזע מלכא דישראל ית לבושוהי. ושלח לות
מלכא למימר. למא בזעתא לבושך. ייתי כען
לותי. וידע. דאית נביא בישראל: ויבא נעמן
בסוסו *) וברכבו ויעמד פתח־הבית לאלישע:
ואתא נעמן בסוסוהי וברתכוהי. וקם בתרע ביתא
דאלישע: וישלח אליו אלישע ג מלאך לאמר הלוך
ורחצת שבע־פעמים בירדן וישב בשרך לך וטהר:
ושלח לותיה. אלישע אזגדא למימר. איזיל.
ותטבול שבע זמנין בירדנא. ויתוב בשרך. לך
ואתדכי: ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי|
יצא יצוא ועמד וקרא בשם־יהוה אלהיו והניף
ידו אל־המקום ואסף המצרע: ורגיז נעמן ואזל.
ואמר. הא הויתי אמר. דלותי יפוק מיפק. ויקום
ויצלי בשמא דיי׳ אלהיה. וירים ידיה. על אתר
בית מחתא ותתסי סגירותא: הלא טוב אבנה *)
ופרפר נהרות דמשק מכל מימי ישראל הלא־
ארחץ בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה: הלא טבין
אמנה ופרפר נהרי דמשק. מכל מי ארעא דישראל.
הלא אטבול בהון ואתדכי. ואתפני ואזל ברגז:
ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר גדול
הנביא דבר אליך הלוא תעשה ואף כי־אמר
אליך רחץ וטהר: וקריבו עבדוהי ומלילו עמיה.
ואמרו. מרי אלו פתגמא רבא. נביא. מליל עמך
הלא תעביד. ואף אלהין דאמר לך טבל ואתדכי:
וירד ד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש
האלהים וישב בשרו כבשר נער קטן ויטהר:
ונחת. וטבל בירדנא שבע זמנין. כפתגמא דנביא
דיי׳. ותב בשריה. כבשר יניק זעיר ואתדכי: וישב אל־
איש האלהים הוא וכל־מחנהו ויבא ויעמד לפניו
ויאמר הנה־נא ידעתי כי אין אלהים בכל־הארץ
כי אם־בישראל ועתה קח־נא ברכה מאת עבדך:
ותב לות נביא דיי׳ הוא וכל משריתיה. ואתא
וקם קדמוהי. ואמר. הא כען ידענא. ארי לית
אלה קים בכל ארעא. אלהין בישראל. וכען. קביל
כען תקרובתא מן עבדך: ויאמר חי־יהוה אשר־
עמדתי לפניו אם־אקח ויפצר־בו לקחת וימאן:
ואמר. קים הוא יי׳. דמשמישנא קדמוהי אם אקביל.
ואתקיף ביה לקבלא ולא אבא: ויאמר נעמן ולא
יתן־נא לעבדך משא צמד־פרדים אדמה כי לוא־
יעשה עוד עבדך עלה וזבח לאלהים אחרים כי אם־

ליהוה: ואמר נעמן. ולא. יתיהיב כען לעבדך. טעון
זוג כודנון מעפר אדמתא. ארי לא יעביד עוד
עבדך. עלא ודבח לטעות עממיא. אלהין לשמא
דיי׳: לדבר הזה יסלח יהוה לעבדך בבוא אדני
בית־רמון להשתחות שמה והוא| נשען על־ידי
והשתחויתי בית רמן ה בהשתחויתי בית רמן יסלח־
נא־ *) יהוה לעבדך בדבר הזה: לפתגמא הדין.
ישבוק יי׳ לעבדך. במיעל רבוני לבית רמון
למסגד תמן. והוא סמיך על ידי. ואסגוד בבית
רמון. במסגדי בית רמון. ישבוק יי׳ לעבדך
בפתגמא הדין: ויאמר לו לך לשלום וילך מאתו
כברת ארץ: ואמר ליה איזיל לשלם. ואזל מלותיה
כרוב ארעא: עד״י

הפטרת זאת תהיה במלכים ב׳ סי׳ ז׳

ויאמר אלישע שמעו דבר־יהוה כה| אמר
יהוה כעת א מחר סאה־סלת בשקל וסאתים שערים
בשקל בשער שמרון: ואמר אלישע. קבילו
פתגמא דיי׳. כדנן אמר יי׳. כעדנא הדין מחר סאה
סולתא בסלעא. וסאתן שערין. בסלעא בתרעא
דשומרון: ויען השליש אשר למלך ב נשען על־
ידו את־איש האלהים ויאמר הנה יהוה עשה
ארבות בשמים היהיה הדבר הזה ויאמר הנכה
ראה בעיניך ומשם לא תאכל: ואתיב גברא.
דמלכא סמיך על ידיה. ית נביא דיי׳ ואמר. אלו
יי׳ פתח כוין. ומחית טובא מן שמיא. היהי
כפתגמא הדין. ואמר. הא את חזי בעינך. ומתמן
לא תיכול: וארבעה אנשים היו מצרעים פתח
השער ויאמרו איש אל־רעהו מה אנחנו ישבים
פה עד־מתנו: וארבעא גוברין. הוו סגירין יתבין
במעלנא דתרעא. ואמרו גבר לחבריה. מא.
אנחנא. יתבין כא עד דנמות: אם־אמרנו נבוא
העיר והרעב בעיר ומתנו שם ואם־ישבנו פה
ומתנו ועתה לכו ונפלה אל־מחנה ארם אם־יחינו
נחיה ואם־ימיתנו ומתנו: אם נימר ניעול לקרתא.
וכפנא בקרתא ונמות תמן. ואם נתיב הכא
ונמות. וכען. איתו ונשתמע למשרית ארם. אם
יחיוננא ניחי. ואם יקטלוננא ונתקטיל: ויקמו
בנשף לבוא אל־מחנה ארם ויבאו עד־קצה מחנה
ארם והנה אין־שם איש: וקמו בקבלא. למיעל
למשרית ארם. ואתו. עד סייפי משרית ארם.
והא לית תמן אנש: ואדני השמיע| את־מחנה
ארם

*) בסוסיו קרי. *) אמנה קרי.

*) נא כתיב ולא קרי.

חלק הדקדוק. ג) מלאך לאמר. האלף בקמץ. ד) וירד. בקצת התיגאן באזלא לא ברביע: ה) בהשתחויתי. בפשט אחד והיא מלרע וכ״ה בירושלמים: א) כעת מחר. אין כאן פסיק בסת״י ובירושלמיים: ב) אשר למלך. בתלשא ימנית:

ארם קול רכב ג קול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל־אחיו הנה שכר־עלינו מלך ישראל את־מלכי החתים ואת־מלכי מצרים לבוא עלינו: ומן קדם יי׳. אשתמע למשרית ארם. קל רתכין קל סוסון. קל משרין סגיאן. ואמרו גבר לאחוהי. הא אגר עלנא מלכא דישראל. ית מלכי חתאי. וית מלכי מצרים למיתי עלנא: ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את־אהליהם ואת־סוסיהם ואת־חמריהם המחנה כאשר היא וינסו אל־נפשם: וקמו וערקו בקבלא. ושבקו ית משכניהון. וית סוסותהון וית חמריהון. משריתא כמא דהיא. וערקו לשיזבא נפשהון: ויבאו המצרעים האלה עד־קצה המחנה ויבאו אל־אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם כסף וזהב ובגדים וילכו ויטמנו וישבו ויבאו אל־אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו: ואתו סגיריא האלין עד סיפי משריתא. ועאלו למשכנא חד ואכלו ושתיאו. ונסיבו מתמן. כספא ודהבא ולבושין. ואזלו ואטמרו. ותבו. ועאלו למשכנא אחרנא. ונסיבו מתמן. ואזלו ואטמרו: ויאמרו איש אל־רעהו לא־כן | אנחנו עשים היום הזה יום־בשרה הוא ואנחנו מחשים וחכינו עד־אור הבקר ומצאנו עוון ועתה לכו ונבאה ונגידה בית המלך: ואמרו גבר לחבריה. לא כשר מא דאנחנא עבדין. יומא הדין יום בשורה הוא. ואלו אנחנא שתקין ומורכין. עד ניהור צפרא ויערעננא חובא. וכען איתו ונתמטי. ונחוי בית מלכא: ויבאו ויקראו אל־שער העיר ויגידו להם לאמר באנו אל־מחנה ארם והנה אין־שם איש וקול אדם כי אם־הסוס אסור והחמור אסור ואהלים כאשר המה: ואתו. וקרו לנטרי תרע קרתא. וחויאו להון למימר. אתינא למשרית ארם. והא לית תמן. גבר וקל אנש. אלהין סוסון אסירין וחמרין אסירין. ומשכנין כמא דאנון: ויקרא השערים ויגידו בית המלך פנימה: וקרו נטרי תרעיא. וחויאו. בית מלכא לגיו: ויקם המלך לילה ויאמר אל־עבדיו אגידה־נא לכם את אשר־עשו לנו ארם ידעו כי־רעבים אנחנו ויצאו מן־המחנה להחבה בהשדה *) לאמר כי־יצאו מן־העיר ונתפשם חיים ואל־העיר נבא: וקם מלכא בליליא. ואמר לעבדוהי. אחוי כען לכון. ית דעבדו לנא אנש ארם. ידעין ארי כפנין אנחנא. ונפקו מן משריתא לאטמרא בחקלא למימר. ארי יפקון מן קרתא ונוחידנון כד חיין. ולקרתא ניעול: ויען

אחד מעבדיו ויאמר ויקחו־נא חמשה מן־הסוסים הנשארים אשר נשארו־בה הנם ככל־ההמון *) ישראל אשר נשארו־בה הנם ככל־המון ישראל אשר־תמו ונשלחה ונראה: ואתיב חד מעבדוהי ואמר. וידברון כען. חמשא מן סוסותא דאשתארו בה. הא אנון. ככל המונא דישראל דאשתארו בה. ואם ייבדון הא אנון. ככל המונא דישראל דספו. ונשלח ונחזי: ויקחו שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי מחנה־ארם לאמר לכו וראו: ודברו. תרין רכבי סוסון. ושלח מלכא. בתר משרית ארם. למימר איזילו וחזו: וילכו אחריהם עד־הירדן והנה כל־הדרך מלאה בגדים וכלים אשר־השליכו ארם בהחפזם *) וישבו המלאכים ויגדו למלך: ואזלו בתריהון עד ירדנא. והא כל אורחא. מליא לבושין ומנין. דרמו אנש ארם באתבעותיהון למערק. ותבו אזגדיא. וחויאו למלכא: ויצא העם ויבזו את מחנה ארם ויהי סאה־סלת בשקל וסאתים שערים בשקל כדבר יהוה: ונפק עמא. ובזו. ית משרית ארם. והוה סאה סולתא בסלעא. וסאתן שערין. בסלעא. כפתגמא דיי׳: והמלך הפקיד את־השליש אשר נשען על־ידו על־השער וירמסהו העם בשער וימת כאשר דבר איש האלהים אשר דבר ברדת המלך אליו: ומלכא מני ית גברא. דסמיך על ידיה על תרעא. ודשוהי עמא. בתרעא ומית. כמא דמליל נביא דיי׳. דמליל. כד נחת מלכא לותיה: ויהי ד כדבר איש האלהים אל־המלך לאמר סאתים שערים בשקל ה וסאה־סלת בשקל יהיה כעת מחר בשער שמרון: והוה. כד מליל נביא דיי׳. עם מלכא למימר. סאתן שערין בסלעא. וסאה סולתא בסלעא. יהי כעדנא הדין מחר. בתרעא דשומרון: ויען השליש את־איש האלהים ויאמר והנה יהוה עשה ארבות בשמים היהיה כדבר הזה ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם לא תאכל: ואתיב גברא. ית נביא דיי׳ ואמר. ואלו יי׳. פתח כוין ומחית טובא מן שמיא. היהי כפתגמא הדין. ואמר. הא את חזי בעינך. ומתמן לא תיכול: ויהי־לו כן וירמסו אתו העם בשער וימת: והוה ליה כן. ודשו יתיה עמא. בתרעא ומית: *ויחן ו יהוה אתם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את־אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא־השליכם מעל־פניו עד־עתה: וחס יי׳ עליהון ורחים עליהון ואתפני במימריה לאיטבא להון. בדיל קימיה. דעם אברהם יצחק ויעקב. ולא

*) בשדה קרי. *) המון קרי. *) בחפזם קרי. *) ומדלגין ואומרים זה הפסוק במ"ב י"ג.

חלק הדקדוק. ג) קול סוס. בלא וי"ו בספ"י ובירושלמיים וכ"ה בקצת דפוסים חדשים מוגהים: ד) ויהי כדבר. תיבת ויהי בפשטא: ה) וסאה סלת. השוא נח ואף אם ימצא באיזה ספר געיא בוי"ו יען שהתיבה במקף: ו) ויחן. החית בפתח ברוב התיגאן המדוקדקות:

ולא אבא לחבלותהון. ולא אגלינון מארע בית שכינתיה עד כען: עד"י

הפטרת אחרי מות יחזקאל סי' כ"ב

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי למימר: ואתה בן־אדם התשפט התשפט את־עיר הדמים והודעתה את כל־תועבותיה: ואת בר אדם. התוכח התוכח ית קרתא דאשדי דם זכי בגוה. וחוי לה. ית כל תועיבתהא: ואמרת כה אמר אדני יהוה עיר שפכת דם בתוכה לבוא עתה ועשתה גלולים עליה לטמאה: ותימר. כדנן אמר יי' אלהים. קרתא. דאשדי דם זכי בגוה. מטא עדן תברה. ודפלחין לטעותא. בגוה בדיל לסאבותה: בדמך אשר־שפכת אשמת ובגלוליך אשר־עשית טמאת ותקריבי ימיך ותבוא עד־שנותיך על־כן נתתיך חרפה לגוים וקלסה לכל־הארצות: בחובת דם זכי דאשדת חבת. ובפולחן טעותיך דפלחת אסתאבת. וקריב יום תבריך. ומטא עדן בשתיך. על כן. יהבתיך חסודין לעממיא. ולעיב לכל מדינתא: הקרבות והרחקות ממך יתקלסו־בך טמאת השם רבת המהומה: דקריבן. ודרחיקן מניך יתלעבן ביך. סואבת שמא. דסגיאן אתרגושתהא: הנה נשיאי ישראל איש לזרעו היו בך למען שפך־דם: הא רברבי ישראל. גבר לתוקפיה הוו ביך. בדיל למשפך דם זכי: אב ואם הקלו בך לגר עשו א בעשק בתוכך יתום ואלמנה הונו בך: אבא ואמא אקילו ביך. לגיורא. אנסו אונסא בגויך. יתמין וארמלן אוניאו ביך: קדשי בזית ואת־שבתתי חללת: על קודשי בסרת. וית יומי שביא דילי אחילת: אנשי רכיל היו בך למען שפך־דם ואל־ההרים אכלו בך זמה עשו בתוכך: גוברי אכלי קורצא הוו ביך. בדיל למשפך דם זכי. ובטוריא פלחו ביך לטעותא. עיצת חטאין עבדו בגויך: ערות־אב גלה־בך טמאת הנדה ענו־בך: ערית אבא גליאו ביך. אתא טומאה עניאו ביך: ואיש ׀ את־אשת רעהו עשה תועבה ואיש את־כלתו טמא בזמה ואיש את־אחתו בת־אביו ענה־בך: וגבר ית אתת חבריה. עבד תועיבא. וגבר ית כלתיה סאיב בעיצת חטאין. וגבר. ית אחתיה בת אבוהי ענו ביך: שחד לקחו־בך למען שפך־דם נשך ותרבית לקחת ותבצעי רעיך בעשק ואתי שכחת נאם אדני יהוה: שוחדא קבילו ביך בדיל למשפך דם זכי. חיבוליא ורביתא נסיבת. ואהנית רחמך באונסא. ופולחני שבקת. אמר יי' אלהים: והנה הכיתי כפי אל־בצעך אשר עשית ועל־דמך אשר היו בתוכך: והא איתיתי פורענותי עלך. בחובי ממון אונסיך דאנסת. ועל דם זכי. דאשתפיך בגויך: היעמד לבך אם־תחזקנה ידיך לימים אשר אני עשה אותך אני יהוה דברתי ועשיתי: היתקף לביך אם יתחסנן ידיך. ליומיא. דאנא עתיד למעבד עמיך. אנא יי' גזרית במימרי ואקיים: והפיצותי אותך בגוים וזריתיך בארצות והתמתי טמאתך ממך: ואגלי יתיך לביני עממיא. ואבדרניך במדינתא. ואסיף סאובתיך מניך: ונחלת בך לעיני גוים וידעת כי־אני יהוה: ואתקדש ביך לעיני עממיא. ותדעין ארי אנא יי': עד"י

הפטרת קדושים יחזקאל סי' כ'

ויהי ׀ בשנה השביעית בחמשי בעשור לחדש באו אנשים מזקני ישראל לדרש את־יהוה וישבו לפני: והוה בשתא שביעיתא. בחמישאה בעשרא לירחא. אמר נביא. אתו גוברין. מסבי ישראל למתבע אולפן מן קדם יי'. ויתיבו קדמי: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי למימר: בן־אדם דבר את־זקני ישראל ואמרת אלהם כה אמר אדני יהוה הלדרש אתי אתם באים חי־אני אם־אדרש לכם נאם אדני יהוה: בר אדם. אתנבי. לסבי ישראל ותימר להון. כדנן אמר יי' אלהים. הלמתבע אולפן מן קדמי אתון אתן. קיים אנא אם אשתאיל לכון במימרי. אמר יי' אלהים: התשפט אתם התשפוט בן־אדם את־תועבות אבותם הודיעם: התוכח יתהון. התוכח בר אדם. ית תועיבת אבהתהון הודעינון: א ואמרת אליהם כה־אמר אדני יהוה ביום בחרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים ואשא ידי להם לאמר אני יהוה אלהיכם: ותימר להון. כדנן אמר יי' אלהים. ביומא דאתרעיתי בישראל. וקיימית במימרי. לזרעא דבית יעקב. ואתגליתי למפרקהון בארעא דמצרים. וקיימית במימרי להון למימר. אנא יי' אלהכון: ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל־ארץ אשר־תרתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל־הארצות: ביומא ההוא. קיימית במימרי להון. לאפקותהון מארעא דמצרים. לארעא דיהבית להון. עבדא חלב ודבש. תושבחא היא לכל מדינתא: ואמר אלהם איש שקוצי עיניו

חלק הדקדוק. א) בעושק. הבית בפתח גם בירושלמיים וכן חברתה דלקמן : א) ואמרה אליהם כה אמר. בפשטא לא בזרקא : השליכו

השליכו ובגלולי מצרים אל־תטמאו אני יהוה אלהיכם: ואמרית להון. גבר שקוצוהי ארחיקו מקביל עינוהי. ובפולחן טעות מצראי לא תסתאבון. אנא יי׳ אלהכון: וימרו־בי ולא אבו לשמע אלי איש את־שקוצי עיניהם לא השליכו ואת־גלולי מצרים לא עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי בהם בתוך ארץ מצרים: וסריבו על מימרי. ולא אבו לקבלא לנביי. גבר ית שקוצי עיניהון לא ארחיקו. וית פולחן טעות מצראי לא שבקו. ואמרית. למשפך חמתי עליהון. דיחול רוגזי בהון. בגו ארעא דמצרים: ואעש למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר־המה בתוכם אשר נודעתי אליהם לעיניהם להוציאם מארץ מצרים: ועבדית בדיל שמי. בדיל דלא יתחל. לעיני עממיא דאנון ביניהון. דאתגליתי למפרקהון לעיניהון. לאפקותהון מארעא דמצרים: ואוציאם מארץ מצרים ואביאם אל־המדבר: ואפיקתנון מארעא דמצרים. ואעילתנון למדברא: ואתן להם את־חקותי ואת־משפטי הודעתי אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם: ויהבית להון ית קימי. וית דיני הודעית יתהון. דאם יעביד יתהון. אנשא ייחי בהון בחיי עלמא: וגם את־שבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני יהוה מקדשם: ואף ית יומי שביא דילי יהבית להון. למהוי לאת. בין מימרי וביניהון. למדע. ארי. אנא יי׳ מקדשהון: וימרו־בי בית־ישראל במדבר בחקותי לא־הלכו ואת־משפטי מאסו אשר יעשה אתם האדם וחי בהם ואת־שבתתי חללו מאד ואמר לשפך חמתי עליהם במדבר לכלותם: וסריבו על מימרי בית ישראל במדברא. בקימי לא הליכו וית דיני קצו. דאם יעביד יתהון אנשא ייחי בהון בחיי עלמא. וית יומי שביא דילי אחילו לחדא. ואמרית. למשפך חמתי עליהון. במדברא לשיציותהון: ואעשה למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתים לעיניהם: ועבדית בדיל שמי. בדיל דלא יתחל לעיני עממיא. דאפיקתנון לעיניהון: וגם־אני נשאתי ידי להם במדבר לבלתי הביא אותם אל־הארץ אשר־נתתי זבת חלב ודבש צבי היא לכל־הארצות: ואף אנא. קיימית במימרי. להון במדברא. בדיל דלא לאעלא יתהון לארעא דיהבית. עבדא חלב ודבש. תושבחא היא לכל מדינתא: בקצ״ק מסיימין כאן. יען במשפטי מאסו ואת־חקותי לא־הלכו בהם ואת־שבתותי חללו כי אחרי גלוליהם לבם הלך: חלף דבדיני קצו. וית קימי לא הליכו בהון. וית יומי שביא דילי אחילו. ארי. בתר פולחן טעותהון לבהון טעי: ותחס עיני עליהם משחתם ולא־עשיתי אותם כלה במדבר: וחס מימרי. עליהון מלחבלותהון. ולא עבדית עמהון. גמירא במדברא: ואמר אל־בניהם במדבר בחוקי אבותיכם אל־תלכו ואת־משפטיהם אל־תשמרו ובגלוליהם אל־תטמאו: ואמרית לבניהון במדברא. בגזירת אבהתכון לא תהכון. וית נמוסיהון לא תטרון. ובפולחן טעותהון לא תסתאבון: אני יהוה אלהיכם בחקותי לכו ואת־משפטי שמרו ועשו אותם: אנא יי׳ אלהכון. בקימי הליכו. וית דיני טרו ועבידו יתהון: ואת־שבתותי קדשו והיו לאות ביני וביניכם לדעת כי אני יהוה אלהיכם: וית יומי שביא דילי קדישו. ויהון לאת בין מימרי וביניכון. למדע. ארי. אנא יי׳ אלהכון: עד״י

הפטרת אמר יחזקאל סי׳ מ״ד

והכהנים הלוים בני צדוק אשר שמרו את־משמרת מקדשי בתעות בני־ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב לי חלב ודם נאם אדני יהוה: וכהניא ליואי בני צדוק. דנטרו. ית מטרת מקדשי במטעי בני ישראל מבתר פולחני. אנון. יתקרבון לפולחני לשמשא קדמי. וישמשון על מדבחי. לקרבא קדמי תרב ודם נכסת קודשין. אמר יי׳ אלהים: המה יבאו אל־מקדשי והמה יקרבו אל־שלחני לשרתני ושמרו את־משמרתי: אנון ייעלון למקדשי. ואנון. יתקרבון לפתור לחים אפיא דילי לשמשא קדמי. ויטרון ית מטרת מימרי: והיה בבואם אל־שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא־יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה: ויהי. במיעלהון לתרעי דרתא גויתא. לבושי בוצא ילבשון. ולא יהי עליהון כסות עמר. בשמשותהון. בתרעי. דרתא גויתא ולגיו: פארי פשתים יהיו על־ראשם ומכנסי פשתים יהיו על־מתניהם לא יחגרו ביזע: קובעין דבוץ יהון על רישיהון. ומכנסין דבוץ. יהון על חרציהון. לא ייסרון על חרציהון על לבהון ייסרון: ובצאתם אל־החצר החיצונה אל־החצר החיצונה אל־העם יפשטו את־בגדיהם אשר־המה משרתים בם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו בגדים אחרים ולא־יקדשו את־העם בבגדיהם: ובמפקהון. מדרתא דקודשא. לדרתא בריתא לאתערבא עם עמא. ישלחון ית לבושיהון דאנון משמשין בהון. ויחתון יתהון בלישכת

קודשא. וילבשון לבושין אחרנין. ולא יתערבון
עם עמא בלבושיהון: וראשם לא יגלחו ופרע לא
ישלחו כסום יכסמו את־ראשיהם: ורישהון לא
יגלחון. ופירוע לא ירבון. ספרא יספרון ית שער
רישיהון: ויין לא־ישתו כל־כהן בבואם אל־החצר
הפנימית: וחמר לא ישתון כל כהין. במיעלהון
לדרתא גויתא: ואלמנה וגרושה לא־יקחו להם
לנשים כי אם־בתולת מזרע בית ישראל והאלמנה
אשר־תהיה אלמנה מכהן יקחו: וארמלא ומתרכא.
לא יסבון להון לנשין. אלהין בתולתא. מזרעא
דבית ישראל. וארמלתא דתהי ארמלתא. שאר
כהניא יסבון: ואת־עמי יורו בין קדש לחל ובין־
טמא לטהור יודעם: וית עמי ילפון. בין קודשא
לחולא. ובין מסאב לדכיא יהודעונון: ועל־ריב
המה יעמדו לשפט *) במשפטי ושפטהו *) ואת־
תורתי ואת־חקתי בכל־מועדי ישמרו ואת־
שבתותי יקדשו: ועל פלוגת דינא. אנון יקומון
למדן. בדיני רעותי ידינונון. וית אוריתי וית קימי
בכל מועדי יטרון. וית יומי שביא דילי יקדשון:
ואל־מת אדם לא יבוא לטמאה כי אם־לאב ולאם
ולבן ולבת לאח ולאחות אשר־לא־היתה לאיש
יטמאו: ועל מיתא דאנשא. לא ייעול לאסתאבא.
אלהין לאב. ולאם. ולבר ולברת לאח. ולאחת.
דלא הות לגבר יסתאבון: ואחרי טהרתו שבעת
ימים יספרו־לו: ובתר דכותיה. שבעא יומין ימנון
ליה: וביום באו אל־הקדש אל־החצר הפנימית
לשרת בקדש יקריב חטאתו נאם אדני יהוה:
וביום מיעליה לקודשא. לדרתא גויתא לשמשא
בקודשא. יקריב חטאתיה. אמר יי׳ אלהים:
והיתה להם לנחלה אני נחלתם ואחזה לא־תתנו
להם בישראל אני אחזתם: ותהי להון לחלק.
מותר קורבני חולקהון. ואחסנא. לא תתנון להון
בישראל. מתנן דיהבית להון אנין אחסנתהון:
המנחה והחטאת והאשם המה יאכלום וכל־חרם
בישראל להם יהיה: מנחתא וחטאתא ואשמא.
אנון ייכלונון. וכל חרמא בישראל דילהון יהי:
וראשית כל־בכורי כל וכל־תרומת כל מכל
תרומתיכם לכהנים יהיה וראשית עריסתיכם
תתנו לכהן להניח ברכה אל־ביתך: וריש כולא
בכורי כולא וכל אפרשות כולא. מכל אפרשותכון.
לכהניא יהי. וריש אצותכון תתנון לכהנא.
לאשראה ברכתא בביתך: כל־נבלה וטרפה מן־
העוף ומן־הבהמה לא יאכלו הכהנים: כל נבילא
ותבירא. מן עופא ומן בעירא. לא ייכלון
כהניא: עד״י

הפטרת בהר ירמיה סי׳ י״ז

יהוה עזי ומעזי ומנוסי ביום צרה אליך גוים יבאו
מאפסי־ארץ ויאמרו אך־שקר נחלו אבותינו
הבל ואין־בם מועיל: יי׳. תוקפי ורוחצני. ומשיזבי
בעדן עקא. לשימע גבורתך. עממין ייתון מסיפי
ארעא. ויימרון. ברם לשקרא פלחו אבהתנא.
לרמא ולית בהון הנאה: היעשה־לו אדם אלהים
והמה לא אלהים: האפשר דיעביר ליה אנשא
דחלן. ואנון טעון דלית בהון צרוך: לכן הנני
מודיעם בפעם הזאת אודיעם את־ידי ואת־
גבורתי וידעו כי־שמי יהוה: בכין הא אנא מחוי
להון. בזמנא הדא. אחוינון ית פורענותי וית מחת
גבורתי. וידעון ארי שמי יי׳: חטאת יהודה
כתובה בעט ברזל בצפרן שמיר חרושה על־לוח
לבם ולקרנות מזבחותיכם: חובי בית יהודה.
כתיבין. בעיט דברזל בטפר שמיר. חריתין על
לוח לבהון. ולקרנת איגוריכון: כזכר בניהם
מזבחותם ואשריהם על־עץ רענן על גבעות
הגבהות: כאדכרא בניהון איגוריהון. ואשיריהון
תחות כל אילן עבוף. על רמתא מנוטלתא:
הררי בשדה חילך כל־אוצרותיך לבז אתן במתיך
א בחטאת כל־גבוליך: על דפלחתון על טוריא
בחקלא. נכסיכון כל בית גנזיכון לבזא אמסר.
בחובין דהויתון פלחין לטעותא בכל תחומכון:
ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך והעבדתיך
את־איביך בארץ אשר לא־ידעת כי־אש קדחתם
באפי עד־עולם תוקד: ואיתי סנאה על ארעכון
ותהי צדיא כשמטתא. ובכין אעביד פורענות
דינין. עד דאגלי יתכון מאחסנתכון דיהבית לכון.
ותשתעבדון לבעלי דבביכון. בארעא דלא ידעתון.
ארי קדום תקיף כאישא. נפק מן קדמי ברגז
עד עלמא יהוך: כה אמר יהוה ארור הגבר
אשר־יבטח באדם ושם בשר זרעו ומן־יהוה יסור
לבו: כדנן אמר יי׳. ליט גוברא דיתרחיץ באנשא.
וישוי בשרא רוחצניה. ומן מימרא דיי׳ יעדי לביה:
והיה כערער בערבה ולא יראה כי־יבוא טוב
ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב:
ויהי כעבוביתא במישרא. ולא יחזי ארי ייתי
טובא. וישרי דלא ולד במדברא. כארע סדום
דלא אתיתבת: ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה
והיה

*) למשפט קרי *) ישפטהו קרי

חלק הדקדוק. א) בחטאת כל גבולך. ה״ג כל ול״ג בכל בסת״י המדוקדקים.

והיה יהוה מבטחו ב: בריך גברא. דיתרחיץ במימרא דיי'. ויהי מימרא דיי' רוחצניה: והיה כעץ | שתול על־מים ועל־יובל ישלח שרשיו ולא ירא *) כי־יבא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי: ויהי. כאילן דשתיל על מבוע דמיין. ועל נגדין ישלח שורשוהי. ולא יחזי ארי ייתי חומא. ויהון טרפוהי עבוף. ובשנת בצורתא לא יתבר. ולא יפסוק מלמעבד פירין: עקב הלב מכל ואנש הוא מי ידענו: נכיל לבא. מכולא ותקיף הוא. מן ידעניה: אני יהוה חקר לב בחן כליות ולתת לאיש כדרכו *) כפרי מעלליו: אנא יי'. חקר לבא בחר כוליתא. ולמתן לאנש כאורחתיה. כפירי עובדוהי: קרא דגר ולא ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי ימו *) יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל: הא כקוראה דמכניש ביעין דלא דיליה. ומשחין אפרוחין דבתרוהי לא יהכון. כן כל גבר רשיע דקני נכסין בלא בדינא. בפלגות יומוהי שביק להון. ובסופיה מתקרי רשיעא: כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו: פורענותא תתעביד מניה מן קדם דשכינתיה על כורסי יקרא בשמי מרומא עיל מן אולא. מקביל אתר בית מקדשנא: מקוה ישראל יהוה כל־עזביך יבשו יסורי *) בארץ יכתבו כי עזבו מקור מים־חיים את־יהוה: סבור ישראל יי'. כל דשבקו פולחנך יבהתון. ורשיעיא דעברו על מימרך בגיהנם אנון עתידין למפל. ארי שבקו פולחנך יי'. דבדיליה את מיתי עליהון יקרא. כמבוע דמיין דלא פסקין מוהי: רפאני יהוה וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה: אסיני יי' ואתסי. פרוקני ואתפריק. ארי תשבחתי את: עד"י

הפטרת בחקתי יחזקאל סי' ל"ד

ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי למימר: בן־אדם הנבא על־רועי ישראל הנבא ואמרת אליהם לרעים כה־אמר | אדני יהוה הוי רעי־ישראל אשר היו רעים אותם הלוא הצאן ירעו הרעים: בר אדם. אתנבי על פרנסי ישראל. אתנבי ותימר להון לפרנסיא. כדנן אמר יי' אלהים. ווי על פרנסי ישראל. דהוו מפרנסין נפשהון. הלא לפרנסא עמא. אתמניאו פרנסיא: את־החלב תאכלו ואת־הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא תרעו: ית טובא אתון אכלין ועמר נקי אתון לבשין. פטימיא אתון נכסין. עמא ליתיכון מפרנסין: את־הנחלות לא חזקתם ואת־החולה לא־רפאתם ולנשברת לא חבשתם ואת־הנדחת לא השבתם ואת־האבדת לא בקשתם ובחזקה רדיתם אתם ובפרך: ית כאביא לא תקיפתון ולמריעיא לא אסיתון. ולתביריא לא צמדתון. וית דאטלטלו לא אתיבתון. וית דאבדו לא בעיתון. ובתוקפא. אפלחתון בהון ובקשיו: ותפוצינה מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכל־חית השדה ותפוצינה: ואתבדרו מבלי פרנס. ואתמסרו לאשתיצאה. לכל מלכות עממיא ואטלטלו: ישגו צאני בכל־ההרים ועל כל־גבעה רמה ועל כל־פני הארץ נפצו צאני ואין דורש ואין מבקש: טעו עמי בכל טוריא. ועל כל רמא מנוטלא. ועל כל אפי ארעא אתבדרו עמי. ולית דתבע ולית דבעי: לכן רעים שמעו את־דבר יהוה: בכין פרנסיא. קבילו ית פתגמא דיי': חי־אני נאם | אדני יהוה אם־לא יען היות־צאני | לבז ותהיינה צאני לאכלה לכל־חית השדה מאין רעה ולא־דרשו רעי את־צאני וירעו הרעים אותם ואת־צאני לא רעו: קיים אנא. אמר יי' אלהים. אם לא חלף דהוו עמי לבזא. ואתמסרו עמי לאשתיצאה. לכל מלכות עממיא מבלי פרנס. ולא תבעו פרנסי ית עמי. ופרניסו פרנסיא נפשהון. וית עמי לא פרניסו: לכן הרעים שמעו דבר־יהוה: בכין פרנסיא. קבילו פתגמא דיי': כה־אמר אדני יהוה הנני אל־הרעים א ודרשתי את־צאני מידם והשבתים מרעות צאן ולא־ירעו עוד הרעים אותם והצלתי צאני מפיהם ולא תהיין להם לאכלה: כדנן אמר יי' אלהים. הא אנא שלח רוגזי על פרנסיא ואתבע ית עמי מידהון. ואבטילנון מלפרנסא עמא. ולא יפרנסון עוד. פרנסיא נפשהון. ואשיזיב עמי מידהון ולא יתמסרון בידהון לאשתיצאה: כי כה אמר אדני יהוה הנני־אני ודרשתי את־צאני ובקרתים: ארי. כדנן אמר יי' אלהים. הא אנא מתגלי. ואתבע ית עמי ואבקרנון: כבקרת רעה עדרו ביום היותו בתוך־צאנו נפרשות כן אבקר את־צאני והצלתי אתהם מכל־המקומת אשר־נפצו שם ביום ענן וערפל: כמא דמבקר רעיא עדריה. ביומא דהוי בגו עניה ומפריש להון. כן אבקר ית עמי. ואשיזיב יתהון. מכל אתריא דאתבדרו לתמן. ביום עננא ואמטתא: והוצאתים

*) יראה קרי. *) כדרכיו קרי. *) ימיו קרי. *) וסורי קרי. מן

חלק הדקדוק. ב) מבטחו. הטי"ת בפתח לפי שהיא ממשקל מפעל וכתב בעל ל"ח בדף פ"ח ע"ב וז"ל ויש מזה המשקל בדגש בקיבו"ץ ובכינוי מן משמנים. במשמניו רזון. וכן משגב משגבי ומנוסי. וכן מבטח מבטחי מנעורי. והיה ה' מבטחו. ולהורות שהיתה החי"ת ראויה להדגש הטי"ת פתוחה עכ"ל וכפי הכלל שאותיות אחה"ע לא ידגשו: א) ודרשתי. הוי"ו געי:

מן־העמים וקבצתים מן־הארצות והביאותים אל־אדמתם ורעיתים אל־הרי ישראל באפיקים ובכל מושבי הארץ: ואפיקנון מביני עממיא. ואכנישנון מן מדינתא ואעילנון לארעהון ואפרניסנון על טורי ישראל. בפצידיא. ובכל מותבי ארעא: במרעה־טוב ב ארעה אתם ובהרי מרום־ישראל יהיה נוהם שם תרבצנה ג בנוה טוב ומרעה שמן תרעינה אל־הרי ישראל: בפרנוס טב אפרניס יתהון. ובטור קודשא דישראל יהי בית משריהון. תמן ישרון באתר דיאי. ופרנוס טב. יתפרנסון על טורי ישראל: אני ארעה צאני ואני ארביצם נאם אדני יהוה: אנא אפרניס עמי ואנא אשרינון לרוחצן. אמר יי' אלהים: את־האבדת אבקש ואת־הנדחת אשיב ולנשברת אחבש ואת־החולה אחזק ואת־השמנה ואת־החזקה אשמיד ארענה במשפט: ית דאבדו אתבע וית דאטלטלו אתיב. ולתביריא אצמוד. ולמריעיא אסובר. וית חטאיא וית חיביא. אשיצי אפרניס עמי בדינא: ואתנה צאני כה אמר אדני יהוה הנני שפט בין־שה לשה לאילים ולעתודים: ואתון עמי. כדנן אמר יי' אלהים. האנא דאין בין גבר לגבר. לחטאיא ולחיביא: המעט מכם המרעה הטוב תרעו ויתר מרעיכם תרמסו ברגליכם ומשקע־מים תשתו ואת הנותרים ברגליכם תרפשון: הזעיר לכון. דפרנוס טב אתון מתפרנסין. ומותר פרנוסיכון. אכלין שמשיכון. ומשתי מתוקן אתון שתן. וית מותרא. שמשיכון שתן: וצאני מרמס רגליכם תרעינה ומרפש רגליכם תשתינה: ועמי. מותר מיכל שמשיכון אכלין. ומותר משתי שמשיכון שתן: לכן כה אמר אדני יהוה אליהם הנני־אני ושפטתי בין־שה בריה ובין שה רזה: בכן. כדנן אמר. יי' אלהים להון. האנא מתגלי. ואדון בין גבר עתיר. ובין גבר מסכין: יען בצד ובכתף תהדפו ובקרניכם תנגחו כל־הנחלות עד אשר הפיצותם אותנה אל־החוצה: חלף. דברשע ובדרע דחקתון. ובתוקפכון תברתון כל כאביא. עד דבדרתון יתהון לביני מדינתא: והושעתי לצאני ולא־תהיינה עוד לבז ושפטתי בין שה לשה: ואפרוק לעמי. ולא יתמסרון עוד לבזא. ואדון. בין גבר לגבר: והקמתי עליהם רעה אחד ורעה אתהן את עבדי דויד הוא ירעה אתם והוא יהיה להן לרעה: ואקים עליהון. פרנס חד ויפרניס יתהון. ית עבדי דוד. הוא יפרניס יתהון. והוא יהי להון לפרנס: ואני יהוה אהיה להם לאלהים ועבדי דוד נשיא בתוכם אני יהוה דברתי: ואנא יי'. אהוי להון לאלה. ועבדי דוד מלכא ביניהון. אנא יי' גזרית במימרי: וכרתי להם ברית שלום והשבתי חיה־רעה מן־הארץ וישבו במדבר לבטח וישנו ביערים *): ואגזר להון קים שלם. ואבטיל חיתא בישתא מן ארעא. ויתבון במדברא לרוחצן. ויתעתקון בחורשיא: ונתתי אותם וסביבות גבעתי ברכה והורדתי הגשם בעתו גשמי ברכה יהיו: ואשרי יתהון. סחור סחור לבית מקדשי ויהון מברכין. ואחית להון מטר בכיר בעדניה. מטרין דברכאן יהון: ונתן עץ השדה את־פריו והארץ תתן יבולה והיו על־אדמתם לבטח וידעו כי־אני יהוה ד בשברי את־מטות עלם והצלתים מיד העבדים בהם: ויתין אילן חקלא ית אביה. וארעא תתין עללתה. ויהון על ארעהון לרוחצן. וידעון ארי אנא יי'. כד אתבר ית ניר תוקפהון. ואשיזבנון. מיד דמפלחין בהון:

הפטרת לשחרית כפור (ישעיה סי' נ"ז)

ואמר סלו־סלו פנו־דרך הרימו מכשול מדרך עמי: ויימר אליפו ואזהרו אפנו לב עמא לאורח תקנא. סליקו תקלת רשיעיא מאורח כנשתא דעמי: כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת־דכא ושפל־רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים: ארי כדנן אמר רמא ומנטלא. דשרי בשמיא וקדיש שמיה. ברומא שרי וקדישא שכינתיה. אמר למפרק לתבירי לבא ולמכיכי רוחא. לקימא רוח מכיכין. ולמסעד לב תבירין: כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי־רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי: ארי לא לעלמא אתפרע בדין. ולא לאפרש יהי רוגזי. ארי רוחי מיתיא אנא עתיד לאתבא. ונשמתא אנא עבדית: בעון בצעו קצפתי ואכהו הסתר ואקצף וילך שובב בדרך לבו: בחובי ממונהון דאנסו הוה רוגזי עליהון ואלקיתנון סליקית שכינתי מנהון וטלטילתנון. בדרית גלותהון על דטעו בתר הרהור לבהון: דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבליו: אורח תיובתהון גליא קדמי ואשבוק להון. וארחים עליהון. ואשלים תנחומין. להון ולדמתאבלין עליהון: בורא נוב *) שפתים שלום | שלום לרחוק ולקרוב אמר יהוה ורפאתיו: דברא ממלל שפון בפום כל אנשא. אמר שלמא יתעביד לצדיקיא

דטנרו

חלק הדקדוק. ב) ג) במרעה טוב. בנוה טוב. הטית"ן דגושין: ד) וידעו כי אני ה' הויו געי: *) ביערים קרי *) ניב קרי

דִּנְטַרוּ אוֹרַיְתִי מִלְּקַדְמִין. וּשְׁלָמָא יִתְעֲבִיד לְתָבַיָּא
דְּתָבוּ לְאוֹרַיְתָא קָרִיב. אָמַר יְיָ וְאֶשְׁבּוֹק לְהוֹן:
וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הַשְׁקֵט לֹא יוּכָל וַיִּגְרְשׁוּ
מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט: וְרַשִׁיעַיָּא כְּיַמָּא דְּטָרִיד. דְּבָעֵי
לְמִנַח וְלָא יָכִיל. וְעַבְרִין מוֹהִי סְיָן וְטִין: אֵין
שָׁלוֹם אָמַר אֱלֹהַי לָרְשָׁעִים: לֵית שְׁלָמָא. אֲמַר
אֱלָהִי לְרַשִׁיעַיָּא: קְרָא בְגָרוֹן אַל־תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר
הָרֵם קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם וּלְבֵית יַעֲקֹב
חַטֹּאתָם: נְבִיָּא אַכְלֵי בִגְרוֹנָךְ לָא תִמְנַע. בְּקָל
שׁוֹפָרָא אֲרֵים קָלָךְ. וְחַוִּי לְעַמִּי מְרָדֵיהוֹן. וּלְבֵית
יַעֲקֹב חוֹבֵיהוֹן: וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי
יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי אֲשֶׁר־צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו לֹא
עָזָב יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי־צֶדֶק קִרְבַת אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן:
וּקְדָמַי. יוֹם יוֹם אוּלְפַן תָּבְעִין. כְּאִלּוּ לְמִדַּע אוֹרְחָן
דְּתַקְנָן קֳדָמַי צָבַן. כְּעַמָּא דְּזַכּוּ עֲבַד. וּמְדִין אֱלָהֵיהּ
לָא אִתְרַחַק. שָׁאֲלִין מִן קֳדָמַי דִּין דִּקְשׁוֹט. כְּאִלּוּ
לְאִתְקָרָבָא לְדַחְלְתָא דַּיְיָ צָבַן: לָמָּה צַּמְנוּ וְלֹא
רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע הֵן בְּיוֹם צֹמְכֶם
תִּמְצְאוּ־חֵפֶץ וְכָל־עַצְּבֵיכֶם תִּנְגֹּשׂוּ: אָמְרִין לְמָא
אֲנַחְנָא צַיְמִין וּקְדָמָךְ גְּלֵי. מְסַגְּפִין נַפְשָׁתַנָא
וּקְדָמָךְ יְדִיעַ. נְבִיָּא אֵימַר לְהוֹן. הָא בְּיוֹם תַּעֲנִיָּתְכוֹן
אַתּוּן תָּבְעִין צוֹרְכֵיכוֹן. וְכָל תַּקְּלָתְכוֹן אַתּוּן מְקָרְבִין:
הֵן לְרִיב וּמַצָּה תָּצוּמוּ וּלְהַכּוֹת בְּאֶגְרֹף א רֶשַׁע
לֹא־תָצוּמוּ כַיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם קוֹלְכֶם: הָא
לְתִגְרָא וּלְמַצּוּ אַתּוּן צַיְמִין. וּלְמִמְחֵי בְּכוּרְמֵיזָא
דְּרִשְׁעָא. לָא תְתַעַנּוּן תַּעֲנִיָּן כְּאִלֵּין. לְאַשְׁמָעָא
בִמְרוֹמָא קָלְכוֹן: הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם
עַנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ הֲלָכֹף כְּאַגְמֹן רֹאשׁוֹ וְשַׂק וָאֵפֶר
יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא־צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לַיהוָה: הַהֲדָא
הִיא תַּעֲנִיתָא דְּרָעֵינָא בַהּ. יוֹמָא. דְּמְסַגֵּיף אֱנָשָׁא
נַפְשֵׁיהּ. כְּפֵיף רֵישֵׁיהּ כְּאַגְמוֹן כְּפִיף. וְעַל שַׂקָּא
וְקִטְמָא בָּאֵית. הַלְהָדָא אַתּוּן קָרָן תַּעֲנִי. וְיוֹמָא
דְּרַעֲוָא בֵיהּ מִן קֳדָם יְיָ: הֲלוֹא זֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ
פַּתֵּחַ ב חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח
רְצוּצִים חָפְשִׁים וְכָל־מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ: הֲלָא דָא
תַּעֲנִיתָא דִּרְעֵינָא בֵיהּ. פָּרְדוּ כְּנִשַׁת רִשְׁעָא. שְׁרוֹ
קִטְרֵי כְתָבֵי דִין מַסְטֵי. וּפְטַרוּ דַּהֲווֹ אֲנִיסִין בְּנֵי
חוֹרִין. וְכָל דִּין מַסְטֵי תְּסַלְּקוּן: הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב
לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָיִת כִּי־תִרְאֶה עָרֹם
וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם: הֲלָא תְפַרְנֵים לְכַפְנָא
מִלַּחְמָךְ. וַעֲנִיִּין מְטוּלְטְלִין תַּעֵיל לְגוֹ בֵיתָךְ.
אֲרֵי תֶחֱזֵי עַרְטִלָּאָה וּתְכַסֵּינֵיהּ. וּמִקְּרִיב בִּשְׂרָךְ לָא
תִכְבּוֹשׁ עֵינָךְ: אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ
מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְהוָה
יַאַסְפֶךָ: ג כְּבֵין יִתְגְּלֵי כְּשַׁפְרָפָרָא נְהוֹרָךְ. וְאָסוּת
מַחְתָּךְ בִּפְרִיעַ תִּסַּק. וִיהָכוּן קֳדָמָךְ זָכְוָתָךְ. בִּיקָר
מִן קֳדָם יְיָ תִּתְכְּנֵישׁ: אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע
וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם־תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח אֶצְבַּע
וְדַבֶּר־אָוֶן: כְּבֵין תְּצַלֵּי וַיְיָ יְקַבֵּיל צְלוֹתָךְ. תִּבְעֵי
מִן קֳדָמוֹהִי וְיַעֲבֵיד בָּעוּתָךְ. אִם תַּעְדֵּי מִבֵּינָךְ
אַסְטָיוּת דִּין. מְרְמַז בְּאֶצְבַּע וּמְמַלְּלָא מִלִּין דְּאוֹנִיס:
וְתָפֵק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח
בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם: וְתִתְפַּח קֳדָם
כַּפְנָא נַפְשָׁךְ. וּנְפַשׁ מְסוּגְּפָא תִּשְׂבַּע. וְיִדְנַח
בַּחֲשׁוֹכָא נְהוֹרָךְ. וְקִבְלָךְ יְהֵי כְּטֵיהֲרָא: וְנָחֲךָ
יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ
יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא־
יְכַזְּבוּ מֵימָיו: וִידַבְּרִינָךְ יְיָ תְּדִירָא. וְיִשְׂבַּע בִּשְׁנֵי
בוּצְרָתָא נַפְשָׁךְ. וְגוּפָךְ יֵיחֵי בְּחַיֵּי עָלְמָא. וּתְהֵי
נַפְשָׁךְ מַלְיָא תַּפְנוּקִין כְּגִנַּת שַׁקְיָא דִּמְרַוְּיָא.
וּכְמַבּוּעַ דְּמַיִין. דְּלָא פָסְקִין מוֹהִי: וּבָנוּ מִמְּךָ
חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר־וָדוֹר תְּקוֹמֵם וְקֹרָא לְךָ
גֹּדֵר פֶּרֶץ מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת: וְיִבְנוּן מִנָּךְ
חָרְבַת עָלַם. יְסוֹדֵי דָר וְדָר תְּקוֹמֵים. וְיִקְרוּן לָךְ
מְקִים אוֹרְחָא דְּתַקְנָא. מְתִיב רַשִׁיעַיָּא לְאוֹרַיְתָא:
אִם־תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי
וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד ד וְכִבַּדְתּוֹ
מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אִם
תְּתִיב מִשַּׁבְתָּא רַגְלָךְ. לְמֶעְבַּד צוֹרְכָךְ בְּיוֹמָא
דְּקוּדְשִׁי. וְתַעְרָעֵהּ לְשַׁבְּתָא בְּתַפְנוּקִין. לְקַדִּישָׁא
דַּיְיָ תִּיקַר. וּתִיקַּר קֳדָמוֹהִי מִלְּמֶעְבַּד אוֹרְחָךְ.
וּמִלְּסוֹפָּקָא צוֹרְכָךְ וּמְמַלְּלָא מִלִּין דְּאוֹנִיס: אָז
תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמֳתֵי *) אָרֶץ
וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר:
בְּכֵין. תִּתְפַּנַּק קֳדָם יְיָ. וְיַשְׁרֵינָךְ עַל תּוּקְפֵי אַרְעָא.
וְיוֹכְלִינָךְ. פֵּירֵי אַחְסָנַת יַעֲקֹב אֲבוּךְ. אֲרֵי בְּמֵימְרָא
דַּיְיָ גְּזִיר כֵּן: ומדלגין לסי' נ"ט וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל
וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה: וְיֵיתֵי לְצִיּוֹן פָּרִיק.
וּלְאָתָבָא מְרוֹדַיָּא דְּבֵית יַעֲקֹב לְאוֹרַיְתָא. אֲמַר יְיָ:
וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר
עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ
וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־
עוֹלָם: וַאֲנָא. דֵּין קְיָמִי עִמְּהוֹן אֲמַר יְיָ. רוּחַ קוּדְשִׁי
דַּעֲלָךְ. וּפִתְגָּמֵי נְבוּאָתִי דְּשַׁוֵּיתִי בְּפוּמָךְ. לָא יַעְדּוֹן.
מִפּוּמָךְ וּמִפּוּם בְּנָךְ. וּמִפּוּם בְּנֵי בְנָךְ אֲמַר יְיָ.
מִכְּעַן וְעַד עָלְמָא: עד"י

*) יתיר וי"ו

חלק הדקדוק. א) באגרוף. בטפחא בסת"י: ב) פתח. בפשט א' בסת"י ובירושלמיים והיא שיטת רמ"ל: ג) יאספך. הכ"ף רפה וכן הפ"א בכל סת"י: ד) לקדוש ה' מכבד. ה"ג בלא וי"ו ובקצת דפוסים נפל מעות:

ויהי דבר־יהוה אל־יונה בן־אמתי לאמר:
והוה פתגם נבואה מן קדם יי'. עם יונה בר אמתי
למימר: קום לך אל־נינוה העיר הגדולה וקרא
עליה כי־עלתה רעתם לפני: קום. איזיל לנינוה.
קרתא רבתא ואתנבי עלה. ארי סליקת בישתהון
קדמי: ויקם יונה לברח תרשישה מלפני יהוה
וירד יפו וימצא אניה | באה תרשיש ויתן שכרה
וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני יהוה:
וקם יונה למערק לימא. מן קדם דיתנבי בשמא
דיי'. ונחת ליפו. ואשכח אלפא דאזלא בימא.
ויהב אגרה. ונחת בה למיזל עמהון בימא. מן
קדם דיתנבי בשמא דיי': ויהוה הטיל רוח־
גדולה אל־הים ויהי סער־גדול בים והאניה חשבה
להשבר: ויי'. ארים רוח רב על ימא. והוה נחשול
רב בימא. ואלפא. בעיא לאתברא: וייראו
המלחים ויזעקו איש אל־אלהיו ויטלו את־הכלים
אשר באניה אל־הים להקל מעליהם ויונה ירד
אל־ירכתי הספינה וישכב וירדם: ודחילו ספניא.
ובעו גבר מן דחלתיה וחזו ארי לית בהון צרוך.
ורמו ית מניא. דבאלפא לימא. לאקלא מנהון.
ויונה. נחת לארעית שדא דבאלפא. ושכיב ודמוך:
ויקרב אליו רב החבל ויאמר לו מה־לך נרדם
קום קרא אל־אלהיך אולי יתעשת האלהים לנו
ולא נאבד: וקריב לותיה רב ספניא. ואמר ליה
מא את דמוך. קום צלי קדם אלהך. מאם. יתרחם
מן קדם יי'. עלנא ולא ניבד: ויאמרו איש אל־
רעהו לכו ונפילה גורלות ונדעה בשלמי הרעה
הזאת לנו ויפלו גורלות ויפל הגורל על־יונה:
ואמרו גבר לחבריה. איתו ונרמי עדבין. ונדע.
בדיל מן בשתא הדא לנא. ורמו עדבין. ונפל
עדבא על יונה: ויאמרו אליו הגידה־נא לנו
באשר למי־הרעה הזאת לנו מה־מלאכתך ומאין
תבוא מה ארצך ואי־מזה עם אתה: ואמרו ליה
חוי כען לנא. בדיל מן בשתא הדא לנא. מא
עבידתך ומנן את אתי. אידא היא מדינתך. ואי
מדין עמא את: ויאמר אליהם עברי אנכי ואת־
יהוה אלהי השמים אני ירא אשר־עשה את־הים
ואת־היבשה: ואמר להון יהודאה אנא. ומן קדם
יי'. אלהא דשמיא אנא דחיל. דעבד ית ימא וית
יבשתא: וייראו האנשים יראה גדולה ויאמרו
אליו מה־זאת עשית כי־ידעו האנשים כי־מלפני
יהוה הוא ברח כי הגיד להם: ודחילו גובריא
דחלא רבא. ואמרו ליה מא דא עבדתא. ארי
ידעו גובריא. ארי מן קדם דיתנבי בשמא דיי'
הוא עריק. ארי חוי להון: ויאמרו אליו מה־
נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים הולך
וסער: ואמרו ליה מא נעביד לך. וינוח ימא
מננא. ארי ימא אזיל ונחשוליה תקיף: ויאמר
אליהם שאוני והטילני אל־הים וישתק הים
מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה
עליכם: ואמר להון. סבוני ורמוני לימא. וינוח
ימא מנכון. ארי ידע אנא. ארי בדילי. נחשולא
רבא. הדין עליכון: ויחתרו האנשים להשיב אל־
היבשה ולא יכלו כי הים הולך וסער עליהם:
ושיטין גובריא. לאתבא ליבשתא ולא יכילו.
ארי ימא אזיל ונחשוליה תקיף עליהון: ויקראו
אל־יהוה ויאמרו אנה א יהוה אל־נא נאבדה בנפש
האיש הזה ואל־תתן עלינו דם נקיא *) כי־אתה
יהוה כאשר חפצת עשית: וצליאו קדם יי' ואמרו.
קביל בעותנא יי' לא כען ניבד. בחובת נפשיה
דגוברא הדין. ולא תתין עלנא חובת דם זכי.
ארי את יי'. כמא דרעוא קדמך עבדתא: וישאו
את־יונה ויטלהו אל־הים ויעמד הים מזעפו:
ונטלו ית יונה. ורמוהי לימא. ונח ימא מנחשוליה:
וייראו האנשים יראה גדולה את־יהוה ויזבחו־
זבח ליהוה וידרו נדרים: ודחילו גובריא. דחלא
רבא מן קדם יי'. ואמרו לדבחא דיבח קדם יי'.
ונדרו נדרין: וימן יהוה דג גדול לבלע את־יונה
ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות:
וזמין יי' נונא רבא. למבלע ית יונה. והוה יונה
במעיא דנונתא. תלתא יומין ותלתא לילון:
ויתפלל יונה אל־יהוה אלהיו ממעי הדגה: וצלי
יונה. קדם יי' אלהיה. ממעיא דנונתא: ויאמר
קראתי מצרה לי ב אל־יהוה ויענני מבטן שאול
שועתי שמעת קולי: ואמר. צליתי. מדעקת לי.
קדם יי' וקביל צלותי. מארעית תהומא. בעיתי
עבדתא בעותי: ותשליכני מצולה בלבב ימים
ונהר יסבבני כל־משבריך וגליך עלי עברו:
ורמיתני לעומקיא בלבא דימא. ונהרא סחור
סחור לי. כל נחשולוהי דימא וגלוהי עלי עדו:
ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף להביט
אל־היכל קדשך: ואנא אמרית. אתרכית מן קדם
מימרך. ברם אוסיף לאסתכלא. בהיכלא דקודשך:
אפפוני מים עד־נפש תהום יסבבני סוף חבוש

*) יתיר א'.

אפפוני

חלק הדקדוק. א) אנה. מלרע בכל התיגאן גם בירושלמיים וכולהו שארא. וכ"ה כפי הדקדוק וכ"כ בעל מקנה אברם ועיין ערוגת הבשם: ב) מצרה לי. הלמ"ד רפה בסת"י וכ"ה בירושלמיים וברוב הדפוסים כי אין בו אתי מרחיק כי הה"א שרשית כי היא סימן הנקבות וכמו חרה לך דלקמן:

לראשי: אקפוני מיא עד מותא. תהומא סחור
סחור לי. ימא דסוף תלי עיל מן רישי: לקצבי
הרים ירדתי הארץ בריחיה בעדי לעולם ותעל
משחת חיי יהוה אלהי: לעקרי טוריא נחתית.
ארעא. נגדת בתוקפהא עיל מני עלמין. ואת
קריב קדמך לאסקא מחבלא. חיי יי' אלהי:
בהתעטף עלי נפשי את־יהוה זכרתי ותבוא אליך
תפלתי אל־היכל קדשך: באשתלהיות עלי נפשי.
פולחנא דיי' אדכרית. ועאלת לקדמך צלותי.
להיכלא דקודשך: משמרים הבלי־שוא חסדם
יעזבו: לא כעממיא פלחי טעותא. דמאתר
דמתוטב להון לית אנון ידעין: ואני בקול תודה
אזבחה־לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה ליהוה:
ואנא. בקל תושבחא אודאה קורבני אקריב קדמך.
דנדרית אשלים. פורקן נפשי בצלו קדם יי':
ויאמר יהוה לדג ויקא את־יונה אל־היבשה:
ואמר יי' לנונא. ופלט ית יונה ליבשתא: ויהי
דבר־יהוה אל־יונה שנית לאמר: והוה פתגם
נבואה מן קדם יי'. עם יונה תנינות למימר: קום
לך אל־נינוה העיר הגדולה וקרא אליה את־
הקריאה אשר אנכי דבר אליך: קום. איזיל לנינוה
קרתא רבתא. ואתנבי עלה ית נבואתא. דאנא
ממליל עמך: ויקם יונה וילך אל־נינוה כדבר
יהוה ונינוה היתה עיר־גדולה לאלהים מהלך
שלשת ימים: וקם יונה. ואזל לנינוה כפתגמא
דיי'. ונינוה. הות קרתא רבתא קדם יי'. מהלך
תלתא יומין: ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום
אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה
נהפכת: ושרי יונה למיעל בקרתא. מהלך יומא
חד. ואכריז ואמר. עוד ארבעין יומין. ונינוה
מתהפכא: ויאמינו אנשי נינוה באלהים ויקראו־
צום וילבשו שקים מגדולם ועד־קטנם: והימינו.
אנשי נינוה במימרא דיי'. וגזרו צומא ולבשו
שקין. מרבהון ועד זעיריהון: ויגע הדבר אל־
מלך נינוה ויקם מכסאו ויעבר אדרתו מעליו
ויכס שק ג וישב על־האפר: ומטא פתגמא לות
מלכא דנינוה. וקם מכורסי מלכותיה. ואעדי לבושי
יקריה מניה. ואתכסי שקא. ויתיב על קטמא:
ויזעק ויאמר בנינוה מטעם המלך וגדליו לאמר
האדם והבהמה הבקר והצאן אל־יטעמו מאומה
אל־ירעו ומים אל־ישתו: ואכריז. ואמר בנינוה.
מגזירת מלכא ורברבנוהי למימר. אנשא ובעירא
תורי ועאנא. לא יטעמון מדעם. לא ירעון. ומיא

לא ישתון: ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו
אל־אלהים בחזקה וישבו איש מדרכו הרעה ומן־
החמס אשר בכפיהם: ויתכסון שקין. אנשא
ובעירא. ויצלון קדם יי' בתקוף. ויתובון. גבר
מאורחיה בישתא. ומן חטפא דבידיהון: מי־יודע
ישוב ונחם האלהים ושב מחרון אפו ולא נאבד:
מן ידע דאית בידיה חובין יתוב מנהון. מאם
יתרחם עלנא מן קדם יי'. ויתוב. מתקוף רוגזיה
ולא ניבד: וירא האלהים את־מעשיהם כי־שבו
מדרכם הרעה וינחם האלהים על־הרעה אשר־
דבר ה לעשות־להם ולא עשה: וגלי קדם יי' ית
עובדיהון. ארי תבו מאורחתהון בישתא. ותב
יי'. מן בשתא. דמליל. למעבד להון ולא עבד:
וירע אל־יונה רעה גדולה ויחר לו: ובאיש ליונה
בישא רבא. ותקיף ליה: ויתפלל אל־יהוה ויאמר
אנה יהוה הלוא־זה דברי עד־היותי על־אדמתי
על־כן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה
אל־חנון ורחום ארך אפים ורב־חסד ונחם על־
הרעה: וצלי קדם יי' ואמר. בבעו יי' הלא דין
פתגמי. עד דהויתי קיים על ארעי. על כן אוחיתי
למערק לימא. ארי ידע אנא. ארי את אלהא
חננא ורחמנא. מרחיק רגז ומסגי למעבד טבון.
ומתיב מימריה מלאיתאה בשתא: ועתה יהוה
קח־נא את־נפשי ממני כי טוב מותי מחיי: וכען
יי'. סב כען ית נפשי מני. ארי. טב דאמות
מדאיחי: ויאמר יהוה ההיטב חרה לך: ואמר יי'.
הלחדא תקיף לך: ויצא יונה מן־העיר וישב
מקדם לעיר ויעש לו שם סכה וישב תחתיה
בצל עד אשר יראה מה־יהיה בעיר: ונפק יונה
מן קרתא. ויתיב ממדנח לקרתא. ועבד ליה
תמן מטלתא. ויתיב תחותה בטולא. עד דיחזי.
מא יהי בסוף קרתא: וימן ו יהוה־אלהים קיקיון
ויעל מעל ליונה להיות צל על־ראשו להציל לו
מרעתו וישמח יונה על־הקיקיון שמחה גדולה:
וזמין יי' אלהים. קיקיון. וסליק עיל מן יונה. למהוי
טולא על רישיה. לאגנא ליה מבשתיה. וחדי
יונה. על קיקיון חדוא רבא: וימן האלהים תולעת
בעלות השחר למחרת ותך את־הקיקיון וייבש:
וזמין יי' אלהים תולעתא. במפסק צפרא ביומא
דבתרוהי. ומחת ית קיקיון ויביש: ויהי כזרח
השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית ותך
השמש על־ראש יונה ויתעלף וישאל את־נפשו
למות ויאמר טוב מותי מחיי: והוה כמדנח

שמשא

חלק הדקדוק. ג) ויכס שק. זקף בפתח כדינו: ד) ונחם האלקים. החית בפתח: ה) אשר דבר לעשות להם. תיבת דבר במארכה לא בתביר בסת"י: ו) וימן ה'. תיבת השם בגעיא:

שמשא. וזמין יי׳. רוח קדומא שתיקתא. וטפחת שמשא. על רישא דיונה ואשתלהי. ושאיל ית נפשיה לממת. ואמר. טב דאמות מדאיחי: ויאמר אלהים אל־יונה ההיטב חרה־לך על־הקיקיון ויאמר היטב חרה־לי עד־מות: ואמר יי׳ ליונה. הלחדא תקיף לך על קיקיון. ואמר. לחדא תקיף לי עד מותא: ויאמר יהוה אתה חסת על־הקיקיון אשר לא־עמלת בו ולא גדלתו שבן־לילה היה ובן־לילה אבד: ואמר יי׳. את חסתא על קיקיון. דלא עמלתא ביה ולא רביתהי. דבליליא הדין הוה ובליליא אוחרנא אבד: ואני לא אחוס על־נינוה העיר הגדולה אשר יש־בה הרבה ז משתים־עשרה רבו אדם אשר לא־ידע בין־ימינו לשמאלו ובהמה רבה: ואנא לא אחוס. על נינוה קרתא רבתא. דאית בה. סגי מתרתא עשרי רבוא אנשא. דלא ידע בין ימיניה לשמאליה. ובעירא סגי: *מי־אל כמוך נשא עון ועבר על־פשע לשארית נחלתו לא־החזיק לעד אפו כי־חפץ חסד הוא: לית בר מנך את הוא אלהא. שביק לעוין ומעבר על חובין. לשארא דאחסנתיה. לא מוריך לעלמין רוגזיה. ארי רעי לאיטבא הוא: ישוב ירחמנו יכבש עונתינו ותשליך במצלות ים כל־חטאתם: יתוב מימריה לרחמא עלנא. ישבוק על חובנא ברחמתיה. וירמי לעומקי ימא כל חטאי ישראל: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר־נשבעת לאבתינו מימי קדם: תתין קושטי יעקב לבנוהי כמא דקיימתא ליה בבית אל. טבות אברהם לזרעיה בתרוהי כמא דקיימתא ליה בין בתריא. תדכר לנא עקידת יצחק דאתעקד על מדבחא קדמך. תעביד עמנא טבון. דקיימתא לאבהתנא מיומי קדם: עד״י

הפטרת יום שני של פסח מלכים ב׳ כ״ג

בן־שמנה שנה יאשיהו במלכו ושלשים ואחת שנה מלך בירושלם ושם אמו ידידה בת־עדיה מבצקת: בר תמני שנין יאשיה כד מלך. ותלתין וחדא שנין. מלך בירושלם. ושום אמיה. ידידה בת עדיה מבצקת: ויעש הישר בעיני יהוה וילך בכל־דרך דוד אביו ולא־סר ימין ושמאול: ועבד דכשר קדם יי׳. ואזל. בכל אורח דוד אבוהי. ולא סטא לימינא ולשמאלא: ויהי בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו שלח המלך את־שפן בן־אצליהו בן־משלם הספר בית יהוה לאמר: והוה. בתמנא עשרי שנין. למלכא יאשיה. שלח מלכא. ית שפן בר אצליה בר משלם ספרא. בית מקדשא דיי׳ למימר: עלה אל־חלקיהו הכהן הגדול ויתם את־הכסף המובא בית יהוה אשר אספו שמרי הסף מאת העם: סק. לות חלקיה כהנא רבא. ויטקים ית כספא. דמתעל לבית מקדשא דיי׳. דכנשו. אמרכליא מן עמא: ויתנה*) על־יד עשי המלאכה המפקדים בבית*) יהוה ויתנו אתו לעשי המלאכה אשר בבית יהוה לחזק את־בדק הבית: ויתנוניה. על ידי עבדי עבידתא דממנן בית מקדשא דיי׳. ויתנון יתיה. לעבדי עבידתא דבבית מקדשא דיי׳. לתקפא בדקא דביתא: לחרשים ולבנים ולגדרים ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את־הבית: לנגריא. ולארדיכליא ולארגובליא. ולמזבן אעין ואבנין פסילן. לתקפא ית ביתא: אך לא־יחשב אתם הכסף הנתן על־ידם כי באמונה הם עשים: ברם לא מתחשיב עמהון. כספא דמתיהיב על ידהון. ארי בהימנותא אנון עבדין: ומדלגין ואומרים בסי׳ כ״ג

ויצו המלך את־כל־העם לאמר עשו פסח ליהוה אלהיכם ככתוב על ספר הברית הזה: ופקיד מלכא ית כל עמא למימר. עבידו פסחא. קדם יי׳ אלהכון. כמא דכתיב. על ספרא דקימא הדין: כי לא נעשה כפסח הזה מימי השפטים אשר שפטו את־ישראל וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה: ארי לא אתעביד כפסחא הדין. מיומי נגודיא. דדנו ית ישראל. וכל. יומי. מלכי ישראל ומלכיא דבית יהודה: כי אם־בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה ליהוה בירושלם: אלהין. בתמנא עשרי שנין. למלכא יאשיה. אתעביד. פסחא הדין. קדם יי׳ בירושלם: וגם את־האבות ואת־הידענים ואת־התרפים ואת־הגללים ואת כל־השקצים אשר נראו בארץ יהודה ובירושלם בער יאשיהו למען הקים את־דברי התורה הכתבים על־הספר אשר מצא חלקיהו הכהן בית יהוה: ואף ית בדין וית זכורו. וית צלמניא וית טעותא וית כל שקוציא. דאתחזיאו בארעא דבית יהודה ובירושלם. פלי יאשיה. בדיל. לקיימא. ית פתגמי אוריתא דכתיבין על ספרא. דאשכח. חלקיה כהנא בית מקדשא דיי׳: וכמהו לא־היה לפניו מלך אשר־שב אל־יהוה בכל־לבבו ובכל־נפשו ובכל־מאדו ככל תורת משה ואחריו לא־קם כמהו: וכותיה לא הוה קדמוהי מלכא. דתב לפולחנא דיי׳ בכל לביה

ובכל

*) ומדלגין לסוף מיכה.

*) ויתנהו קרי. *) בית קרי.

חלק הדקדוק. ז) משתים. השוא שבשי״ן נח ואף שיש געיא במ״ם בעבור שהתיבה בטעם מקף והתי״ו דגש עיין במחברת התיגאן:

ובכל נפשיה ובכל נכסוהי. ככל אוריתא דמשה. ובתרוהי לא קם כותיה: עד״י

הפטרה ליום א׳ דסכות בתרי עשר זכריה י״ג

והבאתי את־השלישית באש וצרפתים כצרף את־הכסף ובחנתים כבחן את־הזהב הוא| יקרא בשמי ואני אענה אתו אמרתי עמי הוא והוא יאמר יהוה אלהי: ואעיל ית תלתא בעקא בכור דאישא. ואצרופנון כמא דצרפין ית כספא. ואבחרנון כמא דבחרין ית דהבא. הוא יצלי בשמי. ואנא אקביל צלותיה. אמרית עמי הוא. והוא יימר יי׳ אלהי: הנה יום־בא ליהוה וחלק שללך בקרבך: הא יומא עתיד למיתי מן קדם יי׳. ויפלגון בית ישראל נכסי עממיא בגויך ירושלם: ואספתי את־כל־הגוים| אל־ירושלם למלחמה ונלכדה העיר ונשסו הבתים והנשים תשגלנה *) ויצא חצי העיר בגולה ויתר העם לא יכרת מן־העיר: ואכניש ית כל עממיא לירושלם לאגחא קרבא. ותתכביש קרתא. ויתבזזון בתיא. ונשיא ישתכבן. ויפוק. פלגה דקרתא בגלותא. ושאר עמא. לא יפסוק מן קרתא: ויצא יהוה ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב: ויתגלי יי׳. ויגיח קרבא בעממיא האנון. ביום אגחותיה קרב על ימא דסוף: ועמדו רגליו ביום־ההוא על־הר הזיתים אשר על־פני ירושלם מקדם ונבקע הר הזיתים מחציו מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומש חצי ההר צפונה וחציו נגבה: ויתגלי בגבורתיה בעדנא ההוא. על טור זיתיא. דעל אפי ירושלם ממדנחא. ויתבזע טור זיתיא מפלגיה למדנחא ולמערבא. חלא רבא לחדא. ויתלש פלגיה דטורא. לצפונא ופלגיה לדרומא: ונסתם גיא־הרי כי־יגיע גי־הרים אל־אצל א ונסתם כאשר נסתם מפני הרעש בימי עזיה מלך־יהודה ובא יהוה אלהי כל־קדשים עמך: ויסתתים חלא דטורא. ארי ימטי חלת טוריא לאצל. ותערקון. כמא דערקתון מן קדם זיעא. דהוה ביומי עוזיה מלך שבטא דבית יהודה. ויתגלי יי׳ אלהי. כל קדישוהי עמיה: והיה ביום ההוא לא־יהיה אור יקרות יקפאון *): ויהי בעדנא ההוא. לא יהי נהורא. אלהין עדי וגליד: והיה יום־אחד הוא יודע ליהוה לא־יום ולא־לילה והיה לעת־ערב יהיה־אור: ויהי יומא חד. הוא. יהי ידיע קדם יי׳ לא כניהור יימם ולא כקבל ליליא. ויהי לעדן רמשא יהי נהורא: והיה| ביום ההוא יצאו מים־חיים מירושלם חצים אל־הים הקדמוני וחצים אל־הים האחרון בקיץ ובחרף יהיה: ויהי בעדנא ההוא. יפקון מי מבוע מירושלם. פלגהון לימא מדנחאה. ופלגהון לימא מערבאה. בקיטא ובסתוא יהון נפקין: והיה יהוה למלך על־כל־הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד: ותתגלי מלכותא דיי׳ על כל יתבי ארעא. בעדנא ההוא. יפלחון קדם יי׳ כתף חד. ארי שמיה יציב בעלמא לית בר מניה: יסוב כל־הארץ כערבה מגבע לרמון נגב ירושלם וראמה ב וישבה תחתיה למשער בנימן עד־מקום שער הראשון עד־שער הפנים ומגדל חננאל עד יקבי המלך: יקפה כל ארעא כמישרא מגבע לרמון. דרום ירושלם. ותתרבי ותתיב באתרה למתרע שבט בנימין. עד אתר. תרעא קדמאה עד תרע זויתא. ומגדל פקוס. עד שיחי מלכא: וישבו בה וחרם לא יהיה־עוד וישבה ירושלם לבטח: ויתבון בה. וקטלא לא יהי עוד. ותתיב ירושלם לרוחצן: וזאת| תהיה המגפה אשר יגף יהוה את־כל־העמים אשר צבאו על־ירושלם המק| בשרו והוא עמד על־רגליו ועיניו תמקנה בחריהן ולשונו תמק בפיהם: ודא תהי מחתא. דימחי יי׳ ית כל עממיא. דמתכנשין ואתן על ירושלם. יתמסי בשריה. והוא קאים על רגלוהי. ועיניהון יתמסין בגלגליהון. ולישנהון יתמסי בפומהון: והיה ביום ההוא תהיה מהומת־יהוה רבה בהם והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על־יד רעהו: ויהי בעדנא ההוא. יהי שגוש קטלא קדם יי׳ סגי בהון. ויתקפון. גבר ביד חבריה. ותתרש ידיה עם ידא דחבריה: וגם־יהודה תלחם בירושלם ואסף חיל כל־הגוים סביב זהב וכסף ובגדים לרב מאד: ואף דבית יהודה. יתונון עממיא כד אניסין לאגחא קרבא בירושלם. ויתכנשון נכסי כל עממיא סחור סחור. דהבא וכספא. ולבושין לסגי לחדא: וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור וכל־הבהמה אשר יהיה במחנות ההמה כמגפה הזאת: וכן תהי מחת סוסיא. כודניא גמלא וחמרא. וכל בעירא. דיהון במשריתא האנון.

כמחתא

*) תשכבנה קרי *) וקפאון קרי.

חלק הדקרוק. א) אל אצל. הטעם בה מלעיל כי הסגולתא לא תטעים וכפי משפטה צריך להטעימה אם לעיל אם לרע ובכאן הוא שם דבר וצריך להטעים באלף לעיל כי בפעלים יתהפך לרע כמו בצלצלי שמע בעבור היותו שם דבר בא מלעיל עיין ברש״י סוף תהלים. ובפעלים ויהי כאשר שמע לרע. וכן זורע זרע שם דבר לעיל. ובפעלים והיה אם זרע ישראל לרע. ורעהו והוא יהיה לך מעיר לעזור בביוצא בזה ועיין ערוגת הבשם דף מ׳ ע״א: ב) וראמה. הוי״ו בגעיא בכל סת״י המדוקדקים:

כמחתא הדא: והיה כל־הנותר מכל־הגוים הבאים על־ירושלם ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך יהוה צבאות ולחג את־חג הסכות: ויהי. כל דישתאר מכל עממיא. דמתכנשין ואתן על ירושלם. ויסקון כזמן שנא בשנא. למסגד קדם מלך עלמיא יי' צבאות. ולמיחג ית חגא דמטליא: והיה אשר לא־יעלה מאת משפחות הארץ אל־ירושלם להשתחות למלך יהוה צבאות ולא עליהם יהיה הגשם: ויהי. דלא יסק. מזרעית עממי ארעא לירושלם. למסגד. קדם מלך עלמיא יי' צבאות. ולא עליהון יהי מטרא: ואם־משפחת מצרים לא־תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה אשר יגף יהוה את־הגוים אשר לא יעלו לחג את־חג הסכות: ואם מלכות מצרים לא תסק. ולא תיתי ולא עליהון יסק נילוס. ברם עליהון תהי מחתא. דימחי יי' ית עממיא. דלא יסקון. למיחג ית חגא דמטליא: זאת תהיה חטאת מצרים וחטאת כל־הגוים אשר לא יעלו לחג את־חג הסכות: דא תהי פורענות מצראי. ופורענות כל עממיא. דלא יסקון. למיחג ית חגא דמטליא: ביום ההוא יהיה על־מצלות הסוס קדש ליהוה והיה הסירות בבית יהוה כמזרקים לפני המזבח: בעדנא ההוא. יהי על כרורות סוסיא. קודשא קדם יי'. ויהון דודיא בבית מקדשא דיי'. סגיאין כמזרקיא קדם מדבחא: והיה כל־סיר בירושלם וביהודה קדש ליהוה צבאות ובאו כל־הזבחים ולקחו מהם ובשלו בהם ולא־יהיה כנעני עוד בבית־יהוה צבאות ביום ההוא: ויהי. כל דוד בירושלם וביהודה. קודשא קדם יי' צבאות. וייתון כל דדבחין. ויסבון מנהון ויבשלון בהון. ולא יהי עביד תגרא (י"ג תגרא) עוד. בבית מקדשא דיי' צבאות בעדנא ההוא: עד"י

הפטרת יום ב' סוכות מלכים א' סי' ח'

ותשלם כל־המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את־קדשי | דוד אביו את־הכסף ואת־הזהב ואת־הכלים נתן באצרות בית יהוה: ושלימת כל עבידתא. דעבד. מלכא שלמה בית מקדשא דיי'. ואיתי שלמה. ית קודשי דוד אבוהי. ית כספא וית דהבא וית מניא. יהב. באוצרי בית מקדשא דיי': אז יקהל א שלמה את־זקני ישראל ואת־כל־ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל־המלך שלמה ירושלם להעלות ב את־ארון ברית־יהוה מעיר דוד היא ציון: בכן כנש שלמה ית סבי ישראל. וית כל רישי שבטיא רברבי אבהתא לבני ישראל. לות מלכא שלמה לירושלם. לאסקא. ית ארון קימא דיי'. מקרתא דדוד היא ציון: ויקהלו אל־המלך שלמה כל־איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ואתכנישו. לות מלכא שלמה כל אנש ישראל. בירחא דעתיקיא קרן ליה ירחא קדמאה חגא. וכען הוא ירחא שביעאה: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את־הארון: ואתו. כל סבי ישראל. ונטלו כהניא ית ארונא: ויעלו את־ארון יהוה ואת־אהל מועד ואת־כל־כלי הקדש אשר באהל ויעלו אתם הכהנים והלוים: ואסיקו. ית ארונא דיי' וית משכן זמנא. וית כל מאני קודשא דבמשכנא. ואסיקו יתהון. כהניא וליואי: והמלך שלמה וכל־עדת ישראל הנועדים עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא־יספרו ולא ימנו מרב: ומלכא שלמה. וכל כנשתא דישראל דאזדמנו עלוהי. קימין עמיה קדם ארונא. מנכסין ען ותורין. דלא יתחשבון. ולא יתמנון מסגי: ויביאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה אל־מקומו אל־דביר הבית אל־קדש הקדשים אל־תחת כנפי הכרובים: ואעילו כהניא. ית ארון קימא דיי' לאתריה. לבית כפורי דמתוקן ליה בגו ביתא לקדש קודשיא. לתחות כנפי כרוביא: כי הכרובים פרשים כנפים אל־מקום הארון ויסכו הכרבים על־הארון ועל־בדיו מלמעלה: ארי כרוביא פריסין גדפיהון. על אתר ארונא. ומטלן כרוביא. על ארונא ועל אריחוהי מלעילא: ויארכו ג הבדים ויראו ראשי הבדים מן־הקדש על־פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה: וארכין אריחיא. ומתחזן רישי אריחיא מן קודשא על אפי בית כפורי. ולא מתחזן לברא. והוו תמן. עד יומא הדין: אין בארון רק שני לחות האבנים אשר הנח שם משה בחרב אשר כרת יהוה עם־בני ישראל בצאתם מארץ מצרים: לית בארונא מהתין. להוד. תרין לוחי אבניא. דאצנע תמן. משה בחורב. דעליהון כתיבין עשרא פתגמי קימא. דגזר יי' עם בני ישראל. במפקהון מארעא דמצרים: ויהי בצאת הכהנים מן־הקדש והענן מלא את־בית יהוה: והוה. כמפק כהניא מן קודשא. ועגן אמטתא אתמלי ית בית מקדשא דיי': ולא־יכלו הכהנים לעמד לשרת מפני הענן כי־מלא כבוד־יהוה את־בית יהוה: ולא יכילו

חלק הדקדוק. א) אז יקהל. אין פסיק אחר תיבת אז: ב) להעלות. הלמ"ד געי ונוטה קריאתו לפתח: ג) ויאריכו. הוי"ו געי:

כהניא. למקם לשמשא מן קדם עננא. ארי אתמלי יקרא דיי' ית בית מקדשא דיי': אז אמר שלמה יהוה אמר לשכן בערפל: בכן | אמר שלמה. יי' אתרעי. לאשראה שכינתיה בירושלם: בנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים: מבנא בניתי. בית מקדשא קדמך. אתר מתוקן לבית שכינתך עלמין: ויסב המלך את־פניו ויברך את כל־קהל ישראל וכל־קהל ישראל עמד: ואסחר מלכא ית אפוהי. ובריך. ית כל קהלא דישראל. וכל קהלא דישראל קאים: ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובידו מלא לאמר: ואמר. בריך יי' אלהא דישראל. דגזר במימריה. עם דויד אבא. וברעותיה קיים למימר: למן־היום אשר הוצאתי את־עמי את־ישראל ממצרים לא־בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל לבנות בית להיות שמי שם ואבחר בדוד להיות על־עמי ישראל: למן יומא. דאפיקית. ית עמי ית ישראל ממצרים. לא אתרעיתי בקרתא. מכל שבטיא דישראל. למבני ביתא. לאשראה שכינתי תמן. ואתרעיתי בדויד. למהוי מלכא על עמי ישראל: ויהי עם־לבב דוד אבי לבנות בית לשם יהוה אלהי ישראל: והוה. בלבא דדויד אבא. למבני ביתא. לשמא דיי' אלהא דישראל: ויאמר יהוה אל־דוד אבי יען אשר היה עם־לבבך לבנות בית לשמי הטיבת כי היה עם־לבבך: ואמר יי' לדויד אבא. חלף דהוה עם לבך. למבני ביתא לשמי. אתקינתא. ארי הוה עם לבך: רק אתה לא תבנה הבית כי אם־בנך היצא מחלציך הוא־יבנה הבית לשמי: לחוד את. לא תבני ביתא. אלהין בר דתוליד. הוא יבני ביתא לשמי: ויקם יהוה את־דברו אשר דבר ואקם תחת דוד אבי ואשב | על־כסא ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה הבית לשם יהוה אלהי ישראל: וקיים יי'. ית פתגמוהי דמליל. וקמית. תחות דוד אבא. ויתיבית על כורסי מלכותא דישראל. כמא דמליל יי'. ובניתי ביתא. לשמא דיי' אלהא דישראל: ואשם שם מקום לארון אשר־שם ברית יהוה אשר כרת עם־אבתינו בהוציאו אתם מארץ מצרים: ושויתי תמן אתר מתוקן לארונא. דתמן קימא דיי'. דגזר עם אבהתנא. באפקותיה יתהון מארעא דמצרים:

הפטרת שבת הגדול מלאכי סי' ג'

וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמניות: ויתקבל קדם יי'. קורבן אנש יהודה ויתבי ירושלם. כיומי עלמא. וכשנין דמלקדמין: וקרבתי אליכם למשפט והייתי | עד ממהר במכשפים ובמנאפים ובנשבעים לשקר ובעשקי שכר־שכיר אלמנה ויתום ומטי־גר ולא יראוני אמר יהוה צבאות: ואתגלי עליכון למעבד דינא. ויהי מימרי בכון לסהיד מוחי. בחרשיא ובגייפיא. ובדמשתבעין לשקרא. ובאנסי אגר אגירא. ארמלא וייתם ומסטן דין גיורא ולא דחילו מן קדמי. אמר יי' צבאות: כי אני יהוה לא שניתי ואתם בני־יעקב לא כליתם: ארי. אנא יי' לא אשניתי קימי דמן עלמא. ואתון בני יעקב אתון מרמן דמן דמאית בעלמא הדין דיניה פסיק: למימי אבתיכם סרתם מחקי ולא שמרתם שובו אלי ואשובה אליכם אמר יהוה צבאות ואמרתם במה נשוב: למיומי אבהתכון. סטיתון מן קימי ולא נטרתון. תובו לפולחני ואתפני במימרי לאיטבא לכון. אמר יי' צבאות. ואם תימרון במא נתוב: היקבע אדם אלהים כי אתם קבעים אתי ואמרתם במה קבענוך המעשר והתרומה: הירגז גבר קדם דיינא. ארי אתון מרגזין קדמי. ואם תימרון במא ארגיזנא קדמך במעשריא ובתרומתא: במארה אתם נארים ואתי אתם קבעים הגוי כלו: בלטותא אתון מתלטן. וקדמי אתון מרגזין. עמא כולהון: הביאו את־כל־המעשר אל־בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר יהוה צבאות אם־לא אפתח לכם את־ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד־בלי־די: אמר נבייא איתיאו ית כל מעשרא לבית אוצרא. ויהי פרנוס דמשמשין בבית מקדשי. ונסו כען קדמי בהדא. אמר יי' צבאות. אם לא אפתח לכון. ית כוי דשמיא. ואחית לכון. טובא עד דתימרון מסת: וגערתי לכם באכל ולא־ישחת לכם את־פרי האדמה ולא־תשכל לכם הגפן בשדה אמר יהוה צבאות: ואזוף לכון במחבלא. ולא יחביל לכון ית אבא דארעא. ולא תתכיל לכון גופנא בחקלא. אמר יי' צבאות: ואשרו אתכם כל־הגוים כי־תהיו אתם ארץ חפץ אמר יהוה צבאות: וישבחון יתכון כל עממיא. ארי תהון אתון יתבין בארע בית שכינתי ועבדין בה רעותי. אמר יי' צבאות: חזקו עלי דבריכם אמר יהוה ואמרתם מה־נדברנו עליך: תקיפו קדמי. פתגמיכון אמר יי'. ואם תימרון. במא אסגינא למללא קדמך: אמרתם שוא עבד אלהים ומה־בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדרנית מפני יהוה צבאות: אמרתון.

לא

חלק הדקדוק: א) במכשפים. השוא שבמ"ם נע מפני המאריך שבבית וג"כ המ"ם רפויה: ב) ובמנאפים. המ"ם רפה והשוא נח וצ"ע:

לא להנאה מן דיפלח קדם יי'. ומא ממון נתהני לנא. ארי נטרנא מטרת מימריה. וארי הליכנא במסכיכות רוחא. מן קדם יי' צבאות: ועתה אנחנו מאשרים זדים גם־נבנו עשי רשעה גם בחנו אלהים וימלטו: וכען. אנחנא משבחין רשיעין. אף אתקיימו עבדי חטאה. אף נסיאו. קדם יי' ואשתיזבו: אז נדברו יראי יהוה איש אל־רעהו ויקשב יהוה וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יהוה ולחשבי שמו: בכן ממללין. דחליא דיי' גבר עם חבריה. ושמיע קדם יי' וגלי קדמוהי. ואתכתיב. ספר דוכרנא קדמוהי לדחליא דיי'. ולדמחשבין ליקרא שמיה: והיו לי אמר יהוה צבאות ליום אשר אני עשה סגלה וחמלתי עליהם כאשר יחמל איש על־בנו העבד אתו: ויהון קדמי. אמר יי' צבאות. ליומא. דאנא עתיד למעבד סגולתא. ואחוס עליהון. כמא דחיים גוברא. על בריה דפלח יתיה: ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר לא עבדו: ותתובון ותחזון. בין צדיקיא לרשיעיא. בין דפלחו קדם יי'. לדלא פלחו קדמוהי: כי הנה היום בא בער כתנור והיו כל־זדים וכל־עשה רשעה קש ולהט אתם היום הבא אמר יהוה צבאות אשר לא־יעזב להם שרש וענף: ארי הא יומא אתי. בער כתנורא. ויהון כל רשיעיא. וכל עבדי חטאה חלשין כקשא. וילהיך יתהון יומא דאתי. אמר יי' צבאות. דלא ישבוק להון בר ובר בר: וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק: ותדנח לכון. דחלי שמי שמשא דזכו. ואסותא בכנפהא. ותפקון ותטילון כעגלי רבקא: ועסותם רשעים כי־יהיו אפר תחת כפות רגליכם ביום אשר־אני עשה אמר יהוה צבאות: ותדושון רשיעין. ארי יהון קטמא. תחות פרסת רגליכון. ביומא דאנא עביד (עתיד למעבד). אמר יי' צבאות: *זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחרב על־כל־ישראל חקים ומשפטים: אדכרו. אוריתא דמשה עבדי. דפקידית יתיה בחורב על כל ישראל. לאלפא יתהון קימין ודינין: הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא: הא אנא שלח לכון. ית אליה נביא. קדם. מיתי יומא דעתיד למיתי מן קדם יי'. רבא ודחילא: והשיב לב־אבות על־בנים ולב בנים על־אבותם פן־אבוא והכיתי את־הארץ חרם: ויתיב לב אבהן על בנין. ולב בניא על אבהתהון. דלמא אתגלי. ואשכח ית ארעא בחובהא ואמחינה גמירא: וחוזרין זה הפסוק

הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא:

הפטרת מחר חדש בשמואל א' סי' כ'

ויאמר־לו יהונתן מחר חדש ונפקדת[א] כי יפקד מושבך: ואמר ליה יהונתן מחר ירחא. ותתבעי. ארי יהי מרוח בית אסחרותך: ושלשת תרד מאד ובאת אל־המקום אשר־נסתרת שם ביום המעשה וישבת אצל האבן האזל: ובתלתות ירחא תתבעי לחדא. ותהך לאתרא. דאטמרתא תמן ביומא דחולא. ותתיב. בסטר אבן אתא: ואני שלשת החצים צדה אורה לשלח־לי למטרה: ואנא. תלתא גירין בקשת שדי. למחמי לי לפלגיסא: והנה אשלח את־הנער לך מצא את־החצים אם־אמר אמר לנער הנה החצים | ממך והנה קחנו ובאה כי־שלום לך ואין דבר חי־יהוה: והא אשלח ית עולימא. איזיל אשכח ית גיריא. אם מימר איתמר לעולימא. הא גירא מנך ולכא. סבהי ואיתא. ארי שלם לך. ולית מדעם ביש קיים הוא יי': ואם־כה אמר לעלם הנה החצים ממך והלאה לך כי[ב] שלחך יהוה: ואם כדין איתמר לעולימא. הא גירא מנך ולהלאה. איזיל. ארי שיזבך יי': והדבר אשר דברנו אני ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד־עולם: ופתגמא. דמלילנא אנא ואת. הא מימרא דיי' סהיד. בינא ובינך עד עלמא: ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך * על־הלחם לאכול: ואטמר דוד בחקלא. והוה ירחא. ואסחר מלכא. על לחמא למיכל: וישב המלך על־מושבו כפעם | בפעם אל־מושב הקיר ויקם יהונתן וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד: ואסחר מלכא. על שיוייה. כזמן בזמן. על שיויא. דמתוקן ליה בסטר כותלא. וקם יהונתן. ואסחר אבנר מסטרא דשאול. והוה אתרא דדוד מרוח: ולא־דבר שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי־לא טהור: ולא מליל שאול. מדעם ביומא ההוא. ארי אמר דלמא עירוע הוה ליה ולא דכי הוא. או דלמא לאורח אזל ואנחנא לא זמנהי: ויהי ממחרת[ג] החדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל־יהונתן בנו מדוע לא־בא בן־ישי גם־תמול גם־היום אל־הלחם: והוה ביומא דבתרוהי דהוא עבור ירחא תנינא. והוה אתרא דדוד מרוח. ואמר שאול ליהונתן בריה. מא דין. לא

*) זיין רבתי

*) אל קרי

אתא

חלק הדקדוק. א) ונפקדת. כ"ה בתיגאן הקו"ף בזקף גדול: ב) כי שלחך. השי"ן געי: ג) ממחרת. המ"ם געי: ד) וישקו. הוי"ו געי:

אתא בר ישי. אף תמלי אף יומא דין ללחמא:
ויען יהונתן את שאול נשאל נשאל דוד מעמדי
עד בית לחם: ואתיב יהונתן ית שאול. אשתאלא
אשתאיל דוד. מני למיזל עד בית לחם: ויאמר
שלחני נא כי זבח משפחה לנו בעיר והוא צוה
לי אחי ועתה אם מצאתי חן בעיניך אמלטה נא
ואראה את אחי על כן לא בא אל שלחן המלך:
ואמר. שלחני כען. ארי שירו נכסת קודשיא
לכל זרעיתנא לנא בקרתא. והוא פקיד לי אחי.
וכען. אם אשכחית רחמין בעינך. אשתיזב פען
ואחזי ית אחי. על כן לא עאל. לפתורא דמלכא:
ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות
המרדות הלוא ידעתי כי בחר אתה לבן ישי
לבשתך ולבשת ערות אמך: ותקיף רוגזא דשאול
ביהונתן. ואמר ליה. בר סרבניתא דמרדותה
קשיא. הלא ידענא. ארי רעי את בבר ישי.
לבהתתך. ולבהתת קלן אמך: כי כל הימים
אשר בן ישי חי על האדמה לא תכון אתה
ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי כי בן מות
הוא: ארי כל יומיא. דבר ישי קיים על ארעא.
לא תתקן את ומלכותך. וכען. שלח ואיתיניה
לותי. ארי גבר חייב קטול הוא: ויען יהונתן
את שאול אביו ויאמר אליו למה יומת מה עשה:
ואתיב יהונתן. ית שאול אבוהי. ואמר ליה. למא
יתקטיל מא עבד: ויטל שאול את החנית עליו
להכתו וידע יהונתן כי כלה היא מעם אביו להמית
את דוד: וארים שאול ית מורניתא. עלוהי
לממחהי. וידע יהונתן. ארי גמירא היא. מן אבוהי
למקטל ית דוד: ויקם יהונתן מעם השלחן בחרי
אף ולא אכל ביום החדש השני לחם כי נעצב
אל דוד כי הכלמו אביו: וקם יהונתן. מן פתורא
בתקוף רגז. ולא אכל. ביום עבור ירחא תנינא
לחמא. ארי אתנסים על דוד. ארי אכלמיה
אבוהי: ויהי בבקר ויצא יהונתן השדה למועד
דוד ונער קטן עמו: והוה בצפרא. ונפק יהונתן.
לחקלא לזמנא דאמר ליה דוד. ועולים זעיר עמיה:
ויאמר לנערו רץ מצא נא את החצים אשר אנכי
מורה הנער רץ והוא ירה החצי להעברו: ואמר
לעולימיה. רהוט. אשכח כען ית גיריא. דאנא
שדי. עולימא רהט. והוא שדא גירא לאעברותיה:
ויבא הנער עד מקום החצי אשר ירה יהונתן
ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא החצי ממך
והלאה: ואתא עולימא עד אתר גירא. דשדא
יהונתן. וקרא יהונתן. בתר עולימא ואמר. הלא
גירא מנך ולהלאה: ויקרא יהונתן אחרי הנער
מהרה חושה אל תעמד וילקט נער יהונתן את
החצי* ויבא אל אדניו: וקרא יהונתן בתר עולימא.
אוחי בפריע לא תתעכב. ולקיט. עולימא דיהונתן
ית גיריא. ואתא לות רבוניה: והנער לא ידע
מאומה אך יהונתן ודוד ידעו את הדבר: ועולימא
לא ידע מדעם. ברם יהונתן ודוד. ידעין ית
פתגמא: ויתן יהונתן את כליו אל הנער אשר
לו ויאמר לו לך הביא העיר: ויהב יהונתן ית
זיניה. לעולימא דיליה. ואמר ליה. איזיל אובלהי
לקרתא: הנער בא ודוד קם מאצל הנגב ויפל
לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו איש
את רעהו ויבכו איש את רעהו עד דוד הגדיל:
עולימא אתא. ודוד. קם מסטר אבן אתא דקביל
דרומא. ונפל על אפוהי על ארעא. וסגיד תלת
זמנין. ונשיקו גבר ית חבריה. ובכו גבר ית
חבריה. עד דדוד אסגי: ויאמר יהונתן לדוד לך
לשלום אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה
לאמר יהוה יהיה ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך
עד עולם: ואמר יהונתן. לדוד איזיל לשלם.
דקיימנא תרונא אנחנא. בשמא דיי׳ למימר.
מימרא דיי׳. יהי סהיד בינא ובינך. ובין בני.
ובין בנך עד עלמא: עד״י

*) החצים קרי.

ברכות ההפטרה עפ"י נוסח ספרד.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. אשר בחר בנביאים טובים. ורצה בדבריהם הנאמרים באמת. ברוך אתה יי הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת והצדק:

וכשמסיים ההפטרה יאמר זה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות. האל הנאמן. האומר ועושה. המדבר ומקיים. כי כל דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושיע במהרה בימינו. ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך, ובמלכות בית דוד משיחך. במהרה יבוא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה שנתת לנו יי אלהינו לקדושה ולמנוחה לכבוד ולתפארת. על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ברוך אתה יי מקדש השבת: (אמן)

(לשלש רגלים) על התורה ועל העבודה ועל הנביאים (לשבת ועל יום השבת הזה) (לפסח ועל יום חג המצות הזה) (לשבועות ועל יום חג השבועות הזה) (לסוכות ועל יום חג הסוכות הזה) (לשמיני עצרת ועל יום שמיני חג עצרת הזה) ועל יום טוב מקרא קדש הזה שנתת לנו יי אלהינו (לקדושה ולמנוחה) לששון ולשמחה לכבוד ולתפארת. על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים: (אמן)

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם תרגום אונקלוס ועם תרגום רבינו סעדיא גאון זללה"ה בלשון ערבי מועתק מספרי תימן המדוייקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא תחזינה מישרים. ונלוה אליו ס' חלק הדקדוק על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר יחייא בן כה"ר יוסף צאלח זלה"ה שהיה ראב"ד ור"ם ומ"צ בעי"ת צנעא ואגפיה. ועם דקדוק התרגום הועתק מכתיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא תהזינה בהקדמתו. ועם ההפטרות מקרא. עם תרגום יונתן בן עזיאל זללה"ה.

חלק רביעי

ספר במדבר

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השתדלות המגיהים הר"ר שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו ומשנהו הר"ר אברהם ן' כה"ר חיים נדאף הי"ו.
ונלוו אליהם ה"ר שלום ן' יהיא כסאר הי"ו וה"ר יהיא ן' שלמה עראקי כ"ץ הי"ו

נדפס
פעה"ק ירושלם תובב"א
בשנת תר"ס לפ"ק
בדפוס הר"ר שמואל הלוי צוקערמאן הי"ו

נוסח תפלה

שנהגו בה מלמדי תינוקות מימי קדם להתפלל בה עם הילדים קודם הלימוד מסודרת על סדר א"ב:

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדל יה מעלתי למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני אליך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתי. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנחילני. ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעת. מכל מכשול. נקני והצילני נא. סמוך מפלתי כי. עליך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (נ"א ומעונש) פדני. רועה ישראל שמרני. שמור יי' נשמתי. תמיד יומם ולילה תצרני ותענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולזמר לשמך עליון. החייני אלהי הנשמה. וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. ולכן יזכה אלי אבי. לשמוע קולי וניבי. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועל זאת אשבחך. ואפארך וארוממך. ואענה במענה רך. ﭏלה חק. ומוסי' חק. ותוראתה חק. ﭏעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבארך ﭏלה ﭏמנזל לנא ﭏתורה עלי' גבל סיני עלי' ידי מוסי' רסולה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זכרה אלק'י לטובה למעלת אחינו היקרים הרמים ארבעים אדנ'י כס'ף המשתדלים להוציא לאור יקר'ות הספר היקר הזה אשר מעולם לא שזפתו עין רוא'ה. הזלים זהב מכים ויתנו לכסף מוצא אגב דוחק'ייהו. דחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במצוה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה והדל לא ימעיט לתת פזרונו לגשת אל הקדש. זאת תורת הקדשים. וזאת תורת העול'ה על כל העובר על הפקודי'ם על שר האל"ף ספרים האלה:

180 סי' יוסף בן סאלם דאר הי"ו.
44 סי' שלמה אברהם נ'יא'ת.
40 סי' שלמה מוסא גמאל.
22 סי' שלמה עראקי ואחיו חיים.
20 סי' יחייא דוד עראקי הכהן.
22 סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.
22 סי' יחייא בן שלום סרי הלוי ואחיו.
22 סי' שלום יוסף טובי ויעיש קצ'אעי.
22 סי' סעיד יחייא מוסי' ויוסף גמל.
22 סי' שלמה חאזי ויחייא מנצור.
22 ח"ר שלום חמדי הלוי ונוב"צ.
22 ח"ר יוסף צפירה וחנניא כהן וחיים חמדי:
22 סי' אהרן יוסף דאר.
22 סי' שכר כהן ושלמה מזרחי ויחייא דוד.
22 סי' שמואל אהרן וחבריו.
22 סי' חיים לוי ויוסף שרפי ויוסף תאסר.
22 סי' יוסף דמתי וחיים סעדור וסעיד ימני.
22 סי דוד כהן ויוסף גזפאן ויוסף נמל ומ' סעדה קהא.
22 סי' סאלם קרואני ודוד צארם ודוד עזידי וחיים יורא.
22 סי' אהרן מסעוד ושלום גהסי וחיים ימני.

ותשואות חן והודות, משא'ת ברכה עשר ידות, יאתיו לנחל השכל ומעין התבונה, ה"ה השר היקר והנכבד, נשיא נשיאים, וראש הנגידים, מזר"ק החכמים נכבדים, כקש"ת האדון הנעלה וכו', נו"מ ה' **ענתיבי** הי"ו, אשר היה לנו כעת לאחיסמ"ך, ויתן לכסף מוצא סך מה בהלואת חן והסד, תהי משכורתו שלימה משמי מעונים, אורך ימים ושנים, בעושר וכבוד בבנים משכילים ונבונים. שקטים ושאננים. על מי מנוחות חונים. אכי"ר.

יה"ר חפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הבעה"ח ברוב עוז ושלום. וממלאים מקום הפקודים להשלים החשבון על ש"ר האל"ף ספרים. פעה"ק ירושלם ת"ו:

שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו — **שלום ן' יחיא כסאר** הי"ו

יחיא ן' שלמה עראקי כ"ץ הי"ו

בסימנא במדבר א טבא

דהו למנחת שבת

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֹהֶל
מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה
הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר:
וּמַלִּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה. בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא. בְּחַד לְיַרְחָא תִנְיָנָא בְּשַׁתָּא תִנְיֵיתָא.
לְמִפְּקְהוֹן. מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימַר: תׄם
כלׄם אלה מוסי׳. פי בריה׳ סיני פי כׄבא
אׄמחצׄר. פי יום אׄאול מן אׄשהר אׄתׄאני
מן אׄסנה אׄתׄאניה. לכׄרוגהׄם מן בלד מצר
קאילא: שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם: קַבִּילוּ יָת חוּשְׁבַּן
כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְזַרְעִיָתְהוֹן לְבֵית
אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן. כָּל דְּכוּרָא
לְגוּלְגְּלָתְהוֹן: ארפעו גמלה׳ גמאעה׳ בני
אסראיל. לעשאירהׄם וביות אבאיהׄם.
באחצא אסמא. כׄל דׄכר לגמאגמהׄם:
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־יֹצֵא צָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה
וְאַהֲרֹן: מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק
חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל. תִּמְנוֹן יָתְהוֹן. לְחֵילֵיהוֹן אַתְּ
וְאַהֲרֹן: מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל
מן יכׄרגׄ אׄלי גיש בני אסראיל. תחציהׄם
לגיושהׄם א) אנת והרון: וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ
אִישׁ לַמַּטֶּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית־אֲבֹתָיו הוּא:
וְעִמְּכוֹן יְהוֹן. גּוּבְרָא גּוּבְרָא לְשִׁבְטָא. גְּבַר.
רֵישׁ לְבֵית אֲבָהָתוֹהִי הוּא: וליכונו מעכׄם.
רגׄל מן כל סבט. ודׄאך אׄרגׄל הו רייס בית
אביה: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעַמְדוּ
אִתְּכֶם לִרְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר: וְאִלֵּין
שְׁמָהַת גּוּבְרַיָּא. דִיקוּמוּן עִמְּכוֹן. לִרְאוּבֵן.
אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר: והדׄה אסמא אׄרגׄאל.
אׄלדׄי יקומון מעכׄם. פמן ראובן. אׄליצור אבן
שדיאור: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי:
לְשִׁמְעוֹן. שְׁלוּמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי: ומן
שמעון. שלומיאל אבן צורישדי: לִיהוּדָה
נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: לִיהוּדָה. נַחְשׁוֹן בַּר
עַמִּינָדָב: ומן יהודה. נחשון אבן עמינדב:
לְיִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר: לְיִשָּׂשכָר.
נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר: ומן יששכר. נתנאל
אבן צוער: לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: לִזְבוּלוּן.
אֱלִיאָב בַּר חֵלֹן: ומן זבולון. אׄליאב אבן חלון:
לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד
לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר: לִבְנֵי יוֹסֵף.
לְאֶפְרַיִם. אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד. לִמְנַשֶּׁה.
גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר: ומן בני יוסף. פמן
אפרים. אׄישמע אבן עמיהוד. ומן מנשה.
גמליאל אבן פדהצור: לְבִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־
גִּדְעֹנִי: לְבִנְיָמִן. אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי: ומן
בנימין. אבידן אבן גדעוני: לְדָן אֲחִיעֶזֶר
בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: לְדָן. אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי:
ומן דן. אחיעזר אבן עמישדי: לְאָשֵׁר
פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן: לְאָשֵׁר. פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן:
ומן אשר. פגעיאׄל אבן עכרן: לְגָד אֶלְיָסָף
בֶּן־דְּעוּאֵל: לְגָד. אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל: ומן
גד. אׄליסף אבן דעואׄל: לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־
עֵינָן: לְנַפְתָּלִי. אֲחִירַע בַּר עֵינָן: ומן נפתלי.
אחירע אבן עינן: אֵלֶּה קְרִיאֵי* הָעֵדָה נְשִׂיאֵי
מַטּוֹת אֲבוֹתָם רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם:
אִלֵּין מְעָרְעֵי כְּנִשְׁתָּא. רַבְרְבֵי שִׁבְטֵי
אֲבָהָתְהוֹן. רֵישֵׁי. אַלְפַיָּא דְיִשְׂרָאֵל אִנּוּן:
הולאי דׄעאה׳ אׄלגמאעה. אשראף אסבאט
אבאיהׄם. והׄם ריׄסא אׄלף בני אסראיל:
וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֵת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת: וּדְבַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.
יָת גּוּבְרַיָּא הָאִלֵּין. דְּאִתְפָּרַשׁוּ בִּשְׁמָהָן:
פאכׄד מוסי׳ והרון הולאי אׄרגׄאל. אׄלדׄי שרחת
אסמאיהם ב): וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הִקְהִילוּ
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְדוּ עַל־מִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים

*) קרואי קרי

שָׁנָה וָמַעְלָה לְגֻלְגְּלֹתָם׃ וְיָת כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּנַשׁוּ. בְּחַד לְיַרְחָא תִּנְיָנָא. וְאִתְיַחֲסוּ עַל זַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין. וּלְעֵילָא לְגוּלְגְּלָתְהוֹן׃ וגמעו סאיר אלגמאעה. פי יום אלאול מן אלשהר אלת'אני. פתנאסבו לעשאירהם וביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה. פצאעדא לגמאגמהם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי׃ כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה. וּמְנָנוּן בְּמַדְבְּרָא דְּסִינָי׃ כמא אמר אללה מוסי. כדאך עדהם פי ברייה׳ סיני׃ ס

וַיִּהְיוּ בְנֵי־רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ וַהֲווֹ בְנֵי רְאוּבֵן בּוּכְרֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל. תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן לְגוּלְגְּלָתְהוֹן. כָּל דְּכוּרָא. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ פכאן בני ראובן בכר אסראיל. תואלידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא לגמאגמהם. כל דכר. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג (ה)(פי גיושהם כ״ג בכ״י)׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ מִנְיָנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן. אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וַחֲמֵישׁ מְאָה׃ ואלמעדודין כדאך מן בני ראובן. סתה וארבעין אלפא וכמס מאיה׃ פ

לִבְנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ לִבְנֵי שִׁמְעוֹן. תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. מִנְיָנוֹהִי. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן לְגוּלְגְּלָתְהוֹן. כָּל דְּכוּרָא. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ לבני שמעון. תואלידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. עדדהם. באחצא אסמא לגמאגמהם. כל דכר. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ מִנְיָנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן. חַמְשִׁין וְתִשְׁעָא אַלְפִין וּתְלָת מְאָה׃ ואלמעדודין כדאך מן בני שמעון. תסעה וכמסין אלפא ותלאת מאיה׃ פ

לִבְנֵי גָד תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ לִבְנֵי גָד. תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ לבני גד. תואלידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ מִנְיָנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּגָד. אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין. וְשֵׁית מְאָה וְחַמְשִׁין׃ ואלמעדודין כדאך מן בני גד. כמסה וארבעין אלפא. וסת מאיה וכמסין׃ פ

לִבְנֵי יְהוּדָה תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ לִבְנֵי יְהוּדָה. תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ ובני יהודה. תואלידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יְהוּדָה אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ מִנְיָנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה. שִׁבְעִין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְשֵׁית מְאָה׃ ואלמעדודין כדאך מן בני יהודה. ארבעה וסבעין אלפא וסת מאיה׃ פ

לִבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ לִבְנֵי יִשָּׂשכָר. תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן. מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ ובני יששכר. תואלידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן

יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה יששכר ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות: מניניהון לשבטא דיששכר. חמשין וארבעא אלפין וארבע מאה: ואמעדודין כדאך מן בני יששכר. ארבעה וכמסין אלפא וארבע מאיה: פ

לבני זבולן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני זבולון. תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: ובני זבולון. תיאידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים אלף וארבע מאות: מניניהון לשבטא דזבולון. חמשין ושבעא אלפין וארבע מאה: ואמעדודין כדאך מן בני זבולון. סבעה וכמסין אלפא וארבע מאיה: פ

לבני יוסף לבני אפרים תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני יוסף לבני אפרים. תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: לבני יוסף לבני אפרים. תיאידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש מאות: מניניהון לשבטא דאפרים. ארבעין אלפין וחמיש מאה: ואמעדודין כדאך מן בני אפרים. ארבעין אלפא וכמס מאיה: פ

לבני מנשה תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני מנשה. תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: ובני מנשה. תיאידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף ומאתים: מניניהון לשבטא דמנשה. תלתין ותרין אלפין ומאתן: ואמעדודין כדאך מן בני מנשה. אתנין ותלאתין אלפא ומאיתין: פ

לבני בנימן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני בנימין. תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: ובני בנימין. תיאידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה בנימן חמשה ושלשים אלף וארבע מאות: מניניהון לשבטא דבנימין. תלתין וחמשא אלפין וארבע מאה: ואמעדודין כדאך מן בני בנימין. כמסה ותלאתין אלפא וארבע מאיה: פ

לבני דן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני דן. תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: ובני דן. תיאידהם לעשאירהם לביות אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם: פקדיהם למטה דן שנים וששים אלף ושבע מאות: מניניהון לשבטא דדן. שתין ותרין אלפין ושבע מאה: ואמעדודין כדאך מן בני דן. אתנין וסתין אלפא וסבע מאיה: פ

לבני אשר תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: לבני אשר תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן. מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא: ובני אשר. תיאידהם לעשאירהם לביות

אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין
סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם:
פקדיהם למטה אשר אחד וארבעים אלף
וחמש מאות: מניניהון לשבטא דאשר.
ארבעין וחד אלפין וחמיש מאה:
ב* ואמעדודין כדאך מן בני אשר. ואחד
וארבעין אלפא וכמס מאיה: פ
בני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית
אבתם במספר שמת מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא: בני נפתלי. תולדתהון
לזרעיתהון לבית אבהתהון. במנין שמהן.
מבר עשרין שנין ולעילא. כל נפיק חילא:
בני נפתלי. תואלדהם לעשאירהם לביות
אבאיהם. באחצא אסמא. מן אבן עשרין
סנה פצאעדא. כל מן יכרג פי גיושהם:
פקדיהם למטה נפתלי שלשה וחמשים
אלף וארבע מאות: מניניהון לשבטא
דנפתלי. חמשין ותלתא אלפין וארבע
מאה: ואמעדודין כדאך מן בני נפתלי.
תלאתה וכמסין אלפא וארבע מאיה: פ
אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן
ונשיאי ישראל שנים עשר איש איש אחד
לבית אבתיו היו: אלין מניניא. דמנא
משה ואהרן ורברבי ישראל. תרי עשר
גוברין. גוברא חד לבית אבהתוהי הוו:
הולאי אמעדודין. אלדי עדהם מוסי והרון
ואשראף אל אסראיל. אלאתני עשר ארגל.
כל ואחד מנהם שריף בית אביה (י: ויהיו
כל פקודי בני ישראל לבית אבתם מבן
עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא
בישראל: והוו. כל מניני בני ישראל לבית
אבהתהון. מבר עשרין שנין ולעילא. כל
נפיק חילא בישראל: וכאן מן עדה מנהם.
מנסובא אלי בית אביה. מן אבן עשרין סנה
פצאעדא (ה. כל מן יכרג פי גיש בני
אסראיל: ויהיו כל הפקדים שש מאות
אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים: והוו כל מניניא. שית מאה
ותלתא אלפין. וחמיש מאה וחמשין:
וכאן גמלתהם. סת מאיה' אלף ותלאתה'
אלף. וכמס מאיה וכמסין: והלוים למטה
אבתם לא התפקדו בתוכם: וליואי
לשבטא דאבהתהון. לא אתמניאו
ביניהון: ואמא אלליואניין. פלם יעדו
מעהם לסבט אבאיהם: פ
*וידבר יהוה אל משה לאמר: ומליל יי' עם
משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: אך את מטה לוי לא תפקד
ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:
ברם ית שבטא דלוי לא תמני. וית
חושבנהון לא תקביל. בגו בני ישראל:
אמא סבט לוי פלא תעדה. ולא תרפע
גמלתהם. פי מא בין בני אסראיל: ואתה
הפקד את הלוים על משכן העדת ועל
כל כליו ועל כל אשר לו המה ישאו את
המשכן ואת כל כליו והם ישרתהו וסביב
למשכן יחנו: ואת. מני ית ליואי על משכנא
דסהדותא. ועל כל מנוהי ועל כל דליה.
אנון. יטלון ית משכנא וית כל מנוהי.
ואנון ישמשוניה. וסחור סחור למשכנא
ישרון: ואנת פוכל אלליואניין עלי מסכן
אלשהאדה. וגמיע אניתה וגמיע מאלה. פהם
יחמלון אלמסכן וגמיע אניתה. והם יכדמונה.
וחואליה ינזלון: ובנסע המשכן יורידו אתו
הלוים ובחנת המשכן יקימו אתו הלוים
והזר הקרב יומת: ובמטל משכנא. יפרקון
יתיה ליואי. ובמשרי משכנא. יקימון יתיה
ליואי. וחילוני דיקרב יתקטיל: ופי רחילה
הם יפצלונה. ופי נזולה הם ינצבונה. ואי
אגנבי תקדם אלי דאך פליקתל: וחנו בני
ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו
לצבאתם: וישרן (נ"י וישרון) בני ישראל.
גבר על משרוהי. וגבר על טקסיה
לחיליהון: וינזל בני אסראיל. כל סבט פי
עסכרה (י. ופי מרכזה (י עלי גיושהם: והלוים
יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף
על עדת בני ישראל ושמרו הלוים את
משמרת משכן העדת: וליואי. ישרון סחור
סחור למשכנא דסהדותא. ולא יהי רוגזא.
על כנשתא דבני ישראל. ויטרון ליואי.

יַת מַטְּרַת מַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא: וﭏיואניין.
ינזלון הולי מסכן ﭏשהאדה. ולא יכון סכט.
עלי׳ גמאעה׳ בני אסראיל.(ז) ויחפצון חפין
מסכן ﭏשהאדה: וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ: וַעֲבַדוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּכֹל. דְּפַקֵּיד יְיָ. יָת מֹשֶׁה
כֵּן עֲבַדוּ: פצנע בני אסראיל. כגמיע מא
אמר ﭏלה מוסי׳ כדﭏך צנעו: פ
*וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:
וּמַלֵּיל יְיָ. עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימַר: תם
כלם ﭏלה מוסי׳ והרון קאילא: אִישׁ עַל־
דִּגְלוֹ בְאֹתֹת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל־מוֹעֵד יַחֲנוּ: גְּבַר עַל
טִקְסֵיהּ בְּאָתְוָן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. יִשְׁרוֹן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִקֳּבֵיל. סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא יִשְׁרוֹן: כל סבט פי מרכזה בעלאמאת
לביות אבאיהם. ינזל בני אסראיל. חדא
כבא ﭏמחצר וחולה(ח) ינזלון: וְהַחֹנִים קֵדְמָה
מִזְרָחָה דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא
לִבְנֵי יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: וְדִישְׁרַן
קִדּוּמָא מַדִּנְחָא. טֵיקַס מַשְׁרִית יְהוּדָה
לְחֵילֵיהוֹן. וְרַבָּא לִבְנֵי יְהוּדָה. נַחְשׁוֹן בַּר
עַמִּינָדָב: וﭏנאזלין פי ﭏמשרק(ט). מרכז
עסכר יהודה לגיושהם. ושריפהם. נחשון
אבן עמינדב: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה
וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן.
שַׁבְעִין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה: ועדד
גישה. ארבעה וסבעין ﭏפא וסת מאיה:
וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה יִשָּׂשכָר וְנָשִׂיא לִבְנֵי
יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר: וְדִישְׁרַן סְמִיכִין
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר. וְרַבָּא לִבְנֵי
יִשָּׂשכָר. נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר: וﭏנאזלין ﭏי׳
גאנבה(י) סבט יששכר. ושריפהם. נתנﭏ
אבן צוער: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנוֹהִי.
חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה: ועדד
גישה. ארבעה וכמסין ﭏפא וארבע מאיה:
מַטֵּה זְבוּלֻן וְנָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־
חֵלֹן: שִׁבְטָא דִזְבוּלֻן. וְרַבָּא לִבְנֵי זְבוּלֻן.
אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן: וﭏי׳ גאנבה סבט זבולון.
ושריפהם. ﭏיאב אבן חלון: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו
שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: וְחֵילֵיהּ
וּמִנְיָנוֹהִי. חַמְשִׁין וְשִׁבְעָא אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה: ועדד גישה. סבעה וכמסין ﭏפא
וארבע מאיה: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה
מְאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף א וְשֵׁשֶׁת־אֲלָפִים
וְאַרְבַּע־מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם רִאשֹׁנָה יִסָּעוּ:
כָּל מִנְיָנַיָּא לְמַשְׁרִית יְהוּדָה. מְאָה וּתְמָנַן ג*
וְשִׁתָּא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה לְחֵילֵיהוֹן.
בְּקַדְמֵיתָא נָטְלִין: פדﭏך גמיע עדד עסכר
יהודה. מאיה׳ ﭏף. וסתה ותמאנין ﭏפא
וארבע מאיה לגיושהם. והם ירחלון אולא:
ס דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תֵּימָנָה לְצִבְאֹתָם
וְנָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר:
טֵיקַס מַשְׁרִית רְאוּבֵן. דָּרוֹמָא לְחֵילֵיהוֹן.
וְרַבָּא לִבְנֵי רְאוּבֵן. אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר:
מרכז עסכר ראובן. פי ﭏגנוב לגיושהם.
ושריפהם. ﭏיצור אבן שדיאור: וּצְבָאוֹ
וּפְקֻדָיו שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנוֹהִי. אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא אַלְפִין
וַחֲמֵישׁ מְאָה: ועדד גישה. סתה וארבעין
ﭏפא וכמס מאיה: וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹן
וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־
צוּרִישַׁדָּי: וְדִישְׁרַן סְמִיכִין עֲלוֹהִי שִׁבְטָא
דְשִׁמְעוֹן. וְרַבָּא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן. שְׁלוּמִיאֵל
בַּר צוּרִישַׁדָּי: וﭏנאזלין ﭏי׳ גאנבה סבט
שמעון. ושריפהם. שלומיﭏ אבן צורישדי:
וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. חַמְשִׁין
וְתִשְׁעָא אַלְפִין וּתְלָת מְאָה: ועדד גישה.
תסעה וכמסין ﭏפא ותלאת מאיה: וּמַטֵּה
גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־רְעוּאֵל:
וְשִׁבְטָא דְגָד. וְרַבָּא לִבְנֵי גָד. אֶלְיָסָף בַּר
רְעוּאֵל: וﭏי׳ גאנבה סבט גד. ושריפהם.
ﭏיסף אבן רעוﭏ: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים:
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין.
וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין: ועדד גישה. כמסה

וארבעין

חלק הדקדוק. א) וששת אלפים וארבע מאות. תיבת וששה מלעיל:

וארבעין ﭏפא. וסת מאיה וכמסין : כָּל־
הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מְאַת אֶלֶף וְאֶחָד
וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
לְצִבְאֹתָם וּשְׁנִיִּם יִסָּעוּ : כָּל מִנְיָנַיָּא
לְמַשְׁרִית רְאוּבֵן. מְאָה וְחַמְשִׁין וְחַד אַלְפִין.
וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין לְחֵילֵיהוֹן. בְּתִנְיֵיתָא
נָטְלִין: פדׄאך גמיע עדד עסכר ראובן.
מאיה׳ ﭏף. וואחד וכמסין ﭏפא. וארבע
מאיה וכמסין לגיושהם וירחלון תׄאניהם[א]:
ס וְנָסַע אֹהֶל־מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם
בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ אִישׁ
עַל־יָדוֹ לְדִגְלֵיהֶם : וְנָטֵיל מַשְׁכַּן זִמְנָא.
מַשְׁרִית לֵיוָאֵי בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָא. כְּמָא דְשָׁרַן
כֵּן נָטְלִין. גְּבַר עַל אַתְרֵיהּ לְטִקְסֵיהוֹן :
וירחל כׄבא ﭏמחצׄר. עסכר ﭏליואניין פי
מא בין ﭏעסאכר[יב]. וכמא הם נאזלין כדׄאך
ירחלון. כל פריק[יג] פי מכאנה ומרכזה:
ס דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם
יָמָּה וְנָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן־
עַמִּיהוּד : טֵיקַס מַשְׁרִית אֶפְרַיִם. לְחֵילֵיהוֹן
מַעְרְבָא. וְרַבָּא לִבְנֵי אֶפְרַיִם. אֱלִישָׁמָע בַּר
עַמִּיהוּד : מרכז עסכר אפרים. לגיושהם
פי ﭏמגרב. ושריפהם. ﭏישמע אבן עמיהוד:
וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. אַרְבְּעִין אַלְפִין וַחֲמֵשׁ
מְאָה: ועדד גישה. ארבעין ﭏפא וכמס
מאיה: וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנָשִׂיא לִבְנֵי
מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר : וְדִסְמִיכִין
עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה. וְרַבָּא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה.
גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר : ותׄלי גאנבה סבט
מנשה. ושריפהם. גמליﭏ אבן פדהצור :
וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף
וּמָאתָיִם: וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. תְּלָתִין וּתְרֵין
אַלְפִין וּמָאתַן: ועדד גישה. אתׄנין ותׄלאתׄין
ﭏפא ומאיתין: וּמַטֵּה בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי
בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: וְשִׁבְטָא דְבִנְיָמִין.
וְרַבָּא לִבְנֵי בִנְיָמִין. אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי: ותׄלי
גאנבה סבט בנימין. ושריפהם. אבידן
אבן גדעוני : וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה

וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : וְחֵילֵיהּ
וּמִנְיָנֵיהוֹן. תְּלָתִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה: ועדד גישה. כמסה ותׄלאתׄין ﭏפא
וארבע מאיה: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם
מְאַת אֶלֶף [ב] וּשְׁמֹנַת־אֲלָפִים וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם
וּשְׁלִשִׁים יִסָּעוּ : כָּל מִנְיָנַיָּא לְמַשְׁרִית
אֶפְרַיִם. מְאָה וּתְמָנְיָא אַלְפִין וּמְאָה לְחֵילֵיהוֹן.
וּתְלִיתָיְתָא נָטְלִין: פדׄאך גמיע עדד עסכר
אפרים. מאיה ותׄמאניה׳ ﭏף ומאיה
לגיושהם. והם ירחלון תׄאלתׄהם: ס דֶּגֶל
מַחֲנֵה דָן צָפֹנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי דָן
אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: טֵיקַס מַשְׁרִית דָּן.
צִפּוּנָא לְחֵילֵיהוֹן. וְרַבָּא לִבְנֵי דָן. אֲחִיעֶזֶר
בַּר עַמִּישַׁדָּי : ומרכז עסכר דן. פי ﭏשמﭏ
לגיושהם . ושריפהם . אחיעזר אבן
עמישדי: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשִׁשִּׁים
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת: וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. שִׁתִּין
וּתְרֵין אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה: ועדד גישה.
אתׄנין וסתין ﭏפא וסבע מאיה: וְהַחֹנִים
עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל
בֶּן־עָכְרָן: וְדִשְׁרַן סְמִיכִין עֲלוֹהִי שִׁבְטָא
דְאָשֵׁר. וְרַבָּא לִבְנֵי אָשֵׁר. פַּגְעִיאֵל בַּר
עָכְרָן: ונאזלין ﭏי׳ גאנבה סבט אשר.
ושריפהם. פגעיﭏ אבן עכרן : וּצְבָאוֹ
וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
וְחֵילֵיהּ וּמִנְיָנֵיהוֹן. אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין
וַחֲמֵשׁ מְאָה: ועדד גישה. ואחד וארבעין
ﭏפא וכמס מאיה: וּמַטֵּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא
לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן : וְשִׁבְטָא
דְנַפְתָּלִי. וְרַבָּא לִבְנֵי נַפְתָּלִי. אֲחִירַע בַּר
עֵינָן: ותׄלי גאנבה סבט נפתלי. ושריפהם.
אחירע אבן עינן : וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : וְחֵילֵיהּ
וּמִנְיָנֵיהוֹן. חַמְשִׁין וּתְלָתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה: ועדד גישה. תׄלאתׄה וכמסין ﭏפא
וארבע מאיה: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה דָן
מְאַת אֶלֶף וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת לָאַחֲרֹנָה יִסְעוּ לְדִגְלֵיהֶם : כָּל
מִנְיָנַיָּא לְמַשְׁרִית דָּן. מְאָה וְחַמְשִׁין וְשִׁבְעָא

אלפין

ב) ושמנת אלפים ומאה. תיבת ושמנת מלרע:

אלפין ושית מאה. בבתריתא נטלין
לטקסיהון: פדאך גמיע עדד עסכר
דן. מאיה' אף וסבעה וכמסין אפא וסת
מאיה . וירחלון אכרא לגיושהם
(וי"ג למראכזהם): פ
אלה פקודי בני־ישראל לבית אבתם כל־
פקודי המחנת לצבאתם שש־מאות אלף
ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים:
אלין. מניני בני ישראל לבית אבהתהון.
כל מניני משריתא לחיליהון. שית מאה
ותלתא אלפין. וחמיש מאה וחמשין:
הולאי מעדודי בני אסראיל לביות
אבאיהם . גמיע מעדודי אלעסאכר
לגיושהם. סת מאיה' אף ותלאתה' אאף.
וכמס מאיה וכמסין: והלוים לא התפקדו
בתוך בני ישראל כאשר צוה יהוה את־
משה: וליואי. לא אתמניאו. בגו בני ישרא.
כמא דפקיד יי' ית משה: ואמא אליואניין .
לם יחצו פי גמלה' בני אסראיל. כמא אמר
אלה מוסי': ויעשו בני ישראל ככל אשר־
צוה יהוה את־משה כן־חנו לדגליהם וכן
נסעו איש למשפחתיו על־בית אבתיו:
ועבדו בני ישראל. ככל. דפקיד יי' ית
משה. כן שרן לטקסיהון וכן נטלין. גבר
לזרעיתיה על בית אבהתוהי: תם צנע
בני אסראיל. כגמיע מא אמר אלה מוסי'.
כדאך נזלו פי מראכזהם וכדאך רחלו. כל
סבט לעשאירה עלי' ביות אבאיהם: פ
*ואלה תולדת אהרן ומשה ביום דבר יהוה
את־משה בהר סיני: ואלין. תולדת אהרן
ומשה. ביומא. דמליל יי'. ית (נ"א עם) משה
בטורא דסיני: והדה נסבה' קום הרון
ומוסי'. פי וקת כאטב אלה מוסי' פי גבל
סיני (ג): ואלה שמות ג בני־אהרן הבכר
נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: ואלין.
שמהת בני אהרן בוכרא נדב. ואביהוא.
אלעזר ואיתמר: והדה אסמא בני הרון
אבכר נדב. ואביהוא. אלעזר ואיתמר: אלה
שמות בני אהרן הכהנים המשחים אשר־
מלא ידם לכהן: אלין. שמהת בני אהרן.
כהניא דאתרביאו. דאתקרב קורבנהון
לשמשא: הדה אסמא בני הרון. אלאימה
אלממסוחין. אלדי כמל ואגבהם לאלאמאמה:
וימת נדב ואביהוא י לפני יהוה בהקרבם
אש זרה לפני יהוה במדבר סיני ובנים
לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר על־
פני אהרן אביהם: ומית נדב ואביהוא
קדם יי'. בקרוביהון אישתא נוכריתא.
קדם יי' במדברא דסיני. ובנין לא הוו להון.
ושמיש אלעזר ואיתמר. על אפי אהרן
אבוהון: פמאת נדב ואביהוא. במא קרבא
נארא גריבא. בין ידי אללה פי ברייה' סיני.
ולם יכון להמא בנון. פאם אלעזר ואיתמר.
בחצרה' הרון אביהמא: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: הקרב את־מטה לוי והעמדת
אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו: קריב
ית שבטא דלוי. ותקים יתיה. קדם אהרן
כהנא. וישמשון יתיה: קדם סבט לוי.
ואוקפה. בין ידי הרון אלאמאם. פיכדמוה:
ושמרו את־משמרתו ואת־משמרת כל־
העדה לפני אהל מועד לעבד את־עבדת
המשכן: ויטרון ית מטרתיה. וית מטרת
כל כנשתא. קדם משכן זמנא. למפלח
ית פולחן משכנא: ויחפצו מחפצה. ומחפץ
אלגמאעה. בין ידי כבא אלמחצר. ויכדמון
כדמה' אלמסכן: ושמרו את־כל־כלי אהל ד*
מועד ואת־משמרת בני ישראל לעבד
את־עבדת המשכן: ויטרון. ית כל מני
משכן זמנא. וית מטרת בני ישרא. למפלח
ית פולחן משכנא: ויחפצו גמיע אניה'
כבא אלמחצר. ומחפץ בני אסראיל. ליכדמו
כדמה' אלמסכן: ונתתה את־הלוים לאהרן
ולבניו נתונם נתונם המה לו מאת בני
ישראל: ותתין ית ליואי. לאהרן ולבנוהי.
מסירין יהיבין אנון ליה. מן בני ישראל:
ואדפע אלליואניין. להרון ובניה. מסלמון

חלק הדקדוק. ג) שמות בני אהרן. הבית בגעיא: ד) וימת נדב ואביהוא לפני ה'. אין כאן פסיק בין תיבת אביהוא לתיבה לפני כלל:

מעטיון הם לה. מן בני אסראיל: ואת־אהרן
ואת־בניו תפקד ושמרו את־כהנתם והזר
הקרב יומת : וית אהרן וית בנוהי תמני.
ויטרון ית כהונתהון . וחילוני דיקרב
יתקטיל : והרון ובניה תוכל (ז). ויחפצו
אמאמתהם. ואי אגנבי תקדם אליהא
פליקתל : פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר : ומליל יי׳ עם
משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳ תכלימא:
ואני הנה לקחתי את־הלוים מתוך בני
ישראל תחת כל־בכור פטר רחם מבני
ישראל והיו לי הלוים : ואנא הא קריבית
ית ליואי. מגו בני ישראל. חלף כל בוכרא.
פתח ולדא מבני ישראל. ויהון משמשין
קדמי ליואי: ואני פקד שרפת (יד) אלֿיואניין.
מן בני אסראיל. בדל כל בכר. אוול בטן
מן בני אסראיל. פיציר לי אלֿואניין : כי
לי כל־בכור ביום הכתי כל־בכור בארץ
מצרים הקדשתי לי כל־בכור בישראל
מאדם עד־בהמה לי יהיו אני יהוה : ארי
דילי כל בוכרא ביומא דקטלית כל בוכרא
בארעא דמצרים. אקדישית קדמי כל
בוכרא בישראל. מאנשא עד בעירא. דילי
יהון אנא יי׳ : במא כאן לי כל בכר. פי יום
אהלכת כל בכר פי בלד מצר. אקדסת
לי כל בכר פי מא בין בני אסראיל. מן
אנסאן אלי בהימה. כדאך יציר לי הולאי
אנא אלה שרפתהם (טו) : פ
ה וידבר יהוה אל־משה במדבר סיני לאמר :
ומליל יי׳ עם משה. במדברא דסיני למימר:
תם כלם אלה מוסי׳. פי ברייה׳ סיני קאילא:
פקד את־בני לוי לבית אבתם למשפחתם
כל־זכר מבן־חדש ומעלה תפקדם : מני
ית בני לוי. לבית אבהתהון לזרעיתהון.
כל דכורא. מבר ירחא ולעילא תמנינון :
עד בני לוי. לביות אבאיהם לעשאירהם.
כל דכר. מן אבן שהר פצאעדא תעדהם :
ויפקד אתם משה על־פי יהוה כאשר צוה:
ומנא יתהון. משה על מימרא דיי׳. כמא
דאתפקד: פעדהם מוסי׳ עלי קול אלה. כמי׳
אמר : ויהיו־אלה בני־לוי בשמתם גרשון
וקהת ומררי: והוו אלין בני לוי בשמהתהון.
גרשון. וקהת ומררי : והולאי כאנו בני
לוי באסמאיהם. גרשון . וקהת ומררי :
ואלה [ה] שמות בני־גרשון למשפחתם לבני
ושמעי : ואלין. שמהת בני גרשון
לזרעיתהון. לבני ושמעי : והדה אסמא
בני גרשון . לבני ושמעי לעשאירהם :
ובני קהת למשפחתם עמרם ויצהר חברון
ועזיאל : ובני קהת לזרעיתהון. עמרם
ויצהר . חברון ועזיאל : ובני קהת
לעשאירהם. עמרם ויצהר. חברון ועזיאל :
ובני מררי למשפחתם מחלי ומושי אלה
הם משפחת הלוי לבית אבתם: ובני מררי.
לזרעיתהון מחלי ומושי. אלין אנון. זרעית
לוי לבית אבהתהון : ובני מררי.
לעשאירהם מחלי ומושי. הדה עשאיר
אלֿיואניין לביות אבאיהם : לגרשון
משפחת הלבני ומשפחת השמעי אלה
הם משפחת הגרשני : לגרשון . זרעית
לבני. וזרעית שמעי. אלין אנון. זרעית
גרשון : לגרשון. עשירה׳ לבני. ועשירה׳
שמעי. הדה עשאירה: פקדיהם במספר
כל־זכר מבן־חדש ומעלה פקדיהם שבעת
אלפים וחמש מאות : מניניהון במנין כל
דכורא. מבר ירחא ולעילא. מניניהון.
שבעא אלפין וחמיש מאה: ועדדהם
באחצא כל דכר. מן אבן שהר פצאעדא.
סבעה׳ אאף וכמס מאיה : משפחת
הגרשני אחרי המשכן יחנו ימה : זרעית
גרשון. אחורי משכנא. ישרון מערבא :
ועשאירהם ינזלון. וראא אלמסכן פי אלמגרב:
ונשיא בית־אב לגרשני אליסף בן־לאל :
ורב בית אבא לבית גרשון. אליסף בר לאל:
ושריפהם. אליסף אבן לאל: ומשמרת בני
גרשון באהל מועד המשכן והאהל מכסהו
ומסך פתח אהל מועד : ומטרת בני
גרשון במשכן זמנא. משכנא ופרסא.
חופאיה. ופרסא. דתרע משכן זמנא :
וחפצהם מן כבא אלמחצר. אלמסכן ואלכבא.

חלק הדקדוק : ה) שמות בני גרשון. הבית כגעיא

וגשאה. וסתר באב כבא אלמחצ'ר: וקלעי החצר ואת־מסך פתח החצר אשר על־המשכן ועל־המזבח סביב ואת מיתריו לכל עבדתו: וסרדי דרתא. וית פרסא דתרע דרתא. דעל משכנא. ועל מדבחא סחור סחור. וית אטונוהי. לכל פולחניה: וקלוע צ'ראדק וסתר באבה. אלד'י עלי אלמסכן ואלמדבח מסתדירא. ואטנאבהא. וסאיר כ'דמתהא: ס ולקהת משפחת העמרמי[ו] ומשפחת היצהרי ומשפחת החברני ומשפחת העזיאלי אלה הם משפחת הקהתי: ולקהת. זרעית עמרם וזרעית יצהר. וזרעית חברון. וזרעית עוזיאל. אלין אנון זרעית קהת: ולקהת. עשירה' עמרם ועשירה' יצהר. ועשירה' חברון. ועשירה' עוזיאל. הד'ה עשאירה: במספר כל־זכר מבן־חדש ומעלה שמנת אלפים ושש מאות שמרי משמרת הקדש: במנין כל דכורא. מבר ירחא ולעילא. תמניא אלפין ושית מאה. נטרי מטרתא דקודשא: באחצא כל דכר. מן אבן שהר פצאעדא. תמאניה' אלאף וסת מאיה. חאפצ'י מחפץ' אלקדס: משפחת בני־קהת יחנו על ירך המשכן תימנה: זרעית בני קהת ישרון. על שדא דמשכנא דרומא: ועשאירהם ינזלון. אלג'אנב אלמסכן פי אלג'נוב: ונשיא בית־אב למשפחת הקהתי אליצפן בן־עזיאל: ורב בית בא לזרעית קהת. אליצפן בר עזיאל: ושריפהם אליצפן אבן עוזיאל: ומשמרתם הארן והשלחן והמנרה והמזבחת וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו: ומטרתהון. ארונא ופתורא ומנרתא ומדבחיא. ומני קודשא. דישמשון בהון. ופרסא. וכל פולחניה: וחפצ'הם. אלצנדוק ואלמאידה ואלמנארה ואלמדאבח. ואניה' אלקדס. אלד'י יכ'דמון בהא. ואלסתר וסאיר כ'דמתה: ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן־אהרן הכהן פקדת שמרי משמרת הקדש:

ואמרכלא דממנא על רברבי ליואי. אלעזר בר אהרן כהנא. מתחות ידוהי ממנן. נטרי מטרתא דקדשא: ושריף אשראף אלליואניין אלעזר אבן הרון אלאמאם. מוכל בחאפצ'י מחפץ' אלקדס: למררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם משפחת מררי: למררי. זרעית מחלי. וזרעית מושי. אלין אנון זרעית מררי: ולמררי. עשירה' מחלי. ועשירה' מושי. הולאי עשאירה: ופקדיהם במספר כל־זכר מבן־חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים: ומניניהון במנין כל דכורא. מבר ירחא ולעילא. שתת אלפין ומאתן: ועדדהם באחצא כל דכר. מן אבן שהר פצאעדא. סתה' אלאף ומאיתין: ונשיא בית־אב למשפחת מררי צוריאל בן־אביחיל על ירך המשכן יחנו צפנה: ורב בית בא לזרעית מררי. צוריאל בר אביחיל. על שדא דמשכנא. ישרון צפונא: ושריפהם. צוריאל אבן אביהיל. וינזלון אלג'אנב אלמסכן פי אלשמאל: ופקדת משמרת בני מררי קרשי המשכן ובריחיו ועמדיו ואדניו[ז] וכל־כליו וכל עבדתו: ודמסיר למטר לבני מררי. דפי משכנא. ועברוהי ועמודוהי וסמכוהי. וכל מנוהי וכל פולחניה: ווכ'אה' חפץ' בני מררי. תכ'אתג אלמסכן. ואמהאגה ועמדה וקואעדה. וכל אניתה וסאיר כ'דמתה: ועמדי החצר סביב ואדניהם ויתדתם ומיתריהם: ועמודי דרתא. סחור סחור וסמכיהון. וסכיהון ואטוניהון: ועמד צ'ראדק מסתדירא. וקואעדהא ואותאדהא ואטנאבהא: והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל־מועד | מזרחה משה | ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל והזר הקרב יומת: ודשרן קדם משכנא. קדומא קדם משכן זמנא מדנחא. משה ואהרן ובנוהי. נטרין מטרת מקדשא (נ"י מטרתא דקודשא). למטרת בני ישראל. וחילוני דיקרב יתקטיל: ואנאזלין בין ידי

ככא

חלק הדקדוק. ו) משפחת העמרמי, הה"א בפתח בכל התיגאן וכ"כ א"ת ז"ל: ז) וכל כליו וכל עבודתו. תיבת כליו בטפחא בכל התיגאן -

כבא אלמחצר פי אלמשרק ״). מוסי והרון
ובניה. חאפצי מחפץ׳ אלמקדס״). ומחפץ׳ בני
אסראיל. ואי אגנבי תקדם אלי דלך
פליקתל: כָּל־פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל־
זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמַעְלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף:
כָּל מִנְיָנֵי לֵיוָאֵי. דִּמְנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. עַל
מֵימְרָא דַּיְיָ לְזַרְעֲיָתְהוֹן. כָּל דְּכוּרָא מִבַּר
יַרְחָא וּלְעֵילָא. עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַלְפִין: פדלך
גמיע עדד אלליואניין. אלדי עדהם מוסי
והרון. עלי קול אללה לעשאירהם. כל דכר
מן אבן שהר פצאעדא. אתנין ועשרין
אלפא: ס וַיֹּאמֶר ו*
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּקֹד כָּל־בְּכֹר זָכָר
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה וְשָׂא אֵת
מִסְפַּר שְׁמֹתָם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. מְנִי כָּל
בְּכוּרַיָּא דְּכוּרַיָּא (נ״א דִּכְרַיָּא) לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָא. וְקַבֵּיל. יָת מִנְיַן
שְׁמָהָתְהוֹן: תם קאל אללה למוסי. עד כל
בכר דכר מן בני אסראיל. מן אבן שהר
פצאעדא. וארפע אחצא אסמאיהם:
וְלָקַחְתָּ ח) אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל־
בְּכֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת בֶּהֱמַת הַלְוִיִּם
תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּבֶהֱמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וּתְקָרֵיב יָת לֵיוָאֵי קֳדָמַי אֲנָא יְיָ. חֲלָף כָּל
בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְיָת בְּעִירָא דְלֵיוָאֵי.
חֲלָף כָּל בּוּכְרָא. בִּבְעִירָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וכד אלליואניין לי אנא אללה שרפתהם.
בדל כל בכר מן בני אסראיל. ובהאים
אלליואניין. בדל כל בכר. מן בהאים בני
אסראיל: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ אֶת ט) כָּל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וּמְנָא
מֹשֶׁה. כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ. יָת כָּל בּוּכְרָא
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: פעד מוסי. כמא אמרה
אללה. כל בכר מן בני אסראיל: וַיְהִי כָל־
בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמַעְלָה
לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה
וְשִׁבְעִים וּמָאתָיִם: וַהֲווֹ כָל בְּכוּרַיָּא דְּכוּרַיָּא.
בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָא לְמִנְיָנֵיהוֹן.
עֶשְׂרִין וּתְרֵין אַלְפִין. וּמָאתַן וְשִׁבְעִין וּתְלָתָא:
פכאן כל בכר דכר. באחצא אסמאיהם.
מן אבן שהר פצאעדא כדלך. אתנין ועשרין
אלפא. ומאיתין ותלאתה וסבעין: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל
יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: קַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֶּהֱמַת הַלְוִיִּם תַּחַת
בְּהֶמְתָּם וְהָיוּ־לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה: קָרֵיב
יָת לֵיוָאֵי. חֲלָף כָּל בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְיָת בְּעִירָא דְלֵיוָאֵי חֲלָף בְּעִירְהוֹן. וִיהוֹן
מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵיוָאֵי אֲנָא יְיָ: כד
אלליואניין. בדל כל בכר מן בני אסראיל.
ובהאים אלליואניין בדל בהאימהם. פיצירו
לי אלליואניין אנא אללה שרפתהם: וְאֵת
פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה וְהַשִּׁבְעִים וְהַמָּאתָיִם
הָעֹדְפִים עַל־הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְיָת פּוּרְקַן מָאתַן. וְשִׁבְעִין וּתְלָתָא. דְּיַתִּירִין
עַל לֵיוָאֵי. מִבְּכוּרַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ואמא
פדא יט) אלמאיתין ואלתלאתה ואלסבעין.
אלזאידין עלי אלליואניין. מן בכור בני
אסראיל: וְלָקַחְתָּ חֲמֵשֶׁת חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים
לַגֻּלְגֹּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקָּח עֶשְׂרִים גֵּרָה
הַשָּׁקֶל: וְתִסַּב. חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ. סִלְעִין
לְגֻלְגַּלְתָּא. בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא תִּסַּב. עֶשְׂרִין
מָעִין סִלְעָא: פכד כמסה מתאקיל פצה.
לכל גמגמה מנהם במתקאל אלקדס. כל
מתקאל עשרין דאנק: וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם: וְתִתֵּין כַּסְפָּא.
לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי. פּוּרְקַן. דְּיַתִּירִין בְּהוֹן:
ואדפע אלפצה להרון ובניה. פדא אלפאצלין
עליהם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֵת כֶּסֶף הַפִּדְיוֹם מֵאֵת
הָעֹדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם: וּנְסֵיב מֹשֶׁה.
יָת כְּסַף פּוּרְקָנְהוֹן. מִן דְּיַתִּירִין. עַל פְּרִיקֵי
לֵיוָאֵי: פאכד מוסי. פצה אלפדא. מן
אלזאידין. עלי פדא אלליואניין: מֵאֵת בְּכוֹר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת־הַכָּסֶף חֲמִשָּׁה
וְשִׁשִּׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וָאֶלֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:
מִן בְּכוּרַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְסֵיב יָת כַּסְפָּא.
אלף

חלק הדקדוק. ח) ולקחת את הלוים לי. בקצת הגאן תיבת ולקחת בזקף קטן: ט) את כל בכור בבני ישראל. תיבת את בצירי וטעם מארכה.

אלף ותלת מאה. ושתין וחמיש. סלעין
בסלעי קודשא: מן בכור בני אסראיל
אכד תלך אפצה. אף ותלאת מאיה.
וכמסה וסתין. מתקל במתקל אלקדס:
ויתן משה את־כסף הפדים* לאהרן ולבניו
על־פי יהוה כאשר צוה יהוה את־משה:
ויהב משה. ית כסף פריקיא. לאהרן
ולבנוהי על מימרא דיי׳. כמא דפקיד יי׳
ית משה: פדפע מוסי׳ פצה׳ אלפדא. אלי׳
הרון ובניה עלי׳ קול אללה. כמא אמרה: פ
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ומליל יי׳. עם משה ולאהרן למימר: תם
כלם אללה מוסי׳ והרון תכלימא: נשא
את־ראש בני קהת מתוך בני לוי
למשפחתם לבית אבתם: קבילו. ית
חושבן בני קהת. מגו בני לוי. לזרעיתהון
לבית אבהתהון: ארפעא גמלה׳ בני קהת.
מן בין בני לוי. לעשאירהם ובוית אבאיהם:
מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים
שנה כל־בא לצבא לעשות מלאכה באהל
מועד: מבר תלתין שנין ולעילא. ועד בר
חמשין שנין. כל דאתי לחילא. למעבד
עבידתא במשכן זמנא: מן אבן תלאתין
סנה פצאעדא. ואלי׳ אבן כמסין סנה. כל
מן ידכל לאלגיש. ליעמל צנאעה פי כבא
אלמחצר: זאת עבדת בני־קהת באהל
מועד קדש הקדשים: דין. פולחן בני
קהת במשכן זמנא. קודש קודשיא (נ״י
קודשין): הדה כדמה׳ בני קהת פי כבא
אלמחצר. כאץ אלאקדאס: ובא אהרן ובניו
בנסע המחנה והורדו את פרכת המסך
וכסו־בה את ארן העדת: וייעול אהרן
ובנוהי במטל משריתא. ויפרקון. ית
פרוכתא דפרסא. ויכסון בה. ית ארונא
דסהדותא: וידכל הרון ובניה ענד רחיל
אלעסכר. ויחטו (ל) אלסגף אלמסתור. ויגטו בה
תאבות אלשהאדה: ונתנו עליו כסוי עור
תחש ופרשו בגד־כליל תכלת מלמעלה
ושמו בדיו: ויתנון עלוהי. חופאה דמשך
ססגונא. ויפרסון לבוש גמיר. תכלא
מלעילא. וישוון אריחוהי: ויגעלו עליה
גשא גלוד דארש. ויבסטו תוב גמלתה
מן אסמאנגון פוקה. ויצלחו אקואבה:
ועל שלחן הפנים יפרשו בגד תכלת
ונתנו עליו את־הקערת ואת־הכפת ואת־
המנקית ואת קשות הנסך ולחם התמיד
עליו יהיה: ועל פתורא דלחים אפיא.
יפרסון לבוש תכלא. ויתנון עלוהי. ית
מגסיא וית בזכיא וית מכילתא. וית
קסות נסוכא. ולחמא תדירא עלוהי יהי:
ועלי׳ אלמאידה אלמואגה. יבסטו תוב ז
אסמאנגון. ויגעלו עליה. אלקצאע ואלדרוג
ואלמלאעק ואלמראהן ואלמזאג (כא). ואלכבז
אלדאים עליה יכון: ופרשו עליהם בגד
תולעת שני וכסו אתו במכסה עור תחש
ושמו את־בדיו: ויפרסון עליהון. לבוש
צבע זהורי. ויכסון יתיה. בחופאה דמשך
ססגונא. וישוון ית אריחוהי: ויבסטו
עליהא. תוב צבג קרמז. ויגטוהא בגטא
גלוד דארש. ויצלחו אקואבה: ולקחו
בגד תכלת וכסו את־מנרת המאור ואת־
נרתיה ואת־מלקחיה ואת־מחתתיה ואת
כל־כלי שמנה אשר ישרתו־לה בהם:
ויסבון לבוש תכלא. ויכסון. ית מנרתא
דאנהורי וית בוצינהא. וית ציבתהא וית
מחתיתהא. וית כל מני שמושה. דישמשון
לה בהון: ויאכדו תוב אסמאנגון. ויגטו
בה מנארה׳ אלצאה וסרגהא. וכלבאתהא
ומגאמרהא. וגמיע אניה׳ דהנהא. אלדי
יכדמונהא בהא: ונתנו אתה ואת־כל־
כליה אל־מכסה עור תחש ונתנו על־
המוט: ויתנון יתה וית כל מנהא. לחופאה
דמשך ססגונא. ויתנון על אריחא:
ויגעלונהא וגמיע אניתהא. פי גשא גלוד
דארש. ויצעו (כב) דאך עלי׳ אלדהק: ועל
מזבח הזהב יפרשו בגד תכלת וכסו אתו
במכסה עור תחש ושמו את־בדיו: ועל
מדבחא דדהבא. יפרסון לבוש תכלא.
ויכסון יתיה. בחופאה דמשך ססגונא.
וישוון ית אריחוהי: ועלי׳ מדבח אלדהב.

*) הפדוים קרי

יבסטו תוב אסמאנגון. ויגטוה בגטא
גלוד דארש. ויצלחו דהוקה (אקואבה(כג):
ולקחו את־כל־כלי השרת י אשר ישרתו־
בם בקדש ונתנו אל־בגד תכלת וכסו
אותם במכסה עור תחש ונתנו על־המוט:
ויסבון ית כל מני שמושא דישמשון בהון
בקודשא. ויתנון ללבוש תכלא. ויכסון
יתהון. בחופאה דמשך ססגונא. ויתנון על
אריחא: תם יאבדו גמיע אניה׳ אבדמה
אדי יכדמון בהא פי אקדס. פיגעלונהא
פי תוב אסמאנגון. ויגטוהא בגטא גלוד
דארש. ויצעוהא פי אדהק: ודשנו את־
המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן: ויספון
ית קטמא דמדבחא. ויפרסון עלוהי. לבוש
ארגון: וירמדו אמדבח. ויבסטו עליה.
תוב ארגואן: ונתנו עליו את־כל־כליו
אשר יא ישרתו עליו בהם את־המחתת
את־המזלגת ואת־היעים ואת־המזרקת
כל כלי המזבח ופרשו עליו יב כסוי עור
תחש ושמו בדיו: ויתנון עלוהי. ית כל
מנוהי דישמשון עלוהי בהון. ית מחתיתא
ית צנוריתא וית מגרופיתא וית מזרקיא.
כל מני מדבחא. ויפרסון עלוהי. חופאה
דמשך ססגונא. וישוון אריחוהי: ויגעלון
עליה גמיע אניתה אדי יכדמון בהא עליה.
אמגאמר ואמנאשל ואמגארף ואכראנב.
וסאיר אניה׳ אמדבח. ויבסטו עליה גטא
גלוד דארש. ויצלחו דהוקה (אקואבה):
וכלה אהרן־ובניו לכסת את־הקדש ואת־
כל־כלי הקדש בנסע המחנה ואחרי־כן
יבאו בני־קהת לשאת ולא־יגעו אל־
הקדש ומתו אלה משא בני־קהת באהל
מועד: וישיצי אהרן ובנוהי. לכסאה ית
קודשא. וית כל מני קודשא במטל
משריתא. ובתר כן. ייעלון בני קהת
למטל. ולא יקרבון לקודשא ולא ימותון.
אלין (נ״א דין). מטול בני קהת במשכן
זמנא: פאדא פרג הרון ובניה. מן תגטיה׳
אקדס. וגמיע אניתה ענד רחיל אעסכר.

פבעד דאך ידכל בני קהת פיחמלונהא.
ולא ידנו מן אקדס פיהלכון. הדה צפה׳(כד)
חמל בני קהת פי כבא אמחצר: ופקדת
אלעזר | בן־אהרן הכהן שמן המאור וקטרת
הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה
פקדת כל־המשכן וכל־אשר־בו בקדש
ובכליו: ודמסיר. לאלעזר בר אהרן כהנא.
משחא דאנהרותא וקטרת בוסמיא.
ומנחתא תדירא ומשחא דרבותא. מסרת.
כל משכנא וכל דביה. בקודשא ובמנוהי:
ווכאה׳ אעזר אבן הרון אאמאם. דהן אאצאה
ובכור אצמוג. ואבר אראים ודהן אמסח.
פדאך וכאה׳ אמסכן וגמיע מא פיה. מן
קדס ואניתה: פ
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ומליל יי׳. עם משה ולאהרן למימר: תם
כלם אלה. מוסי׳ והרון תכלימא: אל־תכריתו
את־שבט משפחת הקהתי מתוך הלוים:
לא תשיצון. ית שיבט זרעית קהת. מגו
ליואי: לא תקטעו עשאיר סבט קהת(כה).
מן בין אליואניין: וזאת | עשו להם וחיו
ולא ימתו בגשתם את־קדש הקדשים
אהרן ובניו יבאו ושמו אתם איש איש
על־עבדתו ואל־משאו: ודא עבידו להון.
וייחון ולא ימותון. במקרבהון לקודש
קודשיא. אהרן ובנוהי ייעלון. וימנון יתהון.
גבר גבר. על פולחניה ולמטוליה: בל
אצנעו להם הדה אכלה. חתא יחיון ולא
יהלכון. ברנוהם אלי כאץ אאקדאס. ידכלון
הרון ובניה. ויולונהם. כל פריק עלי
כדמתה והמלה: ולא־יבאו לראות כבלע
את־הקדש ומתו: ולא ייעלון למחזי. כד
מכסן ית מני קודשא ולא ימותון: ולא
ידכלון פינצרון. ענד תגטיה׳(כו) אקדס ולא
יהלכון: פ פ פ

קנ״ט פיסוקים סי׳ חלקיהו. ומפטירין והיה מספר בני ישראל
הושע סימן ב׳. דד״ה למנחת שבת וב׳ וה׳.

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳ עם
משה למימר: תםכלםאלה מוסי׳ תכלימא:

חלק הדקדוק. י) אשר ישרתו בם בקדש. אין באל״ף געיא בכל הספרים: יא) אשר ישרתו עליו בהם. היו״ד בגעיא בכל התיגאן:
יב) כסוי עור תחש. בסוי בפשטא בכל התיגאן היפך הדפוסים:

נָשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית
אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ קַבֵּיל. יָת חוּשְׁבַּן. בְּנֵי
גֵרְשׁוֹן אַף אִנּוּן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
ארפע גמלה' בני גרשון הם איצא. לביות
אבאיהם לעשאירהם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וָמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם
כָּל־הַבָּא לִצְבֹא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל
מוֹעֵד׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. עַד בַּר
חַמְשִׁין שְׁנִין תִּמְנֵי יָתְהוֹן. כָּל דְּאָתֵי לְחַיָּלָא
חֵילָא. לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ מן
תלאתין סנה פצאעדא. אלי אבן כמסין סנה
תעדהם. כל מן ידכל לאגיש. לכדמה' כבא
אלמחצר׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי
לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃ דֵּין פּוּלְחַן. זַרְעֲיַת גֵּרְשׁוֹן.
לְמִפְלַח וּלְמִטַּל׃ והדה כדמתהם. עמלא
וחמלא׃ וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־
אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר־
עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְיִטְּלוּן. יָת יְרִיעָת מַשְׁכְּנָא וְיָת מַשְׁכַּן
זִמְנָא. חוּפָאֵיהּ. וְחוּפָאָה. דְּסַסְגוֹנָא דַּעֲלוֹהִי
מִלְּעֵילָא. וְיָת פְּרָסָא. דִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃
יחמלון שקאק אלמסכן וכבא אלמחצר.
וגשאה. וגשא אלאראשאדי עליה מן פוק.
וסתר באב כבא אלמחצר׃ וְאֵת קַלְעֵי
הֶחָצֵר וְאֶת־מָסַךְ ׀ פֶּתַח ׀ שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר
עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ[א] סָבִיב וְאֵת
מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־
אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבָדוּ׃ וְיָת סְרָדֵי דָרְתָא.
וְיָת פְּרָסָא דְּמַעֲלָנָא דִּתְרַע דָּרְתָא. דְּעַל
מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר. וְיָת
אֲטוּנֵיהוֹן. וְיָת כָּל מָנֵי פּוּלְחָנְהוֹן. וְיָת כָּל
דְּיִתְמְסַר. לְהוֹן וְיִפְלְחוּן׃ וקלוע אלצראדק
וסתר באבה[א]. אלדי עלי אלמסכן ואלמדבח
מסתדירא. ואטנאבהא. וסאיר אניה'
כדמתהא. וכל מא יצלח להא הם יכדמון׃
עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי
הַגֵּרְשֻׁנִּי לְכָל־מַשָּׂאָם וּלְכֹל עֲבֹדָתָם
וּפְקַדְתֶּם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־
מַשָּׂאָם׃ עַל מֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי תְּהֵי (כ"י יְהֵי).
כָּל פּוּלְחַן בְּנֵי גֵרְשׁוֹן. לְכָל מַטּוּלְהוֹן. וּלְכֹל
פּוּלְחָנְהוֹן. וְתִמְנוֹן (כ"י וְתִמְנוּן כפי' הרס"ג)
עֲלֵיהוֹן בְּמַטְּרָא. יָת כָּל מַטּוּלְהוֹן׃ עלי קול
הרון ובניה יכון. גמיע כדמה' בני גרשון.
מן חמלהם. וסאיר עמלהם. ועדו עליהם
בחפץ. גמיע חמלהם׃ זֹאת עֲבֹדַת
מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד
וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃
דֵּין פּוּלְחַן. זַרְעֲיַת. בְּנֵי גֵרְשׁוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא.
וּמַטַּרְתְּהוֹן. בִּידָא דְּאִיתָמָר. בַּר אַהֲרֹן
כָּהֲנָא׃ הדה כדמה' עשאיר בני גרשון פי
כבא אלמחצר. וחפצהם. עלי יד איתמר.
אבן הרון אלאמאם׃ ס בְּנֵי מְרָרִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית־אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃
בְּנֵי מְרָרִי. לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
תִּמְנֵי יָתְהוֹן׃ בני מררי. לעשאירהם וביות
אבאיהם תעדהם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וָמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־
הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃
מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא. וְעַד בַּר חַמְשִׁין
שְׁנִין תִּמְנִינּוּן. כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא. לְמִפְלַח.
יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ מן אבן תלאתין
סנה פצאעדא. ואלי אבן כמסין סנה
תעדהם. כל מן ידכל לאגיש. ליכדם
כדמה' כבא אלמחצר׃ וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת
מַשָּׂאָם לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קַרְשֵׁי
הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו וַאֲדָנָיו׃ וְדָא
מַטְּרַת מַטּוּלְהוֹן. לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא. דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא. וְעַבְרוֹהִי וְעַמּוּדוֹהִי
וְסַמְכוֹהִי׃ והדא חפץ חמלהם. וסאיר
עמלהם פי כבא אלמחצר. תכאתג אלמסכן.
ואמהאגה ועמדה וקואעדה׃ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר
סָבִיב וְאַדְנֵיהֶם וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־
כְּלֵיהֶם וּלְכֹל עֲבֹדָתָם וּבְשֵׁמֹת תִּפְקְדוּ
אֶת־כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם׃ וְעַמּוּדֵי דָרְתָא
סְחוֹר סְחוֹר וְסַמְכֵיהוֹן. וְסִכֵּיהוֹן וַאֲטוּנֵיהוֹן.
לְכָל מָנֵיהוֹן. וּלְכֹל פּוּלְחָנְהוֹן. וּבִשְׁמָהָן
תִּמְנוֹן (כ"א תִּמְנוּן). יָת מָנֵי מַטְּרַת מַטּוּלְהוֹן׃
ועמד אלצראדק מסתדירא וקואעדהא.
ואותאדהא ואטנאבהא. וגמיע אניתהא.

וסאיר

חלק הדקדוק. א) ועל המזבח סביב. תיבת המזבח בפשטא אחת והיא מלרע וזו היא שיטת הרמ"ל וספרי ספרד וכ"ה בירושלמיים .

וסאיר אעמאלהא. ועדו באסמא. גמיע אניה' חפט' חמלהא: זאת עבדת משפחת בני מררי לכל־עבדתם באהל מועד ביד איתמר בן־אהרן הכהן: דין פולחן זרעית בני מררי. לכל פולחנהון במשכן זמנא. בידא דאיתמר. בר אהרן כהנא: הדה כ'דמה' בני מררי. פי כ'בא אלמחצ'ר. עלי' יד איתמר. אבן הרון אלאמאם: ויפקד משה ואהרן ונשיאי העדה את־בני הקהתי למשפחתם ולבית אבתם: ומנא משה ואהרן. ורברבי כנשתא ית בני קהת. לזרעיתהון ולבית אבהתהון: פעד' מוסי' והרון. ואשראף אגמאעה בני קהת. לעשאירהם וביות אבאיהם: מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים שנה כל־הבא לצבא לעבדה באהל מועד: מבר תלתין שנין ולעילא. ועד בר חמשין שנין. כל דאתי לחילא. לפולחנא במשכן זמנא: מן אבן תלאתין סנה פצאעדא. אלי' אבן כ'מסין סנה. כל מן ידכ'ל לאלגיש. לכ'דמה' כ'בא אלמחצ'ר: ויהיו פקדיהם למשפחתם אלפים שבע מאות וחמשים: והוו מניניהון לזרעיתהון. תרין אלפין. שבע מאה וחמשין: פכאן גמיע עדדהם לעשאירהם. אלפין וסבע מאיה וכ'מסין: אלה פקודי משפחת הקהתי כל־העבד באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה ביד משה: אלין מניני זרעית קהת. כל דפלח במשכן זמנא. דמנא משה ואהרן. על מימרא דיי' בידא דמשה: הדה אעדאד עשאיר קהת. כל מן יכ'דם פי כ'בא אלמחצ'ר. אלדי עד' מוסי' והרון. באמר אללה עלי' יד מוסי': ס ופקודי בני גרשון למשפחותם ולבית אבתם: ומניני בני גרשון. לזרעיתהון ולבית אבהתהון: וכאן עדד בני גרשון. לעשאירהם וביות אבאיהם: מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים שנה כל־הבא לצבא לעבדה באהל מועד: מבר תלתין שנין ולעילא. ועד בר חמשין שנין. כל דאתי לחילא.

לפולחנא במשכן זמנא: מן אבן תלאתין סנה פצאעדא. ואלי' אבן כ'מסין סנה. כל מן ידכ'ל לאלגיש. לכ'דמה' כ'בא אלמחצ'ר: ויהיו פקדיהם למשפחתם לבית אבתם אלפים ושש מאות ושלשים: והוו מניניהון. לזרעיתהון לבית אבהתהון. תרין אלפין. ושית מאה ותלתין: פכאן עדדהם. לעשאירהם וביות אבאיהם. אלפין וסת מאיה ותלאתין: אלה פקודי משפחת בני גרשון כל־העבד באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה: אלין מניני. זרעית בני גרשון. כל דפלח במשכן זמנא. דמנא משה. ואהרן על מימרא דיי': הולאי מעדודי עשאיר בני גרשון. כל מן כ'דם פי כ'בא אלמחצ'ר. אלדי עד' מוסי'. והרון עלי' קול אללה: ופקודי משפחת בני מררי למשפחתם לבית אבתם: ומניני. זרעית בני מררי. לזרעיתהון לבית אבהתהון: ועדד עשאיר בני מררי. לעשאירהם וביות אבאיהם: מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן־חמשים שנה כל־הבא לצבא לעבדה באהל מועד: מבר תלתין שנין ולעילא. ועד בר חמשין שנין. כל דאתי לחילא. לפולחנא במשכן זמנא: מן אבן תלאתין סנה פצאעדא. ואלי' אבן כ'מסין סנה. כל מן ידכ'ל לאלגיש. לכ'דמה' כ'בא אלמחצ'ר: ויהיו פקדיהם למשפחתם שלשת אלפים ומאתים: והוו מניניהון לזרעיתהון. תלתא אלפין ומאתן: פכאן עדדהם לעשאירהם. תלאתה אלאף ומאיתין: אלה פקודי משפחת בני מררי אשר פקד משה ואהרן על־פי יהוה ביד משה: אלין מניני. זרעית בני מררי. דמנא משה ואהרן. על מימרא דיי' בידא דמשה: הולאי מעדודי עשאיר בני מררי. אלדי עד' מוסי' והרון. עלי' קול אללה ביד מוסי': כל־הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל את־הלוים למשפחתם ולבית אבתם: כל מניניא. דמנא משה ואהרן. ורברבי

ישראל ית ליואי. לזרעיתהון ולבית
אבהתהון: גמיע אלמעדודין. אלדי עד מוסי׳
והרון. ואשראף אל אסראיל אליואניין.
לעשאירהם וביות אבאיהם: מבן שלשים
שנה ומעלה ועד בן־חמשים שנה כל־
הבא לעבד עבדת עבדה ועבדת משא
באהל מועד: מבר תלתין שנין ולעילא.
ועד בר חמשין שנין. כל דאתי. למפלח
פולחן פולחנא. ופולחן מטול במשכן
זמנא: מן אבן תלאתין סנה פצאעדא.
ואלי אבן כמסין סנה. כל מן ידכל. ליכדם
כדמה׳ עמל. וחמל פי כבא אלמחצר:
ויהיו פקדיהם שמנת אלפים וחמש מאות
ושמנים: והוו מנייניהון. תמניא אלפין.
וחמיש מאה ותמנן: פכאן עדדהם.
תמאניה׳ אלף. וכמס מאיה ותמאניין:
על־פי יהוה פקד אותם ביד־משה איש
איש על־עבדתו ועל־משאו ופקדיו אשר־
צוה יהוה את־משה: על מימרא דיי׳.
מנא יתהון בידא דמשה. גבר גבר. על
פולחניה ועל מטוליה. ומנינוהי. דפקיד
יי׳ ית משה: עלי׳ קול אלה עדהם מוסי׳.
כל פריק פי עמלה וחמלה. ועדדה. כמא
אמר אלה מוסי׳ ב): פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: צו את־בני ישראל וישלחו
מן־המחנה כל־צרוע וכל־זב וכל טמא
לנפש: פקיד ית בני ישראל. וישלחון
מן משריתא. כל דסגיר וכל דדאיב. וכל
דמסאב לטמי נפשא: מר בני אסראיל.
באן ינפו מן אלעסכר. כל אברץ וכל דאיב.
וכל נגס במית: מזכר עד־נקבה תשלחו
אל־מחוץ למחנה תשלחום ולא יטמאו
את־מחניהם אשר אני שכן בתוכם:
מדכר עד נוקבא תשלחון. למברא
למשריתא תשלחונון. ולא יסאבון ית
משריתהון. דשכינתי שריא ביניהון:
מן דכר אלי אנתי׳ תנפוהם. אלי כארג
אלעסכר. ולא ינגסו עסכרהם. אלדי אנא

חלק הדקדוק. ב) לאשר אשם לו. היבת אשם מלרע:

סאכנה פי מא בינהם: ויעשו־כן בני
ישראל וישלחו אותם אל־מחוץ למחנה
כאשר דבר יהוה אל־משה כן עשו בני
ישראל: ועבדו כן בני ישראל. ושלחו
יתהון. למברא למשריתא. כמא דמליל
יי׳ עם משה. כן עבדו בני ישראל: פצנע
כדאך בני אסראיל. ונפוהם אלי כארג
אלעסכר. כמא אמר אלה מוסי׳. כדאך
צנעו בני אסראיל: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳ עם
משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־בני ישראל איש או־
אשה כי יעשו מכל־חטאת האדם למעל
מעל ביהוה ואשמה הנפש ההוא: מליל
עם בני ישראל. גבר או אתא. ארי יעבדון
מכל חובי אנשא. לשקרא שקר קדם יי׳.
ויחוב אנשא ההוא: קל לבני אסראל. אי
רגל או אמראה. יצנע שיא מן כטאיא
אלנאס. לינכת נכתא באלה ג). פאתם:
והתודו את־חטאתם אשר עשו והשיב
את־אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו ונתן
לאשר אשם לו: ויודון ית חוביהון דעבדו.
ויתיב ית חוביתיה ברישיה. וחומשיה
יוסיף עלוהי. ויתין. לדחייב ליה: תם יקר
בבטייתה אלדי צנעהא. פלירד אלצלאמה ב*
בראסהא. ויזיד עליהא כמסהא. וידפעהא
אלי מן צלמה: ואם־אין לאיש גאל להשיב
האשם אליו האשם המושב ליהוה לכהן
מלבד איל הכפרים אשר יכפר־בו עליו:
ואם לית לגוברא (נ״י לגבר) פריק. לאתבא
חובתא ליה. חובתא. דמתיב קדם יי׳
לכהנא. בר מדכר כפוריא. דיכפר ביה
עלוהי: ואן לם יכן לאלמצלום ולי. לתרד
אלצלאמה עליה. פלתכון אלצלאמה
אלמרדודה ללהו ולאלמאם ה). סוא כבש
אלגפראן. אלדי יסתגפר בה ענה: וכל־תרומה
לכל־קדשי בני־ישראל אשר־יקריבו
לכהן לו יהיה: וכל אפרשותא. לכל
קודשיא דבני ישראל. דיקרבון לכהנא
דיליה יהי: וכל רפיעה. מן גמיע אקדאס

בני

בני אסראיל. פלאׄ אמאם דפעוהא כאנת
לה [ה]: וְאִישׁ אֶת־קֳדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ אִישׁ אֲשֶׁר־
יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: וּגְבַר יָת מַעֲשַׂר קוּדְשׁוֹהִי
דִּילֵיהּ יְהֵי. גְּבַר. דְּיִתֵּין לְכָהֲנָא דִּילֵיהּ
יְהֵי: וכל אמר יכון לה אמר אקראסה.
פלאי אמאם דפעהא כאנת לה [ו]: פ
ג* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תׄם כלׄם אלה מוסי׳
תכלימא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי־תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה
בוֹ מָעַל: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתֵימַר
לְהוֹן. גְּבַר גְּבַר אֲרֵי תִסְטֵי אִתְּתֵיהּ.
וּתְשַׁקַּר בֵּיהּ שְׁקַר: מׄר בני אסראיל. וקׄל
להם. אי רגׄל חאדת זוגתה. פכׄאנתה
כׄיאנה: וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זֶרַע
וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה
וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה: וְיִשְׁכּוֹב
גְּבַר יָתַהּ שִׁכְבַת זַרְעָא. וִיהֵי מְכוּסָּא מֵעֵינֵי
בַעְלַהּ. וּמִטַּמְּרָא וְהִיא מְסָאֲבָא. וְסָהִיד לֵית
בַּהּ. וְהִיא לָא אִתְּאַחֲדַת: באׄן צׄאגׄעהא
רגׄל מצׄאגׄעהׄ אנסא. וגׄבי דׄאך ען זוגהא.
ואנסתרת והי נגסה. ושאהד ליס עליהא.
והי לם תקהר [ז]: וְעָבַר עָלָיו רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא
אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ־עָבַר עָלָיו
רוּחַ־קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא
נִטְמָאָה: וְיִעְבַּר עֲלוֹהִי רוּחַ קִנְאָה. וִיקַנֵּי יָת
אִתְּתֵיהּ וְהִיא מְסָאֲבָא. אוֹ עֲבַר עֲלוֹהִי רוּחַ
קִנְאָה וִיקַנֵּי יָת אִתְּתֵיהּ. וְהִיא לָא מְסָאֲבָא:
וכׄטר בבאלה [ח] ראי גׄירה. פגׄאר עליהא
והי נגׄסה. או גׄיר נגסה [ט]: וְהֵבִיא הָאִישׁ
אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ
עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־
יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי־
מִנְחַת קְנָאֹת הוּא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן:
וְיַיְתֵי גוּבְרָא יָת אִתְּתֵיהּ לְוָת כָּהֲנָא. וְיַיְתֵי
יָת קוּרְבָּנַהּ עֲלַהּ. חַד מִן עַשְׂרָא בִּתְלָת
סְאִין קֶמַח שְׂעָרִין. לָא יְרִיק עֲלוֹהִי מִשְׁחָא.
וְלָא יִתֵּין עֲלוֹהִי לְבוֹנְתָא. אֲרֵי מִנְחַת
קְנָאֲתָא [*] הוּא. מִנְחַת דּוּכְרָנָא מַדְכְּרַת
חוֹבִין: פליאת דׄאך ארגׄל בזוגתה אׄי

אׄמאם. ויאתי בקׄרבאנהא מעהא [י].
עׄשׄר איבה מן דקיק שעיר. לא יצׄב
עליה דׄהנא. ולא יגׄעל עליה לׄבאנא.
לאנׄה קׄרבאן גׄירה. קׄרבאן אׄדכר יׄדכׄר
באׄדנוב: וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ
לִפְנֵי יְהוָה: וִיקָרֵיב יָתַהּ כָּהֲנָא. וִיקִימִנַּהּ
קֳדָם יי׳: ויקדׄמהא אׄלאמאם. ויוקפהא [יא]
בין ידי אׄלה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים
בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע
הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם:
וְיִסַּב כָּהֲנָא מֵי כִיּוֹר בְּמָאן דַּחֲסַף. וּמִן עַפְרָא.
דִּיהֵי בְּאֵיסוֹדֵי (בכ״י בְּאֵיסוֹרֵי וכן עיקר) מַשְׁכְּנָא.
יִסַּב כָּהֲנָא וְיִתֵּין לְמַיָּא: ויאכׄד אׄלאמאם.
מן אׄמא אׄמקדס פי אׄנא כׄזף. ומן
אׄתראב. אׄלדׄי יכון פי ערצׄה אׄמסכן.
יאכׄד אׄלאמאם וילקי פי אׄמא: וְהֶעֱמִיד
הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע
אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֵת
מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד
הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים: וִיקִים
כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא קֳדָם יי׳. וְיִפְרַע יָת רֵישָׁא
דְּאִתְּתָא. וְיִתֵּין עַל יְדַהָא. יָת מִנְחַת דָּכְרָנָא.
מִנְחַת קִנְאֲתָא הִיא. וּבִידָא דְּכָהֲנָא יְהוֹן.
מַיָּא מְרִירַיָּא מְלַטְטַיָּא: ויוקפהא בין ידי
אׄלה. ויכשף ראסהא. ויגׄעל עלי ידהא.
קׄרבאן אׄלדכר קׄרבאן אׄלגׄירה. וליׄמסך
פי ידה אׄלמא אׄלמׄר [יב] אׄללאען: וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ
הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ
אֹתָךְ וְאִם־לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ
הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה: וְיוֹמֵי
יָתַהּ כָּהֲנָא. וְיֵימַר לְאִתְּתָא אִם לָא שְׁכֵיב
גְּבַר יָתִיךְ. וְאִם לָא סְטֵית. לְאִסְתַּאָבָא בַּר
מִבַּעְלִיךְ: הֲוַי זַכָּאָה. מִמַּיָּא. מְרִירַיָּא
מְלַטְטַיָּא הָאִלֵּין: ויחלׄפהא ויקול להא.
אן כאן לם יצׄאגׄעך רגׄל. ולם תחידי אׄלי
נגׄאסה גׄיר זוגך. פאברי מן הדׄא אׄלמא אׄלמׄר
אׄללאען: וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי
נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת־שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי
אִישֵׁךְ: וְאַתְּ. אֲרֵי סְטֵית. בַּר מִבַּעְלִיךְ וַאֲרֵי
אִסְתַּאַבְתְּ. וִיהַב גְּבַר בִּיךְ יָת שְׁכָבְתֵּיהּ

חלק הדקדוק. ג) במעיך. הבי״ת בגעיא: *) בספר כ״י קלף ישן גרים האלף בפתח וכן כולם:

בַּר מִבַּעְלִיךְ: ואן כנת קד הדת. ﭏ׳ גיר
זוגך ותנגסת בה. וגעל גירה מצׄאגעתה
פיך: וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת
הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ
לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה
אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבָה: וְיוֹמֵי
כַהֲנָא יָת אִתְּתָא בְּמוֹמָתָא דִּלְוָטָא. וְיֵימַר
כַּהֲנָא לְאִתְּתָא. יִתֵּן יְיָ יָתִיךְ. לִלְוָט וּלְמוֹמֵי
בְּגוֹ עַמִּיךְ. בִּדְיִתֵּן יְיָ יָת יַרְכִּיךְ מַסְיָא.
יָת מְעַכִי נְפִיחִין: ויחלפהא עלי׳ דׄאך
ימין ﭏהרג. ויקול ﭏאמאם להא. יגעלך
ﭏלה. מסבה וימינא (ג) פי מא בין קומך.
במא יגעל ﭏלה ורכך סאקטא. ובטנך
וארמא: וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה
בְּמֵעַיִךְ ג לַצְבּוֹת בֶּטֶן וְלַנְפִּל יָרֵךְ וְאָמְרָה
הָאִשָּׁה אָמֵן | אָמֵן: וְיֵיעֲלוּן. מַיָּא מְלַטְּטַיָּא
הָאִלֵּין בִּמְעַכִי. לְאַפָּחָא מְעַן וּלְאַמְסָאָה
יַרְכַךְ. וְתֵימַר אִתְּתָא אָמֵן אָמֵן: ודׄאך.
אדׄא צאר הדׄא ﭏמא ﭏאען ﭏ׳ מעאך.
פירם ﭏבטן ויסקט ﭏורך. ותקול ﭏאמראה
אמין אמין: וְכָתַב אֶת־הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן
בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים: וְיִכְתּוֹב. יָת
לְוָטַיָּא הָאִלֵּין. כַּהֲנָא בְּסִפְרָא. וְיִמְחוֹק לְמַיָּא
מְרִירַיָּא: ויכתב ﭏאמאם. הדׄה ﭏלענאת
פי כתאב. וימחיה פי ﭏמא ﭏמׄר: וְהִשְׁקָה
אֶת־הָאִשָּׁה ד אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים
וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים: וְיַשְׁקֵי
יָת אִתְּתָא. יָת מַיָּא מְרִירַיָּא מְלַטְּטַיָּא.
וְיֵיעֲלוּן בַּהּ מַיָּא מְלַטְּטַיָּא לִלְוָט (וי״ג לִמְרִירוּ):
ויסקיהא ﭏמא ﭏמׄר ﭏאען. ויסתחל פיהא
מרא: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֵת מִנְחַת
הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה
וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְיִסַּב כַּהֲנָא
מִידָא דְאִתְּתָא. יָת מִנְחַת קִנְאֲתָא (נ״א
מִנְחָתָא דְקִנְאֲתָא). וִירִים יָת מִנְחָתָא קֳדָם
יְיָ. וְיִקְרֵיב יָתַהּ לְמַדְבְּחָא: ויאכׄד ﭏאמאם

מן ידהא. קרבאן ﭏגירה. ויחרכה בין ידי
ﭏלה. ויקדמה ﭏ׳ ﭏמדבח: וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן־
הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה
וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמָּיִם:
וְיִקְמוֹץ כַּהֲנָא מִן מִנְחָתָא יָת אַדְכָּרְתַהּ.
וְיַסֵּיק לְמַדְבְּחָא. וּבָתַר כֵּן. יַשְׁקֵי יָת אִתְּתָא
יָת מַיָּא: ויקבץׄ מנהא ﭏאמאם פיחהא.
ויקתרה עלי׳ ﭏמדבח. ובעד דׄאך יסקיהא
ﭏמא: וְהִשְׁקָהּ אֶת־הַמַּיִם ה וְהָיְתָה אִם־
נִטְמְאָה וַתִּמְעֹל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ
הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ
וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב
עַמָּהּ: וְיַשְׁקִינַהּ יָת מַיָּא וּתְהֵי אִם אִסְתְּאָבַת
וְשַׁקָּרַת שְׁקַר בְּבַעְלַהּ. וְיֵיעֲלוּן בַּהּ. מַיָּא
מְלַטְּטַיָּא לִלְוָט*). וְיִפְּחוּן מְעָהָא. וְתִתְמְסֵי
יַרְכַּהּ. וּתְהֵי אִתְּתָא. לִלְוָטָא בְּגוֹ עַמַּהּ:
פאדׄי סקאהא ﭏמא. פאן כאנת קד תנגסת
וכׄאנת זוגהא כׄיאנה. אסתחל פיהא מרא.
פירם בטנהא. ויסקט ורכהא. וצארת
מסבה פי מא בין קומהא: וְאִם־לֹא נִטְמְאָה
הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִוא וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע:
וְאִם לָא אִסְתְּאָבַת אִתְּתָא. וְדַכְיָא הִיא.
וְתִפּוֹק זַכָּאָה וּתְעַדֵּי עִדּוּי: ואן כאנת לם
תנתגס. בל הי טאהרה. פברת וחמלת
חמלא: זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה
אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה: דָּא אוֹרָיְתָא
דְּקִנְאֲתָא. דְּתִסְטֵי אִתְּתָא. בַּר מִבַּעְלַהּ
וְתִסְתְּאַב: הדׄה שריעה ﭏגירה. פי אן
תחיד אמראה. ען זוגהא פתנגס: אוֹ אִישׁ
אֲשֶׁר תַּעֲבֹר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־
אִשְׁתּוֹ וְהֶעֱמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה
וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֵת ו כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת:
אוֹ גְבַר. דְּתִעְבַּר עֲלוֹהִי. רוּחַ קִנְאָה וִיקַנֵּי
יָת אִתְּתֵיהּ. וִיקִים יָת אִתְּתָא קֳדָם יְיָ.
וְיַעֲבֵיד לַהּ כַּהֲנָא. יָת כָּל אוֹרָיְתָא הָדָא:
או רגל יכׄטר בבאלה. ראי גירה פיגאר
עלי

*) וי״ג למרירו

חלק הדקדוק: ג) במעיך. הבי״ת בגעי״א: ד) והשקה את האשה את מי המרים וכו׳ המים המאררים. בכל התיגאן הגעיא תחת האלף ואם כן נשאר הפתח שתחת הה״א כאשר הוא ויהיה השוא שבמם נח וכן הדין בחברתה דלקמן בפסוק והשקה את המים. וכ״כ מהריב״ש הרין געי באלפין. אלא ששם בספרו נפל שיבוש יע״ש ומה שכתבתי לך הוא אמת עפ״י ספרים ישנים מדוקדקים: ה) והשקה את המים וגו׳ ובאו בה המים המאררים. השוא שבמ״ם נח. עיין לעיל מה שכתבתי שם על פס״ק והשקה את האשה: ו) את כל התורה הזאת. הטפחא בהיכה את בכל התיגאן:

עלי זוגתה. פליוקפהא בין ידי אלה. ויצנע
בהא אלאמאם. גמיע מא פי הדה אלשריעה:
ונקה האיש מעון והאשה ההוא תשא את־
עונה: ויהי זכא גוברא מחובין. ואתתא
ההיא תקביל ית חובה: חתא יברו אלרגל מן
אלוזר. ותלך אלאמראה תחמל וזרהא: פ
ד וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: דבר אל־בני ישראל ואמרת
אלהם איש או־אשה כי יפלא לנדר נדר
נזיר להזיר ליהוה: מליל עם בני ישראל.
ותימר להון. גבר או אתא. ארי יפריש
למדר נדר נזירו. למזר קדם יי': מר בני
אסראיל. וקל להם. אי רגל או אמראה.
סווג נדרא נסך. ליתנסך לרבה: מיין
ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה
וכל־משרת ענבים לא ישתה וענבים
לחים ז) ויבשים לא יאכל: מחמר חדת
ועתיק יזר. חל דחמר חדת. וחל דחמר
עתיק לא ישתי. וכל מתרות ענבין לא
ישתי. וענבין. רטיבין ויבישין לא ייכול:
פמן אלכמר ואלמסכר מנה יתנסך. חתא
כל כמר. וכל מסכר לא ישרב. וכל נקיע
אלענב לא ישרב. וענבא רטבא ויאבסא
לא יאכל: כל ימי נזרו מכל אשר יעשה
מגפן היין מחרצנים ועד זג ח) לא יאכל:
כל יומי נזריה. מכל דיתעביד (בקלת כ"י
דמתעביד) מגופנא דחמרא. מפרצנין (וי"ג
מפורצנין). ועד עצורין לא ייכול: טול
איאם נסכה. מן כל מא יעמל מן גפן
אלכמר. מן אלפרצן טו) אלי אלזג לא יאכל: כל־
ימי נדר נזרו תער לא־יעבר על־ראשו
עד־מלאת הימם אשר־יזיר ליהוה קדש
יהיה גדל פרע שער ראשו: כל יומי נדר
נזריה. מספר לא יעבר על רישיה. עד
משלם יומיא. דנזיר קדם יי' קדיש יהי.
ירבי פירוע שער רישיה: וטול איאם
נדר נסכה. לא ימר חלק עלי ראסה.
אלי אן תתם אלאיאם. אלתי תנסכהא לרבה
יכון מקדסא. וירבי פרע שער ראסה:

כל־ימי הזירו ליהוה על־נפש מת לא
יבא: כל יומין דנזיר קדם יי'. על נפשת
מיתא לא ייעול: כדאך טול איאם נסכה
ללה. אלי חצרה' מית טז) לא ידכל: לאביו
ולאמו לאחיו ולאחתו לא־יטמא להם
במתם כי נזר אלהיו על־ראשו: לאבוהי
ולאמיה לאחוהי ולאחתיה לא יסתאב להון
במותהון. ארי נזרא דאלהיה על רישיה: חתא
באביה ואמה. ואכיה ואכתה. לא יתנגס
בהם פי חאל מותהם. לאן נסך רבה עליה:
כל ימי נזרו קדש הוא ליהוה: כל יומי
נזריה. קדיש הוא קדם יי': כדאך טול
איאם נסכה. מקדס הו לרבה: וכי־ימות
מת עליו בפתע פתאם וטמא ראש נזרו
וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי
יגלחנו: וארי ימות מיתא עלוהי בתכיף
שלו. ויסאיב ריש נזריה. ויגלח רישיה
ביומא דדכותיה. ביומא שביעאה
יגלחניה: פאן מאת מית מעה בגתה
או גפלה יז). פפקד קטע אוול יח) נסכה.
פליחלק ראסה פי יום טהרה. ודאך פי
אליום אלסאבע: וביום השמיני יבא שתי
תרים או שני בני יונה אל־הכהן אל־
פתח אהל מועד: וביומא תמינאה. ייתי
תרין שפנינין. או תרין בני יונה. לות
כהנא. לתרע משכן זמנא: ופי אליום
אלתאמן. יאתי בשפנינין. או פרכי
חמאם. אלי אלאמאם. אלי באב כבא אלמחצר:
ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד לעלה
וכפר עליו מאשר חטא על־הנפש וקדש
את־ראשו ביום ההוא: ויעביד כהנא. חד
לחטתא וחד לעלתא. ויכפר עלוהי. מדחב
על מיתא. ויקדיש ית רישיה ביומא
ההוא: ויעמל אלאמאם אחדהמא דכוה. ואלאכר
צעידה. ויסתגפר ענה. במא אכטא פי
אמר מית יט). ויקדס ראסה פי דאך אליום:
והזיר ליהוה את־ימי נזרו והביא כבש
בן־שנתו לאשם והימים הראשנים יפלו
כי טמא נזרו: ויזר קדם יי' ית יומי נזריה
וייתי. אמר בר שתיה לאשמא. ויומיא

חלק הדקדוק, ז) לחים. בפתח ומשפטו להיות בקמץ: ח) ועד זג. בקמץ:

קדמאי יבטלון. אדי אסתאב נזריה: ויתנסך ללה איאם נסכה. ויאתי בחמל אבן סנתה לקרבאן כאתם. ואלאיאם אלמתקדמה תסקט. למא אנקטע נסכה: וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אתו אל־פתח אהל מועד: ודא אוריתא דנזירא. ביום. משלם יומי נזריה. ייתי יתיה. לתרע משכן זמנא: והדה שריעה אלנאסך. פי יום כמאל איאם נסכה. יאתי בה ט). אלי באב קבא אלמחצר: והקריב את־קרבנו ליהוה כבש בן־שנתו תמים אחד לעלה וכבשה אחת בת־שנתה תמימה לחטאת ואיל־אחד תמים לשלמים: ויקריב ית קורבניה קדם יי׳. אמר בר שתיה שלים חד לעלתא. ואמרתא חדא בת שתה. שלמתא לחטתא. ודכר חד שלים לנכסת קודשיא: פיקרב קרבאנה ללה. חמלא אבן סנתה צחיחא לצעידה. ורכלה אבנה סנתהא. צחיחה לדכוה. וכבשא צחיחא לדבח אלסלאמה: וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומנחתם ונסכיהם: וסל פטיר. סולת גריצן דפילן במשח. ואספוגין פטירין דמשיחין במשח. ומנחתהון ונסכיהון: וסלה׳ פטיר. גראדק סמד כא) מלתותה בדהן. ורקאק פטיר ממסוחה בדהן. ואלבר ואלמזאג אלדי מעהא: והקריב הכהן לפני יהוה ועשה את־חטאתו ואת־עלתו: ויקריב כהנא קדם יי׳. ויעביד ית חטתיה וית עלתיה: ויקדמהא אלאמאם בין ידי אללה. ויצנע דכותה וצעידתה: ואת־האיל יעשה זבח שלמים ליהוה על סל המצות ועשה הכהן את־מנחתו ואת־נסכו: וית דכרא. יעביד נכסת קודשיא קדם יי׳. על סלא דפטיריא. ויעביד כהנא. ית מנחתיה וית נסכיה: ואלכבש יצנעה דבח סלאמה ללה. מע סלה׳ אלפטיר. תם יצנע אלבר ואלמזאג אלדי מעה: וגלח הנזיר פתח אהל מועד את־ראש נזרו ולקח

את־שער ראש נזרו ונתן על־האש אשר־תחת זבח השלמים: ויגלח נזירא. בתרע משכן זמנא ית ריש נזריה. ויסב. ית שער ריש נזריה. ויתין על אישתא. דתחות דודא דנכסת קודשיא: ויחלק אלנאסך. ענד באב קבא אלמחצר שער ראסה. ויאכדה. וילקי עלי אלנאר. אלדי תחת דבח אלסלאמה: ולקח הכהן את־הזרע בשלה מן־האיל וחלת ט) מצה אחת מן־הסל ורקיק מצה אחד ונתן על־כפי הנזיר אחר י) התגלחו את־נזרו: ויסב כהנא. ית דרעא בשילא מן דכרא. וגריצתא פטירתא חדא מן סלא. ואספוג פטיר חד. ויתין על ידי נזירא. בתר דיגלח ית נזריה: ויאכד אלאמאם. אלדראע מטבוכה מן אלכבש. וגרדקה ואחדה ורגיף ואחד מן סל אלפטיר. ויצע דאך עלי כפי אלנאסך. בעד חלקה שער ראסה כב): והניף אותם הכהן תנופה לפני יהוה קדש הוא לכהן על חזה התנופה ועל שוק התרומה ואחר ישתה הנזיר יין: ויירים יתהון כהנא ארמא קדם יי׳. קודשא הוא לכהנא. על חדיא דארמותא. ועל שוקא דאפרשותא. ובתר כן. ישתי נזירא חמרא: ויחרך אלגמיע תחריכא בין ידי אלה. מע קץ אלתחריך. וסאק ארפיעה. ובעד דאך ישרב אלנאסך כמרא: זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליהוה על־נזרו מלבד אשר־תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו: דא אוריתא דנזירא דידר. קורבניה קדם יי׳ על נזריה. בר מדתדביק ידיה. כפום נדריה דידר. כן יעביד. על אוריתא דנזריה: הדה שריעה׳ מן נדר אן יכון נאסכא. קרבאנה ללה ען נסכה. סוא מא תנאל ידה. וליכון דאך במקדאר מדה׳ נסכה. יצמה אלי שריעה׳ אלנסך כג):

פ

ה וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳ עם משה למימר: תם כלם אללה מוסי תכלימא: דבר אל־אהרן ואל־בניו לאמר

כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם׃
מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי לְמֵימַר. כְּדֵין
תְּבָרְכוּן יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כַּד תֵּימְרוּן
(בכ"י יֵימְרוּן וכן עיקר) לְהוֹן׃ מר הרון ובניה
קאילא כדא פבארכו בני אסראיל. מקוולא
להם כד)׃ ס *יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ׃
יְבָרְכִנָּךְ יְיָ וְיִטְּרִנָּךְ׃ יבארכך אלה ויחפצך׃
ס יָאֵר יְהוָה ׀ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יַנְהַר יְיָ
שְׁכִינְתֵיהּ לְוָתָךְ. וִירַחֵם יָתָךְ׃ ויצי וגהה
איך וירופך׃ ס יִשָּׂא יְהוָה ׀ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ יִסַּב יְיָ אַפּוֹהִי
לְוָתָךְ. וִישַׁוֵּי לָךְ שְׁלָם׃ ויקבל
בקצדה איך כה). ויציר לך אסלאם׃
ס וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם׃ וִישַׁווּן יָת בִּרְכַּת
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲנָא אֲבָרֵיכִנּוּן׃
פיתלו כו) אסמי עלי' בני אסראיל. ואנא
אבארך עליהם׃ פ
וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת־הַמִּשְׁכָּן
וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם
וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ וַהֲוָה. בְּיוֹמָא דְּשֵׁיצִי מֹשֶׁה
לַאֲקָמָא יָת מַשְׁכְּנָא. וְרַבִּי יָתֵיהּ. וְקַדֵּישׁ
יָתֵיהּ וְיָת כָּל מָנוֹהִי. וְיָת מַדְבְּחָא וְיָת כָּל
מָנוֹהִי. וְרַבִּינוּן וְקַדֵּישׁ יָתְהוֹן׃ ולמא כאן
פי יום פרג מוסי' מן נצב אמסכן. ומסחה
וקדסה וגמיע אניתה. ואמדבח וגמיע
אניתה. ומסחהא וקדסהא׃ וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי
הַמַּטֹּת הֵם הָעֹמְדִים עַל־הַפְּקֻדִים׃ וְקָרִיבוּ
רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל. רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָתְהוֹן. אִנּוּן
רַבְרְבֵי שִׁבְטַיָּא. אִנּוּן דְּקָיְמִין עַל מִנְיָנַיָּא׃
פקרב אשראף בני אסראיל. רויסא ביות
אבאיהם. אדי הם רויסא אאסבאט.
אהאצרין עלי' עדדהם׃ וַיָּבִיאוּ אֶת־קָרְבָּנָם
לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר
עֲגָלָה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד
וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן׃ וְאֵיתִיאוּ
(בכ"י וְאַיְתִיוּ) יָת קוּרְבָּנְהוֹן לִקְדָם יְיָ. שֵׁית
עֶגְלָן כַּד מְחַפְּיָן וּתְרֵי עֲשַׂר תּוֹרִין. עֲגַלְתָּא.
עַל תְּרֵין רַבְרְבַיָּא וְתוֹרָא לְחַד. וְקָרִיבוּ
יָתְהוֹן לִקְדָם מַשְׁכְּנָא׃ פאתו בקרבאנהם
ללה. סת עגל מצבבה כז) ואתני' עשר
תורא. עגלה לכל שריפין ותור לכל ואחד.
פקדמוהא בין ידי אמסכן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימַר׃
פקאל אלה למוסי קאילא׃ קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ
לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם
אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ׃ קַבֵּיל (בכ"י סַב)
מִנְּהוֹן. וִיהוֹן. לְמִפְלַח. יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן
זִמְנָא. וְתִתֵּין יָתְהוֹן לְלֵיוָאֵי. גְּבַר כְּמִסַּת
פּוּלְחָנֵיהּ׃ כדהא מנהם. ותכון לכדמה
כבא אמחצר. ואדפעהא אלי כל פריק מן
אליואניין. חסב כדמתהם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־
הָעֲגָלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם׃
וּנְסֵיב מֹשֶׁה. יָת עֶגְלָתָא וְיָת תּוֹרֵי. וִיהַב
יָתְהוֹן לְלֵיוָאֵי׃ פאכד מוסי. אעגל ואבקר.
ודפעהא אלי אליואניין׃ אֵת ׀ שְׁתֵּי הָעֲגָלֹת
וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי
עֲבֹדָתָם׃ יָת תַּרְתֵּין עֶגְלָן. וְיָת אַרְבְּעָא
תּוֹרִין. יְהַב לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן. כְּמִסַּת פּוּלְחָנְהוֹן׃
עגלתין וארבע בקראת. דפעהא לבני
גרשון. חסב כדמתהם׃ וְאֵת ׀ אַרְבַּע
הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי
כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃
וְיָת אַרְבַּע עֶגְלָן. וְיָת תְּמָנְיָא תּוֹרִין. יְהַב
לִבְנֵי מְרָרִי. כְּמִסַּת פּוּלְחָנְהוֹן. בְּיַד אִיתָמָר.
בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא׃ וארבע עגל. ותמאן
בקראת. דפע לבני מררי. חסב כדמתהם.
ואגמיע כח) עלי' יד איתמר. אבן הרון
אאמאם׃ וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן כִּי־עֲבֹדַת
הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ׃ וְלִבְנֵי קְהָת
לָא יְהַב. אֲרֵי פּוּלְחַן קוּדְשָׁא עֲלֵיהוֹן.
בְּכַתְפָּא נָטְלִין׃ ולבני קהת לם ידפע
שייא. לאן כדמה' אקדס עליהם. ואנמא
יחמלונה עלי' אכתאפהם׃ וַיַּקְרִיבוּ
הַנְּשִׂאִים אֵת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח
אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂיאִם אֶת־קָרְבָּנָם לִפְנֵי

המזבח

*) שלשה פסוקים אלו אין מתרגמין בצבור. (בכל ספרי תימן הקדמונים לא נמצא תרגום עליהם)׃

המזבח: וקריבו רברביא. ית חנוכת מדבחא. ביומא דרביאו יתיה. וקריבו רברביא. ית קורבנהון לקדם מדבחא: ולמא קדם אלאשראף דשן אלמדבח. פי יום מסח. וקדמו קראבינהם בין ידי אלמדבח: ויאמר יהוה אל־משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את־קרבנם לחנכת המזבח: ואמר יי' למשה. רבא חד ליומא. רבא חד ליומא. יקרבון ית קורבנהון. לחנוכת מדבחא: פקאל אללה למוסי. שריף ואחד פי כל יום. יקרב קרבאנה דשנא לאלמדבח: ס

ויהי המקריב ביום הראשון את־קרבנו נחשון בן־עמינדב למטה יהודה: והוה. דמקריב. ביומא קדמאה ית קורבניה. נחשון בר עמינדב לשבטא דיהודה: וכאן אלמקרב. פי איום אלאול קרבאנה. נחשון אבן עמינדב מן סבט יהודה: וקרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: וקורבניה מגסתא דכסף חדא. מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה. מזרקא חד דכספא. מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא. תרויהון מלן. סולתא. דפילא במשח למנחתא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקאל במתקאל אלקדס. (כט) וכרנוב פצה וזנה סבעין מתקאל. כלאהמא ממלוין. סמד מלתות בדהן לאלהדייה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: בזכא חדא. מתקלה עשר סלעין היא דדהב*) מליא קטורת בוסמיא: ודרגא מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בבורא: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה לעלתא: ורתא מן אלבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לאלצעידה: שעיר־עזים אחד לחטאת: צפיר בר עזין חד לחטתא: ועתודא מן אלמאעז לאלדכוה: ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן נחשון בן־עמינדב: ולנכסת קודשיא תורי תרין. דכרי חמשא גדי חמשא. אמרין בני שנא חמשא. דין. קורבנא דנחשון בר עמינדב: ולדבח אסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן נחשון אבן עמינדב: פ

ביום השני הקריב נתנאל בן־צוער נשיא יששכר: ביומא תנינא. קריב נתנאל בר צוער. רב שבטא דיששכר: ופי איום אלתאני. קרב נתנאל אבן צוער. שריף בני יששכר: הקרב את־קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: קריב ית קורבניה מגסתא דכסף חדא. מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה. מזרקא חד דכספא. מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא. תרויהון מלן. סולתא. דפילא במשח למנחתא: קרב קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקאל במתקאל אלקדס. וכרנוב פצה וזנה סבעין מתקאל. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לאלהדייה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: בזכא חדא. מתקלה עשר סלעין היא דדהב מליא קטרת בוסמיא: ודרגא ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בבורא: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה לעלתא: ורתא מן אלבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לאלצעידה: שעיר־עזים אחד לחטאת: צפיר בר עזין חד לחטתא: ועתודא מן אלמאעז לאלדכוה: וזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה

זה

*) פליא השם בפתח וכן כולם.

זה קרבן נתנאל בן־צוער: ולנכסת
קודשיא תורי תרין. דכרי חמשא גדרי
חמשא. אמרין בני שנא חמשא. דין. *ו
קורבן נתנאל בר צוער: ולדבח אסלאמה
בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן.
וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן
נתנאל אבן צוער: פ
ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב
בן־חלן: ביומא תליתאה. רבא לבני
זבולון. אליאב בר חלון: ופי אליום אלתאלת.
קרב אליאב אבן חלון. שריף בני זבולון:
קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם | מלאים סלת
בלולה בשמן למנחה: קורבניה מגסתא
דכסף חדא. מאה ותלתין סלעין הוי
מתקלה. מזרקא חד דכספא. מתקליה
שבעין סלעין בסלעי קודשא. תרויהון
מלן. סולתא. דפילא במשח למנחתא:
וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא
מאיה ותלאתין מתקאל באלמתקאל אלקדס.
וכרנוב פצה וזנה סבעין מתקאל. כלאהמא
ממלוין. סמידא מלתות בדהן לאלהדייה:
כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
בזכא חדא. מתקלה עשר סלעין היא
דדהב מליא קטרת בוסמיא: ודרגא מן
דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא
בכורא: פר אחד בן־בקר איל אחד
כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור חד בר
תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה
לעלתא: ורתא מן אלבקר. וכבשא וחמלא
אבן סנתה לאלצעידה: שעיר־עזים אחד
לחטאת: צפיר בר עזין חד לחטתא:
ועתודא מן אלמאעז לאלזכוה: ולזבח
השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים
חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
קרבן אליאב בן־חלן: ולנכסת קודשיא
תורי תרין. דכרי חמשא גדרי חמשא.
אמרין בני שנא חמשא. דין. קורבן אליאב
בר חלון: ולדבח אסלאמה בקרתין.

וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה
חמלאן בני סנה. הדא קרבאן אליאב
אבן חלון: פ
*ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור
בן־שדיאור: ביומא רביעאה. רבא לבני
ראובן. אליצור בר שדיאור: ופי אליום
אלראבע. קרב אליצור אבן שדיאור. שריף
בני ראובן: קרבנו קערת־כסף אחת
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם |
מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
קורבניה מגסתא דכסף חדא. מאה
ותלתין סלעין הוי מתקלה. מזרקא חד
דכספא. מתקליה שבעין סלעין בסלעי
קודשא. תרויהון מלן. סולתא. דפילא
במשח למנחתא: קרבאנה קצעה מן
פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקאל.
וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקאל במתקאל
אלקדס. כלאהמא ממלוין. סמידא מלתות
בדהן לאלהדייה: כף אחת עשרה זהב
מלאה קטרת: בזכא חדא. מתקלה עשר
סלעין היא דדהב מליא קטרת בוסמיא:
ודרגא מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל
ממלווא בכורא: פר אחד בן־בקר איל
אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור
חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר
שתיה לעלתא: ורתא מן אלבקר. וכבשא
וחמלא אבן סנתה לאלצעידה: שעיר־
עזים אחד לחטאת: צפיר בר עזין חד
לחטתא: ועתוד מן אלמאעז לאלזכוה:
ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה
זה קרבן אליצור בן־שדיאור: ולנכסת
קודשיא תורי תרין. דכרי חמשא גדרי
חמשא. אמרין בני שנא חמשא. דין.
קורבן אליצור בר שדיאור: ולדבח
אסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה
עתדאן. וכמסה המלאן בני סנה. הדא
קרבאן אליצור אבן שדיאור: פ
ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל

בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה. רַבָּא לִבְנֵי
שִׁמְעוֹן. שְׁלוּמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי׃ ופי ﭏיום
ﭏכאמס. קרב שלומיﭏ אבן צורישדי.
שריף בני שמעון׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף
אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה׃
קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה
וּתְלָתִין סִלְעִין הֲוֵי מַתְקָלַהּ. מִזְרְקָא חַד
דִּכְסַף. מַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי
קוּדְשָׁא. תַּרְוֵיהוֹן מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא
בִּמְשַׁח לְמִנְחָתָא׃ וכאן קרבאנה קצעה
מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ.
וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ
ﭏקדס. כלאהמא ממלוין. סמידא מלתות
בדהן לאהדייה׃ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
מְלֵאָה קְטֹרֶת׃ בָּזְכָּא חֲדָא. מַתְקְלַהּ עֲשַׂר
סִלְעִין הִיא דִּדְהַב מַלְיָא קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא׃
ודרגא ואחדה מן דהב. וזנה עשרה
מתאקיל ממלווא בכורא׃ פַּר אֶחָד בֶּן־
בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה׃ תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי. דְּכַר חַד. אִמַּר
חַד בַּר שַׁתֵּיהּ לַעֲלָתָא׃ ורתא מן ﭏבקר.
וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה׃
שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃ צְפִיר בַּר עִזִּין
חַד לְחַטָּתָא׃ ועתוד מן ﭏמאעז לﭏדכוה׃
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה
זֶה קָרְבַּן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וּלְנִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא תּוֹרֵי תְּרֵין. דִּכְרֵי חַמְשָׁא גַּדְיֵי
חַמְשָׁא. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא חַמְשָׁא. דֵּין.
קוּרְבַּן שְׁלוּמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי׃ ולדבח
ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה
עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא
קרבאן שלומיﭏ אבן צורישדי׃ פ
בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־
דְּעוּאֵל׃ בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה. רַבָּא לִבְנֵי גָד.
אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל׃ ופי ﭏיום ﭏסאדס.
קרב ﭏיסף אבן דעוﭏ. שריף בני גד׃
קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה׃ קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא
דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה וּתְלָתִין סִלְעִין הֲוֵי
מַתְקָלַהּ. מִזְרְקָא חַד דִּכְסַף. מַתְקָלֵיהּ
שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. תַּרְוֵיהוֹן
מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא בִּמְשַׁח לְמִנְחָתָא׃
וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא
מאיה ותלאתין מתקﭏ. וכרנוב פצה.
וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס.
כלאהמא ממלוין. סמידא מלתות בדהן
לאהדייה׃ כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת׃ בָּזְכָּא חֲדָא. מַתְקְלַהּ עֲשַׂר סִלְעִין
הִיא דִּדְהַב מַלְיָא קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא׃ ודרגא
ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל
ממלווה בכורא׃ פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל
אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה׃ תּוֹר חַד
בַּר תּוֹרֵי. דְּכַר חַד. אִמַּר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ
לַעֲלָתָא׃ ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא
אבן סנתה לﭏצעידה׃ שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת׃ צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא׃
ועתוד מן ﭏמאעז לﭏדכוה׃ וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים
בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֶלְיָסָף
בֶּן־דְּעוּאֵל׃ וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרֵי תְּרֵין.
דִּכְרֵי חַמְשָׁא גַּדְיֵי חַמְשָׁא. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא
חַמְשָׁא. דֵּין. קוּרְבַּן אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל׃
ולדבח ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש
וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה.
הדא קרבאן ﭏיסף אבן דעוﭏ׃ פ
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי אֶפְרָיִם אֱלִישָׁמָע *ז
בֶּן־עַמִּיהוּד׃ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. רַבָּא לִבְנֵי
אֶפְרָיִם. אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד׃ ופי ﭏיום
ﭏסאבע. קרב ﭏישמע אבן עמיהוד. שריף
בני אפרים׃ קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה׃
קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה וּתְלָתִין
סִלְעִין הֲוֵי מַתְקָלַהּ. מִזְרְקָא חַד דִּכְסַף.

מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. תַּרְוֵיהוֹן מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא בִמְשַׁח לְמִנְחָתָא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ. וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לﭏהדייה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: בְּזִכָּא חֲדָא. מַתְקְלַהּ עֲשַׂר סִלְעִין הִיא דְּדַהֲב מַלְיָא קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא: ודרגא ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בכורא: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי. דְּכַר חַד. אִמַּר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ לַעֲלָתָא: ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא: ועתוד מן ﭏמאעז לﭏרכוה: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרֵי תְּרֵין. דִּכְרֵי חַמְשָׁא גְּדֵי חַמְשָׁא. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא חַמְשָׁא. דֵּין. קוּרְבַּן אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד: ולדבח ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן ﭏישמע אבן עמיהוד: פ

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר: בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה. רַבָּא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה. גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר: ופי ﭏיום ﭏתאמן קרב גמליﭏ אבן פדהצור. שריף בני מנשה: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְּתָא דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה וּתְלָתִין סִלְעִין הֲוֵי מַתְקְלַהּ. מִזְרְקָא חַד דִּכְסַף. מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. תַּרְוֵיהוֹן מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא בִמְשַׁח לְמִנְחָתָא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס.

וכרנוב פצה וזנה סבעין מתקﭏ. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לﭏהדייה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: בְּזִכָּא חֲדָא. מַתְקְלַהּ עֲשַׂר סִלְעִין הִיא דְּדַהֲב מַלְיָא קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא: ודרגא מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בכורא: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי. דְּכַר חַד. אִמַּר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ לַעֲלָתָא: ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא: ועתודא מן ﭏמאעז לﭏרכוה: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצוּר: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרֵי תְּרֵין. דִּכְרֵי חַמְשָׁא גְּדֵי חַמְשָׁא. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא חַמְשָׁא. דֵּין. קוּרְבַּן גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר: ולדבח ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן גמליﭏ אבן פדהצור: פ

בַּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעֹנִי: בְּיוֹמָא תְשִׁיעָאָה. רַבָּא לִבְנֵי בִנְיָמִן. אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי: ופי ﭏיום ﭏתאסע. קרב אבידן אבן גדעוני. שריף בני בנימין: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀ מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְּתָא דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה וּתְלָתִין סִלְעִין הֲוֵי מַתְקְלַהּ. מִזְרְקָא חַד דִּכְסַף. מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. תַּרְוֵיהוֹן מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא בִמְשַׁח לְמִנְחָתָא: קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ. וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לﭏהדייה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: בְּזִכָּא חֲדָא. מַתְקְלַהּ עֲשַׂר

סלעין

סלעין היא דדהב מליא קטרת בוסמיא: ודרגא מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בכורא: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה לעלתא: ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה: שעיר־עזים אחד לחטאת: צפיר בר עזין חד לחטתא: ועתודא מן ﭏמאעז לﭏדכוה: ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן אבידן בן־גדעני: ולנכסת קודשיא תורי תרין. דכרי חמשא גדי חמשא. אמרין בני שנא חמשא. דין קורבן אבידן בר גדעוני: ולדבח ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן אבידן אבן גדעוני: פ

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן־עמישדי: ביומא עשיראה. רבא לבני דן. אחיעזר בר עמישדי: ופי ﭏיום ﭏעאשר. קרב אחיעזר אבן עמישדי. שריף בני דן: קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: קורבניה מגסתא דכסף חדא. מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה. מזרקא חד דכספא. מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא. תרויהון מלן. סולתא. דפילא במשח למנחתא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ. וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לﭏהדייה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: בזכא חדא. מתקלה עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא: ודרגא ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווא בכורא: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו

לעלה: תור חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה לעלתא: ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה: שעיר־עזים אחד לחטאת: צפיר בר עזין חד לחטתא: ועתודא מן ﭏמאעז לﭏדכוה: ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה קרבן אחיעזר בן־עמישדי: ולנכסת קודשיא תורי תרין. דכרי חמשא גדי חמשא. אמרין בני שנא חמשא. דין קורבן אחיעזר בר עמישדי: ולדבח ﭏסלאמה בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן אחיעזר אבן עמישדי: פ

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל בן־עכרן: ביום חד עשר יומין. רבא לבני אשר. פגעיאל בר עכרן: ופי ﭏיום ﭏחאדי עשר. קרב פגעיאל אבן עכרן. שריף בני אשר: קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: קורבניה מגסתא דכסף חדא. מאה ותלתין סלעין הוי מתקלה. מזרקא חד דכספא. מתקליה שבעין סלעין בסלעי קודשא. תרויהון מלן. סולתא. דפילא במשח למנחתא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה. וזנהא מאיה ותלאתין מתקﭏ. וכרנוב פצה. וזנה סבעין מתקﭏ במתקﭏ ﭏקדס. כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן לﭏהדייה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת: בזכא חדא. מתקלה עשר סלעין היא דדהב מליא קטורת בוסמיא: ודרגא ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל ממלווה בכורא: פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה: תור חד בר תורי. דכר חד. אמר חד בר שתיה לעלתא: ורתא מן ﭏבקר. וכבשא וחמלא אבן סנתה לﭏצעידה: שעיר־עזים אחד

לחטאת

לְחַטָּאת: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא:
ועתוד מן אלמאעז לאלדכוה: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים
בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים חֲמִשָּׁה
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן פַּגְעִיאֵל
בֶּן־עָכְרָן: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרֵי תְּרֵין.
דִּכְרֵי חַמְשָׁא גַּדְיֵי חַמְשָׁא. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא
חַמְשָׁא. דֵּין. קוּרְבַּן פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן:
ולדבח אסלאמה בקרתין. וכבמסה כבאש
וכמסה עתדאן. וכמסה חמלאן בני סנה.
הדא קרבאן פגעיאל אבן עכרן: פ
בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר יוֹם נָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי
אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: בְּיוֹם חַד עֲסַר
יוֹמִין. רַבָּא לִבְנֵי נַפְתָּלִי. אֲחִירַע בַּר
עֵינָן: ופי יום אתני׳ עשר יומא.
קרב אחירע אבן עינן. שריף
בני נפתלי: קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם ׀
מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דִּכְסַף חֲדָא. מְאָה וּתְלָתִין
סִלְעִין הֲוֵי מַתְקָלַהּ. מִזְרְקָא חַד דִּכְסַף.
מַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא.
תַּרְוֵיהוֹן מְלַן. סוּלְתָּא. דְּפִילָא בִמְשַׁח
לְמִנְחָתָא: וכאן קרבאנה קצעה מן פצה.
וזנהא מאיה ותלאתין מתקא. וכרנוב
פצה. וזנה סבעין מתקא באלמתקא אלקדס.
כלאהמא ממלוין. סמדא מלתות בדהן
לאלהדיה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת: בָּזִכָּא חֲדָא. מַתְקָלַהּ עֲשַׂר סִלְעִין
הִיא דִּדְהַב מַלְיָא קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא: ודרגא
ואחדה מן דהב. וזנה עשרה מתאקיל
ממלווא בכורא: פַּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר אַיִל
אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: תּוֹר
חַד בַּר תּוֹרֵי. דְּכַר חַד. אִמַּר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ
לַעֲלָתָא: ורתא מן אלבקר. וכבשא וחמלא
אבן סנתה לאלצעידה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּתָא:
ועתוד מן אלמאעז לאלדכוה: וּלְזֶבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתֻּדִים
חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן

חלק הדקדוק. יא) הקערה הקוף בשוא לבד בכל התיגאן:

אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא
תּוֹרֵי תְּרֵין. דִּכְרֵי חַמְשָׁא גַּדְיֵי חַמְשָׁא.
אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא חַמְשָׁא. דֵּין. קוּרְבַּן
אֲחִירַע בַּר עֵינָן: ולדבח אלסלאמה
בקרתין. וכמסה כבאש וכמסה עתדאן.
וכמסה חמלאן בני סנה. הדא קרבאן
אחירע אבן עינן: פ
זֹאת ׀ חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ
מֵאֵת נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קַעֲרֹת כֶּסֶף שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנֵים עָשָׂר כַּפּוֹת זָהָב
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה: דָּא חֲנֻכַּת מַדְבְּחָא. בְּיוֹמָא
דְּרַבִּיאוּ (נ״א דְּרַבִּיו) יָתֵיהּ. מִן רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל.
מְגִסֵּי כַסְפָּא תַּרְתָּא עַשְׂרֵי. מִזְרְקֵי כַסְפָּא
תְּרֵי עֲשַׂר. בָּזִכֵי דְדַהֲבָא תַּרְתָּא עַשְׂרֵי:
הדה גמלה דשן אלמדבח. פי יום מסחה.
מן אשראף בני אסראיל. מן קצאע אלפצה
אתני׳ עשר. ומן כראנב אלפצה אתני׳
עשר. ומן דרוג אלדהב אתני׳ עשר:
שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה הַקְּעָרָה יא הָאַחַת כֶּסֶף
וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים
אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע־מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:
מְאָה וּתְלָתִין סִלְעִין הֲוֵי מַתְקָלַהּ. דִּמְגִסְתָּא
חֲדָא דִכְסַפָּא. וְשִׁבְעִין דְּמִזְרְקָא חַד. כֹּל
כְּסַף מָנַיָּא. תְּרֵין אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה בְּסִלְעֵי
קוּדְשָׁא: כל קצעה מן מאיה ותלאתין
מתקא פצה. וכל כרנוב מן סבעין. פדלך
גמיע פצה אלאניה. אלפין וארבע מאיה
מתקא במתקא אלקדס: כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים־
עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל־זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים
וּמֵאָה: בָּזִכֵי דְדַהֲבָא תַּרְתָּא עַשְׂרֵי מַלְיָן
קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא. מַתְקַל עֲשַׂר סִלְעִין. הֲוֵי
מַתְקָלַהּ דְּבָזִכָּא בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. כָּל דְּהַב
בָּזִכַיָּא מְאָה וְעֶשְׂרִין: ודרוג אלדהב אתני׳
עשר ממלווה בכורא. כל דרג מן עשרה
מתאקיל במתקא אלקדס. פדלך גמיע
אניה׳ דהב ל) אלדרוג מאיה ועשרין מתקא:
כָּל־הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים־עָשָׂר פָּרִים אֵילִם
שְׁנֵים־עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר
וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים עָשָׂר לְחַטָּאת:

כל

כָּל תּוֹרֵי לַעֲלָתָא תְּרֵי עֲשַׂר תּוֹרִין. דִּכְרִין תְּרֵי עֲשַׂר אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא. תְּרֵי עֲשַׂר וּמִנְחָתְהוֹן. וּצְפִירֵי בְּנֵי עִזֵּי. תְּרֵי עֲשַׂר לְחַטָּתָא: וגמיע בקר אלצעידה אתני׳ עשר ואלכבאש אתני׳ עשר. ואחמלאן בני סנה. אתני׳ עשר ואלבר מעהם [לא]. ואעתדאן אתני׳ עשר לאלרׄכוה: וְכֹל בְּקַר | זֶבַח הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים אֵילִם שִׁשִּׁים עַתֻּדִים שִׁשִּׁים כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח אֹתוֹ: וְכֹל. תּוֹרֵי לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא. עֶשְׂרִין וְאַרְבְּעָה תּוֹרִין. דִּכְרֵי שִׁתִּין גְּדָיֵי שִׁתִּין. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא שִׁתִּין. דָּא חֲנֻכַּת מַדְבְּחָא. בָּתַר דְּרַבִּיאוּ יָתֵיהּ: וגמיע בקר דבח אלסלאמה. ארבעה ועשרין רׄת. וסתין כבאש וסתין עתוד. וסתין חמל בני סנה. הדא דשן אלמדבח. בעד מא מסח: וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת־הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו [יב] מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו: וְכַד עָלֵיל מֹשֶׁה. לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ. וּשְׁמַע יָת קָלָא דְּמִתְמַלֵּל עִמֵּיהּ. מֵעִלָּוֵי כַּפּוּרְתָּא דְּעַל אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא. מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא. וּמִתְמַלַּל עִמֵּיהּ: וכאן אדא דכל מוסי׳ אלי קבא אלמחצ׳ר ליכלם. יסמע אלצות מכאטבה. מן פוק אלגשא אלדי עלי׳ צנדוק אלשהאדה. מן בין אלכרובין. פיכאטבה הנאך: פ פ פ

קע"ו פסוקים סי' עמום. ומפטירין בשופטים סי' י"ג ויהי איש אחד מצרעה. דו"ר למנחת שבת וב"ה

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: תֹּם כלם אללה מוסי׳ תכלימא: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת־הַנֵּרֹת אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן. וְתֵימַר לֵיהּ. בְּאַדְלָקוּתָךְ יָת בּוֹצִינַיָּא. לָקֳבֵיל אַפֵּי מְנָרְתָא. יְהוֹן מְנַהֲרִין שִׁבְעָא בּוֹצִינַיָּא: מר הרון וקל לה. אדא אסרגת אלסרג. פאלי׳ מא ילי וגה אלמנארה. תצי סבעתהא: וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל־מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַעֲבַד כֵּן אַהֲרֹן. לָקֳבֵיל אַפֵּי מְנָרְתָא. אַדְלֵיק בּוֹצִינַהָא. כְּמָא דְּפַקֵּיד יי׳ יָת מֹשֶׁה: פצנע כדׄאך הרון. ואסרג סרג אלמנארה. אלי׳ מא ילי וגההא. כמא אמר אללה מוסי׳: וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד־יְרֵכָהּ עַד־פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה: וְדֵין עוֹבָד מְנָרְתָא נְגִידָא דְהַב. עַד שִׁדַּהּ עַד שׁוֹשַׁנַּהּ נְגִידָא הִיא. כְּחֶזְוָא. דְּאַחְזִי יי׳ יָת מֹשֶׁה. כֵּן עֲבַד יָת מְנָרְתָא: והדׄה צנעה׳ אלמנארה מצמתה מן דׄהב. חתא ארגלהא ורהארהא מצמתה. כאלמנצ׳ר. אלדׄי אורא אללה מוסי׳. כדׄאך צנעהא: פ

ב* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תֹּם כלם אללה מוסי׳ תכלימא: קַח אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטִהַרְתָּ אֹתָם: קָרֵיב יָת לֵיוָאֵי. מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּתְדַכֵּי יָתְהוֹן: קרב אללואניין. מן בין בני אסראיל. וטהרהם: וְכֹה־תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל־כָּל־בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטֶּהָרוּ: וּכְדֵין תַּעְבֵּיד לְהוֹן לְדַכּוֹאֵיהוֹן. אַדִּי עֲלֵיהוֹן מַיָּא דְּחַטָּתָא. וְיַעְבְּרוּן מַסְפַּר עַל כָּל בִּשְׂרְהוֹן. וִיחַוְּרוּן לְבוּשֵׁיהוֹן וְיִדְכּוֹן: וכדׄא פאצנע בהם פי תטהירהם. אנצ׳ח עליהם מן מא אלרׄכוה. וימרון אלמוס עלי׳ גמיע אבדאנהם. ויגסלון תיאבהם ויטהרון: וְלָקְחוּ פַּר בֶּן־בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וּפַר־שֵׁנִי בֶן־בָּקָר תִּקַּח לְחַטָּאת: וְיִסְּבוּן תּוֹר בַּר תּוֹרֵי. וּמִנְחָתֵיהּ. סֻלְתָּא דְּפִילָא בִמְשַׁח. וְתוֹר תִּנְיָן בַּר תּוֹרֵי תִּסַּב לְחַטָּתָא: ויקרבו רׄתא מן אלבקר. ומעה מן אלבר סמיד מלתות בדהן. ורׄת אכר מן אלבקר כדׄה לאלרׄכוה: וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּתְקָרֵיב יָת לֵיוָאֵי. קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא.

ותכנוש

חלק הדקדוק. יב) מדבר אליו. משפטו מתדבר [מהריב"ש]:

ותכנוש. ית כל כנשתא דבני ישראל:
וקדם אליואניין. בין ידי כבא אמחצר.
וגווק גמאעה׳ בני אסראיל: והקרבת
את־הלוים לפני יהוה וסמכו בני־ישראל
את־ידיהם על־הלוים: ותקריב ית ליואי
קדם יי׳. ויסמכון בני ישראל. ית ידיהון
על ליואי: וקדמהם בין ידי אלה. ויסנד
בני אסראיל אידיהם עליהם: והניף
אהרן את־הלוים תנופה לפני יהוה מאת
בני ישראל והיו לעבד את־עבדת יהוה:
וירים אהרן ית ליואי ארמא קדם יי׳. מן
בני ישראל. ויהון. למפלח ית פולחנא
דיי׳: ויזפהם הרון זפא א) בין ידי אלה.
מן בני אסראיל. פיכונו יכדמון כדמה׳ אלה:
והלוים יסמכו את־ידיהם על ראש הפרים
ועשה את־האחד חטאת ואת־האחד
עלה ליהוה לכפר על־הלוים: וליואי
יסמכון ית ידיהון. על ריש תוריא. ועביד.
ית חד חטתא. וית חד עלתא קדם יי׳.
לכפרא על ליואי: ואליואניין יסנדו
אידיהם. עלי׳ רוס אתיראן. ואצנע
אחדהמא דכוה. ואאכר צעידה ללה.
ואסתגפר ענהם: והעמדת את־הלוים
לפני אהרן ולפני בניו והנפת אתם תנופה
ליהוה: ותקים ית ליואי. קדם אהרן
וקדם בנוהי. ותרים יתהון. ארמא קדם
יי׳: ואוקפהם בין ידי הרון ובניה. וזפהם
זפא ללה: והבדלת את־הלוים מתוך בני
ישראל והיו לי הלוים: ותפריש ית ליואי.
מגו בני ישראל. ויהון משמשין קדמי
ליואי: ואעזלהם מן בין בני אסראיל.
פיכונו לי: ואחרי־כן יבאו הלוים לעבד
את־אהל מועד וטהרת אתם והנפת אתם
תנופה: ובתר כן ייעלון ליואי. למפלח
ית משכן זמנא. ותדכי יתהון. ותרים
יתהון ארמא: ובעד דאך ידכלון. ליכדמון
כבא אמחצר. וקד טהרתהם. וזפיתהם
זפא ב): כי נתנים נתנים המה לי מתוך
בני ישראל תחת פטרת כל־רחם בכור
כל מבני ישראל לקחתי אתם לי: ארי

אפרשא מפרשין אנון קדמי. מן בני ישרא.
חלף פתח כל ולדא. בוכרא כולא מבני
ישראל. קריבית יתהון קדמי: לאנהם
מגעולין לי. מן בין בני אסראיל. בדל כל
בכר. פאתח כל בטן מן בני אסראיל.
אכדתהם לי: כי לי כל־בכור בבני
ישראל באדם ובבהמה ביום הכתי כל־
בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי:
ארי דילי כל בוכרא בבני ישראל.
באנשא ובבעירא. ביומא. דקטלית כל
בוכרא בארעא דמצרים. אקדישית
יתהון קדמי: כמא כאן לי כל בכר. פי מא
בין בני אסראיל. ג) מן אנסאן אלי בהימה.
ודאך פי יום אהלכת כל בכר פי בלד
מצר. אקדסתהם לי: ואקח את־הלוים
תחת כל־בכור בבני ישראל: וקריבית
ית ליואי. חלף כל בוכרא בבני ישראל:
כדאך אתכדת אליואניין בדלהם: ואתנה
את־הלוים נתנים לאהרן ולבניו מתוך
בני ישראל לעבד את־עבדת בני־ישראל
באהל מועד ולכפר על־בני ישראל ולא
יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני־ישראל
אל־הקדש: ויהבית ית ליואי. מסירין
(נ״א יהיבין) לאהרן ולבנוהי. מגו בני
ישראל. למפלח. ית פולחן בני ישראל
במשכן זמנא. ולכפרא על בני ישראל.
ולא יהי. בבני ישראל מותא. במקרב
בני ישראל לקודשא: וגעלתהם להרון
ובניה. מן בין בני אסראיל. ליכדמו
כדמתהם פי כבא אמחצר. ויסתגפרו
ענהם. ולא יחל בהם ובא. אד הם
תקדמו אלי אלקדס: ויעש משה ואהרן
וכל־עדת בני־ישראל ללוים ככל אשר־
צוה יהוה את־משה ללוים כן־עשו להם
בני ישראל: ועבד משה ואהרן. וכל
כנשתא דבני ישראל לליואי. ככל
דפקיד יי׳ ית משה לליואי. כן עבדו
להון בני ישראל: וצנע מוסי והרון
וסאיר גמאעה׳ בני אסראיל לאליואניין.
כגמיע מא אמר אלה מוסי בסבבהם.

כדאך צנעו להם: ויתחטאו הלוים ויכבסו
בגדיהם ויּנף אהרן אתם תנופה לפני
יהוה ויכפר עליהם אהרן לטהרם:
ואדכיאו ליואי. וחוורו לבושיהון. וארים
אהרן יתהון. ארמא קדם יי׳. וכפר עליהון.
אהרן לדכואיהון: פתדכו וגסלו תיאבהם.
וזפהם הרון זפא בין ידי אלה. ואסתגפר
ענהם וטהרהם: ואחרי־כן באו הלוים
לעבד את־עבדתם באהל מועד לפני
אהרן ולפני בניו כאשר צוה יהוה את־
משה על־הלוים כן־עשו להם: ובתר כן
עאלו ליואי. למפלח ית פולחנהון במשכן
זמנא. קדם אהרן וקדם בנוהי. כמא
דפקיד יי׳ ית משה על ליואי. כן עבדו
להון: ובעד דאך דכלו. ליכדמו כדמתהם
פי כבא אלמחצר. בין ידי הרון ובניה. כגמיע
מא אמר אלה מוסי׳ בסבבהם. כדאך צנעו
להם: ס וידבר יהוה אל־משה
לאמר: ומליל יי׳ עם משה למימר: תם
כלם אלה מוסי׳ תכלימא: זאת אשר
ללוים מבן חמש ועשרים שנה ומעלה
יבוא לצבא צבא בעבדת אהל מועד:
דא דלליואי. מבר עשרין וחמיש שנין
ולעילא. ייתי לחיילא חילא. בפולחן משכן
זמנא: הדא רסם אללואניין ה). מן אבן
כמסה ועשרין סנה פצאעדא. ידכל
לאגיש. לכדמה׳ כבא אלמחצר: ומבן
חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא
יעבד עוד: ומבר חמשין שנין. יתוב מחיל
פולחנא. ולא יפלח עוד: ומן אבן כמסין
סנה. ירגע ענה. ולא יכדם אבדא: ושרת
את־אחיו באהל מועד לשמר משמרת
ועבדה לא יעבד ככה תעשה ללוים
במשמרתם: וישמש עם אחוהי. במשכן
זמנא למטר מטרא. ופולחנא לא יפלח.
כדין. תעביד לליואי במטרתהון: לכן
יכדם מע אכותה. פי חפץ כבא אלמחצר.
ואמא כדמתה טאוולא פלא ו). כדאך
אצנע בהם פי מחפצהם: פ
וידבר יהוה אל־משה במדבר־סיני בשנה

השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש
הראשון לאמר: ומליל יי׳ עם משה
במדברא דסיני. בשתא תניתא. למפקהון
מארעא דמצרים. בירחא קדמאה למימר:
וקבל ז) דאך כלם אלה מוסי׳ פי ברייה׳
סיני. פי אלסנה אלתאניה. לכרוגהם מן בלד
מצר. פי אלשהר אלאוול קאילא: ויעשו
בני־ישראל את־הפסח במועדו: ויעבדון
בני ישראל. ית פסחא בזמניה: ויצנעו
בני אסראיל. אלפסח פי וקתה: בארבעה
עשר־יום בחדש הזה בין הערבים תעשו
אתו במעדו ככל־חקתיו וככל־משפטיו
תעשו אתו: בארבעת עשרא יומא.
בירחא הדין. בין שמשיא. תעבדון יתיה
בזמניה. ככל גזירתיה וככל דחזי ליה
תעבדון יתיה: פי אליום אלראבע עשר. מן
הדא אלשהר. בין אלגרובין. תצנעוה פי
וקתה. כגמיע רסומה ואחכאמה תצנעונה:
וידבר משה אל־בני ישראל לעשת הפסח:
ומליל משה. עם בני ישרא׳ למעבד פסחא:
פכלם מוסי׳ בני אסראיל פי עמל אלפסח ח):
ויעשו את־הפסח בראשון בארבעה עשר
יום לחדש בין הערבים במדבר סיני ככל
אשר צוה יהוה את־משה כן עשו בני ישרא׳:
ועבדו ית פסחא. בניסן. בארבעת עשרא
יומא לירחא. בין שמשיא במדברא דסיני.
ככל. דפקיד יי׳ ית משה. כן עבדו בני ישרא׳:
פעמלוה פי אלשהר אלאוול. פי אליום אלראבע
עשר מנה. בין אלגרובין פי ברייה׳ סיני.
כגמיע מא אמר אלה מוסי׳. כדאך צנעו
בני אסראיל: ויהי אנשים אשר היו טמאים
לנפש אדם ולא־יכלו לעשת־הפסח ביום
ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן
ביום ההוא: והוו גובריא. דהוו מסאבין
לטמי נפשא דאנשא. ולא יכילו למעבד
פסחא ביומא ההוא. וקריבו. קדם משה.
וקדם אהרן ביומא ההוא: פכאן פיהם
אנאס. תנגסו במיית מן אלנאס. פלם יגז
להם אן יעמלו אלפסח פי דאך אליום.
פתקדמו פיה. בין ידי מוסי׳ והרון: ג*

ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים
לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב
את־קרבן יהוה במעדו בתוך בני ישראל:
ואמרו. גובריא האנון ליה. אנחנא מסאבין
לטמי נפשא דאנשא. למא נתמנע. בדיל
דלא לקרבא. ית קורבנא דיי׳ בזמניה. בגו
בני ישראל: וקאלו. נחן אנגאס מן מית
מן אנאס. פלם נמנע. מן אן נקרב קרבאן
אלה פי וקתה. פי מא בין בני אסראיל:
ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה־
יצוה יהוה לכם: ואמר להון משה. אוריכו
עד דאשמע. מא דאתפקד מן קדם יי׳ על
דילכון: פקאלהם מוסי׳. קפו חתא אסמע.
מא יאמר אלה פיכם: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־בני ישראל לאמר איש
איש כי־יהיה־טמא | לנפש או בדרך רחקה
לכם או לדרתיכם ועשה פסח ליהוה:
מליל. עם בני ישראל למימר. גבר גבר
ד* ארי יהי מסאב לטמי נפשא דאנשא. או
באורח רחיקא לכון. או לדריכון. ויעביד
פסחא קדם יי׳: מר בני אסראיל קאילא.
אי אנסאן כאן נגס מן מית. או פי ספר
מנכם. או מן אגיאלכם. פיצנע פסחא
ללה[ט]: בחדש השני בארבעה עשר יום
בין הערבים יעשו אתו על־מצות ומררים
יאכלהו: בירחא תנינא. בארבעת עשרא
יומא. בין שמשיא יעברון יתיה. על פטיר
ומררין ייכלוניה: פי אשהר אלתאני. פי
איום אראבע עשר מנה. בין אלגרובין
יצנעוה. מע פטיר ומראר יאכלונה: לא־
ישאירו ממנו עד־בקר ועצם לא ישברו־
בו ככל־חקת הפסח יעשו אתו: לא ישארון
מניה עד צפרא. וגרמא לא יתברון ביה.
ככל גזירת פסחא יעברון יתיה: לא יבקו
מנה שי׳ אלגדאה. ולא יכסרו מנה עצמא.
וכסאיר רסום אלפסח יצנעוה: והאיש אשר־
הוא־טהור ובדרך לא־היה וחדל לעשות
הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה כי
קרבן יהוה לא הקריב במעדו חטאו ישא
האיש ההוא: וגוברא דהוא דכי ובאורח
לא הוה. ויתמנע מלמעבד פסחא.
וישתיצי. אנשא ההוא מעמיה. ארי
קורבנא דיי׳. לא קריב בזמניה. חוביה
יקביל גוברא ההוא: ואי רגל כאן טאהר
ולם יכון עלי׳ ספר. ואמתנע[י] אן יעמל
אלפסח. פינקטע דאלך אלאנסאן מן בין קומה.
אד לם יקרב קרבאן אלה פי וקתה.
פקד חמל דאלך ארגל וזרה: וכי־יגור
אתכם גר ועשה פסח ליהוה כחקת
הפסח וכמשפטו כן יעשה חקה אחת יהיה
לכם ולגר ולאזרח הארץ: וארי יתגייר
עמכון גיורא. ויעביד פסחא קדם יי׳.
כגזירת פסחא. וכדחזי ליה כן יעביד.
קימא חד יהי לכון. ולגיוריא ולציביא
דארעא: ואן דכל פיכם דכיל. פליצנע
פסחא ללה. כרסם אלפסח וחכמה כדאך
יצנע. אד שריעה ואחדה תכון לכם.
לאדכיל וצריח אלאמה[יא]: פ
וביום* הקים את־המשכן כסה הענן את־
המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על־
המשכן כמראה־אש עד־בקר: וביומא
דאתקם משכנא. חפא עננא ית משכנא.
למשכנא דסהדותא. וברמשא הוי על
משכנא. כחיזו אישתא עד צפרא: ופי
יום נצב אלמסכן. גשאה אלגמאם עלי׳ כבא
אלשהאדה[יב]. ופי אלליל יכון עליה. כרויא
נאר אלי׳ אלגדאה: כן יהיה תמיד הענן
יכסנו ומראה אש לילה: כן הוי תדירא.
עננא חפי ליה. וחיזו אישתא בליליא:
כדאך יכון דאימא. אלגמאם יגטיה נהארא.
ורויא אלנאר לילא: ולפי העלות הענן מעל
האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום
אשר ישכן־שם הענן שם יחנו בני ישראל:
ולפום. אסתלקות עננא מעלוי משכנא.
ובתר כן. נטלין בני ישראל. ובאתרא.
דשרי תמן עננא. תמן שרן בני ישראל:
ועלי׳ קדר ארתפאע אלגמאם ען אלכבא.
פבעד דאלך ירחלון בני אסראיל. ופי מוצע

*) נקיד על ה

יסכ̇ן פיה אלגמאם. תם ינזלון בני אסראיל:
עַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי
יְהוָה יַחֲנוּ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הֶעָנָן עַל־
הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ: עַל מֵימְרָא דַיְיָ. נָטְלִין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְעַל מֵימְרָא דַיְיָ שָׁרַן. כָּל יוֹמִין.
דְשָׁרֵי עֲנָנָא. עַל מַשְׁכְּנָא שָׁרַן: עלי קול
אללה. ירחל בני אסראיל. ועלי קולה
ינזלון. פהם טול מדה מא יסכ̇ן אלגמאם.
עלי אלמסכן מקימין: וּבְהַאֲרִיךְ הֶעָנָן עַל־
הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא יִסָּעוּ: וּבְאוֹרְכוּת
עֲנָנָא. עַל מַשְׁכְּנָא יוֹמִין סַגִּיאִין. וְיִטְרוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַיְיָ וְלָא
נָטְלִין: ואן טאל אלגמאם. איאמא כתירה
עלי אלמסכן. פיחפט̇ בני אסראיל. חפט̇
אללה ולא ירחלון: וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הֶעָנָן
יָמִים מִסְפָּר עַל־הַמִּשְׁכָּן עַל־פִּי יְהוָה
יַחֲנוּ וְעַל־פִּי יְהוָה יִסָּעוּ: וְאִית. דְּהָוֵי
עֲנָנָא. יוֹמִין דְּמִנְיָן עַל מַשְׁכְּנָא. עַל
מֵימְרָא דַיְיָ שָׁרַן. וְעַל מֵימְרָא דַיְיָ נָטְלִין:
ורבמא כאן אלגמאם. איאמא מחצאה
עלי אלמסכן. פהם עלי קול אללה ינזלון.
ועלי קולה ירחלון: וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה
הֶעָנָן מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר וְנַעֲלָה הֶעָנָן בַּבֹּקֶר
וְנָסָעוּ אוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה וְנַעֲלָה הֶעָנָן וְנָסָעוּ:
וְאִית. דְּהָוֵי עֲנָנָא מֵרַמְשָׁא עַד צַפְרָא.
וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא. בְּצַפְרָא וְנָטְלִין. אוֹ יֵימָם
וְלֵילֵי. וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְנָטְלִין: ורבמא
כאן אלגמאם מן אלמסא אלי אלצבאח. תם
ירתפע באלגדאה וירחלון. או נהארא
ולילא. תם ירתפע וירחלון: אוֹ־יֹמַיִם אוֹ־
חֹדֶשׁ אוֹ־יָמִים בְּהַאֲרִיךְ הֶעָנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן
לִשְׁכֹּן עָלָיו יַחֲנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסָּעוּ
וּבְהֵעָלֹתוֹ יִסָּעוּ: אוֹ תְּרֵין יוֹמִין אוֹ יַרְחָא
אוֹ עִדָּן בְּעִדָּן. בְּאוֹרְכוּת עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא
לְמִשְׁרֵי עֲלוֹהִי. שָׁרַן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא
נָטְלִין. וּבְאִסְתַּלָּקוּתֵיהּ נָטְלִין: או יומין
או שהרא או חולא. אדא טאלת מדה
אלגמאם עלי אלמסכן ליסכ̇ן עליה. בני
אסראיל מקימין גיר ראחלין. ופי

ארתפאעה ירחלון: עַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ
וְעַל־פִּי יְהוָה יִסָּעוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה
שָׁמָרוּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: עַל מֵימְרָא
דַיְיָ שָׁרַן. וְעַל מֵימְרָא דַיְיָ נָטְלִין. יָת
מַטְּרַת מֵימְרָא דַיְיָ נָטְרִין. עַל מֵימְרָא
דַיְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה: כדאך עלי קול אללה
ינזלון. ועלי קולה ירחלון. ויחפט̇ון מא
אסתחפט̇הם. מן קולה ביד מוסי (יג): פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יְיָ ה
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אללה מוסי
תכלימא: עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרֹת כֶּסֶף
מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ לְמִקְרָא הָעֵדָה
וּלְמַסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת: עֲבֵיד לָךְ. תַּרְתֵּין
חֲצוֹצְרָן דִּכְסַף. נְגִיד תַּעְבֵּיד יָתְהוֹן. וִיהוֹן
(נ״י וִיהוֹיָן) לָךְ לְעָרָעָא כְנִשְׁתָּא. וּלְאַטָּלָא
יָת מַשְׁרִיָתָא: אצנע לך בוקין מן פצ̇ה
מצמתין יכונא לך לדעוה אלגמאעה ותרחיל
אלעסאכר: וְתָקְעוּ בָּהֵן וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ כָּל־
הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְיִתְקְעוּן
בְּהוֹן. וְיִזְדַּמְּנוּן לְוָתָךְ כָּל כְּנִשְׁתָּא. לִתְרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא: פאן צ̇רב בהמא. אגתמע
אליך כל אלגמאעה. אלי באב כ̇בא אלמחצ̇ר:
וְאִם־בְּאַחַת יִתְקָעוּ וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ הַנְּשִׂיאִים
רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִם בַּחֲדָא יִתְקְעוּן.
וְיִזְדַּמְּנוּן לְוָתָךְ רַבְרְבַיָּא. רֵישֵׁי אַלְפַיָּא
דְיִשְׂרָאֵל: ואן צ̇רב באחדהמא. אגתמע
אליך אלאשראף. רויסא אלוף בני אסראיל:
וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים
קֵדְמָה: וְתִתְקְעוּן יַבָּבְתָּא. וְיִטְּלוּן
מַשְׁרִיָתָא. דְּשָׁרַן (נ״י דְּשָׁרְיָן) קִדּוּמָא:
ואנפכ̇ו נפכ̇א מגלבא. ירחל בהא
אלעסאכר. אלנאזלין פי אלמשרק: וּתְקַעְתֶּם
תְּרוּעָה שֵׁנִית וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים
תֵּימָנָה תְּרוּעָה יִתְקְעוּ לְמַסְעֵיהֶם:
וְתִתְקְעוּן יַבָּבְתָּא תִּנְיָנוּת. וְיִטְּלוּן מַשְׁרִיָתָא.
דְּשָׁרַן דָּרוֹמָא. יַבָּבְתָּא יִתְקְעוּן לְמַטְּלָנֵיהוֹן:
ואנפכ̇ו נפכ̇א מגלבא תאניא. ירחל בהא
אלעסאכר. אלנאזלין פי אלגנוב. כדאך ינפכ̇ו
נפכ̇א לרחילהם: וּבְהַקְהִיל אֶת־הַקָּהָל
תִּתְקְעוּ וְלֹא תָרִיעוּ: וּבְמִכְנַשׁ יָת קְהָלָא.

תתקעון ולא תיבבון: ופי תגויק אגוק.
אנפכו נפכא ולא תגלבו: ובני אהרן
הכהנים יתקעו בחצצרות והיו לכם
לחקת עולם לדרתיכם: ובני אהרן כהניא.
יתקעון בחצוצרתא. ויהון לכון. לקים עלם
לדריכון: ובני הרון אימה. יצרבו
באאבואק. ויכון לכם דאך. רסם אדהר
לאגיאלכם: וכי תבאו מלחמה בארצכם
על־הצר הצרר אתכם והרעתם בחצצרת
ונזכרתם לפני יהוה אלהיכם ונושעתם
מאיביכם: וארי תיעלון לאגחא קרבא
בארעכון. על מעיקי (וי"ג מעיקי) דמעיקין
לכון. ותיבבון בחצוצרתא. וייעול דוכרנכון
לטבא. קדם יי' אלהכון. ותתפרקון
משנאיכון: ואדא צרתם אלי חרב פי בלדכם
מע אעדו אמעאדיכם. פגלבו באאבואק.
פאדא בוקתם יי' בין ידי אלה רבכם.
תגאתון מן אעדאיכם: וביום שמחתכם
ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם
בחצצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם
והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני יהוה
אלהיכם: וביום חדותכון ובמועדיכון
ובירישי ירחיכון. ותתקעון בחצוצרתא.
על עלותכון. ועל נכסת קודשיכון. ויהון
לכון לדוכרנא קדם אלהכון. אנא יי'
אלהכון: ופי יום פרחכם ואעיאדכם ורוס
שהורכם. פאצרבו באאבואק. עלי
צואעדכם. ודבאיח סלאמתכם. פתכון
לכם דכרא בין ידי רבכם. אנא אלה
רבכם אמרת בדאך: פ
ו* ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים
בחדש נעלה הענן מעל משכן העדת:
והוה. בשתא תנייתא. בירחא תנינא
בעשרין בירחא. אסתלק עננא. מעלוי
משכנא דסהדותא: פלמא כאן פי אשהר
אתאני. מן אסנה אתאניה פי עשרין מנה.
ארתפע אגמאם. ען מסכן אשהאדה:
ויסעו בני־ישראל למסעיהם ממדבר סיני
וישכן הענן במדבר פארן: ונטלו בני
ישראל. למטלניהון ממדברא דסיני. ושרא

עננא במדברא דפארן: פרחל בני אסראיל
עלי מראחלהם מן בריה' סיני. פסכן
אגמאם פי ברי' פארן: ויסעו בראשנה
על־פי יהוה ביד־משה: ונטלו בקדמיתא.
על מימרא דיי' בידא דמשה: פכאן אול
רחילהם. עלי קול אלה ביד מוסי': ויסע
דגל מחנה בני־יהודה בראשנה לצבאתם
ועל־צבאו נחשון בן־עמינדב: ונטל.
(וי"ג ונטיל וכן עיקר). טיקס משרית בני יהודה.
בקדמיתא לחיליהון. ועל חיליה. נחשון
בר עמינדב: באן רחל מרכז עסכר בני
יהודה. עלי אסקדמה לגיושהם. ועלי
גישה. נחשון אבן עמינדב: ועל־צבא
מטה בני יששכר נתנאל בן־צוער: ועל
חילא. דשבטא דבני יששכר. נתנאל
בר צוער: ועלי' גיש סבט יששכר. נתנאל
אבן צוער: ועל־צבא מטה בני זבולן
אליאב בן־חלן: ועל חילא. דשבטא
דבני זבולן. אליאב בר חלון: ועלי' גיש
סבט זבולון. איאב אבן חלון: והורד
המשכן ונסעו בני־גרשון ובני מררי נשאי
המשכן: ומסתלק משכנא. ונטלין בני
גרשון ובני מררי. נטלי משכנא: תם פצל
אמסכן. פרחל בני גרשון ובני מררי.
האמלוה: ונסע דגל מחנה ראובן לצבאתם
ועל־צבאו אליצור בן־שדיאור: ונטיל.
טיקס. משרית ראובן לחיליהון. ועל
חיליה. אליצור בר שדיאור: תם רחל
מרכז עסכר ראובן לגיושהם. ועלי גישה.
איצור אבן שדאור: ועל־צבא מטה בני
שמעון שלמיאל בן־צורישדי: ועל חילא.
דשבטא דבני שמעון. שלומיאל בר
צורישדי: ועלי' גיש סבט שמעון. שלומיא
אבן צורישדי: ועל־צבא מטה בני־גד
אליסף בן־דעואל: ועל חילא דשבטא
דבני גד. אליסף בר דעואל: ועלי' גיש
סבט גד. איסף אבן דעוא: ונסעו הקהתים
נשאי המקדש והקימו את־המשכן עד־
באם: ונטלין בני קהת. נטלי מקדשא.
ומקימין ית משכנא עד מיתיהון: תם

רחל אקהתין. ואמלי אמקדם. וקד נצב
אמסכן אי מגייהם (יז) : ונסע דגל מחנה
בני־אפרים לצבאתם ועל־צבאו אלישמע
בן־עמיהוד : ונטיל. טיקס. משרית בני
אפרים לחיליהון. ועל חיליה. אלישמע
בר עמיהוד: תם רחל מרכז עסכר אפרים
לגיושהם. ועלי גישה. אישמע אבן
עמיהוד : ועל־צבא מטה בני מנשה
גמליאל בן־פדהצור : ועל חילא. דשבטא
דבני מנשה. גמליאל בר פדהצור : ועלי
גיש סבט מנשה. גמליאל אבן פדהצור :
ועל־צבא מטה בני בנימן אבידן בן־
גדעוני : ועל חילא. דשבטא דבני בנימין.
אבידן בר גדעוני : ועלי גיש סבט בנימן.
אבידן אבן גדעוני : ונסע דגל מחנה בני־
דן מאסף לכל־המחנת לצבאתם ועל־
צבאו אחיעזר בן־עמישדי : ונטיל. טיקס
משרית בני דן. מכניש לכל משריתא
לחיליהון. ועל חיליה. אחיעזר בר עמישדי:
תם רחל מרכז עסכר דן. עלי סאקה
סאיר אעסאכר לגיושהם. ועלי גישה.
אחיעזר אבן עמישדי : ועל־צבא מטה
בני אשר פגעיאל בן־עכרן : ועל חילא.
דשבטא דבני אשר. פגעיאל בר עכרן :
ועלי גיש סבט אשר. פגעיאל אבן עכרן :
ועל־צבא מטה בני נפתלי אחירע בן־
עינן : ועל חילא. דשבטא דבני נפתלי.
אחירע בר עינן : ועלי גיש סבט נפתלי.
אחירע אבן עינן : אלה מסעי בני־ישראל
לצבאתם ויסעו : אלין מטלני בני ישראל
לחיליהון. ונטלו: הדא מראחל בני אסראיל
לגיושהם. פלמא רחלו (יח) : ס ויאמר
משה לחבב בן־רעואל המדיני חתן משה
נסעים | אנחנו אל־המקום אשר אמר יהוה
אתו אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי־
יהוה דבר־טוב על־ישראל : ואמר משה.
לחובב. בר רעואל מדינאה חמוהי דמשה.
נטלין אנחנא. לאתרא דאמר יי. יתיה
איתין לכון. איתא עמנא ונוטיב לך. ארי
יי מליל לאיתאה טבתא על ישראל :

פקאל מוסי (יט). לחובב. אבן רעואל אמדיאני
חמוה. אנא ראחלין. אלי אמוצע אדי קאל
אלה. איאהא אעטיכם. תעאל מענא ונחסן
איך. לאן אלה קד ועד אל אסראיל בכיר :
ויאמר אליו לא אלך כי אם־אל־ארצי
ואל־מולדתי אלך : ואמר ליה לא איזיל.
אלהין לארעי. ולילדותי איזיל : קאל לא
אמצי. אלא אלי ארצי ומולדי : ויאמר אל־נא
תעזב אתנו כי על־כן ידעת חנתנו במדבר
והיית לנו לעינים : ואמר. לא כען תשבוק
יתנא. ארי על כן ידעתא. כד הוינא שרן
במדברא. וגבורן דאתעבידא לנא
חזיתא בעינך : קאל יא הדא לא
תתרכנא. פאנך תעלם. אן פי טול
מקאמנא פי אלבר. כנת לנא כאלבצארנא (כ):
והיה כי־תלך עמנו והיה | הטוב ההוא אשר
ייטיב יהוה עמנו והטבנו לך : ויהי ארי
תיזיל עמנא. ויהי טבא ההוא. דיוטיב יי.
עמנא ונוטיב לך : פאן כרת מענא. פאלכ
כיר יחסן אלה בה אלינא. נחסן איך מנה :
ויסעו מהר יהוה דרך שלשת ימים וארון
ברית־יהוה נסע לפניהם דרך שלשת ימים
לתור להם מנוחה : ונטלו מטורא דאתגלי
עלוהי יקרא דיי. מהלך תלתא יומין. וארון
קימא דיי נטיל קדמיהון. מהלך תלתא
יומין. לאתקנא להון אתר בית משרי :
פרחלו מן גבל אלה. מסאפה תלאתה
איאם. וצנדוק עהד אלה סאיר בין
אידיהם. מסאפה תלך אלתלאתה אלאיאם.
ליכתאר להם מסתקרא (כא) : וענן יהוה
עליהם יומם בנסעם מן המחנה : וענן
יקרא דיי. מטל עלויהון ביממא. במטלהון ז
מן משריתא : וגמאם אלה עליהם נהארא.
אד רחלו מן אלעסכר : ס ויהי בנסע
הארן ויאמר משה קומה | יהוה ויפצו איביך
וינסו משנאיך מפניך : והוה. במטל
ארונא ואמר משה. אתגלי יי. ויתבדרון
שנאך. ויערקון בעלי דבבך מן קדמך :
ובאן אלסביל ענד רחיל אלצנדוק. אן יקול
מוסי. קום יא רב בנצרנא (כב). ויתבדד

אעדאיך

אעדאיך. ויהרב שאניך מן בין ידיך: וּבְנֻחֹה*
יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל:
וּבְמִשְׁרוֹהִי אֲמַר. תּוּב יְיָ שְׁרִי בִּיקָרָךְ. בְּגוֹ
רִבְוָת אַלְפַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל: וענד נזולה אן
יקול. רד יא רב נורך. עלי רבוואת (כג) אוף
עלי אסראיל: פ

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי יְהוָה
וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר־בָּם אֵשׁ
יְהוָה וַתֹּאכַל בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה: וַהֲוָה עַמָּא
כַּד מִסְתַּקְּפִין. בִּישׁ קֳדָם יְיָ. וּשְׁמִיעַ קֳדָם
יְיָ וּתְקֵיף רוּגְזֵיהּ. וּדְלֵיקַת בְּהוֹן אִישָׁתָא
מִן קֳדָם יְיָ. וְשֵׁיצִיאַת בִּסְיָפֵי מַשְׁרִיתָא:
וכאן אלקום כמעתני שר (כד) בין ידי
אלה. פסמע אלה דאך ואשתד גצ'בה.
ואשתעלת פיהם נארה. ואחרקת פי טרף
אלעסכר: וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ: וּצְוַח עַמָּא
עַל מֹשֶׁה. וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ. וְאִשְׁתְּקַעַת
אִישָׁתָא: פצרך אלקום אלי מוסי. פדעא
אלי רבה. פגארת אלנאר (כה): וַיִּקְרָא שֵׁם־
הַמָּקוֹם הַהוּא תַּבְעֵרָה כִּי־בָעֲרָה בָם אֵשׁ
יְהוָה: וּקְרָא שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא הַהוּא
דְּלֵיקְתָא. אֲרֵי דְלֵיקַת בְּהוֹן אִישָׁתָא מִן
קֳדָם יְיָ: פסמא דאך אלמוצ'ע אלמשתעלה.
למא אשתעלת פיהם נאר אלה:

וְהָאסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה
וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי
יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר: וְעֵרַבְרְבִין (בס' קלף ישן כתוב
וְרַבְרְבִין) דְּבֵינֵיהוֹן. שְׁאִילוּ שְׁאֵילְתָא (וי"ג
שְׁאֵלְתָא). וְתָבוּ וּבְכוֹ. אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַרוּ.
מַן יוֹכְלִנַנָא בִּשְׂרָא: ואלפיף אלדין פי מא
בינהם. תשהו שהוה. פרגע איצ'א בני
אסראיל מעהם. פבכו וקאלו. מן יטעמנא
לחמא: זָכַרְנוּ אֶת־הַדָּגָה אֲשֶׁר־נֹאכַל
בְּמִצְרַיִם חִנָּם אֵת הַקִּשֻּׁאִים וְאֵת הָאֲבַטִּחִים
וְאֶת־הֶחָצִיר וְאֶת־הַבְּצָלִים וְאֶת־הַשּׁוּמִים:
דְּכִירִין אֲנַחְנָא יָת נוּנַיָּא. דַּהֲוֵינָא אָכְלִין
בְּמִצְרַיִם מַגָּן. יָת בּוֹצִינַיָּא. וְיָת אֲבַטִּיחַיָּא.
וְכַרְתֵּי וּבוּצְלֵי וְתוּמֵי: פדכרנא אלסמך.
אלדי כנא נאכלה במצר מגאנא. אלקתא

ואלבטיך. ואלכראת ואלבצל ואלתום:
וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל בִּלְתִּי אֶל־הַמָּן
עֵינֵינוּ: וּכְעַן. נַפְשַׁנָא תְּאִיבָא לֵית כֹּל
מִדָּעַם. אֱלָהֵין לְמַנָּא עֵינַנָא: ואלאן. נפוסנא
יאבסה ממא ליס שי. ואנמא עיוננא אלי
אלמן ממדודה (כו): וְהַמָּן כִּזְרַע־גַּד הוּא
וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח: וּמַנָּא. כְּבַר זֶרַע גִּדָּא
הוּא. וְחֶזְוֵיהּ. כְּחֵיזוּ בְּדוּלְחָא: וכאן אלמן כבזר
אלכזברה. ולונה כלון אללולו: שָׁטוּ הָעָם
וְלָקְטוּ וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם אוֹ דָכוּ בַּמְּדֹכָה וּבִשְּׁלוּ
בַּפָּרוּר וְעָשׂוּ אֹתוֹ עֻגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם
לְשַׁד הַשָּׁמֶן: שָׁיְטִין עַמָּא וְלָקְטִין דְּצָבֵי
טָחֵין בְּרֵחְיָא. וּדְצָבֵי דָּאֵיךְ בִּמְדוֹכְתָא.
וּמְבַשְּׁלִין לֵיהּ בְּקִדְרָא. וְעָבְדִין יָתֵיהּ גְּרִיצָן.
וְהָוֵי טַעְמֵיהּ. כִּטְעֵים דְּלִישׁ בִּמְשַׁחָא:
יטוף אלקום פילקטונה ויטחנון מנה פי
ארחא. או ידקון באלמדק. ויטבכון מנה
פי אלבראם. ויצנעון מנה מלילא. ויכון
טעמה כחלאוה בדסם (כז): וּבְרֶדֶת הַטַּל
עַל הַמַּחֲנֶה לָיְלָה יֵרֵד הַמָּן עָלָיו: וְכַד נָחֵית
טַלָּא. עַל מַשְׁרִיתָא בְּלֵילְיָא. נָחֵית מַנָּא
עֲלוֹהִי: וענד נזול אלטל. עלי אלעסכר
לילא. ינזל אלמן עליה: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־
הָעָם בֹּכֶה לְמִשְׁפְּחֹתָיו אִישׁ לְפֶתַח אָהֳלוֹ
וַיִּחַר־אַף יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה רָע:
וּשְׁמַע מֹשֶׁה יָת עַמָּא. בָּכַן לְזַרְעֲיָתְהוֹן. גְּבַר
בִּתְרַע מַשְׁכְּנֵיהּ. וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּייָ לַחֲדָא.
וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה בִּישׁ: פלמא סמע מוסי אלקום.
יבכון לעשאירהם. כל אמר עלי באב
כבאיה. פאשתד גצ'ב אלה גדא. וסא דאך
ענד מוסי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לָמָה
הֲרֵעֹתָ לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא־מָצָתִי* חֵן
בְּעֵינֶיךָ לָשׂוּם אֶת־מַשָּׂא כָּל־הָעָם הַזֶּה
עָלָי: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ. לְמָא אַבְאֵישְׁתָּא
לְעַבְדָּךְ. וּלְמָא לָא אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ
(וי"ג בְּעֵינָךְ). לְשַׁוָּאָה. יָת מַטּוֹל. כָּל עַמָּא
הָדֵין עֲלָי: פקאל מוסי ללה. לם אבלית
עבדך. ולם לם אגד חט'א ענדך. אד
צירת. גמיע כלאפה' הולאי אלקום עלי:
הֶאָנֹכִי הָרִיתִי אֵת כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־

* ובנחו ק'

* חסר א'

אנכי

אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי־תֹאמַר אֵלַי שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת־הַיֹּנֵק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו: הַאַב אֲנָא. לְכָל עַמָּא הָדֵין. אִם בְּנַי אִנּוּן. דַּאֲמַרְתְּ לִי סוֹבַרְהִי בְּתוּקְפָךְ. כְּמָא דִמְסוֹבַר תּוּרְבְּיָנָא יָת יַנְקָא. עַל אַרְעָא. דְקַיֵּימְתָּא לַאֲבָהָתוֹהִי: הל אנא חמלתהם. אם ולדתהם. אד קלת לי סוסהם[כח]. כאנך תחמלהם פי חגרך. כמא יחמל אלחאצן ארציע. אלי אלבלד. אלדי קסמת לאבאיהם: מֵאַיִן לִי בָּשָׂר לָתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר תְּנָה־לָּנוּ בָשָׂר וְנֹאכֵלָה: מְנָן לִי בִּשְׂרָא. לְמִתַּן לְכָל עַמָּא הָדֵין. אֲרֵי בָכַן עֲלַי לְמֵימַר. הַב לָנָא בִּשְׂרָא וְנֵיכוֹל: מן אין לי לחם. אעטי גמיעהם. אד יבכון עליי ויקולון. אעטנא לחמא נאכלה: לֹא־אוּכַל אָנֹכִי לְבַדִּי לָשֵׂאת אֶת־כָּל־הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי: לֵית אֲנָא יָכֵיל בִּלְחוֹדַי. לְסוֹבָרָא יָת כָּל עַמָּא הָדֵין. אֲרֵי יַקִּיר מִנִּי: לא אטיק אנא והדי אן אסוסהם. בל הו תקיל עליי: וְאִם־כָּכָה | אַתְּ־עֹשֶׂה לִּי הָרְגֵנִי נָא הָרֹג אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל־אֶרְאֶה בְּרָעָתִי: וְאִם כְּדֵין אַתְּ עָבֵיד לִי. קְטוּלְנִי כְּעַן מִקְטוֹל. אִם אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ. (נ״י בְּעֵינָךְ) וְלָא אֶחֱזֵי בְּבִשְׁתִּי: ואן כנת אלמתניה עקובה. פאגעלהא אמאתתי. [כט] אן וגדת חצאא ענדך. ולא ארא בלייתי: פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֶסְפָה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. כְּנוֹשׁ קֳדָמַי. שַׁבְעִין גּוּבְרָא מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל. דִּידַעְתָּא. (נ״י דִּידַעְתְּ) אֲרֵי אִנּוּן. סָבֵי עַמָּא וְסָרְכוֹהִי. וְתִדְבַּר יָתְהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. וְיִתְעַתְּדוּן תַּמָּן עִמָּךְ: פקאל אלה למוסי. אגמע לי סבעין רגלא מן שיוך בני אסראיל. אלדין תעלם אנהם שיוכהם ועראפאהם. וכדהם אלי כבא אלמחצר. ויקפון תם מעך: וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ: וְאִתְגְּלֵי. וַאֲמַלֵּיל עִמָּךְ תַּמָּן. וַאֲרַבֵּי. מִן רוּחָא דַּעֲלָךְ. וַאֲשַׁוֵּי עֲלֵיהוֹן. וִיסוֹבְרוּן עִמָּךְ בְּמַטּוֹל עַמָּא. וְלָא תְסוֹבַר אַתְּ בִּלְחוֹדָךְ: חתא אתגלא ואכאטבך הנאך. ואפרידהם מן אלנור אלדי עלי׳ וגהך[ל] ואגעלה עליהם. פיעאונונך פי סיאסה׳ אלקום. ולא תסוסהם אנת וחדך: וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בְּכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם: וּלְעַמָּא תֵּימַר. אִזְדַּמַּנוּ לִמְחַר וְתֵיכְלוּן בִּשְׂרָא. אֲרֵי. בְּכֵיתוּן קֳדָם יְיָ לְמֵימַר. מַן יוֹכְלִנַּנָא בִּשְׂרָא. אֲרֵי טָב לָנָא בְּמִצְרָיִם. וְיִתֵּן יְיָ לְכוֹן. בִּשְׂרָא וְתֵיכְלוּן: וקל ללקום. אסתעדו אלי גד חתא תאכלון לחמא. לאגל מא בכיתם בין ידי אלה וקלתם. מן יטעמנא לחמא. וכאן אצלח לנא במצר. פיעטיכם אלה. לחמא תאכלונה: לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמָיִם וְלֹא | חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם: לָא יוֹמָא חַד. תֵּיכְלוּן וְלָא תְרֵין יוֹמִין. וְלָא חַמְשָׁא יוֹמִין. וְלָא עַשְׂרָא יוֹמִין. וְלָא עַשְׂרִין יוֹם (נ״י יוֹמִין): לא יום ואחד. תאכלונה ולא אתנין. ולא כמסה ולא עשרה. ולא עשרין: עַד | חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם לְזָרָא יַעַן כִּי־מְאַסְתֶּם אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם: עַד יְרַח יוֹמִין. עַד דְּתִקּוּצוּן בֵּיהּ. וִיהֵי לְכוֹן לְתַקְלָא. חֲלָף. דְּקַצְתּוּן בְּמֵימְרָא דַיְיָ דִּשְׁכִינְתֵּיהּ שַׁרְיָא בֵּינֵיכוֹן. וּבְכֵיתוּן קֳדָמוֹהִי לְמֵימַר. לְמָא דְנַן נְפַקְנָא מִמִּצְרָיִם: אלא אלי איאם שהר. אלי אן יכרג מן אנאפכם מתלא[לא] ויציר לכם הזלא[לב]. לאגל מא זהדתם. פי נור אלה אלדי פי מא בינכם. ובכיתם בין ידיה וקלתם. לם

כרגנא מן מצר [לג]: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־
מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְּקִרְבּוֹ
וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ
יָמִים: וַאֲמַר מֹשֶׁה. שִׁית מְאָה אַלְפִין
גּוּבְרָא רִגְלָאָה. עַמָּא דַּאֲנָא בֵּינֵיהוֹן. וְאַתְּ
אֲמַרְתְּ. בִּשְׂרָא אֶתֵּין לְהוֹן. וְיֵיכְלוּן יְרַח
יוֹמִין: קא מוסי. סת מאיה' אלף ראגל.
אקום אדי אנא פי מא בינהם. ואנת קלת.
אעטיהם לחמא. יאכלונה שהרא: הֲצֹאן
וּבָקָר יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת־
כָּל־דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם:
הֲעָאן וְתוֹרִין. יִתְנַכְסוּן לְהוֹן הֲיִסְפְּקוּן לְהוֹן.
אִם יָת כָּל נוּנֵי יַמָּא. יִתְכַּנְשׁוּן לְהוֹן
הֲיִסַפְּקוּן לְהוֹן: פמן אענאתהם. [לד] אגנם
ובקר תדבח להם פתכפיהם. אן גמיע
סמך אבחר. יחאש להם פיקנעהם: פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֲיַד יְהוָה תִּקְצָר
עַתָּה תִרְאֶה הֲיִקְרְךָ דְבָרִי אִם־לֹא: וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה. הֲמֵימְרָא דַּיְיָ מִתְעַכַּב. כְּעַן
תִּחְזֵי. הַיְעָרְעִנָּךְ פִּתְגָמִי אִם לָא: פקא
אלה למוסי. הל קדרה' אלה תקצר. אאן
תנצר. איואפיכם כלאמי אם לא: וַיֵּצֵא
מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֵת דִּבְרֵי יְהוָה
וַיֶּאֱסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד
אֹתָם סְבִיבֹת הָאֹהֶל: וּנְפַק מֹשֶׁה. וּמַלֵּיל
עִם עַמָּא. יָת פִּתְגָמַיָּא דַּיְיָ. וּכְנַשׁ. שִׁבְעִין
גּוּבְרָא מִסָּבֵי עַמָּא. וַאֲקִים יָתְהוֹן סְחוֹר
סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא: פכרג מוסי. ואכבר אקום
בכלאם אלה. וגמע. סבעין רגלא מן
שיוכהם. ואוקפהם חולי אלכבא: וַיֵּרֶד
יְהוָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן־הָרוּחַ
אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל־שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים
וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ:
וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲנָנָא וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ. וְרַבִּי. מִן
רוּחָא דַּעֲלוֹהִי. וִיהַב. עַל שִׁבְעִין גּוּבְרָא
סָבַיָּא. וַהֲוָת. כַּד שְׁרָת עֲלֵיהוֹן רוּחַ נְבוּאָה.
וּמִתְנַבַּן וְלָא פָּסְקִין: פתגלא אלה פי
אלגמאם וכאטבה. ואפאד. מן אלנור אלדי
עליה. וכסא אסבעין ארגל אשיוך. פלמא
אסתקר עליהם דאך אנור. תנבו ולם

יחתאגו אלי עודה [לה]: וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי־אֲנָשִׁים
בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי
מֵידָד וַתָּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַּכְּתֻבִים
וְלֹא יָצְאוּ הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה:
וְאִשְׁתְּאַרוּ תְּרֵין גּוּבְרִין בְּמַשְׁרִיתָא. שׁוּם
חַד אֶלְדָּד. וְשׁוּם תִּנְיָנָא מֵידָד וּשְׁרָת
עֲלֵיהוֹן רוּחַ נְבוּאָה. וְאִנּוּן בִּכְתִיבַיָּא. וְלָא
נְפַקוּ לְמַשְׁכְּנָא. וְאִתְנַבִּיאוּ (בנ"י וְאִתְנַבִּיו)
בְּמַשְׁרִיתָא: ובקי רגלאן פי אלעסכר. אסם
אחדהמא אלדד. ואלתאני מידד ואסתקרת
עליהם אנבווה. והמא מן אלמכתובין. ולם
יכרגו אלי אלכבא. בל תנבו פי אלעסכר:
וַיָּרָץ הַנַּעַר וַיַּגֵּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד
מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה: וּרְהַט עוּלֵימָא. וְחַוִּי
לְמֹשֶׁה וַאֲמַר. אֶלְדָּד וּמֵידָד. מִתְנַבַּן
בְּמַשְׁרִיתָא: פחאצר אלגלאם. ואכבר מוסי
וקא. אלדד ומידד. מתנביין פי אלעסכר:
וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֻרָיו
וַיֹּאמַר אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם: וַאֲתֵיב יְהוֹשֻׁעַ
בַּר נוּן. מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה. מֵעוּלֵימוֹהִי
(בנ"י מֵעוּלֵימוּתֵיהּ וכן עיקר) וַאֲמַר. רִבּוֹנִי מֹשֶׁה
אַסְּרִנּוּן: פאגאבה יהושע אבן נון.
כאדם מוסי. מן תלאמידה [לו] וקא. יא סידי
יא מוסי אחבסהמא: וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה
הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל־עַם יְהוָה
נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן יְהוָה אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם:
וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה. הֲקַנֵּאתִי אַתְּ מְקַנֵּי
רְעֵינָא פוֹן. דִּיהוֹן כָּל עַמֵּיהּ דַּיְיָ נְבִיִּין. אֲרֵי
יִתֵּין יְיָ. יָת רוּחַ נְבוּאָתֵיהּ עֲלֵיהוֹן: קא לה
מוסי. הל תגאר לי. לית צאר גמיע אמה
אלה אנביא. באן יגעל מן נורה ונבווֹתה
עליהם [לז]: וַיֵּאָסֵף מֹשֶׁה אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא
וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִתְכְּנֵישׁ מֹשֶׁה לְמַשְׁרִיתָא.
הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל: פלמא אנצם מוסי אלי
אלעסכר. הו ושיוך בני אסראיל: וְרוּחַ נָסַע
מֵאֵת יְהוָה וַיָּגָז שַׂלְוִים מִן הַיָּם וַיִּטֹּשׁ עַל־
הַמַּחֲנֶה כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה וּכְדֶרֶךְ יוֹם כֹּה
סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּכְאַמָּתַיִם עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ:
וְרוּחָא. נְטַל מִן קֳדָם יְיָ. וְאַפְרַח שְׂלָיו מִן
יַמָּא. וּרְמָא עַל מַשְׁרִיתָא כְּמַהְלַךְ יוֹמָא

לכא. ובמהלך יומא לכא. סחור סחור למשריתא. וכרום תרתין אמין על אפי ארעא: והבת ריח מן ענד אלה. וקטעת סלוי מן אלבחר. ואקתה עלי אלעסכר שביה במסיר יום ימנה ויסרה (לח). חואלי אלעסכר. וארתפאעה (לט) מן אלארץ דראעין: ויקם העם כל־היום ההוא וכל־הלילה וכל ׀ יום המחרת ויאספו את־השלו* הממעיט אסף עשרה חמרים וישטחו להם שטוח סביבות המחנה: וקם עמא. כל יומא ההוא וכל ליליא. וכל יומא דבתרוהי. וכנשו ית שליו. דאזער. כנש עשרא דגורין. ושטחו להון משטחין. סחור סחור למשריתא: פקאם אלקום. באקי יומהם ולילתהם. וטול נהאר גדהם. פגמעו אלסלוי. אקלהם. גמע עשרה אנאביר. פבסטוה להם בסטוחא. חואלי אלעסכר: הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף יהוה חרה בעם ויך יהוה בעם מכה רבה מאד: בשרא. עד כען בין שניהון. עד לא פסק. ורוגזא דיי׳ תקיף בעמא. וקטל יי׳ בעמא. קטול סגי לחדא: ואללחם עאדה (י״ג בעד) בין אסנאנהם. קבל אן ימצגוה (מ). אד אשתד גצב אלה עליהם. פצרבהם צרבה עצימה גדא: ויקרא את־שם־המקום ההוא קברות התאוה כי־שם קברו את־העם המתאוים: וקרא. ית שמיה דאתרא ההוא קברי דמשאלי. ארי תמן קברו ית עמא דשאילו: וסמא דלך אלמוצע קבור אלשהוה. לאנהם דפנו הנאך אלקום אלמתשהין: מקברות התאוה נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות: מקברי דמשאלי. נטלו עמא לחצרות. והוו בחצרות: ורחלו מנה אלי חצרות. פלמא אקאמו בהא: פ

ותדבר מרים ואהרן במשה על־אדות האשה הכשית אשר לקח כי־אשה כשית לקח: ומלילת מרים ואהרן במשה. על עיסק אתתא שפירתא דנסיב. ארי אתתא שפירתא דנסיב רחיק: תכלמת מרים והרון במוסי׳. בסבב אלמראה אלחסנה אלתי תזוגהא. לאנה כאן קד אעתזלהא: (מא) ויאמרו הרק אך־במשה דבר יהוה הלא גם־בנו דבר וישמע יהוה: ואמרו. הלחוד ברם עם משה מליל יי׳. הלא אף עמנא מליל. ושמיע קדם יי׳: פקאלו. אן כאן מן אגל אנבווה פתראה והדה פקט כאטבה אלה (מב)׳ אליס קד כאטבנא אלה איצא. פסמע אלה דלך: והאיש משה ענו* מאד מכל האדם אשר על־פני האדמה: וגוברא משה ענותן לחדא. מכל אנשא. דעל אפי ארעא: וכאן מוסי׳ רגלא כאשעא גדא. אכתר מן גמיע אלנאס. אלדי עלי וגה אלארץ: ס ויאמר יהוה פתאם אל־משה ואל־אהרן ואל־מרים צאו שלשתכם אל־אהל מועד ויצאו שלשתם: ואמר יי׳ בתכיף. למשה ולאהרן ולמרים. פוקו תלתיכון למשכן זמנא. ונפקו תלתיהון: פקאל אלה גפלה. למוסי׳ והרון ומרים. אכרגו תלאתתכם אלי כבא אלמחצר. פכרגו תלאתתהם: וירד יהוה בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: ואתגלי יי׳ בעמודא דעננא. וקם בתרע משכנא. וקרא אהרן ומרים. ונפקו תרויהון: פתגלא אלה בעמוד גמאם. וקאם עלי באב אלכבא. ונאדא יא הרון ויא מרים. פכרגא כליהמא: ויאמר שמעו־נא דברי אם־יהיה נביאכם יהוה במראה אליו אתודע בחלום אדבר־בו: ואמר שמעו כען פתגמי. אם יהון לכון נביין. אנא יי׳. בחזוין אנא מתגלי להון. בהלמין אנא ממליל עמהון: קאל אסמעו כלאמי. אן יכון נבייכמא. אנא אלה תערפת בה פי רויא. או כאטבתה פי חלם (מג): לא־כן עבדי משה בכל־ביתי נאמן הוא: לא כן עבדי משה. בכל עמי מהימן הוא; ליס כדאך עבדי מוסי׳. בל פי גמיע אמתי מחקק הו (מד): פה־אל־פה אדבר־בו ומראה ולא בחידת ותמנת

יי׳

*) השליו קרי. *) עניו קרי.

יְהוָה יַבִּיט וּמַדּוּעַ לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי
בְמֹשֶׁה: מַמְלַל עִם מַמְלַל מַלֵּילְנָא עִמֵּיהּ.
בְּחֵיזוּ וְלָא בְּחֶדְוָן (י"ג בְּחִדְוָן). וּבִדְמוּת יְקָרָא
דַּיְיָ מִסְתַּכַּל. וּמָדֵין לָא דְחֵילְתּוּן. לְמַלָּלָא
בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: אן שאפהא אכאטבה.
ורויא ולא באחאדית. וצורה אלה אמכלוקה
להיראהא מה). ומא באלכמא לם תכאפא.
אן תתכלמא פי עבדי מוסי׳: וַיִּחַר־אַף
יְהוָה בָּם וַיֵּלַךְ: וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּיְיָ. בְּהוֹן
וְאִסְתַּלַּק: פאשתד גצב אלה. עליהם
וארתפע נורה: וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל
וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל־
מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת: וַעֲנָנָא. אִסְתַּלַּק
מֵעִלָּוֵי מַשְׁכְּנָא. וְהָא מִרְיָם חִוָּרָא כְּתַלְגָּא.
וְאִתְפְּנִי אַהֲרֹן. לְוָת מִרְיָם וְהָא סְגִירָא:
פלמא זאל אלגמאם ען אלכבא. פאדא במרים
ביצא מו) כאלתלג. פלמא אלתפת הרון. אלי
מרים פאדא בהא ברצא: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן
אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנִי אַל־נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ
חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: וַאֲמַר
אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה. בְּבָעוּ רִבּוֹנִי. לָא כְעַן תְּשַׁוֵּי
עֲלָנָא חוֹבָא. דְּאִטְפַּשְׁנָא וְדִסְרַחְנָא: פקאל
הרון למוסי׳. יא סידי. לא תגעל עלינא
כטייה. פי מא גהלנא מז) ואכטינא: אַל־נָא
תְהִי כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצֵאתוֹ מֵרֶחֶם אִמּוֹ
וַיֵּאָכֵל חֲצִי בְשָׂרוֹ: לָא כְעַן תִּתְרַחַק דָּא
מִבֵּינָנָא. אֲרֵי אֲחָתַנָא הִיא. צַלִּי כְעַן עַל
בִּשְׂרָא מִיתָא הָדֵין דְּבַהּ וְיִתַּסֵּי: לא תכון
הדה כסקט מח) כרג מן בטן אמה. וקד
תהרא נצף גסמה: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ: וְצַלִּי מֹשֶׁה.
קֳדָם יְיָ לְמֵימַר. אָהָא. בְּבָעוּ אַסִּי כְעַן יָתַהּ:
פדעא מוסי׳. אלי רבה קאילא. אללהם
פאשפהא: פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק
בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר
שִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. וְאִלּוּ אֲבוּהָא מִנְזַף (נ"י מִזָף)
נְזַף בַּהּ. הֲלָא תִתְכְּלֵים שִׁבְעָא יוֹמִין.
תִּסְתְּגַר. שִׁבְעָא יוֹמִין מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא.
וּבָתַר כֵּן תִּתְכְּנֵישׁ: פקאל אלה למוסי׳. לו אן
אביהא בצק פי וגההא. אמא יגב אן תסתחי
מנה סבעה׳ איאם. פלתקף כדאך כארג
אלעסכר. ובעד דאך תנצם איה: וַתִּסָּגֵר
מִרְיָם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם
לֹא נָסַע עַד־הֵאָסֵף מִרְיָם: וְאִסְתְּגַרַת
מִרְיָם. מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא שִׁבְעָא יוֹמִין.
וְעַמָּא לָא נְטַל. עַד דְּאִתְכְּנֵישַׁת מִרְיָם:
פוקפת מרים. כארג אלעסכר סבעה׳
איאם. ולם ירחל אלקום. אלי אנצמאמהא:
וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר
פָּארָן: וּבָתַר כֵּן. נְטַלוּ עַמָּא מֵחֲצֵרוֹת.
וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְּפָארָן: ובעד דאך רחלו
מן חצרות. ונזלו פי ברייה׳ פארן: פ פ פ

קל"ו פסוקים סי׳ מהללאל. ומפטירין רני ושמחי בזכריה סימן ב׳.

גה"ח למנחת שבת וב׳ וה׳:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: שְׁלַח־לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת־
אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ
כֹּל נָשִׂיא בָהֶם: שְׁלַח לָךְ גּוּבְרִין. וִיאַלְּלוּן
יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן. דַּאֲנָא יָהֵיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
גּוּבְרָא חַד גּוּבְרָא חַד. לְשִׁבְטָא דַּאֲבָהָתוֹהִי
תִּשְׁלְחוּן. כֹּל רַבָּא דִּבְהוֹן: אבעת ברגאל
ירומון בלד כנעאן. אלדי אנא מעטיה לבני
אסראיל. רגל ואחד מן סבט אבאיה תבעת
בה. כל שריף מנהם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל־פִּי יְהוָה כֻּלָּם אֲנָשִׁים
רָאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: וּשְׁלַח יָתְהוֹן
מֹשֶׁה. מִמַּדְבְּרָא דְּפָארָן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ.
כּוּלְהוֹן גּוּבְרִין. רֵישֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן:
פבעת בהם מוסי׳. מן ברייה׳ פארן עלי
קול אלה. כלהם רגאל. ריסא בני אסראיל:
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן־
זַכּוּר: וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן. לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן.
שַׁמּוּעַ בַּר זַכּוּר: והדה אסמאיהם. מן
סבט ראובן. שמוע אבן זכור: לְמַטֵּה
שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן־חוֹרִי: לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן.
שָׁפָט בַּר חוֹרִי: ומן סבט שמעון. שפט

אבן חורי: לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה׃
לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה. כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה׃ ומן סבט
יהודה. כלב אבן יפנה׃ לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר
יִגְאָל בֶּן־יוֹסֵף׃ לְשִׁבְטָא דְיִשָּׂשכָר. יִגְאָל
בַּר יוֹסֵף׃ ומן סבט יששכר. יגאל אבן יוסף׃
לְמַטֵּה אֶפְרָיִם הוֹשֵׁעַ בִּן־נוּן׃ לְשִׁבְטָא
דְאֶפְרָיִם הוֹשֵׁעַ בַּר נוּן׃ ומן סבט אפרים
הושע אבן נון׃ לְמַטֵּה בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן־
רָפוּא׃ לְשִׁבְטָא דְבִנְיָמִן. פַּלְטִי בַּר רָפוּא׃
ומן סבט בנימין. פלטי אבן רפוא׃
לְמַטֵּה זְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בֶּן־סוֹדִי׃ לְשִׁבְטָא
דִזְבוּלוּן. גַּדִּיאֵל בַּר סוֹדִי׃ ומן סבט זבולון.
גדיאל אבן סודי׃ לְמַטֵּה יוֹסֵף לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה
גַּדִּי בֶּן־סוּסִי׃ לְשִׁבְטָא דְיוֹסֵף לְשִׁבְטָא
דִמְנַשֶּׁה. גַּדִּי בַּר סוּסִי׃ ומן סבט יוסף
אלדי הו סבט מנשה. גדי אבן סוסי׃ לְמַטֵּה
דָן עַמִּיאֵל בֶּן־גְּמַלִּי׃ לְשִׁבְטָא דְדָן. עַמִּיאֵל
בַּר גְּמַלִּי׃ ומן סבט דן. עמיאל אבן גמלי׃
לְמַטֵּה אָשֵׁר סְתוּר בֶּן־מִיכָאֵל׃ לְשִׁבְטָא
דְאָשֵׁר. סְתוּר בַּר מִיכָאֵל׃ ומן סבט אשר.
סתור אבן מיכאל׃ לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחְבִּי בֶּן־
וָפְסִי׃ לְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי. נַחְבִּי בַּר וָפְסִי׃
ומן סבט נפתלי. נחבי אבן ופסי׃
לְמַטֵּה גָד גְּאוּאֵל בֶּן־מָכִי׃ לְשִׁבְטָא דְגָד.
גְּאוּאֵל בַּר מָכִי׃ ומן סבט גד. גאואל אבן מכי׃
אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה
לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן־
נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ אִלֵּין שְׁמָהָת גֻּבְרַיָּא. דִשְׁלַח
מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא. וּקְרָא מֹשֶׁה.
לְהוֹשֵׁעַ בַּר נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ והדה אסמא
ארגאל. אלדי בעת בהם מוסי׳ לירומו אלבלד.
וסמא מוסי׳. הושע אבן נון יהושע׃
וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת־
הָהָר׃ וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה. לְאַלָּלָא יָת
אַרְעָא דִכְנָעַן. וַאֲמַר לְהוֹן. סַקוּ דָא בְדָרוֹמָא.
וְתִסְּקוּן לְטוּרָא׃ פבעת בהם לירומו
בלד כנעאן. וקאל להם. אצעדו אוולא אלי
אלדארום. תם אצעדו אלי אלגבל א)׃ וּרְאִיתֶם
אֶת־הָאָרֶץ מַה־הִוא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב

עָלֶיהָ הֶחָזָק הוּא הֲרָפֶה הַמְעַט הוּא אִם־
רָב׃ וְתִחְזוֹן יָת אַרְעָא מָא הִיא. וְיָת עַמָּא
דְיָתֵיב עֲלַהּ. הֲתַקִּיף הוּא אִם חַלָּשׁ. הַזְעֵיר
הוּא אִם סַגִּי׃ ואנצ׳רו אלבלד מא הי.
ואלקום אלמקימין פיה. אהו שדיד אם
מסתרכי. אקליל הו אם כתיר׃ וּמָה
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הֲטוֹבָה הִוא
אִם־רָעָה וּמָה הֶעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יוֹשֵׁב
בָּהֵנָּה הַבְּמַחֲנִים א אִם בְּמִבְצָרִים׃ וּמָא
אַרְעָא. דְהוּא יָתֵיב בַּהּ. הֲטָבָא הִיא אִם
בִּישָׁא. וּמָא קִרְוַיָּא. דְהוּא יָתֵיב בְּהוֹן.
הַבִּפְצִחִין אִם בִּכְרַכִּין׃ ומא אלארץ. אלדי
הו סאכנהא. אגיידה הי אם רדייה. ומא
אלקרא. אלדי הו סאכנהא. אפי ארבאץ׳ או
פי חצון׃ וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה הִוא אִם־רָזָה
הֲיֵשׁ־בָּהּ עֵץ אִם־אַיִן וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם
מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִים׃
וּמָא אַרְעָא. הַעַתִּירָא הִיא אִם מִסְכֵּינָא.
הַאִית בַּהּ אִילָנִין אִם לָא. וְתִתַּקְּפוּן.
וְתִסְּבוּן מֵאִבָּא דְאַרְעָא. וְיוֹמַיָּא. יוֹמֵי בִכּוּרֵי
עִנְבִין׃ ומא היה׳ ב) אלארץ. אהי סמינה
אם הזלא. והל פיהא שגר מגרוס ג) אם
לא. ותשדדו. וכ׳דו מן תמרהא. והדא
אלפצל. איאם בכור אלענב׃ וַיַּעֲלוּ וַיָּתֻרוּ
אֶת־הָאָרֶץ מִמִּדְבַּר־צִן עַד־רְחֹב לְבֹא
חֲמָת׃ וּסְלִיקוּ וְאַלִּילוּ יָת אַרְעָא. מִמַּדְבְּרָא
דְצִין עַד רְחוֹב לְמֵיעַל חֲמָת׃ פצעדו וראמו
אלבלד. מן ברייה׳ צין אלי רחוב אלי המאה׃
וַיַּעֲלוּ בַנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד־חֶבְרוֹן וְשָׁם אֲחִימַן
שֵׁשַׁי וְתַלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק וְחֶבְרוֹן שֶׁבַע
שָׁנִים נִבְנְתָה לִפְנֵי צֹעַן מִצְרָיִם׃ וּסְלִיקוּ
בְדָרוֹמָא וַאֲתוֹ עַד חֶבְרוֹן. וְתַמָּן אֲחִימַן
שֵׁשַׁי וְתַלְמַי. בְּנֵי גִבָּרָא. וְחֶבְרוֹן. שְׁבַע ב*
שְׁנִין אִתְבְּנִיאַת. קֳדָם טָאנִיס דְמִצְרָיִם׃
פצעדו אוולי ד) אלי אלדארום וגאוו ה) אלי חברא
ותם אחימן ששי ותלמי. בני אלגבאברה.
וכאנת חברא קד בנית. קבל צאן מנבר ו)
מצר בסבע סנין׃ וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכֹּל
וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד
וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם וּמִן־הָרִמֹּנִים וּמִן־

התאנים

חלק הדקדוק. א) הבמחנים הה"א בגעיא והיא לשאלה ובא בפת"ח מפני השוא.

הַתְּאֵנִים: וַאֲתוֹ עַד נַחְלָא דְאַתְכְּלָא. וּקְצוֹ
מִתַּמָּן עוֹבַרְתָּא וְאֶתְכָּל דַּעֲנְבִין חַד.
וְנַטְלוּהִי בַּאֲרִיחָא בִּתְרֵין. וּמִן רִמּוֹנַיָּא וּמִן
תְּאֵנַיָּא: וגאו אלי ואד אלענקוד. פקטעו מן
תַּם חבלה וענקוד ענב ואחד. וחמלוה פי
אלדהק פי מא בין אתנין. ומן אלרמאן ומן
אלתין: לַמָּקוֹם הַהוּא קָרָא נַחַל אֶשְׁכּוֹל עַל
אֹדוֹת הָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר־כָּרְתוּ מִשָּׁם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: לְאַתְרָא הַהוּא. קְרָא
נַחְלָא דְאֶתְכְּלָא. עַל עֵיסַק אֶתְכָּלָא.
דִּקְצוֹ מִתַּמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פלדׄאך סמי
אלמוצׄע ואד אלענקוד. בסבב אלענקוד.
אלדׄי קטעו מנה בני אסראיל:
וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם:
וְתָבוּ מִלְּאַלָּלָא אַרְעָא. מִסּוֹף אַרְבְּעִין
יוֹמִין: פרגעו מן ריאם אלבלד. בעד
ג ארבעין יומא: וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־
אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־
מִדְבַּר פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר
וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת־פְּרִי הָאָרֶץ:
וַאֲזַלוּ. וַאֲתוֹ לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אַהֲרֹן. וּלְוָת
כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַדְבְּרָא
דְּפָארָן לְרְקַם. וַאֲתִיבוּ יָתְהוֹן פִּתְגָּמָא וְיָת
כָּל כְּנִשְׁתָּא. וְאַחְזִיאוּנוּן יָת אִבָּא דְאַרְעָא:
פסארו חתא גאו אלי מוסי והרון. וסאיר
גמאעה בני אסראיל. אלי ברייה פארן אלי
רקים. פאגאבוהם באלכבר וסאיר
אלגמאעה. ואורוהם תמר אלארץ: וַיְסַפְּרוּ־
לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ
וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה־פִּרְיָהּ:
וְאִשְׁתַּעִיאוּ לֵיהּ וַאֲמַרוּ. אֲתֵינָא. לְאַרְעָא
דִּשְׁלַחְתָּנָא. (נ"י דְּאַשְׁלַחְתָּנָא) וְאַף. עָבְדָא
חֲלָב וּדְבַשׁ. הִיא וְדֵין אִבַּהּ: פקצו
עליה וקאלו. צרנא אלי אלבלד אלדׄי בעתת
בנא. וחקא[י]. אנה יפיץ אללבן ואלעסל.
והדׄא תמרה: אֶפֶס כִּי־עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב
בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם־
יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם: לְחוֹד אֲרֵי תַּקִּיף
עַמָּא. דְּיָתֵיב בְּאַרְעָא. וְקִרְוַיָּא. כְּרִיכָן
רַבְרְבָן לַחְדָּא. וְאַף בְּנֵי גִבָּרָא חֲזֵינָא תַמָּן:

כלא אן אלקום אלמקימין פיה עזיזין. ואלקרא.
חצינה עצׄימה גדא. ואיצׄא אולאד
אלגבאברה ראינאהם תם: עֲמָלֵק יוֹשֵׁב
בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב
בָּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יֹשֵׁב עַל־הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן:
עֲמָלְקָאָה יָתֵיב בַּאֲרַע דָּרוֹמָא. וְחִתָּאָה.
וִיבוּסָאָה וֶאֱמוֹרָאָה (נ"י וְחִתָּאֵי. וִיבוּסָאֵי
וֶאֱמוֹרָאֵי) יָתֵיב בְּטוּרָא. וּכְנַעֲנָאָה יָתֵיב
עַל יַמָּא. וְעַל כֵּיף יַרְדְּנָא: אלעמאלקה
מקימין פי בלד אלדארום. ואלחתיין.
ואליבוסיין ואלאמוריין מקימין פי אלגבל.
ואלכנאעניין מקימין עלי אלבחר. ועלי שאט
אלארדן: וַיַּהַס כָּלֵב אֶת־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל
נוּכַל לָהּ: וְאַצֵּית כָּלֵב. יָת עַמָּא לְמֹשֶׁה.
וַאֲמַר. מִסַּק נִסַּק וְנֵירַת יָתַהּ. אֲרֵי מִיכַל
נִכּוֹל לַהּ: פאסכת כלב אלקום אלי קול
מוסי[ח]. וקאל. בל נצעד צעודא ונחוזה.
פאנא נטיקהם: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עָלוּ
עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל־הָעָם כִּי־
חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ: וְגֻבְרַיָּא. דִּסְלִיקוּ עִמֵּיהּ
אֲמַרוּ. לָא נִכּוֹל לְמִסַּק לְוָת עַמָּא. אֲרֵי
תַקִּיף הוּא מִנַּנָא: ואלקום אלדׄין צעדו מעה
קאלו. לא נטיק אן נצעד אלי אלקום. לאנהם
אשד מנא: וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
תָּרוּ אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ
אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת
יוֹשְׁבֶיהָ הִוא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְתוֹכָהּ
אַנְשֵׁי מִדּוֹת: וְאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ. עַל
אַרְעָא דְּאַלִּילוּ יָתַהּ. לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר. אַרְעָא. דַּעֲבַרְנָא בַהּ לְאַלָּלָא
יָתַהּ. אֲרַע מְקַטְּלָא יָתְבַהָא הִיא. וְכָל
עַמָּא. דַּחֲזֵינָא בְגַוַּהּ אֱנָשִׁין דִּמְשַׁחַן:
ואכברו שנאעה[ט] רדייה. עלי אלבלד אלדׄי
ראמוה. לבני אסראיל וקאלו. אלבלד אלדׄי
מררנא פיהא לנרומה. הו בלד יהלך
אהלה. וגמיע אלקום. אלדׄי ראינאהם פיה
דוי מסאחה: וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִילִים
בְּנֵי עֲנָק מִן־הַנְּפִלִים וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים
וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם: וְתַמָּן חֲזֵינָא. יָת

גִּבָּרַיָּא. בְּנֵי־עֲנָק מִן גִּבָּרַיָּא. וַהֲוֵינָא בְּעֵינֵי
נַפְשָׁנָא כְּקַמְצִין. וְכֵן הֲוֵינָא בְּעֵינֵיהוֹן :
וראינא תֿם אעלוג ׳). בני אגבאברה מן
עלוגהם. וצרנא פי עיוננא כאגראד.
וכדֿאך כנא פי עיונהם : וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה
וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא:
וַאֲרֵימַת כָּל כְּנִשְׁתָּא. וִיהַבוּ יָת קָלְהוֹן.
וּבְכוֹ עַמָּא בְּלֵילְיָא הַהוּא : תֿם רפעת
גמאעה אצואתהם. ובכו פי תלך אלילה:
וַיִּלֹּנוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ־מַתְנוּ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ־מָתְנוּ :
וְאִתְרַעֲמוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן. כֹּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַרוּ לְהוֹן כָּל כְּנִשְׁתָּא. לְוֵי
דְּמִיתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם. אוֹ. בְּמַדְבְּרָא
הָדֵין לְוֵי דְמִיתְנָא : פתדמרו עלי׳ מוסי׳
והרון. גמאעה׳ בני אסראיל. וקאל להם.
יא ליתנא מתנא פי בלד מצר. או יא
ליתנא מתנא פי הדֿא אבֿר : וְלָמָה יְהוָה
מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב
נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ יִהְיוּ לָבַז הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב
מִצְרָיְמָה : וּלְמָא יְיָ. מֵעֵיל יָתָנָא. לְאַרְעָא
הָדָא לְמִפַּל בְּחַרְבָּא. נְשָׁנָא וְטַפְלָנָא יְהוֹן
לְבִזָּא. הֲלָא טָב לָנָא דְנְתוּב לְמִצְרָיִם :
ולם ידכֿלנא אלה. תלך אבלד פנקע
באסיף. פיציר נסאנא ואטפאנא גנימה.
אלא אן אאצלח לנא ארגוע אלי מצר: וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה:
וַאֲמַרוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי. נְמַנֵּי רֵישָׁא וּנְתוּב
לְמִצְרָיִם: תֿם קאל בעצהם לבעץ. נולי
ריסא ונרגע אלי מצר: וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־
פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל־קְהַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּנְפַל
מֹשֶׁה. וְאַהֲרֹן עַל אַפֵּיהוֹן. קֳדָם. כָּל קְהָלָא
כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : פוקע מוסי׳ והרון
עלי׳ וגוההמא. בחצרה׳ גוק גמאעה׳ בני
אסראיל : וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
מִן־הַתָּרִים אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם :
וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן. וְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה. מִן מְאַלְּלֵי
אַרְעָא. בַּזַּעוּ לְבוּשֵׁיהוֹן : ויהושע אבן נון.
וכלב אבן יפנה. מן ראימי אבלד. כֿרקא
תיאבהמא : וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ
לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד :
וַאֲמַרוּ. לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר.
אַרְעָא. דַּעֲבַרְנָא בַהּ לְאַלָּלָא יָתַהּ. טָבָא
אַרְעָא לַחֲדָא לַחֲדָא : פקאל. לגמאעה׳ בני
אסראיל קאילין. אבלד. אלדי מררנאה
לנרומה. בלד גייד גדא גדא : אִם־חָפֵץ ד*
בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת
וּנְתָנָהּ לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִוא זָבַת חָלָב
וּדְבָשׁ : אִם רַעֲוָא בְנָא (וי״ג מִן) קֳדָם יְיָ.
וְיָעֵיל יָתָנָא לְאַרְעָא הָדָא. וְיִתְּנַהּ לָנָא.
אַרְעָא. דְּהִיא. עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ : אן
כאן לה מראד פינא. אדכֿלנאה ווהבה
לנא. בלד יפיץ אלבן ואלעסל : אַךְ בַּיהוָה
אַל־תִּמְרֹדוּ וְאַתֶּם אַל־תִּירְאוּ אֶת־עַם
הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם
וַיהוָה אִתָּנוּ אַל־תִּירָאֻם : בְּרַם בְּמֵימְרָא
דַּיְיָ לָא תִמְרְדוּן. וְאַתּוּן. לָא תִדְחֲלוּן
מִן עַמָּא דְאַרְעָא. אֲרֵי בִידָנָא מְסִירִין.
*) עֲרָא תּוּקְפְּהוֹן מִנְּהוֹן. וּמֵימְרָא דַיְיָ
בְּסַעֲדָנָא לָא תִדְחֲלוּן מִנְּהוֹן: אמא עלי׳
אלה פלא תתדמרון. ולא תכֿאפון אהל
אבלד. לאנהם טעאמנא. וסיזול צלהם
ענהם. יא) ואלה מענא לא תכֿאפוהם :
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לִרְגּוֹם אֹתָם בָּאֲבָנִים
וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־כָּל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַאֲמַרוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא. לְמִרְגַּם
יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא. וִיקָרָא דַיְיָ. אִתְגְּלִי בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא. לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : פבאד גמיע
אלשעב. אן ירגמוהמא יב) באלחגארה. תֿם
צהר נור אלה. פי כֿבא אמחצר. לגמיע
בני אסראיל : פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אָנָה יְנַאֲצֻנִי
הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל
הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ : וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה. עַד אִימָתַי יְהוֹן מַרְגְּזִין קֳדָמַי עַמָּא
הָדֵין. וְעַד אִימָתַי לָא יְהֵימְנוּן בְּמֵימְרִי.
בְּכֹל אָתַיָּא. דַּעֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן: פקאל אלה
למוסי׳. אלי׳ כם יעצוני הולאי אקום. ואלי׳

*) בנ״י ל״ג אנון.

כם לם יומנון בי. מע גמיע טאיאת. אתי צנעתהא פי מא בינהם: אכנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגוי־גדול ועצום ממנו: אמחינון במותא ואשיצינון. ואעביד יתך. לעם רב ותקיף מנהון: יסתחקון אן אצרבהם יג) בטובא ואקרצהם. ואגעל מנך. אמה אכתר ואעצם מנהם: ויאמר משה אל־יהוה ושמעו מצרים כי העלית בכחך את־העם הזה מקרבו: ואמר משה קדם יי'. וישמעון מצראי. דאסיקתא בחילך. ית עמא הדין מביניהון: פקאל מוסי' ללה. ויסמעון אמצריון. אדי אצעדת הולאי אקום מן בינהם בקדרתך: ואמרו אל־יושב הארץ הזאת שמעו כי־אתה יהוה בקרב העם הזה אשר־עין בעין נראה ב אתה יהוה וענגך עמד עלהם ובעמד ענן אתה הלך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה: ויימרון. ליתיב ארעא הדא. דשמעו ארי את יי'. שכינתך שריא בגו עמא הדין. דבעיניהון חזו (וי"ג חזן) שכינת יקרך יי'. ועננך מטל עליהון. ובעמודא דעננא. את מדבר קדמיהון ביממא. ובעמודא דאישתא בליליא: פיקולון מע אהל הדא אבלד. אדי סמעו אנך אלה. נורך פי מא בין הולאי אקום. עין בעין ירונה. וגמאמך

ה* מקים עליהם יד). ובעמוד גמאם תסיר בין ידיהם נהארא. ובעמוד נאר לילא: והמתה את־העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר־שמעו את־שמעך לאמר: ותקטיל. ית עמא הדין כגברא חד. ויימרון עממיא. דשמעו ית שימע גבורתך למימר: פאדא קתלתהם אגמעין כרגל ואחד. קא גמיע אלאמם אדי סמעו אכבארך הדה קאילין: מבלתי יכלת יהוה להביא את־העם הזה אל־הארץ אשר־נשבע להם וישחטם במדבר: מדלית יוכלא קדם יי'. לאעלא ית עמא הדין. לארעא דקיים להון. וקטילנון במדברא: ממא לם יטיק ארב. אן ידכל הולאי אקום. אלי אלבלד אדי ועדהם בה טו). פקתלהם פי אלבר: ועתה יגדל־נא* כח אדני כאשר דברת לאמר: וכען. סגי כען חילא קדמך יי'. כמא דמלילתא למימר: ואאן. יתביין עצם קדרתך יא רב. כמא קלת לי טז): יהוה ארך אפים ורב־חסד נשא עון ופשע ונקה לא ינקה פקד עון אבות על־בנים על־שלשים ועל־רבעים: יי'. מרחיק רגז ומסגי למעבד טבון. שביק לעוין ולמרוד. סלח לדתיבין לאוריתיה ולדלא תיבין לא מזכי. מסער. חובי אבהן על בנין מרדין. על דר תליתאי ועל דר רביעאי: אנך אלה. טויל אמהל כתיר אפצל. גאפר אדנב ואגרם. ויברי ולא יברי. מטאב בדנוב אבא מע אבנין. ואתואת וארואבע יז): סלח־נא ג לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד־הנה: שבוק כען. לחובי. עמא הדין כסגיאות טבותך. וכמא דשבקתא לעמא הדין. ממצרים ועד כען: אצפח דנב הולאי אקום בכתרה' פצלך. וכמא אחתמלת להם. מן מצר וצ' אאן: ויאמר יהוה סלחתי כדברך: ואמר יי'. שבקית כפתגמך: קא אלה. קד צפחת ענהם אמעאגלה כמא קלת יח): *ואולם חי־אני וימלא כבוד־יהוה את־כל־הארץ: וברם קיים אנא. ומליא יקרא דיי' ית כל ארעא: ולכן ובקאי אדאים. ונורי אדי ימלא גמיע אעאלם: כי כל־האנשים הראים את־כבדי ואת־אתתי אשר־עשיתי במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: ארי כל גובריא. דחזו ית יקרי וית אתותי דעבדית במצרים ובמדברא. ונסיאו קדמי. דנן עשר זמנין. ולא קבילו למימרי: אן גמיע אלקום. אדי ראו כרמי ואיאתי. אתי צנעתהא פי מצר ופי

*) י' רבתי

חלק הדקדוק. ב) אשר עין בעין נראה. נראה הכלל שהבינוני לזכר בסגול ולנקבה בקמץ. ובא זה בקמץ לזכר ויתכן לומר כי הוא פועל עבר לא בינוני ואם נראה בעבור אתה ה' נראה הוא נסתר והוא רמז אל הכבוד ופי' אתה ה' נראה. (מהריב"ש) : ג) סלח נא הגעי"א בלמ"ד לא בסמך בכל התיגאן וכ"כ הרמ"ל וכ"ה בירושלמיים :

אבד. ואמתחנוני הדה אמרה אעשארה יט). ולם יקבלו אמרי: אם־יראו את־הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל־מנאצי לא יראוה: אם יחזון ית ארעא. דקיימית לאבהתהון. וכל דארגיזו קדמי לא יחזונה: אן ראו כ) אבלד. אדי אקסמת לאבאיהם. וכדאך כל מן יעציני לא יראה כא): ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתיו אל־הארץ אשר־בא שמה וזרעו יורשנה: ועבדי כלב. חלף דהות. רוח אוחרי (י"ג אחרי) עמיה. ואשלים בתר דחלתי. ואעלניה. לארעא דעאל לתמן. ובנוהי ירתונה (וי"ג יורתינה) (וי"ג יתרכינה וטעות): ואמא עבדי כלב. פגזא מא כאן לה ראי אכר. אתבע בה טאעתי. לאדכלה אלי אלבלד אלדי צאר אליה. ולנסלה יורתה: והעמלקי והכנעני יושב בעמק מחר פנו וסעו לכם המדבר דרך ים־סוף: ועמלקאה וכנענאה יתיב במישרא. מחר. אתפנו וטולו לכון. למדברא אורח ימא דסוף: ואן פאלעמאלקיין ואלכנאעניין מקימין פי אלמרג. פגדא מן גד וארחלו. אלי אלבר טריק בחר אלקלזם כב):

פ

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: ומליל יי. עם משה ולאהרן למימר: תם כלם אללה מוסי והרון תכלימא: עד־מתי לעדה הרעה הזאת אשר המה מלינים עלי את־תלנות בני ישראל אשר המה מלינים עלי שמעתי: עד אמתי. לכנשתא בשתא הדא. דאנון מתרעמין עלי. ית תורעמת בני ישראל. דאנון מתרעמין. עלי שמיע קדמי: אלי כם אבקי הדה אלגמאעה אלרדייה. אלתי תדמרת אלמה עליי כג). לקד סמעת תדמר בני אסראיל. אלדי תדמרו עליי: אמר אלהם חי־אני נאם־יהוה אם־לא כאשר דברתם באזני כן אעשה לכם ד: אימר להון. קיים אנא אמר יי. אם לא. כמא דמליתון קדמי. כן אעביד לכון: אלא קל להם. ובקאי אנא יקול אללה. אן לם אצנע בכם. כמא קלתם בחצרתי: במדבר הזה יפלו פגריכם וכל־פקדיכם לכל־מספרכם מבן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי: במדברא הדין. יפלון פגריכון. וכל מניניכון לכל חושבנכון. מבר עשרין שנין ולעילא. דאתרעמתון עלי: ופי הדא אלבר תקע אגסאדכם. מן כל מעדוד ומחצא מנכם כד). מן אבן עשרין סנה פצאעדא. כמא תדמרתם עליי: אם־אתם תבאו אל־הארץ אשר נשאתי את־ידי לשכן אתכם בה כי אם־כלב בן־יפנה ויהושע בן־נון: אם אתון תיעלון לארעא. דקיימית במימרי. לאשראה יתכון בה. אלהין כלב בר יפונה. ויהושע בר נון: אן אנתם דכלתם אלבלד. אלדי אקסמת באמרי כה). אן אסכנכם פיה. אלא כלב אבן יפנה. ויהושע אבן נון: וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה[*] והביאתי אתם ה ידעו את־הארץ אשר מאסתם בה: וטפלכון. דאמרתון לבזא יהון. ואעיל יתהון. וידעון (כ"י ויחזון) ית ארעא. דקצתון בה: ואטפאלכם. אלדי קלתם כו) אנהם יצירו גנימה. פאני אדכלהם. חתא יערפון פצ'ילה' אלבלד. אלדי זהדתם פיה: ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה: ופגריכון דילכון. יפלון במדברא הדין: אמא אגסאדכם אנתם. פתקע פי הדא אלבר: ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשאו את־זנותיכם עד־תם פגריכם במדבר: ובניכון. יהון מאחרין במדברא ארבעין שנין. ויקבלון ית חוביכון. עד דיסופון פגריכון במדברא: ובניכם. יקימון תאיהין פי אלבר ארבעין סנה. ויחמלון כז) טגיאנכם. אלי פנא אגסאדכם פי אלבר: במספר הימים אשר־תרתם את־הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו

*) יתיר יו"ד

את

חלק הדקדוק. ד) כן אעשה לכם. התיגאן תיבת כן במארכה. והי' אעשה בטפחא: ה) והביאתי אתם. בא מלה בעין הפעל.

אֶת־עֲוֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם
אֶת־תְּנוּאָתִי׃ בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא. דְּאַלֵּילְתּוּן
יָת אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין. יוֹמָא לְשַׁתָּא
יוֹמָא לְשַׁתָּא. תְּקַבְּלוּן יָת חוֹבֵיכוֹן.
אַרְבְּעִין שְׁנִין. וְתִדְּעוּן יָת דְּאִתְרְעֵמְתּוּן
עֲלָי׃ באחצא אלאיאם. אלדי רמתם
אלבלד פיהא ארבעין יומא. לכל יום סנה.
תחמלון אוזארכם. אלי׳ תמאם ארבעין
סנה כח). פתערפון מוצ׳ע אענאתי כט)׃
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא ׀ זֹאת אֶעֱשֶׂה
לְכָל־הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלָי
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ׃ אֲנָא יי׳
גְּזָרִית בְּמֵימְרִי. אִם לָא דָּא אַעְבֵּיד. לְכָל
כְּנִשְׁתָּא בִּשְׁתָּא הָדָא. דְּאִזְדַּמַּנוּ עֲלָי.
בְּמַדְבְּרָא הָדֵין. יְסוּפוּן וְתַמָּן יְמוּתוּן׃ אנא
אללה קלת דאך ואצנעה ל). בגמיע הדה
אלגמאעה אלרדייה. אלמגתמעה עליי. פי
הדא אלבר יפנון באמות׃ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת־הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ
וַיִּלּוֹנוּ* עָלָיו אֶת־כָּל־הָעֵדָה לְהוֹצִיא דִבָּה
עַל־הָאָרֶץ׃ וְגוּבְרַיָּא. דִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא
יָת אַרְעָא. וְתָבוּ. וְאַרְעִימוּ עֲלוֹהִי יָת כָּל
כְּנִשְׁתָּא. לְאַפָּקָא שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא׃
ואלרגאל. אלדי בעת׳ בהם מוסי׳ לירומו
אלבלד. פרגעו ודמרו עליה גמיע אלגמאעה.
ואכ׳רגו שנאעה עלי׳ אלבלד׃ וַיָּמֻתוּ
הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת־הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה
לִפְנֵי יְהוָה׃ וּמִיתוּ גוּבְרַיָּא. דְּאַפִּיקוּ שׁוּם
בִּישׁ עַל אַרְעָא. בְּמוֹתָנָא קֳדָם יי׳׃
פמאת אולאיך אלרגאל. באלצדאם בין
ידי אללה׃ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
חָיוּ מִן־הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לָתוּר
אֶת־הָאָרֶץ׃ וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן. וְכָלֵב בַּר
יְפוּנֶּה. אִתְקַיַּימוּ מִן גּוּבְרַיָּא הָאִנּוּן. דַּאֲזַלוּ
לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא׃ ויהושע אבן נון.
וכלב אבן יפונה. עאשו מן גמלה׳ אלרגאל.
אלדי מצ׳ו לירומו אלבלד׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד׃ וּמַלֵּיל מֹשֶׁה יָת

פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. עִם כָּל (וי״ג לְכָל) בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְאִתְאַבַּלוּ עַמָּא לַחֲדָא׃ ולמא
כלם מוסי׳ בהדא אלכלאם. גמאעה׳ בני
אסראיל. פחזן אלקום גדא׃ וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר
וַיַּעֲלוּ אֶל־רֹאשׁ־הָהָר לֵאמֹר הִנֶּנּוּ וְעָלִינוּ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה כִּי חָטָאנוּ׃
וְאַקְדִּימוּ בְצַפְרָא. וּסְלִיקוּ לְרֵישׁ טוּרָא
לְמֵימַר. הָא אֲנַחְנָא סָלְקִין. לְאַתְרָא.
דַּאֲמַר יי׳ אֲרֵי חַבְנָא׃ ואדלגו באלגדאה.
וצעדו אלי׳ ראס אלגבל וקאלו. הא נחן
צאעדין. אלי׳ אלמוצ׳ע. אלדי אמרנא אללה לא)
פקד אכ׳טאנא׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶּה
אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־פִּי יְהוָה וְהִוא לֹא
תִצְלָח׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה. לְמָא דְנָן. אַתּוּן
עָבְרִין עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דיי׳. וְהִיא לָא
תַצְלַח׃ קאל להם מוסי׳. יא קום לא
תתגאוזו אמר אללה. פאנהא לא תנגח׃
אַל־תַּעֲלוּ כִּי אֵין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא
תִּנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם׃ לָא תִסְּקוּן. אֲרֵי
לֵית שְׁכִינְתָּא דיי׳ בֵּינֵיכוֹן. וְלָא תִתַּבְּרוּן.
קֳדָם בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן׃ לא תצעדו. אן
נור אללה ליס הו מעכם. ולא תנצדמו
בין ידי אעדאיכם׃ כִּי הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי
שָׁם לִפְנֵיכֶם וּנְפַלְתֶּם בֶּחָרֶב כִּי־עַל־כֵּן
שַׁבְתֶּם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה יְהוָה
עִמָּכֶם׃ אֲרֵי עֲמָלְקָאָה וּכְנַעֲנָאָה תַמָּן
קֳדָמֵיכוֹן. וְתִפְּלוּן בְּחַרְבָּא. אֲרֵי עַל כֵּן
תַּבְתּוּן מִבָּתַר פּוּלְחָנָא דיי׳. וְלָא יְהֵי
מֵימְרָא דיי׳ בְּסַעְדְּכוֹן׃ פאן אלעמאלקה
ואלכנאעניין תם בין אידיכם. פתקעון
באלסיף. לאנכם רגעתם ען טאעה׳ אללה.
פלא יכון אללה מעכם׃ וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת
אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וּמֹשֶׁה
לֹא־מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה׃ וְאַרְשַׁעוּ. לְמִסַּק
לְרֵישׁ טוּרָא. וַאֲרוֹן קְיָמָא דיי׳ וּמֹשֶׁה.
לָא עֲדוֹ מִגּוֹ מַשְׁרִיתָא׃ פאעתדו לב).
וצעדו אלי׳ ראס אלגבל. וצנדוק עהד אללה
ומוסי׳. לם יזולא מן וסט אלעסכר׃ וַיֵּרֶד
הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר הַהוּא וַיַּכּוּם

ויכתום

*) וילינו קרי

חלק הדקדוק. ו) הננו ועלינו. בדגש שני הנונין ובסגול הראשונה ובמסו׳ ב׳ דגשין ווא א׳ מהם. (מהריב״ש)

ויכתום עד־החרמה: ונחת עמלקאה
ובנענאה. דיתיב בטורא ההוא. ומחונון
וטרדונון עד חרמה: פנזל אעמאקיין
ואכנאעניין. אמקימין פי דאך אגבל.
פצרבוהם וחטמוהם לג) אלי חרמה: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל
יי׳ עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־בני ישראל ואמרת
אלהם כי תבאו אל־ארץ מושבתיכם
אשר אני נתן לכם: מליל עם בני
ישראל. ותימר להון. ארי תיעלון. לארע
מותבניכון. דאנא יהיב לכון: מר בני
אסראיל.וקל להם. אדא דכלתם אלי בלד
סכנאכם. אלדי אנא מעטיכם: ועשיתם
אשה ליהוה עלה או־זבח לפלא־נדר או
בנדבה או במעדיכם לעשות ריח ניחח ז
ליהוה מן־הבקר או מן־הצאן: ותעבדון
קורבנא קדם יי׳ עלתא או נכסת
קודשיא. לפרשא נדרא או בנדבתא.
או במועדיכון. למעבד. לאתקבלא
ברעוא קדם יי׳ מן תורי או מן ענא:
פקרבתם קרבאנא ללה צעידה או דבחא.
תסויג נדרא או תברעא. או פי אעיאדכם.
וארדתם אן יכון מקבולא מרצייא ללה.
מן אבקר או מן אגנם: והקריב המקריב
קרבנו ליהוה מנחה סלת עשרון בלול
ברבעית ההין שמן: ויקריב. דמקריב
קורבניה קדם יי׳. מנחתא סולתא
עשרונא. דפיל. ברבעות הינא משחא:
פיקרב צאחב דאך אקרבאן ללה. מעה לד)
מן אבר עשרא סמדא. מלתות ברבע
קסט דהן: ויין לנסך רביעית ההין
תעשה על־העלה או לזבח לכבש האחד:
וחמרא לנסכא רבעות הינא. תעביד
על עלתא או לנכסת קודשיא. לאמרא
חד: וכמר לאמזאג רבע קסט. תצנעה
מע אצעידה או מע אדבח. לאחמל
אואחד: או לאיל תעשה מנחה סלת
שני עשרנים בלולה בשמן שלשית
ההין: או לדכרא תעביד מנחתא. סולתא
תרין עשרונין. דפילא במשח תלתות
הינא: ולאכבש לה) תקרב מן אבר
עשרין סמד. מלתות בתלת קסט דהן:
ויין לנסך שלשית ההין תקריב ריח־
ניחח ליהוה: וחמרא לנסכא תלתות הינא.
תקריב לאתקבלא ברעוא קדם יי׳:
וכמר לאמזאג תלת קסט תקרבה מרציא
מקבולא ללה: וכי־תעשה בן־בקר עלה
או־זבח לפלא־נדר או־שלמים ליהוה:
וארי תעביד בר תורי עלתא או נכסת
קודשיא. לפרשא נדרא או נכסת
קודשיא קדם יי׳: ואדא צנעת מן אבקר
צעידה או דבחא. תסויג נדרא או
סלאמה ללה: והקריב על־בן־הבקר
מנחה סלת שלשה עשרנים בלול בשמן
חצי ההין: ויקריב על בר תורי מנחתא.
סולתא תלתא עשרונין. דפיל במשח
פלגות הינא: פיקרב מעה מן אבר.
תלאתה עשור סמד. מלתות בנצף קסט
דהן: ויין תקריב לנסך חצי ההין אשה
ריח־ניחח ליהוה: וחמרא. תקריב לנסכא
פלגות הינא. קורבן דמתקבל ברעוא
קדם יי׳: וכמר קרבה לאמזאג נצף קסט.
ו* מקבול מרצי ללה: *ככה יעשה לשור
האחד או לאיל האחד או־לשה בכבשים
או בעזים: כדין יתעביד. לתורא חד.
או לדכרא חד. או לאמר באמריא או
בעזיא: כדאך יצנע. מע כל רת. ומע
כל כבש. ומע כל ראס מן אצאן או מן
אמאעז: כמספר אשר תעשו ככה
תעשו לאחד כמספרם: כמנין דתעבדון.
כדין תעבדון לחד כמנינהון (וי״ג כמניניהון):
בחסב אחצא מא תקרבון מנהא. כדאך
תצנעו מע כל ואחד מן אמחציין: כל־
האזרח יעשה־ככה את־אלה להקריב
אשה ריח־ניחח ליהוה: כל יציבא יעביר
כדין ית אלין. לקרבא. קורבן דמתקבל
ברעוא קדם יי׳: כרא יצנע כל צריח.

 ארא

חלק הדקדוק. ז) ריח ניחח. תיבת ניחח בפשטא א׳ והיא לרע וכ״ג בירושלמיים ווהי שטת הרמ״ל.

ארא קרב קרבאנא מקבולא מרצייא
ללה: וכי־יגור אתכם גר או אשר־
בתוככם לדרתיכם ועשה אשה ריח־
ניחח ליהוה כאשר תעשו כן יעשה:
וארי יתגייר עמכון גיורא. או דביניכון
לדריכון. ויעביד. קורבן דמתקבל ברעוא
קדם יי׳. כמא דתעבדון כן יעביד:
ואי דכיל דכל מעכם. או סכן פי מא
בינכם עלי׳ מר אגיאכם. ועמל קרבאנא.
ואראד אן יכון מקבול מרצי ללה. פכמא
תצנעון כדאך יצנע: הקהל חקה אחת
לכם ולגר הגר חקת עולם לדרתיכם
ככם כגר יהיה לפני יהוה: קהלא. קימא
חד. לכון ולגיוריא דיתגיירון. קים עלם
לדריכון. כותכון. גיורא יהי קדם יי׳:
יא איה[לו] אגוק. רסם ואחד. לכם
ולאגריב ארכיל. רסם אדהר עלי׳ מר
אגיאכם. כמא אן אגריב מתלכם בין
ידי אלה: תורה אחת ומשפט אחד יהיה
לכם ולגר הגר אתכם: אוריתא חדא.
ודינא חד יהי לכון. ולגיוריא דיתגיירון
עמכון: כדאך שריעה ואחדה[לז]. וחכם
ואחד יכון לכם. ולאגריב ארכיל פי מא
בינכם: פ
ז *וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳ עם
משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דבר אל־בני ישראל ואמרת
אלהם בבאכם אל־הארץ אשר אני מביא
אתכם שמה: מליל עם בני ישראל.
ותימר להון. במיעלכון לארעא. דאנא
מעיל יתכון לתמן: מר בני אסראיל. וקל
להם. אדא דכלתם אלי׳ אלבלד. אלדי אנא
מדכלכם אלי׳ תם: והיה באכלכם מלחם
הארץ תרימו תרומה ליהוה: ויהי.
במיכלכון מלחמא דארעא. תפרשון
אפרשותא קדם יי׳: פמתא מא אכלתם
מן טעאם אלבלד. פארפעו רפיעה ללה:
ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה
כתרומת גרן כן תרימו אתה: ריש
אצותכון. חלתא תפרשון אפרשותא. כמא
דמפרשין (נ״י דמפרשין) מן אדרא. כן
תפרשון יתה: אול עגינכם. גרדקה
תרפעוהא רפיעה. כרפיעה׳ אלבידר.
כדאך תרפעונהא: מראשית ערסתיכם
תתנו ליהוה תרומה לדרתיכם: מריש
אצותכון. תתנון קדם יי׳ אפרשותא.
לדריכון: וכדאך אול עגינכם. תגעלו
ללה רפיעה. עלי׳ מר אגיאלכם:
ס וכי תשגו ולא תעשו את כל־
המצות האלה אשר־דבר יהוה אל־משה:
וארי תשתלון. ולא תעבדון. ית כל
פקודיא האלין. דמליל יי׳ עם משה: ואן
סהיתם. ולם תעמלו גמיע הדה אלוצאיא.
אלדי אמר אללה בהא מוסי׳: את כל־אשר
צוה יהוה אליכם ביד־משה מן־היום
אשר צוה יהוה והלאה לדרתיכם: ית
כל דפקיד יי׳. לכון בידא דמשה. מן
יומא. דפקיד יי׳. ולהלאה (נ״י ולהלא)
לדריכון: מתל גמיע מא אמרכם אלה
בה עלי׳ יד מוסי׳. מן יום אבתדא
באלאמר. [לח] והלם עלי׳ מר אגיאלכם:
והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה
ועשו כל־העדה פר בן־בקר אחד לעלה
לריח[ח] ניחח ליהוה ומנחתו ונסכו
כמשפט ושעיר־עזים אחד לחטת*: ויהי.
אם מעיני כנשתא אתעבידת לשלו.
ויעבדון כל כנשתא. תור בר תורי חד
לעלתא. לאתקבלא ברעוא קדם יי׳.
ומנחתיה ונסכיה כדחזי. וצפיר בר עזין
חד לחטתא: פאן כאן אסהו ען עיון
אלגמאעה. [לט] פליצנעו רתא מן אלבקר.
צעידה מקבולא מרצייא ללה. ומעה בר
ומזאג כמא יגב. ועתוד מן אלמאעז לאלדכוה:
וכפר הכהן על־כל־עדת בני ישראל
ונסלח להם כי־שגגה הוא והם הביאו
את־קרבנם אשה ליהוה וחטאתם לפני
יהוה על־שגגתם: ויכפר כהנא. על כל
כנשתא. דבני ישראל וישתביק להון. ארי
שלותא היא. ואנון איתיאו ית קורבנהון
קורבנא קדם יי׳. וחובתהון. קדם יי׳ על

חלק הדקדוק. והיה אם מעיני וכו׳ לריח ניחח תי׳ ניחח בפשטא א׳ עיין לעיל. *) חסר א׳

שְׁלוּתְהוֹן: ויסתגפר אמאם. ען גמאעה' בני אסראיל פיגפר להם. אד' דאך סהו. והם פאתו בצעידתהם (ס) קרבאנא ללה. ודכותהם עלי' סהותהם: וְנִסְלַח לְכָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל־הָעָם בִּשְׁגָגָה: וְיִשְׁתְּבֵיק. לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּלְגִיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּירוּן בֵּינֵיהוֹן. אֲרֵי לְכָל עַמָּא בְּשָׁלוּתָא: פיגפר לגמאעה' בני אסראיל. ולאלגריב אלדכ'יל פי מא בינהם. אד' גמיע אלקום עלי' סהו: ס וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִשְׁגָגָה וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת־שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת: וְאִם אֱנָשׁ חַד יְחוּב בְּשָׁלוּ. וִיקָרֵיב. עִזָּא בַּת שַׁתַּהּ לְחַטָּאתָא: ואן אכ'טא אנסאן ואחד כדאך סהוא. פליקרב שאה אבנה' סנתהא לאלד'כוה: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל־הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָה בִשְׁגָגָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: וִיכַפַּר כָּהֲנָא. עַל אֱנָשׁ דְּאִשְׁתְּלִי. בְּמֵיחֲבֵיהּ (י"ג בְּמֶחְבֵיהּ) בְּשָׁלוּ קֳדָם יְיָ. לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ: פיסתגפר אמאם. ען דאך אלאנסאן אלסאהי. עלי' מא אכ'טא סהוא בין ידי אללה. ויגפר לה ויצפח ענה: הָאֶזְרָח בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לָעֹשֶׂה בִּשְׁגָגָה: יַצִּיבָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּלְגִיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְּירוּן בֵּינֵיהוֹן. אוֹרַיְתָא חֲדָא יְהֵי לְכוֹן. לִדְיַעְבֵּיד בְּשָׁלוּ: אלצריח מן בני אסראיל. ואלגריב אלדכ'יל פי מא בינהם. שריעה ואחדה תכון לכם. למן יכ'טי סהוא: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה ׀ בְּיָד רָמָה מִן־הָאֶזְרָח וּמִן־הַגֵּר אֶת־יְהוָה הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ: וֶאֱנָשׁ. דְּיַעְבֵּיד בְּרֵישׁ גְּלֵי. מִן יַצִּיבַיָּא וּמִן גִּיּוֹרַיָּא. קֳדָם יְיָ הוּא מַרְגֵּיז. וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ: ואי אנסאן צנע דאך ביד רפיעה. מן אלצריח ואלדכ'יל. פהו קאדף רבה. פינקטע דאך אלאנסאן מן בין קומה: כִּי דְבַר־יְהוָה בָּזָה וְאֶת־מִצְוָתוֹ הֵפַר הִכָּרֵת ׀ תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֺנָה בָהּ: אֲרֵי עַל פִּתְגָמָא דַּיְיָ בְּסַר. וְיָת פִּקּוֹדוֹהִי אַשְׁנִי.

אִשְׁתֵּיצָאָה יִשְׁתֵּיצֵי. אֱנָשָׁא הַהוּא חוֹבֵיהּ בֵּיהּ: למא אזרא בכלאם אללה. ופסך עהדה (מא). פינקטע דאך אלאנסאן. אנקטאעא ווזרה עליה: פ

וַיִּהְיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: וַהֲווֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. וְאַשְׁכַּחוּ. גְּבַר. כַּד (כ"י כְּד) מְגַבֵּיב אָעִין בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא: ולמא אקאם בני אסראיל פי אלבר. פוגדו רגלא יחתטב חטבא פי יום אלסבת: וַיַּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמֹּצְאִים אֹתוֹ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל כָּל־הָעֵדָה: וְקָרִיבוּ יָתֵיהּ. דְּאַשְׁכַּחוּ יָתֵיהּ כַּד מְגַבֵּיב אָעִין. לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אַהֲרֹן. וּלְוָת כָּל כְּנִשְׁתָּא: פקדמוה אלד'י וגדוה יחתטב חטבא. אלי' מוסי' והרון. וסאיר אלגמאעה: וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר כִּי לֹא פֹרַשׁ מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ: וַאֲסַרוּ יָתֵיהּ בְּבֵית מַטְּרָא. אֲרֵי לָא אִתְפָּרַשׁ לְהוֹן. מָא דְיַעְבְּדוּן לֵיהּ: ווצעוה פי אלחבס. לאנה לם יפסר להם מא יצנע בה: ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רָגוֹם אֹתוֹ בָאֲבָנִים כָּל־הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. אִתְקְטָלָא יִתְקְטִיל גּוּבְרָא. רְגוּמוּ יָתֵיהּ בְּאַבְנַיָּא כָּל כְּנִשְׁתָּא. מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא: פקאל אללה למוסי'. יקתל אלרגל קתלא. ודאך אן ירגמוה באלחגארה גמיע אלגמאעה. כ'ארג אלעסכר: וַיֹּצִיאוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בָּאֲבָנִים וַיָּמֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְאַפִּיקוּ יָתֵיהּ כָּל כְּנִשְׁתָּא. לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא. וּרְגַמוּ יָתֵיהּ. בְּאַבְנַיָּא וּמִית. כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: פאכ'רגוה כ'ארג אלעסכר. ורגמוה באלחגארה חתי' מאת. כמא אמר אללה מוסי': פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר: פקאל אללה למוסי' קאילא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: מַלֵּיל. עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן. וְיַעְבְּדוּן

להון

לְהוֹן כְּרוּסְפְּדִין . עַל כַּנְפֵי כְסוּתְהוֹן
לְדָרֵיהוֹן. וְיִתְּנוּן. עַל כְּרוּסְפַּד כַּנְפָא חוּטָא
דִתְכִלְתָּא: מר בני אסראיל וקל להם. אן
יצנעו להם דואבה. עלי אכנאף אזרהם מב)
עלי מר אגיאלהם. ויגעלון עלי דואבה
אכנאף סלך אסמאנגוני: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם
וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
וִיהוֹן לְכוֹן לִכְרוּסְפְּדִין. וְתִחְזוֹן יָתֵיהּ.
וְתִדְכְּרוּן יָת כָּל פִּקּוֹדַיָּא דַיְיָ. וְתַעְבְּדוּן
יָתְהוֹן. וְלָא תִטְעוֹן. בָּתַר הִרְהוּר לִבְּכוֹן
וּבָתַר חֵיזוּ עֵינֵיכוֹן. דְּאַתּוּן טָעַן בָּתְרֵיהוֹן:
פתכון תלך לכם דואבה צאהרה מג).
תרוהא פתדכרו. גמיע וצאיא אללה
ותעמלוהא. ולא תרומו אתבאע קלובכם
ועיונכם. אלדי אנתם טאגיון וראהם:
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: בְּדִיל
דְּתִדְכְּרוּן. וְתַעְבְּדוּן יָת כָּל פִּקּוֹדָי. וּתְהוֹן
קַדִּישִׁין קֳדָם אֱלָהֲכוֹן: לכי תדכרו דאך
דאימא מד). ותעמלו גמיע וצאיאי. פתכונו
מקדסין לרבכם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֲנָא יְיָ
אֱלָהֲכוֹן. דְּאַפֵּיקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם.
לְמִהְוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהּ. אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן:
אנא אלה רבכם. אלדי אכרגתכם מן בלד
מצר. לאכון לכם אלאהא. אנא אלה רבכם
דאים אבקא מה): פ פ פ

קי"ט פסוקים. פל"ט סימן: ומפטירין וישלח יהושע ביהושע סימן ב':
דנ"ג למנחת שבת וב' וה':

וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְהָר בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי וְדָתָן
וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן־פֶּלֶת בְּנֵי
רְאוּבֵן: וְאִתְפְּלֵיג קֹרַח. בַּר יִצְהָר בַּר
קְהָת בַּר לֵוִי. וְדָתָן וַאֲבִירָם. בְּנֵי אֱלִיאָב.
וְאוֹן בַּר פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן: פתקדם א) קרח.
אבן יצהר אבן קהת אבן לוי. ודתן
ואבירם. אבני אליאב. ואון אבן פלת מן
בני ראובן: וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וַאֲנָשִׁים
מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם נְשִׂיאֵי
עֵדָה קְרִאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי־שֵׁם: וְקָמוּ לְאַפֵּי
מֹשֶׁה. וְגוּבְרַיָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מָאתַן
וְחַמְשִׁין. רַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא. מְעָרְעֵי זְמַן
אֱנָשִׁין דִּשְׁמָא: פוקפו אמאם מוסי.
ואנאס מן בני אסראיל מאיתין וכמסין.
אשראף אלגמאעה. דעאת מחצר דוי
אסמא: וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים
וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל־קְהַל
יְהוָה: וְאִתְכְּנִישׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן.
וַאֲמַרוּ לְהוֹן סַגִּי לְכוֹן. אֲרֵי כָל כְּנִשְׁתָּא
כּוּלְּהוֹן קַדִּישִׁין. וּבֵינֵיהוֹן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא
דַיְיָ. וּמָדֵין אַתּוּן מִתְרַבְרְבִין עַל קְהָלָא דַיְיָ:
פתגוקו עלי מוסי והרון. וקאלא להמא
חסבכמא ריאסה ב). אד אלגמאעה כלהם
מקדסין. ופי מא בינהם נור אללה. ומא
באלכמא תתשרפאן עלי גוק אללה:
וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו: וּשְׁמַע מֹשֶׁה.
וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי: פסמע דאך מוסי. ווקע
עלי וגהה ג) ילתמס אלוחי: וַיְדַבֵּר אֶל־קֹרַח
וְאֶל־כָּל־עֲדָתוֹ לֵאמֹר בֹּקֶר וְיֹדַע יְהוָה אֶת־
אֲשֶׁר־לוֹ וְאֶת־הַקָּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֵת
אֲשֶׁר יִבְחַר־בּוֹ יַקְרִיב אֵלָיו: וּמַלֵּיל עִם
קֹרַח. וְעִם כָּל כְּנִשְׁתֵּיהּ לְמֵימַר. בְּצַפְרָא.
וִיהוֹדַע יְיָ יָת דְּכָשַׁר לֵיהּ. וְיָת דְּקַדִּישׁ
וִיקָרֵיב לִקְדָמוֹהִי. וְיָת דְּיִתְרְעֵי בֵיהּ יְקָרֵיב
לְשִׁמּוּשֵׁיהּ: וכלם קרח. וכל גמועה ד) וקאל
להם. גדא. יערף אללה אלדי הו לה.
ואלמקדס פיקרבה אליה. ומן יכתארה
יקרבה אליה: זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מַחְתּוֹת
קֹרַח וְכָל־עֲדָתוֹ: דָּא עֲבִידוּ. סַבוּ לְכוֹן
מַחְתִּיָּן. קֹרַח וְכָל כְּנִשְׁתֵּיהּ: אצנעו
כלה. כדו לכם מגאמר. קרח וכל גמועה:
וּתְנוּ בָהֵן ׀ אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת לִפְנֵי
יְהוָה מָחָר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה
הוּא הַקָּדוֹשׁ רַב־לָכֶם בְּנֵי לֵוִי: וְהַבוּ בְהוֹן
אִישָׁתָא. וְשַׁוּוּ עֲלֵיהוֹן א) קְטוֹרֶת בּוּסְמִין.
קֳדָם יְיָ מְחַר. וִיהֵי. גּוּבְרָא. דְּיִתְרְעֵי יְיָ הוּא
קַדִּישׁ. סַגִּי לְכוֹן בְּנֵי לֵוִי: ואגעלו עליהא

א) ושימו עליהן קטרת. לא יש פסיק בהיבת עליהן בכל התיגאן:

נארא

נארא. ואקו עליהא בכורא. בין ידי אלה
גרא. ואי רגל אבתארה אלה הו אמקדם.
חסבכם דאך יא בני לוי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
קֹרַח שִׁמְעוּ־נָא בְּנֵי לֵוִי: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקֹרַח.
שְׁמַעוּ כְעַן בְּנֵי לֵוִי: וקאל מוסי׳ לקרח.
אסמעו דאך יא בני לוי: הַמְעַט מִכֶּם
כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֲדַת
יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד אֶת־
עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהֹוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה
לְשָׁרְתָם: הַזְעֵיר לְכוֹן. אֲרֵי אַפְרֵישׁ אֱלָהָא
דְיִשְׂרָאֵל יָתְכוֹן מִכְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל. לְקָרָבָא
יָתְכוֹן לִקְדָמוֹהִי. לְמִפְלַח. יָת פּוּלְחַן
מַשְׁכְּנָא דַיְיָ. וּלְמְקָם. קֳדָם כְּנִשְׁתָּא
לְשַׁמָּשׁוּתְהוֹן: אקליל ענדכם. אד אפרזכם
אלה אלאה אסראיל מן גמאעתהם פקרבכם
אליה לתכדמו מסכנה. ותקפו. בין ידי
אלגמאעה תכדמונהם: וַיַּקְרֵב אֹתְךָ וְאֶת־
כָּל־אַחֶיךָ בְנֵי־לֵוִי אִתָּךְ וּבִקַּשְׁתֶּם גַּם־
כְּהֻנָּה: וְקָרֵיב יָתָךְ. וְיָת כָּל אֲחָךְ בְּנֵי לֵוִי
עִמָּךְ. וּבָעַן אַתּוּן אַף כְּהוּנְּתָא רַבְּתָא:
פכדאך קרבך. וסאיר אכותך בני לוי מעך.
חתא טלבתם אלאמאמה איצא: לָכֵן אַתָּה
וְכָל־עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל־יְהֹוָה וְאַהֲרֹן מַה־
הוּא כִּי תַלִּוֹנוּ* עָלָיו: בְּכֵן. אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ.
דְאִזְדַּמַּנְתּוּן עַל יְיָ. וְאַהֲרֹן מָא הוּא. אֲרֵי
מִתְרָעֲמִתּוּן עֲלוֹהִי: לדאך. אנת וכל גמועך.
אלמגתמעין עלי׳ אלה. והרון מן הו. אד
תתדמרון עליה: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן
וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה:
וּשְׁלַח מֹשֶׁה. לְמִקְרֵי. לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי
אֱלִיאָב. וַאֲמַרוּ לָא נִסַּק: תם בעת מוסי׳.
לידעו בדתן ואבירם אבני אליאב. פקאלא
לא נציר אליך: הַמְעַט כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ
זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי־
תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם־הִשְׂתָּרֵר: הַזְעֵיר. אֲרֵי
אַסֵּיקְתָּנָא מֵאֲרַע עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ.
לְקַטָּלוּתַנָא בְּמַדְבְּרָא. אֲרֵי מִתְרַבְרַבְתְּ
(וי״ג אִתְרַבְרַבְתְּ) עֲלָנָא אַף אִתְרַבְרְבָא:
אקליל. מא אצעדתנא מן בלד יפיץ
אללבן ואלעסל. לתקתלנא פי אלבר. חתא
תתרווס עלינא איצא תרווסא: אַף לֹא
אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הֲבִיאֹתָנוּ וַתִּתֶּן־
לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה וָכָרֶם הַעֵינֵי הָאֲנָשִׁים
הָהֵם תְּנַקֵּר לֹא נַעֲלֶה: אַף. לָא לַאֲרַע עָבְדָא
חֲלַב וּדְבַשׁ אַעֵילְתַּנָא. וִיהַבְתְּ לַנָא. אַחְסָנַת
חַקְלִין וְכַרְמִין. הַעֵינֵי. גּוּבְרַיָּא הָאִנּוּן. תְּשַׁלַּח
לְעַוָּרָא לָא נִסַּק: ולא איצא לם תדכלנא אלי בלד
יפיץ אללבן ואלעסל. ולא אעטיתנא נחלה׳
ציעה או כרם. פלו תהדדת אולאיך אלקום.
בקלע עיונהם לם נציר אליך[ה]: וַיִּחַר לְמֹשֶׁה
מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־יְהֹוָה אַל־תֵּפֶן אֶל־מִנְחָתָם
לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נָשָׂאתִי[ב] וְלֹא הֲרֵעֹתִי
אֶת־אַחַד מֵהֶם: וּתְקֵיף לְמֹשֶׁה לַחֲדָא.
וַאֲמַר קֳדָם יְיָ. לָא תְקַבֵּיל בְּרַעֲוָא קוּרְבָּנְהוֹן.
לָא. חֲמָרָא דְחַד מִנְּהוֹן שַׁחֲרִית. וְלָא
אַבְאֵישִׁית לְחַד מִנְּהוֹן: פאשתד עלי׳ מוסי׳
גדא. פקאל אלהם לא תקבל בכורהם.
ודל בה עלי׳ אני לם אסכר לאחדהם
חמארא פצלא. עלי׳ אן אסיצ׳ אחדהם[ו]:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֹרַח אַתָּה וְכָל־עֲדָתְךָ
הֱיוּ לִפְנֵי יְהֹוָה אַתָּה וָהֵם וְאַהֲרֹן מָחָר: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְקֹרַח. אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ. הֱווֹ זְמִינִין
לִקְדָם יְיָ. אַתְּ וְאִנּוּן. וְאַהֲרֹן מְחַר: תם קאל
מוסי׳ לקרח. אנת וכל גמועך. אחצרו בין
ידי אלה. מע הרון גדא: וּקְחוּ | אִישׁ
מַחְתָּתוֹ וּנְתַתֶּם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם
לִפְנֵי יְהֹוָה אִישׁ מַחְתָּתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם
מַחְתֹּת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן אִישׁ מַחְתָּתוֹ: וְסַבוּ
גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ. וְתִתְּנוּן עֲלֵיהוֹן קְטוֹרֶת
בּוּסְמִין. וּתְקָרְבוּן. קֳדָם יְיָ גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ.
מָאתַן וְחַמְשִׁין מַחְתְּיָן. וְאַתְּ וְאַהֲרֹן גְּבַר
מַחְתִּיתֵיהּ: וליאכד כל ואחד מגמרתה.
ואלקו עליהא בכורא. וקדמוהא בין ידי
אלה. מאיתין וכמסין מגמרה. ואנת והרון
כל ואחד מגמרתה: וַיִּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ
וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת
וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
וּנְסִיבוּ גְּבַר מַחְתִּיתֵיהּ. וִיהַבוּ עֲלֵיהוֹן
אישתא

* תלינו קרי

חלק הדקדוק: ב) חמור אחד מהם נשאתי. התרגום שחרית לשון אנגריא ובלשון ערבי שחרית סוכרה (מדרש שמואל):

אישתא. ושויאו עליהון קטורת בוסמין.
וקמו. בתרע. משכן זמנא ומשה ואהרן:
פאכד כל ואחד מגמרתה. וגעלו פיהא
נארא. וﭏקו עליהא בכורא. ווקפו. עלי'
באב כבא ﭏמחצר ומוסי' והרון: ויקהל
עליהם קרח את־כל־העדה אל־פתח אהל
מועד וירא כבוד־יהוה אל־כל־העדה:
ואכניש (כנ"י וכניש) עליהון קרח ית כל
כנשתא. לתרע משכן זמנא. ואתגלי יקרא
דיי' לכל כנשתא: פגווק עליהם קרח גמיע
אגמאעה. אי' באב כבא אמחצר. פצהר
נור אלה לגמיעהם: ס וידבר
יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: ומליל
יי'. עם משה ועם אהרן למימר: תם כלם
אלה מוסי' והרון תכלימא: הבדלו מתוך
העדה הזאת ואכלה אתם כרגע: אתפרשו
מגו כנשתא הדא. ואשיצי יתהון כשעה:
אן אנפרזתם מן בין הדה אגמאעה.
אפניתהם כטרפה[י]: ויפלו על־פניהם
ויאמרו אל אלהי הרוחת לכל־בשר[ג] האיש
אחד יחטא ועל כל־העדה תקצף: ונפלו
על אפיהון ואמרו. אל. אלה רוחיא לכל
בשרא. גוברא חד יחוב. ועל כל כנשתא
יהי רוגזא: פוקעא עלי' וגוהמא וקאא.
יא טאיק יא צאה ארואח כל בשרי.
ארגל ואחד[ח] יכטי. ועלי' סאיר אגמאעה
תסכט: ס וידבר יהוה אל־משה
לאמר: ומליל יי' עם משה למימר: תם
כלם ﭏלה מוסי' תכלימא: דבר אל־העדה
לאמר העלו מסביב למשכן־קרח דתן
ואבירם: מליל עם כנשתא למימר.
אסתלקו מסחור סחור. למשכנא דקרח
דתן ואבירם: מר ﭏגמאעה וקל להם.
ארתפעו. ען חואי מסכן קרח דתן ואבירם:
ויקם משה וילך אל־דתן ואבירם וילכו
אחריו זקני ישראל: וקם משה. ואזל
לות דתן ואבירם. ואזלו בתרוהי סבי
ישראל: פקאם מוסי'. ומצא אי' דתן

ואבירם. ומצו מעה שיוך בני אסראיל:
וידבר אל־העדה לאמר סורו נא מעל
אהלי האנשים הרשעים האלה ואל־
תגעו בכל־אשר להם פן־תספו בכל־
חטאתם: ומליל עם כנשתא למימר.
זורו כען. מעלוי משכני גובריא חייביא
האלין. ולא תקרבון בכל דילהון. דלמא
תלקון בכל חוביהון: פכלם ﭏגמאעה
וקל להם. אעתזלו ען אכביה' הולאי
ﭏקום אצאמין. ולא תדנו בשי ממא הו
להם. כלא תנסאפו בגמיע כטאיאהם:
ויעלו מעל משכן־קרח דתן ואבירם
מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח
אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם[ד]: ואסתלקו
מעלוי משכנא דקרח. דתן ואבירם
מסחור סחור. ודתן ואבירם נפקו קימין.
בתרע משכניהון. ונשיהון ובניהון
וטפלהון: פארתפעו. ען חואי מסכן
קרח. דתן ואבירם והמא איצא ברגא.
פאנתצבו עלא באב כבאיהמא. ונסאהם
ובניהם ואטפאהם לירו מא יכון[ט]:
ויאמר משה בזאת תדעון כי־יהוה שלחני
לעשות את כל־המעשים האלה כי־לא
מלבי: ואמר משה. בדא תדעון. ארי יי'
שלחני. למעבד. ית כל עובדיא האלין.
ארי לא מרעותי: פקא מוסי'. בהדה
ﭏכלה תעלמון. אן ﭏלה בעת בי. לאעמל
גמיע הדה ﭏאעמא. ליס מן תלקא נפסי:
אם־כמות כל־האדם ימתון אלה ופקדת
כל־האדם[ה] יפקד עליהם לא יהוה שלחני:
אם כמותא דכל אנשא ימותון אלין.
וסעורא דכל אנשא. יסתער עליהון. לא
יי' שלחני: אן (י"ג ואם) מאת הולאי
ﭏקום כמות כל ﭏנאס. וטלבו כמטאלבתהם.
פליס ﭏלה בעת בי: ואם־בריאה יברא
יהוה ופצתה האדמה את־פיה ובלעה
אתם ואת־כל־אשר להם וירדו חיים
שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה

את

חלק הדקדוק. ג) האיש אחד יחטא. הה"א ה"א הידיעה ובאה בקמץ מפני אות הגרון: ד) ונשיהם ובניהם וטפם. תיבת ונשיהם בטפחא כ"ה בכל התיגאן: ה) ופקדת כל האדם. התרגום וסעורא בריש גרסינן. ורש"י בפ"ד דנדרים מפרש ל' סער בדל"ת ואמנם בגמ' שבת דף י"ב שם כתב רש"י שהוא ל' סמך. ואח"כ כ' בשם רבו ר' יעקב דהוא ל' ביקור. וכ"ה בערוך בריש ערך סר:

אֶת־יְהוָה: וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא (י״ג יִבְרֵי)
יי׳. וְתִפְתַּח אַרְעָא יָת פּוּמַהּ וְתִבְלַע
יָתְהוֹן וְיָת כָּל דִּילְהוֹן. וְיֵיחֲתוּן כַּד חַיִּין
לִשְׁאוֹל. וְתִדְּעוּן. אֲרֵי אַרְגִּיזוּ. גּוּבְרַיָּא
הָאִלֵּין קֳדָם יי׳: ואן כלק אלה כלקא.
באן תפתח אארץ פאהא פתבתלעהם
וגמיע מאהם. וינזלו אחיא אלי אתרא.
עלמתם. אן הולאי אקום קד עצו אלה:
וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַתִּבָּקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם: וַהֲוָה
כַּד שֵׁיצִי. לְמַלָּלָא. יָת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין.
וְאִתְבְּזַעַת אַרְעָא דִּתְחוֹתֵיהוֹן: וכאן ענד
פראגה. מן קול הדא אכלאם. אנשקת
אארץ אלדין תחתהם: וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ
אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־בָּתֵּיהֶם וְאֵת
כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֹרַח וְאֵת כָּל־הָרְכוּשׁ:
וּפְתַחַת אַרְעָא יָת פּוּמַהּ. וּבְלַעַת יָתְהוֹן
וְיָת אֱנָשׁ בָּתֵּיהוֹן. וְיָת כָּל אֱנָשָׁא דִּלְקֹרַח.
וְיָת כָּל קִנְיָנָא: פפתחת אארץ פאהא.
פאבתלעתהם וביותהם. וכל אנסאן
לקרח. וגמיע אסרח: וַיֵּרְדוּ הֵם וְכָל־
אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאֹלָה וַתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ
וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל: וּנְחַתוּ. אִנּוּן וְכָל
דִּילְהוֹן. כַּד חַיִּין לִשְׁאוֹל. וַחֲפַת עֲלֵיהוֹן
אַרְעָא. וַאֲבַדוּ מִגּוֹ קְהָלָא: פנזלו הם
וגמיע מאהם. אחיא אלי אתרא. וגטת
עליהם אארץ. ובאדו מן בין אגוק: וְכָל־
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם נָסוּ לְקֹלָם כִּי
אָמְרוּ פֶּן־תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ: וְכָל יִשְׂרָאֵל.
דִּבְסַחְרָנֵיהוֹן עֲרַקוּ לְקָלְהוֹן. אֲרֵי אֲמַרוּ.
דִּלְמָא תִבְלְעִנַּנָא אַרְעָא: וגמיע א
אסראיל. אלדין חואליהם הרבו מן שדה
אצואתהם). לאנהם קאו. כלא תבלענא
אארץ: וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְהוָה וַתֹּאכַל
אֵת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי
הַקְּטֹרֶת: וְאִישָׁתָא נְפַקַת מִן קֳדָם יי׳.
וַאֲכַלַת. יָת מָאתַן וְחַמְשִׁין גּוּבְרָא. מְקָרְבֵי
קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא: ונאר כרגת מן ענד אלה.

פאחרקת אמאיתין ואכמסין ארגל. מקרבי
אבכור: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה ב*
לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם
כלם אלה מוסי׳ תכלימא: אֱמֹר אֶל־אֶלְעָזָר
בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְיָרֵם אֶת־הַמַּחְתֹּת מִבֵּין
הַשְּׂרֵפָה וְאֶת־הָאֵשׁ זְרֵה־הָלְאָה כִּי קָדֵשׁוּ:
אֵימַר לְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא. וְיַפְרֵישׁ
יָת מַחְתְּיָתָא מִבֵּין יְקִידַיָּא. וְיָת אִישָׁתָא
יַרְחֵיק לְהַלְאָה (נ״י לְהַלָּא). אֲרֵי אִתְקַדַּשָׁא:
מר אעזר אבן הרון אאמאם. באן ירפע
אמגאמר מן בין אמחרקין יא). וידרי אנאר
הנאך. לאנהא קד תקדסת: אֵת מַחְתּוֹת
הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם וְעָשׂוּ אֹתָם
רִקֻּעֵי פַחִים ו צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי־הִקְרִיבֻם
לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּקְדָּשׁוּ וְיִהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
יָת. מַחְתְּיָת חַיָּבַיָּא הָאִלֵּין דְּאִתְחַיַּבוּ
בְּנַפְשָׁתְהוֹן. וְיַעְבְּדוּן יָתְהוֹן. טַסִּין רְדִידִין
חוּפָאָה לְמַדְבְּחָא. אֲרֵי קָרִיבוּנִין קֳדָם יי׳
וְאִתְקַדַּשָׁא. וִיהֶוְיָן לְאָת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
אמא מגאמר הולאי אמכטיין עלי
נפוסהם. פאצנעוהא צפאיחא רקאק
גשאא לאמדבח. פאנהא למא קדמוהא
בין ידי אלה קד תקדסת. ותציר עלאמה
לבני אסראיל: וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵת
מַחְתּוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשְּׂרֻפִים
וַיְרַקְּעוּם צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ: וּנְסֵיב אֶלְעָזָר
כָּהֲנָא. יָת מַחְתְּיָת נְחָשָׁא. דְּקָרִיבוּ יְקִידַיָּא.
וְרַדְּדוּנִין חוּפָאָה לְמַדְבְּחָא: פאכד אעזר
אאמאם. מגאמר אנחאס. אדי קדמוהא
אמחרקין. פארקוהא צפאיחא לאמדבח:
זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְרַב
אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא
לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה
כְקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־
מֹשֶׁה לוֹ: דּוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּדִיל.
דְּלָא יִקְרַב גְּבַר חִילוֹנַי. דְּלָא מִזַּרְעָא
דְאַהֲרֹן הוּא. לְאַסָּקָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין
קֳדָם יי׳. וְלָא יְהֵי כְקֹרַח וְכִכְנִשְׁתֵּיהּ. כְּמָא
דמליל

חלק הדקדוק. ו) רקעי פחים. מתרגמינן טסין רדידין ולא רדידין טסין דשאני המקרא דרקועי סמיך ולא הופסד הבנת העניין משא״כ רדידין שהוא מוכרת ע״כ לתיקון הלשון הקדים טסין. גם בפי׳ רס״ג פי׳ בערבי צפאיחא רקיקא הרי שהלך אחר תקון הלשון שהוא מובן :

דְּמַלֵּיל יְיָ. בִּידָא דְמשֶׁה לֵיהּ: ד֗כרא לבני אסראיל. לכי לא יתקד֗ם רג֗ל אג֗נבי. מן ליס הו מן נסל הרון. ליבכ֗ר בכ֗ורא בין ידי אלה. ולא יכון כקרח וג֗מאעתה. כמא נז֗ל אלה. עלי יד מוסי פיה יג) : פ

וַיִּלֹּנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל־משֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הֲמִתֶּם אֶת־עַם יְהוָה: וְאִתְרַעֲמוּ. כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי עַל משֶׁה וְעַל אַהֲרֹן לְמֵימַר. אַתּוּן גְּרַמְתּוּן דְּמִית עַמָּא דַיְיָ: פתד֗מר. ג֗מאעה בני אסראיל מן גד. עלי מוסי והרון קאילין. אנתמא קתלתמא מן אמה יג) אלה: וַיְהִי בְּהִקָּהֵל הָעֵדָה עַל־משֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיִּפְנוּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה כִסָּהוּ הֶעָנָן וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה: וַהֲוָה. בְּאִתְכַּנָּשׁוּת כְּנִשְׁתָּא עַל משֶׁה וְעַל אַהֲרֹן. וְאִתְפְּנִיאוּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. וְהָא חֲפָהִי עֲנָנָא. וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַיְיָ: פלמא תג֗ווקו עליהמא. אלתפתו אלי כ֗בא אלמחצ֗ר. פאד֗א בנור אלה. צ֗הר פי אג֗מאם יד): וַיָּבֹא משֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: וְעָאל משֶׁה וְאַהֲרֹן. לִקְדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא: פתקד֗ם מוסי והרון. בין ידי כ֗בא אלמחצ֗ר: ס

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־משֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם משֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי תכלימא: הֵרֹמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם: אִתְפָּרְשׁוּ. מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא. וַאֲשֵׁיצֵי יָתְהוֹן כְּשָׁעָה. וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן: אן ארתפעתם מן בין הד֗ה

ג* אלג֗מאעה. אפניתהם כטרפה טו). פוקעא

עלי וג֗והמא: וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֶן־עָלֶיהָ אֵשׁ ז) מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ ח) וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה הֵחֵל הַנָּגֶף: וַאֲמַר משֶׁה לְאַהֲרֹן. סַב יָת מַחְתִּיתָא. וְהַב עֲלַהּ אִישָׁתָא. מֵעִלָּוֵי מַדְבְּחָא וְשַׁוִּי קְטֹרֶת בּוּסְמִין. וְאוֹבֵיל בִּפְרִיעַ. לִכְנִשְׁתָּא וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן. אֲרֵי נְפַק

רוּגְזָא. מִן קֳדָם יְיָ שָׁרֵי מוֹתָנָא: פקאל מוסי להרון. כ֗ד֗ אלמג֗מרה. ואג֗על עליהא נארא. מן פוק אלמד֗בח ואלק בכ֗ורא. ואד֗הב בה מסרעא. עלי אלג֗מאעה ואסתג֗פר ענהם. פאן אלסכ֗ט. קד כ֗רג מן בין ידי אלה. וקד בדא בהם אלצ֗דאם: וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר משֶׁה וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם: וּנְסֵיב אַהֲרֹן. כְּמָא דְמַלֵּיל משֶׁה. וּרְהַט לְגוֹ קְהָלָא. וְהָא. שָׁרֵי מוֹתָנָא בְּעַמָּא. וִיהַב יָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא. וְכַפַּר עַל עַמָּא: פאכ֗ד֗ ד֗לך הרון. כמא קאל מוסי. וחאצ֗ר אלי וסט אלג֗וק. פאד֗א באלובא קד אבתדא בהם. פבכ֗ר באלבכ֗ור. ואסתג֗פר ענהם: וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: וְקָם בֵּין מִיתַיָּא וּבֵין חַיַּיָּא. וְאִתְכְּלִי מוֹתָנָא: פוקף בין אלמותא ואלאחיא. ואנחבס אלובא: וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל־דְּבַר־קֹרַח: וַהֲווֹ. דְּמִיתוּ בְּמוֹתָנָא. אַרְבְּעַת עֲשַׂר אַלְפִּין וּשְׁבַע מְאָה. בָּר מִדְּמִיתוּ עַל פְּלוּגְתָּא דְקֹרַח: פכאן עדד מן מאת בד֗לך אלובא. ארבעה עשר אלף וסבע מאיה. סוא מן מאת בסבב קרח: וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל־משֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה: וְתָב אַהֲרֹן לְוָת משֶׁה. לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא. וּמוֹתָנָא אִתְכְּלִי: פרג֗ע הרון אלי מוסי. אלי באב כ֗בא אלמחצ֗ר. וקד אנחבס אלובא: פ

*וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־משֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ עִם משֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי תכלימא: דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית אָב מֵאֵת כָּל־נְשִׂיאֵהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ אֶת־שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּהוּ: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְסַב מִנְּהוֹן. חוּטְרָא חוּטְרָא לְבֵית אַבָּא. מִן כָּל רַבְרְבָנֵיהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. תְּרֵי עֲשַׂר חוּטְרִין. גְּבַר יָת שְׁמֵיהּ. תִּכְתּוֹב

חלק הדקדוק: ז) ותן עליה אש. הראוי בצירי ואעפ"י שהיא בתוקף לפי שאינה סמוכה למלה זעירא או למלה מלעיל וחד תן לחם על כפעלם: ח) מעל המזבח, תיבת המזבח בפשטא אחת בכל ס"ם:

על חוטריה: מר בני אסראיל. וכד מנהם. עצא עצא לכל בית אב. מן אשראפהם לביות אבאיהם. אתני עשר עצא. ואכתב אסם כל רגל עלי עצאה: ואת שם אהרן תכתב על-מטה לוי כי מטה אחד לראש בית אבתם: וית שם אהרן. תכתוב על חוטרא דלוי. ארי חוטרא חד. לריש בית אבהתהון: ואסם הרון. אכתב עלי עצא לוי. אנך אנמא תאכד עצא ואחד. לגמלה׳ ביות אבאיהם (טז): והנחתם באהל מועד לפני העדות אשר אועד לכם שמה: ותצנעינון במשכן זמנא. קדם סהדותא. דאזמין מימרי לכון תמן: וצעהא פי כבא אמחצר. בין ידי אשהאדה. אדי אחאצרך הנאך: והיה האיש אשר אבחר-בו מטהו יפרח והשכתי מעלי את-תלנות בני ישראל אשר הם מלינם עליכם: ויהי. גוברא. דאתרעי ביה חוטריה ינעי. ואניח מן קדמי. ית תורעמת בני ישראל. דאנון מתרעמין עליכון: פארגל אדי אכתארה תפרע עצאה. חתא אהדי עני. תדמר בני אסראיל. אדי הם מתדמרין עליכם: וידבר משה אל-בני ישראל ויתנו אליו כל-נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא אחד לבית אבתם שנים עשר מטות ומטה אהרן בתוך מטותם: ומליל משה עם בני ישראל. ויהבו ליה כל רברבניהון. חוטרא לרבא חד. חוטרא לרבא חד לבית אבהתהון. תרי עשר חוטרין. וחוטרא דאהרן בגו חוטריהון: פכלם מוסי׳ בדאך בני אסראיל. פדפעו אליה כל אשראפהם. עצא מן כל שריף לביות אבאיהם. אתני עשר עצא. ועצא הרון פי מא בין עציהם: וינח משה את-המטת לפני יהוה באהל העדת: ואצנע משה. ית חוטריא קדם יי׳. במשכנא דסהדותא: פוצעהא מוסי׳ בין ידי אלה. פי כבא אשהאדה: ויהי ממחרת ויבא משה אל-אהל העדות והנה פרח מטה-אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים: והוה ביומא דבתרוהי. ועל משה למשכנא דסהדותא. והא. יעא חוטרא דאהרן לבית לוי. ואפיק לבלבין ואניץ נץ. וכפית שגדין: ולמא כאן מן גד. דכל מוסי׳ אלי כבא אשהאדה. פאדא קד פרעת עצא הרון אלתי הי לבית לוי. פאכרגת פרועא ונוורת נוארא. ועקדת לוזא: ויצא משה את-כל-המטת מלפני יהוה אל-כל-בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו: ואפיק משה ית כל חוטריא מן קדם יי׳. לות כל בני ישראל. ואשתמודעו ונסיבו גבר חוטריה: פאכרג מוסי׳ גמיע אלעצי מן בין ידי אלה. אלי גמיע בני אסראיל. פנצר כל ואחד אלי עצאה פאכדהא (יז): פ

ויאמר יהוה אל-משה השב את-מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני-מרי ותכל תלונתם מעלי ולא ימתו: ואמר יי׳ למשה. אתיב. ית חוטרא דאהרן קדם סהדותא. למטרא לאת לעמא סרבנא. ויסופון תורעמתהון. מן קדמי ולא ימותון: תם קאל אלה למוסי׳. רד עצא הרון בין ידי אשהאדה. תכון חפט עלאמה לדוי אלכלף. פיפנא תדמרהם עליי ולא יהלכון: ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו כן עשה: ועבד משה. כמא דפקיד יי׳. יתיה כן עבד: פצנע מוסי׳. כמא אמרה אלה מן דאך: פ

ויאמרו בני ישראל אל-משה לאמר הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו: ואמרו בני ישראל. למשה למימר. הא מננא קטילת חרבא. הא מננא בלעת ארעא. הא מננא מיתו במותנא: תם קאל בני אסראיל למוסי׳. הודא קד תופא מנא ובאד מנא. פכלנא האלכין (יח): כל הקרב הקרב אל-משכן יהוה ימות האם תמנו[ט] לגוע: כל

דקריב

חלק הדקדוק. ט) האם תמנו לגוע. באה ה"א השאלה על מלת אם שהוא ג"כ ענין שאלה והיה די באחת מהם. ובמכלול באה ה"א התימה על מלה שהיא מורה לתמיהה והיא מלת אם לרוב התמיהה. תמנו הנו"ן והוא"ו למדברים בערה והוא קל והיה משפטו להדגש;

דְּקָרֵיב מִקְרָב. לְמַשְׁכְּנָא דַּייָ מָאִית. הָא
אֲנַחְנָא סָיְפִין לִמְמָת: ואדא כאן כל
מתקדם. ﭏי מסכן ﭏלה יהלך. פהודא נחן
פאנון מתופון יט) : ס וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבֵית־אָבִיךָ אִתָּךְ
תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֺן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ
תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֺן כְּהֻנַּתְכֶם: וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן.
אַתְּ. וּבְנָךְ וּבֵית אֲבוּךְ עִמָּךְ. תְּסַלְּחוּן עַל
חוֹבֵי מַקְדְּשָׁא. וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ. תְּסַלְּחוּן
עַל חוֹבֵי כְּהֻנַּתְכוֹן: פקא ﭏלה להרון.
אנת ובניך ובית אביך מעך. תחמלון וזר
ﭏקדס. ואנת ובניך מעך. תחמלון וזר
אמאמתכם: וְגַם אֶת־אַחֶיךָ מַטֵּה לֵוִי שֵׁבֶט
אָבִיךָ הַקְרֵב אִתָּךְ וְיִלָּווּ עָלֶיךָ וִישָׁרְתוּךָ
וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ לִפְנֵי אֹהֶל הָעֵדֻת: וְאַף
יָת אֲחָךְ שִׁבְטָא דְלֵוִי. שִׁבְטָא דַּאֲבוּךְ
קָרֵיב לְוָתָךְ. וְיִתּוֹסְפוּן עֲלָךְ וִישַׁמְּשׁוּנָךְ.
וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ. קֳדָם מַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא:
ואיצא אכותך בני לוי. סבט אביך קדמהם
ﭏיך. וינצאפון ﭏיך ויכדמונך. ואנת ובניך
מעך פקט כ). בין ידי כבא ﭏשהאדה:
וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתְּךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל־הָאֹהֶל
אַךְ אֶל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרָבוּ
וְלֹא־יָמֻתוּ גַם־הֵם גַּם־אַתֶּם: וְיִטְּרוּן
ה* מַטַּרְתָּךְ. וּמַטְּרַת כָּל מַשְׁכְּנָא. בְּרַם לְמָנֵי
קוּדְשָׁא וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרְבוּן. וְלָא יְמוּתוּן
אַף אִנּוּן אַף אַתּוּן: ויחפצון מחפצך.
וחפץ גמיע ﭏכבא. מא כלא אניה ﭏקדס
וﭏמדבח לא יתקדמו. ולא יהלכון אנתם
והם אגמעין כא): וְנִלְווּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת־
מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל עֲבֹדַת הָאֹהֶל
וְזָר לֹא־יִקְרַב אֲלֵיכֶם: וְיִתּוֹסְפוּן עֲלָךְ.
וְיִטְּרוּן. יָת מַטְּרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא. לְכָל פּוּלְחַן
מַשְׁכְּנָא. וְחִילוֹנַי לָא יִקְרַב לְוָתְכוֹן:
וﭏמנצאפין ﭏיך. יחפצון כב). חפץ כבא
ﭏמחצר וכרמתה. ואגנבי לא יתקדם
ﭏיכם: וּשְׁמַרְתֶּם אֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ
וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד קֶצֶף
עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְתִטְּרוּן. יָת מַטְּרַת

קוּדְשָׁא. וְיָת מַטְּרַת מַדְבְּחָא. וְלָא יְהֵי
עוֹד. רוּגְזָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ותחפצו חפץ
ﭏקדס. וחפץ ﭏמדבח. ולא יכון זיאדה
סכט. עלי בני אסראיל: וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי
אֶת־אֲחֵיכֶם הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֶם
מַתָּנָה נְתֻנִים לַיהוָה לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת
אֹהֶל מוֹעֵד: וַאֲנָא. הָא קָרֵיבִית יָת אֲחֵיכוֹן
לֵוָאֵי. מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְכוֹן. מַתְּנָא יְהִיבִין
קֳדָם יְיָ. לְמִפְלַח. יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא:
פאני קד אכדת אכותכם ﭏלויאניין. מן
בין בני אסראיל. וגעלתהם הבה לכם
ללה. ליכדמו כדמה כבא ﭏמחצר:
וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם
לְכָל־דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת
וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת־כְּהֻנַּתְכֶם
וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ.
תִּטְּרוּן יָת כְּהֻנַּתְכוֹן. לְכָל פִּתְגָם מַדְבְּחָא.
וּלְמִגָּיו לְפָרוּכְתָּא וְתִפְלְחוּן. פּוּלְחַן מַתְּנָא.
אֶתֵּין יָת כְּהֻנַּתְכוֹן. וְחִילוֹנַי דְּיִקְרַב יִתְקְטִיל:
ואנת ובניך מעך. תחפצון אמאמתכם.
לגמיע אמור ﭏמדבח. ודאכל ﭏסגף
ותכדמוה. פקד געלת כדמתכם כדמה
מוהובה. ואﭏ אגנבי תקדם ﭏיהא
פליקתל: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ
אֶת־מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמֹתָי לְכָל־קָדְשֵׁי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה וּלְבָנֶיךָ לְחָק־
עוֹלָם: וּמַלֵּיל יְיָ עִם אַהֲרֹן. וַאֲנָא הָא
יְהָבִית לָךְ. יָת מַטְּרַת אַפְרָשׁוּתָי (נ"י
אַפְרָשְׁוָתִי). לְכָל קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
לָךְ יְהַבְתִּנּוּן לִרְבוּ. וְלִבְנָךְ לִקְיָם עָלַם:
תם כלם ﭏלה הרון. וקﭏ. אני קד אעטיתך
חפץ רפאיעי. מן גמיע אקדאס בני
אסראיל כג). אעטיתהא לך מסחא כד). ולבניך
רסם ﭏדהר: זֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים
מִן־הָאֵשׁ כָּל־קָרְבָּנָם לְכָל־מִנְחָתָם יא) וּלְכָל־
חַטָּאתָם וּלְכָל־אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ לִי
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים לְךָ הוּא וּלְבָנֶיךָ: דֵּין יְהֵי
לָךְ. מִקֹּדֶשׁ קוּדְשַׁיָּא מוֹתַר מִן אִישָּׁתָא.
כל

חלק הדקדוק. י) אך אל כלי הקדש ואל המזבח. תיבת המזבח בפשטא בכל התיגאן: יא) לכל מנחתם. הלמ"ד בגעיא:

כָּל קוּרְבָּנֵיהוֹן. לְכָל מִנְחָתְהוֹן וּלְכָל
חַטָּוָתְהוֹן. וּלְכָל אֲשָׁמְהוֹן דִּיתִיבוּן קֳדָמַי.
קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין דִּילָךְ. הוּא וְדִבְנָךְ: הדא
יכון לך. מן כואץ אאקדאס מן בעד
אמחרק כה). מן גמיע קראבינהם וברהם
ודכותהם. וקרבאן אאתם אדי יאתוני
בה. פהו מן כואץ אאקדאס. לך ולבניך:
בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל־זָכָר יֹאכַל
אֹתוֹ קֹדֶשׁ יִהְיֶה־לָּךְ: בְּקֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
תֵּיכְלוּנֵיהּ. כָּל דְּכוּרָא יֵיכוּל יָתֵיהּ. קוּדְשָׁא
יְהֵי לָךְ: ובכאץ אטהר כו) תאכלה. כל
דכר יאכל מנה. כדאך יכון לך קדסא:
וְזֶה־לְּךָ תְּרוּמַת מַתָּנָם לְכָל־תְּנוּפֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתַתִּים וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ
לְחָק־עוֹלָם כָּל־טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכַל אֹתוֹ:
וְדֵין לָךְ אַפְרָשׁוּת מַתְּנָתְהוֹן. לְכָל אֲרָמוּת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לָךְ יְהַבְתִּנּוּן. וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ.
עִמָּךְ לִקְיָם עָלַם. כָּל דִּדְכֵי בְּבֵיתָךְ יֵיכוּל
יָתֵיהּ: והדה לך רפאיע עטאיאהם. מן
גמיע מחרכאת בני אסראיל. לך
אעטיתהא. ולבניך ולבנאתך. מעך רסם
אדהר. כל טאהר פי מנזלך יאכלהא:
כֹּל חֵלֶב יִצְהָר וְכָל־חֵלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן
רֵאשִׁיתָם אֲשֶׁר־יִתְּנוּ לַיהוָה לְךָ נְתַתִּים:
כֹּל טוּב מְשַׁח. וְכָל טוּב חֲמַר וַעֲבוּר.
רֵישִׁיתְהוֹן. דְּיִתְּנוּן קֳדָם יְיָ לָךְ יְהַבְתִּנּוּן:
וגמיע אגוד אדהן ואעציר ואבר כז) ואואילהא
אדי יגעלונהא ללה. קד געלתהא לך:
בִּכּוּרֵי כָּל־אֲשֶׁר בְּאַרְצָם אֲשֶׁר־יָבִיאוּ
לַיהוָה לְךָ יִהְיֶה כָּל־טָהוֹר בְּבֵיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ:
בִּכּוּרֵי. כָּל דִּבְאַרְעֲהוֹן. דְּיַיְתוּן קֳדָם יְיָ
דִּילָךְ יְהֵי. כָּל דִּדְכֵי בְּבֵיתָךְ יֵיכְלוּנֵיהּ:
ובכור מא פי ריאצהם. אדי יאתון בה
ללה יכון לך. וכל טאהר פי מנזלך
יאכלה: כָּל־חֵרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יִהְיֶה:
כָּל חֶרְמָא בְּיִשְׂרָאֵל דִּילָךְ יְהֵי: וכל צואף
פי אסראיל יכון לך: כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם
לְכָל־בָּשָׂר יב) אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה־לָּךְ אַךְ | פָּדֹה תִפְדֶּה אֵת
בְּכוֹר הָאָדָם וְאֵת בְּכוֹר־הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה
תִּפְדֶּה: כָּל פָּתַח וַלְדָא. לְכָל בִּשְׂרָא.
דִּיקָרְבוּן קֳדָם יְיָ. בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא יְהֵי
לָךְ. בְּרַם מִפְרַק תִּפְרוֹק. יָת בּוּכְרָא
דַּאֲנָשָׁא. וְיָת. בּוּכְרָא דִּבְעִירָא מְסָאֲבָא
תִּפְרוֹק: וכל אול בטן. מן כל בשרי.
אדי יקדמונהא ללה. מן אנסאן ובהימה
יכון לך. לכן יגב אן תפדי בכור אנאס.
ובכור אבהימה אנגסה: וּפְדוּיָו מִבֶּן־חֹדֶשׁ
תִּפְדֶּה בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא: וּפוּרְקָנֵיהּ מִבַּר
יַרְחָא תִּפְרוֹק. בְּפוּרְסָנֵיהּ. כְּסַף. חֲמֵישׁ
סִלְעִין בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא. עֶשְׂרִין מָעִין הוּא:
ופדא אנאס כח) מן אבן שהר. בקימתה.
כמסה מתאקיל פצה במתקא אקדס.
והו עשרין דאנק: אַךְ בְּכוֹר־שׁוֹר יג) אוֹ־בְכוֹר
כֶּשֶׂב אוֹ־בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם
אֶת־דָּמָם תִּזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֶלְבָּם
תַּקְטִיר אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: בְּרַם
בּוּכְרָא דְּתוֹרָא. אוֹ בּוּכְרָא דְאִמְּרָא. אוֹ
בּוּכְרָא דְעִזָּא. לָא תִפְרוֹק קוּדְשָׁא אִנּוּן. יָת
דִּמְהוֹן. תִּזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא וְיָת תַּרְבְּהוֹן
תַּסֵּיק. קוּרְבַּן לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ:
פאמא בכר אבקר ואצאן ואמאעז. פלא
תפדהא פאנהא מקדסה. רש דמהא עלי
אמדבח וקתר שחמהא. קרבאן מקבול
מרצי ללה: וּבְשָׂרָם יִהְיֶה־לָּךְ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה
וּכְשׁוֹק הַיָּמִין לְךָ יִהְיֶה: וּבִשְׂרְהוֹן יְהֵי לָךְ.
כְּחַדְיָא דַּאֲרָמוּתָא. וּכְשׁוֹקָא דְּיַמִּינָא דִּילָךְ
יְהֵי: ולחמהא יכון לך. כקץ אתחריך.
וכסאק איימן יכון לך: כֹּל תְּרוּמֹת
הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה
נָתַתִּי לְךָ וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ אִתְּךָ לְחָק־
עוֹלָם בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִוא לִפְנֵי יְהוָה לְךָ
וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ: כֹּל אַפְרָשׁוּת קוּדְשַׁיָּא.
דְּיַפְרְשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ. יְהַבִית לָךְ.
וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ. עִמָּךְ לִקְיָם עָלַם. קְיָם מְלַח
עָלְמָא הִיא קֳדָם יְיָ. לָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ:
וסאיר רפאיע אאקדאס. אדי ירפעוהא
בני

חלק הדקדוק. יב) לכל בשר. הלמ"ד בגעיא: יג) אך בכור שור. הבי"ת בגעיא בכל התיגאן:

בני אסראיל ללה. געלתהא לך. ולבניך
ולבנאתך. מעך רסם אדהר. עהר תאבת
אעצם הו (כט) ללה. לך ולנסלך בעדך:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחָל
וְחֵלֶק לֹא־יִהְיֶה לְךָ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלְקְךָ
וְנַחֲלָתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ
ז* לְאַהֲרֹן. בְּאַרְעֲהוֹן לָא תַחְסִין. וְחוּלָק. לָא
יְהֵי לָךְ בֵּינֵיהוֹן. מַתְּנָן דִּיהַבִית לָךְ אִנּוּן
חוּלָקָךְ וְאַחְסָנְתָךְ. בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תם
קא אלה לה. פי ריאצהם לא תנחל. ולא יכון
לך נציב פי מא בינהם. פאני קד געלת (ל)
קראביני קסמך ונחלתך. פי מא בין בני
ו* אסראיל: ס וְלִבְנֵי לֵוִי הִנֵּה נָתַתִּי
כָּל־מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֵלֶף עֲבֹדָתָם
אֲשֶׁר־הֵם עֹבְדִים אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד:
וְלִבְנֵי לֵוִי. הָא יְהַבִית. כָּל מַעַשְׂרָא בְיִשְׂרָאֵל
לְאַחְסָנָא. חֲלַף פּוּלְחָנְהוֹן דְּאִנּוּן פָּלְחִין.
יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא: ולבני לוי. קד
געלת כל עשר מן אסראיל נחלה. בדל
כדמתהם. אדי יכדמון כבא אמחצר:
וְלֹא־יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־אֹהֶל
מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת: וְלָא יִקְרְבוּן עוֹד.
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. לְקַבָּלָא חוֹבָא
לִמְמָת: ולא יתקדם בני אסראיל איצא
אי כבא אמחצר. פיחמלון וזרא פיהלכון:
וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד
וְהֵם יִשְׂאוּ עֲוֹנָם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה:
וְיִפְלְחוּן לֵיוָאֵי אִנּוּן. יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא.
וְאִנּוּן יְקַבְּלוּן חוֹבֵיהוֹן. קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן.
וּבְגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לָא יַחְסְנוּן אַחְסָנָא:
ויכדמון אליואניין וחדהם (לא) כבא
אמחצר. והם יחמלון וזרהם. רסם אדהר
עלא מר אגיאלכם. ופי מא בין בני אסראיל.
לא ינחלו נחלה: כִּי אֶת־מַעְשַׂר בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה נָתַתִּי
לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה: אֲרֵי יָת
מַעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דִּיפְרְשׁוּן קֳדָם יְיָ
אַפְרָשׁוּתָא. יְהַבִית לְלֵיוָאֵי לְאַחְסָנָא.

עַל כֵּן אֲמַרִית לְהוֹן. בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
לָא יַחְסְנוּן אַחְסָנָא: פאן עשור בני
אסראיל. אתי ירפעונהא ללה רפיעה.
געלתהא לאליואניין נחלה. פלדאך קלת
להם. פי מא בין בני אסראיל. לא ינחלון
נחלה: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי
תכלימא: וְאֶל־הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמַּעֲשֵׂר
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאִתָּם בְּנַחֲלַתְכֶם
וַהֲרֵמֹתֶם מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת יְהוָה מַעֲשֵׂר מִן־
הַמַּעֲשֵׂר: וְעִם לֵיוָאֵי תְּמַלֵּיל וְתֵימַר לְהוֹן.
אֲרֵי תִסְּבוּן. מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַעַשְׂרָא.
דִּיהַבִית לְכוֹן. מִנְּהוֹן בְּאַחְסָנַתְכוֹן.
וְתַפְרְשׁוּן מִנֵּיהּ אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ.
מַעַשְׂרָא מִן מַעַשְׂרָא: ומר אליואניין וקל
להם. אדא אכדתם מן בני אסראיל
אעשר. אדי געלתה לכם מנהם בנחלתכם
פארפעו מנה רפיעה ללה. עשרא מן
אעשר: וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם כַּדָּגָן
מִן־הַגֹּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן־הַיָּקֶב: וְיִתְחֲשֵׁיב
(וי״ג וְתִתְחֲשֵׁיב) לְכוֹן אַפְרָשׁוּתְכוֹן. כַּעֲבוּרָא
מִן אִדְּרָא. וּכְמַלְאֲתָא מִן מַעֲצַרְתָּא:
ודאך אנתחסב לכם רפיעתכם. כאבר לבני
אסראיל מן אבדאר (לב). וכאסלאפה מן
אתגר: כֵּן תָּרִימוּ גַם־אַתֶּם תְּרוּמַת יְהוָה
מִכֹּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה
לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן: כֵּן תַּפְרְשׁוּן אַף אַתּוּן
אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ. מִכֹּל מַעַשְׂרֵיכוֹן.
דְּתִסְּבוּן. מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִתְּנוּן מִנֵּיהּ יָת
אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ. לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא: כדאך
תרפעו איצא אנתם רפיעה ללה. מן גמיע
עשורכם. אתי תאכדוהא מן בני אסראיל.
ואעטו דאך להרון אלאמאם: מִכֹּל
מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֵת כָּל־תְּרוּמַת יְהוָה
מִכָּל־חֶלְבּוֹ אֶת־מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ: מִכֹּל
מַתְּנָתְכוֹן. תַּפְרְשׁוּן. יָת כָּל אַפְרָשׁוּתָא
קֳדָם יְיָ. מִכָּל שׁוּפְרֵיהּ. יָת קוּדְשֵׁיהּ מִנֵּיהּ:

וליכון

וליכון מא תרפעונה. מן גמיע עטאיאכם
ללה. אגודהא ואכצהא מנהא [לג]: ואמרת
אלהם בהרימכם את־חלבו ממנו ונחשב
ללוים כתבואת גרן וכתבואת יקב:
ותימר להון. באפרשותכון ית שופריה
מניה. ויתחשיב לליואי. כעללת אדרא
וכעללת מעצרתא: וקל להם [לד]. אדא
רפעתם אגודה מנה. צאר אבאקי לכם
יא ליואניין. כגלה׳ בני אסראיל מן אבדאר
ואתגאר [לה]: ואכלתם אתו בכל־מקום
אתם וביתכם כי־שכר הוא לכם חלף
עבדתכם באהל מועד: ותיכלון יתיה
בכל אתר. אתון ואנש בתיכון. ארי אגרא
הוא לכון. חלף פולחנכון במשכן זמנא:
וגאיז אן תאכלוה [לו] פי כל מוצע. אנתם
ואלכם. לאנה אגרתכם. בדל כדמתכם
פי כבא אלמחצר: ולא־תשאו עליו חטא
בהרימכם את־חלבו ממנו ואת־קדשי
בני־ישראל לא תחללו ולא תמותו: ולא
תקבלון עלוהי חובא. באפרשותכון ית
שופריה מניה. וית קודשיא דבני ישראל.
לא תחלון ולא תמותון: ולא תחמלון עליה
וזרא. ענד רפעכם אגודה מנה. ואקדאס
בני אסראיל. לא תבדלוה ולא תחלכון: צ״ה

פסוקים סימן דניאל. ומפטירין ויאמר שמואל אל העם בשמואל א׳
סימן י״א. דג״ג למנחת שבת וב׳ וה׳:

פ פ פ

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:
ומליל יי׳. עם משה ועם אהרן למימר:
תם כלם אלה. מוסי׳ והרון תכלימא:
זאת חקת התורה אשר־צוה יהוה לאמר
דבר | אל־בני ישראל ויקחו אליך פרה
אדמה תמימה אשר אין־בה מום אשר
לא־עלה עליה על: דא גזירת אוריתא.
דפקיד יי׳ למימר. מליל עם בני ישראל.
ויסבון לך תורתא סמוקתא שלמתא.
דלית בה מומא. דלא סליק עלה נירא:
הדא רסם אשריעה. אלתי אמר אללה בהא
קאילא. מר בני אסראיל. באן יאתוך
בבקרה צפרא צחיחה. מא ליס פיהא
עיב. מא לם יטלע עליה ניר: ונתתם
אתה אל־אלעזר הכהן והוציא אתה אל־
מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו: ותתנון
יתה. לאלעזר כהנא. ויפיק יתה למברא
למשריתא. ויכוס יתה קדמוהי: וארפעוהא
אלי׳ אלעזר אלאמאם. ויכרגהא אלי׳ כארג
אלעסכר. וידבחהא בחצרתה [א]: ולקח
אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה אל־
נכח פני אהל־מועד מדמה שבע פעמים:
ויסב. אלעזר כהנא. מדמה באצבעיה.
וידי. לקביל אפי משכן זמנא. מדמה שבע
זמנין: ויאכד מן דמהא באצבעה. וינצח
מקאבל וגה כבא אלמחצר מנה סבע מראר:
ושרף את־הפרה לעיניו את־ערה ואת־
בשרה ואת־דמה על־פרשה ישרף:
ויוקיד ית תורתא לעינוהי. ית משכה
וית בשרה וית דמה. על אוכלה
יוקיד: ויאמר באחראקהא [ב] בחצרתה.
גלדהא מע לחמהא. ודמהא ופרתהא:
ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת
והשליך אל־תוך שרפת הפרה: ויסב
כהנא. אעא דארזא. ואיזובא וצבע זהורי.
וירמי. לגו יקידת תורתא: ויאכד עוד
ארז. וצעתר וצבג קרמז. וירמי דאך פי
וסט חריקהא: וכבס בגדיו הכהן ורחץ
בשרו במים ואחר יבא אל־המחנה וטמא
הכהן עד־הערב: ויצבע לבושוהי כהנא.
ויסחי בשריה במיא. ובתר כן ייעול
למשריתא. ויהי מסאב כהנא עד רמשא:
ויגסל אלאמאם תיאבה. וירחץ בדנה
באלמא. ובעד דאך ידכל אלי׳ אלעסכר.
וינגס אלי׳ אלליל: והשרף אתה יכבס בגדיו
במים ורחץ בשרו במים וטמא עד־הערב:
ודמוקיד יתה. יצבע לבושוהי במיא.
ויסחי בשריה במיא. ויהי מסאב עד
רמשא: ואלמחרקהא. יגסל תיאבה. וירחץ
בדנה באלמא. וינגס אלי׳ אלמגיב: ואסף |
איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ
למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני־
ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא:

וִיכַנּוֹשׁ גְּבַר דְּכֵי. יָת קִטְמָא דְּתוֹרְתָא.
וְיַצְנַע. מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא בַּאֲתַר דְּכֵי. וּתְהֵי.
לִכְנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטְרָא. לְמֵי
אַדִּיוּתָא חַטָּתָא הִיא: ויגמע רגל טאהר
רמאד אלבקרה. ויצעה כארג אלעסכר פי
מוצע טאהר. ותכון לגמאעה' בני אסראיל
מחפוצא. למא אנצ'ח ג) והי דכוה:
וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו
וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה א לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם: וִיצַבַּע.
דְּכָנֵישׁ יָת קִטְמָא דְּתוֹרְתָא יָת לְבוּשׁוֹהִי.
וִיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא. וּתְהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּלְגִיּוֹרַיָּא. דְּיִתְגַּיְּירוּן בֵּינֵיהוֹן לִקְיָם עָלַם:
ויגסל אלגאמע רמאד אלבקרה תיאבה.
וינגס אלי אליל. ותכון לבני אסראיל.
וללגריב. אלדכיל פימא בינהם רסם אלדהר:
הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת
יָמִים: דְּיִקְרַב בְּמִיתָא לְכָל נַפְשָׁא
דַּאֲנָשָׁא. וִיהֵי מְסָאַב שִׁבְעָא יוֹמִין: ומן
דנא במיית מן גמיע אנפס אלנאס.
פלינגס סבעה' אייאם: הוּא יִתְחַטָּא־בוֹ
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם־
לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
לֹא יִטְהָר: הוּא יַדֵּי עֲלוֹהִי. בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה. וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יִדְכֵּי.
וְאִם לָא יַדֵּי עֲלוֹהִי. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה לָא יִדְכֵּי: והו יתדכא
מנה. פי אליום אלתאלת ואלסאבע
פיטהר. ואן לם יתדכא מנה. פיהמא לא
יטהר: כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר־
יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי
נִדָּה לֹא־זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ
בוֹ: כָּל דְּיִקְרַב. בְּמִיתָא בְּנַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא
דִּימוּת וְלָא יַדֵּי עֲלוֹהִי. יָת מַשְׁכְּנָא דַּיְיָ
סַאֵיב. וְיִשְׁתֵּיצֵי. אֲנָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל.
אֲרֵי מֵי אַדָּיוּתָא. לָא אִזְדְּרִיקוּ עֲלוֹהִי
מְסָאַב יְהֵי. עוֹד סְאוֹבְתֵיהּ בֵּיהּ: פכל
מן דנא. במיית מן נפוס אלנאס אלדי ימות
ולא יתדכא. פקד נגס מסכן אלה אד

דכלה. ד) וינקטע דאך אלאנסאן מן אל
אסראיל. אד מא אנצ'ח. לם ירש עליה
פהו נגס. לדאך נגאסתה עליה אבדא ה):
זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל־
הַבָּא אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא
שִׁבְעַת יָמִים: דָּא אוֹרָיְתָא. אֱנָשׁ אֲרֵי
יְמוּת בְּמַשְׁכְּנָא. כָּל דְּעָלֵיל לְמַשְׁכְּנָא
וְכָל דִּבְמַשְׁכְּנָא. יְהֵי מְסָאַב שִׁבְעָא יוֹמִין:
והדה אלשריעה. אי אנסאן מאת פי
כבא. פכל מא פיה וכל מן דכל אליה.
ינגס סבעה' אייאם: וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר
אֵין־צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא: וְכָל
מָאן דְּחֲסַף פְּתִיחַ. דְּלֵית מְגוּפַת שִׁיעַ מַקַּף
עֲלוֹהִי. מְסָאַב הוּא: וכל אנא כזף
מפתוח. אלדי ליס לה צמאם מקייד. פהו
נגס: וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
בַּחֲלַל־חֶרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ־בְעֶצֶם אָדָם אוֹ
בְקָבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: וְכָל דְּיִקְרַב
עַל אַפֵּי חַקְלָא. בִּקְטִיל חַרְבָּא אוֹ בְמִיתָא.
אוֹ בְגַרְמָא דַּאֲנָשָׁא אוֹ בְקִבְרָא. יְהֵי
מְסָאַב שִׁבְעָא יוֹמִין: וכל מן דנא עלי
וגה אלצחרא. בקתיל סיף או במיית. או
בעצם אנסאן או בקבר. פלינגס סבעה'
אייאם: וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת
הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל־כֶּלִי: וְיִסְּבוּן
לִדְמְסָאַב. מֵעֲפַר יְקֵידַת חַטָּתָא. וְיִתְּנוּן
עֲלוֹהִי. מֵי מַבּוּעַ לְמָאן: ולינוכד לה. מן
רמאד ו) חריק אלבקרה. ויצב עליה. מא
נביע פי אנא: וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם
אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל־הָאֹהֶל וְעַל־כָּל־
הַכֵּלִים וְעַל־הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ־שָׁם
וְעַל־הַנֹּגֵעַ בַּעֶצֶם ב אוֹ בֶחָלָל אוֹ בַמֵּת אוֹ
בַקָּבֶר: וְיִסַּב אֵיזוֹבָא. וְיִטְבּוֹל בְּמַיָּא גְּבַר
דְּכֵי. וְיַדֵּי עַל מַשְׁכְּנָא וְעַל כָּל מָנַיָּא. וְעַל
נַפְשָׁתָא דַּהֲווֹ תַמָּן. וְעַל דִּקְרַב (נ"א דְּיִקְרַב)
בְּגַרְמָא אוֹ בִקְטִילָא. אוֹ בְמִיתָא אוֹ
בְקִבְרָא: ויאכד רגל טאהר שיא מן
צעתר. ז) ויגמסה פי דאך אלמא. וינצח עלי
אלכבא ועלי גמיע אלאניה. ועלי אלנפוס
אלדי כאנת תם. ועלי אלדאני. באלעצם

חלק הדקדוק. א) והיתה לבני ישראל. הוי"ו בגעיא ברוב התיגאן: ב) ועל הנגע בעצם. הבי"ת בפת"ח ונפקא מינה לענין דינא: או

או ﭏקתיל. או ﭏמית או ﭏקבר:
והזה הטהר על־הטמא ביום השלישי
וביום השביעי וחטאו ביום השביעי
וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב:
וידי דכיא על מסאבא. ביומא תליתאה
וביומא שביעאה. וידכיניה ביומא
שביעאה. ויצבע לבושוהי. ויסחי במיא
וידכי ברמשא: כדאך ינצ׳ח ﭏטאהר
עלי׳ ﭏנגס. פי ﭏיום ﭏת׳ﭏת׳ וﭏסאבע.
פﭏדא דכאה פי ﭏיום ﭏסאבע. ח) גסל
תיאבה. ורחץ בﭏמא וטהר בﭏעשי:
ואיש אשר־יטמא ולא יתחטא ונכרתה
הנפש ההוא מתוך הקהל כי את־מקדש
יהוה טמא מי נדה לא־זרק עליו טמא
הוא: וגבר דיסתאב ולא ידי עלוהי.
וישתיצי. אנשא ההוא מגו קהלא. ארי
ית מקדשא דיי׳ סאיב. מי אדיותא. לא
אזדריקו עלוהי מסאב הוא: ואי רגל
תנגס כדאך ולם יתדכא. פינקטע דאך
ﭏאנסאן מן בין ﭏגוק. למא נגס מקדס
ﭏלה ﭏד דכלה. ולם ינצ׳ח עליה מן מא
ﭏנצ׳ח פהו נגס: והיתה להם לחקת עולם
ומזה מי־הנדה יכבס בגדיו והנגע במי
הנדה ג יטמא עד־הערב: ותהי להון
לקים עלם. ומדי מי אדיותא יצבע
לבושוהי. ודיקרב במי אדיותא. יהי
מסאב עד רמשא: ויכון להם דאך רסם
ﭏדהר. ונאצ׳ח מא ﭏנצ׳ח יגסל תיאבה.
ומן לאמס מא ﭏנצ׳ח. ינגס ﭏי׳ ﭏליל:
וכל אשר־יגע־בו הטמא יטמא והנפש
הנגעת תטמא עד־הערב: וכל. דיקרב
ביה מסאבא יהי מסאב. ואנש דיקרב
ביה יהי מסאב עד רמשא: וכל מא
לאמסה ﭏנגס ינגס. פאן כאן ﭏנסאן דנא
בה ינגס ﭏי׳ ﭏליל: פ
ויבאו בני־ישראל כל־העדה מדבר־צן
בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת
שם מרים ותקבר שם: ואתו בני ישראל.
כל כנשתא למדברא דצין בירחא

קדמאה. ויתיב עמא ברקם. ומיתת
תמן מרים. ואתקברת תמן: תם גאו
בני אסראיל ﭏגמעין. ט) ﭏי ברייה׳ צין
פי ﭏשהר ﭏאול. וﭏקאם ﭏקום פי רקים.
ומאתת הנאך מרים. ודפנת תם: ולא־
היה מים לעדה ויקהלו על־משה ועל־
אהרן: ולא הוה מיא לכנשתא. ואתכנישו
על משה ועל אהרן: ולם יכון מאא
ﭏלגמאעה. פתגווקו עלי׳ מוסי׳ והרון:
וירב העם עם־משה ויאמרו לאמר ולו
גוענו בגוע אחינו לפני יהוה: ונצא עמא
עם משה. ואמרו למימר. לוי דמיתנא.
במותא דאחנא קדם יי׳: פלמא כאצם
ﭏקום מוסי׳. וקאו. יא ליתנא תופינא.
בופאה׳ ﭏבותנא בין ידי ﭏלה: ולמה
הבאתם את־קהל יהוה אל־המדבר הזה
למות שם אנחנו ובעירנו: ולמא אתיתון
(וי״ג איתיתון) ית קהלא דיי׳. למדברא
הדין. לממת תמן. אנחנא ובעירנא: ולם
גיתמא פי גוק ﭏלה. ﭏלי׳ הדא ﭏבר.
נמות פיה. נחן ובהאימנא: ולמה העליתנו
ממצרים להביא אתנו אל־המקום הרע
הזה לא׀ מקום זרע ותאנה וגפן ורמון
ומים אין לשתות: ולמא אסיקתונא
ממצרים. לאיתאה (וי״ג לאעלא) יתנא.
לאתרא בישא הדין. לא אתר כשר לבית
זרע. ואף לא תינין וגופנין ורמונין. ומיא
לית למשתי: ולם אצעדתמונא מן מצר.
פגיתם בנא. ﭏי׳ הדא ﭏמוצ׳ע ﭏרדי. לא
זרע ולא תין. ולא גפן ולא רמאן. חתא
מאא ליס לﭏשרב: ויבא משה ואהרן
מפני הקהל אל־פתח אהל מועד ויפלו
על־פניהם וירא כבוד־יהוה אליהם: ועל
משה ואהרן מן קדם קהלא. לתרע
משכן זמנא. ונפלו על אפיהון. ואתגלי
יקרא דיי׳ להון: פאקבל מוסי׳ והרון ב*
ﭏארבין. י) מן בין ידי ﭏגוק. ﭏלי׳ באב
כבא ﭏמחצ׳ר. ווקעא עלי׳ וגוההמא.
פﭏהר נור ﭏלה להמא: פ

וידבר

חלק הדקדוק. ג) והנגע במי הנדה. תיבת והנגע בפשטא אחת בכל התיגאן והיא לדעה זו שיטת הרמ״ל וכ״ה בירושלמיים.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: ת֗ם כלם אלה מוסי'
תכלימא: קַח אֶת־הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת־
הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם אֶל־
הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו וְהוֹצֵאתָ
לָהֶם מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה
וְאֶת־בְּעִירָם: סַב יָת חוּטְרָא. וּכְנוֹשׁ (נ״א
וְאַכְנֵישׁ) יָת כְּנִשְׁתָּא אַתְּ וְאַהֲרֹן אֲחוּךְ.
וּתְמַלְּלוּן עִם כֵּיפָא. לְעֵינֵיהוֹן וְיִתֵּין מוֹהִי.
וְתַפֵּיק לְהוֹן מַיָּא מִן כֵּיפָא. וְתַשְׁקֵי יָת
כְּנִשְׁתָּא וְיָת בְּעִירְהוֹן: כ֗ד֗ ﭏעצא. וגווק
ﭏגמאעה אנת והרון אכ֗יך. וקולא ﭏ'
ג* ﭏצכ֗ר יא) בחצ֗רתהם ויכ֗רג מאה. פתכ֗רג
להם מאא מן ﭏצכ֗ר. ותסקיהם
ובהאימהם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֶּה
מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: וּנְסֵיב מֹשֶׁה.
יָת חוּטְרָא מִן קֳדָם יְיָ. כְּמָא דְפַקְדֵיהּ:
פאכ֗ד֗ מוסי'. ﭏעצא מן בין ידי אלה.
כמא אמרה: וַיַּקְהִלוּ*) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־
הַקָּהָל אֶל־פְּנֵי הַסָּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ־
נָא הַמֹּרִים הֲמִן־הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹצִיא לָכֶם
מָיִם: וּכְנַשׁוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. יָת קְהָלָא
לִקֳדָם כֵּיפָא. וַאֲמַר לְהוֹן. שְׁמַעוּ כְּעַן
סָרְבָנַיָּא. הֲמִן כֵּיפָא הָדֵין. נַפֵּיק לְכוֹן מַיָּא:
וגווקו מוסי' והרון. ﭏגוק ﭏ'חצ֗רה' אצכ֗ר.
וקﭏ להם. אסמעו יא עצאה. אמן הד֗א
ﭏצכ֗ר. יב) נכ֗רג לכם מאא: וַיָּרֶם מֹשֶׁה
אֶת־יָדוֹ וַיַּךְ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם
וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם:
וַאֲרֵים מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ. וּמְחָא יָת כֵּיפָא.
בְּחוּטְרֵיהּ תַּרְתֵּין זִמְנִין. וּנְפַקוּ מַיָּא סַגִּיאֵי.
וּשְׁתִיאַת כְּנִשְׁתָּא וּבְעִירְהוֹן: פרפע מוסי'
ידה. וצ֗רב אצכ֗ר בעצאה מרתין. פכ֗רג מא
כת֗יר. ושרבת מנה ﭏגמאע ובהאימהם:
ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־
אַהֲרֹן יַעַן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי
לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת־
הַקָּהָל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן. חֲלָף דְּלָא
הֵימַנְתּוּן בְּמֵימְרִי. לְקַדָּשׁוּתִי. לְעֵינֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. בְּכֵין. לָא תַעֲלוּן יָת קְהָלָא הָדֵין.
לְאַרְעָא דִּיהַבִית לְהוֹן: פקﭏ אלה למוסי'
והרון. כמא לם תומנוהם בי. ותקד֗סוני
בחצ֗רה' בני אסראיל. כד֗אך. לא תדכ֗לא
הד֗א ﭏגוק. אלי' ﭏבלד ﭏד֗י ﭏעטיתהם יג)
הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־יְהוָה וַיִּקָּדֵשׁ בָּם: אִנּוּן מֵי מַצּוּתָא.
דִּנְצוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ. וְאִתְקַדַּשׁ בְּהוֹן:
ד֗אך מא ﭏכ֗צומה. ﭏד֗י כ֗אצם בני אסראיל
ﭏרסול (נ״א רסולי רבהם). בסבבה יד) פתעט֗ם
פיהם: ס *וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים
מִקָּדֵשׁ אֶל־מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ
יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל־הַתְּלָאָה
אֲשֶׁר מְצָאָתְנוּ: וּשְׁלַח מֹשֶׁה אִזְגַּדִּין. מֵרְקַם
לְוָת מַלְכָּא דֶאֱדוֹם. כִּדְנַן אֲמַר אֲחוּךְ
יִשְׂרָאֵל. אַתְּ יְדַעְתְּ. יָת כָּל עָקְתָא
דְּאַשְׁכַּחְתָּנָא: ת֗ם בעת֗ מוסי' ברסל
מן רקים ﭏי' מלך אדום. כד֗א קﭏ אכ֗יך
אסראיל. אנת עלם. בגמיע ﭏמצאיב
ﭏתי נאתנא: וַיֵּרְדוּ אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה
וַנֵּשֶׁב בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיָּרֵעוּ לָנוּ
מִצְרַיִם וְלַאֲבֹתֵינוּ: וּנְחַתוּ אֲבָהָתַנָא
לְמִצְרַיִם. וִיתֵיבְנָא בְמִצְרַיִם יוֹמִין סַגִּיאִין.
וְאַבְאִישׁוּ לָנָא. מִצְרָאֵי וְלַאֲבָהָתַנָא: ﭏן
אבאינא נזלו מצרא. פאקמנא במצר
מד֗ה טוילה. ואסא בנא. ﭏמצריון
ובאבאינא: וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁמַע
קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיֹּצִאֵנוּ מִמִּצְרָיִם
וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ בְקָדֵשׁ עִיר קְצֵה גְבוּלֶךָ:
וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתָנָא. וּשְׁלַח
מַלְאֲכָא. וְאַפְּקָנָא מִמִּצְרָיִם. וְהָא אֲנַחְנָא
בְּרְקַם. קַרְתָּא דִּבְסְטַר תְּחוּמָךְ: פדעונא
ﭏי' אלה פסמע צותנא. ובעת֗ ברסול טו).
ואכ֗רגנא מן מצר. והוד֗א נחן פי קריה'
רקים. פי טרף תכ֗מך: נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצֶךָ
לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה וּבְכֶרֶם וְלֹא נִשְׁתֶּה מֵי
בְאֵר דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ לֹא נִטֶּה יָמִין וּשְׂמֹאול
עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ: נִעְבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ.
לא

*) בקצת תיגאן תי' ויקהלו באזלא: ד) המן הסלע הזה. הה״א בשו״א פתח ואינה לשאלה ולתימה אבל היא לאמתת הדבר (מהריב״ש): ה) דרך המלך נלך. תיבת דרך שופר ופסיק כ״ה בכל התיגאן המדוקדקות היפך הדפוסים:

לאנעבר בחקל ובכרם. ולא נשתי מי גוב. באורח מלכא ניזיל. לא נסטי לימינא ולשמאלא. עד דנעבר תחומך: נריד אן נגוז פי בלדך. וליסנא נמיל ט׳ ציעה ולא כרם. ולא נשרב מא צהריג. לכנא נסיר פי טריק אלגאדה. לא נמיל ימנה ולא יסרה. ט׳ אן נגוז תכמך: ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פן־בחרב אצא לקראתך: ואמר ליה אדומאה. לא תעבר בתחומי. דלמא בדקטלין בחרבא אפוק לקדמותך: קט לה טאחמרי. טז) לא תגוז פי תכמי. כלא באסיף אכרג תלקאך: ויאמרו אליו בני־ישראל במסלה נעלה ואם־מימיך נשתה אני ומקני ונתתי מכרם רק אין־דבר ברגלי אעברה: ואמרו ליה בני ישראל באורח כבישא נסק. ואם מיך נשתי אנא ובעירי. ואתין דמיהון. לחוד לית פתגם ביש ברגלי אעבר: וקאו לה בני אסראיל נצעד פי אמהגה. ואן שרבנא לך מא נחן ומאשיתנא. דפענא תמנה. וליס אמר אלא נגוז פקט יז): ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם כבד וביד חזקה: ואמר לא תעבר. ונפק אדומאה לקדמותיה. בחיל רב וביד תקיפא: קט לא תגוז כדאך. פכרג אדום תלקאהם. בשעב עצים ויד שדידה: וימאן| אדום נתן את־ישראל עבר בגבלו ויט ישראל מעליו: וסריב אדומאה. לא שבק ית ישראל. למעבר בתחומיה. וסטא ישראל מלותיה: פלמא אבא אדום. אן יתרך ט אסראיל. אן יגוזו פי תכמה. פמאו ענה:

פ

ויסעו מקדש ויבאו בני־ישראל כל־העדה הר ההר: ונטלו מרקם. ואתו בני ישראל. כל כנשתא להור טורא: פרחלו מן רקים. וגאת גמאעתהם. ט׳ גבל הור: ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן בהר ההר על־גבול ארץ־אדום לאמר: ואמר יי׳. למשה ולאהרן בהור טורא. על תחום ארעא דאדום למימר: פקא אלה. למוסי׳ והרון פי גבל הור. ענד תכם בלד אדום קאילא: יאסף אהרן אל־עמיו כי לא יבא אל־הארץ אשר נתתי לבני ישראל על אשר־מריתם את־פי למי מריבה: יתכניש אהרן לעמיה. ארי לא ייעול לארעא. דיהבית לבני ישראל. על דסריבתון על מימרי למי מצותא: ינצם הרון ט׳ קומה. פאנה לא ידכל טבלד. אדי אעטיתה לבני אסראיל. כמא קלת חין כאפתמא אמרי יח) פי מא טכצומה: קח את־אהרן ואת־אלעזר בנו והעל אתם הר ההר: דבר ית אהרן. וית אלעזר בריה. ותסיק יתהון להור טורא: כד הרון. ואלעזר אבנה. ואצעדהמא ט׳ גבל הור: והפשט את־אהרן את־בגדיו והלבשתם את־אלעזר בנו ואהרן יאסף ומת שם: ותשלח ית אהרן ית לבושוהי. ותלבישנון ית אלעזר בריה. ואהרן יתכניש וימות תמן: ואסלך הרון תיאבה. וטבסהא טעזר אבנה. והרון ינצם וימות תם: ויעש משה כאשר צוה יהוה ויעלו אל־הר ההר לעיני כל־העדה: ועבד משה. כמא דפקיד יי׳. וסליקו להור טורא. לעיני כל כנשתא: פצנע מוסי׳. כמא אמרה טלה. וצעדא ט׳ גבל הור. בחצרה׳ אגמאעה: ויפשט משה את־אהרן את־בגדיו וילבש אתם את־אלעזר בנו וימת אהרן שם בראש ההר וירד משה ואלעזר מן־ההר: ואשלח משה ית אהרן ית לבושוהי. ואלביש יתהון ית אלעזר בריה. ומית אהרן. תמן בריש טורא. ונחת משה. ואלעזר מן טורא: וסלך מוסי׳ תיאב הרון. ד*
וטבסהא טעזר אבנה. ומאת הרון. הנאך פי ראס טגבל. ונזל מוסי׳. ואלעזר מן טגבל: ויראו כל־העדה כי גוע אהרן ויבכו את־אהרן שלשים יום כל בית ישראל: וחזו כל כנשתא. ארי מית אהרן. ובכו ית אהרן תלתין יומין. כל

בית

בֵּית יִשְׂרָאֵל: פלמא ראת אגמאעה. אן הרון קד מאת. בכא עליה תלאתין יומא. גמיע אל אסראיל: ס וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ־עֲרָד יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָּא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבְּ ז מִמֶּנּוּ שֶׁבִי: וּשְׁמַע. כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַּעֲרָד יָתֵיב דָּרוֹמָא. אֲרֵי אֲתָא יִשְׂרָאֵל. אוֹרַח מְאַלְּלַיָּא. וַאֲגִיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל. וּשְׁבָא מִנֵּיהּ (נ״י מִנְּהוֹן) שִׁבְיָא: תם סמע אלכנאעני מלך ערד אלמקים פי אלדארום. באן בני אסראיל קד גאו. טריק אלאתרים. פחארבהם. וסבא מנהם סביא: וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־נָתֹן תִּתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְהַחֲרַמְתִּי אֶת־עָרֵיהֶם: וְקַיֵּים יִשְׂרָאֵל קְיָם. קֳדָם יְיָ וַאֲמַר. אִם מִמְסַר תִּמְסַר. יָת עַמָּא הָדֵין בִּידִי. וְאַגְמַר יָת קִרְוֵיהוֹן: פנדר אל אסראיל נדרא. ללה קאילין. אן אסלמת הולאי אלקום פי ידי. געלת קראהם צואף: וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרֵם אֶתְהֶם וְאֶת־עָרֵיהֶם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם חָרְמָה: וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתֵיהּ דְּיִשְׂרָאֵל. וּמְסַר יָת כְּנַעֲנָאָה. וְגַמַּר יָתְהוֹן וְיָת קִרְוֵיהוֹן. וּקְרָא שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא חָרְמָה: פסמע אללה דעא אל אסראיל. ואסלם פי אידיהם אלכנאעני. פגעלוה וקראה צואפי. וסמא דאלך אלמוצע חרמה: פ

ה* וַיִּסְעוּ מֵהֹר הָהָר דֶּרֶךְ יַם־סוּף ח לִסְבֹב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ־הָעָם בַּדָּרֶךְ: וּנְטַלוּ. מֵהוֹר טוּרָא אוֹרַח יַמָּא דְסוּף. לְאַקָּפָא יָת אַרְעָא דֶּאֱדוֹם. וַעֲקַת נַפְשָׁא דְּעַמָּא בְּאוֹרְחָא: תם רחלו מן גבל הור טריק בחר אלקלזם. ליסתדירו בלד אדום. פצגרת נפוס אלקום פי אלטריק: וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָה הֶעֱלִיתֻנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל: וְאִתְרַעַם עַמָּא. קֳדָם יְיָ וְעִם מֹשֶׁה נְצוֹ. לְמָא אַסֵּיקְתּוּנָא מִמִּצְרַיִם. לִמְמָת בְּמַדְבְּרָא. אֲרֵי לֵית לַחְמָא וְלֵית מַיָּא. וְנַפְשָׁנָא עָקַת. בְּמַנָּא הָדֵין דְּמֵיכְלֵיהּ קְלִיל: פתכלמו פי אללה ופי מוסי. וקאלו. לם אצעדתמונא מן מצר. לנמות פי אלבר. ממא ליס כבז ולא מא. וקד צגרת נפוסנא. מן אלטעאם אלכפיף ט): וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים וַיְנַשְּׁכוּ אֶת־הָעָם וַיָּמָת עַם־רָב מִיִּשְׂרָאֵל: וְגָרֵי יְיָ בְּעַמָּא. יָת חִיוָן קָלַן. וְנַכִּיתוּ יָת עַמָּא. וּמִית עַם סַגִּי מִיִּשְׂרָאֵל: פבעת אללה פי אלקום. חיאת מחרקה י). לסעתהם. פמאת מנהם כתירין: וַיָּבֹא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בַיהוָה וָבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ אֶת־הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם: וַאֲתָא עַמָּא לְוָת מֹשֶׁה וַאֲמַרוּ חַבְנָא. אֲרֵי אִתְרַעַמְנָא קֳדָם יְיָ וְעִמָּךְ נְצֵינָא. צַלִּי קֳדָם יְיָ. וְיַעְדֵּי מִנָּנָא יָת חִוְיָא. וְצַלִּי מֹשֶׁה עַל עַמָּא: פגאו אלקום אלי מוסי וקאלו קד אכטאנא. אד תכלמנא פי אללה ופיך. אדע אלי אללה. אן יזיל ענא אלחיאת. פדעא להם מוסי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל־נֵס וְהָיָה כָּל־הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ וָחָי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. עֲבֵיד לָךְ קַלְיָא. וְשַׁו יָתֵיהּ עַל אָת. וִיהֵי כָּל דְּיִתְנְכֵית (נ״י דְּאִתְנְכֵית). וְיִחְזֵי יָתֵיהּ וְיִתְקַיַּם: פקאל אללה. אצנע לך מחרקא. וארפעה עלי עלם. פכל מלסוע. ילתפת אליה תאיבא פיבקא כא): וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂמֵהוּ עַל־הַנֵּס וְהָיָה אִם־נָשַׁךְ הַנָּחָשׁ אֶת־אִישׁ וְהִבִּיט אֶל־נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת וָחָי: וַעֲבַד מֹשֶׁה חִוְיָא דִּנְחָשָׁא. וְשַׁוְיֵהּ (נ״י וְשַׁוְיֵהּ) עַל אָת. וַהֲוָה. כַּד נָכֵית חִוְיָא יָת גּוּבְרָא. וּמִסְתַּכַּל. בְּחִוְיָא דִּנְחָשָׁא וּמִתְקַיַּם: פצנע מוסי תעבאנא מן נחאס. (וציירה) ורפעה עלי עלם. פכאן אי אנסאן לדגה תעבאנא. אלתפת אליה תאיבא בקא חייא: וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּאֹבֹת: וּנְטַלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּשְׁרוֹ

חלק הדקדוק ז) וישב ממנו. בדפוסים יש כאן פסיק וכ״ה בפסיקתא וברוב התיגאן אינו. ח) לסבב. במחוורא רבא רפה ולטבריא דגש. (מהריב״ש): ט) לשבת עד. הראוי הלמ״ד בקמץ ובאה בשוא להפסיק הענין. (ריב״ש)

באובות: פרחלו בני אסראיל. ונזלו פי אובות: וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת וַיַּחֲנוּ בְּעִיֵּי הָעֲבָרִים בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ: וּנְטַלוּ מֵאוֹבוֹת. וּשְׁרוֹ בִּמְגָזַת עִבְרָאֵי. בְּמַדְבְּרָא דְּעַל אַפֵּי מוֹאָב. מִמַּדְנַח שִׁמְשָׁא: ורחלו מן אובות. ונזלו פי בלאקע אמגאזאת (כב). פי אבריה אתי עלי גהה' מואב. מן מטלע אשמס: מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנַחַל זָרֶד: מִתַּמָּן נְטַלוּ. וּשְׁרוֹ בְּנַחְלָא דְּזָרֶד: ורחלו מן תם. ונזלו פי ואד זרד: מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ מֵעֵבֶר אַרְנוֹן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַיֹּצֵא מִגְּבֻל הָאֱמֹרִי כִּי אַרְנוֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֱמֹרִי: מִתַּמָּן נְטַלוּ. וּשְׁרוֹ. מֵעִבְרָא דְּאַרְנוֹן דִּבְמַדְבְּרָא. דְּנָפֵיק מִתְּחוּם אֱמוֹרָאָה. אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב. בֵּין מוֹאָב וּבֵין אֱמוֹרָאָה: ורחלו מן תם. ונזלו. פי גאנב ארנון אלדי פי אבריה. אלכארג ען תכם אאמוריין. לאן ארנון הו אחד. בין מואב ובין אאמוריין: עַל־כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמֹת יְהוָה אֶת־וָהֵב בְּסוּפָה וְאֶת־הַנְּחָלִים אַרְנוֹן: עַל כֵּן יִתְאֲמַר. בְּסִפְרָא. קְרָבִין עֲבַד יְיָ עַל יַמָּא דְסוּף. וּגְבוּרָן עַל נַחֲלֵי אַרְנוֹן: לדלך יקאל. פי כתאב פתוח (כג) אלה. מן אדראדר אלקלזם. ומן אאודיה פארנון (כד): וְאֶשֶׁד הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה לְשֶׁבֶת עָר וְנִשְׁעַן לִגְבוּל מוֹאָב: וְשָׁפוֹךְ לְנַחֲלַיָּא. דְּמִדַּבְּרִין לְקֳבֵיל לְחֵיַת. וּמִסְתְּמֵיךְ לִתְחוּם מוֹאָב: ומצב אאודיה. אלדי מילה אלי עמארה' ער. ומסנדה אלי תכם מואב: וּמִשָּׁם בְּאֵרָה הִוא הַבְּאֵר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה אֱסֹף אֶת־הָעָם וְאֶתְּנָה לָהֶם מָיִם: וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת לְהוֹן בֵּירָא. הִיא בֵּירָא. דַּאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא. וְאֶתֵּין לְהוֹן מַיָּא: ורחלו מן תם אלי אביר. והי אביר. אלדי קאל אלה למוסי' ענהא. אגמע אקום. חתא אעטיהם מאא: ס אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת עֲלִי בְאֵר עֱנוּ־לָהּ: בְּכֵן שַׁבַּח יִשְׂרָאֵל. יָת תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא. סַקִּי בֵירָא שַׁבַּחוּ לַהּ: חיניד אנשא אל אסראיל. הדא אאנשא וקאו. אצעדי יא ביר תגאובו להא (כה): בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בִּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעֲנֹתָם וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה: בֵּירָא דְּחַפְרוּהָא רַבְרְבַיָּא. כְּרוּהָא רֵישֵׁי עַמָּא. סָפְרַיָּא בְּחוּטְרֵיהוֹן. וּמִמַּדְבְּרָא אִתְיְהִיבַת לְהוֹן: ביר חפרוהא ארויסא. וכראהא נבל אקום. ראסמוהא בוכאיאתהם (כו). תם רחלו מן תלך אבריה אלי דאת אעטא (כז): וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת: וּמִדְּאִתְיְהִיבַת לְהוֹן נָחֲתָא עִמְּהוֹן לְנַחֲלַיָּא. וּמִנַּחֲלַיָּא סָלְקָא עִמְּהוֹן לְרָמָתָא: ומן דאת אעטא אלי ואד אלאלה (כח). ומן דלך ואד אלי דאת אכנאים (כט): וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה מוֹאָב רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׁקָפָה עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימֹן: וּמֵרָמָתָא. לְחֵילַיָּא דִּבְחַקְלֵי מוֹאָב. רֵישׁ רָמָתָא. וּמִסְתַּכְיָא עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹן: ומן תם. אלי ואד אלדי פי בלד מואב. ענד ראס אקלעה. אמטלעה עלא וגה אסמאוא (ל): פ

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחֹן מֶלֶךְ־הָאֱמֹרִי לֵאמֹר: וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אִזְגַּדִּין. לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה לְמֵימַר: תם בעת אל אסראיל ברסל. אלי סיחון מלך אאמוריין קאילא: אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ לֹא נִטֶּה בְּשָׂדֶה וּבְכֶרֶם לֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר־נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ: אֶעְבַּר בְּאַרְעָךְ. לָא נִסְטֵי בַּחֲקַל וּבִכְרַם. לָא נִשְׁתֵּי מֵי גוּב. בְּאוֹרַח מַלְכָּא נֵיזֵיל. עַד דְּנִעְבַּר תְּחוּמָךְ: אריד אן אגוז פי בלדך. וליסנא נמיל אלי ציעה ולא כרם. ולא נשרב מא צהריג. בל פי אטריק אגאדה נסיר. אלי אן נגוז תכמך: וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף סִיחֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא (י) יָהְצָה (יא) וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל: וְלָא שְׁבַק סִיחוֹן יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר בִּתְחוּמֵיהּ. וּכְנַשׁ סִיחוֹן יָת כָּל עַמֵּיהּ. וּנְפַק. לְקַדָּמוּת יִשְׂרָאֵל

למדברא

חלק הדקדוק. י) למוד ומלעיל: יא) ויבא יהצה. כל ה"א באמצע תיבה שתחתיה שוא היא במפיק ועיין בפ' בהעלתך על תיבת פדהצור (ריב"ש):

לַמִּדְבָּרָא. וַאֲתָא לְיָהָץ. וַאֲגִיחַ קְרָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל: ולם ידע׳ סיחון בני אסראיל
אן יגוזו ׳פי תכ׳מה. פגמע גמיע קומה.
וכ׳רג תלקאהם ﭏ׳ אברייה. חתא ואפא
יהץ. פחארבהם: וַיַּכֵּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי־חָרֶב
וַיִּירַשׁ אֶת־אַרְצוֹ מֵאַרְנֹן עַד־יַבֹּק עַד־בְּנֵי
עַמּוֹן כִּי עַז גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: וּמְחָהִי
יִשְׂרָאֵל לְפִתְגָם דְּחָרֶב. וִירִית יָת אַרְעֵיהּ
מֵאַרְנוֹנָא. עַד יוּבְקָא עַד בְּנֵי עַמּוֹן. אֲרֵי
תַּקִּיף. תְּחוּמָא דִּבְנֵי עַמּוֹן: פקתלוה בחד
אסיף. וחאז בלדה מן ארנון. ﭏ׳ יבוק ﭏ׳
בני עמון. אד׳ כאן תכ׳מהם שדידא עליה[לא]:
וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁב
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עָרֵי הָאֱמֹרִי בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל־
בְּנֹתֶיהָ[יב]: וּנְסֵיב יִשְׂרָאֵל. יָת כָּל קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין. וִיתֵיב יִשְׂרָאֵל בְּכָל קִרְוֵי אֱמוֹרָאָה.
בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל כַּפְרָנַהָא: פאכ׳דו גמיעהדה
אלקרא. וסכן ﭏ אסראיל פי גמיע קרא
ﭏאמוריין. פי השבון וגמיע רסאתיקהא[לב]:
כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הִוא וְהוּא
נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת־כָּל־
אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד־אַרְנֹן: אֲרֵי חֶשְׁבּוֹן. קַרְתָּא.
דְּסִיחוֹן. מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה הִיא. וְהוּא אַגִּיחַ
קְרָבָא. בְּמַלְכָּא דְּמוֹאָב קַדְמָאָה. וּנְסֵיב
יָת כָּל אַרְעֵיהּ. מִנֵּיהּ עַד אַרְנוֹן: וד׳אך אן
השבון. הי מנבר [לג] סיחון מלך ﭏאמוריין.
והו כאן חארב מלך מואב אלאול. ואכ׳ד
גמיע בלדה. מן ידה ﭏ׳ ארנון: עַל־כֵּן
יֹאמְרוּ הַמֹּשְׁלִים בֹּאוּ חֶשְׁבּוֹן תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן
עִיר סִיחוֹן: עַל כֵּן. יֵימְרוּן מַתְלַיָּא עוּלוּ
לְחֶשְׁבּוֹן. תִּתְבְּנֵי וְתִשְׁתַּכְלַל קַרְתָּא
דְּסִיחוֹן: וכ׳ד׳אך יקולון ﭏממת׳לין אדכ׳לו
ﭏ׳ חשבון. חתי תבנא ותהייא קריה׳ סיחון:
כִּי־אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן לֶהָבָה מִקִּרְיַת
סִיחֹן אָכְלָה עָר מוֹאָב בַּעֲלֵי בָּמוֹת אַרְנֹן:
אֲרֵי קְדוֹם תַּקִּיף כְּאִישָׁא נְפַק מֵחֶשְׁבּוֹן.
עָבְדֵי קְרָבָא כְּשַׁלְהֶבִיתָא מִקַּרְתָּא דְּסִיחוֹן.
קַטִּילוּ עַמָּא דִּשְׁרוֹ בִּלְחָיַת מוֹאָב. כּוּמְרַיָּא
דְּפָלְחִין בֵּית דַּחְלַת רָמָתָא דְּאַרְנוֹן: לאן נאר

כ׳רגת מן חשבון. ולהיב מן קריה׳ סיחון.
פאכלת ער מואב. ואצחאב ביאע ארנון:
אוֹי־לְךָ מוֹאָב אָבַדְתָּ עַם־כְּמוֹשׁ נָתַן בָּנָיו
פְּלֵיטִם וּבְנֹתָיו בַּשְּׁבִית לְמֶלֶךְ אֱמֹרִי סִיחוֹן:
וַי לְכוֹן מוֹאֲבָאֵי. אֲבַדְתּוּן עַמָּא דְּפָלְחִין
לִכְמוֹשׁ. מְסַר בְּנוֹהִי צִירִין וּבְנָתֵיהּ בְּשִׁבְיָא.
לְמַלְכָּא אֱמוֹרָאָה סִיחוֹן: וילך יא מואב.
כיף בדת יא קום עבדת כמוש [לד]. לקד
געל בניה אסארא ובנאתה סביא. למלך
ﭏאמורי סיחון: וַנִּירָם אָבַד חֶשְׁבּוֹן עַד־
דִּיבֹן וַנַּשִּׁים עַד־נֹפַח אֲשֶׁר עַד־מֵידְבָא:
פְּסַקַת מַלְכוּ מֵחֶשְׁבּוֹן עֲדָא שׁוּלְטָן
מִדִּיבוֹן. וְצַדִּיאוּ עַד נוֹפַח. דִּסְמִיךְ עַל
(וי״ג עַד) מֵידְבָא: וזאסימאהם [לה] מן השבון
ﭏ׳ דיבון. ותוחש ﭏ׳ נופח. אד׳י ענד
מידבא: וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי:
וִיתֵיב יִשְׂרָאֵל. בַּאֲרַע אֱמוֹרָאָה: ולמא
אקאם אל אסראיל. פי בלד ﭏאמוריין:
וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת־יַעְזֵר וַיִּלְכְּדוּ
בְּנֹתֶיהָ *וַיִּירֶשׁ[יג] אֶת־הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־שָׁם:
וּשְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת יַעְזֵר. וּכְבַשׁוּ
כַּפְרָנַהָא. וְתָרֵיךְ יָת אֱמוֹרָאָה דְּתַמָּן:
פבעת׳ מוסי׳ בקום ירומון יעזר. פפתחו
רסאתיקהא. וקרצו ﭏאמורי ﭏד׳י פיהא:
וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ־
הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה
אֶדְרֶעִי: וְאִתְפְּנִיאוּ (נ״א וְאִתְפְּנִיוּ) וּסְלִיקוּ.
לְאוֹרַח מַתְנַן. וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנַן
לְקַדָּמוּתְהוֹן. הוּא וְכָל עַמֵּיהּ. לְאַגָּחָא קְרָבָא
לְאֶדְרֶעִי: תם ולו וצעדו. טריק ﭏבתניה.
פכ׳רג עוג מלך ﭏבתנייה תלקאהם.
הו וגמיע קומה. לﭏחרב ﭏ׳ אדראעאת:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַל־תִּירָא אֹתוֹ
כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־
אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן: וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה לָא תִדְחַל מִנֵּיהּ. אֲרֵי בִידָךְ
מְסָרִית יָתֵיהּ. וְיָת כָּל עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ.
וְתַעְבֵּיד לֵיהּ. כְּמָא דַּעֲבַדְתָּא. לְסִיחוֹן

*) ויורש קרי

מלכא

חלק הדקדוק. יב) ויקח ישראל. ת״א ונסיב וכן תרגם ויקח את כל ארצו. והדפוסים שמתרגמין בקמייתא וכבש לא השוו מדותיהם בשניה. גם וכבש אינו כי אם תרגום וילכוד: יג) ויורש את האמרי אשר שם. הטפחא בהיבת האמרי:

מלכא אמוראה. דיתיב בחשבון : פקא
טלה למוסי' לא תכאפה. פאני מסלמה
פידך. וגמיע קומה ובלדה. פאצנע בה.
כמא צנעת. בסיחון מלך אמוריין.
אמקים פי חשבון: ויכו אתו ואת־בניו ואת־
כל־עמו עד־בלתי השאיר־לו שריד
ויירשו את־ארצו : ומחו יתיה וית בנוהי
וית כל עמיה. עד דלא אשתאר ליה
משיזיב. ויריתו ית ארעיה: פקתלוה
ובניה וגמיע קומה. חתא לם יבק לה
שרידא. וחאזו בלדה : ויסעו בני ישראל
ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן ירחו :
ונטלו בני ישראל. ושרו במישריא דמואב.
מעברא לירדנא דיריחו : תם רחלו בני
אסראיל. ונזלו פי בידאת מואב. אתי
עלי' ארדן יריחא : ס ס ס

פ"ז פסוקים סי' עזי. ומפטירין ויפתח הגלעדי בשופטים סימן י"א.

נר"ד למנחת שבת וב' וה' ס וירא
בלק בן־צפור את כל־אשר־עשה
ישראל לאמרי : וחזא בלק בר צפור.
ית כל דעבד ישראל לאמוראה : ולמא
ראא בלק אבן צפור. גמיע מא צנע צ
אסראיל באמוריין : ויגר מואב מפני
העם מאד כי רב־הוא ויקץ מואב מפני
בני ישראל : ודחיל מואבאה. מן קדם
עמא. להדא ארי סגי הוא. ועקת למואבאי.
מן קדם בני ישראל : פחדר אמואביין.
מן קבל צקום. גדא אד הם כתירין. וצגרו
מנהם : ויאמר מואב אל־זקני מדין עתה
ילחכו הקהל את־כל־סביבתינו כלחך
השור את ירק השדה ובלק בן־צפור
מלך למואב בעת ההוא : ואמר מואב
לסבי מדין. כען. ישיצון קהלא ית כל
סחרננא. כמא דמלחיך תורא. ית ירוקא
דחקלא. ובלק בר צפור. מלכא למואב
בעדנא ההוא : פקא לשיוך מדין. אאן
סילחס הולאי אגוק כל נאם [א] חואינא.
כמא ילחס אתור בצר אצחרא. וכאן בלק
אבן צפור. מלכהם פי דאך אוקת: וישלח
מלאכים אל־בלעם בן־בעור פתורה אשר
על־הנהר ארץ בני־עמו לקרא־לו לאמר
הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את־עין
הארץ והוא ישב ממלי : ושלח אזגדין
לות בלעם בר בעור. לפתור. ארם דעל
פרת. ארע בני עמיה למקרי ליה. למימר.
הא עמא נפק ממצרים הא חפא ית עין
שמשא דארעא. והוא שרי מלקבלי :
פבעת ברסל אלי בלעם אבן בעור. אלי
פאתורא. אלדי עלי אלפראת [ב]. בלד קומה
לידעו בה קאילא. הודא קום כרג מן מצר
קד גטא צאהר אלארץ. והו גאס מקאבלי:
ועתה [ג]לכה־נא ארה־לי את־העם הזה
כי־עצום הוא ממני אולי אוכל נכה־בו
ואגרשנו מן־הארץ כי ידעתי את אשר־
תברך מברך ואשר תאר יואר : וכען
איתא כען לוט לי ית עמא הדין. ארי תקיף
הוא מני. מאם אכול לאגחא ביה קרב.
ואתרכניה מן ארעא. ארי ידענא. ית
דתבריך (נ"א דתברך) מברך. ודתלוט ליט:
ואלאן פתעאל אלענה לי. אד הם אעצם
מני. פלעלי אסתטיע אן אחארבה [ג].
ואטרדה מן אלבלד [ד]. לאני אעלם. אן מן
תבארכה מבארך. ומן תלענה ילען :
וילכו זקני מואב וזקני מדין [ג] וקסמים
בידם ויבאו אל־בלעם וידברו אליו דברי
בלק : ואזלו. סבי מואב וסבי מדין.
וקסמיא בידיהון. ואתו לות בלעם.
ומלילו עמיה פתגמי בלק : פמצו שיוך
מואב ושיוך מדין. ופאאת מעהם. חתא
ואפו בלעם. פאכברוה בכלאם בלק :
ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשבתי
אתכם דבר כאשר ידבר יהוה אלי
וישבו שרי־מואב עם בלעם : ואמר להון.
ביתו הכא בליליא. ואתיב יתכון פתגמא.
כמא דימליל יי' עמי. ואוריכו רברבי
מואב עם בלעם: פקאל להם. ביתו
ההנא אלילה. ואדר עליכם גואבא. כמא
יקול אלה לי. פאקאם רויסא מואב ענד
בלעם

חלק הדקדוק : א) פתורה. הנגינה בתיו : ב) לכה נא ארה לי. כתב ר"י כי הוא מהדגוש ומשפטו ארה לי : ג) וקסמים בידם. ת"א וקסמיא הקו"ף בפת"ח על משקל נחשיא דלקמן :

בלעם: וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמֶר
מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: וַאֲתָא מֵימַר
מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם. וַאֲמַר. מַן גֻּבְרַיָּא
הָאִלֵּין דְּעִמָּךְ: פואפא אמר אלה בלעם ה).
וקׄץ מפתתחא ו). מן הולאי אקום אדין
מעך: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק
בֶּן־צִפֹּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלָי: וַאֲמַר
בִּלְעָם קֳדָם יְיָ. בָּלָק בַּר צִפּוֹר. מַלְכָּא
דְּמוֹאָב שְׁלַח לְוָתִי: קׄא. אן בלק אבן
צפור. מלך מואב בעת בהם אי׳ ז): הִנֵּה
הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת־עֵין הָאָרֶץ
עַתָּה לְכָה קָבָה־לִּי אֹתוֹ אוּלַי אוּכַל
לְהִלָּחֶם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו: הָא עַמָּא דִּנְפַק
מִמִּצְרַיִם. וַחֲפָא יָת עֵין שִׁמְשָׁא דְּאַרְעָא.
כְּעַן. אִיתָא לוּט לִי יָתֵיהּ. מָאִם אִכּוּל.
לְאַגָּחָא בֵיהּ קְרָב וַאֲתָרְכִנֵּיהּ: יקול ח) אן
אקום אדי כרג מן מצר. קד גטא צׄאהר
אארץ. פאן תעׄ סבה לי. לעלי אסתטיע
אן אחארבה ואטרדה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל־בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תָאֹר
אֶת־הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא: וַאֲמַר יְיָ לְבִלְעָם.
לָא תֵיזֵיל עִמְּהוֹן. לָא תְלוּט יָת עַמָּא.
אֲרֵי בְרִיךְ הוּא: קׄאלה לא תמץׄ מעהם.
ב* ולא תלען אקום. פאנה מבארך: וַיָּקָם
בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בָלָק לְכוּ
אֶל־אַרְצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לְתִתִּי לַהֲלֹךְ
עִמָּכֶם: וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא. וַאֲמַר
לְרַבְרְבֵי בָלָק. אִיזִילוּ לְאַרְעֲכוֹן. אֲרֵי
רַעֲוָא מִן קֳדָם יְיָ. דְּלָא לְמִשְׁבְּקִי לְמֵיזַל
עִמְּכוֹן: פקאם באגדאה. פקׄץ לרויסא
בלק. אמצו אי׳ בלדכם. לאן אלה נהאני.
אן אמצׄי מעכם ט): וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב
וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בִּלְעָם הֲלֹךְ
עִמָּנוּ: וְקָמוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב. וַאֲתוֹ לְוָת
בָּלָק. וַאֲמַרוּ. סָרֵיב בִּלְעָם לְמֵיתֵי עִמַּנָא:
פקאם רויסא מואב. וגאו אי׳ בלק. וקאו.
קד אבא בלעם אן יגי מענא: וַיֹּסֶף עוֹד
בָּלָק שְׁלֹחַ שָׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה:

וְאוֹסֵיף עוֹד בָּלָק. שְׁלַח רַבְרְבִין. סַגִּיאִין
וְיַקִּירִין מֵאִלֵּין: פעאוד בלק איצׄא. בעת
רויסא. אעצׄם ואגל מן אולאיך: וַיָּבֹאוּ
אֶל־בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן־
צִפּוֹר אַל־נָא תִמָּנַע מֵהֲלֹךְ אֵלָי: וַאֲתוֹ
לְוָת בִּלְעָם. וַאֲמַרוּ לֵיהּ. כִּדְנַן אֲמַר בָּלָק
בַּר צִפּוֹר. לָא כְעַן תִּתְמְנַע מִלְּמֵיתֵי לְוָתִי:
פגאו אי׳ בלעם. וקאו לה. כדא קׄא בלק
אבן צפור. לא י) תמתנע מן אמציר אי׳:
כִּי־כַבֵּד אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד וְכֹל אֲשֶׁר־תֹּאמַר
אֵלַי אֶעֱשֶׂה וּלְכָה־נָּא קָבָה־לִּי אֵת הָעָם
הַזֶּה: אֲרֵי יְקָרָא אֲיַקְּרִנָּךְ לַחֲדָא. וְכֹל
דְּתֵימַר לִי אַעֲבֵיד. וְאִיתָא כְעַן לוּט לִי.
יָת עַמָּא הָדֵין: פאני סאכרמך גדא. וכל
מא תקול לי אצנעה. ותעׄ אלען לי
הולאי אקום: וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדֵי
בָלָק אִם־יִתֶּן־לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף
וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהָי
לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה: וַאֲתֵיב בִּלְעָם.
וַאֲמַר לְעַבְדֵי בָלָק. אִם יִתֵּין לִי בָלָק. מְלֵי
בֵיתֵיהּ כְּסַף וּדְהַב. לֵית לִי רְשׁוּ. לְמֶעְבַּר
עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהִי. לְמֶעְבַּד
זְעֵירְתָא אוֹ רַבְּתָא: פאגאב בלעם
כואד בלק וקׄא להם. לו אעטאני בלק
מל ביתה פצׄה ודהב. לא אסתטיע אן
אתגאוז אמר אלה רבי. פאעמל צגירה
או כבירה: וְעַתָּה שְׁבוּ נָא בָזֶה גַּם־אַתֶּם
הַלָּיְלָה וְאֵדְעָה מַה־יֹּסֵף יְהוָה דַּבֵּר עִמִּי:
וּכְעַן. אוֹרִיכוּ כְעַן הָכָא. אַף אַתּוּן בְּלֵילְיָא.
וְאֵדַּע. מָא יוֹסֵיף יְיָ לְמַלָּלָא עִמִּי: ואאן
אקימו אנתם איצׄא. ההנא אלילה. חתא
אנצׄר. מא יעאוד אלה אן יכׄאטבני בה:
וַיָּבֹא אֱלֹהִים ׀ אֶל־בִּלְעָם לַיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ
אִם־לִקְרֹא לְךָ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לֵךְ אִתָּם
וְאַךְ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ
תַעֲשֶׂה: וַאֲתָא מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ לְוָת
בִּלְעָם בְּלֵילְיָא (בכ״י בְּבִלְעָם לֵילְיָא ול״ג לות
בלעם בליליא). וַאֲמַר לֵיהּ. אִם לְמִקְרֵי לָךְ אֲתוֹ

גוברא

חלק הדקדוק. ד) כי מאן ה׳. התרגום ארי רעוא קדם ה׳ דלא למשבקי. כי תיבת להתי בלמ״ר סובלת לתרגם כן ויהיה הכוונה שרצונו ית׳ שלא להניחו לילך עמהם ויהיה הענין בקום עשה משא״כ לגרסת הדפוסים שמתורגם ארי לית רעוא קדם ה׳ למשבקי שהיה הכוונה אין רצונו ית׳ להניחו לילך עמהם:

גוברייא. קום איזיל עמהון. וברם. ית
פתגמא. דאמליל עמך יתיה תעביר:
פואפא אמר אלה בלעם לילא. וקא. אן
כאן הולאי אקום גאו לידעוך. פקום אמץ
מעהם. לכן אאמר. אדי אקולה לך אצנעה
פקט: ויקם* בלעם בבקר ויחבש את־
אתנו וילך עם־שרי מואב: וקם בלעם
בצפרא. וזריז ית אתניה. ואזל עם רברבי
מואב: פקאם באגדאה. ואסרג אתאנה.
ומצא מע רוסא מואב: ויחר־אף אלהים
כי־הולך הוא ויתיצב מלאך יהוה בדרך
לשטן לו והוא רכב על־אתנו ושני
נעריו עמו: ותקיף רוגזא דיי׳ ארי
אזיל הוא. ואתעתד. מלאכא דיי׳.
באורחא לשטן ליה. והוא רכיב על אתניה.
ותרין עולימוהי עמיה: תם אשתד גצב
אלה למציה טאעמא [יא]. פוקף מלך
אלה פי אטריק ליחידה ען ראך. והו
ראכב עלי אתאנה. ומעה גלאמיה:
ותרא האתון את־מלאך יהוה נצב בדרך
וחרבו שלופה בידו ותט האתון מן־הדרך
ותלך בשדה ויך בלעם את־האתון להטתה
הדרך: וחזת אתנא ית מלאכא דיי׳
מעתד באורחא. וחרביה שליפא בידיה.
וסטת אתנא מן אורחא. ואזלת בחקלא.
ומחא בלעם ית אתנא. לאסטיותה
לאורחא: פלמא ראת אאתאן מלך אלה
קאימא פי אטריק. וסיפה מצלת פי ידה.
מאלת ען אטריק. וסארת פי אציאע.
פצרבהא בלעם. לירדהא א׳ אטריק:
ויעמד מלאך יהוה במשעול הכרמים
גדר מזה וגדר מזה: וקם מלאכא דיי׳.
בשביל כרמיא. אתרא דגדירא מכא
וגדירא מכא: תם וקף מלך אלה. פי
זקאק אכרום. והנאך גדאר ימנה ויסרה [יב]:
ותרא האתון את־מלאך יהוה ותלחץ
אל־הקיר ותלחץ את־רגל בלעם אל־
הקיר ויסף להכתה: וחזת אתנא ית
מלאכא דיי׳. ואדחיקת עם כותלא
(וי״ג לכותלא). ודחקת. ית רגלא דבלעם
לכותלא. ואוסיף למחה: פלמא ראתה
אזדחמת מע אחאיט. פצגטת רגל בלעם
א׳ אחאיט. פזאד פי צרבהא: ויוסף
מלאך־יהוה עבור ויעמד במקום צר אשר
אין־דרך לנטות ימין ושמאול: ואוסיף
מלאכא דיי׳ עבר. וקם באתר עק. דלית ג*
אורח למסטי לימינא ולשמאלא: תם
עאוד מלך אלה פגאז. ווקף פי מוצע
מציק. מא ליס טריק. אן ימיל ענה ימנה
ולא יסרה: ותרא האתון את־מלאך יהוה
ותרבץ תחת בלעם ויחר־אף בלעם ויך
את־האתון במקל: וחזת אתנא ית
מלאכא דיי׳. ורבעת תחות בלעם. ותקיף
רוגזא דבלעם. ומחא ית אתנא בחוטרא:
ולמא ראתה. רבצת תחת בלעם.
פאשתד גצב בלעם. פצרבהא באעצא:
ויפתח יהוה את־פי האתון ותאמר
לבלעם מה־עשיתי לך כי הכיתני זה
שלש רגלים: ופתח יי׳ ית פומא דאתנא.
ואמרת לבלעם מא עבדית לך. ארי
מחיתני. דנן תלת זמנין: פפתח אלה
פאהא. פקאת לבלעם מא דא צנעת
בך. אד צרבתני. הדה אמרה אתאתהי [יג]:
ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי לו
יש־חרב בידי כי עתה הרגתיך: ואמר
בלעם לאתנא. ארי חייכת בי. אלו פון
אית חרבא בידי. ארי כען קטלתיך:
קא. לאנך תמרדת [יד] בי. ולו כאן פי
ידי סיף לקתלתך: ותאמר האתון אל־
בלעם הלוא אנכי אתנך אשר־רכבת
עלי מעודך עד־היום הזה ההסכן הסכנתי
לעשות לך כה ויאמר לא: ואמרת
אתנא לבלעם. הלא אנא אתנך דרכיבת
עלי. מדאיתך עד יומא הדין. המילף
אליפנא. (בכ״י אליפנא) למעבד לך כדין.
ואמר לא: קאת. אליס אנא אתאנך אדי
רכבת עליי (נ״י רכבתני). מנד כנת א׳
הדא אליום. הל עוודתך [טו] אן אצנע בך
כדא. קאל לא: ויגל יהוה את־עיני בלעם
וירא את־מלאך יהוה נצב בדרך וחרבו
שלפה

שלפה בידו ויקד וישתחו לאפיו: וגלא
ד* יי׳ ית עיני בלעם. וחזא. ית מלאכא
דיי׳ מעתד באורחא. וחרביה שליפא
בידיה. וכרע וסגיד לאפוהי: תם כשף
אלה ען בצר בלעם. פראא מלך אלה
ואקפא פי אטריק. וסיפה מצלת פי
ידה. פכר בין ידיה סאגדא: ויאמר אליו
מלאך יהוה על־מה הכית את־אתנך
זה שלוש רגלים הנה אנכי יצאתי לשטן
כי־ירט הדרך לנגדי: ואמר ליה מלאכא
דיי׳. על מא. מחיתא ית אתנך. דנן תלת
זמנין. הא אנא נפקית לשטן. ארי גלי
קדמי דאת רעי למיזל באורחא לקבלי:
פקא לה מלך אלה. לם צרבת אתאנך.
הדה אמרה אתאתה. ואנא כרגת אן
אחידך. אד תורטת אטריק חדאי: ה)
ותראני האתון ותט לפני זה שלש רגלים
אולי נטתה מפני כי עתה גם־אתכה
הרגתי ואותה החייתי: וחזתני אתנא.
וסטת מן קדמי. דנן תלת זמנין. אלו פון
לא סטת מן קדמי. ארי כען. אף יתך
קטילית ויתה קיימית: חתא ראתני
פמאלת עני. הדה אמרה אתאתה. ולו לם
תמיל עני. לקתלתך אאן ואסתבקיתהא
טז) : ויאמר בלעם אל־מלאך יהוה
חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב
לקראתי בדרך ועתה אם־רע בעיניך
אשובה לי: ואמר בלעם. למלאכא דיי׳
חבית. ארי לא ידעית (נ״י ידענא). ארי
את (נ״י דאת). מעתד לקדמותי באורחא.
וכען. אם ביש בעינך אתוב לי: קא לה
קד אכטית. אד לם אעלם. אנך ואקף
תלקאי פי אטריק. ואאן אן סאך מצ״י
רגעת יז): ויאמר מלאך יהוה אל־בלעם
לך עם־האנשים ואפס את־הדבר אשר־
אדבר אליך אתו תדבר וילך בלעם
עם־שרי בלק: ואמר מלאכא דיי׳ לבלעם.
איזיל עם גובריא. ולחוד (נ״י וברם). ית
פתגמא. דאמליל עמך יתיה תמליל.
ואזל בלעם עם רברבי בלק: קא לה.

אמץ מע אקום. וערא אקול. אדי אקולה
לך קולה פקט. פמצא מעהם: *וישמע
בלק כי בא בלעם ויצא לקראתו אל־
עיר מואב אשר על־גבול ארנן אשר
בקצה הגבול: ושמע בלק ארי אתא
בלעם. ונפק לקדמותיה לקרתא דמואב.
דעל תחום ארנן. דבסטר תחומא:
פלמא סמע בלק במגי בלעם. כרג
תלקאה אלי קריה׳ מואב. אדי עלי׳ תכם
ארנון. אדי פי טרפה: ויאמר בלק אל־
בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא־
לך למה לא־הלכת אלי האמנם לא
אוכל כבדך: ואמר בלק לבלעם. הלא
משלח שלחית לותך למקרי לך. למא
לא אתיתא לותי. הבקושטא הויתא
אמר. לית אנא יכיל ליקרותך: קא בלק
לבלעם. אלים ארסלת אליך מרה קבל
הדה לאדעוך יח). לם לם תצאר
אליי יט). אתרא. ליס אטיק אן אכרמך:
ויאמר בלעם אל־בלק הנה־באתי אליך
עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר
אשר ישים אלהים בפי אתו אדבר:
ואמר בלעם לבלק. הא אתיתי לותך.
כען. המיכל יכילנא למללא מדעם.
פתגמא. דישוי יי׳. בפומי יתיה אמליל:
קא. ואאן קד צרת אליך. אתראני אסתטיע
אן אקול שייא. אלא מא ילקנניה אלה
פקט כ) : וילך בלעם עם־בלק ויבאו
קרית חצות: ואזל בלעם עם בלק.
ואעליה לקרית מחוזוהי: ומציא גמיעא.
אלי אן גאא אלי קריה׳ חוצות: ויזבח בלק
בקר וצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר
אתו: ונכס בלק תורין ועאן. ושלח לבלעם.
ולרברביא דעמיה: פדבח בלק בקרא
וגנמא. ובעת בדאך אלי בלעם. ואלי אלרויסא
אלדין מעה: ויהי בבקר ויקח בלק את־
בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם
קצה העם: והוה בצפרא. ודבר בלק
ית בלעם. ואסקיה לרמת דחלתיה.
וחזא מתמן קצת מן עמא: פלמא כאן

חלק הדקדוק. ה) ותראני האתון. בא בפתח גדול תחת צירי כראוי (מהריק״ש),

באג̇דאה. אכ̇ד בלק בלעם. פאצעדה ﭏ׳ בעץ̇ ביאע מעבודה (כא). פנט̇ר מן ת̇ם בעץ̇ אקום: ויאמר בלעם אל־בלק בנה־לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים: ואמר בלעם לבלק. בנה לי הכא שבעא מדבחין. ואתקין לי הכא. שבעא תורין ושבעא דכרין: פקﭏ לה. אבן לי ההנא סבעה מד̇אבחא. ואעד̇ לי ההנא. סבעה ת̇ואר וסבעה כבאש: ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח: ועבד בלק. כמא דמליל בלעם. ואסיק בלק ובלעם. תור ודכר על כל מדבח: פצנע ד̇אך. וקרבא. ת̇ורא וכבשא עלי׳ כל מדבח: ויאמר בלעם לבלק התיצב על־עלתך ואלכה אולי יקרה יהוה לקראתי ודבר מה־יראני והגדתי לך וילך שפי: ואמר בלעם לבלק. אתעתד על עלתך. ואהך. מאם. יערע מימר מן קדם יי׳ לקדמותי. ופתגמא דיחזינני ואחוי לך. ואזל יחידי: ת̇ם קﭏ לה. קף ענד קראבינך. ואמצ̇י אנא. לעל יואפיני אמר ﭏה. ואי קול לקנניה אכ̇ברתך בה. פמצ̇א פי הדו (כב): ויקר אלהים אל־בלעם ויאמר אליו את־שבעת המזבחת ערכתי ואעל פר ואיל במזבח: וערע מימר מן קדם יי׳ בבלעם. ואמר קדמוהי. ית שבעא מדבחין סדרית. ואסיקית. תור ודכר על כל מדבח: פואפא אמר ﭏה (כג) בלעם. וקﭏ יא רב. אני קד נצ̇דת סבעה מד̇אבחא. וקרבת ת̇ורא וכבשא עלי׳ כל מדבח: וישם יהוה דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל־בלק וכה תדבר: ושוי יי׳ פתגמא בפומא דבלעם. ואמר. תוב לות בלק וכדין תמליל: פלקנה ﭏה כלאמא. וקﭏ. ארגע ﭏ׳ בלק וקל כד̇א: וישב אליו והנה נצב על־עלתו הוא וכל־שרי מואב: ותב לותיה. והא מעתד על

עלתיה. הוא וכל רברבי מואב: פרגע ﭏיה. פאד̇א בה ואקף ענד קרבאנה. הו וג̇מיע רויסא מואב: וישא משלו ויאמר מן־ארם ינחני בלק מלך־מואב מהררי־קדם לכה ארה־לי יעקב [ח] ולכה זעמה ישראל: ונטל מתליה ואמר. מן ארם. דברני (וי״ג דברני) בלק מלכא דמואב מטורי מדנחא. איתא לוט לי יעקב. ואיתא תריך לי ישראל: פצ̇רב מת̇לה וקﭏ. מן ארם. סירני בלק מלך מואב מן ג̇באל ﭏמשרק קאילא. תעﭏ ﭏען לי יעקוב. ודם ﭏ אסראיל: מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם יהוה: מא אלוטיה. דלא לטיה אל. ומא אתרכיה. דלא תרכיה יי׳: מא אסב. מן לם יסבה ﭏטאיק. ומא אד̇ם. מן לם יד̇מה ﭏה: כי־מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן־עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב: ארי מריש טוריא חזיתיה. ומרמתא סכיתיה. הא עמא בלחודיהון עתידין דיחסנון עלמא. ובעממיא לא יתדנון גמירא: ואנא אראה מן רוס ﭏג̇באל. וﭏמחה מן ﭏת̇לאע. אנה שעב סיסכן פרדא. ולא יחסב מע סאיר ﭏאמם (כד): מי מנה עפר יעקב ומספר את־רבע ישראל תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו: מן יכול למימני דעדקיא דבית יעקב. דאמיר עליהון יסגון כעפרא דארעא. או חדא מארבע משריתא דישראל. תמות נפשי מותא דקשיטוהי. ויהי סופי כותהון: יא מן יעד̇ נסל יעקוב. ויחצי דריה׳ ﭏ אסראיל. אסאך אן אמות (כה) מות ﭏמסתקימין. ותכון אכ̇רתי מת̇להם: ויאמר בלק אל־בלעם מה עשית לי לקב איבי לקחתיך והנה ברכת ברך: ואמר בלק לבלעם. מא עבדת לי. למלט סנאי דברתך. והא ברכא מבריכת להון: קﭏ בלק לבלעם. מא ד̇א צנעת בי. דעותך לתסב אעדאי.

פאדא

חלק הדקדוק ו) מן ארם. הריש בפתח אעפ״י שהוא מוכרת ע״ד חזרות: ז) מהררי קדם. בכל התיגאן והדפוסים הקדמונים אין מאריך בהא והשוא נח וכ״ה בירושלמיים הגעיא במ״ם לבד וכן כל הררי שבתנ״ך דוק ותשבח וז״ל מהריב״ש הרי״ש חטף עב״ל. ח) ולכה עמה. הטפחא בתיבת זעמה בכל התיגאן המדוקדקים ונכון עפ״י דרז״ל שדרשו בתיבת ארה לי וה״ה כאן ובקצת תיגאן כדפוסים;

פאדא בך תבארך פיהם: וַיַּעַן וַיֹּאמַר הֲלֹא
אֵת אֲשֶׁר יָשִׂים יְהוָה בְּפִי אֹתוֹ אֶשְׁמֹר
לְדַבֵּר: וַאֲתֵיב וַאֲמַר. הֲלָא. יָת דִּישַׁוֵּי יְיָ
בְּפוּמִי. יָתֵיהּ אֶטַּר לְמַלָּלָא: פאגאבה
קאילא. אלא אנמא ילקנניה אלה אחפצה
ה* ואקולה: וַיֹּאמֶר* אֵלָיו בָּלָק לְךָ־נָּא אִתִּי
אֶל־מָקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ מִשָּׁם אֶפֶס
קָצֵהוּ תִרְאֶה וְכֻלּוֹ לֹא תִרְאֶה וְקָבְנוֹ־לִי
מִשָּׁם: וַאֲמַר לֵיהּ בָּלָק. אִיתָא כְעַן עִמִּי.
לַאֲתַר אָחֳרָן דְּתִתְחֲזֵינֵיהּ מִתַּמָּן. לְחוֹד
קְצָתֵיהּ תִּחְזֵי. וְכוּלֵּיהּ לָא תִחְזֵי. וּתְלוּטֵיהּ
לִי מִתַּמָּן: קאל לה בלק. תעאל מעי. אלי
מוצע אכר תנצרה מן תם. לכנך תנצר
בעצה ולא כלה. פתסבה לי מן תם כו):
וַיִּקָּחֵהוּ שְׂדֵה צֹפִים אֶל־רֹאשׁ הַפִּסְגָּה
וַיִּבֶן שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת וַיַּעַל פַּר וָאַיִל
בַּמִּזְבֵּחַ: וְדַבְּרֵיהּ לַחֲקַל סָכוּתָא. לְרֵישׁ
רָמָתָא. וּבְנָא שִׁבְעָא מַדְבְּחִין. וְאַסֵּיק.
תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא: פאכדה אלי
אציעה. אמשרפה כז) עלי ראס אקלעה.
פבנא הנאך סבעה מדאבח. וקרב
תורא וכבשא עלי כל מדבח:
וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הִתְיַצֵּב כֹּה עַל־עֹלָתֶךָ
וְאָנֹכִי ט) אִקָּרֶה כֹּה: וַאֲמַר לְבָלָק. אִתְעַתַּד
הָכָא עַל עֲלָתָךְ. וַאֲנָא אֶתְמְטֵי עַד כָּא:
קאל לבלק. קף ההנא ענד קראבינך.
ואנא אתלקא אלי ההנא: וַיִּקָּר יְהוָה אֶל־
בִּלְעָם וַיָּשֶׂם דָּבָר בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־
בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר: וַעֲרַע מֵימַר מִן קֳדָם
יְיָ בְּבִלְעָם. וְשַׁוִּי פִּתְגָּמָא בְּפוּמֵיהּ. וַאֲמַר.
תּוּב לְוָת בָּלָק וּכְדֵין תְּמַלֵּיל: פואפא
אמר אלה בלעם. פלקנה כלאמא. וקאל
ארגע אלי בלק וקל כדא: וַיָּבֹא אֵלָיו
וְהִנּוֹ נִצָּב עַל־עֹלָתוֹ וְשָׂרֵי מוֹאָב אִתּוֹ
וַיֹּאמֶר לוֹ בָּלָק מַה־דִּבֶּר יְהוָה: וַאֲתָא
לְוָתֵיהּ. וְהָא מְעַתַּד עַל עֲלָתֵיהּ. וְרַבְרְבֵי
מוֹאָב עִמֵּיהּ. וַאֲמַר לֵיהּ בָּלָק. מָא מַלֵּיל
יְיָ: פגא אליה. ואדאה ואקף ענד קרבאנה.
ורויסא מואב מעה. קאל לה מא דא קאל

אלה: וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר קוּם בָּלָק
וּשְׁמָע הַאֲזִינָה עָדַי בְּנוֹ צִפֹּר: וּנְטַל
מַתְלֵיהּ וַאֲמַר. קוּם בָּלָק וּשְׁמַע. אַצֵּית
לְמֵימְרִי בַּר צִפּוֹר: פצרב מתלה וקאל.
קום יא בלק ואסמע. ואנצת לקולי יא
אבן צפור: לֹא אִישׁ אֵל וִיכַזֵּב וּבֶן־אָדָם
וְיִתְנֶחָם הַהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדִבֶּר
וְלֹא יְקִימֶנָּה: לָא כְמִלֵּי בְנֵי אֱנָשָׁא
מֵימַר אֱלָהָא. בְּנֵי אֱנָשָׁא אָמְרִין וּמְכַדְּבִין.
וְאַף לָא כְעוֹבָדֵי בְּנֵי בִשְׂרָא דְּאִנּוּן גָּזְרִין
לְמֶעְבַּד תָּיְבִין וּמִתְמַלְּכִין. הוּא אָמַר
וְעָבֵיד. וְכָל מֵימְרֵיהּ מִתְקַיַּם: ליס
אלטאיק כאלנאס פיכדב. ולא כבני אדם
פינדם. אתראה יקול ולא יפעל. או
יתכלם ולא יקום בה: הִנֵּה בָרֵךְ לָקָחְתִּי וּבֵרֵךְ
וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה: הָא בִרְכָן קַבֵּילִית
אֲבָרְכִנֵּיהּ לְיִשְׂרָאֵל. וְלָא אָתִיב בִּרְכְּתִי
מִנְּהוֹן (נ״א מִנֵּיהּ): אלא אן ברכאת קבלתהא
פאבארך פיהם. ולא ארדהא כח): לֹא־
הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל
יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ:
אִסְתַּכָּלִית וְלֵית פָּלְחֵי גִלּוּלִין בִּדְבֵית
יַעֲקֹב. וְאַף לָא עָבְדֵי לֵיאוּת שְׁקַר
בְּיִשְׂרָאֵל. מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהֲהוֹן בְּסַעְדְּהוֹן.
וּשְׁכִינַת מַלְכְּהוֹן בֵּינֵיהוֹן: ממא לא יבצר
גלא פי אל יעקוב. ולא דגלא פי אל
אסראיל. פאלה רבהם מעהם. וצחאבה
אלמלך להם כט): אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרָיִם
כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ: אֵל דְּאַפֵּיקִנּוּן מִמִּצְרַיִם
תּוּקְפָּא וְרוּמָא דִּילֵיהּ: אלטאיק אכרגהם
מן מצר. כארק ל) ארים מאנע ענהם:
כִּי לֹא־נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא־קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל
כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה־פָּעַל
אֵל: אֲרֵי לָא נַחֲשַׁיָּא צָבַן דְּיֵיטַב לִדְבֵית
יַעֲקֹב. וְאַף לָא קָסְמַיָּא רָעַן בִּרְבוּת בֵּית
יִשְׂרָאֵל. כְּעִדָּן. יִתְאֲמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל.
מָא עֲבַד אֱלָהָא: ולא טירה תחיך
פי אל יעקוב. ולא קאסומה תוותר פי
אל אסראיל. ואנמא יקאל להם. מא צנע

אלטאיק

חלק הדקדוק ט) אקרה כה ויקר. הקו״ף דגושה בשתיהן וכן כ״ף דכה. י) ושמע. הוי״ו מועמדת בגעיא והשי״ן בשוא פתח לתפארת:

ﭏטאיך פקט [לא]: הֶן־עָם כְּלָבִיא יָקוּם
וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֹאכַל טֶרֶף
וְדַם־חֲלָלִים יִשְׁתֶּה: הָא עַמָּא כְּלֵיתָא
שָׁרֵי. וּכְאַרְיָא יִתְנַטַּל. לָא יִשְׁרֵי בְּאַרְעֵיהּ
עַד דְּיִקְטוֹל קְטוֹל. וְנִכְסֵי עַמְמַיָּא יֵירַת:
והו שעב כלבו יקום. [לב] וכאסד ירתפע.
אד'י לא ינצ'גע ﭏ אן יאכל פריסה.
וישרב דם אצ'רעא: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
בִּלְעָם גַּם־קֹב [יא] לֹא תִקֳּבֶנּוּ גַּם־בָּרֵךְ לֹא
תְבָרְכֶנּוּ: וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם. אַף מְלָט
לָא תְלוּטִנּוּן. אַף בָּרָכָא לָא תְבָרֵיכִנּוּן:
קאל לה בלק. אד' לא תסבה סבא. ולא
תבארכה ברכה: וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־
בָּלָק הֲלֹא דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּל
אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָה אֹתוֹ אֶעֱשֶׂה: וַאֲתֵיב
בִּלְעָם. וַאֲמַר לְבָלָק. הֲלָא. מַלֵּילִית עִמָּךְ
לְמֵימַר. כֹּל דִּימַלֵּיל יְיָ יָתֵיהּ אַעְבֵּיד:
פאג'אבה קאילא. אלם אקול לך. אן כל
מא יקולה אלה אצנעה: וַיֹּאמֶר בָּלָק
אֶל־בִּלְעָם לְכָה־נָּא אֶקָּחֲךָ אֶל־מָקוֹם אַחֵר
אוּלַי יִישַׁר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקַבֹּתוֹ לִי
מִשָּׁם: וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם. אֵיתָא כְעַן
אֲדַבְּרִנָּךְ. לַאֲתַר אָחֳרָן. מָאִם יְהֵי רַעֲוָא
מִן קֳדָם יְיָ. וּתְלוּטֵיהּ לִי מִתַּמָּן: קאל
תעאל אד'הב בך. ﭏ מוצ'ע אכ'ר. לעל יסהל
ענד אלה. פתסבה לי מן הנאך: וַיִּקַּח
בָּלָק אֶת־בִּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף
עַל־פְּנֵי הַיְשִׁימֹן: וּדְבַר בָּלָק יָת בִּלְעָם.
רֵישׁ רָמְתָא. דְּמִסְתַּכְיָא עַל אַפֵּי בֵּית
יְשִׁימוֹן: פאכ'דה. ﭏ ראס אראביה [לג].
ﭏמטלעה עלי' וגה ﭏסמאוא: וַיֹּאמֶר
בִּלְעָם אֶל־בָּלָק בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה
מִזְבְּחֹת וְהָכֵן לִי בָּזֶה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה
אֵילִים: וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק. בְּנֵה לִי הָכָא
שִׁבְעָא מַדְבְּחִין. וְאַתְקֵין לִי הָכָא. שִׁבְעָא
תוֹרִין וְשִׁבְעָה דִכְרִין: קאל. אבן לי ההנא
סבעה מד'אבח. ואעד לי ההנא. סבעה
רתות וסבעה כבאש: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר
אָמַר בִּלְעָם וַיַּעַל פַּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ:

וַעֲבַד בָּלָק. כְּמָא דַּאֲמַר בִּלְעָם. וְאַסֵּיק.
תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא: פצנע כמא
קאל לה בלעם. וקרב תורא וכבשא עלי"
כל מד'בחא: וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי
יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הָלַךְ
כְּפַעַם־בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים וַיָּשֶׁת
אֶל־הַמִּדְבָּר פָּנָיו: וַחֲזָא בִּלְעָם. אֲרֵי תָקֵין.
קֳדָם יְיָ לְבָרָכָא יָת יִשְׂרָאֵל. וְלָא הֲלֵיךְ
כִּזְמַן בִּזְמַן אֲלָהֵין לְקַדָּמוּת נַחְשַׁיָּא. וְשַׁוִּי
לְמַדְבְּרָא*) אַפּוֹהִי: פלמא ראא בלעם.
אן ﭏצלאח ענד אלה תבריך ﭏ אסראיל.
לם ימץ' כמרתין ﭏולתין פי טלב
ﭏפאאת. פאקבל בקצדה ﭏ ברהם [לד]:
וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־יִשְׂרָאֵל
שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים:
וּזְקַף בִּלְעָם יָת עֵינוֹהִי. וַחֲזָא יָת יִשְׂרָאֵל.
שָׁרַן לְשִׁבְטֵיהוֹן. וּשְׁרָאת עֲלוֹהִי רוּחַ
מִן קֳדָם יְיָ: פלמא מד' בצרה וראהם.
נאזלין עלי' נצ'אם אסבאטהם. חלת ו*
עליה נבוה' אלה: וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר
נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם
הָעָיִן: וּנְטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר. אֵימַר בִּלְעָם
בַּר בְּעוֹר. וְאֵימַר גּוּבְרָא דְּשַׁפִּיר חָזֵי:
פצ'רב מת'לה וקא'. קל יא בלעם אבן
בעור. וקל יא איה ﭏרגל ﭏחדיד
ﭏבצר [לה]: נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי־אֵל אֲשֶׁר
מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם: אֵימַר.
דִּשְׁמַע מֵימַר מִן קֳדָם אֵל. דְּחֵיזוּ מִן
קֳדָם שַׁדַּי חָזֵי. שָׁכֵיב וּמִתְגְּלֵי לֵיהּ: קל
יא סאמע אקוא' ﭏטאיק. ונאצ'ר מנאצ'ר
ﭏבאפי. והו נאים והו מפתוח ﭏעין [לו]:
מַה־טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל:
מָא טָבָא אַרְעָךְ יַעֲקֹב. בֵּית מִשְׁרָךְ יִשְׂרָאֵל:
מא אגוד אכביתך יא ﭏ יעקוב. ומנאזלך
יא ﭏ אסראיל: כִּנְחָלִים נִטָּיוּ כְּגַנֹּת עֲלֵי
נָהָר כַּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי־מָיִם:
כְּנַחְלִין דְּמִתְגַּבְּרִין. כְּגִנַּת שַׁקְיָא דְּעַל
פְּרָת. כְּבוּסְמַיָּא דִּנְצַב יְיָ. כְּאַרְזִין דִּנְצִיבִין
עַל מַיָּא: פהי כאוריה ממדודה. וכגנאן
עלי'

חלק הדקדוק. יא) לא תקבנו הקו"ף בקמץ חטף (מהריב"ש) : *) כ"ה בנ"י ול"ג לקביל מדברא.

עלי נהר. וכמצ׳ארב צ׳רבהא אלה (לז).
וכארוז עלי מא: יִזַּל־מַיִם מִדָּלְיָו וְזַרְעוֹ
בְּמַיִם רַבִּים וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנַּשֵּׂא
מַלְכֻתוֹ: יִסְגֵּי מַלְכָּא דְיִתְרַבָּא מִבְּנוֹהִי.
וְיִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין. וְיִתַּקַּף (נ״א וְיִתַּקִּף)
מֵאֲגַג מַלְכֵּיהּ. וְתִנַּטַּל מַלְכוּתֵיהּ: יהט̇ל
ט̇מא מן דוליה. וגרסה פי מא כתיר.
וירתפע מן אגג (לח) מלכה. ותתסאנא
ממלכתה: אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת
רְאֵם לוֹ יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם
וְחִצָּיו יִמְחָץ: אֱלָהָא דְאַפֵּיקִנּוּן מִמִּצְרַיִם.
תּוּקְפָּא וְרוּמָא דִילֵיהּ. יֵיכְלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נִכְסֵי עַמְמַיָּא שַׂנְאֵיהוֹן. וּבְבִזַּת מַלְכֵיהוֹן
יִתְפַּנְּקוּן וְאַרְעַתְהוֹן יַחְסְנוּן: אטאיק
אמכ׳רגהם מן מצר. כארק ארים מאנע
ענהם (לט). והו יאכל אעדאיה מן אלאמם (מ).
ועצ׳אמהם ינהש (מא) וסהאמה תדנפהם (מב):
כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ
מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר: יְנוּחַ יִשְׁרֵי
בִּתְקוֹף כְּאַרְיָא. וּכְלֵיתָא וְלֵית דִּיקִימִנֵּיהּ.
בְּרִיכָךְ יְהוֹן בְּרִיכִין. וְלִיטָךְ יְהוֹן לִיטִין:
וארי גת̇א ורבץ. פהו כאסד ולבו (מג) מן
דא יתירה. מבארכך מבארך. ולאענך
ז* מלעון: וַיִּחַר־אַף בָּלָק אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק
אֶת־כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם לָקֹב
אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ זֶה שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים: וּתְקֵיף רוּגְזָא דְבָלָק בְּבִלְעָם.
וּשְׁקַפִנּוּן לִידוֹהִי. וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם.
לְמֵלַט סָנְאַי קְרֵיתָךְ. וְהָא בָרָכָא מְבָרֵיכַתְּ
לְהוֹן. דְּנָן תְּלָת זִמְנִין: פאשתד גצ׳ב בלק
עלי בלעם. וספק כפיה חרדא (מד). וקאל
לה. אנמא דעותך לתסב אעדאי. פארא
בך תבארך פיהם. הדה ת̇מרה ת̇את̇תה (מה):
וְעַתָּה בְּרַח־לְךָ אֶל־מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד
אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה מִכָּבוֹד: וּכְעַן
אִיזֵיל לָךְ לְאַתְרָךְ. אֲמָרִית יַקָּרָא אֵיקְרִנָּךְ.
וְהָא מַנְעָךְ יְיָ מִן יְקָר: ואלאן פאנצרף
אלי מוצ׳עך. לקד עזמת אן אכרמך.
פמנעך אללה מן כ̇ראמה: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם

אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַּם אֶל־מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ
אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר: וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק. הֲלָא.
אַף עִם אִזְגַּדָּךְ. דִּשְׁלַחְתָּא לְוָתִי מַלֵּילִית
לְמֵימַר: קאל לה בלעם. אלם אקול לרסלך.
אלדי בעת̇ת בהם אלי קאילא: אִם־יִתֶּן־
לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל
לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה
מִלִּבִּי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר: אִם
יִתֵּין לִי בָלָק. מְלֵי בֵיתֵיהּ כְּסַף וּדְהַב. לֵית
לִי רְשׁוּ. לְמֶעְבַּר עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַיְיָ.
לְמֶעְבַּד טָבְתָא. אוֹ בִּשְׁתָּא מֵרְעוּתִי.
דִּימַלֵּיל יְיָ יָתֵיהּ אֲמַלֵּיל: לו אעטאני בלק.
מל בית̇ה פצ׳ה ודהב. לם אסתטיע. אן
אתגאוז אמר אללה. פאעמל ג׳יידה או
רדייה מן ראיי. אלא מא יקולה אללה
אקולה פקט: וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי
לְכָה אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים: וּכְעַן. הָאֲנָא אָזֵיל לְעַמִּי.
אִיתָא אַמְלְכִנָּךְ מָא דְתַעְבֵּיד. וַאֲחַוֵּי לָךְ.
מָא דְיַעְבֵּיד. עַמָּא הָדֵין. לְעַמָּךְ בְּסוֹף
יוֹמַיָּא: ואלאן. האנא מנצרף אלי קומי.
תעאל חתא אערפך. (מו) מא יצנע הולאי
אלקום. בקומך פי אכ׳ר אלאיאם: וַיִּשָּׂא
מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וּנְאֻם
הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן: וּנְטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר.
אֵימַר בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר. וְאֵימַר גּוּבְרָא
דְּשַׁפִּיר חָזֵי: פצ׳רב מתלה וקאל. קאל יא
בלעם אבן בעור. וקאל יא איהא ארגל
אלחדיד אלבצר: נְאֻם שֹׁמֵעַ (יב) אִמְרֵי־אֵל
וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל
וּגְלוּי עֵינָיִם: אֵימַר. דְּשָׁמַע מֵימַר מִן
קֳדָם אֵל. וְיָדַע מַדַּע מִן קֳדָם עִלָּאָה.
חֵיזוּ מִן קֳדָם שַׁדַּי חָזֵי. שָׁכֵיב וּמִתְגְּלֵי
לֵיהּ: וקאל יא סאמע אקואל אללה. ועארף
מערפה אלעלי. ונאצ׳ר מנאצ׳ר אלכאפי.
והו נאים והו מפתוח אלעין: אֶרְאֶנּוּ וְלֹא
עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב (יג) דָּרַךְ כּוֹכָב
מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וּמָחַץ פַּאֲתֵי
מוֹאָב וְקַרְקַר כָּל־בְּנֵי־שֵׁת: חֲזֵיתֵיהּ וְלָא

כען

חלק הדקדוק. יב) שמע. בפשט אחד ומלרע. יג) דרך כוכב מיעקב. בכל התיגאן המאריך במ״ם.

כען. סכיתיה ולא איתוהי (כ"י וליתוהי) קריב. כד יקום מלכא מיעקב. ויתרבא משיחא מישראל. ויקטיל רברבי מואב. וישלוט בכל בני אנשא: אמר אראה [מז] ולים הו אאן. ואמחה והו גיר קריב. אן יטלע [מח] כוכב מן אל יעקוב. ויקום קציב מן אל אסראיל. פיוהן [מט] גהאת מואב. ויזלזל סאיר בני שת: והיה אדום ירשה והיה ירשה שעיר איביו וישראל עשה חיל: ויהי אדום ירותא. ויהי ירותא שעיר לבעלי דבבוהי. וישראל יצלח בנכסין: וסיכון אדום מנקרצא. וכדאך שעיר וסאיר אעדאיה. ואסראיל יזתאד תאיידא: וירד מיעקב והאביד שריד מעיר: וייחות חד מדבית יעקב. ויוביד משיזיב מקרית עממיא: ואדי יסתולי מן אל יעקוב. יביד אשריד מן אלקרא [נ]: וירא את־עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד: וחזא ית עמלקאה. ונטל מתליה ואמר. ריש קרביא דישראל הוה עמלק. וסופיה לעלמא ייבד: תם ראא עמלק. פצרב מתלה וקא. אול אלאמם עמלק. ואכרתה אלי אלאבאדה [נא]: וירא את־הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך: וחזא ית שלמאה. ונטל מתליה ואמר. תקיף בית מותבך. ושוי בכרך תקיף מדורך: תם ראא אלקיניין. פצרב מתלה וקא. סיכון מגלסך [נב] צלבא. ותצייר פי אלצכר וכרך: כי אם־יהיה לבער [יד] קין עד־מה אשור תשבך: ארי אם יהי לשיצאה שלמאה. עד מא אתוראה ישבינך: ואדא יכון וקת לנפי אלקיניין. פכם יסבי מנהם אלמוצליין [נג]: וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו אל: ונטל מתליה ואמר. וי לחייביא דייחון. כד יעביד אלהא ית אלין: פצרב מתלה וקא. אויל למן יחיא. אדא צירה אלטאיק [נד]: וצים מיד כתים וענו אשור וענו־עבר וגם־הוא עדי אבד: וסיען יצטרחן מרומאי. ויענון לאתור ויעבדון לעבר פרת. ואף אנון לעלמא ייבדון: ואלחראמיין [נה] מן פרצה' קברס [נו]. ותעדב אלמוצליין ואלעבריין. והם איצא אלי אלאבאדה: ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם־בלק הלך לדרכו: וקם בלעם. ואזל ותב לאתריה. ואף בלק אזל לאורחיה: תם קאם בלעם. ומצא ורגע אלי מוצעה. ובלק איצא מצא אלי סבילה:

פ

וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל־בנות מואב: ויתיב ישראל בשטין. ושרי עמא. למטעי בתר בנת מואב: תם אקאם אל אסראיל פי שטין. פבדא אלקום. אן יזאנו בנאת מואב: ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם [טו] וישתחוו לאלהיהן: וקראה לעמא. לדבחי טעותהון. ואכל עמא. וסגידו לטעותהון: פדעין אלקום. לדבאיח מעבודאתהן. פאכלו מנהא. וסגדו להא: ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר־אף יהוה בישראל: ואתחבר ישראל לבעלא פעור. ותקיף רוגזא דיי' בישראל: פלאזם [נז] אל אסראיל פעור אלצנם. פאשתד גצב אלה עליהם: ויאמר יהוה אל־משה קח את־כל־ראשי העם והוקע אותם ליהוה נגד השמש וישב חרון אף־יהוה מישראל: ואמר יי' למשה. דבר ית כל רישי עמא. ודון וקטול דחייב קטול. קדם יי' לקביל שמשא. ויתוב. תקוף רוגזא דיי' מישראל: פקאל אלה למוסי'. כד גמיע רוסא אלקום. ואצלבהם ללה חדא אלשמס. וירגע שדה' גצב אלה מן אל אסראיל: ויאמר משה אל־שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: ואמר משה. לדייני ישראל. קטולו גבר גוברוהי. דאתחברו לבעלא פעור: פקא מוסי' לחכאמהם. יקתל כל רגל מן פי נאחיתה [נח] מן מלאזמי פעור אלצנם: והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל־אחיו את־המדינית לעיני משה ולעיני כל־עדת בני־ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: והא. גוברא

מבני

חלק הדקדוק. יד) לבער קין. תיבת לבער מלעיל: טו) וישתחוו. המאריך ביו"ד.

מבני ישראל אתא. וקריב לות אחוהי ית
מדיניתא. לעיני משה. ולעיני כל כנשתא
דבני ישראל. ואנון בכן. בתרע משכן זמנא:
וארא ברגל מן בני אסראיל קד אקבל
וקדם אי׳ מא בינהם אמראה מדיאנייה.
בחצרה׳ מוסי׳ וגמאעתהם. והם יבכון.
ענד באב כבא אמחצר: וירא פינחס
בן־אלעזר בן־אהרן הכהן ויקם מתוך
העדה ויקח רמח בידו: וחזא. פינחס בר
אלעזר. בר אהרן כהנא. וקם מגו כנשתא.
ונסיב רומחא בידיה: פלמא ראא פינחס
אבן אלעזר. אבן הרון אמאם. קאם מן
וסט אגמאעה. ואכד רמחא פי ידה: טו
ויבא אחר איש־ישראל אל־הקבה וידקר
את־שניהם את איש ישראל ואת־האשה
אל־קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל:
ועאל. בתר גוברא בר ישראל לקובתא.
ובזע ית תרויהון. ית גוברא בר ישראל.
וית אתתא במעהא. ואתכלי מותנא.
מעל בני ישראל: פדכל וראה אי׳
אקבה. וטענהמא גמיעא. ארגל ואמראה
פי בטנהא (נט). ואנחבס אובא. ען בני
אסראיל: ויהיו המתים במגפה ארבעה
ועשרים אלף: והוו. דמיתו במותנא.
עשרין וארבעא אלפין: וכאן עדד מן
מאת בדאך אובא. ארבעה ועשרין
אפא: פ פ פ

ק״ד פסו׳ סי׳ מנוח. ומפטירין והיה שארית יעקב במיכה סי׳ ד׳.
נג״ו למנחת שבת וב׳ וה׳

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: פינחס בן־אלעזר בן־אהרן
הכהן השיב את־חמתי מעל בני־ישראל
בקנאו את־קנאתי בתוכם ולא־כליתי
את־בני־ישראל בקנאתי: פינחס בר
אלעזר בר אהרן כהנא. אתיב ית חמתי
מעל בני ישראל. בדקני ית קנאתי
ביניהון. ולא שיציתי ית בני ישראל
בקנאתי: אן פינחס אבן אעזר אבן הרון
אמאם. רד חמייתי ען בני אסראיל.
במא גאר לי פי מא בינהם. חתא לם
אפניהם בעקאבי (א): לכן אמר הנני נתן
לו את־בריתי שלום: בכין אימר. האנא
גזר ליה. ית קימי שלם: לדאך קל
לה (ב). האנא מעטיה עהדי סלאמא:
והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת
עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר
על־בני ישראל: ותהי ליה ולבנוהי
בתרוהי. קים כהונת עלם. חלף. דקני
קדם אלהיה. וכפר על בני ישראל:
ותכון לה ולנסלה בעדה. עהד אמאמה
דהר. בדל מא גאר לרבה. וכפר ען
בני אסראיל: ושם איש ישראל המכה
אשר הכה את־המדינית זמרי בן־סלוא
נשיא בית־אב לשמעני: ושום גוברא
בר ישראל קטילא. דאתקטיל עם
מדיניתא. זמרי בר סלוא. רב בית בא
לבית שמעון: וכאן אסם ארגל אסראילי
אמקתול. אדי קתל מע אמדיאנייה. זמרי
אבן סלוא. שריף בית אביה (ג) אשמעוני:
ושם האשה המכה המדינית כזבי בת־
צור ראש אמות בית־אב במדין הוא:
ושום אתתא דאתקטילת. מדיניתא כזבי
בת צור. ריש אומי. בית אבא. במדין
הוא: ואסם אמראה אמקתולה.
אמדיאנייה כזבי אבנה׳ צור. והו רייס
אהל בית אמתה במדין (ד): פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי׳
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: צרור את־המדינים והכיתם
אותם: אעיק למדינאי. ותקטיל יתהון:
חאצר אמדיאניין. חתא תקתלהם: כי
צררים הם לכם בנכליהם אשר־נכלו
לכם על־דבר־פעור ועל־דבר כזבי בת־
נשיא מדין אחתם המכה ביום־המגפה
על־דבר־פעור: ארי מעיקין אנון לכון.
בנכליהון. דנכילו לכון על עיסק פעור.
ועל עיסק. כזבי בת רבא דמדין אחתהון.

דאתקטילת

חלק הדקדוק. טו) ויבא אחר איש ישראל. תיבת ויבא בתלשא ימנית בכל התיגאן היפך הדפוסים וכ״הב ירושלמיים
וכ״כ רמ״ל ז״ל:

דאתקטילת ביומא דמותנא על עיסק
פעור: לאנהם אעדא לכם[ה]. באגתיאהם.
אדי אגתאוכם בסבב פעור. ובסבב כזבי
אבנה' שריף מדין אכתהם. אמקתולה
פי יום אובא בסבב פעור: ויהי אחרי
המגפה * פ
ויאמר יהוה אל־משה ואל אלעזר בן־
אהרן הכהן לאמר: והוה בתר מותנא.
ואמר יי' למשה. ולאלעזר. בר אהרן כהנא
למימר: ולמא כאן בעד אובא. קא' אלה
למוסי'. ולאלעזר. אבן הרון ט'אמאם קאילא:
שאו את־ראש | כל־עדת בני־ישראל
מבן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם
כל־יצא צבא בישראל: קבילו. ית
חושבן כל כנשתא דבני ישראל. מבר
עשרין שנין. ולעילא לבית אבהתהון. כל
נפיק חילא בישראל: ארפעא גמלה'
גמאעה' בני אסראיל. מן אבן עשרין סנה.
פצאעדא לביות אבאיהם. כל מן יכרג
פי גיושהם: וידבר משה ואלעזר הכהן
אתם בערבת מואב על־ירדן ירחו לאמר:
ומליל משה. ואלעזר כהנא. אמרו למימני
יתהון במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו
למימר: פאמר מוסי'. ואלעזר טאמאם.
באחצאיהם פי בידאת מואב. עלי' ארדן
יריחא[ו]: מבן עשרים שנה ומעלה כאשר
צוה יהוה את־משה ובני ישראל היצאים
מארץ מצרים: מבר עשרין שנין ולעילא.
כמא דפקיד יי' ית משה ובני ישראל.
דנפקו מארעא דמצרים: מן אבן עשרין
סנה פצאעדא. כמא אמר אלה מוסי' ובני
אסראיל. אלכארגין מן בלד מצר[ז]: ראובן
בכור ישראל בני ראובן חנוך משפחת
החנכי לפלוא משפחת הפלאי: ראובן
בוכרא דישראל. בני ראובן. חנוך זרעית
חנוך. לפלוא. זרעית פלוא: וכאן בני
ראובן בכר אסראיל. עשירה' אלחנוכיין.
ועשירה' אלפלואיין[ח]: לחצרן משפחת
החצרוני לכרמי משפחת הכרמי: לחצרון.
זרעית חצרון. לכרמי. זרעית כרמי:

ועשירה' אלחצרוניין. ועשירה' אלכרמיין:
אלה משפחת הראובני ויהיו פקדיהם
שלשה וארבעים אלף ושבע מאות
ושלשים: אלין זרעית ראובן. והוו
מנייניהון. ארבעין ותלתא אלפין. ושבע
מאה ותלתין: פכאן עדד עשאיר ראובן.
תלאתה וארבעין אלפא. וסבע מאיה
ותלאתין: ובני פלוא אליאב: ובני פלוא
אליאב: ובני פלוא אליאב: ובני אליאב
נמואל ודתן ואבירם הוא־דתן ואבירם
קרואי * העדה אשר הצו על־משה ועל־
אהרן בעדת־קרח בהצתם על־יהוה:
ובני אליאב. נמואל ודתן ואבירם. הוא דתן
ואבירם מערעי כנשתא. דאתכנישו. על
משה ועל אהרן בכנשתא דקרח.
באתכנושיהון על יי': ובני אליאב. נמואל
ודתן ואבירם. הו דתן ואבירם דעאה'
אלגמאעה. אלדי תלפפו[ט]. עלי' מוסי' והרון
פי גמאעה' קרח. וכאנדאך בין ידי אלה[י]:
ותפתח הארץ את־פיה ותבלע אתם ואת־
קרח במות העדה באכל האש את
חמשים ומאתים איש ויהיו לנס: ופתחת
ארעא ית פומה. ובלעת יתהון. וית קרח
במותא דכנשתא. כד אכלת אישתא. ית
מאתן וחמשין גוברא. והוו לאת: פפתחת
אלארץ פאהא. פאבתלעתהם מע קרח
מע מות תלך אלגמאעה. ואכל אלנאר
אלמאיתין ואלכמסין ארגל. וצארו עלמא:
ובני־קרח לא־מתו: ובני קרח לא מיתו:
ובני קרח כאן בהם[יא] ולם ימותו:
ס בני שמעון למשפחתם לנמואל
משפחת הנמואלי לימין משפחת הימיני
ליכין משפחת היכיני: בני שמעון
לזרעיתהון. לנמואל. זרעית נמואל. לימין.
זרעית ימין. ליכין. זרעית יכין: בני שמעון
לעשאירהם. עשירה' אלנמואליין. ועשירה'
אלימיניין. ועשירה' אליכיניין: לזרח משפחת
הזרחי לשאול משפחת השאולי: לזרח.
זרעית זרח. לשאול. זרעית שאול:
ועשירה' אלזרחיין. ועשירה' אלשאוליין:

אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַשִּׁמְעֹנִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף וּמָאתָיִם׃ אִלֵּין זַרְעֲיַת שִׁמְעוֹן. עֶשְׂרִין
וּתְרֵין אַלְפִין וּמָאתַן׃ פכאן עדד עשאיר
שמעון הדה. אתנין ועשרין אפא ומאיתין׃
ס בְּנֵי גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם לִצְפוֹן
מִשְׁפַּחַת הַצְּפוֹנִי לְחַגִּי מִשְׁפַּחַת הַחַגִּי
לְשׁוּנִי מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּנִי׃ בְּנֵי גָד לְזַרְעֲיָתְהוֹן.
לִצְפוֹן. זַרְעִית צְפוֹן. לְחַגִּי. זַרְעִית חַגִּי.
לְשׁוּנִי. זַרְעִית שׁוּנִי׃ בני גד לעשאירהם.
עשירה׳ אצפוניין. ועשירה׳ אחגיין.
ועשירה׳ אשוניין׃ לְאָזְנִי מִשְׁפַּחַת הָאָזְנִי
לְעֵרִי מִשְׁפַּחַת הָעֵרִי׃ לְאָזְנִי. זַרְעִית אָזְנִי.
לְעֵרִי. זַרְעִית עֵרִי׃ ועשירה׳ אאזניין.
ועשירה׳ אעיריין׃ לַאֲרוֹד מִשְׁפַּחַת הָאֲרוֹדִי
לְאַרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאַרְאֵלִי׃ לַאֲרוֹד. זַרְעִית
אֲרוֹד. לְאַרְאֵלִי. זַרְעִית אַרְאֵלִי׃ ועשירה׳
ארודיין. ועשירה׳ אראיין׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
בְּנֵי־גָד לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת׃ אִלֵּין. זַרְעֲיַת בְּנֵי גָד לְמִנְיָנֵיהוֹן.
אַרְבְּעִין אַלְפִין וַחֲמֵישׁ מְאָה׃ וכאן עדד
עשאיר גד הדה. ארבעין אפא וכמס
מאיה׃ ס בְּנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן
וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ בְּנֵי יְהוּדָה
עֵר וְאוֹנָן. וּמִית עֵר. וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דִכְנָעַן׃
בני יהודה אולא * ער ואונן. ומאתא פי
בלד כנעאן׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְשֵׁלָה מִשְׁפַּחַת הַשֵּׁלָנִי לְפֶרֶץ מִשְׁפַּחַת
הַפַּרְצִי לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי׃ וַהֲווֹ בְנֵי
יְהוּדָה לְזַרְעֲיָתְהוֹן. לְשֵׁלָה. זַרְעִית שֵׁלָה.
לְפֶרֶץ. זַרְעִית פֶּרֶץ. לְזֶרַח. זַרְעִית זֶרַח׃
פצאר בני יהודה * לעשאירהם. עשירה׳
אשילניין. ועשירה׳ אפרציין. ועשירה׳
אזרחיין׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־פֶרֶץ לְחֶצְרֹן מִשְׁפַּחַת
הַחֶצְרֹנִי לְחָמוּל מִשְׁפַּחַת הֶחָמוּלִי׃ וַהֲווֹ
בְּנֵי פֶרֶץ. לְחֶצְרוֹן. זַרְעִית חֶצְרוֹן. לְחָמוּל.
זַרְעִית חָמוּל׃ ובני פרץ. עשירה׳ אחצרוניין.
ועשירה׳ אחמוליין׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת יְהוּדָה
לִפְקֻדֵיהֶם שִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת׃ אִלֵּין. זַרְעֲיַת יְהוּדָה לְמִנְיָנֵיהוֹן.
שִׁבְעִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וַחֲמֵישׁ מְאָה׃ פכאן

עדד עשאיר יהודה הדה. סתה וסבעין
אפא וכמס מאיה׃ ס בְּנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחֹתָם תּוֹלָע מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפֻוָה
מִשְׁפַּחַת הַפּוּנִי׃ בְּנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעֲיָתְהוֹן.
תּוֹלָע. זַרְעִית תּוֹלָע. לְפֻוָּה. זַרְעִית פֻּוָּה׃
בני יששכר לעשאירהם. עשירה׳
אתולעיין. ועשירה׳ אפוניין׃ לְיָשׁוּב
מִשְׁפַּחַת הַיָּשֻׁבִי לְשִׁמְרֹן מִשְׁפַּחַת
הַשִּׁמְרֹנִי׃ לְיָשׁוּב. זַרְעִית יָשׁוּב. לְשִׁמְרוֹן.
זַרְעִית שִׁמְרוֹן׃ ועשירה׳ אישוביין.
ועשירה׳ אשמרוניין׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
יִשָּׂשכָר לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ אִלֵּין. זַרְעֲיַת יִשָּׂשכָר
לְמִנְיָנֵיהוֹן. שִׁתִּין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וּתְלָת
מְאָה׃ וכאן עדד עשאיר יששכר הדה.
ארבעה וסתין אפא ותלאת מאיה׃
ס בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְסֶרֶד
מִשְׁפַּחַת הַסַּרְדִּי לְאֵלוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלֹנִי
לְיַחְלְאֵל מִשְׁפַּחַת הַיַּחְלְאֵלִי׃ בְּנֵי זְבוּלוּן
לְזַרְעֲיָתְהוֹן. לְסֶרֶד. זַרְעִית סֶרֶד. לְאֵלוֹן.
זַרְעִית אֵלוֹן. לְיַחְלְאֵל. זַרְעִית יַחְלְאֵל׃
בני זבולון לעשאירהם. עשירה׳ אסרדיין.
ועשירה׳ אאילוניין. ועשירה׳ איחלאליין׃
אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַזְּבוּלֹנִי לִפְקֻדֵיהֶם שִׁשִּׁים
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ אִלֵּין. זַרְעֲיַת זְבוּלוּן
לְמִנְיָנֵיהוֹן. שִׁתִּין אַלְפִין וַחֲמֵישׁ מְאָה׃
פכאן עדד עשאיר זבולון הדה. סתין אפא
וכמס מאיה׃ בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם מְנַשֶּׁה
וְאֶפְרָיִם׃ בְּנֵי יוֹסֵף לְזַרְעֲיָתְהוֹן. מְנַשֶּׁה
וְאֶפְרָיִם׃ בני יוסף לעשאירהם. מנשה
ואפרים׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמָכִיר מִשְׁפַּחַת
הַמָּכִירִי וּמָכִיר הוֹלִיד אֶת־גִּלְעָד לְגִלְעָד
מִשְׁפַּחַת הַגִּלְעָדִי׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה. לְמָכִיר
זַרְעִית מָכִיר. וּמָכִיר אוֹלִיד יָת גִּלְעָד.
לְגִלְעָד. זַרְעִית גִּלְעָד׃ בני מנשה. עשירה׳
אמכיריין. ועשירה׳ אגלעדיין. מן גלעד אבן
מכיר *׃ אֵלֶּה בְּנֵי גִלְעָד אִיעֶזֶר מִשְׁפַּחַת
הָאִיעֶזְרִי לְחֵלֶק מִשְׁפַּחַת הַחֶלְקִי׃ אִלֵּין
בְּנֵי גִלְעָד. אִיעֶזֶר. זַרְעִית אִיעֶזֶר. לְחֵלֶק.
זַרְעִית חֵלֶק׃ הולאי בני גלעד. עשירה׳

אלאיעזריין

אאיעזריין. ועשירה׳ אלחלקיין: וְאַשְׂרִיאֵל
מִשְׁפַּחַת הָאַשְׂרְאֵלִי וְשֶׁכֶם מִשְׁפַּחַת
הַשִּׁכְמִי: וְאַשְׂרִיאֵל. זַרְעִית אַשְׂרִיאֵל.
וְשֶׁכֶם. זַרְעִית שֶׁכֶם: ועשירה׳ אלאסריאיין.
ועשירה׳ אלשכמיין: וּשְׁמִידָע מִשְׁפַּחַת
הַשְּׁמִידָעִי וְחֵפֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶפְרִי: וּשְׁמִידָע
זַרְעִית שְׁמִידָע. וְחֵפֶר. זַרְעִית חֵפֶר:
ועשירה׳ אלשמידעיין. ועשירה׳ אלחפריין:
וּצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר לֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־
בָּנוֹת וְשֵׁם בְּנוֹת צְלָפְחָד מַחְלָה וְנֹעָה
חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה: וּצְלָפְחָד בַּר חֵפֶר.
לָא הֲווֹ לֵיהּ. בְּנִין אֱלָהֵין בְּנָן. וְשׁוּם בְּנָת
צְלָפְחָד. מַחְלָה וְנוֹעָה. חָגְלָה מִלְכָּה
וְתִרְצָה: וצלפחד אבן חפר. לם יכון לה
בנין אלא בנאת. ואסמאיהן. מחלה ונועה.
חגלה מלכה ותרצה: אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
מְנַשֶּׁה וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁבַע
מֵאוֹת: אִלֵּין זַרְעִית מְנַשֶּׁה. וּמִנְיָנֵיהוֹן.
חַמְשִׁין וּתְרֵין אַלְפִּין וּשְׁבַע מְאָה: פכאן
עדד עשאיר מנשה הדה. אתנין וכמסין
אלפא וסבע מאיה: ס אֵלֶּה בְנֵי־
אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשׁוּתֶלַח מִשְׁפַּחַת
הַשֻּׁתַלְחִי לְבֶכֶר מִשְׁפַּחַת הַבַּכְרִי לְתַחַן
מִשְׁפַּחַת הַתַּחֲנִי: אִלֵּין בְּנֵי אֶפְרַיִם
לְזַרְעִיָתְהוֹן. לְשׁוּתֶלַח. זַרְעִית שׁוּתֶלַח.
לְבֶכֶר. זַרְעִית בֶּכֶר. לְתַחַן. זַרְעִית תַּחַן:
הולאי בני אפרים לעשאירהם. עשירה׳
אלשותלחיין. ועשירה׳ אלבכריין. ועשירה׳
אלתחניין: וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוּתָלַח לְעֵרָן מִשְׁפַּחַת
הָעֵרָנִי: וְאִלֵּין בְּנֵי שׁוּתֶלַח. לְעֵרָן. זַרְעִית
עֵרָן: ועשירה׳ אלעירניין. מן עירן אבן
שותלח טו): אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־אֶפְרַיִם
לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת אֵלֶּה בְנֵי־יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם: אִלֵּין
זַרְעִית בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִנְיָנֵיהוֹן. תְּלָתִין וּתְרֵין
אַלְפִּין וַחֲמֵשׁ מְאָה. אִלֵּין בְּנֵי יוֹסֵף
לְזַרְעִיָתְהוֹן: פכאן עדד עשאיר בני אפרים
הדה. אתנין ותלאתין אלפא וכמס מאיה.
הולאי בני יוסף לעשאירהם: ס בְּנֵי
בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֶלַע מִשְׁפַּחַת הַבַּלְעִי
לְאַשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאַשְׁבֵּלִי לַאֲחִירָם
מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי: בְּנֵי בִנְיָמִין לְזַרְעִיָתְהוֹן.
לְבֶלַע. זַרְעִית בֶּלַע. לְאַשְׁבֵּל. זַרְעִית
אַשְׁבֵּל. לַאֲחִירָם. זַרְעִית אֲחִירָם: בני
בנימן לעשאירהם. עשירה׳ אלבלעיין.
ועשירה׳ אלאשבליין. ועשירה׳ אלאחירמיין:
לִשְׁפוּפָם מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּפָמִי לְחוּפָם
מִשְׁפַּחַת הַחוּפָמִי: לְשׁוּפָם. זַרְעִית שׁוּפָם.
לְחוּפָם. זַרְעִית חוּפָם: ועשירה׳ אלשופמיין.
ועשירה׳ אלחופמיין: וַיִּהְיוּ בְנֵי־בֶלַע אַרְדְּ
וְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת הָאַרְדִּי לְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת
הַנַּעֲמִי: וַהֲווֹ בְּנֵי בֶלַע אַרְדְּ וְנַעֲמָן. זַרְעִית
אַרְדְּ. לְנַעֲמָן. זַרְעִית נַעֲמָן: ועשירה׳
אלארדיין. ועשירה׳ אלנעמיין מן בלע טז):
אֵלֶּה בְנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: אִלֵּין
בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעִיָתְהוֹן. וּמִנְיָנֵיהוֹן. אַרְבְּעִין
וַחֲמְשָׁא אַלְפִּין וְשִׁית מְאָה: פכאן עדד
עשאיר בנימין הדה. כמסה וארבעין
אלפא וסת מאיה: ס אֵלֶּה בְנֵי־דָן
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשׁוּחָם מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּחָמִי
אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת דָּן לְמִשְׁפְּחֹתָם: אִלֵּין בְּנֵי
דָן לְזַרְעִיָתְהוֹן. לְשׁוּחָם. זַרְעִית שׁוּחָם. אִלֵּין
זַרְעִית דָּן לְזַרְעִיָתְהוֹן: ובני דן לעשאירהם.
עשירה׳ אלשוחמיין. ומא תעשר מנהא יז):
כָּל־מִשְׁפְּחֹת הַשּׁוּחָמִי לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה
וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל זַרְעִית
שׁוּחָם לְמִנְיָנֵיהוֹן. שִׁתִּין וְאַרְבְּעָא אַלְפִּין
וְאַרְבַּע מְאָה: פכאן עדדהם. ארבעה
וסתין אלפא וארבע מאיה: ס בְּנֵי אָשֵׁר
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְיִמְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה
לְיִשְׁוִי מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁוִי לִבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת
הַבְּרִיעִי: בְּנֵי אָשֵׁר לְזַרְעִיָתְהוֹן. לְיִמְנָה.
זַרְעִית יִמְנָה. לְיִשְׁוִי. זַרְעִית יִשְׁוִי: בני
אשר לעשאירהם. עשירה׳ אלימניין.
ועשירה׳ אלישויין. ועשירה׳ אלבריעיין:
לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי
לְמַלְכִּיאֵל מִשְׁפַּחַת הַמַּלְכִּיאֵלִי: לִבְנֵי
בְרִיעָה. לְחֶבֶר. זַרְעִית חֶבֶר. לְמַלְכִּיאֵל.
זַרְעִית מַלְכִּיאֵל: ועשירה׳ אלחבריין.

ועשירה׳ ﭏמלכיאיין. מן בריעה יח) : וְשֵׁם
בַּת־אָשֵׁר שָׂרַח : וְשׁוּם בַּת אָשֵׁר שָׂרַח :
וכאן אסם אבנה׳ אשר שרח : אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־אָשֵׁר לִפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : אִלֵּין. זַרְעֲיָת
בְּנֵי אָשֵׁר לְמִנְיָנֵיהוֹן. חַמְשִׁין וּתְלָתָא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה : פכאן עדד עשאיר אשר
הדה. תלאתה וכמסין ﭏפא וארבע מאיה:
ס בְּנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְיַחְצְאֵל
ב* מִשְׁפַּחַת הַיַּחְצְאֵלִי לְגוּנִי מִשְׁפַּחַת הַגּוּנִי :
בְּנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעֲיָתְהוֹן. לְיַחְצְאֵל. זַרְעִית
יַחְצְאֵל. לְגוּנִי. זַרְעִית גּוּנִי : בני נפתלי
לעשאירהם. עשירה׳ ﭏיחצאליין. ועשירה׳
ﭏגוניין : לְיֵצֶר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרִי לְשִׁלֵּם
מִשְׁפַּחַת הַשִּׁלֵּמִי : לְיֵצֶר. זַרְעִית יֵצֶר.
לְשִׁלֵּם. זַרְעִית שִׁלֵּם : ועשירה׳ ﭏיצריין.
ועשירה׳ ﭏשלמיין : אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת נַפְתָּלִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת : אִלֵּין. זַרְעֲיָת נַפְתָּלִי
לְזַרְעֲיָתְהוֹן. וּמִנְיָנֵיהוֹן. אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה : פכאן עדד עשאיר
נפתלי הדה. כמסה וארבעין ﭏפא וארבע
מאיה: אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ־מֵאוֹת
אֶלֶף וָאָלֶף שְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים : אִלֵּין.
מִנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֵׁית מְאָה וְחַד אַלְפִין.
שְׁבַע מְאָה וּתְלָתִין : פדאך עדד בני
אסראיל. סת מאיה׳ ﭏף ואפא ואחדא.
וסבע מאיה ותלאתין: פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמַלִּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר : תם כלם ﭏלה מוסי׳
תכלימא : לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה
בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת : לְאִלֵּין. תִּתְפְּלֵיג אַרְעָא
בְּאַחְסָנָא. בְּמִנְיַן שְׁמָהָן : ולהולאי יגב אן
יקסם ﭏבלד. נחלה באחצא אסמאיהם :
לָרַב תַּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ
אִישׁ לְפִי פְקֻדָיו יֻתַּן נַחֲלָתוֹ : לְסַגִּיאֵי.
תַּסְגּוֹן אַחְסַנְתְּהוֹן. וְלִזְעִירֵי. תַּזְעֲרוּן
אַחְסַנְתְּהוֹן. גְּבַר לְפוּם מִנְיָנוֹהִי. תִּתְיְהֵיב
אַחְסַנְתֵּיהּ : פלﭏכתיר תכתר נחלתה.
ולﭏקליל תקללהא. כל סבט עלי׳ קדר
עדדה יט) . יעטא נחלתה : אַךְ־בְּגוֹרָל
יֵחָלֵק אֶת־הָאָרֶץ לִשְׁמוֹת מַטּוֹת־אֲבֹתָם
יִנְחָלוּ : בְּרַם בְּעַדְבָא. תִּתְפְּלֵיג אַרְעָא.
לִשְׁמָהַת שִׁבְטֵי אֲבָהָתְהוֹן יַחְסְנוּן : לכן
באסהם יקסם ﭏבלד. באסמא אסבאט
אבאיהם : עַל־פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ
בֵּין רַב לִמְעָט : עַל פּוּם עַדְבָא. תִּתְפְּלֵיג
אַחְסַנְתְּהוֹן. בֵּין סַגִּיאֵי לִזְעִירֵי : ועלי׳ קדר
ﭏסהם. תקסם נחלתהם. בין כתיר וקליל:
ס *וְאֵלֶּה פְקוּדֵי הַלֵּוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֻׁנִּי לִקְהָת מִשְׁפַּחַת
הַקְּהָתִי לִמְרָרִי מִשְׁפַּחַת הַמְּרָרִי : וְאִלֵּין
מִנְיָנֵי לֵיוָאֵי (וי״ג לֵוִי) לְזַרְעֲיָתְהוֹן . לְגֵרְשׁוֹן.
זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן. לִקְהָת. זַרְעִית קְהָת. לִמְרָרִי.
זַרְעִית מְרָרִי : והדה אעדאד לוי
לעשאירהם : עשירה׳ ﭏגרשוניין .
ועשירה׳ ﭏקהתיין. ועשירה׳ ﭏמרריין :
אֵלֶּה ׀ מִשְׁפְּחֹת לֵוִי מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי
מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחְלִי
מִשְׁפַּחַת הַמּוּשִׁי מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וּקְהָת
הוֹלִד אֶת־עַמְרָם : אִלֵּין זַרְעֲיָת לֵוִי. זַרְעִית
לִבְנִי. זַרְעִית חֶבְרוֹן זַרְעִית מַחְלִי זַרְעִית
מוּשִׁי. זַרְעִית קֹרַח. וּקְהָת אוֹלֵיד יָת
עַמְרָם : וסאיר עשאירהם. כ) עשירה׳
ﭏלבניין. ועשירה׳ ﭏחברוניין ועשירה׳
ﭏמחליין ועשירה׳ ﭏמושיין. ועשירה׳
ﭏקרחיין. ואולד קהת עמרם : וְשֵׁם ׀ אֵשֶׁת
עַמְרָם יוֹכֶבֶד בַּת־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ
לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וַתֵּלֶד לְעַמְרָם אֶת־אַהֲרֹן
וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֵת מִרְיָם אֲחֹתָם : וְשׁוּם
אִתַּת עַמְרָם. יוֹכֶבֶד בַּת לֵוִי. דִּילֵידַת
יָתַהּ לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם. וִילֵידַת לְעַמְרָם.
יָת אַהֲרֹן וְיָת מֹשֶׁה. וְיָת מִרְיָם אֲחָתְהוֹן:
וכאן אסם זוגה׳ עמרם. יוכבד אבנה׳
לוי. ﭏדי ולדתהא ללוי במצר. פולדת
לעמרם. הרון ומוסי׳ ומרים אכתהם :
וַיִּוָּלֵד לְאַהֲרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־
אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר : וְאִתְיְלִיד לְאַהֲרֹן.
יָת נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא. יָת אֶלְעָזָר וְיָת
אִיתָמָר : פולד להרון. נדב ואביהוא.

חלק הדקדוק. א) תחלק הארץ בנחלה במספר שמות. תיבת הארץ טפחא ותיבת בנחלה באתנח במספר טפחא :

אעזר ואיתמר: וַיָּ֥מָת נָדָ֖ב וַאֲבִיה֑וּא
בְּהַקְרִיבָ֥ם ב אֵשׁ־זָרָ֖ה לִפְנֵ֥י יְהוָֽה: וּמִית
נָדָב וַאֲבִיהוּא. בְּקָרוֹבֵיהוֹן אִישָׁתָא
נוּכְרֵיתָא קֳדָם יי׳: פמאת נדב ואביהוא.
חין קרבא נארא גריבא בין ידי אלה:
וַיִּהְי֣וּ פְקֻדֵיהֶ֗ם שְׁלֹשָׁ֤ה וְעֶשְׂרִים֙ אֶ֔לֶף כָּל־
זָכָ֖ר מִבֶּן־חֹ֣דֶשׁ וָמָ֑עְלָה כִּ֣י ׀ לֹ֣א הָתְפָּקְד֗וּ
בְּתוֹךְ֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל כִּ֠י לֹא־נִתַּ֤ן לָהֶם֙ נַחֲלָ֔ה
בְּת֖וֹךְ בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל: וַהֲווֹ מִנְיָנֵיהוֹן. עַשְׂרִין
וּתְלָתָא אַלְפִין. כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא
וּלְעֵילָא. אֲרֵי לָא אִתְמְנִיאוּ. בְּגוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. אֲרֵי. לָא אִתְיְהִיבַת לְהוֹן אַחְסָנָא.
בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פכאן עדדהם. תלאתה
ועשרין אלפא. כל דכר מן אבן שהר
פצאעדא. אד לם יעדו. פי גמלה׳ בני
אסראיל. אד לם יעטו נחלה פי
וסטהם: אֵ֠לֶּה פְּקוּדֵ֤י מֹשֶׁה֙ וְאֶלְעָזָ֣ר הַכֹּהֵ֔ן
אֲשֶׁ֤ר פָּֽקְדוּ֙ אֶת־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּעַֽרְבֹ֣ת
מוֹאָ֔ב עַ֖ל יַרְדֵּ֥ן יְרֵחֽוֹ: אִלֵּין מִנְיָנֵי מֹשֶׁה.
וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא. דִּמְנוֹ. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמֵישְׁרַיָּא דְּמוֹאָב. עַל יַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ:
הולאי מעדודי מוסי׳. ואלעזר אלאמאם.
אלדי עדא בני אסראיל פי בידאת מואב.
עלי׳ ארדן יריחא: וּבְאֵ֙לֶּה֙ לֹא־הָ֣יָה אִ֔ישׁ
מִפְּקוּדֵ֖י מֹשֶׁ֑ה וְאַהֲרֹ֖ן הַכֹּהֵ֑ן אֲשֶׁ֥ר פָּקְד֛וּ
אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל בְּמִדְבַּ֥ר סִינָֽי: וּבְאִלֵּין
לָא הֲוָה גְּבַר (נ״א גּוּבְרָא). מִמִּנְיָנֵי מֹשֶׁה.
וְאַהֲרֹן כָּהֲנָא. דִּמְנוֹ. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּמַדְבְּרָא דְּסִינָי: ופי הולאי לם יכון רגל.
מן מעדודי מוסי׳. והרון אלאמאם. אלדי
עדא בני אסראיל פי ברייה׳ סיני: כִּֽי־
אָמַ֤ר יְהוָה֙ לָהֶ֔ם מ֥וֹת יָמֻ֖תוּ בַּמִּדְבָּ֑ר וְלֹֽא־
נוֹתַ֤ר מֵהֶם֙ אִ֔ישׁ כִּ֚י אִם־כָּלֵ֣ב בֶּן־יְפֻנֶּ֔ה
וִיהוֹשֻׁ֖עַ בִּן־נֽוּן: אֲרֵי אֲמַר יי׳ לְהוֹן. מְמָת
יְמוּתוּן בְּמַדְבְּרָא. וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן
אֱנָשׁ. אֱלָהֵין כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה. וִיהוֹשֻׁעַ בַּר
נוּן: לאן אלה חכם עליהם. אן יתמאותון כא)
פי אלברייה. ולם יבק מנהם רגל.
אלא כלב אבן יפנה. ויהושע אבן נון:
ס וַתִּקְרַ֜בְנָה בְּנ֣וֹת צְלָפְחָ֗ד

בֶּן־חֵ֤פֶר בֶּן־גִּלְעָד֙ בֶּן־מָכִ֣יר בֶּן־מְנַשֶּׁ֔ה
לְמִשְׁפְּחֹ֖ת מְנַשֶּׁ֣ה בֶן־יוֹסֵ֑ף וְאֵ֙לֶּה֙ שְׁמ֣וֹת
בְּנֹתָ֔יו מַחְלָ֣ה נֹעָ֔ה וְחָגְלָ֥ה וּמִלְכָּ֖ה וְתִרְצָֽה:
וּקְרִיבָא בְּנָת צְלָפְחָד. בַּר חֵפֶר בַּר גִּלְעָד
בַּר מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה. לְזַרְעִית מְנַשֶּׁה בַּר
יוֹסֵף. וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנָתֵיהּ. מַחְלָה נֹעָה.
וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְתִרְצָה: פתקדמן בנאת
צלפחד. אבן חפר ן׳ גלעד ן׳ מכיר ן׳ מנשה.
מן עשאיר מנשה ן׳ יוסף. אלתי אסמאיהן.
מחלה נועה. וחגלה ומלכה ותרצה:
וַתַּעֲמֹ֜דְנָה לִפְנֵ֣י מֹשֶׁ֗ה וְלִפְנֵי֙ אֶלְעָזָ֣ר הַכֹּהֵ֔ן
וְלִפְנֵ֥י הַנְּשִׂיאִ֖ם וְכָל־הָעֵדָ֑ה פֶּ֥תַח אֹֽהֶל־
מוֹעֵ֖ד לֵאמֹֽר: וְקָמָא קֳדָם מֹשֶׁה. וּקְדָם
אֶלְעָזָר כָּהֲנָא. וּקְדָם רַבְרְבַיָּא וְכָל
כְּנִשְׁתָּא. בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְמֵימַר:
פוקפן בין ידי מוסי׳. ואלעזר אלאמאם.
ואלאשראף וסאיר אלגמאעה. ענד באב
כבא אלמחצר קאילאת: אָבִ֘ינוּ֮ מֵ֣ת
בַּמִּדְבָּר֒ וְה֨וּא לֹא־הָיָ֜ה בְּת֣וֹךְ הָעֵדָ֗ה
הַנּוֹעָדִ֛ים עַל־יְהוָ֖ה בַּעֲדַת־קֹ֑רַח כִּֽי־בְחֶטְא֣וֹ
מֵ֔ת וּבָנִ֖ים לֹא־הָ֥יוּ לֽוֹ: אֲבוּנָא מִית
בְּמַדְבְּרָא. וְהוּא לָא הֲוָה בְּגוֹ כְּנִשְׁתָּא.
דְּאִזְדַּמַּנוּ. עַל יי׳ בִּכְנִשְׁתָּא דְקֹרַח. אֲרֵי
בְּחוֹבֵיהּ מִית. וּבְנִין לָא הֲווֹ לֵיהּ: אן
אבינא מאת פי אלברייה. והו לם יכון
פי גמלה׳ אלגמאעה. אלדי תגמעו עלי׳
אלה מע קרח. לאנה מאת בכטייתה.
ולם יכלף בנין: לָ֣מָּה יִגָּרַ֤ע שֵׁם־אָבִ֙ינוּ֙
מִתּ֣וֹךְ מִשְׁפַּחְתּ֔וֹ כִּ֛י אֵ֥ין ל֖וֹ בֵּ֑ן תְּנָה־לָּ֣נוּ
אֲחֻזָּ֔ה בְּת֖וֹךְ אֲחֵ֥י אָבִֽינוּ: לְמָא יִתְמְנַע
שְׁמָא דַּאֲבוּנָא מִגּוֹ זַרְעִיתֵיהּ. אֲרֵי לֵית
לֵיהּ בַּר. הַב לַנָא אַחְסָנָא. בְּגוֹ אֲחֵי אֲבוּנָא:
פלם ינקץ אסם אבינא מן בין עשירתה.
אד ליס לה אבן. בל אעטנא נחלה.
פי מא בין אעמאמנא: וַיַּקְרֵ֥ב מֹשֶׁ֛ה אֶת־
מִשְׁפָּטָ֖ן* לִפְנֵ֥י יְהוָֽה: וְקָרֵיב מֹשֶׁה. יָת
דִּינְהוֹן לִקְדָם יי׳: פרפע מוסי׳ חכמהן
אלי׳ אלה: פ
וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר: וַאֲמַר יי׳
לְמֹשֶׁה לְמֵימַר: תם קאל אלה למוסי׳

חלק הדקדוק, ב) בהקריבם אש זרה. בית ראשונה בגעיא בכל התיגאן : *) נו"ן רבתי

קאילא: כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת נָתֹן
תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶם
וְהַעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן: יָאוּת.
בְּנָת צְלָפְחָד מְמַלְּלָן (נ״א מְמַלְּלָן). מִתַּן
תִּתֵּין לְהוֹן אֲחוּדַת אַחְסָנָא. בְּגוֹ אֲחֵי
אֲבוּהוֹן. וְתַעְבַּר. יָת אַחְסָנַת אֲבוּהוֹן לְהוֹן:
נעמא קאלן בנאת צלפחד. אעטהן חוז
נחלה. פי מא בין אעמאמהן. ואנקל
נחלה' אביהן להן: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם
אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ: וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
תְּמַלֵּיל לְמֵימַר. גְּבַר אֲרֵי יְמוּת. וּבַר לֵית
לֵיהּ. וְתַעְבְּרוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ לִבְרַתֵּיהּ:
ומר בני אסראיל וקל להם. אי רגל
מאת. וליס לה אבן. פאנקלו נחלתה
לאבנתה: וְאִם־אֵין לוֹ בַּת וּנְתַתֶּם אֶת־
נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו: וְאִם לֵית לֵיהּ בְּרַתָּא.
וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ לַאֲחוֹהִי: ואן לם
תכון לה אבנה. פאעטו נחלתה לאכותה:
וְאִם־אֵין לוֹ אַחִים וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ
לַאֲחֵי אָבִיו: וְאִם לֵית לֵיהּ אַחִין. וְתִתְּנוּן
יָת אַחְסָנְתֵיהּ לַאֲחֵי אֲבוּהִי: ואן לם יכון
לה אכוה. פאעטוהא לאעמאמה: וְאִם־
אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ
לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ
אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וְאִם לֵית
אַחִין לַאֲבוּהִי. וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ.
לְקָרִיבֵיהּ. דְּקָרִיב לֵיהּ. מִזַּרְעִיתֵיהּ וְיֵירַת
יָתַהּ. וּתְהֵי. לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לִגְזֵירַת דִּין.
כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: ואן לם יכון
לה אעמאם. פאעטוהא לנסיבה אאקרב
איה. מן עשירתה ויחוזהא. ויכון דאך
לבני אסראיל רסם אחכם. כמא אמר
אלה מוסי: פ
ג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל־הַר
הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה.
סַק. לְטוּרָא דְּעִבְרָאֵי הָדֵין. וַחֲזִי יָת אַרְעָא.
דִּיהַבִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ולמא קצ אלה

למוסי. אצעד אי' גבל אעבריין הדא.
ואנצ'ר אבלד. (נ״א) אדי אנא מעטיה לבני
אסראיל: וְרָאִיתָה אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־
עַמֶּיךָ גַּם־אָתָּה כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ:
וְתֶחֱזֵי יָתַהּ. וְתִתְכְּנֵישׁ לְעַמָּךְ אַף אַתְּ.
כְּמָא דְּאִתְכְּנֵישׁ אַהֲרֹן אֲחוּךְ: פארא
אבצרתאה. אנצ'ם אי' קומך אנת איצא.
כמא אנצ'ם הרון אכיך: כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם
פִּי בְּמִדְבַּר־צִן בִּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי
בַמַּיִם לְעֵינֵיהֶם הֵם מֵי־מְרִיבַת קָדֵשׁ
מִדְבַּר־צִן: כְּמָא דְּסָרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרִי
בְּמַדְבְּרָא דְצִין. בְּמַצּוּת כְּנִשְׁתָּא. לְקַדָּשׁוּתִי
בְּמַיָּא לְעֵינֵיהוֹן. אִינוּן. מֵי מַצּוּת רְקַם
מַדְבְּרָא דְּצִין: כמא כאפתמא אמרי
פי ברייה' צין. ענד כצומה' אגמאעה.
ולם תקדסאני בדאך אמא בחצרתהם.
ודאך סמי מא כצומה' רקים (נ״א) פי ברייה'
צין: ס וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
לֵאמֹר: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה. קֳדָם יְיָ לְמֵימָר:
פכלם מוסי. בין ידי אלה קאילא: יִפְקֹד
יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־
הָעֵדָה: יְמַנֵּי יְיָ. אֱלָהּ רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא.
גּוּבְרָא עַל כְּנִשְׁתָּא: אן שית יא רב. יא
אאה ארואח כל בשרי. פאסתכלף רגלא
עלי' אגמאעה (נ״א): אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם
וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר
יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן אֲשֶׁר
אֵין־לָהֶם רֹעֶה: דְּיִפּוֹק קֳדָמֵיהוֹן. וּדְיֵיעוֹל
קֳדָמֵיהוֹן. וּדְיַפֵּיקִנּוּן וּדְיָעֵילִנּוּן. וְלָא תְהֵי
כְּנִשְׁתָּא דַיְיָ. כְּעָנָא. דְּלֵית לְהוֹן רָעֵי:
יכרג בין אידיהם. וידכל בין אידיהם.
ויכרגהם וידכלהם. ולא יבקו גמאעה'
אלה. כגנם ליס להא ראעי: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אִישׁ
אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת־יָדְךָ עָלָיו:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה. דְּבַר (נ״א סַב) לָךְ יָת
יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן. גְּבַר דְּרוּחַ נְבוּאָה בֵּיהּ.
וְתִסְמוֹךְ יָת יְדָךְ עֲלוֹהִי: פקאל אלה למוסי.
כ'ד לך יהושע אבן נון. פאנה רג'ל פיה
פצ'ל (נ״א). ואסנד ידך עליה: וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ

לפני אלעזר הכהן ולפני כל־העדה
וצויתה אתו לעיניהם: ותקים יתיה. קדם
אלעזר כהנא. וקדם כל כנשתא. ותפקיד
יתיה לעיניהון: ואוקפה בין ידי אלעזר
אלאמאם. וסאיר אלגמאעה. ואמרה
בחצרתהם: ונתתה מהודך עליו למען
ישמעו כל־עדת בני ישראל: ותתין
מזיוך עלוהי. בדיל דיקבלון מניה. כל
כנשתא דבני ישראל: ואגעל מן בהאיך
עליה. לכי תקבל מנה [כו]. גמאעה בני
אסראיל: ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל
לו במשפט האורים לפני יהוה על־פיו
יצאו ועל־פיו יבאו הוא וכל־בני־ישראל
אתו וכל־העדה: וקדם אלעזר כהנא
יקום. וישאל ליה. בדין אוריא קדם יי'.
על מימריה יהון נפקין ועל מימריה יהון
עאלין. הוא וכל בני ישראל עמיה וכל
כנשתא: וליכון וקופה בין ידי אלעזר
אלאמאם. חתא יסל פי חואיגה. בהייה
אלאנואר בין ידי אלה. וען אמרה יכרגו
וידכלו [כז]. הו ובני אסראיל מעה וסאיר
אלגמאעה: ויעש משה כאשר צוה יהוה
אתו ויקח את־יהושע ויעמדהו לפני
אלעזר הכהן ולפני כל־העדה: ועבד
משה. כמא דפקיד יי' יתיה. ודבר ית
יהושע. ואקימיה קדם אלעזר כהנא.
וקדם כל כנשתא: פצנע מוסי'. כמא
אמרה אלה. אן אכד יהושע. ואוקפה בין
ידי אלעזר אלאמאם. וסאיר אלגמאעה:
ויסמך את־ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר
יהוה ביד־משה: וסמך ית ידוהי. עלוהי
ופקדיה. כמא דמליל יי' בידא דמשה:
ואסנד ידיה עליה ואמרה. כמא קץ
אלה לה: פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומליל יי'
עם משה למימר: תם כלם אלה מוסי'
תכלימא: צו את־בני ישראל ואמרת
אלהם את־קרבני לחמי לאשי ריח
ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו: פקיד
ית בני ישראל. ותימר להון. ית קורבני

לחים סדור לקורבני. דאתקבלא ברעוא.
תטרון. לקרבא קדמי בזמניה: מר בני
אסראיל. וקל להם. קרבאני דאימי [כח]
מרציי מקבולי. אחפצוה. אן תקרבוה
לי פי וקתה: ואמרת להם זה האשה
אשר תקריבו ליהוה כבשים בני־שנה
תמימם שנים ליום עלה תמיד: ותימר
להון. דין קורבנא. דתקרבון קדם יי'.
אמרין בני שנא שלמין. תרין ליומא
עלתא תדירא: וביין להם. [כט] אן אמרצי. אלדי
תקרבונה ללה. חמלין אבני סנה צחאחא.
פי כל יום צעידה דאימא: את־הכבש
אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים: ית אמרא חד
תעביד בצפרא. וית אמרא תנינא. תעביד
בין שמשיא: אחדהמא באלגדאה.
ואלאכר בין אלגרובין: ועשירית האיפה
סלת למנחה בלולה בשמן כתית רביעת
ההין: וחד מן עשרא בתלת סאין. סולתא
למנחתא. דפילא. במשח כתישא רבעות
הינא: ועשר ויבה. סמד מן אלבר. מלתות.
ברבע קסט מן דהן מטחון: עלת תמיד
העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה
ליהוה: עלת תדירא. דאתעבידת בטורא
דסיני. לאתקבלא ברעוא. קורבנא קדם
יי': צעידה דאימא. כמא צנעת פי
בריה' סיני [ל]. מקבולה מרצייה ללה:
ונסכו רביעת ההין לכבש האחד בקדש
הסך נסך שכר ליהוה: ונסכיה רבעות
הינא. לאמרא חד. בקודשא. יתנסך.
נסוך דחמר עתיק קדם יי': ומעה מן
אלמזאג. רבע קסט לכל חמל. ירש פי
אלקדם רשא. מן עתיקה [לא] ללה: ואת
הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת
הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח ד*
ליהוה: וית אמרא תנינא. תעביד בין
שמשיא. כמנחת צפרא וכנסכיה תעביד.
קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי': ואלא
צנעת אלחמל אלתאני בין אלגרובין. פכהדייה
אלגדאה ומזאגהא איצא אצנעה [לב].
קרפאנא

קרבאנא מקבולא מרצׂייא ללה׃ פ
וּבְיוֹם֙ הַשַּׁבָּ֔ת שְׁנֵֽי־כְבָשִׂ֥ים בְּנֵֽי־שָׁנָ֖ה
תְּמִימִ֑ם וּשְׁנֵ֣י עֶשְׂרֹנִ֗ים סֹ֧לֶת מִנְחָ֛ה בְּלוּלָ֥ה
בַשֶּׁ֖מֶן וְנִסְכּֽוֹ׃ וּבְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא. תְּרֵין
אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא שַׁלְמִין. וּתְרֵין עֶשְׂרוֹנִין.
סוּלְתָּא מִנְחָתָא. דְּפִילָא בִּמְשַׁח וְנִסְכֵּיהּ׃
ופי יום אסבת. חמלין אבני סנה צחאחא.
ומעהׄמא מן אבׄר עשׄרין. סמׄד מלתות
בדהׄן ומזאגהׄם׃ עֹלַ֥ת שַׁבַּ֖ת בְּשַׁבַּתּ֑וֹ
עַל־עֹלַ֥ת הַתָּמִ֖יד וְנִסְכָּֽהּ׃ עֲלַת שַׁבְּתָא
תִּתְעֲבֵיד בְּשַׁבְּתָא. עַל עֲלַת תְּדִירָא וְנִסְכַּהּ׃
ה דׄאך קרבאן סבת בסבת. מע קרבאן
אדאים ומזאגהׄ׃ פ
וּבְרָאשֵׁי֙ חָדְשֵׁיכֶ֔ם תַּקְרִ֥יבוּ עֹלָ֖ה לַֽיהוָ֑ה
פָּרִ֨ים בְּנֵֽי־בָקָ֤ר שְׁנַ֙יִם֙ וְאַ֣יִל אֶחָ֔ד כְּבָשִׂ֧ים
בְּנֵי־שָׁנָ֛ה שִׁבְעָ֖ה תְּמִימִֽם׃ וּבְרֵישֵׁי
יַרְחֵיכוֹן. תְּקָרְבוּן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ. תּוֹרֵי
בְּנֵי תוֹרֵי תְּרֵין וּדְכַר חַד. אִמְּרִין בְּנֵי
שְׁנָא. שִׁבְעָא שַׁלְמִין׃ ופי רוס שהורכׄם.
קרבו קרבאן צעידה ללה. רתׄין מן
אבקר וכבשא. וסבעהׄ חמלאן בני סנה
צחאחא׃ וּשְׁלֹשָׁ֣ה עֶשְׂרֹנִ֗ים סֹ֤לֶת מִנְחָה֙
בְּלוּלָ֣ה בַשֶּׁ֔מֶן לַפָּ֖ר הָאֶחָ֑ד וּשְׁנֵ֣י עֶשְׂרֹנִ֗ים
סֹ֤לֶת מִנְחָה֙ בְּלוּלָ֣ה בַשֶּׁ֔מֶן לָאַ֖יִל הָאֶחָֽד׃
וּתְלָתָא עֶשְׂרוֹנִין. סוּלְתָּא מִנְחָתָא דְּפִילָא
בִמְשַׁח. לְתוֹרָא חַד. וּתְרֵין עֶשְׂרוֹנִין.
סוּלְתָּא מִנְחָתָא דְּפִילָא בִמְשַׁח. לְדִכְרָא
חַד׃ ותלאתׄה עשׄור מן אבׄר. סמׄד
מלתות בדהׄן לכׄל רתׄ. ועשׄרין לאׄכבש׃
וְעִשָּׂרֹ֣ן עִשָּׂר֗וֹן סֹ֤לֶת מִנְחָה֙ בְּלוּלָ֣ה בַשֶּׁ֔מֶן
לַכֶּ֖בֶשׂ הָאֶחָ֑ד עֹלָה֙ רֵ֣יחַ נִיחֹ֔חַ אִשֶּׁ֖ה
לַֽיהוָֽה׃ וְעֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא. סוּלְתָּא מִנְחָתָא
דְּפִילָא בִמְשַׁח. לְאִמְּרָא חַד. עֲלָתָא
לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא. קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃
ועשר לכׄל חמל כדׄאך. צעידה
אמקבולה אמרצׂייה ללה׃ וְנִסְכֵּיהֶ֗ם חֲצִ֣י
הַהִין֩ יִהְיֶ֨ה לַפָּ֜ר וּשְׁלִישִׁ֧ת הַהִ֣ין לָאַ֗יִל
וּרְבִיעִ֥ת הַהִ֛ין לַכֶּ֖בֶשׂ יָ֑יִן זֹ֣את עֹלַ֥ת חֹ֙דֶשׁ֙
בְּחָדְשׁ֔וֹ לְחָדְשֵׁ֖י הַשָּׁנָֽה׃ וְנִסְכֵּיהוֹן. פַּלְגוּת
הִינָא יְהֵי לְתוֹרָא וְתַלְתּוּת הִינָא לְדִכְרָא.
וְרַבְעוּת הִינָא. לְאִמְּרָא חַמְרָא. דָּא עֲלַת
רֵישׁ יַרְחָא (נ״י יְרַח בִּירַח) בְּאִתְחַדָּתוּתֵיהּ.
כֵּן לְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי שַׁתָּא׃ ומזאגהׄם. יכון
נצף קסט לכל תׄור ותׄלתׄ קסט לאׄכבש.
ורבע קסט. לאׄחמל מן אשראב. הדׄא
קרבאן שהר בשהר. לשהור אׄסנה׃ וּשְׂעִ֨יר
עִזִּ֥ים אֶחָ֛ד לְחַטָּ֖את לַֽיהוָ֑ה עַל־עֹלַ֧ת
הַתָּמִ֛יד יֵעָשֶׂ֖ה וְנִסְכּֽוֹ׃ וּצְפִיר בַּר עִזִּין חַד.
לְחַטָּתָא קֳדָם יְיָ. עַל עֲלַת תְּדִירָא.
יִתְעֲבֵיד וְנִסְכֵּיהּ׃ ועתׄוד מן אׄמאעז דׄכוה
ללה. מע קרבאן אדאים. יקרׄב דׄאך
ומזאגהׄ׃ ס וּבַחֹ֣דֶשׁ הָֽרִאשׁ֗וֹן
בְּאַרְבָּעָ֥ה עָשָׂ֛ר י֖וֹם לַחֹ֑דֶשׁ פֶּ֖סַח לַֽיהוָֽה׃
וּבְיַרְחָא קַדְמָאָה. בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא. יוֹמָא
לְיַרְחָא. פִּסְחָא קֳדָם יְיָ׃ ופי אשהר
אׄאוול. פי אׄיום אׄראבע עשר מנהׄ. פסחא
ללה׃ וּבַחֲמִשָּׁ֨ה עָשָׂ֥ר י֛וֹם לַחֹ֥דֶשׁ הַזֶּ֖ה
חָ֑ג שִׁבְעַ֣ת יָמִ֔ים מַצּ֖וֹת יֵאָכֵֽל׃ וּבַחֲמֵישַׁת
עַשְׂרָא יוֹמָא. לְיַרְחָא הָדֵין חַגָּא. שִׁבְעָא
יוֹמִין. פַּטִּירָא יִתְאֲכִיל׃ ופי אׄיום אׄכׄאמס
עשר מנהׄ חגׄ. סבעהׄ איׄאם יוכל פטירא׃
בַּיּ֥וֹם הָרִאשׁ֖וֹן מִקְרָא־קֹ֑דֶשׁ כָּל־מְלֶ֥אכֶת
עֲבֹדָ֖ה לֹ֥א תַעֲשֽׂוּ׃ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מְעָרַע
קַדִּישׁ. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן לָא תַעְבְּדוּן׃
פי אׄיום אׄאוול מנהא אסם מקדׄס. כל
צנעהׄ מכסב לא תעמלו׃ וְהִקְרַבְתֶּ֨ם
אִשֶּׁ֤ה עֹלָה֙ לַֽיהוָ֔ה פָּרִ֧ים בְּנֵֽי־בָקָ֛ר שְׁנַ֖יִם
וְאַ֣יִל אֶחָ֑ד וְשִׁבְעָ֤ה כְבָשִׂים֙ בְּנֵ֣י שָׁנָ֔ה
תְּמִימִ֖ם יִהְי֥וּ לָכֶֽם׃ וּתְקָרְבוּן קוּרְבָּנָא
עֲלָתָא קֳדָם יְיָ. תּוֹרֵי בְּנֵי תוֹרֵי. תְּרֵין
וּדְכַר חַד. וְשִׁבְעָא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא. שַׁלְמִין
יְהוֹן לְכוֹן׃ וקרבו קרבאנא צעידה ללה.
רתׄין מן אבקר וכבשא. וסבעהׄ חמלאן
בני סנה. צחאחא יכונאן לכׄם׃ וּמִ֨נְחָתָ֔ם
סֹ֖לֶת בְּלוּלָ֣ה בַשָּׁ֑מֶן שְׁלֹשָׁ֨ה עֶשְׂרֹנִ֜ים לַפָּ֗ר
וּשְׁנֵ֧י עֶשְׂרֹנִ֛ים לָאַ֖יִל תַּעֲשֽׂוּ׃ וּמִנְחַתְהוֹן.
סוּלְתָּא דְּפִילָא בִמְשַׁח. תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין
לְתוֹרָא. וּתְרֵין עֶשְׂרוֹנִין. לְדִכְרָא תַּעְבְּדוּן׃
ומעהׄם מן אבׄר. סמׄד מלתות בדהׄן.
תׄלאתׄהׄ עשׄור לכׄל רתׄ. ועשׄרין לאׄכבש׃

עֶשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים : עֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא
תַּעֲבִיד. לְאִמְּרָא חַד. כֵּן לְשִׁבְעָא אִמְּרִין:
ועשר לכל חמל מן אסבעה: וּשְׂעִיר
חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: וּצְפִירָא
דְּחַטָּתָא חַד. לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן: ועתוד
לאדכוה. ליסתגפר ענכם: מִלְּבַד עֹלַת
הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־
אֵלֶּה: בַּר מֵעֲלַת צַפְרָא. דְּהִיא עֲלַת תְּדִירָא
תַּעְבְּדוּן יָת אִלֵּין: מא כלא קרבאן אגראה.
וקרבאן אדאים אתאני לג). תקרבו הדה:
כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה
רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה
וְנִסְכּוֹ: כְּאִלֵּין. תַּעְבְּדוּן לְיוֹמָא שִׁבְעָא
יוֹמִין. לְחֵים. קוּרְבַּן דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא קֳדָם
יי׳. עַל עֲלַת תְּדִירָא. יִתְעֲבֵיד וְנִסְכֵּיהּ:
ומתלהא קרבו פי כל יום מן אסבעה
אאיאם. קרבאנא מקבולא מרצייא ללה.
מע קרבאן אדאים. יקרב דאך ומזאגה:
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וּבְיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה. מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן. כָּל
עֲבִידַת פּוּלְחַן לָא תַעְבְּדוּן: ופי איום
אסאבע. אסם מקדס יכון לכם. כל צנעה׳
מכסב לא תעמלו: ס וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים
בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה
בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וּבְיוֹמָא
דְּבִכּוּרַיָּא. בְּקָרוֹבֵיכוֹן. מִנְחָתָא חֲדַתָּא
קֳדָם יי׳. בַּעֲצַרְתְּכוֹן. מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי
לְכוֹן. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן לָא תַעְבְּדוּן: ופי
יום אבכור. פי תקריבכם. ברא גדידא
ללה. בעד אסאביעכם לד). אסם מקדס
יכון לכם. כל צנעה׳ מכסב לא תעמלו:
וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים
בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה: וּתְקָרְבוּן עֲלָתָא. לְאִתְקַבָּלָא
בְּרַעֲוָא קֳדָם יי׳. תּוֹרֵי בְּנֵי תוֹרֵי. תְּרֵין דְּכַר
חַד. שִׁבְעָא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא: וקרבו צעידה.
מקבולה מרצייה ללה. רתין מן אבקר

וכבשא. וסבעה׳ חמלאן בני סנה:
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל
הָאֶחָד: וּמִנְחָתְהוֹן. סוּלְתָּא דְּפִילָא בִּמְשַׁח.
תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא חַד. תְּרֵין
עֶשְׂרוֹנִין. לְדִכְרָא חַד: ומעדהם מן אבר.
סמד מלתות בדהן. תלאתה עשור לכל
רת. ועשרין לאכבש: עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן
לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: עֶשְׂרוֹנָא
עֶשְׂרוֹנָא. לְאִמְּרָא חַד. כֵּן לְשִׁבְעָא אִמְּרִין:
ועשר לכל חמל מן אסבעה: שְׂעִיר עִזִּים
אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד.
לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן: ועתוד מן אמאעז.
ליסתגפר ענכם: מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד
וּמִנְחָתוֹ תַּעֲשׂוּ תְּמִימִם יִהְיוּ־לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם:
בַּר מֵעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחָתֵיהּ תַּעְבְּדוּן.
שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן: מא כלא
קרבאן אדאים. וברה תקרבו דאך.
וצחאחא תכון לכם ומזאגהא: פ
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־ ז̇
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וּבְיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה בְּחַד לְיַרְחָא. מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי
לְכוֹן. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן לָא תַעְבְּדוּן.
יוֹם יַבָּבָא יְהֵי לְכוֹן: ופי איום אאול מן
אשהר אסאבע. אסם מקדס יכון לכם.
כל צנעה׳ מכסב לא תעמלו. ויום גלבה
יכון לכם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וְתַעְבְּדוּן
עֲלָתָא. לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יי׳. תּוֹר
בַּר תּוֹרֵי. חַד דְּכַר חַד. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא.
שִׁבְעָא שַׁלְמִין: וקרבו צעידה. מקבולה
מרצייה ללה. רתא ואחדא וכבשא.
וסבעה׳ חמלאן בני סנה צחאחא:
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל:
וּמִנְחָתְהוֹן. סוּלְתָּא דְּפִילָא בִמְשַׁח. תְּלָתָא
עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא. תְּרֵין עֶשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא:
ומעדהם מן אבר. סמד מלתות בדהן.

תלאתה

תְלאתֿה' עֿשור לארתֿ. ועֿשרין לאכבש:
וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת
הַכְּבָשִׂים: וְעֶשְׂרוֹנָא חַד. לְאִמְּרָא חַד.
כֵּן לְשִׁבְעָא אִמְּרִין: ועֿשר לכל חמל מן
אלסבעה: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם: וּצְפִיר בַּר עִזִּין חַד חַטָּתָא.
לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן: ועתוד מן אלמאעז
ז* לאלדכוה. ליסתגפר ענכם: מִלְּבַד עֹלַת
הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה
לַיהוָה: בַּר מֵעֲלַת יַרְחָא וּמִנְחָתַהּ. וַעֲלַת
תְּדִירָא וּמִנְחָתַהּ. וְנִסְכֵּיהוֹן כִּדְחָזֵי לְהוֹן.
לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא. קֻורְבָּנָא קֳדָם יְיָ:
מא כלא קרבאן אלשהר ובֿרה. וקרבאן
אלדאים ובֿרה. ומזאגהם כאלסביל. מקבול
מרצֿי קרבאן ללה: ס וּבֶעָשׂוֹר
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל־מְלָאכָה
לֹא תַעֲשׂוּ: וּבְעַשְׂרָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה
הָדֵין. מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן. וּתְעַנּוֹן יָת
נַפְשָׁתְכוֹן. כָּל עֲבִידָא לָא תַעְבְּדוּן: ופי
אלעאשר מנה. אלסם מקדס יכון לכם.
ואגיעו אנפסכם. וכל עמל לא תעמלו:
וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן־
בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּתְקָרְבוּן
עֲלָתָא קֳדָם יְיָ לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא. תּוֹר
בַּר תּוֹרֵי. חַד דְּכַר חַד. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא
שִׁבְעָא. שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן: וקרבו צעידה
ללה מקבול מרצֿי. רתֿא ואחדא וכבשא.
וסבעה חמלאן בני סנה. צחאחא תכון
לכם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד:
וּמִנְחַתְהוֹן. סֻלְתָּא דְּפִילָא בִמְשַׁח. תְּלָתָא
עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא. תְּרֵין עֶשְׂרוֹנִין. לְדִכְרָא
חַד: ומעהם מן אלבר. סמד מלתות
בדהן. תֿלאתֿה' עשור לארתֿ. ועֿשרין
לאכבש: עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: עֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא.
לְאִמְּרָא חַד. כֵּן לְשִׁבְעָה אִמְּרִין: ועֿשר

לכל חמל מן אלסבעה: שְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
חַטָּאת מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים וְעֹלַת
הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם: צְפִיר בַּר
עִזִּין חַד חַטָּתָא. בָּר. מֵחַטַּאת כִּפּוּרַיָּא
וַעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחָתַהּ וְנִסְכֵּיהוֹן: ועתוד
מן אלמאעז לאלדכוה. מא כלא דכוה'
אלגפראן וקרבאן אלדאים. ובֿרהא ומזאגהא:
ס *וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג
לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים: וּבַחֲמֵישַׁת עַשְׂרָא
יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה. מְעָרַע קַדִּישׁ
יְהֵי לְכוֹן. כָּל עֲבִידַת פּוּלְחַן לָא תַעְבְּדוּן.
וְתֵיחֲגוּן חַגָּא. קֳדָם יְיָ שִׁבְעָא יוֹמִין: ופי
אליום אלכאמס עשר מן אלשהר אלסאבע.
אלסם מקדס יכון לכם. כל צנעה' מכסב
לא תעמלו. וחגו חג ללה סבעה' איאם:
וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם
יִהְיוּ: וּתְקָרְבוּן עֲלָתָא. קֻורְבַּן דְּמִתְקַבַּל
בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ. תּוֹרֵי בְּנֵי תוֹרֵי. תְּלָת
עֲשַׂר דִּכְרִין תְּרֵין. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא.
אַרְבְּעַת עֲשַׂר שַׁלְמִין יְהוֹן: וקרבו צעידה'
קרבאנא מקבולא מרצֿיא ללה. תֿלאתֿה'
עשר רתֿ מן אלבקר וכבשין. וארבעה'
עשר חמל. בני סנה צחאחא: וּמִנְחָתָם
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר
הָאֶחָד לִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
לָאַיִל הָאֶחָד לִשְׁנֵי הָאֵילִם: וּמִנְחַתְהוֹן.
סֻלְתָּא דְּפִילָא בִמְשַׁח. תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין
לְתוֹרָא חַד. לִתְלָת עֲשַׂר תּוֹרִין. תְּרֵין
עֶשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא חַד. לִתְרֵין דִּכְרִין:
ומעהם מן אלבר. סמד מלתות בדהן.
תֿלאתֿה' עשור לכל רתֿ מן אלתֿלאתֿה'
עשר. ועֿשרין לכל כבש מן אלכבשין:
וְעִשָּׂרוֹן* עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְאַרְבָּעָה
עָשָׂר כְּבָשִׂים: וְעֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא
לְאִמְּרָא חַד. כֵּן לְאַרְבְּעַת עֲשַׂר אִמְּרִין:
ועֿשר לכל חמל מן אלארבעה' עשר

*) נקוד על ו'

ושעיר־עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: וצפיר בר עזין חד חטתא. בר מעלת תדירא. מנחתה ונסכה: ועתוד מן אמאעז לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה ומזאגה: ס וביום השני פרים בני־בקר שנים עשר אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: וביומא תנינא. תורי בני תורי. תרי עשר דכרין תרין. אמרין בני שנא. ארבעת עשר שלמין: ופי איום אתאני. אתני עשר רת מן אבקר. וכבשין וארבעה' עשר חמל. בני סנה צהאחא: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ומנחתהון ונסכיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי במניניהון כדחזי: וברהם ומזאגהם. לארתות ואכבאש ואחמלאן. באחצאיהם עלי' אסביל: ושעיר־עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכיהם: וצפיר בר עזין חד חטתא. בר מעלת תדירא. ומנחתה ונסכיהון: ועתוד מן אמאעז לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברהם ומזאגהם: ס וביום השלישי פרים עשתי־עשר אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: וביומא תליתאה. תורי חד עשר דכרין תרין. אמרין בני שנא. ארבעת עשר שלמין: ופי איום אתאלת. אחדי' עשר רת וכבשין. וארבעה' עשר חמל. בני סנה צהאחא: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ומנחתהון ונסכיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי: וברהם ומזאגהם. לארתות ואכבאש ואחמלאן. באחצאיהם עלי' אסביל: ושעיר־חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה: וצפירא דחטתא חד. בר מעלת תדירא. ומנחתה ונסכה: ועתוד לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה ומזאגה: ס וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: וביומא רביעאה. תורי עשרא דכרין תרין. אמרין בני שנא. ארבעת עשר שלמין: ופי איום אראבע. עשרה רתות וכבשין. וארבעה' עשר חמל. בני סנה צחאחא: מנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: מנחתהון ונסכיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי: וברהם ומזאגהם. לארתות ואכבאש ואחמלאן. באחצאיהם עלי' אסביל: ושעיר־עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד מנחתה ונסכה: וצפיר בר עזין חד חטתא. בר מעלת תדירא. מנחתה ונסכה: ועתוד מן אמאעז לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה ומזאגה:

ס וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: וביומא חמישאה. תורי תשעא דכרין תרין. אמרין בני שנא. ארבעת עשר שלמין: ופי איום אכאמס. תסעה רתות וכבשין. וארבעה' עשר חמל. בני סנה צחאחא: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ומנחתהון ונסכיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי: וברהם ומזאגהם. לארתות ואכבאש ואחמלאן. באחצאיהם עלי' אסביל: ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונסכה: וצפירא דחטתא חד. בר מעלת תדירא. ומנחתה ונסכה: ועתוד לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה ומזאגה:

ס וביום הששי פרים שמנה אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: וביומא שתיתאה. תורי תמניא דכרין תרין. אמרין בני שנא. ארבעת עשר שלמין: ופי איום אסאדס. תמאניה רתות וכבשין. וארבעה' עשר חמל. בני סנה צחאחא: ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ומנחתהון ונסכיהון.

לְתוֹרֵי. לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי. בְּמִנְיָנֵיהוֹן כִּדְחָזֵי:
וּבֿרֿהם ומזאגהם. לארתות ולאכבשין
ולאחמלאן. באחצאיהם עלי׳ אסביל:
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד
מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּצְפִירָא דְחַטָּאתָא חַד.
בַּר מֵעֲלַת תְּדִירָא. מִנְחָתַהּ וְנִסְכַּהּ:
ועתוד לארכוה. סוא קרבאן אדאים וברהא
ומזאגהא: ס וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה
אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה
עָשָׂר תְּמִימִם: וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. תּוֹרֵי
שִׁבְעָא דִּכְרִין תְּרֵין. אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָא.
אַרְבְּעַת עֲשַׂר שַׁלְמִין: ופי איום אסאבע.
סבעה רתות וכבשין. וארבעה׳ עשר
חמל. בני סנה צחאחא: וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: וּמִנְחַתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן.
לְתוֹרֵי. לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי. בְּמִנְיָנֵיהוֹן כִּדְחָזֵי
לְהוֹן: וברהם ומזאגהם. לארתות ואכבשין
ואחמלאן. באחצאיהם עלי׳ אסביל:
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד
מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּצְפִירָא דְחַטָּאתָא חַד.
בַּר מֵעֲלַת תְּדִירָא. מִנְחָתַהּ וְנִסְכַּהּ:
ועתוד לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה
ומזאגה: ס בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה
לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה. כְּנִישִׁין תְּהוֹן לְכוֹן. כָּל
עֲבִידַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן: ופי איום
אתאמן. מבת פי אקדם [לה] יכון לכם. כל
צנעה׳ מכסב לא תעמלו: וְהִקְרַבְתֶּם
עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל
אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:
וּתְקָרְבוּן עֲלָתָא. קוּרְבַּן דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא
קֳדָם יְיָ. תּוֹר חַד דְּכַר חַד. אִמְּרִין בְּנֵי
שְׁנָא. שִׁבְעָא שַׁלְמִין: וקרבו צעידה.
קרבאנא מקבולא מרצייא לדה. רתא
ואחדא וכבשא. וסבעה חמלאן. בני סנה
צחאחא: מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל
וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: מִנְחַתְהוֹן
וְנִסְכֵּיהוֹן. לְתוֹרָא לְדִכְרָא וּלְאִמְּרֵי.
בְּמִנְיָנֵיהוֹן כִּדְחָזֵי: וברהא ומזאגהא.

לארת ואכבש ואחמלאן. באחצאיהם עלי׳
אסביל: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת
הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּצְפִירָא דְחַטָּאתָא
חַד. בַּר מֵעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחָתַהּ וְנִסְכַּהּ:
ועתוד לארכוה. סוא קרבאן אדאים. וברה
ומזאגה: אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם
לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם
וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: אִלֵּין
תַּעְבְּדוּן קֳדָם יְיָ בְּמוֹעֲדֵיכוֹן. בַּר מִנִּדְרֵיכוֹן
וְנִדְבָתְכוֹן לַעֲלָוָתְכוֹן וּלְמִנְחָתְכוֹן וּלְנִסְכֵּיכוֹן
וּלְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן: הדא מא תקרבו
לדה פי אעיאדכם. מא כלא נדורכם
ותברעכם. מן צואעד והדאיא. ומזאג ודבח
סלאמה [לו]: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּכֹל. דְּפַקֵּיד יְיָ יָת
מֹשֶׁה: תם קץ מוסי׳ לבני אסראיל. כגמיע
מא אמרה אלה בה: פ פ פ

קס"ח פסוקים סי׳ כסלחים: ומפטירין ויד ה׳ היתה אל אליהו
במלכים ב׳ סימן י"ט: הגד למנחת שבת וב׳ וה׳:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:
וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם רֵישֵׁי שִׁבְטַיָּא. לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר. דֵּין פִּתְגָּמָא. דְּפַקֵּיד יְיָ:
תם כלם מוסי׳ רוסא אאסבאט. אלדי לבני
אסראיל [א] קאילא. הדא אאמר. אלדי אמר
אלה בה: אִישׁ כִּי־יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־
הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא
יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל־הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה: גְּבַר
אֲרֵי יִדַּר נְדַר קֳדָם יְיָ. אוֹ יְקַיֵּים קְיָם לְמֵיסַר
אֱסָר עַל נַפְשֵׁיהּ. לָא יְבַטֵּיל פִּתְגָּמֵיהּ.
כְּכָל דְּיִפּוֹק מִפּוּמֵיהּ יַעְבֵּיד: אי רגל נדר
נדרא לדה. או חלף ימינא ליעקד עקדא
עלי׳ נפסה. פלא יבדל קולה. פכל מא
כרג מן פאה יעמל: וְאִשָּׁה כִּי־תִדֹּר נֶדֶר
לַיהוָה וְאָסְרָה אִסָּר בְּבֵית אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ:
וְאִתְּתָא. אֲרֵי תִדַּר נְדַר קֳדָם יְיָ. וְתֵיסַר
אֱסָר. בְּבֵית אֲבוּהָא בְּרַבְיוּתַהּ: ואיה׳
אמראה נדרת נדרא לדה. או עקדת
עקדא [ב]. פי בית אביהא פי חאל צבאיהא:

ושמע אביה את־נדרה ואסרה אשר אסרה על־נפשה והחריש לה אביה וקמו כל־נדריה וכל־אסר אשר־אסרה על־נפשה יקום: וישמע אבוהא ית נדרה. ואסרה דאסרת על נפשה. וישתוק לה אבוהא. ויקומון כל נדרהא. וכל אסרי. דאסרת על נפשה יקומון: פסמע אביהא נדרהא. ועקדהא אלדי עקדתה עלי נפסהא. ואמסך ענהא (ג). פקד תבת גמיע נדורהא. וכל עקד עקדתה עלי נפסהא: ואם־הניא אביה אתה ביום שמעו כל־נדריה ואסריה אשר־אסרה על־נפשה לא יקום ויהוה יסלח־לה כי־הניא אביה אתה: ואם אעדי אבוהא יתהון ביומא דשמע. כל נדרהא. ואסרהא. דאסרת על נפשה לא יקומון. ומן קדם יי ישתביק לה ארי אעדי אבוהא יתהון: ואן אנתהרהא (ד) אביהא פי יום סמע דׄלך. פכל נדורהא ועקודהא. אלדי עקדתה עלי נפסהא גׄיר תאבת. ואלה יגׄפר להא. אד אנתהרהא אביהא: ואם־היו תהיה לאיש ונדריה עליה או מבטא שפתיה אשר אסרה על־נפשה: ואם מהוה תהוי לגבר. ונדרהא עלה. או פירוש שפותהא. דאסרת על נפשה: ואן צארת לרגׄל. ונדורהא עליהא. או לפט שפתיהא. אלדי עקדתה עלי נפסהא: ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה וקמו נדריה ואסרה אשר־אסרה על־נפשה יקמו: וישמע בעלה. ביומא דשמע וישתוק לה. ויקומון נדרהא. ואסרהא. דאסרת על נפשה יקומון: פסמע בעלהא. פי איי יום סמע (ה) ואמסך ענהא. פקד תבת נדורהא ועקודהא. אלדי עקדת עלי נפסהא: ואם ביום שמע אישה יניא אתה והפר את־נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על־נפשה ויהוה יסלח־לה: ואם. ביומא דשמע בעלה אעדי יתהון. ובטיל. ית נדרה דעלה. וית פירוש שפותהא. דאסרת על נפשה. ומן קדם יי ישתביק לה: ואן אנתהרהא בעלהא פי יום סמע בדׄלך. ופסך נדורהא אלדי עליהא. ולפט שפתיהא. אלדי עקדתה עלי נפסהא. (ו) ואלה יגׄפר להא: ונדר אלמנה וגרושה כל אשר־אסרה על־נפשה יקום עליה: ונדר ארמלא ומתרכא. (ומתרכא) כל. דאסרת על נפשה קיים עלה: ונדר אלארמלה ואלמטלקה. פגמיע מא עקדתה עלי נפסהא פתאבת עליהא: ואם־בית אישה נדרה או־אסרה אסר על־נפשה בשבעה: ואם בית בעלה נדרת. או אסרת אסר. על נפשה בקיום: ואן כאן פי בית זוגהא נדרת. או עקדת עקדא. עלי נפסהא בימין: ושמע אישה והחריש לה לא הניא אתה וקמו כל־נדריה וכל־אסר אשר־אסרה על־נפשה יקום: וישמע בעלה וישתוק לה. לא אעדי יתהון. ויקומון כל נדרהא. וכל אסרי. דאסרת על נפשה יקומון: פסמע בעלהא ואמסך ענהא. ולם ינתהרהא. פקד תבת גמיע נדורהא. וכל עקד עקדתה עלי נפסהא: ואם־הפר יפר אתם | אישה ביום שמעו כל־מוצא שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום אישה הפרם ויהוה יסלח־לה: ואם בטלא יבטיל יתהון בעלה ביומא דשמע. כל אפקות שפותהא לנדרהא. ולאסר נפשה לא יקומון. בעלה בטילנון. ומן קדם יי ישתביק לה: ואן פסך דׄלך בעלהא פי יום סמע בה. פכל מא כׄרג מן שפתיהא. מן נדור ועקוד גׄיר תאבת. ולמא פסכׄהם בעלהא. פאלה יגׄפר להא: כל־נדר וכל־שבעת אסר לענת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: כל נדר. וכל קיומת אסר לסגפא נפש. בעלה יקיימנון ובעלה יבטילנון: כדׄלך כל נדר. וכל ימין בעקד לעדׄאב אנפס. בעלהא יתבת דׄלך ובעלהא יבטלה: ואם־החרש יחריש לה אישה מיום אל־

יוֹם וְהֵקִים אֶת־כָּל־נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת־כָּל־
אֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי־הֶחֱרִשׁ
לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ : וְאִם מִשְׁתָּק יִשְׁתּוֹק לַהּ
בַּעְלַהּ מִיּוֹם לְיוֹם. וִיקַיֵּים יָת כָּל נִדְרַהָא.
אוֹ יָת כָּל אֱסָרַהָא דַעֲלַהּ. קַיֵּים יָתְהוֹן.
אֲרֵי שְׁתֵיק לַהּ בְּיוֹמָא דִשְׁמַע : ואן אמסך
ענהא מן יום אלי יום. פקד תֹבֹת גמיע
נדורהא. ועקודהא אלדֹי עליהא תֹבֹתהֹם.
למֹא אמסך ענהא. פי יום סמע בדֹאך :
וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא
אֶת־עֲוֺנָהּ : וְאִם בַּטָּלָא יְבַטֵּיל. יָתְהוֹן
בָּתַר דִשְׁמַע. וִיקַבֵּיל יָת חוֹבַהּ : ואן פסך
דֹאך בעד מא סמע בה. פקד חמל וזרהא:
אֵלֶּה הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה
בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין־אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ
בֵּית אָבִיהָ : אִלֵּין קְיָמַיָּא. דְּפַקֵּיד יי׳ יָת
מֹשֶׁה. בֵּין גּוּבְרָא לְאִתְּתֵיהּ. בֵּין אַבָּא
לִבְרַתֵּיהּ. בְּרַבְיוּתַהּ בֵּית אֲבוּהָא : הדֹה
ארסום. אלדֹי אמר אלה בהא מוסי׳. פי
מא בין ארגֹל וזוגתֹה דֹאימא ז). ופי מא בין
אלאבֹ ואבנתֹה. פי חאל צבאיהא והי פי
מנזלה : פ
ב* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר : תֹם כלם אלה מוסי׳
תכלימא : נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת
הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל־עַמֶּיךָ : אִתְפְּרַע.
פּוּרְעָנוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן מִדְיָנָאֵי. בָּתַר
כֵּן תִּתְכְּנֵישׁ לְעַמָּךְ : אנתקם נקמה׳ בני
אסראיל. מן אלמדיאניין. בעד דֹאך תנצֹם
אלי׳ קומך : וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר
הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל־
מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת־יְהוָה בְּמִדְיָן : וּמַלֵּיל
מֹשֶׁה עִם עַמָּא לְמֵימַר. זָרִיזוּ מִנְּכוֹן. גּוּבְרִין
לְחֵילָא. וִיהוֹן עַל מִדְיָן. לְמִתַּן פּוּרְעָנוּת דִּין
עַמֵּיהּ דַיי׳ בְּמִדְיָן : פכלם מוסי׳ קומה
קאילא. גרדֹו מנכם. רגֹאלא ללגֹיש. יגֹזו
אלי מדין. ליחל נקמה׳ אלה בהם : אֶלֶף
לַמַּטֶּה אֶלֶף לַמַּטֶּה לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל
תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא : אַלְפָא לְשִׁבְטָא. אַלְפָא
לְשִׁבְטָא. לְכֹל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל. תִּשְׁלְחוּן
לְחֵילָא : אלף מן כל סבט. מן אסבאט בני
אסראיל. תבעתֹו בהֹם ללגֹזו : וַיִּמָּסְרוּ
מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לַמַּטֶּה שְׁנֵים־עָשָׂר
אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא : וְאִתְבְּחַרוּ מֵאַלְפַיָּא
דְּיִשְׂרָאֵל. אַלְפָא לְשִׁבְטָא. תְּרֵי עֲשַׂר אַלְפִין
מְזָרְזֵי חֵילָא : פאנמאז ח) מן אלוף בני
אסראיל. אלף מן כל סבט. פצארו אתֹני
עשר אלף מגרדין ללגֹזו : וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
אֶלֶף לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת
הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ : וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה. אַלְפָא
לְשִׁבְטָא לְחֵילָא. יָתְהוֹן. וְיָת פִּינְחָס. בַּר
אֶלְעָזָר כָּהֲנָא לְחֵילָא. וּמָאנֵי קוּדְשָׁא.
וַחֲצוֹצְרָת יַבָּבְתָא בִּידֵיהּ : פבעתֹ בהם
מוסי׳. ובפינחס אבן אלעזר אלאמאם
ללגֹזו. ואניה׳ אלקדס. ואבואק אלתגליב פי
ידה : וַיִּצְבְּאוּ עַל־מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר : וְאִתְחַיַּילוּ עַל
מִדְיָן. כְּמָא דְפַקֵּיד יי׳ יָת מֹשֶׁה. וּקְטַלוּ כָּל
דְּכוּרָא : פגזו אלי מדין. כמא אמר אלה
מוסי׳. וקתלו כל דכר : וְאֶת־מַלְכֵי מִדְיָן
הָרְגוּ עַל־חַלְלֵיהֶם אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם
וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע חֲמֵשֶׁת
מַלְכֵי מִדְיָן וְאֵת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הָרְגוּ
בֶּחָרֶב : וְיָת מַלְכֵי מִדְיָן קְטַלוּ עַל קְטִילֵיהוֹן.
יָת אֱוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת צוּר וְיָת חוּר וְיָת
רֶבַע. חַמְשָׁא מַלְכֵי מִדְיָן. וְיָת בִּלְעָם בַּר
בְּעוֹר. קְטַלוּ בְּחַרְבָּא : וקתלו כמסה מלוך
מדין מע קתלאהם. אוי ורקם וצור וחור
ורבע. ואיצא בלעם אבן בעור. קתלוה
באלסיף : וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־נְשֵׁי
מִדְיָן וְאֶת־טַפָּם וְאֵת כָּל־בְּהֶמְתָּם וְאֶת־
כָּל־מִקְנֵהֶם וְאֶת־כָּל־חֵילָם בָּזָזוּ : וּשְׁבוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת נְשֵׁי מִדְיָן וְיָת טַפְלְהוֹן.
וְיָת כָּל בְּעִירְהוֹן וְיָת כָּל גֵּיתֵיהוֹן. וְיָת כָּל
נִכְסֵיהוֹן בַּזוּ : וסבא בני אסראיל. נסא
מדין ואטפאלהם. וגמיע בהאימהם
ומואשיהם. ואתאתהם ט) גנמו : וְאֵת כָּל־
עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֵת כָּל־טִירֹתָם שָׂרְפוּ
בָּאֵשׁ : וְיָת כָּל קִרְוֵיהוֹן בְּמוֹתְבָנֵיהוֹן. וְיָת

כל

כָּל בֵּית סִגְדַּתְהוֹן. אוֹקִידוּ בְּנוּרָא: וגמיע
קראהם. מן מסאכנהם וקצורהם (י .
אחרקוהא באלנאר: וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל
וְאֵת כָּל־הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה:
וּשְׁבוֹ יָת כָּל עֲדָאָה. וְיָת כָּל דִּבַרְתָּא.
בֶּאֱנָשָׁא וּבִבְעִירָא: ואכדו גמיע אלסלב
ואלפי. מן אלנאס ואלבהאים: וַיָּבִאוּ אֶל־מֹשֶׁה
וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־הַשָּׁלָל אֶל־
הַמַּחֲנֶה אֶל־עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־יַרְדֵּן
יְרֵחוֹ: וְאַיְתִיאוּ. לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אֶלְעָזָר
כַּהֲנָא וּלְוָת כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת
שִׁבְיָא וְיָת דִּבַרְתָּא. וְיָת עֲדָאָה לְמַשְׁרִיתָא.
לְמֵישְׁרַיָּא דְּמוֹאָב. דְּעַל יַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ:
וגאו אלי מוסי. ואלי אלעזר אלאמאם וגמאעה
בני אסראיל. באלסבי ואלפי ואלנהב אלי
אלעסכר. אלי בידאת מואב. אלתי עלי
ארדן יריחא: ס *וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן וְכָל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לִקְרָאתָם אֶל־
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וּנְפַקוּ. מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
כַּהֲנָא. וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא לְקַדָּמוּתְהוֹן.
לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא: פכרג מוסי ואלעזר
אלאמאם. וסאיר אשראף אלגמאעה
תלקאהם. אלי כארג אלעסכר: וַיִּקְצֹף
מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הֶחָיִל שָׂרֵי הָאֲלָפִים
וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים מִצְּבָא הַמִּלְחָמָה:
וּרְגִיז מֹשֶׁה. עַל דִּמְמַנַּן עַל חֵילָא. רַבָּנֵי
אַלְפֵי וְרַבָּנֵי מָאוָתָא. דַּאֲתוֹ מֵחֵיל קְרָבָא:
פסכט מוסי. עלי אלמוכלין באלגיש. רויסא
אלאלוף ורויסא אלמיין. אלגאיין מן אלחרב (יא:
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הַחִיִּיתֶם כָּל־נְקֵבָה:
וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה. הֲקַיֵּימְתּוּן כָּל נוּקְבָא:
פקאל להם מוסי. הל אסתבקיתם כל אנתי:
הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם
לִמְסָר־מַעַל בַּיהוָה עַל־דְּבַר־פְּעוֹר וַתְּהִי
הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת יְהוָה: הָא אִנִּין. הֲוָאָה
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵיצַת בִּלְעָם. לְשַׁקָּרָא
שְׁקַר קֳדָם יי עַל עֵיסַק פְּעוֹר. וַהֲוָת
מַחְתָּא בִּכְנִשְׁתָּא דַּיי: אליס הן (יב כאנן
לבני אסראיל בקול בלעם. חתא אוקען
נכבתא באללה (יג בסבב פעור. פחל אלובא
בגמאעה אללה: וְעַתָּה הִרְגוּ כָל־זָכָר
בַּטָּף וְכָל־אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר
הֲרֹגוּ: וּכְעַן. קְטוּלוּ כָל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא.
וְכָל אִתְּתָא. דִּידַעַת גְּבַר. לְמִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא
קְטוּלוּ: ואלאן. אקתלו. כל דכר מן
אלאטפאל. וכל אמראה. קד ערפת מצאגעה
ארגל אקתלוהא: וְכֹל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר
לֹא־יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֲיוּ לָכֶם: וְכֹל
טַפְלָא בִּנְשַׁיָּא. דְּלָא יְדַעָא מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא.
קַיִּימוּ לְכוֹן: וסאיר אלאטפאל אלנסא. אלדי
לם יערפן מצאגעה ארגל. אסתבקוהן
לכם: וְאַתֶּם חֲנוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת
יָמִים כֹּל הֹרֵג נֶפֶשׁ וְכֹל ׀ נֹגֵעַ בֶּחָלָל
תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם: וְאַתּוּן שְׁרוֹ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא
שִׁבְעָא יוֹמִין. כֹּל דִּקְטַל נַפְשָׁא. וְכֹל דִּקְרַב
בִּקְטִילָא. תַּדּוֹן עֲלוֹהִי. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה ג*
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. אַתּוּן וּשְׁבִיכוֹן: ואנתם.
פאנזלו כארג אלעסכר סבעה איאם. כל
מן קתל נפסא. וכל מן דנא באלקתיל.
תתדכו פי אליום אלתאלת ופי אליום אלסאבע.
אנתם וסביכם: וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־כְּלִי־עוֹר
וְכָל־מַעֲשֵׂה עִזִּים וְכָל־כְּלִי־עֵץ תִּתְחַטָּאוּ:
וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מָאן דִּמְשַׁךְ. וְכָל עוֹבַד דִּמְעַזֵּי
וְכָל מָאן דְּאָע. תַּדּוֹן עֲלוֹהִי: וכל תוב
ואניה מן גלוד. מעמול מן מרעזא ואניה
כשב. תדכוה (יד ס וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן אֶל־אַנְשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה
זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה: וַאֲמַר אֶלְעָזָר כַּהֲנָא לְגֻבְרֵי חֵילָא.
דַּאֲתוֹ לִקְרָבָא. דָּא גְּזֵירַת אוֹרַיְתָא. דְּפַקֵּיד
יי יָת מֹשֶׁה: תם קאל אלעזר אלאמאם לארגאל
אלגזאה. אלגאיין מן אלחרב (טו. הדא רסם
אלשריעה. אלתי אמר אללה בהא מוסי:
אַךְ אֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכָּסֶף אֶת־הַנְּחֹשֶׁת
אֶת־הַבַּרְזֶל אֶת־הַבְּדִיל וְאֶת־הָעֹפָרֶת:
בְּרַם יָת דַּהֲבָא וְיָת כַּסְפָּא. יָת נְחָשָׁא יָת
בַּרְזְלָא. יָת עֲבָצָא (נ״א אֲבָצָא) וְיָת אֲבָרָא:
אמא אלדהב ואלפצה. ואלנחאס ואלחדיד.

ואלקלעי

ואקלעיו ואסרב: כל־דבר אשר־יבא באש
תעבירו באש וטהר אך במי נדה יתחטא
וכל אשר לא־יבא באש תעבירו במים:
כל מדעם דמתעל בנורא. תעברוניה
בנורא וידכי. ברם. במי אדיותא יתדי.
וכל דלא מתעל. בנורא תעברוניה
במיא: פכל שי ימכן אן ידכל פי אנאר טו).
אמרוה באנאר ויטהר. ואיצא ידכא במא
אנצח טז). וכל מא לם ידכל. פי אנאר
אמרוה במא: וכבסתם בגדיכם ביום
השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל־המחנה:
ותחורון לבושיכון. ביומא שביעאה
ותדכון. ובתר כן תיעלון למשריתא:
ואגסלו תיאבכם. פי יום אסאבע ואטהרו.
ובעד דאך תדכלו אלי אעסכר: ס
ב ד* ויאמר יהוה אל־משה לאמר: ואמר יי׳
למשה למימר: פקא אלה למוסי קאילא:
שא את ראש מלקוח השבי באדם
ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות
העדה: קביל. ית חושבן דברת שביא.
באנשא ובבעירא. את ואלעזר כהנא.
ורישי אבהת כנשתא: ארפע גמלה יז) מא
פי אסבי. מן אנאס ובהאים. אנת ואעזר
אמאם. ורוסא אבא אגמאעה: וחצית
את־המלקוח בין תפשי המלחמה היצאים
לצבא ובין כל־העדה: ותפליג ית דברתא
בין גוברי מגיחי קרבא. דנפקו לחילא.
ובין כל כנשתא: ואקסם דאך. בין אהל
אהרב. אדין כרגו לאגזו. ובין סאיר
אגמאעה: והרמת מכס ליהוה מאת אנשי
המלחמה היצאים לצבא אחד נפש מחמש
המאות מן־האדם ומן־הבקר ומן החמרים
ומן־הצאן: ותפריש נסיבא קדם יי׳. מן
גוברי מגיחי קרבא דנפקו לחילא. חדא
נפשא. מחמיש מאה. מן אנשא ומן תורי.
ומן חמרי ומן ענא: וארפע מכסא ללה.
מן אהל אחרב אכארגין לאגזו. ראסא
ואחדא. מן כל כמס מאיה. מן אנאס
ובקר. ואחמיר ואגנם: ממחציתם תקחו
ונתתה לאלעזר הכהן תרומת יהוה:

מפלגותהון תסבון. ותתין (נ״א ותתנון)
לאלעזר כהנא אפרשותא קדם יי׳: כד
דאך מן קסמהם רפיעה ללה. וארפע
דאך לאעזר אאמאם יח): וממחצת בני
ישראל תקח | אחד | אחז מן־החמשים מן־
האדם מן־הבקר מן־החמרים ומן־הצאן
מכל־הבהמה ונתתה אתם ללוים שמרי
משמרת משכן יהוה: ומפלגות בני
ישראל. תסב חד דאתחד (נ״א דיתחד)
מן חמשין. מן אנשא מן תורי. מן חמרי
ומן ענא מכל בעירא. ותתין יתהון לליואי.
נטרי. מטרת משכנא דיי׳: וכד מן קסם
בני אסראיל. ואחדא מן כמסין יט), מן
אנאס ואבקר. ואחמיר ואגנם וסאיר
אבהאים. וארפע דאך אלי אלואניין. חאפצי
מחפץ מסכן אלה: ויעש משה ואלעזר
הכהן כאשר צוה יהוה את־משה: ועבד
משה. ואלעזר כהנא. כמא דפקיד יי׳ ית
משה: פצנע מוסי. ואעזר אאמאם. כמא
אמר אלה מוסי: ויהי המלקוח יתר הבז
אשר בזזו עם־הצבא צאן שש־מאות
אלף ושבעים אלף וחמשת אלפים:
והות דברתא. שאר בזא. דבזו עמא
דנפקו לחילא. ענא. שית מאה ושבעין
וחמשא אלפין: וכאן אפי. גמלה אגנימה כ)
אתי גנמוה אקום אגזאה. עדד אגנם. סת
מאיה' אף. וכמסה וסבעין אפא: ובקר
שנים ושבעים אלף: ותורי. שבעין ותרין
אלפין: ועדד אבקר. אתנין וסבעין אפא:
וחמרים אחד וששים אלף: וחמרי. שתין
וחד אלפין: ועדד אחמיר. ואחד וסתין
אפא: ונפש אדם מן־הנשים אשר לא־
ידעו משכב זכר כל־נפש שנים ושלשים
אלף: ונפשא דאנשא. מן נשיא. דלא
ידעא משכבי דכורא. כל נפשתא. תלתין
ותרין אלפין: ומן אנאס. מן אנסא. את
לם יערפן מצאגעה׳ ארגא. אתנין ותלאתין
אפא: ותהי המחצה חלק היצאים בצבא
מספר הצאן שלש־מאות אלף ושלשים
אלף ושבעת אלפים וחמש מאות:

והות

והות פלגותא. חולק גובריא דנפקו
לחילא. מנין ענא. תלת מאה
ותלתין. ושבעא אלפין וחמיש מאה:
פכאן נצף דאך. והו נציב אלדי
כרגו ללגזו. עדד אלגנם. תלאת מאיה׳ אלף.
וסבעה ותלאתין אלפא וכמס מאיה:
ויהי המכס ליהוה מן־הצאן שש מאות
חמש ושבעים: והוה. נסיבא קדם יי׳ מן
ענא. שית מאה ושבעין וחמיש: פכאן
עדד אלמכס ללה מן אלגנם. סת מאיה
וכמסה וסבעין ראסא: והבקר ששה
ושלשים אלף ומכסם ליהוה שנים
ושבעים: ותורי. תלתין ושתא אלפין.
ונסיבהון קדם יי׳ שבעין ותרין: ואד
אלבקר סתה ותלאתין אלפא (כא). פמכסהם
ללה אתנין וסבעין: והחמרים שלשים אלף
וחמש מאות ומכסם ליהוה אחד וששים:
וחמרי. תלתין אלפין וחמיש מאה.
ונסיבהון קדם יי׳ שתין וחד: ואד אלחמיר.
תלאתין אלפא וכמס מאיה. פמכסהם
ללה ואחד וסתין: ונפש אדם ששה
עשר אלף ומכסם ליהוה שנים ושלשים
נפש: ונפשא דאנשא. שתת עשר
אלפין. ונסיבהון קדם יי׳. תלתין ותרין
נפשן: ואד נפוס אלנאס. סתה׳ עשר
אלפא. פמכסהם ללה. אתנין ותלאתין
נפסא: ויתן משה את־מכס תרומת יהוה
לאלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את־
משה: ויהב משה. ית נסיב אפרשותא
קדם יי׳. לאלעזר כהנא. כמא דפקיד יי׳
ית משה: פדפע מוסי׳. אלמכס אלמרפוע
ללה. אלי אלעזר אלאמאם. כמא אמרה
אלה: וממחצית בני ישראל אשר חצה
משה מן־האנשים הצבאים: ומפלגות
בני ישראל. דפלג משה. מן גובריא
דנפקו לחילא: ועדד קסם בני אסראיל.
אלדי קסם מוסי׳. מן אלקום אלגזאה: ותהי
מחצת העדה מן־הצאן שלש־מאות אלף
ושלשים אלף שבעת אלפים וחמש
מאות: והות. פלגות כנשתא מן ענא.
תלת מאה ותלתין. ושבעא אלפין וחמיש
מאה: פכאן דאך מן אלגנם. תלאת מאיה׳
אלף. וסבעה ותלאתין אלפא וכמס מאיה:
ובקר ששה ושלשים אלף: ותורי. תלתין
ושתא אלפין: ומן אלבקר. סתה ותלאתין
אלפא: וחמרים שלשים אלף וחמש
מאות: וחמרי. תלתין אלפין וחמיש מאה:
ומן אלחמיר. תלאתין אלפא וכמס מאיה:
ונפש אדם ששה עשר אלף: ונפשא
דאנשא. שתת עשר אלפין: ומן נפוס
אלנאס. סתה׳ עשר אלפא: ויקח משה
ממחצת בני־ישראל את־האחז אחד מן־
החמשים מן־האדם ומן־הבהמה ויתן
אתם ללוים שמרי משמרת משכן יהוה
כאשר צוה יהוה את־משה: ונסיב משה
מפלגות בני ישראל. ית דאתחד חד
מן חמשין. מן אנשא ומן בעירא. ויהב
יתהון לליואי. נטרי מטרת משכנא דיי׳.
כמא דפקיד יי׳ ית משה: פאכד מוסי׳
מן דאך. ואחדא מן כל כמסין. מן אלנאס
ואלבהאים. ודפעהא אלי אללויאניין. חאפצי
מחפץ מסכן אלה. כמא אמרה: ויקרבו
אל־משה הפקדים אשר לאלפי הצבא
שרי האלפים ושרי המאות: וקריבו
לות משה. דממנן על אלפי חילא. רבני
אלפי ורבני מאותא: פתקדם אלי מוסי׳.
אלמוכלין באלוף אלגיש. רויסא אלאלוף ורויסא
אלמיין: ויאמרו אל־משה עבדיך נשאו
את־ראש אנשי המלחמה אשר בידנו
ולא־נפקד ממנו איש: ואמרו למשה.
עבדך קבילו. ית חושבן. גוברי מגיחי
קרבא דעמנא. ולא שגא מננא אנש:
פקאלו למוסי׳. אן עבידך רפעו. גמלה׳ אהל
אלחרב אלדין מענא. (כב) ולם יפתקד מנא
רגל: ונקרב את־קרבן יהוה איש אשר
מצא כלי־זהב אצעדה וצמיד טבעת
עגיל וכומז לכפר על־נפשתינו לפני
יהוה: וקריבנא ית קורבנא דיי׳. גבר
דאשכח מאן דדהב. שירין ושבין. עזקן
קדשין ומחוך. לכפרא על נפשתנא קדם

יי׳ : וקד קרבנא קרבאן אלה. אי רג׳ל
מנא וג׳ד אניה׳ ד׳הב מן דמלג וסואר.
וחלקה ותרכי וחקאב (כג). לנסתג׳פר ען
נפוסנא בין ידי אלה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן אֶת־הַזָּהָב מֵאִתָּם כֹּל כְּלִי מַעֲשֶׂה׃
וּנְסֵיב מֹשֶׁה. וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא. יָת דַּהֲבָא
מִנְּהוֹן. כֹּל מָאן דְּעוֹבָדָא : פקבץ׳ מוסי׳
ואלעזר אלאמאם. אלד׳הב מנהם. כל
אניה מצוגה (כד): וַיְהִי ׀ כָּל־זְהַב הַתְּרוּמָה
אֲשֶׁר הֵרִימוּ לַיהוָה שִׁשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף
שְׁבַע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁקֶל מֵאֵת שָׂרֵי
הָאֲלָפִים וּמֵאֵת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת : וַהֲוָה כָּל
דְּהַב אַפְרָשׁוּתָא. דְּאַפְרִישׁוּ קֳדָם יי׳. שִׁתַּת
עֲשַׂר אַלְפִין. שְׁבַע מְאָה וְחַמְשִׁין סִלְעִין.
מִן רַבָּנֵי אַלְפֵי. וּמִן רַבָּנֵי מָאוָתָא: פכאן
ג׳מיע ד׳הב ארפיעה. אלד׳י רפעו ללה.
סתה׳ עשר אלפא. וסבע מאיה וכ׳מסין
מתקאלא. מן רויסא אלאלוף. ומן רויסא אלמיין:
ו* אַנְשֵׁי הַצָּבָא בָּזְזוּ אִישׁ לוֹ : גּוּבְרִין דְּחֵילָא.
בְּזוּ גְּבַר לְנַפְשֵׁיהּ : אמא סאיר אהל אלג׳ז.
פאמא גנמוה פכל ואחד כאן לה (כה) :
וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־הַזָּהָב מֵאֵת
שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וַיָּבִאוּ אֹתוֹ אֶל־
אֹהֶל מוֹעֵד זִכָּרוֹן לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃
וּנְסֵיב מֹשֶׁה. וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא יָת דַּהֲבָא.
מִן רַבָּנֵי אַלְפֵי וּמָאוָתָא. וְאֵיתִיאוּ יָתֵיהּ
לְמַשְׁכַּן זִמְנָא. דּוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם
יי׳ : ולמא אכ׳ד׳ מוסי׳ ואלעזר אלאמאם
אלד׳הב. מן רויסא אלאלוף ואלמיין. פאתו בה
אלי קבא אלמחצ׳ר. ד׳כרא לבני אסראיל
בין ידי אלה : פ
ג ה** וּמִקְנֶה ׀ רַב הָיָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי־גָד
עָצוּם מְאֹד וַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת־
אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם מִקְנֶה :
וּבְעִיר סַגִּי. הֲוָה. לִבְנֵי רְאוּבֵן. וְלִבְנֵי גָד
תַּקִּיף לַחֲדָא. וַחֲזוֹ. יָת אֲרַע יַעְזֵר וְיָת
אֲרַע גִּלְעָד. וְהָא אַתְרָא אֲתַר כְּשַׁר לְבֵית
בְּעִיר : ומאשיה כת׳ירה. כאנת לבני
ראובן. ולבני גד עט׳ימה ג׳דא. פראו בלד
יעזר ובלד ג׳לעד. ואד׳א בה מוצ׳ע מאשיה :

וַיָּבֹאוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה
לֵאמֹר : וַאֲתוֹ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן. וַאֲמַרוּ
לְמֹשֶׁה וּלְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא. וּלְרַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא
לְמֵימַר : פג׳או בני גד ובני ראובן. וקאלו
למוסי׳ ואלעזר אלאמאם. ואשראף אלג׳מאעה
קאילין : עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה
וְחֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וּנְבוֹ וּבְעֹן : עֲטָרוֹת
וְדִיבוֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה. וְחֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה.
וּשְׂבָם וּנְבוֹ וּבְעוֹן : אן עטרות ודיבון
ויעזר ונמרה. וחשבון ואלעלה. וסבם ונבו
ובעון: הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה לִפְנֵי עֲדַת
יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה׃
אַרְעָא. דִּמְחָא יי׳ יָת יָתְבַהָא קֳדָם כְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל. אֲרַע כַּשְׁרָא לְבֵית בְּעִיר הִיא.
וּלְעַבְדָּךְ אִית בְּעִיר : אלבלד. אלד׳י פתחה
אלה בין ידי ג׳מאעה׳ בני אסראיל: בלד
יצלח ללמאשיה . ולעבידך מואשי :
ס וַיֹּאמְרוּ* אִם־מָצָאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ
יֻתַּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לַאֲחֻזָּה
אַל־תַּעֲבִרֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן : וַאֲמַרוּ. אִם
אַשְׁכַּחְנָא רַחֲמִין בְּעֵינָךְ. תִּתְיְהֵיב. אַרְעָא
הָדָא. לְעַבְדָּךְ לְאַחְסָנָא. לָא תַעַבְּרִנָּנָא
יָת יַרְדְּנָא : פקאלו. אן וג׳דנא חט׳א ענדך.
ידפע אלינא הד׳א אלבלד נחלה. לא תג׳יזנא
אלארדן : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן הַאַחֵיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם
תֵּשְׁבוּ פֹה : וַאֲמַר מֹשֶׁה. לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן. הַאֲחֵיכוֹן . יֵיתוֹן לְאַגָּחָא קְרָבָא.
וְאַתּוּן תִּתְּבוּן הָכָא : פקאל להם מוסי׳. הל
אכ׳ותכם ימצ׳ון לל חרב. ואנתם תג׳לסון
ההנא : וְלָמָּה תְנוּאוּן* אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵעֲבֹר אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה׃
וּלְמָא תוֹנוּן. יָת לִבָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
מִלְּמִעְבַּר לְאַרְעָא. דִּיהַב לְהוֹן יי׳ : ולם
תג׳בנון (כו) קלוב בני אסראיל. מן אלמציר
אלי אלבלד. אלד׳י אעטאהם אלה (כז) : כֹּה
עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשָׁלְחִי אֹתָם מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ
לִרְאוֹת אֶת־הָאָרֶץ : כְּדֵין עֲבַדוּ אֲבָהָתְכוֹן.
כַּד שְׁלַחִית יָתְהוֹן. מֵרְקַם גֵּיאָה לְמִחְזֵי יָת

*) תניאון ק׳

ארעא

אַרְעָא : כדא צנעו אבאיכם. חין בעתת
בהם. מן רקים ברנע לירומו אבלד (כח) :
וַיַּעֲלוּ עַד־נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וַיָּנִיאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי־בֹא
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה: וּסְלִיקוּ עַד
נַחְלָא דְאַתְכָּלָא. וַחֲזוֹ יָת אַרְעָא. וְאוֹנִיאוּ.
יָת לִבָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּדִיל דְּלָא לְמֵיעַל
לְאַרְעָא. דִּיהַב לְהוֹן יְיָ: פבלגו ט׳ ואד
אענקוד. וראוה. וגבנו קלוב בני אסראיל.
מן אן ידכלו אבלד. אלדי אעטאהם אלה:
וַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר:
וּתְקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא. וְקַיֵּים
לְמֵימַר: פאשתד גצב אלה פי דאך אוקת.
ואקסם קאילא: אִם־יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֹלִים
מִמִּצְרַיִם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה אֵת
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב כִּי לֹא־מִלְאוּ אַחֲרָי: אִם יֶחֱזוּן
גּוּבְרַיָּא דִסְלִיקוּ מִמִּצְרַיִם. מִבַּר עֶשְׂרִין
שְׁנִין וּלְעֵילָא. יָת אַרְעָא. דְּקַיֵּימִית.
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אֲרֵי לָא אַשְׁלִימוּ
בָּתַר דַּחַלְתִּי: אן ראו ארגא אלדי צעדו מן
מצר. מן ז׳ עשרין סנה פצאעדא. אבלד אלדי
אקסמת. לאברהים ויצחק ויעקוב. אד
לם יתבעו טאעתי: בִּלְתִּי כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה
הַקְּנִזִּי וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן כִּי מִלְאוּ אַחֲרֵי יְהוָה:
אֱלָהֵין. כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה קְנִזָּאָה. וִיהוֹשֻׁעַ
בַּר נוּן. אֲרֵי אַשְׁלִימוּ בָּתַר דַּחַלְתָּא דַיְיָ:
אלא כלב אבן יפנה אלקנזי. ויהושע אבן
נון. פאנהמא אתבעא טאעה׳ אלה:
וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנִעֵם בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תֹּם כָּל־הַדּוֹר הָעֹשֶׂה
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וּתְקֵיף רוּגְזָא דַיְיָ
בְּיִשְׂרָאֵל. וְאוֹחַרְנוּן בְּמַדְבְּרָא. אַרְבְּעִין
שְׁנִין. עַד דְּסָף כָּל דָּרָא. דַּעֲבַד דְּבִישׁ
קֳדָם יְיָ: פלמא אשתד גצב אלה עליהם.
תוההם פי אלבר. ארבעין סנה. אלי אן
פני גמיע אלגיל. אלדי פעל אלשר בין ידי
אלה: וְהִנֵּה קַמְתֶּם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תַּרְבּוּת
אֲנָשִׁים חַטָּאִים לִסְפּוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־
יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל: וְהָא קַמְתּוּן. בָּתַר

אֲבָהָתְכוֹן. תַּלְמִידֵי גּוּבְרַיָּא חַיָּבַיָּא.
לְאוֹסָפָא עוֹד. עַל תְּקוֹף רוּגְזָא דַיְיָ עַל
יִשְׂרָאֵל (נ״א לְיִשְׂרָאֵל): והודאכם קד
קמתם פי מכאן אבאיכם. עלי׳ תעלים
אנאס כאטיין (כט). לתזידו איצא פי שדה׳
גצב אלה עלי׳ אל אסראיל: כִּי תְשׁוּבֻן
מֵאַחֲרָיו וְיָסַף עוֹד לְהַנִּיחוֹ בַּמִּדְבָּר וְשִׁחַתֶּם
לְכָל־הָעָם הַזֶּה: אֲרֵי תְתוּבוּן מִבָּתַר
פּוּלְחָנֵיהּ. וְיוֹסֵיף עוֹד. לְאוֹחָרוּתְהוֹן
בְּמַדְבְּרָא. וּתְחַבְּלוּן לְכָל עַמָּא הָדֵין:
לאנכם אן רגעתם ען טאעתה. זאד פי
תרכהם פי אלברייה. פתהלכון הולאי
אלקום אדא אמסכו ענכם (ל): ס וַיִּגְּשׁוּ
אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גִּדְרֹת צֹאן נִבְנֶה לְמִקְנֵנוּ פֹּה
וְעָרִים לְטַפֵּנוּ: וּקְרִיבוּ לְוָתֵיהּ וַאֲמָרוּ. חַטְרִין
דְּעָאן. נִבְנֵי לִבְעִירָנָא הָכָא. וְקִרְוִין לְטַפְלָנָא:
תם תקדמו אליה וקאלו. אנא נבני חצאירא
למואשינא ההנא. וקרא לאטפאלנא:
וַאֲנַחְנוּ נֵחָלֵץ חֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד
אֲשֶׁר אִם־הֲבִיאֹנֻם אֶל־מְקוֹמָם וְיָשַׁב טַפֵּנוּ
בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
וַאֲנַחְנָא נִזְדָּרֵז מַבְעַן. קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
עַד דְּנַעֵילִנּוּן לְאַתְרְהוֹן. וְיִתֵּיב טַפְלָנָא
בְּקִרְוִין כְּרִיכָן. מִן קֳדָם יָתְבֵי אַרְעָא: ונחן
נתגרד מסרעין. (לא) בין ידי בני אסראיל.
אלי אן נוצלהם אלי מכאנהם. פיקים אטפאלנא
פי קרא חצינה. מן קבל אהל אלבלד:
לֹא נָשׁוּב אֶל־בָּתֵּינוּ עַד הִתְנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אִישׁ נַחֲלָתוֹ: לָא נְתוּב לְבָתַּנָא. עַד
דְּיַחְסְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. גְּבַר אַחְסַנְתֵּיהּ:
לא נרגע אלי ביותנא. אלי אן יחוז בני
אסראיל. כל סבט מנהם נחלתה: כִּי לֹא
נִנְחַל אִתָּם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וָהָלְאָה כִּי בָאָה
נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה: אֲרֵי לָא
נַחְסִין עִמְּהוֹן. מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא וּלְהַלְאָה
(נ״י וּלְהַלָּא). אֲרֵי קַבֵּילְנָא אַחְסַנְתָּנָא לָנָא.
מֵעִבְרָא דְיַרְדְּנָא מַדְנְחָא: לאנא לא נחוז
מעהם. מן עבר אלארדן אלי הנאך (לב). אד
קד קבצנא נחלתנא (לג). מן עבר אלארדן
שרקייא: פ

זר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם־תַּעֲשׂוּן אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה אִם־תֵּחָלְצוּ לִפְנֵי יְהוָה
לַמִּלְחָמָה: וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה. אִם תַּעְבְּדוּן
יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין. אִם תִּזְדָּרְזוּן. קֳדָם עַמָּא
דַּיְיָ לִקְרָבָא: פקאל להם מוסי. אן צנעתם
הדא אלאמר. ותגרדתם בין ידי אללה
לאחרב: וְעָבַר לָכֶם כָּל־חָלוּץ אֶת־הַיַּרְדֵּן
לִפְנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוֹ אֶת־אֹיְבָיו מִפָּנָיו:
וְיִעְבַּר לְכוֹן כָּל דִּמְזָרַז. יָת יַרְדְּנָא קֳדָם
עַמָּא דַּיְיָ. עַד דְּיִתָרֵיךְ. יָת בַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי
מִן קֳדָמוֹהִי: ועבר לכם כל מגרד מנכם.
אלארדן בין ידיה. אלי אן יקרץ אעדאיה מן
בין ידיה: וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה
וְאַחַר תָּשֻׁבוּ וִהְיִיתֶם נְקִיִּם מֵיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל
וְהָיְתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לַאֲחֻזָּה לִפְנֵי
יְהוָה: וְתִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא. קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ
וּבָתַר כֵּן תְּתוּבוּן. וּתְהוֹן זַכָּאִין. קֳדָם יְיָ
וּמִיִּשְׂרָאֵל. וּתְהֵי אַרְעָא הָדָא לְכוֹן. לְאַחְסָנָא
קֳדָם יְיָ: ואדא פתח אלבלד. בין ידיה פבעד
דאך תרגעון. פתכונון אבריא. ענד אללה
וענד אסראיל. ויכון הדא אלבלד לכם.
חוזא בין ידיה: וְאִם־לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה
חֲטָאתֶם לַיהוָה וּדְעוּ חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר
תִּמְצָא אֶתְכֶם: וְאִם לָא תַעְבְּדוּן כֵּן. הָא
חַבְתּוּן קֳדָם יְיָ. וְדָעוּ חוֹבַתְכוֹן. דְּתַשְׁכַּח
יָתְכוֹן: ואן לם תצנעון כדאך. פקד
אכטאתם ללה. ואעתרפו בכטאיאכם.
אדא נאתכם עקובתה (לה): בְּנוּ־לָכֶם
עָרִים לְטַפְּכֶם וּגְדֵרֹת לְצֹנַאֲכֶם וְהַיֹּצֵא
מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ: בְּנוֹ לְכוֹן קִרְוִין לְטַפְלְכוֹן.
וְחַטְרִין לְעָנְכוֹן. וּדְיִפּוֹק מִפּוּמְכוֹן תַּעְבְּדוּן:
אבנו לכם קרא לאטפאלכם. וחצאירא
לגנמכם. ומא כרג מן פמכם אצנעוה:
וַיֹּאמֶר בְּנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר
עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי מְצַוֶּה: וַאֲמַר
שִׁבְטָא דִּבְנֵי גָד וְדִבְנֵי רְאוּבֵן. לְמֹשֶׁה
לְמֵימַר. עַבְדָּךְ יַעְבְּדוּן כְּמָא דְּרִבּוֹנִי מְפַקֵּיד:
קאלו לה. עבידך יצנעון. כמא יאמרהם
סיידנא: טַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל־בְּהֶמְתֵּנוּ
יִהְיוּ־שָׁם בְּעָרֵי הַגִּלְעָד: טַפְלָנָא נְשַׁנָא.
גֵּיתָנָא וְכָל בְּעִירָנָא. יְהוֹן תַּמָּן בְּקִרְוֵי גִלְעָד:
אטפאלנא ונסאנא. מואשינא וסאיר
בהאימנא. יקימון פי קרא אלגלעד: וַעֲבָדֶיךָ
יַעַבְרוּ כָּל־חֲלוּץ צָבָא לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה
כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי דֹּבֵר: וְעַבְדָּךְ יְעִבְּרוּן. כָּל
מְזָרַז חֵילָא. קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ לִקְרָבָא. כְּמָא
דְּרִבּוֹנִי מְמַלֵּיל: ועבידך יעברון. כל
מגרד מנהם לגיש. בין ידי אללה לאחרב.
כמא קאל סיידנא: וַיְצַו לָהֶם מֹשֶׁה אֵת
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֵת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶת־
רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וּפַקֵּיד
לְהוֹן מֹשֶׁה. יָת אֶלְעָזָר כָּהֲנָא. וְיָת יְהוֹשֻׁעַ
בַּר נוּן. וְיָת רֵישֵׁי. אֲבָהָת שִׁבְטַיָּא לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל: פאמר להם מוסי. אלעזר אלאמאם
ויהושע אבן נון. ורויסא אבא אסבאט
בני אסראיל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם־
יַעַבְרוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי־רְאוּבֵן ׀ אִתְּכֶם אֶת־
הַיַּרְדֵּן כָּל־חָלוּץ לַמִּלְחָמָה לִפְנֵי יְהוָה
וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם וּנְתַתֶּם לָהֶם אֶת־
אֶרֶץ הַגִּלְעָד לַאֲחֻזָּה: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן.
אִם יְעִבְּרוּן בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן עִמְּכוֹן. יָת
יַרְדְּנָא. כָּל דִּמְזָרַז לִקְרָבָא קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ.
וְתִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא קֳדָמֵיכוֹן. וְתִתְּנוּן לְהוֹן.
יָת אֲרַע גִּלְעָד לְאַחְסָנָא: פקאל. אן עברו
מעכם אלארדן. כל רגל מגרד לאחרב בין
ידי אללה. חתא יפתח אלבלד בין אידיכם.
פאעטוהם בלד גלעד חוזא: וְאִם־לֹא יַעַבְרוּ
חֲלוּצִים אִתְּכֶם וְנֹאחֲזוּ בְתֹכְכֶם בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן: וְאִם לָא יְעִבְּרוּן. מְזָרְזִין עִמְּכוֹן.
וְיַחְסְנוּן בֵּינֵיכוֹן בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן: ואן
לם יעברון מגרדין מעכם. פליחוזו
פי מא בינכם פי בלד כנעאן:
וַיַּעֲנוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֶל־עֲבָדֶיךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: וַאֲתִיבוּ
בְּנֵי גָד. וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמֵימַר. יָת דְּמַלֵּיל
יְיָ. לְעַבְדָּךְ כֵּן נַעְבֵּיד: פאגאבוה וקאלו
לה. גמיע מא אמר אללה בה עבידך אנא
צאנעון: נַחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי יְהוָה
אֶרֶץ כְּנָעַן וְאִתָּנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר
לַיַּרְדֵּן: נַחְנָא נְעִבַּר (וי״ג נַעֲבַר) מְזָרְזִין.

קדם עמא דיי׳ לארעא דכנען. ועמנא
אחודת אחסנתנא. מעברא לירדנא:
נחן נעבר מגרדין. בין ידי אלה צ׳ בלד
כנעאן. חתא יחצל לנא חוז נחלתנא לה).
מן עבר אארדן: ויתן להם משה לבני
גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן
יוסף את־ממלכת סיחן מלך האמרי
ואת־ממלכת עוג מלך הבשן הארץ
לעריה בגבלת ערי הארץ סביב: ויהב
להון משה. לבני גד ולבני ראובן. ולפלגות
שבטא דמנשה בר יוסף. ית מלכותיה
דסיחון מלכא אמוראה. וית מלכותיה
(נ״י מלכותא). דעוג מלכא דמתנן. ארעא.
לקרוהא בתחומין (נ״י בתחומהא). קרוי
ארעא סחור סחור: פאעטא מוסי׳ בני
גד ובני ראובן. ונצף סבט מנשה אבן
יוסף. בלד ממלכה׳ סיחון מלך אאמוריין.
ובלד ממלכה׳ עוג מלך טבתנייה. כל
ארץ מע קראהא. אדי עלי׳ תכמהא
פסתדירא לו): ויבנו בני־גד את־דיבן
ואת־עטרת ואת ערער: ובנו בני גד.
ית דיבון וית עטרות. וית ערוער: פבנו
בני גד. דיבון ועטרות וערוער: ואת־
עטרת שופן ואת־יעזר ויגבהה: וית
עטרות שופן. וית יעזר ורמתא: ועטרות
שופן ויעזר ויגבהה: ואת־בית נמרה
ואת־בית הרן ערי מבצר וגדרת צאן:
וית בית נמרה וית בית הרן. קרוין
כריכן וחטרין דעאן: ובית נמרה ובית
הרן. קרא חצינה וחצאיר גנם: ובני
ראובן בנו את־חשבון ואת־אלעלא ואת
קריתים: ובני ראובן בנו. ית חשבון וית
אלעלא. וית קריתים: ובנו בני ראובן.
חשבון ואעלא וקריתים: ואת־נבו ואת־
בעל מעון מוסבת שם ואת־שבמה
ויקראו בשמת את־שמות הערים אשר
בנו: וית נבו. וית בעל מעון. מקפן
שמהן וית שבמה. וקרו בשמהן. ית
שמהת קרויא דבנו: ונבו ובעל מעון.
מנקולה אסמאיהן וסבמה. ודאך אנהם
סמו אקרא אתי בנוהא כמא שאו לז):
וילכו בני מכיר בן־מנשה גלעדה וילכדה
ויורש את־האמרי אשר־בה: ואזלו. בני
מכיר בר מנשה. לגלעד וכבשוהא. ותריך
ית אמוראה דבה: ומצו בני מכיר אבן
מנשה. צ׳ גרש פפתחוהא. וקרצו
אאמורי אדי פיהא: ויתן משה את־
הגלעד למכיר בן־מנשה וישב בה:
ויהב משה ית גלעד. למכיר בר מנשה.
ויתיב בה: פדפע מוסי׳ גרש. לאמכיר
אבן מנשה. פאקאמו פיהא: ויאיר בן־
מנשה הלך וילכד את־חותיהם ויקרא
אתהן חות יאיר: ויאיר בר מנשה אזל.
וכבש ית כפרניהון. וקרא יתהון כפרני
יאיר: פמצא יאיר אבן מנשה. ופתח
סוארהן. וסמאהא סואר יאיר: ונבח הלך
וילכד את־קנת ואת־בנתיה ויקרא לה
נבח בשמו: ונבח אזל. וכבש ית קנת
וית כפרנהא. וקרא לה נבח בשמיה:
ומצא נבח. פפתח קנת ורסאתיקהא.
וסמאהא נבח עלא אסמה: פ פ פ

קי״ב פסוקים סימן עיבל. ומפטירין דברי בירמיה סי׳ י״א. וקצת קהלות
מפטירין שמעו דבר ה׳ בירמיה סימן ב׳. נג״ה למנחת שבת וב׳ וה׳:

אלה מסעי בני־ישראל אשר יצאו מארץ
מצרים לצבאתם ביד־משה ואהרן:
אלין מטלני בני ישראל. דנפקו. מארעא
דמצרים לחיליהון. בידא דמשה ואהרן:
והדה מראחל בני אסראיל. אד כרגו
מן בלד מצר עלי׳ גיושהם. ביד מוסי׳
והרון: ויכתב משה את־מוצאיהם
למסעיהם על־פי יהוה ואלה מסעיהם
למוצאיהם: וכתב משה. ית מפקניהון.
למטלניהון על מימרא דיי׳. ואלין מטלניהון
למפקניהון: פכתב מוסי כרוגהם. עלי׳
מראחלהם עלי׳ קול אלה. והדה מראחלהם
לכרוגהם: ויסעו מרעמסס בחדש
הראשון בחמשה עשר יום לחדש הראשון
ממחרת הפסח יצאו בני־ישראל ביד
רמה לעיני כל־מצרים: ונטלו מרעמסס
בירחא קדמאה. בחמישת עשרא.

*) א״ה בענין תלת דפורעניתא יש מנהגים שונים קצת קהלות מפטירין דח״א וק״ק מפטירין דש״ח וכן בענין חיבור
מות ומסעי והבוחר יבחר.

יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה. מִבָּתַר פִּסְחָא.
נְפַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרֵישׁ גְּלֵי. לְעֵינֵי כָּל
מִצְרָאֵי: פרחלו מן עין שמס פי אשהר
אאול. פי איום אלכאמס עשר מנה.
ודֹאך מן גדֹ אפסח. כֹרגו בני אסראיל
ביד רפיעה. בחצֹרהֹ גמיע אמצריון:
וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה
בָּהֶם כָּל־בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה
שְׁפָטִים: וּמִצְרָאֵי מְקַבְּרִין. יָת דִּקְטַל יְיָ.
בְּהוֹן כָּל בּוּכְרָא. וּבְטָעֲוָתְהוֹן. עֲבַד יְיָ
דִּינִין: והם ידפנון. אלדי קתל אללה פיהם
כל בכר. וצנע אחכאמא במעבודאתהם:
וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וַיַּחֲנוּ בְּסֻכֹּת:
וּנְטַלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס. וּשְׁרוֹ בְּסֻכּוֹת:
ורחלו בני אסראיל מן עין שמס. ונזלו
פי סכות: וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם
אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וּנְטַלוּ מִסֻּכּוֹת.
וּשְׁרוֹ בְאֵיתָם. דִּבְסְטַר מַדְבְּרָא: ורחלו
מן תֹם. ונזלו פי איתם. פי טרף אלברייה:
וַיִּסְעוּ מֵאֵתָם וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר
עַל־פְּנֵי בַּעַל צְפוֹן וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מִגְדֹּל:
וּנְטַלוּ מֵאֵיתָם. וְתָב עַל פּוּם חִירָתָא.
דִּקְדָם בְּעֵיל צְפוֹן. וּשְׁרוֹ קֳדָם מִגְדּוֹל:
ורחלו מנהא. ורגעו אלי פואה אחירות.
אלתי בחצֹרהֹ בעל צפון. ונזלו בין ידי
מגדול: וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־
הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
בְּמִדְבַּר אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְּמָרָה: וּנְטַלוּ מִן
קֳדָם חִירָתָא. וַעֲבַרוּ בְּגוֹ יַמָּא בְמַדְבְּרָא
(נ״י לְמַדְבְּרָא). וַאֲזַלוּ. מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין
בְּמַדְבְּרָא דְּאֵיתָם (נ״י בְּמַדְבַּר אֵיתָם).
וּשְׁרוֹ בְּמָרָה: ורחלו מן תֹם. ועברו פי
וסט אלבחר פי אלברייה. תֹם סארו. מסאפהֹ
תלאתהֹ איאם פי ברייהֹ איתם. ונזלו
פי אלמרירה: וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה
וּבְאֵילִם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים
תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ־שָׁם: וּנְטַלוּ מִמָּרָה. וַאֲתוֹ
לְאֵילִים. וּבְאֵילִים. תְּרֵי עֲשַׂר. מַבּוּעִין
דְּמַיִין. וְשִׁבְעִין דִּקְלִין וּשְׁרוֹ תַמָּן: ורחלו
מנהא. וגאו אלי אילים. וכאן פיהא. אתני

עשר עין מא. וסבעין נכֹלה ונזלו תֹם:
וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם־סוּף: וּנְטַלוּ
מֵאֵילִים. וּשְׁרוֹ עַל יַמָּא דְסוּף: ורחלו
מנהא. ונזלו עלי בחר אלקלזם: וַיִּסְעוּ
מִיַּם־סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר־סִין: וּנְטַלוּ מִיַּמָּא
דְסוּף. וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְסִין: ורחלו מנהא.
ונזלו פי ברייהֹ סין: וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר־סִין
וַיַּחֲנוּ בְּדָפְקָה: וּנְטַלוּ מִמַּדְבְּרָא דְסִין.
וּשְׁרוֹ בְּדָפְקָה: פרחלו מנהא. ונזלו פי
דפקה: וַיִּסְעוּ מִדָּפְקָה וַיַּחֲנוּ בְּאָלוּשׁ:
וּנְטַלוּ מִדָּפְקָה. וּשְׁרוֹ בְּאָלוּשׁ: ורחלו
מנהא. ונזלו פי אלוש: וַיִּסְעוּ מֵאָלוּשׁ וַיַּחֲנוּ
בִּרְפִידִם וְלֹא־הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם לִשְׁתּוֹת:
וּנְטַלוּ מֵאָלוּשׁ. וּשְׁרוֹ בִּרְפִידִים. וְלָא הֲוָה
תַמָּן מַיָּא. לְעַמָּא לְמִשְׁתֵּי: ורחלו מנהא. ונזלו
פי רפידים. ולם יכון תֹם מאא. לאלקום
ישרבונה: וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִם וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר
סִינָי: וּנְטַלוּ מֵרְפִידִים. וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא
דְסִינָי: ורחלו מנהא. ונזלו פי ברייהֹ סיני:
וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינָי וַיַּחֲנוּ בְּקִבְרֹת הַתַּאֲוָה:
וּנְטַלוּ מִמַּדְבְּרָא דְסִינָי. וּשְׁרוֹ בְּקִבְרֵי
דִמְשַׁאֲלֵי: ורחלו מנהא. ונזלו פי קבור
אלמתשהיין: וַיִּסְעוּ מִקִּבְרֹת הַתַּאֲוָה וַיַּחֲנוּ
בַּחֲצֵרֹת: וּנְטַלוּ מִקִּבְרֵי דִמְשַׁאֲלֵי. וּשְׁרוֹ
בַּחֲצֵרוֹת: ורחלו מנהא. ונזלו פי חצרות:
וַיִּסְעוּ מֵחֲצֵרֹת וַיַּחֲנוּ בְּרִתְמָה: וּנְטַלוּ
מֵחֲצֵרוֹת. וּשְׁרוֹ בְּרִתְמָה: ורחלו מנהא.
ונזלו פי רתמה: וַיִּסְעוּ מֵרִתְמָה וַיַּחֲנוּ
בְּרִמֹּן פָּרֶץ: וּנְטַלוּ מֵרִתְמָה. וּשְׁרוֹ בְּרִמּוֹן
פָּרֶץ: ורחלו מנהא. ונזלו פי רמון פרץ:
וַיִּסְעוּ מֵרִמֹּן פָּרֶץ וַיַּחֲנוּ בְּלִבְנָה: וּנְטַלוּ
מֵרִמּוֹן פָּרֶץ. וּשְׁרוֹ בְּלִבְנָה: ורחלו מנהא.
ונזלו פי לבנה: וַיִּסְעוּ מִלִּבְנָה וַיַּחֲנוּ
בְּרִסָּה: וּנְטַלוּ מִלִּבְנָה. וּשְׁרוֹ בְּרִסָּה:
ורחלו מנהא. ונזלו פי רסה: וַיִּסְעוּ מֵרִסָּה
וַיַּחֲנוּ בִּקְהֵלָתָה: וּנְטַלוּ מֵרִסָּה. וּשְׁרוֹ
בִּקְהֵלָתָה: ורחלו מנהא. ונזלו פי קהלת:
וַיִּסְעוּ מִקְּהֵלָתָה וַיַּחֲנוּ בְּהַר־שָׁפֶר: וּנְטַלוּ
מִקְּהֵלָת. וּשְׁרוֹ בְּטוּרָא דְשָׁפֶר: ורחלו
מנהא. ונזלו פי גבל שפר: וַיִּסְעוּ מֵהַר־

שפר ויחנו בחרדה: ונטלו מטורא דשפר.
ושרו בחרדה: ורחלו מנהא. ונזלו פי
הרדה: ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת:
ונטלו מחרדה. ושרו בקהלות: ורחלו
מנהא. ונזלו פי מקהלות: ויסעו ממקהלת
ויחנו בתחת: ונטלו ממקהלות. ושרו
בתחת: ורחלו מנהא. ונזלו פי תחת:
ויסעו מתחת ויחנו בתרח: ונטלו מתחת.
ושרו בתרח: ורחלו מנהא. ונזלו פי תרח:
ויסעו מתרח ויחנו במתקה: ונטלו מתרח.
ושרו במתקה: ורחלו מנהא. ונזלו פי
מתקה: ויסעו ממתקה ויחנו בחשמנה:
ונטלו ממתקה. ושרו בחשמונה: ורחלו
מנהא. ונזלו פי חשמונה: ויסעו מחשמנה
ויחנו במסרות: ונטלו מחשמונה. ושרו
במוסרות: ורחלו מנהא. ונזלו פי מוסרות:
ויסעו ממסרות ויחנו בבני יעקן: ונטלו
ממוסרות. ושרו בבני יעקן: ורחלו מנהא.
ונזלו פי בני יעקן: ויסעו מבני יעקן ויחנו
בחר הגדגד: ונטלו מבני יעקן. ושרו
בחור גדגד: ורחלו מנהא. ונזלו פי חור
גדגד: ויסעו מחר הגדגד ויחנו ביטבתה:
ונטלו מחור גדגד. ושרו ביטבתה: ורחלו
מנהא. ונזלו פי יטבתה: ויסעו מיטבתה
ויחנו בעברנה: ונטלו מיטבתה. ושרו
בעברונה: ורחלו מנהא. ונזלו פי עברונה:
ויסעו מעברנה ויחנו בעצין גבר: ונטלו
מעברונה. ושרו בעציון גבר: ורחלו
מנהא. ונזלו פי עציון גבר: ויסעו מעצין
גבר ויחנו במדבר־צן הוא קדש: ונטלו
מעציון גבר. ושרו במדברא דצין היא
רקם: ורחלו מנהא. ונזלו פי ברייה' צין
הי רקים: ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר
בקצה ארץ אדום: ונטלו מרקם. ושרו
בהור טורא. בסיפי ארעא דאדום: ורחלו
מנהא. ונזלו פי גבל הור. פי טרף בלד
אדום: ויעל אהרן הכהן אל־הר ההר
על־פי יהוה וימת שם בשנת הארבעים
לצאת בני־ישראל מארץ מצרים בחדש
החמישי באחד לחדש: וסליק אהרן
כהנא. להור טורא. על מימרא דיי׳ ומית
תמן. בשנת ארבעין. למפק בני ישראל
מארעא דמצרים. בירחא חמישאה בחד
לירחא: פצעד הרון אלאמאם. אלי גבל הור.
ומאת תם באמר אלה. פי סנה' אלארבעין.
לכרוג בני אסראיל מן בלד מצר. פי אליום
אלאול מן אלשהר אלכאמס: ואהרן בן־שלש
ועשרים ומאת שנה במתו בהר ההר:
ואהרן. בר מאה ועשרין ותלת שנין. כד
מית בהור טורא: וכאן להרון. מאיה
ותלאתה ועשרין סנה. למא מאת הנאך:
ב* ס וישמע הכנעני מלך ערד והוא־
ישב בנגב בארץ כנען בבא בני ישראל:
ושמע. כנענאה מלכא דערד. והוא יתיב
בדרומא בארעא דכנען. במיתי בני ישראל:
תם סמע אלכנאעני א) מלך ערד. והו
סאכן פי אלדארום פי בלד כנעאן. במגי
בני אסראיל: ויסעו מהר ההר ויחנו
בצלמנה: ונטלו מהר טורא. ושרו בצלמנה:
תם רחלו מן גבל הור. ונזלו פי צלמונה:
ויסעו מצלמנה ויחנו בפונן: ונטלו
מצלמונה. ושרו בפונון: ורחלו מנהא.
ונזלו פי פונון: ויסעו מפונן ויחנו באבת:
ונטלו מפונון. ושרו באובות: ורחלו מנהא.
ונזלו פי אובות: ויסעו מאבת ויחנו בעיי
העברים בגבול מואב: ונטלו מאובות.
ושרו. במגזת עבראי בתחום מואב:
ורחלו מנהא. ונזלו פי עיי אלמגאז ב). פי
תכם מואב: ויסעו מעיים ויחנו בדיבן
גד: ונטלו ממגזתא. ושרו בדיבון גד:
ורחלו מנהא. ונזלו פי דיבון גד: ויסעו
מדיבן גד ויחנו בעלמן דבלתימה: ונטלו
מדיבן גד. ושרו בעלמון דבלתים: ורחלו
מנהא. ונזלו פי עלמון דבלתים: ויסעו
מעלמן דבלתימה ויחנו בהרי העברים
לפני נבו: ונטלו מעלמון דבלתים. ושרו
בטורי העבראי דקדם נבו: ורחלו
מנהא. ונזלו פי גבאל אלעבריין ג). בין ידי
נבו: ויסעו מהרי העברים ויחנו בערבת
מואב על ירדן ירחו: ונטלו מטורי (נ"א

מטורא) דעבראי. ושרו במישריא דמואב.
על ירדנא דיריחו : ורחלו מנהא. ונזלו
פי בידאת מואב. עלי׳ ארדן יריחא:
ויחנו על־הירדן מבית הישמת עד אבל
השטים בערבת מואב : ושרו על ירדנא
מבית ישימות. עד מישר שטין. במישריא
דמואב: פנזלו עלי׳ ארדן מן בית ישימות.
אלי׳ מרג שטין. ודאך פי בידאת מואב [ד] :
ג* ה* ס וידבר יהוה אל־משה בערבת
מואב על־ירדן ירחו לאמר : ומליל יי׳.
עם משה במישריא דמואב. על ירדנא
דיריחו למימר: תם כלם אלה מוסי׳ פי
בידאת מואב. עלי׳ ארדן יריחא תכלימא:
דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם כי
אתם עברים את־הירדן אל־ארץ כנען:
מליל עם בני ישראל. ותימר להון. ארי
אתון. עברין ית ירדנא לארעא דכנען :
מר בני אסראיל וקל להם. אנכם גאיזין
ארדן אלי׳ בלד כנעאן : והורשתם את־
כל־ישבי הארץ מפניכם ואבדתם את
כל־משכיתם ואת כל־־צלמי מסכתם
תאבדו ואת כל־במותם תשמידו: ותתרכון
ית כל יתבי ארעא מן קדמיכון. ותבדון.
ית כל בית סגדתהון . וית כל צלמי
מתכתהון תבדון. וית כל במתהון תשיצון:
פאקרצו גמיע אהל אלבלד מן בין ידיכם.
ואבידו גמיע מזכרפאתהם [ה]. ואצנאם
מסבוכאתהם וביאעהם תנפדון: והורשתם
את־הארץ וישבתם־בה כי לכם נתתי
את־הארץ לרשת אתה : ותתרכון ית
יתבי ארעא ותתבון בה. ארי לכון. יהבית
ית ארעא למירת יתה: פאדא קרצתמוהם
אסכנו אלבלד. פקד אעטיתכם איאה [ו] :
והתנחלתם את־־־־הארץ בגורל
למשפחתיכם לרב תרבו את־נחלתו
ולמעט תמעיט את־נחלתו אל אשר־יצא
לו שמה הגורל לו יהיה למטות אבתיכם
תתנחלו : ותחסנון ית ארעא בעדבא
לזרעיתכון. לסגיאי. תסגון ית אחסנתהון
ולזעירי תזערון ית אחסנתהון. לדיפוק
ליה תמן. עדבא דיליה יהי . לשבטי
אבהתכון תחסנון : ותוזעוה [ז] באסהם
לעשאירכם. לאלכתיר כתרו נחלתה
ולאלקליל קללוהא. מן כרג לה אלסהם פי
אי מוצע כאן לה. ועלי׳ אסבאט אבאיכם
תתוזעונה : ואם־לא תורישו את־ישבי
הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם
לשכים בעיניכם ולצנינם בצדיכם
וצררו אתכם על־הארץ אשר אתם ישבים
בה : ואם לא תתרכון. ית יתבי ארעא מן
קדמיכון. ויהי דתשארון מנהון . לסיען
נטלין זין לקבלכון. ולמשרין מקפניכון.
ויעיקון לכון. על ארעא. דאתון יתבין בה:
ואן לם תקרצו אהל אלבלד מן בין ידיכם.
פיציר מא תבקונה מנהם. כאבר פי
עיונכם [ח]. וכמסל פי גנובכם [ט]. ויצאיקונכם
פי אלבלד. אלדי אנתם מקימין פיה: והיה
כאשר דמיתי לעשות להם אעשה לכם:
ויהי. כמא דחשיבית . למעבד להון
אעביד לכון : פאכון כמא קצדת. אן
אצנע בהם אצנע בכם : פ
וידבר יהוה אל־משה לאמר : ומליל יי׳
עם משה למימר : תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא : צו את־בני־ישראל ואמרת
אלהם כי־אתם באים אל־הארץ כנען
זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ
כנען לגבלתיה : פקיד. ית בני ישראל
ותימר להון. ארי אתון עאלין לארעא
דכנען. דא ארעא. דתתפלג לכון באחסנא.
ארעא דכנען לתחומהא: מר בני אסראיל
וקל להם. אנכם דאכלין אלי׳ בלד כנעאן.
פהדה חדוד אלבלד. אלדי יחצל לכם נחלה [י]:
והיה לכם פאת־נגב ממדבר־צן על־ידי
אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים־
המלח קדמה : ויהי לכון רוח
דרומא . ממדברא דצין על תחומי
אדום . ויהי לכון תחום דרומא .
מסיפי ימא דמלחא קדומא : פיבתדי
לכם אלחד אלגנובי. מן בריה צין אלי׳ גאנב
אדום. פיכון מן טרף אלבחירה אלמיתה

שרקייא יא) : וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב
לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָה וְהָיָה תּוֹצְאֹתָיו
מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְיָצָא חֲצַר־אַדָּר וְעָבַר
עַצְמֹנָה : וְיַסְחַר לְכוֹן תְּחוּמָא מִדָּרוֹמָא.
לְמַסְקַנָא דְעַקְרַבִּין וְיִעְבַּר לְצִין. וִיהוֹן
(נ״א וִיהֵי) מַפְּקָנוֹהִי. מִדָּרוֹמָא לְרְקַם גֵּיאָה.
וְיִפּוֹק לַחֲצַר אַדָּר וְיִעְבַּר לְעַצְמוֹן : תם
יסתדיר לכם מן אגנוב . א׳ עקבה
עקרבים יב) ויעבר א׳ צין. ויכון כרוגה א׳
גאנב רקים ברנע. ויכרג א׳ רפח ויעבר
א׳ מנאזל : וְנָסַב הַגְּבוּל מֵעַצְמוֹן נַחְלָה
מִצְרָיִם וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה : וְיַסְחַר תְּחוּמָא.
מֵעַצְמוֹן לְנַחְלָא דְמִצְרָיִם. וִיהוֹן מַפְּקָנוֹהִי
לְיַמָּא : תם יסתדיר מן מנאזל א׳ ואד
עריש. ויכון כרוגה א׳ אבחר : וּגְבוּל יָם
וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וּגְבוּל זֶה יִהְיֶה לָכֶם
גְּבוּל יָם : וּתְחוּם מַעַרְבָא. וִיהֵי לְכוֹן. יַמָּא
רַבָּא וּתְחוּמֵיהּ. דֵּין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם מַעַרְבָא :
ואחד אגרבי . יכון לכם אבחר אכביר
ותכמה יג) : וְזֶה יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן מִן
הַיָּם הַגָּדֹל תְּתָאוּ לָכֶם הֹר הָהָר : וְדֵין יְהֵי
לְכוֹן תְּחוּם צִפּוּנָא. מִן יַמָּא רַבָּא. תְּכַוְּנוּן
לְכוֹן לְהוֹר טוּרָא : והדא יכון לכם אחד
אשמא. מן אבחר אכביר. תחדו לכם א׳
גבל הור : מֵהֹר הָהָר תְּתָאוּ לְבֹא חֲמָת
וְהָיוּ תוֹצְאֹת הַגְּבֻל צְדָדָה : מֵהוֹר טוּרָא.
תְּכַוְּנוּן לְמֵטֵי חֲמָת. וִיהוֹן מַפְּקָנוֹהִי דִתְחוּמָא
לִצְדָד : ומנה א׳ חמאה. ויכון כרוגה א׳
צדד : וְיָצָא הַגְּבֻל זִפְרֹנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו
חֲצַר עֵינָן זֶה יִהְיֶה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן : וְיִפּוֹק
תְּחוּמָא לְזִפְרוֹן. וִיהוֹן מַפְּקָנוֹהִי לַחֲצַר עֵינָן.
דֵּין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם צִפּוּנָא : ויכרג א׳
זפרון. וינתהי א׳ חצר עינן. הדא יכון לכם
אחד אשמאלי : וְהִתְאַוִּיתֶם לָכֶם לִגְבוּל
קֵדְמָה מֵחֲצַר עֵינָן שְׁפָמָה : וּתְכַוְּנוּן לְכוֹן
לִתְחוּם קִדּוּמָא. מֵחֲצַר עֵינָן לִשְׁפָם : ותחדו
לכם אחד אשרקי. מן חצר עינן א׳ פאמיה יד) :
וְיָרַד הַגְּבֻל מִשְּׁפָם הָרִבְלָה מִקֶּדֶם לָעָיִן
וְיָרַד הַגְּבֻל וּמָחָה עַל כֶּתֶף יָם כִּנֶּרֶת
קֵדְמָה : וְיֵיחוֹת תְּחוּמָא מִשְּׁפָם. לְרִבְלָה

מִמַּדְנַח לְעָיִן. וְיֵיחוֹת תְּחוּמָא. וְיִמְטֵי. עַל
כֵּיף יַם גִּינֵּיסַר קִדּוּמָא : וינחדר מן
פאמיה. א׳ דפני מן שרקי אעין. פינחדר
ויצרב. א׳ גאנב בחר גניסר טו) שרקייא :
וְיָרַד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יָם
הַמֶּלַח זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לִגְבֻלֹתֶיהָ
סָבִיב : וְיֵיחוֹת תְּחוּמָא לְיַרְדְּנָא. וִיהוֹן
מַפְּקָנוֹהִי לְיַמָּא דְמִלְחָא. דָּא תְּהֵי לְכוֹן
אַרְעָא. לִתְחוּמַהָא סְחוֹר סְחוֹר : וינזל
אארדן. ויכון כרוגה אבחירה אמייתה.
הדה תכון לכם חדוד אבלד מסתדירא :
וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרָל אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה לָתֵת לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי
הַמַּטֶּה : וּפַקֵּיד מֹשֶׁה. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר. דָּא אַרְעָא . דְּתַחְסְנוּן יָתַהּ
בְּעַדְבָא. דְּפַקֵּיד יי׳. לְמִתַּן. לְתִשְׁעָא
שִׁבְטִין וּפַלְגוּת שִׁבְטָא : פאמר מוסי׳
בני אסראיל. ען קול אלה טז) וקא. הדא
אבלד אמחדוד תוזעוה יז) באסהם. כמא
אמר אלה. אן יעטא לתסעה׳ אסבאט
ונצף : כִּי לָקְחוּ מַטֵּה בְנֵי הָראוּבֵנִי לְבֵית
אֲבֹתָם וּמַטֵּה בְנֵי־הַגָּדִי לְבֵית אֲבֹתָם
וַחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם : אֲרֵי
קַבִּילוּ. שִׁבְטָא דִבְנֵי רְאוּבֵן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן
וְשִׁבְטָא דִבְנֵי גָד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן. וּפַלְגוּת
שִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה. קַבִּילוּ אַחְסַנְתְּהוֹן : אד
קד אכד סבט ראובן. וסבט גד ונצף
סבט מנשה. נחלתהם לביות אבאיהם יח) :
שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה לָקְחוּ נַחֲלָתָם
מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ קֵדְמָה מִזְרָחָה : תְּרֵין
שִׁבְטִין וּפַלְגוּת שִׁבְטָא. קַבִּילוּ אַחְסַנְתְּהוֹן.
מֵעִבְרָא. לְיַרְדְּנָא דִירִיחוֹ קִדּוּמָא מַדְנְחָא :
האראן אסבטאן ואנצף. אכדו נחלתהם.
מן עבר אארדן יריחא אשרקי : פ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמַלֵּיל יי׳ ד ו
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר : תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא : אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
יִנְחֲלוּ לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן : אִלֵּין שְׁמָהַת גּוּבְרַיָּא.

דיתחסנון לכון ית ארעא. אלעזר כהנא.
ויהושע בר נון: הדה אסמא ארגא. אדי
יקסמו לכם אבלד. אעזר אאמאם. ויהושע
אבן נון: ונשיא אחד נשיא אחד ממטה
תקחו לנחל את־הארץ: ורבא חד. רבא
חד משבטא. תדברון לאחסנא ית ארעא: ה*
ושריף מן כל סבט. כדוה ליקסם אבלד:
ואלה שמות האנשים למטה יהודה כלב
בן־יפנה: ואלין שמהת גובריא. לשבטא
דיהודה. כלב בר יפנה: והדה אסמאיהם.
מן סבט יהודה. כלב אבן יפנה: ולמטה
בני שמעון שמואל בן־עמיהוד: ולשבטא
דבני שמעון. שמואל בר עמיהוד: ומן
סבט שמעון. שמואל אבן עמיהוד:
למטה בנימן אלידד בן־כסלון: לשבטא
דבנימין. אלידד בר כסלון: ומן סבט
בנימין. אידד אבן כסלון: ולמטה בני־
דן נשיא בקי בן־יגלי: ולשבטא דבני
דן רבא. בקי בר יגלי: ומן סבט דן
שריפא. בקי אבן יגלי: לבני יוסף
למטה בני־מנשה נשיא חניאל בן־אפד:
לבני יוסף. לשבטא דבני מנשה רבא. חניאל
בר אפוד: לבני יוסף. מן סבט בני מנשה
שריף. חניא אבן אפוד: ולמטה בני־אפרים
נשיא קמואל בן־שפטן: ולשבטא דבני
אפרים רבא. קמואל בר שפטן: ומן סבט
בני אפרים שריף. קמואל אבן שפטן:
ולמטה בני־זבולן נשיא אליצפן בן־פרנך:
ולשבטא דבני זבולון רבא. אליצפן בר
פרנך: ולסבט זבולון שריפא. איצפן אבן
פרנך: ולמטה בני־יששכר נשיא פלטיאל
בן־עזן: ולשבטא דבני יששכר רבא.
פלטיאל בר עזן: ומן סבט יששכר שריפא.
פלטיא אבן עזן: ולמטה בני־אשר נשיא
אחיהוד בן־שלמי: ולשבטא דבני אשר
רבא. אחיהוד בר שלומי: ומן סבט אשר
שריפא. אחיהוד אבן שלומי: ולמטה
בני־נפתלי נשיא פדהאל בן־עמיהוד:
ולשבטא דבני נפתלי רבא. פדהאל בר
עמיהוד: ומן סבט נפתלי שריפא. פדהא
אבן עמיהוד: אלה אשר צוה יהוה לנחל
את־בני־ישראל בארץ כנען: אלין
דפקיד יי׳ לאחסנא ית בני ישראל בארעא
דכנען: הולאי. אדי אמר אלה. אן יקסמו
לבני אסראיל בלד כנעאן: פ
וידבר יהוה אל־משה בערבת מואב על־
ירדן ירחו לאמר: ומליל יי׳. עם משה
במישריא דמואב. על ירדנא דיריחו
למימר: תם כלם אלה. מוסי פי בידאת
מואב. עלי ארדן יריחא תכלימא: צו את־
בני ישראל ונתנו ללוים מנחלת אחזתם
ערים לשבת ומגרש לערים סביבתיהם
תתנו ללוים: פקיד ית בני ישראל. ויתנון
לליואי. מאחסנת. אחדתהון קרוין למתב.
ורוח. לקרויא סחרניהון. תתנון לליואי:
מר בני אסראיל. באן יעטו אליואניין. מן
נחלת חוזהם קרא יסכנוהא. ואפניה להם
חואיהא: והיו הערים להם לשבת
ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכשם ולכל
חיתם: ויהון קרויא. להון למתב. ורוחיהון.
יהון לבעירהון ולקנינהון. ולכל חיותהון:
ותכון אקרא סכנא להם. ואפניתהא.
לבהאימהם וסרחהם. וסאיר חיואנהם:
ומגרשי הערים אשר תתנו ללוים מקיר
העיר וחוצה אלף אמה סביב: ורוחי
קרויא. דתתנון לליואי. מכותל קרתא
ולברא. אלף אמין סחור סחור: ואפניה
אקרא. אתי תעטוהא לאליואניין. מן כארג
חאיט אקריה. אלף דראע מסתדירא:
ומדתם מחוץ לעיר את־פאת־קדמה
אלפים באמה ואת־פאת־נגב אלפים
באמה ואת־פאת־ים | אלפים באמה ואת
פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך
זה יהיה להם מגרשי הערים: ותמשחון
מברא לקרתא. ית רוח קדומא תרין
אלפין אמין. וית רוח דרומא תרין אלפין
אמין. וית רוח מערבא תרין אלפין
אמין. וית רוח צפונא. תרין אלפין אמין
וקרתא במציע. דין יהי להון. רוחי קרויא:
תם אמסחו מן כארג אקריה. אי גהה

אמשרק אפין דראע. וצי׳ גהה׳ אגנוב אפין
דראע. וצי׳ גהה׳ אגרב אפין דראע.
וצי׳ גהה׳ אשמא. אפין דראע ואקריה פי
וסטהא. פדאך יכון לכם. מקדאר אפניה׳
אקרא: וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם
אֵת שֵׁשׁ־עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס
שָׁמָּה הָרֹצֵחַ וַעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם
עִיר: וְיָת קִרְוַיָּא. דְּתִתְּנוּן לְלֵיוָאֵי. יָת שֵׁית
קִרְוֵי שֵׁיזָבוּתָא. דְּתִתְּנוּן. לְמֵעְרַק לְתַמָּן
קָטוֹלָא. וַעֲלֵיהוֹן תִּתְּנוּן. אַרְבְּעִין וְתַרְתֵּין
קִרְוִין: ואקרא. אדי תעטוהא לאלואניין.
מנהא סת קרא אחמא. אדי תעזלוהא (יט.
ליהרב איהא אקאתל. ואציפו איה. אתנין
וארבעין קריה: כָּל־הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
לַלְוִיִּם אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה עִיר אֶתְהֶן וְאֶת־
מִגְרְשֵׁיהֶן: כָּל קִרְוַיָּא. דְּתִתְּנוּן לְלֵיוָאֵי.
אַרְבְּעִין וְתַמְנֵי קִרְוִין. יָתְהוֹן וְיָת רַוְחֵיהוֹן:
פתציר גמיע אקרא. אדי תעטוהם.
תמאניה וארבעין קריה ואפניתהא:
וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאֵת הָרַב תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ
אִישׁ כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחָלוּ יִתֵּן מֵעָרָיו
לַלְוִיִּם: וְקִרְוַיָּא. דְּתִתְּנוּן מֵאַחְסָנַת (נ״א
מֵאֲחוּדַּת) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן סַגִּיאֵי תַּסְגּוֹן. וּמִן
זְעִירֵי תַּזְעֲרוּן. גְּבַר. כְּפוּם אַחְסָנְתֵיהּ
דְּיַחְסְנוּן. יִתֵּין מִקִּרְווֹהִי לְלֵיוָאֵי: ואקרא.
אדי תעטונהם מן חוז בני אסראיל. ממן
אכד כתירא כתרו. ומן מן אכד קלילא
קללו. פליעט כל סבט עלי קדר נחלתה (כ: פ
* וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלֵּיל יי׳
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: תם כלם אלה מוסי׳
תכלימא: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אַרְצָה
כְּנָעַן: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתֵימַר לְהוֹן.
אֲרֵי אַתּוּן. עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דִכְנָעַן:
מר בני אסראיל. וקל להם. אדא אנתם.
גזתם אארדן אי בלד כנעאן: וְהִקְרִיתֶם
לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס
שָׁמָּה רֹצֵחַ מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה: וּתְזַמְּנוּן
(נ״י וְתִקְרוֹן) לְכוֹן קִרְוִין. קִרְוֵי שֵׁיזָבוּתָא

יְהוֹן לְכוֹן. וְיֵעְרוֹק לְתַמָּן קָטוֹלָא. דִּיקְטוֹל
נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ: פאסמו (כא) לכם קרא חמא.
יהרב איה אי קאתל. קתל נפסא סהוא:
וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת
הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט:
וִיהוֹן לְכוֹן קִרְוַיָּא. לְשֵׁיזָבָא מִגָּאֵיל דְּמָא.
וְלָא יְמוּת קָטוֹלָא. עַד דִּיקוּם. קֳדָם
כְּנִשְׁתָּא לְדִינָא: פתכון תלך אקרא.
תחמיה מן אולי. ולא יקתל. חתא יקף.
בין ידי אגמאעה פיחכמון עליה בראך (כב):
וְהֶעָרִים אֲשֶׁר־תִּתֵּנוּ שֵׁשׁ־עָרֵי מִקְלָט
תִּהְיֶינָה לָכֶם: וְקִרְוַיָּא דְּתִתְּנוּן. שֵׁית קִרְוֵי
שֵׁיזָבוּתָא יְהוֹן לְכוֹן: ואקרא אתי
תעזלונהא. סת קרא חמא תכון לכם:
אֵת | שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן
וְאֵת שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי
מִקְלָט תִּהְיֶינָה: יָת תְּלָת קִרְוַיָּא. תִּתְּנוּן
מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא. וְיָת תְּלָת קִרְוַיָּא. תִּתְּנוּן
בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן. קִרְוֵי שֵׁיזָבוּתָא יְהוֹיָן:
תלאת מנהא פי עבר אארדן. ותלאת
מנהא פי בלד כנעאן. תכון קרא חמא:
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר וְלַתּוֹשָׁב בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה
שֵׁשׁ־הֶעָרִים הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוּס שָׁמָּה
כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה: לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּלְגִיּוֹרַיָּא וּלְתוֹתָבַיָּא דְּבֵינֵיהוֹן. יְהוֹיָן. שֵׁית
קִרְוַיָּא הָאִלֵּין לְשֵׁיזָבָא. לְמֵעְרַק לְתַמָּן.
כָּל דִּיקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ: לבני אסראיל.
ולאגריב אדכיל פימא בינהם. יהרב איהא.
כל מן קתל נפסא סהוא (כג): וְאִם־בִּכְלִי
בַרְזֶל | הִכָּהוּ וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא מוֹת יוּמַת ן* ז*
הָרֹצֵחַ: וְאִם בְּמָאן דְּבַרְזֶל מְחָהִי. וְקַטְלֵיהּ
קָטוֹלָא הוּא. אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל קָטוֹלָא:
ואמא אן כאן צרבה. באנא חדיד פקתלה.
פהו קאתל יסתחק אקתל (כד): וְאִם בְּאֶבֶן
יָד אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ הִכָּהוּ וַיָּמֹת רֹצֵחַ הוּא
מוֹת יוּמַת הָרֹצֵחַ: וְאִם. בְּאַבְנָא דִּמְתַנְסְבָא
בִּידָא דְּהִיא כְּמִסַּת דִּימוּת בַּהּ מְחָהִי. וְקַטְלֵיהּ
קָטוֹלָא הוּא. אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל קָטוֹלָא:
או צרבה בחגר. מקבוץ (כה) מקדאר מא
ימות בהא פקתלה. פהו קאתל יסתחק
אלקתל

אקתל: או בכלי עץ יד אשר ימות בו הכהו וימת רצח הוא מות יומת הרצח: או במאן דאע דמתנסיב ביד דהוא כמסת דימות ביה מחהי וקטליה קטולא הוא. אתקטלא יתקטיל קטולא: או צרבה באנא כשב. מקבוץ מקדאר מא ימות בה פקתלה. פהו קאתל יסתחק אלקתל: גאל הדם הוא ימית את הרצח בפגעו בו הוא ימיתנו: גאיל דמא. הוא יקטול ית קטולא. כד אתחייב ליה מן דינא הוא יקטלניה: ולי אלדם הו יקתלה: אדא פאגאה בחק כו): ואם בשנאה יהדפנו או השליך עליו בצדיה וימת: ואם בשנאה דחהי. או רמא עלוהי. בכמנא וקטליה: ואן דפעה בשנאה. או טרח עליה שיא. בתעמד כז) פקתלה: או באיבה הכהו בידו וימת מות יומת המכה רצח הוא גאל הדם ימית את הרצח בפגעו בו: או בדבבו. מחהי בידיה וקטליה. אתקטלא יתקטיל מחיא קטולא הוא. גאיל דמא. יקטול ית קטולא. כד אתחייב ליה: או צרבה בידה בעדאוה פקתלה. פליקתל אלצארב קתלא לאנה קאתל. פולי אלדם יקתלה. אדא פאגאה בחק: ואם בפתע בלא איבה הדפו או השליך עליו כל כלי בלא צדיה: ואם בתכיף בלא דבבו דחהי. או רמא עלוהי. כל מאן בלא כמן ליה: ואן דפעה בגתה בלא בגצה. או טרח עליה אליה אניה בלא תעמד: או בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ויפל עליו וימת והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו: או בכל אבנא. דהיא כמסת דימות בה בלא חזי. ורמא עלוהי ומית. והוא לא שני ליה. ולא תבע בשתיה: או אוקע עליה. אי חגר כאן בלא תעמד פמאת. והו פי דאך ליס בעדו לה. ולא טאלב שרה כח): ושפטו העדה בין המכה ובין גאל הדם על המשפטים האלה: וידינון כנשתא. בין מחיא. ובין גאיל דמא. על דיניא האלין: פלתחכם אלגמאעה. בין אלקאתל ובין אלולי.

בהדה אלאחכאם: והצילו העדה את הרצח מיד גאל הדם והשיבו אתו העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב בה עד מות הכהן הגדל אשר משח אתו בשמן הקדש: וישיזבון כנשתא ית קטולא. מיד גאיל דמא. ויתיבון יתיה כנשתא. לקרית שיזבותיה דערק לתמן. ויתיב בה. עד דימות כהנא רבא. דרבי יתיה במשח קודשא: ותכלץ אלגמאעה הדא אלקאתל מן יד אלולי. ותרדה אלי קריה חמאה אלתי הרב אליה. ויקים בהא. אלי מות אלאמאם אלכביר. אלדי מסח בדהן אלקדס: ואם יצא יצא הרצח את גבול עיר מקלטו אשר ינוס שמה: ואם מפק יפוק קטולא. ית תחום קרית שיזבותיה. דיערוק לתמן: פאן הו כרג ען חד קריה חמאה. אלתי הרב אליהא: ומצא אתו גאל הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו ורצח גאל הדם את הרצח אין לו דם: וישכח יתיה גאיל דמא. מברא. לתחום קרית שיזבותיה. ויקטול. גאיל דמא ית קטולא. לית ליה דם: פוגדה אלולי. כארג ען חד קריה חמאה. פקתלה. פלא תאר לה כט): כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדל ואחרי מות הכהן הגדל ישוב הרצח אל ארץ אחזתו: ארי בקרית שיזבותיה יתיב. עד דימות כהנא רבא. ובתר דימות כהנא רבא יתוב קטולא לארע אחסנתיה: בל יגלס פי קריה חמאה. אלי מות אלאמאם אלכביר. ובעד מותה. ירגע אלי ארץ חוזה: והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם בכל מושבתיכם: ויהון אלין לכון. לגזירת דין לדריכון. בכל מותבניכון: פתכון הדה לכם. רסם חכם עלי ממר אגיאלכם. פי גמיע מסאכנכם: כל מכה נפש לפי עדים ירצח את הרצח ועד אחד לא יענה בנפש למות: כל דיקטול נפשא. לפום סהדין. יקטול ית קטולא. וסהיד חד. לא יסהיד באנש למקטל: כל מוקתל נפסא עאמדא ל). פבקול שאהדין אקתלוה. ואמא שאהד ואחד. פלא ישהד עליה פיקתל:

ולא

ולא־תקחו כפר לנפש רצח אשר־הוא
רשע למות כי מות יומת: ולא תקבלון
ממון על אנש קטול. דהוא חייב לממת.
ארי אתקטלא יתקטיל: ולא תאכדו דיה
ענפס קאתל. יגב עליה אקתל[לא]. לא יקתל
קתלא: ולא־תקחו כפר לנוס אל־עיר
מקלטו לשוב לשבת בארץ עד־מות
הכהן: ולא תקבלון ממון. למערק לקרית
שיזבותיה. למתב למתב בארעא. עד
דימות כהנא: ולא תאכדו מנה איצא
דיה. לתהרבוה אלי בעץ קרא אתמא. ליעוד
ליסכן אבלד. בעד מות אמאם [לב]: ולא־
תחניפו את־הארץ אשר אתם בה כי הדם
הוא יחניף את־הארץ ולארץ לא־יכפר
לדם אשר שפך־בה כי־אם בדם שפכו:
ולא תחייבון ית ארעא. דאתון בה. ארי
דמא. הוא מחייב ית ארעא. ולארעא לא
מתכפר. על דם זכאי דאתאשד בה. אלהין
בדם אשדיה: ולא תדנסו אבלד. אדי
אנתם פיה. לאן דם ידנסה. ולא יגפר
לכם. ען דם אדי ספך פיה. אלא בדם
סאפכה: ולא תטמא את־הארץ אשר
אתם ישבים בה אשר אני שכן בתוכה
כי אני יהוה שכן בתוך בני ישראל: ולא
תסאבון ית ארעא. דאתון יתבין בה.
דשכינתי שריא בגוה. ארי אנא יי'. שכינתי
שריא. בגו בני ישראל: ולא תנגסו אבלד.
אדי אנתם מקימון פיה. אדי נורי סאכן
פיה. פאני אלה. נורי סאכן. פי מא בין
בני אסראיל: פ

*ויקרבו ראשי האבות למשפחת בני־
גלעד בן־מכיר בן־מנשה ממשפחת בני
יוסף וידברו לפני משה ולפני הנשאים
ראשי אבות לבני ישראל: וקריבו רישי
אבהתא. לזרעית בני גלעד בר מכיר בר
מנשה. מזרעית בני יוסף. ומלילו. קדם
משה וקדם רברביא. רישי אבהתא לבני
ישראל: תם תקדם רויסא אבא. עשירה'
בני גלעד אבן מכיר אבן מנשה. מן
עשאיר בני יוסף. וקאלו בין ידי מוסי'
ואשראף. רויסא אבא בני אסראיל:
ויאמרו את־אדני צוה יהוה לתת את־
הארץ בנחלה בגורל לבני ישראל ואדני
צוה ביהוה לתת את־נחלת צלפחד אחינו
לבנתיו: ואמרו. ית רבוני פקיד יי'.
למתן ית ארעא באחסנא. בעדבא לבני
ישראל. ורבוני אתפקד במימרא דיי'.
למתן. ית אחסנת. צלפחד אחונא לבנתיה:
וקאלו. אן אלה אמר סידנא. באן יעטא
אבלד נחלה. באסהם לבני אסראיל.
ואמרה איצא. באן ידפע[לג]. נחלה' צלפחד
אבינא אלי בנאתה: והיו לאחד מבני
שבטי בני־ישראל לנשים ונגרעה נחלתן
מנחלת אבתינו ונוסף על נחלת המטה
אשר תהיינה להם ומגרל נחלתנו יגרע:
ויהוין. לחד. מבני שבטי בני ישראל לנשין.
ותתמנע אחסנתהון מאחסנת אבהתנא.
ותתוסף. על אחסנת שבטא. דיהוין להון.
ומעדב אחסנתנא יתמנע: פנכאף אן
יצירן נסאא. לואחד מן אסבאט בני
אסראיל [לד]. פתנקץ חצתהן מן נחלה'
אבאינא. ותזאד עלי חצה' אסבט. אדי
יתזווגן מנה. ויכון סהם נחלתנא מנקוצא:
ואם־יהיה היבל לבני ישראל ונוספה
נחלתן על נחלת המטה אשר תהיינה להם
ומנחלת מטה אבתינו יגרע נחלתן: ואם
יהי יובילא לבני ישראל. ותתוסף
אחסנתהון. על אחסנת שבטא. דיהוין
להון. ומאחסנת שבטא דאבהתנא. יתמנע
אחסנתהון: ולו חתי יואפי סנה' אלי אטלאק
ז* לבני אסראיל [לה]. לבקית חצתהן מזאדה.
עלי חצה' אסבט. אדי יתזווגן מנה.
ונאקצה מן חצתנא: ויצו משה את־בני
ישראל על־פי יהוה לאמר כן־מטה בני־
יוסף דברים: ופקיד משה ית בני ישראל.
על מימרא דיי' למימר. יאות. שבטא דבני
יוסף ממללין: פאמר מוסי' בני אסראיל.
ען קול אלה קאילא. נעמא קאל סבט ולד
יוסף: זה הדבר אשר־צוה יהוה לבנות
צלפחד לאמר לטוב בעיניהם תהיינה
לנשים

לְנָשִׁים׃ דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ לִבְנָת צְלָפְחָד לְמֵימַר. לִדְתָקְנָן בְּעֵינֵיהוֹן יְהוֹיָן לִנְשִׁין. בְּרַם. לְזַרְעִית. שִׁבְטָא דַאֲבוּהוֹן יְהוֹיָן לִנְשִׁין׃ הדֹא אמר אללה. פי חכם בנאת צלפחד [לו]. אן יתזווגן למן חסן ענדהן. לכן יכון מן עשירה׳ סבט אביהן [לז]׃ וְלֹא־תִסֹּב נַחֲלָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל־מַטֶּה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְלָא תַסְחַר אַחְסָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא. אֲרֵי גְּבַר. בְּאַחְסָנַת שִׁבְטָא דַאֲבָהָתוֹהִי. יִדְבְּקוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ חתא לא תדור נחלה לבני אסראיל. מן סבט אלי סבט. אלא ילזם כל סבט מנהם נחלה׳ אבאיה׃ וְכָל־בַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אָבִיהָ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לְמַעַן יִירְשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו׃ וְכָל בְּרַתָּא יָרְתַת אַחְסָנָא. מִשִּׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְחַד. מִזַּרְעִית. שִׁבְטָא דַאֲבוּהָא תְּהֵי לְאִתּוּ. בְּדִיל. דְּיֵירְתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. גְּבַר אַחְסָנַת אֲבָהָתוֹהִי׃ וכדֹא חכם כל בנת [לח] תרת נחלה. מן בעץ אסבאט בני אסראיל. פלואחד מן עשירה׳ סבט אביהא תכון זוגה. לכי ירת כל סבט מנהם נחלה׳ אבאיה [לט]׃ וְלֹא־תִסֹּב נַחֲלָה מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר כִּי־אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְלָא תַסְחַר אַחְסָנָא. מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא אוּחֲרָנָא. אֲרֵי גְּבַר בְּאַחְסָנְתֵיהּ. יִדְבְּקוּן. שִׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ ולא תדור איה׳ נחלה כאנת. מן סבט אלי סבט אכֹר. בל ילזם כל סבט. מן בני אסראיל נחלתה׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד׃ כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה. כֵּן עֲבַדָא בְּנָת צְלָפְחָד׃ פצנען בנאת צלפחד. כמא אמר אלה מוס׳׃ וַתִּהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנוֹת צְלָפְחָד לִבְנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים׃ וַהֲוָאָה מַחְלָה תִּרְצָה. וְחָגְלָה וּמִלְכָּה. וְנוֹעָה בְּנָת צְלָפְחָד. לִבְנֵי אֲחֵי אֲבוּהוֹן לִנְשִׁין׃ פצארת מחלה תרצה והגלה ומלכה. ונועה בנאת צלפחד. נסאא לבני אעמאמהן׃ מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה בֶן־יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל־מַטֵּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן׃ מִזַּרְעִית. בְּנֵי מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף הֲוָאָה לִנְשִׁין. וַהֲוָת אַחְסָנַתְהוֹן. עַל שֵׁיבַט זַרְעִית אֲבוּהוֹן׃ מן עשירה׳ סבט מנשה אבן יוסף צארן נסאא. פכאנת נחלתהן. לעשירה׳ סבט אביהן׃ אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃ אִלֵּין פִּקּוֹדַיָּא וְדִינַיָּא. דְּפַקֵּיד יְיָ. בִּידָא דְמֹשֶׁה לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּמֵישְׁרַיָּא דְמוֹאָב. עַל יַרְדְּנָא דִירִיחוֹ׃ הדה אלוצאיא ואלאחכאם. אלתי אמר אלה מוסי אלי בני אסראיל. פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא׃ קל״ב. מחל״ה חול״ה סימן׃ ומפטירין שמעו דבר ה׳. בירמיה בסימן ב׳׃ (וקצתקהלות חוזן ישעיהו בישעיה סי׳ א׳)

חזק

סכום פסוקי דספר **במדבר** אלף ומאתים ושמנים ושמנה. סימן להם **ארפ״ח**. וחציו והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח. ופרשיותיו עשרה. יי **בדד** ינחנו סימן. וסדריו ל״ב. **לב** טהור ברא לי אלהים סימן. ופרקיו ל״ו. **לו** חכמו ישכילו זאת סימן. מניין הפתוחות שתים ותשעים. והסתומות ששים ושש. הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות. אני **חלקך** ונחלתך סימן:

נשלם ספר במדבר. בעזר המכלכלנו במדבר:

והיה מספר בני־ישראל כחול הים אשר
לא־ימד ולא יספר והיה במקום אשר־יאמר להם
לא־עמי אתם יאמר להם בני אל־חי: ויהי. מנין
בני ישראל סגיאין כחלא דימא. דלא מתכל ולא
מתמני. ויהי. באתרא דאתגליאו לביני עממיא
כד עברו על אוריתא ואתאמר להון לא עמי
אתון. יתובון ויתרבון. ויתאמר להון עמיה דאלהא
קימא: ונקבצו בני־יהודה ובני־ישראל יחדו
ושמו להם ראש אחד ועלו מן־הארץ כי גדול
יום יזרעאל: ויתכנשון. בני יהודה ובני ישראל
כחדא. וימנון להון. רישא חד מדבית דוד ויסקון
מארע גלותהון. ארי רב יום כנושהון: אמרו
לאחיכם עמי ולאחותיכם רחמה: נבייא אימרו
לאחיכון. עמי תובו לאוריתי. ועל כנישתכון
ארחים: ריבו באמכם ריבו כי־היא לא אשתי
ואנכי לא אישה ותסר זנוניה מפניה ונאפופיה
מבין שדיה: אוכחו לכנשתא דישראל ואימרו
לה. ארי היא לא מתעניא בפולחני. ומימרי לא
מקביל צלותה. עד דתעדי עובדהא בישיא
מקביל אפהא. ופולחן טעותהא מבין קרוהא:
פן־אפשיטנה ערמה והצגתיה כיום הולדה
ושמתיה כמדבר ושתיה כארץ ציה והמתיה
בצמא: דלמא אסליק שכינתי מנה ואעדי יקרה.
ואשוינה רטישא. כיומיא קדמאי על דלא
אתקרבת לפולחני. ויהול רוגזי עלה כמא דחל
על עם דרא דעברו על אוריתי במדברא. ואשוי
ארעה צדיא. ואקטלנה בבוצרתא: ואת־בניה
לא ארחם כי־בני זנונים המה: ועל בנהא לא
ארחים. ארי בנין דטעו אנון: כי זנתה אמם
הובישה הורתם כי אמרה אלכה אחרי מאהבי
נתני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושקויי:
ארי טעת כנישתהון בתר נביי שקרא. בהיתו
מלפיהון. דהות אמרא. אהך בתר טעות עממיא
רחמי מספקי מיכלי ומשתי. כסות מילא ובוץ.
משח וכל פרנוסי: לכן הנני־שך את־דרכך
בסירים וגדרתי את־גדרה ונתיבותיה לא תמצא:
בכין. האנא מקלקיל ית אורחתיך כמא דסייגין
בכוביא. ואפסיק כמא דמפסקין בכותליא.
ושבילהא לא תשכח: ורדפה את־מאהביה ולא־
תשיג אתם ובקשתם ולא תמצא ואמרה אלכה
ואשובה אל־אישי הראשון כי טוב לי אז מעתה:
ותרדוף שלם עם עממיא רחמהא ולא תדביק
יתהון. ותבעי סעיד ולא תשכח. ותימר. אהך
ואתוב לפולחן רבוני קדמאה. ארי טב לי דהוית
פלחא קדמוהי. מכען לא אפלח עוד לטעותא:
והיא לא ידעה כי אנכי נתתי לה הדגן והתירוש
והיצהר וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל: ואנון
לא ידעין. ארי אנא בריכית להון. עבורא וחמרא
ומשחא. וכספא אסגיתי להון. ודהבא מניה עבדו
לטעותא: לכן אשוב ולקחתי דגני בעתו ותירושי
במועדו והצלתי צמרי ופשתי לכסות את־ערותה:
בכין יתוב מימרי. למלט עבורא בעדן אדריה.
וחמרא בזמן מעצרתיה. ואציל כסות מילא ובוץ.
דיהבית לה לכסאה ית קלנה: ועתה אגלה את־
נבלתה לעיני מאהביה ואיש לא־יצילנה מידי:
וכען. אגלי ית קלנה לעיני עממיא רחמהא. ואנש
לא ישיזבנה מן ידי: והשבתי כל־משושה חגה
חדשה ושבתה וכל מועדה: ואבטיל כל חדותה.
חגהא ירחהא ושבתהא. וכל מועדהא: א והשמתי
גפנה ותאנתה אשר אמרה אתנה המה לי אשר
נתנו־לי מאהבי ושמתים ליער ואכלתם חית
השדה: ואצדי פירי גופנה ותינה. דהות אמרא.
יקר אנון לי. דיהבו לי עממיא רחמי. ואשוינון
לחורשא. ותוכילנון חית ברא: ופקדתי עליה את־
ימי הבעלים אשר תקטיר להם ותעד נזמה וחליתה
ותלך ב אחרי מאהביה ואתי שכחה נאם־יהוה:
ואסער עלה. ית יומיא דהות פלחא לטעותא
ומסקא להון בוסמין. הות דמיא לאתתא דשבקת
ית בעלה. ואתקנת בקדשהא ובחליטת מרגליתהא.
וטעת בתר רחמהא. כן כנשתא דישראל רחימת
למפלח לטעותא. ופולחני שבקת אמר יי׳: לכן
הנה אנכי מפתיה והלכתיה המדבר ודברתי על־
לבה: בכין. האנא משעביד לה לאוריתא.
ואעביד לה נסין וגבורן כמא דעבדית לה במדברא.
ואיד עבדי נבייא אמליל תנחומין על לבה: ונתתי
לה את־כרמיה משם ואת־עמק עכור לפתח תקוה
וענתה שמה ג כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ־
מצרים: ואמני לה ית פרנסהא מתמן. וית מישר
עכור לתחמודי נפש. ויתנהון תמן למימרי כיומי
קדם. ואף אנא אעביד להון נסין וגבורן. כיום
מסקהון מארעא דמצרים: והיה ביום־ההוא נאם־
יהוה תקראי אישי ולא־תקראי לי־עוד ה בעלי:
ויהי בעדנא ההוא אמר יי׳. תתנהון לפולחני.
ולא תפלחון עוד לטעותא: והסרתי את־שמות
הבעלים

חלק הדקדוק. א) והשמתי רביע: נפנה. הגימל דגש: ב) וחליתה. החית בסגול ובנוסח ההפטרות לראשונים בקמץ וצ"ע:
ג) וענתה שמה. השין דגש: ד) לי עוד. תיבת לי במארכה לא בתביר: ה) בעלי העין בשוא פשוט נח וכן בירושלמיים וכן במסרה
כל לשון בעלי בעליהן בעלה נח:

הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא־יִזָּכְרוּ עוֹד בִּשְׁמָם: וְאַעְדֵּי. יַת שׁוּם טָעֲוַת עַמְמַיָּא מִפּוּמְהוֹן. וְלָא יְהֵי דוּכְרָן מִשּׁוּמְהוֹן עוֹד: וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֶמֶשׂ הָאֲדָמָה וְקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֶשְׁבּוֹר מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים לָבֶטַח: וְאֶגְזַר לְהוֹן קְיָם בְּעִדָּנָא הַהוּא. דִּיהוֹן שְׁלָם עִם חַיַּת בָּרָא וְעִם עוֹפָא דִשְׁמַיָּא. וְרִחְשָׁא דְאַרְעָא. וְקַשְׁתָּא וְחַרְבָּא וְעָבְדֵי קְרָבָא אֲבַטֵּיל מִן אַרְעָא. וְאַשְׁרֵינוּן לְרוּחְצָן: וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וַאֲקַיְּמִנְכוֹן קֳדָמַי לְעָלַם. וַאֲקַיְּמִנְכוֹן קֳדָמַי בְּקוּשְׁטָא וּבְדִינָא. וּבְחִסְדָּא וּבְרַחֲמֵי: וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת־יְהוָה: וַאֲקַיְּמִנְכוֹן קֳדָמַי בְּהֵימָנוּתָא. וְתִדְּעוּן לְמִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ׳: עד״י

הפטרת נשא שפטים סי׳ י״ג

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ מָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא יָלָדָה: וַהֲוָה גֻּבְרָא חַד מִצָּרְעָה. מִזַּרְעִית דָּן וּשְׁמֵיהּ מָנוֹחַ. וְאִתְּתֵיהּ עַקְרָא וְלֵית לַהּ וְלַד: וַיֵּרָא מַלְאַךְ־יְהוָה אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָא אַתְּ־עֲקָרָה וְלֹא יָלַדְתְּ וְהָרִית וְיָלַדְתְּ בֵּן: וְאִתְחֲזִי מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ לְאִתְּתָא. וַאֲמַר לַהּ. הָא כְעַן אַתְּ עַקְרָא וְלֵית לִיךְ וְלַד. וְתִעְדִּין וּתְלִידִין בַּר: וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא וְאַל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טָמֵא: וּכְעַן אִסְתַּמְּרִי כְעַן. וְלָא תִשְׁתַּן חֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק. וְלָא תֵיכְלִין כָּל מְסָאַב: כִּי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבָּטֶן וְהוּא יָחֵל לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: אֲרֵי הָא אַתְּ מְעַדְּיָא וּתְלִידִין בַּר. וּמִסְפַּר לָא יִעְבַּר עַל רֵישֵׁיהּ. אֲרֵי נְזִירָא דַיְיָ׳. יְהֵי רַבְיָא מִן בִּטְנָא. וְהוּא. יְשָׁרֵי. לְמִפְרַק יַת יִשְׂרָאֵל מִידָא דִפְלִשְׁתָּאֵי: וַתָּבֹא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִישָׁהּ לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים נוֹרָא מְאֹד וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ אֵי־מִזֶּה הוּא וְאֶת־שְׁמוֹ לֹא־הִגִּיד לִי: וַאֲתַת אִתְּתָא. וַאֲמַרַת לְבַעְלַהּ לְמֵימַר. נְבִיָּא דַיְיָ׳ אֲתָא לְוָתִי. וְחֶזְוֵיהּ. כְּחֵיזוּ מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ חַסִּין לַחֲדָא. וְלָא שְׁאֶלְתֵּיהּ אֵי מִדֵּין הוּא. וְיַת שְׁמֵיהּ לָא חַוִּי לִי: וַיֹּאמֶר לִי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְעַתָּה אַל־תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טֻמְאָה כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבֶּטֶן עַד־יוֹם מוֹתוֹ: וַאֲמַר לִי. הָא אַתְּ מְעַדְּיָא וּתְלִידִין בַּר. וּכְעַן. לָא תִשְׁתַּן חֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק. וְלָא תֵיכְלִין כָּל מְסָאַב. אֲרֵי נְזִירָא דַיְיָ׳ יְהֵי רַבְיָא. מִן בִּטְנָא עַד יוֹם מוֹתֵיהּ: וַיֶּעְתַּר מָנוֹחַ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יָבוֹא־נָא עוֹד אֵלֵינוּ וְיוֹרֵנוּ מַה־נַּעֲשֶׂה לַנַּעַר הַיּוּלָּד: וְצַלִּי מָנוֹחַ. קֳדָם יְיָ׳ וַאֲמַר. בְּבָעוּ יְיָ׳. נְבִיָּא דַיְיָ׳ דִּשְׁלַחְתָּא. יֵיתֵי כְעַן עוֹד לְוָתַנָא. וְיַלְּפִנָּנָא. מָא נַעְבֵּיד לְרַבְיָא דְיִתְיְלִיד: וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים בְּקוֹל מָנוֹחַ וַיָּבֹא מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־הָאִשָּׁה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בַּשָּׂדֶה וּמָנוֹחַ אִישָׁהּ אֵין עִמָּהּ: וְקַבֵּיל יְיָ׳ צְלוֹתֵיהּ דְמָנוֹחַ. וַאֲתָא מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ עוֹד לְוָת אִתְּתָא. וְהִיא יָתְבָא בְּחַקְלָא. וּמָנוֹחַ בַּעְלַהּ לֵית עִמַּהּ: וַתְּמַהֵר הָאִשָּׁה וַתָּרָץ וַתַּגֵּד לְאִישָׁהּ וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִרְאָה אֵלַי הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא בַיּוֹם אֵלָי: וְאוֹחִיאַת אִתְּתָא. וּרְהַטַת וְחַוִּיאַת לְבַעְלַהּ. וַאֲמַרַת לֵיהּ. הָא אִתְחֲזִי לִי גֻּבְרָא. דַּאֲתָא בְּיוֹמָא דֵּיכִי לְוָתִי: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אָנִי: וְקָם. וַאֲזַל מָנוֹחַ בָּתַר אִתְּתֵיהּ. וַאֲתָא לְוָת גֻּבְרָא. וַאֲמַר לֵיהּ. הַאַתְּ גֻּבְרָא. דְּמַלֵּילְתָּא עִם אִתְּתָא וַאֲמַר אֲנָא: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ עַתָּה יָבֹא דְבָרֶיךָ מַה־יִּהְיֶה מִשְׁפַּט הַנַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ: וַאֲמַר מָנוֹחַ. כְּעַן יִתְקַיְּמוּן פִּתְגָמָךְ. מָא יְהֵי. דְּחָזֵי לְרַבְיָא וּמָא נַעְבֵּיד לֵיהּ: וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ מִכֹּל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֶל־הָאִשָּׁה תִּשָּׁמֵר: וַאֲמַר מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ לְמָנוֹחַ. מִכֹּל. דַּאֲמָרִית לְאִתְּתָא תִּסְתַּמַּר: מִכֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וְיַיִן וְשֵׁכָר אַל־תֵּשְׁתְּ וְכָל־טֻמְאָה אַל־תֹּאכַל כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתִיהָ תִּשְׁמֹר: מִכֹּל דְּיִפּוֹק מִגּוּפְנָא דְחַמְרָא לָא תֵיכוֹל. וַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק לָא תִשְׁתֵּי. וְכָל מְסָאַב לָא תֵיכוֹל. כֹּל דְּפַקֵּידְתַּהּ תִּטַּר: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה נַעְצְרָה־נָּא אוֹתָךְ וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי עִזִּים: וַאֲמַר מָנוֹחַ לְמַלְאֲכָא דַיְיָ׳. נֵיחוֹד כְּעַן יָתָךְ. וְנַעֲבֵיד קֳדָמָךְ גַּדְיָא בַּר עִזֵּי: וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ אִם־תַּעְצְרֵנִי לֹא־אֹכַל בְּלַחְמֶךָ וְאִם־תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה כִּי לֹא־יָדַע מָנוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא: וַאֲמַר מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ לְמָנוֹחַ. אִם תֵּיחֲדִנַּנִי לָא אֵיכוֹל בְּלַחְמָךְ. וְאִם תַּעֲבֵיד עֲלָתָא. קֳדָם יְיָ׳ תַּסְּקִינַהּ. אֲרֵי לָא יְדַע מָנוֹחַ. אֲרֵי מַלְאֲכָא דַיְיָ׳ הוּא: וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי־יָבֹא דְבָרְךָ* וְכִבַּדְנוּךָ: וַאֲמַר מָנוֹחַ. לְמַלְאֲכָא דַיְיָ׳ מַן שְׁמָךְ. אֲרֵי יִתְקַיְּמוּן פִּתְגָמָךְ וּנְיַקְּרִנָּךְ: וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא פֶלְאִי**: וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דַיְיָ׳. לְמָא דְנַן אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי וְהוּא מְפָרַשׁ: וַיִּקַּח מָנוֹחַ אֶת־גְּדִי הָעִזִּים וְאֶת־הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל־הַצּוּר לַיהוָה וּמַפְלִא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים: וּנְסִיב מָנוֹחַ. יַת גַּדְיָא בַּר עִזֵּי וְיַת תִּקְרוּבְתָּא. וְאַסֵּיק עַל טִנָּרָא. קֳדָם יְיָ׳. וּמְפָרֵישׁ

*) יתיר יו״ד **) יתיר א׳

למעבר

למעבד. ומנוח ואתתיה חזן: ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך־יהוה בלהב המזבח ומנוח ואשתו ראים ויפלו על־פניהם ארצה: והוה במסק שלהביתא. מעלוי מדבחא לצית שמיא. וסליק מלאכא דיי׳ בשלהובית מדבחא. ומנוח ואתתיה חזן. ונפלו על אפיהון על ארעא: ולא־יסף עוד מלאך יהוה להראה אל־מנוח ואל־אשתו אז ידע מנוח כי־מלאך יהוה הוא: ולא אוסיף עוד מלאכא דיי׳. לאתחזאה למנוח ולאתתיה. בכן ידע מנוח. ארי מלאכא דיי׳ הוא: ויאמר מנוח אל־אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ואמר מנוח. לאתתיה ממת נמות. ארי מלאכא דיי׳ חזינא: ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו לא־לקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו את־כל־אלה וכעת לא השמיענו כזאת: ואמרת ליה אתתיה. אלו רעוא קדם יי׳ דנמות לא קביל מננא עלתא ומנחתא. ולא אחזיינא ית כל אלין. וכעדן פון. לא אשמענא כהדא: ותלד האשה בן ותקרא את־שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה: וילידת אתתא בר. וקרת ית שמיה שמשון. ורבא רביא. וברכיה יי׳: ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה־דן בין צרעה ובין אשתאל: ושריאת רוח גבורא מן קדם יי׳. לתקפותיה במשרית דן. בין צרעה ובין אשתאול:

הפטרת בהעלתך זכריה סי׳ ב׳.

רני ושמחי בת־ציון כי הנני־בא ושכנתי בתוכך נאם יהוה: בועי וחדא כנשתא דציון. ארי האנא מתגלי. ואשרי שכינתי בגויך אמר יי׳: ונלוו גוים רבים אל־יהוה ביום ההוא והיו לי לעם[א] ושכנתי בתוכך וידעת כי־יהוה צבאות שלחני אליך: ויתוספון עממין סגיאין על עמיה דיי׳ בעדנא ההוא. ויהון קדמי לעם. ואשרי שכינתי בגויך. ותדעין. ארי יי׳ צבאות שלחני לאתנבאה ליך: ונחל יהוה את־יהודה חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד בירושלם: ויחסין יי׳ לדבית יהודה חולקהון. על ארעא דקודשא. ויתרעי עוד בירושלם: הס כל בשר מפני יהוה כי נעור ממעון קדשו: ספו כל רשיעיא מן קדם יי׳. ארי אתגלי ממדור קודשיה: ויראני [ב] את־יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך יהוה והשטן עמד על־ימינו לשטנו: ואחזיני. ית יהושע כהנא רבא. קאים. קדם מלאכא דיי׳. וחטא. קאים על ימיניה לאשטנא ליה: ויאמר יהוה אל־השטן יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש: ואמר יי׳ לחטא. יגער יי׳ בך חטא. ויגער יי׳ בך. דאתרעי לאשראה שכינתיה בירושלם. הלא דין אוד משיזב מיקודא: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד לפני המלאך: ויהושע. הוה ליה בנין דנסיבן להון נשין דלא כשרן לכהונתא. וקאים קדם מלאכא: ויען ויאמר אל־העמדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות: ואתיב ואמר. לדמשמשין קדמוהי למימר. אימרו ליה ויפיק נשין דלא כשרן לכהונתא מביתיה. ואמר ליה. חזי דאעדיתי מנך חובך. ואלבישית יתך זכוון: ואמר ישימו צניף טהור על־ראשו וישימו הצניף הטהור על־ראשו וילבשהו בגדים ומלאך יהוה עמד: ואמרית. שוו. מצנפא דכיא על רישיה. ושויאו מצנפא דכיא על רישיה. ואסבוהי אתתא דכשרא לכהונתא. ומלאכא דיי׳ קאים: ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר: ואסהיד מלאכא דיי׳. ביהושע למימר: כה־אמר יהוה צבאות אם־בדרכי תלך ואם את־משמרתי תשמר וגם־אתה תדין את־ביתי וגם תשמר את־חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה: כדנן אמר יי׳ צבאות. אם באורחן דתקנן קדמי תהך ואם ית מטרת מימרי תטר. ואף את תדין לדמשמשין בבית מקדשי. ואף תטר ית עזרתי. ובאחיות מיתיא אחינך. ואתין לך רגלין מהלכן. בין סרפיא האלין: [ג] שמע־נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך[ד] הישבים לפניך כי־אנשי מופת המה כי־הנני מביא את־עבדי צמח: שמע כען. יהושע כהנא רבא. את וחברך דיתבין קדמך. ארי גוברין כשרין למעבד להון. נסא אנון. ארי האנא מיתי. ית עבדי משיחא ויתגלי: כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על־אבן אחת שבעה עינים הנני מפתח פתחה נאם יהוה צבאות ומשתי את־עון הארץ־ההוא ביום אחד: ארי הא אבנא. דיהבית קדם יהושע. על אבנא חדא שבעא חזיין לה. האנא גלי חזייתה. אמר יי׳ צבאות. ואעדי. ית חוב ארעא ההיא ביומא חד: ביום ההוא נאם יהוה צבאות תקראו איש לרעהו[ה] אל־תחת גפן ואל־תחת תאנה: בעדנא ההוא. אמר יי׳ צבאות. תערעון גבר לחבריה. לתחות פירי גופנוהי ולתחות פירי תינוהי: וישב המלאך הדבר בי ויעירני כאיש אשר־יעור

משנתו

חלק הדקדוק, א) לי לעם. שופר וזקף: ושכנתי, טפחא: בתוכך. אתנח: ב) את יהושע. בפשט אחד גם בירושלמיים: ג) שמע. שין געי: יהושע. בפשט אחד: ד) אתה ורעיך. תיבת אתה בטעם פשטא לא מהופך: ה) לרעהו ה"נ בכל סת"י ול"נ אל גם בירושלמיים כן:

משנתו: ותב. מלאכא די ממליל עמי. ואערני. כגוברא דמתער משינתיה: ויאמר אלי מה אתה ראה ויאמר ראיתי והנה־מנורת זהב כלה וגלה על־ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על־ראשה: ואמר לי. מא את חזי. ואמרית. חזיתי והא מנרתא דדהבא כולה וגולתה על רישה. ושבעא בוצינהא דעלה. שבעא ושבעא דמריקין מנהון משחא. לבוציניא דעל רישה: ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואחד על־שמאלה: ותרין זיתין דעלה. חד מימין גולתא. וחד על שמאלה: ואען ואמר אל־המלאך הדבר בי לאמר מה אלה אדני: ואתיבית ואמרית. למלאכא. דימליל עמי למימר. מא אלין רבוני: ויען המלאך הדבר בי ויאמר אלי הלוא ידעת מה־המה אלה ואמר לא אדני: ואתיב. מלאכא. די ממליל עמי ואמר לי. הלא ידעתא מא אנון אלין. ואמרית לא רבוני: ויען ויאמר אלי לאמר זה דבר־יהוה אל־זרבבל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם־ברוחי אמר יהוה צבאות: ואתיב. ואמר לי למימר. דין פתגמא דיי׳. עם זרובבל למימר. לא בחיל ולא בגבורא. אלהין במימרי. אמר יי׳ צבאות: מי־אתה הר־הגדול לפני זרבבל למישור והוציא את־האבן הראשה תשאות חן חן לה: מא את חשיבא מלכותא טפשתא. קדם זרובבל הלא כמישרא. ויגלי ית משיחיה דאמיר שמיה מלקדמין. וישלוט בכל מלכוותא: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳ עמי למימר: ידי זרבבל יסדו הבית הזה וידיו תבצענה וידעת כי־יהוה צבאות שלחני אליכם: ידי זרובבל. שריאה. למבני ביתא הדין וידוהי תשכללניה. ותדעון. ארי יי׳ צבאות שלחני לאתנבאה לכון:

הפטרת שלח לך יהושע סי׳ ב׳.

וישלח יהושע בן־נון מן־השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו ראו את־הארץ ואת־יריחו א וילכו ויבאו בית־אשה זונה ושמה רחב וישכבו־שמה: ושלח יהושע בר נון. מן שטין. תרין גוברין מאללין ברז למימר. איזילו. חזו ית ארעא וית יריחו. ואזלו. ועאלו. לבית אתתא פונדקיתא. ושמה רחב ושכיבו תמן: ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפר את־הארץ: ואתאמר. למלכא דיריחו למימר. הא גובריא. אתו הלכא בליליא. מבני ישראל לאללא ית ארעא: וישלח מלך יריחו אל־רחב לאמר הוציאי האנשים הבאים אליך אשר־באו לביתך כי לחפר את־כל־הארץ באו: ושלח מלכא דיריחו. לות רחב למימר. אפיקי. גובריא דאתו לותיך דעאלו לביתיך. ארי לאללא ית כל ארעא אתו: ותקח האשה את־שני האנשים ב ותצפנו ותאמר כן באו אלי האנשים ולא ידעתי מאין המה: ודברת אתתא. ית תרין גובריא ואטמרתנון. ואמרת בקושטא. אתו לותי גובריא. ולא ידעית אי מנן אנון: ויהי השער לסגור בחשך והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם כי תשיגום: והוה. עדן למיחד תרעא. בקבלא וגובריא נפקו. לא ידעית. לאן אזלו גובריא. רדופו בפריע. בתריהון ארי תדבקונונון: והיא העלתם ג הגגה ד ותטמנם בפשתי העץ הערכות לה על־הגג: והיא אסיקתנון לאגרא. ואטמרתנון בטעוני כתנא. דסדירין לה על אגרא: והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על המעברות והשער סגרו אחרי כאשר יצאו הרדפים אחריהם: וגובריא. רדפו בתריהון אורח ירדנא. על מגזתא. ותרעא אחדו. בתר. דנפקו רדפיא בתריהון: והמה טרם ישכבון והיא עלתה עליהם על־הגג: ואנון עד לא שכיבו. והיא. סליקת לותהון לאגרא: ותאמר אל־האנשים ידעתי כי־נתן יהוה לכם את־הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו כל־ישבי הארץ מפניכם: ואמרת לגובריא. ידענא. ארי יהב יי׳. לכון ית ארעא. וארי נפלת אימתכון עלנא. וארי אתברו. כל יתבי ארעא מן קדמיכון: כי שמענו ה את אשר־הוביש יהוה את־מי ים־סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג אשר ו החרמתם אותם: ארי שמענא. ית דיביש יי׳. ית מי ימא דסוף מן קדמיכון. במפקכון ממצרים. ודעבדתון. לתרין מלכי אמוראה. דבעברא דירדנא לסיחון ולעוג. דגמרתון יתהון: ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת: ושמענא ואתמסי לבנא. ולא אשתארת עוד רוח. באנש מן קדמיכון. ארי יי׳ אלהכון. הוא אלהים דשכינתיה בשמיא מלעילא. ושליט על ארעא מלרע: ועתה ז השבעו־נא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם־אתם עם־בית אבי חסד

ונתחם

חלק הדקדוק: א) וילכו. בטעם אזיל ואתי לא בפזר בכל התיגאן: ב) והצפנו. הויו בגעיא: ג) העלתם. ההא בגעיא: ד) והטמנם. יהויו בגעיא: ה) את. תלשא ימין: ו) החרמתם. ההא בגעיא: ז) השבעו. השין געין.

*) ואמר קרי.

ונתתם לי אות אמת: וכען. קיימו כען לי במימרא דיי׳. ארי עבדית עמכון טיבו. ותעבדון אף אתון. עם בית אבא טיבו. ותתנון לי את דקשוט: והחיתם ח את־אבי ואת־אמי ואת־אחי ואת־אחותי* ואת כל־אשר להם והצלתם את־נפשתינו ממות: ותחון ית אבא וית אמא. וית אחי וית אחותי. וית כל דילהון. ותשיזבון ית נפשתנא ממותא: ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם למות אם לא תגידו את־דברנו זה והיה בתת יהוה לנו את־הארץ ועשינו עמך חסד ואמת: ואמרו לה גובריא. נפשתנא מסירן חלף נפשתכון לממת. אם לא תחוון. ית פתגמנא דין. ויהי. כד יתין יי׳ לנא ית ארעא. ונעביד עמיך טיבו וקשוט: ותורדם ט בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה ובחומה היא יושבת: ושלשילתנון באטונא מן חרכא. ארי ביתה בכתל שורא. ובשורא היא יתבא: ותאמר להם ההרה לכו פן־יפגעו בכם הרדפים ונחבתם שמה שלשת ימים עד י שוב הרדפים ואחר תלכו לדרככם: ואמרת להון לטורא איזילו. דלמא יערעון בכון רדפיא. ותטמרון תמן תלתא יומין. עד דיתובון רדפיא. ובתר כן תהכון לאורחכון: ויאמרו אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך הזה אשר השבעתנו: ואמרו לה גובריא. זכאין אנחנא. ממומתיך הדא דקיימת עלנא: הנה אנחנו באים בארץ את־תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון אשר הורדתנו בו ואת־אביך ואת־אמך ואת־אחיך ואת כל־בית אביך תאספי יא אליך הביתה: הא אנחנא עאלין בארעא. ית תורא. דחוט זהוריתא הדין תקטרין. בחרכא דשלשילתינא ביה. וית אבוך וית אמיך וית אחך. וית כל בית אבוך. תכנשין לותיך לביתא: והיה כל אשר־יצא מדלתי יב ביתך יג החוצה דמו בראשו ואנחנו נקים וכל אשר יהיה אתך בבית דמו בראשנו אם־יד תהיה־בו: ויהי. כל דיפוק בר מדשי ביתיך לברא. חובת קטוליה ברישיה ואנחנא זכאין. וכל. דיהי עמיך בביתא. חובת קטוליה ברישנא. אם יד אנש תהי ביה: ואם־תגידי את־דברנו זה והיינו נקים משבעתך אשר השבעתנו: ואם תחוון ית פתגמנא דין. ונהי זכאין. ממומתיך דקיימת עלנא: ותאמר כדבריכם כן־הוא ותשלחם וילכו ותקשר את־תקות השני בחלון: ואמרת כפתגמיכון כן הוא. ושלחתנון ואזלו. וקטרת. ית תורא דזהוריתא בחרכא: וילכו ויבאו ההרה וישבו שם שלשת ימים עד־שבו יד הרדפים ויבקשו הרדפים בכל־הדרך ולא מצאו: ואזלו ועאלו לטורא. ויתיבו תמן תלתא יומין. עד דתבו רדפיא. ובעו רדפיא. בכל אורחא ולא אשכחו: וישבו שני האנשים וירדו מההר טו ויעברו ויבאו אל־יהושע בן־נון ויספרו־לו את כל־המצאות אותם: ותבו תרין גובריא ונחתו מן טורא. ועברו ואתו. לות יהושע בר נון. ואשתעיאו ליה. ית כל דערעא יתהון: ויאמרו אל־יהושע כי־נתן יהוה בידנו את־כל־הארץ וגם־נמגו כל־ישבי הארץ מפנינו: ואמרו ליהושע. ארי מסר יי׳. בידנא ית כל ארעא. ואף אתברו. כל יתבי ארעא מן קדמנא:

הפטרת קרח שמואל א׳ סי׳ י״א.

ויאמר שמואל אל־העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה: ואמר שמואל לעמא. איתו וניזיל לגלגלא. ונחדית תמן מלכותא: וילכו כל־העם הגלגל וימלכו שם את־שאול לפני יהוה בגלגל ויזבחו־שם זבחים שלמים לפני יהוה וישמח שם שאול וכל־אנשי ישראל עד־מאד: ואזלו כל עמא לגלגלא. ואמליכו תמן ית שאול. קדם יי׳ בגלגלא. ונכיסו תמן. נכסת קודשין קדם יי׳. וחדי תמן שאול. וכל אנשי ישראל עד לחדא: ויאמר שמואל אל־כל־ישראל הנה שמעתי בקלכם לכל אשר־אמרתם לי ואמליך עליכם מלך: ואמר שמואל לכל ישראל. הא קבילית למימרכון. לכל דאמרתון לי. ואמליכית עליכון מלכא: ועתה הנה־המלך׀ מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד־היום הזה: וכען. הא מלכא מדבר ברישכון. ואנא קשית וסיבית. ובני האנון עמכון. ואנא הליכית קדמיכון. מזעורי עד יומא הדין: הנני ענו בי נגד יהוה ונגד משיחו את־שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת־מי עשקתי את־מי רצותי ומיד־מי לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם: הא עד דאנא קיים אסהידו בי קדם יי׳ וקדם משיחיה. ית תורא דמן דבירית וחמרא דמן שחרית. וית מן עשקית ית מן אנסית. ומיד מאן קבילית ממון דשקר. וכבשית עיני מניה בדינא. ואתיב לכון: ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו ולא־לקחת מיד־איש מאומה: ואמרו. לא עשקתנא ולא אנסתנא. ולא קבילתא מיד

אנש

חלק הדקדוק: ח) והחיתם. ההא געיא: ט) והורידם. התיו געי: י) שוב הרודפים. תיבת שוב מלא וו והוו שורק: יא) תאספי. התיו געי והפא רפא: יב) מדלתי. התיו רפי וכן כולהו כתיבי דרכי עבדי: יג) ביתך. בטעם דרגא ופסיק וכ״ה במסרה רבתא: יד) שבו. מלעיל היא לשין השבה: טו) ויעברו היו״ד בגעיא: *) אחיותי קרי

אנש מדעם: ויאמר אלהם עד יהוה בכם ועד
משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה
ויאמר *) עד: ואמר להון סהיד מימרא דיי׳ בכון.
וסהיד משיחיה יומא הדין. ארי לא אשכחתון.
בידי מדעם. ואמרו סהיד: ויאמר שמואל אל־
העם יהוה אשר עשה את־משה ואת־אהרן
ואשר העלה את־אבותיכם מארץ מצרים: ואמר
שמואל לעמא. יי׳. דעבד גבורן על ידי משה ואהרן
ודאסיק ית אבהתכון מארעא דמצרים: ועתה
התיצבו ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל־
צדקות יהוה אשר־עשה אתכם ואת־אבתיכם:
וכען. אתעתדו. ואתוכח עמכון קדם יי׳. ית כל
זכוותא דיי׳. דעבד עמכון ועם אבהתכון: כאשר־
בא יעקב מצרים ויזעקו אבתיכם אל־יהוה וישלח
יהוה את־משה ואת־אהרן ויוציאו את־אבותיכם
ממצרים וישיבום במקום הזה: כד עאל יעקב
למצרים. וזעיקו אבהתכון קדם יי׳. ושלח יי׳ ית
משה וית אהרן. ואפיקו ית אבהתכון ממצרים.
ואותיבונון באתרא הדין: וישכחו את־יהוה
אלהיהם וימכר אתם ביד סיסרא שר־צבא חצור
וביד־פלשתים וביד מלך מואב וילחמו בם:
ואתנשיאו ית פולחנא דיי׳ אלההון. ומסר יתהון.
ביד סיסרא רב חילא דחצור וביד פלשתאי. וביד
מלכא דמואב. ואגיחו קרבא בהון: ויזעקו אל־
יהוה ויאמר* חטאנו כי עזבנו את־יהוה ונעבד
את־הבעלים ואת־העשתרות ועתה הצילנו מיד
איבינו ונעבדך: וזעיקו קדם יי׳ ואמרו חבנא.
ארי שבקנא ית פולחנא דיי׳. ופלחנא ית בעליא
ולעשתרתא. וכען. שיזבנא. מיד בעלי דבבנא
ונפלח קדמך: וישלח יהוה את־ירבעל ואת־בדן
ואת־יפתח ואת־שמואל ויצל אתכם מיד איביכם
מסביב ותשבו בטח: ושלח יי׳ ית גדעון וית
שמשון. וית יפתח וית שמואל. ושיזיב יתכון.
מיד בעלי דבביכון מסחור סחור. ויתיבתון
לרוחצן: ותראו כי נחש מלך בני־עמון בא עליכם
ותאמרו לי לא כי־מלך ימלך עלינו ויהוה אלהיכם
מלככם: וחזיתון. ארי נחש. מלכא דבני עמון
אתא עליכון. ואמרתון לי. לא. ארי מלכא ימלוך
עלנא. ויי׳ אלהכון מלככון: ועתה הנה המלך
אשר בחרתם אשר שאלתם והנה נתן יהוה
עליכם מלך: וכען. הא מלכא. דאתרעיתון
דשאילתון. והא מני יי׳. עליכון מלכא: אם־
תיראו את־יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקולו
ולא תמרו את־פי יהוה והיתם גם־אתם וגם־המלך
אשר־מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם: אם תדחלון

*) ויאמרו סביר *) ויאמרו קרי

מן קדם יי׳. ותפלחון קדמוהי ותקבלון למימרי
ולא תסרבון על מימרא דיי׳. ותתנהון אף את
ואף מלכא דמלך עליכון. בתר פולחנא ד
אלהכון: ואם־לא תשמעו בקול יהוה ומרית
את־פי יהוה והיתה יד־יהוה בכם ובאבתיכם
ואם לא תקבלון למימרא דיי׳. ותסרבון ע
מימרא דיי׳. ותהי מחתא דיי׳. בכון כמא דה
באבהתכון: גם־עתה התיצבו וראו את־הד
הגדול הזה אשר יהוה עשה לעיניכם: אף כ
אתעתדו וחזו. ית פתגמא רבא הדין. דיי׳. עב
לעיניכון: הלוא קציר־חטים היום אקרא א
יהוה ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי־רעתכם רב
אשר עשיתם בעיני יהוה לשאול לכם מל
הלא חצד חטין יומא דין. אצלי קדם יי׳. ויתן
קלין ומטר. ודעו וחזו. ארי בישתכון סגיא
דעבדתון קדם יי׳. למשאל לכון מלכא: ויקר
שמואל אל־יהוה ויתן יהוה קלת ומטר ביו
ההוא ויירא כל־העם מאד את־יהוה ואת־שמוא
וצלי שמואל קדם יי׳. ויהב יי׳. קלין ומטר ביומ
ההוא. ודחיל כל עמא לחדא. מן קדם יי׳ ומפתג
שמואל: ויאמרו כל־העם אל־שמואל התפל
בעד־עבדיך אל־יהוה אלהיך ואל־נמות כי־יספ
על־כל־חטאתינו רעה לשאל לנו מלך: ואמ
כל עמא לשמואל. צלי ע׳ עבדך. קדם יי׳ אלה
ולא נמות. ארי אוסיפנא על כל חובנא בישא
למשאל לנא מלכא: ויאמר שמואל אל־הע
אל־תיראו אתם עשיתם את כל־הרעה הזאת א
אל־תסורו מאחרי יהוה ועבדתם את־יהוה בכ
לבבכם: ואמר שמואל לעמא לא תדחלון. את
גרמתון. ית כל בישתא הדא. ברם. לא תסט
מבתר פולחנא דיי׳. ותפלחון קדם יי׳ בכל לבכו
ולא תסורו כי | אחרי התהו אשר לא־יועי
ולא יצילו כי־תהו המה: ולא תסטון מבת
פולחניה. ולא תפלחון לטעותא. דאנון ל
ולית בהון הנאה. ולא משיזבן ארי למא אנ
כי לא־יטש יהוה את־עמו בעבור שמו הגד
כי הואיל יהוה לעשות אתכם לו לעם: ארי. ל
ירחיק יי׳ ית עמיה. בדיל שמיה רבא. ארי רע
קדם יי׳. למעבד יתכון. קדמוהי לעם:

הפטרת חקת בשופטים סימן י״א

ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן־אשה זונ
ויולד גלעד את־יפתח: ויפתח גלעדאה. הו
גבר גבר חילא. והוא בר אתתא פונדקיתא. ואול
גלעד ית יפתח: ותלד אשת־גלעד לו בנ

ויגדלו

ויגדלו בני־האשה א ויגרשו את־יפתח ויאמרו לו
לא־תנחל בבית־אבינו כי בן־אשה אחרת אתה:
וילידת אתת גלעד. ליה בנין. ורביאו בני אתתא
ותריכו ית יפתח. ואמרו ליה לא תחסין בבית
אבונא. ארי בר אתתא אוחרי את: ויברח יפתח
מפני אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו אל־יפתח
אנשים ריקים ויצאו עמו: וערק יפתח מן קדם
אחוהי. ויתיב בארע טב. ואתכנישו לות יפתח
גוברין סריקין. ונפקו עמיה: ויהי מימים וילחמו
בני־עמון עם־ישראל. והוה לזמן־יומין. ואגיחו קרבא
בני עמון עם־ישראל: ויהי כאשר־נלחמו בני־
עמון עם־ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את־
יפתח מארץ טוב: והות. כד אגיחו קרבא בני
עמון עם ישראל. ואזלו סבי גלעד. למדבר ית
יפתח מארע טב: ויאמרו ליפתח לכה והייתה
לנו לקצין ונלחמה בבני עמון: ואמרו ליפתח.
איתא. ותהי לנא לרבא. ונגיח קרבא בבני עמון:
ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי
ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה
כאשר צר לכם: ואמר יפתח לסבי גלעד. הלא
אתון שנאתון יתי. ותריכתוני מבית אבא. ומדין.
אתיתון לותי כען. כד עקת לכון: ויאמרו זקני
גלעד אל־יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו
ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל ישבי
גלעד: ואמרו סבי גלעד ליפתח. בכין כען תבנא
לותך. ותהך עמנא. ותגיח קרבא בבני עמון. ותהי
לנא לריש. לכל יתבי גלעד: ויאמר יפתח אל־
זקני גלעד אם־משיבים אתם אותי להלחם בבני
עמון ונתן יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש:
ואמר יפתח לסבי גלעד. אם מתיבין אתון יתי
לאגחא קרבא בבני עמון. וימסר יי'. יתהון קדמי.
אנא. אהי לכון לריש: ויאמרו זקני־גלעד אל־
יפתח יהוה יהיה שמע ב בינותינו אם־לא כדברך
כן נעשה: ואמרו סבי גלעד ליפתח. מימרא דיי'.
יהי סהיד בינתנא. אם לא כפתגמך כן נעביד:
וילך יפתח עם־זקני גלעד וישימו העם אותו
עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את־כל־דבריו
לפני יהוה במצפה: ואזל יפתח עם סבי גלעד.
ומניאו עמא יתיה. עליהון לריש ולרבא. וסדר
יפתח ית כל פתגמוהי. קדם יי' במצפיא: וישלח
יפתח מלאכים אל־מלך בני־עמון לאמר מה־לי
ולך כי־באת אלי להלחם בארצי: ושלח יפתח
אזגדין. לות מלכא דבני עמון למימר. מא לי

ולך. ארי אתיתא לותי לאגחא קרבא בארעי:
ויאמר מלך בני־עמון אל־מלאכי יפתח כי־לקח
ישראל את־ארצי בעלותו ממצרים מארנון ועד־
היבק ועד־הירדן ועתה השיבה אתהן בשלום:
ואמר מלכא דבני עמון לאזגדי יפתח. ארי נסיב
ישראל ית ארעי במפקיה ממצרים. מארנונא ועד
יובקא ועד ירדנא. וכען. אתיב יתהון בשלם:
ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל־מלך בני
עמון: ואוסיף עוד יפתח. ושלח אזגדין. לות מלכא
דבני עמון: ויאמר לו כה אמר יפתח לא־לקח
ישראל את־ארץ מואב ואת־ארץ בני־
עמון: ואמר ליה. כדנן אמר יפתח. לא נסיב
ישראל ית ארע מואב. וית ארע בני עמון:
כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד־ים־
סוף ויבא קדשה: ארי במסקהון ממצרים. ואזל
ישראל במדברא עד ימא דסוף. ואתא לרקם:
וישלח ישראל מלאכים | אל־מלך ג אדום | לאמר
אעברה־נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם
אל־מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל
בקדש: ושלח ישראל אזגדין. לות מלכא דאדום
למימר אעבר כען בארעך. ולא קביל מלכא
דאדום. ואף לות מלכא דמואב. שלח ולא אבא.
ויתיב ישראל ברקם: וילך במדבר ויסב את־
ארץ אדום ואת־ארץ מואב ויבא ממזרח־שמש
לארץ מואב ויחנון בעבר ארנון ולא־באו בגבול
מואב כי ארנון גבול מואב: ואזל במדברא.
ואקיף. ית ארעא דאדום וית ארעא דמואב.
ואתא ממדנח שמשא לארעא דמואב. ושרו
בעברא דארנון. ולא עאלו בתחום מואב. ארי
ארנון תחום מואב: וישלח ישראל מלאכים אל־
סיחון מלך־האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל
נעברה־נא בארצך עד־מקומי: ושלח ישראל
אזגדין. לות סיחון מלכא אמוראה מלכא דחשבון.
ואמר ליה ישראל. אעבר כען בארעך עד אתרי: ולא־
האמין סיחון את־ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון
את־כל־עמו ויחנו ביהצה וילחם עם־ישראל:
ולא הימין סיחון ית ישראל למעבר בתחומיה. וכנש
סיחון ית כל עמיה. ושרו ביהץ. ואגיח קרבא
עם ישראל: ויתן יהוה אלהי־ישראל את־סיחון
ואת־כל־עמו ביד ישראל ויכום ויירש ישראל
את כל־ארץ האמרי יושב הארץ ההיא: ומסר
יי' אלהא דישראל. ית סיחון וית כל עמיה. בידא
דישראל ומחנון. וירית ישראל ית כל ארע
אמוראה

חלק הדקדוק: א) בני האשה. הבית געי: ב) שמע. בפשט אחר ובא לרע: ג) אל מלך אדום לאמר. פסיק בין תיבת אדום לתיבת לאמר בכל ספ"י:

אמוראה. יתיב ארעא ההיא: ויירשו את כל־גבול האמרי מארנון ועד־היבק ומן־המדבר ועד־הירדן: ויריתו. ית כל תחום אמוראה. מארנונא ועד יובקא. ומן מדברא ועד ירדנא: ועתה יהוה׀ אלהי ישראל הוריש את־האמרי מפני עמו ישראל ואתה תירשנו: וכען. יי׳ אלהא דישראל. תריך ית אמוראה. מן קדם עמיה ישראל. ואת מדמי למירתיה: הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש ואת כל־אשר הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש: הלא. ית דיהסננך. כמוש טעותך יתיה תחסין. וית כל דיתריך. יי׳ אלהנא. מן קדמנא יתיה נירת: ועתה הטוב טוב אתה מבלק בן־צפור מלך מואב הרוב רב עם־ישראל אם־נלחם נלחם בם: וכען. הטב טב את. מבלק בר צפור מלכא דמואב. המידן דן עם ישראל. אם קרבא אגיח בהון: בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה ובערעור ובבנותיה ובכל־הערים אשר על־ידי ארנון שלש מאות שנה ומדוע לא־הצלתם בעת ההיא: כד יתיב ישראל בחשבון ובכפרנהא ובערעור ובכפרנהא ובכל קרויא. דעל תחומי ארנון. תלת מאה שנין. ומדין לא שיזיבתון בעדנא ההוא: ואנכי לא־חטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי ישפט יהוה השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון: ואנא לא חטית לך. ואת עביד עמי. בישא לאגחא קרבא בי. ידין יי׳ דעביד דינא יומא דין. בין בני ישראל. ובין בני עמון: ולא שמע מלך בני עמון אל־דברי יפתח אשר שלח אליו: ולא קביל. מלכא דבני עמון. לפתגמי יפתח. דשלח לותיה: ותהי על־יפתח רוח יהוה ויעבר את־הגלעד ואת־מנשה ויעבר את־מצפה גלעד וממצפה גלעד עבר בני עמון: ושרת על יפתח רוח גבורא מן קדם יי׳. ועבר ית מצפיא דגלעד. וממצפיא דגלעד. עבר בני עמון: וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם־נתון תתן את־בני עמון בידי: וקיים יפתח קים. קדם יי׳ ואמר. אם ממסר תמסר. ית בני עמון בידי: והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עולה: ויהי כד יפוק מפק. בר מדשי ביתי לקדמותי. כד אתוב בשלם מבני עמון. ויהי קדם יי׳. ואסקיניה עלתא: ויעבר יפתח אל־בני עמון להלחם בם ויתנם יהוה בידו: ועבר יפתח. לות בני עמון לאגחא קרבא בהון. ומסרינון יי׳ בידיה: ויכם מערוער ועד־בואך מנית עשרים עיר ועד אבל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל: ומחנון. מערועיר ועד מעלנא דמנית עשרין קרוין. ועד מישר כרמיא. מחתא רבתא לחדא. ואתברו בני עמון. מן קדם בני ישראל: ויבא יפתח המצפה אל־ביתו והנה בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות ורק היא יחידה אין־לו ממנו בן או־בת: ואתא יפתח למצפיא לביתיה. והא ברתיה נפקא לקדמותיה. בתופין ובחנגין. ולחוד היא יחידא. לית ליה מניה. בר או בת: ויהי כראותו אותה ויקרע את־בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתני ואת היית בעכרי ואנכי פציתי פי אל־יהוה ולא אוכל לשוב: והוה כד חזא יתה ובזע ית לבושוהי. ואמר ווי ברתי אכרעא אכרעתיני. ואת הוית בעכרי. ואנא. פתחית פומי בנדר קדם יי׳. ולא אכול למתב: ותאמר אליו אבי פציתה את־פיך אל־יהוה עשה לי כאשר יצא מפיך אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאיביך מבני עמון: ואמרת ליה. אבא פתחתא ית פומך בנדר קדם יי׳. עביד לי. כמא דנפק מפומך. בתר. דעבד לך יי׳ פורענותא. מבעלי דבבך מבני עמון: ותאמר אל־אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על־ההרים ואבכה על־בתולי אנכי ורעיתי*: ואמרת לאבוהא. יתעביד לי פתגמא הדין. שבוק מני תרין ירחין. ואהך ואתנגיד על טוריא. ואבכי על בתולי. אנא וחברתי: ויאמר לכי וישלח אותה שני חדשים ותלך היא ורעותיה ותבך על־בתוליה על־ההרים: ואמר איזילי. ושלח יתה תרין ירחין. ואזלת היא וחברתהא. ובכת על בתולהא על טוריא: ויהי מקץ׀ שנים חדשים ותשב אל־אביה ויעש לה את־נדרו אשר נדר והיא לא־ידעה איש ותהי־חק בישראל: והוה. מסוף תרין ירחין. ותבת לות אבוהא. ועבד לה. ית נדריה דנדר. והות לגזירא בישראל. (בדיל דלא לאסקא גבר ית בריה וית ברתיה לעלתא. כמא דעבד יפתח גלעדאה. ולא שאיל לפינחס כהנא. ואלו שאיל לפינחס כהנא. הוה פריק יתה בדמין): מימים׀ ימימה תלכנה בנות ישראל לתנות לבת־יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה: מזמן לזמן. אזלן בנת ישראל. לאלאה. לבת יפתח גלעדאה. ארבעא יומין בשתא:

הפטרת בלק כת״ע מיכה סימן ה׳

והיה׀ שארית יעקב בקרב עמים רבים כטל מאת

חלק הדקדוק. ד) בשבת. ה״נ בבית: ה) ומדוע לא הצלתם. תיבה ומדוע בתביר:

*) ורעותי קרי

יְהֹוָה כִּרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא־יְקַוֶּה לְאִישׁ
וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם׃ וִיהֵי שְׁאָרָא דְבֵית יַעֲקֹב.
בְּגוֹ עַמְמִין סַגִּיאִין. כְּטַלָּא מִן קֳדָם יְיָ. כִּרְסִיסֵי
מַלְקוֹשָׁא דְעַל עִשְׂבָּא. דְּלָא מוֹרִיךְ לֶאֱנָשׁ. וְלָא
מְכַתַּר לְבַר אֱנָשׁ׃ וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם
בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בְּבַהֲמוֹת יַעַר כִּכְפִיר
בְּעֶדְרֵי־צֹאן אֲשֶׁר אִם־עָבַר וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל׃
וִיהֵי שְׁאָרָא דְבֵית יַעֲקֹב בְּעַמְמַיָּא. בְּגוֹ עַמְמִין
סַגִּיאִין. כְּאַרְיָא בִּבְעִירָא בְחוּרְשָׁא. כְּלֵיתָא בְּעֶדְרֵי
עָנָא. דְּאִם יַעְדֵּי. וְיִרְמוֹס וְיִקְטוֹל וְלֵית דִּמְשֵׁיזִיב׃
תָּרֹם יָדְךָ עַל־צָרֶיךָ וְכָל־אֹיְבֶיךָ יִכָּרֵתוּ׃ סַגִּי מִבְּכֵן
תִּתַּקַּף יְדָךְ יִשְׂרָאֵל עַל שָׂנְאָךְ. וְכָל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ
יִשְׁתֵּיצוֹן׃ וְהָיָה בַיּוֹם־הַהוּא נְאֻם־יְהֹוָה וְהִכְרַתִּי
סוּסֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתֶיךָ׃ וִיהֵי בְּעִדָּנָא
הַהוּא אֲמַר יְיָ. וַאֲשֵׁיצֵי סוּסָוָת עַמְמַיָּא מִבֵּינָךְ.
וְאוֹבֵיד רְתִכֵּיהוֹן׃ וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְהָרַסְתִּי
כָּל־מִבְצָרֶיךָ׃ וַאֲשֵׁיצֵי קִרְוֵי עַמְמַיָּא מֵאַרְעָךְ. וַאֲפַגַּר
כָּל כְּרַכֵּיהוֹן תַּקִּיפַיָּא׃ וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ
וּמְעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ־לָךְ׃ וַאֲשֵׁיצֵי חָרָשִׁין מִבֵּינָךְ.
וּמְעָנְנִין לָא יְהוֹן לָךְ׃ וְהִכְרַתִּי פְסִילֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ
מִקִּרְבֶּךָ וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ וַאֲשֵׁיצֵי
צַלְמֵי עַמְמַיָּא. וְקָמָתְהוֹן מִבֵּינָךְ. וְלָא תִשְׁתַּעְבַּד
עוֹד לְעוּבָדֵי יְדָךְ׃ וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁירֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ
וְהִשְׁמַדְתִּי עָרֶיךָ׃ וַאֲעַקַּר שְׁתִילֵי עַמְמַיָּא מִבֵּינָךְ.
וַאֲשֵׁיצֵי בַּעֲלֵי דְבָבָךְ׃ וְעָשִׂיתִי בְּאַף וּבְחֵמָה נָקָם
אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמֵעוּ׃ וְאַעֲבֵיד. בִּרְגַז
וּבְחֵמָא. פּוּרְעָנוּת דִּין מִן עַמְמַיָּא. דְּלָא קַבִּילוּ
אוּלְפַן אוֹרָיְתָא׃ שִׁמְעוּ־נָא אֵת אֲשֶׁר־יְהֹוָה אֹמֵר
קוּם רִיב אֶת־הֶהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ׃
שְׁמַעוּ כְעַן. יָת דַּיְיָ אָמַר. קוּם דִּין עִם טוּרַיָּא.
וְיִשְׁמְעָן רָמָתָא קָלָךְ׃ שִׁמְעוּ הָרִים אֶת־רִיב יְהֹוָה
וְהָאֵתָנִים מֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיהֹוָה עִם־עַמּוֹ וְעִם־
יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח׃ שְׁמַעוּ טוּרַיָּא יָת דִּינָא דַּיְיָ.
וְעִיקָרַיָּא יְסוֹדֵי אַרְעָא. אֲרֵי דִינָא קֳדָם יְיָ עִם
עַמֵּיהּ. וְעִם בֵּית יִשְׂרָאֵל עָבֵיד תּוֹכֵיחָא׃ עַמִּי
מֶה־עָשִׂיתִי לְךָ וּמָה הֶלְאֵתִיךָ עֲנֵה בִי׃ עַמִּי. מָא
טָבָא אֲמָרִית לְמֶעְבַּד לָךְ וְלָא עֲבַדִית. אוֹ מָא
מְרוּעָא קַשְׁיָא אַסְגֵּיתִי עֲלָךְ. אַסְהֵיד קֳדָמַי׃ כִּי
הֶעֱלִתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ
וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ אֲרֵי
אַסֵּיקְתָךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. וּמִבֵּית עַבְדוּתָא פְּרַקְתָּךְ
וּשְׁלַחִית קֳדָמָךְ תְּלָתָא נְבִיַּי. מֹשֶׁה לְאַלָּפָא מְסֹרֶת
וְדִינִין. אַהֲרֹן לְכַפָּרָא עַל עַמָּא. וּמִרְיָם לְאוֹרָאָה
לִנְשַׁיָּא׃ עַמִּי זְכָר־נָא מַה־יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב
וּמֶה־עָנָה אֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִן־הַשִּׁטִּים עַד־
הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְהֹוָה׃ עַמִּי. אִדְּכַר כְּעַן
מָא מְלַךְ. בָּלָק מַלְכָּא דְמוֹאָב. וּמָא אֲתֵיב יָתֵיהּ
בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר. הֲלָא גְבוּרָן אִתְעֲבִידָא לְכוֹן
מִמֵּישַׁר שִׁטִּין עַד בֵּית גִּלְגְּלָא. בְּדִיל לְמִדַּע
זַכְוָתָא דַּיְיָ׃ בַּמָּה אֲקַדֵּם יְהֹוָה אִכַּף לֵאלֹהֵי מָרוֹם
הַאֲקַדְּמֶנּוּ בְעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי שָׁנָה׃ בְּמָא אֶפְלַח
קֳדָם יְיָ. אֶשְׁתַּעְבַּד לֶאֱלָהָא דִּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּשְׁמֵי
מְרוֹמָא. הַאֶפְלַח קֳדָמוֹהִי בַּעֲלָוָן. בְּעֶגְלִין בְּנֵי
שְׁנָא׃ הֲיִרְצֶה יְהֹוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי־
שָׁמֶן הַאֶתֵּן בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת נַפְשִׁי׃
הֲיִתְרְעֵי יְיָ בְּאַלְפֵי דִכְרִין. בְּרִבְוָת נַחֲלִין דִּמְשַׁח.
הַאֶתֵּין בְּרִי בוּכְרִי חֲלַף חוֹבַי. חַבּוּב מְעַי חֲלַף
חֲטָאֵי נַפְשִׁי׃ הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה־טּוֹב וּמָה־יְהֹוָה
דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת־חֶסֶד
וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ׃ אִתְחַוָּא לָךְ. אֱנָשָׁא מָא
טָב. וּמָא יְיָ תָּבַע מִנָּךְ. אֱלָהֵין לְמֶעְבַּד דִּין דִּקְשׁוֹט
וּמִרְחַם גְּמִילוּת חִסְדָּא. וֶהֱוֵי צְנִיעַ לְהַלָּכָא
בְּדַחְלְתָא דֶאֱלָהָךְ׃

הפטרת פינחס מלכים א׳ סימן י״ט.

וְיַד יְהֹוָה הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו
וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד־בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה׃ וְרוּחַ
גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ. הֲוָת עִם אֵלִיָּה. וְזָרֵיז חַרְצֵיהּ.
וּרְהַט קֳדָם אַחְאָב. עַד דְּאָתָא לְיִזְרְעָאל׃ וַיַּגֵּד
אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת
כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים בֶּחָרֶב׃ וְחַוִּי אַחְאָב
לְאִיזֶבֶל. יָת כָּל דַּעֲבַד אֵלִיָּה. וְיָת כָּל דִּקְטַל. יָת
כָּל נְבִיֵּי שִׁקְרָא בְּחַרְבָּא׃ וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ
אֶל־אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן
כִּי־כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם׃
וּשְׁלַחַת אִיזֶבֶל אִזְגַּדָּא. לְוָת אֵלִיָּה לְמֵימַר. כְּדֵין
יַעְבְּדָן דַּחְלָתָא וּכְדֵין יֵיסְפָן. אֱלָהֵין כְּעִדָּנָא הָדֵין
מְחַר אֲשַׁוֵּי יָת נַפְשָׁךְ. כְּנַפְשָׁא דְּחַד מִנְּהוֹן׃ וַיַּרְא
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה
וַיַּנַּח אֶת־נַעֲרוֹ שָׁם׃ וַחֲזָא. וְקָם וַאֲזַל לְשֵׁיזָבָא
נַפְשֵׁיהּ. וַאֲתָא. לִבְאֵר שֶׁבַע דִּלְשִׁבְטָא יְהוּדָה. וּשְׁבַק
יָת עוּלֵימֵיהּ תַּמָּן׃ וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם
וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אֶחָת *) וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ
לָמוּת וַיֹּאמֶר ׀ רַב עַתָּה יְהֹוָה קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא־
טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃ וְהוּא הֲלֵיךְ בְּמַדְבְּרָא מַהֲלַךְ
יוֹמָא. וַאֲתָא וִיתֵיב. תְּחוֹת רִתְמָא חַד. וּשְׁאֵיל יָת
נַפְשֵׁיהּ לִמְמָת. וַאֲמַר סַגִּי לִי אַרְכָּא. עַד אֵמָתַי
אֲנָא מִטְּרַף כְּדֵין. כְּעַן יְיָ סַב נַפְשִׁי. אֲרֵי. לָא
טָב אֲנָא מֵאֲבָהָתִי׃ וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן תַּחַת רֹתֶם אֶחָד
וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֱכוֹל׃

*) אחד קרי

ושכיב ורמוך. תחות רתמא חד. והא דין מלאכא
קריב ביה. ואמר ליה קום אכול: ויבט והנה
מראשתיו עגת [א] רצפים וצפחת מים ויאכל וישת
וישב וישכב: ואסתכי. והא איסדוהי. חררא
מעפפא וצלוחיתא דמיא. ואכל ושתי. ותב
ושכיב: וישב מלאך יהוה | שנית ויגע־בו ויאמר
קום אכל כי רב ממך הדרך: ותב מלאכא דיי׳
תנינות וקריב ביה. ואמר קום אכול. ארי. סגי
מנך אורחא: ויקם ויאכל וישתה וילך בכח |
האכילה ההיא ארבעים יום וארבעים לילה עד
הר האלהים חרב: וקם ואכל ושתי. ואזל. בחילה
דאכילתא ההיא. ארבעין יממין וארבעין לילון.
עד דאתא. לטורא דאתגלי עלוהי יקרא דיי׳
לחורב: ויבא־שם אל־המערה וילן שם והנה
דבר־יהוה אליו ויאמר לו מה־לך פה אליהו:
ועאל תמן למערתא ובת תמן. והא פתגמא דיי׳
עמיה. ואמר ליה. מא לך כא אליה: ויאמר קנא
קנאתי ליהוה | אלהי צבאות כי־עזבו בריתך בני
ישראל את־מזבחתיך הרסו ואת־נביאיך הרגו
בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את־נפשי לקחתה:
ואמר קנאה קניתי. קדם יי׳ אלהי צבאות. ארי
שבקו קימך בני ישראל. ית מדבחך פגרו. וית
נבייך קטילו בחרבא. ואשתארית אנא בלחודי.
ובעו ית נפשי למקטלי: ויאמר צא ועמדת בהר
לפני יהוה והנה יהוה עבר ורוח גדולה וחזק
מפרק הרים ומשבר סלעים לפני יהוה לא ברוח
יהוה ואחר הרוח רעש לא ברעש יהוה: ואמר.
פוק ותקום בטורא קדם יי׳. והא יי׳ מתגלי.
וקדמוהי משרית מלאכי רוחא. מפרקין טוריא
ומתברין כיפיא קדם יי׳. לא במשרית מלאכי
רוחא שכינתא דיי׳. ובתר משרית מלאכי רוחא
משרית מלאכי זיעא. לא במשרית מלאכי זיעא
שכינתא דיי׳: ואחר הרעש אש לא באש יהוה
ואחר האש קול דממה דקה: ובתר משרית
מלאכי זיעא משרית מלאכי אישתא. לא
במשרית מלאכי אישתא שכינתא דיי׳. ובתר
מלאכי אישתא. קל דמשבחין בחשאי: ויהי |
כשמע אליהו וילט פניו באדרתו ויצא ויעמד
פתח המערה והנה אליו קול ויאמר מה־לך פה
אליהו: והוה כד שמע אליה. וכרך אפוהי
בשושפיה. ונפק. וקם בתרע מערתא. והא עמיה
קלא. ואמר. מא לך כא אליה: ויאמר קנא
קנאתי ליהוה | אלהי צבאות כי־עזבו בריתך בני
ישראל את־מזבחתיך הרסו ואת־נביאיך הרגו
בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את־נפשי לקחתה:
ואמר קנאה קניתי. קדם יי׳ אלהי צבאות. ארי
שבקו קימך בני ישראל. ית מדבחך פגרו. וית
נבייך קטילו בחרבא. ואשתארית אנא בלחודי.
ובעו ית נפשי למקטלי: ויאמר יהוה אליו לך
שוב לדרכך מדברה דמשק ובאת ומשחת את־
חזאל למלך על־ארם: ואמר יי׳ ליה. איזיל. תוב
לאורחך למדבר דמשק. ותהך. ותמשח ית חזאל.
למהוי מלכא על ארם: ואת יהוא בן־נמשי
תמשח למלך על־ישראל ואת־אלישע בן־שפט
מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיך: וית יהוא
בר נמשי. תמשח למהוי מלכא על ישראל. וית
אלישע בר שפט ממישר מחולה. תמשח למהוי
נבייא תחותך: והיה הנמלט מחרב חזאל ימית
יהוא והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע: ויהי.
דישתיזב. מחרבא דחזאל יקטול יהוא. ודישתיזב.
מחרבא דיהוא יקטול אלישע: והשארתי בישראל
שבעת אלפים כל־הברכים אשר לא־כרעו לבעל
וכל־הפה אשר לא־נשק לו: ואשאר בישראל
שבעא אלפין. כל רכוביא. דלא כרעא לבעלא.
וכל פומא. דלא נשיק ליה: וילך משם וימצא
את־אלישע בן־שפט והוא חרש שנים־עשר
צמדים לפניו והוא בשנים העשר ויעבר אליהו
אליו וישלך אדרתו אליו: ואזל מתמן. ואשכח.
ית אלישע בר שפט והוא רדי. תרי עשר פדנין
דתוריא צמידין קדמוהי. והוא בחד מתרי עשר.
ועבר אליה לותיה. ורמא שושפיה עלוהי:
ויעזב את־הבקר וירץ אחרי אליהו ויאמר [ב] אשקה־
נא לאבי ולאמי ואלכה אחריך ויאמר לו לך
שוב כי מה־עשיתי לך: ושבק ית תוריא. ורהט
בתר אליה. ואמר. אשק כען לאבא ולאמא. ואהך
בתרך. ואמר ליה איזיל תוב. ארי מא עבדית לך:
וישב מאחריו ויקח את־צמד הבקר ויזבחהו
ובכלי הבקר בשלם הבשר ויתן לעם ויאכלו
ויקם וילך אחרי אליהו וישרתהו: ותב מבתרוהי
ונסיב ית פדן תוריא והדמיה. ובמני תוריא בשיל
להון בשרא. ויהב לעמא ואכלו. וקם. ואזל. בתר
אליה ושמשיה:

הפטרת מטות בירמיהו סי"א

דברי ירמיהו בן־חלקיהו מן־הכהנים אשר
בענתות בארץ בנימן: פתגמי נבואת ירמיה בר
חלקיהו. מן רישי מטרת כהניא מן אמרכליא
דהוו בירושלם. גוברא דקביל אחסנתיה בענתות.

חלק הדקדוק. א) ענת. הגימל רפי: ב) אשקה נא. השין שוא לבד ודגושה ורד"ק חולק ס"ל בשוא קטן:

בארע שבט בנימין: אשר היה דבר־יהוה אליו
בימי יאשיהו בן־אמון מלך יהודה בשלש־עשרה
שנה למלכו: דהוה פתגם נבואה מן קדם יי'
עמיה. ביומי. יאשיה בר אמון מלך שבטא דבית
יהודה. בתלת עשרי שנין למלכיה: אויהי בימי
יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה עד־תם עשתי־
עשרה שנה לצדקיהו בן־יאשיהו מלך־יהודה
עד־גלות ירושלם בחדש החמישי: והוה. ביומי
יהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה.
עד דשלימא חדא עשרי שנין. לצדקיה אחוהי
בר יאשיהו מלך שבטא דבית יהודה. עד דאתא
נבוכדנצר מלכא דבבל וצר על ירושלם תלת
שנין. ואגלי עמא דבה בירחא חמישאה: ויהי
דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן
קדם יי' עמי למימר: בטרםב אצורך* בבטן ידעתיך
ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך:
עד לא בריתך ממעיין אתקינתך. ועד לא אתיתא
לעלמא זמינתך. נבי משקי כס דלוט לעממיא
מניתך: ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־ידעתי
דבר כי־נער אנכי: ואמרית. קביל בעותי יי' אלהים.
הא לית אנא ידע לאתנבאה. ארי רבי אנא.
ומשיריותי עקא וגלו אנא מתנבי על עמא הדין:
ויאמר יהוה אלי אל־תאמר נער אנכי כי על־כל־
אשר אשלחך תלך ואת כל־אשר אצוך תדבר:
ואמר יי' לי. לא תימר רבי אנא. ארי. לכל אתר
דאשלחנך תהך. וית כל דאפקדנך תתנבי: אל־
תירא מפניהם כי־אתך אני להצלך נאם־יהוה:
לא תדחל מן קדמיהון. ארי בסעדך מימרי.
לשיזבותך אמר יי': וישלח יהוה את־ידו ויגע
על־פי ויאמר יהוה אלי הנה נתתי דברי בפיך:
ושלח יי' ית פתגמי נבואתיה. וסדר בפומי. ואמר
יי' לי. הא שויתי פתגמי נבואתי בפומך: ראה
הפקדתיך | היום הזה על־הגוים ועל־הממלכות
לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס לבנות ולנטוע:
חזי. דמניתך יומא דין. על עממיא ועל מלכותא.
למעקר ולתרעא ולאבדא ולפגרא. ועל בית ישראל
למבני ולקיימא: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר
מה־אתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה:
והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי למימר. מא
את חזי ירמיה. ואמרית. מלך מוחי לאבאשא
אנא חזי: ויאמר יהוה אלי היטבת לראות כי־
שקד אני על־דברי לעשתו: ואמר יי'. לי יאות

חזיתא. ארי מוחי אנא. על פתגמי למעבדיה:
ויהי דבר־יהוהג אלי שנית לאמר מה אתה ראה
ואמר סיר נפוח אני ראה ופניו מפני צפונה:
והוה פתגם נבואה מן קדם יי' עמי תנינות
למימר. מא את חזי. ואמרית. מלך דרתח כדוד אנא
חזי. וטקוס משרייתיה דמדברן ואתיין מאפי
צפונא: ויאמר יהוה אלי מצפון תפתח הרעה על
כל־ישבי הארץ: ואמר יי' לי. מצפונא תשרי
בשתא למיתי. על כל יתבי ארעא: כי | הנני קרא
לכל־משפחות ממלכות צפונה נאם־יהוה ובאו ד
ונתנו איש כסאו פתח | שערי ירושלם ועל כל־
חומתיה סביב ועל כל־ערי יהודה: ארי האנא
מכלי. לכל זרעית. מלכות צפונא אמר יי'. וייתון.
וירמון גבר כורסוהי. לקביל תרעי ירושלם. ועל
כל שורהא סחור סחור. ועל כל קרויא דבית יהודה:
ודברתי משפטי אותם על כל־רעתם אשר עזבוני
ויקטרוה לאלהים אחרים ווישתחוו למעשי ידיהם:
ואמליל פורענות דיני עמהון. על כל בישתהון.
דשבקו פולחני. ואסיקו בוסמין לטעות עממיא.
ואשתעבדו לעובדי ידיהון: ואתה תאזרז מתניך
וקמת ודברת אליהם את כל־אשר אנכי אצוך אל־
תחת מפניהם פן־אחתך לפניהם: ואת תתקף
חרצך. ותקום ותתנבי להון. ית כל דאנא מפקיד
לך. לא תתמנע מלאוכחותהון. דלמא | אתברנך
קדמיהון: ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר
ולעמוד ברזל ולחמות נחשת על־כל־הארץ למלכי
יהודה לשריה לכהניה ולעם הארץ: ואנא הא
יהבתך יומא דין. תקיף כקריא כריכא. וכעמוד
דברזל. וכשור דנחש לאשקאה כס דלוט לכל
יתבי ארעא. למלכיא דבית יהודה לרברבהא.
לכהנהא ולעמא דארעא: ונלחמו אליך ולא־יוכלו
לך כי־אתך אני נאם־יהוה להצילך: ויהון דינין
ומגיחין לקבלך. למסתר ית פתגמי נבואתך ולא
יכלון לך. ארי בסעדך מימרי. אמר יי' לשיזבותך:
ויהי* דבר־יהוה אלי לאמר: והוה פתגם נבואה
מן קדם יי' עמי למימר: הלך וקראתח באזני
ירושלם לאמר כה אמר יהוה זכרתי לך חסד
נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר
בארץ לא זרועה: איזיל. ותתנבי קדם עמא
דבירושלם למימר. כדנן אמר יי'. דכירנא לכון
טבות יומי קדם. רחמת אבהתכון. דהימינו במימרי
ואזלו בתר תרין שליחי. בתר משה ואהרן במדברא

ארבעין

חלק הדקדוק. א) ויהי בימי יהויקים. בטעם אזלא: ב) אצרך. הצרי בקמץ חטף והשוא שבריש נח: ג) דבר ה' אלי. אין פסיק אחר תיבת ה': ד) ונתנו. הויו געי: ה) ויקטרו. הויו געי: ו) וישתחוו. היוד געי; ז) תאזור. האלף בשוא פשוט והוא נח בסת"י וירושלמיים: ח) וקראתי היוד געי: *) אצרך קרי. *) וקצת קהלות מוסיפין ג' פסוקים אלו.

אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּלָא זְוָדִין. בְּאַרְעָא דְּלָא מִזְדַּרְעָא׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה* כָּל־אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם־יְהוָה׃ קוּדְשַׁיָּא אִנּוּן בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ. וְעַל בִּזְוֵיהוֹן מִתְחַשְׁבִין כְּדִמַע אַרְמוּת עֲלַלְלָא. דְּמַן דְּאָכֵיל מִנֵּיהּ חַיָּיב לִמְמַת. וּכְשֵׁירוּ חֲצַד עוֹמֶר אַרְמוּתָא. דְּעַד לָא מְקָרְבִין מִנֵּיהּ כָּהֲנַיָּא בְּנֵי אַהֲרֹן קֻרְבָּנָא עַל מַדְבְּחָא. מַן דְּאָכֵיל מִנֵּיהּ מִתְחַיַּיב. אַף עַל כֵּן כָּל בָּזְזֵיהוֹן דְּבֵית יִשְׂרָאֵל יְחוּבוּן. בִּשְׁתָּא תֵּיתֵי עֲלֵיהוֹן אֲמַר יְיָ׃

הפטרת מסעי בירמיה סימן ב׳

שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב וְכָל־מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ קַבִּילוּ פִּתְגָמָא דַּיְיָ בֵּית יַעֲקֹב. וְכָל זַרְעִית בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה מַה־מָּצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ׃ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ. מָא אַשְׁכַּחוּ אֲבָהָתְכוֹן בְּמֵימְרִי שְׁקַר. אֲרֵי אִתְרַחַקוּ מִדַּחַלְתִּי. וּטְעוֹ בָּתַר טַעֲוָתָא וַהֲווֹ לִלְמָא׃ וְלֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַמּוֹלִיךְ אֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצַלְמָוֶת בְּאֶרֶץ לֹא־עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא־יָשַׁב אָדָם שָׁם׃ וְלָא אֲמַרוּ נִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ. דְּאַסֵּיק יָתָנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. דְּדַבַּר יָתָנָא בְּמַדְבְּרָא. בַּאֲרַע מֵישַׁר וְחָרוּב בַּאֲרַע צָדְיָא וְטוּלֵי מוֹתָא. בַּאֲרַע. דְּלָא עֲדָא בַהּ אֱנָשׁ. וְלָא אִתּוֹתַב אֲנָשָׁא תַּמָּן׃ וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הַכַּרְמֶל לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת־אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה׃ וְאַעֵילִית יָתְכוֹן לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דַּהֲוַת מְנַצְּבָא כְּכַרְמְלָא. לְמֵיכַל אִבַּהּ וְטוּבַהּ. וְעַלְתּוּן וְסָאֵיבְתּוּן יָת אֲרַע בֵּית שְׁכִינְתִּי וְאַחְסַנְתִּי שַׁוֵּיתוּן לְפוּלְחַן טַעֲוָתָא׃ הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי וְהָרֹעִים פָּשְׁעוּ בִי וְהַנְּבִאִים נִבְּאוּ בַבַּעַל וְאַחֲרֵי לֹא־יוֹעִלוּ הָלָכוּ׃ כָּהֲנַיָּא. לָא אֲמַרוּ נִדְחַל מִן קֳדָם יְיָ. וּמַלְּפֵי אוֹרָיְתָא לָא אִילַּפוּ לְמִדַּע דַּחַלְתִּי. וּמַלְכַיָּא מְרָדוּ בְמֵימְרִי. וּנְבִיֵּי שִׁקְרָא מִתְנַבַּן בְּשׁוּם טַעֲוָתָא. וּבָתַר דְּלָא יְהַנּוֹן לְהוֹן אֲזַלוּ׃ לָכֵן עֹד אָרִיב אִתְּכֶם נְאֻם־יְהוָה וְאֶת־בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב׃ בְּכֵן אֲנָא עָתִיד לְאִתְפְּרָעָא מִנְּכוֹן אֲמַר יְיָ. וּמִן בְּנֵי בְנֵיכוֹן דְּאִם יַעְבְּדוּן כְּעוֹבָדֵיכוֹן אֲנָא עָתִיד לְאִתְפְּרָעָא׃ כִּי עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים וּרְאוּ וְקֵדָר שִׁלְחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וּרְאוּ הֵן הָיְתָה כָּזֹאת׃ אֲרֵי עִיבַרוּ. לִנְגָוַת כִּתָּאֵי וַחֲזוֹ. וְלִמְדִינַת עַרְבָאֵי. שְׁלַחוּ וְאִסְתַּכַּלוּ לַחְדָא. וַחֲזוֹ עַמְמַיָּא דְּגָלַן מִכְּרָךְ לִכְרָךְ וּמִמְּדִינָא לִמְדִינָא. נָטְלִין יָת טַעֲוָתְהוֹן וּמוֹבְלִין לְהוֹן עִמְּהוֹן. וּבַאֲתַר דְּאִנּוּן שָׁרַן פָּרְסִין יָת מַשְׁכְּנֵיהוֹן. וּמְקִימִין יָת טַעֲוָתְהוֹן וְסָגְדִין לְהוֹן. אֵידָא הִיא אוּמָּא וְלִישָּׁן דַּעֲבַדַת כְּוָתְכוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ הַהֵימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל׃ הָא עַמְמַיָּא לָא שְׁבַקוּ פוּלְחַן טַעֲוָתָא. וְאִנּוּן טָעֲוָן דְּלֵית בְּהוֹן צְרוֹךְ. וְעַמִּי שְׁבַקוּ פוּלְחָנִי דִּבְדִילֵיהּ אֲנָא מֵיתֵי עֲלֵיהוֹן יְקָרָא. וַאֲזַלוּ בָּתַר דְּלָא יְהַנּוֹן לְהוֹן׃ שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל־זֹאת וְשַׂעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם־יְהוָה׃ אִתְאַבַּלוּ שְׁמַיָּא עַל כְּדֵין. עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל דַּעֲתִידָא לְמִחְרַב. וְעַל טוּר בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּעֲתִיד לְאִצְטַדָּאָה. וְעַל עוֹבָדִין בִּישִׁין דַּעֲבַדוּ עַמִּי לַחְדָא אֲמַר יְיָ׃ כִּי־שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר ׀ מַיִם חַיִּים לַחְצֹב לָהֶם בֹּארוֹת בֹּארֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא־יָכִלוּ הַמָּיִם׃ אֲרֵי תַּרְתֵּין בִּישָׁן עֲבַדוּ עַמִּי. פוּלְחָנִי שְׁבַקוּ דִּבְדִילֵיהּ אֲנָא מֵיתֵי עֲלֵיהוֹן יְקָרָא כְּמַבּוּעַ דְּמַיִן דְּלָא פָסֵיק. וּטְעוֹ בָּתַר טַעֲוָתָא דְּאִנּוּן לְהוֹן כְּגוּבִּין תְּבִירִין. דְּלָא יָכְלִין לְקַיָּימָא מַיָּא׃ הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אִם־יְלִיד בַּיִת הוּא מַדּוּעַ הָיָה לָבַז׃ הַכְעַבְדָּא הֲוָה יִשְׂרָאֵל. אִם יְלִיד בֵּיתָא הוּא. מְדֵין אִתְמְסַר לְבִזְּזִין׃ עָלָיו יִשְׁאֲגוּ כְפִרִים נָתְנוּ קוֹלָם וַיָּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה עָרָיו נִצְּתָה* מִבְּלִי יֹשֵׁב׃ עֲלוֹהִי יַכְלוּן מַלְכַיָּא. אֲרִימוּ קָלְהוֹן. וְשַׁוִּיאוּ אַרְעֵיהּ לְצָדוּ. קִרְווֹהִי יְצַדְיָין מִבְּלִי יָתִיב׃ גַּם־בְּנֵי־נֹף וְתַחְפַּנְחֵס* יִרְעוּךְ קָדְקֹד׃ אַף בְּנֵי מַפִּים וְתַחְפַּנְחֵס. יִקְטְלוּן גִּבָּרָךְ וְיִבְזוּן נִכְסָךְ׃ הֲלוֹא־זֹאת תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עָזְבֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּעֵת מוֹלִיכֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ הֲלָא דָא פוּרְעָנוּתָא תִּתְעֲבֵיד מִנִּיךְ. עַל דִּשְׁבַקְתְּ יָת פּוּלְחָנָא דַּיְיָ אֱלָהָיִךְ. דְּאַחֲזֵיךְ אוֹרְחָא תַּקְנָא וְלָא הֲלֵיכַת בַּהּ׃ וְעַתָּה מַה־לָּךְ לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מֵי שִׁחוֹר וּמַה־לָּךְ לְדֶרֶךְ אַשּׁוּר לִשְׁתּוֹת מֵי נָהָר׃ וּכְעַן. מָא לְכוֹן לְאִתְחַבָּרָא לְפַרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם. לְמִרְמֵי דְּכוּרֵיכוֹן בְּנַהְרָא. וּמָא לְכוֹן לְמִגְזַר קְיָם עִם אַתּוּרָאָה. לְמִגְלֵי יָתְכוֹן לְהַלָּאָה מֵעֵבֶר פְּרָת׃ תְּיַסְּרֵךְ רָעָתֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ תּוֹכִחֻךְ וּדְעִי וּרְאִי כִּי־רַע וָמָר עָזְבֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיִךְ וְלֹא פַחְדָּתִי אֵלַיִךְ נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃ אַיְתִיתִי עֲלַךְ יִסּוּרִין וְלָא מְנַעְתְּ מִבִּשְׁתִּיךְ. וְעַל דְּלָא תַבְתְּ לְאוֹרָיְתָא פּוּרְעָנוּתָא תִּתְעֲבֵיד מִנִּיךְ. וּדְעִי וַחֲזַאִי. אֲרֵי בִּשְׁתָּא וּמְרִירָא אַיְתִי עֲלַךְ יְרוּשְׁלֵם עַל דִּשְׁבַקְתְּ יָת פּוּלְחָנָא דַּיְיָ אֱלָהָיִךְ. וְלָא שַׁוִּית דַּחַלְתִּי לָקֳבֵיל עֵינַךְ. אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת׃ כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא אֶעֱבוֹר* כִּי עַל־כָּל־גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה׃ אֲרֵי מֵעָלְמָא תַּבָּרִית נִיר עַמְמַיָּא מִצַּוְּרֵיכוֹן. פְּסָקִית חֲנָקֵיכוֹן. וַאֲמַרְתּוּן לָא נוֹסִיף עוֹד לְמֶעְבַּר עַל

*) תבואתו קרי. *) נצתו קרי. *) ותחפנחס קרי. *) אעבוד קרי.

מימרך. ארי על כל רמא מנוטלא. ותחות כל
אילן עבוף. את פלחא לטעותא: ואנכי נטעתיך
שורק כלה זרע אמת ואיך נהפכת לי סורי הגפן
נכריה: ואנא קיימתכון קדמי כמנצב גופנא
בחירא. כולכון עבדי קשוט. ואיכדין אשתניתון
בעובדיכון מקולקליא. סטיתון מבתר פולחני.
הויתון כגפן דלית ביה הנאה: כי אם־תכבסי
בנתר ותרבי־לך בורית נכתם עונך לפני נאם
אדני יהוה: ארי אם תדמן לאתנקאה מחובך.
כמא דמנקן בנתרא ומחורין בבוריתא. הא כרושם
כתמא דלא דכי. כן סגיאו חובך קדמי. אמר יוי
אלהים: איך תאמרי לא נטמאתי אחרי הבעלים
לא הלכתי ראי דרכך בגיא דעי מה עשית בכרה
קלה משרכת דרכיה: איכדין תימרין לא אסתאבית
ובתר טעות עממיא לא הליכית. זקופי עינך על
אורחתיך. כד הוית יתבא בחלתא לקביל בית
פעור. דעי מא עבדת. הוית דמיא לינקתא קלילא
דמקלקלא אורחתהא: פרה ׀ למד מדבר באות
נפשו* שאפה רוח תאנתה מי ישיבנה כל־מבקשיה
לא ייעפו בחדשה ימצאונה: כערודא דמדורה
במדברא. ברעות נפשה שתיא רוחא א) בירורא. כן
כנשתא דישראל. מרדת וטעת מן אוריתא ולא
צביא למתב. נביא אימר לה. כל בעהא דאוריתא
לא ישתלהון. בזמנה ישכחונה: מנעי רגלך
מיחף* וגורנך מצמאה ותאמרי נואש לוא כי־אהבתי
זרים ואחריהם אלך: מנעי רגליך מלאתחברא
לעממיא. ופומיך מלמפלח לטעותא. ואמרת תבת
מבתר פולחנך. לא. ארי רחימית לאתחברא
לעממיא ובתר פולחן טעותהון אהך: כבשת גנב
כי ימצא כן הובישו בית ישראל המה מלכיהם
שריהם וכהניהם ונביאיהם: כבהתת גבר דמתחשיב
מהימן ומשתכח גניב. כן בהיתו בית ישראל. אנון
מלכיהון רברביהון. וכהניהון ונבייהון דשקרא:
אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני* כי־פנו
אלי ערף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה
והושיענו: אמרין לצילם טעותא אבונא את. ומא
דמתעביד מן אבנא אמרין ליה את בריתנא.
ארי אחזרו בפולחני קדל. ולא שויאו דחלתי
לקביל אפיהון. ובעדן דבשתא אתיא עליהון
כפרין בטעותהון. ומודן קדמי ואמרין רחים עלנא
ופרוקנא: ואיה אלהיך אשר־עשית לך יקומו
אם־יושיעוך בעת רעתך כי מספר עריך היו אלהיך
יהודה: ואן דחלתכון דעבדתון לכון. יקומון. אם
יכלין למפרקכון בעדן בישתכון. ארי מנין קרויכון.
הואה דחלתכון דבית יהודה: אם־תשוב ישראל ׀
נאם־יהוה אלי תשוב ואם־תסיר שקוציך מפני
ולא תנוד: אם תתוב ישראל לפולחני אמר יוי.
תתקבל תיובתך עד לא תתחתים גזירתך. ואם
תעדי שקוצך. מן קדמי לא תטלטל: ונשבעת
חי־יהוה באמת במשפט ובצדקה והתברכו בו
גוים ובו יתהללו: אם תקיים בשמי קים הוא יוי.
בקושטא בדינא ובזכותא. ויתברכון עממיא.
בישראל וביה ישתבחון:

הפטרת שבת וראש חדש בישעי' סי' ס"ו

כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ הדם
רגלי אי־זה בית אשר תבנו־לי ואי־זה מקום
מנוחתי: כדנן אמר יוי. שמיא כורסי יקרי.
וארעא כיבש קדמי. אידין ביתא דתבנון קדמי.
ואידין הוא אתר בית אשריות שכינתי: ואת־כל־
אלה ידי עשתה ויהיו כל־אלה נאם־יהוה ואל־זה
אביט אל־עני ונכה־רוח וחרד על־דברי: וית כל
אלין גבורתי עבדת. הלא הואה כל אלין אמר יוי.
ובדין רעוא קדמי לאסתכלא ביה. בדענותן ומכיך
רוח. ומשתוי לקביל פולחני: שוחט השור מכה־
איש זובח השה ערף־כלב מעלה מנחה דם־חזיר
מזכיר לבנה מברך און גם־המה בחרו בדרכיהם
ובשקוציהם נפשם חפצה: נכים תור כקטיל גבר.
דבח אמר כנקיף כלב. מסיק קרבן דם חזירא. קרבן
מתנתהון מתנת אונים אף אנון אתרעיאו באורחתהון
ובשקוציהון נפשהון אתרעיאת: גם־אני אבחר
בתעלליהם ומגורתם אביא להם יען קראתי ואין
עונה דברתי ולא שמעו ויעשו הרע בעיני ובאשר
לא־חפצתי בחרו: אף אנא אצבי בתברהון. ומא
דיציפו לא ישתיזבון. חלף דשלחית נביי ולא
תבו. אתנביאו ולא קבילו. ועבדו דביש קדמי.
ובדלא צבינא אתרעיאו: שמעו דבר־יהוה החרדים
אל־דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען
שמי יכבד יהוה ונראה בשמחתכם והם יבשו:
קבילו פתגמא דיוי. צדיקיא דמשתון לקביל
פתגמי רעותיה. אמרין אחיכון שנאיכון מרחקיכון.
בדיל שמי יסגי יקרא דיוי. ונחזי בחדותכון ואנון
יבהתון: קול שאון מעיר קול מהיכל קול יהוה
משלם גמול לאיביו: קל אתרגושא מקרתא
ירושלם. קלא מהיכלא. קל מימרא דיוי. דמשלם
גמלא לבעלי דבבוהי: בטרם תחיל ילדה בטרם
יבוא חבל לה והמליטה זכר: עד לא מיתי עקא
לה תתפריק. ועד לא ייתי לה זיעא. כחבלין על
ילדא יתגלי מלכה: מי־שמע כזאת מי ראה כאלה
היוחל ארץ ביום אחד אם־יולד גוי פעם אחת כי־
חלה

*) נפשה קרי *) יתיר ויו *) ילדתנו קרי א) כ"צ לגרוס בריש ועיין חלק הדקדוק הפטרת ט"ב תרגום מעון תנים ועיין רד"ק פסוק זה:

חלה גם־ילדה ציון את־בניה׃ מן שמע כהדא.
מן חזא כאלין. האפשר דתתעביד ארעא ביומא
חד. אם יתברי עמה זמן חדא. ארי עתידא
דתתנחם ציון ותתמלי מעם גלותהא׃ האני
אשביר ולא אוליד יאמר יהוה אם־אני המוליד
ועצרתי אמר אלהיך׃ אנא אלהא ברית עלמא
מבראשית אמר יי׳. אנא ברית כל אנשא. אנא
בדרית יתהון לביני עממיא. אף אנא עתיד לכנשא
גלוותיך אמר אלהיך׃ שמחו את־ירושלם וגילו
בה כל־אהביה שישו אתה משוש כל־המתאבלים
עליה׃ חדו בירושלם. ובועו בה כל רחמהא.
דוצו עמה דייץ. כל דהוו מתאבלין עלה׃ למען
תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען תמצו
והתענגתם מזיז כבודה׃ בדיל דתתנפקון ותשבעון.
מבזת תנחומהא. בדיל דתשתון. ותתרוון מחמר
יקרה׃ כי־כה | אמר יהוה הנני נוטה־אליה כנהר
שלום וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם על־צד
תנשאו ועל־ברכים תשעשעו׃ ארי כדנן אמר יי׳.
האנא מיתי לה. כשפע נהר פרת שלם. וכנחל
מגבר. יקר עממיא ותתפנקון. על־גססין תתנטלון.
ועל רכובין תתרבון׃ כאיש אשר אמו תנחמנו
כן אנכי אנחמכם ובירושלם תנחמו׃ כגבר.
דאמיה מנחמא ליה. כן מימרי ינחים יתכון.
ובירושלם תתנחמון׃ וראיתם ושש[ה] לבכם
ועצמותיכם כדשא תפרחנה ונודעה יד־יהוה את־
עבדיו וזעם את־איביו׃ ותחזון ויחדי לבכון.
וגויתכון כדתאין יזהרן. ותתגלי גבורתא דיי׳
לאיטבא לעבדוהי צדיקיא. וייתי קוט לבעלי
דבבוהי׃ כי־הנה יהוה באש יבוא וכסופה מרכבתיו
להשיב בחמה אפו וגערתו בלהבי־אש׃ ארי הא
יי׳ באישתא מתגלי. וכעלעולין רתכוהי. לאתבא
בתקוף רוגזיה. ומזופיתיה כשלהובית אישתא׃
כי באש יהוה נשפט ובחרבו את־כל־בשר ורבו
חללי יהוה׃ ארי באישתא עתיד יי׳ למדן.
ובחרביה ית כל בשרא. וסגיאין קטיליא קדם יי׳׃
המתקדשים והמטהרים אל־הגנות אחר אחד*
בתוך אכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו
יספו נאם־יהוה׃ דמזדמנין ודמדכן לגניאך טעותא.
סיעא בתר סיעא. אכלי בשר חזירא. ושקצא

ועכברא. כחדא יסופון אמר יי׳׃ ואנכי מעשיהם
ומחשבתיהם באה לקבץ את־כל־הגוים והלשנות
ובאו[ז] וראו את־כבודי׃ וקדמי גלן. עובדיהון
ועשתוניהון. עתידנא. לכנשא ית כל עממיא
אומיא ולשניא. וייתון ויחזון ית יקרי׃ ושמתי
בהם אות ושלחתי מהם | פליטים אל־הגוים תרשיש
פול ולוד משכי קשת תובל ויון האיים הרחקים
אשר לא־שמעו את־שמעי ולא־ראו את־כבודי
והגידו את־כבודי בגוים׃ ואשוי בהון אתא. ואשלח
מנהון משיזבין. לביני עממיא. למדינת ימא פולאי
ולודאי. דמתחין ומחן בקשתא למדינת תובל ויון.
נגוותא רחיקיא. דלא שמעו ית שימע גבורתי
ולא חזו ית יקרי. ויחוון ית יקרי בעממיא׃ והביאו
את־כל־אחיכם מכל־הגוים | מנחה | ליהוה
בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות על
הר קדשי ירושלם אמר יהוה כאשר יביאו בני
ישראל את־המנחה בכלי טהור בית יהוה׃ וייתון
ית כל אחיכון מכל עממיא קורבנא קדם יי׳.
בסוסון. וברתכין. וברחילן ובכודנון ובתושבחן.
על טורא דקודשי. ירושלם אמר יי׳. כמא דייתון
בני ישראל ית מנחתא. במאן דכי לבית מקדשא
דיי׳׃ וגם־מהם אקח לכהנים ללוים אמר יהוה׃
ואף מנהון אקריב. למהוי כהניא ליואי אמר יי׳׃
כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר
אני עשה עמדים לפני נאם־יהוה כן־יעמד זרעכם
ושמכם׃ ארי כמא דשמיא חדתין. וארעא חדתא.
דאנא עביד. קימין קדמי אמר יי׳. כן. יתקיים
זרעכון ושומכון׃ והיה מדי־חדש בחדשו ומדי
שבת בשבתו יבוא כל־בשר להשתחות לפני אמר
יהוה׃ ויהי. כזמן ירח בירח. וכזמן שבא בשבא.
ייתון כל בני בשרא. למסגד קדמי אמר יי׳׃
ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם
לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל־בשר׃
ויפקון ויחזון. בפגרי גובריא חייביא. דמרדו
במימרי. ארי נשמתהון לא ימותון. ואישתהון
לא תטפי. ויהון מתדנין רשיעיא בגיהנם עד
דיימרון עליהון צדיקיא מסת חזינא׃ והיה מדי
חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני
אמר ה׳׃ יתק״ק סימן

*) אחת קרי

חלק הדקדוק. א) מכה איש. צירי׃ ב) ערף. מברך. ממוצע לא לעיל ולא לרע עיין ע״ה׃ ג) חבל. החית בצירי וכ״ה במסרה רבתא אות הקוף ערך קמץ׃ ד) מזיז כבודה. התרגום בנוסחאות קדמוניות הגירסא מחמר בריש דומה למ״ש רז״ל חמר בסר ארוק והוא מבואר׃ ה) ושש לבכם. בקמץ רחב׃ ו) חללי. החית בגעיא והשוא נע׃ ז) ובאו. מארכה. וראו. טפחא בס״ת המדוקדקות׃

ספר

כתר תורה

הנקרא בלשון קדמונינו

תאג

והוא חמשה חומשי תורה

עם **תרגום אונקלוס** ועם הרגום **רבינו סעדיא גאון** זללה"ה **בלשון ערבי** מועתק מספרי תימן המדוייקים ישנים נושנים מכמה מאות שנים כאשר עין הקורא תחזינה מישרים. ונלוה אליו ס' **חלק הדקדוק** על המקרא. חיבור המאה"ג הר"ר **יחייא** בן כה"ר **יוסף צאלח** זלה"ה שהיה ראב"ד ור"מ וְמ"צ בעי"ת **צנעא** ואגפיה. ועם **דקדוק התרגום** הועתק מכתיבת יד מספרים ישנים נושנים כאשר עין הקורא תחזינה בהקדמתו. ועם **ההפטרות מקרא**. עם **תרגום יונתן בן עזיאל** זללה"ה.

חלק חמישי

ספר דברים

יצא לאור פעם ראשונה ע"י השהדלות המגיהים הר"ר **שלום** ן' כה"ר **יוסף עראקי** כ"ץ הי"ו וה"ר **שלום** ן' **יהיא כסאר** הי"ו וה"ר **יחיא** ן' **שלמה עראקי** כ"ץ הי"ו

נדפס

פעה"ק **ירושלם** תובב"א

בשנה **תרס"א** לפ"ק

בדפוס הר"ר **שמואל הלוי צוקערמאן** הי"ו

נוסח תפלה

שנהגו בה מלמדי תינוקות מימי קדם להתפלל בה עם הילדים קודם הלימוד מסודרת על סדר א"ב:

אל לבי פתח. בתורתך יי' תחכמני. גדל יה מעלתי למענך. דברי למודים תלמדני. השיבני אליך ואשובה. ואקראך ותענני. זכה יי' נשמתי. חכמה יקרה תחכמני. טוב יש תנחילני. ישרני ולמדני דתך. כבוש פשעי. לבי מלא דעת. מכל מבשול. נקני והצילני נא. סמוך מפלתי כי. עליך יי' נשענתי. פנה אלי. צדיק דרכיך ישרני. קרבני ומעושק (נ"א ומעונש) פדני. רועה ישראל שמרני. שמור יי' נשמתי. תמיד יומם ולילה תצרני ותענני. טוב יי' לקויו לנפש תדרשנו. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. טוב להודות ליי' ולזמר לשמך עליון. החייני אלהי הנשמה. וזכני יוצר כל בחכמה. להגות בתורה התמימה. בזכות ישראל הסגולה והשלמה. ולכן יזכה אלי אבי. לשמוע קולי וניבי. להגות בתורה אשר למדני רבי. ועל זאת אשבחך. ואפארך וארוממך. ואענה במענה רך. אלה חק. ומוסי' חק. ותוראתה חק. אעדל ללה ולמוסי' ולתוראתה. תבארך אלה אמנזל לנא אתורה עלי' גבל סיני עלי' ידי מוסי' רסולה. ברוך השם נותן התורה. ברוך יי' לעולם אמן ואמן. ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:

זכרה אלק"י לטובה למעלת אחינו היקרים הרמים ארבעים אדנ"י כס"ף המשתדלים להוציא לאור יקרו"ת הספר היקר הזה אשר מעולם לא שזפתו עין רוא"ה. הזלים זהב מכים ויתנו לכסף מוצא אגב, דוחק'ייהו. דחקו ונכנסו ליטול כל א' מהם חלק במצוה הרבה הזאת איש איש לפי ערכו כברכת ה' אשר נתן לו העשיר ל'ו ירבה והדל לא ימעיט לתת פזרונו לגשת אל הקדש. זאת תורת הקדשים. וזאת תורת העול"ה על כל העובר על הפקודי"ם על שר האל"ף ספרים האלה:

180	סי' יוסף בן סאלם דאר הי"ו.	22	ח"ר שלום חמדי הלוי ונוב"צ.
44	סי' שלמה אברהם נ"יא"ת.	22	ח"ר יוסף צפירה וחנניא כהן וחיים חמדי.
40	סי' שלמה מוסא גמאל.	22	סי' אהרן יוסף דאר.
22	סי' שלמה עראקי ואחיו חיים.	22	סי' שבר כהן ושלמה מזרחי ויחייא דוד.
20	סי' יחייא דוד עראקי הכהן.	22	סי' שמואל אהרן וחבריו.
22	סי' ישראל ב"ר יוסף מסעוד.	22	סי' חיים לוי ויוסף שרפי ויוסף חאסר.
22	סי' יחייא בן שלום סרי הלוי ואחיו.	22	סי' יוסף דמתי וחיים סעדוד וסעיד ימני.
22	סי' שלום יוסף טובי ויעיש קצ'אעי.	22	סי דוד כהן ויוסף גזפאן ויוסף נמל ומ' סעדה קהא.
22	סי' סעיד יחייא מוסי' ויוסף גמל.	22	סי' סאלם קרואני ודוד צארם ודוד עזידי וחיים יורא.
22	סי' שלמה חאזי ויחייא מנצור.	22	סי' אהרן מסעוד ושלום גהסי וחיים ימני.

ותשואות חן והודות, משא"ת ברכה עשר ידות, יאתיו לנהל השכל ומעין התבונה, ה"ה השר היקר והנכבד, נשיא נשיאים, וראש הנגידים, מזר"ק חכמים נכבדים, כקש"ת האדון הנעלה וכו', נו"מ ח' **ענתיבי** הי"ו, אשר היה לנו כעת לאחיסמ"ך, ויתן לכסף מוצא סך מה בהלואת חן וחסד, תהי משכורתו שלימה משמי מעונים, אורך ימים ושנים, בעושר וכבוד בבנים משכילים ונבונים. שקטים ושאננים. על מי מנוחות חונים. אבי"ר.

יה"ר חפץ ה' בידם יצלח ויזכו לגומרה. ברון והדרה. וזכות התורה הקדושה וזכות לומדיה תינוקות של בית רבן הבל שאין בו חטא. עליהם תגן. אלף המגן. ויהי שלום בחילם. ושלוה בכל גבולם. ובתיהם שלום כנה"ר וכנא"ה הבעה"ח ברוב עוז ושלום. וממלאים מקום הפקודים להשלים החשבון על ש"ר האל"ף ספרים.

פעה"ק ירושלם ת"ו:

שלום ן' כה"ר יוסף עראקי כ"ץ הי"ו **שלום ן' יחיא כסאר** הי"ו

יחיא ן' שלמה עראקי כ"ץ הי"ו

בסימנא דברים א טבא

גג"ד למנחת שבת וב' וה'.

אלה הדברים אשר דבר משה אל־כל־ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין־פארן ובין־תפל ולבן וחצרת ודי זהב: אלין פתגמיא. דמליל משה עם כל ישראל. בעברא דירדנא. אוכח יתהון על דחבו במדברא. ועל דארגיזו במישרא לקביל ים סוף. בפארן אתפלו על מנא. ובחצרות ארגיזו על בשרא ועל דעבדו עיגל דדהב: הדה אלכלמאת. אלדי כלם בהא מוסי' בני אסראיל. פי עבר אלארדן. פי ברייה' אלבידא מקאבל בחר אלקלזם. בין פארן ובין תופל. ולבן וחצרות ודאת אלדהב: אחד עשר יום מחרב דרך הר־שעיר עד קדש ברנע: מהלך חד עשר יומין מחורב. אורח טורא דשעיר. עד רקם גיאה: עלי' מסאפה' אחדי' עשר יום מן חריב. עלי' טריק גבל סעיר. אלי' רקים ברנע: ויהי בארבעים שנה בעשתי־עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל־בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אלהם: והוה בארבעין שנין. בחד עשר ירחין בחד לירחא. מליל משה עם בני ישראל. ככל. דפקיד יי'. יתיה לותהון: ולמא כאן פי סנה' אלארבעין. פי אליום אלאול מן אלשהר אלחאדי' עשר. כלם מוסי' בני אסראיל. כגמיע מא אמרה אללה אליהם: אחרי הכתו את סיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר־יושב בעשתרת באדרעי: בתר דמחא. ית סיחון מלכא אמוראה. דיתיב בחשבון. וית עוג מלכא דמתנן. דיתיב בעשתרות באדרעי: בעד פתחה בלד סיחון [א] מלך אלאמוריין. אלמקים פי חשבון. ועוג מלך אלבתניה. אלמקים פי עשתרות פי אדרעאת: בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את־התורה הזאת לאמר: בעברא דירדנא בארעא דמואב. שרי משה. פריש ית אולפן אוריתא הדא למימר: פי עבר אלארדן פי בלד מואב. אבתדא מוסי'. בביאן הדה אלשריעה קאילא: יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב־לכם שבת בהר הזה: יי' אלהנא. מליל עמנא בחורב למימר. סגי לכון דיתיבתון בטורא הדין: אללה רבנא. קאל לנא פי חריב. חסבכם אלמקאם פי הדא אלגבל: פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל־כל־שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד־הנהר הגדל נהר פרת: אתפנו וטולו לכון. ועולו לטורא דאמוראה ולכל מגירוהי. במישרא בטורא. ובשפילתא ובדרומא ובספר ימא. ארע כנענאה ולבנן. עד נהרא רבא נהרא פרת: ולו וארחלו. ואדכלו אלי' גבל אלאמורי וגמיע גיראנה. פי אלגור ואלגבל. ואלסהל ואלדארום וסאחל אלבחר. בלד אלכנאעניין ואללבנאן. אלי' אלנהר אלכביר נהר אלפראת: ראה נתתי לפניכם את־הארץ באו ורשו את־הארץ אשר נשבע יהוה לאבתיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם: חזו. דיהבית קדמיכון ית ארעא. עולו ואחסינו ית ארעא. דקיים יי'. לאבהתכון. לאברהם ליצחק וליעקב למתן להון. ולבניהון בתריהון: אנצרו קד געלת אלבלד בין ידיכם. אצעדו [ב] וחוזוה. כמא אקסם אללה לאבאיכם.

לאברהים יצחק ויעקוב אן יעטיה להם.
ולנסלהם בעדהם : וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת
הַהִוא לֵאמֹר לֹא־אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם:
וַאֲמָרִית לְכוֹן. בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימָר. לֵית
אֲנָא יָכֵיל בִּלְחוֹדַי לְסוֹבָרָא יָתְכוֹן: פקלת
לכם. פי דׄאך אוקת קאילא. לא אסתטיע
והדי אן אחתמלכם : יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה
אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:
יי' אֱלָהֲכוֹן אַסְגֵּי יָתְכוֹן. וְהָא אִיתֵיכוֹן יוֹמָא
דֵין. כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לִסְגֵי : אד̇ אלה
רבכם כתרכם. והודׄאכם אליום. ככואכב
אלסמא כתרה : יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף
עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: יי' אֱלָהָא דַאֲבָהָתְכוֹן.
יוֹסֵיף עֲלֵיכוֹן. כְּוָתְכוֹן אֶלֶף זִמְנִין. וִיבָרֵיךְ
יָתְכוֹן. כְּמָא דְמַלֵּיל לְכוֹן : ואלאלה
אלה אבאיכם. אן יזיד עליכם. מתלכם
אלף מרה. ויבארך פיכם. כמא ועדכם ג) :
אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וּמַשַּׂאֲכֶם
וְרִיבְכֶם: אֵיכְדֵין אֲסוֹבַר בִּלְחוֹדַי. טוֹרְחֵיכוֹן
וְעִסְקֵיכוֹן וְדִינְכוֹן : כיף אחתמל וחדי.
תקלכם וקצצכם ד) וכצאמכם: הָבוּ
לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבֹנִים וִידֻעִים
לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם : הַבוּ
לְכוֹן. גּוּבְרִין חַכִּימִין וְסוּכְלְתָנִין. וּמַדְּעַן
(נ"י וּמַרְעַן כרים וכן עיקר) לְשִׁבְטֵיכוֹן. וַאֲמַנֵּינוּן
רֵישִׁין עֲלֵיכוֹן: האתו ברג̇א. חכמא פהמא.
מערופין לאסבאטכם. אציירהם רויסא
עליכם : וַתַּעֲנוּ אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב־הַדָּבָר
ב* אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת : וַאֲתֵיבְתּוּן יָתִי.
וַאֲמַרְתּוּן. תַּקִּין פִּתְגָמָא דְמַלֵּילְתָּא לְמֶעְבַּד:
פאג̇בתמוני וקלתם. מא אצלח אן יעמל
הדׄא אלאמר אלדׄי קלתאה : וָאֶקַּח אֶת־
רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידֻעִים
וָאֶתֵּן אֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי אֲלָפִים
וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת
וְשֹׁטְרִים לְשִׁבְטֵיכֶם : וּדְבָרִית יָת רֵישֵׁי
שִׁבְטֵיכוֹן. גּוּבְרִין חַכִּימִין וּמַדְּעַן. וּמַנֵּיתִי
יָתְהוֹן. רֵישִׁין עֲלֵיכוֹן. רַבָּנֵי אַלְפֵי וְרַבָּנֵי
מָאוָתָא. וְרַבָּנֵי חַמְשִׁין וְרַבָּנֵי עִשׂוֹרְיָתָא.

וְסָרְכִין לְשִׁבְטֵיכוֹן : פאכדׄת מן רויסא
אסבאטכם . רג̇אלא חכמא מערופין.
פג̇עלתהמא רויסא עליכם. רויסא אלוף
ומיין . וכמסין ועשׂראת . ועׄרפא
לאסבאטכם : וָאֲצַוֶּה אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בָּעֵת
הַהִוא לֵאמֹר שָׁמֹעַ בֵּין־אֲחֵיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם
צֶדֶק בֵּין־אִישׁ וּבֵין־אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ: וּפַקֵּידִית
יָת דַּיָּנֵיכוֹן. בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר. שְׁמַעוּ
בֵּין אֲחֵיכוֹן וּתְדִינוּן קוּשְׁטָא. בֵּין גּוּבְרָא
וּבֵין אֲחוּהִי וּבֵין גִּיּוֹרֵיהּ (נכ"י גִּיּוֹרָא) :
ואמרת חכאמכם. פי דׄאך אלוקת וקלת
להם. אסמעו פי מא בין אכותכם ואחכמו
באלעדל. בין אלרג̇ל ואכיה וציפה : לֹא־
תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן
לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי־אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים
הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן
אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו : לָא תִשְׁתְּמוֹדְעוּן אַפֵּי
בְּדִינָא. מִלֵּי זְעֵירָא כְּרַבָּא תִּשְׁמְעוּן. לָא
תִדְחֲלוּן מִן קֳדָם גּוּבְרָא. אֲרֵי דִינָא דַיי'
הוּא. וּפִתְגָמָא דְיִקְשֵׁי מִנְּכוֹן. תְּקָרְבוּן לְוָתִי
וְאַשְׁמְעִנֵּיהּ: לא תתכתו (נ"א תתאבו) אלוג̇וה
פי אלחכם. ואסמעו מן אלצגיר כאלכביר.
ולא תחדׄרו אחדא. לאן אלחכם ללה. ואי
אמר צעב עליכם. ארפעו אלי חתא אנט̇ר
פיה ה) : וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן : וּפַקֵּידִית
יָתְכוֹן בְּעִדָּנָא הַהוּא. יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא
דְתַעְבְּדוּן : ואוציתכם פי דׄאך אלוקת.
בג̇מיע אלאמור אלדׄי יג̇ב אן תצנעוהא :
וַנִּסַּע מֵחֹרֵב וַנֵּלֶךְ אֵת כָּל־הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל
וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ הַר
הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֹתָנוּ
וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ: וּנְטַלְנָא מֵחוֹרֵב.
וְהַלֵּיכְנָא. יָת כָּל מַדְבְּרָא רַבָּא וּדְחִילָא
הַהוּא דַחֲזֵיתוּן. אוֹרַח טוּרָא דֶאֱמוֹרָאָה.
כְּמָא דְפַקֵּיד. יי' אֱלָהַנָא יָתַנָא. וַאֲתֵינָא.
עַד רְקַם גֵּיאָה : תׄם רחלנא מן חוריב.
וסרנא ג̇מיע תלך ו) אלברייה אלעט̇ימה
אלמכיפה אלתי ראיתמוהא. עלי טריק
ג̇בל אלאמוריין. כמא אמרנא אלה רבנא.

חתָּא צרנא אלי רקים ברנע: וָאֹמַר אֲלֵכֶם
בָּאתֶם עַד־הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
נֹתֵן לָנוּ: וַאֲמָרִית לְכוֹן. אֲתֵיתוּן עַד טוּרָא
דֶאֱמוֹרָאָה. דַּיְיָ אֱלָהָנָא יָהֵיב לַנָא: פקלת
לכם. קד גיתם אלי גבל אלאמוריין. אלדי
אלה רבנא מעטיה לנא: רְאֵה נָתַן יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת־הָאָרֶץ עֲלֵה רֵשׁ כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אַל־תִּירָא
וְאַל־תֵּחָת: חֲזִי. דִּיהַב יְיָ אֱלָהָךְ. קֳדָמָךְ
יָת אַרְעָא. סַק אַחְסֵין. כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ.
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ. לָא תִּדְחַל וְלָא
תִתְּבַר: אנצר. קד געל אלה רבך אלבלד
בין ידיך. אצעד וחוזה. כמא ועדך אלה
אלאה אבאיך. לא תכאף ולא תרער:
וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה
אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ
וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה־
בָּהּ וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא אֲלֵיהֶן:
וּקְרֵיבְתּוּן לְוָתִי כּוּלְּכוֹן. וַאֲמַרְתּוּן. נִשְׁלַח
גּוּבְרִין קֳדָמַנָא. וִיאַלְּלוּן לַנָא יָת אַרְעָא.
וִיתִיבוּן יָתַנָא פִּתְגָמָא. יָת אוֹרְחָא דְּנִסַּק
בַּהּ. וְיָת קִרְוַיָּא. דְּנֵיעוֹל לְהוֹן: פתקדם
אלי כתיר מנכם. וקלתם. נבעת ברגאא
בין ידינא. ירומון לנא אלבלד. ויורדון
עלינא גואבא. ען אלטריק אלדי נצעד פיה.
ואלקרא אלדי נדכל אליהא: וַיִּיטַב בְּעֵינַי
הַדָּבָר וָאֶקַּח מִכֶּם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים
אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט: וּשְׁפַר בְּעֵינַי פִּתְגָמָא.
וּדְבָרִית מִנְּכוֹן תְּרֵי עֲשַׂר גּוּבְרִין. גּוּבְרָא
חַד לְשִׁבְטָא: פחסן דאך ענדי. פאכדת
מנכם אתני עשר רגלא. רגל ואחד מן
כל סבט: וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד־
נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ: וְאִתְפְּנִיאוּ
וּסְלִיקוּ לְטוּרָא. וַאֲתוֹ עַד נַחְלָא דְּאֶתְכָּלָא.
וְאַלִּילוּ יָתַהּ: פולו וצעדו אלי אלגבל. וגאו
אלי ואד אלענקוד. וגסוה: וַיִּקְחוּ בְיָדָם
מִפְּרִי הָאָרֶץ וַיּוֹרִדוּ אֵלֵינוּ וַיָּשִׁבוּ אֹתָנוּ
דָבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ: וּנְסִיבוּ בִּידֵיהוֹן מֵאִבָּא
דְּאַרְעָא. וְאַחִיתוּ לַנָא. וַאֲתִיבוּ יָתַנָא
פִּתְגָמָא וַאֲמַרוּ. טָבָא אַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהָנָא
יָהֵיב לַנָא: ואכדו מעהם מן תמרה.
ואחדרוה אלינא. וורדו עלינא גואבא וקאלו.
אן אלבלד. אלדי אלה רבנא מעטינאה
לגייד: וְלֹא אֲבִיתֶם לַעֲלֹת וַתַּמְרוּ אֶת־
פִּי יְהוָה א) אֱלֹהֵיכֶם: וְלָא אֲבֵיתוּן לְמִסַּק.
וְסָרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן: ולם
תשו אלצעוד אליה. בל כאלפתם אמר אלה
רבכם: וַתֵּרָגְנוּ ב) בְאָהֳלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת
יְהוָה אֹתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לָתֵת
אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ: וְאִתְרַעֲמִתּוּן
בְּמַשְׁכְּנֵיכוֹן וַאֲמַרְתּוּן. בִּדְסָנֵי יְיָ יָתַנָא.
אַפְּקַנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם. לְמִמְסַר יָתַנָא.
בִּידָא דֶאֱמוֹרָאָה לְשֵׁיצָיוּתַנָא: ותכרסתם ג)
פי אכביתכם וקלתם. מן שנאה אלה
לנא. אכרגנא מן בלד מצר. ליסלמנא
פי יד אלאמוריין פינפרונא: אָנָה | אֲנַחְנוּ
עֹלִים אַחֵינוּ הֵמַסּוּ אֶת־לְבָבֵנוּ לֵאמֹר
עַם גָּדוֹל וָרָם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצוּרֹת
בַּשָּׁמָיִם וְגַם־בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: לְאָן
אֲנַחְנָא סָלְקִין. אֲחָנָא תְּבַרוּ יָת לִבַּנָא
לְמֵימַר. עַם רַב וְתַקִּיף מִנָּנָא. קִרְוִין.
רַבְרְבָן וּכְרִיכָן עַד צֵית שְׁמַיָּא. וְאַף בְּנֵי
גִּבָּרָא חֲזֵינָא תַמָּן: אלי אין נחן צאעדין.
ואכותנא קד אמאסו ד) קלובנא בקולהם.
אן אלקום אכתר ואעצם מנא. ואן קראהם
כבאר חצינה תדאני אלסמא. חתא בני
ג * אלגבאברה ראינאהם הנאך: וָאֹמַר אֲלֵכֶם
לֹא־תַעַרְצוּן וְלֹא־תִירְאוּן מֵהֶם: וַאֲמָרִית
לְכוֹן. לָא תִתַּבְרוּן וְלָא תִדְחֲלוּן מִנְּהוֹן:
פקלת לכם. לא תרהבוהם ולא
תכאפוהם: יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם
הוּא יִלָּחֵם לָכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם
בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם: יְיָ אֱלָהֲכוֹן דִּמְדַבַּר
קֳדָמֵיכוֹן. מֵימְרֵיהּ יַגִּיחַ לְכוֹן. כְּכֹל. דַּעֲבַד
עִמְּכוֹן. בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוֹן: אלה רבכם
אלסאיר נורה בין אידיכם ה). הו יחארב
ענכם. כגמיע מא צנע מעכם. במצר
בחצרתכם: וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר
נְשָׂאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא־אִישׁ
את

א) את פי ה׳ אלקיכם, היבת פי בטפחא בכל התיגאן המדוקדקות: ב) ותרגנו. הריש בקמץ חטף כי המאריך בתיו והגימל בשוא נח:

אֶת־בְּנוֹ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הֲלַכְתֶּם עַד־
בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וּבְמַדְבְּרָא
דַּחֲזֵיתָא. דְּסוֹבְרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ. כְּמָא דִּמְסוֹבַר
גּוּבְרָא יָת בְּרֵיהּ. בְּכָל אוֹרְחָא דְּהַלֵּיכְתּוּן.
עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא הָדֵין: וכמא
ראית פי אלבר. אן אלה רבך חמלך.
כמא יחמל אלמר ולדה אשפאקא י). פי כל
טריק סרתם. אלי אן גיתם אלי הדא
אלמוצע: וּבַדָּבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מַאֲמִינִם
בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וּבְפִתְגָּמָא הָדֵין. לֵיתֵיכוֹן
מְהֵימְנִין. בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן: ופיהדא
אלאמר. אפלא תומנון באלה רבכם יא):
הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם בַּדֶּרֶךְ לָתוּר לָכֶם מָקוֹם
לַחֲנֹתְכֶם בָּאֵשׁ לַיְלָה לַרְאֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ וּבֶעָנָן יוֹמָם: דִּמְדַבַּר
קֳדָמֵיכוֹן בְּאוֹרְחָא. לְאַתְקָנָא לְכוֹן. אֲתַר
בֵּית מִשְׁרֵי לְאַשְׁרָיוּתְכוֹן. בְּעַמּוּדָא
דְּאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא. לְאַחֲזָיוּתְכוֹן בְּאוֹרְחָא
דִּתְהָכוּן בַּהּ. וּבְעַמּוּדָא דַעֲנָנָא בִּימָמָא:
אלסאיר נורה אמאמכם פי אלטריק.
ליצלח לכם מבאנא לנזולכם. ובאלנאר
לילא. לידלכם יב) אלטריק אלדי תסלכונה.
ובאלגמאם נהארא: וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל־
דִּבְרֵיכֶם וַיִּקְצֹף וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר: וּשְׁמִיעַ
קֳדָם יְיָ יָת קָל פִּתְגָּמֵיכוֹן. וּרְגִיז וְקַיֵּים
לְמֵימַר: תם סמע אלה כלאמכם. פסכט
ואקסם קאילא: אִם־יִרְאֶה אִישׁ בָּאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה אֵת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם: אִם
יֶחֱזֵי גְּבַר בְּגוּבְרַיָּא הָאִלֵּין. דָּרָא בִּישָׁא
הָדֵין. יָת אַרְעָא טָבְתָא. דְּקַיֵּימִית. לְמִתַּן
לַאֲבָהָתְכוֹן: אן ראא רגל מן הולאי
אלנאס. הדא אלגיל אלרדי. אלבלד אלגייד יג).
אלדי קסמת באעטאיה לאבאיכם: זוּלָתִי
כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ־אֶתֵּן אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ־בָּהּ וּלְבָנָיו יַעַן אֲשֶׁר
מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה: אֱלָהֵין. כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה
הוּא יֶחֱזִינַהּ. וְלֵיהּ אֶתֵּין יָת אַרְעָא. דִּדְרַךְ
בַּהּ וְלִבְנוֹהִי. חֲלַף. דְּאַשְׁלֵים בָּתַר דַּחַלְתָּא
דַּיְיָ: סוי כלב אבן יפנה פאנה יראה.

ולה אעטי אלבלד. אלדי סלכה ולבניה.
למא אתבע טאעה' אלה: גַּם־בִּי הִתְאַנַּף
יְהוָה בִּגְלַלְכֶם לֵאמֹר גַּם־אַתָּה לֹא־תָבֹא
שָׁם: אַף עֲלַי הֲוָה רְגַז מִן קֳדָם יְיָ.
בְּדִילְכוֹן לְמֵימַר. אַף אַתְּ לָא תֵיעוֹל
לְתַמָּן: ועלי איצא וגד אלה. בסבב מא
חדת' אד תאכרתם יד) וקאל אנת
איצא לא תדכ'ל אלי תם: יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן
הָעֹמֵד לְפָנֶיךָ הוּא יָבֹא שָׁמָּה אֹתוֹ חַזֵּק
כִּי־הוּא יַנְחִלֶנָּה אֶת־יִשְׂרָאֵל: יְהוֹשֻׁעַ בַּר
נוּן דְּקָאֵים קֳדָמָךְ. הוּא יֵיעוֹל לְתַמָּן. יָתֵיהּ
תַּקֵּיף. אֲרֵי הוּא יַחְסְנִנַּהּ לְיִשְׂרָאֵל: בל
יהושע אבן נון אלקאים בין ידיך. הו
ידכ'להא. פאשדדה. פאנה יורת'הא לבני
אסראיל: וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז
יִהְיֶה וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב
וָרָע הֵמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם אֶתְּנֶנָּה וְהֵם
יִירָשׁוּהָ: וְטַפְלְכוֹן דַּאֲמַרְתּוּן לְבִזָּא יְהוֹן.
וּבְנֵיכוֹן. דְּלָא יָדְעוּ יוֹמָא דֵין טָב וּבִישׁ.
אִנּוּן יֵיעֲלוּן לְתַמָּן. וּלְהוֹן אֶתְּנִנַּהּ. וְאִנּוּן
יֵירְתוּנַּהּ: ואטפאלכם אלדי תוהמתם
אנהם יצירון גנימה. ובניכם. אלדי הם
אליום לם יערפון כ'יר ושר לאחרב. הם
ידכ'לונהא. ולהם אעטיהא. פיחוזוהא:
וְאַתֶּם פְּנוּ לָכֶם וּסְעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ
יַם־סוּף: וְאַתּוּן אִתְפְּנוֹ לְכוֹן. וְטוּלוּ
לְמַדְבְּרָא אוֹרַח יַמָּא דְסוּף: ואמא אנתם
פולו. וארחלו אלי אלבר. טריק בחר
אלקלזם: וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלַי חָטָאנוּ
לַיהוָה אֲנַחְנוּ נַעֲלֶה וְנִלְחַמְנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר־
צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת־כְּלֵי
מִלְחַמְתּוֹ וַתָּהִינוּ לַעֲלֹת הָהָרָה: וַאֲתֵיבְתּוּן
וַאֲמַרְתּוּן לִי. חַבְנָא קֳדָם יְיָ. אֲנַחְנָא
נִסַּק וּנְגִיחַ קְרָב. כְּכֹל דְּפַקְּדָנָא יְיָ אֱלָהָנָא.
וְזָרֵיזְתּוּן. גְּבַר יָת מָאנֵי קְרָבֵיהּ. וְשָׁרֵיתוּן
לְמִסַּק לְטוּרָא: פאגבתם וקלתם לי. קד
אכ'טינא ללה. נחן נצעד ונחארב אלהנא.
כמא יאמרנא אלה רבנא. פתקלד כל
ואחד מנכם אלה' חרבה. ובאדרתם טו)
לתצעדו אלגבל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֱמֹר

להם

להם לא תעלו ולא־תלחמו כי אינני
בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם:
ואמר יי׳ לי. אימר להון לא תסקון ולא
תגיחון קרב. ארי לית שכינתי ביניכון.
ולא תתברון. קדם בעלי דבביכון: פקא
אלה לי. קל להם לא תצעדו ולא
תחארבוהם. פאני ליס מעכם. ולא
תנהזמו. בין ידי אעדאיכם: ואדבר אליכם
ולא שמעתם ותמרו את־פי יהוה ותזדו
ותעלו ההרה: ומלילית עמכון ולא
קבילתון. וסריבתון על מימרא דיי׳.
וארשעתון וסליקתון לטורא: פקלת
לכם דאך ולם תקבלו. בל כאלפתם אמר
אלה. ותוקחתם עלי׳ צעוד אגבל: ויצא
האמרי הישב בהר ההוא לקראתכם
וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים
ויכתו אתכם בשעיר עד־חרמה: ונפק
אמוראה. דיתיב בטורא ההוא לקדמותכון
ורדפו יתכון. כמא דנתזן דבריתא. וטרדו
יתכון. בשעיר עד חרמה: וכרג אמוריין.
אמקימין פי דאך אגבל תלקאכם.
פכלבוכם כמא ילסע אנחל [טז]. וחטמוכם [יז].
מן סעיר אי׳ חרמה: ותשבו ותבכו לפני
יהוה ולא־שמע יהוה בקלכם ולא האזין
אליכם: ותבתון ובכיתון קדם יי׳. ולא
קביל יי׳ צלותכון. ולא אצית למליכון:
פרגעתם באכיין בין ידי אלה. ולם יסמע
צותכם. ולם אגאבכם: ותשבו בקדש
ימים רבים כימים אשר ישבתם: ויתיבתון
ברקם יומין סגיאין. ביומיא דיתיבתון:
פאקמתם פי רקים מדה טוילה. שביה
כסאיר מא אקמתם [יח]: [ג] ונפן ונסע
המדברה דרך ים־סוף כאשר דבר יהוה
אלי ונסב את־הר־שעיר ימים רבים:
ואתפנינא. ונטלנא למדברא אורח ימא
דסוף. כמא דמליל יי׳ עמי. ואקיפנא ית
טורא דשעיר יומין סגיאין: תם ולינא
ורחלנא פי אבר אי׳ טריק בחר אקלזם.
כמא אמרני אלה. ואסתדרנא גבל סעיר
מדה טוילה: ס ויאמר יהוה אלי

לאמר: ואמר יי׳ לי למימר: פקא אלה
לי קאילא: רב־לכם סב את־ההר הזה
פנו לכם צפנה: סגי לכון. דאקיפתון
ית טורא הדין. אתפנו לכון לצפונא:
חסבכם מן אאחאטה בהדא אגבל. ולו
ענה שמאא: ואת־העם צו לאמר אתם
עברים בגבול אחיכם בני־עשו הישבים
בשעיר וייראו מכם ונשמרתם מאד:
וית עמא פקיד למימר. אתון עברין.
בתחום אחיכון בני עשו. דיתבין בשעיר.
וידחלון מנכון. ותסתמרון לחדא: ומר
קומך וקל להם. אנתם גאיזין. פי תכם
אכותכם בני עשו. אמקימין בסעיר.
פיכאפוכם. ואחדרו גדא: [ד] אל־תתגרו
בם כי לא־אתן לכם מארצם עד מדרך
כף־רגל כי־ירשה לעשו נתתי את־הר
שעיר: לא תתגרן בהון. ארי. לא אתין
לכון מארעהון. עד מדרך פרסת רגל.
ארי ירותא לעשו. יהבית ית טורא דשעיר:
לא תתחרשו בהם. לאני ליס אעטיכם מן
בלדהם. ולא וטי קדם. לאן גבל סעיר. קד
אעטיתה לעשו וראתה: אכל תשברו
מאתם בכסף ואכלתם וגם־מים [ה] תכרו
מאתם בכסף ושתיתם: עבורא תזבנון
מנהון. בכספא ותיכלון. ואף מיא תזבנון
מנהון. בכספא ותשתון: בל אשתרו
מנהם. טעאמא בתמן פכלוה. ואיצא מאא
פאשרבוה: כי־יהוה אלהיך ברכך בכל
מעשה ידך ידע לכתך את־המדבר
הגדל הזה זה ארבעים שנה יהוה אלהיך
עמך לא חסרת דבר: ארי יי׳ אלהך
ברכך. בכל עובדי ידך. סופיק לך צורכך
במהכך. ית מדברא רבא הדין. דנן
ארבעין שנין. מימרא דיי׳ אלהך בסעדך.
לא חסרתא מדעם: לאן אלה רבך קד
בארך לך. פי גמיע אעמאלך. ואחסן
איך [יט]. ענד מסירך פי הדא אבר אעצים.
פהדה ארבעין סנה. אלה רבך מעך. לם
יעוזך שייא [כ]: ונעבר מאת אחינו בני־
עשו הישבים בשעיר מדרך הערבה
מאילה

חלק הדקדוק : ג) ונפן באזלא לא באתי ברוב התיגאן : ד) אל תתגרו לרע וכ"כ א"ת ז"ל : ה) וגם מים, תיבת מים באזלא ברוב התיגאן :

ה* מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיֹן גָּבֶר ס *וַנֵּפֶן וַנַּעֲבֹר דֶּרֶךְ
מִדְבַּר מוֹאָב: וַעֲבַרְנָא מִלְּוָת אֲחָנָא בְּנֵי
עֵשָׂו. דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר. מֵאוֹרַח מֵישְׁרָא.
מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיוֹן גָּבֶר. וְאִתְפְּנֵינָא וַעֲבַרְנָא.
אוֹרַח מַדְבְּרָא דְּמוֹאָב: פגזנא ען אכותנא
בני עשו. אלמקימין בסעיר. מן טריק
אלבידא. ואילת ועציון גבר. תם ולינא
ורחלנא. טריק בריה' מואב: וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי אַל־תָּצַר אֶת־מוֹאָב וְאַל־תִּתְגָּר
בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא־אֶתֵּן לְךָ מֵאַרְצוֹ
יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי־לוֹט נָתַתִּי אֶת־עָר יְרֻשָּׁה:
וַאֲמַר יי' לִי. לָא תְצוּר עַל (נ"י יָת)
מוֹאֲבָאֵי. וְלָא תִתְגָּרֵי לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב.
אֲרֵי. לָא אֶתֵּין לָךְ מֵאַרְעֵיהּ יְרוּתָּא. אֲרֵי
לִבְנֵי לוֹט. יְהַבִית יָת לְחָיַת יְרוּתָּא:
פקאל אלה לי. לא תחאצר אלמואביין.
ולא תתחרש בהם לאחרב. פאני לא
אעטיכם מן בלדהם חוזא. אד לבני לוט
קד געלת ער וראתה: הָאֵמִים לְפָנִים
יָשְׁבוּ בָהּ עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם כָּעֲנָקִים:
אֵימְתָנֵי מִלְּקַדְמִין יְתִיבוּ בַהּ. עַם
רַב וְסַגִּי. וְתַקִּיף כְּגִבָּרַיָּא: וכאן אלהיוביין
אקאמו בהא קבלהם. קום כביר כתיר.
ורפיע כאלגבארין: רְפָאִים יֵחָשְׁבוּ אַף־
הֵם כָּעֲנָקִים וְהַמֹּאָבִים יִקְרְאוּ לָהֶם אֵמִים:
גִּבָּרַיָּא. מִתְחַשְּׁבִין אַף אִנּוּן כְּגִבָּרַיָּא.
וּמוֹאֲבָאֵי. קָרַן לְהוֹן אֵימְתָנֵי: והם איצא
יחסבון שגעא כאלגבארין. ואלמואביין.
יסמונהם אלהיוביין כא): וּבְשֵׂעִיר יָשְׁבוּ
הַחֹרִים לְפָנִים וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וַיַּשְׁמִידוּם
מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה
לָהֶם: וּבְשֵׂעִיר. יְתִיבוּ חוֹרָאֵי מִלְּקַדְמִין.
וּבְנֵי עֵשָׂו תָּרִיכוּנוּן. וְשֵׁיצִיאוּנוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן.
וִיתִיבוּ בַּאֲתַרְהוֹן. כְּמָא דַּעֲבַד יִשְׂרָאֵל.
לַאֲרַע יְרוּתְּתֵיהּ. דִּיהַב יי' לְהוֹן: ואמא
פי סעיר. אקאם אלחוריין מן קבל בני עשו.
חתא אתו פקרצוהם. ואנפדוהם מן בין
אידיהם. ואקאמו מכאנהם. כמא צנע
אל אסראיל. בבעץ קרא חוזה. אדי

אעטאהם אלה: *עַתָּה קֻמוּ וְעִבְרוּ לָכֶם
אֶת־נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר אֶת־נַחַל זָרֶד: כְּעַן.
קוּמוּ. וְעִיבַרוּ (נ"י וְעִבַרוּ) לְכוֹן יָת נַחְלָא
דְּזֶרֶד. וַעֲבַרְנָא יָת נַחְלָא דְּזֶרֶד: אלאן.
קומו. ואעברו לכם ואד זרד. פעברנאה:
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר־הָלַכְנוּ | מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ עַד
אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ אֶת־נַחַל זֶרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה
שָׁנָה עַד־תֹּם כָּל־הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם:
וְיוֹמַיָּא. דְּהַלֵּיכְנָא מֵרְקַם גֵּיאָה. עַד
דַּעֲבַרְנָא יָת נַחְלָא דְּזֶרֶד. תְּלָתִין וְתַמְנֵי
שְׁנִין. עַד דְּסָף כָּל דָּרָא. גּוּבְרֵי מְגִיחֵי
קְרָבָא מִגּוֹ מַשְׁרִיתָא. כְּמָא דְּקַיֵּים יי'
לְהוֹן: וכאנת גמלה' אלאיאם. מנד סרנא
מן רקים ברנע. אלי אן עברנא ואד
זרד. תמאניה ותלאתין סנה. אלי אן פני
גמיע אלקום אלמחארבין מן אלמעסכר. כמא
קסם אלה עליהם: וְגַם יַד־יְהוָה הָיְתָה
בָּם לְהֻמָּם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה עַד תֻּמָּם:
וְאַף מַחָא מִן קֳדָם יי' הֲוָת בְּהוֹן.
לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן מִגּוֹ מַשְׁרִיתָא. עַד דִּשְׁלִימוּ:
ואפה כב) מן ענד אלה חלת בהם.
לאהאמתהם מן אלמעסכר. אלי אן פניו:
וַיְהִי כַאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם: וַהֲוָה כַּד שְׁלִימוּ.
כָּל גּוּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא. לִמְמָת מִגּוֹ עַמָּא:
פלמא פני גמיע אלקום. אלמחארבין מן בין
אלאמה: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
וּמַלֵּיל יי' עִמִּי לְמֵימַר: פקאל אלה לי
קאילא: אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־גְּבוּל מוֹאָב
אֶת־עָר: אַתְּ עָבַר יוֹמָא דֵין. יָת תְּחוּם
מוֹאָב יָת לְחָיַת: אנת גאיז אליום. תכם
מואב אלדי הו ער: וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי
עַמּוֹן אַל־תְּצֻרֵם וְאַל־תִּתְגָּר בָּם כִּי לֹא־
אֶתֵּן מֵאֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן לְךָ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי־
לוֹט נְתַתִּיהָ יְרֻשָּׁה: וְתִתְקְרַב. לָקֳבֵיל
בְּנֵי עַמּוֹן. לָא תְצוּר עֲלֵיהוֹן וְלָא תִתְגָּרֵי
לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב. אֲרֵי לָא אֶתֵּין.
מֵאֲרַע בְּנֵי עַמּוֹן לָךְ יְרוּתָּא. אֲרֵי לִבְנֵי
לוֹט יְהַבְתַּהּ יְרוּתָּא: פתקרב מן בני

*) פסקא באמצע פסוק

עַמּוֹן. פלא תחאצרהם ולא תתחרש
בהם. פאני לא אעטיך מן בלדהם חוזא.
אד געלתהא לבני לוט חוזא: אֶרֶץ־
רְפָאִים תֵּחָשֵׁב אַף־הִוא רְפָאִים יָשְׁבוּ־
בָהּ לְפָנִים וְהָעַמֹּנִים יִקְרְאוּ לָהֶם זַמְזֻמִּים:
אֲרַע גִּבָּרַיָּא מִתְחַשְּׁבָא אַף הִיא. גִּבָּרִין
יְתִיבוּ בַהּ מִלְקַדְמִין. וְעַמּוֹנָאֵי. קָרַן לְהוֹן
חֻשְׁבָּנֵי: והי תחסב איצא מן בלד
אגבארין. לאן אגבאברה אקאמו בהא
קבלהם. ואעמוניין יסמונהם רויאהמם (כג):
עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם כָּעֲנָקִים וַיַּשְׁמִידֵם
יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם:
עַם רַב וְסַגִּי. וְתַקִּיף כְּגִבָּרַיָּא. וְשֵׁיצִינּוּן
יי׳ מִן קֳדָמֵיהוֹן. וְתָרִיכוּנּוּן וִיתִיבוּ בְּאַתְרְהוֹן:
קום כביר כתיר. רפיע כאגבארין.
פאנפדהם אלה מן בין ידיהם. פקרצוהם
וגלסו מכאנהם: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו
הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת־
הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם עַד
הַיּוֹם הַזֶּה: כְּמָא דַעֲבַד לִבְנֵי עֵשָׂו.
דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר. דְּשֵׁיצִי יָת חוֹרָאֵי מִן
קֳדָמֵיהוֹן. וְתָרִיכוּנּוּן וִיתִיבוּ בְּאַתְרְהוֹן.
עַד יוֹמָא הָדֵין: כמא צנע לבני עשו.
אלמקימין בסעיר. אד אנפד אלחוריין מן
בין ידיהם. פקרצוהם ואקאמו מכאנהם.
אלי הדא אליום: וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצֵרִים
עַד־עַזָּה כַּפְתֹּרִים הַיֹּצְאִים מִכַּפְתֹּר
הִשְׁמִידֻם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם: וְעַוָּאֵי. דְּיָתְבִין
בִּרְפִיחַ עַד עַזָּה. קַפּוּטְקָאֵי דִּנְפַקוּ
מִקַּפּוּטְקִיָא. שֵׁיצִיאוּנּוּן וִיתִיבוּ בְּאַתְרְהוֹן:
ואלעוויין. אלמקימין ברפח (כד) אלי גזה.
ואלדמיאטיין אלדי כרגו מן דמיאט. קרצוהם
ואקאמו מכאנהם: *קוּמוּ סְּעוּ וְעִבְרוּ
אֶת־נַחַל אַרְנֹן רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־סִיחֹן
מֶלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן הָאֱמֹרִי וְאֶת־אַרְצוֹ הָחֵל
רָשׁ וְהִתְגָּר בּוֹ מִלְחָמָה: קוּמוּ טוּלוּ.
וְעִיבַרוּ (נ״א וְעִבַרוּ) יָת נַחְלָא דְּאַרְנוֹן.
חֲזִי דִּמְסָרִית בִּידָךְ. יָת סִיחוֹן מַלְכָּא
דְּחֶשְׁבּוֹן אֱמוֹרָאָה. וְיָת אַרְעֵיהּ שָׁרִי
לְתָרָכוּתֵיהּ. וְתִתְגָּרֵי (נ״א וְאִתְגָּרֵי) לְמֶעְבַּד

עִמֵּיהּ קְרָב: פקומו וארחלו. ואעברו ואד
ארנון. אנצר קד אסלמת פי ידך. סיחון
מלך חשבון אלאמורי. ובלדה פאבד
בקרצה. ותחרש במחארבתה: הַיּוֹם
הַזֶּה אָחֵל תֵּת פַּחְדְּךָ וְיִרְאָתְךָ עַל־פְּנֵי
הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן
שִׁמְעֲךָ וְרָגְזוּ וְחָלוּ מִפָּנֶיךָ: יוֹמָא הָדֵין.
אֲשָׁרֵי לְמִתַּן זֵיעָתָךְ וְדַחְלְתָךְ. עַל אַפֵּי
עַמְמַיָּא. דִּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא. דְּיִשְׁמְעוּן
שִׁמְעָךְ. וִיזוּעוּן וְיִתַּבְרוּן מִן קֳדָמָךְ: ומן
הדא אליום. אבתדי באיקאע פזעך וכופך.
פי קלוב אלאמם. אלדין תחת גמיע אלסמא.
פאדא הם סמעו כברך. רגזו וארתעדו
מן בין ידיך: וָאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר
קְדֵמוֹת אֶל־סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן דִּבְרֵי שָׁלוֹם
לֵאמֹר: וּשְׁלַחִית אִזְגַּדִּין מִמַּדְבְּרָא דִּקְדֵמוֹת.
לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבּוֹן. פִּתְגָּמֵי שְׁלָמָא
לְמֵימַר: פבעתת ברסל מן בריה
קדמות. אלי סיחון מלך חשבון. בסלאם
וכלאם קלת לה: אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ בַּדֶּרֶךְ
בַּדֶּרֶךְ אֵלֵךְ לֹא אָסוּר יָמִין וּשְׂמֹאול:
אֶעְבַּר בְּאַרְעָךְ. בְּאוֹרְחָא בְּאוֹרְחָא אֵיזֵיל.
לָא אֶסְטֵי לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא: אריד אן
אגוז (כד) פי בלדך. פי אלטריק אלגאדה
נסיר. לא אמיל ימנה ולא יסרה: אֹכֶל
בַּכֶּסֶף תַּשְׁבִּרֵנִי וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף
תִּתֶּן־לִי וְשָׁתִיתִי רַק אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי:
עֲבוּרָא בְּכַסְפָּא תְּזַבֵּין לִי וְאֵיכוֹל. וּמַיָּא.
בְּכַסְפָּא תִּתֵּין לִי וְאֶשְׁתֵּי. לְחוֹד אֶעְבַּר
בְּרַגְלָי: טעאמא תמירני בתמן פאכלה.
ומאא תביעני בתמן פאשרבה. ואעבר
ברגלי פקט: כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ־לִי בְּנֵי עֵשָׂו
הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְהַמּוֹאָבִים הַיֹּשְׁבִים ו*
בְּעָר עַד אֲשֶׁר־אֶעֱבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ: כְּמָא
דַעֲבַדוּ לִי בְּנֵי עֵשָׂו. דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר.
וּמוֹאֲבָאֵי. דְּיָתְבִין בִּלְחָיַת. עַד דְּאֶעְבַּר
יָת יַרְדְּנָא. לְאַרְעָא. דַּיי׳ אֱלָהַנָא יָהֵיב
לנא: כמא צנעו לי בעץ בני עשו (כה).
אלמקימין בסעיר. ואלמואביין. אלמקימין

בער. אלי אן אעבר אלארדן. אלי אלבלד.
אלדי אלה רבנא מעטינאה: וְלֹא אָבָה
סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַעֲבִרֵנוּ בּוֹ כִּי־הִקְשָׁה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־רוּחוֹ וְאִמֵּץ אֶת־לְבָבוֹ
לְמַעַן תִּתּוֹ בְיָדְךָ כַּיּוֹם הַזֶּה: וְלָא אֲבָא.
סִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן. לְמִשְׁבְּקַנָא לְמִעְבַּר
בִּתְחוּמֵיהּ. אֲרֵי אַקְשִׁי יי׳ אֱלָהָךְ יָת רוּחֵיהּ.
וְתַקֵּיף יָת לִבֵּיהּ. בְּדִיל. לְמִמְסְרֵיהּ בִּידָךְ
כְּיוֹמָא הָדֵין: ולם ישא סיחון מלך
חשבון. אגאזתנא פי בלדה. לאן אלה
רבך צעב רוחה. ושדד קלבה. לכי
יסלמה פי ידך כמא תרא איום:
ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רְאֵה הַחִלֹּתִי ז
תֵּת לְפָנֶיךָ אֶת־סִיחֹן וְאֶת־אַרְצוֹ הָחֵל
רָשׁ לָרֶשֶׁת אֶת־אַרְצוֹ: וַאֲמַר יי׳ לִי. חֲזֵי.
דְּשָׁרִיתִי לְמִמְסַר בִּידָךְ. יָת סִיחוֹן וְיָת
אַרְעֵיהּ. שָׁרִי לְתָרְכוּתֵיהּ. לְמֵירַת יָת
אַרְעֵיהּ: פקאל אלה לי. אנטר קד בדית
אן אסלם פי ידך. סיחון ובלדה. פאבד
בקרצה. וחז בלדה: וַיֵּצֵא סִיחֹן לִקְרָאתֵנוּ
הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה יָהְצָה: וּנְפַק
סִיחוֹן לְקַדָּמוּתַנָא. הוּא וְכָל עַמֵּיהּ. לְאָגָחָא
קְרָבָא לְיָהַץ: פכרג סיחון תלקאנא. הו
וגמיע קומה. לאחרב אלי יהץ: וַיִּתְּנֵהוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנַּךְ אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָו*
וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ: וּמַסְרֵיהּ. יי׳ אֱלָהַנָא קֳדָמַנָא.
וּמְחֵינָא יָתֵיהּ. וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת כָּל עַמֵּיהּ:
פאסלמה אלה רבנא. פי ידינא וקתלנאה.
ובניה וסאיר קומה: וַנִּלְכֹּד אֶת־כָּל־עָרָיו
בָּעֵת הַהִוא וַנַּחֲרֵם אֶת־כָּל־עִיר מְתִם
וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף לֹא הִשְׁאַרְנוּ שָׂרִיד:
וּכְבַשְׁנָא יָת כָּל קִרְווֹהִי בְּעִדָּנָא הַהוּא.
וְגַמַּרְנָא יָת כָּל קִרְוַיָּא גּוּבְרַיָּא. וּנְשַׁיָּא
וְטַפְלָא. לָא אַשְׁאַרְנָא מְשֵׁיזֵיב: ופתחנא
גמיע קראה פי דאך אלוקת. ואתלפנא
מן כל קריה ארהט. ואלנסא ואלאטפאל.
לם נבק שרידא: רַק הַבְּהֵמָה בָּזַזְנוּ
לָנוּ וּשְׁלַל הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכָדְנוּ: לְחוֹד
בְּעִירָא בַּזָּנָא לַנָא. וַעֲדֵי קִרְוַיָּא דִּכְבַשְׁנָא:
וגנמנא כל בהימה. וסלב אלקרא אלתי

*) בניו קרי

פתחנאהא: מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־
נַחַל אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בַּנַּחַל וְעַד־
הַגִּלְעָד לֹא הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר שָׂגְבָה
מִמֶּנּוּ אֶת־הַכֹּל נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ:
מֵעֲרוֹעֵר. דְּעַל כֵּיף נַחְלָא דְאַרְנוֹן. וְקַרְתָּא
דִּבְנַחְלָא וְעַד גִּלְעָד. לָא הֲוָת קַרְתָּא.
דְּתַקִּיפַת מִנַּנָא. יָת כּוֹלָא. מְסַר. יי׳ אֱלָהַנָא
קֳדָמַנָא: מן ערוער. אלדי עלי שאט
ואד ארנון. ואלקריה אלדי פי אלואד ואלי
גרש. לם תבק קריה מנעת מנא. בל
אלכל. אסלמה אלה רבנא פי אידינא:
רַק אֶל־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן לֹא קָרָבְתָּ כָּל־
יַד נַחַל יַבֹּק וְעָרֵי הָהָר וְכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: לְחוֹד. לַאֲרַע בְּנֵי עַמּוֹן לָא
קְרֵיבְתָּא. כָּל כֵּיף. נְחַל יוּבְקָא וְקִרְוֵי
טוּרָא. וְכָל דְּפַקֵּיד יי׳ אֱלָהַנָא: עדא אלי
בלד בני עמון פאנך לם תקרבה. פגמיע
שאט *) ואד יבק וקרא אלגבל. וסאיר מא
נהאנא ענה אלה רבנא: וַנֵּפֶן וַנַּעַל דֶּרֶךְ
הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרָאתֵנוּ
הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי: וְאִתְפְּנֵינָא
וּסְלֵיקְנָא. לְאוֹרַח מַתְנַן. וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא
דְּמַתְנַן לְקַדָּמוּתַנָא. הוּא וְכָל עַמֵּיהּ.
לְאָגָחָא קְרָבָא לְאֶדְרֶעִי: תם ולינא
וצעדנא. טריק אלבתניה. פכרג עוג
מלך אלבתניה תלקאנא. הו וגמיע קומה.
לאחרב אלי אדרעאת: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
אַל־תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ
וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לּוֹ
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן: וַאֲמַר יי׳ לִי לָא תִדְחַל
מִנֵּיהּ. אֲרֵי בִידָךְ. מְסָרִית יָתֵיהּ. וְיָת כָּל
עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ. וְתַעֲבֵיד לֵיהּ. כְּמָא
דַּעֲבַדְתָּא. לְסִיחוֹן מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה.
דְּיָתֵיב בְּחֶשְׁבּוֹן: פקאל אלה לי לא תכאפה.
פאני קד אסלמתה פי ידך. וגמיע קומה
ובלדה. ואצנע בה. כמא צנעת. בסיחון
מלך אלאמוריין. אלמקים פי חשבון: וַיִּתֵּן
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ גַּם אֶת־עוֹג מֶלֶךְ־
הַבָּשָׁן וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וַנַּכֵּהוּ עַד־בִּלְתִּי

השאיר

השאיר־לו שריד: ומסר יי' אלהנא בידנא.
אף. ית עוג מלכא דמתנן וית כל עמיה.
ומחינהי. עד דלא אשתאר ליה משיזיב:
פאסלם אלה רבנא פי אידינא. איצא
עוג מלך אבתנייה וגמיע קומה.
פקתלנאהם. חתא לם נבק לה שרידא:
ונלכד את־כל־עריו בעת ההוא לא
היתה קריה אשר לא־לקחנו מאתם
ששים עיר כל־חבל ארגב ממלכת עוג
בבשן: וכבשנא ית כל קרווהי בעדנא
ההוא. לא הות קרתא. דלא נסיבנא
מנהון. שתין קרוין כל בית פלך טרכונא.
מלכותיה דעוג במתנן: ופתחנא גמיע
קראה פי דאך אוקת. לם תבק קריה.
לם נאכדהא מנהם. מן דאך סתין קריה
כל כט אמוגב כז). ממלכה' עוג פי אבתנייה:
כל־אלה ערים בצרת חומה גבהה
דלתים ובריח לבד מערי הפרזי הרבה
מאד: כל אלין קרוין כריכן. מקפן שור
רם דילהון דשין ועברין. בר מקרוי
פצחיא דסגיאן לחדא: כל הולאי קרא
חצינה כח). מחדקה בסור שאמך ומצארע
ונגור. סוא קרא אלארבאץ פאנהא כתירה
גדא: ונחרם אותם כאשר עשינו לסיחן
מלך חשבון החרם כל־עיר מתם הנשים
והטף: וגמרנא יתהון. כמא דעבדנא.
לסיחון מלכא דחשבון. גמרנא כל
קרויא גובריא. נשיא וטפלא: וכמא
צנענא. בסיחון מלך חשבון. כדאך
אתלפנא מן כל קריה ארהט. ואנסא
ואטפא: וכל־הבהמה ושלל הערים
בזונו לנו: וכל בעירא. ועדי קרויא בזנא
לנא: וכל בהימה. וסלב אקרא גנמנאהא:
ונקח בעת ההוא את־הארץ מיד שני
מלכי האמרי אשר בעבר הירדן מנחל
ארנן עד־הר חרמון: ונסיבנא. בעדנא
ההוא ית ארעא. מיד תרין מלכי אמוראה.
דבעברא דירדנא. מנחלא דארנון עד
טורא דחרמון: פחצל לנא פי דאך אוקת.

בלד מלכי אלאמוריין. אלדין פי הדא
גאנב אלארדן. מן ואד ארנון אלי גבל
חרמון: צידנים יקראו לחרמון שרין
והאמרי יקראו־לו שניר: צידונאי. קרן
לחרמון שריון. ואמוראי. קרן ליה טור
תלגא: אלדי יסמונה אלצידאניין סריון.
ואלאמוריין סניר: כל ערי המישר וכל־
הגלעד וכל־הבשן עד־סלכה ואדרעי
ערי ממלכת עוג בבשן: כל קרוי
מישרא. וכל גלעד וכל מתנן. עד
סלכה ואדרעי. קרוי. מלכותיה דעוג
במתנן: וגמיע קרא אלסהל. וגרש אלי
אבתנייה. אלי סלכה ואדראעאת. הי איצא
מן קרא כט) ממלכה' עוג פי אבתנייה:
כי רק־עוג מלך הבשן נשאר מיתר
הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה*
הוא ברבת בני עמון תשע אמות ארכה
וארבע אמות רחבה באמת־איש: ארי
לחוד עוג מלכא דמתנן. אשתאר משאר
גבריא. הא ערשיה ערשא דברזלא.
הא היא. ברבת בני עמון. תשע אמין
אורכה. וארבע אמין. פותיה באמת
מלך: לאנה בקי מן בקייה' אלגבאברה.
והודא לה סריר מן חדיד. פי אראביה
אלתי לבני עמון. טולה תסעה' אדרע.
וערצה ארבעה' אדרע בדראע אלמלך ל):
ואת־הארץ הזאת ירשנו בעת ההוא
מערער אשר־על־נחל ארנן וחצי הר־
הגלעד ועריו נתתי לראובני ולגדי: וית
ארעא הדא. ירתנא בעדנא ההוא.
מערוער דעל נחלא דארנון. ופלגות
טורא דגלעד וקרווהי. יהבית. לשיבט
ראובן ולשיבט גד: והדא אלבלד. אלדי
חזנאה פי דאך אוקת. פמן ערוער אלדי
עלי' ואד ארנון. ונצף גבל גרש בקראה.
דפעת דאך אלי' אלראובניין ואלי' אלגדיין:
ויתר הגלעד וכל־הבשן ממלכת עוג
נתתי לחצי שבט המנשה כל חבל הארגב
לכל־הבשן ההוא יקרא ארץ רפאים:

ושאר

חלק הדקדוק: ד) כל אלה ערים בצורות. תיבת אלה באולא בכל התיגאן. *) כתיב בהא

וּשְׁאָר גִּלְעָד וְכָל מַתְנָן מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג.
יַהֲבִית. לְפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה. כָּל בֵּית
פֶּלֶךְ טַרְכוֹנָא לְכָל מַתְנָן. הַהוּא מִתְקְרֵי
אֲרַע גִּבָּרַיָּא: ובאקי גרש וגמיע אבתנייה
ממלכה' עוג. דפעתה אי' נצף סבט מנשה.
וכל כט אמוגב ואבתנייה. יסמיאן בלד
אשגעא (לא): יָאִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת־כָּל־
חֶבֶל אַרְגֹּב עַד־גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי
וַיִּקְרָא אֹתָם עַל־שְׁמוֹ אֶת־הַבָּשָׁן חַוֹּת יָאִיר
עַד הַיּוֹם הַזֶּה: יָאִיר בַּר מְנַשֶּׁה. נְסֵיב יָת
כָּל בֵּית פֶּלֶךְ טַרְכוֹנָא. עַד תְּחוּם גְּשׁוּרָאָה
וְאַפִּיקֵירוֹס. וּקְרָא יָתְהוֹן עַל שְׁמֵיהּ יָת
מַתְנָן כַּפְרָנֵי יָאִיר. עַד יוֹמָא הָדֵין: ויאיר
אבן מנשה. אכד גמיע כט אמוגב. אי'
חד אגשוריין ואמעכתיין. פסמאהא
באסמה ואד יאיר. אי' יומנא הדא:
וּלְמָכִיר נָתַתִּי אֶת־הַגִּלְעָד: וּלְמָכִיר יַהֲבִית
יָת גִּלְעָד: ודפעת אי' מכיר אגרש:
וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן־הַגִּלְעָד וְעַד־
נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל וּגְבֻל וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל
גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן: וּלְשִׁבְטָא רְאוּבֵן
וּלְשִׁבְטָא גָד. יַהֲבִית מִן גִּלְעָד וְעַד נַחְלָא
דְאַרְנוֹן. גּוֹ נַחְלָא וּתְחוּמֵיהּ. וְעַד יוּבְקָא
דְּנַחְלָא. תְּחוּמָא דִּבְנֵי עַמּוֹן: ודפעת אי'
אראובניין ואגדיין. מן גרש אי' ואד ארנון.
חסב וסט אואד וחדה. ואי' ואד יבק. תכם
בני עמון: (לב): וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבֻל
מִכִּנֶּרֶת וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת
אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה: וּמֵישְׁרָא וְיַרְדְּנָא
וּתְחוּמֵיהּ. מִגִּנֵּיסַר. וְעַד יַמָּא דְּמֵישְׁרָא
יַמָּא דְּמִלְחָא. תְּחוֹת. מַשְׁפַּךְ מֵי רָמְתָא
מַדִּנְחָא: ואגור ואארדן וחדה. מן
גניסר. אי' בחר אגור ובחירה אמייתה.
ומצב אקלעה אשרקייא (לג): וָאֲצַו אֶתְכֶם
בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן
לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים
תַּעַבְרוּ לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־בְּנֵי־
חָיִל: וּפַקֵּידִית יָתְכוֹן בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר יי'
אֱלָהֲכוֹן. יְהַב לְכוֹן. יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירְתַהּ
מְזָרְזִין תַּעְבְּרוּן. קֳדָם. אֲחֵיכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כָּל מְזָרְזֵי חֵילָא: פאמרת הולאי מנכם (לד).
פי דאך אוקת קאילא. אן אלה רבכם.
קד אעטאכם הדא אבלד פחוזתמוה.
פאעברו מגרדין. בין ידי אכותכם בני
אסראיל כל דוי חיל: רַק נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם
וּמִקְנֵכֶם יָדַעְתִּי כִּי־מִקְנֶה רַב לָכֶם יֵשְׁבוּ
בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: לְחוֹד. נְשֵׁיכוֹן
וְטַפְלְכוֹן וּבְעִירְכוֹן. יָדַעְנָא. אֲרֵי בְעִיר סַגִּי
לְכוֹן. יִתְבוּן בְּקִרְוֵיכוֹן. דִּיהַבִית לְכוֹן:
עדא נסאכם ואטפאלכם ומואשיכם. פאני
אעלם. אן לכם מאשיה כתירה. פליקימו
פי קראכם. אלתי אעטיתכם: עַד אֲשֶׁר־
יָנִיחַ יְהוָה ׀ לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־הֵם
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לָכֶם: עַד דְּיָנִיחַ יי' לַאֲחֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן.
וְיֵירְתוּן אַף אִנּוּן. יָת אַרְעָא. דַּיי' אֱלָהֲכוֹן.
יָהֵיב לְהוֹן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא. וּתְתוּבוּן.
גְּבַר לִירוּתְּתֵיהּ. דִּיהַבִית לְכוֹן: אלי אן
יקרר אלה אכותכם מתלכם. פיחוזו הם
איצא אבלד. אלדי אלה רבכם. מעטיהם
פי דאך גאנב אארדן. פתרגעו כל אמר
אי' חוזה. אלדי אעטיתכם: וְאֶת־יְהוֹשׁוּעַ
צִוֵּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הָרֹאֹת
אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן־יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל־
הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה: וְיָת
יְהוֹשֻׁעַ פַּקֵּידִית. בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר.
עֵינָךְ חֲזָאָה. יָת כָּל דַּעֲבַד. יי' אֱלָהֲכוֹן
לִתְרֵין מַלְכַיָּא הָאִלֵּין. כֵּן יַעֲבֵיד יי' לְכָל
מַלְכְוָתָא. דְּאַתְּ עָבַר לְתַמָּן: ואמרת יהושע
פי דאך אוקת וקלת לה. עינאך קד ראת.
גמיע מא צנע אלה רבכם בהדאן אמלכאן.
כדאך יצנע אלה בגמיע אממאך. אלתי
אנת גאיז אי' תם: לֹא תִּירָאוּם כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם: לָא תִדְחֲלוּן
מִנְּהוֹן. אֲרֵי יי' אֱלָהֲכוֹן. מֵימְרֵיהּ יְגִיחַ
לְכוֹן: לא תכאפוהם. פאן אלה רבכם.

יחארב

חלק הדקדוק: ה) והערבה והירדן וגבול, תיבת הערבה במארכה לא בטפחא בכל סת"י המדוקדקות הישנות:

יחארב ענכם ׃ ק"ה פסוקים סי' מלכיה. ומפטירין חזון
ישעיהו בישעיה סי' א'. וקצת קהלות מפטירין איכה עי' הערה בפ' מסעי
דנ"ד למנחת שבת וב' וה' ׃ ס ס ס וָאֶתְחַנַּן
אֶל־יְהֹוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר ׃ וְצַלֵּיתִי קֳדָם
יְיָ. בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר ׃ תֻם תחננת
בין ידי אלה. פי דֹאך אוקת קאילא ׃
אֲדֹנָי יֱהֹוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת־
עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר
מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶךָ ׃ יְיָ אֱלֹהִים. אַתְּ
שָׁרֵיתָא לְאַחֲזָאָה יָת עַבְדָּךְ. יָת רְבוּתָךְ.
וְיָת יְדָךְ תַּקִּיפְתָּא. דְּאַתְּ הוּא אֱלָהָא
דִּשְׁכִינְתָךְ בִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָא וְשַׁלִּיט
בְּאַרְעָא. לֵית דְּיַעֲבֵיד כְּעוֹבָדָךְ וּכְגְבָרְוָתָךְ ׃
אלהם יא רבּ. אנת אבתדית אן תורי
עבדך. עצ'מתך וקדרתך אשדידה. לא
אלאה פי אלסמא ולא פי אלארץ'. יצנע
כצנאיעך וגברותך ׃ אֶעְבְּרָה־נָּא וְאֶרְאֶה
אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנֹן ׃ אֶעְבַּר
כְּעַן . וְאֶחֱזֵי יָת אַרְעָא טָבְתָא .
דִּבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא. טוּרָא טָבָא. הָדֵין
וּבֵית מַקְדְּשָׁא ׃ אסאלך אן אגוז [א] .
ואנצ'ר אלי דֹאך אלבלד. אלדֹי פי דֹאך
גאנב אלארדן. ודֹאך אלגבל אלגייד ואללבנאן ׃
וַיִּתְעַבֵּר יְהֹוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלָי
וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֵלַי רַב־לָךְ אַל־תּוֹסֶף דַּבֵּר
אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה ׃ וַהֲוָה רְגַז מִן קֳדָם
יְיָ עֲלַי בְּדִילְכוֹן. וְלָא קַבֵּיל מִנִּי. וַאֲמַר
יְיָ לִי סַגִּי לָךְ. לָא תּוֹסֵיף. לְמַלָּלָא קֳדָמַי.
עוֹד בְּפִתְגָמָא הָדֵין ׃ פוגד אלה עלי
בסבבכם עלי מא ביין. ולם יסמע לי.
בל קאל לי חסבך. לא תזיד פי מסאתי
[ב] פי הדֹא אלבאב ׃ עֲלֵה ׀ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה
וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה
וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
הַזֶּה ׃ סַק לְרֵישׁ רָמְתָא. וּזְקוֹף עֵינָךְ.
לְמַעְרְבָא וּלְצִפּוּנָא. וְלִדְרוֹמָא וּלְמַדִּנְחָא
וַחֲזֵי בְּעֵינָךְ. אֲרֵי לָא תִעְבַּר יָת יַרְדְּנָא
הָדֵין ׃ לכן אצעד אלי ראס אלקלעה. וארפע

עינאך. גרבא ושמאלא. וגנובא ושרקא
ואנצ'רהא בעינאך. פאנך לא תגוז הדֹא
אלארדן ׃ וְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ
כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל
אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה ׃ וּפַקֵּיד
יָת יְהוֹשֻׁעַ וְתַקִּיפְהִי וְאַלֵּימְהִי. (נ"א וְעַלֵּימְהִי)
אֲרֵי הוּא יִעְבַּר. קֳדָם עַמָּא הָדֵין. וְהוּא
יַחְסֵין יָתְהוֹן. יָת אַרְעָא דְּתֶחֱזֵי ׃ ומר
יהושע ושדדה ואיידה. פאנה יעבר. בין
ידי הולאי אלקום. והו ינחלהם. אלבלד אלדי
תראה ׃ וַנֵּשֶׁב בַּגָּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר ׃
וִיתֵיבְנָא בְּחֵילְתָא. לָקֳבֵיל בֵּית פְּעוֹר ׃ תֻם
גלסנא פי אלואד. ממא ילי בית פעור ׃ פ
וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־הַחֻקִּים וְאֶל־
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם
לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהֹוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
נֹתֵן לָכֶם ׃ וּכְעַן יִשְׂרָאֵל. שְׁמַע לִקְיָמַיָּא
וּלְדִינַיָּא. דַּאֲנָא. מַלֵּיף יָתְכוֹן לְמֶעֱבַד.
בְּדִיל דְּתֵיחוֹן. וְתֵיעֲלוּן וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא.
דַּייָ. אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן יָהֵיב לְכוֹן ׃ ואלאן
יא אסראיל. אסמע אלרסום ואלאחכאם. אלתי
אנא מעלמכם לתעמלו בהא. לכי תחיון.
ותדכ'לו ותחוזו אלבלד. אלדי אלה אבאיכם מעטיכם ׃ לֹא תֹסִפוּ עַל־הַדָּבָר
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ
לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם ׃ לָא תֵּיסְפוּן. עַל
פִּתְגָמָא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן. וְלָא תִמְנְעוּן
מִנֵּיהּ. לְמִטַּר. יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן.
דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן ׃ לא תזידו שיא.
עלי מא אמרכם בה. ולא תנקצו מנה.
לתחפצ'ו וצאיא אלה רבכם. אלדי אנא
אמרכם ׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה
יְהֹוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ
אַחֲרֵי בַעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ
מִקִּרְבֶּךָ ׃ עֵינֵיכוֹן חֲזָאָה יָת דַּעֲבַד יְיָ בִּפְלָחֵי
בַּעְלָא פְעוֹר. אֲרֵי כָל גּוּבְרָא. דַּהֲלַיךְ בָּתַר
בַּעְלָא פְעוֹר. שֵׁיצְיֵיהּ. יְיָ אֱלָהָךְ מִבֵּינָךְ ׃
ועיונכם קד ראת. גמיע מא צנע אלה

בפעור אצנם. אן כל רגל אתבעה. אנפדה
אלה רבכם מן בינכם : וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים
בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם : וְאַתּוּן
דְּאַדְבֵּיקְתּוּן . בְּדַחַלְתָּא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן .
קַיָּמִין כּוּלְּכוֹן יוֹמָא דֵין : ואנתם אלאזמין.
טאעה אלה רבכם . כלכם אחיא איום .
רְאֵה׀ לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ :
חֲזוֹ דְּאַלֵּיפִית יָתְכוֹן. קְיָמִין וְדִינִין. כְּמָא
דְּפַקְדַנִי יְיָ אֱלָהִי. לְמֶעְבַּד כֵּן. בְּגוֹ אַרְעָא.
דְּאַתּוּן. עָאלִין לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ : אנצרו קד
עלמתכם. רסומא ואחכאמא. כמא אמרני
אלה רבי. לתצנעוה פי אבלד. אדי אנתם.
צאירין איה לתחוזוה : וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם
כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים
אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה
וְאָמְרוּ רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה :
וְתִטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן. אֲרֵי הִיא חָכְמַתְכוֹן
וְסוּכְלְתָנוּתְכוֹן. לְעֵינֵי עַמְמַיָּא. דִּישְׁמְעוּן.
יָת כָּל קְיָמַיָּא הָאִלֵּין. וְיֵימְרוּן. לְחוֹד עַם
חַכִּים וְסוּכְלְתָן עַמָּא רַבָּא הָדֵין : פאחפצוהא
ואעמלו בהא. לאנהא חכמתכם ופהמכם.
בחצרה' אלאמם. אדא הם סמעו הדה
ארסום. יקולון איקינא. אן הדא אקביל
ב* אכביר. שעב חכים פהים : כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל
אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קָרְאֵנוּ אֵלָיו : אֲרֵי מַן עַם
רַב . דְּלֵיהּ אֱלָהּ קָרִיב לֵיהּ לְקַבָּלָא
צְלוֹתֵיהּ בְּעִדָּן עָקְתֵיהּ. כַּיְיָ אֱלָהֲנָא. בְּכָל
עִדָּן דַּאֲנַחְנָא מְצַלַּן קֳדָמוֹהִי : לאן
איה' אמה כבירה. להא אאה קריב מנהא.
כאלה רבנא. מתא מא דעונאה : וּמִי
גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם
כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן
לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם : וּמַן עַם רַב. דְּלֵיהּ.
קְיָמִין וְדִינִין קְשִׁיטִין. כְּכֹל אוֹרַיְתָא הָדָא.
דַּאֲנָא. יָהֵיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין :
ואיה' אמה כבירה . להא רסום
ואחכאם עאדלה. כגמיע הדה אתוריה.

אדי אנא תאליהא ה) עליכם אליום :
רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־
תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־
יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם
לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ : לְחוֹד. אִסְתְּמַר לָךְ וּטַר
נַפְשָׁךְ לַחֲדָא. דִּלְמָא תִתְנְשֵׁי יָת פִּתְגָמַיָּא
דַּחֲזָאָה עֵינָךְ. וּדְלְמָא יַעְדּוֹן מִלִּבָּךְ. כֹּל
יוֹמֵי חַיָּיךְ. וּתְהוֹדְעִנּוּן לִבְנָךְ וְלִבְנֵי בְנָךְ :
וכאצה אחתרז ואחפץ נפסך גדא. כלא
תנסא אכלאם אדי ראתה עינאך. ולא יזול
מן קלבך. טול איאם חיאתך. בל עלפה
לאבנך ואבן אבנך : יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְהוָה אֵלַי
הַקְהֶל־לִי אֶת־הָעָם וְאַשְׁמִעֵם אֶת־דְּבָרָי
אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר
הֵם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יְלַמֵּדוּן :
יוֹמָא. דְּקַמְתָּא. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב.
כַּד אֲמַר יְיָ לִי. כְּנוֹשׁ קֳדָמַי יָת עַמָּא.
וְאַשְׁמְעִנּוּן יָת פִּתְגָמָי. דְּיֵילְפוּן לְמִדְחַל
קֳדָמַי. כָּל יוֹמַיָּא דְּאִנּוּן קַיָּמִין עַל אַרְעָא.
וְיָת בְּנֵיהוֹן יַלְּפוּן : וכאצה פי יום וקפת
בין ידי אלה רבך פי חריב. חין קאל אלה לי.
אגמע לי אקום. חתא אסמעהם כלאמי.
לכי יתעלמו אן יכאפוני. טול אאיאם
אדי הם מקימין אחיא עלי אארץ. ויעלמון
בניהם : וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר
וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ
עָנָן וַעֲרָפֶל : וּקְרֵיבְתּוּן וְקַמְתּוּן בְּשִׁפּוֹלֵי
טוּרָא. וְטוּרָא. בָּעַר בְּאִישָׁתָא עַד צֵית
שְׁמַיָּא. חֲשׁוֹכָא עֲנָנָא וַאֲמִטְתָּא: ותקדמתם
ווקפתם אספל אגבל . והו משתעל
באנאר אי' כבד אסמא. יהיט בה סואד
אגים ואצבאב ו) : וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ
הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה
אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָתִי קוֹל : וּמַלֵּיל יְיָ. עִמְּכוֹן
מִגּוֹ אִישָׁתָא. קָל פִּתְגָמִין אַתּוּן שָׁמְעִין.
וּדְמוּ. לֵיתֵיכוֹן חָזַן אֱלָהֵין קָלָא : פכלמכם
אלה מן לדן אנאר . פכנתם סאמעין
אכלאם. ושבהא לם תרונאלא צות פקט:
וַיַּגֵּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם

לעשות

לעשות עשרת הדברים ויכתבם על־שני
לחות אבנים: וחוי לכון ית קימיה. דפקיד
יתכון למעבד. עשרא פתגמין. וכתבנון.
על תרין לוחי אבניא: ואכברכם בעהדה.
אדי אמרכם אן תעמלו בה. והי אעשר
אכלמאת. וכתבהא עלי׳ לוחי אחגארה:
ואתי צוה יהוה בעת ההוא ללמד אתכם
חקים ומשפטים לעשתכם אתם בארץ
אשר אתם עברים שמה לרשתה: ויתי.
פקיד יי׳ בעדנא ההוא. לאלפא יתכון. קימין
ודינין. למעבדכון יתהון. בארעא. דאתון.
עברין לתמן למירתה: ואמרני אלה פי
דאך אוקת. באן אעלמכם רסומא
ואחכאמא. אעמלוהא פי אבלד. אדי
אנתם גאיזין איה לתחוזוה: ונשמרתם
מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל־תמונה
ביום דבר יהוה אליכם בחרב מתוך האש:
ותסתמרון לחדא לנפשתכון. ארי לא
חזיתון כל דמו. ביומא. דמליל יי׳ עמכון.
בחורב מגו אישתא: פאחדרו גדא עלי׳
נפוסכם. פאנכם לם תרון שבהא. פי יום
כאטבכם אלה. פי חריב מן וסט אנאר:
פן־תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת
כל־סמל תבנית זכר או נקבה: דלמא
תחבלון. ותעבדון לכון. צילם דמות כל
צורא. דמות דכר או נוקבא: כלא
תהלכוהא פתצנעו לכם. פסלא עלי׳ שבל
כל שבץ. מן דכר או אנתי׳ ז): תבנית כל־
בהמה אשר בארץ תבנית כל־צפור כנף
אשר תעוף בשמים: דמות. כל בעירא
דבארעא. דמות כל צפר גפא. דפרח
באויר רקיע שמיא: או שבל מן בהאים
אארץ. או שבל מן טאיר דו גנאח. אדי
יטיר פי אסמא: תבנית כל־רמש באדמה
תבנית כל־דגה אשר־במים מתחת לארץ:
דמות. כל רחשא דבארעא. דמות. כל נוני
דבמיא מלרע לארעא: או שבל ממא ידב
עלי׳ אארץ. או שבל מן אסמך. אדי פי
אמא תחת אארץ: ופן־תשא עיניך
השמימה וראית את־השמש ואת־הירח

ואת־הכוכבים כל צבא השמים ונדחת
והשתחוית להם ועבדתם אשר חלק
יהוה אלהיך אתם לכל העמים תחת כל־
השמים: ודלמא תזקוף עינך לשמיא.
ותחזי. ית שמשא וית סיהרא וית כוכביא.
כל חילי שמיא. ותטעי. ותסגוד להון
ותפלחנין. דזמין. יי׳ אלהך יתהון. לכל
עממיא. תחות כל שמיא: וכלא תרפע
עינאך אי׳ אסמא. ותנצר. אשמס ואקמר
ואכואכב. וסאיר נגום אסמא ח). ותזול.
ותסגד להא ותעבדהא. אדי בת נורהא
אלהרבך. לגמיע אשעוב ט). תחת גמיע
אסמא: ואתכם לקח יהוה ויוצא אתכם
מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם
נחלה כיום הזה: ויתכון קריב יי׳
לדחלתיה. ואפיק יתכון. מכורא דברזלא
ממצרים. למהוי ליה. לעם אחסנא כיומא
הדין: ואנתם אצטפאכם אלה. ואכרגכם
מן שביה בכור אחדיד מן מצר. לתכונו
לה. שעב צפוה י) כהדא איום: ויהוה
התאנף־בי על־דבריכם וישבע לבלתי
עברי את־הירדן ולבלתי־בא אל־הארץ
הטובה אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה:
ומן קדם יי׳ הוה רגז עלי על פתגמיכון.
וקיים. בדיל דלא למעבריית ירדנא. ובדיל
דלא למיעל לארעא טבתא. דיי׳ אלהך.
יהיב לך אחסנא: ואד קד וגד אלה עליי
בסבבכם. ואקסם. ללא יא) אעבר אארדן.
וללא אדכל אבלד אגייד. אדי אלה רבך
מעטיך נחלה: כי אנכי א מת בארץ הזאת
אינני־עבר את־הירדן ואתם עברים
וירשתם את־הארץ הטובה הזאת:
ארי אנא. מאית בארעא הדא. לית אנא
עבר ית ירדנא. ואתון עברין. ותירתון.
ית ארעא טבתא הדא: ואנא מאית פי
הדא אבלד. לא אעבר אארדן. ואנתם
עאברוה. ותחוזו דאך אבלד אגייד:
השמרו לכם פן־תשכחו את־ברית יהוה
אלהיכם אשר כרת עמכם ועשיתם לכם
פסל תמונת כל אשר צוך יהוה אלהיך:

חלק הדקדוק: א) כי אנכי. בטעם רביע בכל התיגאן המדוק׳ ועיין ח״ה למהרי״ץ ז״ל שהאריך בראיות ברורות וימתק לחכך:

אִסְתַּמְּרוּ לְכוֹן. דִּלְמָא תִתְנְשׁוֹן יָת קְיָמָא
דַּייָ אֱלָהֲכוֹן. דִּגְזַר עִמְּכוֹן. וְתַעְבְּדוּן לְכוֹן
צֵילֵם דְּמוּת כּוֹלָא. דְּפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ:
פאחדרו אן תנסו עהד אלה רבכם. ﭏדי
עהדה מעכם. פתצנעו לכם פסלא. שבה
כל מא נהאך ענה אלה רבך (יג): כִּי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא: אֲרֵי יְיָ
אֱלָהָךְ. מֵימְרֵיהּ אִישָׁא אָכְלָא הוּא. אֵל קַנָּא:
לאן עקאב (יג) אלה רבך נאר אכאה. הו
טאיק ﭏמעאקב: פ
ג* כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ
וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל
וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ
לְהַכְעִיסוֹ: אֲרֵי תֵילְדוּן בְּנִין וּבְנֵי בְנִין.
וְתִתְעַתְּקוּן בְּאַרְעָא. וּתְחַבְּלוּן. וְתַעְבְּדוּן
צֵילֵם דְּמוּת כּוֹלָא. וְתַעְבְּדוּן דְּבִישׁ. קֳדָם
יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי: ואדא
אולדתם בנין ובני בנין. ועתקתם פי
ﭏבלד. פאפסדתם. באן עמלתם פסלא
מן כל שבה. פעמלתם ﭏשר. בין ידי אלה
רבכם ואסכטתמוה: הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן
מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים
עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן: אַסְהֵידִית בְּכוֹן
יוֹמָא דֵין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא. אֲרֵי מֵיבָד
תֵּיבְדוּן בִּפְרִיעַ. מֵעַל אַרְעָא. דְּאַתּוּן. עָבְרִין
יָת יַרְדְּנָא. לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ. לָא תֵירְכוּן יוֹמִין
עֲלַהּ אֲרֵי אִשְׁתֵּצָאָה תִשְׁתֵּיצוּן: קד אשהדת
עליכם מן ﭏיום ﭏסמאואת ואﭏארץ. אנכם
סתבידון סריעא. ען ﭏבלד. ﭏדי אנתם
גאיזון ﭏארדן ﭏיה לתחוזוה. ולא תטול
מדתכם פיה. בל אנפארא תנפרון:
וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי
מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֶג יְהוָה אֶתְכֶם
שָׁמָּה: וִיבַדַּר יְיָ. יָתְכוֹן בֵּינֵי עַמְמַיָּא.
וְתִשְׁתַּאֲרוּן עַם דְּמִנְיָן. בְּעַמְמַיָּא. דִּידַבַּר
יְיָ יָתְכוֹן לְתַמָּן: ויבדדכם אלה פי מא בין
ﭏאמם. ותבקון רהט דו אחצא. פי מא בין
ﭏאמם. ﭏדי יסוקכם אלה ﭏי תם:

וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ
וָאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא
יֹאכְלוּן וְלֹא יְרִיחֻן: וְתִפְלְחוּן תַּמָּן לְעַמְמַיָּא
פָּלְחֵי טַעֲוָתָא עוֹבָד יְדֵי אֱנָשָׁא. אָעָא וְאַבְנָא
דְּלָא חָזַן וְלָא שָׁמְעָן. וְלָא אָכְלִין וְלָא
מְרִיחִין: ותכדמון תם מעבודאת. מן
צנעה אידי ﭏנאס. מן כשב וחגארה. מא
לם תבצר ולא תסמע. ולא תאכל ולא
תשתם: וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־
נַפְשֶׁךָ: וְתִתְבְּעוּן מִתַּמָּן. יָת דַּחַלְתָּא דַּייָ
אֱלָהָךְ וְתַשְׁכַּח. אֲרֵי תִבְעֵי מִן קֳדָמוֹהִי.
בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ: פתטלבו מן תם
אלה רבכם ותגדוה. אד תלתמסוה
מכלצא (יד). בכל קלבך ובכל נפסך: בַּצַּר
לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ
בְּקֹלוֹ: כַּד תֵּיעוֹק לָךְ. וְיִשְׁכְּחוּנָךְ. כָּל
פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. בְּסוֹף יוֹמַיָּא. וּתְתוּב
לְדַחַלְתָּא דַּייָ אֱלָהָךְ. וּתְקַבֵּיל לְמֵימְרֵיהּ:
ואדא צאק בך. ונאתך. גמיע הדה ﭏאמור.
פי אכר ﭏאיאם. פתוב ﭏי אלה רבך.
ותקבל אמרה: כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־
בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: אֲרֵי
אֱלָהָא רַחֲמָנָא יְיָ אֱלָהָךְ. לָא יִשְׁבְּקִנָּךְ וְלָא
יְחַבְּלִנָּךְ. וְלָא יִתְנְשֵׁי יָת קְיָמָא דַּאֲבָהָתָךְ.
דְּקַיֵּים לְהוֹן: לאן אלה רבך טאיק רחום.
לא יכליך (טו) ולא יתרכך. ולא ינסא עהד
אבאיך. ﭏדי קסם בה להם: כִּי שְׁאַל־נָא
לְיָמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים ׀ אָדָם עַל־הָאָרֶץ
וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־קְצֵה הַשָּׁמָיִם הֲנִהְיָה
כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ:
אֲרֵי שְׁאַל כְּעַן לְיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי דַּהֲווֹ קֳדָמָךְ.
לְמִן יוֹמָא דִּבְרָא יְיָ אָדָם עַל אַרְעָא.
וּלְמִסְּיָפֵי שְׁמַיָּא וְעַד סְיָפֵי שְׁמַיָּא. הַהֲוָה.
כְּפִתְגָּמָא רַבָּא הָדֵין אוֹ הַאִשְׁתְּמַע דִּכְוָתֵיהּ:
ואן פאסא ען ﭏאיאם ﭏאואיל ﭏדי
סלפת מן קבלך. מן יום כלק אלה אדם

עלי׳ צארץ. ומן טרף צסמא צי׳ טרפהא.
הל כאן קט מתל הדא צאמר צעצים. או
סמע מתלה: השמע עם קול אלהים
מדבר מתוך־האש כאשר־שמעת אתה
ויחי: השמע עמא קל מימרא דיי׳. ממליל
(נ״י דימליל) מגו אישתא. כמא דשמעתא
את ואתקיים: והל סמעת אמה צות אלה.
מכלמהא (טו) מן וסט אנאר. כמא סמעת
אנת פעאשת: או | הנסה אלהים לבוא
לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת
ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע
נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר־עשה
לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך: או
נסין עבד יי׳. לאתגלאה. למפרק ליה עסמגו
עם. בנסין באתין ובמופתין ובקרבא וביד
תקיפא ובדרעא מרממא. ובחזונין רברבין.
ככל דעבד לכון יי׳ אלהכון במצרים לעיניכון:
או רפע אלה לה עלמא. באן צהר פתכלץ
לה אמה (טז) מן בין אכרא. באעלאם ואיאת
ובראהין ומלחמה. ויד שדידה ודראע
ממדודה. ומכאוף עצימה. כמא צנע לכם
אלה רבכם. במצר בחצרתכם: אתה
הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין
עוד מלבדו: את אתחזיתא למדע. ארי
יי׳ הוא אלהים. לית עוד בר מניה: פאנת
יגב עליך אן תעלם. אן אלה הו צאאה.
לא גירה ולא סואה (יז): מן־השמים
השמיעך את־קלו ליסרך ועל־הארץ
הראך את־אשו הגדולה ודבריו שמעת
מתוך האש: מן שמיא. אשמעך ית
קל מימריה לאלפותך. ועל ארעא. אחזיך
ית אישתיה רבתא. ופתגמוהי שמעתא
מגו אישתא: ומן צסמא אסמעך צותה
ליודבך. ועלי׳ צארץ אוראך נארה
אעצימה. וסמעת כלאמה מן דאכלהא:
ותחת כי אהב את־אבתיך ויבחר בזרעו
אחריו ויוצאך בפניו בכחו הגדל ממצרים:
וחלף. ארי רחים (נ״י רחים) ית אבהתך.
ואתרעי בבניהון בתריהון. ואפקך
במימריה. בחיליה רבא ממצרים: ודאך
בעדמא אחב (יח) אבאיך. ואכתאר נסלהם
מן בעדהם. ואכרגך ברצאה (כ). בקותה
אעצימה מן מצר: להוריש גוים גדלים
ועצמים ממך מפניך להביאך לתת־לך
את־ארצם נחלה כיום הזה: לתרכא.
עממין. רברבין ותקיפין. מנך מן קדמך.
לאעלותך. למתן לך ית ארעהון. אחסנא
כיומא הדין: ליקרץ אממא. אכתר ואעצם
מנך מן בין ידיך. לידכלך. ליעטיך בלדהם.
נחלה כמא תרא איום: וידעת היום
והשבת אל־לבבך כי יהוה הוא האלהים
בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת אין עוד:
ותדע יומא דין. ותתיב ללבך. ארי יי׳ הוא
אלהים. דשכינתיה בשמיא מלעילא.
ושליט על ארעא מלרע. לית עוד:
פאעלם דאך. ואורדדה פי קלבך. אן אלה
הו צאאה. פי צסמאואת צעליא. וצארץ
צספלא. לא סואה: ושמרת את־חקיו ואת־
מצותיו אשר אנכי מצוך היום אשר ייטב־
לך ולבניך אחריך ולמען תאריך ימים
על־האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך
כל־הימים: ותטר ית קימוהי וית פקודוהי.
דאנא מפקיד לך יומא דין. דייטב לך.
ולבנך בתרך. ובדיל דתוריך יומין על
ארעא. דיי׳ אלהך. יהיב לך כל יומיא:
ואחפץ רסומה ווציאה. אתי אנא אמרך
בהא איום. לכי יכאר לך. ולבניך מן
בעדך. ולכי תטול מדתך.. פי צבלד.
צדי אלה רבך. מעטיך טול צומאן: פ
ד* אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן
מזרחה שמש: בכין אפריש משה תלת
קרוין. בעברא דירדנא. מדנח שמשא:
חיניד אפרז מוסי׳ תלאת קרא. פי גאנב
צארדן צשרקי: לנס שמה רוצח אשר
ירצח את־רעהו בבלי־דעת והוא לא־
שנא לו מתמל שלשם ונס אל־אחת מן־
הערים האל וחי: למערק לתמן קטולא.
דיקטול ית חבריה בלא מדעיה. והוא.
לא סני ליה מאתמלי ומדקדמוהי. ויערוק.
לחדא. מן קרויא האלין ויתקיים:

ליהרב איה כל קאתל. יקתל צאחבה
בגיר קצד. והוא גיר שאני לה מן אמס
ומא קבלה. פיהרב אלי ואחדה מנהא
פיחיא: אֶת־בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר
לָראוּבֵנִי וְאֶת־רָאמֹת בַּגִּלְעָד לַגָּדִי וְאֶת־
גּוֹלָן בַּבָּשָׁן לַמְנַשִּׁי: יָת בֶּצֶר בְּמַדְבְּרָא.
בַּאֲרַע מֵישְׁרָא לְשִׁבְטָא רְאוּבֵן. וְיָת רָאמוֹת
בְּגִלְעָד לְשִׁבְטָא גָד. וְיָת גּוֹלָן בְּמַתְנַן
לְשִׁבְטָא דִמְנַשֶּׁה: פבצר פי אלבר. פי בלד
אלסהל מן בלד ראובן. ורמות פי גרש מן
בלד גד. וגולן פי אלבתניה מן בלד מנשה:
וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְדָא אוֹרָיְתָא. דְסַדַּר מֹשֶׁה. קֳדָם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: והדה אלשריעה. אלתי תלאהא
מוסי. בחצרה׳ בני אסראיל: אֵלֶּה הָעֵדֹת
וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם: אִלֵּין
סָהֲדְוָתָא. וּקְיָמַיָּא וְדִינַיָּא. דְמַלִּיל מֹשֶׁה
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם:
והדה אלשואהד. ואלרסום ואלאחכאם. אלדי
אמר בהא מוסי׳ בני אסראיל. פי כרוגהם
מן מצר (כא): בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּגַּיְא מוּל בֵּית
פְּעוֹר בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב
בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם: בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא
בְּחִלְּתָא. לָקֳבֵיל בֵּית פְּעוֹר. בַּאֲרַע. סִיחוֹן
(נ״א בַּאֲרְעָא. דְסִיחוֹן) מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה.
דִּיתֵיב בְּחֶשְׁבּוֹן. דִּמְחָא מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם: פי דאך גאנב אלארדן
פי אלואד. ממא ילי בית פעור. פי בלד
סיחון מלך אלאמוריין. אלמקים פי חשבון.
אלדי קתלה מוסי׳ ובני אסראיל. פי כרוגהם
מן מצר: וַיִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצוֹ וְאֶת־אֶרֶץ ׀ עוֹג
מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ: וִירִיתוּ יָת אַרְעֵיהּ.
וְיָת אֲרַע עוֹג מַלְכָּא דְמַתְנַן. תְּרֵין מַלְכֵי
אֱמוֹרָאָה דִּבְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא. מַדְנַח שִׁמְשָׁא:
פחאזו בלדה. ובלד עוג מלך אלבתניה.
והמא מלכי אלאמוריין. אלדי פי גאנב
אלארדן אלשרקי: מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־

נַחַל אַרְנֹן וְעַד־הַר שִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן:
מֵעֲרוֹעֵר. דְּעַל כֵּיף נַחֲלָא דְאַרְנוֹן. וְעַד
טוּרָא דְשִׂיאוֹן הוּא חֶרְמוֹן: מן ערוער.
אלדי עלי שאט ואד ארנון. ואלי גבל שיאון
הו חרמון: וְכָל־הָעֲרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן
מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אַשְׁדֹּת
הַפִּסְגָּה: וְכָל מֵישְׁרָא. עִבְרָא דְיַרְדְּנָא
מַדְנְחָא. וְעַד יַמָּא דְמֵישְׁרָא. תְּחוֹת מַשְׁפַּךְ
מֵירָמָתָא: וגמיע אלגור. גאנב אלארדן אלשרקי.
ואלי בחירה׳ טבריה (כב). תחת מצב
אלקלעה: פ

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים
אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם
אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם: וּקְרָא מֹשֶׁה
לְכָל יִשְׂרָאֵל. וַאֲמַר לְהוֹן. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא. דַּאֲנָא. מְמַלֵּיל
קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין. וְתֵילְפוּן יָתְהוֹן.
וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּדְהוֹן: תם דעא מוסי׳
בגמיע אל אסראיל. וקאל להם. אסמעו
אלרסום ואלאחכאם. אלתי אנא אמרכם
אליום. פתעלמוהא. ואחפצוהא ואעמלו
בהא: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית
בְּחֹרֵב: יְיָ אֱלָהַנָא. גְּזַר עִמַּנָא. קְיָם
בְּחוֹרֵב: אלה רבנא. עאהד מענא עהדא
פי חוריב: לֹא אֶת־אֲבֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה
אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אִתָּנוּ אֲנַחְנוּ אֵלֶּה
פֹה הַיּוֹם כֻּלָּנוּ חַיִּים: לָא עִם אֲבָהָתַנָא.
גְּזַר יְיָ יָת קְיָמָא הָדֵין. אֱלָהֵין עִמַּנָא.
אֲנַחְנָא אִלֵּין כָּא. יוֹמָא דֵין כּוּלַּנָא קַיָּמִין:
וליס מע אבאינא פקט. עאהד אלה דאך
אלעהד. בל מענא איצא. ונחן ההנא
כלנא אחיא אליום: פָּנִים ׀ בְּפָנִים דִּבֶּר
יְהוָה עִמָּכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: מַמְלַל
עִם מַמְלַל. מַלֵּיל יְיָ עִמְּכוֹן. בְּטוּרָא מִגּוֹ
אִישָׁתָא: ודאך אן שפאהא (כג). כלמכם
אלה. פי אלגבל מן וסט אלנאר: אָנֹכִי עֹמֵד
בֵּין־יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לְהַגִּיד לָכֶם
אֶת־דְּבַר יְהוָה כִּי יְרֵאתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ
וְלֹא־עֲלִיתֶם בָּהָר לֵאמֹר: אֲנָא. הֲוֵיתִי

קאים בין מימרא דיי׳ וביניכון בעדנא
ההוא. לחואה לכון ית פתגמא דיי׳. ארי
דחילתון מן קדם אישתא. ולא סליקתון
בטורא למימר: ואנא כנת קאים בין
נור אלה ובינכם פי דׄאך אוקת. לאכׄברכם
בכלאם אלה. לאנכם כׄפתם אנאר. ולם
תצעדו אגׄבל פקא לכם כד): ס אנכי
יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ
מצרים מבית עבדים: אנא יי׳ אלהך.
דאפיקתך. מארעא דמצרים מבית
עבדותא: אנא אלה רבך. אׄדי אכׄרגתך.
מן בלד מצר מן בית אׄעבודייה: לא־
יהיה־לך אלהים אחרים על־פני לא־
תעשה־לך פסל׀ כל־תמונה אשר
בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת
ואשר במים׀ מתחת לארץ לא־תשתחוה
להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך
אל קנא פקד עון אבות על־בנים ועל־
שלשים ועל־רבעים לשנאי ועשה חסד
לאלפים לאהבי ולשמרי מצותו*: לא
יהוי לך אלה אחרן בר מני. לא תעביד
לך צילם כל דמו. דבשמיא מלעילא
ודבארעא מלרע. ודבמיא מלרע לארעא.
לא תסגוד להון ולא תפלחינון. ארי אנא.
יי׳ אלהך אל קנא. מסער. חובי אבהן
על בנין מרדין. ועל דר תליתאי ועל דר
רביעאי לשנאי. כד משלמין בניא למחטי
בתר אבהתהון. ועביד טיבו לאלפי דרין.
לרחמי ולנטרי פקודי: לאיכון לך מעבוד
אכׄר מן דוני. ולא תצנע לך פסׄלא ולא
שבהא. ממא פי אׄסמא פי אׄעלו. וממא
פי אׄארץׄ פי אׄלספל. וממא פי אׄמא תחת
אׄארץׄ. לא תסגׄד להא ולא תעבדהא.
לאני אׄלה רבך אׄטאיק אׄמעאקב. מטאׄלב
בדׄנוב אׄאבא מע אׄבנין. ואׄתׄואׄת וארואבע
מן שאניי. ומגׄאזי באׄאחסאן לאוף. מן
מחבי והאפצׄי וצׄאיאי: ס לא תשא
את־שם־יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה
יהוה את אשר־ישא את־שמו לשוא:
לא תימי. בשמא דיי׳ אלהך למגנא. ארי
לא יזכי יי׳. ית. דיימי בשמיה לשקרא:
לא תחלף באסם אלה רבך זורא. לאן
אׄלה לא יברי. מן יחלף באסמה
זורא: ס שמור את־יום השבת לקדשו
כאשר צוך׀ יהוה אלהיך ששת ימים
תעבד ועשית כל־מלאכתך ויום השביעי
שבת׀ ליהוה אלהיך לא־תעשה כל־
מלאכה אתה ובנך־ובתך ועבדך ואמתך
ושורך וחמרך וכל־בהמתך וגרך אשר
בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך
וזכרת כי־עבד היית׀ בארץ מצרים ויצאך
יהוה אלהיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה
על־כן צוך יהוה אלהיך לעשות את־יום
השבת: טר ית יומא דשבתא לקדשותיה.
כמא דפקדך יי׳ אלהך. שתא יומין תפלח
ותעביד כל עבידתך. ויומא שביעאה.
שבתא קדם יי׳ אלהך. לא תעביד כל
עבידא. את וברך וברתך ועבדך ואמתך.
ותורך וחמרך וכל בעירך. וגיורך דבקרוך.
בדיל. דינוח. עבדך ואמתך כותך. ותדכר.
ארי עבדא הויתא בארעא דמצרים.
ואפקך יי׳ אלהך מתמן ביד תקיפא ובדרע
מרמם. על כן. פקדך יי׳ אלהך. למעבד
ית יומא דשבתא: אחפׄץׄ יום אׄסבת
וקדׄסה. כמא אמרך אלה רבך. סתה׳
איאם תעמל ותצנע גמיע צׄנאיעך. ואׄיום
אׄסאבע. סבת ללה רבך. לא תעמל
שייא מן אׄצנאיע. אנת ואבנך ואבנתך
ועבדך ואמתך. ותורך וחמארך וסאיר
בהאימך. וצׄיפך אׄדי פי מחאלך. לכי
יסתריח. עבדך ואמתך מתׄלך. ואדׄכר.
אנך כנת עבדא פי בלד מצר. ואכׄרגך
אלה רבך מן תׄם ביד שדידה ודראע
ממדודה. ולדׄאך אמרך אן תקים כה) פי
יום אׄסבת: ס כבד את־אביך ואת־
אמך כאשר צוך יהוה אלהיך למען׀
יאריכן ימיך ולמען ייטב לך על האדמה
אשר־יהוה אלהיך נתן לך: יקר ית אבוך
וית אמך. כמא דפקדך יי׳ אלהך. בדיל
דיירכון יומך. ובדיל דייטב לך. על

ארעא

*) מצותי קרי

אַרְעָא. דַּייָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ׃ אכרם אביך
ואמך. כמא אמרך אלה רבך. לכי תטול
איאמך. ויכ'אר לך. פי אלבלד. אלד'י אלה
רבך מעטיך׃ לֹא תִּרְצָח׃ לָא תִקְטוֹל
נְפַשׁ׃ לא תקתל אלנפס׃ ס וְלֹא תִּנְאָף׃
וְלָא תְגוּף׃ ולא תזן׃ ס וְלֹא תִּגְנֹב׃
וְלָא תִגְנוּב׃ ולא תסרק׃ ס וְלֹא־
תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁוְא׃ וְלָא תַסְהֵיד
בְּחַבְרָךְ סָהֲדוּתָא דְשִׁקְרָא׃ ולא תשהד
עלי צאחבך שהאדה' זור׃ ס וְלֹא
תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ ס וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית
רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ
וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃ וְלָא תַחְמֵיד אִתַּת
חַבְרָךְ. וְלָא תֵרוֹג בֵּית חַבְרָךְ. חַקְלֵיהּ.
וְעַבְדֵּיהּ וְאַמְתֵיהּ תּוֹרֵיהּ וּחְמָרֵיהּ. וְכֹל
דִּלְחַבְרָךְ׃ ולא תתמן זוגה' צאחבך.
ולא תתשה מנזלה. וציעתה. ועבדה
ואמתה תורה וחמארה. וגמיע מאלה׃
ס אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה
אֶל־כָּל־קְהַלְכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן
וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל־
שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי׃ יָת פִּתְגָמַיָּא
הָאִלֵּין. מַלֵּיל יְיָ עִם כָּל קְהָלְכוֹן (וי"ג
קְהַלְכוֹן) בְּטוּרָא. מִגּוֹ אִישָׁתָא עֲנָנָא
וַאֲמִטְתָא. קָל רַב וְלָא פְסִיק. וּכְתַבְנוּן.
עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא. וִיהַבְנוּן לִי׃ הד'ה
אלכלמאת. כלם אלה בהם גמיע קומכם
פי אלגבל. מן לדן אלנאר ואלגמאם ואלצבאב.
בצות עט'ים גיר מעאוד כו). וכתבהא עלי
לוחי גוהר. ודפעהמא אליי׃ וַיְהִי
כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר
בֹּעֵר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל־רָאשֵׁי
שִׁבְטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם׃ וַהֲוָה. כְּמִשְׁמַעְכוֹן יָת
קָלָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. וְטוּרָא בָּעַר בְּאִישָׁתָא.
וּקְרֵיבְתּוּן לְוָתִי. כָּל רֵישֵׁי שִׁבְטֵיכוֹן
וְסָבֵיכוֹן׃ פלמא סמעתם אלצות מן לדן
אלצלאם. אלגים כז). ואלגבל משתעל באלנאר.
פתקדם אליי. רויסא אסבאטכם
ומשאיבכם׃ וַתֹּאמְרוּ הֵן ב הֶרְאָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֶת־כְּבֹדוֹ וְאֶת־גָּדְלוֹ וְאֶת־קֹלוֹ

שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי־
יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וָחָי׃ וַאֲמַרְתּוּן.
הָא אַחְזְיָנָא יְיָ אֱלָהָנָא יָת יְקָרֵיהּ וְיָת
רְבוּתֵיהּ. וְיָת קָל מֵימְרֵיהּ שְׁמַעְנָא מִגּוֹ
אִישָׁתָא. יוֹמָא הָדֵין חֲזֵינָא. אֲרֵי מְמַלֵּיל
יְיָ. עִם אֱנָשָׁא וּמִתְקַיַּים׃ פקלתם. הודא
קד אוראנא אלה רבנא כרמה ועצמתה.
וסמענא צותה מן דאכל אלנאר. פעלמנא
אליום אן יכלם אלה אלאנסאן ויחיא׃ וְעַתָּה
לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת אִם־יֹסְפִים | אֲנַחְנוּ לִשְׁמֹעַ ג אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וָמָתְנוּ׃ וּכְעַן לְמָא
נְמוּת. אֲרֵי תֵיכְלִנָּנָא. אִישָׁתָא רַבְּתָא
הָדָא. אִם מוֹסְפִין אֲנַחְנָא. לְמִשְׁמַע. יָת
קָל מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָנָא. עוֹד מָיְתִין
אֲנַחְנָא׃ ולאן פלא נהלך. ולא תאכלנא כח)
הדה אלנאר אלעצימה. פאנא אן עאודנא.
אסתמאע כלאם אלה רבנא איצא מתנא׃
כִּי מִי כָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים
חַיִּים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כָּמֹנוּ וַיֶּחִי׃ אֲרֵי
מַן כָּל בִּשְׂרָא. דִּשְׁמַע (נ"י דִּשְׁמַע) קָל
מֵימְרָא דַּייָ קַיָּמָא. מְמַלֵּיל מִגּוֹ אִישָׁתָא.
כְּוָתָנָא וְאִתְקַיַּים׃ לאנה אי בשרי. סמע
צות אלה אלחי. מכ'אטבה מן אלנאר מת'לנא
פעאש׃ קְרַב אַתָּה וּשְׁמָע אֵת כָּל־אֲשֶׁר
יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתְּ | תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ
אֵת כָּל־אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ
וְשָׁמַעְנוּ וְעָשִׂינוּ׃ קְרַב אַתְּ וּשְׁמַע. יָת
כָּל דְּיֵימַר יְיָ אֱלָהָנָא. וְאַתְּ תְּמַלֵּיל עִמָּנָא.
יָת כָּל דִּימַלֵּיל. יְיָ אֱלָהָנָא. עִמָּךְ וּנְקַבֵּיל
וְנַעֲבֵיד׃ תקדם אנת ואסמע. גמיע מא
יקולה אלה רבנא. ואנת תכלמנא בגמיע
דאך. ונסמעה ונעמל בה׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
אֶת־קוֹל דִּבְרֵיכֶם בְּדַבֶּרְכֶם אֵלָי וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל דִּבְרֵי הָעָם
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ הֵיטִיבוּ כָּל־אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ יָת קָל פִּתְגָמֵיכוֹן.
בְּמַלָּלוּתְכוֹן עִמִּי. וַאֲמַר יְיָ לִי. שְׁמִיעַ
קֳדָמַי. יָת קָל פִּתְגָמֵי. עַמָּא הָדֵין דְּמַלִּילוּ
עִמָּךְ. אַתְקִינוּ כָּל דְּמַלִּילוּ׃ פסמע אלה

כלאמכם

הדקדוק : ב) תיבת הראנו באזלא בקצת תיגאן ובוחר יבחר : ג) לשמע את קולי תיבת קול בשני טרסין היפך הדפוסים שעשו אזלא בתיבת קול.

בלאמכם. אד כלמתמוני. פקט אלה לי. סמעת כלאם הולאי אקום אדי כלמוך. קד אחסנו פי גמיע מא קאו: מִֽי־יִתֵּ֞ן וְהָיָ֨ה לְבָבָ֜ם זֶ֗ה לָהֶ֛ם לְיִרְאָ֥ה אֹתִ֛י וְלִשְׁמֹ֥ר אֶת־כָּל־מִצְוֺתַ֖י כָּל־הַיָּמִ֑ים לְמַ֨עַן יִיטַ֥ב לָהֶ֛ם וְלִבְנֵיהֶ֖ם לְעֹלָֽם: לְוַי. דִיהֵי לִבָּא הָדֵין לְהוֹן. לְמִדְחַל קֳדָמַי. וּלְמִטַּר יָת כָּל פִּקּוֹדַי כָּל יוֹמַיָּא. בְּדִיל דְּיֵיטַב לְהוֹן. וְלִבְנֵיהוֹן לְעָלַם: פליתמנו. אן יבקא להם הדא אקלב כט). אן יכאפוני. ויחפצו וצאיאי טול אזמאן. לכי יכאר להם. ולבניהם אי אדהר: לֵ֖ךְ אֱמֹ֣ר לָהֶ֑ם שׁ֥וּבוּ לָכֶ֖ם לְאָהֳלֵיכֶֽם: אִיזֵיל אֵימַר לְהוֹן. תּוּבוּ לְכוֹן לְמַשְׁכְּנֵיכוֹן: אמץ קל להם. ארגעו אי אכביתכם: וְאַתָּ֗ה פֹּה֮ עֲמֹ֣ד עִמָּדִי֒ וַאֲדַבְּרָ֣ה אֵלֶ֗יךָ אֵ֤ת כָּל־הַמִּצְוָה֙ וְהַחֻקִּ֣ים וְהַמִּשְׁפָּטִ֔ים אֲשֶׁ֥ר תְּלַמְּדֵ֖ם וְעָשׂ֣וּ בָאָ֔רֶץ אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֛י נֹתֵ֥ן לָהֶ֖ם לְרִשְׁתָּֽהּ: וְאַתְּ. הָכָא קוּם קֳדָמַי. וַאֲמַלֵּיל עִמָּךְ. יָת כָּל תַּפְקֵידְתָּא. וּקְיָמַיָּא וְדִינַיָּא דְּתַלְּפִנּוּן. וְיַעְבְּדוּן בְּאַרְעָא. דַּאֲנָא. יָהֵיב לְהוֹן לְמֵירְתַהּ: ואנת פקם ההנא בין ידיי. חתא אכלמך בגמיע אוצאיא. וארסום ואאחכאם אדי תעלמהם. ויצנעון פי אבלד. אדי אנא מעטיהם יחוזונה: וּשְׁמַרְתֶּ֣ם לַעֲשׂ֔וֹת כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהֹוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם אֶתְכֶ֑ם לֹ֥א תָסֻ֖רוּ יָמִ֥ין וּשְׂמֹֽאל: וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד. כְּמָא דְּפַקֵּיד. יְיָ אֱלָהֲכוֹן יָתְכוֹן. לָא תִסְטוּן לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא: ואחפצו ואעמלו. כמא אמרכם אלה רבכם. לא תזולו. ימנה ולא יסרה: בְּכָל־הַדֶּ֗רֶךְ אֲשֶׁ֨ר צִוָּ֜ה יְהֹוָ֧ה אֱלֹהֵיכֶ֛ם אֶתְכֶ֖ם תֵּלֵ֑כוּ לְמַ֤עַן תִּֽחְיוּן֙ וְט֣וֹב לָכֶ֔ם וְהַאֲרַכְתֶּ֣ם יָמִ֔ים בָּאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֥ר תִּירָשֽׁוּן: בְּכָל אוֹרְחָא. דְּפַקֵּיד. יְיָ אֱלָהֲכוֹן. יָתְכוֹן תְּהָכוּן. בְּדִיל דְּתֵיחוּן וְיֵיטַב לְכוֹן. וְתֵירְכוּן יוֹמִין. בְּאַרְעָא דְּתֵירְתוּן: בכל פי אטריק. אדי אמרכם אלה רבכם תסירון. לכי תחיון ויכאר לכם. ותטול מדתכם. פי אבלד אדי תחוזונה: וְזֹ֣את הַמִּצְוָ֗ה הַחֻקִּים֙ וְהַמִּשְׁפָּטִ֔ים אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהֹוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם

לְלַמֵּ֣ד אֶתְכֶ֑ם לַעֲשׂ֣וֹת בָּאָ֔רֶץ אֲשֶׁ֥ר אַתֶּ֛ם עֹבְרִ֥ים שָׁ֖מָּה לְרִשְׁתָּֽהּ: וְדָא תַּפְקֵידְתָּא. קְיָמַיָּא וְדִינַיָּא. דְּפַקֵּיד. יְיָ אֱלָהֲכוֹן לְאַלָּפָא יָתְכוֹן. לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא. דְּאַתּוּן. עָבְרִין לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ: והדה אוצאיא. וארסום ואאחכאם. אדי אמרני אלה רבכם אן אעלמכם. אן תצנעוהא פי אבלד. אדי אנתם גאיזין ל) איה לתחוזוה: לְמַ֨עַן תִּירָ֜א אֶת־יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ לִשְׁמֹ֞ר אֶת־כָּל־חֻקֹּתָ֣יו וּמִצְוֺתָיו֮ אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֣י מְצַוֶּ֒ךָ֒ אַתָּה֙ וּבִנְךָ֣ וּבֶן־בִּנְךָ֔ כֹּ֖ל יְמֵ֣י חַיֶּ֑יךָ וּלְמַ֖עַן יַאֲרִכֻ֥ן יָמֶֽיךָ: בְּדִיל דְּתִדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. לְמִטַּר. יָת כָּל קְיָמוֹהִי וּפִקּוֹדוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ. אַתְּ וּבְרָךְ וּבַר בְּרָךְ. כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ. וּבְדִיל דְּיֵירְכוּן יוֹמָךְ: לכי תכאף אלה רבך. ותחפץ גמיע רסומה ווצאיאה אדי אנא אמרך. אנת ואבנך ואבן אבנך. טול אייאם חיאתך. ולכי תטול מדתך: וְשָׁמַעְתָּ֤ יִשְׂרָאֵל֙ וְשָׁמַרְתָּ֣ לַעֲשׂ֔וֹת אֲשֶׁר֙ יִיטַ֣ב לְךָ֔ וַאֲשֶׁ֥ר תִּרְבּ֖וּן מְאֹ֑ד כַּאֲשֶׁר֩ דִּבֶּ֨ר יְהֹוָ֜ה אֱלֹהֵ֤י אֲבֹתֶ֙יךָ֙ לָ֔ךְ אֶ֛רֶץ זָבַ֥ת חָלָ֖ב וּדְבָֽשׁ: וּתְקַבֵּיל יִשְׂרָאֵל וְתִטַּר לְמֶעְבַּד. דְּיֵיטַב לָךְ. וּדְתִסְגּוּן לַחֲדָא. כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ. אֲרַע. עָבְדָא חֲלַב וּדְבָשׁ: פאסמע דאך יא אסראיל ואחפצה ואעמל בה. לכי יכאר לך. ולכי תכתר גדא. כמא וועדך אלה אבאיך. בלד יפיץ לבנא ועסלא: פ

ו שְׁמַ֖ע* יִשְׂרָאֵ֑ל יְהֹוָ֥ה׀ אֱלֹהֵ֖ינוּ יְהֹוָ֥ה׀ אֶחָֽד: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְיָ אֱלָהָנָא יְיָ חַד: אעלם לא) יא אסראיל. אן אלה רבנא אלה ואחד: וְאָ֣הַבְתָּ֔ אֵ֖ת יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ בְּכָל־לְבָבְךָ֥ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ֖ וּבְכָל־מְאֹדֶֽךָ: וְתִרְחַם. יָת יְיָ אֱלָהָךְ. בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ וּבְכָל נִכְסָךְ: ואחבב אלה רבך מכלצא. לב) בכל קלבך ונפסך ווגדך לג): וְהָי֞וּ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֗לֶּה אֲשֶׁ֨ר אָנֹכִ֧י מְצַוְּךָ֛ הַיּ֖וֹם עַל־לְבָבֶֽךָ: וִיהוֹן פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ. יוֹמָא דֵין עַל לִבָּךְ: ותכון הדה אכלמאת. אתי אמרך בהא איום פי קלבך: וְשִׁנַּנְתָּ֣ם

*) ע׳ רבתי *) ד׳ רבתי. לבניך

חלק הדקדוק: ד) פסיק בכל התיגאן בין תיבת ה׳ לתיבת אלקינו ועיין ח"ה למהרי"ץ ז"ל שכ׳ וגם לפי הסוד כן צריך וכו׳ והאריך בראיות ברורות לד׳ הפוס׳ והמקובלים.

לְבָנֶ֔יךָ וְדִבַּרְתָּ֖ בָּ֑ם בְּשִׁבְתְּךָ֤ בְּבֵיתֶ֙ךָ֙
וּבְלֶכְתְּךָ֣ בַדֶּ֔רֶךְ וּֽבְשָׁכְבְּךָ֖ וּבְקוּמֶֽךָ׃
וּתְתַנֵּינוּן לִבְנָךְ. וּתְמַלֵּיל בְּהוֹן. בְּמִתְּבָךְ
בְּבֵיתָךְ וּבִמְהָכָךְ בְּאוֹרְחָא. וּבְמִשְׁכְּבָךְ
וּבְמִקְימָךְ׃ ואחכהא לבניך. ואדרסהא [לד]
פי חא גלוסך פי מנזלך ופי מסירך פי
טריקך. וענד ניאמך וקיאמך׃ וּקְשַׁרְתָּ֥ם
לְא֖וֹת עַל־יָדֶ֑ךָ וְהָי֥וּ לְטֹטָפֹ֖ת בֵּ֥ין עֵינֶֽיךָ׃
וְתִקְטְרִינּוּן לְאָת עַל יְדָךְ. וִיהוֹן לִתְפִלִּין
בֵּין עֵינָךְ׃ ואעקדהא עלאמה עלי ידך.
ותכון מנשורא בין עיניך׃ וּכְתַבְתָּ֛ם עַל־
מְזֻז֥וֹת בֵּיתֶ֖ךָ וּבִשְׁעָרֶֽיךָ׃ וְתִכְתּוֹבִנּוּן עַל
מְזוּזִין. וְתִקְבְּעִינּוּן בְּסִפֵּי בֵיתָךְ וּבִתְרָעָךְ׃
ואכתבהא עלי כדוד פתוח מנאזלך
ואבואבך׃ ס וְהָיָ֞ה כִּֽי־יְבִיאֲךָ֣ ׀ יְהוָ֣ה
אֱלֹהֶ֗יךָ אֶל־הָאָ֜רֶץ אֲשֶׁ֨ר נִשְׁבַּ֧ע לַאֲבֹתֶ֛יךָ
לְאַבְרָהָ֛ם לְיִצְחָ֥ק וּֽלְיַעֲקֹ֖ב לָ֣תֶת לָ֑ךְ עָרִ֛ים
גְּדֹלֹ֥ת וְטֹבֹ֖ת אֲשֶׁ֥ר לֹא־בָנִֽיתָ׃ וִיהֵי אֲרֵי
יַעֵילִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ. לְאַרְעָא. דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ.
לְאַבְרָהָם. לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לָךְ.
קִרְוִין. רַבְרְבָן וְטָבָן דְּלָא בְנֵיתָא׃ ואדא
אדכלך אלה רבך. אלי אלבלד אלדי קסם
לאבאיך. לאברהים ליצחק ויעקוב אן
יעטיכהא. תלך קרא. כבאר גיאד מא
לם תבניהא׃ [ה] וּבָ֨תִּ֜ים מְלֵאִ֣ים כָּל־ט֗וּב
אֲשֶׁ֣ר לֹא־מִלֵּ֔אתָ וּבֹרֹ֤ת חֲצוּבִים֙ אֲשֶׁ֣ר לֹא־
חָצַ֔בְתָּ כְּרָמִ֥ים וְזֵיתִ֖ים אֲשֶׁ֣ר לֹא־נָטָ֑עְתָּ
וְאָכַלְתָּ֖ וְשָׂבָֽעְתָּ׃ וּבָתִּין. מְלַן כָּל טוּב דְּלָא
מְלֵיתָא. וְגוּבִּין פְּסִיקָן דְּלָא פְסַלְתָּא. כַּרְמִין
וְזֵיתִין דְּלָא נְצַבְתָּא. וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע׃
וביות ממלוה כל כיר לם תמלאהא.
וצהאריג מנקורה לם תנקרהא. וכרום
וזיאתין לם תגרסהא. פאכלת ושבעת׃
הִשָּׁ֣מֶר לְךָ֔ פֶּן־תִּשְׁכַּ֖ח אֶת־יְהוָ֑ה אֲשֶׁ֧ר
הוֹצִֽיאֲךָ֛ מֵאֶ֥רֶץ מִצְרַ֖יִם מִבֵּ֥ית עֲבָדִֽים׃
אִסְתַּמַּר לָךְ. דִּלְמָא תִתְנְשֵׁי יָת דַּחַלְתָּא
דַּייָ. דְּאַפְּקָךְ. מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית
ז* עַבְדוּתָא׃ פאחדר אן תנסא אלה. אלדי
אכרגך. מן בלד מצר מן בית אלעבודיה׃
אֶת־יְהוָ֧ה אֱלֹהֶ֛יךָ תִּירָ֖א וְאֹת֣וֹ תַעֲבֹ֑ד

וּבִשְׁמ֖וֹ תִּשָּׁבֵֽעַ׃ יָת יְיָ אֱלָהָךְ. תִּדְחַל
וְקֳדָמוֹהִי תִּפְלַח. וּבִשְׁמֵיהּ תְּקַיֵּים׃ כל
כף אלה רבך ואעבדה. ואחלף באסמה
בארא [לה]׃ לֹ֣א תֵֽלְכ֔וּן אַחֲרֵ֖י אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֑ים
מֵאֱלֹהֵי֙ הָֽעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֖ר סְבִיבוֹתֵיכֶֽם׃ לָא
תְהָכוּן. בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָּא. מִטָּעֲוַת
עַמְמַיָּא. דִּבְסַחְרָנֵיכוֹן׃ ולא תתבעו
מעבודאת אכר. מן מעבודאת אלאמם.
אלדין חואליכם׃ כִּ֣י אֵ֥ל קַנָּ֛א יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ
בְּקִרְבֶּ֑ךָ פֶּן־יֶ֠חֱרֶה אַף־יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ בָּ֔ךְ
וְהִשְׁמִ֣ידְךָ֔ מֵעַ֖ל פְּנֵ֥י הָאֲדָמָֽה׃ אֲרֵי אֵל קַנָּא.
יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִינְתֵיהּ בֵּינָךְ. דִּלְמָא יִתְקַף.
רוּגְזָא דַּייָ אֱלָהָךְ בָּךְ. וִישֵׁיצִינָךְ. מֵעַל
אַפֵּי אַרְעָא׃ לאן אלה רבך. טאיק
מעאקב [לו] פי מא בינכם. ללא ישתד
גצבה עליך. פינפדך ען וגה אלארץ׃
ס לֹ֣א תְנַסּ֔וּ אֶת־יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם
כַּאֲשֶׁ֥ר נִסִּיתֶ֖ם בַּמַּסָּֽה׃ לָא תְנַסּוֹן. קֳדָם
יְיָ אֱלָהֲכוֹן. כְּמָא דְּנַסֵּיתוּן בְּנִסֵּיתָא׃ ולא
תגרבו אלה רבכם. כמא גרבתמוה פי
דאת אמתחנה [לז]׃ שָׁמ֣וֹר תִּשְׁמְר֔וּן אֶת־
מִצְוֹ֖ת יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם וְעֵדֹתָ֥יו וְחֻקָּ֖יו אֲשֶׁ֥ר
צִוָּֽךְ׃ מִטַּר תִּטְּרוּן. יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן.
וְסָהֲדְוָתֵיהּ וּקְיָמוֹהִי דְּפַקְדָךְ׃ בל אחפצו
חפצא. וצאיא אלה רבכם. ושואהדה
ורסומה אלדי אמרך בהא׃ וְעָשִׂ֛יתָ הַיָּשָׁ֥ר
וְהַטּ֖וֹב בְּעֵינֵ֣י יְהוָ֑ה לְמַ֙עַן֙ יִ֣יטַב לָ֔ךְ וּבָ֗אתָ
וְיָרַשְׁתָּ֙ אֶת־הָאָ֣רֶץ הַטֹּבָ֔ה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּ֥ע
יְהוָ֖ה לַאֲבֹתֶֽיךָ׃ וְתַעֲבֵיד. דְּכָשַׁר וּדְתָקֵין
קֳדָם יְיָ. בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ. וְתֵיעוֹל. וְתֵירַת
יָת אַרְעָא טָבְתָא. דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ׃
ואצנע אלמסתקים ואלגייד בין ידי אלה.
לכי יכאר לך. ותדכל ותחוז אלבלד אלגייד.
אלדי קסם אלה לאבאיך׃ לַהֲדֹ֥ף אֶת־כָּל־
אֹיְבֶ֖יךָ מִפָּנֶ֑יךָ כַּאֲשֶׁ֖ר דִּבֶּ֥ר יְהוָֽה׃ לְמִתְבַּר
יָת כָּל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִן קֳדָמָךְ. כְּמָא דְּמַלֵּיל
יְיָ׃ לידפע גמיע אעדאיך מן בין ידיך.
כמא ועד אלה׃ ס כִּֽי־יִשְׁאָלְךָ֥ בִנְךָ֛
מָחָ֖ר לֵאמֹ֑ר מָ֣ה הָעֵדֹ֗ת וְהַחֻקִּים֙ וְהַמִּשְׁפָּטִ֔ים
אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖ינוּ אֶתְכֶֽם׃ אֲרֵי

ישאלינך

חלק הדקדוק: ה) ובתים. באזל ואתי והתי"ו דגש רב והוא חד מן ד' מלין דגושין תוי"ן דילהון ומשונין משאר תוי"ן (מהריב"ש)

ישאלך ברך. מחר למימר. מא
סהדותא. וקימיא ודיניא. דפקיד. יי'
אלהנא יתכון: ואדא סאלך אבנך גדא
קאילא. מא סבב אשואהד. וארסום
ואחכאם. אדי אמרכם אלה רבנא:
ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה
במצרים ויציאנו יהוה ממצרים ביד
חזקה: ותימר לברך. עבדין הוינא לפרעה
במצרים. ואפקנא יי'. ממצרים ביד
תקיפא: פקל לה. כנא עבידא לפרעון
במצר. ואכרגנא אלה. מן תם ביד שדידה:
ויתן יהוה אותת ומפתים גדלים ורעים׀
במצרים בפרעה ובכל־ביתו לעינינו:
ויהב יי'. אתין ומופתין. רברבין ובישין
במצרים. בפרעה ובכל אנש ביתיה
לעיננא: פאחל אלה איאת ובראהין.
עצימה צארה במצר. פי פרעון וגמיע
אה בחצרתנא: ואותנו הוציא משם למען
הביא אתנו לתת לנו את־הארץ אשר
נשבע לאבתינו: ויתנא אפיק מתמן.
בדיל לאעלא יתנא. למתן לנא ית ארעא.
דקיים לאבהתנא: ואכרגנא מן תם. לכי
ידכלנא. ויעטינא אבלד. אדי קסם
לאבאינא: ויצונו יהוה לעשות את־כל־
החקים האלה ליראה את־יהוה אלהינו
לטוב לנו כל־הימים לחיתנו כהיום הזה:
ופקדנא יי'. למעבד ית כל קימיא האלין.
למדחל קדם יי' אלהנא. לטב לנא כל
יומיא. לקימותנא כיומא הדין: תם אמרנא
אלה. באן נצנע הדה ארסום. אן נכאף
אלה רבנא. לכי יכאר לנא טול אזמאן.
ונחיא כיומנא הדא: וצדקה תהיה־לנו
כי־נשמר לעשות את־כל־המצוה הזאת
לפני יהוה אלהינו כאשר צונו: וזכותא
תהי לנא. ארי נטר למעבד ית כל
תפקידתא הדא. קדם יי' אלהנא כמא
דפקדנא: וחסנה [לח] תכון לנא. אד חפצנא
ועמלנא גמיע הדה אשריעה. בין ידי אלה
רבנא כמא יאמרנא: ס כי יביאך
יהוה אלהיך אל־הארץ אשר־אתה בא־

שמה לרשתה ונשל גוים־רבים׀ מפניך
החתי והגרגשי והאמרי והכנעני והפרזי
והחוי והיבוסי שבעה גוים רבים ועצומים
ממך: ארי יעילנך יי' אלהך. לארעא.
דאת עליל לתמן למירתה. ויתריך עממין
סגיאין מן קדמך. חתאי וגרגישאי ואמוראי
וכנענאי ופרזאי. וחואי ויבוסאי. שבעא
עממין. סגיאין ותקיפין מנך: ואדא אדכלך
אלה רבך. אי' אבלד. אדי אנת דאכל
איה. לתחוזה. פישתחטה אממא כתירא
מן בין ידיך. אחתיין ואגרגשיין ואאמוריין
ואכנאעניין ואפרזיין ואחויין ואיבוסיין.
סבעה' אממא. אכתר ואעצם מנך: ונתנם
יהוה אלהיך לפניך והכיתם החרם תחרים
אתם לא־תכרת להם ברית ולא תחנם:
וימסרנון. יי אלהך קדמך ותמחינון. גמרא
תגמר יתהון. לא תגזר להון. קים ולא
תרחים עליהון: פיסלמהם אלה רבך פי
ידך פאקתלהם. ואתלפהם תלפא. ולא
תעהד מעהם עהדא. ולא תרוף עליהם:
ולא תתחתן בם בתך לא־תתן לבנו ובתו
לא תקח לבנך: ולא תתחתן בהון. ברתך
לא תתן לבריה. וברתיה לא תסב לברך:
ולא תצאהרהם. פתעטי אבנתך לאבנה.
ולא תאכד אבנתה לאבנך: כי־יסיר
את־בנך מאחרי ועבדו אלהים אחרים
וחרה אף־יהוה בכם והשמידך מהר:
ארי יטעין ית ברך מבתר פולחני. ויפלחון
לטעות עממיא. ויתקף רוגזא דיי' בכון.
וישיצינך בפריע: פאנהם יזילון אבנך
ען טאעתי. ויעבדון אאהה' אכר. וישתד
גצב אלה עליך. וינפדך סריעא: כי אם־
כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו
ומצבתם תשברו ואשירהם תגדעון
ופסיליהם תשרפון באש: ארי אם כדין
תעבדון להון. איגוריהון תתרעון. וקמתהון
תתברון. ואשיריהון תקצצון. וצלמיהון
תיקדון בנורא: בל כדא פאצנעו להם.
מדאבחהם פאנקצו. ודכאכהם פכסרו.
וסואריהם תגדעו. ופסולהם פאחרקוהא

באנאר: כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך
בך בחר | יהוה אלהיך להיות לו לעם
סגלה מכל העמים אשר על־פני האדמה:
ארי עם קדיש את. קדם יי׳ אלהך. בך
אתרעי יי׳ אלהך. למהוי ליה לעם חביב.
מכל עממיא. דעל אפי ארעא: לאנך
שעב מקדס ללה רבך. ובך אכתאר. אן
תכון לה אמה כאצה. מן גמיע שעוב.
אלדי עלי וגה אלארץ: לא מרבכם מכל־
העמים חשק יהוה בכם ויבחר בכם כי־
אתם המעט מכל־העמים: לא מדסגיאין
אתון מכל עממיא. צבי יי׳. בכון ואתרעי
בכון. ארי אתון זעירין מכל עממיא:
וליס מן כתרתכם מן גמיע אלאמם.
אצטפאכם אללה ואכתארכם. בל אנתם
אקל מנהם מגמועין לט) : כי מאהבת יהוה
אתכם ומשמרו את־השבעה אשר נשבע
לאבתיכם הוציא יהוה אתכם ביד חזקה
ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך־
מצרים: ארי מדרחים יי׳ יתכון. ומדנטר
ית קימא דקיים לאבהתכון. אפיק יי׳
יתכון ביד תקיפא. ופרקך מבית עבדותא.
מיד פרעה מלכא דמצרים: לכן מן
מחבה׳ אללה לכם. ומן חפצה לכם אלימין
אלדי קסם בה לאבאיכם. אכרגכם אללה
ביד שדידה. ופדאך מן בית אלעבודיה.
מן יד פרעון מלך מצר: וידעת כי־יהוה
אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר
הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותו*
לאלף דור: ותדע. ארי יי׳ אלהך הוא
אלהים. אלהא מהימנא. נטר קימא
וחסדא. לרחמוהי. ולנטרי פקודוהי לאלף
דרין: פאעלם. אן אללה רבך הו אלאלה.
אלטאיק אלאמין. חאפט֗ אלעהד ואלאחסאן.
למחביה. וחאפט֗י וצאיאה לאלף גיל:
ומשלם לשנאיו אל־פניו להאבידו לא
יאחר לשנאו אל־פניו ישלם־לו: ומשלים
לשנאוהי. טבון דאנון עבדין קדמוהי
בחייהון לאובדיהון. לא מאחר עובד
טב לשנאוהי. טבון דאנון עבדין קדמוהי
בחייהון משלים להון: ומכאפי שאניה.
בחצרתה לאנפאדה. ולא יוכר לה שיא.
בל בחצרתה יכאפיה: ושמרת את־
המצוה ואת־החקים ואת־המשפטים
אשר אנכי מצוך היום לעשותם: ותטר
ית תפקידתא וית קימיא וית דיניא. דאנא
מפקיד לך. יומא דין למעבדהון: ואחפט֗
אלוצאיא ואלרסום ואלאחכאם. אלתי אנא
אמרך בהא. אליום ואעמל בהא: פ פ פ

קי״ט פסוקים סי׳ פל״ט ומפטירין נחמו בישעיה מ׳ הה״ה למנחת שבת

והיה | עקב תשמעון את המשפטים
האלה ושמרתם א) ועשיתם אתם ושמר
יהוה אלהיך לך את־הברית ואת־החסד
אשר נשבע לאבתיך: ויהי חלף דתקבלון.
ית דיניא האלין. ותטרון ותעבדון יתהון.
ויטר יי׳ אלהך לך. ית קימא וית חסדא.
דקיים לאבהתך: פיכון גזא מא תסמעון
הדה אלאחכאם. ותחפצוהא ותעמלוהא.
יחפט֗ אללה רבך לך. אלעהד ואלפצל. אלדי
קסם לאבאיך: ואהבך ב) וברכך והרבך
וברך פרי־בטנך ופרי־אדמתך דגנך
ותירשך ויצהרך שגר־אלפיך ועשתרת
צאנך על האדמה אשר־נשבע לאבתיך
לתת־לך: וירחמנך. ויברכנך ויסגינך.
ויברך ולדא דמעך ואבא דארעך. עבורך
חמרך ומשחך. בקרי תורך ועדרי ענך.
על ארעא. דקיים לאבהתך למתן לך:
פיחבך. ויבארך פיך ויכתרך. ויבארך
פי תמרך א) ותמר ארצך. ברך ועצירך
ודהנך. נתאג בקרך וגפראת גנמך. פי
אלבלד. אלדי קסם לאבאיך אן יעטיכהא:
ברוך תהיה מכל־העמים לא־יהיה בך
עקר ועקרה ובבהמתך: בריך תהי מכל
עממיא. לא יהי בך. עקר ועקרא
ובבעירך: ותכון מבארכא מן גמיע
אלאמם. ולא יכון פיך. עאקר ולא עאקרה
ולא פי בהאימך: והסיר יהוה ממך כל־
חלי וכל־מדוי מצרים הרעים אשר
ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל־שנאיך:
ויעדי יי׳. מנך כל מרעין. וכל מכתשי
מצרים

*) מצותיו קרי

חלק הדקדוק. א) ושמרתם ועשיתם. תיבת ושמרתם בטפחא בכל התיגאן הקדמוניות: ב) ואהבך. הבית בשוא נע בעבור הצירי שהוא ת״ג:

מִצְרַיִם בִּישַׁיָּא דִּידַעְתָּא. לָא יְשַׁוֵּינוּן בָּךְ.
וְיִתְּנִנּוּן בְּכָל שָׂנְאָךְ: ויזיל אלה מנך
כל מרץ. וגמיע אדוי מצר ארדייה אתי
תערפהא. לא יחל בך שייא מנהא. בל
יחלהא בשאניך: וְאָכַלְתָּ אֶת־כָּל־הָעַמִּים
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־תָחוֹס
עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ: וּתְגַמַּר יָת כָּל עַמְמַיָּא.
דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ. לָא תְחוּס עֵינָךְ
עֲלֵיהוֹן. וְלָא תִפְלַח יָת טַעֲוָתְהוֹן. אֲרֵי
לְתַקְלָא יְהוֹן לָךְ: פתפני גמיע אשעוב.
אדי יעטיך אלה רבך. לא תשפק עליהם.
ולא תעבד מעבודאתהם. פיכונו לך
והקא: ס כִּי תֹאמַר בִּלְבָבְךָ רַבִּים
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל לְהוֹרִישָׁם:
אֲרֵי תֵימַר בְּלִבָּךְ. סַגִּיאִין. עַמְמַיָּא הָאִלֵּין
מִנִּי. אֵיכְדֵין אִכּוּל לְתָרְכוּתְהוֹן: פאן קלת
פי נפסך. הולאי אאמם אכתר מני.
פכיף אטיק אן אקרצהם: לֹא תִירָא
מֵהֶם זָכֹר תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְפַרְעֹה וּלְכָל־מִצְרָיִם: לָא תִדְחַל
מִנְּהוֹן. אִדְכָּרָא תִדְכַּר. יָת דַּעֲבַד יְיָ
אֱלָהָךְ לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָאֵי: לא תכאפוהם.
בל אדכר מא צנע אלה רבך. לפרעון
וסאיר אמצריון: הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר־
רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה
וְהַזְּרֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כֵּן־יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־
אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם: נִסִּין רַבְרְבִין דַּחֲזָאָה
עֵינָךְ. וְאָתַיָּא וּמוֹפְתַיָּא וִידָא תַקִּיפְתָּא
וּדְרָעָא מְרָמְמָא. דְּאַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ. כֵּן
יַעֲבֵיד יְיָ אֱלָהָךְ לְכָל עַמְמַיָּא. דְּאַתְּ
דָּחֵיל מִן קֳדָמֵיהוֹן: אאעראם אעצימה
אתי ראתהא עינאך. ואאיאת ואבראהין
ואיד אשדידה ואדראע אממדודה. כמא
אכרגך אלה רבך. כדאך יצנע בגמיע
אאמם. אדין תכאפהם: וְגַם אֶת־הַצִּרְעָה
יְשַׁלַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנִּשְׁאָרִים
וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ: וְאַף יָת עִרְעִיתָא.
יְגָרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּהוֹן. עַד דְּיֵיבְדוּן. דְּאִשְׁתְּאָרוּ.

וּדְאִטַּמַּרוּ מִן קֳדָמָךְ: ויבעת באעאהה
פיהם. חתא יביד אבאקיון. ואמנסתרון
מן בין ידיך: לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא: לָא
תִתְּבַר מִן קֳדָמֵיהוֹן. אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ
שְׁכִינְתֵיהּ בֵּינָךְ. אֱלָהָא רַבָּא וּדְחִילָא:
לא תרהבהם. לאן נור אלה רבך פי מא
בינך. אטאיק אעצים אמכיף: וְנָשַׁל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפָּנֶיךָ מְעַט
מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹּתָם מַהֵר פֶּן־תִּרְבֶּה
עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה: וִיתָרֵיךְ יְיָ אֱלָהָךְ.
יָת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין. מִן קֳדָמָךְ זְעֵיר זְעֵיר.
לָא תִכּוּל לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן בִּפְרִיעַ. דִּלְמָא
תִסְגֵּי עֲלָךְ חֵיוַת בָּרָא: והו יטהטח
אולאיך אאמם. מן בין ידיך קלילא
קלילא. אד לא תטיק אן תפניהם סריעא.
כלא יכתר עליך וחש אצחרא: וּנְתָנָם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָם מְהוּמָה גְדֹלָה
עַד הִשָּׁמְדָם: וְיִמְסְרִנּוּן. יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָךְ.
וִישַׁגֵּישִׁנּוּן שִׁגּוּשׁ רַב. עַד דְּיִשְׁתֵּיצוּן:
פאדא אסלמהם אלה רבך פי ידך.
פאהאמהם אהאמה עצימה. אלי
אנפאדהם: וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ
אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא־יִתְיַצֵּב
אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמִדְךָ אֹתָם: וְיִמְסַר
מַלְכֵיהוֹן בִּידָךְ וְתוֹבֵיד יָת שׁוּמְהוֹן. מִתְּחוֹת
שְׁמַיָּא לָא יִתְעַתַּד אֱנָשׁ קֳדָמָךְ עַד דִּתְשֵׁיצֵי
יָתְהוֹן: ויסלם מלוכהם פי ידך. פאביד
אסמאיהם. מן תחת אסמא. לא יקף אנסאן
בין ידיך. אלי אן תנפדהם ב): פְּסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא־תַחְמֹד כֶּסֶף
וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי
תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא: צַלְמֵי טַעֲוָתְהוֹן
תֵּיקְדוּן בְּנוּרָא. לָא תַחְמֵיד כַּסְפָּא וְדַהְבָא
דַּעֲלֵיהוֹן וְתִסַּב לָךְ. דִּלְמָא תִתְּקֵיל בֵּיהּ.
אֲרֵי מְרַחַק. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא: ואחרקו
פסול מעבודאתהם באנאר. ולא תתמן
שייא מן אפצה ואדהב אדי עליהם ג)
ותאכדה לך. כלא תוהק בה. לאנה כריהה
ללה רבך: וְלֹא־תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ

והיית

וֶהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ ׀ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב ב
תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי־חֵרֶם הוּא׃ וְלָא תַעֵיל דִּמְרַחַק
לְבֵיתָךְ. וּתְהֵי חֶרְמָא כְּוָתֵיהּ. שַׁקָּצָא
תְשַׁקְּצִנֵּיהּ. וְרַחָקָא תְרַחֲקִנֵּיהּ אֲרֵי חֶרְמָא
הוּא׃ ולא תדכֹל מא יכרהה אלה אלי
ביתך. ותציר מתלופא מתלה. בל
רגّסה תרגיסא. ואכרהה כריהה אד הו
מתלוף׃ פ
ב כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם
וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃ כָּל תַּפְקֵידְתָּא. דַּאֲנָא
מְפַקֵּיד לָךְ. יוֹמָא דֵין תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד.
בְּדִיל דְּתֵיחוּן וְתִסְגוּן. וְתֵיעֲלוּן וְתֵירְתוּן
יָת אַרְעָא. דְּקַיֵּים יי׳ לַאֲבָהָתְכוֹן׃ וגמיע
אלוצאיא. אלדי אמרך בהא אליום. אחפצוהא
ואעמלו בהא. לכי תחיון ותכתרון.
ותדכלו ותחוזו אלבלד. אלדי קסם אלה
לאבאיכם׃ וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
הוֹלִיכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה
בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ ג לָדַעַת
אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר מִצְוֹתָו* אִם־
לֹא׃ וְתִדְכַּר יָת כָּל אוֹרְחָא. דְּדַבְּרָךְ. יי׳
אֱלָהָךְ. דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא. בְּדִיל
לְעַנָּיוּתָךְ לְנַסָּיוּתָךְ. לְמִדַּע יָת דִּבְלִבָּךְ.
הֲתִטַּר פִּקּוֹדוֹהִי אִם לָא׃ ואדכר גמיע
אלטריק. אלדי סירך אלה רבך פי אלבר.
הדה ארבעין סנה. ליתעבך וימתחנך.
ליטّהר לאלנאס מא פי קלבך ד). אתחפט
וצאיאה אם לא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיַּאֲכִלְךָ
אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן
אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם
לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִי־
יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם׃ וְעַנְּיָךְ וְאַכְפְּנָךְ.
וְאוֹכְלָךְ יָת מַנָּא דְּלָא יְדַעְתָּא. וְלָא יְדַעוּ
אֲבָהָתָךְ. בְּדִיל לְהוֹדָעוּתָךְ. אֲרֵי. לָא עַל
לַחְמָא בִלְחוֹדוֹהִי מִתְקַיַּים אֱנָשָׁא. אֲרֵי.
עַל כָּל אַפָּקוּת מֵימַר מִן קֳדָם יי׳ חָיֵי
אֱנָשָׁא׃ ואתעבך ואגאעך. ואטעמך
אלמן אלדי לם תערפה. ולם יערפה אבאיך.
לכי יערפך. אנה לים עלי אלכבז וחדה
יחיא אלאנסאן. בל עלי גמיע מא אכרגה
קול אלה יעיש ה)׃ שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה
מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה זֶה אַרְבָּעִים
שָׁנָה׃ כְּסוּתָךְ. לָא בְלִיאַת מִנָּךְ. וּמְסָנָךְ
לָא יְחִיפוּ. דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ ותיאבך
לם תבל. ורגלך לם תחף ו). פי הדה
אלארבעין אלסנה׃ וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי
כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מְיַסְּרֶךָּ׃ וְתִדַּע עִם לִבָּךְ. אֲרֵי. כְּמָא
דִּמְאַלֵּיף גּוּבְרָא יָת בְּרֵיהּ. יי׳ אֱלָהָךְ מְאַלֵּיף
לָךְ׃ ואעלם פי נפסך. אנה כמא יאדב
אלמר ולדה. אלה רבך מודבך׃ וְשָׁמַרְתָּ
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו
וּלְיִרְאָה אֹתוֹ׃ וְתִטַּר. יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּיי׳
אֱלָהָךְ. לִמְהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי
וּלְמִדְחַל יָתֵיהּ׃ ואחפט וצאיאה. וסיר פי
טרקה וכّפה׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ
אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת
וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר׃ אֲרֵי יי׳
אֱלָהָךְ. מַעֵיל לָךְ לְאַרְעָא טָבְתָא. אֲרַע
נַגְדָא נַחְלִין דְּמַיִן. מַבּוּעֵי עֲיָנָון וּתְהוֹמִין.
נָפְקִין בְּבִקְעָן וּבְטוּרִין׃ לאן אלה רבך.
מדכלך אלי בלד גייד. בלד אודייה מא.
ועיון וגמר. תפגר פי בקאעה וגבאלה׃
אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן
אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ׃ אֲרַע חִטִּין וְשַׂעֲרִין.
וְגוּפְנִין וְתֵינִין וְרִמּוֹנִין. אַרְעָא דְּזֵיתַהָא
עָבְדִין מִשְׁחָא וְהִיא עָבְדָא דְּבַשׁ׃ ארץ
חנטה ושעיר. וגפן ותין ורמאן. בלד
זיתון זית ועסל׃ אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת
תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא־תֶחְסַר כֹּל בָּהּ
אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהֲרָרֶיהָ תַּחְצֹב
נְחֹשֶׁת׃ אַרְעָא. דְּלָא בְמִסְכֵּינוּ תֵיכוּל
בַּהּ לַחְמָא. לָא תַחְסַר כֹּל מִדַּעַם בַּהּ.
אַרְעָא דְּאַבְנַהָא בַרְזְלָא. וּמִטּוּרַהָא תִּפְסוֹל
נְחָשָׁא׃ בלד לא תאכל טעאמך פיהא
בתקריר ז). ולא יעוזך פיהא שיא. בלד
מן חגארתה אלחדיד. ומן גבאלה אלנחאס׃
וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
על

*) מצותיו קרי

חלק הניקוד. ב) ותעב תתעבנו. בכל התיגאן אין כאן פסיק ובדפוסים ישנו וכן בפסיקתא: ג) לדעת. באולא לא בטרם בכל התיגאן:

על־הארץ הטבה אשר נתן־לך: ותיכול
ותשבע. ותבריך ית יי׳ אלהך. על ארעא
טבתא דיהב לך: פאדא אכלת ושבעת.
פבארך אלה רבך. עלי׳ אלבלד אלג׳יד
אלד׳י אעטאך: השמר לך פן־תשכח את־
יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו
ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום:
אסתמר לך. דלמא תתנשי ית דחלתא
דיי׳ אלהך. בדיל דלא למטר פקודוהי
ודינוהי וקימוהי. דאנא מפקיד לך יומא
דין: פאחד׳ר אן תנסא אלה רבך. ללא
תחפט׳ וצאיאה ואחכאמה ורסומה. אלד׳י
אנא אמרך בהא אליום: פן־תאכל ושבעת
ובתים טבים תבנה וישבת: דלמא תיכול
ותשבע. ובתין שפירין. תבני ותתיב:
כלא תאכל ותשבע. וביות חסאנא.
תבניהא ותסכנהא: ובקרך וצאנך ירבין
וכסף וזהב ירבה־לך וכל אשר־לך ירבה:
ותורך ועאנך יסגון. וכספא ודהבא יסגי
לך. וכל דלך יסגי: ובקרך וגנמך יכתר.
ופצ׳ה ודהב יכתר לך. וג׳מיע מאלך יכתר:
ורם לבבך ושכחת את־יהוה אלהיך
המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים:
ויירם לבך. ותתנשי ית דחלתא דיי׳
אלהך. דאפקך. מארעא דמצרים מבית
עבדותא: פירפע קלבך. ותנסא אלה
רבך. אלד׳י אכ׳רג׳ך. מן בלד מצר מן בית
אלעבודייה: המוליכך במדבר | הגדל
והנורא נחש | שרף ועקרב וצמאון אשר
אין־מים המוציא לך מים מצור החלמיש:
דדברך. במדברא רבא ודחילא. אתר
דחיון קלן ועקרבין. ובית צהוונא אתר
דלית מיא. דאפיק לך מיא. מטנרא
תקיפא: אלמסלכך פי אלבר אלכביר אלמכוף
חית אלחיאת אלמחרקה ואלעקארב. ואלעטש
חית ליס מא ח). אלמכ׳רג לך אלמא. מן
אלצואן אלצלד: המאכלך מן במדבר
אשר לא־ידעון אבתיך למען ענתך
ולמען נסתך להיטבך באחריתך:
דאוכלך מנא במדברא. דלא ידעו

אבהתך. בדיל לענויתך. ובדיל לנסיותך.
לאוטבא לך בסופך: אלמטעמך אלמן פי
אלבר. מא לם יערפה אבאיך. לכי יעד׳בך
וימתחנך. ויעווצ׳ך כ׳ירא פי אכ׳רתך ט):
ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה־לי
את־החיל הזה: ותימר בלבך. חילי
ותקוף ידי. קנא לי ית נכסיא האלין:
פלא תקול י) פי נפסך. אן קוותי ועצם
קדרתי. אכסבת לי הד׳א אליסאר: וזכרת
את־יהוה אלהיך כי הוא הנתן לך כח
לעשות חיל למען הקים את־בריתו
אשר־נשבע לאבתיך כיום הזה: ותדכר
ית יי׳ אלהך. ארי הוא. יהיב לך. עיצא
למקני נכסין. בדיל לקימא ית קימיה.
דקיים לאבהתך כיומא הדין: בל אד׳כר
אלה רבך. פאנה אלמעטיך קווה תכתסב
בהא אליסאר. לכי יאפי בעהדה. אלד׳י קסם
לאבאיך כיומנא הד׳א: פ
והיה אם־שכח תשכח את־יהוה אלהיך
והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם
והשתחוית להם העדתי בכם היום כי
אבד תאבדון: ויהי. אם אתנשאה תתנשי
ית דחלתא דיי׳ אלהך. ותהך. בתר
טעוות עממיא. ותפלחנין ותסגוד להון.
אסהידית בכון יומא דין. ארי מיבד
תיבדון: פאן נסית אלה רבך. ומצ׳ית
ועבדת מעבודאת אכ׳ר. וסג׳דת להא.
פקד ערפתכם מן אליום. אנכם סתבידון:
כגוים אשר יהוה מאביד מפניכם כן
תאבדון עקב לא תשמעון בקול יהוה
אלהיכם: כעממיא. דיי׳ מוביד מן קדמיכון.
כן תיבדון. חלף דלא קבילתון. למימרא
דיי׳ אלהכון: כאלאמם. אלד׳י אלה מבידהם
מן בין ידיכם. כד׳אך תבידון. אד׳ לם
תקבלו יא). אמר אלה רבכם: פ
שמע ישראל אתה עבר היום את־הירדן
לבא לרשת גוים גדלים ועצמים ממך ג
ערים גדלת ובצרת בשמים: שמע
ישראל. את עבר יומא דין ית ירדנא.
למיעל למירת עממין. רברבין ותקיפין

מִנָּךְ. קִרְוִין. רַבְרְבָן וּכְרִיכָן עַד צֵית שְׁמַיָּא:
אעלם יא אסראיל. אנך גאיז פי הדה
אלמדה יג) אלארדן. לתדכל ותחוז אממא.
אכתר ואעצם מנך. פי קרא כבירה
חצינה תדאני אלסמא: עַם־גָּדוֹל וָרָם בְּנֵי
עֲנָקִים אֲשֶׁר אַתָּה יָדַעְתָּ וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ
מִי יִתְיַצֵּב לִפְנֵי בְּנֵי עֲנָק: עַם רַב וְתַקִּיף
בְּנֵי גִּבָּרַיָּא. (נ"א גִּבָּרָא). דְּאַתְּ יְדַעְתָּא וְאַתְּ
שְׁמַעְתָּא. מַן יָכוֹל לִמְקָם. קֳדָם בְּנֵי
גִּבָּרָא: קום כביר רפיע בני אלגבאברה.
כמא עלמת וסמעת. מן דא יקום. בין
ידי אלגבאברה: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם כִּי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הוּא־הָעֹבֵר לְפָנֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה
הוּא יַשְׁמִידֵם וְהוּא יַכְנִיעֵם לְפָנֶיךָ
וְהוֹרַשְׁתָּם וְהַאֲבַדְתָּם מַהֵר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה לָךְ: וְתִדַּע יוֹמָא דֵין. אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ.
הוּא עָבַר קֳדָמָךְ מֵימְרֵיהּ אִישָׁא אָכְלָא.
הוּא יְשֵׁיצֵינוּן. וְהוּא יְתַבְּרִנּוּן מִן קֳדָמָךְ.
וּתְתָרֵיכִנּוּן וְתַבֵּידִנּוּן בִּפְרִיעַ. כְּמָא דְּמַלֵּיל
יְיָ לָךְ: ואעלם מן אליום. אן אללה רבך.
נורה גאיז בין ידיך כנאר אכלה. הו
ינפדהם ויהזמהם בין ידיך. פתקרצהם
ותבידהם סריעא. כמא ועדך אללה:
אַל־תֹּאמַר בִּלְבָבְךָ בַּהֲדֹף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֹתָם מִלְּפָנֶיךָ לֵאמֹר בְּצִדְקָתִי הֱבִיאַנִי
יְהוָה לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ: לָא
תֵימַר בְּלִבָּךְ. בִּדְיִתְבַּר יְיָ אֱלָהָךְ יָתְהוֹן
מִן קֳדָמָךְ לְמֵימַר. בִּזְכוּתִי אַעֲלַנִי יְיָ.
לְמֵירַת יָת אַרְעָא הָדָא. וּבְחוֹבֵי עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין. יְיָ מְתָרֵיךְ לְהוֹן מִן קֳדָמָךְ: ולא
תקול פי נפסך. אדא דפעהם אללה רבך
מן בין ידיך. אנה בצלאחי אדכלני אללה.
לאחוז הדא אלבלד. ובצלם אולאיך
אלאמם. אללה קארצהם מן בין ידיך: לֹא
בְצִדְקָתְךָ וּבְיֹשֶׁר לְבָבְךָ אַתָּה בָא לָרֶשֶׁת
אֶת־אַרְצָם כִּי בְּרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ וּלְמַעַן הָקִים
אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: לָא בִזְכוּתָךְ.
וּבְקַשִׁיטוּת לִבָּךְ. אַתְּ עָלֵיל לְמֵירַת יָת
אַרְעֲהוֹן. אֲרֵי. בְּחוֹבֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין. יְיָ
אֱלָהָךְ מְתָרֵיךְ לְהוֹן מִן קֳדָמָךְ. וּבְדִיל
לְקַיָּמָא יָת פִּתְגָּמָא. דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ.
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: בל ליס
בצלאחך. וצחה קלבך פקט. אנת צאיר
לתחוז בלדהם. לכן מע צלם אולאיך
אלאמם. אללה רבך קארצהם מן בין ידיך.
ולכי יאפי באלקול. אלדי קאלה לאבאיך.
אברהים ויצחק ויעקוב: וְיָדַעְתָּ כִּי לֹא
בְצִדְקָתְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ
הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי עַם־קְשֵׁה־
עֹרֶף אָתָּה: וְתִדַּע. אֲרֵי. לָא בִזְכוּתָךְ יְיָ
אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ. יָת אַרְעָא טָבְתָא. הָדָא
לְמֵירְתַהּ. אֲרֵי עַם קְשֵׁי קְדָל אַתְּ: פתיקן.
אנה ליס בצלאחך אללה רבך. מעטיך
הדא אלבלד אלגייד לתחוזה. אד אנת שעב
צעב אלרקאב יג): זְכֹר אַל־תִּשְׁכַּח אֵת
אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר
לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יָצָאתָ ׀ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַד־בֹּאֲכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מַמְרִים הֱיִיתֶם
עִם־יְהוָה: הֱוֵי דְּכִיר לָא תִתְנְשֵׁי. יָת
דְּאַרְגֵּיזְתָּא. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּמַדְבְּרָא.
לְמִן יוֹמָא. דִּנְפַקְתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.
עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא הָדֵין. מְסָרְבִין
הֲוֵיתוֹן קֳדָם יְיָ: פאדכר ולא תנסא. מא
אסכטת אללה רבך פי אלבר. ודלך מן יום
כרגת מן מצר. ואלי אן גיתם אלי הדא
אלמוצע. לם תזאלו מכאפין ללה: וּבְחֹרֵב
הִקְצַפְתֶּם אֶת־יְהוָה וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בָּכֶם
לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: וּבְחוֹרֵב אַרְגֵּיזְתּוּן קֳדָם
יְיָ. וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּיְיָ. בְּכוֹן לְשֵׁיצָאָה
יָתְכוֹן: ופי חוריב אסכטתם אללה. פגצב
אללה עליכם. וכאד אן ינפדכם יד): בַּעֲלֹתִי
הָהָרָה לָקַחַת לוּחֹת הָאֲבָנִים לוּחֹת הַבְּרִית
אֲשֶׁר־כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם ה וָאֵשֵׁב ׀ בָּהָר
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא
אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: בְּמִסְּקִי לְטוּרָא.
לְמִסַּב לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא. דִּגְזַר יְיָ
עִמְּכוֹן. וִיתֵיבִית בְּטוּרָא. אַרְבְּעִין יְמָמִין

וארבעין

חלק הדקדוק. ד) לקחת. בקצת התיגאן באולא ובת"ג מהריב"ש בטרם לא באולא : ה) ואשב בהר. בפסיק בכל התיגאן וב"ה בפסיקתא :

וארבעין לילון. לחמא לא אכלית. ומיא
לא שתיתי: חין צעדת אגבל. לאכד
לוחי אגוהר לוחי אשהאדה. אדי עהדהא
אלה מעכם. פאקמת פיה. ארבעין יומא
וארבעין לילה. לם אכל טעאמא. ולם
אשרב מאא: ויתן יהוה אלי את־שני
לוחת האבנים כתבים באצבע אלהים
ועליהם ככל־הדברים אשר דבר יהוה
עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל:
ויהב יי׳ לי. ית תרין לוחי אבניא. כתיבין
באצבעא דיי׳. ועליהון. ככל פתגמיא.
דמליל יי׳ עמכון בטורא. מגו אישתא
ביומא דקהלא: אי אן דפע אלה אליי
לוחי אגוהר. מכתובין בקדרה אלה.
ועליהמא מתל גמיע כלמאת. אדי
כלמכם אלה בהא פי אגבל. מן וסט
אנאר פי יום אגוק: *ויהי מקץ ארבעים
יום וארבעים לילה נתן יהוה אלי את־
שני לחת האבנים לחות הברית: והוה.
מסוף ארבעין יממין. וארבעין לילון. יהב
יי׳ לי. ית תרין. לוחי אבניא לוחי קימא:
וכאן דלך בעד ארבעין יומא וארבעין
לילה. דפעהמא אליי (טו): ויאמר יהוה אלי
קום רד מהר מזה כי שחת עמך אשר
הוצאת ממצרים סרו מהר מן־הדרך
אשר צויתם עשו להם מסכה: ואמר יי׳
לי. קום חות בפריע מכא. ארי חביל
עמך. דאפיקתא ממצרים. סטו בפריע.
מן אורחא דפקידתנון. עבדו להון
מתכא: פקאל אלה לי. קום אנחדר סריעא
מן ההנא. לאן קומך קד אפסד. אדי
אכרגתהם מן מצר. זאלו סריעא. ען
אטריק אדי אמרתהם. (טז) וצנעו להם
מסבוכא: ויאמר יהוה אלי לאמר ראיתי
את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף הוא:
ואמר יי׳ לי למימר. גלי קדמי עמא הדין.
והא עם קשי קדל הוא: תם קאל לי. עלמת
הולאי אקום. אנהם קום צעאב ארקאב:
הרף ממני ואשמידם ואמחה את־שמם
מתחת השמים ואעשה אותך לגוי־עצום

ורב ממנו: אנח בעותך מן קדמי
ואשיצינון. ואמחי ית שומהון. מתחות
שמיא. ואעביד יתך. לעם תקיף וסגי מנהון:
פאן כפאת ען את שפע פיהם. אפניתהם. (יז)
ומחית אסמאיהם מן תחת אסמא. וגעלת
מנך אמה. אכתר ואעצם מנהם:
ואפן וארד מן־ההר וההר בער באש
ושני לוחת הברית על שתי ידי:
ואתפניתי. ונחתית מן טורא. וטורא בער
באישתא. ותרין לוחי קימא. על תרתין
ידי: פולית (יח) ונזלת מן אגבל. והו
משתעל באנאר. ולוחי אשהאדה. עלי
ידיי: וארא והנה חטאתם ליהוה אלהיכם
עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מהר
מן־הדרך אשר־צוה יהוה אתכם: וחזית
והא חבתון קדם יי׳ אלהכון. עבדתון
לכון. עיגל מתכא. סטיתון בפריע. מן ה*
אורחא. דפקיד יי׳ יתכון: פנצרת ואדא
בכם קד אכטאתם ללהרבכם. ואתכדתם
עגלא מסבוכא. וזלתם סריעא. ען אטריק
אדי אמרכם: ואתפש בשני הלחת
ואשלכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם:
ואחדית בתרין לוחיא. ורמיתנון. מעל
תרתין ידי. ותברתנון לעיניכון: וצבטת
אלוחין. וטרחתהמא ען ידיי. וכסרתהמא
בחצרתכם: ואתנפל לפני יהוה כראשנה
ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא
אכלתי ומים לא שתיתי על כל־חטאתכם
אשר חטאתם לעשות הרע בעיני יהוה
להכעיסו: ואשתטחית קדם יי׳ כד
בקדמיתא. ארבעין יממין וארבעין
לילון. לחמא לא אכלית. ומיא לא שתיתי.
על כל חובתכון דחבתון. למעבד דביש.
קדם יי׳ לארגזא קדמוהי: פשפעת בין
ידי אלה כאמרה אאולא. ארבעין יום
וארבעין לילה. לם אכל טעאמא. ולם
אשרב מאא. בסבב כטייתכם אדי
אכטיתם. וצנעתם אשר. בין ידי אלה
ואסכטתמוה: כי יגרתי מפני האף
והחמה אשר קצף יהוה עליכם להשמיד

אתכם

חלק הדקדוק. ו) סדי מהר. הטעם בסמך והיא מלעיל: ז) וארא. בדפוסים ברביע ובתיגאן ישנה באולא וברובן רביע בדפוסים:

אתכם וישמע יהוה אלי גם בפעם ההוא: ארי דחילית. מן קדם רוגזא וחמתא. דרגז יי׳. עליכון לשיצאה יתכון. וקביל יי׳ צלותי. אף בזמנא ההוא: לאני הדרת אגצב ואחמייה. אדי סכט עליכם אלה לינפדכם. פסמע אלה לי פי דאך אוקת [יט]: ובאהרן התאנף יהוה מאד להשמידו ואתפלל גם־בעד אהרן בעת ההוא: ועל אהרן. הוה רגז מן קדם יי׳ לחדא לשיציותיה וצליתי. אף על אהרן בעדנא ההוא: ועלי׳ הרון וגד אלה גדא. וכאד אן ינפדה[כ]. פאסתגפרת לה פי דאך אוקת: ואת־חטאתכם אשר־עשיתם את־העגל לקחתי ואשרף[ח] אתו באש ואכת אתו טחון היטב עד אשר־דק[ט] לעפר ואשלך את־עפרו אל־הנחל הירד מן ההר: וית חובתכון דעבדתון ית עגלא. נסיבית ואוקידית יתיה בנורא. ושפית יתיה בשופינא יאות. עד דהוה דקיק לעפרא. ורמית ית עפריה. לנחלא דנחית מן טורא: ואמא כטייתכם והו אעגל אדי אצתנעתמוה. פאני אכדתה ואחרקתה באנאר. וברדתה באמברד נעמא. חתא דק כאתראב. וטרחת תראבה. פי ואד אמא אמנחדר מן אגבל: ובתבערה ובמסה ובקברת התאוה מקצפים הייתם את־יהוה: ובדליקתא ובנסיתא. ובקברי דמשאלי. מרגזין הויתון קדם יי׳: ופי דאת אאשעא ודאת אמחנה. וקבור אמתשהיין. לם תזאלו מסכטין ללה: ובשלח יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו את־הארץ אשר נתתי לכם ותמרו את־פי יהוה אלהיכם ולא האמנתם לו ולא שמעתם בקלו: וכד שלח יי׳ יתכון. מרקם גיאה למימר. עולו ואחסינו ית ארעא. דיהבית לכון. וסריבתון על מימרא דיי׳ אלהכון. ולא הימנתון ליה. ולא קבילתון למימריה: ולמא בעת בבעצכם. מן רקים ברנע קאילא. אצעדו והוזו אבלד אדי אעטיתכם. פכאפתם אמר אלה רבכם. ולם תומנו בה. ולם תקבלו אמרה: ממרים הייתם עם־יהוה מיום דעתי אתכם: מסרבין הויתון קדם יי׳. מיומא דידעית יתכון: ובאגמלה [כא] לם תזאלו מכאפין ללה. מן יום ערפתכם: ואתנפל לפני יהוה את ארבעים היום ואת־ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי־אמר יהוה להשמיד אתכם: ואשתטחית קדם יי׳. ית ארבעין יממין. וית ארבעין לילון דאשתטחית. ארי אמר יי׳ לשיצאה יתכון: פשפעת ענדה. תלך אארבעין איום. ואארבעין אלילה. אד אראד אלה אן ינפדכם: ואתפלל אל־יהוה ואמר אדני יהוה אל־תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך אשר־הוצאת ממצרים ביד חזקה: וצליתי קדם יי׳ ואמרית. יי׳ אלהים. לא תחביל עמך ואחסנתך. דפרקתא בתוקפך. דאפיקתא ממצרים ביד תקיפא: וצלית בין ידי אלה וקלת. אלהם יא רב. לא תהלך קומך וצפותך. אדין פככתהם בעצמתך. ואכרגתהם מן מצר ביד שדידה: זכר לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל־תפן אל־קשי העם הזה ואל־רשעו ואל־חטאתו: אדכר לעבדך. לאברהם ליצחק וליעקב. לא תתפני. לקשיות עמא הדין. ולחוביהון ולחטאיהון: אדכר אוליאך. אברהים ויצחק ויעקוב. לא תנצר אי צעובה׳ הדא אשעב. וטלאחה וכטייתה: פן־יאמרו הארץ אשר הוצאתנו משם מבלי יכלת יהוה להביאם אל־הארץ אשר־דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם להמתם במדבר: דלמא יימרון. דיירי ארעא דאפיקתנא מתמן. מדלית יוכלא קדם יי׳. לאעלותהון. לארעא דקיים להון. ומדשני יתהון. אפיקנון לקטלותהון במדברא: כלא יקול אהל אבלד אדי אכרגתנא מנה. ממא לם יטיק רבהם. אן ידכלהם אבלד אדי ועדהם בה. ומן שנאתה להם. אכרגהם ליקתלהם פי

אלבר

חלק הדקדוק. ח) אותו באש. אין פסיק בתיגאן שראיתי ובדפיסים ישנו גם בפסיקתא ובתאג מהריב״ש כתב שיש פסיק: ט) דק. בפתח
י) בפשטא אחת:

אבר: וְהֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
בְּכֹחֲךָ הַגָּדֹל וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה: וְאִנּוּן עַמָּךְ
וְאַחְסָנְתָךְ. דְּאַפֵּיקְתָּא בְּחֵילָךְ רַבָּא.
וּבִדְרָעָךְ מְרָמְמָא: והם קומך וצפותך.
אדי אכרגתהם בקותך אעצימה. ודראעך
אממדודה: פ
בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְהוָה אֵלַי פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־
לוּחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַעֲלֵה אֵלַי הָהָרָה
וְעָשִׂיתָ לְּךָ אֲרוֹן עֵץ: בְּעִדָּנָא הַהוּא אֲמַר
יי׳ לִי. פְּסָל לָךְ. תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא
כְּקַדְמָאֵי. וְסַק לִקְדָמַי לְטוּרָא. וְתַעְבֵּיד
לָךְ אֲרוֹנָא דְאָעָא: פי דאך אוקת קא
אלה לי. אנחת לוחי גוהר כאאולין.
ואצעד בהמא א׳ אגבל. וקד צנעת
צנדוקא מן כשב (כב): וְאֶכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת
אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן:
וְאֶכְתּוֹב עַל לוּחַיָּא. יָת פִּתְגָמַיָּא. דַּהֲווֹ.
עַל לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דְּתַבַּרְתָּא. וּתְשַׁוִּינּוּן
בַּאֲרוֹנָא: חתא אכתב עליהמא אכלמאת.
אדי כאנת עלי׳ אלוחין אלאולין אדי
כסרתהמא. וציירהמא פי אצנדוק:
וָאַעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וָאֶפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת
אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וָאַעַל הָהָרָה וּשְׁנֵי
הַלֻּחֹת בְּיָדִי: וַעֲבַדִית אֲרוֹנָא דְאָעֵי שִׁטִּין.
וּפְסָלִית. תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי.
וּסְלֵיקִית לְטוּרָא. וּתְרֵין לוּחַיָּא בִּידִי:
פצנעת צנדוקא מן כשב אסנט. ונחתת
לוחי גוהר כאאולין. וצעדת א׳ אגבל.
והמא פי ידיי: וַיִּכְתֹּב עַל־הַלֻּחֹת כַּמִּכְתָּב
הָרִאשׁוֹן אֵת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֲלֵיכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל
וַיִּתְּנֵם יְהוָה אֵלָי: וּכְתַב עַל לוּחַיָּא כִּכְתָבָא
קַדְמָאָה. יָת עַשְׂרָא פִּתְגָמִין. דְּמַלֵּיל יי׳
עִמְּכוֹן בְּטוּרָא. מִגּוֹ אִישָּׁתָא בְּיוֹמָא דִקְהָלָא.
וִיהַבִנּוּן יי׳ לִי: פכתב עליהמא כאכתאב
אאול. והי אעשר אכלמאת. אדי כלמכם
אלה פי אגבל. מן וסט אנאר פי יום אגוק.
ודפעהמא א׳י: וָאֵפֶן וָאֵרֵד מִן־הָהָר וָאָשִׂם
אֶת־הַלֻּחֹת בָּאָרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיִּהְיוּ שָׁם
כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה: וְאִתְפְּנֵיתִי. וּנְחָתִית
מִן טוּרָא. וְשַׁוִּיתִי יָת לוּחַיָּא. בַּאֲרוֹנָא
דַּעֲבַדִית. וַהֲווֹ תַמָּן. כְּמָא דְּפַקְדַנִי יי׳:
תם ולית ונזלת מן אגבל. וציירת אלוחין.
פי אצנדוק אדי צנעתה. ובקיא הנאך.
כמא אמרני אלה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ ה*
מִבְּאֵרֹת בְּנֵי־יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן
וַיִּקָּבֵר שָׁם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. נְטַלוּ. מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי יַעֲקָן
לְמוֹסֵרָה. תַּמָּן מִית אַהֲרֹן וְאִתְקְבַר תַּמָּן.
וְשַׁמֵּישׁ. אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ תְּחוֹתוֹהִי: ולמא
שפעני פי הרון. אקאם א׳ אן רחלו בני
אסראיל. מן בארות בני יעקן א׳ מוסרה.
תם מאת הרון ודפן תם (כג). ואם אעזר
אבנה מכאנה: מִשָּׁם נָסְעוּ הַגֻּדְגֹּדָה וּמִן־
הַגֻּדְגֹּדָה יָטְבָתָה אֶרֶץ נַחֲלֵי־מָיִם: מִתַּמָּן
נְטַלוּ לְגֻדְגּוֹד. וּמִן גֻּדְגּוֹד לְיָטְבַת.
אֲרַע נָגְדָא נַחֲלִין דְּמַיִין: ורחלו מן תם
א׳ גדגוד. ומן גדגוד א׳ יטבת. ארץ דאת
אודיה׳ מא: בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְהוָה
אֶת־שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־
יְהוָה לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ
בִּשְׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: בְּעִדָּנָא הַהוּא.
אַפְרֵישׁ יי׳ יָת שִׁבְטָא דְלֵוִי. לְמִטַּל יָת
אֲרוֹן קְיָמָא דַיי׳. לְמֵקָם קֳדָם יי׳ לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ
וּלְבָרָכָא בִּשְׁמֵיהּ. עַד יוֹמָא הָדֵין: פי
דאך אוקת. אפרז אלה סבט לוי. ליחמלו
צנדוק עהדה. ויקומו בין ידיה ליכדמוה
ויבארכו באסמה. א׳ יומנא הדא למא
אסעפוני (כד): עַל־כֵּן לֹא־הָיָה לְלֵוִי חֵלֶק
וְנַחֲלָה עִם־אֶחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לוֹ: עַל כֵּן. לָא הֲוָה
לְלֵוִי. חוּלָק וְאַחְסָנָא עִם אֲחוֹהִי. מַתְּנָן
דִּיהַב לֵיהּ יי׳ אִנִּין (נ״א אִנּוּן) אַחְסַנְתֵּיהּ.
כְּמָא דְּמַלֵּיל. יי׳ אֱלָהָךְ לֵיהּ: ולדאך לם
יכון לאליואניין. נציב ונחלה מע אכותהם.
בל הבאת אלה הי נציבהם (כה). כמא
אמר בהא להם: וְאָנֹכִי עָמַדְתִּי בָהָר

כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהִוא לֹא־אָבָה יְהוָה הַשְׁחִיתֶךָ׃ וַאֲנָא הֲוֵיתִי קָאֵים בְּטוּרָא. כְּיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי. אַרְבְּעִין יְמָמִין. וְאַרְבְּעִין לֵילָוָן. וְקַבֵּיל יי׳ צְלוֹתִי. אַף בְּזִמְנָא הַהוּא. לָא אֲבָא יי׳ לְחַבָּלוּתָךְ׃ ואנא אקמת פי אלגבל. מתל אלמרה אלאולא. ארבעין יומא וארבעין לילה. פסמע אללה לי פי דֹאך אלוקת. ולם ישא אללה אן יהלכך׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם וְיָבֹאוּ וְיִירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם׃ וַאֲמַר יי׳ לִי. קוּם. אִיזֵיל לְמַטּוּל קֳדָם עַמָּא. וְיֵיעֲלוּן וְיֵירְתוּן יָת אַרְעָא. דְּקַיֵּימִית לַאֲבָהָתְהוֹן לְמִתַּן לְהוֹן׃ פקאל אללה לי. קום אמץ בין ידי אלקום ורחלהם. חתא ימצון פירתון אלבלד. אלדי קסמת לאבאיהם אן אעטיהם׃ פ

ו* וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם־לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃ וּכְעַן יִשְׂרָאֵל. מָא יי׳ אֱלָהָךְ. תָּבַע מִנָּךְ. אֱלָהֵין לְמִדְחַל. קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ. לִמְהָךְ בְּכָל אוֹרְחָן דְּתָקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִרְחַם יָתֵיהּ. וּלְמִפְלַח קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ. בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ׃ ואלאן יא אסראיל. מא אלדי יטלבה מנך אללה רבך. אלא אן תכאפה ותסיר פי טרקה. ותחבבה ותעבדה מכלצא. בכל קלבך ונפסך [כו]׃ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ׃ לְמִטַּר. יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּיי׳ וְיָת קְיָמוֹהִי. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין. דְּיֵיטַב לָךְ׃ ואחפט וצאיאה ורסומה. אלתי אנא אמרך בהא אליום. ליכארך׃ הֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ׃ הָא דַּיי׳ אֱלָהָךְ. שְׁמַיָּא וּשְׁמֵי שְׁמַיָּא. אַרְעָא וְכָל דְּבַהּ׃ הודא ללה רבך. אלסמאואת כלהא [כז]. ואלארץ וכל מא פיהא׃ רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק

יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם בָּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה׃ לְחוֹד בַּאֲבָהָתָךְ. צְבִי יי׳ לְמִרְחַם יָתְהוֹן. וְאִתְרְעִי בִּבְנֵיהוֹן בָּתְרֵיהוֹן. בְּכוֹן. מִכָּל עַמְמַיָּא כְּיוֹמָא הָדֵין׃ לכנה אצטפא אבאיך פאחבהם. ואכתאר נסלהם מן בעדהם. ואנתם הם [כח] מן בין אלשעוב. כמא תשאהדון׃ וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד׃ וְתַעְדּוֹן. יָת טַפְשׁוּת לִבְּכוֹן. וּקְדָלְכוֹן. לָא תַקְשׁוֹן עוֹד׃ פאזילו גשׁ קלובכם [כט]. ורקאבכם לא תצעבוהא אבדא׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד׃ אֲרֵי יי׳ אֱלָהֲכוֹן. הוּא אֱלָהּ דַּיָּינִין. וּמָארֵי מַלְכִּין. אֱלָהָא רַבָּא גִּבָּרָא וּדְחִילָא. דְּלֵית קֳדָמוֹהִי מִסַּב אַפִּין. וְאַף לָא לְקַבָּלָא שׁוֹחֲדָא׃ לאן אללה רבכם. הו רב אלארבאב. וסיד אלסאדה. אלטאיק אלעזים אלגבאר אלמכיף. אלדי לא יחאבי אלוגוה. ולא יאכד ארשא׃ עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה׃ עָבֵיד. דִּין יִיתַּם וְאַרְמְלָא. וְרָחֵים גִּיּוֹרָא. לְמִתַּן לֵיהּ מְזוֹן וּכְסוּ׃ צאנע חכם אליתים ואלארמלה. ומחב אלגריב. ירזקה טעאמא וכסוה [ל]׃ וַאֲהַבְתֶּם אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְתִרְחֲמוּן יָת גִּיּוֹרָא. אֲרֵי דַּיָּירִין הֲוֵיתוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ פאחבבו אלגריב. פאנכם מא כנתם גרבא פי בלד מצר׃ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃ יָת יי׳ אֱלָהָךְ. תִּדְחַל וּקְדָמוֹהִי תִּפְלַח. וּלְדַחַלְתֵּיהּ תִּתְקָרַב. וּבִשְׁמֵיהּ תְּקַיֵּים׃ וכף אללה רבך. ואעבדה ואלזם טאעתה. ואחלף באסמה בארא׃ הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתְּךָ אֶת־הַגְּדֹלֹת וְאֶת־הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ הוּא תּוּשְׁבַּחְתָּךְ וְהוּא אֱלָהָךְ. דַּעֲבַד עִמָּךְ. יָת רַבְרְבָתָא וְיָת חֲסִינָתָא הָאִלֵּין. דַּחֲזָאָה עֵינָךְ׃ אן ה

מדחתך והו אלאהך. כמא צנע מעך. תלך
אלכבאיר ואלמהאיב. אלתי ראתהא עינאך:
בשבעים נפש ירדו אבתיך מצרימה
ועתה שמך יהוה אלהיך ככוכבי השמים
לרב: בשבעין נפשן. נחתו אבהתך
למצרים. וכען. שויך יי' אלהך. ככוכבי
שמיא לסגי: פמנהא (לא) אן אבאיך. נזלו
מצרא בסבעין נפסא. ואלאן. פקד צירך
אללה רבך. ככואכב אלסמא כתרה:
ואהבת את יהוה אלהיך ושמרת משמרתו
וחקתיו ומשפטיו ומצותיו כל־הימים:
ותרחם ית יי' אלהך. ותטר מטרת מימריה
וקימוהי ודינוהי. ופקודוהי כל יומיא:
פאחבב אללה רבך. ואחפט מא
אסתחפטך (לב) בה. ורסומה ווצאיאה.
ואחכאמה טול אלזמאן: וידעתם היום
כי לא את־בניכם אשר לא־ידעו ואשר
לא־ראו את־מוסר יהוה אלהיכם את־
גדלו את־ידו החזקה וזרעו הנטויה:
ותדעון יומא דין. ארי לא ית בניכון. דלא
ידעו ודלא חזו. ית אולפנא דיי' אלהכון.
ית רבותיה. ית ידיה תקיפתא. ודרעיה
מרממא: ואעלמו מן אליום. אן ליס אעמל
עלי בניכם (לג). אלדי לם יעלמו ולם יראו.
אדב אללה רבכם. ועצמתה וידה אלשדידה
ודראעה אלממדודה: ואת־אתתיו ואת־
מעשיו אשר עשה בתוך מצרים לפרעה
מלך־מצרים ולכל־ארצו: וית אתותיה
וית עובדוהי. דעבד בגו מצרים. לפרעה
מלכא דמצרים ולכל ארעיה: ואיאתה
ואעמאלה. אלתי צנעהא במצר. בפרעון
מלך מצר (לד) ובסאיר אהל בלדה: ואשר
עשה לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו אשר
הציף את־מי ים־סוף על־פניהם ברדפם
אחריכם ויאבדם יהוה עד היום הזה:
ודעבד למשרית מצראי לסוסותהון
ולרתכיהון. דאטיף. ית מי ימא דסוף על
אפיהון. במרדפהון בתריכון. ואבידנון
יי'. עד יומא הדין: ומא צנע בגנד מצר
וכילה ומראכבה. אלדי אטאף מא בחר

אלקלזם עלי וגוההם. למא לחקוכם.
פאהלכהם אללה. אלי יומנא הדא: ואשר
עשה לכם במדבר עד־באכם עד־המקום
הזה: ודעבד לכון במדברא. עד מיתיכון
עד אתרא הדין: ומא צנע לכם פי אלבר.
אלי אן גיתם אלי הדא אלמוצע: ואשר עשה
לדתן ולאבירם בני אליאב בן־ראובן
אשר פצתה הארץ את־פיה ותבלעם
ואת־בתיהם ואת־אהליהם ואת כל־
היקום אשר ברגליהם בקרב כל־ישראל:
ודעבד לדתן ולאבירם. בני אליאב בר
ראובן. דפתחת ארעא ית פומה.
ובלעתנון וית אנש בתיהון וית משכניהון.
וית כל יקומא דעמהון. בגו כל ישראל:
ומא צנע בדתן ואבירם. בני אליאב אבן
ראובן. אד פתחת אלארץ פאהא.
פאבתלעתהם וביותהם ואכביתהם וגמיע
אלאנאם (א) אלדי מעהם. פי מא בין גמיע בני
אסראיל: כי עיניכם הראת (יא) את־כל־
מעשה יהוה הגדל אשר עשה: ארי
עיניכון חזאה. ית כל עובדא דיי' רבא.
דעבד: בל עיונכם אלדי ראת. גמיע צנע
אללה אלעצים. אלדי צנעה: ושמרתם את־
כל־המצוה אשר אנכי מצוך היום למען
תחזקו ובאתם וירשתם את־הארץ אשר
אתם עברים שמה לרשתה: ותטרון ית
כל תפקידתא. דאנא מפקיד לך יומא
דין. בדיל דתתקפון. ותיעלון ותירתון
ית ארעא. דאתון. עברין לתמן למירתה:
פאחפטו גמיע אלשריעה. אלתי אנא אמרכם
בהא אליום. לכי תשתדו. ותדכלו ותחוזו
אלבלד. אלדי אנתם עאירין אליה לתחוזוה:
ולמען תאריכו ימים על־האדמה אשר
נשבע יהוה לאבתיכם לתת להם ולזרעם
ארץ זבת חלב ודבש: ובדיל דתירכון
יומין על ארעא. דקיים יי' לאבהתכון.
למתן להון ולבניהון. ארע. עבדא חלב
ודבש: ולכי תטול מדתכם פיה. כמא
קסם לאבאיכם. אן יעטיהם ולנסלהם והו.
בלד יפיץ לבנא ועסלא: ס כי* ז*

חלק הדקדוק. יא) את כל מעשה. היבת את בסגול ומקף בכל התיגאן:

הארץ

הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֨ר אַתָּ֤ה בָא־שָׁ֙מָּה֙ לְרִשְׁתָּ֔הּ לֹ֣א
כְאֶ֤רֶץ מִצְרַ֙יִם֙ הִ֔וא אֲשֶׁ֥ר יְצָאתֶ֖ם מִשָּׁ֑ם
אֲשֶׁ֤ר תִּזְרַע֙ אֶֽת־זַרְעֲךָ֔ וְהִשְׁקִ֥יתָ בְרַגְלְךָ֖
כְּגַ֥ן הַיָּרָֽק׃ אֲרֵי אַרְעָא. דְאַתְּ עָלֵיל לְתַמָּן
לְמֵירְתַהּ. לָא כְאַרְעָא דְמִצְרַיִם הִיא.
דִנְפַקְתּוּן מִתַּמָּן. דְתִזְרַע יָת זַרְעָךְ. וּמַשְׁקֵית
לֵיהּ בְּרַגְלָךְ כְּגִנַּת יַרְקָא׃ ואעלם אן
ארץ. אלדי אנת צאיר אליהא לתחוזה. ליס
הו כבלד מצר. אלדי כרגת מנהא. אלדי
כנת תזרע זרעך. ותסקיה ברגלך כגנאן
אבקול (לה)׃ וְהָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֨ר אַתֶּ֜ם עֹבְרִ֥ים
שָׁ֙מָּה֙ לְרִשְׁתָּ֔הּ אֶ֥רֶץ הָרִ֖ים וּבְקָעֹ֑ת לִמְטַ֥ר
הַשָּׁמַ֖יִם תִּשְׁתֶּה־מָּֽיִם׃ וְאַרְעָא. דְאַתּוּן.
עָבְרִין לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ. אֲרַע טוּרִין וּבִקְעָן.
לִמְטַר שְׁמַיָּא שָׁתְיָא מַיָּא׃ לכן ארץ. אלדי
אנתם גאיזון אליהא לתחוזוה. ארץ גבאל
ובקאע. מן מטר אלסמא תשרב מאא׃
אֶ֕רֶץ אֲשֶׁר־יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ דֹּרֵ֣שׁ אֹתָ֑הּ תָּמִ֗יד
עֵינֵ֨י יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ בָּ֔הּ מֵרֵשִׁית֙* הַשָּׁנָ֔ה
וְעַ֖ד אַחֲרִ֥ית שָׁנָֽה׃ אֲרַע. דַיְיָ אֱלָהָךְ
תָּבַע יָתַהּ. תְּדִירָא. עֵינֵי יי אֱלָהָךְ בַּהּ.
מֵרֵישָׁא דְשַׁתָּא וְעַד סוֹפָא דְשַׁתָּא׃ ארץ
אללה רבך מתעהדהא. ודאימא ענאיתה
בהא. מן אול אלסנה אלי אכרהא (לו)׃

ס וְהָיָ֗ה אִם־שָׁמֹ֤עַ תִּשְׁמְעוּ֙ אֶל־
מִצְוֺתַ֔י אֲשֶׁ֧ר אָנֹכִ֛י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם הַיּ֑וֹם
לְאַהֲבָ֞ה אֶת־יְהוָ֤ה אֱלֹֽהֵיכֶם֙ וּלְעָבְד֔וֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶ֖ם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶֽם׃ וִיהֵי. אִם קַבָּלָא
תְקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַי. דַאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן
יוֹמָא דֵין. לְמִרְחַם. יָת יי אֱלָהֲכוֹן וּלְמִפְלַח
קֳדָמוֹהִי. בְּכָל לִבְּכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן׃ פאן
סמעתם סמאעא לוצאיאי. אלתי אמרכם
בהא אליום. לתחבו אללה רבכם ותעבדוה
מכלצין. בכל קלובכם וכל נפוסכם׃
וְנָתַתִּ֧י מְטַֽר־אַרְצְכֶ֛ם בְּעִתּ֖וֹ יוֹרֶ֣ה וּמַלְק֑וֹשׁ
וְאָסַפְתָּ֣ דְגָנֶ֔ךָ וְתִירֹשְׁךָ֖ וְיִצְהָרֶֽךָ׃ וְאֶתֵּין
מְטַר אַרְעֲכוֹן. בְּעִדָּנֵיהּ בַּכִּיר וְלַקִּישׁ.
וְתִכְנוֹשׁ עֲבוּרָךְ. וַחֲמָרָךְ וּמִשְׁחָךְ׃ נזלת
מטר בלדכם. פי וקתה וסמי ולקיס.
פתגמע ברך. ועצירך ודהנך׃ וְנָתַתִּי

עֵ֥שֶׂב בְּשָׂדְךָ֖ לִבְהֶמְתֶּ֑ךָ וְאָכַלְתָּ֖ וְשָׂבָֽעְתָּ׃
וְאֶתֵּין. עִסְבָּא בְּחַקְלָךְ לִבְעִירָךְ. וְתֵיכוֹל
וְתִשְׂבַּע׃ ואנבת עשבא פי צחראך
לבהאימך. פתאכל ותשבע׃ הִשָּֽׁמְר֣וּ
לָכֶ֔ם פֶּ֥ן יִפְתֶּ֖ה לְבַבְכֶ֑ם וְסַרְתֶּ֗ם וַעֲבַדְתֶּם֙
אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶ֖ם לָהֶֽם׃
אִסְתַּמְרוּ לְכוֹן. דִלְמָא יִטְעֵי לִבְּכוֹן. וְתִסְטוֹן.
וְתִפְלְחוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא. וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן׃
ואחדרו אן ינכדע קלבכם. פתזולון.
ותעבדון מעבודאת אכר. ותסגדון להא׃
וְחָרָ֨ה אַף־יְהוָ֜ה בָּכֶ֗ם וְעָצַ֤ר אֶת־הַשָּׁמַ֙יִם֙
וְלֹא־יִהְיֶ֣ה מָטָ֔ר וְהָ֣אֲדָמָ֔ה לֹ֥א תִתֵּ֖ן אֶת־
יְבוּלָ֑הּ וַאֲבַדְתֶּ֣ם מְהֵרָ֗ה מֵעַל֙ הָאָ֣רֶץ הַטֹּבָ֔ה
אֲשֶׁ֥ר יְהוָ֖ה נֹתֵ֥ן לָכֶֽם׃ וְיִתְקֵף רוּגְזָא דַיְיָ
בְּכוֹן. וְיֵיחוֹד יָת שְׁמַיָּא וְלָא יְהֵי מִטְרָא.
וְאַרְעָא. לָא תִתֵּין יָת עֲלַלְתַּהּ. וְתֵיבְדוּן
בִּפְרִיעַ. מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא. דַיְיָ יָהֵיב
לְכוֹן׃ פישתד גצב אללה עליכם. פיחבס
אלמטר מן אלסמא. ואלארץ לא תנבת
אדאהא. פתבידון בסרעה. ען אלבלד
אלגייד. אלדי אללה מעטיכמוהא׃ וְשַׂמְתֶּם֙
אֶת־דְּבָרַ֣י אֵ֔לֶּה עַל־לְבַבְכֶ֖ם וְעַל־נַפְשְׁכֶ֑ם
וּקְשַׁרְתֶּ֨ם אֹתָ֤ם לְאוֹת֙ עַל־יֶדְכֶ֔ם וְהָי֥וּ
לְטוֹטָפֹ֖ת בֵּ֥ין עֵינֵיכֶֽם׃ וּתְשַׁווּן יָת פִּתְגָמַי
אִלֵּין. עַל לִבְּכוֹן וְעַל נַפְשְׁכוֹן. וְתִקְטְרוּן
יָתְהוֹן לְאָת עַל יֶדְכוֹן. וִיהוֹן לִתְפִלִּין בֵּין
עֵינֵיכוֹן׃ וציירו כלאמי הדא. פי קלובכם (לז)
ופי נפוסכם. ואעקדוהא עלאמה עלי
ידיכם. ותכון מנשורא בין עיונכם׃
וְלִמַּדְתֶּ֥ם אֹתָ֛ם אֶת־בְּנֵיכֶ֖ם לְדַבֵּ֣ר בָּ֑ם
בְּשִׁבְתְּךָ֤ בְּבֵיתֶ֙ךָ֙ וּבְלֶכְתְּךָ֣ בַדֶּ֔רֶךְ וּֽבְשָׁכְבְּךָ֖
וּבְקוּמֶֽךָ׃ וְתַלְּפוּן יָתְהוֹן. יָת בְּנֵיכוֹן לְמַלָּלָא
בְהוֹן. בְּמִתְּבָךְ בְּבֵיתָךְ וּבְמֵהָכָךְ בְּאוֹרְחָא.
וּבְמִשְׁכְּבָךְ וּבְמִקִּימָךְ׃ ועלמוהא בניכם
ותדרסהא (לח). פי חאל גלוסך פי מנזלך
ומסירך פי טריקך. ועגד ניאמך וקיאמך׃
וּכְתַבְתָּ֛ם עַל־מְזוּז֥וֹת בֵּיתֶ֖ךָ וּבִשְׁעָרֶֽיךָ׃
וְתִכְתְּבִנּוּן עַל מְזוּזְיָן. וְתִקְבְּעִנּוּן בְּסִפֵּי בֵיתָךְ
וּבְתַרְעָךְ׃ ואכתבהא עלי כדוד פתוח
מנאזלך ואבואבך׃ לְמַ֨עַן יִרְבּ֤וּ יְמֵיכֶם֙ וִימֵ֣י

חלק הדקדוק : יב) מרשית. בשופר הולך לא בפשטא בכל התיגאן׃

*) מרשית חסר א׳

בניכם

בְּנֵיכֶ֔ם עַ֚ל הָֽאֲדָמָ֔ה אֲשֶׁ֨ר נִשְׁבַּ֧ע יְהֹוָ֛ה לַאֲבֹתֵיכֶ֖ם לָתֵ֣ת לָהֶ֑ם כִּימֵ֥י הַשָּׁמַ֖יִם עַל־הָאָֽרֶץ׃ בְּדִיל דְּיִסְגּוֹן יוֹמֵיכוֹן וְיוֹמֵי בְנֵיכוֹן. עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ' לַאֲבָהָתְכוֹן לְמִתַּן לְהוֹן. כְּיוֹמֵי שְׁמַיָּא עַל אַרְעָא׃ לכי תטול איאמכם ואייאם בניכם. עלי' אלבלד. אלדי קסם אללה. לאבאיכם אן יעטיהם. כאייאם אלסמא עלי' אלארץ׃ ס כִּי֩ אִם־שָׁמֹ֨ר תִּשְׁמְר֜וּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּ֗את אֲשֶׁ֧ר אָנֹכִ֛י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם לַעֲשֹׂתָ֑הּ לְאַהֲבָ֞ה אֶת־יְהֹוָ֧ה אֱלֹהֵיכֶ֛ם לָלֶ֥כֶת בְּכָל־דְּרָכָ֖יו וּלְדָבְקָה־בֽוֹ׃ אֲרֵי אִם מִטַּר תִּטְּרוּן יָת כָּל תַּפְקֵידְתָּא הָדָא. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן לְמֶעְבְּדַהּ. לְמִרְחַם. יָת יְיָ' אֱלָהֲכוֹן. לִמְהָךְ בְּכָל אוֹרְחָן דְּתַקְּנָן קֳדָמוֹהִי וּלְאִתְקָרָבָא לְדַחְלְתֵיהּ׃ פאנכם אן חפטתם גמיע הדה אלוציא. אלדי אנא אמרכם ועמלתם בהא. באן תחבבו אללה רבכם. ותסירו פי גמיע טרקה ותלזמוה׃ וְהוֹרִ֧ישׁ יְהֹוָ֛ה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִ֥ם הָאֵ֖לֶּה מִלִּפְנֵיכֶ֑ם וִירִשְׁתֶּ֣ם גּוֹיִ֔ם גְּדֹלִ֥ים וַעֲצֻמִ֖ים מִכֶּֽם׃ וִיתָרֵיךְ יְיָ'. יָת כָּל עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִן קֳדָמֵיכוֹן. וְתֵירְתוּן עַמְמִין. רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנְּכוֹן׃ ויטרד אללה. גמיע הולאי אלאמם מן בין ידיכם. פורתתם אממא. אכתר ואעטם מנכם׃ כָּל־הַמָּק֗וֹם אֲשֶׁ֨ר תִּדְרֹ֤ךְ כַּֽף־רַגְלְכֶם֙ בּ֔וֹ לָכֶ֖ם יִהְיֶ֑ה מִן־הַמִּדְבָּ֨ר וְהַלְּבָנ֜וֹן מִן־הַנָּהָ֣ר נְהַר־פְּרָ֗ת וְעַד֙ הַיָּ֣ם הָאַחֲר֔וֹן יִהְיֶ֖ה גְּבֻלְכֶֽם׃ כָּל אַתְרָא. דְּתִדְרוֹךְ פַּרְסַת רַגְלְכוֹן. בֵּיהּ לְכוֹן יְהֵי. מִן מַדְבְּרָא וְלִבְנָן מִן נַהֲרָא נַהֲרָא פְרָת. וְעַד יַמָּא מַעְרְבָאָה. יְהֵי תְּחוּמְכוֹן׃ וכל מוצע יטאה קדמכם יכון לכם. מן אלבר ואללבנאן ונהר אלפראת. ואלבחר אלכביר. יכון תכמכם׃ לֹא־יִתְיַצֵּ֥ב אִ֖ישׁ בִּפְנֵיכֶ֑ם פַּחְדְּכֶ֨ם וּמוֹרַאֲכֶ֜ם יִתֵּ֣ן ׀ יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֗ם עַל־פְּנֵ֤י כָל־הָאָ֙רֶץ֙ אֲשֶׁ֣ר תִּדְרְכוּ־בָ֔הּ כַּאֲשֶׁ֖ר דִּבֶּ֥ר לָכֶֽם׃ לָא יִתְעַתַּד אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן. דַּחַלְתְּכוֹן וְאֵימַתְכוֹן. יִתֵּין יְיָ' אֱלָהֲכוֹן. עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא דְּתִדְרְכוּן בַּהּ. כְּמָא דְּמַלֵּיל לְכוֹן׃ לא יקף אנסאן בין ידיכם. בל פזעכם וכופכם. ילקיה אללה רבכם. עלי' גמיע אלבלד אלדי תסלכונה. כמא ועדכם׃ קי"א

פסוקים סי' דעואל, ומפטירין ותאמר ציון בישעי' סי' מ"ט : גנ"ה למנחת שבת וב' וה' :

ס ס ס

רְאֵ֗ה אָנֹכִ֛י נֹתֵ֥ן לִפְנֵיכֶ֖ם הַיּ֑וֹם בְּרָכָ֖ה וּקְלָלָֽה׃ חֲזוֹ. דַּאֲנָא. יָהֵיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין. בִּרְכָן וּלְוָטִין׃ אנטרו האנא תא' א) עליכם אליום. ברכאת ולענאת׃ אֶֽת־הַבְּרָכָ֑ה אֲשֶׁ֣ר תִּשְׁמְע֗וּ אֶל־מִצְוֺת֙ יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם אֲשֶׁ֧ר אָנֹכִ֛י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם הַיּֽוֹם׃ יָת בִּרְכָן. אִם תְּקַבְּלוּן. לְפִקּוֹדַיָּא דַּיְיָ' אֱלָהֲכוֹן. דַּאֲנָא. מְפַקֵּיד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין׃ פאמא אלברכאת. אן קבלתם וצאיא אללה רבכם. אלדי אנא אמרכם בהא אליום׃ וְהַקְּלָלָ֗ה אִם־לֹ֤א תִשְׁמְעוּ֙ אֶל־מִצְוֺת֙ יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם וְסַרְתֶּ֣ם מִן־הַדֶּ֔רֶךְ אֲשֶׁ֛ר אָנֹכִ֥י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם הַיּ֑וֹם לָלֶ֗כֶת אַחֲרֵ֛י אֱלֹהִ֥ים אֲחֵרִ֖ים אֲשֶׁ֥ר לֹא־יְדַעְתֶּֽם׃ וּלְוָטִין. אִם לָא תְקַבְּלוּן לְפִקּוֹדַיָּא דַּיְיָ' אֱלָהֲכוֹן. וְתִסְטוּן מִן אוֹרְחָא. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין. לִמְהָךְ. בָּתַר. טָעֲוָת עַמְמַיָּא דְּלָא יְדַעְתּוּן׃ ואמא אללענאת. אן לם תקבלו וצאיא אללה רבכם. וזלתם ען אלטריק. אלתי אנא אמרכם בהא אליום. ואתבעתם מעבודאת אכר. מא לם תערפוהא׃ ס וְהָיָ֗ה כִּ֤י יְבִֽיאֲךָ֙ יְהֹוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ אֶל־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁר־אַתָּ֥ה בָא־שָׁ֖מָּה לְרִשְׁתָּ֑הּ וְנָתַתָּ֤ה אֶת־הַבְּרָכָה֙ עַל־הַ֣ר גְּרִזִ֔ים וְאֶת־הַקְּלָלָ֖ה עַל־הַ֥ר עֵיבָֽל׃ וִיהֵי. אֲרֵי יַעֲלִינָּךְ יְיָ' אֱלָהָךְ. לְאַרְעָא. דְּאַתְּ עָלֵיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ. וְתִתֵּין יָת מְבָרְכַיָּא עַל טוּרָא דִגְרִיזִין. וְיָת מְלָטְטַיָּא עַל טוּרָא דְעֵיבָל׃ פאדא אדכלך אללה רבך. אלי' אלבלד. אלדי אנת צאיר אליה לתחוזה. פאתל ב) אלברכאת עלי' גבל גריזים. ואללענאת עלי' גבל עיבל׃ הֲלֹא־הֵ֜מָּה בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֗ן אַחֲרֵי֙ דֶּ֚רֶךְ מְב֣וֹא הַשֶּׁ֔מֶשׁ בְּאֶ֙רֶץ֙ הַֽכְּנַעֲנִ֔י הַיֹּשֵׁ֖ב בָּעֲרָבָ֑ה מ֚וּל הַגִּלְגָּ֔ל אֵ֖צֶל אֵלוֹנֵ֥י מֹרֶֽה׃ הֲלָא אִנּוּן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא. אֲחוֹרֵי אוֹרַח מַעְלֵי

שמשא. בארע כנענאה. דיתיב במישרא.
לקביל גלגלא. בסטר מישרי מורה: אלא
אנהמא פי גאנב אלארדן. ורא טריק מג׳יב
אלשמס. ענד בלד אלכנאעני. אלמקים
פי אלגור. ממא ילי אלגלגל. ענד מרג מורה:
כי אתם עברים את־הירדן לבא לרשת
את־הארץ אשר־יהוה אלהיכם נתן לכם
וירשתם אתה וישבתם־בה: ארי אתון
עברין ית ירדנא. למיעל למירת ית ארעא.
דיי׳ אלהכון יהיב לכון. ותירתון יתה
ותתבון בה: לאנכם גאיזון אלארדן.
לתדכלו ותחוזו אלבלד. אלדי אללה רבכם
מעטיכם. פאדא חזתמוה וגלסתם פיה:
ושמרתם לעשות את כל־החקים ואת־
המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:
ותטרון למעבד. ית כל קימיא וית דיניא.
דאנא. יהיב קדמיכון יומא דין: פאחפצו
ואעמלו. בגמיע ארסום ואחכאם. אלתי
אנא תאליהא עליכם אליום: אלה החקים
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ
אשר נתן יהוה אלהי אבתיך לך לרשתה
כל־הימים אשר־אתם חיים על־האדמה:
אלין. קימיא ודיניא דתטרון למעבד.
בארעא. דיהב יי׳. אלהא דאבהתך.
לך למירתה. כל יומיא. דאתון קימין על
ארעא: הדה אואיל ארסום ואחכאם
אלתי תחפצוהא ותעמלו בהא. פי אלבלד.
אלדי אעטאך אללה אלאה אבאיך אן
תחוזה. טול אלזמאן. אלדי אנתם אחיא עלא
אלארץ: אבד תאבדון את־כל־המקמות
אשר עבדו־שם הגוים אשר אתם ירשים
אתם את־אלהיהם על־ההרים הרמים ועל־
הגבעות ותחת כל־עץ רענן: אבדא
תאבדון. ית כל אתריא דפלחו תמן עממיא.
דאתון. ירתין יתהון ית טעותהון. על
טוריא רמיא ועל רמתא. ותחות כל אילן
עבוף: והו אן תבידו. גמיע אלמואצע
אלתי עבד תם אלאמם. אלדי אנתם קארצוהם
מעבודאתהם. עלי אלגבאל ארפאע ועלי
אליפאע. ותחת כל שגר ריאן: ונתצתם
את־מזבחתם ושברתם את־מצבתם
ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם
תגדעון ואבדתם את־שמם מן־המקום
ההוא: ותתרעון ית איגוריהון. ותתברון
ית קמתהון. ואשיריהון תיקדון בנורא.
וצלמי טעותהון תקצצון. ותבדון ית
שומהון. מן אתרא ההוא: ואנקצו
מדאבחהם. וכסרו דכאכהם. וסואריהם
אחרקוהא באלנאר. ופסול מעבודאתהם
תגדעוהא. ואבידו אסמאיהם. מן דלך
אלמוצע: לא־תעשון כן ליהוה אלהיכם:
לא תעבדון כן. קדם יי׳ אלהכון: לא
תצנעו כדאך ללה רבכם: כי אם־אל־
המקום אשר־יבחר יהוה אלהיכם מכל־
שבטיכם לשום את־שמו שם לשכנו
תדרשו ובאת שמה: אלהין. לאתרא.
דיתרעי יי׳ אלהכון מכל שבטיכון.
לאשראה שכינתיה תמן. לבית שכינתיה
תתבעון ותיתון לתמן: אלא אלי אלמוצע.
אלדי יכתארה אללה רבכם מן גמיע
אסבאטכם. ליחל נורה תם. אלתמסו מסכנה
חתא תצירו אליה: והבאתם שמה
עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת
תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת
בקרכם וצאנכם: ותיתון לתמן. עלותכון
ונכסת קודשיכון. וית מעשריכון. וית
אפרשות ידכון. ונדריכון ונדבתכון.
ובכורי תוריכון ועניכון: פאחמלו אליה.
צואעדכם ודבאיחכם. ועשורכם
ורפאיעכם. ונדורכם ותברעכם. ובכור
בקרכם וגנמכם: ואכלתם־שם לפני יהוה
אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם
ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך:
ותיכלון תמן. קדם יי׳ אלהכון. ותחדון.
בכל אושטות ידכון. אתון ואנש בתיכון.
דברכך יי׳ אלהך: פתאכלוה תם. בין ידי
אללה רבכם. ואפרחו. בגמיע מא אנבסטת
בה אידיכם. אנתם וביותכם. כמא רזקך
אללה רבך: לא תעשון ככל אשר אנחנו
עשים פה היום איש כל־הישר בעיניו:

לָא תַעְבְּדוּן. כְּכֹל. דַּאֲנַחְנָא עָבְדִין. כָּא
יוֹמָא דֵין. גְּבַר כָּל דְּכָשַׁר בְּעֵינוֹהִי: לא
תצנעו מן הדה אלאמור. כמא נחן צאנעין
אליום. כל אנסאן מא חסן ענדה: כִּי לֹא־
בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־הַנַּחֲלָה
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: אֲרֵי לָא
אֲתֵיתוּן עַד כְּעַן. לְבֵית נְיָחָא וּלְאַחְסָנְתָּא.
דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ: לאנכם לם תצירו.
בעד אלמסתקר ואלנחלה. אלדי אלה רבך
מעטיך: וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וִישַׁבְתֶּם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל אֶתְכֶם
וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וִישַׁבְתֶּם
בֶּטַח: וְתַעְבְּרוּן יָת יַרְדְּנָא. וְתִתְּבוּן
בְּאַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן מַחְסֵין יָתְכוֹן. וִינִיחַ
לְכוֹן מִכָּל בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן. מִסְּחוֹר סְחוֹר
וְתִתְּבוּן לְרוּחְצָן: פאדא עברתם אלארדן.
ונזלתם פי אלבלד. אלדי אלה רבכם
מנחלכם [ח]. ואראחכם [ט] מן גמיע
אעדאיכם. אלמחיטין בכם ונזלתם ואתקין:
וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם שָׁמָּה תָבִיאוּ אֵת כָּל־
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם
מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וּתְרֻמַת יֶדְכֶם וְכֹל מִבְחַר
נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ[א] לַיהוָה: וִיהֵי אַתְרָא.
דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהֲכוֹן לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ
תַּמָּן. לְתַמָּן תַּיְתוּן. יָת כָּל דַּאֲנָא מְפַקֵּיד
יָתְכוֹן. עֲלָוָתְכוֹן וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן.
מַעְשְׂרֵיכוֹן וְאַפְרָשׁוּת יְדֵכוֹן. וְכֹל שְׁפַר
נִדְרֵיכוֹן. דְּתִדְּרוּן קֳדָם יְיָ: ואי מוצע.
יכתארה אלה רבכם ליחל נורה פיה.
אליה תאתו. בגמיע מא אנא אמרכם. מן
צואעדכם ודבאיחכם. ועשורכם
ורפאיעכם. וכיאר נדורכם. אלדי תנדרוהא
ללה [י]: וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם
וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאַמְהֹתֵיכֶם
וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק
וְנַחֲלָה אִתְּכֶם: וְתִחְדּוּן. קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן.
אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן. וְעַבְדֵיכוֹן וְאַמְהָתְכוֹן.
וְלֵיוָאָה דִּבְקִרְוֵיכוֹן. אֲרֵי לֵית לֵיהּ. חוּלָק
וְאַחְסָנָא עִמְּכוֹן: ואפרחו בהא [יא]. בין

ידי אלה רבכם. אנתם ובניכם ובנאתכם.
ועבידכם ואמאכם. ואליואני אלדי פי
מחאלכם. אד ליס לה. נציב ולא נחלה
מעכם: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ
בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: אִסְתְּמַר לָךְ.
דִּלְמָא תַסֵּיק עֲלָוָתָךְ. בְּכָל אַתְרָא דְּתֶחֱזֵי:
אחדר. אן תקרב קראבינך. פי אי מוצע
ראיתה: כִּי אִם־בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה
בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם
תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: אֱלָהֵין
בְּאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי יְיָ בַּחֲדָא מִן שִׁבְטָךְ.
תַּמָּן תַּסֵּיק עֲלָוָתָךְ. וְתַמָּן תַּעֲבֵיד. כָּל
דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ: אלא פי אלמוצע. אלדי
יכתארה אלה באחד אסבאטך. תם תקרב
קראבינך. ותצנע תם. גמיע מא אמרך בה:
רַק בְּכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר
כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ בְּכָל־
שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ כַּצְּבִי
וְכָאַיָּל: לְחוֹד בְּכָל רְעוּת נַפְשָׁךְ. תִּכּוֹס
וְתֵיכוּל בִּשְׂרָא. כְּבִרְכְּתָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ. דִּיהַב
לָךְ בְּכָל קִרְוָךְ. מְסָאֲבָא וּדְכֵיָא יֵיכְלוּנֵּיהּ.
כִּבְשַׂר טַבְיָא וְאַיְלָא: לכן מתא מא
אשתהת נפסך אללחם. פאדבח וכל. כרזק
אלה רבך. אלדי אעטאך פי סאיר קראך.
וגאיז אן יאכל מנה אלטאהר ואלנגס. כמא
יוכלאן לחם אלצבי ואלאיל [יב]: רַק הַדָּם
לֹא תֹאכֵלוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם:
לְחוֹד דְּמָא לָא תֵיכְלוּן. עַל אַרְעָא תִּשְׁדְּנֵיהּ
כְּמַיָּא: כלא אלדם לא תאכלוה. בל צבה
עלי אלארץ כאלמא: לֹא־תוּכַל לֶאֱכֹל
בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ
וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל־נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר
וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ: לֵית לָךְ רְשׁוּ
לְמֵיכַל בְּקִרְוָךְ. מַעְשַׂר עֲבוּרָךְ וְחַמְרָךְ
וּמִשְׁחָךְ. וּבְכוֹרֵי תוֹרָךְ וְעָנָךְ. וְכָל נִדְרָךְ
דְּתִדַּר. וְנִדְבָתָךְ וְאַפְרָשׁוּת יְדָךְ: ולא יגוז
אן תאכל פי מחאלך. עשור ברך ועצירך
ודהנך. ובכור בקרך וגנמך. ונדורך אלדי
תנדרהא. ותברעך ורפאיעך: כִּי אִם־
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם [ב] אֲשֶׁר
יבחר

חלק הדקדוק. א) אשר תדרו. כתב רבינו יעקב בן אלעזר בס׳ הללי אשר במולטילה מצא תדרו הר׳ רפי ועיין בח״ה: ב) במקום. פשטא.

יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ
וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ
וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח
יָדֶךָ: אֱלָהֵין. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תֵּיכְלִנֵּיהּ.
בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי. יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ. אַתְּ וּבְרָךְ
וּבְרַתָּךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָךְ. וְלֵיוָאָה דִּבְקִרְוָךְ.
וְתִחְדֵּי. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. בְּכֹל אוֹשָׁטוּת
יְדָךְ: אלא בין ידי אלה רבך תאכלה. פי
אמוצע אדי יכתארה. אנת ואבנך
ואבנתך ועבדך ואמתך. ואלוי אדי פי
מחלך. ואפרח בין ידי אלה רבך. בגמיע
מא אנבסטת בה ידך: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־
תַּעֲזֹב אֶת־הַלֵּוִי כָּל־יָמֶיךָ עַל־אַדְמָתֶךָ:
אִסְתְּמַר לָךְ. דִּלְמָא תִרְחֵיק יָת לֵיוָאָה. כָּל
יוֹמָךְ עַל אַרְעָךְ: ואחדר אן תגפו אלוי.
ב* טול מקאמך פי בלדך:יג) ס כִּי־יַרְחִיב
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ[ג] אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְאָמַרְתָּ אֹכְלָה בָשָׂר כִּי־תְאַוֶּה נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל
בָּשָׂר בְּכָל־אַוַּת נַפְשְׁךָ תֹּאכַל בָּשָׂר: אֲרֵי
יַפְתֵּי יְיָ אֱלָהָךְ. יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא
דְּמַלֵּיל לָךְ. וְתֵימַר אֵיכוּל בִּשְׂרָא. אֲרֵי
תִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ לְמֵיכַל בִּשְׂרָא. בְּכָל רְעוּת
נַפְשָׁךְ תֵּיכוּל בִּשְׂרָא: ואדא אוסע אלה
רבך תכמך כמא ועדך. פקלת אכל
לחמא. ען שהוה מן נפסך לה. פכלה מתא
מא אשתהיתה: כִּי־יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם
וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל
אַוַּת נַפְשֶׁךָ: אֲרֵי יִתְרַחַק מִנָּךְ אַתְרָא.
דְּיִתְרְעֵי. יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ
תַּמָּן. וְתִכּוֹס מִתּוֹרָךְ וּמֵעָנָךְ. דִּיהַב יְיָ לָךְ.
כְּמָא דְּפַקֵּידְתָּךְ. וְתֵיכוּל בְּקִרְוָךְ. בְּכֹל
רְעוּת נַפְשָׁךְ: ואן בעד ענך אמוצע. אדי
יכתארה אלה רבך ליחל נורה פיה. פאדבח
מן בקרך וגנמך. אדי רזקך אלה רבך.
כמא אמרתך. וכלה פי מחלך. מתא מא
אשתהתה נפסך: אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת־
הַצְּבִי וְאֶת־הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא
וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ: בְּרַם. כְּמָא דְּמִתְאֲכִיל

בְּשַׂר טַבְיָא וְאַיְלָא. כֵּן תֵּיכְלִנֵּיהּ. מְסָאֲבָא
וְדַכְיָא. כַּחֲדָא יֵיכְלִנֵּיהּ: לכן כמא יוכל
אצבי ואאיל. כדאך תאכלה. אן יגוז אנגס
ואטאהר. אן יאכלאן מנה: רַק חֲזַק לְבִלְתִּי
אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל
הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר: לְחוֹד תְּקַף. בְּדִיל דְּלָא
לְמֵיכַל דְּמָא. אֲרֵי דְמָא הוּא נַפְשָׁא. וְלָא
תֵיכוּל נַפְשָׁא עִם בִּשְׂרָא: לכן תשדד.
פי אן לא תאכל אדם. פאנה מסכן אנפסיד).
ולא תאכל אנפס מע אלחם: לֹא תֹּאכְלֶנּוּ
עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם: לָא תֵיכְלִנֵּיהּ.
עַל אַרְעָא תֵּישְׁדְּנֵיהּ כְּמַיָּא: ואד לא
תאכלהטו). בל צבה עלי אארץ כאמא:
לֹא תֹּאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטַב[ד] לְךָ וּלְבָנֶיךָ
אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה:
לָא תֵיכְלִנֵּיהּ. בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ וְלִבְנָךְ
בַּתְרָךְ. אֲרֵי תַעְבֵּיד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ:
ואד לא תאכלה כדאך.טז) לכי יכאר לך
ולבניך מן בעדך. אד תצנע אמסתקים
ענד אלה: רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר־יִהְיוּ לְךָ
וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
יִבְחַר יְהוָה: לְחוֹד מַעְשַׂר קוּדְשָׁךְ. דִּיהוֹן
לָךְ וְנִדְרָךְ. תִּטּוֹל וְתֵיתֵי. לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי
יְיָ: עדא אקראסך. מא כאן לך מנהאיז)
ונדורך. פאחמלהא ואת בהא. אלי אמוצע
אדי יכתארה אלה: וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ
הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל־מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם
זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל־מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל: וְתַעְבֵּיד עֲלָוָתָךְ בִּשְׂרָא
וּדְמָא. עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ. וְדַם נִכְסַת
קוּדְשָׁךְ. יִשְׁתְּפֵיךְ עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ.
וּבִשְׂרָא תֵיכוּל: ותצנע צואעדך לחומהא
ודמאהא כמאיח). עלי מדבח אלה רבך.
ומן דם דבאיחך יצב עלי מדבחה. וכל
לחומהא: שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ לְמַעַן יִיטַב[ה] לְךָ
וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: טַר וּתְקַבֵּיל.
יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ.
בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ. וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ. עַד עָלְמָא.

ג) ה׳ אלהיך. אזל ואתי ברוב התיגאן הישנות היפך הדפוסים שתיבת אלהיך במארכה ובקצת תיגאן בדפוסים: ד) ה) ייטב. לרע:

אֲרֵי תַעֲבֵיד דְּתָקֵין וּדְכָשַׁר. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ:
אחפץ ואקבל. גמיע הדה אאמור. אדי
אמרך בהא. לכי יכ'אר לך. ולבניך בעדך
אלי אלדהר. אד' תצנע אג'יד ואמסתקים.
ענד אלהרבך: ס כִּי־יַכְרִית יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה
לָרֶשֶׁת אוֹתָם מִפָּנֶיךָ וְיָרַשְׁתָּ אֹתָם וְיָשַׁבְתָּ
בְּאַרְצָם: אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא.
דְּאַתְּ עָלֵיל לְתַמָּן. לְמֵירַת יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ.
וְתֵירַת יָתְהוֹן. וְתֵתֵיב בְּאַרְעֲהוֹן:
ואדא קטע אלה רבך אלאמם. אדי אנת
דאכל אלי תם. לתקרצהם מן בין ידיך.
פאדא קרצתהם וסכנת מכאנהם (יט):
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּנָּקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי
הִשָּׁמְדָם מִפָּנֶיךָ וּפֶן־תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם
לֵאמֹר אֵיכָה יַעַבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אָנִי: אִסְתְּמַר
לָךְ. דִּלְמָא תִתְּקֵיל בָּתְרֵיהוֹן. בָּתַר
דְּיִשְׁתֵּיצוֹן מִן קֳדָמָךְ. וְדִלְמָא תִתְבַּע
לְטָעֲוָתְהוֹן לְמֵימַר. אֵיכְדֵין פָּלְחִין עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין יָת טָעֲוָתְהוֹן. וְאַעְבֵּיד כֵּן אַף אֲנָא:
פאחדר אן תוהק פי תבעהם. בעד
אנפארדהם מן בין ידיך. וכלא תלתמס
מן מעבודאתהם קאילא. כיף כאן
יעבדהא הולאי אלאמם. פאצנע אנא איצ'א
כדאך: לֹא־תַעֲשֶׂה כֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
כִּי כָל־תּוֹעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ
לֵאלֹהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם
יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ לֵאלֹהֵיהֶם: לָא תַעְבֵּיד כֵּן.
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. אֲרֵי כָל דִּמְרַחַק קֳדָם יְיָ
דְּשָׂנֵי. עָבְדִין לְטָעֲוָתְהוֹן. אֲרֵי אַף יָת
בְּנֵיהוֹן וְיָת בְּנָתְהוֹן. מוֹקְדִין בְּנוּרָא
לְטָעֲוָתְהוֹן: לא תצנע כדאך ללה רבך.
פאנה כתירא ממא יכרהה אלה וישנאה.
צנעוה למעבודאתהם. חתא בניהם
ובנאתהם. קד אחרקוהא בלנאר להם (כ):
אֵת כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תֹסֵף עָלָיו וְלֹא
תִגְרַע מִמֶּנּוּ: יָת כָּל פִּתְגָמָא. דַּאֲנָא
מְפַקֵּיד יָתְכוֹן. יָתֵיהּ תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד. לָא
תֵיסְפוּן עֲלוֹהִי. וְלָא תִמְנְעוּן מִנֵּיהּ: פגמיע
לאמר. אדי אמרכם בה. אחפצוה ואעמלו
בה. לא תזידון עליה שיא. ולא תנקצו
מנה: פ
ג* כִּי־יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן
אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת: אֲרֵי יְקוּם בֵּינָךְ נְבִיָּא.
אוֹ חָלֵים חֶלְמָא. וְיִתֵּין לָךְ. אָת אוֹ מוֹפָת:
ואדא קאם פי מא בינכם מדעי נבווה. או
חאם חלם (כא). פאעטאך איה או ברהאנא:
וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיךָ
לֵאמֹר נֵלְכָה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
לֹא־יְדַעְתָּם וְנָעָבְדֵם: וְיֵיתֵי אָתָא אוֹ
מוֹפְתָא. דְּמַלֵּיל עִמָּךְ לְמֵימַר. נְהָךְ. בָּתַר
טָעֲוַת עַמְמַיָּא. דְּלָא יְדַעְתָּנוּן וְנִפְלְחִנִּין:
פלו אתת אאיה או אברהאן מן מן קא
לך (כב). תעא בנא אלי מעבודאת אכר. מא
לם תערפהא ונעבדהא: לֹא תִשְׁמַע אֶל־
דִּבְרֵי הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל־חוֹלֵם הַחֲלוֹם
הַהוּא כִּי מְנַסֶּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לָדַעַת
הֲיִשְׁכֶם אֹהֲבִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: לָא תְקַבֵּיל.
לְפִתְגָמֵי נְבִיָּא הַהוּא. אוֹ. מִן חָלֵים חֶלְמָא
הַהוּא. אֲרֵי מְנַסֵּי. יְיָ אֱלָהֲכוֹן יָתְכוֹן. לְמִדַּע.
הַאִיתֵיכוֹן רָחֲמִין יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן. בְּכָל לִבְּכוֹן
וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן: פלא תקבלו מן דאך
אלמדעי אלנבווה. או אלחאם אלחלם. פאן אלה
רבכם ממתחנכם. ליצ'הר (כג). הל אנתם
מחבוה מכלצין. בכל קלובכם ונפוסכם:
אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ
וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ
תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן: בָּתַר פּוּלְחָנָא דַּיְיָ
אֱלָהֲכוֹן. תְּהָכוּן וְיָתֵיהּ תִּדְחֲלוּן. וְיָת פִּקּוֹדוֹהִי
תִּטְּרוּן וּלְמֵימְרֵיהּ תְּקַבְּלוּן. וְקָדָמוֹהִי
תִּפְלְחוּן וּלְדַחַלְתֵיהּ תִּתְקָרְבוּן: בל תתבע
אלה רבכם תסירו. ואיאה פארהבו
ווצאיאה תחפצו. ואמרה תקבלו. ואיאה
פאעבדו וטאעתה פאזמוהא: וְהַנָּבִיא
הַהוּא אוֹ חֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת כִּי דִבֶּר־

סרה על־יהוה אלהיכם המוציא אתכם ו
מארץ מצרים והפדך מבית עבדים
להדיחך מן־הדרך אשר צוך יהוה אלהיך
ללכת בה ובערת הרע מקרבך :
ונביא ההוא. או חלים חלמא ההוא
יתקטיל. ארי מליל סטיא. על יי' אלהכון.
דאפיק יתכון מארעא דמצרים. ודפרקך
מבית עבדותא. לאטעיותך מן אורחא.
דפקדך. יי' אלהך למהך בה. ותפלי עביד
דביש מבינך : ודלך אלמדעי אלנבוה.
או חאם אלחלם יקתל. למא תקוול אלמחא.
עלי' אלה רבכם. אלמכרגכם מן בלד מצר.
ואפאדיך מן בית אלעבודייה. לידחו בך
ען אלטריק. אלדי אמרך אלה רבך אן
תסיר פיה. ואנף אהל אלשר (כד) מן וסטך :
ס כי יסיתך אחיך בן־אמך או־
בנך או־בתך או ו אשת חיקך או רעך
אשר כנפשך בסתר לאמר נלכה ונעבדה
אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה
ואבתיך : ארי ימלכנך. אחוך בר אמך.
או ברך או ברתך. או אתת קימך. או
חברך. דכנפשך בסתרא למימר. נהך.
ונפלח לטעות עממיא. דלא ידעתא. את
ואבהתך : ואדא אטגואך אכיך אבן אמך.
או אבנך או אבנתך. או אמראתך אלתי
הי חרמתך (כה). או צאחבך אלדי הו כנפסך
פי סתר קאילא. תעא נעבד מעבודאת
אכר. מא לם תערפהא אנת ואבאיך :
מאלהי העמים אשר סביבתיכם הקרבים
אליך או הרחקים ממך מקצה הארץ
ועד־קצה הארץ : מטעות עממיא.
דבסחרניכון. דקריבין לך. או דרחיקין
מנך. מסיפי ארעא ועד סיפי ארעא :
מן מעבודאת אלאמם. אלדין חואליכם.
אלאקרבין אליך. או אלאבעדין מנך. מן טרף
אלארץ אלי טרפהא : לא־תאבה לו ולא
תשמע אליו ולא־תחוס עינך עליו ולא־
תחמל ולא־תכסה עליו : לא תיבי ליה.
ולא תקביל מניה. ולא תחוס עינך עלוהי.
ולא תרחם ולא תכסי עלוהי : פלא תשא

דך. ולא תקבל מנה. ולא תשפק עליה.
ולא תרת לה. ולא תסתר עליה : כי הרג
תהרגנו ידך תהיה־בו בראשונה להמיתו
ויד כל־העם באחרנה : ארי מקטל
תקטלניה. ידך. תהי ביה בקדמיתא
למקטליה. וידא דכל עמא בבתריתא :
בל אקתלה קתלא. וידך אול מא תקע
עליה (כו) פתקתלה. ויד סאיר אלאמה
אכירא : וסקלתו באבנים ומת כי בקש
להדיחך מעל יהוה אלהיך המוציאך
מארץ מצרים מבית עבדים : ותרגמניה
באבניא וימות. ארי בעא. לאטעיותך
מדחלתא דיי' אלהך. דאפקך. מארעא
דמצרים מבית עבדותא : וארגמה
באלחגארה חתא ימות. למא קצד אדחאך
ען אלה רבך. אלמכרגך. מן בלד מצר מן
בית אלעבודייה : וכל־ישראל ישמעו
ויראון ולא־יספו לעשות כדבר הרע הזה
בקרבך : וכל־ישראל. ישמעון וידחלון.
ולא יוספון למעבד. כפתגמא בישא. הדין
בינך : וסאיר אלאסראיל. יסמעון ויכאפון.
ולא יעאודון אן יצנעון. מתל הדא אלאמר
אלרדי פי וסטך : ס כי־תשמע
באחת עריך אשר יהוה אלהיך נתן לך
לשבת שם לאמר : ארי תשמע בחדא
מקרויך. דיי' אלהך. יהיב לך. למתב
תמן למימר : ואן סמעת ען בעץ קראך.
אלתי אלה רבך מעטיך. אן תסכן פיהא
קול קאיל : יצאו אנשים בני־בליעל
מקרבך וידיחו את־ישבי עירם לאמר
נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר
לא־ידעתם : נפקו. גוברין בני רשעא
מבינך. ואטעיאו (כנ"י ואטעיו). ית יתבי
קרתהון למימר. נהך. ונפלח. לטעות
עממיא דלא ידעתון : אן קד כרג קום
כפאר מנהא. פאצלו אהל קריתהם קאילין
תעאו נעבד מעבודאת אכר. מא לם
תערפוהא : ודרשת וחקרת ושאלת היטב
והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה
הזאת בקרבך : ותתבע ותבדוק. ותשאל

יָאוּת. וְהָא קוּשְׁטָא כֵּיוָן פִּתְגָמָא. אִתְעֲבִידַת
תּוֹעֵיבְתָּא הָדָא בֵּינָךְ: פאתמם דאך
ואסתברה. ואסא ענה נעמא. פאן כאן
אלאמר חקא תאבתא. קד צנעת הדה
אלכריהה פי וסטך: הַכֵּה תַכֶּה אֶת־יֹשְׁבֵי
הָעִיר הַהִוא לְפִי־חָרֶב הַחֲרֵם אֹתָהּ וְאֶת־
כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־בְּהֶמְתָּהּ לְפִי־חָרֶב:
מִמְחָא תִמְחֵי. יָת יָתְבֵי. קַרְתָּא הַהִיא
לְפִתְגָם דְּחָרֶב. גַּמַּר יָתַהּ וְיָת כָּל דְּבַהּ.
וְיָת בְּעִירַהּ לְפִתְגָם דְּחָרֶב: ואקתל
קתלא אהל תלך אלקריה בחד אלסיף.
ואתלפהא וגמיע מא פיהא. חתא
בהאימהא בחד אלסיף: וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ
תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשָׂרַפְתָּ בָאֵשׁ אֶת־
הָעִיר וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבָּנֶה עוֹד: וְיָת כָּל
עֲדָאַהּ. תְּכְנוֹשׁ לְגוֹ פְּתָאַהּ. וְתוֹקֵיד בְּנוּרָא.
יָת קַרְתָּא וְיָת כָּל עֲדָאַהּ גְּמִיר. קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ. וּתְהֵי תֵּל חָרוּב לְעָלַם. לָא תִתְבְּנֵי
עוֹד: וגמיע סלבהא. אגמעה אלי וסט
רחבתהא. ואחרק באלנאר תלך אלקריה
וסלבהא. ללה רבך גמלה. ותכון תלא אלי
אלדהר. לא תבנא אבדא: וְלֹא־יִדְבַּק בְּיָדְךָ
מְאוּמָה מִן־הַחֵרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מֵחֲרוֹן
אַפּוֹ וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: וְלָא יִדְבַּק בִּידָךְ. מִדַּעַם
מִן חֶרְמָא. בְּדִיל דִּיתוּב יְיָ מִתְּקוֹף רוּגְזֵיהּ.
וְיִתֵּין לָךְ רַחֲמִין וִירַחֵים עֲלָךְ וְיַסְגֵּינָךְ. כְּמָא
דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ: ולא ילתזק בידך שיא
מן אלמתלוף. לכי ירגע אללה מן שדה
גצבה. ויעטיך רחמתה וירחמך ויכתרך.
כמא קסם לאבאיך: כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: אֲרֵי תְקַבֵּיל. לְמֵימְרָא דַּייָ
אֱלָהָךְ. לְמִטַּר יָת כָּל פִּקּוֹדוֹהִי. דַּאֲנָא
מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין. לְמֶעֱבַד דְּכָשַׁר קֳדָם
יְיָ אֱלָהָךְ: אד קבלת אמר אללה רבך.
ותחפט גמיע וצאיאה. אלתי אנא
אמרך בהא אליום. באן תצנע אלמסתקים
ענדה: ס בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם ד
לֹא תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא־תָשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין
עֵינֵיכֶם לָמֵת: בְּנִין אַתּוּן. קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן.
לָא תִתְהַמְּמוּן. וְלָא תְשַׁוּוֹן מְרַט. בֵּין
עֵינֵיכוֹן עַל מִית: ואד אנתם אוליא אללה
רבכם כאלבנין (כז). פלא תתואגו (כח). ולא
תגעלו נתפא. בין עיונכם עלי
אמואתכם (כט): כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם
סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:
אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. וּבָךְ
אִתְרְעֵי יְיָ. לְמִהְוֵי לֵיהּ לְעַם חֲבִיב. מִכֹּל
עַמְמַיָּא. דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא: לאנך שעב
מקדס ללה רבך. ואכתארך אן תכון לה
אמה כאצה. מן גמיע אלאמם. אלדי עלי וגה
אלארץ: ס לֹא תֹאכַל כָּל־תּוֹעֵבָה:
לָא תֵיכוֹל כָּל דִּמְרַחַק: לא תאכל כל
מכרוה: זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר
שֵׂה כְשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים: דָּא בְּעִירָא
דְּתֵיכְלוּן. תּוֹרִין. אִמְּרִין דְּרַחְלִין וְגַדְיָין דְּעִזִּין:
הדא מא תאכלוה מן אלבהאים. אלבקר
ואלצאן ואלמאעז (ל): אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ
וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וָזָמֶר: אַיְלָא וְטַבְיָא וְיַחְמוּרָא.
וְיַעְלָא וְרֵימָא וְתוֹרְבָּלָא וְדִיצָא: ואלאיל
ואלצבי ואליחמור. ואלועל ואלארוי ואלתיתל
ואלזראפה (לא): וְכָל־בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה
וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה
בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ: וְכָל בְּעִירָא
דִּסְדִיקָא פַּרְסָתַהּ. וּמַטִלְפָן טִלְפִין תַּרְתֵּין
פַּרְסָתַהּ. מַסְּקָא פִּשְׁרָא בִּבְעִירָא. יָתַהּ
תֵּיכְלוּן: וכל בהימה מצלפה בצלף.
ומפרקה אצלאפהא תפריקא. ומצעדה
אלאגתראר מן אלבהאים. פכלוהא: אַךְ אֶת־
זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי
הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה אֶת־הַגָּמָל וְאֶת־
הָאַרְנֶבֶת וְאֶת־הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלֵה גֵרָה הֵמָּה
וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם:
בְּרַם יָת דֵּין. לָא תֵיכְלוּן מִמַּסְּקֵי פִשְׁרָא.
וּמִסְּדִיקֵי פַּרְסָתָא מְטַלְפֵי טִלְפַיָּא. יָת
גַּמְלָא. וְיָת אַרְנְבָא וְיָת טַפְזָא אֲרֵי מַסְּקֵי

פשרא אנון. ופרסתהון לא סדיקא. מסאבין
אנון לכון: כלא הדה אאשבאץ פלא
תאכלוהא. מן אמצעדי אאגתראר.
ואמצלפין באצלאף מפרקה. אגמל ואארנב
ואובר. פאנהמא מצעדה אגתראר גיר
מצלפה בצלף. פהי מחרמה עליכם:
ואת־החזיר כי־מפריס פרסה הוא ולא־
גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו
ובנבלתם לא תגעו: וית חזירא. ארי סדיק
פרסתא הוא ולא פשר. מסאב הוא לכון.
מבשרהון לא תיכלון. ובנבילתהון לא
תקרבון: ואכנזיר. פאנה מצלף בצלף
ולא יגתר. פהו מחרם עליכם. לא תאכלו
מן לחומהא. ולא תדנו בנבאילהא ללא
תנגסכם (לב): ס את־זה תאכלו
מכל אשר במים כל אשר־לו סנפיר
וקשקשת תאכלו: ית דין תיכלון. מכל
דבמיא. כל דליה. ציצין וקלפין תיכלון:
והדא מא תאכלוה. מן גמיע מא פי
אלמא. כל מא לה אגנחה ופלוס פכלוה:
וכל אשר אין־לו סנפיר וקשקשת לא
תאכלו טמא הוא לכם: וכל דלית ליה.
ציצין וקלפין לא תיכלון. מסאב הוא לכון:
וכל מא ליס לה. אגנחה ופלוס לא תאכלוה
ה* לאנה נגס לכם: ס כל־צפור
טהרה תאכלו: כל צפר דכי תיכלון:
וכל טאיר טאהר פכלוה: וזה אשר לא־
תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה: ודין.
דלא תיכלון מנהון. נשרא ועד ועזיא:
והדה אאשבאץ לא תאכלו מנהם. אנסר
ואעקאב ואענקא: והראה ואת־האיה
והדיה למינה: ובת כנפא וטרפיתא.
ודיתא לזנה: ואגארה (לג) ואצדא. ואחדא
באצנאפהא: ואת כל־ערב למינו: וית
כל עורבא לזניה: וגמיע אגראביב
לאצנאפהא: ואת בת היענה ואת־התחמס
ואת־השחף ואת־הנץ למינהו: וית בת
נעמיתא. וציצא וצפר שחפא. ונצא
לזנוהי: ואנעאמה ואכטאף ואסאף. ואבאז
לאצנאפה: את־הכוס ואת־הינשוף
והתנשמת: וקדיא וקפופא ובותא:
ואבום ואבאשק ואשאהין: והקאת ואת־
הרחמה ואת־השלך: וקתא וירקריקא
ושלינונא: ואקוק וארכם ואזמג:
והחסידה והאנפה למינה והדוכיפת
והעטלף: וחוריתא. ואבו לזנה. ונגר טורא
ועטליפא: ואצקר ואבגבגה באצנאפהא.
ואהדהד ואכפאש: וכל שרץ העוף טמא
הוא לכם לא יאכלו: וכל רחשא דעופא.
מסאב הוא לכון. לא יתאכלון: וגמיע דביב
אטאיר. אדי הו מחרם עליכם. לא תאכלוה:
כל־עוף טהור תאכלו: כל עוף דכי
תיכלון: וכל מא הו טאהר מנה פכלוה:
לא תאכלו כל־נבלה לגר אשר־בשעריך
תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש
אתה ליהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב
אמו: לא תיכלון כל נבילא. לתותב ערל
דבקרוך תתננה וייכלנה. או תזבננה לבר
עממין. ארי עם קדיש את. קדם יי' אלהך.
לא תיכלון בשר בחלב: ולא תאכלו שיא
מנאנבאיל. בל אעטהא לאגריב אדי פי
מחאלך פיאכלהא. או תביעהא לאגנבי.
לאנך שעב מקדס ללה רבך. ולא תטבך
לחמא בלבן: פ
עשר תעשר את כל־תבואת זרעך היצא
השדה שנה שנה: עשרא תעשר. ית
כל עללת זרעך. דיפיק חקלא שנא שנא:
ועשר תעשירא גמיע גלה' זרעך. מא
תנבתה אצחרא סנה סנה: ואכלת לפני
יהוה אלהיך במקום אשר־יבחר לשכן שמו
שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרת
בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את־
יהוה אלהיך כל־הימים: ותיכול. קדם יי'
אלהך. באתרא דיתרעי לאשראה
שכינתיה תמן. מעשר עבורך חמרך
ומשחך. ובכורי תורך ועאנך. בדיל דתילף.
למדחל. קדם יי' אלהך כל יומיא: וכל
בין ידי אלה. פי אמוצע אדי יכתארה
ליסכן נורה פיה. עשור ברך ועצירך
ודהנך. ובכור בקרך וגנמך. לכי תתעלם.

כִּיף תַעבִּרה טוּל אזמאן (א) ׃ וְכִֽי־יִרְבֶּ֨ה
מִמְּךָ֜ הַדֶּ֗רֶךְ כִּ֣י לֹ֣א תוּכַל֘ שְׂאֵתוֹ֒ כִּֽי־יִרְחַ֤ק
מִמְּךָ֙ הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֤ר יִבְחַר֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ
לָשׂ֥וּם שְׁמ֖וֹ שָׁ֑ם כִּ֥י יְבָרֶכְךָ֖ יְהוָ֥ה אֱלֹהֶֽיךָ׃
וַאֲרֵי יִסְגֵּי מִנָּךְ אוֹרְחָא. אֲרֵי לָא תִכּוֹל
לְמִטְלֵיהּ. אֲרֵי יִתְרַחַק מִנָּךְ אַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי
יְיָ אֱלָהָךְ. לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵיהּ תַּמָּן. אֲרֵי
יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ ואן טא עליך אטריק.
ולם תטיק אן תחמלה. ובעד ענך אמוצע.
אלדי יכתארה אלה רבך. אן יחל נורה פיה.
ובארך לך מע דאך (ב)׃ וְנָתַתָּ֖ה בַּכָּ֑סֶף וְצַרְתָּ֤
הַכֶּ֙סֶף֙ בְּיָ֣דְךָ֔ וְהָלַכְתָּ֙ אֶל־הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֥ר יִבְחַ֛ר
יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ בּֽוֹ׃ וְתִתֵּין בְּכַסְפָּא. וּתְצוּר
כַּסְפָּא בִּידָךְ. וּתְהָךְ לְאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי. יְיָ
אֱלָהָךְ בֵּיהּ׃ פבעה בתמן. וצרה וכדה
פי ידך. ואמץ אלי אמוצע. אלדי יכתארה
אלה רבך׃ וְנָתַתָּ֣ה הַכֶּ֡סֶף בְּכֹל֩ אֲשֶׁר־תְּאַוֶּ֨ה
נַפְשְׁךָ֜ בַּבָּקָ֣ר וּבַצֹּ֗אן וּבַיַּ֙יִן֙ וּבַשֵּׁכָ֔ר וּבְכֹ֛ל
אֲשֶׁ֥ר תִּֽשְׁאָלְךָ֖ נַפְשֶׁ֑ךָ וְאָכַ֣לְתָּ שָּׁ֗ם לִפְנֵי֙
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ וְשָׂמַחְתָּ֖ אַתָּ֥ה וּבֵיתֶֽךָ׃
וְתִתֵּין כַּסְפָּא. בְּכֹל דְּתִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ בְּתוֹרֵי
וּבְעָנָא. וּבַחֲמַר חֲדַת וְעַתִּיק. וּבְכֹל
דְּתִשְׁאֲלִנָּךְ נַפְשָׁךְ. וְתֵיכוֹל תַּמָּן. קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ. וְתִחְדֵּי אַתְּ וֶאֱנָשׁ בֵּיתָךְ׃ ואצרפה.
פי גמיע מא תשתהי נפסך מן בקר
וגנם. וכמר ונביד. וגמיע מא תחבה נפסך.
וכלה הנאך. בין ידי אלה רבך. ואפרח
אנת ואך׃ וְהַלֵּוִ֥י אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרֶ֖יךָ לֹ֣א תַֽעַזְבֶ֑נּוּ
כִּ֣י אֵ֥ין ל֛וֹ חֵ֥לֶק וְנַחֲלָ֖ה עִמָּֽךְ׃ וְלֵיוָאָה
דִּבְקִרְוָךְ לָא תִשְׁבְּקִנֵּיהּ. אֲרֵי לֵית לֵיהּ.
חוּלָק וְאַחְסָנָא עִמָּךְ׃ ואללוי אלדי פי מחלך
לא תתרכה. אד ליס לה. נציב ולא נחלה
מעך׃ ס מִקְצֵ֣ה ׀ שָׁלֹ֣שׁ שָׁנִ֗ים
תּוֹצִיא֙ אֶת־כָּל־מַעְשַׂר֙ תְּבוּאָ֣תְךָ֔ בַּשָּׁנָ֖ה
הַהִ֑וא וְהִנַּחְתָּ֖ בִּשְׁעָרֶֽיךָ׃ מִסּוֹף תְּלָת שְׁנִין.
תַּפֵּיק יָת כָּל מַעְשַׂר עֲלַלְתָּךְ. בְּשַׁתָּא הַהִיא.
וְתַצְנַע בְּקִרְוָךְ׃ ופי כל מדה׳ תלאת סנין.
תכרג גמיע עשור גלתך. פי תלך אסנה.
וצעה פי מחלך׃ וּבָ֣א הַלֵּוִ֡י כִּ֣י אֵין־לוֹ֩

חֵ֨לֶק וְנַחֲלָ֜ה עִמָּ֗ךְ וְהַגֵּ֨ר וְהַיָּת֤וֹם וְהָֽאַלְמָנָה֙
אֲשֶׁ֣ר בִּשְׁעָרֶ֔יךָ וְאָכְל֖וּ וְשָׂבֵ֑עוּ לְמַ֤עַן יְבָרֶכְךָ֙
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בְּכָל־מַעֲשֵׂ֥ה יָדְךָ֖ אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶֽׂה׃
וְיֵיתֵי לֵיוָאָה. אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וְאַחְסָנָא
עִמָּךְ. וְגִיוֹרָא. וְיִתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּבְקִרְוָךְ.
וְיֵיכְלוּן וְיִשְׂבְּעוּן. בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ.
בְּכֹל עוּבָדֵי יְדָךְ דְּתַעֲבֵיד׃ פיאתי אללוי.
אד ליס להנציב ולא נחלה מעך. ואלגריב
ואליתים ואלארמלה אלדי פי מחלך. פיאכלון
וישבעון. לכי יבארך לך אלה רבך. פי
ז גמיע מא תצנעה׃ ס מִקֵּ֥ץ שֶֽׁבַע־
שָׁנִ֖ים תַּעֲשֶׂ֥ה שְׁמִטָּֽה׃ מִסּוֹף שְׁבַע שְׁנִין
תַּעֲבֵיד שְׁמִטְּתָא׃ ופי כל מדה׳ סבע
סנין תצנע תסייבא׃ וְזֶה֮ דְּבַ֣ר הַשְּׁמִטָּה֒
שָׁמ֗וֹט כָּל־בַּ֙עַל֙ מַשֵּׁ֣ה יָד֔וֹ אֲשֶׁ֥ר יַשֶּׁ֖ה
בְּרֵעֵ֑הוּ לֹֽא־יִגֹּ֤שׂ אֶת־רֵעֵ֙הוּ֙ וְאֶת־אָחִ֔יו כִּֽי־
קָרָ֥א שְׁמִטָּ֖ה לַֽיהוָֽה׃ וְדֵין פִּתְגָּם שְׁמִטְּתָא.
דְּיַשְׁמֵיט. כָּל גְּבַר מָרֵי רְשׁוּ. דְּיַרְשֵׁי
בְּחַבְרֵיהּ. לָא יִתְבַּע מִן חַבְרֵיהּ וּמִן אֲחוּהִי.
אֲרֵי קְרָא שְׁמִטְּתָא קֳדָם יְיָ׃ והדא שרח
אתסייב. באן יסייב כל דו נסייה׳ ידה.
ממא ינסי צאחבה (ג). פלא יקתצי צאחבה
ולא אכיה. אד קד סמאהא תסייבא
ללה (ד)׃ אֶת־הַנָּכְרִ֖י תִּגֹּ֑שׂ וַאֲשֶׁ֨ר יִהְיֶ֥ה לְךָ֛
אֶת־אָחִ֖יךָ תַּשְׁמֵ֥ט יָדֶֽךָ׃ מִן בַּר עַמְמִין
תִּתְבַּע. וְדִיהֵי לָךְ. עִם אֲחוּךְ תַּשְׁמֵיט יְדָךְ׃
אמא אלגריב פגאיז אן תקתציה. ואמא
מא יכון לך. עלי אכיך פסייב ידך ענה׃
אֶ֕פֶס כִּ֛י לֹ֥א יִֽהְיֶה־בְּךָ֖ אֶבְי֑וֹן כִּֽי־בָרֵ֤ךְ
יְבָרֶכְךָ֙ יְהוָ֔ה בָּאָ֕רֶץ אֲשֶׁ֨ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ
נֹֽתֵן־לְךָ֥ נַחֲלָ֖ה לְרִשְׁתָּֽהּ׃ לְחוֹד. אֲרֵי לָא
יְהֵי בָךְ מִסְכֵּינָא. אֲרֵי בָרָכָא יְבָרְכִנָּךְ יְיָ.
בְּאַרְעָא. דַּייָ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא
לְמֵירְתַהּ׃ ויקינא אנה לא יכון פיך מסכין.
ממא יבארכך אלה. פי אבלד. אלדי
יעטיכהא אלה רבך נחלה לתחוזהא׃
רַ֚ק אִם־שָׁמ֣וֹעַ תִּשְׁמַ֔ע בְּק֖וֹל יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ
לִשְׁמֹ֤ר לַעֲשׂוֹת֙ אֶת־כָּל־הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּ֔את
אֲשֶׁ֛ר אָנֹכִ֥י מְצַוְּךָ֖ הַיּֽוֹם׃ לְחוֹד אִם קַבָּלָא

תקביל

תקביל. למימרא דיי' אלהך למטר למעבד ית כל תפקידתא הדא. דאנא מפקיד לך יומא דין׃ מא דמת תסמע ותקבל. אמר אלה רבך. ותחפט׳ ותעמל בגמיע הדה אשריעה. אלדי אנא אמרך בהא אליום [לח]׃ כי־יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר־לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלת בגוים רבים ובך לא ימשלו׃ ארי יי' אלהך ברכך. כמא דמליל לך. ותוזיף לעממין סגיאין. ואת לא תזיף. ותשלוט בעממין סגיאין. ובך לא ישלטון׃ כמא אן אלאהרבך קד בארך לך. כמא ועדך. פתעוץ׳ אממא כתירין. ואנת לא[לט] תתעוץ׳ מנהם. ותתסלט עלי׳ כתיר מנהם. ועליך לא יתסלטו׃ ס כי־יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר־יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את־לבבך ולא תקפץ את־ידך מאחיך האביון׃ ארי יהי בך מסכינא. חד מאחך בחדא מן קרוך. בארעך. דיי' אלהך יהיב לך. לא תתקיף ית לבך. ולא תקפוץ ית ידך. מאחוך מסכינא׃ פאן כאן פיך מסכינא. ברגב או מחנה [מ]. מן בעץ׳ אכותך פי בעץ׳ מחאלך. מן בלדך. אלדי אלה רבך מעטיך. פלא תקווי קלבך עליה. ולא תקבץ׳ ידך ענה׃ כי־פתח תפתח את־ידך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו׃ ארי מפתח תפתח ית ידך ליה. ואוזפא תוזפניה. כמסת חוסרניה דחסיר ליה׃ בל אפתחהא לה פתחא. ועוצה תעויצא. מקדאר מא יעוזה׃ השמר לך פן־יהיה דבר עם־לבבך בליעל לאמר קרבה שנת־השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיך האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל־יהוה והיה בך חטא׃ אסתמר לך. דלמא יהי פתגם עם לבך ברשע למימר. קריבת שתא דשביעיתא שתא דשמטתא. ותבאש עינך. באחוך מסכינא. ולא תתין ליה. ויקרי עלך קדם יי'. ויהי בך חובא׃ אחדר אן יכון פי קלבך קול גהל [מא]. פתקול קד קרבת אלסנה אלסאבעה סנה׳ אלתסייב. פתשח עלי׳ אכיך אלמסכין. פלא תעטיה שיא. פידעו עליך אלי׳ אלה. פתחל בך עקובה [מב]׃ נתון תתן לו ולא־ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך יהוה אלהיך בכל־מעשך ובכל משלח ידך׃ מתן תתין ליה. ולא יבאש לבך במתנך ליה. ארי. בדיל פתגמא הדין. יברכנך יי' אלהך. בכל עובדך. ובכל אושטות ידך׃ בל אעטה עטאא. ולא תשח בה נפסך עליה. לאן בגרירה׳ הדא אאמר. יבארך לך אלה רבך. פי גמיע אעמאלך. וגמיע מא תמד אליה ידך׃ כי לא־יחדל אביון מקרב הארץ על־כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את־ידך לאחיך לעניך ולאבינך בארצך׃ ארי. לא יפסוק מסכינא מגו ארעא. על כן. אנא מפקיד לך למימר. מפתח. תפתח ית ידך. לאחוך לענך. ולמסכינך בארעך׃ פעלי׳ מא קלת לך [מג] אנה ליס יעדם פי אלבלד מסכין. ולדאך אמרך אליום. באן תפתח ידך. לאכיך צ׳עיפך. ומסכינך פי בלדך׃ ס כי־ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעת תשלחנו חפשי מעמך׃ ארי יזדבן לך אחוך בר ישראל. או בת ישראל. ויפלחנך שית שנין. ובשתא שביעיתא. תפטרניה בר חורין מעמך׃ ואן אנבאע [מד] לך אכיך אלעבראני. או אכתך אלעבראניה. פכ׳דמך סת סנין. ופי אלסנה אלסאבעה. תטלקה חרא מן ענדך׃ וכי־תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם׃ וארי תפטרניה בר חורין מעמך. לא תפטרניה ריקן׃ ואדא אטלקתאה חרא מן ענדך. פלא תטלקה פארגא׃ העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך יהוה אלהיך תתן־לו׃ אפרשא תפריש ליה. מענך. ומאדרך ומעצרתך. דברכך יי' אלהך תתין ליה׃ בל צלה בצלה. מן

גֹנמך ובֹדארך ותֹגארך [מג]. חסב מא רזקך
אלה רבֿך תעטיה : וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן
אָנֹכִי מְצַוְּךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם : וְתִדְכַּר.
אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.
וּפַרְקָךְ יי׳ אֱלָהָךְ. עַל־כֵּן. אֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ.
יָת פִּתְגָמָא הָדֵין יוֹמָא דֵין : ואדֹכר אנך
כנת עבדא פי בלד מצר. ופכֿך אלה
רבֿך. ולדֹאך אמרך אנא. בהדֹא אלאמר
אליום [מד] : וְהָיָה כִּי־יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא
מֵעִמָּךְ כִּי אֲהֵבְךָ וְאֶת־בֵּיתֶךָ כִּי־טוֹב לוֹ
עִמָּךְ : וִיהֵי אֲרֵי יֵימַר לָךְ. לָא אֶפּוֹק
מֵעִמָּךְ. אֲרֵי רְחֵמָךְ וְלֶאֱנָשׁ בֵּיתָךְ. אֲרֵי
טַב לֵיהּ עִמָּךְ : פאן קאל לך. לא אכֹרג מן
ענדך. לאנֿה אחבֿך ואחֿב מנזלך. אדֹ
אצלח לה אלמקאם ענדך : וְלָקַחְתָּ אֶת־
הַמַּרְצֵעַ וְנָתַתָּה בְאָזְנוֹ וּבַדֶּלֶת וְהָיָה לְךָ
עֶבֶד עוֹלָם וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה־כֵּן : וְתִסַּב
יָת מַרְצְעָא. וְתִתֵּין בְּאוּדְנֵיהּ וּבְדַשָּׁא. וִיהֵי
לָךְ עֲבֵד פָּלַח לְעָלַם. וְאַף לְאַמְתָךְ תַּעֲבֵיד
כֵּן : פכֿד אלמיסאם. וצֿעה פי אדֹנה ענד
אלבאב. ויכון לך עבדא אלי אלדהר. ואמתך
איצֿא פאצֿנע בהא כדֹאך : לֹא־יִקְשֶׁה בְעֵינֶךָ
בְּשַׁלֵּחֲךָ אֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר
שָׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה : לָא יִקְשֵׁי
בְעֵינָךְ. בְּמִפְטְרָךְ יָתֵיהּ בַּר חוֹרִין מֵעִמָּךְ.
אֲרֵי. עַל חַד תְּרֵין כַּאֲגַר אֲגִירָא. פַּלְחָךְ
שִׁית שְׁנִין. וִיבָרְכִנָּךְ יי׳ אֱלָהָךְ. בְּכֹל
דְּתַעֲבֵיד : ולא יצֿעב עליך אטלאקך לה
חרֿא מן ענדך. פאנֿה יגוז אן יכון קד
כֹדמך. צֿעף מא יסאוי אגרה אלאגיר
סת סנין [מה]. ויבארך לך אלהרבֿך. פי
גמיע מא תצנעה : פ
כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ
הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד
בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ : כָּל
בּוּכְרָא. דְּיִתְיְלֵיד בְּתוֹרָךְ וּבְעָנָךְ דִּכְרִין.
תַּקְדֵּישׁ קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ. לָא תִפְלַח בְּבוּכְרָא
דְתוֹרָךְ. וְלָא תִגּוֹז בּוּכְרָא דְעָנָךְ :
וכל בכר יולד לך מן גֹנמך ובקרך אלדֹכור.
פאלזמה אלתקדיס [מח] ללה רבֿך. לא תפלח
באלבכר מן בקרך. ולא תגֹז אלבכר מן גֹנמך:
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְשָׁנָה
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ :
קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ תֵּיכְלִנֵּיהּ שְׁנָא בִשְׁנָא.
בְּאַתְרָא דְיִתְרְעֵי יי׳. אַתְּ וֶאֱנָשׁ בֵּיתָךְ :
בל כלה בין ידי אלהרבֿך סנה בסנה. פי
אלמוצֿע אלדֹי יכֹתארה אלה. אנת ואלך :
וְכִי־יִהְיֶה בוֹ מוּם פִּסֵּחַ אוֹ עִוֵּר כֹּל מוּם
רָע לֹא תִזְבָּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וַאֲרֵי יְהֵי
בֵיהּ מוּמָא. חֲגִיר אוֹ עֲוִיר. כֹּל מוּם (נ״א
מִדַּעַם) בִּישׁ. לָא תִכְּסִנֵּיהּ. קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ :
ואן כאן פיה עיב. מזמן או אעמא. וסאיר
אלעיוב אלפאסדה [מט]. פלא תדבחה ללה
רבֿך : בִּשְׁעָרֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר
יַחְדָּו כַּצְּבִי וְכָאַיָּל : בְּקִרְוָךְ תֵּיכְלִנֵּיהּ.
מְסָאֲבָא וְדַכְיָא כַּחֲדָא. כִּבְשַׂר טַבְיָא
וְאַיְלָא : וגאיז אן תאכלה פי מחאלך. ואן
יאכלה איצֿא אלטאהר ואלנגס. כמא יוכלאן
לחם אלצבי ואלאיל [נ] : רַק אֶת־דָּמוֹ לֹא
תֹאכֵל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם : לְחוֹד
יָת דְּמֵיהּ לָא תֵיכוּל. עַל אַרְעָא תֵּישְׁדְּנֵיהּ
כְּמַיָּא : מא כלא דמה פלא תאכלה. בל
צבֿה עלי אלארץ כאלמא : פ
שָׁמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לָיְלָה : טַר יָת
יַרְחָא דַאֲבִיבָא. וְתַעֲבֵיד פִּסְחָא. קֳדָם יי׳
אֱלָהָךְ. אֲרֵי בְּיַרְחָא דַאֲבִיבָא. אַפְּקָךְ. יי׳
אֱלָהָךְ. מִמִּצְרַיִם וַעֲבַד לָךְ נִסִּין בְּלֵילְיָא :
ואחפֿט שהר אלפריך. אן תצנע פיה פסחא
ללה רבֿך. ממא אטלקך פיה. לאכֹרוג
מן מצר לילא [נא] : וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן ז׳
שְׁמוֹ שָׁם : וְתִכּוֹס פִּסְחָא. קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ
מִן בְּנֵי עָנָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא מִן תּוֹרֵי.
בְּאַתְרָא דְיִתְרְעֵי יי׳. לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ
תַּמָּן : ואדֹבח אלפסח. ללה רבֿך מן אלגנם
ומעה מן אלבקר [נג]. פי אלמוצֿע אלדֹי

יכתארה

יכׄתארה אלה ליחל נורה פיה: לֹא־תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: לָא תֵיכוֹל עֲלוֹהִי חֲמִיעַ. שִׁבְעָא יוֹמִין. תֵּיכוֹל עֲלוֹהִי פַּטִּירָא לְחֵים עַנְיֵי (נ״י עֳנִי). אֲרֵי בִּבְהִילוּ. נְפַקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. בְּדִיל דְּתִדְכַּר. יָת יוֹם מִפְּקָךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. כֹּל יוֹמֵי חַיָּךְ: לא תאכל מעה כׄמירא. בל כל בעדה (נג) סבעה׳ איאם פטירא טעאם צׄעיף לאנך כׄרגת מן מצר בחפז. ואדׄכר יום כׄרוגך מן מצר טול זמאנך: וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יָלִין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּקֶר: וְלָא יִתַּחְזֵי לָךְ חֲמִיר. בְּכָל תְּחוּמָךְ שִׁבְעָא יוֹמִין. וְלָא יְבִית מִן בִּשְׂרָא. דְּתִכּוֹס בְּרַמְשָׁא. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: ולא יׄרא לך כׄמיר. פי גמיע תכׄמך סבעה׳ איאם. ולא יבית מן אלחם. אלדׄי תדׄבחה בׄאלעשי. אׄי גׄדאה׳ אליום אלאול (נד): לֹא תוּכַל לִזְבֹּחַ אֶת־הַפָּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: לֵית לָךְ רְשׁוּ לְמִכַּס יָת פִּסְחָא. בַּחֲדָא מִן קִרְוָךְ. דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ: ולא יגוז אן תדׄבח אלפסח. פי בעץׄ מחלך. אלדׄי אלה רבׄך מעטיך: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בָּעָרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם: אֱלָהֵין. בְּאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ. תַּמָּן. תִּכּוֹס יָת פִּסְחָא בְּרַמְשָׁא. כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא. זְמַן מִפְּקָךְ מִמִּצְרָיִם: אלא פי אלמוצׄע. אלדׄי יכׄתארה אלה רבׄך ליחל נורה. הנאך תדׄבח אלפסח ענד אלמסא. קבל מגׄיב אלשמס (נה). ודׄאך פי פצל כׄרוגך מן מצר: וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶיךָ: וּתְבַשֵּׁיל וְתֵיכוֹל. בְּאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי. יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ. וְתִתְפְּנֵי בְּצַפְרָא. וּתְהָךְ לְמַשְׁכְּנָךְ (נ״י לְקִרְוָךְ): ואנצׄגׄה וכׄלה. פי אלמוצׄע אלדׄי יכׄתארה אלה רבׄך. תׄם ולי באׄלגׄדאה. ואמץׄ אׄלי מנזלך: שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: שִׁתָּא יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא. וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. כְּנִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. לָא תַעֲבֵיד עֲבִידָא: וכׄל בעדה (נו) פטיר סתה׳ איאם. ופי אליום אלסאבע. מכׄתא פי קדס אלה רבׄך. לא תצנע פיה צנאעה: ס שִׁבְעָה שָׁבֻעֹת תִּסְפָּר־לָךְ מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת: שִׁבְעָא שָׁבוּעִין תִּמְנֵי לָךְ. מִשֵּׁירָיוּת מַגְּלָא בַּחֲצַד עוּמְרָא דַּאֲרָמוּתָא. תְּשָׁרֵי לְמִמְנֵי. שִׁבְעָא שָׁבוּעִין: ואחץ סבעה אסאביע. מן וקת אבתדא אלמנגל פי אלסנבׄל. אבתדי בהא: וְעָשִׂיתָ חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְתַעֲבֵיד. חַגָּא דְשָׁבוּעַיָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. מִסַּת. נִדְבַת יְדָךְ דְּתִתֵּין. כְּמָא דִיבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ: ואצנע. חג אלאסאביע ללה רבׄך. עלי׳ מקדאר מא תנאׄ ידך. מא תתברע בה. כמא רזקך אלה רבׄך: וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: וְתִחְדֵּי. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. אַתְּ וּבְרָךְ וּבְרַתָּךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָךְ. וְלֵיוָאָה דִּבְקִרְוָךְ. וְגִיּוֹרָא. וְיִתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דְּבֵינָךְ. בְּאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ. לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן: ואפרח בין ידיה. אנת ואבנך ואבנתך ועבדך ואמתך. ואׄללוי אלדׄי פי מחלך. ואלגׄריב ואליתים ואׄלארמלה אלדׄי פי מא בינכם. פי אלמוצׄע. אלדׄי יכׄתארה אלה רבׄך. ליחל נורה פיה: וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרָיִם וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: וְתִדְכַּר. אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא בְּמִצְרָיִם. וְתִטַּר וְתַעֲבֵיד. יָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין: ואדׄכר. אנך כׄנת

עבדא.

עבדא במצר. ואחפט הדה ארסום. ואעמל בהא: פ

חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך: חגא דמטליא. תעביד לך שבעא יומין. במכנשך. מאדרך וממעצרתך: ואצנע חג אלמטאל סבעה' איאם. ענד גמעך גלתך. מן בדארך ותגארך: ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך: ותחדי בחגך. את וברך וברתך ועבדך ואמתך. וליואה. וגיורא. ויתמא וארמלתא דבקרוך: ואפרח פי חגך. אנת ואבנך ואבנתך ועבדך ואמתך. ואללוי ואלגריב. ואליתים ואלארמלה אלדי פי מחלך: שבעת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכך יהוה אלהיך בכל *)תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח: שבעא יומין. תיחוג קדם יי אלהך. באתרא דיתרעי יי. ארי יברכנך יי אלהך. בכל עללתך ובכל עובדי ידך. ותהי ברם חדי: כדאך תחג סבעה' איאם ללה רבך. פי אלמוצע אלדי יכתארה. לכי יבארך לך. פי גמיע גלאתך וסאיר מא תמד ידך אליה. ותכון פרחא מחצא: שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבעות ובחג הסכות ולא יראה את פני יהוה ריקם: תלת זמנין בשתא. יתחזון כל דכורך. קדם יי אלהך. באתרא דיתרעי בחגא דפטיריא. ובחגא דשבועיא ובחגא דמטליא. ולא יתחזון. קדם יי ריקנין: תלאת מראר פי אלסנה. יחצר גמיע רגאלך. בין ידי אלה רבך. פי אלמוצע אלדי יכתארה. פי חג אלפטיר. וחג אלאסאביע וחג אלמטאל. ולא יחצרו בין ידיה פארגא: איש כמתנת ידו כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך: גבר כמתנת ידיה. כברכתא. דיי אלהך דיהב לך: בל יאת כל רגל כמא תנא ידה נז). כרזק אלה רבך אלדי אעטאך: קכ"ו

פסוקים סי' פלאיה. ומפטירין עניה סערה בישעיה סי' נ"ד. אג"ו למנחת שבת וב' וה':

ס ס

שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק: דינין ופורענין (וי"ג ופורענין). תמני לך בכל קרוך. דיי אלהך. יהיב לך לשבטך. וידינון ית עמא דין דקשוט: ואגעל לך חכאמא וערפא. פי גמיע מחאלך. אלדי יעטי אלה רבך אסבאטך. יחכמו פימא בין אלנאס בחכם עדל: לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקם: לא תצלי דין. ולא תשתמודע אפין. ולא תקביל שוחדא. ארי שוחדא. מעור עיני חכימין. ומקלקיל פתגמין תריצין: לא תמיל אלחכם. ולא תחאבי אלוגוה. ולא תאכד אלרשא. לאן אלרשא. יעמי עיון אלעלמא ען אלחק א). ויזייף אלאקואל אלעאדלה: צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך: קושטא קושטא תרדוף. בדיל דתיחי ותירת ית ארעא. דיי אלהך יהיב לך: ואתבע אלחק אלחק. לכי תחיא ותחוז אלבלד. אלדי אלה רבך מעטיך: ס לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה אלהיך אשר תעשה לך: לא תצוב לך. אשירת כל אילן. בסטר. מדבחא. דיי אלהך דתעביד לך: ולא תגרס לך. סאריה מן אלשגר. אלי גאנב מדבח אלה רבך אלדי תצנעה: ולא תקים לך מצבה אשר שנא יהוה אלהיך: ולא תקים לך קמא דרחיק יי אלהך: ולא תנצב לך דכה. עלי מא ג) ישנאה אלה רבך: ס לא תזבח ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא: לא תכוס קדם יי אלהך תור ואמר. דיהי ביה מומא. כל מדעם ביש. ארי מרחק. קדם יי אלהך הוא: לא תדבח ללה רבך

תורא

חלק הדקדוק. *) בכל תבואתך. תי' בכל בחולם ובשופר בכל התיגאן ובקצת דפוסים וכ"כ א"ת ז"ל.

תורא או שאה. ממא פיה עיב. מן צאמור
אפאחשה [ג]. לאנה ממא יכרהה אלה
רבך : ס כי־ימצא בקרבך באחד
שעריך אשר־יהוה אלהיך נתן לך איש
או־אשה אשר יעשה את־הרע בעיני־
יהוה אלהיך לעבר בריתו : ארי ישתכח
בינך בחדא מן קרוך. דיי אלהך יהיב לך.
גבר או אתא. דיעביד ית דביש. קדם יי
אלהך למעבר על קימיה : ואן וגד פי
מא בינכם פי בעץ קראך. אדי אלהרבך
מעטיך. רגל או אמראה. צנע אשר. בין
ידי אלה רבך פתגאוז עהדה : וילך
ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש
ב* או לירח או לכל־צבא השמים אשר לא־
צויתי : ואזל. ופלח לטעות עממיא. וסגיד
להון. ולשמשא או לסיהרא. או לכל חילי
שמיא דלא פקידית : פמצא. ועבד
מעבודאת אכר. וסגד להא. או לאשמס
או לאקמר. או לסאיר נגום אסמא מא לם
אטלק לה [ד] : והגד־לך ושמעת ודרשת
היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה
התועבה הזאת בישראל : ואתחוא לך
ותשמע. ותתבע יאות. והא קושטא כיון
פתגמא . אתעבידת . תועיבתא הדא
בישראל: פאדא אכברת בדאך. אסתמעה
ואתמסה גיידא [ה]. פאדא כאן צאמר חקא
תאבתא. קד צנעת הדה אכריהה פי מא
בינכם [ו] : והוצאת את־האיש ההוא או
את־האשה ההוא [א] אשר עשו את־הדבר
הרע הזה אל־שעריך את־האיש או את־
האשה וסקלתם באבנים ומתו : ותפיק ית
גוברא ההוא. או ית אתתא ההיא. דעבדו.
ית פתגמא בישא הדין לקרוך (נ"י לתרע
בית דינך). ית גוברא. או ית אתתא.
ותרגמנון באבניא וימותון : פאכרג דאך
ארגל. או תלך אאמראה. אדי צנעו הדא
אאמר ארדי אי מחאלך. ארגל וחדה [ז].
או תלך אאמראה וחדהא. באן תרגמוהמא
באחגארה אי אן ימותא : על־פי שנים
עדים או שלשה עדים יומת המת לא
יומת על־פי עד אחד : על מימר תרין
סהדין. או. תלתא סהדין יתקטיל דחייב
קטול (נ"י קטלא). לא יתקטיל. על מימר
סהיד חד : בקול שאהדין או תלאתה
יקתל מן יקתל. ולא יקתל. בקול שאהד
ואחד : יד העדים תהיה־בו בראשנה
להמיתו ויד כל־העם באחרנה ובערת
הרע מקרבך : ידא דסהדיא. תהי ביה
בקדמיתא למקטליה. וידא דכל עמא
בבתריתא. ותפלי עביד דביש מבינך :
ואידי אשאהדין. תבטש בה אוולא
לתקתלה. ואידי סאיר אנאס אכירא.
ואנף אהל אשר מן וסטך : פ
כי־יפלא ממך דבר למשפט [ב] בין־דם לדם
בין־דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת
בשעריך וקמת ועלית אל־המקום [ג] אשר
יבחר יהוה אלהיך בו : ארי יתכסא (וי"ג
יתפרש) מנך פתגמא דדינא (וי"ג לדינא)
בין דם לדם בין דין לדין. ובין מכתש
סגירו למכתש סגירו. פתגמי פלוגת דינא
בקרוך. ותקום ותסק. לאתרא. דיתרעי
יי אלהך ביה : ואדא כפי ענך אמר מן
אאחכאם. בין דם לדם ובין דין לדין
וחכם בלא [ח] אי בלא. ואמור כצומאת
פי מחאלך. פקום ואצעד. אי אמוצע
אדי יכתארה אלה רבך : ובאת אל־
הכהנים הלוים ואל־השפט אשר יהיה
בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר
המשפט : ותיתי. לות כהניא ליואי. ולות
דיינא. דיהי ביומיא האנון. ותתבע ויחוון
לך. ית פתגמא דדינא : וציר אי אאימה
אליואניין. ואי אחאכם. אדי ילי פי דאך
אזמאן. פאתמס מנהם אמר דאך אחכם
יפתונך בה : ועשית על־פי הדבר אשר
יגידו לך מן־המקום ההוא אשר יבחר
יהוה ושמרת לעשות ככל אשר יורוך :
ותעביד. על מימר פתגמא דיחוון לך. מן
אתרא ההוא. דיתרעי יי. ותטר למעבד
ככל דילפונך : ואעמל בחסב אאמר אדי
יפתונך בה. מן דאך אמוצע. אדי יכתארה

אללה

חלק הדקדוק. א) האשה ההוא. אזל ואתי בכל התיגאן : ב) בין דם לדם. אין פסיק בכל התיגאן גם בקצת דפוסים : ג) לא יש דרבן בהי׳ המקום :

אלה. ואחפט׳ לתעמל. כגמיע מא ידלונך
בה: עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ וְעַל־
הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר
מִן־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל:
עַל מֵימַר אוֹרָיְתָא דְּיַלְפוּנָךְ. וְעַל דִּינָא.
דְּיֵימְרוּן לָךְ תַּעֲבֵיד. לָא תִסְטֵי. מִן פִּתְגָּמָא.
דִּיחַוּוּן לָךְ לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא: ובחסב
אלדלאה אלד׳י ידלונך. ואחכם אלד׳י יקולון
לך תצנע. לא תזול מן אמר. אלד׳י יפתונך
בה ימנה ויסרה: וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
בְזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל־הַכֹּהֵן הָעֹמֵד לְשָׁרֶת
שָׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אוֹ אֶל־הַשֹּׁפֵט וּמֵת
הָאִישׁ הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל:
וְגוּבְרָא דְּיַעֲבֵיד בִּרְשַׁע. בְּדִיל דְּלָא
לְקַבָּלָא מִן כָּהֲנָא דְּקָאֵים. לְשַׁמָּשָׁא תַּמָּן
קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ. אוֹ מִן דַּיָּנָא. וְיִתְקְטֵיל
גּוּבְרָא הַהוּא. וּתְפַלֵּי עָבֵיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל:
ואי רג׳ל יסתעמל אקחה. ללא יקבל מן
אלאמאם אלמקים הנאך. ליכ׳דם אלה רבך.
או מן אלחאכם. פליקתל ד׳לך אלרג׳ל. ואנף
אהל אלשר מן אל אסראיל: וְכָל־הָעָם יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד: וְכָל עַמָּא יִשְׁמְעוּן
וְיִדְחֲלוּן. וְלָא יַרְשְׁעוּן עוֹד: וסאיר אלנאס
יסמעון ויכ׳אפון. ולא יתקחון איצ׳א: ס כִּי־
תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּה בָּהּ וְאָמַרְתָּ אָשִׂימָה
עָלַי מֶלֶךְ כְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתָי: אֲרֵי
תֵיעוֹל לְאַרְעָא. דַּיי׳ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ.
וְתֵירְתַהּ וְתֵתֵיב בַּהּ. וְתֵימַר. אֲמַנֵּי עֲלַי
מַלְכָּא. כְּכָל עַמְמַיָּא דִּבְסַחְרָנָי: ואדא
דכ׳לת אלבלד. אלד׳י אלה רבך מעטיך.
וחזתה ואקמת פיה. פקלת. אנצב לי
מלכא. כסאיר אלאמם אלדין חואלי: שׂוֹם
תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ
לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר
לֹא־אָחִיךָ הוּא: מַנָּאָה תְמַנֵּי עֲלָךְ מַלְכָּא.
דְּיִתְרְעֵי. יי׳ אֱלָהָךְ בֵּיהּ. מִגּוֹ אֲחָךְ. תְּמַנֵּי
עֲלָךְ מַלְכָּא. לֵית לָךְ רְשׁוּ. לְמַנָּאָה עֲלָךְ
גְּבַר נוּכְרַאי. דְּלָא אֲחוּךְ הוּא: פיגוז אן

תנצב לך מלכא ט). אלד׳י יכ׳תארה אלה
רבך. וליכון אלמלך אלד׳י תנצבה מן בעץ׳
אכ׳ותך. ולא יגוז אן תנצב עליך רג׳לא
גריבא. מן ליס הו אכ׳יך: רַק לֹא־יַרְבֶּה־לּוֹ
סוּסִים וְלֹא־יָשִׁיב אֶת־הָעָם מִצְרַיְמָה לְמַעַן
הַרְבּוֹת סוּס וַיהוָה אָמַר לָכֶם לֹא תֹסִפוּן
לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד: לָהוֹד לָא יַסְגֵּי לֵיהּ
סוּסָן. וְלָא יָתִיב יָת עַמָּא לְמִצְרַיִם. בְּדִיל
לְאַסְגָּאָה סוּסָן. וַיי׳ אֲמַר לְכוֹן. לָא תֵיסְפוּן.
לְמִתַּב. בְּאוֹרְחָא הָדֵין עוֹד: לכן לא
יסתכת׳ר לה מן אלכ׳יל. ללא ירד אלקום אלי
מצר. לאסתכת׳אר אלכ׳יל. ואלה פקד קאל
לכם. לא תעאודו אלרג׳וע פי ד׳לך אלטריק
אבדא: וְלֹא יַרְבֶּה־לּוֹ נָשִׁים וְלֹא יָסוּר לְבָבוֹ
וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה־לּוֹ מְאֹד: וְלָא יַסְגֵּי
לֵיהּ נְשִׁין. וְלָא יִטְעֵי לִבֵּיהּ. וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא.
לָא יַסְגֵּי לֵיהּ לַחֲדָא: ולא יסתכת׳ר לה מן
אלנסא. ללא יזול קלבה. ומן אלפצ׳ה ואלד׳הב.
לא יסתכת׳ר לה גדא: וְהָיָה כְשִׁבְתּוֹ עַל
כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה
הַזֹּאת עַל־סֵפֶר מִלִּפְנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם:
וִיהֵי כְּמִתְּבֵיהּ. עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ. וְיִכְתּוֹב
לֵיהּ. יָת פַּרְשֶׁגֶן (נ״א פַּתְשֶׁגֶן) אוֹרָיְתָא הָדָא
ג* עַל סִפְרָא. מִן קֳדָם כָּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי: וכמא
יג׳לס עלי כרסי מלכה. יסתכתב לה נסכ׳ה
הד׳ה אלתוריה פי ספר. מן חצ׳רה אלאימה
אללואניין י): וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בוֹ כָּל־יְמֵי
חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיו
לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־
הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם: וּתְהֵי עִמֵּיהּ. וִיהֵי
קָרֵי בֵיהּ כָּל יוֹמֵי חַיּוֹהִי. בְּדִיל דְּיֵילַף לְמִדְחַל
קֳדָם יי׳ אֱלָהֵיהּ. לְמִטַּר. יָת כָּל פִּתְגָּמֵי.
אוֹרָיְתָא הָדָא. וְיָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין לְמֶעְבַּדְהוֹן:
ותכון מעה. יקרא פיה אטול איאם חיאתה.
לכי יתעלם אן יכ׳אף אלה רבה. ויחפט׳
גמיע כלאם הד׳ה אלתוריה. והד׳ה אלרסום
ליעמל בהא: לְבִלְתִּי רוּם־לְבָבוֹ מֵאֶחָיו
וּלְבִלְתִּי סוּר מִן־הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאול
לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל־מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו
בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל: בְּדִיל דְּלָא יֵירַם לִבֵּיהּ

מאחוהי

מֵאֲחוֹהִי. וּבְדִיל. דְּלָא יִסְטֵי מִן תַּפְקֵידְתָּא
לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא. בְּדִיל דְּיוֹרִיךְ יוֹמִין עַל
מַלְכוּתֵיהּ. הוּא וּבְנוֹהִי בְּגוֹ יִשְׂרָאֵל: ללא
ירתפע קלבה עלי' אכותה. וללא יזול מן
אשריעה ימנה ולא יסרה. לכי תטול
איאמה עלי' ממלכתה. הו ובניה פי מא
ד* בין בני אסראיל: ס לֹא־יִהְיֶה
לַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כָּל־שֵׁבֶט לֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה
עִם־יִשְׂרָאֵל אִשֵּׁי יְהוָה וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן:
לָא יְהֵי לְכָהֲנַיָּא לֵיוָאֵי. כָּל שִׁבְטָא דְלֵוִי.
חוּלָק וְאַחְסָנָא עִם יִשְׂרָאֵל. קוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ.
וְאַחְסַנְתֵּיהּ יֵיכְלוּן: ואד לא יכון לאאימה
ואלואניין. אדי הם סאיר סבט לוי יא). קסם
ולא נחלה מע אל אסראיל. פמן קראבין
אלה. ומן נחלתה יאכלון: וְנַחֲלָה לֹא־
יִהְיֶה־לּוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ: וְאַחְסָנָא לָא יְהֵי לֵיהּ בְּגוֹ
אֲחוֹהִי. מַתְּנָן דִּיהַב לֵיהּ יְיָ אִנּוּן אַחְסַנְתֵּיהּ.
כְּמָא דְּמַלֵּיל לֵיהּ: ונחלה לא תכון לה פי
מא בין אכותה. אד פראיץ אלה נחלתה.
ה* כמא אמר לה בהא: ס וְזֶה יִהְיֶה
מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם מֵאֵת זֹבְחֵי
הַזֶּבַח אִם־שׁוֹר אִם־שֶׂה וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרֹעַ
וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה: וְדֵין. יְהֵי דַּחֲזֵי לְכָהֲנַיָּא
מִן עַמָּא. מִן נָכְסֵי נִכְסְתָא אִם תּוֹר אִם
אִמַּר. וְיִתֵּין לְכָהֲנָא. דְּרָעָא וְלוֹעָא וְקֵיבְתָא:
והדה מא יכון רסם אלאימה עלי' אקום. מן
דאבחי אי דבח כאן מן אבקר או מן אגנם.
אן יעטוהם. אדראע ואלחיין ואאקבה:
רֵאשִׁית דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית
גֵּז צֹאנְךָ תִּתֶּן־לוֹ: רֵישׁ עֲבוּרָךְ חַמְרָךְ
וּמִשְׁחָךְ. וְרֵישׁ. גִּזַּת עָנָךְ תִּתֵּין לֵיהּ: אוול
ברך ועצירך ודהנך. ואוול גז גנמך
תעטיה: כִּי בוֹ בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִכָּל־
שְׁבָטֶיךָ לַעֲמֹד לְשָׁרֵת בְּשֵׁם־יְהוָה הוּא
וּבָנָיו כָּל־הַיָּמִים: אֲרֵי בֵיהּ. אִתְרְעֵי. יְיָ
אֱלָהָךְ מִכָּל שִׁבְטָךְ. לְמֵקַם לְשַׁמָּשָׁא בִּשְׁמָא
דַיְיָ. הוּא וּבְנוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא: לאן אלה רבך
קד אכתארה מן גמיע אסבאטך. ליקום
ויכדם באסם אלה. הו ובניה טול אזמאן:

ס וְכִי־יָבֹא הַלֵּוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ
מִכָּל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הוּא גָּר שָׁם וּבָא בְּכָל־
אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה:
וַאֲרֵי יֵיתֵי לֵיוָאָה. מֵחֲדָא מִקִּרְוָךְ מִכָּל
יִשְׂרָאֵל. דְּהוּא דָּר(כ"י דָּאַר) תַּמָּן. וְיֵיתֵי בְּכָל
רְעוּת נַפְשֵׁיהּ. לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ: ואדא
גא אלוי. מן בעץ מחאלך אתי לגמיע
אסראיל. אלדי הו מקים בהא. פלידכל
פי אי וקת שא. אלי אמוצע אלדי יכתארה
אלה: וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו כְּכָל־אֶחָיו
הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְהוָה: וִישַׁמֵּשׁ.
בִּשְׁמָא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ. כְּכָל אֲחוֹהִי לֵיוָאֵי.
דִּמְשַׁמְּשִׁין תַּמָּן קֳדָם יְיָ: ויכדם באסם אלה
רבה. כגמיע אכותה אלואניין. אלואקפין
תם בין ידי אלה יב): חֵלֶק כְּחֵלֶק יֹאכֵלוּ
לְבַד מִמְכָּרָיו עַל־הָאָבוֹת: חוּלָק כְּחוּלָק
יֵיכְלוּן. בָּר מִמַּטַּרְתָּא דְּיָהֵיב שַׁבְּתָא דְּכֵין
אַתְקִינוּ אֲבָהָתָא: וליקתסמו אנצבה
מתסאויה. מאכלא מא אתבתה אלאבא
מן אלנואיב יג): ס כִּי אַתָּה בָּא אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־
תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם הָהֵם: אֲרֵי
אַתְּ עָלֵיל לְאַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ.
לָא תֵילַף לְמֶעְבַּד. כְּתוֹעֲבַת עַמְמַיָּא הָאִנּוּן:
ואעלם יד) אנך דאכל אלי אבלד. אלדי אלה
רבך מעטיך. פלא תתעלם אן תעמל.
כמבארה אוליך אלאמם: לֹא־יִמָּצֵא בְךָ
מַעֲבִיר בְּנוֹ־וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן
וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: לָא יִשְׁתְּכַח בָּךְ. מַעְבַּר
בְּרֵיהּ וּבְרַתֵּיהּ בְּנוּרָא. קָסֵים קִסְמִין. מְעָנֵן
וּמְנַחֵישׁ וְחָרַשׁ: ולא יוגד פיכם. מן ישעל
אבנה או אבנתה באנאר. וקאסם
קאסומאת טו). ומתפאול ומתטייר וסאחר:
וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל־
הַמֵּתִים: וְרָטֵין רְטַן. וְשָׁאֵיל בִּבְדִין וּזְכוּרוּ.
וְתָבַע מִן מִיתַיָּא: וראקי רקאא. וסאל
משעוד ועראף. ומלתמס מן אמותא:
כִּי־תוֹעֲבַת יְהוָה כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה וּבִגְלַל
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם
מִפָּנֶיךָ: אֲרֵי מְרַחַק קֳדָם יְיָ כָּל עָבֵיד
אלין

חלק הרקדוק. ד) כתועבת הגוים ההם. הטפחא בתי' הגוים בכל התיגאן הפך הדפוסים.

אַלֵּין. וּבְדִיל תּוֹעֵיבָתָא הָאִלֵּין. יי׳ אֱלָהָךְ.
מְתָרֵיךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ: לאן אלה יכרה
כל מן יצנע הדה אלמכארה. ובגרירתהא.
הו קארצ'הם מן בין ידיך: תָּמִים תִּהְיֶה
עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: שְׁלִים תְּהֵי. בְּדַחְלְתָא
דַּיי׳ אֱלָהָךְ: כן כון סאדגא ללה רבך:
כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם
אֶל־מְעֹנְנִים וְאֶל־קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה
לֹא כֵן נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: אֲרֵי עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין. דְּאַתְּ יָרֵית יָתְהוֹן. מִן מְעָנְנַיָּא וּמִן
קָסָמַיָּא שָׁמְעִין. וְאַתְּ. לָא כֵן. יְהַב לָךְ יי׳
אֱלָהָךְ: לאן הולאי אלאמם. אלדי אנת
וארתהם. מן אלמתפאולין ואלקאסמין טז)
יסמעון. ואנת לם יטלקך אלה רבך מתל
דלך יז): נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים
לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן: נְבִיָּא
מִבֵּינָךְ מֵאֲחָךְ כְּוָתִי (נ״י דִּכְוָתִי). יְקִים לָךְ
יי׳ אֱלָהָךְ. מִנֵּיהּ תְּקַבְּלוּן: לכן אי נבי מן
בינכם מן בעץ' אכותך מתלי. ינצבה לך
אלה רבך. מנה פאקבלו: כְּכֹל אֲשֶׁר־
שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם
הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ ה) אֶת־קוֹל
יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־
אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אָמוּת: כְּכֹל דִּשְׁאֵילְתָּא.
מִן קֳדָם יי׳ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב. בְּיוֹמָא דִּקְהָלָא
לְמֵימַר. לָא אוֹסֵיף. לְמִשְׁמַע יָת קָל מֵימְרָא
דַּיי׳ אֱלָהִי. וְיָת אִישָּׁתָא רַבְּתָא הָדָא. לָא
אֶחֱזֵי עוֹד וְלָא אֱמוּת: כגמיע מא סאלת אלה
רבך פי גבל חריב. פי יום אלגוק וקלת. לא
אעוד אן אסמע צות אלה רבי. ולא
ארא הדה אלנאר אלעצ'ימה לילא אמות:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ:
וַאֲמַר יי׳ לִי. אַתְקִינוּ דְּמַלִּילוּ: פקאל אלה
לי. קד אחסנו פי מא קאלו: נָבִיא אָקִים
לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי
בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ:
נְבִיָּא אֲקִים לְהוֹן. מִגּוֹ אֲחֵיהוֹן כְּוָתָךְ. וְאֶתֵּין
פִּתְגָּמֵי נְבוּאָתִי בְּפוּמֵּיהּ. וִימַלֵּיל עִמְּהוֹן.
יָת כָּל דַּאֲפַקְּדִנֵּיהּ: ואי נבי אנצבה להם.
מן בעץ' אכותהם מתלך. אלקנה כלאמי.
פיכאטבהם. בגמיע מא אמרה בה:
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי
אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ:
וִיהֵי. גּוּבְרָא דְּלָא יְקַבֵּיל לְפִתְגָּמַי. דִּימַלֵּיל
בִּשְׁמִי. מֵימְרִי יִתְבַּע מִנֵּיהּ: ואי אנסאן
לם יקבל כלאמי. אלדי יודי עני. פאני
אטאלבה: אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יָזִיד לְדַבֵּר
דָּבָר בִּשְׁמִי אֵת אֲשֶׁר לֹא־צִוִּיתִיו לְדַבֵּר
וַאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת
הַנָּבִיא הַהוּא: בְּרַם נְבִיָּא. דִּירַשַּׁע לְמַלָּלָא
פִּתְגָּמָא בִּשְׁמִי. יָת דְּלָא פַקֵּידְתֵּיהּ
לְמַלָּלָא. וְדִימַלֵּיל. בְּשׁוּם טָעֲוַת עַמְמַיָּא.
וְיִתְקְטֵיל נְבִיָּא הַהוּא: ואי מתנבי יח). תואקח
פתקול קולא עני. מא לם אמרה אן
יקולה. ומן יתנבא למעבודאת אכר.
פליקתל דלך אלמתנבי: וְכִי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ
אֵיכָה נֵדַע אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוֹ
יְהוָה: וַאֲרֵי תֵימַר בְּלִבָּךְ. אֵיכְדֵין נִדַּע יָת
פִּתְגָּמָא. דְּלָא מַלְּלֵיהּ יי׳: ואן קלת פי
נפסך. כיף נעלם אלקול. אלדי לם יקולה אלה:
אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנָּבִיא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה
הַדָּבָר וְלֹא יָבֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבְּרוֹ
יְהוָה בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא לֹא תָגוּר מִמֶּנּוּ:
דִּימַלֵּיל נְבִיָּא בִּשְׁמָא דַּיי׳. וְלָא יְהֵי פִתְגָּמָא
וְלָא יִתְקַיַּם. הוּא פִתְגָּמָא. דְּלָא מַלְּלֵיהּ יי׳.
בִּרְשַׁע מַלְּלֵיהּ נְבִיָּא. לָא תִדְחַל (נ״א תִדְחֲלוּן)
מִנֵּיהּ: פאנה מא יקולה אלמתנבי ען אלה.
ולא יגוז דלך אלקול ולא יגב יט). פהו אלקול
אלדי לם יקולה אלה. ואנמא קאלה אלמתנבי
בקחה. פלא תחדרה: ס כִּי־
יַכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת־אַרְצָם וִירִשְׁתָּם
וְיָשַׁבְתָּ בְעָרֵיהֶם וּבְבָתֵּיהֶם: אֲרֵי יְשֵׁיצֵי.
יי׳ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא. דַּיי׳ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ
יָת אַרְעֲהוֹן. וְתֵירְתִנּוּן. וְתֵיתֵיב בְּקִרְוֵיהוֹן
וּבְבָתֵּיהוֹן: ואדא קטע אלה רבך אלאמם.
אלדי הו מעטיך בלדהם. פורתתהם. וסכנת
פי קראהם ומנאזלהם: שָׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל

לך

חלק הדקדוק: ה) לשמע בפשט אחד בכל התיגאן,

לָךְ בְּתוֹךְ אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לְךָ לְרִשְׁתָּהּ: תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ.
בְּגוֹ אַרְעָךְ. דַּיְיָ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ לְמֵירְתַהּ:
אפרז לך תלאת קרא. פי וסט בלדך.
אלדי אלה רבך מעטיך לתחוזה: תָּכִין לְךָ
הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת־גְּבוּל אַרְצְךָ אֲשֶׁר
יַנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לָנוּס שָׁמָּה כָּל־
רֹצֵחַ: תַּתְקֵין לָךְ אוֹרְחָא. וּתְתַלֵּית יָת
תְּחוּם אַרְעָךְ. דְּיַחְסְנִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ. וִיהֵי.
לְמֵעֲרַק לְתַמָּן כָּל קָטוֹל: אצלח טרקהא (כ).
עלי תתלית תכם ארצך. אלדי ינחלך
אלה רבך. תכון מעדה. ליהרב אליהא כל
קאתל: וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר־יָנוּס שָׁמָּה
וָחָי אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת וְהוּא
לֹא־שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם: וְדֵין פִּתְגָם
קָטוֹלָא. דְּיֵעְרוֹק לְתַמָּן וְיִתְקַיַּם. דְּיִקְטוֹל
יָת חַבְרֵיהּ בְּלָא מַדְּעֵיהּ. וְהוּא. לָא סָנֵי
לֵיהּ מֵאֶתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי: והדא כבר
אלקאתל. אלדי יהרב אליהא פיחיא. מן קתל
צאחבה בלא מערפה. והו גיר שאני לה
מן אמס ומא קבלה: וַאֲשֶׁר יָבֹא אֶת־רֵעֵהוּ
בַיַּעַר לַחְטֹב עֵצִים וְנִדְּחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן
לִכְרֹת הָעֵץ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן־הָעֵץ וּמָצָא
אֶת־רֵעֵהוּ וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל־אַחַת הֶעָרִים־
הָאֵלֶּה וָחָי: וּדְיֵיעוֹל עִם חַבְרֵיהּ בְּחוּרְשָׁא
לְמִקַּץ אָעִין. וְתִתְמְרֵיג (נ״י וְתִתְמְרֵיךְ)
יְדֵיהּ בְּבַרְזְלָא לְמִקְצֵיהּ אָעָא. וְיִשְׁתְּלֵיף
בַּרְזְלָא מִן אָעָא. וְיִשְׁכַּח יָת חַבְרֵיהּ וִימוּת.
הוּא. יֵעְרוֹק. לַחֲדָא מִן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין
וְיִתְקַיַּם: ודאך כמן ידכל (כא) מע צאחבה
אלי אשערא ליקטע חטבא. פתמיל
ידה באלחדיד ליקטע אלעוד. או ינסל
אלחדיד מן אלעוד. פיציב צאחבה (כב)
וימות. הו יהרב אלי ואחדה מן הדה אלקרא
פיחיא: פֶּן־יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ
כִּי יֵחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי־יִרְבֶּה הַדֶּרֶךְ
וְהִכָּהוּ נָפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט־מָוֶת כִּי לֹא
שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם: דִּלְמָא יִרְדּוֹף
גָּאֵיל דְּמָא בָּתַר קָטוֹלָא. אֲרֵי יֵיחַם לִבֵּיהּ.
וְיִדְבְּקִנֵּיהּ. אֲרֵי יִסְגֵּי אוֹרְחָא וְיִקְטְלִנֵּיהּ

נְפַשׁ. וְלֵיהּ לֵית חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל. אֲרֵי.
לָא סָנֵי הוּא. לֵיהּ מֵאֶתְמָלֵי וּמִדְּקַמּוֹהִי:
כלא יכלב ולי אלדם אלקאתל. ממא
יחמא קלבה. פילחקה. לכתרה׳ אלטריק
פיקתלה. וליס עליה חכם אלקתל. אד
ליס הו שאני לה מן אמס ומא קבלה: עַל־
כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל
לָךְ: עַל כֵּן. אֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ לְמֵימַר.
תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ: פלדאך אנא אמרך
אליום. באן תפרז לך תלאת קרא:
וְאִם־יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ: וְאִם יַפְתֵּי. יְיָ
אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ. כְּמָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ.
וְיִתֵּין לָךְ יָת כָּל אַרְעָא. דְּמַלֵּיל לְמִתַּן
לַאֲבָהָתָךְ: ואן אוסע אלה רבך תכמך.
כמא קסם לאבאיך. פאעטאך גמיע
אלבלד. אלדי ועד באן יעטיה לאבאיך:
כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל־הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ
לְךָ עוֹד שָׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה:
אֲרֵי תִּטַּר יָת כָּל תַּפְקֵידְתָּא הָדָא
לְמֶעְבְּדַהּ. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין.
לְמִרְחַם. יָת יְיָ אֱלָהָךְ. וּלְמְהָךְ בְּאוֹרְחָן
דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא. וְתוֹסֵיף לָךְ
עוֹד תְּלָת קִרְוִין. עַל תְּלָת אִלֵּין: ודאך (כג)
אדא חפצת גמיע הדה אלשריעה. אלדי
אנא אמרך בהא אליום. ותעמל בהא. באן
תחבב אלה רבך. ותסיר פי טרקה טול
אלזמאן. פזד לך תלאת קרא. עלי הדה
אלתלאת: וְלֹא יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְהָיָה
עָלֶיךָ דָּמִים: וְלָא יִשְׁתְּפֵיךְ דַּם זַכַּאי. בְּגוֹ
אַרְעָךְ. דַּיְיָ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא. וִיהֵי
עֲלָךְ חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל: ללא יספך דם ברי.
פי בלדך. אלדי אלה רבך מעטיך נחלה.
פיכון עליך דמה: פ
וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם
עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל־אַחַת הֶעָרִים
האל

האל: ואָרי יהי גבר שני לחבריה. ויכמון
ליה ויקום עלוהי. ויקטלניה נפש וימות.
ויערוק. לחדא מן קרויא האלין: ואן כאן
רגלא שאניא לצאחבה. פכמן לה וקאם
עליה. חתא צרבה מקתולא פמאת. והרב
א׳ ואחדה מן הדה אקרא: ושלחו זקני
עירו ולקחו אתו משם ונתנו אתו ביד
גאל הדם ומת: וישלחון סבי קרתיה.
וידברון יתיה מתמן. וימסרון יתיה. ביד
גאיל דמא וימות: פליבעתו שיוך קריתה.
ויאכדוה מן תם. ויסלמוה. א׳ ולי אדם
חתא יקתל: לא־תחוס עינך עליו ובערת
דם־הנקי מישראל וטוב לך: לא תחוס
עינך עלוהי. ותפלי אשדי דם זכאי.
מישראל וייטב לך: ולא תשפק עליה.
בל אנף קאתלי אברי[כו]. מן בין א אסראיל
לכי יכאר לך: ס לא תסיג גבול
רעך אשר גבלו ראשנים בנחלתך אשר
תנחל בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך
לרשתה: לא תשני תחומא דחברך.
דתחימו קדמאי. באחסנתך דתחסין.
בארעא. דיי׳ אלהך. יהיב לך למירתה:
לא תזיג תכם צאחבך. אדי תכמה אאולין.
בנחלתך אלי תנחלהא. פי אבלד. אדי
אלה רבך מעטיך לתחוזה: ס לא־
יקום עד אחד באיש לכל־עון ולכל־
חטאת בכל־חטא אשר יחטא על־פי שני
עדים או על־פי שלשה־עדים יקום דבר:
לא יקום סהיד חד בגבר. לכל עוין ולכל
חובין. בכל חטא דיחטי. על מימר תרין
סהדין. או על מימר תלתא סהדין יתקיים
פתגמא: לא יקום שאהד ואחד עלי
אנסאן. פי שי מן אדנוב ואכטאיא.
ואגנאיאת אלי יגניהא. בל עלי קול
שאהדין או תלאתה תקום אאמור: כי־
יקום עד־חמס באיש לענות בו סרה:
ארי יקום סהיד שקר בגבר. לאסהדא
ביה סטיא: ואן קאם שאהד צלם עלי
אנסאן. לישהד עליה במחא[כה]: ועמדו שני־
האנשים אשר־להם הריב לפני יהוה לפני
הכהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם:
ויקומון תרין גוברין. דילהון דינא קדם
יי׳. קדם כהניא ודיניא. דיהון ביומיא
האנון: פליקף ארגלאן. אלדין אכצומה[כו]
להם בין ידי אלה: בין ידי אאימה ואחכאם.
אלדי יכונו פי דלך אזמאן: ודרשו השפטים
היטב והנה עד־שקר העד שקר ענה
באחיו: ויתבעון דיניא יאות. והא סהיד
שקרא סהדא. שקרא אסהיד באחוהי:
פלילתמסו דלך אחכאם גיידא. פאן כאן
אשאהד שאהד זור. וקד שהד בבאטל
עלי אכיה: ועשיתם לו כאשר זמם
לעשות לאחיו ובערת הרע מקרבך:
ותעבדון ליה. כמא דחשיב למעבד
לאחוהי. ותפלי עביד דביש מבינך:
פאצנעו לה. מתל מא הם אן יצנע באכיה.
ו* ואנף אהל אשר מן וסטך: והנשארים
ישמעו ויראו ולא־יספו לעשות עוד כדבר
הרע הזה בקרבך: ודישתארון ישמעון
וידחלון. ולא ייספון למעבד עוד. כפתגמא
בישא. הדין בינך: ואלבאקון יסמעון
ויכאפון. ולא יעודו אן יצנעו. מתל הדא
אאמר ארדי פי מא בינכם: ולא תחוס
עינך נפש בנפש עין בעין שן בשן יד ביד
רגל ברגל: ולא תחוס עינך. נפשא חלף
נפשא. עינא חלף עינא שנא חלף שנא.
ידא חלף ידא רגלא חלף רגלא: ולא
תשפק פי אקצאץ[כז]. נפס בנפס. ודיה[כח]
עין בעין וסן בסן. ויד ביד ורגל ברגל:
ז* ס כי־תצא למלחמה על־איבך
וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא
מהם כי־יהוה אלהיך עמך המעלך מארץ
מצרים: ארי תפוק לאגחא קרבא על
בעלי דבבך. ותחזי. סוסון ורתכין עם סגי
מנך. לא תדחל מנהון. ארי יי׳ אלהך
מימריה בסעדך. דאסקך מארעא
דמצרים: ואדא כרגת לאחרב עלי
אעדאיך. פראית כילא ומראכבא קום
אכתר מנך. פלא תכאפהם. אן אלה
רבך מעך. אמצעדך מן בלד מצר:

וְהָיָה כְּקָרָבְכֶם אֶל־הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל־הָעָם׃ ויהי. כמקרבכון לאגחא קרבא. ויתקרב כהנא וימליל עם עמא׃ וענד תקדמכם אלי אלחרב. פיתקדם אלאמאם ויכאטב אלקום׃ וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם אַל־יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּחְפְּזוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם׃ ויימר להון שמע ישראל. אתון מתקרבין יומא דין. לאגחא קרבא על בעלי דבביכון. לא יזוע לבכון. לא תדחלון ולא תתבעתון. ולא תתברון מן קדמיהון׃ ויקול להם אסמעו יא אסראיל. אנתם אליום מתקדמין לאלחרב עלי אעדאיכם. פלא תרק קלובכם לא תכאפו ולא תחפזו. ולא תרהבו מנהם׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ ארי יי׳ אלהכון. דמדבר קדמיכון. לאגחא לכון קרב. עם בעלי דבביכון למפרק יתכון׃ לאן אלה רבכם. אלסאיר נורה מעכם. ליחארב לכם אעדאיכם ויגיתכם׃ וְדִבְּרוּ הַשֹּׁטְרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת־חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יַחְנְכֶנּוּ׃ וימללון סרכיא עם עמא למימר. מן גוברא. דבנא ביתא חדתא ולא חנכיה. יהך ויתוב לביתיה. דלמא יתקטיל בקרבא. וגבר אחרן יחנכניה׃ תם יכלמו אלערפא אלקום קאילין. אי רגל בנא ביתא גדידא ולם ידשנה. פלימץ וירגע אלי מנזלה. כלא יקתל פי אלחרב. וידשנה רגל אכר׃ וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יְחַלְּלֶנּוּ׃ ומן גוברא. דנצב כרמא ולא אחליה. יהך ויתוב לביתיה. דלמא יתקטיל בקרבא. וגבר אחרן יחלניה׃ ואי רגל גרס כרמא ולם יבדלה. פלימץ וירגע אלי מנזלה. כלא יקתל פי אלחרב. ויבדלה רגל אכר׃ וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה׃ ומן גוברא. דארס איתתא ולא נסבה. יהך ויתוב לביתיה. דלמא יתקטיל בקרבא. וגבר אחרן יסבנה׃ ואי רגל אמלך באמראה ולם יזפהא. פלימץ וירגע אלי מנזלה. כלא יקתל פי אלחרב. ויזפהא רגל אכר׃ וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וְאָמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת־לְבַב אֶחָיו כִּלְבָבוֹ׃ ויוספון סרכיא למללא עם עמא. ויימרון. מן גוברא דדחיל ותביר לבא. יהך ויתוב לביתיה. ולא יתבר. ית לבא דאחוהי כלביה׃ תם יזיד אלערפא מן מכאטבה׳ אלקום. ויקולו. אי רגל כאיף ורקיק אלקלב. פלימץ וירגע אלי מנזלה. ולא ירק קלוב אכותה כקלבה׃ וְהָיָה כְּכַלֹּת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃ ויהי. כד ישיצון סרכיא למללא עם עמא. וימנון. רבני חילא בריש עמא׃ פענד פראגהם מן מכאטבה׳ אלקום בדאך. פיוכלו בהם רוסא אלגיוש׃ ס

כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם׃ ארי תקרב לקרתא. לאגחא קרבא עלה. ותקרי לה מלין דשלם׃ ואדא תקדמת אלי קריה לתחארבהא. פנאדהא אולא בסלאם׃ וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעַנְךָ וּפָתְחָה לָךְ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא־בָהּ יִהְיוּ לְךָ לָמַס וַעֲבָדוּךָ׃ ויהי אם שלם תעניך. ותפתח לך. ויהי כל עמא דישתכח בה. יהון לך. מסקי מסין ויפלחונך׃ פאן אגאבתך באלסלאם. ופתחת לך. פגמיע אלקום אלמוגודין פיהא. יכונו לך דמה ויכדמונך׃ וְאִם־לֹא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה עִמְּךָ מִלְחָמָה וְצַרְתָּ עָלֶיהָ׃ ואם לא תשלים עמך. ותעביד עמך קרב. ותצור עלה׃ ואן לם תסאלמך. בל חארבתך. פחאצרהא׃ וּנְתָנָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְהִכִּיתָ אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ לְפִי־חָרֶב׃ וימסרנה. יי׳ אלהך בידך. ותמחי ית כל דכורה לפתגם דחרב׃

ויסלמהא אלה רבך פי ידך. פאקתל
רגאלהא בחד אלסיף: רק הנשים והטף
והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל־שללה
תבז לך ואכלת את־שלל איביך אשר נתן
יהוה אלהיך לך: לחוד נשיא. וטפלא
ובעירא. וכל דיהי בקרתא. כל עדאה
תבוז לך. ותיכול ית עדי סנאך. דיהב יי
אלהך לך: ואמא אלנסא ואלאטפאל ואלבהאים.
וסאיר מא פי אלקריה. מן סלבהא
פאגנמה לך. וכל סלב אעדאיך. אלדי
רזקך אלה רבך: כן תעשה לכל־הערים
הרחקת ממך מאד אשר לא־מערי הגוים־
האלה הנה: כן תעביד לכל קרויא.
דרחיקן מנך לחדא. דלא מקרוי עממיא
האלין אנין: כדא אצנע באלקרא. אלבעידה
מנך גדא. אלתי ליס הי מן קרא הולאי
אלאמם: רק מערי העמים האלה אשר
יהוה אלהיך נתן לך נחלה לא תחיה כל־
נשמה: לחוד. מקרוי עממיא האלין. דיי
אלהך. יהיב לך אחסנא. לא תקיים כל
נשמא: ואמא מן קרא הולאי אלאמם. אלדי
אלה רבך מעטיך נחלה. פלא תבקי מנהם
נסמה: כי־החרם תחרימם החתי והאמרי
הכנעני והפרזי החוי והיבוסי כאשר צוך
יהוה אלהיך: ארי גמרא תגמרנון. חתאי
ואמוראי כנענאי ופרזאי. חואי ויבוסאי.
כמא דפקדך יי אלהך: בל אתלפהם
אתלאפא. אלחתיין ואלאמוריין ואלכנעאניין
ואלפרזיין. ואלחויין ואליבוסיין. כמא אמרך
אלה רבך: למען אשר לא־ילמדו אתכם
לעשות ככל תועבתם אשר עשו
לאלהיהם וחטאתם ליהוה אלהיכם:
בדיל. דלא ילפון יתכון למעבד. ככל
תועיבתהון. דעבדין לטעותהון. ותחובון
קדם יי אלהכון: לכי לא יעלמוכם אן
תצנעו. כגמיע מכארההם. אלדי צנעוהא
למעבודאתהם. פתכטו ללה רבכם: פ
כי־תצור אל־עיר ימים רבים להלחם
עליה לתפשה לא־תשחית את־עצה
לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו
לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא
מפניך במצור: ארי תצור על קרתא יומין
סגיאין לאגחא קרבא עלה למכבשה. לא
תחביל ית אילנה לארמא עלוהי ברזלא.
ארי מניה תיכול. ויתיה לא תקוץ. ארי לא
כאנשא אילן חקלא. למיעל מן קדמך
בצירא: ואדא חאצרת קריה איאמא
כתירה לתחארבהא לתפתחהא. פלא
תפסד שגרהא באן תחרך עליה אלחדיד.
אד מנה תאכל. פלא תקטעה צנא מנך.
אן שגר אלצחרא כאלאנסאן. אלדי קד
אכתפא מן בין ידיך פי אלחצאר (כט):
רק עץ אשר־תדע כי לא־עץ מאכל הוא
אתו תשחית וכרת ובנית מצור על־העיר
אשר־הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה:
לחוד אילן דתדע. ארי לא אילן דמיכל
הוא. יתיה תחביל ותקוץ. ותבני כרקומין.
על קרתא דהיא עבדא עמך. קרב עד
דתכבשה: לכן אי שגר עלמתאה. אנה
ליס במטעם. פאפסדה ואקטעה. ואבן
אלאת אלחצאר (ל). עלי איה' קריה חארבתך
אלי אן תהדהא: פ
כי־ימצא חלל באדמה אשר יהוה אלהיך
נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי
הכהו: ארי ישתכח קטילא. בארעא דיי
אלהך. יהיב לך למירתה. רמי בחקלא.
לא ידיע מן קטליה: ואן וגד קתיל. פי בלד
אלדי אלה רבך. מעטיך לתחוזה. מטרוח
פי אלצחרא. לם יערף מן קתלה: ויצאו
זקניך ושפטיך ומדדו אל־הערים אשר
סביבת החלל: ויפקון סבך ודינך.
וימשחון לקרויא. דבסחרנות קטילא:
פליכרג בען (לא) שיוכך וחכאמך. וימסחון
אלי אלקרא. אלדין חואלי אלקתיל: והיה העיר
הקרבה אל־החלל ולקחו זקני העיר ההוא
עגלת בקר אשר לא־עבד בה אשר לא־
משכה בעל: ותהי קרתא. דקריבא
לקטילא. וידברון (נ"א ויסבון). סבי קרתא
ההיא

ההיא עגלת תורין. דלא אתפלח בה. דלא
נגדת בניר: פאיה" קריה באנת. אאקרב
איה. פאיאכד אהלהא לב) עגלה מן אבקר.
מא לם תפלח. ולא תמד אניר: והורדו
זקני העיר ההוא את העגלה אל נחל
איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע וערפו
שם את העגלה בנחל: ויחתון. סבי קרתא
ההיא ית עגלתא (כ"י עגלתא) לנחל ביר.
דלא אתפלח ביה ולא יזדרע. ויקפון
תמן ית עגלתא (פכ"י עגלתא) בנחלא:
ויחדרונהא אלי ואד צעב. מא לם יפלח
ולא יזרע. ויקפוהא פיה: ונגשו הכהנים
בני לוי כי בם בחר יהוה אלהיך לשרתו
ולברך בשם יהוה ועל פיהם יהיה כל ריב
וכל נגע: ויתקרבון כהניא בני לוי. ארי
בהון. אתרעי. יי' אלהך לשמשותיה.
ולברכא בשמא די'. ועל מימרהון יהי
כל דין וכל מכתש סגירו: תם יתקדם
בעץ אאימה בני לוי. לאן אלה רבך
אכתארהם. ליכדמוה ויבארכו באסמה.
ועלי קולהם יפצל כל כצומה וכל בלא:
וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל
ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה
בנחל: וכל. סבי קרתא ההיא. דקריבין
לקטילא. יסחון ית ידיהון. על עגלתא (כנ"י
עגלתא) דנקיפא בנחלא: פאדא גסל
גמיעשיוך תלך אקריה. אקריבה אלי
אקתיל אידיהם. עלי אעגלה אמקפאה
פי אואד: וענו ואמרו ידינו לא שפכה*
את הדם הזה ועינינו לא ראו: ויתיבון
ויימרון. ידנא. לא אשדא ית דמא הדין.
ועיננא לא חזאה: ויבתדו ויקולו. אידינא
לם תספך הדא אדם. ועיוננא לם תרא
דאך: כפר לעמך ישראל אשר פדית
יהוה ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל
ונכפר להם הדם: כהניא יימרון כפר
לעמך ישראל דפרקתא יי'. ולא תתין חובת
דם זכאי. בגו עמך ישראל. ויתכפר להון
על דמא: תנוהסוקאלו אלהם אגפר לקומך
אל אסראיל אדי פככתהם. ולא תדע

*) שפכו קרי

עליהם עקובה תואני פי דם ברי. פיגפר
לדם מא תואנו פי דאך אדם לג): ואתה
תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר
בעיני יהוה: ואת תפלי. אשרי דם זכאי
מבינך. ארי תעביד דכשר קדם יי': ואנת
פאנף קאתל אברי מן בינכם. אד תצנע
אמסתקים ענד אלה: צ"ז פסוקים ס' עובריה
ומפטירין אנכי אנכי בישעיה ס' מ"א. הנ"ד למנחת שבת
וב' וה': ס ס ס כי תצא למלחמה
על איביך ונתנו יהוה אלהיך בידך ושבית
שביו: ארי תפוק לאגחא קרבא על בעלי
דבבך. וימסרנון. יי' אלהך. בידך ותשבי
שבידון: ואדי כרגת לאחרב עלי אעדאיך.
פאסלמהא א) אלה רבך. פי ידך וסבית
סביה: וראית בשביה אשת יפת תאר
וחשקת בה ולקחת לך לאשה: ותחזי
בשביא. אתתא שפירת ריו. ותתרעי בה.
ותסבה לך לאתו: וראית פי אסבי.
אמראה חסנה אחליה. פשעפת בהא.
ואתכדתהא לך זוגה: והבאתה אל תוך
ביתך וגלחה את ראשה ועשתה את
צפרניה: ותעלנה לגו ביתך. ותגלח ית
רישה. ותרבי ית טופרהא: באן תדכלהא.
אלי וסט מנזלך. ותחלק ראסהא. ותרבי
אצפארהא: והסירה את שמלת שביה
מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה
ואת אמה ירח ימים ואחר כן תבוא אליה
ובעלתה והיתה לך לאשה: ותעדי ית
כסות שביה מנה. ותתיב בביתך. ותבכי
ית אבוהא וית אמה ירח יומין. ובתר
כן. תיעול לותה ותבעלנה. ותהי לך
לאתו: ותנזע תיאב סביהא ענהא. ותקים
כדאך פי מנזלך. ותבכי עלי מדהב
אביהא ואמהא שהרא ב). ובעד דאך
תדכל איהא פתבן בהא. ותכון לך זוגה:
והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה
ומכר לא תמכרנה בכסף לא תתעמר
בה תחת אשר עניתה: ויהי אם לא
תתרעי בה. ותפטרנה לנפשה. וזבנא לא
תזבננה בכספא. לא תתגר בה. חלף

דְּעַנִּיתַהּ: ואן לם תרידהא בעד ד׳לך ג).
פאטלקהא חרׄא לנפסהא. וביעא לא
תביעהא בתׄמן. לא תסתרקׄהא ד). בעד
מא אתיתהא: ס כִּי־תִהְיֶיןָ לְאִישׁ
שְׁתֵּי נָשִׁים הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה
וְיָלְדוּ־לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה
הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנִיאָה: אֲרֵי יְהֶוְיָן לִגְבַר
תַּרְתֵּין נְשִׁין. חֲדָא רְחוּמְתָּא וַחֲדָא שְׂנוּאֲתָא.
וִילִידָן לֵיהּ בְּנִין. רְחוּמְתָּא וּשְׂנוּאֲתָא.
וִיהֵי. בְּרָא בּוּכְרָא לִשְׂנִיאֲתָא: ואן
כאנתא זוגתין לרג׳ל ואחד. אחדהׄמא
מחבובה ואאכׄרא משניׄה. וולדא לה
בנין. אׄמחבובה ואׄמשניׄה. וכאן אׄבן
אׄבכר לאׄמשניׄה מנהׄמא: וְהָיָה בְּיוֹם
הַנְחִילוֹ אֶת־בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה לוֹ לֹא
יוּכַל לְבַכֵּר אֶת־בֶּן־הָאֲהוּבָה עַל־פְּנֵי בֶן־
הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר: וִיהֵי. בְּיוֹמָא דְּיַחְסֵין
לִבְנוֹהִי. יָת דִּיהֵי לֵיהּ. לֵית לֵיהּ רְשׁוּ.
לְבַכָּרָא יָת בַּר רְחוּמְתָּא. עַל אַפֵּי בַר
שְׂנוּאֲתָא בּוּכְרָא: פפי יום ינחל בניה. מא
יכׄון לה. פלא יגוז לה. אן יפצׄל אבן
אׄמחבובה. עלי׳ אבן אׄמשניׄה אׄבכר:
כִּי אֶת־הַבְּכֹר בֶּן־הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֶת לוֹ
פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא לוֹ כִּי־הוּא
רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה: אֲרֵי יָת
בּוּכְרָא בַּר שְׂנוּאֲתָא יַפְרֵישׁ. לְמִתַּן לֵיהּ
תְּרֵין חוּלָקִין. בְּכֹל דְּיִשְׁתְּכַח לֵיהּ. אֲרֵי הוּא
רֵישׁ תּוּקְפֵיהּ. לֵיהּ חֲזֵיא בְּכֵירוּתָא: בל
יגב עליה אן יערׄף אנאס באׄבכר אבן
אׄמשניׄה ה). ליעטא לה סׄהמין. מן גמיע
מא יוגד לה. אד׳ הו אוׄל נילה. לה חׄכם
אׄבכוריׄה: ס כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן
סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל
אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם: אֲרֵי
יְהֵי לִגְבַר. בַּר סָטֵי וּמָרוֹד. לֵיתוֹהִי מְקַבֵּיל.
לְמֵימַר אֲבוּהִי וּלְמֵימַר אִמֵּיהּ. וּמַלְפִין יָתֵיהּ.
וְלָא מְקַבֵּיל מִנְּהוֹן: ואן כאן לרג׳ל. אבן
זאיל מכׄאף. ליס יקבל אמר אביה ואמׄה.
ויודׄבאנה. ולם יקבל מנהׄמא: וְתָפְשׂוּ
בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ
וְאֶל־שַׁעַר מְקֹמוֹ: וְיֵיחֲדוּן בֵּיהּ אֲבוּהִי
וְאִמֵּיהּ. וְיַפְּקוּן יָתֵיהּ. לִקְדָם סָבֵי קַרְתֵּיהּ
וְלִתְרַע בֵּית דִּין אַתְרֵיהּ: פליקבצׄן עליה
אביה ואמׄה. ויכׄרגוה. אׄלי שיוך קריתה
ואׄלי באב חאכם מוצׄעה ו): וְאָמְרוּ אֶל־
זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ
בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא: וְיֵימְרוּן לְסָבֵי קַרְתֵּיהּ.
בְּרַנָא דֵין סָטֵי וּמָרוֹד. לֵיתוֹהִי מְקַבֵּיל
לְמֵימְרַנָא. זָלֵיל בְּסַר וְסָבֵי חֲמַר: פיקולא
להׄם. אבננא הד׳א זאיל מכׄאף. ליס יקבל
אמרנא. והו מסרף ומפרט פי אחראם ז):
וּרְגָמֻהוּ כָּל־אַנְשֵׁי עִירוֹ בָאֲבָנִים וָמֵת
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ
וְיִרָאוּ: וְיִרְגְּמֻנֵּיהּ. כָּל אֱנָשֵׁי קַרְתֵּיהּ
בְּאַבְנַיָּא וִימוּת. וּתְפַלֵּי עָבֵיד דְּבִישׁ
מִבֵּינָךְ. וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן:
וירגמוה גמיע אהל קריתה באׄחגארה
חתׄא ימות. ואנף אהל אׄשר מן בינכם.
וסאיר אל אסראיל יסמעון ויכׄאפון:
ס וְכִי־יִהְיֶה בְאִישׁ חֵטְא מִשְׁפַּט־
מָוֶת וְהוּמָת וְתָלִיתָ אֹתוֹ עַל־עֵץ: וַאֲרֵי
יְהֵי בִּגְבַר. חוֹבַת. דִּין דִּקְטוֹל וְיִתְקְטִיל.
וְתִצְלוֹב יָתֵיהּ עַל צְלִיבָא: ואד׳א וג׳בת
עלי׳ אנסאן. כׄטיׄה חכמהא אׄקתל פקתל.
פאצלבה עלי׳ כׄשבה: לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ
עַל־הָעֵץ כִּי־קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא
כִּי־קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי וְלֹא תְטַמֵּא אֶת־
אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה:
לָא תְבִית נְבִילְתֵּיהּ עַל צְלִיבָא. אֲרֵי
מִקְבַּר תִּקְבְּרִנֵּיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא. אֲרֵי עַל
דְּחָב קֳדָם יי׳ אִצְטְלִיב. וְלָא תְסָאֵיב יָת
אַרְעָךְ. דַּיי׳ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא: ולא
תבית גׄתתה עליה. בל אדפנה דפנא
פי ד׳לך אליום. אד׳ צלב למׄא אפתרא
עלי׳ אלה ח). ולא תנגׄס בלדך. אׄלד׳י
אלה רבך מעטיך נחלה: ס לֹא־
תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת־שֵׂיוֹ נִדָּחִים
וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ:
לָא תֶחֱזֵי יָת תּוֹרָא דַּאֲחוּךְ. אוֹ יָת אִמְּרֵיהּ
דְּטָעַן. וְתִכְבּוֹשׁ מִנְּהוֹן. אֲתָבָא תְּתִיבִנּוּן

לאחוך

לַאֲחוּךְ: ולא תרא תור אכיך. או שאתה צאלין. פתתגאפל ענהמא. בל רדהמא איה רדא: וְאִם־לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ אֶל־תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ: וְאִם לָא קָרִיב אֲחוּךְ. לְוָתָךְ וְלָא יְדַעְתְּ לֵיהּ. וְתִכְנְשִׁנֵּיהּ לְגוֹ בֵיתָךְ. וִיהֵי עִמָּךְ. עַד דְּיִתְבַּע אֲחוּךְ יָתֵיהּ. וְתָתִיבִנֵּיהּ לֵיהּ: ואן לם יכון אכיך. קריבא איך ולם תערפה. פצמה ראך אי' מנזלך. יכון ענדך. אי' אן ילתמסה אכיך. ותרדה עליה: וְכֵן תַּעֲשֶׂה לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל־אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר־תֹּאבַד מִמֶּנּוּ

ב* וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: וְכֵן תַּעֲבֵיד לַחֲמָרֵיהּ. וְכֵן תַּעֲבֵיד לִכְסוּתֵיהּ. וְכֵן תַּעֲבֵיד לְכָל אֲבֵידְתָא דַאֲחוּךְ. דְּתֵיבַד מִנֵּיהּ וְתַשְׁכְּחִנַּהּ. לֵית לָךְ רְשׁוּ לְכַסָּיוּתַהּ: וכדא פאצנע בחמארה ותובה. וסאיר צוא אכיך. אדי תציע מנה פתגדהא. לא יחל לך אן תתגאפל ענהא: ס לֹא־תִרְאֶה אֶת־חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ נֹפְלִים בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ: לָא תִחְזֵי יָת חֲמָרָא דַאֲחוּךְ. אוֹ תוֹרֵיהּ רְמַן בְּאוֹרְחָא. וְתִכְבּוֹשׁ מִנְּהוֹן. אֲקָמָא תְּקִים עִמֵּיהּ: ולא תרא חמאר אכיך. או תורה ואקעין פי אטריק. פתתגאפל ענהמא. בל אקמהמא מעה אקאמה[ט]: ס לֹא־יִהְיֶה כְלִי־גֶבֶר עַל־אִשָּׁה וְלֹא־יִלְבַּשׁ גֶּבֶר שִׂמְלַת אִשָּׁה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה: לָא יְהֵי תִקּוּן זֵין דִּגְבַר עַל אִתָּא. וְלָא יְתַקַּן גְּבַר בְּתִקּוּנֵי אִתְּתָא. אֲרֵי מְרַחַק. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵיד אִלֵּין: לאתכון זאת ארגא[י] עלי' אנסא. ולא ילבס ארגא זיי אנסא[יא]. לאן אלה רבך יכרה כל מן יצנע דאלך: פ כִּי יִקָּרֵא קַן־צִפּוֹר[א] לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ[ב] בְּכָל־עֵץ | אוֹ עַל־הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל־הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל־הַבֵּיצִים לֹא־תִקַּח הָאֵם עַל־הַבָּנִים: אֲרֵי יִעָרַע קִנָּא דְצִפְּרָא קֳדָמָךְ. בְּאוֹרְחָא בְּכָל אִילָן אוֹ עַל אַרְעָא. אֶפְרוֹחִין (נ"א אֶפְרְחִין) אוֹ בֵיעִין. וְאִמָּא רְבִיעָא עַל אֶפְרוֹחִין (נ"א אֶפְרְחִין). אוֹ עַל בֵּיעִין. לָא תִסַּב אִמָּא עַל בְּנַיָּא: ואן ואפית וכרא מן אטאיר קדאמך. פי אטריק או פי שגרה או עלי' ארץ. פראכא או ביצא. ואם ראבצה עליהם. פלא תאכד אאם מע אבנין: שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת־הָאֵם וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: שַׁלָּחָא תְּשַׁלַּח יָת אִמָּא. וְיָת בְּנַיָּא תִּסַּב לָךְ. בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ. וְתוֹרֵיךְ יוֹמִין: בל אטלק אאם אטלאקא. וכד אבנין לנפסך. לכי יכאר לך. ותטול איאמך: ס כִּי* תִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ וְלֹא־תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי־יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ: אֲרֵי תִבְנֵי בֵּיתָא חֲדַתָּא. וְתַעֲבֵיד תִּיקָא לְאִגָּרָךְ. וְלָא תְשַׁוֵּי חוֹבַת קְטוֹל בְּבֵיתָךְ. אֲרֵי יִפּוֹל דְּנָפֵיל מִנֵּיהּ: ואדא בנית ביתא גדידא. פאצנע דראבזין עלי' סטחך. ולא תגעל גדרא[יב] פי מנזלך. יסקט מנה מן יסקט: לֹא־תִזְרַע כַּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן־תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם: לָא תִזְרַע כַּרְמָךְ עֵירוּבִין. דִּלְמָא תִסְתָּאַב. דִּמְעַת זַרְעָא דְּתִזְרַע. וַעֲלָלַת כַּרְמָא: לא תזרע כרמך מן נועין. כלא תחרם עליך. סלאפה' אזרע אדי תזרעה. מע גלה' אכרם[יג]: ס לֹא־תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר יַחְדָּו: לָא תִרְדֵּי בְּתוֹרָא וּבַחֲמָרָא כַּחֲדָא: לא תצמד אתור ואחמאר גמיעא: לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו: לָא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵיזָא. עֲמַר וְכִתָּן מְחוּבַּר כַּחֲדָא: לא תלבס תובא מכתלטא. מן צוף וכתאן גמיעא: ס גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה־בָּהּ: כְּרוּסְפְּדִין תַּעֲבֵיד לָךְ. עַל אַרְבַּע כַּנְפֵי כְסוּתָךְ דְּתִתְכַּסֵּי בַהּ: ואצנע לך גדאילא. פי ארבע אטראף אזארך אדי תגטא בהא: ס כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה

ובא

חלק הדקדוק : א) קן צפו ר לפניך. אין פסיק בין תיבה צפור להיבה לפניך בכל התיגאן: ב) בדרך. באזלא לא בנ"יש בכל התיגאן המדוקדקים.

ובא אליה ושנאה: ארי יסב גבר אתתא.
וייעול לותה וישנינה: ואן תזווג רגל
באמראה. ודכל איהא ת͏ם שנאהא:
ושם לה עלילת דברים והוצא עליה
שם רע ואמר את־האשה הזאת לקחתי
ואקרב אליה ולא־מצאתי לה בתולים:
וישוי לה תסקופי מלין. ויפיק עלה שום
ביש. ויימר. ית אתתא הדא נסיבית.
ועלית לותה. ולא אשכחית לה בתולין:
פגעל להא עללא מן צבלאם. ואברג
עליהא אסמא רדייא. וקא. אני תזווגת
הדה אמראה. פרנות מנהא. ולם אגד
להא בראה טו): ולקח אבי הנער* ואמה
והוציאו א) את־בתולי הנער* אל־זקני
העיר ב) השערה: ויסב. אבוהא דעולימתא
ואמה. ויפקון ית בתולי עולימתא. לקדם
סבי קרתא ולתרע בית דין אתרא: תם
יאכד אביהא ואמהא צבראה. ואכרגוהא.
אי שיוך אקריה ואי באב אחאכם טז):
ואמר אבי הנער* אל־הזקנים את־בתי נתתי
לאיש הזה לאשה וישנאה: ויימר. אבוהא
דעולימתא לסביא. ית ברתי. יהבית
לגוברא הדין. לאתו ושנה: פקא אביהא
לאשיוך. אני זווגת אבנתי. להדא ארגל
פשנאהא: והנה־הוא שם עלילת דברים
לאמר לא־מצאתי לבתך בתולים ואלה
בתולי בתי ופרשו השמלה לפני זקני
העיר: והא הוא. שוי תסקופי מלין
למימר. לא אשכחית לברתך בתולין.
ואלין בתולי ברתי. ויפרסון שושפא.
קדם סבי קרתא: והודא הו קד געל להא
עללא מן צכלאם. וקא לם אגד להא
בראה. והדה בראתהא. ובסטו אמנדיל
או מקאמה יז) בין ידיהם: ולקחו זקני
העיר ג) ההוא את־האיש ויסרו אתו:
וידברון. סבי קרתא ההיא ית גוברא.
וילקון יתיה: פיאכד שיוך תלך אקריה
דאך ארגל. ויודבוה: וענשו אתו ד) מאה
כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם

רע על בתולת ישראל ולו־תהיה לאשה
לא־יוכל לשלחה כל־ימיו: ויגבון מניה
מאה סלעין דכסף. ויתנון לאבוהא
דעולימתא. ארי אפיק שום ביש. על
בתולתא בת ישראל. וליה תהי לאתו.
לית ליה רשו למפטרה כל יומוהי:
ויגרמוה מאיה' דרהם. וידפעוה לאבו
אגאריה. למא אכרג אסמא רדייא. עלי
בכר מן אל אסראיל. ותכון לה זוגה. ולא
יגוז לה טלאקהא טול עמרה יח): ס ואם־
אמת היה הדבר הזה לא־נמצאו בתולים
לנער*: ואם קושטא הוה. פתגמא הדין.
לא אשתכחו בתולין לעולימתא: ואן
כאן אאמר חקא. ולם תוגד לאגאריה
בראה: והוציאו את־הנער* אל־פתח
בית־אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים
ומתה כי־עשתה נבלה בישראל לזנות
בית אביה ובערת הרע מקרבך: ויפקון
ית עולימתא לתרע בית אבוהא.
וירגמונה אנשי קרתה באבניא ותמות.
ארי עבדת קלנא בישראל. לזנאה בית
אבוהא. ותפלי עביד דביש מבינך:
פאתכרג אי באב בית אביהא. וירגמוהא
גמיע אהל קריתהא באחגארה אי אן
תמות. למא צנעת כסאסה פי אסראיל.
פפגרת מתצנה יט) פי בית אביהא. ואנף
אהל אשר מן בינכם: ס כי־ימצא
איש שכב | עם־אשה בעלת־בעל ומתו
גם־שניהם האיש השכב עם־האשה
והאשה ובערת הרע מישראל: ארי
ישתכח גבר. שכיב עם אתתא אתת
גבר. ויתקטלון אף תרויהון. גוברא.
דשכיב עם אתתא ואתתא. ותפלי עביד
דביש מישראל: ואן וגד רגל. מצאגע
אמראה דאת בעל. פליקתלא גמיעא.
ארגל אמצאגעהא והי. ואנף אהל אשר
מן אל ואסראיל: ס כי יהיה נער*
בתולה מארשה לאיש ומצאה איש
בעיר ושכב עמה: ארי תהי עולימתא

בתולתא

*) כל נערה כן קרי.

חלק הדקדוק. א) והוציאו. בקצת תיגאן בטעם אולא וקצתן אתי: ב) השערה. העין בשוא פתח ברוב הספרים: ג) נהתי. בקצת תיגאן באולא וקצתן אתי: ד) זקני העיר ההוא. תיבת העיר מלעיל: ה) מאה כסף. הכף רפה כי ה"א של מאה שרשית דלא כמהרי"ל:

בתולתא. מארסא לגבר. וישכחנה
גוברא. בקרתא וישכוב עמה: וארא
כאנת גאריה בכר. ממלכה לרגל.
פוגדהא רגל. פי אקריה וצאגעהא:
והוצאתם את־שניהם אל־שער העיר
ההוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את־
הנער* על־דבר אשר לא־צעקה בעיר
ואת־האיש על־דבר אשר־ענה את־אשת
רעהו ובערת הרע מקרבך: ותפקון ית
תרויהון. לתרע קרתא ההיא. ותרגמון
יתהון באבניא וימותון. ית עולימתא. על
עיסק דלא צוחת בקרתא. וית גוברא.
על עיסק דעני ית אתת חבריה. ותפלי
עביד דביש מבינך: פאכרגוהמא
גמיעא. אלי באב תלך אקריה. ותרגמוהמא
באחאגרה אלי אן ימותא. אמא אגאריה.
פבסבב מא לם תצרך והי פי אקריה.
ד* ואמא ארגל בסבב מא אתא זוגה
צאחבה. ואנף אהל אשר מן בינכם:
ס ואם־בשדה ימצא האיש את־הנער*
המארשה והחזיק־בה האיש ושכב עמה
ומת האיש אשר־שכב עמה לבדו: ואם
בחקלא ישכח גוברא. ית עולימתא
דמארסא. ויתקיף בה גוברא וישכוב עמה.
ויתקטיל. גוברא. דשכיב (נ״י דשכיב) עמה
בלחודוהי: ואן וגד ארגל אגאריה אממלכה
פי אצחרא. ואמסכהא וצאגעהא. פליקתל
דאך ארגל אמצאגעהא וחדה: ולנער* לא־
תעשה דבר אין לנער* חטא מות כי כאשר
יקום איש על־רעהו ורצחו נפש כן הדבר
הזה: ולעולימתא לא תעביד מדעם. לית
לעולימתא חובת דין דקטול. ארי. כמא
דיקום גוברא על חבריה ויקטליניה נפש.
כן פתגמא הדין: ואמא אגארייה פלא
תצנע בהא שיא. אד ליס להא כטייה
תוגב אקתל. ואנמא מתל אמרהא הדא.
כמן יקום עלי צאחבה פיקתלה. ויפיתה
נפסה ז): כי בשדה מצאה צעקה הנער*
המארשה ואין מושיע לה: ארי בחקלא
אשכחה. צוחת. עולימתא דמארסא.

ולית דפריק לה: ואן וגדהא פי אצחרא.
פימכן אן יכון קד צרכת כא). ולם יכון להא
מגית: כי־ימצא איש נער* בתולה אשר
לא־ארשה ותפשה ושכב עמה ונמצאו:
ארי ישכח גבר. עולימתא בתולתא דלא
מארסא. ויחדנה וישכוב עמה. וישתכחון:
ואן וגד רגל. גאריה בכר מא לם תמלך.
פצבטהא וצאגעהא. ווגדא: ונתן האיש
השכב עמה לאבי הנער* חמשים כסף
ולו־תהיה לאשה תחת אשר ענה לא־
יוכל שלחה כל־ימיו: ויתין. גוברא דשכיב
(דשכיב) עמה. לאבוהא דעולימתא
חמשין סלעין דכסף. וליה תהי לאתו.
חלף דעניה. לית ליה רשו למפטרה
כל יומוהי: פיעט דאך ארגל לאביהא
כמסין דרהם. ותכון לה זוגה. בדל מא
אתאהא. לא יגוז לה טלאקהא טול
עמרה: ס לא־יקח* איש את־אשת
אביו ולא יגלה כנף אביו: לא יסב גבר
ית אתת אבוהי. ולא יגלי כנפא דאבוהי:
לא יתזווג רגל זוגה אביה כדאך. ולא
יכשף כנף אביה: ס לא־יבא פצוע־
דכא וכרות שפכה בקהל יהוה: לא
ידכי דפסיק ודמחבל. למיעל בקהלא
דיי: לא ידכל מפדוג אבצי כב). ומקטוע
אחליל פי כג) גוק אלה: ס לא־יבא
ממזר בקהל יהוה גם דור עשירי לא־
יבא לו בקהל יהוה: לא ידכי ממזרא
למיעל בקהלא דיי. אף דרא עשיראה.
לא ידכי ליה למיעל בקהלא דיי: לא
ידכל אונים פי גוק אלה. חתא אגיל
אעאשר מנהם. לא ידכל פי גוק אלה:
ס לא־יבא עמוני ומואבי בקהל
יהוה גם דור עשירי לא־יבא להם בקהל
יהוה עד־עולם: לא ידכון עמונאי. ומואבאי
למיעל בקהלא דיי. אף דרא עשיראה.
לא ידכי להון. למיעל בקהלא דיי עד
עלמא: ולא ידכל עמוני ומואבי פי גוק
אלה. חתא אגיל אעאשר מנהם. לא
ידכל פי גוק אלה אלי אבד: על־דבר

אשר

*) כל נערה כן קרי

חלק הדקדוק. ו) ישפסיק בין תיבת אתם להי׳ באבנים בכל התיגאן: ז) המ״ם רפא ובשוא נח בבכל התיגאן כאלו אתה אומר הם לבד ארשה לבר-

אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר שָׂכַר
עָלֶיךָ אֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרַם
נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ׃ עַל עֵיסַק. דְּלָא עָרַעוּ
יָתְכוֹן בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא. בְּאוֹרְחָא בְּמִפַּקְכוֹן
מִמִּצְרָיִם. וְדַאֲגַר עֲלָךְ יָת בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר.
מִפְּתוֹר. אֲרָם דְּעַל פְּרָת לְלַטָּטוּתָךְ׃
בסבב מא לם יתלקונכם באכבז ואמא.
פי אטריק פי כרוגכם מן מצר. ולמא
אסתאגר [כד] עליך בלעם אבן בעור. מן
פאתור ארם נהרים לילענך׃ וְלֹא־אָבָה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְּךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי
אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְלָא אֲבָא. יי׳ אֱלָהָךְ
לְקַבָּלָא מִן בִּלְעָם. וַהֲפַךְ יי׳ אֱלָהָךְ לָךְ.
יָת לְוָטִין לְבִרְכָן. אֲרֵי רִיחֲמָךְ (נ״י רַחֲמָךְ)
יי׳ אֱלָהָךְ׃ ולם ישא אלה רבך אן יקבל
מן בלעם. בל קלב לך אלענה ברכה.
למא אחבך׃ לֹא־תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם וְטֹבָתָם
כָּל־יָמֶיךָ לְעוֹלָם׃ לָא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן
וְטָבָתְהוֹן. כָּל יוֹמָךְ לְעָלַם׃ פלא תלתמס
סלאמתהם וכירהם. טול זמאנך אבדא׃
ס לֹא־תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי אָחִיךָ הוּא
לֹא־תְתַעֵב מִצְרִי כִּי־גֵר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ׃ לָא
תְרַחֵיק אֱדוֹמָאָה. אֲרֵי אֲחוּךְ הוּא. לָא
תְרַחֵיק מִצְרָאָה. אֲרֵי דַיָּיר הֲוֵיתָא בְאַרְעֵיהּ׃
לא תכרה אדומי. פאנה אכיך. לא תכרה
מצרי. לאנך כנת גריבא פי בלדה׃
בָּנִים אֲשֶׁר־יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא
לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה׃ בְּנִין. דְּיִתְיַלְדוּן לְהוֹן
דָּרָא תְלִיתָאָה. יִדְכּוֹן לְהוֹן לְמֵיעַל בִּקְהָלָא
דַיי׳׃ ואגיל אלתאלת מן אבנין אלדי יולדו
להם. ידכלו פי גוק אלה [כה]׃ ס כִּי־
תֵצֵא מַחֲנֶה עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר
רָע׃ אֲרֵי תִפּוֹק מַשְׁרִיתָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ.
וְתִסְתְּמַר. מִכֹּל מִדַּעַם בִּישׁ׃ ואדא כרגת
פי מעסכר עלי אעדאיך. פאחתרז
פצלא [כו]. מן כל אמר קביח [כז]׃ כִּי־יִהְיֶה
בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְּרֵה־
לָיְלָה וְיָצָא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל־
תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ אֲרֵי יְהֵי בָךְ גְּבַר. דְּלָא
יְהֵי דְכֵי מִקְּרֵי לֵילְיָא. וְיִפּוֹק לְמִבָּרָא
לְמַשְׁרִיתָא. לָא יֵיעוֹל לְגוֹ מַשְׁרִיתָא׃
ואן כאן פיכם רגל. ליס בטאהר מן עארץ
אליל. פליכרג אלי כארג אלעסכר. מן חית
לא ידכל אלי וסטה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת־עֶרֶב
יִרְחַץ בַּמָּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־תּוֹךְ
הַמַּחֲנֶה׃ וִיהֵי לְמִפְנֵי רַמְשָׁא יַסְחֵי בְּמַיָּא.
וּבְמֵיעַל שִׁמְשָׁא. יֵיעוֹל לְגוֹ מַשְׁרִיתָא׃
פאדא כאן ענד אלגאה אליל ירחץ
באלמא. וענד מגיב אלשמס [כח] ידכל אליה׃
וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָׁמָּה
חוּץ׃ וַאֲתַר מְתוּקַּן יְהֵי לָךְ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא.
וְתִפּוֹק תַּמָּן לְבָרָא׃ וליכון לך מבאן [כט]
כארג אלעסכר. תברז הנאך כארגא מנה׃
וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל־אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ
חוּץ וְחָפַרְתָּה בָהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת־צֵאָתֶךָ׃
וְסִכְּתָא. תְּהֵי לָךְ עַל זֵינָךְ. וִיהֵי בְּמִתְּבָךְ
בְּבָרָא. וְתַחְפַּר בַּהּ. וְתָתוּב וּתְכַסֵּי יָת
מַפַּקְתָּךְ׃ וליכון לך ותד מע סלאחך [ל].
פאדא תברזת כארגא מנה. פאחפר בה.
ועד וגטי דאך אלגיע׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מִתְהַלֵּךְ׀ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת
אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־
יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ אֲרֵי
יי׳ אֱלָהָךְ. שְׁכִינְתֵיהּ מְהַלְּכָא בְּגוֹ מַשְׁרִיתָךְ.
לְשֵׁיזָבוּתָךְ וּלְמִמְסַר סָנְאָךְ קֳדָמָךְ. וּתְהֵי
מַשְׁרִיתָךְ קַדִּישָׁא. וְלָא יִתְחֲזֵי בָךְ עֲבֵירַת
פִּתְגָם. וִיתוּב מֵימְרֵיהּ מִלְּאוֹטָבָא לָךְ׃ לאן
אלה רבך. נורה סאך פי וסט עסכרך.
ליכלצך ויסלם אעדאיך פי ידך. פיכון
עסכרך מקדסא. ולא ירא פיך אמרא
קביחא. פינצרף ענך׃ ס לֹא־ ה*
תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנָּצֵל אֵלֶיךָ
מֵעִם אֲדֹנָיו׃ לָא תִמְסַר עֶבֶד עַמְמִין לְיַד
רִבּוֹנֵיהּ. דְּיִשְׁתֵּיזֵב לְוָתָךְ מִן קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ׃
ולא תסלם עבדא אלי מולאה. אלדי יתכלץ
אליך מן דינה [לא]. בל תמנה [לב]׃ עִמְּךָ יֵשֵׁב
בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ
בַּטּוֹב לוֹ לֹא תּוֹנֶנּוּ׃ עִמָּךְ יָתֵיב בֵּינָךְ.

בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי. בַּחֲדָא מִן קִרְוָךְ בְּדְיִיטַב
לֵיהּ. לָא תוֹנֵינֵיהּ: ולִיגֹלס ענדך פי מא
בינך. פי מוצ׳ע אלד׳י יכ׳תארה. פי אחדא
מחאלך פי מא יצלח לה. ולא תצ׳הדה[לג] :
ס לֹא־תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
וְלֹא־יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לָא תְהֵי
אִתְּתָא מִבְּנַת יִשְׂרָאֵל לִגְבַר עֶבֶד. וְלָא יִסַּב
גּוּבְרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְּתָא אַמְתָא: ולא
תכון מן בנאת אסראיל ממתעה[לד].
ולא מן בני אסראיל ממתע: לֹא־תָבִיא
אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְכָל־נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ גַּם־
שְׁנֵיהֶם: לָא תַעֵיל אֲגַר זָנִיתָא וְחוּלְפַן
כַּלְבָּא. לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְכָל
נְדַר. אֲרֵי מְרַחַק. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אַף
תַּרְוֵיהוֹן: ולא תדכ׳ל שיא מן אגעאל
אלזואני[לה] ואת׳מאן אלכלאב. אלי בית אללה
רבך פי שי מן גמיע אלנדור. לאן אללה רבך
יכרההמא גמיעא: ס לֹא־תַשִּׁיךְ
לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ כָּל־
דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ: לָא תְרַבֵּי לַאֲחוּךְ. רִבִּית
כְּסַף רִבִּית עֲבוּר רִבִּית כָּל מִדַּעַם דְּמִתְרַבֵּי:
ולא תעיין אכ׳יך. עיינה דראהם ולא
טעאם. ולא כל אמר יעיין: לַנָּכְרִי תַשִּׁיךְ
וּלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: לְבַר עַמְמִין
תְּרַבֵּי. וּלְאֲחוּךְ לָא תְרַבֵּי. בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ
יְיָ אֱלָהָךְ. בְּכֹל אוֹשָׁטוּת יְדָךְ. עַל אַרְעָא.
דְּאַתְּ עָלֵיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ: בל אלגריב
תעאין. ואכ׳יך פלא. לכי יבארך לך
אללה רבך. פי גמיע ממד יַדךָ. פי
אלבלד. אלד׳י אנת דאכ׳ל אליה לתחוזה:
ו* ס כִּי־תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי־דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא:
אֲרֵי תִדַּר נְדַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ.
לָא תְאַחַר לְשַׁלָּמוּתֵיהּ. אֲרֵי מִתְבָּע
יִתְבְּעִנֵּיהּ. יְיָ אֱלָהָךְ מִנָּךְ. וִיהֵי בָךְ חוֹבָא:

ואן נד׳רת נד׳רא ללה רבך. לא תוכ׳ר
אופא בה. פאנה יטאלבך בה מטאלבה.
פתחל בך עקובה[לו]: וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר
לֹא־יִהְיֶה בְךָ חֵטְא: וַאֲרֵי תִתְמְנַע מִלְּמִדַּר.
לָא יְהֵי בָךְ חוֹבָא: מא לו אנתהית אולא
מנה. לא תחל בך עקובה[לז]: מוֹצָא
שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ:
אַפָּקוּת סִפְוָתָךְ תִּטַּר וְתַעֲבֵיד. כְּמָא
דִּנְדַרְתָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ נִדְבְתָא דְּמַלֵּילְתָּא
בְּפוּמָּךְ: בל מא כ׳רג מן שפתיך אחפצ׳ה
ואעמל בה. כמא נד׳רת ללה רבך
מתברעא. כמא קלתה בפאך: ס כִּי
תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ
שָׂבְעֶךָ וְאֶל־כֶּלְיְךָ לֹא תִתֵּן: אֲרֵי תִתְּגַר
בְּכַרְמָא דְּחַבְרָךְ. וְתֵיכוֹל עִנְבִּין. כְּנַפְשָׁךְ
שָׂבְעָךְ. וּלְמָנָךְ לָא תִתֵּן: ואד׳א אסתוגרת[לח]
פי כרם צאחבך. פכל מן אלענב כשהותך
שבעך. ולא תצ׳ע מנה פי אניתך: ס כִּי
תָבֹא בְּקָמַת רֵעֶךָ וְקָטַפְתָּ מְלִילֹת בְּיָדֶךָ
וְחֶרְמֵשׁ לֹא תָנִיף עַל קָמַת רֵעֶךָ: אֲרֵי
תִתְּגַר בְּקָמְתָא דְּחַבְרָךְ. וְתִקְטוֹף דְּמָלְיָן
בִּידָךְ. וּמַגְּלָא לָא תְרִים. עַל קָמְתָא
דְּחַבְרָךְ: ואד׳א אסתוגרת פי סנבל
צאחבך. פאקטף מא תפרכה בידך. ולא
תחרך אלמנגל. עלי סנבל צאחבך לנפסך:
ס כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה
אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ
עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן
בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ: אֲרֵי יִסַּב גְּבַר.
אִתְּתָא וְיִבְעֲלִנַּהּ. וִיהֵי. אִם לָא תַשְׁכַּח
רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי. אֲרֵי אַשְׁכַּח בַּהּ עֲבֵירַת
פִּתְגָם. וְיִכְתּוֹב לַהּ. גֵּט פִּטּוּרִין וְיִתֵּין בִּידַהּ.
וְיִפְטְרִנַּהּ מִבֵּיתֵיהּ: ואד׳א תזוג רגל אמראה
ומלכהא[לט]. ת׳ם אנהא לם תגד חט׳אא
ענדה. או וגד עליהא אמרא קביחא.
פליכתב להא. כתאב קטעה וידפעה
אליהא. ויטלקהא מנה: וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ
וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ־אַחֵר: וְתִפּוֹק מִבֵּיתֵיהּ.

והתך

חלק הדקדוק: ח) והיה אם לא תמצא חן בעיניו. תיבת והיה בשני גרישים. ותיבת חן בפשטא ותיבת בעיניו בזקף כ"ה בכל התיגאן חמדוקדקים

ותהך ותהי לגבר אחרן: ואן כרגת מן מנזלה. ומצת וצארת לרגל אכר: ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה: וישנינה גוברא בתראה. ויכתוב לה. גט פטורין ויתין בידה. ויפטרנה מביתיה. או ארי ימות גוברא בתראה. דנסבה ליה לאתו: פשנאהא ﭏרגל ﭏאכר. וכתב להא כתאב קטעה ורפעה איהא. וטלקהא מנה. או מאת ﭏרגל ﭏאכר. ﭏדי אתכדהא לה זוגה: לא יוכל בעלה הראשון ט) אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי תועבה הוא לפני יהוה ולא תחטיא את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה: לית ליה רשו לבעלה קדמאה דפטרה. למתב למסבה למהוי ליה לאתו. בתר דאסתאבת. ארי מרחקא היא קדם יי'. ולא תחייב ית ארעא (נ"י ארעך). דיי' אלהך. יהיב לך אחסנא: פלא יחל לבעלהא ﭏאול ﭏדי טלקהא. ליעוד יתזוג בהא לתכון לה זוגה. בעד מא אתאהא ט) גירה. פאנהא כריהה בין ידי ﭏה. ולא תוקע כטא עלי בלדך. ﭏדי ﭏה רבך מעטיך נחלה:

ס כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת י) ושמח את אשתו אשר לקח: ארי יסב גבר אתתא חדתא. לא יפוק בחילא. ולא יעבר עלוהי לכל פתגם. פני. יהי לביתיה שתא חדא. ויחדי ית אתתיה דנסיב: ואדא תזוג רגל אמראה גדידה. פלא יכרג פי גיש. ולא ימר בה שיא מן אמורה. בל יכון פארגא לביתה סנה ואחדה. ויפרח זוגתה ﭏתי אתכדהא: לא יחבל יא) רחים ורכב כי נפש הוא חבל: לא תסב משכונא רחיא ורכביה. ארי בהון מתעביד מזון לכל נפש: ולא יסתרהן אחד ﭏרחא ﭏספלא וﭏעליא יא). פאנה יסתרהן קות ﭏאנפס יב):

ס כי ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך: ארי ישתכח גבר. גניב נפשא מאחוהי מבני ישראל. ויתגר ביה ויזבניניה. ויתקטיל גנבא ההוא. ותפלי עביד דביש מבינך: ואן וגד אנסאן. קד סרק נפסא מן אכותה מן בני אסראיל. ואסתרקהא או באעהא. פליקתל דאך ﭏסארק. ואנף ﭏאהל ﭏשר מן בינכם:

ס השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות יב) ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתם תשמרו לעשות: אסתמר במכתש סגירו. למטר לחדא ולמעבד. ככל. דילפון יתכון. כהניא ליואי. כמא דפקידתנון תטרון למעבד: ואחתרז מן בלוא ﭏברץ. ואחפץ רסומה גדא ואעמל פיה. כמא יפתוכם ﭏאימה ﭏלואניין. כמא אמרתהם: זכור את אשר עשה יהוה אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים: הוי דכיר. ית דעבד. יי' אלהך למרים. באורחא במפקכון ממצרים: ואדכר מא צנע. ﭏה רבך במרים מתלה. פי ﭏטריק פי כרוגכם מן מצר:

ס כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו*: ארי תרשי בחברך רשות מדעם. לא תיעול לביתיה למסב משכוניה: ואדא אנסית צאחבך נסיה. פלא תדכל ﭏי מנזלה תאכד עוצהא יג): בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה: בברא תקום. וגוברא. דאת רשי ביה. יפיק לך. ית משכונא לברא: בל קף כארגא. וﭏרגל ﭏדי אנסיתה. יכרג לך ﭏעוץ ﭏי ברא: ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו: ואם גבר מסכין הוא. לא תשכוב במשכוניה: ואן כאן רגלא צעיפא. פלא תבית ועוצה ענדך:

השב

*) העבוט, הה"א בפתח בכל סת"י.

חלק הדקדוק. ט) לא יוכל בעלה הראשון. תיבת הראשון ברביע בתיגאן המדוקדקות לא בשופר: י) ושמח את אשתו תיבת ושמח במארכה, ותיבת אשתו בטפחא בכל התיגאן וכ"ה בקצת דפוסים: יא) לא יחבול. החית בשוא פתח: יב) ככל אשר יורו. תיבת ככל בתלשא ימנית בכל התיגאן:

הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת־הַעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ
וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרְכֶךָּ וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ אֲתָבָא תְּתִיב לֵיהּ
יָת מַשְׁכּוֹנָא כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא. וְיִשְׁכּוֹב
בִּכְסוּתֵיהּ וִיבָרְכִנָּךְ. וְלָךְ תְּהֵי זָכוּ. קֳדָם
יי' אֱלָהָךְ׃ בל רדה אליה רדא ענד מגיב
אלשמס. אד ינאם פיה פידעו לך. ותכון
ז לך חסנה. בין ידי אלה רבך׃ ס לֹא־
תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ
אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ׃ לָא תַעְשׁוֹק
אֲגִירָא עַנְיָא וּמִסְכֵּינָא. מֵאַחָךְ. אוֹ מִגִּיּוֹרָךְ.
דִּבְאַרְעָךְ בְּקִרְוָךְ׃ לא תגשם אגירא
ובאצה צעיף או מסכין מד). מן אכותך.
או מן ציפך. אלדי פי בלדך פי מחלך׃
בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ
כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת־נַפְשׁוֹ
וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא׃
בְּיוֹמֵיהּ תִּתֵּין אַגְרֵיהּ וְלָא תֵיעוֹל עֲלוֹהִי
שִׁמְשָׁא. אֲרֵי עַנְיָא הוּא. וְלֵיהּ. הוּא מָסַר
יָת נַפְשֵׁיהּ. וְלָא יִקְרֵי עֲלָךְ קֳדָם יי'. וִיהֵי
בָךְ חוֹבָא׃ בל אדפע אליה אגרתה פי
יומה מן קבל אן תגיב אלשמס. פאנה
צעיף. ועליה קד כאטר בנפסה מה). ולא
ידעו עליך אלי אלה. פתחל בך עקובה׃
ס לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים
לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ׃
לָא יְמוּתוּן אֲבָהָן עַל פּוּם בְּנִין. וּבְנִין לָא
יְמוּתוּן עַל פּוּם אֲבָהָן. אֱנָשׁ בְּחוֹבֵיהּ
יְמוּתוּן׃ ולא יקתל אלאבא ען אלבנין.
ואלבנין ען אלאבא. בל יקתל כל אמר
בכטייתה׃ ס לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר
יָתוֹם וְלֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה׃ לָא תַצְלֵי.
דִּין גִּיּוֹר יִתַּם. וְלָא תִסַּב מַשְׁכּוֹנָא. כְּסוּת
אַרְמְלָא׃ ולא תמייל חכם גריב או יתים.
ולא תסתרהן תוב ארמלה׃ וְזָכַרְתָּ כִּי
עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מִשָּׁם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְתִדְכַּר. אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא
בְּמִצְרַיִם. וּפַרְקָךְ. יי' אֱלָהָךְ מִתַּמָּן. עַל

כֵּן. אֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ לְמֶעְבַּד. יָת פִּתְגָמָא
הָדֵין׃ ואדכר. אנך כנת עבדא במצר.
ופכך אלה רבך מן תם. ולדלך
אנא אמרך. באן תצנע הדה אלאמור׃
ס כִּי־תִקְצֹר קְצִירְךָ בְשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ
עֹמֶר בַּשָּׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ אֲרֵי תִחְצוֹד
חֲצָדָךְ בְּחַקְלָךְ וְתִתְנְשֵׁי עוּמְרָא בְּחַקְלָא.
לָא תְתוּב לְמִסְבֵיהּ. לְגִיּוֹרָא. לְיַתְמָא
וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי. בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ יי' אֱלָהָךְ.
בְּכֹל עוּבָדֵי יְדָךְ׃ ואדא חצדת חצאדך
פי ציעתך ונסית כפה מו) פי אלצחרא. פלא
תרגע פתאכדהא. בל יכון ללגריב ואליתים
ואלארמלה. לכי יבארך לך אלה רבך. פי
גמיע אעמאל ידך׃ כִּי תַחְבֹּט זֵיתְךָ לֹא יד
תְפַאֵר אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה׃
אֲרֵי תַחְבּוֹט זֵיתָךְ. לָא תְפַלֵּי בָּתְרָךְ.
לְגִיּוֹרָא. לְיַתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי׃ ואדא
כרטת זיתונך. פלא תסתקצה בעד דלך.
בל יכון לגריב. ואליתים ואלארמלה׃ כִּי
תִבְצֹר כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה׃ אֲרֵי תִקְטוֹף כַּרְמָךְ.
לָא תְעַלֵּיל בָּתְרָךְ. לְגִיּוֹרָא. לְיַתְמָא
וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי׃ ואדא קטפת כרמך.
פלא תמשה בעד דלך. בל יכון לגריב.
ואליתים ואלארמלה׃ וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְתִדְכַּר. אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. עַל כֵּן. אֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ
לְמֶעְבַּד. יָת פִּתְגָמָא הָדֵין׃ ואדכר. אנך
כנת עבדא פי בלד מצר ולדלך אנא אמרך
באן תצנע הדה אלאמור׃ ס כִּי־יִהְיֶה
רִיב בֵּין אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל־הַמִּשְׁפָּט וּשְׁפָטוּם
וְהִצְדִּיקוּ אֶת־הַצַּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הָרָשָׁע׃
אֲרֵי יְהֵי דִין בֵּין גֻּבְרַיָּא. וְיִתְקָרְבוּן לְדִינָא
וִידִינוּנוּן. וִיזַכּוּן יָת זַכָּאָה. וִיחַיְּבוּן יָת
חַיָּבָא׃ ואדא וקעת כצומה בין אנאס.
פליתקדמו אלי דוי אלחכם ויחכמו בינהם.

ויזכו

העבוט. הא בפתח בכל סת"י׃

חלק הדקדוק. *) ולא תבוא. הוי"ו געי׃ יג) ולא תחבל. כתב רד"ק בשרש חבל כי התי"ו בשוא פשוט והוא נח ובכל התיגאן גם ירושלמיים בשוא פתח׃ *) ושכחת. הויו געי. יד) לא תפאר. בא בפת"ח להגדילו מלשון פאר וכ"ה בכל התיגאן וכ"ב רד"ק בשרש פאר׃

ויזכו אזכי. ויצלמו אצאם: וְהָיָה אִם־בִּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר: וִיהֵי. אִם בַּר חַיָּב לְאַלְקָאָה חַיָּבָא. וְיִרְמֵינֵיהּ דַּיָּנָא וְיַלְקֵינֵיהּ קֳדָמוֹהִי. כְּמִסַּת חוֹבְתֵיהּ בְּמִנְיָן: ואדא אסתחק אצאם צרבא. פליבסטה אחאכם ויצרבה בחצרתה. מקדאר כטייתה באחצא: אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן־יֹסִיף לְהַכֹּתוֹ עַל־אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ: אַרְבְּעִין יַלְקֵינֵיהּ לָא יוֹסֵיף. דִּלְמָא יוֹסֵיף לְאַלְקָיוּתֵיהּ עַל אִלֵּין מַחָא רַבָּא. וְיֵיקַל אֲחוּךְ לְעֵינָךְ: יגלדה ארבעין לאיזיד עליהא שיא. פאן זאד עלי דאך צארת גלדה עצימה. ויהון אכיך בחצרתך: לֹא־תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ: לָא תֵיחוֹד פּוּם תּוֹרָא בְּדִישֵׁיהּ: לא תכטם אתור פי דוסה: ס כִּי־יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין־לוֹ לֹא־תִהְיֶה אֵשֶׁת־הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: אֲרֵי יִתְּבוּן אַחִין כַּחֲדָא. וִימוּת חַד מִנְּהוֹן וּבַר לֵית לֵיהּ. לָא תְהֵי אִתַּת מוֹתְנָא (י"ג מִיתָא). לְבָרָא לִגְבַר הִילוֹנַי. יְבָמַהּ (נ"י יִבְמַהּ) יֵיעוֹל עֲלַהּ. וְיִסְּבַהּ לֵיהּ. לְאִתּוּ וְיַבְּמִנַּהּ: ואדא אקאם אכואן גמיעא. תם מאת אחדהמא וליס לה ולד. פלא תכון זוגה אמית. לרגל גריב כארג ען אאסה סח). בל סליפהא ידכל איהא. באן יתכדהא לה זוגה ויבן בהא סט): וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל־שֵׁם אָחִיו הַמֵּת וְלֹא־יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל: וִיהֵי. בּוּכְרָא דִּתְלִיד. יְקוּם. עַל שְׁמָא דַּאֲחוּהִי מוֹתָנָא. וְלָא יִתְמְחֵי שְׁמֵיהּ מִיִּשְׂרָאֵל: וליכון אבכר אדי ירגא אן תלד מנה ס). יקום עלי אסם אכיה אמית. ללא ינדרס אסמה מן א אסראיל: וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת־יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל־הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵין יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִי: וְאִם לָא יִצְבֵּי גּוּבְרָא. לְמִסַּב יָת יְבִמְתֵּיהּ. וְתִסַּק

יְבִמְתֵּיהּ לִתְרַע בֵּית דִּינָא לִקְדָם סָבַיָּא. וְתֵימַר סָרֵיב יְבָמִי (נ"י לָא צָבֵי יַבְּמִי). לַאֲקָמָא לַאֲחוּהִי שְׁמָא בְּיִשְׂרָאֵל. לָא אָבָא לְיַבָּמוּתִי: פאן לם ישא דאך ארגל. אן יתזווג סליפתה. פלתצעד אי באב אחאכם ואי אשיוך. ותקול קד אבא סליפי. אן יקים לאכיה אסמא פי מא בין בני אסראיל. ולם ישא אן יבן בי: וְקָרְאוּ־לוֹ זִקְנֵי־עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ: וְיִקְרוֹן לֵיהּ סָבֵי קַרְתֵּיהּ. וִימַלְּלוּן עִמֵּיהּ. וִיקוּם וְיֵימַר. לָא רְעֵינָא לְמִסְּבַהּ: פידעו בה שיוך קריתה ויכלמוה ברדאך. פאדא וקף עלי אקול וקאל. אני לא נא) אריד אתזווג בהא: וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה אֶת־בֵּית אָחִיו: וְתִתְקָרַב יְבִמְתֵּיהּ לְוָתֵיהּ לִקְדָם סָבַיָּא. וְתִשְׁרֵי סֵינֵיהּ מֵעַל רַגְלֵיהּ. וְתִרוֹק בְּאַנְפּוֹהִי. וְתָתֵיב וְתֵימַר. כְּדֵין יִתְעֲבֵיד לְגוּבְרָא. דְּלָא יִבְנֵי יָת בֵּיתָא דַּאֲחוּהִי: ותקדמת איה בחצרה אשיוך. וכלעת נעלה ען רגלה. ובצקת בחצרתה נב). ואגאבת וקאלת. כדא יצנע בארגל. אדי לא יבני בית אביה: וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעַל: וְיִתְקְרֵי שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל. בֵּית שְׁרֵי סֵינָא: ויסמא אסמה פי אל אסראיל. בית מכלוע אנעל: ס כִּי־יִנָּצוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו אִישׁ וְאָחִיו וְקָרְבָה אֵשֶׁת הָאֶחָד לְהַצִּיל אֶת־אִישָׁהּ מִיַּד מַכֵּהוּ וְשָׁלְחָה יָדָהּ וְהֶחֱזִיקָה בִּמְבֻשָׁיו: אֲרֵי יִנְצוּן גּוּבְרִין כַּחֲדָא גְּבַר וַאֲחוּהִי. וְתִתְקְרַב אִתַּת חַד. לְשֵׁיזָבָא יָת בַּעְלַהּ מִיַּד מָחוֹהִי. וְתוֹשֵׁיט יְדַהּ. וְתַתְקֵיף בְּבֵית בַּהְתְּתֵיהּ: ואן תנאצא רגלאן גמיעא פגלב אחדהמא צאחבה. פתקדמת זוגתה לתכלצה מן ידה. פמדת ידהא. ואמסכת חיאה: וְקַצֹּתָה אֶת־כַּפָּהּ לֹא תָחוֹס עֵינֶךָ: וּתְקוּץ יָת יְדַהּ. לָא תְחוּס עֵינָךְ: פאקטע ידהא

חלק הדקדוק. טו) ועלתה יבמתו השערה, העין בשוא פתח ברוב הספרים המדוקדקות וכ"ה במכלול בשרש שער וע"ל בפ' אל זקני העיר השערה וכ"ה בקצת דפוסים :

לתכלצה מנהא. ולא תשפק עליהא׃
ס לֹא־יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אֶבֶן וָאָבֶן
גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה׃ לָא יְהֵי לָךְ. בְּכִיסָךְ מַתְקַל
וּמַתְקַל. רַב וּזְעֵיר׃ ולא יכון לך פי כיסך
צנגתאן. כבירא וצגירא׃ לֹא־יִהְיֶה לְךָ
בְּבֵיתְךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה׃ לָא
יְהֵי לָךְ. בְּבֵיתָךְ מְכִילָא וּמְכִילָא. רַבְּתָא
וּזְעֵירְתָא׃ ולא יכון לך פי ביתך מכיאין.
כביר וצגיר׃ אֶבֶן שְׁלֵמָה וָצֶדֶק יִהְיֶה־לָּךְ
אֵיפָה שְׁלֵמָה וָצֶדֶק יִהְיֶה־לָּךְ
לְמַעַן יַאֲרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ מַתְקְלִין שַׁלְמִין
דִּקְשׁוֹט יְהוֹן לָךְ. מְכִילָן שַׁלְמָן. דִּקְשׁוֹט
יְהוֹן לָךְ. בְּדִיל דְּיֵירְכוּן יוֹמָךְ. עַל אַרְעָא.
דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ׃ בל צנגאת ואפיה
עאדלה תכון לך. ואכיאל ואפיה עאדלה
תכון לך. לכי תטול מדתך. פי ﭏבלד.
ﭏדי אלה רבך מעטיך׃ כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה אֵלֶּה כֹּל עֹשֵׂה עָוֶל׃
אֲרֵי מְרַחַק. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵיד אִלֵּין.
כֹּל עָבֵיד שְׁקַר׃ לאן אלה רבך יכרה כל
מן יעמל הדא. כל מן יעמל בגש׃ פ
זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ
בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם׃ הֱוִי דְּכִיר. יָת דַּעֲבַד
לָךְ עֲמָלֵק. בְּאוֹרְחָא בְּמִפַּקְכוֹן מִמִּצְרָיִם׃
ואדכר מא צנע בך עמלק. פי ﭏטריק פי
כרוגכם מן מצר׃ אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב
בְּךָ כָּל־הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ
וְלֹא יָרֵא אֱלֹהִים׃ דְּעָרְעָךְ בְּאוֹרְחָא. וְקַטֵּיל
בָּךְ כָּל דַּהֲווֹ מִתְאַחֲרִין בַּתְרָךְ. וְאַתְּ מְשַׁלְהֵי
וְלָאֵי. וְלָא דָּחֵיל מִן קֳדָם יְיָ׃ אנה ואפאך
פי ﭏטריק. פתטרף מנך גמיע ﭏמנזחפין
וראך. ואנת לגב ותעב. ולם יכאף אלה(נג)׃
וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ | לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ
מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִּשְׁכָּח׃ וִיהֵי. כַּד
יְנִיחַ יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ. מִכָּל בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ מִסְּחוֹר
סְחוֹר. בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא
לְמֵירְתַהּ. תִּמְחֵי יָת דּוּכְרָנֵיהּ דַּעֲמָלֵק.
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא. לָא תִּתְנְשֵׁי׃ פאדא
אראחך אלה רבך. מן גמיע אעדאך
ﭏדין חואליך. פי ﭏבלד ﭏדי אלה רבך.
מעטיך נחלה לתחוזה. פאמח דכר
עמלק. מן תחת ﭏסמא. לא תנס דאך׃

ק"י פסוקים סימן יעל. ומפטירין רני עקרה בישעיה סימן נ"ד,
גנ"ה למנחת שבת וב' וה'׃ פ פ פ

וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ
בָּהּ׃ וִיהֵי אֲרֵי תֵיעוֹל לְאַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהָךְ.
יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא. וְתֵירְתַהּ וְתֵיתֵיב בַּהּ׃
ואדא דכלת ﭏי ﭏבלד. ﭏדי אלה רבך
מעטיך נחלה. וחזתה ואקמת פיה׃
וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית | כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ
וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם׃ וְתִסַּב.
מֵרֵישׁ כָּל אִבָּא דְּאַרְעָא. דְּתַעֵיל מֵאַרְעָךְ.
דַּיְיָ אֱלָהָךְ. יָהֵיב לָךְ וּתְשַׁוֵּי בְסַלָּא. וּתְהָךְ
לְאַתְרָא. דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ. לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִינְתֵיהּ תַּמָּן׃ פכד מן אואיל תמר
ﭏארץ. ﭏדי תדכלה מן ריאצך. ﭏדי אלה
רבך מעטיך וצירה פי בניגה (א). ואמץ
בה ﭏי ﭏמוצע. ﭏדי יכתארה אלה רבך.
ליחל נורה פיה׃ וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר
יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי
הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ׃
וְתֵיתֵי לְוָת כַּהֲנָא. דִּיהֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן.
וְתֵימַר לֵיהּ. חַוֵּיתִי יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ.
אֲרֵי עָלִית לְאַרְעָא. דְּקַיֵּים יְיָ. לַאֲבָהָתַנָא
לְמִתַּן לַנָא׃ וציר בה ﭏי ﭏאמאם. ﭏדי ילי
פי דאך ﭏזמאן. וקל לה. קד שכרת (ב) ﭏיום
אלה רבך. אד דכלת ﭏי ﭏבלד. ﭏדי קסם
אלה לאבאינא אן יעטינאה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן
הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ׃ וְיִסַּב כַּהֲנָא. סַלָּא מִן יְדָךְ. וְיַחֲתִנֵּיהּ.
קֳדָם מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ׃ ויאכד ﭏאמאם
תלך ﭏבניגה מן ידך. ויצעהא. בין ידי
מדבח אלה רבך׃ וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי

יי

יהוה אלהיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה
ויגר שם במתי מעט ויהי־שם לגוי גדול
עצום ורב: ותתיב ותימר. קדם יי׳ אלהך.
לבן ארמאה בעא לאבדא (נ״י לאובדא)
ית אבא. ונחת למצרים. ודר תמן בעם
זעיר. והוה תמן. לעם רב תקיף וסגי:
תם אבתדי וקל. בין ידי אלה רבך. אן
לבן אארמני כאד אן יביד אבי ד). פנזל
מצרא. וסכן תם ברהט קליל. וצאר
תם. אמה כבירה עצימה כתירה: וירעו
אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה
קשה: ואבאישו לנא. מצראי ועניונא.
ויהבו עלנא פולחנא קשיא: פאסא בנא
אמצריון ועדבונא. וגעלו עלינא כדמה
צעבה: ונצעק אל־יהוה אלהי אבתינו
וישמע יהוה את־קלנו וירא את־ענינו
ואת־עמלנו ואת־לחצנו: וצלינא. קדם
יי׳ אלהא דאבהתנא. וקביל יי׳ צלותנא.
וגלי קדמוהי עמלנא. וליאותנא ודוחקנא:
פצרכנא. אי׳ אלה אאה אבאינא. וסמע
צותנא. ונצר לצעפנא. ושקאנא וצגטנא:
ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה ובזרע
נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים:
ואפקנא יי׳ ממצרים. ביד תקיפא ובדרע
מרמם. ובחזונא רבא. ובאתין ובמופתין:
ואכרגנא אלה מן מצר. ביד שדידה
ודראע ממדודה. ותכאויף עצימה. ואיאת
ובראהין: ויבאנו אל־המקום הזה
ויתן־לנו את־הארץ הזאת ארץ זבת חלב
ודבש: ואיתינא לאתרא הדין. ויהב לנא
ית ארעא הדא. ארע. עבדא חלב ודבש:
פגא בנא אי׳ הדא אמוצע. ואעטאנא
הדא אבלד. בלד יפיץ אלבן ואעסל:
ועתה הנה הבאתי את־ראשית פרי
האדמה אשר־נתתה לי יהוה והנחתו
לפני יהוה אלהיך והשתחוית לפני יהוה
אלהיך: וכען. הא איתיתי ית ריש אבא
דארעא. דיהבת לי יי׳. ותחתניה. קדם
יי׳ אלהך. ותסגוד. קדם יי׳ אלהך: ואאן
הודא קד גית באואיל תמר אארץ. אדי

רזקתניהא יא רב. תם צעה בין ידי קדם
אלה רבך ה). ואסגד בין ידיה: ושמחת
בכל־הטוב אשר נתן־לך יהוה אלהיך
ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך:
ותחדי בכל טבתא. דיהב לך. יי׳ אלהך
ולאנש ביתך. את וליואה. וגיורא דבינך:
ואפרח בבל אכיר. אדי רזקך אלה רבך
אנת ואך. ואלוי. ואגריב אדי פי מחאך:
ס כי תכלה לעשר את־כל־מעשר יב*
תבואתך בשנה השלישת שנת המעשר
ונתתה ללוי לגר ליתום ולאלמנה ואכלו
בשעריך ושבעו: ארי תשיצי. לעשרא.
ית כל מעשר עללתך. בשתא תליתיתא
שנת מעשרא. ותתין לליואה. לגיורא
ליתמא ולארמלתא וייכלון בקרויך וישבעון:
ואדא פרגת מן תעשיר גמיע עשור
גלתך. ודאך פי אסנה אתאתה סנה׳ כמא
אעשור ו). ודפעת דאך לאלוי. ואגריב
ואיתים ואארמלה. פאכלו מנה פי מחאלך
ושבעו: ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי
הקדש מן־הבית וגם נתתיו ללוי ולגר
ליתום ולאלמנה ככל־מצותך אשר
צויתני לא־עברתי ממצותיך ולא שכחתי:
ותימר. קדם יי׳ אלהך פליתי קודש
מעשרא מן ביתא. ואף יהבתיה לליואה
ולגיורא ליתמא ולארמלתא. ככל
תפקידתך דפקידתני. לא עברית מפקודך
ולא אתנשיתי: פקל בין ידי אלה רבך
קד אנפית אאקדאס מן ביתי. וקד
דפעתהא לאלוי ואגריב ואיתים ואארמלה.
כגמיע וצאיאך אדי אוציתני. לם אתגאוז
שיא מנהא ולם אנס דאך: לא־אכלתי
באני ממנו ולא־בערתי ממנו בטמא ולא־
נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי
עשיתי ככל אשר צויתני: לא אכלית
באבלי (נ״י באבלי) מניה. ולא חליפית
מניה במסאב. ולא יהבית מניה למית.
קבילית. למימרא דיי׳ אלהי. עבדית. ככל
דפקידתני: ואעשר אדי הו לי לם אכל
מנה פי חזני. ולם אצרף מנה אי׳ נגס.

ולא

ולא פי חואיג מיית׳). בל קבלת אמר אלה
רבי. וצנעת כגמיע מא אמרתני:
הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ
אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ אֶרֶץ
זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אִסְתַּכִּי מִמְּדוֹר קוּדְשָׁךְ
ד* (נ״י קָדְשָׁךְ) מִן שְׁמַיָּא. וּבָרֵיךְ יָת עַמָּךְ יָת
יִשְׂרָאֵל. וְיָת אַרְעָא. דִּיהַבְתְּ לַנָא. כְּמָא
דְּקַיֵּימְתָּא לַאֲבָהָתַנָא. אֲרַע. עָבְדָא חֲלַב
וּדְבָשׁ: אטלע מן מוטן קדסך מן אסמא׳
ובארך פי שעבך אל אסראיל. ופי אארץ
אדי אעטיתנא. כמא קסמת לאבאינא.
אן תכון ארץ׳) תפיץ לבנא ועסלא:
ג* ס הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְצַוְּךָ
לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־
הַמִּשְׁפָּטִים וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אוֹתָם בְּכָל־
לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ: יוֹמָא דֵּין (נ״י הָדֵין).
יְיָ אֱלָהָךְ. מְפַקְּדָךְ לְמֶעֱבַד. יָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין
וְיָת דִּינַיָּא. וְתִטַּר וְתַעֲבֵיד יָתְהוֹן. בְּכָל לִבָּךְ
וּבְכָל נַפְשָׁךְ: ואעלם באן אלה רבך. אמרך
פי הדא אליום. באן תצנע הדה ארסום
ואאחכאם. פאחפצהא ואעמל בהא. בכל
קלבך ונפסך: אֶת־יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם
לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר
חֻקָּיו וּמִצְוֺתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְלִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ:
יָת יְיָ חֲטַבְתְּ יוֹמָא דֵּין. לְמֶהֱוֵי לָךְ לֶאֱלָהּ
וְלִמְהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי. וּלְמִטַּר
קְיָמוֹהִי וּפִקּוֹדוֹהִי. וְדִינוֹהִי וּלְקַבָּלָא
לְמֵימְרֵיהּ: ואנת כמא ומרת אלה רבך
אליום. אן יכון לך אלהא ואן תסיר פי
טרקה. ותחפץ רסומה ווצאיאה. ואחכאמה
ותקבל אמרה: וַיהוָה הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם
לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְלִשְׁמֹר כָּל־מִצְוֺתָיו: וַיְיָ חַטְבָךְ יוֹמָא דֵּין.
לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְעַם חַבִּיב. כְּמָא דְּמַלֵּיל לָךְ.
וּלְמִטַּר כָּל פִּקּוֹדוֹהִי: וכדאך ומרך אלה.
לתכון לה אמה כאצה. כמא ועדך. ותחפץ
גמיע וצאיאה׳): וּלְתִתְּךָ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם וּלְתִפְאָרֶת
וְלִהְיֹתְךָ עַם־קָדֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר

דִּבֵּר: וּלְמִתְּנָךְ עִלַּאי. עַל כָּל עַמְמַיָּא
דַּעֲבַד. לְתוּשְׁבְּחָא וּלְשׁוּם וְלִרְבוּ. וּלְמֶהֱוָךְ
עַם קַדִּישׁ. קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל:
ואן יגעלך עאליא. עלי סאיר אלאמם אלדי
כלקהם. מדחא ואסמא ופכרא. ואן תכון
שעב מקדס. ללה רבך כמא ועדך: פ
*וַיְצַו מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר
שָׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם: וּפַקֵּיד מֹשֶׁה וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל.
יָת עַמָּא לְמֵימַר. טַרוּ יָת כָּל תַּפְקֵידְתָּא.
דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵּין: תם אמר
מוסי ושיוך אל אסראיל. אלקום קאילין.
אחפצו גמיע אלוציה. אלדי אמרכם בהא
אליום: וְהָיָה בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ
וַהֲקֵמֹתָ לְךָ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְשַׂדְתָּ אֹתָם
בַּשִּׂיד: וִיהֵי. בְּיוֹמָא דְּתִעְבְּרוּן יָת יַרְדְּנָא.
לְאַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ. וּתְקִים לָךְ
אַבְנִין רַבְרְבָן. וּתְסוּד יָתְהוֹן בְּסִידָא:
פיכון פי אליום אלדי תעברון אלארדן. אלי
אלבלד. אלדי אלה רבך מעטיך. פאנצב
לך חגארה עטימה. ובייצהא באלספידאג:
וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה
הַזֹּאת בְּעָבְרֶךָ לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא אֶל־
הָאָרֶץ*) אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׀ נֹתֵן לְךָ אֶרֶץ
זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי־
אֲבֹתֶיךָ לָךְ: וְתִכְתּוֹב עֲלֵיהוֹן. יָת כָּל
פִּתְגָמֵי. אוֹרָיְתָא הָדָא בְּמִעְבְּרָךְ. בְּדִיל
דְּתֵיעוֹל לְאַרְעָא. דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ. אֲרַע
עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ. כְּמָא דְּמַלֵּיל. יְיָ אֱלָהָא
דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ: ואכתב עליהא. גמיע
כלאם׳) הדה אלתוריה בעד עבורך. לכי
תפתח אלבלד. אלדי אלה רבך מעטיך.
בלד יפיץ אלבן ואלעסל. כמא ועדך אלה
אלאה אבאיך: וְהָיָה בְּעָבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן
תָּקִימוּ אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ
אוֹתָם בַּשִּׂיד: וִיהֵי בְּמִעְבַּרְכוֹן יָת יַרְדְּנָא.
תְּקִימוּן יָת אַבְנַיָּא הָאִלֵּין. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד
יָתְכוֹן. יוֹמָא דֵּין בְּטוּרָא דְּעֵיבָל. וּתְסוּד

*) אלף גאי בכל התיגאן.

יתהון בסידא: פמן אול מא תעברון
אארדן. תנצבו הדה אחגארה. אלד'י
אמרתכם בהא אליום פי גבל עיבל.
וביצ'הא באספידאג: ובנית שם מזבח
ליהוה אלהיך מזבח אבנים לא־תניף
עליהם ברזל: ותבני תמן מדבחא. קדם
יי' אלהך. מדבח אבנין. לא תרים עליהון
ברזלא: ואבן תם מדבחא ללה רבך.
מדבח מן חגארה. לא תחרך עליהא
חדידא: אבנים שלמות תבנה את־מזבח
יהוה אלהיך והעלית עליו עולת ליהוה
אלהיך: אבנין שלמן תבני. ית מדבחא
דיי' אלהך. ותסיק עלוהי עלוון. קדם יי'
אלהך: ולתכון מע דאך חגארה צחיחהיא)
וקרב עליהא צואעדא ללה רבך:
וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני
יהוה אלהיך: ותכוס נכסת קודשין ותיכול
תמן. ותחדי. קדם יי' אלהך: וארבח
דבאיח סלאמה וכלהא הנאך. ואפרח
בין ידי אללה רבך: וכתבת על־האבנים
את־כל־דברי התורה הזאת באר היטב:
ותכתוב על אבניא. ית כל פתגמי. אוריתא
הדא פריש יאות: וקד כתבת עלי
אלחגארה. גמיע עיון הדה אלתוריה שרחא
גדידאיב): ס וידבר משה והכהנים
הלוים אל־כל־ישראל לאמר הסכתא) ושמע
ישראל היום הזה נהיית לעם ליהוה
אלהיך: ומליל משה וכהניא ליואי. עם
כל ישראל למימר. אצית ושמע ישראל.
יומא הדין הויתא לעם. קדם יי' אלהך:
תם כלם מוסי ואלאימה אללואניין. אל
אסראיל קאילין. ארכןיב) (נ"א אנצת) ואסמע
יא אל אסראיל. פאנך יומך הדא קד צרת
שעבא. ללה רבך: ושמעת בקול יהוה
אלהיך ועשית את־מצותו ואת־חקיו
אשר אנכי מצוך היום: ותקביל. למימרא
דיי' אלהך. ותעביד ית פקודוהי וית
קימוהי. דאנא מפקיד לך יומא דין:
פאקבל אמרה. ואעמל וצאיאה ורסומה.

אלד'י אמרך בהא אליום: ס ויצו משה
את־העם ביום ההוא לאמר: ופקיד משה
ית עמא. ביומא ההוא למימר: תם אמר
מוסי אלקום. פי ד'אך אליום קאילא: אלה
יעמדו לברך את־העם על־הר גרזים
בעברכם את־הירדן שמעון ולוי ויהודה
ויששכר ויוסף ובנימןב): אלין. יקומון.
לברכא ית עמא על טורא דגריזין.
במעברכון ית ירדנא. שמעון ולוי ויהודה.
ויששכר ויוסף ובנימן: הולאי יקומון
ליבארכו אלאמה עלי גבל גריזים. בעד
עבורכם אלארדן. אל שמעון ולוי ויהודה.
ויששכר ויוסף ובנימין: ואלה יעמדו על־
הקללה בהר עיבל ראובן גד ואשר וזבולן
דן ונפתלי: ואלין. יקומון על לוטיא בטורא
דעיבל. ראובן גד ואשר. וזבולון דן ונפתלי:
והולאי יקומון עלי אללענה עלי גבל עיבל.
אל ראובן וגד ואשר. וזבולון דן ונפתלי:
וענו הלוים ואמרו אל־כל־איש ישראל
קול רם: ויתיבון ליואי. ויימרון. לכל אנש
ישראל קל רם: פיבתדו אללואניין. ויקולון
לגמיע אל אסראיל בצות עאל: ס ארור
האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת
יהוה מעשה ידי חרש ושם בסתר וענו
כל־העם ואמרו אמן: ליט גוברא. דיעביד ה*
צילם ומתכא מרחק קדם יי'. עובד ידי
אומנא וישוי בסתרא. ויתיבון כל עמא.
ויימרון אמן: מלעון רגל. יצנע פסלא או
מסבוכא ממא יכרהה אללה. או יתבדה
מן צנעה צאנע ויצירה פי סתר. פיגיבהם
גמיע אלקום. ויקולון אמין: ס ארור
מקלה אביו ואמו ואמר כל־העם אמן:
ליט. דיקלי אבוהי ואמיה. ויימר כל עמא
אמן: ומלעון מסתכף באביה ואמה.
ויקול גמיע אלקום אמין: ס ארור
מסיג גבול רעהו ואמר כל־העם אמן:
ליט. דישני תחומא דחבריה.
ויימר כל עמא אמן: ומלעון מן יזיג
תכם צאחבה. ויקול גמיע אלקום אמין:

חלק הדקדוק: א) הסכת ושמע. לא יש כאן פסיק בכל התיגאן: ב) וישׂשכר ויוסף ובנימין. תיבת וישׂשכר בטפחא בכל התיגאן:

ס אָרוּר מַשְׁגֶּה עִוֵּר בַּדָּרֶךְ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִטְעֵי עֲוִירָא בְּאוֹרְחָא. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מצל גאהל יד) פי אטריק. ויקול גמיעהם אמין:

ס אָרוּר מַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר־יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיַצְלֵי. דִּין גִּיוֹר יִיתַם וְאַרְמְלָא. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן ימייל.חכם גריב או יתים או ארמלה. ויקול גמיעהם אמין: אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֵשֶׁת אָבִיו כִּי גִלָּה כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִתַּת אֲבוּהִי. אֲרֵי גַּלִּי כַּנְפָא דַאֲבוּהִי. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יצאגע זוגה׳ אביה. למא כשף כנף אביה. ויקול גמיעהם אמין: ס אָרוּר שֹׁכֵב עִם־כָּל־בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִשְׁכּוֹב עִם כָּל בְּעִירָא. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יצאגע שייא מן אבהאים. ויקול גמיעהם אמין: ס אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֲחֹתוֹ בַּת־אָבִיו אוֹ־בַת אִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִשְׁכּוֹב עִם אֲחָתֵיהּ. בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יצאגע אכתה. אבנה׳ אביה או אבנה׳ אמה. ויקול גמיעהם אמין:

ס אָרוּר שֹׁכֵב עִם־חֹתַנְתּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִשְׁכּוֹב עִם חֲמָתֵיהּ. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יצאגע חמאתה. ויקול גמיעהם אמין: ס אָרוּר מַכֵּה רֵעֵהוּ בַּסָּתֶר וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּיִמְחֵי חַבְרֵיהּ בְּסִתְרָא. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יסעי בצאחבה סרא. ויקול גמיעהם אמין: ס אָרוּר לֹקֵחַ שֹׁחַד לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ דָּם נָקִי וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן: ליט דִּיקַבֵּיל שׁוֹחֲדָא. לְמִקְטַל נְפַשׁ דַּם זַכַּאי. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן יאכד רשוה. ליקתל נפסא זכייא. ויקול גמיעהם אמין:

ס אָרוּר אֲשֶׁר לֹא־יָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן: ליט. דְּלָא יְקַיֵּים יָת פִּתְגָּמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא לְמֶעְבַּד יָתְהוֹן. וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן: ומלעון מן לם יתבת. כלאם הדה אתוריה ליעמל בהא. ויקול גמיעהם אמין: פ

וְהָיָה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֺתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם וּנְתָנְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ: וִיהֵי אִם קַבָּלָא תְקַבֵּיל לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ. לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּקּוֹדוֹהִי. דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין. וְיִתְּנִנָּךְ. יְיָ אֱלָהָךְ עִלַּאי. עַל כָּל עַמְמֵי אַרְעָא: ואעלם אנך אן סמעת ואטעת אמר אלה רבך. לתחפץ ותעמל גמיע וצאיאה. אתי אנא אמרך בהא איום. געלך אלה רבך עאיא. עלי סאיר אמם אארץ: וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה וְהִשִּׂיגֻךָ כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְיֵיתוֹן עֲלָךְ. כָּל בִּרְכָתָא הָאִלֵּין וְיַדְבְּקוּנָּךְ. אֲרֵי תְקַבֵּיל. לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ: חלת בך גמיע הדה אברכאת ואדרכתך. אד סמעת*) אמר אלה רבך: בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרִיךְ אַתְּ בְּקַרְתָּא. וּבְרִיךְ אַתְּ בְּחַקְלָא: וצרת מבארכא פי אחצר. ומבארכא פי פי אבר: בָּרוּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ: בְּרִיךְ וַלְדָּא דִּמְעָךְ. וְאִבָּא דְּאַרְעָךְ וְוַלְדָּא דִּבְעִירָךְ. בַּקְרֵי תוֹרָךְ וְעֶדְרֵי עָנָךְ: ומבארכא תמר גסמך. ותמר ריאצך ותמר בהאימך. נתאג בקרך ונפראת גנמך: בָּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: בְּרִיךְ סַלָּךְ וְאַצְוָתָךְ: ומבארכא מא פי בנאיגך ומשאורך (נ״א ומעאגנך): בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ: בְּרִיךְ אַתְּ בְּמֵיעֲלָךְ. וּבְרִיךְ אַתְּ בְּמִפְּקָךְ: וצרת מבארכא פי דכולך. ומבארכא פי כרוגך: יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֹיְבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ נִגָּפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ: יִתֵּין יְיָ יָת בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ דְּקָיְמִין עֲלָךְ תְּבִירִין קֳדָמָךְ בְּאוֹרְחָא

חדא יפקון לותך. ובשבע אורחן יערקון
מן קדמך: ויגעל אלה אעדאך אמקאומין
עליך. מנצדמין בין ידיך. פי טריק ואחדה
יכרגון איך. ופי סבע טרק יהרבון מן בין
ידיך: יצו יהוה אתך את־הברכה באסמיך
ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר־
יהוה אלהיך נתן לך: יפקיד יי׳ לך ית
ברכן. באוצרך. ובכל אושטות ידך.
ויברכנך. בארעא. דיי׳ אלהך יהיב לך:
ויאמר אלה לך בברכתה. פי אהראיך.
ופי גמיע ממד ידך. ויבארך לך. פי אלבלד.
אלדי אלה רבך מעטיך: יקימך יהוה לו
לעם קדוש כאשר נשבע־לך כי תשמר
את־מצות יהוה אלהיך והלכת בדרכיו:
יקימנך יי׳ קדמוהי לעם קדיש. כמא
דקיים לך. ארי תטר. ית פקודיא דיי׳
אלהך. ותהך באורחן דתקנן קדמוהי:
וינצבך אלה לה שעבא מקדסא. כמא
ועדך. אד תחפץ וצאיאה. ותסיר פי
טרקה: וראו כל־עמי הארץ כי שם
יהוה נקרא עליך ויראו ממך: ויחזון כל
עממי ארעא. ארי שמא דיי׳ אתקרי
עלך. וידחלון מנך: פינצר גמיע אמם
אלארץ. אן אסם אלה קד סמי עליך.
ויכאפונך: והותרך יהוה לטובה בפרי
בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך
על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיך
לתת לך: ויותרנך יי׳ לטבא. בולדא
דמעך. ובולדא דבעירך ובאבא דארעך.
על ארעא. דקיים יי׳. לאבהתך למתן
לך: ויזידך אלה כירא. פי תמר גסמך.
ותמר בהאימך ותמר ריאצך. פי אלבלד.
אלדי קסם לאבאיך אן יעטיך: יפתח
יהוה׀ לך את־אוצרו הטוב את־השמים
לתת מטר־ארצך בעתו ולברך את כל־
מעשה ידך והלוית גוים רבים ואתה לא
תלוה: יפתח יי׳ לך. ית אוצריה טבא
ית שמיא. למתן מטר ארעך בעדניה.
ולברכא. ית כל עובדי ידך. ותוזיף
לעממין סגיאין. ואת לא תזיף: ויפתח
אלה לך. כזאין כירה מן אסמא. וינזל
מטר בלדך פי וקתה. ויבארך לך פי
גמיע עמל ידך. חתא תקרץ אממא
כתירה. ואנת פלא תקתרץ: ונתנך
יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה
ולא תהיה למטה כי־תשמע אל־מצות׀
יהוה אלהיך אשר אנכי מצוך היום
לשמר ולעשות: ויתננך יי׳ תקיף ולא
חליש. ותהי ברם לעילא. ולא תהי
לתחתא. ארי תקביל. למימרא דיי׳ אלהך.
דאנא מפקיד לך. יומא דין למטר
ולמעבד: ויגעלך אלה ראסא ולא דנבא.
ותכון עאליא מחטא. ולא תכון מסתספלא.
אד תקבל וצאיא אלה רבך. אלדי אנא
אמרך בהא אליום. לתחפטהא ותעמל
בהא: ולא תסור מכל־הדברים אשר
אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאול
ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם:
ולא תסטון. מכל פתגמיא דאנא מפקיד
יתכון. יומא דין לימינא ולשמאלא. למהך.
בתר. טעות עממיא למפלחהון: ולא
תזול. מן גמיע אלאמור אלדי אנא אמרך
בהא. אליום ימנה ולא יסרה. פתתבע
מעבוראת אכר פתעבדהא: פ
והיה אם־לא תשמע בקול יהוה אלהיך
לשמר לעשות את־כל־מצותיו וחקתיו
אשר אנכי מצוך היום ובאו עליך כל־
הקללות האלה והשיגוך: ויהי. אם לא
תקביל למימרא דיי׳ אלהך. למטר
למעבד ית כל פקודוהי וקימוהי. דאנא
מפקיד לך יומא דין. וייתון עלך. כל
לוטיא האלין וידבקונך: ואן לם תקבל
אמר אלה רבך. לתחפץ ותעמל גמיע ו*
וצאיאה ורסומה. אלתי אמרך בהא אליום.
חלת בך. גמיע הדה אללענאת ואדרכתך:
ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה:
ליט את בקרתא. וליט את בחקלא:
ולכנת מלעונא פי אלחצר. ומלעונא פי
אלבר: ארור טנאך ומשארתך: ליט סלך
ואצותך: ומלעונא מא פי בנאיגך

ומשאורך

ומשאורך (נ"א ומעאגנך): ארור פרי
בטנך ופרי אדמתך שגר אלפיך ועשתרת
צאנך: ליט ולדא דמעך ואבא דארעך.
בקרי תורך ועדרי ענך: ומלעון תמר
גסמך ותמר ארצך. נתאג בקרך וגפראת
גנמך: ארור אתה בבאך וארור אתה
בצאתך: ליט את במיעלך. וליט את
במפקך: וצרת מלעון פי דכולך.
ומלעון פי כרוגך: ישלח יהוה | בך את־
המארה את־המהומה ואת־המגערת
בכל־משלח ידך אשר תעשה עד השמדך
ועד־אבדך ג מהר מפני רע מעלליך אשר
עזבתני: ישלח יי בך. ית מאירתא ית
שגושיא וית מזופיתא. בכל אושטות ידך
דתעביד. עד דתשתיצי ועד דתיבד
בפריע. מן קדם. בישות עובדך דשבקתא
דחלתי: ויבעת אלה עליך. אמחק
ואאהאמה ואזגרה. פי גמיע ממד ידך
אדי תצנעה. אלי' אנפארך ואבאדתך
סריעא. ויקול מן קבל סו שמאילך אד
תרכתני: ידבק יהוה בך את־הדבר עד
כלתו אתך מעל האדמה אשר־אתה
בא־שמה לרשתה: ידביק יי. בך ית
מותא. עד דישיצי יתך. מעל ארעא.
דאת עליל לתמן למירתה: וילזמך אלה
אובא. אלי' אן יפניך. מן ארץ. אדי אנת
דאכל אליה לתחוזה: יככה יהוה בשחפת
ובקדחת ובדלקת ובחרחר ובחרב
ובשדפון ובירקון ורדפוך עד־אבדך:
ימחינך יי'. בשחפתא ובקדחתא
ובדליקתא. ובחרחורא ובחרבא.
ובשדפנא ובירקנא. וירדפונך עד דתיבד:
ויצרבך אלה. בחמא אסל ואהארה. וארבע
ואפאג. ואגפאף ואשוב (ה) ואירקאן.
פיכלבוך אלי' אבאדתך: והיו שמיך
אשר על־ראשך נחשת והארץ
אשר־תחתיך ברזל: ויהון שמיא. דעלוי
רישך חסינין כנחשא מלאחתא מטרא.

וארעא דתחותך תקיפא כברזלא
מלמעבד פירין: ותכון סמאך. אדי פוק
ראסך כאנחאס וארץ אדי תחתך כאלחדיד:
יתן יהוה את־מטר ארצך אבק ועפר מן־
השמים ירד עליך עד השמדך: יתין יי'.
ית מטר ארעך אבקא ועפרא. מן שמיא
ייחות עלך. עד דתשתיצי: ויגעל אלה.
מא ימטרה עלי ארצך גבארא ותראבא.
מן אסמא ידר עליך. אלי' אנפארך:
יתנך יהוה נגף לפני איביך בדרך אחד
תצא אליו ובשבעה דרכים תנוס לפניו
והיית לזעוה לכל ממלכות הארץ: יתננך
(נ"י יתנך) יי' תביר קדם שנאך. באורחא
חדא תפוק לותיה. ובשבעא אורחן תערוק
מן קדמוהי. ותהי לזיע. לכל מלכות
ארעא: ויגעלך אלה מצדומא בין ידי
אעדאיך. חתא תכרג אליהם פי טריק
ואחדה. ותהרב מן בין ידיהם פי סבע
טרק. ותציר עברה (ה). לגמיע ממאלך ארץ:
והיתה נבלתך למאכל לכל־עוף השמים
ולבהמת הארץ ואין מחריד: ותהי נבילתך
משוגרא למיכל. לכל עופא דשמיא
ולבעירא דארעא. ולית דמניד: ותציר
גתתך מאכלא. לטאיר אסמא ולבהאים
ארץ. וליס מזעג להא: יככה יהוה בשחין
מצרים ובעפלים *) ובגרב ובחרס אשר
לא־תוכל להרפא: ימחינך יי'. בשחנא
דמצרים ובטחורין. ובגרבא ובחרס יביש.
דלא תכול לאתסאה: ויצרבך אלה. בקרה
מצר ואבואסיר. ואגרב ואחכה. מא לם
תסתטיע מדאואתה: יככה יהוה בשגעון
ובעורון ובתמהון לבב: ימחינך יי'.
בטפשותא ובסמיותא. ובשעממות לבא:
ויצרבך אלה. באגנאן ואעמא. ובהתה
אקלב: והיית ממשש בצהרים כאשר
ימשש העור באפלה ולא־תצליח את־
דרכיך והיית אך עשוק וגזול כל־הימים
ואין מושיע: ותהי ממשש בטיהרא.

*) ובטחרים קרי. כמא

הלק הדקדוק: ג) ועד אבדך. הקמץ חטף כי הוא במקום חלם ולכן השוא שבדל"ת נח ופשוט: ד) יתנך ה' נגף. לא יש פסיק אחר תיבת ה' וחפשתי בתיגאן ולא מצאתי ועיקר ואין לחוש ממשמעות חירוף ח"ו כיון שה' דבוק לתיבת יתנך ולא כן בפסוק ביה גאים יסח ה' שתיבת גאים מופסקת מתיבת יסח מפני הטפחא ובקצת תיגאן יש וכ"ה בפסיקתא: ה) ימשש העור. הה"א כפת"ח ובמסיה כל סמיאן פתיחין. וכל יהודאין קמיצין. וכ"ב בס' ערוגת הבשם דלא כס' שרש יהודא:

כמא דימשש עוירא בקבלא. ולא תצלח
ית אורחתך. ותהי. ברם עשיק ואניס.
כל יומיא ולית דפריק: באן תציר
כאלמגסס פי אלצהירה. כמא יגסס אלאעמא
וכאצה פי אלאפל(כט) ולא תנגח טרקך ותציר
מגשומא מגצובא. טול אלזמאן וליס מגית:
אשה תארש ואיש אחר ישגלנה *) בית
תבנה ולא־תשב בו כרם תטע ולא
תחללנו: אתתא תירוס. וגבר אחרן
ישכבנה. ביתא תבני ולא תתיב ביה.
כרמא תצוב ולא תחלניה: באן תתזוג
אמראה. פיאתיהא רגל אכר. ותבני ביתא
ולא תגלס פיה. ותגרס כרמא ולא
תתבדלה: שורך טבוח לעיניך ולא תאכל
ממנו חמרך גזול מלפניך ולא ישוב לך
צאנך נתנות לאיביך ואין לך מושיע:
תורך יהי נכיס לעינך. ולא תיכול מניה.
חמרך יהי אניס מן קדמך. ולא יתוב לך.
עאנך מסירן לבעלי דבבך. ולית לך פריק:
ויכון תורך מדבוחא חדא עינאך. ולא תאכל
מנה. וחמארך מגצוב מן בין ידיך. ולא
ירגע אליך. וגנמך מסלמה לאעדאיך. וליס
לך מגית: בניך ובנתיך נתנים לעם אחר
ועיניך ראות וכלות אליהם כל־היום ואין
לאל ידך: בנך ובנתך. מסירין לעם אחרן
ועינך חזין. ויסופן בגלגלהון כל יומא.
ולית חילא בידך: ובניך ובנאתך. מדפועין
אלי קום אכריין ועינאך תראהם. ושאכצה
אליהם טול אלזמאן. ולא טאקה פי ידך:
פרי אדמתך וכל־יגיעך יאכל עם אשר
לא־ידעת והיית רק עשוק ורצוץ כל־
הימים: אבא דארעך וכל ליאותך. ייכול
עם דלא ידעתא. ותהי. ברם. עשיק ורעיע
כל יומיא: ותמר ארצך וסאיר כסבך יאכלה
קום לא תערפהם. ותציר כדאך. מגשומא
מעסופא. טול אלזמאן: והיית משגע
ממראה עיניך אשר תראה: ותהי משתטי.
מחיזו עינך דתחזי: חתא תציר מעתוהא.
מן נצר עינאך אלדי תראה: יככה יהוה
בשחין רע על־הברכים ועל־השקים אשר

*) ישכבנה קרי.

לא־תוכל להרפא מכף רגלך ועד־
קדקדך: ימחינך יי׳ בשחנא בישא. על
רכובין ועל שקן. דלא תכול לאתסאה.
מפרסת רגלך ועד מוחך: ויצרבך אלה
בקרח רדי. עלי אלרכבתין ואלסאקאן. מא
לם תסתטיע מדאואתה. ובמא יולמך מן
קדמך אלי האמתך(כ): יולך יהוה אתך
ואת־מלכך אשר תקים עליך אל־גוי אשר
לא־ידעת אתה ואבתיך ועבדת שם
אלהים אחרים עץ ואבן: יגלי יי׳ יתך.
וית מלכך דתקים עלך. לעם. דלא ידעתא
את ואבהתך. ותפלח תמן לעממיא.
פלחי טעותא אעא ואבנא: ויגליך אלה(כא)
ומלכך אלדי תנצבה עליך. אלי קום לם
תערפהם אנת ואבאיך. פתכדם הנאך.
(עאבדי) מעבודאת אכר מן כשב וחגארה:
והיית לשמה למשל ולשנינה בכל העמים
אשר־ינהגך יהוה שמה: ותהי לצדו.
למתל ולשועי. בכל עממיא. דידברנך יי׳
לתמן: ותציר וחשה. ומתלה וחכאיה(כב).
פי גמיע אלאמם. אלדי יסוקך אלה אלי תם:
זרע רב תוציא השדה ומעט תאסף כי
יחסלנו הארבה: בר זרע סגי תפיק חקלא.
וזעיר תכנוש. ארי יחסלניה גובא: ואדא
תכרג אלצחרא בדרא כתירא. פקליל מא
תגמע מנה. בל יקצמה אלגראד: כרמים
תטע ועבדת ויין לא־תשתה ולא
תאגר כי תאכלנו התלעת: כרמין תצוב
ותפלח. וחמר לא תשתי ולא תכנוש.
ארי תיכלניה תולעתא: פאדא תגרס
כרמא ותפלחהא. פלא תשרב מנה
כמרא ולא תועיה. בל יאכלה אלדוד:
זיתים יהיו לך בכל־גבולך ושמן לא תסוך
כי ישל זיתך: זיתין. יהון לך בכל תחומך.
ומשחא לא תסוך. ארי יתרון זיתך:
פאדא יכון לך זיאתין פי גמיע תכמך.
ולא תדהן מנה. בל תנתתרה נתרא:
בנים ובנות תוליד ולא־יהיו לך כי ילכו
בשבי: בנין ובנן תליד. ולא יהון לך. ארי
יהכון בשביא: ואדא תולד בנין ובנאת.

פלא יבקון לך. בל יגלון פי אסבי: כָּל־
עֵצְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ יְיָרֵשׁ הַצְּלָצַל: כָּל
אִילָנָךְ וְאִבָּא דְּאַרְעָךְ. יְחַסְּנִנֵּיהּ סַקָּאָה:
וגמיע שגרך ותמר ארצך. יקרצה אפראש:
הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעְלָה
מָּעְלָה וְאַתָּה תֵרֵד מַטָּה מָּטָּה: תּוֹתַב
עָרֵל דְּבֵינָךְ. יְהֵי סָלֵיק עֵיל מִנָּךְ לְעֵילָא
לְעֵילָא. וְאַתְּ תְּהֵי נָחֵית לְתַחְתָּא לְתַחְתָּא:
ואלגריב אלדי פי מא בינכם. ירתפע עליך
עאליא כבירא. ואנת תנחט ספלא הויא:
הוּא יַלְוְךָ וְאַתָּה לֹא תַלְוֶנּוּ הוּא יִהְיֶה
לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב: הוּא יוֹזְפִנָּךְ.
וְאַתְּ לָא תוֹזְפִנֵּיהּ. הוּא יְהֵי תַּקִּיף. וְאַתְּ תְּהֵי
חַלָּשׁ: חתא אנה יקרצך. ואנת פלא
תקרצה. הו יציר ראסא. ואנת תציר
דנבא: וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה
וּרְדָפוּךָ וְהִשִּׂיגוּךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ כִּי־לֹא
שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו
וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר צִוָּךְ: וְיֵיתוֹן עֲלָךְ כָּל לְוָטַיָּא
הָאִלֵּין. וְיִרְדְּפוּנָּךְ וְיַדְבְּקוּנָּךְ. עַד דְּתִשְׁתֵּיצֵי
אֲרֵי לָא קַבֵּילְתָּא. לְמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ.
לְמִטַּר. פִּקּוֹדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי דְּפַקְּדָךְ: ותחל
בך גמיע הדה אלענאת. ותכלבך ותדרכך.
אלי אנפאדך. אד לם תקבל אמר אלה
רבך. ותחפט וצאיאה ורסומה אלתי אמרך
בהא: וְהָיוּ בְךָ לְאוֹת וּלְמוֹפֵת וּבְזַרְעֲךָ
עַד־עוֹלָם: וִיהוֹן בָּךְ. לְאָת וּלְמוֹפֵת. וּבִבְנָךְ
עַד עָלְמָא: ותציר פיך איה וברהאנא.
ובנסלך אמשאבהין[כג] לך אלי אלדהר: תַּחַת
אֲשֶׁר לֹא־עָבַדְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה
וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל: חֲלָף. דְּלָא פְלַחְתָּא
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ. בְּחֶדְוָא וּבְשַׁפִּירוּת לִבָּא.
מִסְּגֵי כּוֹלָא: בדל מא לם תעבד אלה
רבך. בפרח וגודה קלב. מן כתרה אשיא:
וְעָבַדְתָּ אֶת־אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יְשַׁלְּחֶנּוּ יְהוָה
בָּךְ בְּרָעָב וּבְצָמָא וּבְעֵירֹם וּבְחֹסֶר כֹּל וְנָתַן
עֹל בַּרְזֶל עַל־צַוָּארֶךָ עַד הִשְׁמִידוֹ אֹתָךְ:
וְתִפְלַח יָת בַּעֲלֵי דְבָבָךְ. דִּיגָרְנוּן יְיָ בָּךְ.
בְּכַפְנָא וּבְצַחוּתָא. וּבְעַרְטִלָיוּתָא וּבַחֲסִירוּת
כּוֹלָא. וְיִתֵּין. נִיר דְּבַרְזֶל עַל צַוְּרָךְ. עַד

דִּישֵׁיצֵי יָתָךְ: פתכדם עדוך. אלדי יסלטה
אלה עליך. בגוע ועטש. וערי ועוז כל
שי. ויצע אצרא מן חדיד עלי ענקך. אלי
אן ינפדך: יִשָּׂא יְהוָה עָלֶיךָ גּוֹי מֵרָחֹק
מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר יִדְאֶה הַנָּשֶׁר גּוֹי אֲשֶׁר
לֹא־תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ: יַיְתֵי יְיָ עֲלָךְ עַם
מֵרַחִיק מִסְּיָפֵי אַרְעָא. כְּמָא דְּמִשְׁתְּדֵי
נִשְׁרָא. עַמָּא. דְּלָא תִשְׁמַע לִישָּׁנֵיהּ: ויגזיך
אלה בקביל מן בעיד מן טרף ארץ.
כמא יתחלק אנסר. קביל לא תפהם
לגתה: גּוֹי עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים
לְזָקֵן וְנַעַר לֹא יָחֹן: עַם תַּקִּיף אַפִּין. דְּלָא
נָסֵיב אַפֵּי סָבָא. וְעַל יַנְקָא לָא מְרַחֵים:
קביל וקיח אלוגה. מא לם יחאבי וגה
אשיך. ולא ירוף עלי צבי: וְאָכַל פְּרִי
בְהֶמְתְּךָ וּפְרִי־אַדְמָתְךָ עַד־הִשָּׁמְדָךְ אֲשֶׁר
לֹא־יַשְׁאִיר לְךָ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שְׁגַר
אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַד הַאֲבִידוֹ אֹתָךְ:
וְיֵיכוֹל. וַלְדָּא דִּבְעִירָךְ וְאִבָּא דְּאַרְעָךְ עַד
דִּישֵׁיצִינָךְ(נ״א דְּתִשְׁתֵּיצֵי). דְּלָא יַשְׁאַר לָךְ.
עֲבוּרָא חַמְרָא וּמִשְׁחָא. בַּקְרֵי תוֹרָךְ וְעֶדְרֵי
עָאנָךְ. עַד דְּיוֹבֵיד יָתָךְ: פיאכל תמר
בהאימך ותמר ארצך אלי אנפאדך. ולא
יבקי לך ברא. ולא עצירא ולא דהנא.
ולא נתאג בקרך ונפראת גנמך. אלי אן
יבידך: וְהֵצַר לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ עַד רֶדֶת
חֹמֹתֶיךָ הַגְּבֹהֹת וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אַתָּה בֹּטֵחַ
בָּהֵן בְּכָל־אַרְצֶךָ וְהֵצַר לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ
בְּכָל־אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ:
וִיעִיק לָךְ בְּכָל קִרְוָךְ. עַד דִּיכַבֵּישׁ שׁוּרָךְ
רָמַיָּא וּבְרִיכַיָּא. דְּאַתְּ רָחֵיץ לְאִשְׁתֵּיזָבָא
בְּהוֹן בְּכָל אַרְעָךְ. וִיעִיק לָךְ בְּכָל קִרְוָךְ.
בְּכָל אַרְעָךְ. דִּיהַב. יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ: ויחאצרך
פי גמיע מחאלך. אלי אן יהדם אסוארך
אשאמכה ואלחצינה. אלדי אנת ואתק בהא
פי גמיע בלדך. ויחאצרך פי גמיע מחאלך.
פי בלדך. אלדי אעטאך אלה רבך:
וְאָכַלְתָּ פְרִי־בִטְנְךָ בְּשַׂר בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ
אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק
אֲשֶׁר־יָצִיק לְךָ אֹיְבֶךָ: וְתֵיכוֹל וַלְדָּא דִּמְעָךְ.

בשר בנך ובנתך. דיהב לך יי אלהך. בצירא ובעקתא. דיעיק לך שנאך: חתא תאכל מן תמר בטנך. מן לחם בניך ובנאתך. אלדי רזקך אלה רבך. בחצאר וציק. ממא יהאצרך עדוך: האיש הרך בך והענג מאד תרע עינו באחיו ובאשת חיקו וביתר בניו אשר יותיר: גוברא דרכיך בך. ודמפנק לחדא. תבאש עיניה באחוהי ובאתת קימיה. ובשאר בנוהי דישאר: חתא אן ארגל ארכץ מנכם. ואלמדלל גדא. ישח עלי אכיה ועלי חרמתה. ובקייה בניה אלדי יבקיהם: מתת| לאחד מהם מבשר בניו אשר יאכל מבלי השאיר־לו כל במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך בכל־שעריך: מלמתן לחד מנהון. מבשר בנוהי דייכול. מדלא אשתאר ליה כולא. בצירא ובעקתא. דיעיק לך. שנאך בכל קרוך: מן אן יעטי אחד מנהם. מן לחם בניה אלדי יאכל. ממא לם יבק לה שיא. בחצאר וציק. ממא יציק עליך. עדוך פי גמיע מחאלך: הרכה בך והענגה אשר לא־נסתה כף־רגלה הצג על־הארץ מהתענג ומרך תרע עינה באיש חיקה ובבנה ובבתה: דרכיכא בך ודמפנקא. דלא נסיאת פרסת רגלה לאחתא על ארעא. ממפונקו ומרכיכו. תבאש עינה בגבר קימה. ובברה ובברתה: חתא אן אלמראה ארכצה מנכם ואלמדללה. אלתי לם תעאוד קדמהא אן תצעהא עלי אלארץ. מן אלדלאל ואלרכאצה. תשח עלי זוגהא. ואבנהא ואבנתהא: ובשליתה היוצת*| מבין רגליה ובבניה אשר תלד כי־תאכלם בחסר־כל בסתר במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך בשעריך: ובזעיר בנהא. דיפקון מנה. ובבנהא דתליד. ארי תיכלנון בחסירות כולא בסתרא. בצירא ובעקתא. דיעיק לך. שנאך בקרוך: ובמשימתהא אלסאקטה מנהא. ואולאדהא אלדי תרמי. פתנפרד מנהם פתאכלהם. מן עוז אלכל כה) פי

אלסתר. בחצאר וציק. ממא יציק עליך. עדוך פי מחאלך: אם־לא תשמר לעשות את־כל־דברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה ליראה את־השם הנכבד והנורא הזה את יהוה אלהיך: אם לא תטר למעבד. ית כל פתגמי אוריתא הדא. דכתיבין בספרא הדין. למדחל. ית שמא יקירא ודחילא הדין. ית יי אלהך: ואן לם תחפט ותעמל כו). גמיע כלאם הדה אלתוריה. אלמכתובה פי הדא אלספר. ותכאף הדא אלאסם אלכרים אלמהיוב. הו אלה רבך: והפלא יהוה את־מכתך ואת מכות זרעך מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים: ויפריש יי ית מחתך. וית מחת בנך. מחן רברבן ומהימנן. ומכתשין בישין ומהימנין: פיגעל אלה צרבאתך עגיבה. וצרבאת נסלך אלמדכורין. צרבאת כבאר דארה. ואמראץ רדייה דארה כז): והשיב בך את כל־מדוה מצרים אשר יגרת מפניהם ודבקו בך: ויתיב בך. ית כל מכתשי מצרים. דהיליתא מן קדמיהון. וידבקון בך: ויורד עליך. גמיע אדוא מצר. אלתי חדרתהא. פתלזמך כח): גם כל־חלי וכל־מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת יעלם יהוה עליך עד השמדך: אף כל מרע וכל מחא. דלא כתיבין. בספר אוריתא הדא. יתינון יי עלך. עד דתשתיצי: ואיצא כל מרץ וכל צרבה. ממא ליס הו מכתוב. פי ספר הדה אלתוריה. יסלטהא אלה עליך. אלי אן ינפדך: ונשארתם במתי מעט תחת אשר הייתם ככוכבי השמים לרב כי־לא שמעת בקול יהוה אלהיך: ותשתארון בעם זעיר. חלף דהויתון. ככוכבי שמיא לסגי. ארי לא קבילתא. למימרא דיי אלהך: פתבקון רהט דון אחצא. בעד מא כנתם. ככואכב אלסמא כתרה. אד לם תקבל. אמר אלה רבך: והיה כאשר־שש יהוה עליכם להיטיב אתכם ולהרבות אתכם כן ישיש

*) חסר א'.

יהוה עליכם להאביד אתכם ולהשמיד
אתכם ונסחתם מעל האדמה אשר־אתה
בא־שמה לרשתה : ויהי. כמא דהדי יי'
עליכון. לאוטבא לכון ולאסגאה יתכון. כן
יהדי יי' עליכון. לאבדא יתכון ולשיצאה
יתכון. ותטלטלון מעל ארעא. דאת עליל
לתמן למירתה : פיכון כמא קצד אלה
בכם. אן יחסן אליכם ואן יכתרכם. כדאך
יקצד בכם כט). אן יבידכם ואן ינפדכם.
פתנדרסון ען אלבלד ל). אלדי אנת דאכל אליה
לתחוזה : והפיצך יהוה בכל־העמים
מקצה הארץ ועד־קצה הארץ ועבדת שם
אלהים אחרים אשר לא־ידעת אתה
ואבתיך עץ ואבן : ויבדרנך יי' בכל עממיא.
מסיפי ארעא ועד סיפי ארעא. ותפלח
תמן לעממיא פלחי טעותא. דלא ידעתא.
את ואבהתך אעא ואבנא : ויבדדך
אלה פי מא בין גמיע אלשעוב . מן
טרף אלארץ אלי טרפהא. פתכדם תם
(י"נ כפית"ה עאבדי) מעבודאת אכר. מא לם
תערפהא. אנת ואבאיך מן כשב וחגארה:
ובגוים ההם לא תרגיע ולא־יהיה מנוח
לכף רגלך ונתן יהוה לך שם לב רגז
וכליון עינים ודאבון נפש : ובעממיא ז*
האנון לא תנוח. ולא יהי מנח לפרסת
רגלך. ויתן יי' לך תמן לב דחול. וחשכות
עינין ומפחן נפש : ופי תלך אלאמם לא
תטמאן. ולא יכון קרארא לקדמך. בל
יגעל אלה לך תם קלבא רגזא. ושכוץ
אלעיון ודבול אלנפוס : והיו חייך תלאים
לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין
בחייך : ויהון חייך. תלן לך מקביל. ותהי
תוה בליליא וביממא. ולא תהימן בחייך :
ותכון חיאתך מעלקה חדאך. ותפזע
לילא ונהארא. ולא תצדק בחיאתך :
בבקר תאמר מי־יתן ערב ובערב תאמר
מי־יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד
וממראה עיניך אשר תראה : בצפרא
תימר מן יתין רמשא. וברמשא תימר מן
יתין צפרא. מתוהת לבך דתהי תוה.

ומחיזו עינך דתהי חזי : תקול באלגדאה
יא ליתני אמסי. ותקול באלעשי יא ליתני
אצבח. מן פזע קלבך אלדי תפזע. ומן
רויא עינאך אלדי תראה : והשיבך יהוה
מצרים באניות בדרך אשר־אמרתי לך
לא־תסיף עוד לראתה והתמכרתם שם
לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה :
ויתיבנך יי' למצרים בספינן. באורחא
דאמרית לך. לא תוסיף עוד למחזה.
ותזדבנון תמן לבעלי דבביכון. לעבדין
ולאמהן ולית דקני : וירדך אלה אלי חיז
מצר פי ספן. עלי אלחט אלדי קלת לך.
לא תעאוד אן תראהא אבדא. ותערצון
הנאך לאביע לאעדאיכם. עבידא ואמא
ולים משתרי : ס אלה דברי הברית
אשר־צוה יהוה את־משה לכרת את־בני
ישראל בארץ מואב מלבד הברית אשר־
כרת אתם בחרב : אלין פתגמי קימא
דפקיד יי' ית משה. למגזר. עם בני ישראל
בארעא דמואב. בר מקימא. דגזר עמהון
בחורב : הדא כלאם אלעהד אלדי אמר
אלה מוסי. אן יעהדה מע בני אסראיל
פי בלד מואב. מא כלא אלעהד. אלדי
עהדה מעהם פי גבל חריב : פ
ויקרא משה אל־כל־ישראל ויאמר אלהם
אתם ראיתם את כל־אשר עשה יהוה
לעיניכם בארץ מצרים לפרעה ולכל־
עבדיו ולכל־ארצו : וקרא משה. לכל
ישראל ואמר להון. אתון חזיתון. ית כל
דעבד יי' לעיניכון בארעא דמצרים.
לפרעה ולכל עבדוהי ולכל ארעיה : תם
דעא מוסי. בגמיע אל אסראילוקאל להם.
אנתם שאהדתם. גמיע מא צנע אלה
בחצרתכם פי בלד מצר. בפרעון וגמיע
קואדה ובסאיר אהל בלדה : המסות
הגדלת אשר ראו עיניך האתת והמפתים
הגדלים ההם : נסין רברבן. דחזאה עינך.
אתיא ומופתיא . רברביא האנון :
אלאעלאם לא) אלעצימה. אלדי ראתהא עינאך.
ותלך אלאיאת. ואלבראהין אלעצימה : ולא־

נתן יהוה לכם לב לדעת ועינים לראות
ואזנים לשמע עד היום הזה: ולא יהב יי׳
לכון לבא למדע. ועינין למחזי ואודנין
למשמע. עד יומא הדין: ולם יעטיכם
אלה קלבא תעלמון מתלהא. ולא תנצרון
בעיונכם ולא תסמעון באדאנכם. אלי
יומנא הדא: ואולך אתכם ארבעים שנה
במדבר לא־בלו שלמתיכם מעליכם
ונעלך לא־בלתה מעל רגלך: ודברית
יתכון. ארבעין שנין במדברא. לא בליאת
כסותכון מנכון. ומסנדלא עדו מעל רגלך:
וסיירתכם ארבעין סנה פי אלבר. לם תבל
תיאבכם עליכם. ונעאלכם עלי ארגלכם:
לחם לא אכלתם ויין ושכר לא שתיתם
למען תדעו כי אני יהוה אלהיכם: לחמא
לא אכלתון. וחמר חדת ועתיק לא שתיתון.
בדיל דתדעון. ארי. אנא יי׳ אלהכון:
וטעאמכם אלדי אעתדתמוה(לג) לם תאכלוה.
וכמר ומסכר לם תשרבו. לכי תערפו.
אני אלה רבכם: ותבאו אל־המקום הזה
ויצא סיחן מלך־חשבון ועוג מלך־הבשן
לקראתנו למלחמה ונכם: ואתיתון לאתרא
הדין. ונפק סיחון מלכא דחשבון. ועוג
מלכא דמתנן לקדמותנא. לאגחא קרבא
ומחיננון: חתא ואפיתם הדא אלמוצע.
וכרג סיחון מלך חשבון. ועוג מלך אלבתניה
תלקאנא. לאלחרב פקתלנאהם: ונקח
את־ארצם ונתנה לנחלה לראובני ולגדי
ולחצי שבט המנשי: ונסיבנא ית ארעהון.
ויהבנה לאחסנא. לשיבט ראובן ולשיבט
גד. ולפלגות שבטא דמנשה: פאכדנא
בלדהם. תם דפענאהא נחלה. לאל ראובן
ואל גד. ונצף סבט מנשה: ושמרתם את־
דברי הברית הזאת ועשיתם אתם למען
תשכילו את כל־אשר תעשון: ותטרון.
ית פתגמי קימא הדין. ותעבדון
יתהון. בדיל דתצלחון. ית כל דתעבדון:
פאחפטו גמיע כלאם הדא אלעהד. ואעמלו
בה. לכי תנגחון. פי גמיע מא תצנעון:

קכ״ב פסוקים סימן מכבני. ומפטירין קומי אורי בישעיה סימן ס׳.
גנ״יד. למנחה שבתוב׳וה׳: פ פ פ

אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה
אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם
ושטריכם כל איש ישראל: אתון קימין
יומא דין כולכון. קדם יי׳ אלהכון. רישיכון
שבטיכון. סביכון וסרכיכון. כל אנש
ישראל: אנתם וקוף אליום כלכם. בין
ידי אלה רבכם. רויסאכם ואסבאטכם.
ושיוככם ועראפאכם. וסאיר רגאל אל
אסראיל: טפכם נשיכם וגרך אשר
בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב
מימיך: טפלכון נשיכון. וגיורך. דבגו
משריתך. מלקיט אעך. עד מלי מייך
(כ״י מך): ואטפאלכם ונסאכם. ואגריב
אלדי פי וסט עסכרך. מן מחתטב חטבך.
אלי מסתקי מאך: לעברך בברית יהוה
אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך כרת
עמך היום: לאעלותך. בקימא. דיי׳
אלהך ובמומתיה. דיי אלהך. גזר עמך
יומא דין: לאדכאלך. פי עהד אלה רבך
ופי חרגה. אלדי עהדה מעך אליום: למען ב*
הקים־אתך היום לו לעם והוא יהיה־לך
לאלהים כאשר דבר־לך וכאשר נשבע
לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב:
בדיל לקימא יתך יומא דין קדמוהי
לעם. והוא יהוי לך לאלה. כמא דמליל
לך. וכמא דקיים לאבהתך. לאברהם
ליצחק וליעקב: לכי יתבתך אליום לה
אמה. והו יכון לך אלאהא. כמא ועדך.
וכמא קסם לאבאיך. לאברהים ליצחק
וליעקוב: ולא אתכם לבדכם אנכי כרת
את־הברית הזאת ואת־האלה הזאת:
ולא עמכון בלחודיכון. אנא. גזר ית
קימא הדין. וית מומתא הדא: וליס
מעכם וחדכם. אנא עאהד הדא אלעהד.
והדא אלחרג: כי את־אשר ישנו פה עמנו
עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר
איננו פה עמנו היום: ארי ית מן דאיתוהי
הכא. עמנא קאים יומא דין. קדם יי׳
אלהנא. וית מן דליתוהי (כ״י דלא איתוהי).
הכא עמנא יומא דין: אלא מע מן הו

מוגור מענא אליום. חאצר בין ידי אלה
רבנא. ומע מן ליס הו חאצר מענא. אד
נקל אליה א) : כי־אתם ידעתם את אשר־
ישבנו בארץ מצרים ואת אשר־עברנו
בקרב הגוים אשר עברתם : ארי אתון
ידעתון. ית דיתיבנא בארעא דמצרים. וית
דעברנא. ביני עממיא דעברתון : ואנתם
עאמין. מא אקמנא פי בלד מצר. ומא
סרנא פי מא בין אלאמם. אלדין גזתם
בינהם : ותראו את־שקוציהם ואת
גלליהם. עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם :
וחזיתון ית שקוציהון. וית טעותהון.
אעא ואבנא. כספא ודהבא דעמהון :
וקד ראיתם ארגאסהם. וטואגיתהם. מן
כשב ותגארה. ומן פצה ודהב אלדי הי
מעהם : פן־יש בכם איש או־אשה או
משפחה או־שבט אשר לבבו פנה היום
מעם א יהוה אלהינו ללכת לעבד את־
אלהי הגוים ההם פן־יש בכם שרש
פרה ראש ולענה : דלמא אית בכון.
גבר או אתא או זרעי או שבטא. דלביה
פני יומא דין מדחלתא דיי' אלהנא.
למהך למפלח. ית טעות עממיא האנון.
דלמא אית בכון. גבר. מהרהיר חטאין
או זדון : כלא יוגד פיכם. רגל או אמראה
או עשירה או סבט. מן קלבה מתולי
אליום ען אלה רבנא. לימצי ויעבד
מעבודאת אולאיך אלאמם. כלא יכון
פיכם. אצל מתמר סם או עלקם : והיה
בשמעו את־דברי האלה הזאת והתברך
בלבבו לאמר שלום יהיה־לי כי בשררות
לבי אלך למען ספות הרוה את־הצמאה :
ויהי. במשמעיה ית פתגמי מומתא הדא.
ויחשיב בלביה למימר שלמא יהי לי.
ארי. בהרהור לבי אנא אזיל. בדיל.
לאוספא ליה חטאי שלותא על זידנותא :
פאדא סמע כלאם הדא אלחרג. קדר פי
נפסה קאילא לא יכון לי אלא סלאם. ואנמא
אסיר פי הוא קלבי. לכי אמד ב) באלרוא

אלעטש : לא־יאבה יהוה סלח לו כי אז
יעשן אף־יהוה וקנאתו באיש ההוא
ורבצה בו כל־האלה הכתובה בספר
הזה ומחה יהוה את־שמו מתחת השמים :
לא ייבי יי' למשבק ליה. ארי בכן. יתקף
רוגזא דיי' וחמתיה בגוברא ההוא.
וידבקון ביה כל לוטיא. דכתיבין בספרא
הדין. וימחי יי' ית שמיה. מתחות שמיא :
פלא ישא אלה אן יצפח לה דאך. בל חיניד
ישתד גצב אלה וחמייתה עליה. פילזק בה
גמיע אלחרג. אלמכתוב פי הדא אלספר. חתא
ימחי אלה אסמה. מן תחת אלסמא :
והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל
ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה
הזה : ויפרשניה יי' לבישא. מכל שבטיא
דישראל. ככל לוטי קימא. דכתיבין.
בספר אוריתא הדין : ויפרזה אלה עלי
שר. מן גמיע אסבאט אסראיל. כגמיע
הרג אלעהד. אלמכתוב פי ספר הדה
אלתורייה : ואמר הדור האחרון בניכם
אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר יבא
מארץ רחוקה וראו את־מכות הארץ ההוא
ואת־תחלאיה אשר־חלה יהוה בה : ויימר
דרא בתראה. בניכון דיקומון מבתריכון.
ובר עממין. דייתי מארע רחיקא. ויחזון.
ית מחתה (נ"י מחתא). דארעא ההיא
וית מרעהא. דאמרע יי' בה : פיקול אלגיל
אלאכר. מן בניכם אלדין יקומון מן בעדכם.
ואלגריב אלדי יאתי מן בלד בעיד. פינצרון
צרבאת תלך אלארץ ואמראצהא. אלדי
אמרצהא אלה : גפרית ומלח שרפה
כל־ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא־
יעלה בה כל־עשב כמהפכת סדם ועמרה
אדמה וצבים* אשר הפך יהוה באפו
ובחמתו : גופריתא ומלחא תהי יקדא כל
ארעה. לא תזדרע ולא תצמח. ולא יסק
בה כל עשב. כהפיכתא. דסדום ועמורה
אדמה וצבוים. דהפך יי' ברוגזיה ובחמתיה :
חתא כאן גמיע ארצהא מחרקה בנאר

*) וצבוים קרי.

וכברית

חלק הדקדוק : א) מעם ה' אלהינו. תיבת מעם בקמץ הגאון בשופר ומקצתן כפשטא וב"ב א"ת ז"ל :

וכברית. פהי לא תזרע ולא תנבת. ולא
יטלע פיהא שיא מן עשב. כמקלב
סדום ועמורה אדמה וצבוים. אלדי קלבהא
אלה. בגצבה וחמיתה: ואמרו כל-הגוים
על-מה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מה
חרי האף הגדול הזה: ויימרון כל עממיא.
על מא עבד יי׳. כדין לארעא הדא. מא
תקוף רוגזא רבא הדין: פיקול גמיע אלאמם.
עלי׳ מא דא צנע אלה כדא בהדה אלארץ.
ומא סבב. שדה הדא אלגצב אלעצים: ואמרו
על אשר עזבו את-ברית יהוה אלהי
אבתם אשר כרת עמם בהוציאו אתם
מארץ מצרים: ויימרון. על דשבקו. ית
קימא דיי׳ אלהא דאבהתהון. דגזר עמהון.
באפקותיה יתהון מארעא דמצרים:
פיגאבון. באן דאלך עלי׳ מא תרכו עהד
אלה ג) אלאה אבאיהם. אלדי עהדה מעהם.
באכראגה להם מן בלד מצר: וילכו ויעבדו
אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים
אשר לא-ידעום ולא חלק להם: ואזלו.
ופלחו לטעות עממיא. וסגידו להון. דחלן
דלא ידעונין. ולא אוטיבא להון: פמצו
ועבדו מעבודאת אכר. וסגדו להא.
מעבודאת לם יערפוהא. ולם תנצב להם
נציבא ד): ויחר-אף יהוה בארץ ההוא
להביא עליה את-כל-הקללה הכתובה
בספר הזה: ותקיף רוגזא דיי׳ בארעא
ההיא. לאיתאה עלה ית כל לוטיא.
דכתיבין בספרא הדין: פאשתד גצב
אלה עלי׳ תלך אלארץ. פאחל בהא גמיע
אללענה. אלמכתובה פי הדא אלספר:
ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה
ובקצף גדול וישלכם אל-ארץ אחרת
כיום הזה: וטלטילנון יי׳ מעל ארעהון.
ברגז ובחמא ובתקוף רב. ואגלינון. לארע
אוחרי כיומא הדין: פשרדהם אלהא ען
בלדהם ה). בגצב וחמיה וסכט עצים.
וטרחהם. אלי׳ בלד אכר כהדא אליום ו):
הנסתרת ליהוה אלהינו והנגלת*) לנו
ולבנינו עד-עולם לעשות את-כל-דברי
התורה הזאת: דמטמרן. קדם יי׳ אלהנא.
ודגלין. לנא ולבננא עד עלמא. למעבד.
ית כל פתגמי אוריתא הדא: פיעתברון
ויקולון כדאך ז). אלמסתוראת ללה רבנא.
ואלמכשופאת גמיעא. אלתי הי לנא ולבנינא
אלי׳ אלדהר. פי אן נעמל. גמיע כלאם הדה
אלתוריה: ס והיה כי-יבאו עליך ד ב
כל-הדברים האלה הברכה והקללה אשר
נתתי לפניך והשבת אל-לבבך בכל-
הגוים אשר הדיחך יהוה אלהיך שמה:
ויהי ארי ייתון עלך כל פתגמיא האלין.
ברכן ולוטין. דיהבית קדמך. ותתיב ללבך.
בכל עממיא. דאגלייך. יי׳ אלהך לתמן:
ואדא חלת בך גמיע הדה אלאמור. מן
אלברכאת ואללענאת. אלתי תלותהא עליך ח).
פארגע אלי׳ נפסך. ועלי׳ אנך ט) פי מא בין
גמיע אלאמם. אלדי דהאך אלה רבך הנאך:
ושבת עד-יהוה אלהיך ושמעת בקלו
ככל אשר-אנכי מצוך היום אתה ובניך
בכל-לבבך ובכל-נפשך: ותתוב. לדחלתא
דיי׳ אלהך ותקביל למימריה. ככל דאנא
מפקיד לך יומא דין. את ובנך. בכל לבך
ובכל נפשך: פתוב אלי׳ אלה רבך ואקבל
אמרה. מתל גמיע מא אנא אמרך בה אליום.
אנת ובניך. בכל קלבך ונפסך:
ושב יהוה אלהיך את-שבותך ורחמך
ושב וקבצך מכל-העמים אשר הפיצך
יהוה אלהיך שמה: ויתיב יי׳ אלהך. ית
שבי (כ״י ל״ג שבי) גלותך וירחים עלך.
ויתוב. ויכנשנך מכל עממיא. דבדרך.
יי׳ אלהך לתמן: פאן אלה רבך יתוב
עליך וירחמך. ויעוד ויגמעך מן גמיע
אלשעוב. אלדי בדדך הנאך: אם-יהיה
נדחך בקצה השמים משם יקבצך יהוה
אלהיך ומשם יקחך: אם יהון (כ״י יהוין)
גלותך בסיפי שמיא. מתמן. יכנשנך יי׳
אלהך. ומתמן יקרבנך: חתא אן
אלמנדחי מנך לו כאן פי אקצא אלסמא י).
לגמע שמלך אלה רבך מן תם. וליקדמך
אליה: והביאך יהוה אלהיך אל-הארץ

*) ל׳ רבתי. *) י״א נקודות בתורה.

אשר־ירשו אבתיך וירשתה והיטבך
והרבך מאבתיך: ויעילנך יי׳ אלהך.
לארעא. דיריתו אבהתך ותירתה. ויוטיב
לך ויסגינך מאבהתך: וידכלך אלהרבך.
אלי אלבלד. אלדי חאזוה אבאיך ותחוזה.
ה ויחסן אליך ויכתרך מן אבאיך: ומל יהוה
אלהיך את־לבבך ואת־לבב זרעך
לאהבה את יהוה אלהיך בכל־לבבך
ג ו ובכל־נפשך למען חייך: ויעדי יי׳ אלהך.
ית טפשות לבך וית טפשות לבא דבנך.
למרחם. ית יי׳ אלהך. בכל לבך ובכל
נפשך בדיל חייך: וישרח אלה רבך.
צדרך יא) וצדר נסלך. לתחב אלה רבך.
בכל קלבך וכל נפסך לכי תחיא: ונתן
יהוה אלהיך את כל־האלות האלה על־
איביך ועל־שנאיך אשר רדפוך: ויתין
יי׳ אלהך. ית כל לוטיא האלין. על בעלי
דבבך ועל שנאך דרדפוך: ויחל אלה
רבך. גמיע הדא אלחרג. באעדאיך
ובשאניך אלדי כלבוך: ואתה תשוב
ושמעת בקול יהוה ועשית את־כל־
מצותיו אשר אנכי מצוך היום: ואת
תתוב. ותקביל למימרא דיי׳. ותעביד
ית כל פקודוהי. דאנא מפקיד לך יומא
דין: ואנת תתוב. ותקבל אמר אלה.
ותעמל גמיע וצאיאה. אלדי אמרך בהא
אליום: והותירך יהוה אלהיך בכל | מעשה
ידך בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי
אדמתך לטבה כי | ישוב יהוה לשוש
עליך לטוב כאשר־שש על־אבתיך:
ויותרנך יי׳ אלהך. בכל עובדי ידך.
בולדא דמעך. ובולדא דבעירך. ובאבא
דארעך לטבא. ארי יתוב יי׳. למחדי
ד ז עלך לטב. כמא דחדי על אבהתך:
ויזידך אלה רבך. פי גמיע עמל ידך. פי תמר
בטנך. ותמר בהאימך. ותמר ארצך כתירא.
אד ירגע אלה. אן יקצד בך כירא. כמא
קצד באבאיך: כי תשמע בקול יהוה
אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו הכתובה
בספר התורה הזה כי תשוב אל־יהוה

אלהיך בכל־לבבך ובכל־נפשך: ארי
תקביל. למימרא דיי׳ אלהך. למטר
פקודוהי וקימוהי. דכתיבין. בספר
אוריתא הדין. ארי תתוב לדחלתא דיי׳
אלהך. בכל לבך ובכל נפשך: אד תקבל
אמר אלהרבך. לתחפט וצאיאה ורסומה.
אלמכתובה פי הדא ספר אלתוריה. אד
תתוב אלי אלה רבך. בכל קלבך וכל
נפסך: ס כי המצוה הזאת אשר
אנכי מצוך היום לא־נפלאת הוא ממך
ולא רחקה הוא: ארי תפקידתא הדא.
דאנא מפקיד לך יומא דין. לא מפרשא
היא מנך. ולא רחיקא היא: ואעלם יב) אן
הדה אלוציה. אלדי אמרך בהא אליום. ליס
בכפייה ענך. ולא הי בעידה: לא בשמים
הוא לאמר מי יעלה־לנו השמימה
ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: לא
בשמיא היא. למימר. מן יסק לנא
לשמיא ויסבה לנא. וישמעננא יתה
ונעבדנה: ליס הי פי אלסמא. פיקול קאיל.
מן דא יצעד לנא אלי אלסמא וינזלהא לנא.
ויסמענאהא ונעמל בהא: ולא־מעבר
לים הוא לאמר מי יעבר־לנו אל־עבר
הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה:
ולא מעברא לימא היא. למימר. מן יעבר
לנא. לעיבר ימא ויסבה לנא. וישמעננא
יתה ונעבדנה: וליס הי פי דאך גאנב
אלבחר. פיקול קאיל. מן דא יעבר לנא אלי
גאנב אלבחר ויאכדהא לנא. ויסמענאהא
ונעמל בהא: כי־קרוב אליך הדבר מאד
בפיך ובלבבך לעשתו: ארי קריב לך.
פתגמא לחדא. בפומך ובלבך למעבדיה:
בל אלאמר קריב אליך גדא. ימכנך בפאך
וקלבך אן תעמל בה: ס ראה
נתתי לפניך היום את־החיים ואת־
הטוב ואת־המות ואת הרע: חזי דיהבית
קדמך יומא דין. ית חיי וית טבתא. וית
מותא וית בשתא: אנטר אני קד געלת בין
ידיך אליום. אלחיאה ואלכיר. ואלמות ואלשר:
אשר אנכי מצוך היום לאהבה את־יהוה

אלהיך

אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו
וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ וְרָבִיתָ וּבֵרַכְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין.
לְמִרְחַם. יָת יי׳ אֱלָהָךְ לִמְהָךְ בְּאוֹרְחָן
דְּתָקְנָן קֳדָמוֹהִי. וּלְמִטַּר. פִּקּוֹדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי
וְדִינוֹהִי. וְתֵיחֵי וְתִסְגֵּי. וִיבָרְכִנָּךְ יי׳ אֱלָהָךְ.
בְּאַרְעָא. דְּאַתְּ עָלֵיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ:
עלי׳ מא אמרך בה אליום. אן תחבב אללה
רבך ותסיר פי טרקה. ותחפט וצאיאה
ורסומה ואחכאמה. פתחיא ותכתר.
ויבארך לך אללה רבך. פי אלבלד. אלדי אנת
צאיר אליה לתחוזה: וְאִם־יִפְנֶה לְבָבְךָ
וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם: וְאִם יִתְפְּנֵי לִבָּךְ וְלָא
תְקַבֵּיל. וְתִטְעֵי. וְתִסְגּוּד. לְטָעֲוָת עַמְמַיָּא
וְתִפְלְחִנּוּן: ואן תולא קלבך ולם תקבל
ראך. ומלת וסגדת. למעבודאת אכר
ועבדתהא: הִגַּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד
תֹּאבֵדוּן לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל־הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: חַוֵּיתִי לְכוֹן יוֹמָא דֵין. אֲרֵי מֵיבַד
תֵּיבְדוּן. לָא תֵירְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא. דְּאַתְּ
עָבַר יָת יַרְדְּנָא. לְמֵיעַל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ:
פקד אכברתכם מן אליום. אנכם סתבידון.
ולא תטול מדתכם. פי אלבלד. אלדי אנת
גאיז אלארדן אליה לתחוזה: הַעִדֹתִי בָכֶם
הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים
וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה
וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ:
אַסְהֵידִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵין יָת שְׁמַיָּא וְיָת
אַרְעָא. חַיֵּי וּמוֹתָא יְהַבִית קֳדָמָךְ. בִּרְכָן
וּלְוָטִין. וְתִתְרְעֵי בְחַיֵּי. בְּדִיל דְּתֵיחֵי אַתְּ
וּבְנָךְ: קד אשהדת עליכם מן אליום
אלסמאואת ואלארץ. באני קד געלת בין
ידיכם אלחיאה ואלמות. ואלברכאת ואללענאת.
ואנא לך אן תכתאר אלחיאה[יג]. לכי תחיא
אנת ונסלך: לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה־בוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ
וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם: לְמִרְחַם יָת יי׳ אֱלָהָךְ.
לְקַבָּלָא לְמֵימְרֵיהּ וּלְאִתְקָרְבָא לְדַחַלְתֵּיהּ.
אֲרֵי הוּא חַיָּיךְ וְאוֹרְכוּת יוֹמָךְ. לְמִתַּב עַל
אַרְעָא. דְּקַיֵּים יי׳ לַאֲבָהָתָךְ. לְאַבְרָהָם.
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לְהוֹן: ודלך[יד] באן
תחבב אללה רבך. ותקבל אמרה ותלזם
טאעתה. אד הו חיותך וטול מדתך. אן
תקים פי אלבלד[טו]. אלדי קסם אללה לאבאיך.
לאברהים. ויצחק ויעקוב אן יעטיהם:

מ׳ פסוקים סי׳ חל״ב. ומפטירין שוש אשיש בישעיה סימן ס״א
נג״ז למנחת שבת וב׳ וה׳:

פ פ פ

ה* וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַאֲזַל מֹשֶׁה. וּמַלֵּיל. יָת
פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין עִם כָּל יִשְׂרָאֵל: תם
מצא מוסי׳. וכלם בני אסראיל בגמיע
הדא אלכלאם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל עוֹד
לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר
אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: וַאֲמַר לְהוֹן. בַּר מְאָה
וְעֶשְׂרִין שְׁנִין אֲנָא יוֹמָא דֵין. לֵית אֲנָא יָכֵיל
עוֹד לְמִפַּק וּלְמֵיעַל. וַיי׳ אֲמַר לִי. לָא תִעְבַּר
יָת יַרְדְּנָא הָדֵין: פקאל להם. אנא אליום אבן
מאיה ועשרין סנה. לא אטיק זיאדה
עלי׳ אלכרוג ואלדכול. ואללה פקד קאל לי.
לא תעבר הדא אלארדן: יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר
לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: יי׳ אֱלָהָךְ. הוּא
עָבַר קֳדָמָךְ. הוּא יְשֵׁיצֵי. יָת עַמְמַיָּא
הָאִלֵּין. מִן קֳדָמָךְ וְתֵירְתִנּוּן. יְהוֹשֻׁעַ. הוּא
עָבַר קֳדָמָךְ. כְּמָא דְמַלֵּיל יי׳: אללה רבך.
אלדי נורה יסיר בין ידיך. הו ינפד הולאי
אלאמם. מן בין ידיך ותרתהם. יהושע. הו
ב* יעבר בין ידיך. כמא קאל אללה: וְעָשָׂה
יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם:
וְיַעֲבֵיד יי׳ לְהוֹן. כְּמָא דַעֲבַד. לְסִיחוֹן
וּלְעוֹג. מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה וּלְאַרְעֲהוֹן. דְּשֵׁיצֵי
יָתְהוֹן: פיצנע אללה בהם. כמא צנע

בסיחון

בסיחון ועוג. מלכי ﭏאמורי ובאהל
בלדהם. ﭏדי אנפדהם : ונתנם יהוה
לפניכם ועשיתם להם ככל־המצוה אשר
צויתי אתכם : וימסרנון יי׳ קדמיכון.
ותעבדון להון. ככל תפקידתא. דפקידית
יתכון : פיסלמהם ﭏלה בין ידיכם. ותצנעון
בהם. כגמיע ﭏוציה. ﭏדי אוציתכם :
חזקו ואמצו אל־תיראו ואל־תערצו
מפניהם כי | יהוה אלהיך הוא ההלך
עמך לא ירפך ולא יעזבך : תקפו ואילמו
(בנ״י ועילמו). לא תדחלון ולא תתברון
מן קדמיהון. ארי יי׳ אלהך. מימריה
מדבר קדמך. לא ישבקנך ולא ירחקנך :
אשתדו ותאיּדו. לא תכאפוהם ולא
תרהבוהם. פאן ﭏלה רבך. נורה ﭏסאיר
ג* ז* מעך. לא ידעך ולא יתרכך : ס ויקרא
משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל־
ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את־
העם הזה אל־הארץ אשר נשבע יהוה
לאבתם לתת להם ואתה תנחילנה אותם :
וקרא משה ליהושע. ואמר ליה. לעיני
כל ישראל תקף ועילם. ארי את. תיעול
עם עמא הדין. לארעא. דקיים יי׳.
לאבהתהון למתן להון. ואת תחסננה להון :
תם דעא מוסי׳ ביהושע. וקﭏ לה. בחצרה׳
גמיע ﭏ אסראיל אשתד ותאיּד. פאנך
תדכל מע הולאי ﭏקום. ﭏי׳ ﭏבלד. ﭏדי
קסם ﭏלה. לאבאיהם אן יעטיהם. ואנת
תנחלה להם : ויהוה הוא | ההלך לפניך
הוא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא
תירא ולא תחת : ויי׳. הוא מדבר קדמך.
מימריה יהי בסעדך. לא ישבקנך ולא
ירחקנך. לא תדחל ולא תתבר : וﭏלה.
ﭏדי נורה סאיר בין ידיך. הו יכון מעך. לא
ידעך ולא יתרכך. לא תכאף ולא תדער :
ויכתב משה את־התורה הזאת ויתנה
אל־הכהנים בני לוי הנשאים את־ארון
ברית יהוה ואל־כל־זקני ישראל : וכתב
משה ית אוריתא הדא. ויהבה. לכהניא
בני לוי. דנטלין. ית ארון קימא דיי׳. ולכל

סבי ישראל : תם כתב מוסי׳ הדה
ﭏתורייה. ודפעהא. ﭏי׳ ﭏאימה בני לוי.
ﭏחאמלין צנדוק עהד ﭏלה. ולסאיר שיוך
ﭏ אסראיל : ויצו משה אותם לאמר מקץ |
שבע שנים במעד שנת השמטה בחג
הסכות : ופקיד משה יתהון למימר. מסוף
שבע שנין. בזמן. שתא דשמטתא בחגא
דמטליא : ואמרהם וקﭏ להם. פי כל מדה׳
סבע סנין ה). פי וקת סנה׳ ﭏתסייב ודﭏך
פי חג ﭏמטﭏ : בבוא כל־ישראל לראות
את־פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר
תקרא את־התורה הזאת נגד כל־ישראל
באזניהם : במיתי כל ישראל. לאתחזאה
קדם יי׳ אלהך. באתרא דיתרעי. תקרי.
ית אוריתא הדא. קדם כל ישראל
ותשמענון : במגי גמיע אל אסראיל.
לﭏחצור ו) בין ידי ﭏלה רבך. פי ﭏמוצע
ﭏדי יכתארה. תקרא עליהם הדה
ﭏתורייה. בחצרתהם בחית יסמעונהא :
הקהל את־העם האנשים והנשים והטף
וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען
ילמדו ויראו את־יהוה אלהיכם ושמרו
לעשות את־כל־דברי התורה הזאת :
כנוש ית עמא. גובריא ונשיא וטפלא.
וגיורך דבקרוך. בדיל דישמעון ובדיל
דיילפון. וידחלון קדם יי׳ אלהכון. ויטרון
למעבד. ית כל פתגמי אוריתא הדא :
ודאך באן תגמע ז) ﭏקום. ﭏרגﭏ וﭏנסא
וﭏאטפאﭏ. וﭏגריב ﭏדי פי מחאלך. לכי
יסמעו ויתעלמו. ויכאפו ﭏלה רבכם.
ויחפצו ויעמלו. בגמיע כלאם הדה
ﭏתורייה : ובניהם אשר לא־ידעו ישמעו
ולמדו ליראה את־יהוה אלהיכם כל־
הימים אשר אתם חיים על־האדמה אשר
אתם עברים את־הירדן שמה לרשתה :
ובניהון דלא ידעו. ישמעון ויילפון. למדחל
קדם יי׳ אלהכון. כל יומיא. דאתון קיימין
על ארעא. דאתון. עברין ית ירדנא.
לתמן למירתה : חתא בניהם אﭏדי לם
יבלגו ח). יסמעו ויתעלמו. ליכאפו ﭏלה

רבכם

רבכם. טול זמאנהם. אדי הם אחיא
עלי׳ אארץ. אדי אנתם גאיזין אארדן.
לתרכבון איה לתחוזוה: פ
ויאמר יהוה אל־משה הן קרבו ימיך למות
קרא את־יהושע והתיצבו באהל מועד
ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל
מועד: ואמר יי׳ למשה. הא קריבו יומך
לממת. קרי ית יהושע. ואתעתדו. במשכן
זמנא ואפקדניה. ואזל משה ויהושע.
ואתעתדו במשכן זמנא: פקא אלה
למוסי׳. הודא קד קרבת איאמך לאמות.
אדע ביהושע. וקפא פי כבא אמחצר
חתא אסתכלפה ה). פמצא מוסי׳ ויהושע.
ווקפא פי כבא אמחצר: וירא יהוה באהל
בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על־פתח
האהל: ואתגלי יי׳. במשכנא בעמודא
דעננא. וקם. עמודא דעננא על תרע
משכנא: פתגלא אלה. פי אכבא בעמוד
מן גמאם. ווקף עלי׳ באבה: ויאמר יהוה
אל־משה הנך שכב עם־אבתיך וקם העם
הזה וזנה | אחרי | אלהי נכר־הארץ אשר
הוא בא־שמה בקרבו ועזבני והפר את־
בריתי אשר כרתי אתו: ואמר יי׳ למשה.
הא את שכיב עם אבהתך. ויקום עמא
הדין. ויטעון בתר טעות עממי
ארעא. דהוא עליל לתמן ביניהון. וישבקון
דחלתי. וישנון ית קימי דגזרית עמהון: פקא
אלה אולא למוסי׳. אנך מסתנגע מע אבאיך
וסיקום הדא אשעב. ויטגון פי תבע
מעבודאת אהל אבלד. אדי הו צאיר אי׳
תם פי מא בינהם. ויתרכוני ויפסכו עהדי.
אדי עהדתה מעהם: וחרה אפי בו ביום־
ההוא ועזבתים והסתרתי פני מהם והיה
לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר
ביום ההוא הלא על כי־אין אלהי בקרבי
מצאוני הרעות האלה: ויתקף רוגזי
בהון בעדנא ההוא. וארחיקנון.
ואסליק שכינתי מנהון ויהון למבז.
ויערען יתהון. בישן סגיאן ועקן. ויימר
בעדנא ההוא. הלא. מדלית שכינת אלהי

בינ׳. ערעני בישתא האלין: וישתד גצבי
עליהם פי דאך אזמאן. פאתרכהם. ואחגב
רחמתי ענהם פיצירון מאכלא. ותציבהם.
שרור כתירה ושדאיד. פיקולון פי ה ז*
דאך אזמאן. אלא אן ממא ליס מעבודי
רבי מעי. אצאבתני הדה אבלאיא:
ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא
על כל־הרעה אשר עשה כי פנה אל־
אלהים אחרים: ואנא. סלקא אסליק
שכינתי מנהון בעדנא ההוא. על כל
בישתא דעבדו. ארי אתפניאו. בתר
טעות עממיא: ומע דאך. אנא מקים
עלי׳ חגב רחמתי ענהם ו) פי דאך אזמאן.
בסבב אשר אדי צנעוה. אד ולוא. אלי׳
מעבודאת אכר: ועתה כתבו לכם את־
השירה הזאת ולמדה את־בני־ישראל
שימה בפיהם למען תהיה־לי השירה
הזאת לעד בבני ישראל: וכען. כתובו
לכון ית תושבחתא הדא. ואלפה לבני
ישראל שויה בפומהון. בדיל דתהי קדמי.
תושבחתא הדא. לסהיד בבני ישראל:
ואן. פאכתבו לכם הדה אתסבחה.
ולקנהא בני אסראיל חתא תסתמלהא
מן אפואהם ז). לכי תכון לי שאהדא
עליהם: כי־אביאנו אל־האדמה | אשר־ *ז
נשבעתי לאבתיו זבת חלב ודבש ואכל
ושבע ודשן ופנה אל־אלהים אחרים
ועבדום ונאצוני והפר את־בריתי: ארי
אעילנון. לארעא דקיימית לאבהתהון.
עבדא חלב ודבש. וייכלון וישבעון
ויתפנקון. ויתפנון. בתר טעות עממיא
ויפלחון להון. וירגזון קדמי. וישנון ית
קימי: אד אדכלהם. אלי׳ אבלד אדי
אקסמת לאבאיהם. והו יפיץ אלבן
ואעסל. פיאכל קומהם ח) וישבע וידסם.
(וידהן) פיולי אלי׳ מעבודאת אכר פיעבדהא.
וירפצני ויפסך עהדי: והיה כי־תמצאן
אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה
הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי
זרעו כי ידעתי את־יצרו אשר הוא עשה
היום

היום בטרם אביאנו אל־הארץ אשר נשבעתי: ויהי. ארי יערען יתהון. בישן סגיאן ועקן. ותתיב. תושבחתא הדא קדמוהי לסהיד. ארי. לא תתנשי מפום בניהון. ארי גלי קדמי יצרהון. דאנון עבדין יומא דין. עד לא אעילנון. לארעא דקיימית: פאדא אצאבתהם. בלאיא כתירה ושדאיד. חצרת הדה אלתסבחה בין ידיי כשאהד עליהם. אד יגב אן לא תנסא מן אפואת נסלהם. לאני אעלם באטרהם ט). ובמא סיצנעוה ט) מן אליום. מן קבל אן אדכלהם. אלי אלבלד אלדי אקסמת: ויכתב משה את־השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את־בני ישראל: וכתב משה. ית תושבחתא הדא ביומא ההוא. ואלפה לבני ישראל: פכתב מוסי הדה אלתסבחה פי דאך אליום. ועלמהא לבני אסראיל: ויצו את־יהושע בן־נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את־בני ישראל אל־הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך: ופקיד ית יהושע בר נון. ואמר תקף ואילם*). ארי את. תעיל ית בני ישראל. לארעא דקיימית להון. ומימרי יהי בסעדך: תם אסתכלף *) יהושע אבן נון. וקאל לה אשתד ותאייד. לאנך תדכל בני אסראיל. אלי אלבלד אלדי אקסמת להם. ואנא אכון מעך: ויהי ככלות משה לכתב את־דברי התורה־הזאת על־ספר עד תמם: והוה כד שיצי משה. למכתב. ית פתגמי אוריתא הדא על ספרא. עד דשלימו: פלמא פרג מוסי. מן כתב גמיע כלאם הדה אלתוריה פי ספר. אלי אן כמלת: ויצו משה את־הלוים נשאי ארון ברית־יהוה לאמר: ופקיד משה ית ליואי. נטלי. ארון קימא דיי למימר: פאמר מוסי אללואניין. האמלי צנדוק עהד אללה. וקאל להם: לקח את־ספר התורה הזה ושמתם אתו מצד ארון ברית־יהוה אלהיכם והיה־שם בך לעד: סבו. ית ספרא דאוריתא

הדין. ותשוון יתיה. מסטר. ארון קימא דיי אלהכון. ויהי תמן בך לסהיד: כדו הדא ספר אלתוריה. וצירוה אלי גאנב צנדוק עהד אללה רבכם. יכון תם עליך שאהדא: כי אנכי ידעתי את־מריך ואת־ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם־יהוה ואף כי־אחרי מותי: ארי אנא ידענא ית סרבנותך וית קדלך קשיא. הא עד דאנא קיים עמכון יומא דין. מסרבין הויתון קדם יי. ואף בתר דאמות: לאני עאלם בכלאפך וצעובה רקבתך. הודא ואנא פי אלחיאה מעכם אליום. לם תזאלו מכאלפין ללה. פכיף בעד מותי: הקהילו אלי את־כל־זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את־הדברים האלה*) ואעידה בם את־השמים ואת־הארץ: כנושו לותי. ית כל סבי שבטיכון וסרכיכון. ואמליל קדמיהון. ית פתגמיא האלין. ואסהיד בהון. ית שמיא וית ארעא: גוּוקו אלי גמיע שיוך אסבאטכם ועראפאכם. חתא אכלמהם בהדא אלכלאם. ואשהד עליהם. אלסמאואת ואלארץ: כי ידעתי אחרי מותי כי־השחת תשחתון וסרתם מן־הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי־תעשו את־הרע בעיני יהוה להכעיסו במעשה ידיכם: ארי ידענא. בתר דאמות ארי חבלא תחבלון. ותסטון מן אורחא. דפקידית יתכון. ותערע יתכון בשתא בסוף יומיא. ארי תעבדון ית דביש קדם יי. לארגזא קדמוהי בעובדי ידיכון: פאני אעלם בעד מותי אנכם סתפסדון. ותזולון ען אלטריק. אלדי אמרתכם בה. פיואפיכם אלבלא פי אכר הדה אלאיאם. אד תצנעון אלשר בין ידי אללה. לתגיצוה בעמל ידיכם: וידבר משה באזני כל־קהל ישראל את־דברי השירה הזאת עד תמם: ומליל משה. קדם כל קהלא דישראל. ית פתגמי תושבחתא הדא.

עד

*) נ״א ועילם. *) ר׳ בראש עמוד ב״ה שמ״ו סימן.

עד דשלימו: תם כלמהם מוסי׳. בגמיע
כלאם הדה אלתסבחה. אלי אן כמלת: פ

ע׳ פסוקים סי׳ אדניה ומפטירין שובה בהושע סי׳ י״ד: הזי״ו ל״ך
למנחת שבה וב׳ וה׳ וש״ק: פ פ פ

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ
אמרי־פי: אציתו שמיא ואמליל. ותשמע
ארעא מימרי פומי: ינצת אהל אלסמאואת
חתא אתכלם. ויסמע אהל אלארץ אקואל
פאי א): יערף כמטר לקחי תזל כטל
אמרתי כשעירם עלי־דשא וכרביבים
עלי־עשב: יבסם כמטרא אולפני. יתקבל
כטלא מימרי. כרוחי (כנ״י כרוחי וכן עיקר)
מטרא דנשבין על דתאה. וכרסיסי
מלקושא דעל עשבא: וידר כאלמטר
בתי. ויהטל כאלטל מקאלתי. כאלטש עלי
אלכלא. וכאלרדאד עלי אלעשב ב): כי שם
יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו: ארי.
בשמא דיי׳ אנא מצלי. הבו רבותא קדם
אלהנא: לאני ארעוכם באסם אלה.
פאעטו אלכבריא לרבנא ג): הצור תמים
פעלו כי כל־דרכיו משפט אל אמונה
ואין עול צדיק וישר הוא: תקיפא דשלמין
עובדוהי. ארי כל אורחתיה דינא. אלהא
מהימנא דמן קדמוהי עולא לא נפיק.
מן קדם דזכאי וקשיט הוא: אלכאלק ד)
צחיח פעלה. אלדי גמיע סירה באלחכם.
אלטאיק דו אלאמאנה לא גור ענדה. הו
אלעדל אלמסתקים: שחת לו לא בניו
מומם דור עקש ופתלתל: חבילו להון
לא ליה בניא דפלחו לטעותא. דרא
דאשני עובדוהי ואשתניו: אפסד
אמאמה לא כאוליאה. לכן אלמעיבין
אלגיל אלעסר אלמנפתל ה): ה‍לְיהוה תגמלו־
זאת עם נבל ולא חכם הלוא־הוא אביך
קנך הוא עשך ויכננך: הא קדם יי׳ אתון
גמלין דא. עמא דקבילו אוריתא ולא
חכימו. הלא הוא אבוך את דיליה. הוא
עבדך ואתקנך: אללה תכאפון
בהדה אלאפעאל ו). יא שעב גאהל גיר חכים.
אליס הו מנשיך קאניך. הו צנעך פאתקנך:
זכר ימות עולם בינו שנות דור־ודר ב
שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו־לך:
אדכר יומין דמן עלמא. אסתכל בשני
דר ודר. שאל אבוך ויחוי לך. סבך ויימרון
לך: בל אדכר איאם אלדהר. ותפהם
סני גיל וגיל. אסאל אביך יכברך.
אשיאכך ויקולון לך: בהנחל עליון גוים
בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים
למספר בני ישראל: באחסנא עלאה
עממיא. בפרשותיה בני אנשא. קיים
תחומי עממיא. למנין בני ישראל: אן
אלעלי מן חית אנחל אלאמם. ופרק בני
אדם. אוקף מן תכום אלאמם. באחצא
בני אסראיל ז): כי חלק יהוה עמו יעקב
חבל נחלתו: ארי. חולקא (כנ״י חולקיה)
דיי׳ עמיה. יעקב עדב אחסנתיה: לאן צפוה׳
אלה שעבה. ואל יעקוב מפצלה וכאצתה ח):
ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן
יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו:
סופיק צורכיהון בארע מדברא. ובית
צהונא אתר דלית מיא. אשרינון סחור
סחור לשכינתיה אליפנון פתגמי אוריתיה.
נטרנון כבבת עינהון: כפאה ט) פי
ארץ אלבריה. ופי תיה פואה׳ אלסמאוא.
אחאט בה ופהמה. וחפצה כגנין עינה:
כנשר יעיר קנו על־גוזליו ירחף יפרש
כנפיו יקחהו ישאהו על־אברתו: כנשרא
דמחיש לקניה. על בנוהי מתחפף. פריס
גדפוהי מקבילהון. מנטילהון על תקוף
אברוהי: כאלנסר יתיר עלי וכרה. ועלי
גואזלה ירפרף. פיבסט גנאחיה פיאכדהם.
ויחמלהם עלי רישה: יהוה בדד ינחנו
ואין עמו אל נכר: יי׳ בלחודיהון עתיד
לאשריותהון בעלמא דהוא עתיד
לחדתא. ולא יתקיים קדמוהי פולחן
טעון: כדאך אלה סירה פרדא. וליס
מעה מעבודאת אכר: ירכבהו על־ ג
במותי ארץ ויאכל תנובת שדי וינקהו
דבש

*) ל׳ דגש. *) ה׳ רבתי. *) ק׳ דגש. *) יתיר ו׳. *) רמז בו״ק.

חלק הדקדוק: א) הלה׳ תגמלו זאת. הה״א מועמדת בגעיא והלמ״ד בשוא נע מפני הגעיא שקדמה לו והיו״ד נחה כי היא יוצאה עם הלמ״ד במבטא מפני השוא שבו וזו היפך שכ׳ הרד״ק ורבי׳ בחיי ז״ל ועיין בס׳ א״ת ואין לזוז מהרשום כאן:

ד* דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר: אַשְׁרִינוּן
עַל תּוּקְפֵי אַרְעָא. אוֹכֵילִנּוּן בִּזַּת שָׂנְאֵיהוֹן.
יְהַב לְהוֹן בִּזַּת שַׁלִּיטֵי קִרְוִין. וְנִכְסֵי יָתְבֵי
כְּרַכִּין תַּקִּיפִין: וארכבה עלי' קמאקם
אארץ. חתא אכל מן נמו אריאץ. וכאנה
ארצעה ארבן מן אצכר. ואעסל מן אצואן
אצלד י): חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם־
חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִים בְּנֵי־בָשָׁן וְעַתּוּדִים
עִם־חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם־עֵנָב תִּשְׁתֶּה־
חָמֶר: יְהַב לְהוֹן בִּזַּת מַלְכֵיהוֹן וְשַׁלִּיטֵיהוֹן.
עִם עוּתַר רַבְרְבֵיהוֹן וְתַקִּיפֵיהוֹן. עַמָּא
דְּאַרְעֲהוֹן אַחְסַנְתְּהוֹן. עִם בִּזַּת חֵילֵיהוֹן
וּמַשִׁרְיָתְהוֹן. וְדַם גִּבָּרֵיהוֹן אִתְאֲשַׁד כְּמַיָּא:
וסמן אבקר ולבן אגנם. מע שחם אכראף.
וכבאש בני אבתניה ועתדאן. מע לב
דרמך אחנטה יא). וכאן דם אענב ישרבה
כמרא יב): וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ
עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַ עָשָׂהוּ וַיְנַבֵּל
צוּר יְשֻׁעָתוֹ: עֲתַר יִשְׂרָאֵל וּבְעַט. אַצְלַח
תְּקוֹף קְנָא נִכְסִין. שְׁבַק פּוּלְחַן אֱלָהָא
דַּעֲבָדֵיהּ. אַרְגֵּיז קֳדָם תַּקִּיפָא פָּרְקֵיהּ:
פלמא סמן אמוצוף יג) כדאך בטר. אד
קיל לה יד) קד סמנת וגלצת וגסות טו).
פודר (נ"א פתרך) אלאה אדי צנעה.
ואמתחן טז) מעתמד גותה: יַקְנִאֻהוּ בְּזָרִים
בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ: אַקְנִיאוּ קֳדָמוֹהִי
בְּפוּלְחַן טָעֲוָן. בְּתוֹעֵבָתָא אַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹהִי:
ואכדו אן יכאידונה (נ"א פאגארוה יז)
באגנביין. ובמכארה יגצבונה: יִזְבְּחוּ
לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם
חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם:
דַּבַּחוּ. לְשֵׁדִין דְּלֵית בְּהוֹן צְרוֹךְ. דַּחֲלָן
דְּלָא יָדְעוּנִין. חֲדָתָן דְּמִקְּרִיב אִתְעֲבִידָא.
דְּלָא אִתְעַסַּקוּ בְּהוֹן אֲבָהָתְכוֹן: ידבחון
לשיאטין ליסת באלאהאת והי מעבודאת
לם יערפוהא. גדד גאת מן קריב. ולם יעב
בהא כיאר אבאיכם יח): צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי*
וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ: דַּחְלַת תַּקִּיפָא דִּי
בְּרָאָךְ אִתְנְשֵׁיתָא. שְׁבַקְתָּא פּוּלְחַן אֱלָהָא
דַּעֲבָדָךְ: פקיל לה אבאך אמנשיך תנסא יט)

וצאיק אמבתריך: וַיַּרְא* יְהוָה וַיִּנְאָץ
מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו: וּגְלֵי קֳדָם יי' וּתְקֵיף
רוּגְזֵיהּ. מִדְּאַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹהִי בְּנִין וּבְנָן:
פלמא ראי' דאך אלה פרפצהם.
ממא אגצבוה מנהם אבנין ואבנאת כ):
וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה
מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה
בָּנִים לֹא־אֵמֻן בָּם: וַאֲמַר. אֲסַלֵּיק
שְׁכִינְתִּי מִנְּהוֹן. גְּלֵי קֳדָמַי מָא יְהֵי
בְּסוֹפְהוֹן. אֲרֵי דָּרָא דְּאַשְׁנִי אִנּוּן. בְּנַיָּא
דְּלֵית בְּהוֹן הֵימָנוּ: פקאל אחגב רחמתי
ענהם. אורידהם כא) מא עאקבתהם. לאנהם
גיל מתקלב. בנין לא אמאנה פיהם כב):
הֵם קִנְאוּנִי בְלֹא־אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם
וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא־עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם:
אִנּוּן אַקְנִיאוּ קֳדָמַי בְּלָא דַּחֲלָא. אַרְגִּיזוּ
קֳדָמַי בְּטָעֲוָתְהוֹן. וַאֲנָא אַקְנֵינוּן בְּלָא עַם.
בְּעַמָּא טַפְשָׁא אַרְגֵּיזְנוּן: וכמא אנהם
אכארוני בגיר אלאה. ואגצבוני
בגרוראתהם. כדאך אנא אכידהם בלא
שעב. ובקביל גאהל אגצבהם (נ"א
אגיצהם): כִּי־אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי וַתִּיקַד
עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וִיבֻלָהּ
וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים: אֲרֵי קְדוֹם תַּקִּיף
כְּאִישָׁא נְפַק מִן קֳדָמַי בִּרְגַז. שֵׁיצִי עַד
שְׁאוֹל אַרְעִיתָא. אֲסֵיף אַרְעָא וַעֲלַלְתַּהּ.
שֵׁיצִי עַד סְיָפֵי טוּרַיָּא: לאן נאר תנקדח
מן גצבי. פתתוקד מן אספל אתרי.
ותאכל אארץ ונבאתהא. חתא תסטע
אסאסה' אגבאל: אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי
אֲכַלֶּה־בָּם: אֲסֵיף עֲלֵיהוֹן בִּישָׁן. מַכְתָּשֵׁי
אֲשֵׁיצֵי בְּהוֹן: כדאך אזיד עליהם שרורא.
וסהאמי אפרקהא פיהם כג): מְזֵי רָעָב
וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן־בְּהֵמוֹת
אֲשַׁלַּח־בָּם עִם־חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר: נְפִיחֵי
כְפַן. וַאֲכִילֵי עוֹף וּכְתִישֵׁי רוּחִין בִּישִׁין.
וְשֵׁן חֵיוַת בָּרָא אֲגָרֵי בְהוֹן. עִם חֲמַת
תַּנִּינַיָּא דְּזָחֲלִין בְּעַפְרָא: סגאר אגוע.
וחמא אוהג וחתף אמר. ואסנאן אבהאים כד)
אטלקהא פיהם. מע חמיה' זואחל

*) י' זעירא:

אתראב: מחוץ תשכל־חרב ומחדרים
אימה גם־בחור גם־בתולה יונק עם־
איש שיבה: מברא תתכיל חרבא.
ומתוניא הרגת מותא. אף עולימיהון אף
עולימותהון. ינקיהון עם סביהון: וסיף
מתכל מן כארג. והיבה מן אכדור. חתא
שאב חתא עאתק. וארציע מע דוי
שיבה כאפה [כה]: אמרתי אפאיהם
אשביתה מאנוש זכרם: אמרית יחול
רוגזי עליהון ואשיצינון. אבטיל מבני
אנשא דוכרנהון: ולקד קלת אתקצאהם
באסתחקאק. ואעטל מן בין אנאס
דכרהם [כו]: לולי כעס אויב אגור פן־ינכרו
צרימו פן־יאמרו ידנו רמה ולא יהוה פעל
כל־זאת: אלו לא פון. רוגזא דשנאה כניש.
דלמא יתרב בעיל דבבא. דלמא יימרון
ידנא תקיפת לנא. ולא מן קדם יי הות
כל דא: לולא אני אחדר להם כיד אעדו [כז].
ללא ינכרו דאך אעדאיהם. כלא יקולו
ידנא קד עלת. ולים אלה פעל בהם
גמיע הדה אמור: כי־גוי אבד עצות
המה ואין בהם תבונה: ארי עם. מאבדי
עיצה אנון. בניא דלית בהון סוכלתנו:
לאנהם [כח] קביל מציע אחכמה. ולים
פיהם פהם: לו חכמו ישכילו זאת יבינו
לאחריתם: אלו חכימו אסתכלו ברא.
סברו מא יהי בסופהון: ולו תחכמו
לעקלו כלה. יפהמון בהא עאקבתהם:
איכה ירדף אחד אלף ושנים יניסו רבבה
אם־לא כי־צורם מכרם ויהוה הסגירם:
איכדין. ירדוף חד לאלפא. ותרין יערקון
לרבותא. אלהין תקיפהון מסרנון. ויי
אשלימנון: והו אן יקולו [כט]. כיף יכלב
ואחד אלפא. ואתנין יהרבון רבווה. לולא
אן מעתמדהם אסלמהם. ואלה אמכן
מנהם: כי לא כצורנו צורם ואיבינו
פלילים: ארי. לא כתוקפנא תוקפהון.
ובעלי דבבנא הוו דיננא: אנה ליס
כמעתמדנא מעתמדהם. ולא אעדאינא
יפקהון: כי־מגפן סדם גפנם ומשדמת
עמרה ענבמו ענבי־רוש אשכלת מררת
למו: ארי כפורענות עמא דסדום כם
פורענותהון. ולקותהון כעם עמורה.
מחתהון בישין כרישי חוין. ותושלמת
עובדיהון כמרורתהון: לאנהם יעאקבון [ל]
כאן מן גפן סדום גפנהם. ומן דואי עמורה.
כדאך ענבהם ענב אסם. וענאקידהם
מרהלהם: חמת תנינם יינם וראש פתנים
אכזר: הא כמרת תניניא כם פורענותהון.
וכריש פתני חוין אכזראין: ובחמייה
אתנאנין כמרהם. וסם ארקש מנהא
אצאריה [לא]: הלא־הוא כמס עמדי חתום
באוצרתי: הלא כל עובדיהון גלן קדמי.
גניזין ליום דינא באוצרי: אלא אן גמיע
דאך [לב] מכנוז ענדי. ומכתום פי כזאיני:
לי נקם ושלם לעת תמוט רגלם כי קרוב
יום אידם וחש עתדת למו: קדמי
פורענותא ואנא אשלים. לעדן דיגלון
מארעהון. ארי קריב יום תברהון. ומבע
דעתיד להון: ולי אנתקאם ואתופייה.
פי וקת תזול אקדאמהם. אנה מא אקרב [לג]
יום תעסהם. ואסרע אמעדאת להם:
כי־ידין יהוה עמו ועל־עבדיו יתנחם כי
יראה כי־אזלת יד ואפס עצור ועזוב: ארי
ירין יי דינא דעמיה. ופורענות עבדוהי ה*
צדיקיא יתפרע. ארי גלי קדמוהי דבעדן
דתתקף עליהון מחת שנאה. יהון
מטולטלין ושביקין: אד יחכם אלה
לשעבה. וען עבאדה יצפח. אדא ראי אן
אמקדרה קד דהבת ענהם. וכלא אמחבוס
ואמתרוך מן צנטהם [לד]: ואמר אי אלהימו
צור חסיו בו: ויימר אן דחלתהון. תקיפא
דהוו רחיצין ביה: וקא אעדו [לה] אין אאהם.
אמעתמד אדי אסתכנו איה: אשר חלב
זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם יקומו
ויעזרכם יהי עליכם סתרה: דתרב
נכסתהון הוו אכלין. שתן חמר נסכיהון.
יקומון כען ויסעדונכון. יהון עליכון למגין:
אדין כאנו יאכלון שחום דבאיחהם.
וישרבון כמר מזאגהם. יקומון אאן

פיעינוכם. ויכונו עליכם גנה[לו]: ראו
עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי
אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין
מידי מציל: חזו כען. דאנא אנא הוא.
ולית אלה בר מני. אנא ממית ומיחי
(נ״א ומחי). מחינא ואף מסינא. ולית מן
ידי משיזיב: אנצרו לאן. אני הו והדי.
וליס לאה מעי. אנא אמית ואחיי. כמא
מא קד אוהנת ולם אזל אשפי[לז].
ו* וליס מן ידי מכלץ: כי־אשא אל־שמים
ידי ואמרתי חי אנכי לעלם: ארי אתקינית
בשמיא בית שכינתי. ואמרית. קים אנא
לעלמין: ואנא אקסם בסמא ואקול.
ובקאי דאים: אם־שנותי ברק חרבי
ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי
ולמשנאי אשלם: אם על חד תרין כחיזו
ברקא. מסוף שמיא ועד סוף שמיא
תתגלי חרבי. ותתקף בדינא ידי. אתיב
פורענותא לסנאי. ולבעלי דבבי אשלים:
לאסנן בריק סיפי. ותמסך בחכם ידי. וארד
אנתקאם לאעדאיי. ומכאפאה[לח] עלי
שאניי: אשכיר חצי מדם וחרבי תאכל
בשר מדם חלל ושביה מראש פרעות
אויב: ארוי גררי מדמא. וחרבי תקטיל
בעממיא. מדם קטילין ושבן. לאעדאה
כתרין מריש שנאה ובעיל דבבא: פבאני
אסכר סהאמי מן דמאהם[לט]. וסיפי יאכל
להומהם. פירוא מן דם צריע ואסבי. מן
רוס פראענה׳ אעדא: הרנינו גוים עמו
כי דם־עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר
אדמתו עמו: שבחו עממיא עמיה. ארי
פורענות עבדוהי צדיקיא יתפרע.
ופורענותא יתיב לסנאוהי. ויכפר על
ארעיה ועל עמיה: אמדחו יא איהא
אמם שעבה. לאנה ינתקם דמא עבידה.
פירד תלך נקמה עלי אעדאיה. ויגפר
לבלדה ושעבה[מ]: פ
ז* ויבא משה וידבר את־כל־דברי השירה־
הזאת באזני העם הוא והושע בן־נון:

ואתא משה: ומליל. ית כל פתגמי
תושבחתא הדא קדם עמא. הוא והושע
בר נון: תם גא מוסי. וכלם קום בהדה
תסבחה. הו והושע אבן נון: ויכל משה
לדבר את־כל־הדברים האלה אל־כל־
ישראל: ושיצי משה. למללא. ית כל
פתגמיא האלין עם כל ישראל: פלמא
פרג מוסי. מן מכאטבתהם בהדא כלאם:
ויאמר אלהם שימו לבבכם לכל־הדברים
אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצום
את־בניכם לשמר לעשות את כל־דברי
התורה הזאת: ואמר להון שוו לבכון.
לכל פתגמיא. דאנא מסהיד בכון יומא
דין. דתפקדונון ית בניכון. למטר
למעבד. ית כל פתגמי אוריתא הדא:
פקאל להם רדו באלכם. לגמיע כלאם.
אדי אנאשדכם בה יום. לתאמרון בה
בניכם. ליחפצו ויעמלו. גמיע אמור הדה
תוריה: כי לא־דבר רק הוא מכם כי־
הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על־
האדמה אשר אתם עברים את־הירדן
שמה לרשתה: ארי. לא פתגם ריקן הוא
מנכון. ארי הוא חייכון. ובפתגמא הדין
תורכון יומין על ארעא. דאתון. עברין ית
ירדנא. לתמן למירתה: לאנה ליס בכלאם
פארג הו ענכם. בל הו חיותכם. ובה תטול
מדתכם. פי בלד. אדי אנתם גאיזין אארדן.
את לתחוזוה: פ
וידבר יהוה אל־משה בעצם היום הזה
לאמר: ומליל יי עם משה. בכרן. יומא
הדין למימר: תם כלם אלה מוסי. פי דאת
דאך יום קאילא: עלה אל־הר העברים
הזה הר־נבו אשר בארץ מואב אשר על־
פני ירחו וראה את־ארץ כנען אשר אני
נתן לבני ישראל לאחזה: סק. לטורא
דעבראי הדין טורא דנבו. דבארעא דמואב
דעל אפי ירחו. וחזי ית ארעא דכנען.
דאנא יהיב. לבני ישראל לאחסנא: אצעד.
אלי גבל עבריין הדא גבל נבו. אדי פי

בלד

חלק הדקדוק: ב) לכל הדברים, אין בלמ״ד געיא והה״א בדרבן: ג) את כל דברי התורה הזאת. תיבת את מתביר ותיבת התורה בטפחא בתיגאן המדוקדקות.

בלד מואב. אדי בחצרה' יריחא. ואנצר
בלד כנעאן. אדי אנא מעטיה. לבני
אסראיל חוזא: ומת בהר אשר אתה
עלה שמה והאסף אל־עמיך כאשר־מת
אהרן אחיך בהר ההר ויאסף אל־עמיו:
ומות. בטורא דאת סליק לתמן.
ואתכניש לעמך. כמא דמית. אהרן
אחוך בהור טורא. ואתכניש לעמיה:
ומות. פי אגבל אדי אנת צאעד איה.
ואנצם אי' קומך. כמא מאת הרון
אכיך פי גבל הור. ואנצם אי' קומה:
על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל
במי־מריבת קדש מדבר־צן על אשר
לא־קדשתם אותי בתוך בני־ישראל:
על דשקרתון במימרי. בגו בני ישראל.
במי מצות רקם מדברא דצין. על דלא
קדישתון יתי. בגו בני ישראל: עלי
מא נכתתמא (מא) אמה בי. פי מא בין
בני אסראיל. פי מא כצומה' רקים
בריה' צין. ולם תקדסאני פי מא בינהם:
כי מנגד תראה את־הארץ ושמה לא
תבוא אל־הארץ אשר־אני נתן לבני
ישראל: ארי מקביל תחזי ית ארעא.
ולתמן לא תיעול. לארעא. דאנא יהיב
לבני ישראל: לדאך תנצר אארץ. אדי
אעטיתהא לבני אסראיל מן אמקאבלה.
ולא תדכל איהא: נ"ב פסוקים סי' כלב. ומפטירין
מצמרת הארז ביחזקאל סי' י"ז. גד"הלמנחת שבת וב' וה'. פ פ פ

וזאת הברכה אשר ברך משה איש
האלהים את־בני ישראל לפני מותו:
ודא ברכתא. דבריך משה. נביא דיי' ית
בני ישראל. קדם מותיה: והדה אברכאת
אדי בארך בהא (א) מוסי' רסול אלה בני
אסראיל. קבל מותה: ויאמר יהוה
מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר
פארן ואתה (א) מרבבת קדש מימינו אשדת
למו: ואמר. יי'. מסיני אתגלי וזיהור
יקריה משעיר אתחזי לנא. אתגלי
בגבורתיה על טורא דפארן. ועמיה
רבות קדישין. כתב ימיניה. מגו אישתא
אוריתא יהב לנא: וקא. אלהם אדי
תגלא לנא מן טור סיני. ואשרק בנורה
מן גבל שעיר. ולווח בה מן גבל פארן.
ואתא רבואת אקדס. בשריעה' נור מן
ימינה להם: אף חבב עמים כל־קדשיו
בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך:
אף חביבנון לשבטיא. כל קדישוהי בית
ישראל בגבורא אפיק ממצרים. ואנון
מדברין תחות ענגך. נטלין על מימרך:
ואחתבא איצא שעבא. פגמיע כואצהם
פי טאעתך. והם יקפון אתארך.
ויתנאקלון כלמאתך: תורה צוה־לנו ב*
משה מורשה קהלת יעקב: אוריתא
יהב לנא משה. מסרה ירותא לכנשת
יעקב: אלהם אדי אמר לנא מוסי'
באתורייה. פגעלהא וראתה לגוקה'
יעקוב: ויהי בישרון מלך בהתאסף
ראשי עם יחד שבטי ישראל: והוה
בישראל מלכא. באתכנשות רישי עמא.
כחדא שבטיא דישראל: וכאן מלכא פי
אמוצוף. חין תגתמע איה. רויסאה וסאיר
אסבאטה: יחי ראובן ואל־ימת ויהי
מתיו מספר: ייחי ראובן בחיי עלמא
ומותא תנינא לא ימות. ויקבלון בנוהי
אחסנתהון במנינהון: אסאך אן יחיא אל
ראובן ולא ימות. ולא יציר רהטה דון
אחצא (ב): ס וזאת ליהודה ויאמר
שמע יהוה קול יהודה ואל־עמו תביאנו
ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה: ודא
ליהודה ואמר. קביל יי' צלותיה דיהודה
במפקיה לקרבא. ולעמיה תתיבניה
בשלם. ידוהי יעבדן ליה פורענותא
משנאוהי. וסעיד מבעיל דבבא הוי ליה:
והדא מא קאל ליהודה. אלהם אסמע צות
יהודה. ורדה אי' קומה מן גזוה. ואגעל
ידאה מנתצפתאן לה. וכן לה עונא
עלי אעדאיה (ג): פ
וללוי אמר תמיך ואוריך לאיש חסידך ב* ג*

*) אש דת קרי
אשר

חלק הדקדוק. א) מרבבות קדש. הם"ם בגעיא והשוא שבבית גה כי החירק שברי"ש תנועה קטנה ופשוט ועיין בתהלים:

אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי
מְרִיבָה׃ וּלְלֵוִי אֲמַר. תּוּמַיָּא וְאוּרַיָּא
אַלְבֵּישְׁתָּא לִגְבַר דְּאִשְׁתְּכַח חֲסִיד קֳדָמָךְ.
דְּנַסִּיתָהִי בְּנִסֵּיתָא וַהֲוָה שְׁלִים. בַּחֲנְתָּהִי
עַל מֵי מַצּוּתָא וְאִשְׁתְּכַח מְהֵימַן׃ וקאל
ללוי. אלהם אדי אנחלת צהאיאך ואנוארך
לרגל אלדי הו בארך. וקד אמתחנתה
פי דאת אלמחנה. ואכֿצמתה פי מא
אלכֿצומה׃ הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָו* לֹא יָדָע
כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ׃ דְּעַל
אֲבוּהִי וְעַל אִמֵּיהּ לָא רַחֵים כַּד חָבוּ מִן
דִּינָא. וְאַפֵּי אֲחוֹהִי וּבְנוֹהִי לָא נְסֵיב. אֲרֵי
נְטַרוּ מַטְּרַת מֵימְרָךְ. וּקְיָמָךְ לָא אַשְׁנִיאוּ׃
פוגדתאה אלקאיל ען אביה ואמה כאנה
לם יראהם. ולם יתבת אכֿותה. ולם
יעתרף בבניה. ממא חרסו מקאלתך. והם
יחפצו עהדך׃ יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב
וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ
וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ כָּשְׁרִין אִלֵּין דְּיַלְּפוּן
דִּינָךְ לְיַעֲקֹב. וְאוֹרָיְתָךְ לְיִשְׂרָאֵל. יְשַׁוּוּן
קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָמָךְ. וּגְמִיר לְרַעֲוָא עַל
מַדְבְּחָךְ׃ פהם יפתון פי אחכאמך לאל
יעקוב. ופי תוראתך לאל אסראיל.
ויציירון אלבכֿור בין ידיך. ואלכמאל עלי
מדבחך׃ בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו
תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן־
יְקוּמוּן׃ בָּרֵיךְ יי׳ נִכְסוֹהִי. וְקוּרְבַּן יְדוֹהִי
קַבֵּיל בְּרַעֲוָא. תְּבַר חַרְצָא דְּסָנְאוֹהִי.
וּדְבַעֲלֵי דְבָבוֹהִי דְּלָא יְקוּמוּן׃ אלהם
פבארך פי גנדה. וארץ מא תצנעה
ידאה. ואוהן אחקא מקאומיה. ושאניה
מן אן יקאומונה ד)׃ ס לְבִנְיָמִן אָמַר
יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו
כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ לְבִנְיָמִין אֲמַר.
רְחִימָא דַּיי׳. יִשְׁרֵי לְרוּחְצָן עֲלוֹהִי. יְהֵי
מַגֵּין עֲלוֹהִי כָּל יוֹמָא. וּבְאַרְעֵיהּ תִּשְׁרֵי
שְׁכִינְתָּא׃ וקאל לבנימין. אד הו ודיד אלה.
סיסכן ואתקא בה. והו יטוף בה טול
אלזמאן. ובין צהראניה יסכן ה)׃ ס וּלְיוֹסֵף* ג* ד*

אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם
מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת׃ וּלְיוֹסֵף אֲמַר.
מְבָרְכָא מִן קֳדָם יי׳ אַרְעֵיהּ. עָבְדָא
מַגְדָּנִין מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא מִלְעֵילָא. וּמִמַּבּוּעֵי
עֵינָוָן וּתְהוֹמִין (נ״א עֵינָוָות תְּהוֹמִין). דְּנָגְדִין
מִמַּעֲמַקֵּי אַרְעָא מִלְּרַע׃ וקאל ליוסף. אלהם
פבארך פי בלדה. מן מלאד סמאואתך
וטלהא. ומן אלגמור אלגאיצה אספלא׃
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃
עָבְדָא מַגְדָּנִין וַעֲלָלָן מִיבּוּל שִׁמְשָׁא.
עָבְדָא מַגְדָּנִין מֵרֵישׁ יְרַח בִּירַח׃ ומן
מלאד אגלאת אשמסיה. ומלאד אלחבוב
אלקמריה׃ וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־קֶדֶם וּמִמֶּגֶד
גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמֵרֵישׁ טוּרַיָּא בְּכִירַיָּא.
וּמִטּוּב רָמָן דְּלָא פָסְקָן׃ ומן אצול אלגבאל
אלאוליה. ומן פרוע אליפאע אלדהריה׃
וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה
תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃
וּמִטּוּב. אַרְעָא וּמְלָאַהּ. רַעֲוֵי (נ״א רַעֲי) לֵיהּ
דִּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּשְׁמַיָּא וְעַל מֹשֶׁה אִתְגְּלִי
בְּאַסְנָא. יֵיתְיָן כָּל אִלֵּין לְרֵישָׁא דְּיוֹסֵף.
גּוּבְרָא פְּרִישָׁא דַּאֲחוֹהִי׃ ומן נעמה
אלארץ באסרהא. ורצא סאכן אלסנא. יחל
גמיע דאך בראס יוסף. ובהאמה נאסך
אכֿותה׃ בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם
קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ
וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃
רַבָּא דִּבְנוֹהִי זִיוָא לֵיהּ. וּגְבוּרָן אִתְעֲבִידָא
לֵיהּ מִן קֳדָם דְּתוּקְפָּא וְרוּמָא דִּילֵיהּ.
בִּגְבוּרְתֵיהּ. עַמְמַיָּא. יְקַטֵּיל כַּחְדָּא עַד
סְיָפֵי אַרְעָא. וְאִנּוּן רִבְוָתָא דְּבֵית אֶפְרַיִם.
וְאִנּוּן אַלְפַיָּא דְּבֵית מְנַשֶּׁה׃ וליכון אלבהא
לאלממתל בבכר תורה. פתציר קרונה
כקרון אלברכראן. חתא ינטח בהא אלאמם
אלי אקטאר אלארץ. ושרחהא אנהא רבואת
אפרים. ואלוף מנשה ו)׃ ס וְלִזְבוּלֻן
אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר
בְּאֹהָלֶיךָ׃ וְלִזְבוּלוּן אֲמַר. חֲדִי זְבוּלוּן
בְּמִפְּקָךְ לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ.
וְיִשָּׂשכָר בְּמֵהָכָךְ לְמֶעְבַּד זִמְנֵי מוֹעֲדַיָּא

בירושלם: וקאל לזבולון. אפרח יא זבולון פי אספארך. ואנת יא יששכר פי מנאזלך[י]: עמים הר־יקראו שם יזבחו זבחי־צדק כי שפע ימים יינקו ושפני טמוני חול: שבטיא דישראל לטור בית מקדשא יתכנשון. תמן יכסון נכסת קודשין לרעוא. ארי נכסי עממיא ייכלון. וסימא (נ"י וסימן) דמטמרן בחלא מתגלין להון: פאן אמם ט' נבלכמא תחצר. ותדבח פיה דבאיח עאדלה. פהם גרק אבחאר[ח] ירצעון. ודפאין ארמל יכנזוהא: ס ולגד אמר ברוך מרחיב גד כלביא שכן וטרף זרוע אף־קדקד: ולגד אמר. בריך דאפתי לגד. כליתא שרי. ויקטיל שלטונין עם מלכין: וקאל לגד. תבארך מוסע לה בלדה. פהו כלבו יסכנהא. אדי ידק דראע מע האמה: וירא ראשית לו כי־שם חלקת מחקק ספון ויתא ראשי עם צדקת יהוה עשה ומשפטיו עם־ישראל: ויתקבל בקדמיתא דיליה. ארי תמן באחסנתיה משה ספרא רבא דישראל קביר. הוא נפק ועאל בריש עמא. זכון קדם יי' עבד. ודינוהי עם ישראל: ואנה ראי פי אול בלדה. אן יכון גוקה ראסמין הנאך מכנוזה. פאתא רויסא אקום פתלמרהם. וצנע בעדל אלה. ואחכאמה מע סאיר אל אסראיל[ט]: ס ולדן אמר דן גור אריה יזנק מן־הבשן: ולדן אמר. דן תקיף כגור אריון. ארעיה שתיא מן נחליא דנגדין מן מתנן: וקאל לדן. כון יא דן כשבל אסד בקוה. אדא יערץ מן אבתניה[י]: ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון ומלא ברכת יהוה ים ודרום ירשה[ג]: ולנפתלי אמר. נפתלי שבע רעוא. ומלי ברכן מן קדם יי'. מערב ים גניסר ודרמוהי ירית: וקאל לנפתלי. יא נפתלי אסתכתר מן רצא. וכן ממלוא מן ברכאת אלה. וחז מן ארץ גרבא וגנובא[יא]: ס ולאשר אמר ברוך מבנים אשר יהי רצוי אחיו

וטבל בשמן רגלו: ולאשר אמר. בריך מברכת בניא אשר. יהי רעוא לאחוהי. ויתרבא בתפנוקי מלכין: וקאל לאשר. כן מבארכא מן אוליא יא אשר. אדי סיכון רצא אכותה. וגאמסא פי אדהן קדמה: ברזל ונחשת מנעלך וכימיך דבאך: תקיף כברזלא ובנחשא בית מותבך. וכיומי עולימותך תוקפך: תכון מן אהדיד ואנחאס מגאלקך. ולתכון כאיאמך הדה שגאעתך[יב]: אין כאל ישרון רכב שמים בעזרך ובגאותו שחקים: לית אלה אלא אלהא דישראל. דשכינתיה בשמיא בסעדך. ותוקפיה בשמי שמיא: ליס אלאה אלא אלאה אסראיל. אדי ליס כמתלה. סאכן אסמא ואשואהק בקדרתה פי עונך[יג]: מענה אלהי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד: ז*
מדור אלהא דמלקדמין. דבמימריה אתעביד עלמא. ותריך מן קדמך. שנאה ואמר שיצי: והו אוטן אלאה אזלי. ומן דונה מלוך אעאלם. כמא טרד מן בין ידיך אעדו. וקאל לך אנפדה[יד]: וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב אל־ארץ דגן ותירוש אף־שמיו יערפו־טל: ושרא ישראל לרוחצן בלחודיהון כעין ברכתא דבריכנון יעקב אבוהון. בארע עבדא עבור וחמר. אף שמיא דעליהון ישמשונון בטלא: חתא סכן בעזאל אסראיל ואתקא מנפרדא נציר קול יעקב[טו]. פי בלד די בר ועציר. ואיצא סמאה תדר טלא: אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה מגן עזרך ואשר־חרב גאותך ויכחשו איביך לך ואתה על־במותימו תדרך: טובך ישראל לית דכותך. עמא דפורקניה מן קדם יי' תקוף בסעדך. ודמן קדמוהי נצחן גבורתך. ויתכדבון שנאך לך. ואת על פרקת צורי מלכיהון תדרוך: פטובאך יא אל אסראיל מן ה*
מתלך. שעב מגאת באלה. והו תרסך

ועונך

חלק הדקדוק: ב) ויתא. יש חילוק בקריאת תיבה זו. לבן אשר מלעיל ולבן נפתלי מלרע וקצת ספרים כב"א וקצת כב"נ והבוחר יבחר: ג) ירשה. מלעיל׳

וענך וסיפך ואקתדארך [טז]. פיכצע לך אעדאיך. ואנת תטא עלי קמאקמהם:
ס וַיַּעַל משֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן: וּסְלֵיק משֶׁה. מִמֵּישְׁרַיָא דְמוֹאָב לְטוּרָא דִנְבוֹ. רֵישׁ רָמְתָא. דְעַל אַפֵּי יְרֵחוֹ. וְאַחֲזְיֵיהּ יי׳ יָת כָּל אַרְעָא. יָת גִּלְעָד עַד דָּן: תם צעד מוסי׳. מן בידאת מואב אלי גבל נבו. ראס אלקלעה. אלתי בחצרה יריחא. פאוראה אללה גמיע אלבלד. מן גרש אלי באניאס [יז]: וְאֵת כָּל־נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן: וְיָת כָּל נַפְתָּלִי. וְיָת אֲרַע אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה. וְיָת כָּל אֲרַע יְהוּדָה. עַד יַמָּא מַעְרְבָאָה: וגמיע בלד נפתלי. ואפרים ומנשה. וגמיע בלד יהודה. אלי אלבחר אלגרבי [יח]: וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר: וְיָת דָּרוֹמָא. וְיָת מֵישְׁרָא. בִּקְעַת יְרֵחוֹ. קִרְיַת דִּקְלַיָּא עַד צוֹעַר: ואלדארום ואמרג. בקיע יריחא. קריה אלנכל אלי זגר: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר: וַאֲמַר יי׳ לֵיהּ. דָּא אַרְעָא דְקַיֵּימִית. לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמֵימַר. לִבְנָךְ אֶתְּנִנַּהּ. אַחֲזִיתָךְ בְּעֵינָךְ. וּלְתַמָּן לָא תִעְבַּר: פקאל אללה לה. הדא אלבלד אלדי אקסמת. לאברהים ויצחק ויעקוב קאילא. לנסלכם אעטיה. קד אוריתך בעינאך. ואלי תם לא תעבר: וַיָּמָת שָׁם משֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי יְהוָה: וּמִית תַּמָּן. משֶׁה עַבְדָּא דַיי׳. בְּאַרְעָא דְמוֹאָב עַל מֵימְרָא דַיי׳: פמאת תם. מוסי׳ רסול אלה. פי בלד מואב באמר אלה: וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּקְבַר יָתֵיהּ בְּחֵלְתָּא בְּאַרְעָא דְמוֹאָב. לָקֳבֵיל בֵּית פְּעוֹר. וְלָא יְדַע אֱנָשׁ יָת קְבוּרְתֵּיהּ. עַד יוֹמָא הָדֵין: ודפנה [יט] פי אואד פי בלד מואב. ממא ילי בית פעור. ולם יעלם אחד בקברה. אלי יומנא הדא: וּמשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא־כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא־נָס לֵחֹה: וּמשֶׁה. בַּר מְאָה וְעֶשְׂרִין. שְׁנִין כַּד מִית. לָא כְהַת עֵינֵיהּ וְלָא שְׁנָא זִיו יְקָרָא דְאַפּוֹהִי: וכאן מוסי׳ אבן מאיה ועשרין סנה אד מאת. לם תדמס עינה ולא תזול רטובתה: וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־משֶׁה בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִי אֵבֶל משֶׁה: וּבְכוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת משֶׁה. בְּמֵישְׁרַיָא דְמוֹאָב תְּלָתִין יוֹמִין. וּשְׁלִימוּ. יוֹמֵי בְכִיתָא אֶבְלָא דְמשֶׁה: פבכא בני אסראיל עלי מוסי׳. פי בידאת מואב תלאתין יומא. אלי אן אנקצת [כ] איאם חזנה: וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי־סָמַךְ משֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־משֶׁה: וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן. אִתְמְלֵי רוּחַ חָכְמְתָא. אֲרֵי סְמַךְ משֶׁה. יָת יְדוֹהִי עֲלוֹהִי. וְקַבִּילוּ מִנֵּיהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲבַדוּ. כְּמָא דְפַקֵּיד יי׳ יָת משֶׁה: ויהושע אבן נון. מלי רוח אלחכמה. ממא אסנד מוסי׳ ידיה עליה. פקבל מנה בני אסראיל וצנעו. כמא אמר אלה מוסי׳: וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים: וְלָא קָם נְבִיָּא עוֹד. בְּיִשְׂרָאֵל כְּמשֶׁה. דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ יי׳. אַפִּין בְּאַפִּין: ולא יקום בעד דאלך נבי. לאל אסראיל כמוסי׳. לאן אלה נאגאה שפאהא [כא]: לְכָל־הָאֹתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־עֲבָדָיו וּלְכָל־אַרְצוֹ: לְכָל אָתַיָּא וּמוֹפְתַיָּא. דְּשַׁלְחֵיהּ יי׳. לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. לְפַרְעֹה וּלְכָל עַבְדוֹהִי וּלְכָל אַרְעֵיהּ: ולסאיר [כב] אלאיאת ואלבראהין אלדי בעת אלה בה. ליצנעהא פי בלד מצר. לפרעון וגמיע קואדה וסאיר אהל בלדה: וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה משֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

חלק הדקדוק: ד) ואת הנגב ואת הככר. הוון געיא: ה) הראיתיך בעיניך. הה"א בסגול והאלף בחירק. (מהריב"ש):

ולכל

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה. וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה. לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל׃ | ולסאיר אליד אלשדידה. ולסאיר אלמכאוף אלעצימה. אלתי צנעהא מוסי׳. בחצרה׳ גמיע אל אסראיל׃ מ״א. גאואל סימן. אלי סימן. ומפטירין ויהי אחרי מות משה ביהושע סימן א׳:

חזק

סכום פסוקי דספר הדברים תשע מאות וחמשים וחמשה הנץ סימן. וחציו ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך. ופרשיותיו י״א אמרו חג בעבותים סימן. וסדריו כ״ז יפיח אמונה יגיד צדק סימן. ופרקיו ל״ד אודה ה׳ בכל לבב סימן מנין הפתוחות שלשים וארבעה. והסתומות מאה ועשרים וארבעה. הכל מאה וחמשים ושמנה פרשיות וכסא כבוד ינחילם סימן
סכום הפסוקים של כל התורה ה׳ אלפים ושמנה מאות וארבעים וחמשה ואור החמ״ה יהיה שבעתים סימן:
וחציו וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים:

נשלמו חמשה חומשי תורה. תהלה לאל גדול ונורא:

ברכות ההפטרה

לפניה יברך בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָהַצֶּדֶק׃

לאחריה יברך: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו׃

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲגוּמַת נֶפֶשׁ תְּנַקּוֹם נָקָם מְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתִבָּנֶה מְהֵרָה בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם׃

אֶת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מָגֵן דָּוִד׃

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַמָּנוֹחַ הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת. אָמֵן׃ ואם חל ח״ה או ר״ח להיות בשבת מזכיר ענין היום בברכה זו (באמצע) כמו שמזכיר בתפלה.

לשלש רגלים עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים (בשבת וְעַל יוֹם הַמָּנוֹחַ הַזֶּה) וְעַל יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה (לפסח וְעַל יוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה) (לשבועות וְעַל יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה) (לסוכות וְעַל יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה) (לשמיני עצרת וְעַל יוֹם חַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת הַזֶּה) שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדוּשָּׁה (בשבת וְלִמְנוּחָה) לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים׃

ליום כפור עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים (בשבת אומר וְעַל יוֹם הַמָּנוֹחַ הַזֶּה) וְעַל יוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת. עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל מְקַדֵּשׁ (בשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים׃

הפטרת דברים (ישעיה סי׳ א׳)

חזון ישעיהו בן־אמוץ אשר חזה על־יהודה וירושלם בימי עזיהו יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה: נבואת ישעיה בר אמוץ. דאתנבי. על אנש יהודה ויתבי ירושלם. ביומי עוזיה יותם. אחז יחזקיה מלכיא דבית יהודה: שמעו שמים והאזיני ארץ כי יהוה דבר בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי: שמעו שמיא דזעו כד יהבית אוריתי לעמי. ואציתי ארעא דאתרגיפת מן קדם פתגמי. ארי יי׳ מליל. עמי בית ישראל קריתי להון בנין חביבתנון ויקרתנון. ואנון מרדו במימרי: ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ידע תורא זבניה. וחמרא אוריא דמרוהי. ישראל לא איליף למדע דחלתי. עמי לא אסתכל למתב לאוריתי: הוי | גוי חטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים עזבו את־יהוה נאצו את־קדוש ישראל נזרו אחור: וי על דאתקריאו עם קדיש וחטו. כנשא בחירא אסגיאו חובין. אתכניו בזרעא רחימא ואבאישו. ואתאמר להון בנין חביבין וחבילו אורחתהון. שבקו ית פולחנא דיי׳. קצו בדחלת [illegible]א דישראל. בדיל עובדיהון בישיא אסתחרו והוו לאחרא: על־מה תכו עוד תוסיפו סרה כל־ראש לחלי וכל־לבב דוי: לא מסתכלין למימר על מא לקינא. עוד מוספין למחטי. לא אמרין. מדין כל ריש מרע. וכל לב דוי: מכף־רגל ועד־ראש אין־בו מתם פצע וחבורה ומכה טריה לא־זרו ולא חבשו ולא רככה בשמן: משאר עמא ועד רישיא לית בהון דשלים בדחלתי. כולהון סרבין ומרדין. אתגעלו בחובין כמחא מרססא. לא שבקין מזדונהון ולא מחמדין לתיובתא. ואף לא זכון להון לאגנא עליהון: ארצכם שממה עריכם שרפות אש אדמתכם לנגדכם זרים אכלים אתה ושממה כמהפכת זרים: ארעכון צדיא. קרויכון יקידת נור. ארעכון. לקבלכון עממיא מחסנין יתה. ובחוביכון צדיאת מנכון. אתחלפת והות לנוכראין: ונותרה בת־ציון כסכה בכרם כמלונה במקשה כעיר נצורה: ואשתארת כנשתא דציון כמטלתא בכרמא בתר דקטפוהי. כערסל מבתותא במקטיא בתר דאבעיוהי. כקרתא דצייירין עלה: לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד כמעט כסדם היינו לעמרה דמינו: אלו לא פון מותר טוביה דיי׳ צבאות. אשאר לנא. שיזבא ברחמוהי. אית עמנא הובין דכאנש סדום פון אבדנא. וכיתבי עמורה אשתיצינא: שמעו דבר־יהוה קציני סדם האזינו תורת אלהינו עם עמרה: קבילו פתגמא דיי׳. שלטוניא דעובדיהון בישין כשלטוני סדום. אציתו לאוריתא דאלהנא. עמא דעובדיהון דמן לעם עמורה: למה לי רב־זבחיכם יאמר יהוה שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי: לא רעוא קדמי בסגיאות נכסת קודשיכון אמר יי׳. מסת. עלוות דכרין ותרב פטימין. ודם תורין ואמרין. וגדין דכאלין לא רעוא קדמי בהון: כי תבאו לראות פני מי־בקש זאת מידכם רמס חצרי: דאתון אתן לאתחזאה קדמי. מן תבע דא מידכון למיתי. לא תדושון עזרתי: לא תוסיפו הביא מנחת־שוא קטרת תועבה היא לי חדש ושבת קרא מקרא לא־אוכל און ועצרה: לא תיספון. לאיתאה מנחא אניסא. קורבן מרחק. הוא קדמי. ירחין ושבין כנישא אתון מתכנשין. לא שבקין חוביכון לקבלא צלותכון בעדן כנישתכון: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטרח נלאיתי נשא: ירחיכון ומועדיכון רחיק מימרי. הוו קדמי לריחוק. אסגיתי למשבק: ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי־תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו: וכד כהניא פרסין ידיהון לצלאה עליכון. מסליקנא אפי שכינתי מנכון. ואף כד אתון מסגן לצלאה. לא רעוא קדמי לקבלא צלותכון. מדיריכון דם זכאי מלין: רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע: תובו לאוריתי אדכו מחוביכון. אעדו. בישות עובדיכון מקביל מימרי. אתמנעו מלאבאשא: למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו אלמנה: אילפו לאיטבא. תבעו דינא זכו דאנים. דינו דין יתמא. עבידו קבילת ארמלתא: לכו־נא א ונוכחה יאמר יהוה אם־יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם־יאדימו כתולע כצמר יהיו: בכין כד תתובון לאוריתא. תבעון מן קדמי ואעביד בעותכון אמר יי׳. אם יהון חוביכון כתימין כצבענין כתלגא יחורון. אם יסמקון כזהוריתא כעמר נקי יהון: אם־תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו: אם תיבון ותקבלון למימרי. טובא דארעא תיכלון: ואם־תמאנו ומריתם חרב תאכלו כי פי יהוה דבר: ואם תסרבון ולא תקבלון למימרי. בחרב שנאה תתקטלון. ארי במימרא דיי׳ גזיר כן: איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים: איכדין תבו עובדהא למהוי כטעיתא. קרתא מהימנתא. דהות מליא עבדי דינא.

א) לכו נא. בתביר גם בירושלמיים וכ״ד גדול: *)קצת קהילות מפטירין חזון בפ׳ מסעי ומסיימין כאן ובפ׳ דברים מפטירין איכה:

קוּשְׁטָא הֲוָה מִתְעֲבֵיד בַּהּ. וּכְעַן אִנּוּן קָטוֹלֵי נַפְשָׁן׃ כַּסְפֵּךְ הָיָה לְסִיגִים סָבְאֵךְ מָהוּל בַּמָּיִם׃ כַּסְפִּיךְ הֲוָה לְפָסוֹלָא. חַמְרִיךְ מְעָרַב בְּמַיָּא׃ שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים יָתוֹם לֹא יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא־יָבוֹא אֲלֵיהֶם׃ רַבְרְבַךְ מָרְדִין. וְשׁוּתָפִין לְגַנָּבִין. כּוּלְּהוֹן רָחֲמִין לְקַבָּלָא שׁוֹחֲדָא. אָמְרִין גְּבַר לְחַבְרֵיהּ עֲבֵיד לִי בְּדִינִי דַּאֲשַׁלֵּים לָךְ בְּדִינָךְ. דִּין יַתְמָא לָא דַּיְינִין. וּקְבִילַת אַרְמַלְתָּא לָא עָלַת לִקְדָמֵיהוֹן׃ לָכֵן נְאֻם הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶנָּחֵם מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי׃ בְּכֵין. אֲמַר רִבּוֹן עָלְמָא יְיָ צְבָאוֹת. תַּקִּיפָא דְיִשְׂרָאֵל. קַרְתָּא יְרוּשְׁלֶם אֲנָא עָתִיד לְנַחָמוּתַהּ. בְּרַם וַי לְרַשִׁיעַיָּא כַּד אֶתְגְּלֵי לְמֶעְבַּד פּוּרְעָנוּת דִּין מִשַּׂנְאֵי עַמָּא. וַאֲתִיב נִקְמָא לְבַעֵיל דְּבָבָא׃ וְאָשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִגָיִךְ וְאָסִירָה כָּל־בְּדִילָיִךְ׃ וַאֲתֵיב מַחַת גְּבוּרְתִּי עֲלָךְ. וַאֲבָרֵיר כְּמָא דִמְנַקַּן בְּבוֹרִיתָא כָּל רַשִׁיעָךְ. וְאַעְדֵּי כָּל חַיָּבַךְ׃ וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ כְּבַתְּחִלָּה אַחֲרֵי־כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה׃ וַאֲמַנֵּי בִיךְ דַּיָּינֵי קוּשְׁטָא תַּקְנִין כַּד בְּקַדְמֵיתָא. וּמַלְכֵי מַלְכַךְ כַּד מִן אוּלָא. בָּתַר כֵּן. יִתְקְרֵי לִיךְ קַרְתָּא דְקוּשְׁטָא. קַרְתָּא מְהֵימַנְתָּא׃ צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה׃ צִיּוֹן. כַּד יִתְעֲבֵיד בַּהּ דִּינָא תִתְפְּרֵיק. וְדַעֲבְדוּ אוֹרַיְתָא יְתוּבוּן לַהּ בִּזְכוּ׃ [ב] וְשֶׁבֶר פֹּשְׁעִים וְחַטָּאִים יַחְדָּו וְעֹזְבֵי יְהוָה יִכְלוּ׃ וְיִתַּבְרוּן מָרְדִין. וְחַיָּבִין כַּחְדָא. וּדְשָׁבְקוּ אוֹרַיְתָא דַיְיָ יִשְׁתֵּיצוּן׃ כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם וְתַחְפְּרוּ מֵהַגַּנּוֹת אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם׃ אֲרֵי תִבְהֲתוּן. מֵאִילָנֵי טַעֲוָתָא דְחַמֵּידְתּוּן. וְתִתְכַּנְעוּן. מִגִּנֵּיאַךְ טַעֲוָתָא דְאַתּוּן מִסְתַּיְיעִין בְּהוֹן׃ כִּי תִהְיוּ כְּאֵלָה נֹבֶלֶת עָלֶהָ וּכְגַנָּה אֲשֶׁר־מַיִם אֵין לָהּ׃ אֲרֵי תְהוֹן. כְּבוּטְמָא דִבְמִתַּר טַרְפּוֹהִי. וּכְגִנַּת שַׁקְיָא. דְמַיִין לֵית לַהּ׃ וְהָיָה הֶחָסֹן לִנְעֹרֶת וּפֹעֲלוֹ לְנִיצוֹץ וּבָעֲרוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וְאֵין מְכַבֶּה׃ וִיהֵי תּוּקְפְהוֹן דְּרַשִׁיעַיָּא כִּנְעוֹרֶת כִּתָּנָא. וְעוֹבָד יְדֵיהוֹן כְּנִיצוֹץ נוּרָא. כְּמָא דְמִתְקָרְבִין דֵּין לִסְטַר דֵּין. וְדָלְקִין תַּרְוֵיהוֹן כַּחְדָא. כֵּן יְסוּפוּן רַשִׁיעַיָּא. אִנּוּן וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא. וְלָא יְהֵי עֲלֵיהוֹן חָיָס׃

הפטרת ואתחנן (בישעיה סי׳ מ׳)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ נְבִיַּיָּא אִתְנַבּוּ תַּנְחוּמִין עַל עַמִּי. יֵימַר אֱלָהָכוֹן׃ דַּבְּרוּ [א] עַל־לֵב יְרוּשָׁלַ͏ִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֺנָהּ כִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל־חַטֹּאתֶיהָ׃ מַלִּילוּ. עַל לִבַּהּ דִּירוּשְׁלֶם וְאִתְנַבּוּ עֲלַהּ. אֲרֵי עֲתִידָא דְתִתְמְלֵי מֵעַם גָּלְוָתַהָא. אֲרֵי אִשְׁתְּבִיקוּ לַהּ חוֹבַהָא. אֲרֵי קַבֵּילַת כָּס תַּנְחוּמִין מִן קֳדָם יְיָ. כְּאִלּוּ לְקָת עַל חַד תְּרֵין בְּכָל חֲטָאַהָא׃ קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ׃ קָל דְּמַכְלֵי. בְּמַדְבְּרָא. פַּנּוּ אוֹרְחָא קֳדָם עַמָּא דַיְיָ. כְּבִישׁוּ בְמֵישְׁרָא כְּבִשִׁין. קֳדָם כְּנִשְׁתָּא דֶאֱלָהַנָא׃ כָּל־גֶּיא יִנָּשֵׂא וְכָל־הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃ כָּל חֲקַיָּא יִתְרְמוּן. וְכָל טוּר וְרָמָא יִתְמַכְּכוּן. וִיהֵי כְפִלָא לְמֵישְׁרָא. וּבֵית גְּדוּדִין לְבִקְעָא׃ וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ וְיִתְגְּלֵי יְקָרָא דַיְיָ. וְיֶחֱזוּן כָּל בְּנֵי בִשְׂרָא כַּחְדָא. אֲרֵי בְּמֵימְרָא דַיְיָ גְּזִיר כֵּן׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל־הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל־חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ קָל דְּאָמַר אִתְנַבֵּי. וּמְתִיב וְאָמַר מָא אֶתְנַבֵּי. כָּל רַשִׁיעַיָּא כְּעִסְבָּא. וְכָל תּוּקְפְהוֹן כְּמוֹצָא דְחַקְלָא׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל [ב] צִיץ כִּי רוּחַ [ג] יְהוָה נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן [ד] חָצִיר הָעָם׃ יְבֵישׁ עִסְבָּא נְתַר נִצֵּיהּ. אֲרֵי רוּחָא מִן קֳדָם יְיָ נְשָׁבַת בֵּיהּ. בְּכֵין כְּעִסְבָּא חֲשִׁיבִין רַשִׁיעַיָּא בְּעַמָּא׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם׃ מִית רַשִׁיעָא אֲבַדוּ עֶשְׁתּוֹנוֹהִי. וּפִתְגָּמָא דֶאֱלָהַנָא קַיָּים לְעָלְמִין׃ עַל הַר־גָּבֹהַּ עֲלִי־לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ [ה] קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָ͏ִם הָרִימִי אַל־תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם׃ עַל טוּר רָם סַקוּ לְכוֹן נְבִיַּיָּא דִמְבַשְּׂרִין לְצִיּוֹן. אֲרִימוּ בְחֵילָא קָלְכוֹן. דִּמְבַשְּׂרִין לִירוּשְׁלֶם. אֲרִימוּן לָא תִדְחֲלוּן. אֵימַרוּ לְקִרְוַיָּא דְבֵית יְהוּדָה. אִתְגְּלִיאַת מַלְכוּתָא דֶאֱלָהֲכוֹן׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה [ו] לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ הָא יְיָ אֱלֹהִים בִּתְקוֹף מִתְגְּלֵי. וּתְקוֹף דְּרָע גְּבוּרְתֵיהּ שַׁלְטָא קֳדָמוֹהִי. הָא אֲגַר עָבְדֵי מֵימְרֵיהּ עִמֵּיהּ. דְּכָל עוֹבָדֵיהוֹן גְּלַן קֳדָמוֹהִי׃ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל׃ כְּרָעְיָא דְעֶדְרֵיהּ רָעֵי. בִּדְרָעֵיהּ מְכַנֵּישׁ אִמְרִין. וּבְחַנֵּיהּ מְסוֹבַר רַכִּיכִין. מֵינְקָתָא בְּנַיְחַ מְדַבַּר׃ מִי־מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן [ז] וְכָל בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם׃ מַן אֲמַר אִלֵּין קַיָּים אֲמַר וַעֲבֵיד. דְּכָל מֵי עָלְמָא

חשיבין

*) ק"ק ספטירין חזון ומסיימין כאן, וקצתם מפטירין איכה ומוסיפין פסוקים אלו :

חלק הדקדוק: ב) ושבר. השי"ן בצירי בכל סת"א ופליגי אמסורתא רבתא דמני תלת בצירי ולא מני הך בהדייהו : (ואתחנן) א) על לב ירושלם. בפשט א׳ והיא מלרע : ב) נבל. תרוייהו בינוניות לא לרע ולא לעיל כי יש ביניהן שני טעמים וכ"כ ע"ה פ׳ כ"ז : ג) נשבה בו. הבית רגושה כי הה"א נוספת לא שרשית : ד) אכן חציר. הטפחא בתיבת חציר וכ"ה בכ"ד גדול : ה) בכח. בפשטא גם בירושלמיים: ו) משלה לו. הלמ"ד רפה ובתאג מסיר עלה לחוד רפה וכ"ה בירושלמיים גם בס׳ לשון למודים בדין אתי מרחיק כ׳ שהלמ"ד רפה ויצאה מן הכלל ועיין הרד"ק בשער אהו"י: ז) וכל בשליש. תיבת וכל בקמץ רחב וטעם מארכה לא מקף :

חשיבין קדמוהי כטפא בשעולא. ומשחת שמיא כאלו בזרתא מתוקנין. ועפרא דארעא כאלו במכילא אתכל. וטוריא כאלו מתקל תקילין. ורמתא הא כד במוזניא: מי־תכן את־רוח יהוה ואיש ח עצתו יודיענו: מן תקין ית רוח קודשא בפום כל נביא הלא יי׳. וצדיקיא עבדי מימריה פתגמי רעותיה הודענון: ט את־מי נועץ ויבינהו וילמדהו בארח משפט וילמדהו דעת ודרך תבונות יודיענו: להון דבעו מן קדמוהי אסבר חכמא. ואליפנון אורח דדין. ויהב לבניהון אוריתא. ואורח דסוכלתנו לבני בניהון הודענון: הן גוים כמר מדלי וכשחק מאזנים נחשבו הן איים כדק יטול: הא עממיא כטפא מדול. וכעיול מאזניא חשיבין. הא נגוותא כדוקא דפרח: ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולה: ואילני לבנן. לא יספקון לאדלקא. וחיותא דביה. לית היא כמסת לעלא: כל־הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו־לו: כל עממיא כלמא עובדיהון. גמירא ושיצאה אנון חשיבין קדמוהי: ואל־מי תדמיון אל ומה־דמות תערכו־לו: ולמן אתון מדמן למדן קדם אל. ומא דמות דאתון מסדרין קדמוהי: הפסל נסך חרש וצרף בזהב ירקענו ורתקות כסף צורף: הא צלמא נגרא עביד. וקינאה בדהב מחפי ליה. ושישלן דכסף קינאה מאחיד ליה: המסכן תרומה עץ לא־ירקב יבחר חרש חכם יבקש־לו להכין פסל לא ימוט: אורן ברי. אעא דלא אחיד ביה רקבא בחר. נגר אומן בעי ליה. לאתקנא צילם דלא יצטלי: הלוא תדעו הלוא תשמעו הלוא הגד מראש לכם הלוא הבינותם מוסדות הארץ: הלא ידעתון הלא שמעתון. הלא. אתחוא מן אולא עובד סדרי בראשית לכון. הלא תסתכלון למדחל. קדם מן דברא יסודי ארעא: הישב על־חוג הארץ וישביה כחגבים הנוטה כדק שמים וימתחם כאהל לשבת: דאשרי בתקוף רומא שכינת יקריה. וכל יתבי ארעא חשיבין קדמוהי כקמצין. דמתח כזעיר שמיא. ופרסנון כמשכן יקרא לבית שכינתיה: הנותן רוזנים לאין שפטי ארץ כתהו עשה: דמסר שלטונין לחולשא. דייני ארעא כלמא עביד: אף בל־נטעו אף בל־זרעו אף בל־שרש בארץ גזעם וגם־נשף בהם ויבשו וסערה כקש תשאם: אפילו יפשון. אפילו יסגון. אפילו יתרבון בארעא בניהון. ואף רוגזיה ישלח בהון ויבהתון. ומימריה כעלעולא לקשא יבדר יתהון: ואל־מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש: ולמן תדמן קדמי ותשוון. יימר קדישא: שאו־מרום עיניכם וראו מי־ברא אלה המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר: זקופו לרומא עיניכון וחזו למדחל קדם מן דברא אלין. דאפיק במנין חילי שמיא. לכולהון בשמהן קרי. מסגי גבורן ותקיף חיל. חד מסדריה לא מתעכב: העניים והאביונים מבקשים מים ואין לשונם בצמא נשתה אני יהוה אענם אלהי ישראל לא אעזבם: ענותניא וחשיכיא. דמחמדין לאולפנא הא כצהיא למיא ולא משכחין. רוחהון בסגופא משלהיא. אנא יי׳ אקביל צלותהון. אלהא דישראל לא ארחיקנון:

הפטרת עקב (ישעיה סי׳ מ״ט)

ותאמר ציון עזבני יהוה ואדני שכחני: על דאמרת ציון סליק שכינתיה יי׳ מני. ויי׳ רחקני: התשכח אשה עולה מרחם בן־בטנה גם־אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך: האפשר דתתנשי אתתא ברה. מלרחמא על בר מעהא. אף אם אלין יתנשיין. ומימרי לא ירחקניך: הן על־כפים חקתיך חומתיך א נגדי תמיד: הא כד על ידין את צירא קדמי. שורך לקבלי תדירא: מהרו בניך מהרסיך ומחריביך ממך יצאו: יוחון ויבנון חרבתיך מפגרך ומחרבך מניך יגלון: שאי־סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו־לך חי־אני נאם־יהוה כי כלם כעדי תלבשי ותקשרים ככלה: זקופי ירושלם סחור סחור עינך וחזא. כל בני עם גלותיך מתכנשין ואתן לגויך. קיים אנא אמר יי׳. ארי כולהון ליך כלבוש דיקר. ועובדיהון בגויך כקשוט כלתא: כי חרבתיך ושממתיך וארץ הרסתך כי עתה תצרי מיושב ורחקו מבלעיך: ארי חרבתיך וצדיותיך. וארע מפגרותיך. ארי כען תדחקין מיתיב ויתרחקון מסלעמך: עוד יאמרו באזניך בני שכליך צר־לי המקום גשה־לי ואשבה: מכען יימרון חד חד בגויך. בני עם גלותיך. עק לי אתרא רוח לי ואתיב: ואמרת בלבבך מי ילד־לי את־אלה ואני שכולה וגלמודה גלה ב וסורה ואלה מי גדל הן אני נשארתי לבדי אלה איפה הם: ותימרין בלבך. מן רבי לי ית אלין. ואנא תכלא ויחידא. גליא ומטולטלא. ואלין מן רבי. הא אנא אשתארית בלחודי. אלין איכא הוו: כה־אמר אדני יהוה הנה אשא אל־גוים ידי ואל־עמים ארים נסי והביאו בניך בחצן ובנתיך על־כתף תנשאנה: כדנן אמר יי׳ אלהים. הא אגלי

בעממיא

הלק הדקדוק: ח) ואיש עצתו. תיבת ואיש בטפחא עצתו במארכה וכן מוכח התרגום: ט) את מי נועץ. העי״ן קמץ בפשטא וכ״ה בירושלמיים: י) ורתקות. הקו״ף רפה גם בירושלמיים: א) חומותיך נגדי. תיבת חומותיך מארכה ותיבת נגדי בטפחא: ב) גולה וסורה. אין פסיק בסת״י:

בְּעַמְמַיָּא גְבוּרְתִּי. וְעַל מַלְכְוָתָא אֲרִים נִסִּי. וְיַיְתוּן בְּנַךְ בִּצְבִין. וּבְנָתִיךְ עַל פִּירְוָן יִתְנַטְלוּן: וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתַיִךְ אַפַּיִם אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ־לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ יְלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יֵבֹשׁוּ קֹוָי: וִיהוֹן מַלְכַיָּא תּוּרְבְּיָנָךְ. וּמַלְכְוָתְהוֹן יְשַׁמְשׁוּנִיךְ. עַל אַפֵּיהוֹן. עַל אַרְעָא יִשְׁתַּטְחוּן לְמִבְעֵי מִנִּיךְ. וַעֲפַר רַגְלַיִךְ יְלַחֲכוּן. וְתִדְעִין אֲרֵי אֲנָא יְיָ. דְּלָא יִבְהֲתוּן צַדִּיקַיָּא דְּמִסְבְּרִין לְפוּרְקָנִי: הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ וְאִם־שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט: הַאֶפְשַׁר דְּיִתְנְסֵיב מִגִּבָּרָא עֲדֵי. וְאִם דִּשְׁבוֹ זַכָּאִין יִשְׁתֵּיזְבוּן: כִּי־כֹה | אָמַר יְהוָה גַּם־שְׁבִי גִבּוֹר יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת־יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב וְאֶת־בָּנַיִךְ אָנֹכִי אוֹשִׁיעַ: אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ. אַף דִּשְׁבוֹ גִּבָּרִין אָתִיב. וְדַעֲדוֹ תַקִּיפִין אֲשֵׁיזֵיב. וְיָת פּוּרְעָנוּתִיךְ אֲנָא אֶתְפְּרַע. וְיָת בְּנַיִךְ אֲנָא אֶפְרוֹק: וְהַאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנַיִךְ אֶת־בְּשָׂרָם וְכֶעָסִיס דָּמָם יִשְׁכָּרוּן וְיָדְעוּ כָל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב: וְאֵיתֵין יָת בְּשַׂר דְּהֲווֹ מוֹנַן לִיךְ מֵיכַל לְכָל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא. וּכְמָא דְמִתְרַוַּן מֵחֲמַר מְרִית כֵּן חַיַּת בָּרָא מִדְּמְהוֹן תִּתְרְוֵי. וְיִדְעוּן כָּל בְּנֵי בִשְׂרָא. אֲרֵי אֲנָא יְיָ פָּרְקִיךְ. וּמְשֵׁיזְבִיךְ תַּקִּיפָא דְיַעֲקֹב: כֹּה | אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר־מָכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן בַּעֲוֺנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם: כִּדְנַן אֲמַר יְיָ. אֵידָא הִיא אִגֶּרֶת פִּטּוּרִין דִּיהַבִית לִכְנִשְׁתְּכוֹן אֲרֵי אִתְרַחֲקַת. אוֹ מַן גְּבַר דְּלֵיהּ חוֹבָא קֳדָמַי דְּזַבֵּינִית יָתְכוֹן לֵיהּ. הָא בְּחוֹבֵיכוֹן אִזְדַּבֵּינְתּוּן. וּבְמַרְדֵיכוֹן אִתְרַחֲקַת כְּנִשְׁתְּכוֹן: מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת וְאִם־אֵין־בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת בַּצָּמָא: מָדֵין שְׁלַחִית נְבִיַּי וְלָא תָבוּ. אִתְנַבִּיאוּ וְלָא קַבִּילוּ. הַאִתְקְפָדָא אִתְקְפַדַת גְּבוּרְתִּי מִלְּמִפְרַק. וְאִם לֵית קֳדָמַי חֵיל לְשֵׁיזָבָא. הָא בְּמִזּוֹפִיתִי אַחְרֵיב יַמָּא. אֲשַׁוֵּי נַהֲרִין מַדְבְּרָא. יִסְרוֹן נוּנֵיהוֹן מִבְּלִי מַיָּא. וִימוּתוּן בִּצְהוּתָא: אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם: אֲכַסֵּי שְׁמַיָּא כַּד בְּקַבְלָא. וּכְשַׂקָּא אֲשַׁוֵּי כְסוּתְהוֹן: אֲדֹנָי יְהוִֹה נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר יָעִיר | בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים: יְיָ אֱלֹהִים. יְהַב לִי לִישַׁן דִּמְלַפִּין. לְהוֹדָעָא. לְאַלָּפָא לְצַדִּיקַיָּא דִּמְשַׁלְהַן לְפִתְגָּמֵי אוֹרָיְתֵיהּ חָכְמְתָא. בְּכֵן בִּצְפַר בִּצְפַר מַקְדִּים לְשַׁלָּחָא נְבִיּוֹהִי. מָאִם יִתְפַּתְּחָן אוּדְנֵי חַיָּבַיָּא וִיקַבְּלוּן

אוּלְפָן: אֲדֹנָי יְהוִֹה פָּתַח־לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי: יְיָ אֱלֹהִים שַׁלְחַנִי לְאִתְנַבָּאָה. וַאֲנָא לָא סָרֵיבִית. לַאֲחָרָא לָא אִסְתַּחֲרִית: גֵּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וָרֹק: גַּבִּי יְהָבִית לְמָחָן. וְלִיסְתַי לְמָרְטִין. אַפַּי לָא טַמְּרִית. מֵאִתְכַּנְעוּ וְרוֹק: וַאדֹנָי יֱהוִֹה יַעֲזָר־לִי עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי עַל־כֵּן שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָּמִישׁ וָאֵדַע כִּי־לֹא אֵבוֹשׁ: וַיְיָ אֱלֹהִים סָעֵיד לִי. עַל כֵּן לָא אִתְכְּנָעִית. עַל כֵּן. שַׁוִּיתִי אַפַּי תַּקִּיפִין כְּטִנָּרָא. וִידַעְנָא אֲרֵי לָא אֶבְהֵית: קָרוֹב מַצְדִּיקִי מִי־יָרִיב אִתִּי נַעַמְדָה יָּחַד מִי־בַעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָי: קְרִיבָא זָכוּתִי. מַן יְדִין עִמִּי נְקוּם כַּחֲדָא. מַן בְּעֵיל דִּינִי יִתְקָרֵב לְוָתִי: הֵן אֲדֹנָי יְהוִֹה יַעֲזָר־לִי מִי־הוּא יַרְשִׁיעֵנִי הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם: הָא יְיָ אֱלֹהִים סָעֵיד לִי. מַן הוּא דִּיחַיְּבִנַּנִי. הָא כוּלְּהוֹן כִּלְבוּשָׁא דְּבָלֵי. דְּעָשָׁא אָכֵיל לֵיהּ: מִי בָכֶם יְרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר | הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן בֵּאלֹהָיו: מַן בְּכוֹן מִדַּחֲלַיָּא דַּייָ. דִּשְׁמַע בְּקָל עַבְדוֹהִי נְבִיַּיָּא. דַּעֲבַד אוֹרָיְתָא בְּעָקָא כִּגְבַר דִּמְהַלֵּיךְ בְּקַבְלָא. וְלֵית זֵיהוֹר לֵיהּ. מִתְרְחֵין בִּשְׁמָא דַייָ. וּמִסְתְּמִיךְ עַל פּוּרְקָנָא דֶאֱלָהֵיהּ: הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי זִיקוֹת לְכוּ | בְּאוּר אֶשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת בְּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן: הָא כוּלְּכוֹן. מְגָרַן בְּאִישָׁא מִתַּקְּפֵי חַרְבָּא. אִיזִילוּ פִּילוּ בְּאִישָׁא דִּגְרֵיתוּן. וּבְחַרְבָּא דְתַקֵּיפְתּוּן. מִמֵּימְרִי הֲוָת דָּא לְכוֹן. לְתַקְלָתְכוֹן תְּתוּבוּן: שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל־צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל־מַקֶּבֶת בּוֹר נֻקַּרְתֶּם: קַבִּילוּ לְמֵימְרִי. רָדְפֵי קוּשְׁטָא דְּבָעַן אוּלְפָן מִן קֳדָם יְיָ. אִסְתַּכַּלוּ דִּכְחֲצִיבָא מִטִּנָּרָא אִתְחֲצַבְתּוּן. וְכִפְסוּלָא דְמִגּוּב רֵיקָן אִתְפְּסַלְתּוּן: הַבִּיטוּ אֶל־אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וְאֶל־שָׂרָה תְּחוֹלֶלְכֶם כִּי־אֶחָד קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ: אִסְתַּכַּלוּ בְּאַבְרָהָם אֲבוּכוֹן. וּבְשָׂרָה דְּעַדִּיאַתְכוֹן. אֲרֵי חַד הֲוָה אַבְרָהָם יְחִידַאי בְּעָלְמָא קָרֵיבְתֵּיהּ לְפוּלְחָנִי. וּבָרֵיכְתֵּיהּ וְאַסְגֵּיתֵיהּ: כִּי־נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל־חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן־יְהוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה: אֲרֵי עֲתִיד יְיָ לְנַחָמָא צִיּוֹן. לְנַחָמָא כָּל חָרְבָתְהָא. וִישַׁוֵּי מַדְבְּרַהּ כְּעֵדֶן. וּמֵישְׁרַהּ כְּגִנְּתָא דַּייָ. בִּיעַ וְחַדְוָא יִשְׁתְּכַח בַּהּ. מַעֲלֵי תוֹדְתָא וְקָל דִּמְשַׁבְּחִין: עד״י

הפטרת ראה (ישעיה סי׳ נ״ד)

עֲנִיָּה סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ

בפוך

בפוך אבניך ויסדתיך בספירים: חשיכתא מקבלת עולבן קרתא דאמרין עלה עממיא לא תתנחם. הא אנא. כביש בצדידא אבני רצפתיך. ואשכללניך באבנין טבן: ושמתי כדכד שמשתיך ושעריך לאבני אקדח וכל־גבולך לאבני־חפץ: ואשוי כמרגלין אעך. ותרעך לאבני גמר. וכל תחומך לאבני צרוך: וכל־בניך למודי יהוה ורב שלום בניך: וכל בנך יהון אלפין באוריתא דיי׳. וסגי יהי שלם בנך: בצדקה תכונני רחקי מעשק כי־לא תיראי וממחתה כי לא־תקרב אליך: בזכותא תתקנין. אתרחקי מעושקא ארי לא תדחלין. ומתברא. ארי לא ייעול עלך: הן גור יגור אפס מאותי מי־גר אתך עליך יפול: הא אתכנשא יתכנשון ליך. גלות עמיך בסופא. מלכי עממיא דמתכנשין לאעקא ליך ירושלם בגויך יתרמון: הן* אנכי בראתי חרש נפח באש פחם ומוציא כלי למעשהו ואנכי בראתי משחית לחבל: האנא בריתי נפחא. נפח נור בשיחורין. ומפיק מנא לצורכיה. ואנא. בריתי מחבלא לחבלא: כל־כלי יוצר עליך לא יצלח וכל־לשון תקום־אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי יהוה וצדקתם מאתי נאם־יהוה: כל זין. דיתתקן עלך ירושלם לא יצלח. וכל לישן. דיקום עמיך לדינא תחייבניה. דא אחסנת עבדיא דיי׳ וזכותהון מן קדמי אמר יי׳: הוי כל־צמא לכו למים ואשר אין־לו כסף לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלוא־כסף ובלוא מחיר יין וחלב: יי כל דצבי למילף ייתי ויילף. ודלית ליה כסף. איתו שמעו ואילפו. איתו שמעו ואילפו. בלא בדמין ולא בממון. אולפן דטב מחמר ומחלב: למה תשקלו־כסף בלוא־לחם ויגיעכם בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי ואכלו־טוב ותתענג בדשן נפשכם: למא תתקלון בספכון בלא למיכל. וליאותכון בלא למשבע. קבילו קבלא למימרי ואכולו דטב. ותתפנק בדדהין נפשכון: הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם ואכרתה לכם ברית עולם חסדי דוד הנאמנים: ארכינו אודנכון וקבילו למימרי. שמעו ותתקיים נפשכון. ואגזר לכון קים עלם. טבות דויד דמהימנין: הן עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה לאמים: הא. רב לעממיא מניתיה. מלך ושליט על כל מלכותא: הן גוי לא־תדע תקרא וגוי לא־ידעוך אליך ירוצו למען יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי פארך: הא עם דלא תדע יפלחונך. ועם דלא ידעוך ירהטון לאספקא לך מסין. בדיל יי׳ אלהך. ולקדישא

*) הנה קרי.

דישראל ארי שבחך: עד״י

הפטרת שופטים (ישעיה סי׳ נ״א)

אנכי אנכי הוא מנחמכם מי־את ותיראי מאנוש ימות ומבן־אדם חציר ינתן: אנא אנא הוא מנחמכון. ממן אתון דחלין מאנשא דמאית. ומבר אנשא דכעשבא חשיב: ותשכח יהוה עשך נוטה שמים ויסד ארץ ותפחד תמיד כל־היום מפני חמת המציק כאשר כונן להשחית ואיה חמת המציק: ואתנשיתא פולחנא דיי׳ דעבדך. דתלא שמיא ושכליל ארעא. ודחילתא תדירא כל יומא. מן קדם חמת מעיקא. כמא דמתוקנין לחבלא. וכען אן היא חמת מעיקא: מהר צעה להפתח ולא־ימות לשחת ולא יחסר לחמו: מוחי פורענו לאתגלאה. ולא ימותון צדיקיא לחבלא. ולא יחסרון מזוניהון: ואנכי יהוה אלהיך רגע הים ויהמו גליו יהוה צבאות שמו: ואנא יי׳ אלהך. דנזיף בימא. והמן גלוהי. יי׳ צבאות שמיה: ואשם דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה: ושויתי פתגמי נבואתי בפומך. ובטלל גבורתי אגינית עלך. לקיימא עמא דאמיר עליהון יסגון ככוכבי שמיא. ולשכללא כנשתא דאמיר עליהון יסגון כעפרא דארעא. ולמימר לדדירין בציון עמי אתון: התעוררי התעוררי קומי ירושלם אשר שתית מיד יהוה את־כוס חמתו את־קבעת כוס התרעלה שתית מצית: אתרבא אתרבא. קומי ירושלם. דקבילת. מן קדם יי׳ ית כסא דחמתיה. ית פיילי. כסא דלוטא. שתית אערית: אין־מנהל לה מכל־בנים ילדה ואין מחזיק בידה מכל־בנים גדלה: לית דמנחם לה. מכל בנין דילידת. ולית דמתקיף בידה. מכל בנין דרביאת: שתים הנה קראתיך מי ינוד לך השד והשבר והרעב והחרב מי אנחמך: תרתין עקן אתאה עלך ירושלם לא יכילת למקם. כד ארבע ייתון עלך. בזא ותברא. וכפנא וחרבא לית דינחמניך אלהין אנא: בניך עלפו שכבו בראש כל־חוצות כתוא מכמר המלאים חמת־יהוה גערת אלהיך: בנך. יהון מטרפין. רמן בריש כל שוקיא כמזרקי מצדן מלן חמתא מן קדם יי׳. מזופיתא מן קדם אלהיך: לכן שמעי־נא זאת עניה ושכרת ולא מיין: בכן שמעי כען דא מטולטלתא. דרויא מן עקא ולא מן חמר: כה־אמר אדניך יהוה ואלהיך יריב עמו הנה לקחתי מידך את־כוס התרעלה את־קבעת כוס חמתי לא־תוסיפי לשתותה עוד: כדנן אמר

רבונך יי׳. ואלהיך דעתיד למעבד פורענות דין עמיה. הא קבילית מן ידיך ית כסא דלוטא. ית פיילי כסא דחמתי. לא תיספין למשתהי עוד: ושמתיה ביד מוגיך אשר־אמרו לנפשך שחי ונעברה ותשימי כארץ גוך וכחוץ לעברים: ואמסרנה ביד דהוו מונן ליך. דהוו אמרין לנפשיך אמאיכי ונעדי. ואמאיכת כארעא יקריך. והוית כשוק לעדן: עורי עורי לבשי עזך ציון לבשי בגדי תפארתך ירושלם א עיר הקדש כי לא יוסיף יבא־בך עוד ערל וטמא: אתגלא אתגלא. לבשי תוקפיך ציון. לבשי לבושי תושבחתיך. ירושלם קרתא דקודשא. ארי לא ייספון. דיעדון ביך עוד ערלין ומסאבין: התנערי מעפר קומי ב שבי ירושלם התפתחו * מוסרי צוארך שביה בת־ציון: אתנפצי מעפרא. קומי תיבי על כורסי יקריך ירושלם. אתפסקו חנקי צוריכון. שבויי כנשתא דציון: כי־כה אמר יהוה חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו: ארי כדנן אמר יי׳. מגן אזדבינתון. ולא בכסף תתפרקון: כי כה אמר אדני יהוה מצרים ירד־עמי בראשנה לגור שם ואשור באפס עשקו: ארי כדנן אמר יי׳ אלהים. למצרים. נחת עמי בקדמיתא לאתותבא תמן. ואתוראה בלמא אנסיה: ועתה מה־לי־פה נאם־יהוה כי־לקח עמי חנם משלו * יהילילו נאם־יהוה ותמיד כל־היום שמי מנאץ: וכען עתידנא למפרק אמר יי׳. ארי אזדבן עמי מגן. עממיא דשליטו בהון משתבחין אמר יי׳. ותדירא כל יומא על פולחן שמי מרגזין: לכן ידע עמי שמי לכן ביום ההוא כי־אני־הוא המדבר הנני: בכין. יתרבא בעממיא שמי. בכין בעדנא ההוא תדעון. ארי אנא הוא מהילית ומימרי קיים: מה־נאוו על־ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך: מא יאיין על טורי ארעא דישראל רגלי מבשר. משמע שלם. מבשר טב משמע פורקן. אמר לכנשתא דציון. אתגליאת מלכותא דאלהיך: קול צפיך נשאו קול ג יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון: קל פרנסך. דמרימין קלהון כחדא משבחין. ארי בעיניהון יחזון גבורן דיעביד יי׳. כד יתיב יי׳ שכינתיה לציון: פצחו רננו יחדו חרבות ירושלם כי־נחם יהוה עמו גאל ירושלם: בועו ושבחו כחדא. חרבת ירושלם. ארי עתיד יי׳ לנחמא עמיה. פרק ירושלם: חשף יהוה את־זרוע קדשו לעיני כל־הגוים וראו כל־אפסי ארץ את ישועת אלהינו: גלי יי׳ ית דרע קודשיה. לעיני כל עממיא. ויחזון כל דבסיפי ארעא. ית פורקנא דאלהנא: סורו סורו צאו משם טמא אל־תגעו צאו מתוכה הברו נשאי כלי יהוה: אתפרשו אתפרשו פוקו מתמן. במסאב לא תקרבון. פוקו מגוה. אתבהרו. נטלי מאני בית מקדשא דיי׳: כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי־הלך לפניכם יהוה ומאספכם אלהי ישראל: ארי לא בבהילו תפקון מביני עממיא. ובעירוקי לא תתובלון לארעכון. ארי מדבר קדמיכון יי׳. ועתיד לכנשא גלותכון אלהא דישראל: עד״י

הפטרת כי תצא (כיסטי׳ סימן נ״ד)

רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא־חלה כי־רבים ד בני־שוממה מבני בעולה אמר יהוה: שבחי ירושלם דהות כאתא עקרא דלא ילידת. בועי תושבחא ודוצי דהות כאתא דלא עדיאת. ארי סגיאין יהון בני ירושלם צדיתא. מבני רומי יתיבתא אמר יי׳: הרחיבי ו מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו אל־תחשכי האריכי מיתריך ויתדתיך חזקי: אפתא אתר בית משרך. וקרוי ארעיך יתיבי לא תמנעין. אסגא עם משריתיך. ושלטונך תקיפי: כי־ימין ושמאול תפרצי וזרעך גוים יירש וערים נשמות יושיבו: ארי לדרומא ולצפונא תתקפין. ובנך עממין ירתון. וקרוין דצדין ייתבון: אל־תיראי כי־לא תבושי ואל־תכלמי כי־לא תחפירי כי בשת עלומיך תשכחי וחרפת אלמנותיך לא תזכרי־עוד: לא תדחלין ארי לא תבהתין. ולא תתכנעין ארי לא תתכלמן. ארי בהתת עולימותיך תתנשין וחסודי ארמלותיך לא תדכרין עוד: כי בעליך עשיך יהוה צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל אלהי כל־הארץ יקרא: ארי מריך דעבדיך. יי׳ צבאות שמיה. ופרקיך קדישא דישראל. אלה כל ארעא יתקרי: כי־כאשה עזובה ועצובת רוח קראך יהוה ואשת נעורים כי תמאס אמר אלהיך: ארי כאתא שביקא. ועיקת רוח ערעת שכינתא דיי׳. וכאתת עלומין. דאתרחקת אמר אלהיך: ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך: ברגז זעיר רחיקתיך. וברחמין סגיאין אקריב גלותיך: בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך יהוה: בשעא זעירא. סליקית אפי שכינתי זמן מניך. ובטבות עלם דלא פסקן ארחים עלך. אמר פרקיך יי׳: כי־מי נח ה זאת לי

אשר

*) התפתחי קרי. *) משליו קרי.

חלק הדקדוק: א) ירושלם, בפשטא אחת, ב) קומי שבי, חשי״ן דגש בתאג מדוקדק וכן בירושלמיים ובתאג אחד אין דגש והוא ע״ד הורות, ג) נשאו קול, הקו״ף דגש בסת״י וזה ג״כ ע״ד הורות: ד) בית געיא, ה) כימי נח בפשט אחד בכל סת״י.

אשר נשבעתי מעבר מי־נח עוד על־הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגער־בך: כיומי נח דא קדמי. דקיימית במימרי. דלא יעדון מי טופנא דהוו ביומי נח. עוד על ארעא. כן קיימית. דלא יחול רוגזי עלך ולא אזוף ביך: כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא־ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יהוה: ארי טוריא יעדון. ורמתא יתפרקן. וטובי מניך ירושלם לא יעדי. וקים שלמי לא יתרחק. אמר דעתיד לרחמא עלך יי׳: עד"י

הפטרת כי תבוא (ישעי׳ סימן ס׳)

קומי אורי כי־בא אורך וכבוד יהוה עליך זרח: קומי אנהרי ירושלם ארי מטא זמן פורקניך. ויקרא דיי׳ עלך יתגלי: כי־הנה החשך יכסה־ארץ וערפל לאמים ועליך יזרח יהוה וכבודו עליך יראה: ארי הא חשוכא יחפי ארעא. וקבלא למלכותא. וביך ישרי שכינתיה יי׳. ויקריה עלך יתגלי: והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך: ויהכון עממיא לניהוריך. ומלכיא לקביל זיהוריך: שאי־סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו־לך בניך מרחוק יבאו ובנתיך על־צד תאמנה: זקופי ירושלם סחור סחור עינך וחזאי. כל בני עם גלותיך מתכנשין ואתן לגויך. בנך מרחיק ייתון. ובנתך על גססין יתנסבן: אז תראי ונהרת ופחד ורחב לבבך כי־יהפך עליך המון ים חיל גוים יבאו לך: בכין תחזן ותנהרין. ותדחלין ויפתי לביך בדחלת חטאין. ארי אתהפך ליך עותר מערבא. נכסי עממיא יתעלון לגויך: שפעת א גמלים תכסך בכרי מדין ועיפה כלם משבא יבאו זהב ולבונה ישאו ותהלות יהוה יבשרו: שירת ערבאי תחפי סחרנך. הוגני מדין וחולד. כולהון משבא ייתון. דהב ולבונה יהון טעינין. ודאתן עמהון בתושבחתא דיי׳ יהון משתען: כל־צאן קדר יקבצו לך אילי נביות ישרתונך יעלו על־רצון מזבחי ובית תפארתי אפאר: כל עאן ערבאי יתכנשון לגויך. דכרי נבט ישמשונך. יתסקון לרעוא על מדבחי. ובית תושבחתי אשבח: מי־אלה כעב תעופינה וכיונים אל־ארבתיהם: מן אלין דאתן בגלאי בעננין קלילין ולא לאתעכבא. גלותא דישראל דמתכנשין ואתן לארעהון. הא כיונין דתייבן לגו שובכיהון: כי־לי | איים יקוו ואניות תרשיש בראשנה להביא בניך מרחוק כספם וזהבם אתם לשם יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי פארך: ארי למימרי נגוון יסברון. ונחתי ספיני ימא אידא פרסא קלעהא בקדמיתא. לאיתאה בנך מרחיק. כספהון ודהבהון עמהון. לשמא דיי׳ אלהיך. ולקדישא דישראל ארי שבחך: ובנו בני־נכר חומתיך ומלכיהם ישרתונך כי בקצפי הכיתיך וברצוני רחמתיך: ויבנון בני עממיא שורך. ומלכיהון ישמשונך. ארי ברוגזי אלקיתיך וברעותי ארחים עלך: ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה לא יסגרו להביא אליך חיל גוים ומלכיהם נהוגים: ויתפתחן תרעך תדירא. יממם וליליא לא יתאחדון. לאעלא לגויך נכסי עממיא. ומלכיהון זקיקין: כי־הגוי והממלכה אשר לא־יעבדוך יאבדו והגוים חרב יחרבו: ארי עם ומלכו. דלא יפלחוניך ירושלם ייבדון. ועממיא אשתיצאה ישתיצון: כבוד הלבנון אליך יבוא ברוש תדהר ותאשור יחדו לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד: יקר לבנן לגויך יתעל. בירון. מורנין ואשכרעין כחדא. לשבחא אתר בית מקדשי. ואתר בית אשריות שכינתי אייקר: והלכו אליך שחוח בני מעניך והשתחוו על־כפות רגליך כל־מנאציך וקראו לך עיר יהוה ציון קדוש ישראל: ויהכון לגויך כפיפין בני משעבדך. וישתטחון למבעי מניך. על פרסת רגלך כל דהוו מרגזין ליך. ויקרון ליך קרתא דיי׳. ציון דאתרעי בה קדישא דישראל: תחת היותך עזובה ושנואה ואין עובר ושמתיך לגאון עולם משוש דור ודור: חלף דהוית שביקא ומטולטלא ולית דעדי. ואשוינך ליקר עלם. בית דיץ דר ודר: וינקת חלב גוים ושד מלכים תינקי וידעת כי־אני יהוה מושיעך וגאלך אביר יעקב: ותשבעין נכסי עממיא. ובבזת מלכיהון תתפנקין. ותדעין. ארי אנא יי׳ פרקיך. ומשיזביך תקיפא דיעקב: תחת הנחשת אביא זהב ותחת הברזל אביא כסף ותחת העצים נחשת ותחת האבנים ברזל ושמתי פקדתך שלום ונגשיך צדקה: חלף נחשא דבזו מניך ירושלם איתי דהבא. וחלף ברזלא איתי כספא. וחלף אעיא נחשא. וחלף אבניא ברזלא. ואשוי פרנסך שלם. ושלטונך בזכו: לא־ישמע עוד חמס בארצך שד ושבר בגבוליך וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהלה: לא ישתמע עוד חטפא בארעיך. בזא ותברא בתחומך. ויערעון פורקן על שורך. ועל תרעך יהון משבחין: לא־יהיה־לך עוד השמש לאור יומם ב ולנגה הירח לא־יאיר לך והיה־לך יהוה לאור עולם ואלהיך לתפארתך: לא תצטרכין

רבוניך

חלק הדקדוק: א) שפעת. השי"ן בגעיא גם בירושלמיים: ב) ולנגה. בטעם. זקף גדול בכל סת"י ובירושלמיים וכ"ד גדול וקצת דפוסים:

עוד לניהור שמשא בימָמא. ואף לא לזיהור סיהרא בליליא. ויהי ליך יי׳ לניהור עלם. ואלהיך לתושבחתיך: לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה יִהְיֶה־לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ: לא תבטל עוד מלכותיך. ויקריך לא יעדי. ארי יי׳. יהי ליך לניהור עלם. וישלמון יומי אבליך: וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי*) מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר: ועמיך כולהון זכאין. לעלם יחסנון ארעא. נצבא דחדותי. עובד גבורתי לאשתבחא: הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי יְהוָה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה: דזעיר בהון יהי לאלפא. ודחליש לעם תקיף. אנא יי׳ בזמנה איתינה:

הפטרת נצבים (ישעיה סי׳ ס״א).

וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל־רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה: ויתרבון בעממיא בניהון. ובני בניהון בגו מלכותא. כל חזואיהון ישתמודעונון. ארי. אנון זרעא דבריכיה יי׳: שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָה תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי־יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה כֵלֶיהָ: אמרת ירושלם מחדא אחדי במימרא דיי׳. תבוע נפשי בפורקנא דאלהי. ארי אלבשני לבושין דפורקן. מעיל דזכו עטפני. כחתנא דמצלח בגנוניה. וככהנא רבא דמתקן בלבושוהי. וככלתא דמתקשטא בתקונהא: כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן ׀ אֲדֹנָי יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד כָּל־הַגּוֹיִם: ארי כארעא דמפקא צמחה. וכגינת שקיא דזירועהא מרביא. כן יי׳ אלהים. יגלי זכותה ותושבחתה דירושלם. לקביל כל עממיא: לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם לֹא אֶשְׁקוֹט עַד־יֵצֵא כַנֹּגַהּ צִדְקָהּ וִישׁוּעָתָהּ כְּלַפִּיד יִבְעָר: עד דאעביד פורקן לציון לא אניח לעממיא. ועד דאיתי נחמא לירושלם לא אשקוט למלכותא. עד דיתגלי כשפרפרא נהורה. ופורקנה כבעור יבער: וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֵךְ וְכָל־מְלָכִים כְּבוֹדֵךְ וְקֹרָא לָךְ שֵׁם חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקֳּבֶנּוּ: ויחזון עממיא זכותיך. וכל מלכיא יקריך. ויקרון ליך שמא חדתא. דבמימריה יי׳ יפרשניה: וְהָיִית עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד־יְהוָה וּצְנוּף*) מְלוּכָה בְּכַף אֱלֹהָיִךְ: ותהן. כליל דחדוא קדם יי׳. וכתר דתושבחא קדם אלהיך: לֹא־יֵאָמֵר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצֵךְ לֹא־יֵאָמֵר עוֹד שְׁמָמָה כִּי לָךְ יִקָּרֵא חֶפְצִי־בָהּ וּלְאַרְצֵךְ בְּעוּלָה כִּי־חָפֵץ יְהוָה בָּךְ וְאַרְצֵךְ תִּבָּעֵל: לא יתאמר ליך עוד שביקא. ולארעיך לא יתאמר עוד צדיא. ארי ליך. יתקרי עבדי רעותי בה. ולארעיך יתבא. ארי תהי רעוא מן קדם יי׳ ביך. וארעיך תתיתב: כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ וּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל־כַּלָּה יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ: ארי כמא דמתיתב עולים עם בתולה. כן יתיתבן בגויך בנכי. וכמא דחדי חתנא עם כלתא. יחדי עלך אלהיך: עַל־חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלִַם הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּרִים אֶת־יְהוָה אַל־דֳּמִי לָכֶם: הא עובדי אבהתך צדיקיא קרתא ירושלם. מתוקנין ונטירין קדמי. כל יממא וכל ליליא. תדירא לא פסקין. מתאמר דוכרן טבותיך קדם יי׳. לא פסיק: וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ עַד־יְכוֹנֵן וְעַד־יָשִׂים אֶת־יְרוּשָׁלִַם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ: ולא יפסוק דוכרנהון מן קדמוהי. עד דיתקין. ועד דישוי ית ירושלם. תושבחא בארעא: נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ אִם־אֶתֵּן אֶת־דְּגָנֵךְ עוֹד מַאֲכָל לְאֹיְבַיִךְ וְאִם־יִשְׁתּוּ בְנֵי־נֵכָר תִּירוֹשֵׁךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ: קיים יי׳. בימיניה ובדרע תוקפיה. אם אתין ית עבוריך עוד מיכל לבעלי דבביך. ואם ישתון בני עממיא חמריך. דלאית ביה: כִּי מְאַסְפָיו א יֹאכְלֻהוּ וְהִלְלוּ ב אֶת־יְהוָה וּמְקַבְּצָיו יִשְׁתֻּהוּ בְּחַצְרוֹת קָדְשִׁי: ארי דכנשוהי לעבורא ייכלוניה. וישבחון קדם יי׳. ודעצרוהי לחמרא ישתוניה בדרת קודשי: עִבְרוּ עִבְרוּ בַּשְּׁעָרִים פַּנּוּ דֶּרֶךְ הָעָם סֹלּוּ סֹלּוּ הַמְסִלָּה סַקְּלוּ מֵאֶבֶן הָרִימוּ נֵס עַל־הָעַמִּים: נביייא עיברו ותובו בתרעיא. אפנו לב עמא לאורח תקנא. בשרו בשורן טבן ונחמן לצדיקיא דסליקו הרהור יצרא דהוא כאבן תקלא. ארימו אתא על עממיא: הִנֵּה יְהוָה הִשְׁמִיעַ אֶל־קְצֵה הָאָרֶץ אִמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֵךְ בָּא הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו: הא יי׳. אשמע לסיפי ארעא. אימרו לכנשתא דציון. הא פרקיך מתגלי. הא אגר עבדי מימריה עמיה. דכל עובדיהון גלן קדמוהי: וְקָרְאוּ לָהֶם עַם־הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה וְלָךְ יִקָּרֵא דְרוּשָׁה עִיר לֹא נֶעֱזָבָה: ויקרון להון. עמא דקודשא פריקיא דיי׳. וליך יתקרי תביעתא. קרתא דלא אתרחקת: מִי־זֶה ׀ בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ צֹעֶה בְּרֹב כֹּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בִּצְדָקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ: מן אמר אלין דעתיד לאיתאה מחא על אדום. פורענו תקיפא על בצרה. למעבד פורענות דין עמיה. כמא דקיים להון במימריה. אמר

האנא

*) מטעי קרי. *) וצניף קרי.

הלק.הדקדוק: א) כי מאספיו. הפ״א רפה: ב) והללו. הה״א געי והלמ״ד רפה:

האנא מתנלי. כמא דמליליה בזכו סגי קדמי חיל למפרק: מדוע אדם ללבושך ובגדיך כדרך בגת: מדין יסמקון טורין מדם קטילין. ומישרין יפיקון כחמר במעצרא: פורה דרכתי לבדי ומעמים אין־איש אתי ואדרכם באפי וארמסם בחמתי ויז נצחם על־בגדי וכל־מלבושי אגאלתי: הא כבעיט דמתבעיט במעצרא. כן יסגי קטול במשרית עממיא. ולא יהי להון תקוף קדמי. ואקטילנון ברוגזי. ואדושישנון בחמתי. ואתבר תקוף תקיפיהון קדמי. וכל חכימיהון אסלעים: כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה: ארי. יום פורענותא קדמי. ושנת פורקן עמי מטת: ואביט ואין עזר ואשתומם ואין סומך ותושע לי זרעי וחמתי היא סמכתני: וגלי קדמי ולית גבר דליה עובדין טבין. וידיע קדמי דלית אנש דיקום ויבעי עליהון. ופרקתנון בדרע תוקפי. ובמימר רעותי סעדתנון: ואבוס עמים באפי ואשכרם בחמתי ואוריד לארץ נצחם: ואקטיל עממיא ברוגזי. ואדושישנון בחמתי. וארמי לארעא ארעיתא קטילי גבריהון: חסדי ג יהוה | אזכיר תהלות יהוה כעל כל אשר־גמלנו יהוה ורב־טוב לבית ישראל אשר־גמלם ד כרחמיו וכרב חסדיו: אמר נביא טבותא דיי׳ אנא מדכר תושבחתא דיי׳. כעל. כל דגמלנא יי׳. וסגי טוביה לבית ישראל. דגמלנון כרחמוהי וכסגיאות טבותיה: ויאמר אך־עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע: ואמר ברם עמי אנון. בניא דלא ישקרון. והוה מימריה להון לפריק: ה בכל־צרתם | לא *) צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל־ימי עולם: בכל עדן דחבו קדמוהי לאיתאה עליהון עקא לא אעיק להון. ומלאך שליח מן קדמוהי פרקנון. ברחמתיה ובמחסיה עליהון הוא שיזיבנון. ונטילנון וסוברנון כל יומי עלמא: עד״י

הפטרת וילך ומנחת תענית צבור (הושע סי׳ י״ד)

שובה ישראל עד יהוה אלהיך כי כשלת בעונך: תוב ישראל. לדחלתא דיי׳ אלהך. ארי אתקילתא בחובך: קחו עמכם דברים ושובו אל־יהוה אמרו א אליו כל־תשא עון וקח־טוב ונשלמה פרים שפתינו: קריבו עמכון פתגמין דאתודאה. ותובו לפולחנא דיי׳. ואימרו קדמוהי. קריב קדמך למשבק על עויין מתקבל הא כטבין. ויהוון מלי שפותנא מתקבלן קדמך. כתורין לרעוא על מדבחך: אשור | לא יושיענו על־סוס לא נרכב ולא־נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו אשר־בך ירחם יתום: מלכי אתור לא יפרקוננא. על רכבי סוסון לא נתרחיץ. ולא נימר עוד. אלהנא לעובדי ידנא. דמן קדמך מתרחם על אבהתנא דהוו במצרים הא כיתמין: ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו: אקבילנון בתיובתהון. אשבוק לחוביהון. ארחימנון כד יתובון בנדבא. ארי. תב רוגזי מנהון: אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה ויך שרשיו כלבנון: יהי מימרי כטלא לישראל. יזהרון כשושניא. ויתבון על תקוף ארעהון. כאילן לבנן דמשלח עוברתיה: ילכו יונקותיו ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון: יסגון בנין ובנן. ויהי כזיו מנרת קודשא זיוהון. וריחהון כריח קטורת בוסמיא: ישבו ישבי בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן זכרו כיין לבנון: יתכנשון מבין גלותהון. יתבון בטלל משיחהון. ייחון מיתיא ויסגי טובא בארעא. יהי דוכרן טבותהון עליל ולא פסיק. כדוכרן יבבות חצוצרתא. על חמר עתיק דמתנסך בבית מקדשא: אפרים מה־לי עוד כ לעצבים אני עניתי ואשורנו אני כברוש רענן ממני פריך נמצא: יימרון בית ישראל מא לנא עוד למפלח לטעותא. אנא במימרי אקביל צלותיה דישראל וארחים עלוהי. במימרי אעבדיניה כבירון שפיר. דמן קדמוהי סליח לתיובתהון משתכחא: מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כי־ישרים דרכי יהוה וצדיקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם: מן חכים ויסבר אלין. סוכלתן וידענין. ארי תקנן אורחתא דיי׳. וצדיקיא דהליכו בהון ייחון בהון בחיי עלמא. ורשיעיא יתמסרון לגיהנם על דלא הליכו בהון: *מי־אל כמוך נשא עון ועבר על־פשע לשארית נחלתו לא־החזיק לעד אפו כי־חפץ חסד הוא: לית בר מנך את הוא אלהא. שביק לעויין ומעבר על חובין. לשארא דאחסנתיה. לא מוריך לעלמין רוגזיה. ארי רעי לאיטבא הוא: ישוב ירחמנו יכבוש עונתינו ותשליך במצלות ים כל־חטאתם: יתוב מימריה לרחמא עלנא. יכבוש על חובנא ברחמתיה. וירמי לעומקי ימא כל חטאי ישראל: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר־נשבעת לאבתינו מימי קדם: תתין קושטי יעקב לבנוהי כמא דקיימתא ליה בבית אל. טבות אברהם לזרעיה בתרוהי כמא דקיימתא ליה בין בתריא. תדכר לנא עקידת יצחק דאתעקד על מדבחא

*) לו קרי.

*) קצת קהלות מסיימין כאן וק״ק מוסיפין מי וכו׳. קדמך

חלק הדקדוק: ג) חסדי יי׳, החי״ת געי והשוא נע והדל״ת רפה: ד) כרחמיו, הכ״ף בגעיא: ה) בכל צרתם, הבית בגעיא:

א) אמרו אליו, בכל ספ״י: ב) הלמ״ד בקמץ:

קדמך. תעביד עמנא טבון. דקיימתא לאבהתנא
מיומי קדם: עד״י

הפטרת האזינו (יחזקאל סי׳ י״ז) אם היתה אחר כפור
וקצת קהלות מפטירין וידבר דוד (שמואל ב׳ כ״ב)

כה אמר אדני יהוה ולקחתי אני מצמרת
הארז הרמה ונתתי מראש ינקותיו רך אקטף
ושתלתי אני על הר־גבה ותלול: כדנן אמר יי׳
אלהים. ואקריב אנא. ממלכותא דבית דוד.
דמתיל כארזא רמא ואקימניה. מבני בנוהי יניק
ארבי. ואקימניה במימרי. בטור רם ומנוטל:
בהר מרום ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה
פרי והיה לארז אדיר ושכנו תחתיו כל צפור כל־
כנף בצל דליותיו תשכנה: בטור קודשא דישרא׳
אקימניה. ויכניש משריין ויעביד סומכון. ויהי
למלך תקיף. ויסתמכון עלוהי. כל צדיקיא כל
ענותניא. בטלל מלכותיה ישרון: וידעו כל־עצי
השדה כי אני יהוה השפלתי ׀ עץ גבה הגבהתי
עץ שפל הובשתי עץ לח והפרחתי עץ יבש אני
יהוה דברתי ועשיתי: וידעון כל מלכי עממיא.
ארי אנא יי׳ אמאיכית מלכות דהות תקיפא.
תקיפית מלכות דהות חלשא. אמאיכית מלכות
עממיא דהות תקיפא כאע רטיב. ותקיפית
מלכות בית ישראל דהות חלשא כאע יביש.
אנא יי׳ גזרית במימרי ואקיים: ויהי דבר־יהוה
אלי לאמר: והוה פתגם נבואה מן קדם יי׳ עמי
למימר: מה־לכם אתם משלים את־המשל הזה
על־אדמת ישראל לאמר אבות יאכלו בסר ושני
הבנים תקהינה: מא לכון. דאתון מתלין ית
מתלא הדין. על ארעא דישראל למימר. אבהתא
חטן. ובניא לקן: חי־אני נאם אדני יהוה אם־יהיה
לכם עוד משל המשל הזה בישראל: קיים אנא.
אמר יי׳ אלהים. אם יהי לכון עוד. ממתל. מתלא
הדין בישראל: הן כל־הנפשות לי הנה כנפש
האב וכנפש הבן לי־הנה הנפש החטאת היא
תמות: הא כל נפשתא דילי אנון. כנפש אבא.
וכנפש ברא דילי אנון. אנש דיחטי הוא ימות:
ואיש כי־יהיה צדיק ועשה משפט וצדקה: וגבר
ארי יהי זכאי. ויעביד דין דקשוט וזכו: אל־
ההרים לא אכל ועיניו לא נשא אל־גלולי בית
ישראל ואת־אשת רעהו לא טמא ואל־אשה נדה
לא יקרב: בטוריא לא פלח לטעותא. ועינוהי
לא זקף. לפולחן טעות בית ישראל. וית אתת
חבריה לא סאיב. ולות אתא טומאה לא עאל:
ואיש לא יונה חבלתו חוב ישיב גזלה לא יגזל
לחמו לרעב יתן ועירם יכסה־בגד: ואנש לא אוני.
משכון דחובתא אתיב. גזילא לא גזל. מלחמיה
לכפנא יהב. וערטלאה כסי מכסותיה: בנשך לא־
יתן ותרבית לא יקח מעול ישיב ידו משפט
אמת יעשה בין איש לאיש: בחיבוליא לא יהב.
ורביתא לא נסיב. משקרא אתיב ידיה. דין
דקשוט עבד. בין גבר לגבר: בחקותי יהלך
ומשפטי שמר לעשות אמת צדיק הוא חיה יחיה
נאם אדני יהוה: בקימי הליך. ודיני נטר למעבד
קשוט. צדיקא הוא מיחא ייחי. אמר יי׳ אלהים:
והוליד בן־פריץ שפך דם ועשה אח מאחד
מאלה: ואוליד בר רשיע אשיד דם. ויעביד
לאחוהי. מחדא מאלין: והוא את־כל־אלה לא
עשה כי גם אל־ההרים אכל ואת־אשת רעהו
טמא: והוא ית כל אלין לא עבד. אלהין בטוריא
פלח לטעותא. וית אתת חבריה סאיב: עני
ואביון הונה גזלות גזל חבל לא ישיב ואל־הגלולים
נשא עיניו תועבה עשה: מסכין וחשיך אוני.
גזילא גזל. משכונא לא אתיב. ולפולחן טעותא
זקף עינוהי. תועיבא עבד: בנשך נתן ותרבית
לקח וחי לא יחיה את כל־התועבות האלה עשה
מות יומת דמיו בו יהיה: בחיבוליא יהב.
ורביתא נסיב היתקיים. לא יתקיים. ית כל
תועיבתא האלין עבד. ממת ימות. חובת קטוליה
ביה תהי: והנה הוליד בן וירא את־כל־חטאת
אביו אשר עשה ויראה* ולא יעשה כהן: והא
אוליד בר. וחזא. ית כל חובי אבוהי דעבד. וחזא.
ולא עבד כותהון: על־ההרים לא אכל ועיניו לא
נשא אל־גלולי בית ישראל את־אשת רעהו לא
טמא: על טוריא לא פלח לטעותא. ועינוהי לא
זקף. לפולחן טעות בית ישראל. וית אתת
חבריה לא סאיב: ואיש לא הונה חבל לא חבל
וגזלה לא גזל לחמו לרעב נתן וערם כסה־בגד:
ואנש לא אוני. משכונא לא נסיב. וגזילא לא גזל.
מלחמיה לכפנא יהב. וערטלאה כסי מכסותיה:
מעני השיב ידו נשך ותרבית לא לקח משפטי
עשה בחקותי הלך הוא לא ימות בעון אביו
חיה יחיה: ממסכינא אתיב ידיה. חיבוליא
ורביתא לא נסיב. דיני עבד. בקימי הליך. הוא
לא ימות בחובי אבוהי מיחא ייחי: אביו כי־
עשק עשק גזל גזל אח ואשר לא־טוב עשה
בתוך עמיו והנה־מת בעונו: אבוהי ארי עשק
עשקא. גזל גזילא לחד מאחוהי. ודלא תקין.
עבד בגו עמיה. והא מית בחוביה: ואמרתם מדע

*) ויראה קרי.

לא־נשא הבן בעון האב והבן משפט וצדקה עשה את כל־חקותי שמר ויעשה אתם חיה יחיה: ותימרון. מדין. לא לקי ברא בחובי אבא. וברא דין דקשוט וזכו עבד. ית כל קימי נטר. ועבד יתהון מיחא ייחי: הנפש החטאת היא תמות בן לא־ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת רשע* עליו תהיה: אנש דיחטי הוא ימות. ברא. לא ילקי בחובי אבא. ואבא לא ילקי בחובי ברא. זכות זכאה בה יתקיים. וחובת חייבא עלוהי תהי: והרשע כי ישוב מכל־חטאתו* אשר עשה ושמר את־כל־חקותי ועשה משפט וצדקה חיה יחיה לא־ימות: ורשיעא. ארי יתוב. מכל חובוהי דעבד. ויטר ית כל קימי. ויעביד דין דקשוט וזכו. מיחא ייחי לא ימות: כל־פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו בצדקתו אשר־עשה יחיה: כל חובוהי דעבד. לא ידכרן ליה. בזכותיה דעבד יתקיים: החפץ אחפץ מות רשע נאם אדני יהוה הלוא בשובו מדרכו* וחיה: המרעא רעינא מותיה דרשיעא. אמר יי׳ אלהים. הלא כד יתוב מאורחיה ויתקיים: ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול ככל התועבות אשר־עשה הרשע יעשה וחי כל־צדקתו* אשר־עשה לא תזכרנה במעלו אשר־מעל ובחטאתו אשר־חטא בם ימות: וכד יתוב זכאה מזכותיה ויעביד שקר. ככל תועיבתא דעבד רשיעא. יעביד היתקיים. כל זכותיה דעבד לא ידכרן ליה. בשקריה דשקר. ובחוביה דחב בהון ימות: ואמרתם לא יתכן דרך אדני שמעו־נא בית ישראל הדרכי לא יתכן הלא דרכיכם לא יתכנו: ואמרתון. לא מפרשן לנא אורחת טובא דיי׳. שמעו כען בית ישראל. האורחת טובי לא מפרשן לכון. הלא אורחתכון דילכון לא תקנן: בשוב־צדיק מצדקתו ועשה עול ומת עליהם בעולו אשר־עשה ימות: כד יתוב זכאה מזכותיה. ויעביד שקר וימות עליהון. בשקריה דעבד ימות: ובשוב רשע מרשעתו אשר עשה ויעש משפט וצדקה הוא את־נפשו יחיה: וכד יתוב רשיעא מחובוהי דעבד. ויעביד דין דקשוט וזכו. הוא ית נפשיה יקיים: ויראה וישוב* מכל־פשעיו אשר עשה חיו יחיה לא ימות: וחזא ותב. מכל חובוהי דעבד. מיחא ייחי לא ימות: ואמרו בית ישראל לא יתכן דרך אדני הדרכי לא יתכנו בית ישראל הלא דרכיכם לא יתכן: ואמרו בית ישראל. לא מפרשן לנא אורחת טובא דיי׳. האורחת טובי. לא מפרשן לכון בית ישראל. הלא אורחתכון דילכון לא תקנן: לכן איש כדרכיו אשפט אתכם בית ישראל נאם אדני יהוה שובו והשיבו מכל־פשעיכם ולא־יהיה לכם למכשול עון: בכין אנש כאורחתיה. אתפרע מנכון בית ישראל. אמר יי׳ אלהים. תובו לפולחני ואעדו מנכון פולחן טעותכון. ולא יהי לכון לתקלת חובין: השליכו מעליכם את־כל־פשעיכם אשר פשעתם בם ועשו לכם לב חדש ורוח חדשה ולמה תמותו בית ישראל: ארחיקו מנכון. ית כל מרדיכון דחבתון בהון. ועבידו לכון. לב דחול ורוח דחלא. ולמא תמותון בית ישראל: כי לא אחפץ במות המת נאם אדני יהוה והשיבו וחיו: ארי לא רעינא במותא דחייב לממת. אמר יי׳ אלהים. תובו לפולחני ואתקיימו: עד״י

הפטרת וזאת הברכה ושמחת תורה

(ביהושע סי׳ א׳)

ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה אל־יהושע בן־נון משרת משה לאמר: והוה. בתר. דמית משה עבדא דיי׳. ואמר יי׳ ליהושע בר נון. משומשניה דמשה למימר: משה עבדי מת ועתה קום עבר את־הירדן הזה אתה וכל־העם הזה אל־הארץ אשר אנכי נתן להם לבני ישראל: משה עבדי מית. וכען קום עבר ית ירדנא הדין. את וכל עמא הדין. לארעא. דאנא. יהיב להון לבני ישראל: כל־מקום אשר תדרך כף־רגלכם בו לכם נתתיו כאשר דברתי אל־משה: כל אתרא. דתדרוך פרסת רגלכון. ביה לכון יהבתיה. כמא דמליליה עם משה: מהמדבר והלבנון הזה ועד־הנהר הגדול נהר־פרת כל ארץ החתים ועד־הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם: מן מדברא ולבנן הדין ועד נהרא רבא נהרא פרת. כל ארע חתאי. ועד ימא רבא מעלני שמשא. יהי תחומכון: לא־יתיצב איש לפניך כל ימי חייך כאשר הייתי עם־משה אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך: לא יתעתד אנש קדמך. כל יומי חייך. כמא דהוה מימרי בסעדיה דמשה כן יהי מימרי בסעדך. לא אשבקנך ולא ארחקנך: חזק ואמץ כי אתה תנחיל את־העם הזה את־הארץ אשר־נשבעתי לאבותם לתת להם: תקף ועילם. ארי את. תחסין ית עמא הדין. ית ארעא. דקיימית לאבהתהון למתן להון: רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל־התורה אשר צוך משה עבדי אל־תסור ממנו ימין ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך: לחוד תקף ועילם

*) הרשע קרי. *) חטאתיו קרי. *) מדרכיו קרי. *) צדקתיו קרי. *) וישב קרי.

לחדא. למטר למעבד ככל אוריתא. דפקדך משה עבדי. לא תסטי מניה לימינא ולשמאלא. בדיל דתצלח. בכל אתר דתהך: לא־ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל־הכתוב בו כי־אז תצליח את־דרכך ואז תשכיל: לא יעדי. ספרא דאוריתא הדין מפומך. ותהי הגי ביה יימם ולילי. בדיל דתטר למעבד. ככל דכתיב ביה. ארי בכין. תצלח ית אורחתך ובכן תכשיט: הלוא צויתיך חזק ואמץ אל־תערץ ואל־תחת כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך: הלא פקידתך תקף ועילם. לא תדחל ולא תתבר. ארי בסעדך מימרא דיי' אלהך. בכל אתר דתהך: ויהי יהוה את־יהושע ויהי שמעו בכל־הארץ: והוה מימרא דיי' בסעדיה דיהושע. והוה שמעיה סגי בכל ארעא: עד"י

הפטרת שמיני של פסח (ישעיה סימן י')

עוד היום בנב לעמד ינפף ידו הר בית*־ציון גבעת ירושלם: עד כען יומא רב וסגי עדן ליה למיעל. והא סנחריב מלכא דאתור נטל ועבד תלת אונין. ודבר עמיה ארבעין אלפין גוזפנין דדהב דבני מלכין קטירי תגא יתבין בהון. ודבר עמיה מאתן אלפין מחצצי גררין. גוברין דרהטין קדמוהי מאה אלפין. אורכא דמשריתיה ארבע מאה פרסין. צואר סוסותיה ארבעין פרסין. מנין משריתיה מאתן ושתין אלפין רבוא חסר חד. וכן אתו על אברהם אבונא כד רמו יתיה לגו אתון נורא יקידתא. וכן עתידין למיתי עם גוג ומגוג כד ישלים מרי עלמא קציה למתפרקא. משריתא קמייתא כד עברו בירדנא שתו מיא דהוו בירדנא. משריתא תנייתא כד עברו בירדנא דלו עקבי סוסותא ושתו מיא. משריתא תליתיתא כד עברו בירדנא לא אשכחו מיא למשתי. חפרו בירין ושתו מיא. אתא וקם בנוב קרית כהניא לקביל שורא דירושלם. עני ואמר לחילותיה. הלא דא היא קרתא ירושלם דעלה ארגישית כל משריתי ועלה כבישית כל מדינתי. הא היא זעירא וחלשא מכל כרכי עממיא דכבישית בתקוף ידי. עלה קם מניד ברישיה מוביל ומיתי בידיה. על טור בית מקדשא דבציון ועל עזרתא דבירושלם: הנה האדון יהוה צבאות מסעף פארה במערצה ורמי הקומה גדעים והגבהים ישפלו: הא רבון עלמא יי' צבאות. רמי קטול במשריתיה כבעיט דמתבעיט במעצרא. ורמי

*) בת קרי. כט (כתר תורה)

קומא יתקטפון. ותקיפיא ימאכון: ונקף סבכי היער בברזל והלבנון באדיר יפול: ויקטיל. גברי עממיא דמתגברין כברזלא. ועבדי קרביה על ארעא דישראל יתרמון: ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה: ויפוק מלכא מבנוהי דישי. ומשיחא מבני בנוהי יתרבי: ונחה עליו רוח יהוה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה: ותשרי עלוהי רוח נבואה מן קדם יי'. רוח חכמה וסוכלתנו. רוח מילך וגבורא. רוח מדע ודחלתא דיי': והריחו ביראת יהוה ולא־למראה עיניו ישפוט ולא־למשמע אזניו יוכיח: ויקרבניה לדחלתיה יי'. ולא לחיזו עינוהי יהי דאין. ולא למשמע אודנוהי יהי מוכח: ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לענוי־ארץ והכה־ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע: וידין בקושטא מסכינין. ויוכח בהימנותא לחשיכי ארעא. וימחי חייבי ארעא במימר פומיה. ובממלל שפותיה יהי מאית רשיעא: והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו: ויהון צדיקיא סחור סחור ליה. ועבדי הימנותא מקרבין ליה: וגר זאב עם־כבש ונמר עם גדי ירבץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג בם: ביומוהי דמשיחא דישראל יסגי שלמא בארעא. וידור דיבא עם אמרא. ונמרא עם גדיא ישרי. ועגל ואריא ופטים כחדא. ויניק זעיר מדבר להון: ופרה ודב תרעינה יחדו ירבצו ילדיהן ואריה כבקר יאכל־תבן: ותורתא ודובא ירעין. כחדא ישרון בניהון. ואריא כתורא ייכול תבנא: ושעשע יונק על־חר פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה: ויחייך ינקא על חור חוי פתן. ועל חיזו גלגלי עיני חוי חורמן. חסילא ידוהי יושיט: לא־ירעו ולא־ישחיתו בכל־הר קדשי כי־מלאה הארץ דעה את־יהוה כמים לים מכסים: לא יבאשון ולא יחבלון בכל טורא דקודשי. ארי תתמלי ארעא. מדע ית דחלתא דיי'. כמיא דלימא חפן: והיה ביום ההוא שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנחתו כבוד: ויהי בעדנא ההוא. בר בריה דישי. דעתיד דיקום את לעממיא. ליה מלכון ישתמעון. ויהי אתר בית משרוהי ביקר: והיה ביום ההוא יוסיף אדני | שנית ידו לקנות את־שאר עמו אשר־ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת ומאיי הים: ויהי בעדנא ההוא. יוסיף יי' תנינות גבורתיה. למפרק ית שארא דעמיה. דישתאר מאתור וממצרים

ומפתרוס ומכוש. ומעילם ומבבל ומחמת. ומנגות ימא: ונשא נס לגוים ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ: ויזקוף את לעממיא. ויכניש מבודרי ישראל. וגלות יהודה יקריב. מארבע רוחי ארעא: וסרה קנאת אפרים וצררי יהודה יכרתו אפרים לא־יקנא את־יהודה ויהודה לא־יצר את־אפרים: ותעדי קנאתא מדבית אפרים. ודמעיקין לדבית יהודה ישתיצון. דבית אפרים לא יקנון לדבית יהודה. ודבית יהודה לא יעיקון לדבית אפרים: ועפו בכתף פלשתים ימה יחדו יבזו את־בני־קדם אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעתם: ויתחברון כתף חד למימחי ית פלשתאי דבמערבא. כחדא יבזון ית בני מדנחא. באדום ומואב ישטון ידהון. ובני עמון ישתמעון להון: והחרים יהוה את לשון ים־מצרים והניף ידו על־הנהר בעים רוחו והכהו לשבעה נחלים והדריך בנעלים: ויביש יי׳ ית לישן ימא דמצראי. וירים מחת גבורתיה. על פרת במימר נביוהי. וימחיניה לשבעא נחלין. ויהכון ביה בסנדלין: והיתה מסלה לשאר עמו אשר ישאר מאשור כאשר היתה לישראל ביום עלתו מארץ מצרים: ותהי אורח כבישא. לשארא דעמיה דישתאר מאתוראה. כמא דהות לישראל. ביום מסקהון מארעא דמצרים: ואמרת ביום ההוא אודך יהוה כי אנפת[א] בי ישב אפך ותנחמני: ותימר בעדנא ההיא. אודי קדמך יי׳ ארי על דחבית קדמך הוה רוגזך עלי. כדו יתוב רוגזך מני ותרחים עלי: הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה ויהי־לי לישועה: הא על מימר אלה פורקני. אנא רחיץ ולא אזדעזע. ארי תוקפי ותושבחתי דחילא יי׳. אמר במימריה והוה לי לפריק: ושאבתם־מים בששון ממעיני הישועה: ותקבלון אולפן חדת בחדוא. מבחירי צדקא: ואמרתם ביום ההוא הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו כי נשגב שמו: ותימרון בעדנא ההוא. אודו קדם יי׳ צלו בשמיה. חוו בעממיא עובדוהי. אדכרו. ארי תקיף שמיה: זמרו יהוה כי גאות עשה מידעת* זאת בכל־הארץ: שבחו קדם יי׳. ארי גבורן עביד. גליא דא בכל ארעא: צהלי ורני ישבת ציון כי־גדול בקרבך קדוש ישראל: בועי ושבחי כנשתא דציון. ארי רבא אמר. לאשראה שכינתיה בגויך קדישא דישראל:

*) מודעת קרי.

הפטרה ליום שני של שבועות (בחבקוק ב׳ ג׳)

ויהוה בהיכל קדשו הס מפניו כל־הארץ: ויי׳ אתרעי לאשראה שכינתיה בהיכלא דקודשיה. יסופון מן קדמוהי כל דחלת ארעא: תפלה לחבקוק הנביא על שגינות: צלותא דצלי חבקוק נביא. כד אתגלי ליה על ארכא דיהב לרשיעיא. דאם יתובון לאוריתא בלבב שלים ישתביק להון. ויהון כל חוביהון דחבו קדמוהי הא כשלותא: יהוה שמעתי שמעך יראתי יהוה פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברגז רחם תזכור: יי׳. שמעית שימע גבורתך דחילית. יי׳ רברבין עובדך. דאת יהיב ארכא לרשיעיא דאם יתובון לאוריתך ולא תבו. ואנון מרגזין קדמך בגו שניא דיהבת להון חייא. בכן את עתיד להודעא גבורתך בגו שניא דאמרתא לחדתא עלמא. לאתפרעא מרשיעיא דעברו על מימרך. וצדיקיא עבדי רעותך בגו רוגזך רחמין תדכר: אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר־פארן סלה כסה שמים הודו ותהלתו מלאה הארץ: במתן אוריתא לעמיה אלהא מדרומא אתגלי. וקדישא מטורא דפארן בגבורת עלמין. אתחפיאו שמיא זיו יקריה. ואמרי תושבחתיה מליא ארעא: ונגה כאור תהיה קרנים מידו לו ושם חביון עזה*: וזיהור יקריה כזיהור בראשית אתגלי. וזיקוקין ממרכבת יקריה נפקין. תמן גלא ית שכינתיה. דהות מטמרא מבני אנשא בתקוף רומא: לפניו ילך דבר ויצא רשף לרגליו: מן קדמוהי משתלח מלאך מותא. ונפיק בשלהובית אישתא מן מימריה: עמד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ויתפצצו הררי־[א]עד שחו גבעות עולם הליכות עולם לו: אתגלי ואזיע ארעא. ואיתי מבולא על עם דרא דעברו על מימריה. ואף בתנייתא כד חבו קדמוהי בחוביהון כן בלבילנון לעממיא. ואתפרקו טוריא דמקדמין. מכא רמתא דמן עלמא. גבורת עלמא דיליה: תחת און ראיתי אהלי כושן ירגזון יריעות ארץ מדין: כד פלחו ישראל לטעותא מסרתנון ביד כושן חייבא. וכד תבו למעבד אוריתא. עבדתא להון נסין וגבורן ופרקתנון מיד מדינאי. על יד גדעון בר יואש: הבנהרים חרה יהוה אם־בנהרים אפך אם־בים עברתך כי תרכב על־סוסיך מרכבתיך ישועה: הא על מלכין ומשריתהון דסגיאין כמי נהרא הוה רגז מן קדמך יי׳. ועל מלכיא הוה רוגזך. ובימא הודעתא להון פורענות גבורתך. ארי

*) עזו קרי.

אתנלתי

חלק הדקדוק: א) כי אנפת בי. הבית דגש רפה לא חזק דלא כהרד״ק שבנה אותו עם החזקים וכן הקריאה מקובלת בפי הכל:

א) הררי עד. השוא שבריש נח כי אין געיא בה״א בכל הירושלמים ואפי׳ שיש געיא בקצת דפוסים אפ״ה לשיטתנו הוא נח מפני המקף:

אתגליתא על מרכבת יקרך. שכינתך לעמך תקוף ופורקן: עריה תעור קשתך שבעות מטות אמר סלה נהרות תבקע־ארץ: אתגלאה אתגליתא בגבורתך. בדיל קימך דעם שבטיא. מימרך קיים לעלמין. להון בזעתא טנרין תקיפין. נפקו נהרין שטפין ארעא: ראוךב יחילו הרים זרם מים עבר נתן תהום קולו רום ידיהו נשא: באתגליותך על טורא דסיני. חזו יקרך זעו טוריא. ענני מטרא עדו. ארים תהומא קליה. חילי מרומא תמהו וקמו: שמש ירח עמד זבלה לאור חציך יהלכו לנגה ברק חניתך: אף במעבדך נסין ליהושע במישר גבעון. שמשא וסיהרא קמו במדוריהון. עמך במימרך אתגברו. בתקוף נצחן גבורתך: בזעם תצעד־ארץ באף תדוש גוים: באיתיותך קוט על שנאי עמך. באתגליותך למתבר רשיעי ארעא. ברוגזך קטילת עממיא: יצאת לישע עמך לישע את־משיחך מחצת ראשג מבית רשע ערות יסוד עד־צואר סלה: אתגליתא למפרק ית עמך. למפרק ית משיחך. שיציתא מן קדמיהון מלכיא. ושלטוניא מבתיהון תריכת. חייביא תברת חיליהון. רגלי עמך על צורי שנאיהון. מימרך קיים לעלמין: נקבת במטיו ראש פרזו* יסערו להפיצני עליצתם כמו־לאכל עני במסתר: בזעתא ימא בחוטרא דמשה. וגברי רישי משרית פרעה דחשיבו מחשבן על עמך. דברתנון ברוח עלעולין. טבעתנון בימא דסוף. על דדחקו ושעבידו ית עמך. ויהבו עיצא בסתרא לאובדיהון: דרכת בים סוסיך חמר מים רבים: אתגליתא על ימא במרכבת יקרך. בדגור מיין סגיאין: שמעתי ׀ ותרגז בטני לקול צללוד שפתי יבוא רקב בעצמי ותחתי ארגזה אשר אנוח ליום צרה לעלות לעם יגודנו: אמרת בבל שמעית וזעו מלבי. מן קדם דינא דאתדנו מצראי. קל מליא אליך צלא שפותי. אחד זיעא לחכימי. ובאתר דשרינא זעית. דשבקני ליום עקא. לעדן אסקא גלות עמיה מני יתברנני: כי־תאנה לא־תפרח ואין יבול בגפנים כחש מעשה־זית ושדמותז לא־עשה אכל גזר ממכלה צאן ואין בקר ברפתים: ארי מלכות בבל לא תתקיים. ולא תעביד שולטן על ישראל. יתקטלון מלכי מדי. וגברי יון לא יצלחון. ישתיצון רומאי. ולא יגבון קסומא מירושלם: ואני ביהוה אעלוזהח אגילה באלהי ישעי: בכן על נסא ופורקנא דתעביד למשיחך ולשארא דעמך דישתארון יודון למימר. אמר נביא. ואנא במימרא דיי׳ אבוע. אדוץ באלהא עביד פורקני: יהוה אדני חילי וישם רגלי כאילות ועל־במותי ידרכני למנצחט בנגינותי: אלהים יי׳ דסעיד לי בחילא. ומשוי רגלי קלילין כאילתא. ועל בית תוקפי יקימנני. לדדיליה נצחנין וגבורן. קדמוהי אנא מנגין בתושבחתי:

הפטרת שמיני עצרת (במלכים א׳, ח׳)

ויהי ׀ ככלות שלמה להתפלל אל־יהוה את כל־התפלה והתחנה הזאת קם מלפניא מזבח יהוה מכרע על־ברכיו וכפיו פרשות השמים: והוה כד שיצי שלמה. לצלאה קדם יי׳. ית כל צלותא ובעותא הדא. קם. מן קדם מדבחא דיי׳ מדהוה כריע על ברכוהי. וידוהי פריסן בצלו לצית שמיא: ויעמד ויברך את כל־קהל ישראל קול גדול לאמר: וקם. ובריך. ית כל קהלא דישראל. קל רב למימר: ברוך יהוה אשר נתן מנוחה לעמו ישראל ככל אשר דבר לא־נפל דבר אחד מכל דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו: בריך יי׳. דיהב ניחא לעמיה ישראל. ככל דמליל. לא בטיל פתגמא חד. מכל פתגמוהי תקניא. דמליל. בידא דמשה עבדיה: יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם־אבתינו אל־יעזבנו ואל־יטשנו: יהי מימרא דיי׳ אלהנא בסעדנא. כמא דהוה בסעדא דאבהתנא לא ישבקננא ולא ירחקננא: להטות לבבנו אליו ללכת בכל־דרכיו ולשמר מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר צוה את־אבתינו: לאפנאה לבנא לדחלתיה. למהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי. ולמטר פקודוהי וקימוהי ודינוהי. דפקיד ית אבהתנא: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים אל־יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות ׀ משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר־יום ביומו: ויהון פתגמי אלין. דבעיתי מן קדם יי׳. מתקבלן. קדם יי׳ אלהנא יימם ולילי. למעבד דין עבדיה. ועולבן. עמיה ישראל פתגם יום ביומיה: למען דעת כל־עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד: בדיל.

דידעון

חלק הדקדוק: ב) ראוך יחילו. אין דגש ביו״ד: ג) מחצת ראש. הרי״ש דגש: ד) צללו. הקמץ רחב והלמ״ד נע ואין געיא בצדי בתיגאן כי הקמץ ת״ג ובמס׳ תלה. צללי כעופרת. צללו שפתי. כאשר צללו שערי ירושלם: ה) אשר אנוח ליום צרה. תרגומו ובאתר דשריינא כן ניקדוהו בכל הקדמוניות היו״ד קמץ כאלו אמר ובאתר בית משרנא שהוא מקום קבוע שאני נח בו: ו) תפרח. הרי״ש קמץ בז״קי גם בירושלמיים: ז) ושדמות. השי״ן בשבולת ימנית: ח) אעלוזה. העין בשוא פשוט והוא נח גם בירושלמיים: ט) למנצח. המ״ם בשוא נח בכל התיגאן וכאלו קורא למנצח כב׳ תיבות: א) קם מלפני. הנון באזלא לא בפשטא בכל סת״י גם בירושלמיים: א) קם מלפני. הנון באזלא לא בפשטא בכל סת״י גם בירושלמיים:

ידעון כל עממי ארעא. ארי יי' הוא אלהים. לית עוד: והיה לבבכם שלם עם יהוה אלהינו ללכת בחקיו ולשמר מצותיו כיום הזה: ויהי לבכון שלים. בדחלתא דיי' אלהנא. למהך בקימוהי. ולמטר פקודוהי כיומא הדין: והמלך ב) וכל־ישראל עמו זבחים זבח לפני יהוה: ומלכא. וכל ישראל עמיה מנכסין נכסת קודשין קדם יי': ויזבח שלמה את זבח ג) השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף ויחנכו ד) את־בית יהוה המלך וכל־בני ישראל: ונכס שלמה. ית נכסת קודשיא דנכס קדם יי'. תורי. תרתין רבוא ותרין אלפין. ועאנא. תרתא עשרי רבוא. וחניכו ית בית מקדשא דיי'. מלכא וכל בני ישראל: ביום ההוא קדש המלך את־תוך החצר אשר לפני בית־יהוה כי־עשה שם את־העלה ואת־המנחת ואת חלבי השלמים כי־מזבח הנחשת אשר לפני יהוה קטן מהכיל את־העלה ואת־המנחה ואת חלבי השלמים: ביומא ההוא. קדיש מלכא ית גו דרתא. דקדם בית מקדשא דיי'. ארי עבד תמן. ית עלתא וית תרבי נכסת קודשיא. ארי מדבחא דנחשא דקדם יי'. דחיק. מלסוברא ית עלתא וית מנחתא. וית תרבי נכסת קודשיא: ויעש שלמה ה) בעת־ההיא | את־החג וכל־ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת | עד־נחל מצרים לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום: ועבד שלמה בעדנא ההוא ית חגא. וכל ישראל עמיה קהל רב. ממעלנא דחמת עד נחלא דמצרים. קדם יי' אלהנא. שבעא יומין חנוכת ביתא ושבעא יומין חגא. ארבעת עשר יומין: ביום השמיני שלח את־העם ויברכו את־המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל־הטובה אשר עשה יהוה לדוד עבדו ולישראל עמו: ביומא תמינאה שלח ית עמא. ובריכו ית מלכא. ואזלו לקרויהון. כד חדן ושפיר לבהון. על כל טבתא. דעבד יי' לדוד עבדיה. ולישראל עמיה:

הפטרת תשעה באב (ירמיה סי' ו)

כה | אמר יהוה עמדו על דרכים וראו ושאלו | לנתבות עולם אי־זה דרך הטוב ולכו־בה ומצאו מרגוע לנפשכם ויאמרו לא נלך: כדנן אמר יי'. קומו על אורחן וחזו ושאילו לשבילין דמן עלמא. אידא אורחא דתקנא והליכו בה. ואשכחו ניח לנפשכון. ואמרו לא ניזיל: והקמתי עליכם צפים הקשיבו לקול שופר ויאמרו לא נקשיב: ואקימית עליכון מלפין אציתו למלי נבייא. ואמרו לא נקביל:

מכאן מתחילין הספרדים והאשכנזים שם סי' ח'.

אסף אסיפם נאם־יהוה אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה והעלה נבל ואתן להם יעברום: שיצאה אשיצינון אמר יי'. ויסופון כמסף ענבין מגפן וכנבלא מתאנא. וכטרף מאילן. על דיהבית להון אוריתי מסיני ועברו עלה: על־מה אנחנו ישבים האספו ונבוא אל־ערי המבצר ונדמה־שם כי יהוה אלהינו הדמנו וישקנו מי־ראש כי חטאנו ליהוה: על מא אנחנא יתבין. אתכנשו. וניעול. לקרוין כריכן ונשתוק תמן. ארי יי' אלהנא איתי עלנא תבר ואבהתנא. ואשקינא כס דלוט כריש חוין ארי חבנא קדם יי': קוה לשלום ואין טוב לעת מרפה* והנה בעתה: סברנא לשלם ולית טב. לעדן סליחות חובין והא פורענות חטאין: מדן נשמע נחרת סוסיו מקול מצהלות אביריו רעשה כל־הארץ ויבואו ויאכלו ארץ ומלואה עיר וישבי בה: על דפלחו לעגליא דבדן. מלך במשריתיה יפסק עליהון ויגלי יתהון. מקל מפסועית גברוהי. יזועון כל יתבי ארעא. וייתון. ויבזון ארעא ומלאה. קרויא. ודיתבין בהון: כי הנני משלח בכם נחשים צפענים אשר אין־להם לחש ונשכו אתכם נאם־יהוה: ארי האנא מגרי בכון. עממין קטולין כחיוון חורמנין. דלית להון לחשא. ויקטלון יתכון אמר יי': מבליגיתי עלי יגון עלי לבי דוי: על דהוו מלעגין לקביל נבייא דמתנבן להון. דוונא ותינחתא איתי עליהון מן קדם חוביהון. עליהון אמר נביא לבי דוי: הנה־קול שועת בת־עמי מארץ מרחקים היהוה אין בציון אם־מלכה אין בה מדוע הכעסוני בפסליהם בהבלי נכר: הא קל צוחת כנשתא דעמי. מארע רחיקא. נביא אוכח יתהון. השכינתא דיי' לית בציון. אם מלכה לית בה. מדין. מרגזין קדמי. בצלמניהון בפולחן טעותא: עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו: אמרת כנשתא דישראל. עדא זמנא שלים קצא. ואנחנא לא מתפרקין: על־שבר בת־עמי השברתי קדרתי שמה החזקתני: אמרת ירושלם. על תבר כנשתא דעמי אזדעזעית. אתחפיאו אפי אכרום אוכמין כקדרא. אשתממו אחדתני: הצרי אין בגלעד אם־רפא אין שם כי מדוע לא עלתה ארכת בת־עמי: אמר ירמיה נביא. דלמא לא אית לי עובדין טבין למבעי על בית ישראל. הלא מחמיד הויתי לאולפניה דאליה נביא דמגלעד. דפתגמוהי אנון אסותא. ארי על דלא תבו. בכין

*) ה' במקום א'.

לא

חלק הדקדוק : ב) והמלך. הוי"ו געי : ג) את זבח. בצירי ושופר : ד) ויחנכו. הוי"ו געי : ה) בעת ההיא. הבית געי :

לא סליקת אסו. למחת כנשתא דעמי: מי־
יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם
ולילה את חללי בת־עמי: מן יתין רישי כנחל
דמיין. ועיני כמבוע דמען. ואבכי יימם וליליא. על
קטילי כנשתא דעמי: מי־יתנני במדבר מלון
ארחים ואעזבה את־עמי ואלכה מאתם כי כלם
מנאפים עצרת בגדים: מן יתנני במדברא.
בית מבתות עדי אורחין. ואשבוק ית כנשתא
דעמי. ואהך מלותהון. ארי כולהון זנאין. סיעת
שקרין: וידרכו את־לשונם קשתם שקר ולא
לאמונה גברו בארץ כי מרעה אל־רעה יצאו
ואתי לא־ידעו נאם־יהוה: ואליפו ית לישנהון
פתגמי שקר. דמן אנון כקשת נכילא. ולא
להימנותא תקיפו בארעא. ארי מבשתא לבשתא
נפקו. ומדע דחלתי לא אילפו אמר יי: איש
מרעהו השמרו ועל־כל־אח אל־תבטחו כי כל־אח
עקוב יעקב וכל־רע רכיל יהלך: גבר מחבריה
אסתמרו. ועל כל אחא לא תתרחצון. ארי כל אחא
מכמן כמין. וכל רחים בנכילו מהליך: ואיש
ברעהו יהתלו ואמת לא ידברו למדו לשונם דבר־
שקר העוה נלאו: וגבר בחבריה משקרין. וקושטא
לא ממללין. אליפו לישנהון פתגמי שקר אטפשו
טעו: שבתך בתוך מרמה במרמה מאנו דעת־
אותי נאם־יהוה: יתבין בבתי כנישתהון ומשתען
על עויתהון. בנכלין. מסרבין למדע דחלתי אמר
יי: לכן כה אמר יהוה צבאות הנני צורפם
ובחנתים כי־איך אעשה מפני בת־עמי: בכין.
כדנן אמר יי צבאות. האנא מיתי עליהון עקא
וצריף להון ובחר להון. ארי איכדין אעביד. מן
קדם חובי כנשתא דעמי: חץ שוחט* לשונם
מרמה דבר בפיו שלום את־רעהו ידבר ובקרבו
ישים ארבו: כגיר דמחרף. לישנהון נכלין מתשיב.
בפומהון. שלמא גבר עם חבריה ממללין. ובמעוהי
משוי כמינתיה: העל־אלה לא־אפקד־בם נאם־
יהוה אם בגוי אשר־כזה לא תתנקם נפשי: העל
אלין לא אסער לאיתאה עליהון בישא אמר יי.
אם מן עמא דכדין עובדיהון. לא אתפרע מנהון
כרעותי: על־ההרים אשא בכי ונהי ועל־נאות
מדבר קינה כי נצתו מבלי־איש עבר ולא שמעו
קול מקנה מעוף השמים ועד־בהמה נדדו הלכו:
על טוריא אנא מרים קלי בכי ומספד. ועל דירות
מדברא אליא. ארי צדיאו מבלי אנש דעדי. ולא
אשתמע קל בעירא בארעהון. מעופא דשמיא ועד
בעירא. אטלטלו גלו: ונתתי את־ירושלם לגלים
מעון תנים ואת־ערי יהודה אתן שממה מבלי

*) שחוט קרי.

יושב: ואתין ית ירושלם. ליגרין מדור ירודין. וית
קרויא דבית יהודה. אתין לצדו מבלי יתיב: מי־
האיש החכם ויבן את־זאת ואשר דבר פי־יהוה
אליו ויגדה על־מה אבדה הארץ נצתה כמדבר
מבלי עבר: מן גבר דחכים ויסבר ית דא. ודאתמלל
מן קדם יי. עמיה ויחוינה. על מא חרובת ארעא.
צדיאת כמדברא מבלי עדי: ויאמר יהוה על־עזבם
את־תורתי אשר נתתי לפניהם ולא־שמעו בקולי
ולא־הלכו בה: ואמר יי. על דשבקו ית אוריתי.
דיהבית קדמיהון. ולא קבילו למימרי ולא הליכו
בה: וילכו אחרי שררות לבם ואחרי הבעלים
אשר למדום אבותם: ואזלו. בתר הרהור לבהון.
ובתר בעליא. דאליפונון אבהתהון: לכן כה־
אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מאכילם
את־העם הזה לענה והשקיתים מי־ראש: בכין.
כדנן אמר. יי צבאות אלהא דישראל. האנא מיתי
עליהון עקא. על עמא הדין מרר כגדין. ואשקינון
כס דלוט ביש כרישי חוין: והפיצותים בגוים
אשר לא ידעו המה ואבותם ושלחתי אחריהם
את־החרב עד כלותי אותם: ואבדרינון ביני
עממיא. דלא ידעו. אנון ואבהתהון. ואגרי בתריהון
דקטלין בחרבא. עד דאשיצי יתהון: כה אמר
יהוה צבאות התבוננו וקראו למקוננות ותבואינה
ואל־החכמות שלחו ותבואנה: כדנן אמר יי
צבאות. אסתכלו. וקרו לאליתא ויתין. ולחכימתא
שלחו וייתון: ותמהרנה ותשנה עלינו נהי ותרדנה
עינינו דמעה ועפעפינו יזלו־מים: ויוחין. ויטלן
עלנא אליא. וישגרן עיננא דמעין. וגלגלי עיננא
יגרן מיא: כי קול נהי נשמע מציון איך שדדנו
בשנו מאד כי־עזבנו ארץ כי השליכו משכנותינו:
ארי קל אליא. אשתמע מציון איכדין אתבזיזנא.
בהיתנא לחדא ארי חרובת ארענא. ארי צדיאה
בירניתנא: כי־שמענה נשים דבר־יהוה ותקח
אזנכם דבר־פיו ולמדנה בנתיכם נהי ואשה
רעותה קינה: ארי שמעא נשיא פתגמא דיי.
ותצית אודנכון למלי נבויהי. ואליפא לבנתכון
אליא. ואתתא לחברתה עינויא: כי־עלה מות
בחלונינו בא בארמנותינו להכרית עולל מחוץ
בחורים מרחבות: ארי סליק מותא בחרבנא.
עאל בבירניתנא. לשיצאה ינוקין משוקא. עולימין
מרחובן: דבר כה נאם־יהוה ונפלה נבלת האדם
כדמן על־פני השדה וכעמיר מאחרי הקוצר ואין
מאסף: אתנבי. כדנן אמר יי. ותתרמי נבילתא
דאנשא. כזיבל מבודר על אפי חקלא. וכעמירא.
מבתר חצודא. ולית דמכניש: כה | אמר יהוה

*) קמץ בז"ק.

אל

אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל־יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ. לָא יִשְׁתַּבַּח (שְׁלֹמֹה בַּר דָּוִד) חַכִּימָא בְּחָכְמְתֵיהּ. וְלָא יִשְׁתַּבַּח (שִׁמְשׁוֹן בַּר מָנוֹחַ) גִּבָּרָא בִּגְבוּרְתֵיהּ. לָא יִשְׁתַּבַּח (אַחְאָב בַּר עָמְרִי) עַתִּירָא בְּעוּתְרֵיהּ׃ כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃ אֱלָהֵין בְּדָא יִשְׁתַּבַּח דְּמִשְׁתַּבַּח. דְּחַכִּים וְאוֹלֵיף לְמִדַּע דַּחַלְתִּי. אֲרֵי אֲנָא יְיָ. עָבֵידְנָא חִסְדָּא. וְדִין דִּקְשׁוֹט וְזָכוּ בְּאַרְעָא. אֲרֵי בְאִלֵּין רַעֲוָא קֳדָמַי אֲמַר יְיָ׃ עד״י

תמו ונשלמו ההפטרות. בעזרת יוצר מאורות:

ברכות ההפטרה

כחס על הנייר ולהפיק רצון כל שואל הדפסנו ברכות הפטרות של ט״ב שחרית ומנחה

לפניה מברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים. וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָהַצֶּדֶק׃

ולאחריה מברך

בָּרוּךְ | אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנֶּאֱמָן. הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם. אֲשֶׁר כָּל־דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק. נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל־דְּבָרָיו׃

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ הָעִיר הָאֲבֵלָה הַחֲרֵבָה הַשּׁוֹמֵמָה הַנְּתוּנָה בְּיַד זָרִים הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ לָהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנִים וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים. וַיָּטִילוּ אֶת נַחֲלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ. עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה. וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם מֵעַי מֵעַי עַל הֲרוּגֵיהֶם. רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וְנַחֲמָהּ כִּי אַתָּה יְהוָה בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ כַּכָּתוּב וַאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם׃

אֶת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מָגֵן דָּוִד׃